BF 071/21
779 352
1976
62
1963

XXIX. évf. 1069. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. JAN. HÓ 1.

HIRDETÉSEK:
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Gyilkos ellentétek

Hennyey Vilmos dr

Német statisztikák bizonyítják, hogy abban a gazdag országban 80.000 ember kezében 35 milliárd vagyon van, — ellenben 60 millió embernek nincsen semmije. A magyar kormány birtokában olyan lista van, mely szerint nálunk 281 olyan egyén él a nagybirtokoson kívül, akinek 800.000 pengőnél nagyobb évi jövedelme van. Sehol a világon nincsen olyan részvénytársaság, amelynek két vezérigazgatója volna, csak Magyarországon. Rikitó ellentét, hogy nálunk kartelszerű érdekeltségek elnökségét tudományos korifeusok töltik be.

Végtelenségig lehetne folytatni ezeket a, szinte gyilkos hatású ellentéteket, amelyek beteg gazdasági életünk megjavulását teszik lehetetlenné. Mit várjunk egy olyan 33-as bizottságtól, amelynek tagjai részvénytársaságok és más vállalatok sokszáz igazgatósági helyét töltik be. Ezekről az urakról igazán nem mondható, hogy érdektelenek és bizonyára nem ott keresik a helyzet megoldását, ahol az szemmelláthatóan is adódik.

Az egyik napilap „tisztviselői" mellékletén olvassuk, hogy a kormány az illetmények újabb leszállítására készül, ezuttal az aktiv tisztviselőknél. Másrészt erősen tartja magát az a hír, hogy a részvényjog reformját félreteszik, és az összeférhetetlenségi kérdést bizonytalan időre elhalasztják.

Ha ezek a hírek igazak, úgy azt bizonyítják, hogy még a kormány sem tud megküzdeni azokkal a tényezőkkel, amelyek a háború után Magyarországon elhatalmasodtak és amelyek megakadályozzák, hogy a jog, az igazság és a keresztény szeretet mesgyéjén a demokratikus fejlődés útjára térhessünk. A kormány feje maga a puritánság és az ország sorsának vezetését megértés és a tömegeken való segíteni készség jegyében vette át.

A nemzetközi gazdasági válság megoldása egyre húzódik és semmiféle kilátás nincsen a sürgős végleges rendezésre addig, amíg csak a győztes államok meg nem barátkoznak a revizió gondolatával, a reparációs terhek lényeges csökkentésével és természetellenes politikai határok kiigazításával. Meg kell szüntetni a túlzott fegyverkezést, mert az államháztartások deficitjének ez a végső oka. A kijózanodás azonban útban van és ha a jobb belátás bekövetkezik, helyreáll a nemzetközi gazdasági megnyugvás. Ezzel megoldást nyer a magyar válság is. Addig is a magyar állam háztartását át kell segítenünk a válság átmeneti állapotán, — nagy arányokban és nem kicsinyes elgondolással. A tisztviselők és nyugdíjasok illetményének csökkentése teljesen alkalmatlan törekvés. Széles rétegek fogyasztóképességét gyöngíti le és lerontja az ipar és kereskedelem adózó képességét. Ellenben rendkívül fontos a részvényjog reformja és okvetlenül szükséges az összeférhetetlenség szigorítása. Ez kizárná a visszaéléseket és megnyugtatná a tömegeket. Lehetetlenné tenné a kulissza mögötti befolyások érvényesülését, amelyekkel a kormány holnap már nem lesz képes megbírkózni. Sietni kell a milliós jövedelmek erős megadóztatásával, megkezdve azt progressziv alapon a százezer pengős jövedelmeknél, 30—50 százalékig. A tisztviselők egy része már fizet 30% adót. A nyugdíjasok és tisztviselők fizetéséből megtakarított 5—6 millió nem segít, ellenben a nagy jövedelmek erős megadóztatása csaknem száz, esetleg többszáz milliót jelentene az állam számára. Ez azonnal segítene a válságon.

Gyilkos ellentét az is, hogy a kenyér, amely magyar lisztből készül, Csehországban olcsóbb, mint nálunk. A kőszén termelése métermázsánkint 103 fillér nálunk, a kőszén ára 6.40 pengő. Jogos a porosz szén kitiltása, de büntetésre szolgál rá az, aki a silányabb minőségű magyar szenet sokszáz százalék haszonnal hozza piacra. A karteltörvény erre módot nyújt.

Az álláshalmozások megszüntetésével kenyérhez jut a fiatalság. Fiatal jogtudorok, mint villamoskalauzok, okleveles mérnökök, mint műszerészek tengődnek. Meg kell oldani a felesleges hatósági üzemek kérdését, hogy levegőhöz jusson a kereskedő és iparos. Ezek az üzemek öncélokká fajultak, nem szabályozzák az árakat és a protekciós elhelyezkedés kígyófészkei.

Zátonyra jutott a Magyar Államvasuti Gépgyár és most a Boráros téri híd építésének injekciójával akarják kiemelni óriási költséggel, holott a hídépítés csak csekély részben enyhíti a munkanélküliséget. Beteg terv volt a HÉV megváltása, mely szintén olyan természetű, hogy a munkanélküliség nem enyhült volna tőle.

Helyre kell állítani a vezetésre hivatottak tekintélyét és ismét gulaalakban kell felépíteni a hivatalok státusát. Meg kell szüntetni azt a lealázóan visszás állapotot, hogy a méltóságos miniszteri tanácsos „előszobaszolgálatot" teljesítsen, ahelyett, hogy fontos közigazgatási ág élén álljon. Régebben így volt, csakhogy ez a régi nyugdíjas kisebb nyugdíjban részesül, mint az, akit a háború után nyugdíjaztak. A mostoha körülmények miatt elő nem lépett tisztviselőt megfelelő pótlékkal kell kárpótolni, mert, sajnos, vannak olyan titkári rangban levők, akik 18-20 év óta állanak ebben a rangban. A magas tisztviselők régen díjazás nélkül végezték a külön munkát, most nagy mellékjövedelmeik vannak és mellettük a kis tisztviselő valósággal nyomorog. Sürgős a választójog reformja, az ajánlás és listarendszer eltörlése, a titkosság, nehogy ismét szürke ismeretlenek kerüljenek az országházba elismert, érdemdús nagyságok helyett.

Szinte úgy tetszik, hogy nálunk kihaltak a magasztos és nemes magyar erények. Amikor a milliomos Ford bajba került Amerikában, munkásai egy heti bérükről mondottak le, hogy gazdájukat kisegítsék a bajból. Németországban a munkások napi egy-egy órai túlidőt ajánlottak fel, hogy az állam megfelelhessen reparációs kötelezettségeinek. Nálunk a multban Kossuth Lajos hívó szavára százezer ember és pénzben milliók gyűltek össze, hogy megvívhassa a haza a függetlenségi harcát.

Most nem a szegény embereken, nem a tömegeken, hanem azon a kisszámú gazdagon múlik a haza megmentése és ezeknek kötelessége, hogy mindnyájunkat átsegítsék a mai nehéz helyzeten. Ha nem teszik önként, rá kell őket kényszeríteni. Ha alkotmányos úton nem lehet, ha az önzetlen, puritán, segíteni kész alkotmányos kormány erre nem képes, akkor jöjjön a diktatura. Jöjjön ideiglenesen, ahogy a külföldi példák mutatják, de jöjjön erős kézzel és mentse meg az országot.

Nem egyedül állok felfogásommal. Sokan és mind többen vagyunk itt Budán, akik visszakívánják a tiszta közéletet, — mind többen, akik az ilyenirányú önzetlen munkálkodásra készségesen állunk csatasorba a hivatott vezérek szavára.

Budapest-fürdőváros

Ringer Lajos dr.

Mint a gyönge diákkal a tanárja, úgy velünk a gazdasági sors hányszor iratja le ezt a szót, hogy „Budapest — fürdőváros"; büntetésül, mert a szóban rejlő országboldogító és fővárosmentő gondolat lecképét nem tudtuk.

Most megint rójjuk ezt a szót, lehet megint csak üresen, büntetésül, irkatöltelèknek.

Fővárosunk gazdasági ügyosztálya — ahová a fürdők tartoznak — úgy látszik, ambicionálja, hogy a „fürdőváros" körül mozgás legyen, ha nem is idegen — legalább akta-forgalommal. Erre mutat az a terve, hogy a fürdők városi gazdálkodását váltsa fel a magánkezelés, amit azután egy évtized mulva ujból visszaváltson a köz, a Margit-sziget módjára.

Ezt a szelet jelzik a beérkezett fürdőbérleti ajánlatok. Ebben a légvonatban kérdjük az ügyosztályt, tudatában van-e annak, hogy a „Fürdőváros" gondolatát nem viszi előbbre sem az afféle átcsoportosítás, sem kezelési átformálás, mert a „Budapest fürdőváros" egy arra született eljövendő polgármesternek, egy szerencsésen ezen kérdésre fundált többségi pártnak, egy speciálisan ennek a kérdésnek megoldására kreált minisztériumnak és erre hivatott miniszterének vagy diktátorának és így magának, valamelyik nagy gazdasági értékű kormánynak, szóval az egész országnak programmja.

Nézetünk szerint az ügyosztálynak nem az ilyen gazdálkodási patience játék a feladata, hanem igenis a „Budapest — fürdőváros" név alatt ismert goliát programm megvalósításának előkészítése.

Ha ezt vállalja és eredményt mutat fel, a fürdőváros népének hálája el nem marad.

A Fürdőváros programm legelső megállapítása legyen az a — szinte a természettől adott — vonal, amelyen a jövő fürdői, egymásba, a Dunába és a Dunamenti hegysorba fogódzva, délen a speciális női-sós fürdőn, feljebb a Szent Gellért, a Rudas- és Rác-, a Király, a Szent Lukács és Császár és az ezekkel együttes megoldást váró Margitsziget fürdőkön át, a Hungária-hid vonalába kerülő Schmidt-féle Attila parkkal és az erre támaszkodó nemzetközi munkás gyógyhellyel, majd keletre hajolva a főváros week-end-szerű, döbbenetes arányú telepéül hivatott Római-fürdőn át a sport és strand életet szolgáló Római-parton — elhelyezkednek.

A fürdővonal megállapítása után egy szabad látkörű hydrologussal, megfelelő furások útján — az ügyosztály főleg a mai természetes feltörő helyeken határoztassa meg a várható vízmennyiséget, annak hőfokát és összetételét és adjon ezzel alapot szakértő orvosainknak, annak megállapítására, hogy Budapest — fürdőváros mennyi és milyen gyógyvizekkel fog rendelkezni és mekkora fürdőtelepeket fog elbirni.

Amíg ez a fürdővonal és ez a forráskataszter megállapítva nincs, a fürdőprogramm megrögzitésére gondolni sem lehet, de viszont addig a most meglevő technikai és adminisztratív adottságokat bolygatni sem szabad.

Caveant consules! nehogy a „Budapest fürdőváros" gondolatából sarjadozó, példátlanul álló lehetőségeket ügyosztályi törpe, vagy falusias alkotások maguk alá temessék és megfojtsák!

Ne markolja az ügyosztály azt, amit fogni képtelen.

Már a római időkből a világ országútja mellett felszűnt és ezen az uton lehet emporiumot, ám fáltul is alapítani.

Annyi bizonyos, hogy a mai háborus-béke megszüntével a világ betegei új orientációk szerint fognak gyógyulás céljából elhelyezkedni és az is bizonyos, hogy ebben az orientációban fővárosunk fekvésével, kulturális és tudományos felkészültségével, orvosi karával, a gyógyászat orvosságos kincseit jelentő hévvizeivel, gyógytényezőivel, fürdő kategoriáinak imponáló sokaságával és majdan modernségével és az ezen alapuló alkalmazkodással, népességének jó kedélyével és rátermettségével — a legkedvezőbb esélyek mellett veheti fel a versenyt bármely régi, vagy új fürdőhellyel, úgy, hogy ez az óriási városprogramm bármelyik hozzáértő vállalkozó szemében a biztos rentabilitást igéri.

És ez a lényeg!

Buda Bath — állomás

vagy ahogy magyarul mondanák, *Budavilágfürdő* állomás a *Déli vasut*, vagy ahogy most mondjuk *Duna—Száva—Adria* vasut, ahonnan most az ide befutó gyorsvonatokat a MÁV el akarja vinni a Keleti pályaudvarra, hogy így a dunántúli és az olasz forgalmat áttereljük Pestre. E hírre Buda egyik hűséges fia és szerelmese, *Sógor* József építőmester felhívta a figyelmünket arra, hogy itt Buda forgalma és a közgazdasági észszerűség ellen készül valami. A Délivasutat nem volna szabad degradálni, hanem a Dunántúl egész forgalmát ide kellene tereni. A Keleti p. u. a Dunántúl forgalmának a tömegétől anynyira távol esik, hogy a Délivasuttal fel sem vehet a versenyt. A kelenföldi állomás forgalma azt bizonyítja, hogy a MÁV dunántúli forgalma itt végződik, hiába mondják a Keletit végállomásnak. Ne tévesszen meg bennünket az a körülmény, hogy az utasok egy jó része már a Keletin biztosít magának ülőhelyet a kelenföldi utasroham ellen. A Délivasut mai végállomása *18 km-rel rövidíti meg a Dunántúl forgalmát* a város szívéig. Fontos tényező ez a mai takarékossági jelszavak idején, ami által ténylegesen is lehet valamit megtakarítani. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy *Budának létérdeke a Délivasut forgalma*. Budapest *Fürdővárosnak* is érdeke a kényelmesen rövid közlekedés. Nem kell attól félni, hogy a külföldi vendég nem fogja látni az újabban átépített Rákóczi utat.

Az új hidak építése érdekében, azzal a hírrel szemben, hogy az ingatlanforgalom a minimumra csökkent s így az átiratási illetékből hat hónap alatt csak 18.000 pengő folyt be a hídépítési alapra — dr. *Barla-Szabó* József főorvos igazgató és szkfv. biz. tag kimutatja a hivatalos adatokból, hogy február első hetében az adás-vételes ingatlanok forgalma 75 esetben 2,207.600 pengőt tett ki, február 3. hetében 98 átírásnál 298.420 pengőt, majd ezidőtől szeptember elejéig általában havonkint 1—1½ millió pengő érték közt mozgott, ezzel szemben szeptember közepétől hetenkint elérte a 2,000.000 pengős forgalmat sőt november első hetében 4,000.000 pengőt, november második hetében ismét 2,000.000 pengő értéket képviselt az ingatlanok forgalma. Ebből következik az, hogy ha a főváros június 1-től november 15-ig csak 18.000 pengő ingatlanátírási illetéket vett be tényleg, úgy ez ügy kezelése körül valami súlyos hibának kell lenni. Mivel szeptember eleje óta a heti ingatlanforgalom 2,000.000 pengő körül van, így a hídalapi hozzájárulás hetenkint eléri az 50.000 pengőt. Tehát már most havonkint 200.000 pengő utalható át a hídépítési alapnak, a tervezett havi 170.000 pengő helyett. Ezzel a fővárosi tanács lényegesen enyhítője lesz a mai munkanélküliségnek, mert hiszen havi 25 munkanapra 4 pengő díjazást véve fel, a havi 2 pengős alaphozzájárulásból napi munkást lehet foglalkoztatni.

Ez pedig már számottevő com.

Az izlám Budán

A vének tanácsa. A magyar izlám-felekezet ügyeit az 1916. évi XVII. t.-c. alapján intéző, *Gül Babáról* elnevezett budai független magyar autonom vallásközség medzslisze (vének tanácsa, konvent) december havában rendkívüli ülést tartott az Esplanade szállodában, melyet a budai mufti távollétében Mustafa aga korelnök vezetett. A medzslisz egyhangulag megszavazta Husszein Hilmi effendi lelkész, budai mufti számára a magyar izlám körül kifejtett és a külföldi mohamedán testvérek által is elismert nagy érdemeinek jutalmazásául, a „nagymufti" méltóságának adományozását. Elfogadta továbbá a nagymufti által irt magyarnyelvű *„Iszlám hittan"* című könyvét a mohamedán tanulók vallásoktatási tankönyvéül. Tudomásul vette a nagymufti által a külföldi muzulmán fejedelmekhez és vallásfőkhöz irt jelentéseket és a beérkezett válaszokat. Tudomásul vette az 1932. évre készített Gül Baba zarándoklatok programmját és a „Collegium islamiticum" alapszabálytervezetét. *Abdul Latif* effendi egyetemi lektor, török makredzsi, nem fogadta el budai kádivá való megválasztását, amit a medzslisz sajnálattal vett tudomásul. Jóváhagyta továbbá a vakufgondnokság (evkaf-dajre) jelentését. Az „evkaf-dajre" az 1932-es zarándokévre a *„hadzs"* (zarándoklat) *adót* is megállapította. A medzslisz egyhangulag hozzájárult az intézkedésekhez. Allah áldását kérve a gyülekezetre, a korelnök berekesztette az ülést és intézkedett, hogy a jegyzőkönyv egy hitelesített példánya a városházára, egy pedig a kultuszminiszter úrhoz küldessék el tudomásulvétel végett.

Mozlim előkelőségek Budán. A mohamedánok ezidei *Ramazán* böjtje január 8-án kezdődik. A megnyitó esti istentiszteletet Husszein Hilmi effendi budai nagymufti fogja megtartani imámok segédletével Gül Baba sírjánál. Ha esetleg a zord időjárás nem engedné az istentiszteletnek Gül Babánál való megtartását, akkor az Esplanade szálló külön dísztermében folytatják le az ünnepséget. Erről a nagymufti hivatala idejében értesíti a sajtó útján az érdeklődő nagyközönséget. Idejövetelüket a Ramazán ünnepre megigérték többek között: Ozmán Rhagib pasa, Szulejmán Garvani seik, Hajroullah Bey, több tatár és kurd előkelőség, valamint a Balkán számos mohamedán előkelősége, így az emigrációban élő Gvozdovich pasa.

Gül baba zarándokai 1932-ben. A buda nagymufti hivatalához, valamint a mohamedán-magyar kulturkomitéhez érkező és eddig érkezett jelentésekből megállapítható, hogy az 1932-ik esztendő, mint az izlám szent éve, úgy Mekkába, mint Jeruzsálembe és Budára az igazhivő moszlimek nagy tömegeit vonzza zarándoklatra. Mekkában a szent hadzs kezdete péntekre esik, ami ritka esemény. Jeruzsálemben folytatni fogják az elnapolt pánizlamita kongresszust, a kalifaválasztás Ramazán utánra lett elhalasztva. Budán Gül Baba születésének 250-ik évfordulója, tehát olyan nagy vallástörténelmi események, amelyek egy-egy évszázadban szoktak csak előfordulni. Innét a szokatlan nagy érdeklődés az izlám világában, ami bizonyos fokig a gazdasági és politikai kérdéseket is háttérbe szoritja. Észak-Boszniából egy 500 zarándokból álló csoport jelentkezett a februári (ramazán utáni) zarándoklatra, míg Macedonia, Montenegro és a Hercegovina vidékéről egy *kétezer* tagú szervezet jelentette be érkezését tavaszra Gül Babához. Albániából szintén száz zarándok jön május elsejére, akik egyben gazdasági tanulmányútjukat is egybekapcsolják a zarándoklattal. — A budai idegenforgalom nagy lendületet vehet az új esztendőben.

A német mohamedán polgárokat most szervezik a magyar muzulmánok példájára. Németországban olyan helyeken, ahol nagyobb számmal élnek muzulmánok Berlin, Hamburg, Bréma, Lipcse), megalakítják a magyar izlám-felekezet alkotmányának alapulvételével és a Gül Baba vallásközség mintájára a német izlámvallásközségeket. A megfelelő imámokat (lelkészeket) a budai nagymufti fogja a német és osztrák vallásközségekhez kirendelni, mert történelmi jogon a budai nagymufti iurisdictiója Északnyugat-Európára is kterjed. Igy a magyarság legalább az izlám révén és Gül Baba által kapcsolódik bele a nagy izlámba, míg, sajnos, idehaza még mindig teljes desinteressement-nal kezelik a hatóságok a külpolitikai, reviziós és idegenforgalmi szempontból is oly fontos kérdést, melyért csak a Budai Napló harcol rendületlenül.

„Iszlám Hittan." Csinos és érdekes kis füzet hagyta el karácsonyra a sajtót fenti címen. A mű szerzője: Imam *Husszein Hilmi* effendi, budai mufti. Egyházhatósági jóváhagyással Hadzsi Mehemet *Dzsemaluddin* effendi, v. b. t. t., reisz ul ulema látta el. Kiadója: *Kókai* Lajos, az ismert fővárosi könyvkereskedő. A nyomdai kiállítás *Hornyánszky* cégét dicséri. Kapható minden könyvkereskedésben, ára 1 pengő 20 fillér. Hézagpótló mű a magyar vallási irodalomban. Az első iszlamita (mohamedán) katekizmus, magyar nyelven. Világos és magyaros stilusa, könnyű nyelvezete és kerekded beosztása révén nemcsak mint tankönyv, de mint érdekes olvasmány is ajánlható. Megismerjük belőle Mohamed vallásának lényegét, és hiányzik belőle minden teológai szőrszálhasogatás, más vallásuakkal szemben való poléma vagy a prozelita-fogdosás. Minden sorából a más vallásuak felfogásának tisztelete, a kölcsönös megbecsülés, szeretet és türelem látszik ki. Akik eddig nem tudták, hogy mi az iszlám, mint vallás, e könyv elolvasása után tisztában lesznek Mohamed vallásának lényegével.

HUSSZEIN HILMI effendi nagymufti e hó közepén Albániába utazik izlám kulturpropaganda körütra és onnét a bolgár kormány meghívására Bulgáriába, hogy az ottani mohamedánokat, akik a kalifátus megszűnése óta a budai nagymufti történelmi jogon feléledt iurisdictioja alá tartoznak, megszervezze. Albánia és Bulgária tudnak idegenforgalmat propagálni.

Pártélet Budán

Az ünnepi hangulat háttérbe szorította a politikát. Főleg azt a malomalatti, kicsinyes politizálást, amely most vált urrá minden párton és országos, nemzeti nagy kérdések helyett aprólékos, személyes ügyekkel foglalkozik.

A pártvezérek oligareha magaslatról intézik a pártügyeket, valami diktatorikus felsöbbséggel és teljesen kizárják a pártirányitásból a független elemeket. Valahol zárt ajtók mögött, négyszemközött intéződik el minden és ez növeli a párttagok elkedvetlenedését.

A *szerdai estékk* társaságának egyik sarkalatos célja, hogy alkotmányos életet vigyen a pártok vezetésébe. Ezeken az estéken különféle pártokhoz tartozó, jobban mondva tartozott, független egyéniségek vesznek részt, akik elitélő szemmel nézik a „konc-hívek" fölényeskedését, akik, — mint a vatikáni svájci gárda — hideg ridegen végzik testőrségi szolgálatukat és alabárddal vernek vissza minden, a közérdekeket önzetlenül szolgáló, önálló véleményt.

Beteg lesz itt Budán minden párt élete, ha oda be nem eresztik a tiszta levegőt jelentő polgári közvéleményt.

Az ünnepek alatt a pártvezérek nem igen mutatkoztak a pártkörökben, többen itthon sem voltak s a jó példát követték az alvezérek is. A népség, katonaság pedig hamar összeveszett.

Pártösszejövetelt hivatalosan talán egyedül csak a Friedrich-párt rendezett Óbudán a törzsvendéglőben, ahol *Hüttl* Tivadar, a porcellángyáros, a lelkes pártvezér e héten is megtartotta a szokásos összejövetelt.

Különben a pártszorosokban minden csendes...

Boldogabb évben boldog Budát!

Karácsonyfa gyujtás

Az I. ker. elöljáróság épületében lélekemelő ünnepség keretében gyújtott karácsonyfát dr. *Spannberger* Alajos tanácsnok, az I. k. elöljáróság rendezésében dec. 23-án délután előkelő vendégek jelenlétében. A megjelentek között ott voltak dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester és családja, dr. *Hadsz* István tábori püspök, gr. *Apponyi* Albertné, őrgróf *Pallavicini* Edéné, *Lampl* Vilmos, a 2. gyalogezred és zászlóalj tiszti küldöttsége és az I. ker. kapitányság teljes tiszti személyzete. Az ünnepség megrendezésében az a gondolat vezérelte a rendezőséget, hogy ha a főváros minden részében felállítják a lelket emelő szent fát, úgy az elmaradhatatlan abból az épületből, ahonnan a jótékonykodás számtalan válfaja indul ki. Nem maradt szem szárazon, midőn dr. *Huszár* Elemér zugligeti lelkész ünnepi beszéde után 35 türelmetlen, zsibongó gyermek és 40 levente vette át a nekik elkészített ajándékokat, melyeket a kerület nemesszívű polgárainak, élükön dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester és dr. *Spannberger* Alajosné adományaiból gyüjtöttek össze. Az ünnepséget rendező hölgygárda u. m. Balassa Imréné, dr. Garancsy Lászóné, dr. Gyürky Tiborné, Hribál Kálmánné, vitéz Lászlóffy Lászlóné és Weinszeinsz Károlyné ruházták fel tetőtől-talpig az arra szoruló apró gyermekeket. Nagyobb adományokkal járultak a felruházási akcióhoz: dr. Ripka Ferenc és neje, dr. Spannberger Alajosné, Biró Pál, Káldi Jenő, Orsz. Magy. Tejszöv. Központ, Flechenstein Ferenc, Herczeg Ferenc, dr. Bendák Nándor, a 2. gyalogezred, Miklós Andorné, őrgróf Pallavicini Edéné, dr. Szabó Árpád, Szöllősy István, Varga József, Gschwindt szeszgyár, dr. Hollender József, Putsay Testvérek, dr. Stein Emil, Felten és Guilleaume Rt., Frank Henrik és Fia Rt., Kábelgyár Rt., gr. Keglevich István, Kováts Frigyes, Mottl Jánosné, Strasser József, Fischer József, Fővárosi Tejüzem, Hauer Rezső, Auguszt E. József, Ravasz László, Stahó pék, Wassermann Jakab, Biehn János, Gundel Károly, Jose Gallart Cirbal és sokan mások.

*

Az új társadalmi szervezkebés, melyet *Szibinkits* György indított meg a Farkasréten és környékén, a Budapesti Gazdálkodók Farkasréti Egyesülete bevonásával, — nagy arányu és szociális szempontból messze kiható karácsonyi estét rendezett december hó 23-án este az ottani iskola tornatermében. *Szibinkits* Györgyné vezetésével, *Domnokos* Lajosné, *Pálffy* Jánosné, *Metiger* Nándorné, *Metiger* Józsefné, *Pusztay* Kálmán Istvánné és mások áldozatkész és szives közreműködésével, *Gruber* Emil gyakorlati útmutatása mellett olyan nagy munkát végeztek, aminőre e vidéken még nem volt példa. A nagy terem zsúfolásig megtelt érdeklődő közönséggel. Megjelent *Purébl* Győző dr. tanácsnok, *Ujlaky* igazgató, P. Bertalan kapucinus atya, aki szép beszédet intézett a gyermekekhez, akiknek nagy örömére hamarosan megindult az ajándék kiosztás. Az egyesület ifjúsági csoportjának házi kisasszonyai: Molnár Gabi, Kovács Manci, Tábori Gizi sürögtek forogtak az apróságok között és segédkeztek a kiosztásban, rendet tartva. Kiosztottak 60 családnak 20—20 kiló szenet és szeretetadományokat 160 gyermek között pedig 22 pár cipőt, karácsonyi csomagot, 25 jó tanulónak könyvjutalmat és mind kapott a szeretet adományon kivül csomagot cukorkával és más jó falattal.

*

A *III. kerület* patronája

ANDRÉKA KÁROLYNÉ

a tél beálltával minden esztendőben megindítja azt a nagyszabású karitatív és szocális munkát, mely ma már átszivárgott Óbuda—Ujlak közönségének lelkébe, mely így szívesen áll vezére szolgálatára. Mert nagy munka kiválogatni oly nagy kerület szegényei közül a legszegényebbeket, kiválasztani azt a 120 családot, ahol legnagyobb a szükség. De még nagyobb munka megkeresni azokat, akik ezen a nyomoron segiteni akarnak és segíteni is tudnak. E téren már nagy sikereket ért el Andréka Károlyné sok éves munkája és ez idén is 120 család kapott élelmiszert: 2 kg. cukrot, 1 kg. zsirt, 1 kg. lisztet, egy kenyeret, egy kalácsot és 15 tojást. A gyermekek közül 10 ovodás és 16 elemista és polgárista kapott ruhát, — 15 télikabátot, 15 pedig cipőt, 25 asszony ruhára valót és 30 család egyenkint 3 métermázsa fát, továbbá nagymennyiségű cukrot a Leipziger szeszfőző és cukorgyár jóvoltából, amely cég a 80 kg. cukron kivül 15 télikabátot és 90 métermázsa fát adományozott e nemes célra. Ezt a különösen szép karácsonyi ünnepet az Üröm utcai kat. *Kulturház* dísztermében rendezték december hó 20-án délután 3 órakor. A nagy termet teljesen megtöltötték részben az adakozók, részben a segélyezésre szorultak. A rendet igen ügyesen a *Pannonia* leventék tartották fenn, akik a *Törekvő* Dalkörrel együtt vállalták a rendezést. Az ünnepet a Törekvő Dalkör hazafias énekszáma nyitotta meg, azután két csöppség, egy fiu és egy leány szavalták kedvesen, — és utánuk *Andréka* Károly köszönte meg felesége nevében az adakozóknak, elsősorban a Leipziger cégnek a bőséges adományt, ott is kiemelte Fellner Pál vezérigazgatót, Szamek Izidor és Somló Sándor igazgatókat, akik az ünnepen részt is vettek. Megemlékezett mindenkiről sorjában, akik adományaikkal emelték az ünnepet: Kemény Lajos korm. főtanácsos, Ozer Jakab, Magyar Textilfestőgyár Rt, Gádor Vilmos igazgató, Müller Pál dr., Budai Fehérítő, Festő és Impregnáló gyár Rt., Finály Ernő, Rajna Testvérek, Blum Frigyes, Laskovits Géza, Popper Béla, Kozma Gyula, Siposs Károly vendéglős, Magyar kender, len és jutaipar rt., Fuchs Leó vezérigazgató, Gerlei Lajos vezérigazgató, Hatvani Deutsch cukorgyár, budai Goldberger Leó, Kuthy Lajos, Fischer Mór, Steiner Miksa, akik majdnem mindannyian részt vettek az ünnepen. Adréka köszönete után Pálffy Lajos ujlaki plébános mondott lelkes meleghangú beszédet és megköszönte Andréka Károlynénak ezt a nagy munkát és áldozatkészséget. Ez a köszönet szólt egyuttal a nagyasszony segítőtársainak, akik ebből a munkából alaposan kivették a részüket: Göndör Ferencné, Seres Istvánné, Liev Antalné, Kovácshegyi Kálmán malomigazgató leányai, özv. dr. Ruda Dezsőné és Ottóné urasszonyok. Már akkor nyüzsgött a gyermeksereg és hamarosan megindult az ajándékosztogatás, amikor fiatalos és ragyogó szemmel és boldogan szoritották magukhoz a kapott ajándékot. [illegible] ácsonyi estén jelenvoltak: [illegible] nácsnok, Szente Miklós elől[illegible] Elemér kerületi rendőrfőtaná[illegible] ufg Gyula rendőrfőfelügye[illegible] lajos-ház főnöke, nagy számb[illegible] köztük: Orova Zsigmondné, [illegible] yuláné, Telkessy Ivánné, Blt[illegible], Andor Mihály igazgató és [illegible]ál és neje, Józsa Dezső igazg[illegible], Olgyay István és neje, dr. Kémy [illegible]egészségügyi főtanácsos és neje, báró [illegible]kasich Géza altábornagy és neje, Kovác[illegible]iegyi Kálmán és családja, Piazza Győző, Kékessy Ervin tanácsos, Reisinger Gyula főigazgató, Móra István igazgató, Günther Béla, Brunekker Lajos, ifj. dr. Reisinger Gyula orvos, Phillipp Kálmán igazgató, Lindner Gyula igazgató, Francosó Richárd, Vésey Győző, Édes Béla, Kortsák Gyula tanító s nagyon sokan mások. Az ünnepet a „Törekvő" dalkör éneke fejezte be.

*

Kiáltott a hegy!

A Rózsadombi Egyesület ülése

Belekönyököl a városba a Rózsadomb és úgy kiáltja ki a maga sérelmeit, mintha nem is a városhoz tartozna. Kiált közlekedésért, iskoláért, parkozásért, világításért, postáért, gyógyszertárért, — kiált a városháza süket fülének és polgártársai közönyének, — kiált a képviselőinek, a bizottsági tagoknak, — de hiába!

Az egyesület választmánya december hó 11-én gyűlt össze az utolsó ülésre ez évben *Bárczy* István elnöklete alatt és dr. *Nádas* Béla az egyesület nagyszorgalmú titkára előterjesztette jelentését, melynek elején a lemondás húrja pendült meg. Mindenekelőtt Glück Frigyes elhunytáról emlékezett meg kegyelettel az elnök. Azután áttért az *út- és csatornaépítésre*, ahol bizonyos kis eredményeket ért el az egyesület. Igy kátrányos utak épülnek: a Gábor Áron utcán végig, a Józsefhegyi úton és Törekvés út egyrészén, a Bimbó utca folytatásában a hatalmas áttörési munka folyik. Csatornák épülnek a Gábor Áron, Darányi Ignác, Törekvés út, Kapi utca, Csejtei út, Cserje utca, Fajd utca és Józsefhegyi úton. Elkészült a Zárda utca melletti szerpentin úton a támfal lépcsős áttörése és a Kavics utcát s az árkot mentesítették a veszedelmes gaz és dudvától.

A Rózsadombnak az a része, amely a város felé fordul, a legelhanyagoltabb. A Veronika kápolna körüli tér rendezése ügyében kiszálltak oda Csármán és Vossla tanácsnokok, Vargha László városrendező, Bende Szaniszló, Harrer és Petrovácz bizottsági elnökök, Bárczy István és a titkár, de fedezet hiánya miatt az egyesület kérelme ezidőszerint nem teljesíthető.

A közvilágítás javult némileg és a meg nem felelő szűk gázvezető csöveket a Szemlőhegy utcában kicserélték.

A Zugligeti Egyesület memorandumát, mely szerint lényegesen mérséklendő volna az érdekelt telektulajdonosok hozzájárulása a közművek építéséhez, főleg a túlméretezett utaknál, — pártolja az egyesület is. Küzd a Lövöldének katonai célokra való átépítése ellen, és sajnálattal vette tudomásul a posta átiratát, hogy újabb levélgyűjtő szekrényeket nem állít és a levélgyűjtő járatokat nem szaporítja.

Örömmel vette tudomásul a főkapitányság átiratát, hogy a város az egész Rózsadombot a II. ker. elöljáróság és kapitányság hatáskörébe utalja.

A gyógyszertár ügye azonban elakadt és azt küldöttségileg kell sürgetni a miniszternél, mert a különféle hivatalos adatok szerint ide gyógyszertár kell.

Az egyesület kérte, hogy az egészségileg kifogásolt barakkból helyezzék a Rózsadombra a II. ker. állami Mátyás király reálgimnáziumot, de elhez nincs költség, ahogy ezt Pintér Jenő tanker. főigazgató sajnálattal tudatta, — igy most azt kérték, hogy a hegy lábánál helyezzék el.

A lecsonkított autóbuszjárat megjavítása ügyében az egyesület titkára mindent elkövet és a választmány további erélyes lépések megtételére kérte a régi 17-es járat visszaállítása érdekében.

Végül elhatározta a választmány, hogy leendő klubhelyisége számára megveszi Markup Béla szobrász második díjat nyert szobrát, amiről Papanek Ernő min. tan. is rendelt másolatot 350 pengőért és erre a célra a szoborra gyüjtött, de fel nem használt pénzt használja fel, megtoldva azt 100 pengővel.

Erős vita követte a jelentést, amelyben résztvettek dr. Tholt István, Hámos Róbert, Répássy Miklós, Frohheit Károly, Kullmann László, dr. Egerer Gedeon, almási Balogh Loránt, dr. Lengyel Endre, dr. Jónás Géza, Medek Béla, Skrovina János és Ruttkay Aladár.

Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy almási *Balogh* Loránt alelnök visszavonta lemondását, — sajnálattal azt, hogy lovag *Ahsbahs* Sándor és *Stromsky* Sándor kiléptek, — viszont új tagokul felvette: dr. *Fekete* László kir. közjegyzőt, *Fodor* István vívómestert, *Grafel* Károly főintézőt és *Wirnhardt* Ágoston főjegyzőt.

Megszavazott 100 pengőt az Áldás utcai kereszt restaurálásához dr. *Tholt* István egyházközségi elöljáró és *Ruttkay* Aladár alelnök indítványára.

Az elnökök éltetésével az ülés véget ért. Az ülésen részt vettek: dr. Bárczy István elnök, dr. Vály Ernő alelnök, almási Balogh Loránt alelnök, dr. Nádas Béla ügyész — főtitkár, dr. Egerer Gedeon, Auer Róbert, dr. Jónás Géza, Vikár János, dr. Leő György, Rudas József, Kullmann László, Hámos Róbert, Márkus Lajos, Harsányi Jenő, Mód Lajos, dr. Tholt József, Skrovina János Medek Béla, Luspay Mihály, Fröhlich Károly, dr. Lengyel Endre, Liszka Károly, Boczkó János, Gerenday Tivadar, Répássy Miklós, dr. Simonyi-Semadam Sándor, Ruttkay Aladár, Politzer Sándor, dr. Rieger Imre, Róna Márk.

Attila hatalmas emlékszobra lesz Buda legszebb disze

A világ ura emlékét sehol nem őrzi szobormű. Nagy gazdagságunk idején nem gondoltunk a turáni népek legnagyobb fejedelmére, aki maga alá tiporta Európát. Most, a nagy nyomorúság idején hívjuk őt segítségül, akinek már a puszta neve is megállítja az ellenünk törő népeket.

A hatalmas emlékmű két-két magyar zseni alkotása: — a poéta lelkű építőművész *Füredi* Richárd szobrászművész barátjával, akivel 25 éve törhetetlen hittel dolgoznak a turáni magyar művészet szellemében, most az

ATTILA EMLÉKMŰ

vázlattervét készítették el. Ez a mű egyrészt szimboluma az akaraterőnek, amellyel a magyar művészlélek még e válságos időkben is az ilyen ideális nemzeti gondolatokkal foglalkozni képes, másrészt *Lechner* Jenő, mint a *Turáni Társaságnak* 10 éve lelkes tagja, kötelességet vélt teljesíteni azzal, hogy az Attila emlékmű megvalósításának szép eszméjét a maga rendkívüli tehetségével szolgálja.

Ezt a nagy munkával, nagy költséggel, de még nagyobb lelkesedéssel és szeretettel készült művet a Turáni Társaságnak ajánlották fel a tervező művészek.

A hódító Attila főalakja mögött a turáni szellemű architektonikus keretből az eljövendő új világot jelentő hun sereg bontakozik ki. Az emlékmű szélein felépített római diadalkapu és kinai pagoda a nyugattól távol keletig kiterjedő hódító és rettegett hatalmat szimbolizálja. A Vérmező középtengelyére helyezett emlékmű teljes hossza 170 m, szélessége cca 70 m, a terrasz 8 m magasságban van az előtte elterülő hatalmas víztükörtől, — a széles lépcsőzet középvonalában álló főalak teljes magassága 14 m, maga a szobormű 8.00 m magas. — A terraszt szegélyező építmények 12 m magasságban övezik az emlékművet, amely hátával az Attila utcának támaszkodik és onnan 5 nagy nyíláson át közvetlenül megközelíthető.

Ilyen konkrét tervezet, amely köré gyűrűzhet a megvalósítás mozgalma, olyan szilárd és életképes magot alkot, amelyből a gondolat élőfája sarjadhat ki és az emlékmű létrejövetelének ügyét ebben, vagy más formában, de mindenesetre hathatósan elősegíti.

V. B.

Attila — az emlékmű főalakja

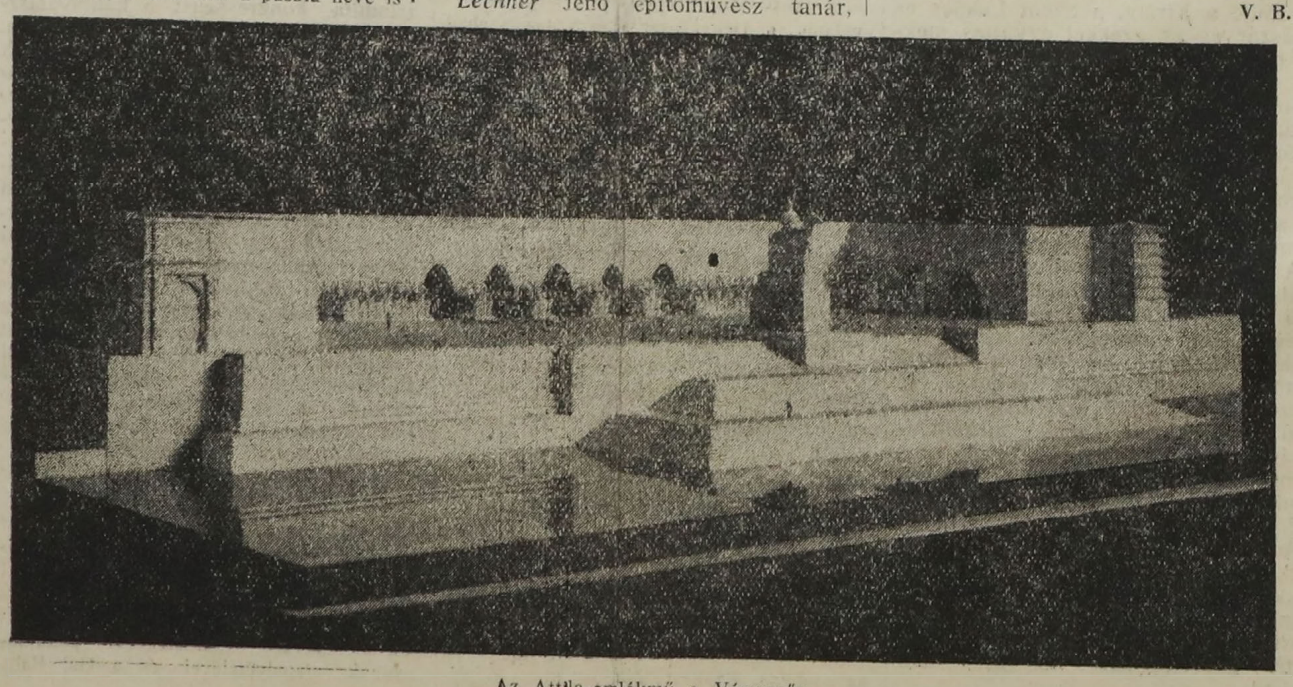

Az Attila-emlékmű a Vérmezőn

Jön-e a bécsi hajó?

És a kérdésre megfelelt az öreg Gellérthegyen álló, póznára felhúzott kerek kosár, hirdetve a régieknek, hogy feltünt már a csodás szerkezetű jármű, melyet nem húz ló, sem nem hajt evező vagy széltől dagasztott vitorla, hanem röpíti két ormótlan lapátkeréknek gyors forgása. Nem lehet az! Odarohantunk a kikötő dobogójára, meggyőződni felőle, igazán magától jár-e az a nagy hajó s igazán ezelőtt harmincöt órával indultak el rajta az emberek a császári rezidenciából a nádori székhelyre? Még tegnapelőtt a Práterben söröztek a „Jégmadár"-nál s ma este, ha kedvük tartja, a „Komló"-ban muzsikáltatják magukat vagy — ami ennél több — láthatják enszemeikkel: hogyan vacsorálnak ott Kossuth Lajos, Nyáry Pál, Szentkirályi Móric, meg a többi híres férfiak, mintha csak halandó emberek volnának ők is.

Az a vastag kürtő, mely a zsíros füstöket okádja, a tüzes katlan gyehennája fölött áll, míg az ő karcsu, veres fiából, a keskenyebb kürtőből szakad a fehér gőz, a fölöslegés erőt bocsátva ki magából, melyet az a pokoli tűz a vízből fejlesztett.

Gyerekkoráról, az ötvenes évekről emlékezve így irja Ágai Adolf — „mi is fölmásztunk a hegyre, hadd lássuk azt a mesebeli hajót, mikor még valahol Bécs alatt jár. S aki közöttünk, kezében egy garasos pénzzel, nagyon szépen tudott kérni: azt a félkarú és féllábú invalidus bácsi bevezette a csillagvizsgáló tanár úrhoz. Az meg szivesen tolta alánk a széket, hogy nézzünk bele a bűvös csőbe, melyen át leolvashattuk a váci székes-templom zömök tornyairól az órát s láttuk a messzefüstölgő „Mária Carolina" födélzetén tipegni a bogárnyi utasokat — s midőn leszállt az est: egy még sokkalta nagyobb csőnek hajtotta lefelé az innenső végét, néznénk rajta keresztül fel a mennyégbe, melynek boltján zöld, kék és narancssárga holdak gyorsan vonultak el megigézett szemük előtt. Meg aztán néznénk oda, ahol az a sziporkáző csillagsűrűség a „Hadak útját" jelenti, melyet mintha valami földöntúli aknából robbantott volna szét a fellobbant rengeteg puskapor-töltés." De régen volt — talán igaz se volt!...

boldog ujévet kiván
üzletfeleinek,
megbizóinak,
erdős hirdető
józsef *irodája*
budapest,
teréz-körut 35. telefon: 125-58

Bérautók
esküvőre, városi, vidéki és külföldi utakra minden időben, legolcsóbban rendelhetők.
Magánjellegü (taxióra nélküli) elegáns luxuskocsik.
Félnapra 15 pengő.
Aut. 83—8—24. (53)

MINDENNEMŰ
TEHERAUTÓ-
FUVAROZÁS
ifj. SCHÄFFER FERENC
I., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-98

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST
FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Dreher-Mauls dessertek kitünőek!

Hogy állunk ma a fürdővárossal?

Gallina Frigyes dr. tanácsnok tanulmányából.

Addig nem lesz rend, nem lesz szép, új Budapest, amíg kellő zsinórmértéket, korlátokat nem alkalmaznak mindenütt, míg észre nem veszik, hogy ami jó a Tisza Kálmán-téren, az nem jó a Sashegy lábánál, hogy ami jó a Lipótvárosban, az förtelmes lehet a Várban, hogy ami agyonvágja a Vizivárost egész utcasorozatát, az megfelel a Lágymányosonn, hogy amit föl lehet építeni minden pesti utcában, azzal nem szabad elékteleníteni az Alagút-utcát vagy a Lovas-utat!

Menjünk a Gellért térre!

Itt van például a pompás, modern Gellért-szálló. Igen sok idegen fordul itt meg. Nemcsak a szálló közönsége, de jóformán mindenki elvetődik ide, erre vonzza a Gellért-hegy érdekes látványa, mint valami ellenállhatatlan mágnes.

Mit látunk ezen a téren? Zűrzavart, összevisszaságot. Nincs kialakult formája, a közlekedés kaotikusan bonyolódik le rajta, a helyiérdekű állomásával együtt valóságos rendező pályaudvar. Pedig ide csend kellene, a sziklatemplom hangulata és a gyógyszálló vendégei miatt. A csilingelő, búgó, zörömbölő villamosokat bármiáron el kellene innen terelni, olyannyira zavarólag, kellemetlenül hatnak. Lent a téren egymást éri a villamosáramoszlop, az ég össze van hálózva a vezetékekkel, ráadásul még csúf bódék éktelenítik el a különben is össze-vissza-hatású területet. A hegy színes, dolomit sziklájának lábát csúf hirdetési táblasorral fedték el. Az ott levő trafik és várakozóbodé egyszerűen borzalmas. Ez lenne hát a Fürdőváros első ékköve, ez a tér?

Ide park kellene, fű, fa és virág, derült színek, rend, nyugalom, hogy az idegen maradni vágyjon. A Gellért-hegy fűszőnyegének le kellene göngyölődnie a térre, a Műegyetem előtti sétánnyal összekapcsolódva és úgy kellene belefolynia abba a sétaútba, mely a fürdővonal második szép állomásához, a Hungária-forráshoz, a Rudas-fürdőhöz és onnan a Szent Imre-fürdőhöz (Rác-fürdő) vinne.

E helyett a Gellért-rakparton is villamos dübörög. Az autósok itt „élik" ki gyorshajtási hajlamaikat, esténkint vastag porfelhők szállnak át ezen az országúton (mert legfeljebb ezt a nevet érdemli meg), melyek azokból a fövényhegyekből erednek, amiket Magas-Tátra-méretekben gondosan itt raknak ki évek óta a kotrógépek. Elvégre itt a legjobb helyük... Hadd tüsszögjön tőle az a fránya idegen, megfürödhet a por után..., azért vagyunk a „Fürdőváros" vagy mi a szösz? Hát ez egyszerűen kétségbeejtő, ami itt látható, a silány, csenevész gesztenyefasorok alatt.

Egy nyomorult fűcsík nem sok, annyi sem jutott erre a széles útvonalra, esténkint alig locsolják fel, levegőjét elrontják, rosszul világítják, járdáit elhanyagolják...

De még ezzel nincs vége a nagyszerű fürdővárosi út kellemeinek!

Azt szeretjük mondani, hogy a Hungária-forrás a kis „magyar Karlsbad". ...Hát olyan is a környéke kérem szeretettel...

Ott áll mellette a Rudas-fürdő piszkos, omladozó, rémségesen csúf gépháza, északra és délre is redves tűzfalakat mutogatva, szennyes gyárkéményével, körülötte piszok, szénsalak... Az ember riadva kapja le a szemét erről a kiáltóan csúf, Budapest minden barátját elkeserítő látványról!

Nem! Ez nem maradhat így tovább! Ezt a rettenetes visszataszító golyvát végre-valahára le kell már operálni Budapest szépséges arculatáról. Inkább ma, mint holnap! Ezt innen el kell tüntetni, mert addig nem is szabad fürdővárosról álmodni sem, amíg ezt rendbe nem hoztuk!

Akárki, vagy akármiféle szempont akar itt megszólalni, el kell némítani mindenáron. Mert itt csak a Szépség diktálhat, Budapest jövőjének szent szava!

Az öreg Rudas-fürdő táján az utóbbi időben esztétikus szempontból okos dolgok történtek. A belső stilusos (?) átalakításáról nem szólok, mert azok az utcára nem hatnak ki. De ügyes érzékre való dolog volt a Mátyás király-forrás kitisztítása, megújítása, látványossággá emelése. Az ilyen kis esztétikai bijouk kellemesen hatnak mindenkire. A forrás fölött lógó régies lámpa igazolja ezt az állításomat, hogy efféle kis szépítések aranyat érnek, igen fontosak. Remélem, hogy a fürdő udvarán lévő, műemlékjellegű, remekbe készült, gyönyörű kis török fürdőt is kiszabadítják méltatlan rabságából, eldugottságából és csinosan beleillesztik az utcaképbe. A Hungária-forrás kicsinyes, vidékies hatású betonkupolájának is el kell tünnie és méltó keretet kell kapnia! Itt mielőbb meg kell valósítani azt a nagyszabású elgondolást (melyre már igen szép tervek is készültek), mely a Ferenc József-hidtól az Erzsébet-hidig park-övet, ledett sétányt akar teremteni. Ha ez elkészül, világhírű vonzóerő lehet belőle. A Gellért-hegy művízesésének, az oda nem illő Szent Gellért szobrának művészietlensége, elhibázott volta közismert. Ilyen pepecselést nem szabad egy impozáns természeti kincsel elkövetni, mert csak ronthat rajta. Magát az érdekes vonalú, fölséges hegyet végre igazán felfedezte Budapest és a főváros nagy áldozatkészséggel azzá tette, amire itt rendeltetett: hatalmas sétánnyal hegyiparkká. Kár, hogy északi oldalára több, kirívó, rosszvonalú, kiabáló villa került. Déli oldalainak villa-rayonja sokkal nemesebb, szebb, hangulatosabb.

A Döbrentei-tér is szépült mostanában egy kedves, intim kis kúttal. Ezt a teret is meg kellene már szabadítani, a rajta álló otromba, piszkos árúbódéktól. Mi sem áll távolabb tőlem, minthogy esztétikai okokból (pláne manapság) veszélyeztessem a kisemberek kenyerét, de a budapesti bódémániát mégsem lehet tovább konzerválni! A világ egyetlen városában sem tűrnék, hogy falusi, deszkából tákolt, illemhelyekre emlékeztető bódék éktelenkedjenek a belső részeken. Nálunk még a Calvin-téren is megtűrjük azokat, pedig visszataszító hatást tesznek az idegenre. Igaz, Rómában is vannak utcai árusítóhelyek (pl. a Piazza Dispagnán), Firenzében is, sőt még Párizsban is. De nem ilyen szennyes állandó bódék, melyek egész utcákat alkotnak, hanem könnyed sátorfélék, vagy csinos, kellemeshatású, kecses pavillonok stb. De tessék megfigyelni, miféle ormótlan kis szörnyetegek dísztelenkednek például a Szebeny Antal-téren... Ezt a kedves, biedermeieres hatású térséget megcsúfolja az a tűzfalsarok is, mely a plébániatemplom végében kiált évtizedek óta valami gyógyító szépségflastromért.

Az Ördögárok régi, dísztelen torkolatát végre csinosabban rendezték el. De ilyen helyre is igen kívánkozna néhány szebb, nagyobb lámpa.

A Zita királyné-út, a budai Dunakorzó viruló gesztenyefasorával, az Ybl-lépcsővel voltaképen sokkal szebb, mint a pesti korzó. Mikor a gesztenyefák virágbaborulnak, remekül hat a sétány, pompás artisztikus kilátást kínálva az Országház felé, a nagy fatörzsek között. Itt a paloták is sokkal harmonikusabbak, egyenletesebb magasságú, kellemes, szolid frontok sorakoznak egymás mellé. A Lánchíd—Margit-híd szakasz már megint nyugtalanabb, a tűzfalrém errefelé erősen garázdálkodik. Ezen a szép sétányon is elkelne legalább egy fücsík a fák alá. Egy ilyen kis, üde, zöldszalag hihetetlenül emeli az utcaképet.

amire nem való. Mint ilyen, börtöne lehetne csak az aggoknak, akik elgyengült szervezetüknek, fáradt tüdejüknek, a csendet, a tiszta enyhe levegőt, az éltető sétácskákra berendezett, itt árnyas, ott napos kertet kívánják — amit a „régi János" egyáltalán nem adhat.

És nem mondanák, hogy most más a gondunk, mint a múzeum alkotás. Mert szanaszét, szinte raktáron fekve, hatalmas anyag már készen, elhelyezésre vár és mert éppen most, amikor itthon is, de főleg a megszállt részeken, a családi történeti emlékek, értékek és kincsek örökös helyüket keresve, vándorolnak kézről-kézre, mindig veszve, mindig fogyva, mondom — éppen most kellene egy delejes intézmény, amely azokat összehívja, összevonzza és egybevonja.

A történeti múzeum hiánya éppen most nemzeti hiányt jelent: annak életrehívása nemzeti megújhodást és felemelkedést.

Végre is a nemzeti öntudatot nem az alakulatok, hanem az alakulások tartják ébren és teszik ellenállóvá.

A történeti múzeum épülete a Duna jobb partján a főváros kezén van.

Ne vegye el attól a céltól, amire való és ne dobja oda annak a célnak, amire nem megfelelő.

D. P.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Ne dobja el
kicgett, elromlott villanykörtéit. Minimális árért garancia mellett használható állapotba helyezzük
TÓTH ISTVÁN villanyszerelő, I., GREGUS-UTCA 8. SZÁM Telefon: 519-29

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Óbuda ókori emlékeit mentsük meg

A fővárosi törvényhatósági bizottság közgyűlésén

OROVA ZSIGMOND DR.

interpellált az Óbudán feltárt római műemlékek fokozottabb védelme tárgyában.

Aquincumot elsősorban saját magunk, azután pedig a külföld részére kell kedveltté tenni. A Hév a megállóhelyen izléses „pályaudvart" építtetett, a város pedig az 1932. évi munkaprogrammba vette a Szentendrei útnak kikövezését. *Nagy* Lajos dr. egy. m. tanár, múzeumi őr javaslatot tett arra, hogy a Budapestre vezető országútak mentén, tehát

a Bécsi úton és a Szentendrei úton állítsanak ki szegélyezésképen szarkofágokat és oszlopokat,

így felkeltvén az idejövő idegen figyelmét arra, hogy Róma műemlékeivel rendelkezik a főváros.

A *Raktár-utca* mellett *templom kápolnát* két éve, vagy feltárták. Jó volna azt megfelelő kerítéssel ellátni, ismertető táblát ott elhelyezni és úgy a belföld, mint a külföld érdeklődő publikuma számára több nyelven írt ismertető füzetet kiadni és terjeszteni.

Az a háromlevelű lóheréhez hasonló templomrom a Kr. u. 3. századból való

— és ritka bizonysága annak a fejlett keresztény kulturának, ami már akkor ebben a római városban volt.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a *Királydombról* (Határ u. Bécsi-út, Pacsirtamező-u., Viador-u.) a 17. században Antwerpenben megjelent munka emlékezik meg.

Ott királyi vár állott és alatta amphiteatrum romjai

kell, hogy legyenek.

Szólt arról, hogy a *Hajógyári szigeten* feltárt római fürdő romjait senki nem ismeri, azok védelméről és a további ásatásokról senki nem gondoskodik és figyelmeztet arra, hogy

sok értékes leletet találtak itt annak idején, de elvitték Bécsbe,

meg kellene kísérelni azok visszaszerzését.

És elsírta a *Flórián-téri hypocaustum* fájdalmát. Több mint egy esztendeje annak, hogy a közgyűlésen kérte annak feltárását, fel is tárták és most ott a Flórián-tér közepén egy 80—100 négyzetméter nagyságú, 4—5 méter mélységű gödör. Kérte, hogy ezeknek a műemlékeknek megfelelő védelméről a polgármester gondoskodjék.

Beszélt az Óbudán talált

római vizi orgonáról,

amelynek létezéséről többet tudnak Amerikában, vagy bárhol a föld más részén, mint Magyarországon és Budapesten. Pedig

ez az egyetlen feltalált viziorgona a föld kerekségén.

Külföldről százszámra érkeznek az érdeklődések és mi nem csinálunk semmi propagandát. Kr. u. 224-ben készült, 52 bronzból való sípja van, 4 regiszterből áll. Eddig csak képen ábrázolásból (domborművekről, afrikai mozaikból) tudták, hogy létezik, most megtalálták itt Óbudán. Minden művelt nép nyelvén megjelenő ismertető füzetekben kell erre figyelmessé tenni a világot. Idegenforgalmi szempontból többet jelent, mint a délibáb a Hortobágyon.

Történeti muzeumot Budának

Melyik Párisban járt polgártársunk ne ismerné a Szajna csendes — majd azt mondtam budai — oldalán álló Carnavalet-féle történeti muzeumot?

És melyik budai polgártársunknak nem állandó, tudatalatti vágya, hogy hajha a várbeli hadtörténeti (főleg cs. és kir. emlékezetű) értékeket őrző muzeum mellett, mint ennek „pendant"-ja, megvolna Budán, valahol a Krisztinában a nemzeti és fővárosi történeti kincseknek is a maga jobbparti muzeuma.

A legnyomasztóbb pénzügyi válság idején Pestnek megszerezték könyvtára részére a pompázó Wenkheim palotát.

Rendben van. Jól vették; jól tették.

Ámde, ha vásároltak Pest nemzetközi könyvtárának palotát, ne vegyék el Budától a történeti-muzeum számára leghivatottabb épületet, a Margit-körúti „régi — János" patinás házát.

Közlés jött, hogy a kórházak ügyosztálya közkórház részére azon frissiben le „stop"-polta, a maglódi úti Szeretetháznak éppen csak elkészült két pavillonját és ezért cserébe átigérte a szociál-politikai ügyosztálynak az így kiszorult aggok elhelyezésére, a régi János kórház „spisz"-esen egyszerű, de annál értékesebb, igazi műemlékszerű épületét.

Hát Pestnek és Budának ősi hibája, hogy városunk építésének és szabályozásának dolgában nincs közvéleménye. Igaz, hogy a megboldogult Tanács és ujabban a polgármester nem is provokálta és ma sem provokálja a közvéleménynek és az ezt kifejezni hivatott sajtónak a hozzá- és beleszólását.

Végzésükről, — mint most is — egyszerű közlést adtak és adnak.

Ha másként került volna, úgy most a közvélemény a sommásan bejelentett határozat helyébe a sajtóban, a klubbokban, a pártokban, a törvényhatósági és bizottsági üléseken követelné, hogy a régi János kórház „biedermeier"-es, történetet lehelő, ereklyeszámba menő épülete adassék át a szinte felkínálkozó hivatásának, a megalkotandó történeti muzeumnak és ne alakítsák azt át „Szeretet-otthon"-ná,

Shotai-zug és a Wuszun hunok királynéjának balladája

Irta: **Margittay Richárd dr.**

A mult század philologiai tudományának egyik igen figyelemreméltó eredménye volt a finn-magyar rokonság megállapítása. Történt ez pedig úgyszólván kizárólag a két nemzet nyelvének grammatikai összehasonlítása alapján, melyből nemcsak az egyes szavak töveinek hangzatbeli azonossága, hanem a nyelvtani szabályok egyrészének azonos törvényszerűsége is kiderült. Igy azután nagy valószínűséggel lehetett megállapítani azt, hogy finnek és magyarok, valaha az ősidőben, ugyanazon finn-ugor törzs tagjai voltak, de később szétválva, egyik északnak, másik délnek fordult s az idők folyamán e nyelvi sajátságokon kívül minden más hasonlóságát elvesztette.

Felvetődik az érdekes kérdés, vajjon egy másik fonetikus principium, a zene elemeinek vizsgálata alapján, nem lehet-e ily ősi törzskapcsolatokat megállapítani? Itt azonban megnehezíti a dolgot az, hogy persze csupán az őseredeti sajátos melódia, dallamvezetés, skála stb. alapján szabad következtetéseket levonni, már pedig az újabb korok nemzetközivé vált zenéjének behatása ezt nagyon elhomályosítja.

A zeneelméletben jártasak előtt ismert tény, hogy a mai 12 hangból álló, temperált hangszerre alkalmazott skála nem régi, hanem újabb keletű (XVII. századból való, míg azelőtt az u. n. egyházi, még régebben az u. n. pentatonikus skálákat használták, melyek nem 12, hanem csak 5 hangból állottak. Ily pentatonikus skála jellegzetes a kinai, hindu és ősi magyar zenére!

Nemrégiben került kezembe a Keletázsiai Társaság német nyelvű közleményeinek 1900. évi évfolyama, mely japán népiskolákban tanult dalokat tartalmaz: Labdajáték (Tamarinta), Katonadal (Shotai-zug) s más címeken. Ősi keleti népdallamok ezek, de mikor zongorán lejátszottam őket, alig akartam hinni füleimnek. Ugyanis különösen az utóbbi dal teljesen megegyezik a régi magyar dallamok jellegzetes melodiáival annak dacára, hogy nem magyar muzsikus kottázta le, mely esetben talán a jellegzetességek még jobban kidomborodtak volna. De így is egész „Bartókosan" hangzanak.

Ugyanigy hallottuk nemrégiben a rádióban Zajthy Ferenc India-kutató előadását a magyar őshazáról, zenei illuszrációkkal. Aki hallotta a Wuszun hunok királynéjának a balladáját s nem tudta volna, hogy ez is az indiai gyűjteshez tartozik, esküdhetett volna arra, hogy egy ősi magyar melódiát hall.

Nálunk pedig éppen Bartók Béla, a Zeneakadémia neves professzora az, aki az ősi magyar melódiát igyekszik visszahelyezni régi jogaiba, részben székelyföldi gyűjtés, részben saját kompozíciók alapján, úgyhogy éppen egy ujabban róla megjelent német zeneelméleti mű (dr. Mersmann Hans-tól) a fentemlített pentatónikát említi meg mint egyik jellegzetességét valamint pld. a moll melódiákban előforduló gyakori alsó quart lépést, mely úgyanigy van meg a fentemlített példákban is.

E keleti zenék tárgyalásánál azonban nem hagyhatjuk figyelmen kivül a héber zenét sem, amelyhez pld. a Zajthy-féle gyüjtésben hallott pásztorsíp melódia igen hasonlított. Ugyszintén közismert tény, hogy pld. a „Szól a kakas már" dalról máig sincs megállapítva, hogy az régi magyar, vagy zsidó eredetü-e, ha pedig a zsidó engesztelő ünnep híres „Kolnidre" melódiáját tárogatón játszák, úgy eredeti kinrucz dalnak gondolná az ember.

Kérdés, hogy nem játszott-e ezekben a hasonlóságokban fontos szerepet az a körülmény, hogy a zenét főként terjesztő cigány nép tulajdonképen indiai eredetü; úgyszintén az, hogy a múlt századokban zsidó „cigányok" is voltak. (Lásd Csokonai Vitéz Mihály: Dorottyáját, s ujabban más neves hegedüsöket: Rózsavölgyi, Reményi.)

Egész kétségtelenül kell valaminek rejlenie a magyar zenének a többi keleti zenékkel való nemcsak gyakorlati, hangzásbeli, hanem elméleti hasonlósága mögött s ezért Kelet felé néző szemmel elmondhatjuk a költővel:

„A régi hon, az ösök szent hona,
Nem csalfa álom, nem babona.
India földje, India ege
Nem délibáb és nem rege.
Érzem követ és érzem a porát...
Álmodjunk róla csak tovább...

Sárkányölő Szent György szobra áll névtelenül, elhagyottan a budai Halászbástya forrásánál. Megbámulják a külföldiek, megcsodálják a Szt. István ünnepségeken felcsődült vidékiek, de csak a szakértők tudják, hogy a művészi alkotást 600 év előtt kolozsvári szobrászmesterek létesitették s művészi alakban az igazság győzelmét a gonoszság felett akarták kifejezésre juttatni. A szobor eredetije ma is áll Prágában, a Szt. Vid téren, mását pedig 1904-ben állitották fel Kolozsvárt az akkori London-, majd Szt. György-téren. A szobrot felirattal látták el: *„Georgius Equitus — Patronus. Kolozsvári Miklós mester fiai, Márton és György Nagy Lajos király megbizásából készitették Prágának 1375. esztendőben. Nagy fiainak emlékére ujra elkészitette Kolozsvár közönsége."* E mesterek készitették Kolozsvárt Szt. István király, Szent Imre herceg és Szent László király álló és lovasszobrát 1370. és 1390. évben. *Kuszkó* István muzeumigazgató, aki mint törvényhatósági bizottsági tag a kolozsvári szoborbizottság titkára volt, javaslattal fordult most a Közmunkatanácshoz, hogy hasonló felirattal lássák el nemcsak a budai Szent György szobrot, hanem az összes fővárosi szobrokat is a magyar mellett angol, francia, német, olasz szöveggel, hogy a külföldiek is megismerjék történelmünk nagy alakjait s a hozzájuk fűződő eseményeket.

Most jelent meg!
Az államháztartás és magánháztartás megsegitése
Irta: *Dr. Vákár P. Arthur.*
Konkrét számadatok és matematikai táblázatok. — Uj jövedelmi források. — Egy hosszulejáratú nyeremény-kölcsönkötvény emissziójának lehetősége. — Pénzérmek veretése inflácio nélkül. — A magánháztartás megsegitése — Sajtókritika.
II. Kiadás. *Ára: 2 pengő.*
Kapható minden könyvkereskedésben

SZENT ANTAL KEGYTÁRGY ÜZLET ÚJ HELYISÉGE II., MARGIT-KRT. 34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel: 541-26

Csak 8 pengő, mégis örökértékü újévi ajándék DICKENS karácsonyi történetei
Kapható Tisza Testvérek könyvkereskedésében II. ker., Fő-utca 12.
Ajándékkönyvek, ifjusági iratok nagy választékban

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

A budai iparosok történetéhez

Aquincum iparosai különösen a *fegyvergyártás* doleában az első helyek egyikét foglalták el, azonban a népvándorlás korában a város cipusztulásával ez az ipar is megszűnt. Árpádházbeli királyaink közül II. Géza felismerte az Aquincum romjain felépülő új város fontosságát és ezért ide német iparosokat és kereskedőket telepített. Amikor Buda polgárainak régi jogait megújítják 1244-ben, a király levele a két város polgárságát, a budai egyháznak fizetendő sóadó és a királynak fizetendő harmincad kivételével, minden adózástól felmentette. Európa legtöbb városához hasonlóan a céhszabályokkal, katonailag szervezett iparososztály Buda közügyeinek elintézésére a középkorban és az újkorban is jelentékeny befolyással volt. A budai törvénykönyv (Ofner Stadtrecht) utasítása szerint a város bírájának mindegyik céhből két vén és bölcs tagot kellett a tanácsba hívnia. A középkorban Budán, a királyi udvartartás befolyása következtében, a legtöbb mesterség meghonosodott. A városi törvénykönyv szerint voltak bognárok, kovácsok, mészárosok, molnárok, nyílkészítők, pékek, posztókészítők, ötvösök és vargák, akiknek dolgait szabatosan körülírt szabályzatok intézték. A kereskedősztály legtekintélyesebbjei voltak a nagykereskedők (Gewerbherr), akik a maguk boltjában és saját házukban árulhattak, míg a kiskereskedő vagy szatócs (Kammerherr), csak a városi közös árucsarnokban az u. n. Kamarában (Kram) kereskedhetett. A szatócsok után következtek a zöldséggel, gyümölccsel, magvakkal, tejjel, sajttal, sóval stb. kereskedő kofák (Fragnerin) és negyedik helyen a zsibárusok (Tendler). Ezeken kívül voltak még alkuszok (Unterkeuffer) is, akik az adás-vevést közvetítették. A török világban Buda szépen fejlődő ipara és kereskedelme megrekedt, noha Buda bevétele után javultak a viszonyok, egészen a céhek eltörléséig, vagyis 1847-ig, a város ipara mégsem fejlődött oly mértékben, mint a külföldi városoké. Érdekesnek tartjuk alább közölni az egyes céhek keletkezésének idejét. Budán és Óbudán. A vargák 1667-, 1754- és 1824-ben alkották meg céhüket. Magyar és horvát vargák 1827-ben. Az óbudai csizmadiák 1624-ben veszik át a váciakét és 1662-ben adják a nagykörösieknek, a budaiak pedig 1697-ben, 1723-ban, 1728-ban és 1764-ben. — Kőművesek és kőfaragók 1662-ben Lipóttól. Kovácsok 1695-ben. Aranyművesek 1696-ban, kiktől a váciak átveszik 1828-ban. Rác kalaposok 1696-ban, 1767-ben és 1837-ben. Kötélverők 1697-ben Lipóttól. Nyereggyártók 1697-ben. Szíjgyártók 1697-ben Lipóttól. Pékek 1701-ben. Szűcsök 1700-ban, 1702-ben és 1711-ben, 1780-ban kapják a tabániak. Asztalosok 1712-ben adják a pécsieknek és újra 1765-ben és 1770-ben. Harisnyakötők 1715-ben és 1744-ben. Vegyes céh 1718-ban. Gombkötők 1718-ban és 1744-ben. Szabók 1723-ban, szabók és szűrszabók 1763-ban, német szabók 1765-ben és 1825-ben. Mészárosok, tabániak 1724-ben és 1827-ben. Takácsok 1725-ben, 1775-ben és 1759-ben, 1760-ban némely budai takácsok az anyacéhtől „fertály czéh"-et váltanak. Rázművesek 1746-ban, szappanosok 1752-ben és 1754-ben. Kalmárok, tabáni fűszárusok (Handelsleuth) 1756-ban. Fazekasok 1758-ban. Fésűsök 1758-ban. Szekeresek 1760-ban, rhedarii vulgo fiacker 1826-ban. Kádárok 1763-ban. Ácsok 1765-ben. Puskaművesek, sarkantyúcsinálók és órások 1765-ben. Halászok 1765-ben. Cserepesek és utcakövezők a pestiekkel 1767-ben és 1839-ben. Szitakötők 1782-ben és 1821-ben. Kéményseprők (spacicaminarii) 1819-ben, a budaiak és óbudaiak külön. Kefekötők 1820-ban. Timárok 1821-ben. Bádogosok 1824-ben. Hentesek 1830-ban. Vidéki kocsisok „aurigae provinciales" 1830-ban. Órások 1833-ban. Önöntők (stannifusores) 1833-ban. Festők 1835-ben. Viaszöntők és mézeskalácsosok 1838-ban. Szegkovácsok 1838-ban. Ecet és pálinkafőzők 1838-ban. Molnárok 1839-ben.

Hungária
rádium tartalmú lithiumos gyógyforrás Budán, Erzsébethidnál
IVÓ-KÚRA
nyitva: reggel 7 órától este 6-ig.
Szénsavval telítve
HARMAT-VIZ!

RUDAS Fürdő
radioaktiv hőforrás
GŐZ- ÉS KÁDFÜRDŐ FEDETT USZODA

Pályadijnyertes szerelmeslevelek

Irta: **Fligl József.**

Tud-e még szerelmeslevelet írni a mai kor gyermeke? Erre a kérdésre a „Daily Mail" nem-mel felel; ez a szép művészet, amelyhez őseink olyan kitűnően értettek, veszendőbe ment, különféle okokból nyoma veszett, a jelenkor embereinek megváltozott életfelfogása, a társadalmi élet mechanizálása miatt, a mai kapkodó élet zakatoló iramа és az „új tárgyilagosság" miatt. A szerelmi idillek manapság a telefon drótjain játszódnak le, szerelmeslevelek nem íródnak többé és ha már valaki papirra vet egy ilyen episztolát, akkor azt az írógépen kopogtatja le. Ezt állította a fentemlített napilap és, hogy feltevésének helyességét bebizonyítsa és talán azért is, hogy a szerelmeslevelek írásának művészetét újra életre keltse, pályázatot hirdetett „billet d'amour"-okra. A legjobb szerelmeslevélre egy száz font sterlinges pályadíjat, minden más ilyen levélre pedig, amelyet méltónak találnak a közreadásra, tíz és fél shillinges honoráriumot tűzött ki.

Ez a szokatlan pályázat óriási érdeklődést keltett és az említett napilap szerkesztősége a szerelmes levelek egész légióját zúdította. Száz és száz nő és férfi vett részt a pályázatban és a „Daily Mail" több napon keresztül naponta mintegy tíz levelet közölt — természetesen névmegjelölés nélkül — amelyek a „to their ideal women" vagy „to their ideal men" cím alatt nyertek elhelyezést. Az eredmény az, hogy csak elvétve lehetett egy-egy olyan írásra akadni, amely eredetiséget árult el és azt a képességet, hogy mélyebb érzelmeket ízléssel juttasson kifejezésre. Azonban ezek az episztolák sem emelkedtek nagyon magasra az átlagszínvonal fölé. Így az egyik figyelemreméltó szerelmeslevél, amelyet egy leány írt és amely vőlegényéhez, egy repülőtiszthez volt intézve, így hangzott: „My dear airman lover, te egyidejűleg költő és madár is vagy. Te olyan vagy, mint a pacsirta és a pacsirták poéták, amit mindenki bizonyíthat, aki valaha hallgatta az éneküket... Vigyázz magadra, mert nemcsak a saját életedet tartod a kezedben, hanem az enyémet is." Az első díjat azonban a Londonban lakó miss Elizabeth *Annerly* nyerte meg, akinek levele tartalom és nyelvezet dolgában csakugyan a legjobb volt. Ez az ifjú hölgy többek között ezeket írta: „Először úgy szeretlek téged, mint ahogyan egy gyermek szeret, tele bizalommal aziránt, hogy engem semmiféle baj ne érhessen, minthogy a te férfias erőd megvédelmez engem. Másodszor úgy szeretlek téged, mint egy anya szeret, aki az élettől nem kíván nagyobb kegyet, mint téged kisebb betegségek és kellemetlenségek ellen megóvhatni. Harmadszor, szívem szerelme, akként szeretlek, mint ahogy csupán egy nő tud szeretni, a legcsekélyebb becézést hálásan átérezve és viszonozva, mint egy hárfa húrjai, amelyek a mester ujjai alatt megremegnek."

A legtöbb levél hihetetlen naivitású és gyakran szinte gyermekes gyámoltalanságról tanuskodik, amely annál szembeötlőbb, mivel mindazon erőlködés mellett, hogy a nyelvezet a mindennapiság fölé emelkedjék, mégis itt-ott elcsépelt közhelyek vannak a szövegbe szőrva. Egy férfi azt írja a „dearest girl"-jének: „Tudod-e, hogy egy évvel ezelőtt ezen a napon raboltam el tőled az első csókot? Ez volt életem legdicsőségesebb esztendeje!" Egy másik még líraibb húrokat penget, amikor bevallja, hogy a hajnalpir első fénysugara, amely vánkosát megcsókolta, őt csak azért keltette fel, hogy szép álmaira emlékeztesse. Egy szerelmes ifjú egészen tárgyilagosan beszél, amennyiben imádottját kurtán-furcsán így biztatja: „Szeretlek és mindig is szeretni foglak és mindig boldog leszek, amíg te engem szeretni fogsz." Punktum! Semmi egyéb... Feltűnő, hogy a jobb szerelmes levelek majdnem egytől-egyig nők kezétől származnak. Az ő episztoláik bensőségesebbek és erősebb érzelmekről tanuskodnak, annak ellenére, hogy a levélírónők között akadnak olyan asszonyok is, akik tíz esztendő óta, sőt még hosszabb idő óta vannak férjnél.

Baracska-Pettend

A saját otthon megteremtése a ma emberének leghőbb vágya. A nyugati államokban, ahol minden modern áramlat hamarább utat talál a nagyközönséghez, közvetlen a háború befejezte után és azóta is állandóan hatalmas arányokban épültek és épülnek a kertvárosok, ahol levegő, víz és természet párosulva a csenddel, csillapítóan hatnak a nagyváros zajában és a létért való rohanó küzdelemben elfáradt emberi idegekre. Nálunk csak az utóbbi évek irányították a figyelmet a kertvárosszerű településekre s egyremásra alakultak a komoly és kevésbbé komoly parcellázó vállalatok. A közönség, mely természetszerűen stabil, biztos helyen akarja elhelyezni megtakarított pénzét, nem tudja, mihez tartsa magát, olvasva a hangzatos, sokatigérő reklámokat.

A kertváros legfőbb jellemzője, hogy közel fekszik a városhoz, könnyen és gyorsan megközelíthető, egészséges területen fekszik, mely nyáron nyaralónak, tavasszal és ősszel kertnek, télen pedig ideális lakóhelynek használható. Fontos ezenkívül az, hogy kedvező fizetési feltételek mellett lehessen megszerezni és a lefizetett összeg biztosítva legyen.

Mindez előnyöket nyújtja a *Baracska-Pettendi* parcellázás, melyet a földbirtokos saját maga intéz. *Baracska-Pettend* a kelenföldi pályaudvartól 28 kilométerre fekszik a Délivasut fővonalán, a balatoni műút mellett, 12 percnyire a Velencei-tótól. Földje kitűnő minőségű termőföld, ideálisan alkalmas kertészetre, fásításra, a beállítandó autóbuszjárattal 30 perc alatt, tehát ugyanannyi idő alatt érhető el, mint ma a város középpontjától a perifériák. *Baracska-Pettenden* 2—3—400 öles parcellák ölenkint 1.20 pengőtől kaphatók, a vételár 10%-ának előrefizetése és 10 pengő havi részletfizetés mellett. Bővebb felvilágosítással a megjelent hirdetés és a városi iroda: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. emelet 6. szolgálnak.

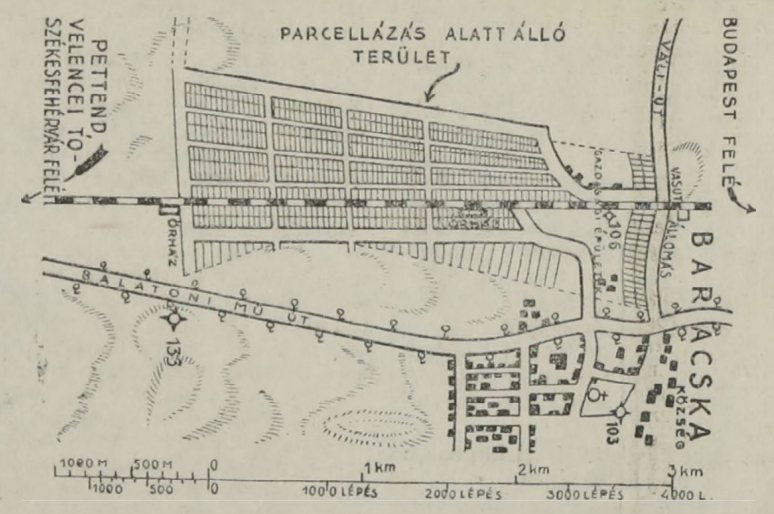

ÉTKEZŐ
A MŰVELT KÖZÉPOSZTÁLY SZÁMÁRA
A „STILUS" építő r.-t. garszonlakásos házában I., LÓGODI-UTCA 74-76.
Komplett reggeli: kávé, tea, vaj, lekvár, tojás, zsemlye P. -.84
Komplett ebéd: leves, sült, köret, tészta P. 1.40
Vacsora: előétel, sült, kéritéssel P. 1.00
Borravaló nincs. Olcsó bérletrendszer.

Az újévi könyvpiac GYÖNGYE
MÓRICZ PÁL
MAGYAR SIRATÓ-ÖREG KÚRIÁKTÓL A NAGY PUSZTÁKIG
című műve megjent.
Csak a szerzőnél rendelhető meg Rákosszentmihályon.
Könyvkereskedésben NEM KAPHATÓ

GARSZONLAKÁSOK
I., Lógodi-utca 74-76
TELJES KOMFORTTAL: fürdőszobával, központi fűtéssel, meleg-vízszolgáltatással. Étterem, társalgó, telefon. Felvilágosítás: A házgondnoknál, vagy STILUS ÉPÍTŐ R.T.-nál I., Attila-u. 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36.
Rózsa-utca 90. számu földszintes ház telekárban 50/0 kamatozás mellett. Andor-u. 20. sz. alatt 4 lakásos bérház 30 éves adómentességgel 18.000 P-ért. Istenhegyi-út 46/B négyszobás modern villaépület 30 éves adómentességgel, nagy gyümölcsössel, telkén Pusztaszeri-uton cca 300 □-öl nagyságban. Farkasréten Hóvirág- és Torbágyi-utak közötti 140-160 □-öl nagyságban. Diósárok-út 12. nagy gyümölcsös eladók
STILUS ÉPÍTŐ RT., I., Attila-utca 95-99.
Telefon: 55-7-44 és 55-8-36

UJ VEZETÉS
Szeifert-Kávéház
MARGIT-KÖRUT és ZSIGMOND-U sarok
a budai úri közönség találkozó helye
esténkint
ELSŐRANGU CIGÁNYZENE
Kitünő meleg konyha, Bel- és külföldi lapok, Figyelmes kiszolgálás
Tul.: Tihaméry Kálmán

Táncol?
Minden este!
a Zsigmond-kávéház és étteremben
II., Keleti Károly-utca 9.
9-es autóbusz megálló
Délután és este Brawo Boys Jazz
Tulajdonos: ZSIGMOND LÁSZLÓ
a Spolarich éttermek volt igazgatója

Perlekedő plébániák

A helyőrségi templom helyén a budavári Mária Magdolna templom állott. A legtöbb adat erről az ősi templomról annak az évszázados pörnek az okirataiban maradt ránk, amelyet ennek plébánosai a budavári Nagyboldogasszony templom plébánosaival folytattak. Ennek a pörnek első fázisa 1258-ban azzal ért véget, hogy békés egyesség folytán a Magdolna templom plébánosa s a pörbe szintén belevont alsóvárosi Szent Péter vértanú-templomnak plébánosai évenkint négy és negyed, illetve négy és háromnegyed márka ezüstöt fizetnek a budavári Nagyboldogasszony templom plébánosának, aki a két templomot fiókjává akarta tenni. A Nagyboldogasszony templomának plébánosa bizonyára azon buzdult föl, hogy amint IV. Béla német lovagi telepeseiből állt az uralkodó osztály Budavárában, akként a templomnak is, amely számukra épült, jogában áll, hogy fennhatóságot gyakoroljon a másik két templom fölött, amelyek közül a Mária Magdolna temploma pedig előbb épült. Az egyik történetíró, Schier, kevésbbé határozott adatok alapján e pörbe nemzetiségi motivumokat is kever. Ezeket különféle föltevésekkel megtoldva, az utána induló monografusai Budának ezt aztán annyira kiszínezik, hogy szerintük a két várbeli templom s a hozzátartozó hívek között akkora volt az ellentét, hogy a magyarok a Nagyboldogasszony templomnak szinte a küszöbét sem léphették át. Az okmányokban erre vonatkozó elfogadható alap nincsen. Az egész pör, mely 1390-ig nyolcszor megújul, pusztán a plébánosok érdekösszeütközésére vall. A magyar és német lakosság, ha felmerültek is Budavárában nemzetiségi surlódások, a pörrel nem igen törődött, annál kevésbbé, mivel a Róbert Károly koráig katonai jelentőségüknél fogva elvitázhatatlanul uralkodó német polgárok, s a mesterséget űző magyar és a kereskedéssel foglalkozó olasz lakosság nem lakhatott egymástól oly szigorúan elkülönítve, hogy a két, illetve három plébánia határainak a fekvés szerint való megállapításakor a Magdolna templom területén kizárólag magyarokról, a Nagyboldogasszonyén pedig kizárólag német lakosokról lehetett volna szó. A XIII. században a Mária Magdolna templom plébániai területéhez tartozik a Várnak az a része, amely a mai pénzügyminisztérium északi oldalán volt dominikánus kolostor kapujától a vár faláig nyugatnak húzott vonaltól északra esik, valamint a Várnak a mai Várszínház helyén állott Szent János templomtól a királyi palotáig (Curia regis) terjedő része. A megújuló pörök folyamán a határok is változnak. 1352-ben VI. Kelemen pápa is megerősíti az egyességet, amelyet a három plébános kötött. A pör azonban csak 1390-ben fejeződik be, de még akkor sem véglegesen. 1390-ben a Nagyboldogasszony templom plébániájának a területe a következő: a dominikánus kolostor kapujának az irányában vont vonaltól a királyi palotáig terjedő déli várrész s az utóbbitól nyugatra a falakon kívül fekvő Logod. A Magdolna templom plébániája alá a vár északi része és a falain kívül fekvő Tóthfalu tartozik. A hadakozás mégis tovább folyt, amíg a harcias plébánosokat békésebb emberek váltották fel.

A hónaposszobák kényelmetlenségei. és kellemetlenségei képezik legfőbb tehertételét a garszonéletnek. Mindenki tudja, akit sorsa rákényszerített, mit jelent albérlőnek lenni. A külföldön annyira elterjedt úgynevezett boarding-house-ok nálunk úgyszólván teljesen ismeretlenek, bár néhány kisérlet történt az utóbbi években ezen a téren, így a „Stilus" rt. újonnan elkészült garszonlakásos bérháza a Lógodi utca 74—76. alatt. A „Stilus" építő rt. az építkezésnél arra törekedett, hogy a művelt középosztálybéli garszonéletet élő emberek számára az otthon minden kényelmét nyújtsa oly áron, amely semmivel sem drágább, mint a jobbfajta albérleti szobák. Minden lakrészhez előszoba, fürdőszoba van, központi fűtés, hideg-melegvíz, telefon. Lakóinak kényelméről oly előzékenységgel gondoskodott a „Stilus", hogy az épület szuterénjében saját étkezőt létesített, amelyet kiváló szakemberre, *Molnár* Simon György vendéglősre bízott. *Molnár* Simon György, aki a tátralomnici Palota-szállóban tanult, a párizsi Piccadillyban, a Gellért- és Astoria-szállóban praktizált és a Hungária másodkonyhafőnöke volt, képzett szakács és cukrász, sajátmaga vezeti az étkezőt s méltányos árakon a legjobbat kívánja nyújtani a lakóknak.

GÁZZAL PÉNZT és IDŐT TAKARIT MEG!
BÉRELJE
melegvizszolgáltató készülékeinket.
Nagy vizmelegitőnk
(fali fürdőkályhánk) percenkint 10 liter forró vizet ad. Bérleti dij havi 1.— pengő.
Kis vizmelegitőnk
percenkint 3—4 liter forró vizet szolgáltat. Bérlet dija havi 60 fillér. Háztartásokban, üzletekben nélkülözhetetlen, minden vizvezetéki csapra felszerelhető.
Forróviztárolónk
100 liter 80—85 fokos forróvizet tárol. Bérleti dij havi 4 pengő 50 fillér.
Fali gázfütőkályhánkkal
olcsón fütheti helyiségeit. Bérleti dij havi 40 fillér.
Felvilágositásért és tanácsért forduljon
Budapest Székesfőváros Gázmüveinek Városi irodáihoz
VII., Rákóczi-út 18. Tel. 461-66
II., Margit-krt. 77. „ 531-66
Ujpest, Árpád-u. 21. „ 946-61

Csak egy kis sarkot kérek

Irta: **Laczó Viktor** dr.

Hirtelenében talán senki sem tudna közölünk megfelelni arra a kérdésre, micsoda hasonlóság van egy hangosfilmelőadás és egy félkiló vaj között. Pedig szinte mindennap nemcsak hasonlóknak, hanem valósággal egyenlőknek mondjuk ezeket ama számtani alaptétel szerint, hogy ha két mennyiség egy harmadikkal egyenlő, akkor egymásközt is egyenlő. Már pedig a hangosfilmelőadás is, meg a félkiló vaj is egyenlő két pengővel, tehát a hangosfilmelőadás és a félkiló vaj egymással is egyenlő.

Ebből látható, hogy alig van a világon felületesebb dolog, mint az értékeknek *árszabása*. A mai világban, amikor megszoktuk azt, hogy az elektromosságot, a világosságot, a hangot a legparányibb egységekkel mérni tudjuk, az értéket nemcsak nem tudjuk ménri, hanem még az áraikat is egyrészt *hagyományok*, másrészt pedig folytonos *probálkozások* eredményei szerint állapítjuk meg. Ha tudnillik az értékeket mérnők, lehetetlen volna egyformáknak vennünk a kártékony, tehát *értékromboló* értékeket, amilyen az alkohol, a nikotin, az *értéktelen* értékeket, aminők a címek és nevek és egyéb üresség, a *tünő* értékeket, aminő a látványosságok nézése, a zene hallgatása, az *állandó* értékeket, aminő a föld, ház, márványszobor, brilliáns és a *gazdasági életbe nem tartozó* értékek, aminő az érzelem, az imádság, az erkölcsi érdem. Mondjunk valamely pénzösszeget s biztosak lehetünk róla, hogy azért a felsorolt értékeknek bármelyikét megszerezhetjük.

Az értékekben semmit sem találunk, amire azokat, mint *közös alapra* visszavezethetnők. Elméleti tudósok ugyan azt mondták, hogy az értékeket, amennyiben azok a gazdasági életben egyforma, illetőleg egynemű elbánást érdemelnek, az *emberi munkára*, mint közös értékkiegészítőre kell visszavezetni. Csakhogy ez a visszavezetés egyrészt a legtöbb esetben határos a lehetetlenséggel, másrészt pedig csak az értéket kiegészítő munkára vonatkozik és nem érinti a dolgok tárgyi értékét, különböző természetét. Az orvosi operáció munkáját és a mozdonyvezető munkáját nem tudom egyformán értékelni s ha valaki teljesen egyforma munkával egy darab jeget hoz az Északi sarkról, a másik pedig egy darab kőszenet, mindenesetre két különböző értéknek birtokába juttat minket.

Bizonyos tehát, hogy az árak ma egyrészt azért ilyenek, mert tegnap és évtizedekkel ezelőtt az emberek az árakat valahogyan kezdték; másrészt pedig azért ilyenek, mert időközben egyesek megpróbálták azoknak valami ürüggyel való emelését s ez az emelés vagy sikerült, vagy nem sikerült.

ÓVATOSSÁG. kitüntetett MENCZER „A jó száraz tisztítás, öltöny, női ruhák festése, gallér, ing-tisztítás, olcsó áraival megnyer mindenkit a nagy aranyéremmel és diszoklevéllel
MENCZER-nél Fest. Tisztit. Mos. Telefon

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást
MERT BIZALMAS KEDVES SZOBÁIMBAN
TÉLEN is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. a TROMBITÁS vendéglő tulajdonosa
II., RETEK UCCA 12

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radioáktiv és rádiumelemet tartalmazó természetes 42⁴ C⁰ földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

Kelet hajnalán

Az őseim is Ázsiából jöttek, —
Buzogányos és büszke harci nép,
S hogy hátat fordítottak őskeletnek,
A balsors minket össze-vissza tép.

Ezer év múlott el, — de mindhiába!
A régi szellem újra visszatér,
Lelkemben szunnyad Napkelet világa,
Az ereimben ős- turáni vér.

Nyugatnak adtam én is minden kincsem:
Csapongó lelket, szellemet, erőt;
S hogy pazaroltam, most már semmim sincsen,
... Mind elszórtam a csúf bálvány előtt.

Az Isten átka, hogy nekünk ez kellett.
Elfajult — ím — az ősi, tiszta vér;
És ahol féltek, rettegtek bennünket,
Szegény magyar most alázkodva kér.

Keletről minket új glória fon át,
Egy jobb jövendő boldog hajnalán;
Sok testvérnép már nyújtja békejobbját
S a magyarnak így megvirrad — talán...

Sudar László

Minden olvasónknak boldogabb újévet!

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. főpolgármester újév napján délelőtt 10 órakor fogadja hivatalosan az Egységes Pártot, azután a Várba megy a Kormányzó Ur Őfőméltósága üdvözlésére, ahonnan lakására tér, ahol fél 1 órakor fogadja a budai polgárok újévi szerencsekivánatait.

BENEDEK SÁNDOR a közigazgatási bíróság másodelnökének neje súlyosan megbetegedett és aggódva kiséri Buda a betegség lefolyását.

ANGELO ROTTA c. érsek, pápai nuncius pontifikálta dec. 25-én a karácsonyi ünnepi nagy misét a krisztinavárosi plébániatemplomban.

PFEIFFER GYULA min. tan. a karácsonyi ünnepkor a Bethlehem valóságos mását állította föl a Gellérthegy sziklatemplomában, amely áhitatos látványosság ezrével vonzza oda ma is még a közönséget.

POGÁNY MÓRIC műépítész befejezte és átadta a fővárosnak a koronázó Szentháromság szobrát a várban.

REINER EDE dr. orvos indítványára a Budapesti Orvos Szövetség állandó gyógyfürdő bizottságot küldött ki s az e téren nagy érdemeket szerzett indítványozót választotta meg a bizottság elnökének.

Virágos Buda. Vasárnap délelőtt nagyszámú közönség jelenlétében tartotta évzáró naggyűlését a „Virágos Budapest — Virágos Magyarország" *Manninger* Vilmos dr. elnöklete alatt. Az elnöki megnyitó rámutatott azokra a sulyos gazdasági körülményekre, amelyek a mozgalom jövő fenntartását és kifejlesztését gátolják. A virágkiállítások és a virágversenyek megtartása a jövő esztendőben csakis akkor válik lehetővé, ha a viszonyok javulni fognak. Dr. *Darvas* Ferenc gazdasági főtanácsos, előadó előterjesztette az évi jelentést és kihirdette az erkély, ablak és kiskertversenyek eredményét, amely szerint a Biráló Bizottság ez esztendőben 309 díjat osztott ki a versenyben résztvevők között. A nagygyűlés lelkesen ünnepelte *Horthy* Miklósné őfőméltóságát, a mozgalom fővédnökét. Érdemes munkát végzett a Virágos Budapest — Virágos Magyarország Egyesület és most, anikor már felkeltette az érdeklődést a házaknak virággal való diszítése iránt, célszerű lenne, hogy az általános sablónt részletekre bontsa fel, mert minden utcának, minden térnek más a színe, dísze és más legyen a virága is. Az első feladat volna a budai Dunapart ellátása valami különös díszvirággal, mely ott díszlene minden ablakban, erkélyen, sőt még talán az üzletek kirakatában is. Karöltve kellene ezt a kérdést megoldani a városi kertészettel, hogy a házak virágdisze mintegy kiegészitse a kertészet ültetvényeit. Sürgesse meg ez a rokonszenves testület a Margitrakparton elterpeszkedő aszfaltsivatag elhordatását, hogy ezt a forgalommentes Dunapartot azután virágoskertté lehessen átalakitani. Ebben bizonyára szivesen segiti Manninger Vilmos dr. elnököt — dr. Kozma Jenő országgyülési képviselő is, aki most már szintén programmjába vette a Viziváros Dunapartjának parkirozását, ami különben is nélkülözhetetlen föltétele Budapest fürdővárosnak.

Ismét vezet Buda, mert a takarékosság úgy kívánja, hogy a Csalogány utcai tanitónőképző intézetet átvigyék Pestre az Erzsébet főiskola István úti épületébe. A budai szólás szerint „libatórium"-nak becézett felső iskola nagyon hiányzik majd Budán. Pedig úgy volt, hogy külön *iskola négyszög* épül a Csalogány, Jurányi utca, a Szegényház utca (most Görgey Arthur utca) és a névtelen Erőd utcai rész között.

Ujév

A kalendáriumot az emberek csinálják — Isten az időt. Éppen azért a naptár nagyon is változó az évezredek folyamán. A babilonok tizenkét harmincnapos hónapban állapitották meg az év hosszúságát, amelyhez kiegészitésül még öt nap járult, hogy a hold járása szerint kiszabott 12 hónap összeessék azzal az idővel, amely alatt az évszakok szabályosan ismétlődnek, vagy a napévvel, azzal az idővel, amely alatt földünk körülkeringi a Napot. Nagyjában az összes keleti népek a babilonok naptárát fogadták el. Az egyptomiak, a perzsák, a zsidók, a görögök, az arabok, a kinaiak 12 holdhónapból álló évet ismernek, amelyet a legkülönbözőbb módon toldanak közbeiktatott napokkal, szökőévekkel, hogy a rövidebb holdév összeessék a valóságos napévvel. A rómaiaknál az év kezdetben csak tíz hónapból állott, de valószínű, hogy a hónapok hosszúsága olyan volt, hogy ezek kiadták az év rendes hosszát, vagyis a 365 napot. Ebben az időben márciussal kezdődött az év. Március hónap pedig Mars hadistennek volt szentelve, aki azonban megszemélyesitője volt a természet ujjászületö erejének is.

A rómaiaknál igen nagyszabású örömünneppé vált idővel az újév kezdetét jelentő tavaszi ünnep. Egy teljes hétig ünnepelték az újévet az ősrómaiak. Ez idő alatt tilos volt a munka és korlátlan jókedv uralkodott mindenütt. Szaturnusz Istennek szentelték ezeket az ünnepeket s mivel az ősrégi római néprege szerint Szaturnusz uralkodása alatt boldog aranykor uralkodott a világon, nem volt szegény és gazdag, hanem mindenki boldogan élt, a gazdagok megvendégelték és asztalukhoz ültették szolgáikat is. A gazdagok rózsafüzérrel övezték homlokukat s úgy ültek a lakomákhoz, sőt még azt is megtették, hogy Szaturnusz isten tiszteletére ők maguk szolgáltak föl asztaluknál a megvendégelt rabszolgáknak. A család tagjai ajándékokkal kedveskedtek egymásnak ezen az ünnepen s mindenféle népmulatság divatozott ezeken a napokon.

A római naptárban az első jelentékeny változtatást Numa király tette, aki a tíz hónapot még kettővel, januárral és februárral toldotta meg Kr. e. 45-ben. Aztán Julius Cézár hajtott végre jelentékeny változtatásokat a naptáron. Ebben az időben ugyanis abból, hogy a 365 napnak számított év nem egyezik meg tökéletesen a napévvel, nagy zürzavarok támadtak az ünnepekben. Ekkor ugyanis már az apró hibák annyira összetevődtek, hogy 90 napos eltolódás támadt az ünnepekben, az őszi ünnepek tavaszra, az aratási ünnepek pedig a tél közepére estek. Julius Cézár naptárrendezése után az év január 1-vel kezdődött, de a szaturnáliák ünnepe december 17-re esett. Az ünnepet még ezután is a régi módon tartották meg, de az újév jelleg lekopott lassan róla. Augusztus császár három napra korlátozta tartamát, de később Tibérius és Caligula császárok megint megtoldották egy-egy nappal. Igy ötnapos népünneppé alakultak a szaturnáliák, amelyeken az ősi szokások és népmulatságok is fönnmaradtak. Sőt most már a császárok is hozzájárultak a nép mulattatásához és cirkuszi előadásokat, gladiátori játékokat és nagy álarcos felvonulásokat rendeztek, később pedig ajándékok osztogatásával is igyekeztek a tömegek kegyét megnyerni. A római birodalom bukása után meginkább ingadozott Európában az újév kezdő napja. A keresztény országok legtöbbje karácsonytól kezdte számítani az újévet, mások meg március elsejétől, sőt 25-től is. Angliában még 1752-ben is március 25-én volt az újév. Végül azonban általánossá vált ismét január 1-től számítani az évet s ez lett az egész keresztény világban az újév napja. A rómaiak újévi ünnepéből némi hozzátapad még a mi újévünkhöz is. Az újévi szerencsemalac, a kéményseprő, szerencsét hozó seprűszállal, az újévi borravalók és üdvözlések, meg a Szilveszter-éjszakai mulatozások mind olyan szokások, amelyek a római szaturnáliák ködös, átformálódott emlékei gyanánt maradtak fönn. A hagyományos újévi ropogós, sült malac az ezévi szomorú, inséges Szilveszter napján aligha sül sok helyen az egykor kincses, ma nehés sorsban vergődő Budán s azért szívből kívánjuk, hogy az 1932-es év áldást, békességet, boldogságot hozzon elárvult szegény Budának.

Egy salzburgi jó polgári szálló jelentése szerint 1931. augusztus 10-én 87 vendég szállott meg. Ezek közül 7 amerikai, 2 belga, 15 angol, 6 francia, 2 görög, 4 németalföldi 1 olasz, 1 jugoszláv, 15 osztrák, 2 lengyel, 2 portugál, 8 birodalmi német, 2 svéd, 2 svájci, 8 csehszlovák és 9 magyar volt. A 87 vendég tehát 17 nemzet fiaiból gyült össze. Ez a részletezés nem a salzburgi luxusszállók valamelyikéről szól, hanem egy jó polgári szállodáról.

1 PENGŐ adagonkint na ponta élő halból készül-
Halászlé!
HAJAS ÉTTEREM
I., Krisztina-körut 61.

Gyász. *Zelliger Vilmos* krisztinavárosi plébános vasárnap, dec. 27-én este hosszas szenvedés után 70 éves korában elhunyt. *Zelliger* Vilmos a szó szoros értelmében Budapest papja volt, mert pappá szentelése óta, tehát 48 esztendeje állandóan a fővárosban működött, először mint hitoktató, majd 1887-től 28 évig mint terézvárosi káplán, azután pedig mint krisztinavárosi plébános. Egész sereg egyházi és világi kitüntetést kapott, c. apát, kormányfőtanácsos, székesfővárosi bizottsági tag, pápai prelátus, egyházközségi elnök volt. 1919-ben az ő temploma ellen követtek el merényletet a kommunisták az urnapi körmenet alkalmával. Az utóbbi időben állandóan betegeskedett. Temetése 30-án délelőtt volt a krisztinavárosi templomból, melynek tizenhat éven át volt plébánosa. A holttestet a templomban ravatalozták föl, a gyászszertartásban résztvettek volt káplánjai: *Bednárz* Róbert belvárosi apátplébános, dr. *Töttösy* Miklós középferencvárosi plébános, *Krizs* Árpád rókusi plébános, *Károlyi* Károly köbányai, *Pálffy* Lajos ujlaki plébánosok és *Pulay* István jelenlegi helyettese. A szertartást *Mészáros* János érseki helytartó végezte.

Pénteki Borgazdatársaság jubiláris, de egészen bizalmas estjét dec. hó 18-án ülte meg, kizárólag a társaság tagjai jelenlétében. *Weimess* Marian, aki egyike a legrégibb tagoknak emlékezett meg a 30 éves multról és a nap emlékére 100 szegénynek 300 pengő értékben 3 pengős szeretetadományt juttattak az előljáróság útján.

Hollós Mátyás Társaság

legközelebbi előadóestjein szerepet vállaltak *Pfeiffer* Gyula min. tan a Hunyadiakról, — *Pávai Vajna* Ferenc Buda gyógyforrásairól, — *Baranszky* Gyula, *Tausz* Béla, *Horváth* Károly és *Lendl* Adolf.

Deréki Antal, az érdemes szinművész és szinműíró 84 éves korában hétfőn dec. 28-án meghalt az Attila utcai szeretetházban. 1867-ben lépett a szini pályára, több társulatnak volt a tagja, majd igazgatója. Annakidején mint szinműíró is sikereket aratott *Buzavirág, Napraforgó, Szépaszszony kocsisa* című darabjaival és *Dreyfuss kapitányról* irt drámájával. *Blaha* Lujza játszotta a főszerepet az *Eleven ördög* című darabban, amelyet franciából *Deréki* dolgozott át és *Konti* József zenésitett meg. Az ujságírói pályán is tevékenykedett, több éven át a *Magyarország* munkatársa volt. Két szinészeti tárgyú könyve is megjelent. Az utóbbi időben teljesen visszavonult, elvesztette szemevilágát és sokat betegeskedett. Halálát fogadott fia, *Deréki* János szinész gyászolja. Temetése, amelykodott, 30-án délelőtt 11 órakor volt a farról az Országos Szinészegyesület gondoskasréti temetőben.

A Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete vasárnap értekezletet tartott, melyen *Bárdos György* dr. elnök bejelentette, hogy az ingatlanforgalom nagyarányú megindulása folytán *lehetővé vált a Boráros-téri híd felépítése,* mert a költség az átirási díjtöbbletből fedezhető. Kivánatosnak tartaná, ha az *óbudai híd építése is minél előbb kezdetét venné. Beregi Endre* dr. ügyész az ingatlant terhelő adók kérdésével foglalkozott és azt sérelmezte, hogy *a nemlizető lakó helyett a háztulajdonos kénytelen megfizetni az adót.* Ha pedig törlést akar, *előbb el kell árvereztetnie lakója ingóságait.* Váradi József mérnök az *épitkezés körüli visszásságokkal* foglalkozott. Ma minden eszközzel meg kell könnyiteni az épitkezést és *minden bürökratikus nehézséget ki kell küszöbölni.* A megindult vitában *Berényi* Sándor dr., *Lengyel* László dr., *Bogdán* Árpád, *Lugmayer* József dr. és mások vettek részt.

Azonnal beköltözhető 2-3 szobás
öröklakások
kaphatók: V., Személynök-utca 9-11.
Automata: 22-5-59.

Idegenek sürgetik, hogy azt az egyetlen díszes *országcimert* az Alagut melletti bástyafalon, *meg kell jól világitani.* Az az egy lámpa igazán nem okozhat különös költséget sem a városnak, sem az államnak a legnagyobb takarékosság mellett sem.

A hadirokkantak karácsonya. A Hadirokkantak Országos Nemzeti Szövetsége budai csoportja özvegyei és árvái részére saját helyiségében karácsonyfaünnepélyt rendezett. *Vadász* Miáhly dr. kormányfőtanácsos elnök lelkes szavakkal nyitotta meg az ünnepélyt, majd *Nemes* Antal püspök megható beszédben osztotta ki a természetbeni- és készpénzadományokat.

Új utcanevek. A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* az I. ker. *Zólyomi* utcából kiinduló *Németvölgyi* útig terjedő névtelen utcát *Nagysalló* utcának, az I. ker. *Lautenauer* utcából az *Ibrahim* utcával párhuzamosan haladó, *D. S. A.* vonaláig terjedő névtelen utcát *Aga* utcának, a *Süveg* utcából délnyugati irányban kiinduló, *Brassó* útig terjedő névtelen rövid utcát *Brassó* köznek, a *Szarvas* úttól kiinduló a *Virányos* útig terjedő rövid névtelen utcát *Virányos* köznek nevezte el; a *Somorjay* utca elnevezését pedig, amely a *Fürj* utcától a *Sashegyi* útig terjedő útvonalra vonatkozott, kiterjesztette a *Sashegyi* úton túl, a folytatásában levő útra is.

Az „Egyesületi Évkönyv. Utmutató Magyarország egyesületi- és klubéletében" című munka előmunkálatait befejezték. Az *Egyesületi Évkönyv* csoportok szerint rendezve tartalmazni fogja a főváros valamennyi egyesületét, egyletét, klubját; valamennyi egyesület keletkezésére, fejlődésére, szervezetére vonatkozó adatokat. A magyar egyesületek és egyletek, klubok munkásságát a nagy nyilvánosság elé hozza, ezáltal az általuk megvalósitandó eszmék és célok széles körben való terjesztést nyernek. Kiadja az *„Attila"* nyomda R. T. I., Szent János tér 1a.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Török-magyar propaganda. Uj akció indult meg a török-magyar idegenforgalom föllendítése érdekében. Tekintve azt, hogy a Penklubok budapesti nemzetközi kongresszusa és utána a cserkészek internacionális összejövetele igen jó alkalmat ad részünkről széleskörü új akció kifejtésére, a Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége mindenekelőtt kölcsönös kulturelőadások szervezését indította meg. Összegyűjti és földolgozza az olyan adatokat, amelyek történelmi, szociális és művészeti szempontból a török és magyar viszonát megvilágítja. Törökország budapesti követsége most értesitette a Szövetsége, hogy szivesen támogatja az ügyet és átír a sztambuli Touring Klubnak, hogy segítse elő a sikerét. Vetítőképes és filmes előadások, valamint cikkek számára gyüjtik az anyagot; közte a Sztambulba vitt magyar műkincsekről, a Korvina-kódexekről stb. A cserkész Jamboree-ra *nagyobbszámú török csapat* érkezik ide s felnőttek is jönnek ez alkalommal Törökországból. — A jövő évben épp 75 esztendeje lesz a török szultán budapesti látogatásának. Ófelsége Abdul Aziz Khan akkor rendkívül nagy érdeklődéssel tekintette meg a budai török épitészeti emlékeket. Erről érdekes leírás maradt hátra.

Bélrenyheség, székrekedés
kiindulópontja számtalan súlyos betegségnek és különösen veszélyes a vértolulásban, az aranyér, érelmeszesedés és sérvben szenvedőknél. Ezen esetekben felbecsülhetetlen, nagyszerű szolgálatokat tesz a Hunyadi János természetes keserüvíznek rendszeres használata. A Hunyadi János keserüvíz biztosan és enyhén hat, szabályozza a bélműködést, a vérkeringést és erősíti szervezetünket. Idejekorán használva, sok súlyos betegségnek vehetjük elejét s hosszabitjuk meg ezáltal életünket. (43)

Eladó meteorkő került Budapestre az afrikai Nagy-Nyasszaföldről, ahol 200 kilométer hosszúságban hevernek a legutóbbi meteorhullás alkalmából lehullott vaskövek. Az egyik 132 kilogramm súlyú meteorkövet Budapestre hozták eladás céljából s az ára 3000 pengő. Most az ásványtár mecénást keres, aki megvenné számára ezt a rendkivül érdekes meteort.

Ez olyan vicc, amelyen sírni és nevetni is lehet:

Az egyik: Szép város Debrecen. Kár, hogy a közepében kaszáló van.

A másik: Milyen kaszáló?

Az előbbi: Hát a Bika szálló.

Hogy mondaná ezt Budán Pap Jancsi?

Az egyik: Szép város Buda. Kár, hogy a közepében kaszáló van.

A másik: Milyen kaszál?

Az előbbi: Hát a Vérmező! a világ legdrágább helyén levő kaszáló.

Weisz Margit a külföldön oly bravuros sikereket aratott zongora-művésznő, aki ma talán az egyetlen hivatott Mozart interpretátor, — január hó 4-én este 6 órakor Mozart darabjaiból ad elő a *Budai Nők Köre* estjén, mely új helyiségében, a *Budai Klub* nagytermében lesz. Bárdos Györgyné, Weisz Margit zenei előadása oly kivételes alkalom és oly kimagasló esemény, mely bizonyára nagy érdeklődést vált ki a zeneértők körében. Az est zenei részét *Réthy* Arthurnak előadása követi. Meghívók iránt érdeklődhetni a Budai Nők Köre elnökségénél: Telefon: 51—3—74.

Tizennégy mentőállomást állitanak fel a budai hegyekben, még pedig a következő helyeken: I., Budakeszi út 91., erdőőri lakóház, I., Kőérberekdülő 15.852., erdőőri lak, I., Sasad dülő 12.127., mezőőri lakóház, I., Svábhegy, 24-es rendőri őrszoba, I., Zugliget, 81-es rendőri őrszoba, I., Jánoshegyi vendéglő, I., Farkasréti temető igazgatósági épülete, III., Bécsi út 2617, III., Csúcshegydülő 14.210—13., III., Szépvölgydülő 5220—40. számú mezőőri lakokban, III., Csúcshegyi menedékházban, III., Hármashatárhegyi menedékházban, a Makkos Mária-telepi erdőőri lakban és a Normafa-menedékházban.

EGÉSZEN ÚJ, divatos keményfa *ebédlőbutor* jutányosan eladó. I., Logody utca 73. (Mátrai utca 9.) II. em. 11.

BUTOROZOTT szoba kiadó azonnal I., Logody utca 73. (Mátrai utca 9.) II. em. 11.

Lehetőleg Óbudán keresek *8000 pengős házat.* **Készpénzzel fizetek.** *Réw* igazgató. Telefon: 62—3—82.

Gyönyörű fekvésü háorm szobás lakás (cselédszoba is parkétás), azonnalra kiadó. I., Krisztina körút 81. Lépcsőházi bejárat.

SZÉCHENYI
GYÓGYFÜRDŐ
a Városligetben
a székesfőváros egyik legmodernebbül felszerelt, legmonumentálisabb gyógyfürdője. Ivókura. Népfürdők, nyári (strand) uszoda.
KITŰNŐ KÖZLEKEDÉS

Általános olcsóbbodás köszöntött be — nem ugyan nálunk — hanem Németországban. A vasuti személy- és tehertarifáknak 25%-os leszállitását nyomon követte a német városok üzemeinek ármérséklése a gáz-, villany- és vizdijak tekintetében 15%-ig. A berlini, müncheni, hamburgi stb. villamos és helyiérdekü vasutak és a telefon is 5—10%-kal leszállitották a bérösszegek és a jegyek árát, erre a pékek a kenyér árát kilónkint öt pfenniggel, a mészárosok és fűszeresek, szén- és fakereskedők 10—25%-ig redukálták áraikat. Felsőbb utasitásra a bankok is mérsékelték a kamatlábat, a háziurak engedtek 30%-ot a bolt- és lakbérekből, ami az ujságkiadókat arra ösztökélte, hogy mint a Berliner Tagblatt, a Germania (a kancellár lapja) és Hitler hivatalosa, a „Völkischer Beobachter", nyomban leszállitsák 3—5 fillérrel a lap árát. Igy aztán sem a tisztviselők, sem a nyugdijasok nem érzik meg a 15%-os illetmény-csökkentést, mert a létfenntartási index ennél jóval nagyobb százalékkal csökkent. Mondanunk sem kell, hogy a szállodák, éttermek, kávéházak, szinházak, mozik is leszállitották áraikat, s ime, a depresszió dacára: van idegenforgalmi fellendülés a germánok földjén.

Radványi szerkesztő jubilál. A *Magyar Szaklapok Országos Egyesületének* intéző bizottsága küldöttségileg tisztelgett *Jutassy* Ödön vezetésével ügyvezető elnökénél, dr. *Radványi* Lászlónál, abból az alkalomból, hogy lapja *„Az Üzlet"* huszonötödik évfolyamát betöltötte. Az „Österreichischer Fachschriftsteller-Verband" a jubilánst disztagjának választotta meg, s az erről szóló diszoklevelet küldöttségileg szándékozik Budapestre hozni.

Egyetlen óvoda, a külső Bécsi úti szerepel a főváros jövő évi, szükreszabott iskolaépitési programmjában a Budai oldalon.

Atelier címen *művészeti-, tervező- és műhelyiskola* nyilt meg V., Személynök utca 9. szám alatt *Orbán* Dezső vezetése alatt. Felvilágositást ad: 19—5—19 számú telefon.

Pompás zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

Mi érdekli a külföldieket leginkább Budapesten? Ezzel a címmel példa nélkül álló, *hasznos könyvtárat* indított *Tábori* Kornél, aki először a németek számára irt gazdagon illusztrált füzetet. „Was Interessiert die Deutschen in Budapest" című tanulmánya föltárta a németeket speciálisan érdeklő muzeális és egyéb értékeket, de egyuttal azt is, hogy kiváló magyarok milyen épitészeti, festészeti stb. kincseket alkottak Németországban. Ugyanez a tendencia vezette Táborit, amikor „What interests Englishmen in Budapest" című illusztrált füzetét megirta. Franciáknak szintén irt hasonló munkát. Most pedig megjelent, mint legújabb műve, az olaszoknak szóló ismertető: Monumenti e memorie in Ungheria che Stanno in rapporto con l'Italia. *Főképp Budának historiai látnivalóit ismerteti.* Pontosan megjelöli, hogy olasz művészek hol mit alkottak, úgy hogy minden olasz vendég könnyen megtalálhatja a tömör útbaigazitás alapján. A vidékiek közül kiemeli *Ferucci* remekművét az esztergomi Bakócz-kápolnát, és eddig ismeretlen adatokat is publikál.

Lakberendezések — Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
mübutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2.
Telefon HIVÓ 55-2-98

Üzenetek

Mindenkinek boldog ujévet, aki jókivánságával megtisztelt.
A szerkesztő.

P. D. Viziváros. Megkaptuk II.-ik levelét a „Zordon helyreigazitás" című cikkel, de csak a jövő számban közölhetjük. Az új év kezdődjék békével.

W. G. Királyhágó utca. Mások is tévedtek, hiszen sokan hittünk azokban az igéretekben, amelyek a választások után szertefoszlottak, mint a szappanbuborék. Ne csináljon magának lelkiismereti furdalásokat, a Perczel-párt visszatért ellenzéki álláspontjára és főleg a harmincévesek csoportja, melynek Ön is tagja, a napokban erélyesen állást fog ez ügyben foglalni. A hidak nem épülnek, a nyugdijakhoz is hozzányúltak, úgy látszik, csak a mandátumbiztositásra kellettek ilyen pozitiv igéretek. Szerencsére a *két reverzális* megvan, mindkettő jó helyen őrizve.

Altmann Dóri. Hegyvidék. Az előző üzenet Önnek is szól. Az emlitett kérdésben forduljon Pyber főfelügyelő úrhoz. A szerdai vacsorán szivesen látjuk.

Kiss A. dr. Pusztaszeri út. A Röser Johann telektömbjéről volt szó. Jól informálták.

Lehet-e Budán méhészkedni?

Horváth É. János

A kérdés egyszerű és rövid. A felelet is az: — lehet! Hanem, persze, okafoka van a dolognak. Erről a *lehet*-ről szóljon most az ének: lássuk a *hogyan*-t!

Pár évtizeddel ezelőtt egy jóbarátom meglátogatott ócsai tusculanumomban. Ott nemcsak a Róbert Károly idejéből való templomot csudálta meg, — lehet is! — hanem az én méhesemet is. És kellőképen megérdeklődvén a méhek mivoltja, élete, munkája és ennek eredménye (a méz) iránt, fellelkesült, nekibuzdult és elhatározta, hogy — felcsap méhésznek, méhészkedik!

Jóízűen kacagtam a kijelentés után. Okom volt rá: — a Gellérthegy déli oldalán, illetőleg a Kelenhegyi úton lakott, mégpedig a negyedik emeleten. Itt ugyan nem fogsz méhészkedni, — gondoltam magamban. Hanem azért, — hogy a nagy felbuzdulást honoráljam, — felajánlottam egy rajt mindenestül, kastélyostul, méhekkel, lépekkel egyetemben.

Hanem az én jóbarátom kifogott rajtam! Feltette a családot a — padlásra, pont a szellőző, világító ablaknyílás elé; ez t. i. éppen a (akkor) mandulabokros hegyoldalra nyílt, mintha méhesből szálltak volna ki a méhecskék. — No, erre magam is kíváncsi voltam! Vajjon *mire végzik?* (Így kérdez a falusi magyar, ha valami feltűnő tevékenykedés iránt érdeklődik.)

Hiába voltam kíváncsi, nem lett az ügyből semmi, mert hivatalos és nem hivatalos beavatkozásra fel kellett oszlatni méhészetét... *közbiztonsági* okokból. Mert, hogy a méhek csípnek, szúrnak és ez veszélyezteti a — szépséget.

Elég az hozzá, nem lett semmi a padlásos méhészetből. De ott nem is lehetett volna. Aminthogy (teszem azt) nem lehet méhészkedni sem a Várban, sem a Döbrentei téren, szóval a háztengerben, ahol akad ugyan pár cserép muskátli, hanem a többi??... Kő, tégla, aszfalt, meg Duna, — ezek pedig nem teremnek nektárt.

Hanem azért *Budán* mégis lehet méhészkedni, — mert a házakon *túl* van nagy erdőterület, csupasz föld, árokpart, vízmosás és sok más szabadterület, amelyek mind felhasználhatók méhészeti célokra.

Ezek a fontosak! Már t. i. a mi szempontunkból. A főváros újabb időben dicséretes módon százszámra ültetteti a *Kőrajtériát* (csörgőfa), amely a kiválóan kitűnő mézelőfák legkitűnőbbike. — Ezen túl nagyon kitűnő a közönséges *liceum* (kutyafa, semfüsemfa), a *hóbogyó*, amelyek igénytelenségüknél fogva *mindenütt* szépen díszlenek és *árokpartok megkötésére* is elsőrendűen alkalmasak. A kitűnően mézelő közönséges *akácnak* az az egy hibája van, hogy *fája* igen alkalmas mindenfélére, ennélfogva a kertészet derűre-borúra vágatja ki a *megemberedett* fákat, hogy helyükbe füvet vessen, holott a *zöld*, mint szín ugyan kellemes a szemnek, a léleknek (remény!), — hanem nekünk — bogaras embereknek! — egy virágzó akácfa nagyobb kincs, többet ér, mint az egész határ füve!

Nagyon ajánlom az *Asclepias* (selyemfű, szűzlányhaj) magja elszórását is, mert a most kopár, semmi hasznot nem hajtó szomorú területek (elhagyott kőfejtők, ugarok, hegyoldalok, árokpartok stb.) díszítésére felségesen alkalmas és erős gyökérzete miatt talajkötő és javító is, a méhek pedig? — mindig lakodalmaznak rajta.

Kitűnő a közönséges fehérhere, aztán a Hubám here, a repce (ez esetben a vadrepce), stb.

Szóval miután a lakott területeken túl van alkalmas, illetőleg alkalmassá könnyen tehető föld, — világos, hogy igenis, *lehet* Budán méhészkedni!

Csak azt kell a városatyáknak keresztülhajtani (ez csak nem probléma?!!), — hogy 1. a kertészek ne vagdostassák ki a fejlődött fákat. — 2. az új ültetéseknél ne csupa díszfát vegyenek sorra, hanem (legalább is a külterületeken) olyanokat, amelyek mézelők is. A belterületen aztán brillirozhat a kertészek díszítő tudománya (holmi ködarabos virágágyásokkal), — 3. a most sok kopár, dísztelen helyet szórják tele Asclepias, fehérhere, Hubamhere stb. maggal, dugdossák el a liceum ágait, ültessenek hóbogyót, meg más ilyen szép és hasznos növényt, — 4. *erre a munkára a csőszöket kötelezni kell! — és ugyanezeket 5. méhek tartására is.*

Egy kis jóakarat, egy kis buzgóság, és pár év alatt Buda mézben fürödhetik! Mondom én.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: *Szászhalmi József.*

Iparos önsegélyzés

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a „Budapesti Iparosok Önsegélyző Egyesülete" VII. évi rendes közgyűlését a II. kerületi *Iparoskör* helyiségében december hó 20-án. A szokásos jelentések megtétele és számadások ismertetése után a közgyűlés egyhangúlag megadta a jól sáfárkodó vezetőségnek a felmentvényt, valamint megválasztotta az új tisztikart és választmányt. Meleg szeretettel búcsúzott a közgyűlés a betegsége miatt távozó *Jász* Lajos elnöktől és egyhangú határozattal *Mészáros* Józsefet választotta meg helyébe elnökül. Az új elnök székfoglaló szavai után dr. *Pénzes* Mihály ügyvéd, az egyesület ügyésze mondott világos logikájú beszédet az önsegélyző egyesület szükségességéről és hasznosságáról. Kifejtette, hogy ez az egyedüli forma, mely a fekvő vagyonnal nem rendelkező kisiparosság hiteligényeit ki tudja elégíteni. A fennálló hitelintézetek és hitelintézmények kénytelenek többszörös fedezetet követelni hiteligyleteiknél és így éppen azoknak nem nyújthatnak hitelt, *akik legjobban reá vannak szorulva* és akik termelő munkára használnák azt fel. Az egyesület alapszabályai szerint kifejlődő kölcsönös bizalom, kötelességtudás, és egymás támogatása azok a tényezők, amelyekkel a lehetetlennek látszó problémát már hét év óta sikeresen oldotta meg ez az intézmény. Az egyesület érdekében való apostolkodásra hívta fel a tagokat dr. *Pénzes*, hogy annál nagyobb erővel lehessen az egyesület a tagok segítségére. A közgyűlést vacsora követte.

„Hermes" Magyar Általános Váltóüzleti Rt. Az intézet f. hó 29-én megtartott közgyűlése az 1930—31. üzletév *144.776.85 pengőt kitevő tiszta nyereségéből* részvényenkint P —.80 kifizetését határozta el, mely december hó 30-tól kezdődőleg kerül kifizetésre. Az igazgatóságba új tagokul *Preiser* Miklós, a Magyar Általános Hitelbank ny. igazgatója és *Weisz* Louis, a hasonnevű bécsi cég tulajdonosa választattak be.

A Nemzetközi Vásárra több mint 400 vállalat jelentkezett. A karácsony előtti időknek máskor lanyhuló tempója az idén egyáltalán nem érezhető a Nemzetközi Vásár vásárirodájában. Ez, a korai időpontot tekintve, máris a május 7—16. között rendezendő Vásár sikerének biztosítéka. Naponta újabb jelentkezéseket hoz a posta és a karácsonyi ünnepek utáni időre még sokkal nagyobb mozgolódásra számítanak, miután december 31-én jár le a 10 százalékos helydíj-kedvezmény. Január végéig *5 százalékos kedvezményben* részesülnek a december 31. után jelentkező kiállítók. *Azután minden kedvezmény megszűnik és a jelentkezéseket február 15-én lezárják.*

Halwa
Sándor
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: 507—37
Állami díszoklevél. Ezüstkoszorús mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVITÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZ-FELSZERELÉSEK

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ESTE
ÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene
Európa előkelő restaurantjai
között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

MOSDÓ KÖLNI VIZ FÉLDECI P 1·—, 1 DECI .. P 1·40, 2 DECI .. P 2·50
LEGFINOMABB KÖLNI VIZ FÉLDECI P 1·50, 1 DECI .. P 2.30, 2 DECI .. P 4·40
KAPHATÓ:
KERPEL „SZENT ISTVÁN" GYÓGYSZERTÁRA
MARGIT KÖRUT 38 TELEFON 5-16-19

Kertgazdaság

Rovatvezető: *bernicei Kmoskó Sándor.*

Téli munkálatok a gyümölcsösben. Minden elmulasztott munka a kertben a jövő évi termés mennyiségének és minőségének rovására megy. Most kell tehát; a tavasz beállta előtt, a veszedelmes *Moniliát, a gyümölcspenészt* irtani. Ennek a penészgomba betegségnek három fajtáját ismerhetjük fel fáinkon. A *Monilia cinerea* az őszibarack, cseresznye és meggyfáinkon tenyészik, a *monilia fructigena* az alma és körtefákon élősködik, a *monilia laxa* leginkább a kajszinbarackfákat támadja. Tünetek: A gyümölcs megszáradva, összezsugorodva a fán ragad; az ilyen száradt gyümölcsmumia belsejében szabad szemmel alig észrevehető, sokezer penészgombacsira tenyészik, amelyet kora tavasszal száraz időben a szél széjjelhord és megfertőzi a többi egészséges fát is. Ennek a penészgomba betegségnek van egy rokon válfaja: *a varasodás = fusicladium.* Köznyelven: ragya. Felismerhető a gyümölcsön parafaszerű kemény foltok alakjában; a középen gömbölyű, csillagszerű repedés képződik, a gyümölcsöt teljesen elcsúfítja, élvezhetetlenné és értéktelenné teszi. Mind a két penészgomba betegség megtámadja a galyakat, majd az ágakat is, ahol vörös és fehér pettyes penészedés alakjában terjed, az ilyen megtámadott ágakat azonnal vissza kell metszeni jó arasznyira, az egészséges ággal együtt,, a száradt gyümölcsmumiákat pedig gondosan, papirzacskóba szedve, a visszametszett ágakkal együtt kel elégetni.

„Universal" permetlé és „Bordói lé" arányosításával nyert „oregoni lé" használata a legbiztosabb és legcélravezetőbb védőszer. Ezzel a keverékkel permetezzük és pusztítjuk legsikeresebben az összes penészgomba betegségeket, száraz, fagymentes időben.

Gyümölcstermesztők figyelmébe!
Gyümölcsfák termésfokozását
összes kártevők irtását, elvénhedt fák ifjítását, ápolását sikerrel, jutányosan vállalja volt erdélyi földbirto kos
jól beyált módszerével
TERMÉSVÉDELEM:
Budapest, Aggteleki-utca 17.

NÖVÉNYVÉDELMI SZEREK
BALOGH G. DROGÉRIA
II., MARGIT-KORÚT 1

Betürejtvények

Gerő Sándortól

I.

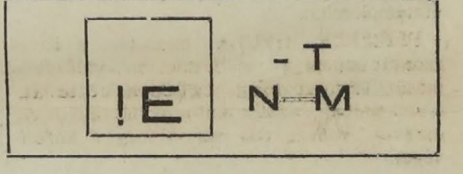

II.

GÓÚLD-AN

III.

ÉTÉK-ÉK

IV.

ÉÉÉSZ SZÉÉÉ D P

Megfejtések az 1068. számból: 1. Gyermeknevelés, 2. Követelés, 3. Létszámfölötti, 4. Halastó, 5. Poroszló, 6. Levél, 7. Valószínű, 8. Érzékszerv, 9. Együgyű, 10. Lendület.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósít váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

198.887—1931—II. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre nyilvános versenytárgyalást hirdetek a köztisztasági hivatal részére az 1932. évre szükséges altiszti és munkás *nyári ruhák* szállítására. A bánatpénz tekintetében a fentebb említett „Hivatalos hirdetések" rendelkezések irányadók. Az ajánlat benyújtásához szükséges nyomtatványok a hirdetés megjelenésétől kezdve, naponta d. e. 12—2 órák között a köztisztasági hivatalnál (VIII., Kun utca 8. sz. I. emelet) díjtalanul átvehetők. A kellően felbélyegzett és boritékban elhelyezett ajánlatokat *1932. évi január hó 15-én (péntek) d. e. 10 óráig* a köztisztasági hivatal igazgatóságánál (VIII., Kun utca 8. sz. alatt) kell benyújtani. Az ajánlatokat ugyanott és ugyanazon napon délelőtt 11 órakor bontják fel, amikor is az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1931. évi december hó 10.

A székesfőváros polgármestere

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdetek **a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére szükséges papiráru szállítására.** A teljes kiírási művelet (szállítási feltételek, minták) Budapest székesfőváros központi anyagszertárában (IV., Központi városháza, III. udvar) hétköznapokon 8—2 óra között díjmentesen megszerezhetők, illetve megtekinthetők. Az ajánlatokat Budapest székesfőváros központi anyagszertárában **1932. évi január hó 7-én 12 óráig** kell benyújtani. Ugyanezen időpontig kell az ajánlati végösszeg 2 százalékának megfelelő bánatpénzt letenni. Az ajánlatok a polgármesteri XI. ügyosztály helyiségében (Központi városháza, II. emelet 235. ajtószám ugyanaznap 12 és fél órakor kerülnek felbontásra, ahol az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1931. december hó 18-án.

A székesfőváros polgármestere

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott az „Olympia" nyomdában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felelős: Csaradszky Viktor

Telek, ház, lakás

Uj telekparcellázás Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni műút mellett, kitünő minőségű, talajvizmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 pere. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyújtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán sielés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margit-körút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fűtéssel, melegvízzel, háromeves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fűtéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos műépitésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

Sósfürdőnél egyemeletes, 3 lakásos ház, összes közművekkel 40.000 pengő 24.000 pengővel átvehető. — Ugyanott 150 öles telek is. (6)

Város az erdőben. Tisza István kertváros. A budai hegyvidék legszebb kertvárosa. Hüvösvölgy mellett. Festői kilátás. Magaslati fekvés, 150—300 négyszögöles árnyas erdőparcellák. Villany, vízvezeték, autóbusz. Előnyös fizetési feltételek. Dr. Keresztes Béla, VII., Damjanich-u. 30. Tel.: J. 431—56. (1)

Fery Oszkár utcában 206 öles telek eladó. Épitési iroda I., Naphegy-utca 21. Tel.: 527—80. (2)

Háromszobás lakást keresek minden mellékhelyiséggel 1932. május 1-re az Erzsébet-híd és Margit-híd között, Dunapartra nézőt. Értesítést 55—2—52 számon, vagy a kiadóba kérek. (26)

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Hidegkúti úton, Star filmgyar mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Németvölgyi-út 2b. sz. a. autógarázs vagy nagyobb műhelynek vagy raktárnak megfelelő helyiség és több üzlethelyiség kiadó. Felvilágositás a helyszinen vagy Aut. 831—09. (10)

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövak műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

XXIX. évf. 1070. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. JAN. HÓ 13

HIRDETÉSEK:
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

A lezuhanó városrész

Az óbudai hegyvidék lakóinak kétségbeejtő elkeseredése — Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség ülése

Mégis csak igaza volt Ujpest polgármesterének, amikor megtagadta két évtizeddel ezelőtt a belügyminiszter kívánságát, hogy Ujpest városa csatlakozzék Budapesthez azzal a kijelentéssel, hogy — *Ujpest nem akar Óbuda sorsára jutni!* Ennek a sorsnak az áldozata a szerencsétlen Nyiry család, amelynek nagy vagyona ott csúszott le az óbudai hegyekről a téglagyárak földet zabáló rettenetes szájába. Az egykor gazdag Nyiry család feje Pel, szegényen halt el, utódai proletársorsra jutottak.

Istenverte, szerencsétlen vidék a Bécsi út mentén fekvő óbudai hegyvidék. Százméteres, meredeken lezuhanó agyagfalak tetején megrepedezik a föld, hogy idővel lezuhanjon a mélységbe. Lassan csúszik a talaj a kertek észrevétlenül elmásznak a háztól és van olyan kertesgazda, akinek a házától két ölnyire állott az árnyatadó fa és ma már 15 ölnyi távolságban áll a háztól, a meredek szélén. Ha nagy kerülővel haza vánszorgott a hegyen lakó háztulajdonos, az az ösvény *holnap már nincsen sehol,* elnyelte a bánya. Lezuhant. De nemcsak az ösvények, hanem nagy kocsiutak, egymásután hullnak a mélybe, amikor lent a rettenetes mélységben kibányásszák alóluk az agyagot.

Negyven éve folytatja ezt az élet-halál harcot az óbudai hegyvidék lakossága a téglagyárak ellen, egyenetlen erővel, mert a szegény néppel szemben ott állanak a gazdag kartellek, a nagybankok, a gazdag téglagyárak és ezeknek az erején megtörik minden józan igyekezet, minden becsületes szándék, — de *megtörik még a város ereje is,* amely ennek a kapzsi rablógazdálkodásnak nem tud gátat vetni. Hiába járnak ide hivatalos bizottságok, tanácsnokok, polgármesterek, hiába tiltakozik ellene előljáróság és tanács, — minden ígéret dacára, minden fenyegetés ellenére a téglagyárak tovább fúrják a hegyeket és csúsznak a hegyek mind lejebb, a pusztulásba, a kárhozatba.

*

Sötét arcú, elkeseredett emberek gyűlnek össze az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* mind gyakoribb ülésein és az elkeseredés már oly fokra hágott, a kétségbeesés annyira erőt vett ezeken az embereken, hogy csak a becsületes magyar érzés tartja őket vissza az erőszaktól, a megtorlástól.

Ilyen sötétszínű gyűlése volt a Hegyvidéki Szövetségnek e hó 4-én este, amelyen mint vendég résztvett dr. *Hennyey* Vilmos ny. államtitkár is, aki *Szilágyi* Károly elnök meghívására jelent meg egyrészt azért, hogy lássa ezt a fenyegető kétségbeesést, másrészt, hogy tekintélyével, kilátásba helyezett támogatásával segítsen megnyugtatni a fölzaklatott kedélyeket.

Megnyitó beszédében üdvözölte őt

SZILÁGYI KÁROLY,

mint a régi boldog Budapest volt bizottsági tagját, annak az örömének adva kifejezést, hogy az elhagyott, elhanyagolt, magáramaradt, kétségbeejtő elkeseredésében fulladozó óbudai hegyvidék mégis tud barátokat szerezni. *Szervey* György főtitkár jelentésében kiemelte, hogy 1909. óta folytatják ezt az elkeseredett küzdelmet, de minden erőlködésük kárba vész, mert a kézzel fogható legtisztább igazság sem tud győzni, még ha a hivatalos fórumok el is ismerik azt. Ezer mulasztásra tudna rámutatni, de *mielőtt fegyelmit kérnének* azok ellen a hivatalos egyének ellen, akik ezzel a könnyelmű eljárással tönkretették a hegyvidéket és pusztulás elé vittek száz meg száz családot, — úgy határoztak a legutóbbi gyűlésen, hogy mint utolsó kísérletet fölkeresik *Wolff* Károlyt, a kereszténypárt vezérét és veszendő ügyük pártfogását kérik tőle, amire az szívesen vállalkozott és január 9-én délben fogadta is a hegyvidék küldöttségét.

Azután sor került a *Tranzverzális útra,* mely egyike volna Budapest legszebb útjainak és mintegy száz méter magasságban végigfutna az *Ürömi völgytől a Rózsadombig* az óbudai hegyvidék Dunára néző oldalán, és ezzel mint *kilátásos út is nagy szerepet töltene be,* mindenesetre azonban lehetővé tenné a hegyvidék lakói számára a ma annyira veszélyeztetett közlekedést a város felé. Ennek a transzverzális útnak az eleje északon a *Folyondár út,* amelynek kiépítését a város elhatározta. Folytatása *álszelnő az Attilaparkot* és a minden áldozatot meghozott telektulajdonosok közé állott *Schmidt* Miksa is, a gazdag, idegen butorgyáros, aki az egész nagy földterületet park számára fölajánlotta a fővárosnak. A szomszédos telektulajdonosok nagy áldozatot hoztak, amikor kis telkeikről nagy területeket engedtek át az útépítés céljaira és ezt a példát követte Schmidt Miksa is, amikor a Hegyvidéki Szövetség kérelmére *aláírta beleegyezését,* hogy ezt a transzverzális utat az ő nagy parkján vezessék keresztül. A hegyvidék közlekedése így volt megmenthető, de az ottani lakók boldogsága csak három napig tartott, mert harmadnap megjelent a városházán a Schmidt-cég jogtanácsosa, dr. *Kozma* Jenő ügyvéd, orszgy. képv. és az Egységes Községi Polgári Párt elnöke és *visszavonta Schmidt Miksa aláirását.* Azóta pedig a Folyondár út folytatását elbányászták a téglagyárak. Ezzel már szinte *lehetetlenné vált ennek a Transzverzális útnak a tervezett kiépítése,* ami kiváltotta a lakosság újabb elkeseredését.

Szilágyi Károly ismertette röviden a transzverzális út ügyét és *Szervey* főtitkár bejelentette, hogy *Jankovits* Sándornak, a szövetség ügyészének külön beadványa van a téglagyárak ügyében. Mielőtt azonban ezt ismertetnék, a főtitkár bejelentett egy újabb sérelmet.

Ugyanis a város kívánságára a *szövetség átengedte iskolaépítés céljaira 1000 négyszögöles telkét,* az iskolaépítés terve azonban *megfeneklett.* Ehelyett a Bécsi úti iskolát építik fel a közoktatásügyi bizottság határozata alapján. Az ügyosztály ellenben azt mondja, hogy *egyik iskolára sincsen pénz.*

Ezután következett

JANKOVITS SÁNDOR

memorandumának ismertetése, amelylyel legközelebb részletesen foglalkozunk, mert szomorú, de hű korképe a most elmult 40 esztendőnek és sötét rajza a hegyi lakók kétségbeesett helyzetének.

Jankovits Sándor a memorandum felolvasása után felhívta a Szövetség figyelmét arra, hogy minden hatósági tilalom dacára a téglagyárak különféle ürügyek alatt *alagutakat építenek a hegyek alá* azzal a hangoztatott céllal, hogy a vizet akarják levezetni, holott víz — a vizet át nem bocsátó réteg alatt — nemcsak található, de azzal a rejtett célzattal teszik ezt, hogy megállapíthassák, *milyen mennyiségű értékes anyag található még a hegyekben.* Szóvátette a vízvezeték ügyét is, amely szintén országos botránnyá érett meg.

Az ügyész jelentését vita követte, amely visszatükröztette a jelenvoltak elkeseredését, amelyet *Szilágyi* Károly elnök azzal összegezett, hogy az Óbudai Hegyvidék Szövetség, mint egy ember áll Jankovits háta mögött ez ügyben megkeresi a Szövetség

HUNYADI FERENC gr.

országgyülési képviselőt és megkéri, hogy *ezt az ügyet a parlamentben tegye szóvá* és vegye pártfogásába. Az elhangzott felszólalások bizonyítják, hogy *a nagytőke a Kelenföld hidépítésével kapcsolatos részeken vállalt nagy érdekeltségeket* és így *háttérbe szorult az óbudai híd kérdése.* Ezért határozta el az ülés, hogy *küldöttséget menesztt a belügyminiszter* urhoz, ami azért is fontos, mert a rohamos bányászat révén *számos munkás élete forog veszélyben,* akik százméteres mélységben, csuszamló földrétegek alján bányásszák az anyagot.

A nyomott hangulatban végződő ülés meleg ovációban részesítette Hennyei Vilmost és Szilágyi Károly elnököt.

Dubonai Pál.

Hatvan éve...

1872. január 3-ik napja óta nem vagyunk már sem budaiak, sem pestiek, hanem vagyunk budapestiek — írja az egykorú krónikás. A törvényhozás forma szerint is érvényt szerzett oly viszonynak, mely valójában évszázadok óta fennáll. Eleinte a hatalmas Buda, az ősi királyi fok kevélyen nézett alá a szegény pórgyermekre, mely ott túl a nagy folyamon hevert és játszott a porban. Csakhogy az gyorsan fejlett. A pórgyermek csinos hajadonná serdült, majd hódító szépre vált. Mármost ez tekintett át az öregedő Budára büszke mosollyal. De elvégre is egymásnak voltak szánva. A Lánchíd jegygyűrűje, hosszú mátkaság után, örökre összekapcsolta őket. A szövetség, az ünnepies esküvő azonban csak a föntebb felírott esztendő elején esett meg. (Úgy látszik, a történelemben hiba van, mert máshol 1873-ról beszélnek!) S hogy éppen újévkor történt, számtalanon siettünk üdvözlő látogató-jegyeinket a nemes, új párnak leadni. Mohó örömmel jegyezgettük leveleink hegyébe a régi Pest helyett az új Budapestet. Méltó elkeseredéssel tapasztaljuk azonban, hogy kényelmünkben elhagyogatjuk az immár nehezen kivívott új elnevezést s már széltében járja megint a Pest. Azt mondják némelyek: „Eh! nem akarjuk, hogy az idegen Bukaresttel tévessze össze." — *Házmán* Ferenc, az utolsó budai polgármester, a zokogástól csak szaggatottan mondhatta el búcsúbeszédét. És vele sírtak a budai városatyák s mind az öreg budai polgárok. (Úgy látszik, jövőbe látó szemmel megérezték s megsiratták előre városuk eljövendő mostoha sorsát!) A pesti városházán történt az emlékezetes lemondás. És midőn a felavató lakomán is folytak még a könnyek, a följegyzések szerint első ízben ezzel az alkalommal hangzott el *Ráth* Károly főpolgármester-jelölt hosszú bajusza alól az emlékezetes pohárköszöntő, melyben a budaiakat „az emberi kor legvégső határáig" élteté. A kétegy főváros első polgármestere *Rottenbiller* Lipót volt, aki 1848-ban lelkes szereplésével örök emléket állított magának. Talán megjön az ideje, — írja tovább a krónikás, — hogy e kitünő férfiu ércalakját is ott látjuk valamelyik közterünkön. A róla elnevezett utcáról nagyon kevesen tudják ma már, hogy e név viselője volt az első budapesti polgármester.

A pánizlamita kongresszus

A pánizlamita kongresszust Jeruzsálemben, amely a *kalifaválasztást* van hivatva előkészíteni, karácsony napján *Saukat Ali* herceg elnök indítványára a tavaszig elnapolták. Az üléseken 150 delegátus vett részt, a világ összes mohamedán nemzeteinek és törzseinek képviseletében, a hallgatóság sokszor az ötvenezret is túlhaladta. A kongresszus tiltakozását jelentette be, hogy bolseviki agitációra a nagy távirati irodák az ülésekről valótlan hiradásokat közöltek. A yemeni delegátus megállapította, hogy az egyenetlenségről szóló híreket csak az izlám ellenségei terjesztik. *Saukat Ali* kijelentette, hogy az *Izlám* — országokon, nemzeteken és fajokon felül álló erkölcsi eszmény, mely az élő egyistenhite, a tekintély tisztelet, a haza szeretete, a család szentsége, a becsület, kötelességtudás, a tradició, a kalifátus és nemzeti monarchizmus, az individualizmus és magántulajdon alapján, valamint a destrukció és társadalmi rendbontás ellen van hivatva az embereket istenfélelemben és becsületességben a földi életen keresztül vezetni, hogy egykoron az utolsó ítélet napján számotadhassanak Allahnak. *Hadzs Emini* jeruzsálemi nagymufti indítványára a magyar kérdést is tárgyalta a kongresszus, egyhangulag elismerte Budát, mint izlámszenthelyet és egykori izlám kalifátusi székhelyet. Kimondotta, hogy a Rózsadombon a *Gül Baba emlék* fenntartandó, ott *mecset épitendő,* valamint ezzel kapcsolatban egy *mohamedán főiskola,* amelynek költségeit az izlám előteremti. A „Mohamedán Magyar Kulturkomité" által bemutatott mecset és főiskola tervrajz nagy tetszést aratott. A kongresszus elismerte Imám *Huszszein Hilmi* effendinek budai nagymuftivá történt megválasztását és felvette az izlám nagymuftijai közé. A kongresszus határozatilag állást foglalt a cionisták és bolsevisták ellen és tiltakozott Moszkva és Ankara vallásellenes politikája ellen is. *Hadzs Emini* nagymufti megáldotta a delegátusokat Allahnak, a Mindenhatónak és végtelen könyörületességűnek nevében és elnapoltnak jelentette ki a kongresszust. A következő ülés idejét és helyét írásban és rádióban közlik a delegátusokkal. Minderről *Arslan* herceg, sziriai émir meleghangú átiratban értesítette a budai nagymuftit és a „Mohammedán Magyar Kulturkomité" főtitkárát, felhívva őt a „Keleti Idegenforgalmi Iroda" mielőbbi megszervezésére Budán.

Buda mint gyümölcsközpont

Kevés helyen terem olyan zamatos őszi barack, mint Budán. A török hódoltság idején ide telepített mandulafát mesterségesen is alig lehet kiirtani a budai hegyvidékről. Cseresznye, alma, körte, szeder olyan terem itt, hogy ritkítja párját. Csak éppen rendszer nincs a termelésben és kevés a méhészet, ami föltétlenül szükséges hozzá. Mindenki más fajtát termel. Három vaggon *egyforma* őszi barackot nem tudnak a kufárok összeszedni.

Most *Angyal* Dezső, az ismert nevű pomológus a következőket ajánlja:

„A budai hegyvidék gyümölcstermesztésének fejlesztéséről *Angyal* Dezső, az országos nevű pomológus a következőket írja: Alakítani kellene egy központi szövetkezetet, vagy részvénytársaságot, amelynek tagjai lennének az összes budai és környéki villa- és telektulajdonosok, továbbá a hivatásos kis- és nagy őszibaracktermesztők és kereskedők. Ennek az alakulatnak tanulmányozni kellene, hogy az őszibaarckon kivül milyen más gyümölcsök volnának még sikerrel termeszthetők, hogy megfelelő szervezés és irányítás mellett a budai hegyvidék új kiviteli központtá fejlődjön. Ez a szervezkedés számos fiatal, tennivágyó és tennitudó kertésznek nyújtana megélhetést, nemcsak az ültetésnél, hanem az ápolásnál s végül a gyümölcs osztályozásnál és csomagolásnál is. Az új szervezet akciójával párhuzamosan alapos tanulmány tárgyává kellene tenni az olasz, francai és belga gyümölcsszervezeteket, szindikátusokat, továbbá a holland zöldségkiviteli tömörüléseket s végül a kiviteli piacokat. Nagy bankjaink is érdeklődhetnének ilyen nagy közgazdasági jelentőségű ügy iránt, ami mindenesetre jobban megfelelne a nemzetgazdasági érdeknek, mint a déligyümölcsök idezúdítása. Rá kell mutatnom arra a helyes kezdeményezésre, hogy honvédelmi kormányzatunk már a háború előtt megtette a kisérleteket, hogy a budapesti kaszárnyák üres területeit s megfelelő falsíkjait gyümölcsfákkal ültessék be és a honvédeket a gyümölcs szakszerű kezelésére megtanítsák. Ennek a mozgalomnak is újból meg kellene indulnia."

Buda esti fényben

Mibe kerül a diszvilágitás

Gallina Frigyes dr. tanulmányától

Meg kell emlékeznünk Budapest szép épületeinek esti megvilágításáról és a főváros világításáról általában is. Talán sehol a földkerekségen nincs még egy olyan város, amely annyira alkalmas terrénum lenne úgynevezett *díszvilágítás* rendezésére, mint a mi — ebben a tekintetben is kivételes — fővárosunk. A dunai panoráma fenséges kulisszáit nem érheti utól Európának építészeti szempontból talán messze felettünk álló egyetlen városa sem! A budai hegyek, a Várhegy, a Gellérthegy, háttérben a Jánoshegy, előttük a Duna olyan keretet, a remek Halászbástya, a finom Koronázó-templom, a misztikusan ható Citadella meg olyan objektumokat adnak, melyekhez foghatóval a világ egyetlen pontja sem rendelkezik.

Nem csuda tehát, ha Budapest dunai kivilágítása ma már európai hírre tett szert, ha úgy emlegetik, mint valami ezeregyéjszakai mesébe illő látványt. És még ezt fokozni is tudjuk! Ha a főváros anyagi ereje engedni fogja, még sorra kerülhet a királyi palota (vagy legalább is a középső, nagy kupola a koronával), az Országház és a Vigadó is. Szerintem a Lánchíd két, római diadalkapuhoz hasonló pillérje is pompás látványt nyújtana kivilágítva.*)

(* Talán a Gül Baba sirját rejtő villát is. A szerk.)

Jelenleg azonban e fejlesztésre az igen nagy költség miatt alig lehet gondolni. A közönséget bizonyosan érdekelni fogják a jelenleg üzemben levő díszvilágítás egyes adatai.

A Halászbástyát és a Koronázó-templomot 72 darab reflektor világítja meg 83 Kw kapcsolási értékben, ami 124.500 gyertyafénynek felel meg.

A Citadella reflektorai 92 Kw kapcsolási értékben 138.000 gyertyafénynek felelnek meg.

A Szent Gellért szobrot 14 reflektor világítja meg 15 Kw értékben. Megfelel 22.500 gyertyafénynek.

A Szent Anna templomot 19 reflektor 19 Kw értékben 28.500 gyertyafénnyel világítja.

A Helyőrségi templomot pedig 17 reflektor 22 Kw értékben 33.000 gyertyafénnyel.

A Jánoshegyi kilátótorony füzérvilágitással, 457 db izzólámpával, 15.000 gyertyafénnyel van megvilágítva.

Az Országház frontjának megvilágításához szükséges berendezés létesítése 180.000 pengőbe kerülne. A királyi várpalotának csak a kupoláját 40—50.000 pengő értékü berendezéssel lehetne kivilágítani.

A közvilágítás a legutóbbi években nagy lépésekkel haladt előre, de itt nincs megállás, haladnunk kell tovább, mert a mai utcaesztétika azt követeli, hogy a metropolisok utcái fényben fürödjenek.

Budapesten ez annál is fontosabb, mert a hegyekről nézve külön szépség vonása, varázsa a lent csillogó, reszkető lámpatenger. Ezt még fokoznunk kell. Különösen a Dunapartot kell fényözönbe borítani, amint azt már kifejtettem.

A városokban ma éppoly szerepet játszik a világítás, mint legújabban a reflektor a színpadokon. A főszereplőket, a sztárokat fényben fürdetik meg.

Budapest, a Duna királynője ilyen világsztár!

Fénytengerben kell pompáznia a világ előtt...

Ide iktatom a legutóbbi öt év adatait a székesfőváros Elektromos Művei által üzemben tartott közvilágítás áramfogyasztásáról és annak pénzbeli értékéről:

Év	Kw óra	Pengő
1926.	4,832.037	529.582.28
1927.	6,175.379	663.523.96
1928.	7,377.761	766.585.50
1929.	7,268.210	727.745.98
1930.	9,444.505	963.140.80

Látnivaló, hogy örvendetesen és fokozatosan javul Budapest közvilágítása, ami nem kis mértékben emeli utcáink esztétikai hatását.

Ramazán ünnep Budán

A nagyhírű keleti pompa helyett a legegyszerűbb egyszerűséggel indult meg Budán kétszázötven év múlva a mohamedánok nagy böjti ünnepe: — a ramazán. Szinte emlékeztet arra a képre, amikor napnyugtakor a nagy arab sivatag közepén leszáll a tevéről az utas, leteríti szőnyegét és térdreborulva imádja az egysitent, Allah-t. A világszerte nagy ünnepséggel megnyiló böjtöt Budán most nem jelképezte más, mint egy leterített imaszőnyeg, egy kis imaasztal, mögötte fekete díszbe öltözött lelkész és mellette a saruját levetett segédlelkész, a Gül Babáról elnevezett vallásközség papja, — Huszszein Hilmi budai nagymufti és a térdepő imám Mechmedagics Izmail. Az istentiszteletet is a legegyszerűbb, de a maga egyszerűségében megkapóan áhitatos. A nagy teremben figyelő csend és kegyeletes megértés.

Szombat este 7 órakor az Esplanade szálló (III. Zsigmond u. 40.) dísztermében ünnepelte meg a magyar muzulmán felekezet az iszlám-nagyböjtnek, a szent *Ramazánnak* kezdetét, mely január 9-től — február 7-ig tart. Zsufolásig megtelt a dísztermet előkelő közönséggel, mely megilletődve vett részt az egyszerűségében megható istentiszteleten, melyet Husszein Hilmi budai nagymufti celebrált nagy papi segédlettel.

Először a Koránból énekeltek, majd a nagymufti megható imát mondott a kormányzóért és a magyar haza feltámadásáért. A díszes közönség mély megindulással vette a mohammedán főpap szívből jövő szavait s intelmeit az istenes életre, a haza iránt való hűségre és a becsületes, áldozatkészséges szereplésre.

Istentisztelet után a közönség átvonult a díszesen terített éttermekbe, ahol nyolcvanterítékes társasvacsorát rendezett a mohammedán-magyar kulturbizottság, amelyen az első felköszöntőt arabs nyelven Husszein Hilmi nagymufti mondotta Horthy Miklós kormányzóra, — *Medriczky* Andor dr. tanácsi fogalmazó török nyelven a megjelent mohammedán hívőket s vendégeket éltette, — *Ábid* aga magyar nyelven tett hitet a magyarság, integritás és haza mellett, majd — *Viraág* Béla szerkesztő mutatott rá arra a nagy jövőre, amelynek megnyitója volt ez az egyszerű mozlim ünnep, színesen rajzolva meg ennek a jövendőnek a képét és a várható idegenforgalmat, amely egyuttal Buda nagy jövője. — *Pávai Vajna* Ferenc bányafőtanácsos a Gül Baba és muzulmán mozgalom megteremtőjét, Buda érdekeinek fáradhatatlan harcosát: Viraág Bélát éltette, — *Max* János alezredes pedig német nyelven Anina Hanum kaukázusból származó, de magyar honpolgárhoz feleségül jött mohammedán hölgyet és az idegen mohammedán vendégeket köszöntötte. Szünetekben R. *Kotányi* Nelly zongoraművésznő szórakoztatta mesteri játékával a társaságot, amely csak a hajnali órákban oszlott széjjel. — Az ünnepen és a társasvacsorán résztvettek, mint vendégek: Amina Hanum, Er. Max Márga, Guckler Gyuláné, H. Kotányi Nelly, Viraág Béláné, dr. Halász Aladárné, dr. Stein Sándorné, Eppler Anna, Max János alezredes, Hennyey Vilmos dr. ny. államtitkár, Celigi báró, Pavlas tábornok, báró Eperjessy Árpád, dr. Folly József, dr. Müller Ottó , dr. Budaházy László, Suppinegr Ferenc, Tarczal V. Margittay Richárd, Szánthó Albert, Bárdos György, dr. Morelli József, a bolgár muzulmánok küldöttsége és vezetője, Rezulovics bey és nagy számban a mohammedán hivők. A zenét az ismert orosz balalajka zenekar szolgáltatta.

*

A sikerült Ramazán ünnep és társasest alkalmából az *I. kerületi Iparoskör* elnöksége a következő táviratot intézte lapunk szerkesztőjéhez:

„Budának izlám szent hellyé történt emelésével küzdelmes munkásságod első nagyjelentőségű eredményét érte el. Ebből az alkalomból üdvözöl és a további munkádhoz erőt és jó egészséget kíván

az I. Ker. Iparoskör.

Pártélet Budán

A legtöbb párt még mindig a képviselőválasztások utófájdalmaival birkózik. A mai választási rendszer pedig oly egyszerű és főképen kizárja azt, hogy költségekbe verjék magukat a jelöltek, vagy a pártok. Amint a választás napját kitűzik, a pártok átveszik az ajánlási íveket és a párthívek gyűjtik az ajánlásokat — lelkesedéssel. Amikor együtt van a kellő számú ajánló, —beadják. A párt indul, a közönség titkosan leszavaz s amely pártra a szükséges szavazatokat leadták, az annyi mandátumhoz jut, ahányszor a kvota benne van a szavazatok számában. Ugye egyszerű?

Hol van itt költség?

Ha akarna is költeni jelöltjeiért és érdekében a párt, még akkor sem költhet.

*

Az utófájdalmak közé tartozik a „citrom rendszerrel" járó sok apró kellemetlenség. A választás előtt és a választás alatt túlságosan kifacsarják a citromokat és vlasztás után egyszerűen elhajítják. Néhány hónnappal a választás után rettenetesen felszaporodik a mind savanyúbban ide-oda guruló, kifacsart és elhajított citromok száma és a diadalmas pártvezérek már nem is igen tudnak lépni, hogy ilyen citromokba ne lépjenek. Az ilyen citromok olyan savanyúságot terjesztenek, hogy még a magasabb levegőrétegek is savanyú szagúak.

Most ilyen savanyú a levegő.

Óbuda nyomora

Nagyarányu mentőakció

Buday-Goldberger Leó a szegényekért

A mult század végén még senkisem hitte volna, hogy Óbuda jómodú polgársága olyan rettenetes gazdasági lejtőre kerül és olyan mélységbe fog zuhanni, aminőben ma van. Ezt a nagy nyomoruságot nem a mai gazdasági válság okozta, hanem az ötven év óta folyó, elhibázott városi gazdálkodás jutatta ezt a derék, érdemes polgárságot ebbe a nyomoruságos helyzetbe. Ötven év előtt a legtöbb óbudai polgárnak szőlője volt a hegyen és szérüs kertje a Filatorigáton túl. Minden szérüskertben vaalmi szellős nyári lakás állott, ahol a család a nyarat töltötte és őszkor a szüretet fönt a hegyen a szőllőben. Kedves, vidám, boldog éelt folyt itt, amikor aztán a féreg kezdte megrágni a szőllőt, amely lassan kipusztult és ma már a világhírű óbudai boroknak nyoma sincs, egy cseppje sem terem. A híd hiánya oly messzetolta Pesttől Óbudát, hogy föltétlenül el kellett sorvadnia gazdasági életének, amit előmozdított a villamosvasút és a helyiérdekű, mert az Óbudán bevásárló vidék így eljuthatott Budapest belső részeibe és ott vásárol. A gazdag, szőlőbirtokos gazdák lassankint tönkrementek, eladták belső házaikat és legnagyobb része ma már télen is kint lakik a szérüskerti nyaralóban és legtöbbje gyári munkás a Váci-úti gyárakban. A régi jómód csak a szőllő és földműves egyesület báljain mutatkozik még, fájó emlékeket keltegetve, amikor a gondosan megőrzött családi ékszerek és a nagyanyától maradt selyemruhák díszében jelennek meg ezek a családok, bizonyítva a régi jólétet, a régi módot. Másnap aztán kezdődik ujból a rongyos nyomoruság.

Most aztán betetézte az egészet a gazdasági válság. Munkaalkalom nincs és a legtöbb család küzd az éhséggel és a tél hidegével. Ezen igyekszik segíteni most az a nagyarányú nyomorenyhítő mozgalom, amelynek élén

BUDAY GOLDBERGER LEÓ DR.

áll, mint a budai gazdasági élet vezérembere. Budai gyára révén alkalma volt belátni ebbe a nyomorba és önként, saját emberszerető szíve sugallatát követve, felajánlott 15.000 pengő értékben, szénben, fában, ruhában, cipőben, sőt cipőtalpban is, — segítséget a nyomorral megküzdeni nemtudó családok számára.

Minderről egy érdekes okmány tanuskodik, amely alá csodálatos egyetértésben felekezeti különbség nélkül került az óbudai plébánia, az ujlaki plébánia, a református és evangélikus lelkészi hivatal, valamint az óbudai izraelita hitközség előljáróságának pecsétje, — Sagmüller József, Pálffy Lajos, Kontra Aladár, Mór Henrik és Kemény Lajos aláírásával, az alábbi köszönőlevél aláírásaképen:

„Méltóságos dr. Budai Goldberger Leó ur
m. kir. kormányfőtanácsos
Budapest.

Méltóságos Urunk! Tisztelettel alulirottak, akik Méltóságod felhívására folyó hó 30-án a III. ker. Előljáró elnöklete alatt megtartott értekezleten részt vettünk, mélyen meghatva járulunk Méltóságod b. színe elé, hogy az emberszeretet nevében hálás köszönetet mondjunk Méltóságodnak azért a nagylelkű elhatározásáért, miszerint Óbuda inségesei részére nagyértékű segélyt nyujtani kegyes lesz.

Az a nemeskeblű jótékonysági tradició, amely Méltóságod nagynevű családjában mindenkor meg volt és amely nagybecsű Házát e tekintetben is kiválóvá tette az iparvállalatok sorában, méltó megnyilatkozást nyer Méltóságod eme áldozatkész tényében is, elősegítvén azt a békés, barátságos, felebaráti szeretetben nyugvó viszonyt, amely a helybeli felekezetek között fennáll és dicsősége ennek a kerületnek.

Méltóságodnak meg van az felemelő tudata, miszerint jótéteményeivel nemcsak szociális missziót teljesít, de egyben erkölcsileg is erősíti a lelkeket, mert ápolja a megértést, a kölcsönös megbecsülést, a haaz és vallás iránti szeretetet, akik különböző ritus szerint imádják az Istent.

Adja a mindenható, hogy Méltóságod szívjósága nyomán a szegények és szükölködők szivéből fakadó minden áldás valóra váljék.

Midőn még bátrak vagyunk megemlíteni, hogy a kiosztás Méltóságod nemes intenciói szerint fog történni és csak az igazán rászorulók részesülnek segélyben, maradtunk Méltóságod kegyes pártfogását a jövőre is kérve kiváló tiszteletünk nyilvánítávolítottak és a fővárosi múzeumban he-
a fent felsorolt aláírások.

Ami ősforrásaink

A budai hegyvidék kincsei

Garády Sándor tanulmánya

Itt főleg három forrásról lehet szó.

Első a Béla király forrása, amelynek eredeti neve „Király-forrás" volt, a mai Béla király úton a gr. Andrássy és br. Harkányi villa közelében. Erről érdemesnek tartom, hogy kissé bővebben emlékezzünk meg. Schams, sőt még Häuffler is Királykútnak nevezi. Ez utóbbi állítja, hogy vizét Mátyás király idejében csöveken a várba vezették és szerinte a forrásházikó belsejének stilusa is Mátyás idejére emlékeztet. Mai állapotában, legalább a külsejét tekintve, az elhanyagolt házikó stilusáról nem igen lehet beszélni. Belsejét nem volt módomban megszemlélni. Ajtónyílását újabban készült egyszerű vasrács zárja el. Egyedüli dísze az ajtaja fölött levő vörös márványtábla, a következő felirattal:

BÉLA
KIRÁLY KUTA
Állíttatá e jelkövet
KOICS PÁL H. ÜGYVÉD
1847-beli junius 12. napja
emlékéül, melyen sz. k.
BUDA ns. fővárosa e
kegyes és magyar néven
kihirdetteté.

Előtte terebélyes juharfa és szivattyús kút, amelyről nem tudom, vajjon nem a forrás vize táplálja-e?

Az úttól kissé félreeső fekvése és elhanyagolt volta miatt, azt hiszem, a legtöbben észre sem veszik. Pedig szintén megérdemelné a stilszerű helyreállítást és környékének rendezését.

A Svábkút a Szervita kunyhó közelében, attól északnyugatra volt. Az Istenhegyi útnak legutóbb történt szabályozása alkalmával tűnt el.

A harmadik a legjobban ismert „Orvos", „Doktor", „Nádor"- vagy „Város-kútja". Itt tulajdonképen két forrásház van. Az egyik, a följebb fekvő, az ugyancsak ismert román-kori ablakdísszel, amelyet nem régen — értékes voltára tekintettel — eltávolítottak és a fővárosi múzeumban helyeztek el. Erről az ablakdíszről az a hiedelem járja, hogy a fönnebb már említett Szt. Lőrinc pálos kolostor romjaiból hozták oda. Ez azonban a két hely közt levő elég nagy távolság (légvonalban majdnem 4 km) és a közvetlen ütösszeköttetés hiánya, de az ablakdísz stilusa miatt is, nagyon valószínűtlen.

Ha e forrás vagy kút környékét, mielőtt a Béla király úton a forráshoz érnénk, megtekintjük, észrevesszük, hogy ez az út a forrás előtt két ágra szakad, majd ismét egyesül. A két ágra szakadt út közötti sziget fákkal, bokrokkal benőtt kiemelkedő halom. Tetejét jobban szemügyre véve, azt csupa mészkő-, közben itt-ott táglatörmelékkel borítottnak látjuk. Úgy véljük, hogy épületromokat rejt. Hátha ezek ama kolostor maradványai, amelyekről az előbb említett budai polgár megemlékezik? Ez esetben a forrásház ablakdísze e romokkal lehet összefüggésben. Mindenesetre közelebb fekvő magyarázat lenne, mint az eddigi és érdemes is lenne róla meggyőződni.

E három forrás táplálta friss üdítő forrásvízzel a Várban, a mai előljárósági épület előtt, valamint a Ferenciek, („Franciskaner Plätzl", ma már beépített terecske, a belügyminisztérium épületének egy részén áll rajta) az iskola és a Dísz téren állott közkutakat.

Itt a történelmi igazság kedvéért meg kell említenem, hogy ismét téves állítás, mintha e vízvezetéket 1780-ban Tumler Henrik mérnök készítette volna.

Az Orvos-kút újból fölfedezésének érdeme Everling Eberhard törzsorvos, a vízvezeték megépítéseé pedig Körschensteiner Konrád jezsuita atya nevéhez fűződik. Tumler csak a bővítés, javítás, tisztogatás munkáját végezte. Bél Mátyás írja a vízvezetékről a következőket: „Evvel a (víz) hiánnyal a tanács elörelátása szembeszállott: amikor a vízvezeték építésével állandó forrást vezetett a városba. Eleintén, míg a város ügyeit a kamara intézte, sokáig a legköltségesebb munkával, hiábavaló kísérletekkel fáradoztak; kétségenkívül voltak, akik saját hasznuk kedvéért magukat a vízépítésben járatosaknak hazudták; mígnem 1718-ban Körschensteiner Konrád jezsuita testvér a dolgot szerencsésen nyélbe ütötte."

„A forrás a várostól, ha az utak kerülőit méred, két óra járásnyira van."

Ő mondja egyúttal a városháza előtti kútról, amelyik az első és — hosszabb ideig — az egyedüli volt: hogy Loyolai szt. Ignác ünnepe előestéjén adván először vizet, a kútra a szent szobrát helyezték.

Úgy ő, mint Miller János Ferdinánd megadja egyúttal, hogy milyen volt a vezeték? A kettő között eltérések vannak, de miután Miller adatai későbbi keletűek, továbbá Buda város tisztviselője lévén, azokat közvetlen forrásból szerezhette és így megbízhatóbbaknak látszanak, ez utóbbiakat közöljük.

Eszerint a vizet 20 öl hosszúságban boltozott csatornában, 688 ölre facsövekben és 1414 ölre ólomcsövekben vezették a várba. Ez kereken 4 km hosszúságnak, vagyis az Orvos- vagy Város-kúttól az Istenhegyi úton, Enyedi uteán és folytatásában a déli vasúton és Vérmezőn keresztül a várbeli Szt. Háromság térig térképen lemért távolságnak felel meg.

A városháza előtt álló kúton valóban loyolai szt. Ignác szobra állott, amelyet később, pajzsán Buda főváros címerét hordó, Minerva vagy Pallas Athenae szobrával cseréltek föl. Ez utóbbi szobor mostanában az előljárósági épület sarkának hangulatos dísze. Az előbbi szobor hollétéről eddig semmit sem tudunk.

Forrásokról és kutakról lévén szó, megemlítendőnek tartom még, hogy a Béla király úthoz csatlakozó Csermely úton levő 9. sz. villa előtt forrás, a 11. sz. előtt, valamint a 13—15. számú telek, illetve villa előtt egy-egy kút van, jeléül annak, hogy még most sem olyan teljesen víz-

UJ VEZETÉS
Szeifert-Kávéház
MARGIT-KÖRUT és ZSIGMOND-U sarok
a budai úri közönség
találkozó helye
esténkint
ELSŐRANGU-CIGÁNYZENE
Kitünő meleg konyha, Bel- és külföldi lapok,
Figyelmes kiszolgálás
Tul.: Tihaméry Kálmán

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

szegény a Svábhegy és környéke, mint azt sokan hiszik. Századokkal előbb ezek a kutak talán források voltak. Hiszen tudjuk, hogy a vizek szintje az idők folyamán mind mélyebbre süllyed.

Csak egy kis sarkot kérek

Irta: **Laczó Viktor** dr.

Nem lehet eléggé hangoztatni, hogy nem az ár és a pénz a fontos, az már csak aztán jön, hanem az értékek és ezeknek különbözőségei. Mert nemcsak más dolog az értéktelenség, amelyért fizetünk s amelyet emiatt — balgán — értéknek nézünk, hanem maguk között az igazi értékek között is van százezerféle fokozat és változás. A legnevezetesebb fokozatok pedig mindenesetre a *tünő* és az *állandó* értékek.

Senki sem vonhatja kétségbe, hogy egészen más érték a cigaretta, a mozi, a szinház, a zenehallgatás, a kirándulás, az utazás, amelyek mind néhány pillanatnyi, vagy néhány napi élvezettel járnak s azután eltünnek és egészen más érték a kövezet a ház, a ruha, a festmény, a szőnyeg, az ékszer, a szerszám, a butor a híd, vasút, erdő vagy fürdőváros, amelyek évtizedekre, évszázadokra szólnak. Ha szegény embernek tíz pengőt ajándékozok, mindenesetre bizonyos kellemes meleget érzek a szívem körül, de az délutánra már el is múlik; ha pedig tíz pengőért az íróasztalomra egy dísztárgyat veszek, azt talán még utódaim is használják. Ha a tisztviselőktől levont milliókat munkanélküliek segélyezésére adják ki, egészen más értéket szereznek velük, mint ha a budai hidak építésére fordítják.

De ne feledjük el, hogy az úgynevezett állandó értékek is folytonos változásoknak vannak kitéve. Bármilyen érték számomra értéktelenséggé válik abban a pillanatban, amikor kész vagyok túladni rajta. Amíg az értékelésnek csak egyetlen vékony szála fűz is valamely tárgyhoz, addig azt nem adom oda semmiért; csak amikor már más dolognak értékelése ezt a szálat is eltépte, történhetik meg az úgynevezett csere. Valójában ugyanis ez *nem csere*, legalább is nem az én szememben, hanem egy harmadik néző szemében, aki azt látja, hogy A megszerzi B tárgyát ugyanabban a pillanatban, amikor B megszerzi A tárgyát. Az én szememben azonban nem történik más, mint hogy *eleitem* azt a tárgyat, amelyet B értékel s én most nem értékelek, hogy megkapjam azt a tárgyat, amelyet B elejt, de én értékelek.

Mondjuk, hogy van egy kiló színaranyam, amelyet csak azért tartogatok, hogy odaadhassam annak, aki értékeli s megkapjam tőle azt, amit majd én értékelek. El tudok képzelni egy pillanatot, amikor a kiló aranyat egy darab kenyérért s egy pohár friss vízért is odaadnám. Mert az aranyba beleharapni nem tudok, de a kenyérrel és a vízzel életemet mentem meg.

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radioaktiv és rádiumelemet tartalmazó természetes 42^4 C^0 földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

Haydn egyházi zenéjéről

A Haydn-centennárium alkalmából

A zeneművészet fejlődése azáltal, hogy évtizedeken keresztül a templom volt a rendszeres nyilvános zenekultusz egyetlen színhelye, elhatározó befolyás alatt állott. Minden nagyobb templomban már a középkorban énekiskolák voltak, a templomi kórusok tagjai buzgó zeneszerzői tevékenységet fejtettek ki és a 15. század elejétől a 19. század küszöbéig majdnem minden számottevő mester orgonajátékos, karénkes, vagy karmester volt. Csak az állandó operaüzem és hangversenyvállalatok keletkezésével vesztette el a templom a muzsikus részére szociális jelentőségét. Sokan, akik világhíresekké lettek, a szó szoros értelmében inasokként kezdték zenei pályafutásukat.

Haydn József az ő zenei diákéveit a bécsi Szt. István-dóm karházában töltötte és ezért idejekorán a legbensőbben megbarátkozott az egyházi zenei gyakorlattal. Amikor 1761-ben Kismartonban a kiváló műszerető *Esterházy* Miklós herceg zenekarának igazgatóájul szerződtette, eleinte az egyházi zenével nem volt semmi dolga, amikor azonban hivatali kartársa, G. I. *Werner* meghalt, az egyházi zene vezetése is az ő ügykörébe került.

Mindazonáltal Haydn a zeneművészetnek ebben az ágában nem sokat produkált. Az isteni tiszteletnek korlátozását és egyszerűsítését célzó, *II. József* által életbeléptetett reform Haydnnek művészi tekintetben bilincseket rakott a kezére és ezzel gátolta alkotási kedvét. Míg Mozart az ő kenyéradója, *Hieronymus* salzburgi hercegérsek intenciói értelmében az u. n. „Missa brevist", a rövid misét ápolta, addig Haydn 1782-től fogva nagy ünnepek részére a „Missa solemnist", az ünnepélyes nagymisét komponálta, ahol az ő gazdag dallambősége széles formákban akadálytalanul kibontakozhatott. Amikor *II. Lipót* trónralépésével megint visszatértek az ünnepélyes isteni tisztelethez, Haydn részére is bekövetkezett a misekomponálás korszaka. *II. Miklós*, az ezidőtájt uralkodódó Esterházy herceg nagy előszeretetet tanusított az egyházi zene iránt, az énekesi személyzet eléggé erőteljes és kitünően szervezett és művészi tekintetben meglehetősen teljesítőképes lévén, Haydnnek alkalma nyilt sokoldalú tapasztalatokat szereznie a hangszerelés terén. Haydn részére ekként minden külső előfeltétel a lehető legkedvezőbb volt és így mint tökéletesen kiérett, alkotóerejének magaslatán álló művész 1796-ban olyan területre lépett, amelytől 14 esztendőn keresztül távol kellett maradnia. Éppen ez az időköz volt az ő két angolországi útja és az ő művészi kifejlődése miatt egész életében a legjelentőségteljesebb időszak. Mintha sietni akart volna a mulasztottakat pótolni, 1796-ban két nagy misét irt. A politikai látóhatárt akkoriban sötét felhőzet árnyékolta be. *Napoleon* győzelmesen törtetett előre Bécs felé. A bécsi önkéntesi hadtestet mozgósították és a zeneművészetet is hazafias célok szolgálatába állították, amennyiben a hangversenyek után befolyt bevételeket katonai célokra fordították. A „híres Haydn karmester" nem egy szimfóniájának ujból kipróbálták a vonzóerejét és a fiatal *Beethoven* is hozzájárult némileg ehhez a hazafias művészüzemhez egyik szerzeményével.

Ebben az izgalmas korszokban irta Haydn a „Missa in tempore belli"-t, a háborus időknek szánt misét. A kiváló mester finom intencióval vetett számot ezzel a körülménnyel. Az „Agnus"-ban a nagyobb tompa és halk ütéseivel, amelyek szólószerűleg lépnek ki a többi hangszer közül, meg akarta érzékíteni a csapattestek közeledését. Éppen ez a hely adta meg a későbbi „Nagydob-mise" megjelöléshez az impulzust. Haydn azonban még érthetőbbé lesz: a trombiták és a kürtök egy háborus fanfárja vezti be a „Dona nobis pacem"-et (Adj nekünk békét). Ez alatt azonban nemcsak a lelki békét kell érteni, hanem a külső békét is, Beethoven a „Doná"-t az ő „Missa solemnis"-ében a „belső és külső békéért való könyörgés" gyanánt kivánja értelmeztetni. Avégből hogy ezt a felfogást hangsúlyozza tanitójának epizódját a „Nagydob-misé"-ből példaképül véve, a halhatatlan mester szintén harcias hangokat pendített meg. Talán Beethoven 1796-ban Bécsben hallotta tanitója művét. A „Missa in tempore belli" volt egyébként az egyetlen Haydn nagymiséi közül, melynek első eredeti bemutatóját Bécsben tartották meg. A misét 1796. december 26-án maga Haydn vezényelte a Piaristák templomában „a józsefvárosi külvárosban rengeteg ember, az előkelőbb osztályoknak is összesereglése mellett."

Emellett ez a sok helyen igen komoly tónust megütő zene egy rendkivül istenfélő ember tollából eredt, aki részére Isten volt minden, tehát művészi dolgoknak is a kezdete és a vége, aki nagyobb műveinek a kéziratait mindig az „Ur nevében" kezdte és „Dicsértessék a Jézus Krisztus!"-sal végezte. Haydn részére a Teremtő és a vallás nem volt probléma, szerzeményei az ő szemében csakis az isteni Erő magasztalásai voltak és tehát Istennek ajánlvák.

Haydn az ő misekompozicióiban változatlanul hű maradt az ő művészi meggyőződéseihez. A nagy oratóriumok befejezése után a mise volt az egyetlen terrénum, amelyet még kultivált. Az 1802-ben nagy fáradtsággal befejezett „Harmónia-misé"-vel lezárult az ő életműve. Haydn különös büszkeséggel legeltette szemeit az ő egyházi művein; ezek nemcsak misékből állottak, hanem a kisebb egyházi opusok egész légiójából. August Wilhelm *Iffland*, a hírneves színész, aki 1801-ben vendégszerepelt Bécsben, egy Haydnnál tett látogatásáról szóló kimerítő jelentésében kiemeli, hogy az akkoriban közel 70 esztendős mester ragyogó szemekkel és nagy élénkséggel emlékezett meg az ő egyházi zenéjéről és emellett olyan elevenséget tanúsított és olyan élénk gesztusokkal kisérte beszédét, hogy az ember azt hihette: a félrevonult mester megint zenekara élén áll.

Haydn élete művében a hat nagymise fontos alkatrészként jelentkezik, nemcsupán művészi értékük miatt, hanem ezenfelül az ő, Beethovenre gyakorolt befolyásuk miatt is, aki két miséjében, éppúgy, mint a vonósnégyesben és a szimfóniában a tanitójától alkotott formákat átveszi, grandiózus módon fokozni és elmélyített tartalommal kitölteni tudja. Haydn az utolsó nagymiséket hagyomány szerint Esterházy hercegné névünnepére irta; ez a névnap egyébként Beethoven első miséjének megkomponálására is alkalmat adott. Amint látjuk: a zenetörténelemben is „ kis okok szülik néha a nagy hatásokat."

Fligl József.

Az ő legnagyobb nagysága

Mi az Ő legnagyobb nagysága?
Az, ami el nem mondhatott...
Belenézett a nagy világba —
És mélységesen hallgatott.

Szelid szemében könnyek égtek,
Mély fájdalommal volt tele:
— „Sokat mondhatnék még tinéktek. —
De nem jött el az ideje!"

Halhatatlan a lélek!...

Halhatatlan a lélek!
Ezt bizonyítja, hogy — élek.
Ezt bizonyítja a csillag az égen,
Honnan az Isten ezer szeme ránknéz.
Ezt bizonyítja a földön is éppen
Az isteni szikra: a lángész.

*) A szerzőnek most sajtó alá kerülő „*Én*" c. sajtó alatt lévő verseskötetéből.

Kornai István.

Személyi hirek

UGRON GÁBOR ny. minisztert és országy. képviselőt e hó 8-án a Pajor szanatóriumban súlyos gyomorfekélye miatt Hültl tanár megoperálta, de állapota a sikerült műtét dacára súlyos.

ZIEGLER GÉZA kormányfőtanácsos az őt ért autóbaleset révén kapott sérüléseiből teljesen fölgyógyult.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos, főgeológus január hó 13-án, szerdán délután 5 órakor a *Magyar Földtani Társulat* szakülésén az *Ásványtani Intézet* tantermében VIII. *Muzeum*-krt. 4. előadást tart, amelyben válaszol dr. *Lóczy* Lajos kritikájára, „Ujabb bizonyitékok a pleisztocén és oholocén rétegek gyürődöttsége" címen

ANDRÉKA KÁROLY főkapitányhelyettest ünnepelték újév napján Óbudán, amikor *Szepesi* Ágoston, *Martin* Gyula, *Tóth* István, *Tóth* Ferenc és dr. *Orova* Zsigmond köszöntötték, méltatva érdemeit, amit az ünnepelt meleg szavakkal köszönt meg.

FOLKUSHÁZY LAJOS volt alpolgármestert, a Beszkárt vezérigazgatóját, epebántalmai ellen sikerrel megoperálták és két hét mulva teljesen felgyógyul.

TÓTH GÁBOR fűszerkereskedőt hívta be a székesfőváros törvényhatóságába a főpolgármester az elhunyt Zelliger Vilmos prelátus-plébános örökébe.

Ujévi üdvözletek Ripka Ferencnél

Patriarchalis, jó szokásnak hódolt Buda polgársága, amikor újév napján délben megjelent a budai főbirói méltóság méltó utódánál a magyar székesfőváros főpolgármesterénél, hogy tolmácsolja előtte nemcsak Buda polgárságának, hanem a különféle testületekbe és egyesületekbe tönörült lakosság üdvözletét és legjobb kivánságait. A Gellérthegy-utcai uriház megtelt ünneplőbe öltözött, Buda minden rendü és rangú társadalmát képviselő uriemberekkel és meleg ovációval fogadta a miniszterelnökségről érkező főpolgármestert, hogy azután sorba üdvözöljék őt az ott megjelent társadalmi alakulások. Elsősorban Andor Endre ny. államtitkár köszöntötte őt a krisztinavárosi egyházközség nevében. Utána Hoór-Tempis Móritz dr. a Budai Társaskör, — majd Szombathy Kálmán a Budai Egységes Párt üdvözletét tolmácsolta. A várbeliek nevében Keömley Nándor, — a Budai Katolikus Kör részéről dr. Baransky Gyula, — a Budai Iparosok és Kereskedők Köre megbizásából *Hubert* Vilmos ü. elnök külföldön való tartózkodása miatt, Fábián József alelnök hoztak meleg üdvözleteket. A köszöntések sorát folytatta Pathó István az I. ker. Iparoskör, — Baral Mihály a Budai Kereskedők és Iparosifjak Kulturegyesülete nevében. Poetikusan meleg szavakkal üdvözölte Kádár Gusztáv a Klotild szeretetház száz árvája nevében, mély hatást váltva ki a jelenlévőkből, könnyet csalva Ripka szemébe .A 33-as futball-klub üdvözletét Bosnyákovits kapitány, a Hüvösvölgyi Sport-Klub jókivánságait dr. Timár József, — a katonai Hadastyán Egyesület nevében Jakobsen Géza, — a Budai Dalárda nevében pedig szárnyaló szóval Dunay Jenő ünnepelték a főpolgármestert, amit tetézett a dalárda azzal, hogy „Mi füstölög ott a síkon" kedvenc dalát énekelte el. A sok szép szóra, üdvözlő beszédre válaszolva dr. Ripka Ferenc megtalálta a maga részéről a kedves szavakat minden egyes testülethez, de általánosságban is a jobb jövő reményét hangoztatta, amely biztató kijelentését a kormányzó ur őfőméltóságánál történt nyilatkozatokra alapította. Az országos béke érdekében kijelentette, hogy most már nem oly fontos a pártélet és a pártkeretek, mert minden polgárnak össze kell fognai, hogy megmenthessük a hazát. Rámutatott arra, hogy az egész világon minden nagy város anyagi nehézségekkel küzd, csak Budapest áll egyedül deficitmentesen, ami megnyugtathatja a tisztviselőket, akiknek áldozatkészségét méltányosan fogja viszonozni a székesfőváros. Az Isten áldását kéri nemsak a megjelentekre, hanem az egész város polgárságára — fejezte be zajos és lelkes ovációk között beszédét. Mint magánemberek üdvözölték a megjelentek között: Ziegler Géza, Geszthy Andor, Langsch József, Gegus Dániel, László Zoltán dr., Székely Vladimir, Okolicsányi Kuthy Dezső, Oszoly Kálmán, dr. Téglássy Béla országy. képv. és a tízórai keretében Viraág Béla szerkesztő, aki a Hollós Mátyás Társaság nevében köszöntötte a házigazdát, mint a társaság díszelnökét.

Anarchista lebuj volt Budán is a multban. A minap temették Óbudán *Garlathy* Ödön rendőrfőtanácsost, aki még a *Thaisz*-éra alatt került a rendőrség szolgálatába és aki hosszú időn át az anarchista mozgalom ügyeivel foglalkozott. *Garlathy* főtanácsos alapos ismerője volt az anarchista ügyeknek és nemzetközi viszonylatokban is gyakran kértek tőle adatokat. A főkapitányság levéltárából a románok elvitték az anarchista ügyek iratait és ezekről a páratlanul érdekes és izgalmas történetekről legföljebb Garlathy főtanácsos hátrahagyott jegyzetei mesélnek. Amint tudjuk, szomorú és véres emléke is van számunkra az anarchizmusnak. Lucheni, az elvetemült anarchista, 1898-ban Genf-ben meggyilkolta Erzsébet királynét. A magyar és osztrák rendőrség akkor hajtóvadászatot rendezett utánuk. Budapesten ebben az időben nagyban folytak az építkezések, amelyeken rengeteg olasz kőfaragó munkás dolgozott. *A Délivasutnál volt egy kis olasz korcsma, a „Vörös béka."* Ide jártak az olaszok. Valóságos olasz tanya lett a korcsmából. A tulajdonosa át is keresztelte olasz névre. *Rana Rossa lett a Vörös békából.* Az itt tanyázó olasz kőfaragók között anarchistákat sejtettek. A detektivek rajtaütötek a korcsmán. Nem sikerült ugyan rábizonyítani az olaszokra, hogy összeköttetésben álltak volna Luchenivel, de annyi gyanus ember volt közöttük, hogy legtöbbjét kitoloncolták.

Budán hol lakott Szendrey Julia? Erre a kérdésre, mely bennünket budaiakat bizonyára kedvesen érdekel, keres választ Dénes Vilmos mérnök a Dénes és Erős épitőcég tagja. Állitólag a vizivárosi Ponty-utcában lakott Petőfi felesége huzamosabb ideig, talán abban az időben, amikor világhirű férje az erdélyi csatamezőket járta, ahol hősi halált is halt és nyomaveszett, — de lehet, hogy özvegysége idején, — viszont az is lehetséges, hogy, mint özvegy Horváthné második férje halála után. Lehetséges, hogy akadnak budai családok, akiknek hagyományai között él Petőfi özvegyének emléke és tudnak budai tartózkodásáról. Ezeket kéri Dénes Vilmos mérnök, hogy ami tudomásuk erről van, azt kegyeskedjenek vagy vele levélben tudatni, (IV. ker. Harisbazár 2.) esetleg telefonon 875—95, mert azt a házat, ahol Szendrey Julia a Ponty-utcában állitólag lakott, lebontják, hogy helyébe új díszes palotát építsenek. A palotán aztán művészi emléktáblát óhajt az épitő cég alkalmazni. Buda e kedves emléke érdekében kérjük olvasóinkat, hogy az érdeklődöket tájékoztassák esetleg a Budai Napló szerkesztősége utján is.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

A Budai Klub december 29-én tartott közgyűlése megválasztotta a klub új elnökségét. Elnök: *Harrer* Ferenc dr. ny. alpolgármester. Tiszteletbeli elnök: *Bárczy* István dr. ny. igazságügyminiszter. Társelnökök: *Éber* Antal dr. és *Kozma* Jenő dr. országgyűlési képviselők. Alelnökök: *Beke* Manó dr. egyetemi tanár, *Klein* István dr. vezérigazgató, *Schack* Béla dr. ügyvéd. Ügyvezető alelnök *Hegedüs* Miklós dr. főorvos. Főtitkár: *Orbók* József dr. ügyvéd. Harrer Ferenc újonnan megválasztott elnök székfoglalójában méltatta elődjének, Bárczy Istvánnak, a klub fellendítése körüli nagy érdemeit és kifejtette, hogy az eddigi mesgyéken haladva kívánja továbbra is vezetni az egyesületet.

Szoborszentelő ünnep a Krisztinában. *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester, a krisztinavárosi r. kat. Egyházközség világi elnöke 60 éves születés napja emlékére a templomban Mária szobrot állított fel az Oltáregyesület. A szobrot december 31-én d .e. 10 órakor szentelte fel dr. *Haász* István tábori püspök nagy papi segédlettel. A templomot megtöltő ünneplőközönség között Ripka Ferenc is megjelent családjával. Dr. Haász István püspök magas szárnyalású beszédben méltatta a főpolgármester nagy érdemeit és példás családi életét. Az ünnepen Bárdos L. szerzeményét a szép karácsonyi éneket *Csohay* Árpád Imre, *Csohay* Géza tanácsos, az egyházközség titkára, a Budai Társaskör közszeretetben álló pénztárosának fia és *Iriánné* énekelte nagy hatással, *Bodroghy* Lajos egyházi karnagy kitünő orgona kisérete mellett.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Bocsánatot kérek, hogy külön-külön senkinek sem kívántam boldog új évet és szives engedelemmel elmondom, hogy miért? Talán 1895-ben történt, amikor a Telefon Hirmondót szerkesztettem, hogy nagyon udvarias akartam lenni és újév előtt egy héttel már címeztettem a borítékokat az újévi gratulációkhoz. Mintegy 600 ilyen B. u. é. k-os névjegyet tettem postára, többek közt ilyet küldöttem *Szávay* Gyula barátomnak is Győrbe. Másnap délben táviratot kaptam tőle a következő tartalommal: — *„Köszönöm. Nem tudtam, hogy kéményseprő lettél.* Gyula." — Azóta nem gratulálok újévkor senkinek.

Viraág Béla

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham-u. 1

Új orgonája van a budavári *Koronázó* főtemplomnak, amely teljesen új tipusú és praktikusan kezelhető. Előnye, hogy a játékasztal rövidebb, így a különböző regiszterek és manuálok könnyebben elérhetők és kezelhetők. Egy különleges berendezés egyszeri regiszter-beállítással harmincket különböző hangszínkeverést tesz lehetségessé. Amellett amerikai elektromágnesek felhasználásával elérték, hogy az új orgonán minden hang azonnal megszólal. A dinamikai hatásokra százhúsz fokozat áll a művész rendelkezésére.

„Sáros az utcátok, ... jár el hozzátok a sötétbe" mondja a nóta, de mondhatja a krisztinavárosi polgár is, akit végzete a Széll Kálmán térről a Csaba utcába visz. A Krisztina körút egy darabján, a Csaba utcától a Városmajorig körülbelül egy méter széles sávon nincs aszfalt a gyalogjárón. Ez a sáv esős időben valóságos sártenger s este a rossz világítás mellett csak akkor vesszük észre, hogy bokáig sárosak vagyunk, mikor már benne csücsülünk. Sáros azonban a kocsiút egy része is, úgy a Csaba utcai makadám, mint a Krisztina köruti bazaltburkolat is; az előbbi folyton javítják, és minden javítás után rosszabb az, s az utóbbi sem fog addig megjavulni,, míg pesti mintára a bazaltkockák köveit aszfalttal ki nem töltik. Hogy ez eddig nem történt meg, könnyen érthető, hiszen Budáról van szó.

Gyász. *Reisz* Mór dr. az óbudai jeles orvos, aki régebben a székesfőváros törvényhatóságának is tagja volt, a Budai Orvosok Körének érdemes vezetőtagja, meghalt. Nagy részvét mellett temették el január 9-én az óbudai sírkertbe.

MENYASSZONY képek Blahosnál Fő-u. 18

Sycambria jelmezest. Hetedik jelmezestjét rendezi február 1-én a Corporatio Sycambria (Foed. Em. XVII.), amely corporatio Buda társadalmának színe-javából kerül ki. Az előrelátható nagy látogatottságra való tekintettel idén is a Budai Vigadó összes helyiségeiben lesz a jelmezest, mely a budai ifjúságnak mindig kedves emlékű mulatsága volt. A rendezést a Sycambria egész ifjúsága szívvel-lélekkel vállalta, élén *Wagner* Vilmossal. A báliroda a Corporatio Otthonában (I., Városmajor utca 10.) működik és már most kéri a meghívó- és jegyigénylések bejelentését.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham-utca 1

Kedves betlehemi éneket közöl a *Tündérvásár* című gyermeklap karácsonyi száma, amelyet Peterdi Andorné szövegére lapunk kedves munkatársa dr. *Margittay* Rikárd irt, mely ének bizonyára maradandó dala marad a gyermekvilágnak.

ÓVATOSSÁG. kitüntetett MENCZER
„A jó száraz tisztítás, öltöny, női ruhák festése, gallér, ing-tisztítás, olcsó áraival meggyőz mindenkit a nagy aranyéremmel és díszoklevéllel
MENCZER-nél Fest. Tisztit. Mos. Telefon

Budai klarinétos

Valamikor régen, sok évvel a háború előtt, amikor nem tudtuk, hogy milyen jó dolgunk van, kedvenc tanyánk volt egy jó, kis budai vendéglő, a Margit-körúti „Sárga csikóhoz" címzett tanya. Ma is megvan még. Csakhogy most „Bem apóhoz" a címe.

Esténkint odajárogattunk vidám legények: ujságírók, festők, színészek, válogatott cigánynépség és jól éltünk olcsó pénzen, mért rántott csirkén, zamatos budai boron. Ember volt, aki egy vacsoráért többet tudott elkölteni egy pengő forintnál.

Odajárogatott egy muzsikus is. Klarinétos volt. Szép illedelmesen odaköszönt a vendégeknek, aztán meg-megállt egy-egy úri ember mellett és szólt:

— Nagyságos úr, egy jó magyar nótát elfujhatok?

Azzal odabillegette a klarinét tölcsérét az ember füle felé, de egészen közel a fülhöz és úgy tett, mintha el akarná kezdeni a nótázást. Persze, hogy rémülten kapta el mindenki a fejét, mert hiszen, ha ez most belefúj abba a szerszámba, menten harmincháromfelé reped minden dobhártya, még ha bivalybőr vastagságú is.

A megoldás minden esetben az volt, hogy a vendég belenyult a zsebébe és hamarosan odaadogatott néhány krajcárt a klarinétos markába, csak azért, hogy — ne muzsikáljon. És a klarinétosnak sohase nyílt alkalma rá, hogy egy nótát elfujjon.

Járt közénk egy kedves öreg bácsi is. Nyugalmazott miniszteri tanácsos volt, aki — mint mondta, — azért kereste föl az asztalunkat, hogy visszafiatalodjék köztünk. Egyszer a születésenapját ünnepeltük az öreg urnak. Nagy kanállal ettünk és úgy ment belénk a bor, mint az iskolába a gyerekek. Hát persze, hogy lett nagy hangulat belőle. Olyan kedvre derült mindenki, hogy alig-alig fért a bőrébe.

Mikor ez a hangulat már a tetőpontját érte el, bevetődik a mi tanyánkra a klarinétos. No hát ez az egyszer jókor jött. Ne mis lett volna tökéletes az est, egy kis muzsikaszó nélkül.

Hát odaintem magamhoz:

— No atyámfia, hát máma aztán mulassunk!... Fujd el a nótámat! Azt, hogy „ki tanyája ez a nyárfás..."

Várom a nótát. De csak azt látom, hogy az én emberem meg se moccan, ellenben úgy elsápad, mintha minden csöpp vér kifutott volna belőle.

— No? Mi lesz hát?

S erre a klarinétos reszketve súgta oda nekem:

— Nagyságos uram, tessék egy pillanatra félre jönni velem!

Megteszem.

— No mi az öregem? Mi baj? Rosszul van?

Ő meg csak dadogott:

— Drága, aranyos nagyságos uram, ne tessék tőlem kívánni, hogy én azt a nótát elfujjam!

— Ne?

— Ne!

— Dehát miért ne?

— Azért, instálom alázatosan, — de ne tessék elárulni! — mert én nem is tudok klarinétozni! *Abból élek, hogy mindig úgy teszek, mintha komolyan el akarnám kezdeni!*

Régen volt... S a „klarinétos" megvan-e még, — ki tudná?

Szeredai Leó.

A Budapesti Polgári Lövészegyesület január 14-én ünnepli dr. Babits Sándor főlövészmestert borestjén vadászvacsora keretében a bajnokságot nyert és a lembergi világversenyen a magyar névnek dicsőséget szerzett versenyzőit.

Sikerült kulturdélutánját rendezte a kat. Népszövetség krisztinavárosi csoportja e hó 10-én a Koronaőr-utcai polgári leányiskola tornatermében *Klema* Endre segédlelkész rendezésében. A műsor első száma dr. *Haeckler* Antal egyetemi tanár vetített képekkel kisért kitünő előadása volt „Az utolsó vacsora, az egyházi festőművészetben" címen. Utána *Márkus* Emilia tanárnő a Nemzeti Szinház nagynevű művésznője *Várossy* István zuglói káplán költeményeiből. *Polyák* Irén meleghangú énekesnő *Erőss* Béla zeneszerző kiséretével operarészleteket adott elő nagy hatással, maid Privigyei Irén zongoratanárnő magyar népdalokat játszott kiváló felkészültséggel. A kulturdélutánt a budai kombinált fuvós zenekar derüs számai zárták be. Vezényelt Kapunits Ferenc karnagy. Kedvesen konferált *Németh* Béla főreáliskolai tanár.

A Hargita étterem e hó 19-én nyilik meg I., *Attila* utca 71. szám alatt. Flekken, fatányéros, eredeti erdélyi töltött és lucskos káposzta, kürtös kalács, varga béles stb. Kitünő visontai borok. A Hargita étterem a mai időknek megfelelően polgári törekvése odairányul, hogy mindenkinek legteljesebb megelégedését kiérdemelje. Tulajdonos: *Kulcsár* Elek.

Pompás zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

A Budai Társaskör január hó 14-én d. u. fél 7 órakor saját helyiségeiben műsoros estét rendez, amelyre vendégeket szívesen lát az Elnökség. Műsora: *Bányainé Kerényi* Mária dalénekesnő operaáriákat és műdalokat énekel, zongorán kíséri *Noseda* Tibor. *Dolinay* Gusztáv saját szerzeményű magyar nótáit énekli. *Erdélyi* János dr. „Az ideges gyermek" címen értekezik.

Weisz Margit zongoraművésznő gyönyörködtette január 4-én este sokszor méltatott művészetével a Budai Nők Kulturális Körében megjelent hallgatóságot a klasszikus zeneirodalom nagy alkotásainak ragyogó előadásával. Händel, Bach, majd Mozart A dur szonátája volt műsoron, valamennyi műben kifejezésre jutott *Weisz* Margit klasszikusan nemes értelmezése, zengő zongorahangja, kifinomodott, egyenletes technikája. A Mozart szonáta csipkefinomságú előadása az elismert Mozart előadónak egyik legszebb teljesítménye, mellyel külföldi nagy sikereit betetőzte. A közönség elragadtatásának dr. *Vidacs* Hugóné a Kör alelnöke adott formás, tartalmas beszédében őszinte kifejezést. *Rényi* Artur előadása vezette be az estét, aki mély filozofiai fejtegetésével igen nagy érdeklődést keltett hallgatósága körében és lekötötte annak figyelmét és kivívta elismerő tapsait.

GYERMEK képek Blahosnál, II., Fő-u. 18

Kalazantinus Tudósító címen P. *Dittrich* Imre, C. op., a szent József-tanoncinternátus igazgatója, lapot indit, melynek programmja, hogy a munkásijfúságon keresztül úgy testi, mint lelki segítségére siessen a dolgozó munkásvilágnak. Az új lap gazdag tartalmú lesz. A lap megrendelhető: II. Toldy Ferenc-utca 30. (Telefon: 564-14.

1 PENGŐ adagonkint na ponta élő halból készül.
Halászlé!
HAJAS ÉTTEREM
I., Krisztina-körut 61.

Magyar Fogyasztó cím alatt, az „Országos Jóléti Egyesület hivatalos közlönyeként, új lap indult meg *Gegus* Dániel, ny. főkapitányhelyettes szerkesztésében. Tartalma érdekes és értékes. Beköszöntő cikkét Lukács György, v. b. t. t., ny. miniszter irta és sok kiváló közlemény mellett a lap Dán Leó kormányfőtanácsos, Székely Vladiimr ny. főkapitányhelyettes stb. cikket hozza. A lap, melyet az egyesület tagjai díjmentesen kapnak, megrendelhető VIII. Rákóczi-út 19. alatt. Előfizetési ára évi 30 P.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham-u. 1

A szellemi szükségmunkák kiadásánál nagy zavarok vannak. A városházi pártok listáján — azok tudta nélkül — nagy változtatásokat végeztek titokzatos kezek, ami most erősen megbolygatta a pártok berkeit. Állítólag a kerületi elöljáróság vöröskereszteses vizsgálták felül az igénylőket s ezek törölték a rászorulókat. Helyes lenne kiadni a három budai kerületben kiadott szellemi szükségmunkások névsorát, hogy tisztán lássunk.

A választói névjegyzék kiigazítása ebben az évben elmarad, ami százötvenezer pengő megtakarítást jelent a fővárosnak.

A Magyar Urinők *és Magyar Urak Országos Egyesületének* bizottsága december 30-án tartotta 1931. évi utolsó értekezletét, amelyen *Szajbely* Olga főtitkár előadta az Egyesület érdekében folytatandó további munkaprogrammot. Indítványait egyhangulag elfogadták.

ELADÓ 3 szoba elegáns berendezése, esetleg a *lakás is* átvehető. — I. Budafoki út 16. I. 4. — Tel.: Aut. 59—6—38.

Eladók jutányos áron: zongora, ebédlőbutor, előszoba-butor, új, modern, valamennyi darab jutányosan I., **Mátrai utca** 9. II. em. 11.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
kőszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak .... reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Azonnal beköltözhető 2-3 szobás
öröklakások
kaphatók: V., Személynök-utca 9-11.
Automata: 22-5-59.

Izlám Budán

A **Gül-Baba zarándoklatok** ügyében Jávából és Indiából érkeztek megkeresések a mohammedán-magyar kulturkomitéhez: egyrészt *Szervei* József jávai (Surrebaya) magyar nagykereskedő, másrészt *Germanus* Gyula Bengál-India Santimketan városában élő egyetemi tanár útján, melyekben a magyar muzulmán akcióra vonatkozó teljes és részletes felvilágosításokat kérnek sürgősen, hogy az indiai muzulmánokat és a javán mohammedánokat is bekapcsolják a budai izlám-akcióba. Ős-Budum híre ébresztgeti a távol kelet testvérnépeit.

Mohammedán idegenforgalmi iroda. A mohammedán-magyar kulturkomité megkereste a *Budai Naplót,* hogy a kiadóhivatal keretén belül nyisson egy *keleti mohammedán idegenforgalmi irodát,* mely a már, jelentkező zarándoklatok lebonyolításáról gondoskodna és megfelelő propagandával emelné a keleti idegenforgalmat.

A budai mohammedán mecset ügye, a keleti népek körében kiváltott nagy érdeklődés révén a megvalósulás lehetőségeinek utjára került. A különböző keleti államokban egész Jáva szigetéig, a mohammedán hiten lévő uralkodók szeretettel és áldozatkészséggel karolják fel ezt a gondolatot, sőt készülnek megadóztatni az egész mohammedán világot, hogy a mecset mielőbb felépülhessen. Ezt szolgálja dr. *Germanus* Gyula tanár levele is, aki Bengal-Indiába él és ott Haiderabad (India legnagyobb és független állama) székhelyén, *Santiniketánban* alkalma volt az uralkodóval (nizam) e tárgyról beszélhetni, aki bevonta a belügyminisztert e tárgyalásokba azzal, hogy amint Londonból, a kerekasztal konferenciáról visszatér az ország pénzügyminisztere, azonnal intézkedjen a mecset ügyében. — Érdekes körülménynek tartjuk, hogy *a háború alatt Budapesten megalakult a mecsetbizottság,* amelynek élén báró *Perényi* Zsigmond, mint elnök, *Baneth* Sándor az Angol-Magyar Keresk. Kamara elnöke, mint társelnök és *Germanus* Gyula dr. titkár állottak. A bizottság megkeresésére a *városi közgyülés telket is szavazott* meg a mecset céljaira, mely telket azonban a közelmultban parkiroztatta a város. Ez lett volna a mecset természetes helye, mert a Margithid tengelyébe feküdt a Rózsadomb alsó platóján.

Zenei élet

Maller Imre

A BUDAPESTI HANGVERSENYZENEKAR ciklusának első estéjén *Mészlényi Nándor* dirigált biztos kézzel, plasztikusan. Mozart ritkán hallott versenyművét fuvolára és hárfára, *Eördögh János* és *Szarvas Klári* adták elő.

Szarvas Klári kisszámú hárfásaink egyik jelese. Igaz, hogy a néha túlerős zenekar teljesen elnyomta ezt a szalonhangszert, de ott, ahol szólóra volt alkalom, ott brilliánsan fogta meg a biedermeyeros hangulatot. Nagy sikere volt. A másik vendégművésznő *Keleti Magda,* a nagynevü Keleti Lili huga volt. Liszt Esz dur zongoraversenyét adta elő pompás technikákával, szines billentéssel elbüvölő poézissal. Lelkesen ünnepelték.

ELEK ECKER SZIDI az Opera kiváló magánénekesnője önálló dalestét tartott a Zeneakadémiában. Amilyen kitünő a szinpadon, olyan kitünő a hangversenypódiumon.

Óriási hanganyaga meglepően értékes, technikája csiszolt, minden dalon meglátszott, hogy intelligens előadó, jól ismeri a stilust, melynek feltétlenül aláveti magát.

Fáradhatatlanul énekelt egy-egy klasszikus és modern ciklust végig, hallgatóinak igazi gyönyörűségére.

HELYREIGAZITÁS. Lapunk karácsonyi számában egy zeneakadémiai hangversennyel kapcsolatban Gergely *Erzsiről* emlékeztünk meg **Gergely Edith** helyett.

Szivesen rektifikáljuk, hogy elismerő kritikánk **Gergely Edith** énekesnőt illeti.

Üzenetek

P. D. — Viziváros. A *Pala utcai* házvétel ügye igen érdekes, de egyelőre nem szivesen foglalkoztunk vele. Furcsa kis üzlet, főleg ha a szereplőket nézzük. Bolemannt nem féltjük ezektől a konszortesektől. Az is furcsa, hogy ma effektiv dollárokról beszélgessünk. Még utánanézünk, hogy a képviselőház tisztikarának nyugdijpótló intézménye tud-e a kuliszamögötti provizióvadászatról? Mindenesetre csunya ügy, tulsokan sütögetik a pecsenyéjüket annak a pártnak a konyháján. De meddig még?...

NÖVÉNYVÉDELMI SZEREK

BALOGH G. DROGÉRIA
II., MARGIT-KORÚT 1

Vagyongyűjtés ingyen

Igen jól csengő jelszó. *Mondják* is sokan. Csak nem minden budai *tettekkel tényező,* holott pedig ez lenne az igazi *elvhűség!*

Hogy miért *ez* a lárma?!...

Ismerem keresztül-kasul a budai oldalt. (Ez nálam érdemszámba megy, mert én *csak* pesti vagyok!...) Még a környékét is! Ezért merek egy *zsebbevágó* kérdésben *szót kérni.*

Politikával nem foglalkozom, mert ez egyrészt *úri huncutság,* másrészt annyi hivatott és talmi szónoka van, hogy együttvéve éppen eggyel több, mint amennyire szükség van. Aztán meg hát *beszéd* nem javít a keserves gazdasági helyzeten, és nem segíti a meglévő *semmit* valamivé, konkrétummá = zsebbevalóvá = pengőcskévé váltani, holott ez kellene, de minél előbb, mert ha már megvolna is: későn volna!...

A sok szófia beszéd, a remek *szónoki sikerek* helyett, azt tessék kisütni, hogy mit csináljon a budai és budakörnyéki honpolgár, szavazóegyed és adófizető alany avégre, hogy — megélhessen, sőt családját is eltarthassa, sőt közcélokra áldozhasson is?!...

Mit tegyen?!... Keressen, teremtsen pénzt!... Ne *csináljon* (mert ezért bécsukják!), — hanem találjon ki valami olyan *fogást,* amivel a Buda és környékén ezidőszerint kihasználatlanul heverő kincset megtalálja, összegyűjthesse, értékesíthesse!...

Mit?!... Hogy Budán és környékén kihasználatlan kincsek hevernek?!... Irtam, mert így van: — csupa erdő, gyümölcsfa, virág, — *nektár!*... Hát kérem szeretettel, miért nem gyűjtetik össze a buda- és budakörnyékiek a milliárdnyi nektárcseppet a méhecskékkel, holott a méz kitünő táplálék, *a nektár most elvész,* a miniszterelnök felsőházi beszédében pedig erősen hangoztatta, hogy — *„lehetőleg minél többoldalú legyen a termelésünk?!"* — Ha azonban valaki csak azért nem akarna méhészkedni, mert ő függetlenségi párti (ugyan *mi* ez ma?!...), akkor legyen méhész saját javára, azért, mert a józan ész diktálja!!

Ismerik a budaiak saját határukat? Dehogy ismerik! Ha *így* lenne, akkor (Buda- és budakörnyékén) nem 1—2 kis méhészet lenne, mint most van, hanem Budapest határa, Békásmegyer, Solymár, Nagykovácsi, Páty, Törökbálint, Budafok határaiban (hogy messzebbre ne menjünk) százszámra kellene méhészetnek lenni; most meg? — szégyelni való az állapot!

Tessék megérteni, a virág ingyen termi a nektárt, a méh *ingyen* hordja be, — mi (a tulajdonosok!) csak megesszük, vagy értékesítjük a mézet.

Hát nem borsószalmán megégetni való, aki arrafelé lakik és nem méhészkedik?!... holott tehetné?!...

A pesti oldal nem ilyen kedvező (ebből a szempontból), — de majd ezekre is ráhúzom a vizeslepedőt (ami így télvíz idején igen kellemes lehet!)...

Aki bővebbet akar erről a kérdésről tudni, hallani, menjen el az Országos Magyar Méhészeti Egyesületbe (Budapest, IX., Üllői út 25. sz. Telefon: 86—7—29.), ahol erre a cikkre való hivatkozással *ingyen* megkaphatja a szükséges felvilágosítást. (Természetesen a cikkíró is rendelkezésre áll a Budai Napló révén.)

Tehát, szerencse fel, csapjunk fel méhésznek!...

Részletekről más alkalommal.

Horváth E. János

A káposztafélék hazai termelésének megszervezéséről gróf *Teleky* József a *„Kertészeti Lapok"* január 1-én megjelent számában írt nagyon értékes cikket. *Budai* József a vértetű legyőzéséről, *Szilágyi* Dezső okleveles kertész pedig a fenyők ismertetéséről ad értékes közleményt. A *Darvas* Ferenc dr. főszerkesztésében megjelenő értékes szaklap, amely ezentúl kéthetenkint jelenik meg, a fentieken kívül nagyon sok hasznos gyakorlati közleményt tartalmaz.

Gyümölcstermesztők figyelmébe!
Gyümölcsfák termésfokozását
összes kártevők irtását, elvénhedt fák ifjitását, ápolását sikerrel, jutányosan vállalja volt erdélyi földbirto kos
jól bevált módszerével
TERMÉSVÉDELEM:
Budapest, Aggteleki-utca 17.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

A szerszámismeret tanitása

Irta: Orel Géza dr.

Párisban úgy az elemi, mint a népoktatás körébe tartozó összes iskolák mintaszerű műhelyekkel vannak felszerelve.

A francia polgári iskola az elemi 6 osztályának a legtermészetesebb kiegészítője. Három osztályú. Az első év egységes, ahol mindenki ugyanazt tanulja. A második évben már tagozott. A nagyvárosokban, Párisban általános, ipari és kereskedelmi irányú. A vidéken mezőgazdasági-val, itt-ott bányászatival váltakozik.

A polgáriban a szerszámismeretet, mint kézügyesitőt, mindenütt tanitják, heti többkevesebb órában.

A francia polgári iskola egyrészt elősegiti a pályaválasztást, másrészt megkönnyiti a kisiparos, a kiskereskedő és kisgazda fiának elhelyezkedését a szülői háznál. Ez volna a polgári iskolák igazi hivatása. Ilyen polgári iskolára volna szükség, főleg mezőgazdaságira, az agrár magyar nemzetnek, hogy gátat vessen a „hivatalnoki pályára" tódulásnak.

Franciaországban újfajta iskolák nyiltak „Ecole de Commerce et Industrie" néven, melyek a polgári iskoláknál több gyakorlatot nyújtanak.

De nemcsak a népoktatási intézetekben folyik a szerszámismeret tanitása, hanem a gimnáziumokban is.

A műhelyi munka nemcsak arra való, hogy egy bizonyos mestersége készitsen elő, hanem arra is, hogy haszonnal járuljon a tanulás szellemének fejlődéséhez. Addig fogjuk, mérjük, vizsgáljuk a műhelyben előállított tárgyacskákat, míg annyi ismeretre teszünk szert, hogy még a legszórakozottabb növendékre is ráragad.

Mily nagy fontosságú a műhelynevelés, arra példa a „Lycée Rollin" gimnázium. Növendékeinek száma: 880. Ebből 700-an jelentkeztek minden kényszer nélkül műhelygyakorlási órákra. 700 gimnázista tanulja a fizika alapját képező szerszámismeretet. Tanulja a diák saját használára, ügyesitésére, a honi ipar fejlesztésére, az egyéni munka megbecsülésére, a nemzet javára.

Utánozzuk! Kövessük a jó példát!

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: *Szászhalmi József.*

Korányi Frigyes bárót, a Pénzintézeti Központ elnökét, ez állása alól saját kérelmére felmentette a kormányzó s egyben gölnicbányai *Elischer* Viktor udvari tanácsost, a Pénzintézeti Központ igazgatósági tagját, a Pénzintézeti Központ elnöki teendőinek ideiglenes ellátásával megbízta.

A Budapesti Helyiérdekü Vasutak Rt. december 30-án tartotta évi rendes közgyülését, amelyen *Bódy* Tivadar elnök bejelentette, hogy visszavonul a vállalat vezetésétől és lemond az igazgatósági tagságról is. Az igazgatóság a közgyülést követő gyülésen a vállalat elnökévé *Kovács* Izort, a Trust vezérigazgatóját választotta meg, miáltal külsőleg is kifejezésre jut, hogy *január 1-től kezdve a Budapesti HÉV üzletvezetésének irányitását a Trust vette át. Bódy* Tivadart, aki vezérigazgatója is volt a Budapesti HÉV-nek bejelentette a lemondását, mire az igazgatóság, méltatva *Bódy nagy érdemeit,* nyugdíjat ajánlott föl neki. Természetesen a Nováni Bódy Tivadar megtartja továbbra is elnökvezérigazgatói állását.

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást.
MERT BIZALMAS KEDVES SZOBÁIMBAN **TÉLEN** is pompásan érzi magát a vendég kitünö konyhám, pincém és a jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. **a TROMBITÁS** vendéglö tulajdonosa II., RETEK UCCA 12

Betürejtvények

Gerő Sándortól

I.

TEL VIZ LÓ - L

II.

Ü SSSSSS L K D

III.

D 5

IV.

V kocsit húz a ló

Megfejtések az 1069. számból. 1., Jellemtelen. 2., Gólarány. 3., Ételmaradék. 1., Két szék között, pad alá.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
SAFE DEPOSIT

Ne dobja el
kiégett, elromlott villanykörtéit. Minimális árért **garancia mellett** használható állapotba helyezzük
TÓTH ISTVÁN villanyszerelő, I., GREGUS-UTCA 8. SZÁM Telefon: 510-29

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN
ESTE **ÁNC**
Elsőrangú koncert- és tánczene **Európa előkelő restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

Az újévi könyvpiac GYÖNGYE
MÓRICZ PÁL
MAGYAR SIRATÓ-ÖREG KÚRIÁKTÓL A NAGY PUSZTÁKIG
című müve megjent.
Csak a szerzőnél rendelhető meg Rákosszentmihályon.
Könyvkereskedésben NEM KAPHATÓ

Város az erdőben. Tisza István kertváros. A budai hegyvidék legszebb kertvárosa. Hüvösvölgy mellett. Festői kilátás. Magaslati fekvés, 150—300 négyszögöles árnyas erdőparcellák. Villany, vízvezeték, autóbusz. Előnyös fizetési feltételek. Dr. Keresztes Béla, VII., Damjanich-u. 30. Tel.: J. 431—56. (1)

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7. VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT. 34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELDOLY vegytisztitó üzletében. Tel.: 541-26

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Táncol?
Minden este!
a Zsigmond-kávéház és étteremben
II., Keleti Károly-utca 9.
9-es autóbusz megálló
Délután és este Brawe Boys Jazz
Tulajdonos: ZSIGMOND LÁSZLÓ
a Spolarich éttermek volt igazgatója

Telek, ház, lakás

A „CENTRUM" kertes öröklakása aranyérték!
Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolidabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes épitési akciónk keretében, aug. 1-i beköltözéssel, fővárosunk legelőkelőbb részén megépitjük *kilencedik társasházunkat,* a Horthy Miklós-körtér melletti, Diószegi-út 7. sz. alatti „Tátra-udvar"-t. Versenyen kivül álló, villaszerű, *kertrenéző hallos,* loggiás, délifekvésű 1, 2, 3 szobás *tehermentes, névreszóló* öröklakásrészek. *Hangfogó választalak. Díjtalan üzlethelyiségek. Olcsó fix árak.* A szomszédos „Pannonia-udvar"-ban 30-60% lefizetéssel egy pár már elfogadható 2, 3, 5 szobás kertes öröklakás kapható. Kivánatra prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPITŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

Németvölgyi-út 2b. sz. a. autógarázs vagy nagyobb műhelynek vagy raktárnak megfelelő helyiség és több üzlethelyiség kiadó. Felvilágosítás a helyszinen vagy Aut. 831—09. (10)

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margit-körút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Sósfürdőnél egyemeletes, 3 lakásos ház, összes közművekkel 40.000 pengő 24.000 pengővel átvehető. — Ugyanott 150 öles telek is. (6)

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Háromszobás lakást keresek minden mellékhelyiséggel 1932. május 1-re az Erzsébet-híd és Margit-híd között, Dunapartra nézőt. Értesitést 55—2—52 számon, vagy a kiadóba kérek. (26)

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Hidegkúti úton, Star filmgyár mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Öröklakások
Buda legszebb helyén
Horthy Miklós-út 132. sz. a. épülnek.
Beköltözés
folyó évi auguszus hó elsején.
Prima kivitelü, hallos összkomfortos 1-2-3-4 komfortos szobás lakások. Meglepő olcsó árak!
Tervekkel és felvilágositásokkal szolgálnak dijtalanul:
Tervező: Molnár István
Horthy Miklós-út 36. I. 6. Tel. 58-1-57.
és
ÖRÖKLAKÁS CSALÁDIHÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Wekerle Sándor-utca 24 félemelet 43.
Telefon: 257-27.

Uj telekparcellázás Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni müút mellett, kitünő minőségü, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyújtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán síelés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fütéssel, melegvízzel, hároméves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fütéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos müépitésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

Fery Oszkár utcában 206 öles telek eladó. Épitési iroda I., Naphegy-utca 21. Tel.: 527—80. (2)

Bérautók
esküvőre, városi, vidéki és külföldi utakra minden időben, legolcsóbban rendelhetők.
Magánjellegü (taxióra nélküli) elegáns luxuskocsik.
Félnapra 15 pengő.
Aut. 83—8—24. (53)

Most jelent meg!
Az államháztartás és magánháztartás megsegitése
Irta: *Dr. Vákár P. Arthur.*
Konkrét számadatok és matematikai táblázatok. — Uj jövedelmi források. — Egy hosszulejáratú nyeremény-kölcsönkötvény emissziójának lehetősége. — Pénzérmek veretése infláció nélkül. — A magánháztartás megsegitése — Sajtókritika.
II. Kiadás. *Ára: 2 pengő.*
Kapható minden könyvkereskedésben

GARSZONLAKÁSOK
I., Lógodi-utca 74-76
TELJES KOMFORTTAL: fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással. Étterem, társalgó, telefon. Felvilágositás: A házgondnoknál, vagy STILUS ÉPITŐ R.T.-nál I., Attila-u. 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36.
Rózsa-utca 90. számu földszintes ház telekárban 50/0 kamatozás mellett. **Andor-u. 20.** sz. alatt 4 lakásos bérház 30 éves adómentességgel 18.000 P-ért. **Istenhegyi-út 46/B** négyszobás modern villaépület 30 éves adómentességgel, nagy gyümölcsössel. **telkek a Pusztaszeri-uton** cca 300 □-öl nagyságban. **Farkasréten Hóvirág- és Torbágyi-utak** között 140-160 □-öl nagyságban. **Diósárok-út 12.** nagy gyümölcsös **eladók**
STILUS ÉPITŐ RT., I., Attila-utca **95-99.**
Telefon: **55-7-44 és 55-8-36**

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott az „Olympia" nyomdában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felelős: Csaradszky Viktor

XXIX. évf. 1071. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. JAN. HÓ 23

HIRDETÉSEK:
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Futóhomokon hason fekve

Berlinen túl futóhomok területek vannak, úgynevezett „dünnék", ahol a lisztszerű homokban föltétlenül elsüllyed az, aki egyenesen állva igyekszik a veszedelemből kigázolni, de föltétlenül kievickél, aki — hasra fekszik.

A mi közéletünk harminc év óta ilyen futóhomok terület, de aki hasra feküdt, — az megélt. 283 ember előtt kellett hasra feküdni, akiknek ma is egy millió körül jár az évi jövedelme, — bocsánat! — a fizetése. Mert egy millión túli jövedelme, — lehet — hogy 283-nál is többnek van.

Hét millió embernek pedig nincs semmije, alig van megélhetése. Ezek fuldoklanak a futóhomokon.

A magyar nép sorsa ma is 5—600 ember kezében van. Ezek annyira egymásba fonódtak, anyagi érdekeik olyan erős kapoccsal fűzték össze őket, hogy nem kell félniök az elsüllyedéstől és diadalmasan tiprodnak a fuldoklókon. A tudomány szolgálja az üzletet, az üzlet a politikát, a politika a vállalkozást és így tovább. A szénérdekeltség elnöke egy személyben a Tudományos Akadémia elnöke is s talán így alakul ki az egy pengőért termelt hazai szén ára a piacon — öt pengőre. Az IBUSznak két vezérigazgatója van, de alelnöke Szüts András listavezető azon a listán, ahol „száznév egysorban" címen Pest vármegye gyűjtötte össze az álláshalmozókat. Így érthető, hogy 520.000 pengőt megtakaríthana az állam ezen az egy vállalaton. Ezen a címen az IBUSz tapossa az idegenforgalmat és belefullasztja azt a saját érdekeinek futóhomokjába.

Aki az idegenforgalom dünnéjén egyenesen állva — taposva akar átgázolni, az föltétlenül elsüllyed, mert ezen a téren is csak az élhet meg, aki hasra fekszik. Tolni kell az itt hatalmonlévők szekerét, akármilyen rossz úton jár. Önállóan, egyenesen állva és járva, új, egészséges ideákat dobva a taposó-malomba, — mindent felőröl az önérdek, öncél, önbiztosítás.

A városnál is kimutatták, hogy 767 álláshalmozó van. Ezek a „hasrafeküdtek". Van a városban olyan álláshalmozó is, aki öt állásból sem tud megélni.

Az a néhány, egyenesen állva taposó ember, aki ezen a futóhomokon szeretne átgázolni, nem tudja összehangolni a tempóját. Nem tud egymással lépést tartani. Mint amikor a kátyúba rekedt szekeret több lóval igyekeznek kirántatni, de minden ló máskor indít, máskor feszül neki. Pedig együtt egykettőre jó útra emelnék. Az egyik a válság elmúlását várja, a másik a rendesebb parlamenti életet. Van, aki Bethlen-t lesi, van, aki Károlyitól vár impulust. Ez falusi agrár, az meg pusztai. Van, aki a földbirtokosok pártját szeretné, más a parasztgazdáékét, a harmadik a nincstelen földmíveseket tömöríti. Sőt van városi agrárius is. Az iparosokat mozgatja az egyik, a rokkantakat a másik, pedig — az iparosok nagyrészt már megrokkantak és tapossa őket a futóhomokba a nagyipar, amely külön utakon jár. A kiskereskedőknek már az ajkukig ér a futóhomok, ahová betapossa őket a sok kartell és tröszt.

Ha ezeket egyesítené az a tudat, hogy összefogva, ők is megmenekülnének a futóhomokba való fulladás elől, — hogy összefogva egymást tarthatnák felszínen ők is, — hogy összefogva sokkal, de sokkal többen volnának, mint azok, akik most tapossák őket és hamar ők kerülnének a taposóik fölé, — ha a vezérek néhány jelentéktelen jelzőt, különbözetet, árnyalatot a bihari szögre akasztanának és az „egy haza, egy nemzet" nevében lemondanának egyéni hiúságaikról, öncélúságukról, külön tekintetükről, — akkor ez a gazdag, kincses ország, ez az életrevaló, mindenben első helyre kerülő nép megteremthetné a tűrhető helyzetet, anélkül, hogy havonkint lefaragna a nyomorúságos fizetésekről és koldus-nyugdíjakról.

Ha ezek a vezérek mernék megtenni azt, amit titkon elgondolnak, egyedüli mentségnek tartanak, — ha felére-harmadára lefaragnák a mammutjövedelmeket, nyugdíjba küldenék a három helyről autót, fizetést húzó öreg urakat, elcsapatnák a pénzintézetek éléről az alaptőkét fölemésztő elnökségeket és igazgatókat, — felére apadna rögön a megélhetés költsége és munkához jutna a kézműiparos, a kiskereskedő.

Vannak szénvezérek, akik hat miniszterelnök fizetését kapják, vannak bankvezérek, akik három köztársasági elnök járandóságánál többet kapnak, fizetésben, osztalékban, tantiémben. Hogy lehet itt olcsó szén és olcsó pénz?

Ezen az országon végig kell gereblyézni erélyes kézzel, hogy a nagy rögök szétlulljanak, — el kell vágni azokat a köteleket, amelyek az érdekeltségekhez kötik a vezérségre hivatottakat, fel kell rúgni azokat a kapaszkodókat, akik görcsösen markolják az elüljárók lábikráit, — meg kell tisztulni attól a salaktól, amit a mult vett a lábuk elé és az egész, komoly, gondterhelt, elgyötört, a futóhomokot reménytelenül taposó polgári társadalom, új reményekkel, új munkakedvvel követi őket.

A régi pártkereteket csak mesterségesen tudják támogatni, — a régi rendet felrugta a szörnyűséges jelen, és — a jobb jövő nemcsak új pártokat, hanem új embereket, új irányokat, új gazdasági rendet követel.

A nagy polgári tábor látja az új vezéreket, amint egymást megelőzve, egymástól elmaradva, külön-külön taposják ezt a futóhomokos sivárságot, amelybe belefulladnak ők is, ha idején nem fognak kezet és nem méri egyik a másikhoz a tempóját.

Kicsiny tükörben ezt a képet látjuk Budán is.

Dubonai Pál

Öreg hibák az uj törvényben

Irta **Krivoss Árpád dr.** ügyvéd törv. hat. biz. tag

Egy éve már annak, hogy a székesfőváros ujonnan megalakított törvényhatósági bizottsága megtartotta alakuló ülését. A hivatalos nyilatkozatok az elmult esztendőt a zeredményes alkotások idejének, a főváros megujhodása korszakának igyekszenek föltüntetni, de vajjon így érzi-e ezt a budapesti polgár: a választó is? Mi, akik a közönség bizalmából választás utján kerültünk a főváros parlamentjébe, az elhangzott pozitivumok mellett, *sok negativumot* is kénytelenek vagyunk megállapitani.

Mi az új fővárosi törvénytől a demokratikus nyugodt fejlődés kereteinek kialakulását vártuk. Demokratikus fejlődést, — a polgárság széles rétegeinek bevonását, a közügyek intézésébe, — vagyoni természetű ügyek nyilvános tárgyalását, — a közpénzeknek takarékos felhasználását, — az üzemi szolgáltatások olcsóbbitását, — a nem közcélú üzemek megszüntetését, — és számos más általános és kerületi vonatkozású kérdéseknek rövid idő alatt való leintézését. De hiába várjuk még ma is.

Joggal remélhettük, hogy az újonnan összeült közgyülés megteremti a pártok közötti kooperációt. Ezzel szemben a pártkeretek kinai fallal körülvett valóságos erődítményekké épültek ki, amelyekből a gyülölködés lövegeit irányítják egymás felé azok, akiket *ugyanaz a polgárság* küldött be saját érdekeinek képviseletére. Ilyen kiélezett hangulat mellett lehetséges, hogy a kisebbségnek sokszor józan, komoly megfontolást igénylő és a polgárság érdekeit szolgáló indítványát leszavazza a többség pusztán párthatalmi szempontokból.

A választott törvényhatósági bizottságnak sokszor meddő munkáját *a hivatalnoki apparátus volna hivatva élettel megtölteni.* Ám a főváros hivatalos vezetésében sajnosan nélkülözzük azt a mindent átütő iniciativát, a viszonyokhoz való gyors alkalmazkodást, a polgárság leromlott helyzetéhez való igazodást, amit a tettrekész adminisztráció vezetésétől joggal elvárhatnánk.

Az önálló exisztenciák alapításának elősegítése — inségakcióvá zsugorodik, a fiatalság jövőjével — senki sem törődik, a greizleros üzemi politika — tovább folytatódik, a takarékosság helyett tékozlás folyik — a túlméretezett admnisztrációban. Ma s létesülnek intézmények, költséges kivitelben, hogy csak *az aggok menházát* említsük, ahol közös termek, dohányzók, fürdőszobák létesültek az élet hajótöröttei számára, akiknek igényeit teljesen kielégítette volna egy 9 négyszögméteres egyszerűen berendezett, kis, meleg szoba. Ma is előfordul, hogy olyan közüzemek, emelyek lépten-nyomon megkísérlik tarifájuk drágitását, pro futuro telkeket vásárolnak, bérházakat épitenek s ennek terheit a mai sinylődő generációra akarják áthárítani.

Hol van az az erős kéz, amely az ilyen irányzatoknak útját szegje?

Jóindulat is érvényesül a hivatalos intézőknél bizonyos kérdésekben, de intézkedéseiknek *sem szellemét, sem tempóját nem találjuk a mai viszonyok között megfelelőknek.*

Az új törvény szerint a törvényhatósági *kistanács* lett a főváros ügyei intézésének igen fontos szervévé. De vannak kisebb jelentőségü ügyek, amelyek továbbra is megmaradtak tanácsnoki, illetve polgármesteri hatáskörben. Az ilyen ügyek intézését látva, meg kell állapitanunk, hogy a tanácsnoki hatáskör a tanácsnokoknak életfogytiglan való megválasztásával *meglehetősen emancipálódván,* ma talán *bürokratikusabbban* gyakoroltatik, mint annak idején, amikor a tanácsnok időnkinti választás alá esett. Ez a bürokratizálódási folyamat, — úgy vélem — már is szükségessé teszi annak a kérdésnek fölvetését, hogy a tanácsnoki állás betöltésének *újra az időszakonkint történő* választáshoz térjünk-e vissza.

Tény az, hogy azok a korrektivumok, melyeket a fővárosi törvény a polgári uralom biztosítása érdekében alkotott, nagyon is szükségeseknek bizonyultak. Ma az egyes pártok közötti megértés csak bizonyos ad hoc esetekben a közös érdekek kielégítésénél átmenetileg fordul elő. Az a párt, amely keresztény jelszóval szervezte meg többségét, párthatalmi okokból nem egyszer kooperál a szélső baloldallal, s *ezért nem tud kifejlődni olyan erős polgári egység, amely fokozná a polgári gondolat, a polgári uralom átfogó erejét.*

Károsan befolyásolja a pártok összhangját bizonyos nem közérdekü kérdéseknek (állások betöltésének személyi vonatkozásai, egy-egy protekciós vásárlás stb.) forszirozása, ami joggal hívja ki a hátrányban maradó párt kritikáját s hinti a gyülöet magvait a városházi élet atmoszférájába.

A kistanácsi elintézés, a *választott* bizottsági tagok szerepének jelentőségét csaknem *teljesen elsorvasztotta.* Az a csekély hatskör, amely egy egyszerű bizottsági tagnak a szakbizottságok munkájában jut, alig jelent megfogható pozitivumot. A szakbizottság csak a tanácsadás, véleményezés szerve, s így tagjai alig kerülnek abba a helyzetbe, hogy felfogásukat érvényre juttassák. S miután a párttagozódás már a szakbizottsági tárgyalásokon is megnyilvánul, a polgármester, aki az ügyeket egyéni felelősség mellett intézi, legkönnyebben túlteheti magát a szakbizottságban is megoszlott véleményeken. Az egyszerű bizottsági tagnak így alig van szerepe a főváros törvényhatósági életében. Interpellálhat és szavazhat, de egyebet aztán igazán nem tehet. Az interpellációk sorsa ismeretes, és sokszor érdemi megvitatás alá sem kerülnek.

Az egyszerű bizottsági tag csak a párton belül érvényesithetné így a saját és választói álláspontját, ha volna a szó igazi értelmében vett pártélet. Ma a pártélet jelentősége teljesen megszünt, s a pártelnökség és a tagok közötti rendszeres és állandó érintkezésre, eszmék, gondolatok és kívánságok kifejezésére és továbbítására lehetőség nincs. A pártok értekezletet rendszerint csak egy ad hoc, többnyire vagyonjogi kérdés megvitatására hívnak össze, de általános elvi jelentőségü és a nemzet egyetemét érintő kérdések megvitatására a pártokon belül lehetőség nincs. Ez az oka annak, hogy a nemzeti közvélemény irányitásában a főváros polgársága nem tudja betölteni azt a vezető szerepet, amely öt megilletné, s *rendszerint csak lassan kullog a kialakult országos közvélemény nyomában.*

A többségi pártoktól alig halljuk a külföld által követelt reformok sürgetését, holott a vidéki törvényhatóságoknál a földbirtokos nemesi osztály már ismételten követelte az ilyen reformokat.

Sokat kell még irni és beszélni addig, amíg a nyugati értelemben vett polgári városvezetés előfeltételeit megteremthetjük. Ehhez nemcsak öntudatos polgárság áratának érvényesítését követelő polgárság, hanem a polgrság kívánságait alkotmányosan mérlegelő adminisztráció is kell, amely leveti az *öncélúság* kényszerzubbonyát, magáévá teszi a haladó kor eszmeáramlatait s *annak a polgárságnak jólétét, fejlődését, szellemi és anyagi boldogulását tartja legfőbb szemelőtt, melynek adófilléreiből élvezi biztos jövedelmeit.* A bürokratikus intézmények megszüntetése s a pártközi egyensúly egészséges kiépitése az a két pillér, melyeket áthidalva, valóságá válhat az a ma még távoli jelszó: — Budapest fővárosban a polgárság az úr!

Pártélet Budán

A meglévő pártokat itt Budán már a „szerdai vacsorák" is aggódásra késztették, mert az ott találkozó társaság meghivott néhány most induló politikust, akik a társasvacsora keretében elmondották nézeteiket és terveiket a közeljövő poltikai életére vonatkozólag, amely vélemények szerint a mai pártkeretek nehezen lesznek tarthatók. Ezt alátámasztotta dr. Ripka Ferenc főpolgármester ujévi beszéde, amelyet a lakásán tisztelgő budai polgári küldöttségek üdvözletére mondott válaszul. Néhány nap mulva pedig ugyanezt hangoztatta móri választói előtt Hunyadi Ferenc gróf.

Nagyobb hullámverést okozott a pártéletben most Kállay Tibor v. miniszter pártalakitó szándéka, aki Nemzeti Párt néven igyekszik ezt az uj pártot megalakitani. Ez is Budáról sarjad ki, mert az első megbeszéléseket Kelenföldön a Ketter-féle vendéglőben folytatták, amely vacsorákon részt vett a kelenföldi egységes párt több jelentős tagján kivül Becsey Antal is a párt alelnöke. A pártalakitást előmozditotta Pallavicini György őrgróf dombóvári beszámolója, amelyen részt vettek: Sigray Antal gróf, Kállay Tibor v. miniszter és Rassay Károly. Most már pártalakitó bizottságot is küldtek ki és belépési szándékukat jelentették be: Strausz István, Sándor Pál, Pakots József, Bródy Ernő, Fenyő Miksa, Magyar Pál, Nagy Emil, Éber Antal és hír szerint érdeklődik a párt iránt Stranyavszky Sándor v. államtitkár is. Az uj párt a legitimista alapgondolat révén közel került a keresztény párthoz, amelynek tagjai szintén helyeslik ily irányú uj pártnak a megalakitását.

Perczel Béla most gyakran találkozik az ő hegyvidéki híveivel és valószinüleg az ő pártja dönti majd el az esetleg nagyon közeli választásokon azt, hogy melyik párt kerül ki győztesen a XII. kerületből.

Bécs városa nagyszerűen csinálja a mai rossz gazdasági viszonyok mellett is *idegenforgalmát.* Míg nálunk főváros, minisztériumok és idegenforgalmi intézmények s vállalatok ankéteznek, vitatkoznak és a hatalmas arányokban kibontakozó magyar mohammedán mozgalommal szemben egyrészt struccpolitikát folytatnak, másrészt egy idegen állampolgárságú török főpappal (???) karöltve próbálják a nemzetközi panizlamita kongresszus által is elismert magyar mohammedánok ügyét és a Gül Baba zarándoklatokat elgáncsolni, addig a bécsi „Sezession"-ban megnyitották az izlám-török kultur kiállitást, mely minden országból vonzza magához nemcak a moszlimeket, de egyéb idegeneket is. Munkatársunk megtekintette a kiállitást s nem győzi eléggé dicsérni a szebbnélszebb s érdekesebbnél-érdekesebb műkincseket, amelyek között II. Bajazid és a pompás Szulejmán kalifa nagyszentbánok, valamint szeldcsuk művészet remekei válnak ki. De hol marad a budai Gül Baba kiállitás?

Rom türbé.

Rohamosan közeledik a mohammedán ünnepek, amelyek a ramazáni harmincnapos böjt befejeztével február elején kezdődnek. Az első ünnep a ramazán befejező ünnepe, február 7-én, a Seker-Bajrám. Nemsokára rá a Kurbán-Bajrám, — Mohammed születése és halála napja, — az Újév, — Gül Baba ünnepe, — Nagy Szolimán emléke és a *budaörsi* Gürs Elias Baba napja.

A magyar izlám-felekezet nagyban készül az ünnepekre érkező zarándokok és muzulmán előkelőségek fogadására, méltó elhelyezésére és rituális élelmezésére, azonban úgy a felekezet, mint a Gül Baba vallásközség *anyagi eszközei nem elegendők* ahhoz, hogy a magyar főváros presztizséhez méltóan lehessen a jávai, arábiai, sziriai, egyptomi és indiai muzulmánokat fogadni.

A Gül Babát övező Wagner-villa olyan elhanyagolt állapotban van, hogy *szégyene az idegenforgalomnak,* a lépcsők oly töredezettek, hogy a látogató lába törik, míg a türbéhez felér. Nincs megfelelő őr, a kulcsokat néha félóráig kerestetni kell. Sehol egy jelző, útmutató tábla vagy más efféle. Aztán maga a *türbe* (sír-épület) *olyan elhanyagolt,* hogy az maga külön szégyen. A zarándokok és látogatók folyton panaszkodnak, hogy ez a történelmi műkincs, amely elég egymaga arra, hogy százezrével vonzza ide hozzánk az idegeneket, a *teljes pusztulás képét mutatja.* Egy amerikai nagyúr mult év augusztusában egész komoly ajánlatot tett, hogy lebontatja a türbét és Gül Baba földi maradványait elviszi Kaliforniába, ahol vagy harmincezer muzulmán él. Szó nélkül adott volna kétszázezer dollárt.

A müezzin is csak sátoros ünnepeken szól, holott ha már naponta nem lehet, *legalább pénteki napon* és minden ünnepnapon énekelhetné déli és esti imáit. Ki fedezze a havi negyvenötven pengőt, amibe ez kerülne?

Aztán a Gül Baba kivilágítása esténkint, amikor a Gellérthegyet is kivilágítják, legalább pénteken és ünnepeken, miért késik? Nincs senki, aki Ferenc József uralkodása alatt a sarajevoi és mosztári ramazáni és bajrámi kivilágításokat látta? Az egész izlám odafigyelt s ezért harcoltak a világháborúban oldalunkon a mohammedánok milliói.

Ősi Buda pedig vár és vár, négyszáz millió muzulmán idefigyel, hetek mulva nagyobb turnusokban már jönnek is a bejelentett zarándokok és amiért jönek, a Gül Baba sírja, ott fekszik teljesen elhanyagolva. A főváros nem törődik vele és fogadást ajánlunk, hogy jó Bárczy Istvánon kívül alig látta valaki a hivatalos urak közül a világhírű szent türbét?

Uraim! Itt megvan az idegenforgalmi lehetőség és valóság, ha már a világizlám szimpátiája nem is érdekli Önöket, ne hagyják el. Amit belefektetnek, azt ezerszeresen visszakapják rövid időn belül. A belépőjegyek, zarándokdíjak, kegytárgyak és emlékek árusitása egymaguk fedezik a karbantartást és világitást. Azonban ezt magánosok, mint az izlám-felekezet felügyelősége (evkaf-dajre), a Gül Baba vallásközség vagy a mohammedán-magyar kulturkomité, nem tudják a maguk csekély eszközeivel rendbehozni, karbantartani és kivilágitani. Szerényen úgy véljük, hogy ez mégis csak a városháza kötelessége. A külügy, belügy, vallásügyi miniszterek nem avatkoznak bele, ezt pozitiv állitjuk, a török követséget nem érdekli, habár Ankara legújabban örül, hogy bizonyos izlám-turáni fellendülés van nálunk. Ezért már a török mohammedánok papja: Abdul Latif effendi, hivatalosan a török államhivatalnokok fizetéses státusába került. Tehát ez az akadály is elhárult, most a városon a sor, hogy megindiuljon olyan mértékben az idegenek özönlése a fővárosba, főleg Budára, ahogy azt évezredes multunk és ennek a gyönyörü városnak érdeke megkivánja.

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radióaktiv és rádiumelemet tartalmazó természetes 42° C° földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

Az uj uzsoratörvény

BÁRDOS GYÖRGY dr. előadása

A *Gazdaságvédelmi Társaság* január 15-iki értekezletén báró *Skerletz* Iván v. b. t. t. ny. horvát bán, elnök megnyitó szavai után dr. *Bárdos* György ügyvéd tartott előadást a *képviselőházhoz benyujtott és tárgyalásra előkészitett uzsorajavaslatról.* Rámutatott arra, hogy igen nagy jogbizonytalanságot fog eredményezni az, hogy *nemcsak a kölcsönnyujtásnál, hanem bármely ügyleten alapuló szolgáltatásból folyóan megállapitható lesz az uzsora vétsége.* A szorult helyzet, könnyelműség, értelmi gyengeség, tapasztalatlanság, függő helyzet, vagy az elfoglalt bizalmi állás *igen tág fogalmak* az ügyletek kötésénél, mert a rosszhiszemű értelmezés a szorult helyzetet megállapithatja például az operáló orvossal szemben álló betegnél a letartoztatásban levő gyanusitottnál az ügyvéddel szemben, könnyelműséget találhat valakinél, aki az ingatlanát eladja és később jobb helyzetbe kerülve az ügyletet meg *teljesen kiszámithatatlan és a visszaélésekre számtalan lehetőséget biztosit.* Tapasztalatlanságot vitathat az *épittető az épitésszel* szemben, ha arra hivatkozik, hogy sohasem épitkezett még és igy avatatlan abban és igy tovább. Az alaptalan perek — esetleg szegényjogon — igen nagy károkat okozhatnak és végezetül az ügyletkötések biztonságát veszélyeztetik. *Az eddigi jogszabályok teljes védelmet nyujtottak minden kizsákmányolással szemben és igy külön kodifikációra semmi szükség sincs.* Az uzsora magánjogi következményei ellentétben állanak a magánjog eddigi egész fejlődésével, mert még a *valósággal nyujtott szolgáltatás visszakövetelésének is csak méltányosságból lesz helye.* Rendkivül sérelmes a forgalomra a tervezetnek a kizsákmányoló ügyletekre vonatkozó rendelkezése. Itt ugyanis lehetővé válik az előbb felsorolt eseteken felül az *értelmi gyengeség fennforgása esetén is* az ügylet hatálytalanitása, úgy, hogy most már *a szerződések megkötésénél elmeorvosok igénybevételére lesz szükség,* nem is beszélve arról, hogy az *ügyvéd és az ügyletnek megfelelő szakértő egyenesen nélkülözhetetlen lesz.* A legnagyobb sérelmeket okozhatja a javaslat azon rendelkezése, mely *visszaható erőt akar adni* azon követelésekre is, mely uzsorás szerződésen alapulván, teljesitését a törvény hatályba lépése után követelik. Rámutatott *Bárdos* György arra, hogy a *gazdasági élet betegségeit törvényekkel gyógyitani nem lehet,* mert a gyógyszer még jobban kimélyiti a betegséget, *megszüntelvén még azt a kis forgalmat is az ügyletkötések terén, mely a nehéz helyzetben fennmaradt.* Végül a hitelsértési javaslat azon intézkedésével foglalkozott, mely a *hitelezők kvóta szerinti többségére akarja bizni a bűn és a magáninditvány jogát.* Ez ellenkezik a vádrendszerre felépitett perrendtartással és a gyakorlatban alig vihető keresztül. Dr. *Bárdos* György érdekes előadását báró *Skerlecz* Iván elnök meleg szavakban köszönte meg és *teljes elismerését fejezte ki az előadónak igen nagy tárgyi ismeretekre való, mélyenszántó fejtegetéseiért, majd kiemelte, hogy a visszaerőt a javaslatból minden esetre eliminálni kellene.* A megindult vitában *Lugmayer* József, *Tóth* József, *Szántó* Albert, *Radványi* László egyéb sérelmes intézkedésekkel foglalkoztak. Dr. *Boronkay* István kir. ügyész az uzsorajavaslatot a mai gazdasági helyzet következményeképpen szükségesnek látja.

A kutfurás titkaiból

Igazságok — eredmények

Aligha volt rá eset Magyarországon, hogy vidéki város, mégha akkora is, mint Debrecen városa egy tudós „jóslására" százezer pengőt kockáztatott volna meg, mint ahogy azt éppen Debrecen tette, amikor neves geológusok határozott tudományos — kétségbevonhatatlannak látszó megállapitásai, kijelentései és határozott tiltakozása ellenére az országosan ismertnevű geológust dr. Pávai Vajna Ferenc főbányatanácsos jóslásnak minősitett megállapitásai alapján elhatározta, hogy 100.000 pengő befektetéssel kutat fur Debrecenben. Ez eleinte eredménytelennek látszott, de most megjött a hir a boldog Debrecenből, hogy kitünő hatású jódos, brómos meleg forrásvizet ont magából az uj kút.

Egyik legutóbbi számunkban Budának azt az óhaját tolmácsoltuk, hogy Földtani Intézet igazgatósztkébe Pávai Vajna Ferenc dr. főgeológust kellene meghivni, aki most, mint a Pénzügyminisztérium főbányatanácsosa különben is oda van beosztva. Valószinűleg az elhunyt Böckh Hugó kivánságára, aki benne legjelesebb tanitványát becsülte. Amikor Budának ezt a kivánságát tolmácsoltuk, nem számoltunk azzal az amábilis konfuzióval, amelylyel most a magyar közélet kártyáit keverik a trószt és kartel kezek s igy valószinű, hogy ennek az intézetnek az élére, vagy az olajtrösztnek, vagy a szénkartelnek kebelbeli embere kerül. Az állva járó gerinces emberek ma nehezen viszik valamire, mert a gazdasági hatalmak előtt okvetlenül hasra kell feküdnie annak, aki ma Magyarországon boldogulni akar. A forráskutató és mélykutakat furó zseni nem jut kenyérhez, mert például Budapest székesfőváros gyógyforrásszakértője — opálbányász.

A mélyfurrások története, mintegy hatvan évvel ezelőtt kezdődött Magyarországon, amikor e téren az első zseni Zsigmondy három forróvizü kutat furt: — a Városligetben, a Margitszigeten és Harkányban. Egy fél század mult el, amikor Pávai Vajna Ferenc dr.-t adta nekünk a sors, aki azóta hat ilyen forró mélykutat nyitott meg: — Hajduszoboszlón, Karczagon, Szegeden, Debrecenben, Hévizen és Szolnokon. Eltekintve tudományos kutatásaitól, korszakalkotó megállapitásaitól, ez olyan teljesitmény, amely igazán hivatottá tenné a Földtani Intézet igazgatói székének betöltésére. Csakhogy az a rendszer, amit Páva Vajna követ nem alkalmas az ilyen hivatalos érvényesülésre. Elsősorban, keményveretü magyarsága, másodsorban az, hogy távol tartja magát minden trösztöl, mert idegeneknek tartja azokat és végül is nem hordja elég magasan a fejét és nem büszke másra, mint arra, ha ott talál értéket, ahol más nem talált.

A debreceni mélyfurásból feltört a sósjódos gyógyvíz, a forró viz és földgáz. Debrecen is megcsinálhatja a maga gyógyfürdőjét. Néhány év, hat év alatt öt helyen fakadt föl az Alföld különböző helyén a magyar föld kincse a hőforrás és földgáz. Amikor annyi sok eredménytelen fúrást csináltak már ebben az országban s különöser a régi nagyban, hány ilyen ezer méteres s még annál is mélyebb lyukat fúrtak a földbe, aminek árából semmi sem térült meg, akadt végre egy istenáldotta tehetség, akinek már csak egy fúrása várandós még: a lillafüredi.

Amikor 1925. novemberében feltört a hajduszoboszlói forróvizes földgáz s elkezdtek fürödni és gyógyulni a betegek a patakként elfolyó forró vízben, minden alföldi város hasonló kutat kérvényezett az államtól Szeged maga fúrta meg a kútját a kiapadt kutú fürdője mellett ott, ahol *Pávai Vajna* Ferenc főgeológus jelölte ki a helyet. Szolnok az ő véleménye ellenére furdalt, baj is lett belőle, nem akart feljönni a viz, amikor azután Pávait hivták le a nagyon beteg fúráshoz, reámutatott a homokrétegre, amelyet régen, egy félévvel előbb keresztülfúrtak, abban volt a forró viz és gáz, de fúrás közben nem vették észre.

Hajduszoboszlón két kút ontja már az ország legforróbb gyógyvizét, a földgázával nagy villanytelepet fütenek s egy másik gyár is épül reá, ott sürítni fogják a földgázt.

Karcag és Debrecen 100—100.000 pengővel járultak hozzá a fúrási költségekhez, csak mielőbb legyen nekik is szoboszlói kútjuk. — Soha még geológus ilyen áldozatkészséget nem tudott elérni! Karcagon egész forró patakban folyik el drága ingyen fütőanyag s a földgáza is megymegy a semmiségbe. Nincsen pénz, hogy az ingyen energiákat kihasználjuk, csak a drágákra futja nálunk!

Debrecenben már fúrtak egyszer majdnem ezer méter mélyen viz után, de nem találták meg. Most Pávai Vajna ellenfelei kórusban irtak és adtak elő nagy fejtegetéseket, bizonyitva, hogy Debrecen pénze elveszett, hogy fiaskóval végződött a fúrás, de egy ember rendületlenül hitt végig a jó eredményben — bármikor kérdeztük — a fúrás helyének a megjelölője, a mi geológusunk, Buda geológusa P. V. F. Neki most ott Debrecenben is igaza volt s bizonyos, hogy Lillafüreden is megtalálja azt a gyógyvizet, ami nélkül bebizonyosodott, hogy sohasem fog kifizetődő vállalkozássá válni az a drága nagy Palotaszálló. Vajjon miért, kiknek az érdekében nem engedik dolgozni? Mert nem engedik ezt a kivételes magyar tehetséget. Reméljük, most már Debrecen után másképen lesz s nem kell felfedjük a magyar bürokráciának az ezekkel a dolgokkal kapcsolatos elfajulásait is.

Kereskedők akciója a GFB harisnyagyár ellen

A fővárosi kereskedők körében akció indult meg a *Guttmann és Fekete R. T.* harisnyagyára ellen, melynek telepe az óbudai Vihar utcában van.

A gyár, mely a maga nemében egyike a legnagyobbaknak Magyarországon, a GFB márkájú harisnyákat hozza forgalomba és széles vevőkörre tett szert.

Nemrég a gyár Budapest több helyén megalapitotta a „Pók"-áruházakat, melyekben a maga gyártmányait árusittatja detailban.

Ez az oka annak, hogy a kereskedők megnehezteltek a Guttmann és Fekete gyárra. Megengedhetetlennek mondják, hogy az a vállalat, melyből ők detail-árusitás céljaira szerzik be az árujukat, konkurrenciát csinál nekik azzal, hogy maga a gyár is kicsinyben adatja el a harisnyáit a maga „Pók"-áruházaiban, melyeknek a maga tőkeerejével olyan hathatós reklámot is csinál, aminőre a jelenlegi gazdasági viszonyok közt sinylődő kereskedők a legritkább esetben képesek.

Csak növelte a felzúdulást annak a híre, hogy a Guttmann és Fekete R. T., az eddig elért sikerek nyomán, lényegesen meg akarja szaporitani a fővárosban mindenfelé a Pók-áruházakat, vagyis az a szándéka, hogy konkurrenciájával még nagyobb mértékben lecsökkentse a kereskedők forgalmát.

Emiatt indítottak meg erőteljes akciót kereskedők, akik a harisnyagyár állandó vevői, hogy *vagy szüntesse be haladéktalanul a Pók-áruházakban a maga gyártmányainak árusitását, vagy pedig ők szűnnek meg a gyár megrendelői lenni.*

Nagy az érdeklődés az iránt, hogy mi lesz ennek a háborúságnak a vége.

A Guttmann és Fekete R. T., melynek az akció már tudomására jutott, — értesülésünk szerint, — máris elejtette azt a tervét, hogy megszaporitsa a Pók-áruházak számát s igy elejtette azt a szándékát is, hogy Budán létesitsen egy ilyen nagyszabású áruházat.

Farsang

A Budai Katolikus Kör 30 éves jubileumi bálját február 1-én rendezi székháza alapja javára a Pálffy-téri dísztermében és összes helyiségeiben, *József Ferenc* kir. herceg és *Anna* kir. hercegasszony legfőbb védnöksége alatt. Az a megértő támogatás, amelyben a budai politikai, községi és katolikus társadalmi előkelőségek soraiból felkért háziasszonyok a rendezőség munkáját részesitik, máris elegendő biztositékot nyujt arra, hogy az idei bál erkölcsi és anyagi sikere az előző évieket is tul fogja szárnyalni. A báliroda minden este 6-tól 8-ig tart hivatalos órákat (telefon: 543—36) és figyelmesen intézi el a beérkező meghivó-igényléseket és szupéasztal előjegyzéseket.

Műsoros táncestélyt rendez *Guth* Ferenc dr. előljáró tanácsnok elnöklete alatt működő, *II. Kerületi Általános Közjótékonysági Egyesület* 1932. év február hó 3-án este fél 9 órai kezdettel a Budai Vigadóban (II. Corvin-tér). A rendező bizottság *Pénzes* Mihály dr. ügyvéddel az élén, lázasan dolgozik az estély megrendezésén. Figyelemmel arra, hogy az Egyesület a legtökéletesebb jótékony működést fejti ki és igy a II. kerület szegényei és azok szomorú sorsa a legjobb kezekben van, már előreláthatólag sikerül az erkölcsi és anyagi sikert a „Házi asszonyok" áldozatkészségével biztositani. A házi asszonyok között találjuk a II. kerület színét-javát, akik maguk is nagy buzgalommal segédkeznek, a széles körü érdeklődés felkeltésében. A rendezőség jó érzékét dicséri egyébként az elsőrendüen összeállított művészi műsor is. Közre fognak működni: *Boros* Géza a Teréz-körúti szinpad ismert humoristája, *Bastius* Mária zongoraművésznő, *Rostaházy* Ágnes operaénekesnő, *Szász* Éta táncművésznő, *Mocsányi* és *Lakos* európai hirü zenehumoristák. *Szentiványi* Kálmán konferál.

Sycambria jótékonycélú, zártkörü *álarcos jelmezestélye* február hó 1-én a Budai Vigadóban.

Bocskai táncmulatság. A budai társadalom színe-java jelent meg a Budai Polgári Lövészegyesület Marczibányi-téri székházában, január 16-án, a budai Toldy Ferenc reáliskola 11. Bocskai cserkészcsapat által rendezett jól sikerült táncmulatságon. A táncot Veres Jóska cigányzenekarának muzsikájára a lágymányos „Bocskai csárdás" ütemeire kezdték meg. Majd a cigányzenekarral felváltva a Zeneművészeti Főiskola növendékeiből alakult jazz-band hangjai mellett a legjobb hangulatban folyt a tánc s csak a kora reggel órákban ért véget. A táncmulatság tiszta jövedelmét a két csapat táborozási felszerelésére fordítják.

Zártkörü táncestélyt rendez a 4. számú B.I.K. cserkészcsapat tisztikara és a 4-ö. sz. B.I.K. Szent György öregcserkészcsapat által a táborozás alap javára Argay János, Borsitzky Imre dr., Dax Albert dr., Horchler Heinrich, Huszti József, Márton Lajos, Méhes Gyula dr., Péch Béla, Täjber Tibor, Téry Tivadar dr., Tholt József dr. fővédnöksége alatt, január 30-án esti 9 órai kezdettel a Budai Polgári Lövész Egyesület Marcibányi-téri székháza összes termeiben. Személyjegy 2.50 pengő. Táncosjegy 1.20 pengő. Szalay István jazzbandja muzsikál. A túlzsúfolt farsangi szezonra való tekintettel; a január hó 17-ére tervezett *második ismerkedési estélyünket nem tartjuk meg,* hogy ezáltal kedves vendégeinket ne foglaljuk le a rövid báli szezonban.

A zugligeti szegények javára február 1-én d. u. 6 órakor a Vikár-villa halljában rendezendő hangversenyen közreműködnek: *Székely* Júlia, *Huszár* Elemér zugligeti lelkész, *Zipernovszky* Fülöpke, *Méray Horváth* Károly, *Laurisin* Lajos az operaház tagja és *Laurisin* Miklós, a zeneművészeti főiskola tanára. Konferál: vitéz *Vadkerty* Jenő dr.

A Bikike a budai iparos- és kereskedőifjak kulturegyesülete január 30-án, *Ripka* Ferenc főpolgármester díszelnöksége és *Kozma* Jenő dr. országy. képviselő fővédnöksége mellett, a Budai Társaskör helyiségében táncestélyt rendez, az egyesület könyvtáralapja javára.

Álarcos jelmez-estélyt rendeznek február 6-án a Budai Vigadó helyiségeiben Vogl Imre tanítványai.

Két teaestét rendez a budai Szent Imre-kollégium, szokásos bálja helyett az idei farsangban a Gellért-szálló márványtermében, még pedig panuár 27-én és február 7-én.

A Keresztény Társaskör Óbudán febr. 6.-án farsang utolsó szombatján rendezi hagyományos jelmezestiét a Korona-Vigadóban.

A 4. sz. Budai Ifjúsági Kongregációk cserkész csapata az idei farsangban is megrendezi szokásos évi táncestélyét, január hó 30-án, a Budapesti Polgári Lövész Egyesület (II. kerület, Marcibányi-tér 6. sz.) székházának összes helyiségében. A táncestélyre meghivók igényelhetők, illetve kérhetők a Rendezőség tagjainál, azonkivül postán, vagy telefonon a következő címen: B. I. K. táncestély rendezősége. II. Marcibányi-tér 6. sz. B.P.L.E. Telefonon: Aut. 523—57. alatt hétköznap, d. u. 4—6 óra között.

Táncestélyt rendez a Budai Társaskör helyiségében január hó 30-án este 9 órakor a Budai Iparos és Kereskedő ifjak kulturegyesülete.

Uj tánctanfolyamot nyit a *Budai Katolikus Kör Vogl* Imre vezetése alatt a köri tagok és családtagjaik számára és tartalma 10 hét, a tandij pedig 10.— pengő. — A csütörtöki teaesték mind nagyobb körben vonzzák a tagokat. A könyvtárt is szokatlanul sokan veszik ez idén igénybe.

Tánctanfolyam. A Városmajor környékének előkelő lakossága régen nélkülözi a szalontáncok szakszerű tanitásával foglalkozó tanfolyamot és ifjusága eddig kénytelen volt távolabb fekvő tánciskolákat látogatni. E hiány pótlására dr. Dénes Valéria Orkesztikai intézete, meghivott szaktanár vezetésével szalontánc-tanfolyamot nyitott, Krisztina-körút 59. sz. alatti helyiségében, ahol a tanfolyam iránt érdeklődni lehet. Telefon: 552—91.

Zenei élet

AZ UJ MAGYAR ZENEEGYESÜLET 20 éves szünet után feltámadt poraiból és ujból helyt adott az ifjú magyar komponistáknak. *Balabán* Imre bevezetője után Bartók Béla, Ádám Jenő, Farkas Ferenc, Szabó Jenő szerzeményeit adták elő: *Waldbauer-Kerpely* vonósnégyes, *Hannover György* és a kitünő *Kadosa* Pál. Különösen Bartok 2 hegedűre irt szvitje tetszett, melynek majd minden tételét meg ujrázták. Egy biztos: 20 éves szünetet nem tartanak többé. Hallottunk a konzervatívek részéről egy-két bús sóhajt.

SAUER EMIL. Ha az idő vasfoga meg is fogta „ad personam" ezt az indusarcú zenetitánt, művészetén makulányi csorbát sem ejtett. Ifjú hévvel és poézissel, fiatalos temperamentummal, ragyogó technikával szédületes irambán, fáradhatatlanul játszotta végig grandiózus műsorát. A zsúfolt vigadó ámulattal hallgatta és élvezte a klasszikus stilust, melyet Beethoven Rondojában s különösen Brahms Intermezzojában domborított ki. Műsorán még Chopin, Liszt, Haydn és saját ragyogó műveit szólaltatta meg a nemes művészet jegyében. Tombolva ünnepelték.

WALTER RUMMEL amerikai zongoraművész a Vigadóban mutatkozott be. Értékes, komoly muzsikus. Játéka izléses, bár nem gyujtó hatású. Stilus tekintetében kissé önkényeskedő. Igy Beethoven op. 110. szonátáját nagyon kiszinezte, viszont Chopin valcerokat tudatosan lassít. Nagyszerű dinamikája Liszt sziszifuszi munkát igénylő Funerailles, Au lac de Walenstadt műveiben érvényesült. Az elismerő tapsokat ráadással, többek között Wagner—Liszt: Waküren Rittel köszönte meg.

DOHNÁNYI ERNŐ zongoraestje. Kevés hazai művészünknek van meg a maga stabil közönsége. Dohnányi minden hangversenyén ott találjuk az ismerős arcokat, kik ünnepélyes csendben, templomi áhitattal hallgatják Beethoven egyik legkonzseniálisabb interpretátorának tökéletes, nemesen előkelő játékát. Nem tudunk újat mondani „noxaea- zöüä vbg mbnbgdb bbb mondani. Nagyszerű volt.

KENTNER LAJOS fiatal zenészgárdánk egyik kétségtelenül legkiválóbb tagja, kinek klasszikus zenei tudása már régen átlagon felül lá.ólmNhgean al eké mm lagon felül álló. Nem hanggzatos sikerekre törekvő, vagy reflektáló művész. Műsorán, melyen kizárólag Beethovent ölelte magához, azok az alkotások szerepeltek, melyek ritkán hallhatók, de amelyekben való elmélyedés, a legnagyobb zenei intelligenciát és a legtisztább stilusérzéket követeli. Kentner a Hammerklavier szonáta fenségét tökéletesen érezte át és juttatta kifejezésre. Olyan zenei teljesitmény volt ez, mely örömmel és megnyugvással tölti el a hozzáértő hallgatóságot. Kentner valóban hivatott, hogy a magyar művészetet a világ előtt képviselje.

SZEDŐ MIKLÓS kiváló lirai tenoristánk vasárnap rendezte önálló dal és ária estélyét. Kitünő diszpozicióban, pompásan hatott nemes csengésü hangja. Technikája, kulturája elsőrangú. Jeles művészünknek az Operaházban van a helye. Reméljük, ott fogjuk hallani. Az estélyen a kormányzóné is megjelent.

TIBOLDI JÓZSEF DALAI most jelentek meg a Rózsavölgyi és Társa cég kiadásában. Tiboldi József egyike azoknak a zeneszerzőinknek, aki mesteri példáját adja annak, hogy miképen kell a népköltészet valóban értékes termékeit művészileg megzenésiteni s azokat az elkallódástól nemzeti kulturánk számára megmenteni.

Maller Imre.

SZENT Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

Kedves zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel.: 541-26

UJ VEZETÉS
Szeifert-Kávéház
MARGIT-KÖRUT és ZSIGMOND-U sarok
a budai úri közönség találkozó helye
esténkint
ELSŐRANGU CIGÁNYZENE
Kitünő meleg konyha. Bel- és külföldi lapok. Figyelmes kiszolgálás
Tul.: Tihaméry Kálmán

SZÉKESFŐVÁROSI AUTOBUSZÜZEM
AUTOBUSZOK
A NAGYKÖRÚTON
A Székesfővárosi Autobuszüzem értesiti a m. t. utazóközönséget, hogy
f. évi január hó 25-től kezdődően
a Boráros-tér és Lipót-körut (Pannonia-utca) között
a NAGYKÖRÚTON át 12-es jelzéssel
autobuszjáratokat indit
AZ AUTOBUSZOK MEGÁLLÓHELYEI:
a József-körúton: a Práter-utcánál, a József-utcánál, a Népszinház-utcánál
az Erzsébet-körúton: a Dohány-utcánál, a Wesselényi-utcánál
a Teréz-körúton: az Andrássy-utnál (Oktogon), a Nyugati pályaudvarnál
a Lipót-körúton: a Koháry-utcánál
Szakaszbeosztás: I. szakasz Boráros-tér—Wesselényi-utca
II. „ Práter-utca—Andrássy-út [Oktogon]
III. „ Dohány-utca-Pannonia-utca
Az autobuszok 2—5 perces időközökben közlekednek és
az első kocsi: a Boráros-térről 7·00 órakor, a Pannónia-utcától 7·00 „
az utolsó kocsi: a Boráros-térről 10·00 „, a Pannónia-utcától 10·00 „
A viteldíjak azonosak a többi vonalakon érvényben levő viteldíjakkal.
Budapest, 1932. január hó 19-én.
A SZÉKESFŐVÁROSI AUTOBUSZÜZEM IGAZGATÓSÁGA

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1558-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

Személyi hírek

KOZMA JENŐ dr. orszgy. képviselő hirtelen megbetegedett és egy hét óta ágyban fekvő beteg. Az ő erős szervezetét is megviselte a gazdasági és politikai válsággal járó túlfeszített munka. Infekció révén elmérgesedett influenza a torkát támadta meg és állandóan 39—40 fokos lázzal küzdött. Ahogy most lapzártakor értesülünk, állapota némileg javult, láza csökkent, de huzamosabb ideig kénytelen lesz minden közmunkától tartozkodva a lakásán ápolni egészségét.

UGRON GÁBORT a jeles közéleti férfiut gyomrbajából kifojólag megoperálták.

RAKOVSZKY IVÁN lemondott a közmunkatanács elnöki tiszteletdíjáról.

ANTALFFYNÉ FÉNYES BECK MÁRIA szobrászművésznőt, a Hollós Mátyás Társaság tagját a Nemzeti Szalon elismerő oklevéllel tüntette ki.

KEMPIS JÁNOS festőművész, a Hollós Mátyás Társaság tagja nyerte el a Képzőművészeti Társulat idei díját.

UJJ GYULA tanár, gépészmérnök, a Hollós Mátyás Társaság tagja, január 27-én, szerdán, d. u. fél 6 órakor előadást tart a hydrologiai társulatban (Muzeum-körút 4.). Vendégeket szívesen látnak.

HARRER FERENC lesz a főváros racionalizálási kormánybiztosa.

MÓRICZ PÉTER főkonzul a III. ker. Keresztény Nemzeti Liga rendezésében jan. 20-án „Mandzsuriai bonyodalmak" címen értékes előadást tartott az óbudai Keresztény Társaskörben.

BEÖTHY LÁSZLÓ v. b. t. t. volt kereskedelemügyi minisztert, a felsőház alelnökét az O. K. H. elnökévé nevezte ki a kormányzó.

HERMANN EMIL dr. orvos, a Budai Poliklinika népszerű főorvosa és neje, *Erdélyi* Célia, e hó 20-án ünnepelték ezüstmennyegzőjüket s ugyanakkor Hermann Emil orvosi müködésének 30. évfordulóját is. A jótékonyságáról ismert jubiláns házaspárt nagyon sokan üdvözölték.

KOVÁCS KORÁG ERNŐ dr. Kelet a multunk — Kelet a jövőnk címmel értékes előadást tartott Óbudán a Keresztény Községi Párt Lajos-utcai ifjúsági klubbjában.

DOBROSZLAV PÉTER dr. ügyvéd a bánáti bolgárokról tartott érdekes előadást a vitéz Galánthay Glock Tivadar tábornok elnöklete alatt álló Magy. Nemz. Szövetségben.

SZELECSÉNYI ANDOR u. j. dr. megnyitotta ügyvédi irodáját *Móczár* Elemér dr. ügyvéddel együtt II., Margit krt 64-B.

Budán volt a kormány nagy része — *Ripka* Ferenc dr. főpolgármesternél, ahol barátságos vacsora keretében a főváros sorsára vonatkozólag nagyfontosságú megbeszélés folyt. Résztvettek ezen a vacsorán Károlyi Gyula gróf miniszterelnök, vitéz Keresztes Ferenc dr. belügyminiszter, Kenéz Béla dr. kereskedelemügyi miniszter és Karaffiáth Jenő dr. kultuszminiszter, továbbá a főváros öt egységespárti országgyülési képviselője, Bárczy István, Bódy Tivadar és Harrer Ferenc volt polgármesterek. A vacsorát követő megbeszélésen a főváros vezetősége informálta a kormány tagjait a város pénzügyi helyzetéről és a szükséges munkálatokról. A kormány tagjai érdeklődéssel hallgatták a városháza vezetőinek fejtegetéseit és úgy tudjuk, hogy az ott előterjesztett kivánságok egy részének végrehajtásához az előzetes hozzájárulásokat megadták.

A polgármester köszönete a „Budai Napló"-nak. *Sipőcz* Jenő dr. polgármester a következő levelet intézte a „Budai Napló" szerkesztőségéhez:

Tekintetes Szerkesztőség! A székesfőváros gyermeknyaraltatása érdekében kifejtett megértő és messzemenő támogatásáért, mellyel a szegénysorsú fővárosi gyermekek üdültetésének akcióját előmozditani szíves volt, fogadja a Tekintetes Szerkesztőség odaadó munkásságáért hálás köszönetem nyilvánítását.

SIPŐCZ polgármester.

Végre, talán, mégis lebontják a Rudas-fürdő ormotlan kazánházát, amit szépészeti szempontból oly sokszor kifogásoltak? Eddig nem volt meg a szükséges fedezet, az 1932. évi költségvetésben azonban 250.000 pengő rendkívüli hitelösszeget irányoztak elő erre a célra. Miután a fedezetet az összes illetékes fórumok jóváhagyták és január elsejével a költségvetés életbelépett, elmúltak az akadályok a Rudas-fürdő régi kazánházának lebontása elől. A főváros műszaki ügyosztálya kidolgozta a tervezetet, amely szerint a fürdő gépházát a fürdőépület alagsorába helyezik el. Az építkezést néhány hét múlva már meg akarják kezdeni és amint az új gépek üzeme meg kezdődik, azonnal lebontják a régi kazánházat és az azt befogadó épületet. Ez előreláthatólag a tavasszal megtörténik.

A budai hegyvidék szegényeit járja most néhány áldott lelkű uri asszony akik segíteni akarnak azon a mérhetetlen nyomoron, mely meghúzódik az erdők mélyén, sárból, galyból vert, földbevájt, sziklába vágott odúba. Nem csenevész városi söpredék ez, hanem ép, egészséges magyar falusi nép és hitványul táplált gyermekei pirospozsgásak. Mások tulajdonát képező telkeken, erdő szélén és mélyén vernek tanyát, mert idetartoznak, a hegyvidékhez, ahol kerti munkával és hasonlóval keresik a kenyerüket. Most az a veszedelem is fenyegeti őket, hogy a nagy telekkereslet mellett, télvíz idején kizavarja őket az új tulajdonos és lakás nélkül maradva, valamely pesti barakba kerülnek, ahol különféle fertőzésnek vannak kitéve testileg és lelkileg. Ezt megakadályozandó, *Hunyady* Ferenc grófi, akinek melegszívű neje is nagy érdeklődéssel kíséri e szegények sorsát, megkereste *Ripka* Ferenc főpolgármestert, a népjóléti minisztériumot és más illetékes tényezőket, amiben *Hennyey* Vilmos ny. államtitkár is a kezére jár, hogy akciót indítsanak e nyomorgó családok megmentésére, mert a lakásviszonyaik is teljesen tarthatatlanok. Néhány négyszögöl területen, két kis kunyhószobában 23 ember él, a földön hál úgy, hogy a 23-ik már ülve kénytelen aludni. A mozgalom célja elsősorban az, hogy ezek az egészséges emberek maradhassanak továbbra is Budán a hegyvidéken is, ha kell és lehetséges, itt építsenek számukra barakokat.

Kétszáz szükséglakást épit a főváros négyszázezer pengő költséggel, amiből azonban Budára valószínüleg egy sem jut, mintahogy a múltban sem jutott.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

A Somlói-út kétségbeejtő állapota dolgában ezt a panaszos levelet kaptuk: „A Gellérthegynek Imre herceg útja, Nagyboldogasszony útja és Somlói útja Buda legszebb részei, amely utak most vannak a fejlődés stádiumában. Míg azonban a két előbbemlített út mindkét végéről könnyen hozzáférhető, a Somlói útról viszont meg kell állapitani, hogy az Avar-u. felöli részét szinte mesterségesen elzárják, mert habár az összekötő útvonal ki van jelölve, egy, mintegy 100 méter hosszú útszakasz nem a kulturvárost, hanem Ázsiát juttatja eszünkbe. Ez a 100 méteres kiépítetlen útszakasz lehetetlenné teszi a Somlói úti építkezéseket, mert a szükséges építési anyagot csak az egész Gellérthegy többszörös megkerülésével lehet a helyükre juttatni. A fejlődés lehetősége pedig meg van adva, mert az Avar-u. sarkáig autobuszközlekedés van, a Somlói-út pedig, mely onnan 3—4 percnyire van hozzáférhetetlen, mert a 100 méteres utszakaszt éeltveszély nélkül csak hegymászók tehetik meg. Azután ott van a Somlói-út végén néhány barlanglakó, akiket a fővárosnak igazán el kellene helyeznie valamely emberségesebb hajlékba. Végül a Somlói-út felett ki van jelölve az Iglói-út építéséről azonban nincsen szó, pedig ez lesz egykoron a Gellérthegy legszebb pontja.

GYERMEK képek Blahosnál, II., Fő u. 18.

Nász. *Varjas* László dr. tanácsi fogalmazó, az I. ker., elöljáróság egyik előzékeny, közkedvelt tisztviselője december 24-én eljegyezte *Joch* Ollyt, Joch Henrik tüzérezredes és neje *Böhm* Olga leányát.

A felhőkarcolók átjönnek Budára is s az első a Margit-körúton épül hét emeletnyi magasságban. *Paulheim* Ferenc föv. biz. tag, épitész a tervezője.

A Zugligetben szikla-céllövölde létesítésének érdekében megkezdte a munkálatokat a kerületi testnevelési bizottság. A munka befejezéséhez még néhány száz pengő szükséges s ezért *Krivos* Árpád dr., mint a testnevelési bizottság tagja, arra kéri a polgárságot, hogy bármily csekély adománnyal is segitse az ügyet. Az adományok *Spannberger* Alajos dr. ker. elöljáróhoz küldendők.

LEGJOBB KENYÉR Kliment péknél II. Kapás-utca 35.

Pech... Szombaton délben meglátogattam *Massány* Ernő barátomat az ő meteorologiai műhelyében. Óriási térképek hevertek szanaszét. Azokra pingált miatikus vonalakat és rajzolt a másikra számokat, miközben állandóan szolt a telefon. Minden telefonhívás azt firtatta, hogy másnap azaz vasárnap lesz-e havazás. Tudóshoz illő nyugalommal mondotta el tízszer-húszszor negyvenszer, hogy a Gallyatető kiáll a ködből, ott süt a nap, havazás nem lesz stb. — Hóról szó sem lehet. Hó kizárva stb. Aztán meg ide csavarintott egy vonalat az egyik térképen, oda egy számot a másikon és mentünk haza. Az utcára érve — havazott. Gyanusan néztünk egymásra, amikor a Fény-utcába befordultunk, amely fehérlett a hótól. De a meteorologia azért különös egy tudomány, hogy mindenre tudjon magyarázatot.

— Látod ezt a hatalmas desztillátort?

A Ganzgyárnak van ott egy nagy hűtője. Láttam.

— Ennek a gőze csapódik le itt. Ez nem havazás!

Megadtam magam. **(D. P.)**

Nász. Fényes külsőségek között, rokonok, barátok és ismerősök hatalmas arányú részvétele mellett vezette oltárhoz a Dohány utcai izr. templomban folyó hó 17-én, vasárnap *Hammel* Gabriellát, a Lovas vívóiskola többszörösen kitüntetett törvívóbajnoknőjét, *Hammel* kályhagyáros leányát *Noszlopi* Dezső, *Neumann* Béla régi, érdemes budai pékmester fia.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

Eladó a Tündérlak! A legszebb kilátást nyujtó vendéglők egyike volt mindig a Tündérlak, de a gazdasági válság elsöpörte utolsó bérlőjét és most a telek és ház tulajdonosa Kliment Gottlieb az ismertnevű Kapás-utcai pékmester elhatározta, hogy ezt az 1900. évben épült villaszerű vendéglőt eladja. Igen alkalmas volna penziónak is, mert a telek 840 négyszögöl nagyságú és 70 méteres utcai frontja van. A villa mélyen hátul áll a telken s így az utcai front beépíthető. Vendéglőnek már azért is nagyon alkalmas, mert a ház első emeletén táncteremnek is alkalmas nagy terem van. Kár volna, ha ez a vendéglőnek teremtett hely más célt szolgálna ezentul, mert gyönyörű kilátását főleg az idegenek dicsérték.

Szerdai esték

társasága e hó 27-én szerdán este 8 órakor rendezi társasvacsoráját a Császárfürdő Hollós Mátyás termében. Külön meghivást nem kapnak a társaság régi tagjai.

A krisztinavárosi plebánia templom orgonája művészi és használhatósági szempontból erősen kfogásolható s így a főváros, mint kegyur tizezer pengő költséggel megjavíttatja.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

1 PENGŐ adagonkint naponta élő halból készül
Halászlé!
HAJAS ÉTTEREM
I., Krisztina-körut 61.

„Az iszlám Budán" címen tart előadást *Viraág* Béla lapunk szerkesztője e hó 26-án este 9 órakor a Budai iparosok és kereskedők köre által I., Krisztina-körút 61. sz. a. rendezett családi estén, amelyhez meghívja és szívesen látja az érdeklődőket a kör elnöksége.

„Hol lakott Petőfi özvegye" című hirünk kiegészítéséül közöljük, hogy a Ponty-utca 14. számú ház 1857-től kezdődőleg előbb a Mannert család (Jozefa—Ferenc—József—Stefánia, férjezett Sztrapács Károlyné), majd pedig a Reitter család (Mátyás—György—Erzsébet férjezett Sziegristné) tulajdona volt. Közöljük ezeket az adatokat, hátha ezen az alapon jelentkezik valaki a nevezettek, vagy utódaik közül. Értesítést kér Dénes Vilmos épitész IV. Harisbazár 2. Tel: 875—95.

Zombori Sipos Sanyi cigányprimás, aki Budán jól megérdemelt népszerűségnek örvend, most esténkint a „Pozsony"-kávéházban muzsikál zenekarával és azon van, hogy kitünő zenéjével felvídítsa a lehangolt budai lelkeket.

Budai Lövészegylet

lelkesen ünnepelte a bajnokságot nyert és a lembergi világversenyen a magyar névnek dicsőséget szerzett versenyzőit dr. *Babits* Sándor fölövészmester borgazdaestjén, amelyhez az egyesület lövésztagjai szolgáltatták a nyulpecsenyét. Mintegy kétszázan jelentek meg és a Lövölde nagyterme megtelt kedves, hálás ünneplő közönséggel, amelyet *Babits* Sándor elnök üdvözölt. Megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy az egyesület immár harmadik száz esztendejét éli és hosszú időn át egyedüli nagy lövészegyesülete volt az országnak. A magyar lövészegyesületek nagy érdeme, hogy eddig 60.000 leventét képeztek ki. Kiválóságát a budai Lövészegyesület most bizonyította be, amikor tagjai a versenyeken száz pont közül 62 pontot hoztak haza. Üdvözölte a bajnokokat, köztük első helyen *Taris* Tibort a lembergi bajnokot, akinek átnyujtotta a művészi kivitelű arany plakettet. Ugy a fölövészmestert, mint az ünnepelteket lelkesen megéljenezték a jelenlévők. Az ünnepeltetést *Tettey* Emil köszönte meg a legnagyobb elismeréssel hajtva meg a lobogót Babits Sándor fölövészmester előtt, aki a sport eseményeit úgy intézte, mint egy győztes hadvezér. Befejezésül *Studinka* Béla dr. biz. tag az egyesület ügyésze mondott kedves humorral átszőtt beszédet a 16 nyulról, ami ugyan kevésnek bizonyult, de föltétlenül nyul volt, mert megolvasta a hatvannégy lábat és a 16 bőrt. Végül éltette *Hainis* Győző altábornagyot, amit általános éljenzés kisért. Vidám zeneszó mellett az ifjúság lassan táncra perdült és fesztelen jókedvvel mulatott a társaság éjfélutánig.

RAVASZ cukrász ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.

KÉT FÜZETET

kapott szerkesztőségünk az év kezdetével. Az egyik: *A közigazgatás racionálizálása és a mérnökök*, melyben *Veress* Gábor dr. igen ügyesen fejtegeti és tesz javaslatokat arra nézve, hogy az állami közigazgatásra képesítésről szóló törvény és az állami adminsztrációnak végrehajtási, felülvizsgáló és kormányzó rendszere miként módosítható, hogy a mérnöki tudás és törekvés teret és érvényesülést nyerjen, magának ennek az állami közigazgatásnak eredményeesbb és helyesebb működése érdekében.

A másik füzetet *Tóth* József asztalosmester és az asztalosmesterek orsz. szövetségének alelnöke irta *„Szakadék szélén"* érdeklődéstkeltő címen. A füzet tizenkét nagyobb beszédet foglal magában, amelyeket szerzője az utóbbi két évben szövetségében, választói üléseken és más alkalommal elmondott. E beszédek tele szónoki hévvel és felkészültséggel sok irányben politikai programot adnak a több, mint háromszázezernyi magyar önálló iparos társadaolm részére. Megkapja az olvasót e beszédekben az a forró hazaszeretet, amely a szónokot költői magaslatokba viszi. A füzethez dr. Rupert Rezső irt ismertető előszót. **Hennyei Vilmos.**

Azonnal beköltözhető 2-3 szobás öröklakások
kaphatók: **V., Személynök-utca 9-11.**
Automata: 22-5-59.

Gyász. *Strausz* István orszgy. képviselőt súlyos gyász érte. Lenya, *Rickl*, Gézáné Strausz Mária, január 18-án elhunyt Debrecenben. A megboldogultat január 22-én, Budán, a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Vendégmarasztaló temetés. Visszásan hangzik, de így van; akire az a szomorú kötelesség hárul, hogy mostanában a Farkasrétre temetéshez kell mennie, — írja nekünk az egyik póruljárt, — azt a temető talaja ott marasztalja. Amikor a sír körül álló gyászolók testileg-lelkileg amúgy is megtörten indulnának hazafelé, nem tudnak megmozdulni, mert bokáig süllyedtek az agyagos sárba és ha sokat erőlködnek, megesik, hogy a sár- vagy hócipő esetleg a rendes cipő is benneragad a sártengerben. Láttunk olyan temetést, amikor a gyászoló özvegyet a szó legszorosabb értelmében erőszakkal kellett kiemelni ebből a förtelemből. Azt hisszük, hogy az amúgy is magas temetési díjakból telne egy-két deszkára is, amit odaraknának a sírhoz vezető sártengerre.

Gellérthegyen
TÜNDÉRLAK
I. Szirtes-ut 11 és Tündérlak-mély-u. 3 házzal és vendéglővel
eladó
840 négyszögméteres terület 70 méteres utcai fronttal, penzió vagy szanatórium épitésére alkalmas.
Az egyemeletes villaszerű épület helyiségei a következők: *Földszinten* kettő vendégszoba, söntés, tágas konyha, lakószoba a konyha mellett, a söntésből lépcsőnélküli bejárat a vendéglőbe. Házmesteri lakás: szoba, konyha. Külön mosókonyha.
Az **emeleten:** három szoba és egy nagy terem, konyha, kamra veranda. Az udvaron 30 esztendős árnyas fák.
Eladási ár: 180.000 pengő
Értesítés tulajdonosnál:
KLIMENT pék II. Kapás-utca 35. szám.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Uj sofförtanfolyamot nyit az állami gépjárművezetőképző a technologiai anyagvizsgáló intézet keretében, VIII., Józsefkörút 6. Jelentkezés naponta d. e. 9—1.

Hangversenyt rendez január hó 25-én este fél 9 órakor a Budai Nők Köre II., Tölgyfa-utca 11. I. a Budai Klub nagytermében, amelyen Engel Iván zongoraművész ad elő Beethoven, Händel, Brahms és Kodály müveiből. Belépődij nincs. Ruhatár 1.20 P.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham utca 1.

A kétezer egyszázéves Óbuda érdekes és dicső multját Buda nevének eredetét és uj magyarázatát, Óbuda történelmi várossá való fejlesztésének szükségét fejtegette nagy figyelemmel hallgatott előadásában az Óbudai Credó egyesület jan. 12.-i ülésén *Reischl-Rév Sándor* sk. igazgató. Az ülésen 250 tag vett részt, mind hitvalló férfi, akiknek elnöke *Sagmüller* József prelátus-plébános, egyházi elnöke az ügybuzgó *Leiner* Mihály segédlelkész, világi elnöke a lelkes *Szörényi* Rezső isk. igazgató.

A pápa koronázásának tizedik évfordulóját ünepelik Budán február 12-én. Ez alkalomból az *Országos Katolikus Szövetség* február 7-én, vasárnap, nagyszabású ünnepséget rendez a budai Vigadóban, melyen *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprimás elnököl.

Üzenetek

Sik Simon Pesten. A ski, illetve shi, vagy sih szó sem angol, sem skót eredetű, hanem finn-ugor összó és mi adtuk a nagyvilágnak. Ostobaság minden idegenből átvett szónak minősíteni. Ime a példa: — a *Si* szónak nincs rokona az angol, skót és svéd nyelvekben, ellenben egyetlen magyar mondat bebizonyitja ősturáni eredetét. Még pedig: — a *si* csak *si*-kos, *si*-ma *si*-kon *si*-klik. Sok vidéken *si*-károl az, aki korcsolyázik.

P. D. Vizlváros. Egy kis türelmet kérünk a II-ik levél közlésére, mert a mai komoly idők nem igen birják el az ilyen könnyü tréfálkodást. Majd ha beáll valami enyhülés, — szivesen közöljük.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGA TLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

MÁVAG MERCEDES-BENZ
Gyártmányok kitünő anyagból a leggondosabban készülnek!
Ide tartoznak a különféle **hengerelt** kereskedelmi árukon kivül az **ipari stabilmótorok, lokomobilok, traktorok, cséplőgépek** és más mezőgazdasági gépek. **Utépitő** (úthengerlő- és útgyalu-) gépek, lakókocsik. **Vas- és acélöntvények, öntöttvas csövek,** karikás kályhák és kereskedelmi öntvények. — **TEUDLOFF-DITTRICH**-féle armatúrák, szivattyúk stb. — **Teherautomobilok,** autóbuszok a **„MERCEDES-BENZ"** gyártási szab. szerint a hazai különleges úti viszonyoknak a legjobban megfelelő kivitelben készülnek. **Kombinált tüzoltó- és locsoló-autók,** Lajtos öntözőkocsik. — **Jobbágy**-féle szab. **folytonégő kályháink** a háztartásokban és középületekben (iskolákban, hivatalokban stb. **a legjobban használhatók.**
Kérjen felvilágositást és árajánlatot!
M. kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Bpest, X., Kőbányai-út 21. Tel.: 460-29

Régi budai családok

Hosszú évszázadokon át, 1526-ig Buda sorsát annak polgársága intézte. A királyi udvar külön hegyen lakott, mert akkor a Várhegy két részből állott és a mai Alagut felett elég mély elválasztó szakadék volt. A mai helyén állott a királyi vár, a többi része a Vizivárossal volt Budavár városa.

Az akkori családok a török hódoltság idején elvándoroltak, kipusztultak és alig maradt belőlük egy-kettő. De 1686. után új polgári családok települtek be lassan és vették át a katonai hatóságtól a város kormányzását. Ezeknek leszármazói még sokan megvannak és Budán gyakori a 200 éves multtal bíró család. Ezeknek a régi családoknak érdekes történelmük van. Sok jelentős embert adtak Budának, ahol jelentős volt a kereskedelem és az ipar, mely átöröklődött apáról fiúra.

Ezeket keressük most, mert Buda történetéhez okvetlenül szükséges e családok ismertetése, azok szereplése a multban és a jelenben. Budán 46 Bauer család él és ezek nagyrészt német nemesi családból származnak. De itt vannak az: — Áldássy, Andaházy, Andorify, Biscara, 15 Bozóky család, Bruckner, Balázsy, Birkhoffer, Dégen, Eberling, Frenreisz, 26 Fischer család, Gallauner, Göstenberger, Hofhauser, Holtzspach, Kollmann, Kimnach, Kilmayer, Lenz, Ludvig, Laumann, Mambring, 10 Pfeiffer család, Prazl, 6 Schlosser család, 11 Schäffer család, Perlberg, Verderber és sok más család, amelyek családi története szorosan összeforrt Buda történetével. Ezeket gyűjtjük össze a „BUDAI ALMANACH" husvét után megjelenő kötetében, ha addig sikerül az adatokat összegyűjteni. Közöljük a még meglévő családi házak képét, arcképeket az ősökről, és megírjuk a kapott adatok alapján a család történetét, szereplését, hogy megmentsük azokat az utókor számára.

Nagyon kérjük mindazokat, akik ilyen családokból származnak, azokról tudnak, esetleg képek, okmányok birtokában vannak, hogy azt velünk tudatni szíveskedjenek.

Pusztul a budai polgárság, sietni kell, hogy méltó emléket állítsunk neki.

A szerkesztőség

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: *Szászhalmi József.*

Weiss Fülöp jubilál. Egy munkás eredményes alkotásokban gazdag félszázados életpálya megkoronázása ez a jubileum. *Weiss* Fülöp 72 esztendővel a vállán, egy félszázad tapasztalataival nem lépett vissza a harcok szinteréről, hanem megmaradt korát meghazudtoló frisseségével, elgondolásainak korszerűségével a magyar pénzvilág egyik vezéralakjának. Az ő nagyvonalú, tiszteletreméltó egyénisége a leghatározottabb gesztussal hárítja el az ünneplést magától, természetes tápot adva annak az elismerésnek, amely egy szebb és boldogabb korszakban fogja méltatni érdemeit.

Ullmann Andor dr.-t, a *Trust* h. vezérigazgatóját negyedszázados tisztviselői jubileuma alkalmával meleg ünneplésben részesítették. *Ullmann* Andor nagy szervező tehetségét a Trust hatalmas fejlődése teljes mértékben igazolta, népszerűségét, lebilincselő egyéniségét pedig az az őszinte ragaszkodás, amelyről barátai és tisztelői a jubileum alkalmával tanúságot tettek.

A HÉV elnöki állására és vezérigazgatói tisztségére *Bódy* Tivadar lemondása következtében *Kovács* Izust a Trőszt vezérigazgatóját választották meg. Bódy Tivadar a Novánál megtartotta elnökvezérigazgatói pozicióját. A Helyiérdekűt illetően a legfőbb vezetés *Sós* Ármin vezérigazgatóhelyettes szakavatott kezébe kerül, aki mint kipróbált régi szakember, koncepciózus egyéniségével garancia, hogy a HÉV adminisztrációja változatlanul kitűnően fog működni.

A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa január 19-én tartott ülésében dr. *Schober* Béla vezérigazgató előterjesztése alapján jóváhagyta a bank mérlegét, valamint a nyereség és veszteség számláját, amelyek szerint az 1931. évi tiszta jövedelem 8,739.000 pengő. A főtanács elhatározta, hogy az elért üzleti eredményből, úgy mint az előző évben, 12 százalékos osztalék kifizetését hozza a február 1-én tartandó közgyűlésnek javaslatba. A főtanács ezután elhatározta, hogy január 20-án kezdődő hatállyal a bank által váltók, közraktári zálogjegyek és értékpapirok leszámitolásánál alkalmazott kamatlábat *8 százalékról 7 százalékra,* a népszövetségi kölcsön kötvényeire adott kölcsönöknél alkalmazott kamatlábat pedig *8.5 százalékról 7.5 százalékra* mérsékli. A főtanácsot ennek az intézkedésnek megtételénél az a megfontolás vezette, hogy a gazdasági életre nehezedő terhek enyhítéséhez a lehetőségek keretében hozzájáruljon.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága e hó 20-án ülést tartott, amelyben megállapította, hogy az 1931. üzletév a mult évi nyereségáthozattal együtt *5.597.359.27 pengő tiszta nyereséggel zárult* az 1930. évi 5,938.510.63 pengővel szemben. Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a február 3-án délután fél 5 órakor megtartandó 90-ik rendes évi közgyűlésének javasolni fogja, hogy az *1931. évi osztalék kifizetésére 2,500.000 pengő, vagyis részvényenkint 5 pengő* (tavaly 7 pengő) fordíttassék, továbbá, hogy a rendes tartalékalap *1,000.000 pengővel,* az alkalmazottak segélyalapja pedig *60.000 pengővel* javadalmaztassék ugyanúgy, mint a mult évben. Javasolja végül, hogy az intézeti épületek értékcsökkenési alapjának javadalmazására 200.000 pengő fordíttassék, *az 1932. üzletévre pedig 997,370.81 pengő nyereség vitessék elő,* szemben a tavalyi 463,605.95 pengővel. Az 1931. évi zárszámadások szembe állítva az 1930. évekkel a következő jelentősebb változásokat mutatják: A takarékbetétek összege 133,968.748 pengőről 156,642.121 pengőre, a folyószámlabetétek pedig 117,397.446 pengőről 146,558.181 pengőre emelkedett, úgy,hogy a két tétel egybevetése végeredményben *51,852.000 pengős, vagyis közel 21 százalékos betétemelkedést mutat.* Az egyéb hitelezők összege, amely tétel kizárólag az ügyfelek részére külföldön igénybevett rembourschitelekből ered, mindössze 2,356.200 pengő, a mult évi 6,329.823 pengővel szemben. Az aktivák között a pénzintézeteknél és bankoknál elhelyezett tőkék 27,627.656 pengőről 25,515.400 pengőre csökkentek, viszont a pénztári készletek állománya 12,973.375 pengőről 45,107.412 pengőre és a váltótárca 119,759.678 pengőről *143,156.299 pengőre emelkedett* úgy, hogy ezen három tétel egybevetett 213,779.111 pengőnyi összege *53,418.000 pengős, vagyis 33 százalékos növekedést tüntet fel* a betétállománynál elért körülbelül 21 százalékos emelkedéssel szemben. A forgalmi adatok részben emelkedést, részben csökkenést mutatnak, amennyiben az 1930. évi 13,212,846.000 pengő összforgalommal szemben az 1931. évben 13,604.678.000 pengő volt az összforgalom a főkönyv egyik oldalán s ebből a pénztárforgalom 3.219.673.000 pengőről 3,830,547.000 pengőre és a betétüzlet forgalma 3,069,572.000 pengőről 3,131,154.000 pengőre emelkedett, ellenben a devizaüzlet forgalma 5,225,654.000 pengőről 4.856,395.000 pengőre csökkent. *Emelkedett a záloglevelek és községi kötvények forgalma is,* amennyiben az év végén forgalomban levő címletek összege 52,368,390 pengő volt, az előző évi 49,804.776 pengővel szemben. Az igazgatóság mai ülésében megemlékezett arról, hogy éppen *ötven esztendeje annak, hogy Weiss Fülöp elnök a bank kötelékébe lépett, akit e jubileum alkalmából meleg ünneplésben részesített.*

Uj magyar iparágak bemutatása a Nemzetközi Vásáron. A május 7-én megnyiló *Nemzetközi Vásárra* már a mult évben megindultak a jelentkezések, amelyek azóta is szaakdatlanul tartanak. A magyar ipar köréből a vásárra való jelentkezés megszakítás nélkül tart tovább most is és pedig nemcsak azért, mert *e hó végéig a vásár vezetősége 5 százalékosn helydijkedvezményt* ad a jelentkezőknek, hanem egyrészt azért, mert a rendkivüli valutáris viszonyok bizonyos iparágakban speciális térfoglalási lehetőséget biztostítottak, amelyek most különleges gyártási irányaikat és gyártmánytipusaikat a *Budapesti Nemzetközi Vásáron* kivánják országos és nemzetközi propagandához juttatni, másrészt pedig azért, mert a *Nemzetközi Vásár,* amely az export fejlesztése szempontjából nagyarányú külföldi propagandája révén különleges szerepet tölt be, különleges intézkedésekkel igyekszik biztosítani a külföld számára szóló eladások minél könnyebb lebonyolítását.

A Köztisztviselők Árucsarnoka vidéki ruházati áruházait megszüntette s az ott felszabaduló készleteket a *Kossuth Lajos-utcai áruházába* összpontosította, hogy az itt levő árukka legyütt, *még nem létezett olcsó vásári ciklust* rendezzen, oly módon, hogy minden héten egy-egy árucsoportot a legmélyebben leszállított árakon hoz forgalomba s így módot és alkalmat nyujt a vásárló közönségnek, hogy szükségleteit, a *legolcsóbban* szerezhesse be. Ez a vásári ciklust, mely január 11-én kezdődött, meglepetéseket tartogat, árai rendkivül olcsók. Prima minőségü gyermekcipők, egyes párok, különféle nagyságokban P 3.50-től. Női cipők, melynek ára: 25—30 pengő volt, most egyes párok P 4.80-tól kaphatók. A legtöbben 3—4 párat is vásárolnak. A férficipőkben is nagy a kereslet. P 9.80—11.80-é tregyes párok a legfinomabb kivitelben kaphatók. A *női konfekció osztálynak* is megvan a maga szenzációja. Tiszta selyem női ruhák (nem műselyem) P 14.80-ért kettesével kelnek el, úgyszintén nagy a kelndőségük a dúsan szörmézett, jó minőségü 26.80 pengős női kabátoknak és a 89.— pengős női bundáknak. Tiszta *gyapju kammgarn szövetből készült férfiöltöny* P 49.50, férfi-mikádó tiszta gyapjúszövetből, szörmegallérral P 48.—, férfi átmeneti kabátok tiszta gyapjú double szövetből P 69.50. A *rádió-osztálynak* is több vonzó slágere van. Telefunken 33.W.L. 3×1 lámpás hálózati rádiókészülék beépített hangszóróval P 198.— és 25—30 állomást garantáltan vesz. Eternola gyártmányú, kitünő erős hangú gramofonkészülék izléses tkoban, automatikus indító és elállító szerkezettel, gyönyörü kiállításban, rendkivül olcsó áron P 85.—. A *selyemosztály* slágere tiszta hernyóselyem, mintás crepe de chine P 3.30. *Férfi szövetek* tiszta gyapjú kammgarnból P 12.80. Valódi angól szövet, kitünő minőség, sötétkék színben P 22.80. *Férfi puha kalap* elsőrendü gyapjú minőségben (legnagyobbrészt márkás áru) 6.80 pengőért kapható. Női viscosa selyem harisnya kis szépséghibával P 1.48. A *kötöttáru-osztályon* bámulatos olcsó áron gyermek és női kötött mellények, pullowerek stb. P 2.90, 3.90, egységárakon, a legjobb minőségben kerülnek eladásra. Minden fáradságot bőven kárpótol a **Kötzisztviselők Árucsarnoka IV., Kossuth Lajos-utca 9. szám alatti vásárának** a megtekintése, mert enek a ciklusnak az árai a *legmélyebb ponton vannak* és egy soha vissza nem térő alkalmi árubeszerzés lehetőségét nyujtják.

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást
MERT BIZALMAS KEDVES SZOBÁIMBAN **TÉLEN** is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és ajó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. a **TROMBITÁS** vendéglő tulajdonosa II., RÉTEK UCCA 12

Kertgazdaság

Rovatvezető: *bernicei Kmoskó Sándor.*

Szobanövényeinket, pálmáinkat, mindenfajta dísz és üvegházi növényeink levéltetveit és penészgomba betegségeit is legsikeresebben pusztítjuk a már ismertetett és házilag olcsón elkészíthető *„Universal"* permetvédőszer nyári higitású összetételével, vagyis 1 (egy) deciliter töménypermetléhez 2 (kettő) liter langyos, vagy állott kutvizet keverünk, ezt jól összekeverve, kézi permetezővel (porlasztó) a növényzet leveleire és ágaira kipermetezzük, minden részét átnedvesítjük. Ajánlatos ezt 5—6 nap mulva megismételni. Néhány nap mulva látni fogjuk, hogy az elpusztult tetvek és petéi leveleken és hajtásokban felpattogva lehámlanak, ekkor a fürdőkádban, vagy dézsában a növényzet levélzetét langyos vízzel átnedvesítjük, azokat puha ruhával, vagy spongyával végig simogatva lemossuk és lecsorgatva, megszikkadás után a rendes helyére tehetjük. Lehet pyrethrim (zacherlin) porral is beporozni (gummifujtatóval) a növényzetet, de a porozással való védekezésnél vigyázattal kell lennünk, mert ez az emberi légzőszervre kellemetlen hatással lehet.

A budai méhészet: A méztermelést és annak sikerét a természeti, továbbá a helyi viszonyok teszik függővé, ezért számolni kell nemcsak a száraz esztendőkkel, mert ahol nincs csendes víz, vagy lassú folyású patak és *bőséges méhlegelő,* kora tavasztól őszig, ott ne is kisérletezzünk méhészettel, mert sulyos ráfizetéssel jár, ha a méhcsaládjainkat száraz nyár után, már szeptembertől—márciusig mesterkélten kellene táplálni, márpedig a Nemzetközi Meteorologiai jelentés szerint még jónéhány száraz nyárra van kilátásunk.

Budának nem minden része alkalmas a méhészetre, még normális esztendőben sem. Az óbudai és zugligeti kopár, forró, száraz hegyeken, a virágos kerteken és száraz erdőségein kivül számottevő méhlegelő nincs. A Hüvösvölgynek nemcsak talaja, de levegője is hideg és tul párás, ellenben Hüvösvölgy feletti, nagyszénási fensíkkal kapcsolatos Tisza István kertváros körüli hegyvidéki környéke, ahol rét és kasláló, mezőgazdasági táblákkal, továbbá nem tul száraz és nem kopár, nagy erdőségeivel valamint az északtól védett hegylánccal, már igen alkalmas a méhészetre, mert itt a méhcsalád bőséges legelőt, úgyszólván terített asztalt talál, kora tavasztól késő őszig, sőt itt csendes patakvíz is van. Tudott dolog, hogy a Duna sem alkalmas méhitatóra, száraz, kopár partszéleivel, pláne a gyakori hajójáratok okozta hullámzások a méheket magával sodorhatja, mert nem tud a méh a gyökereken és hiányzó bokrok -ágain megkapaszkodni. Alkalmas még a méhészetre Budán a Sashegy és Gellérthegyen tuli déli-rész, egészen Budafokig és Érdig stb., ahol a virágos kerteken és számtalan mezőgazdasági táblákon kivül hárs, akác és vadgesztenyefák ligetei, bőséges méhlegelőt nyujtanak a méhcsaládoknak.

A virágos és gyümölcskertben való babrálkodás és törődés nem munka, hanem élvezet, ha azokat szívvel és érzékkel ápolgatjuk, dédelgetjük, úgy azok káprázatos színpompájában gyönyörködhetünk a virágzás és gyümölcsérés idején, sőt ha megadjuk nekik azt a csekély minimumot, amit a normális fejlődés előidézhet, akkor azok igen hálásan visszafizetik azt a csekély figyelmet és fáradságot, amit reájuk fordítottunk, sőt igen jelentős anyagi hasznot is biztosíthatunk.

Az okszerű termeléssel a termőföldünk jövedelmezőségét kell tehát kihasználnunk, mert különösen a magyar gyümölcs világmárka, így a magyar jövő boldogulását jelenti, ha hozzálátunk a céltudatos, komoly tömegtermesztéshez.

NÖVÉNYVÉDELMI SZEREK
BALOGH G. DROGÉRIA
II., MARGIT-KORÚT 1

Gyümölcstermesztők figyelmébe!
Gyümölcsfák termésfokozását
összes kártevők irtását, elvénhedt fák ifjitását, ápolását sikerrel, jutányosan vállalja volt erdélyi földbirtokos jól bevált módszerével
TERMÉSVÉDELEM:
Budapest, Aggteleki-utca 17.

Telek, ház, lakás

Uj telekparcellázás Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni műút mellett, kitünő minőségü, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a vizi élet minden örömét nyújtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán síelés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Németvölgyi-út 2b. sz. a. autógarázs vagy nagyobb műhelynek vagy raktárnak megfelelő helyiség és több üzlethelyiség kiadó. Felvilágosítás a helyszínen vagy Aut. 831—09. (10)

Sósfürdőnél egyemeletes, 3 lakásos ház, összes közművekkel 49.000 pengő 24.000 pengővel átvehető. — Ugyanott 150 öles telek is. (6)

Háromszobás lakást keresek minden mellékhelyiséggel 1932. május 1-re az Erzsébet-híd és Margit-híd között, Dunapartra nézőt. Értesítést 55—2—52 számon, vagy a kiadóba kérek. (26)

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Hidegkúti úton, Star filmgyár mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—89. (2)

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margit-körút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Fery Oszkár utcában 206 öles telek eladó. Építési iroda I., Naphegy-utca 21. Tel.: 527—80. (2)

Ne dobja el
kiégett, elromlott villanykörtéit. Minimális árért **garancia mellett** használható állapotba helyeztetik
TÓTH ISTVÁN villanyszerelő, I., GREGUS-UTCA 8. SZÁM Telefon: 510-29

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fütéssel, melegvízzel, hároméves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fütéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos műépitésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

Öröklakások
Buda legszebb helyén
Horthy Miklós-út 132. sz. a. épülnek
Beköltözés
folyó évi auguszus hó elsején.
Prima kivitelü, hallos összkomfortos 1-2-3-4 komfortos szobás lakások. Meglepö olcsó árak!
Tervekkel és felvilágosításokkal szolgálnak dijtalanul:
Tervező: Molnár István
Horthy Miklós-út 36. I. 6. Tel. 58-1-57.
és
ÖRÖKLAKÁS CSALÁDIHÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Wekerle Sándor-utca 24 félemelet 43.
Telefon: 257-27.

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN
ESTE **TÁNC**
Elsőrangú koncert- és tánczene Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

GARSZONLAKÁSOK
I., Lógodi-utca 74-76
TELJES KOMFORTTAL: fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással. Étterem, társalgó, telefon. Felvilágositás: A házgondnoknál, vagy STILUS ÉPITŐ R.T.-nál I., Attila-u. 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36.
Rózsa-utca 90. számu földszintes ház telekárban 50/0 kamatozás mellett. **Andor-u. 20.** sz. alatt 4 lakásos bérház 30 éves adómentességgel 18.000 P-ért, **Istenhegyi-út 46/B** négyszobás modern villaépület 30 éves adómentességgel, nagy gyümölcsössel, **Telkek a Pusztaszeri-uton** cca 3oo □-öl nagyságban. **Farkasréten Hóvirág- és Torbágyi-utak** köz 5m 14o-16o □-öl nagyságban. **Diósárok-út 12.** nagy gyümölcsös eladók
STILUS ÉPITŐ RT., I., Attila-utca 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36

Öröklakás, 1, 2, 3, 4, szobás, Pasaréti út legelején épülő előkelő villában kapható. Kerekes Barnabás építésznél. Telefon: 85—3—54.

BUDAI NAPLÓ NYOMDÁJA
a legszebb kivitelü nyomtatványokat készíti a legjutányosabb áron!
I., Bors-utca 24. Telefon 502-96

Táncol?
Minden este!
a Zsigmond-kávéház és étteremben
II., Keleti Károly-utca 9.
9-es autóbusz megálló
Délután és este Brawe Boys Jazz
Tulajdonos: ZSIGMOND LÁSZLÓ
a Spolarich éttermek volt igazgatója

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Pasaréti út legelején épülő előkelő **ikervilla** felerésze eladó. Kerekes Barnabás építészmérnök. Tel.: 85—3—54.

Nem jelszó! Valóság!
hogy
BUDÁN MINDENT MEGTALÁL
ékszerjavitások, brilliánsfoglalások megvárhatók!
a **Budai ékszerjavitóműhelyben**
Kár Pestre fáradni!
özv. oroszhegyi **Szabó Istvánné**
II., Zsigmond-utca 12. ezelőtt Fő-u 45.

Bérautók
esküvőre, városi, vidéki és külföldi utakra minden időben, legolcsóbban rendelhetők.
Magánjellegü (taxióra nélküli) elegáns luxuskocsik.
Félnapra 15 pengő.
Aut. 83—8—24. (53)

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

XXIX. évf. 1072. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. FEBR. HÓ 2.

HIRDETÉSEK:
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések díja minden előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Szerdán este

találkoznak rendszerint Budának olyan polgárai, akiket nem vonszolnak borjúkötélen a pártkeretek karámjába, akik nem a jelenlévők személye szerint változtatják a nézeteiket és akik az igazság szavát hangsúlyozva ejtik ki mindig, nemcsak akkor, amikor az öklükkel verik az asztalt, hogy ennek révén biztosabban csikarják ki előnyeiket.

Ez a társaság patriarchalisan szervezkedett, kimondott vezére nincsen és kedves barátsággal áll annak élén Hennyey Vilmos a volt államtitkár a Viziváros pártéletében nagy és erős szerepet vitt vezér.

Ez a társaság él, eszméket termel, keresi a megoldásokat, keresi az új vezérembereket, akik új irányokban, új keretek között új megoldásokat hoznak. A budai polgári élet értékei ezek, akik a nehéz helyzeten, polgártársaikon és önmaguk baján szeretnének segíteni.

A községi nagy pártok még mindig a választás nagy harcát sinylik és pihenik. Berkeikben nagy a csend. Alszanak? Agonizálnak? Tájékozatlan a tábor? Mit várnak?

A „szerdai" estéktől várnak tájékoztatást?

Ott hiába sírta el az előadó, hogy a város is azt csinálja most, amit az állam csinált. Ott adóztatja meg a polgárságot, ahol legjobban tudja megfogni — a villanyáram révén — mint ahogy az állam most a saját tisztviselőinek fizetés-levonásából él. Hiába mutatott rá arra a különös finánc-machinációra, mely engedte elvérezni a kis embereket, az óbudai híd körüli apró spekulációkban, hogy aztán a nagy tőke leszedje az *utolsó* városi tejfelt a *lágymányosi* híd körül folyt telekspekulációkban. Aggasztó, hogy ez az üzérkedés telekkel és hidakkal önmagában hordja a közbotrány csiráját, — ami nem egymagában álló eset.

Senki se hallott arról, hogy a *Ferenc József-híd* nem bírja a forgalmat, de mindennapi panasz, hogy a *Margit-híd* képtelen már lebonyolítani azt a forgalmat, amely az óbudai téglagyárakból szállítja Pestre a téglát. Mégis a lágymányosi híd épül és emiatt elesett Buda a köruti autobuszforgalomtól. Lépésben kellene áthaladni a hidon, pedig nagy könnyebbségére vált volna a budaiaknak.

Hiába vetette fel a fürdőügy és idegenforgalom, a mohammedán keleti áramlás, a kivándorlás bölcsebb irányítása és a szegényedő, pusztuló polgárság számos más aktuális kérdését, — nincs hatalmon lévő egyéniség, aki saját öncélúságát ezeknek alárendelné.

Egészen hiába fejtette ki a látnoki képességű tudós *Pávai Vajna* Ferenc az elenyészően csekély pénzbe kerülő fúrás előnyeit, amelyet a Buda alatt felszínre törekvő 50—60 fokos melegvízzel érhetne el olcsó fúrások révén a város, olcsó fűtést a lakásokban, olcsó energiaforrásokat az ipar számára nyitva ily módon, — ki törődik most ezzel? Fizetjük a nagy szénadót, a 60 fillér költséggel kibányászott magyar szén után, mely itt a városban már 5—6 pengő.

Itt van a világarányokat elért magyar-mohammedán kérdés, ahogy azt *Umlauf* lovag kifejtette, amely mérhetlen előnyöket és hasznot jelent az ország, de elsősorban Budapest számára és — akadt-e városi bizottsági tag, aki ezt az ügyet felkarolja? — akadt-e hivatalos fórum, amely komolyan foglalkozna vele? Bécsnek egyik fél kapualja nekik többet ér a kincses Indiánál.

A demokraták nem szívesen néznek már Kelet felé, — az már a mienk! — mondják. A szocialisták pedig a szovjetre bízzák az egész keleti kérdést Japántól Sztambulig és így egész biztosan a nyakunkba zúdítják az éhező Kelet legeslegújabb népvándorlását, amely nem gyalog jön, hanem tankokon, léghajókon, mérges gázokkal és végigszánt egész Európán, egészen Párisig. Mintahogy a középkor népvándorlásai mind Rómát keresték, ahol akkor gyűlt mesés halomba a világ minden aranya. Ezt a következtetést vonta le az előadó a gazdasági válsággal kapcsolatos mohammedán — keleti kérdésből.

Ki törődik ezzel ma Európában? Kit érdekel ez Budán?

*

Nagy Lajos küzd lankadatlanul, gyűlésez, szónokol, előadó-estéket rendez és igyekszik egy táborba hozni a polgárságot. — *Polgári Block* címen és jelleggel. Ő munkával és ernyedetlen munkával — a többi párt csak frázisokkal.

*

A budai Friedrich-párt nem szívesen látja vezérét a cseh határon. Adott helyzeteket úgy kihasználni, hogy a gyönge ellenfelet erősítsük — nem szabad. A cseheknek akkor kínálkozni fel, előttük akkor alázkodni meg, amikor a világhelyzet őket kényszerítené erre velünk szemben, — épenséggel nem hazafias cselekedet. De legkevésbbé alkalmas arra, hogy egy fiatal párt megnövessze táborát. Ceruza-üzlet. Törökországban, ahol — állítólag — azzal a trükkel árult ceruzákat ez a bohém pártvezér, hogy azokat mind a két végükön meg lehet hegyezni.

A cseheknél rossz helyen jár, mert azoknál a ceruzáknak két hegye van.

*

A budai iparosok igyekeztek volna valamelyes gazdasági pártot megteremteni, de — ahogy az I. kerület iparossága igazolta — nincs köztük egység és a kör elnöksége körül sem tudnak megállapodásra jutni.

*

A most keletkező pártoknak nem lesz nehéz munkájuk, hogy e széthúzó elemeket új táborokba gyűjtsék, megszervezzék és a régi pártokat ezekkel ostromolják.

Gül Baba múzeum

Már a háború előtt tárgyalások folytak Konstantinápolyival, hogy a budai Rózsadombon a főváros felállítja az iszlám legnagyobb szentjéről elnevezett muzeumot, melyben összegyűjtik a Gül Babára, a nagy török szultán-kalifákra és szent Gürs Elias Babára (kint fekszik a budaörsi temetőben) vonatkozó vallási, politikai, etnográfiai és egyéb történelmi emlékeket. A főváros Bárczy István kezdeményezésére hozzájárult a tervhez és a háború alatt megkezdődött az emlékek összegyűjtése. Konstantinápolyból szőnyegek, gyertyatartók és egyéb műkincsek érkeztek hozzánk, azok jelenleg részben a Nemzeti Muzeumban, másrészt a Mezőgazdasági Muzeum egyik szobájában, a műemlékek országos bizottságánál és a török követségnél vannak elhelyezve. Ezeket most össze kellene szedni, a törvényhatóság még 1917-ben megszavazta a költségeket és telket a Gül Baba mecset részére, tehát kifogása sem lehet, úgy, hogy a most megindult zarándokok részére már sürgősen fel kellene a Gül Baba muzeumot állítani, mert minden iszlámhitű és amerikai vendégünk, aki Budán megfordul, elsősorban is a Gül Baba muzeum iránt érdeklődik. Ügyesen berendezett helyiség, megfelelő idegennyelvű prospektusok, nyugati és keleti nyelveken beszélő muzeumőrök kalauzolásának biztosítása és máris *hatalmas s páratlan idegenforgalmi attrakciót nyert a főváros jóformán ingyen.* De ezzel szemben csekély 40 filléres belépődíj mellett *még nagy jövedelem is futna a fővárosnak,* valamint a muzeumot és sírt őrző Gül Baba muzulmán hitközségnek is. Nem lehet várni, minden perc veszteség! Ha a főváros nem érti meg az idők szavát, a magyar iszlám-felekezet főhatósága esetleg az Esplanade-szálló, vagy a Lukács-fürdő egyik különtermében állíttatja föl a muzeumot.

Feltárja kincseit az Istentől megáldott, de az emberek által elhanyagolt Buda, hogy kiaknázhassuk s belőle élhessünk, de a hivatalos és félhivatalos szervek értelmetlenül bámulnak reáje s szinte haragszanak, hogy minek kínálja pazar természeti drágaságait — amiből külföldön országok élnének meg — amikor ők nem tudnak mit kezdeni vele. Az ujlaki Zöldmáliúton *Miklóssy* Géza gyógyszerész felfedezte telkén Európa legszebb cseppkőbarlangját. Nyaralója alapozásánál a hegyoldalban fejtett szikla kifelé nem zuhant, hanem a csákányütésre megingó követ egyszerre csak elnyelte a föld és amikor a zuhanó szikladarab dübörgése elhalkult, a megrettent munkások álmélkodva pillantották meg azt a föld alá vezető meredek sziklafolyosót, amely a maga nemében páratlan szépségű cseppkőbarlangba vezet. Nagyon könnyen lehetséges, hogy a barlang összefügg a *pálvölgyi* barlanggal s ha így van, akkor a világ leggazdagabb cseppkő múzeumát találták itt meg. A mesébe illő, szikrázó cseppkőbarlang iránt sem a város, sem az állam, de még kevésbbé az idegenforgalmi hivatalok nem érdeklődnek s így *Miklóssy* gyógyszerész egymaga tárja fel, hordja el s teszi hozzáférhetővé a megbecsülésre méltó, természeti csodát. Meg is könnyezik őt sziszifuszi munkájért a cseppkövek! Vagy talán azért csillognak rajtuk a könnycseppek, mert arra gondolnak, hogy miért éppen Budán, a hálátlan, ügyefogyott magyar fővárosban kerültek napfényre?

Fejetlenség és zűrzavar

Szél Jenő, a Kisipari Hitelintézet igazgatójának tanulmánya.

I.

A tudomány és a technika óriási haladása napról-napra nagyobb és nagyobb teljesítményekre képesít.

A fokozott teljesítőképesség azonban csak akkor érvényesülhet az egész társadalom javára, ha a társadalom organizációja meg tud felelni a helyes organizáció követelményének. Ez a követelmény röviden kifejezve: oly organizmus létrehozása, amely az együttműködés legmagasabb hatásfokának elérésére alkalmas.

Ha az organizáció fogyatékos, akkor együttműködés helyett a fokozott teljesítőképességek helytelen irányban és egymás ellen érvényesülnek, ami katasztrófákra vezet. Annál nagyobb katasztrófákra, mennél nagyobbak a helytelenül és egymás ellen érvényesülő teljesítőképességek.

Az organizáció fogyatékosságának következtében a tudomány és a technika haladása a társadalmat nem közelebb viszi a boldoguláshoz, hanem távolabb. Éppúgy, mint ahogy a gyógyszer helytelen alkalmazása nem gyógyít, hanem öl.

Az organizáció fogyatékosságai bajt idéznek elő jólét helyett: a takarékosságból, többtermelésből, racionalizálásból és olcsóságból. Ezek a fogyatékosságok idézik elő, hogy érvényesülést nem talál és soknak mutatkozhatik az, amiből soha nem lehet elég: a tanult és képzett fej és a munkaképes dolgozó kéz.

Ebből a szempontból vizsgálom a kapitalista világrend problémáját és kutatom a válságból kivezető utat.

Ami legelsősorban szembeötlő, az a teljes zűrzavar, amely úgy a gyakorlati életben, mint az elméleti megállapítások terén uralkodik. Ugyanazok a gazdasági szaktekintélyek egy és ugyanabban az időben a legellentétesebb megálapításokat teszik és fogadtatják el a gazdasági közvéleménnyel. Valamikor meg fogják állapítani erről a korról, hogy ez a tájékozatlanság, a fejetlenség és a zűrzavarok kora, amelyben közgazdasági babonák és meg nem értett gazdasági jelszavak szabják meg a gazdasági élet útját és irányát; amelyben a politika uralja és irányítja a gazdasági életet, oly gazdasági jelszavak érvényesítésével, amelyek érdekeltségeket és legfőképpen politikai célokat szolgálnak.

Hacsak néhány közgazdasági jelszó értelmezését vesszük szemügyre, azt látjuk, hogy szaktekintélyek a gazdasági válság egyik kivezető útjául — igen helyesen — a takarékosságot jelölik meg. Ugyanakkor azonban más szaktekintélyek azt hangoztatják, hogy a gazdasági válság idejében takarékoskodni nem szabad, mert ezzel a fogyasztás csökken és a kereseti lehetőségek, ezzel együtt pedig a gazdasági talpraállás lehetőségei csökkennek. Az egyik szaktekintély azt hirdeti, hogy a túlprodukció jelenségeivel állunk szemben, ugyanakkor a másik megállapítja, hogy csakis a többtermelés oldhatja meg a válságot. Az egyik az általános drágaságot mutatja ki, mint a gazdasági bajok egyik fő okozóját, ugyanakkor pedig az árak csökkenésével magyarázza meg a válság okait és az árak emelkedéséből reméli a javulást. Ugyanaz a szaktekintély pedig, aki a többtermeléstől és az árak csökkenésétől várja a gazdasági helyzet javulását, megállapítja, hogy a racionalizálás — amely pedig a többtermelést és az árak csökkenését teszi lehetővé — munkanélküliséget, a kereseti lehetőségek csökkenését és a gazdasági helyzet súlyosbodását idézi elő. Az egyik megállapítja, hogy nagyon sokan vagyunk; sok az iparos, sok a kereskedő, sok a mérnök, sok az orvos, sok a tanár, sok a köztisztviselő, szóval minden foglalkozási ágból sok van; ugyanakkor megállapítja a másik, hogy nincs fogyasztás, mert kevesen vagyunk. Ugyanakkor, amikor az egyik szaktekintély megállapítja, hogy nem tudunk munkát adni a munkanélkülieknek és rámutat a különböző szakmákban munkásokban való túlterhelésre, ugyanakkor a másik szaktekintély bejelenti a veszélyt, hogy nincs utánpótlás a különböző foglalkozási ágakban, mert nem jelentkezik elegendő tanonc. Ugyanakkor, amikor új munkaalkalmak teremtésének és a fogyasztóképesség emelésének sürgős szükségessége tekintetében nincsen eltérő vélemény, a takarékosság egyik alkalmazott jelszavával, a „leépítés" jelszavával ép, egészséges gazdasági szerveknél meglevő *produktív* munkaalkalmak és fogyasztóképességek „építtetnek le", holott enélkül további új munkaalkalmak keletkeznének. Új munkaalkalmak nyújtásának jelszavával pedig oly *improduktív* munkák végeztetnek, amelyek terhei sokkal nagyobb meglevő fogyasztóképességek és munkaalkalmak megszűnését eredményezik.

Tudatában vagyok annak, hogy ebben a zűrzavarban rendkívül nehéz megtalálni a fix pontokat, az objektív tényeken alapuló igazságokat és ez alapon a válságból kivezető utat. Úgy érzem azonban, hogy helytelen volna elhallgatni azokat a gondolatokat, amelyekről azt hiszem, hogy hozzájárulhatnak a kivezető út mielőbbi megtalálásához.

*

SZÉL JENŐ a Kisipari Hitelintézet igazgatója egészen új eszmét vetett fel a gazdasági válság, de elsősorban a munkanélküliség leküzdésére és tanulmányában, amelyet a legközelebbi számban folytatunk

*

CSEREINTÉZMÉNY — CSEREJEGY címen ismertet a nagy nyomor szülte új gondolatot, mely főleg a munkanélküli iparosság és a tengődő kiskereskedelem új módon való felsegítését célozza. (A szerkesztő.)

Optimisták, akik rugnak

Angliában, ahol a Pickwick-klub is megszülethetett, mint ahogy ezt bizonyára méltoztatott olvasni, — a minap megalakult az optimisták klubja. A célja egészen időszerű: hirdetni, hogy semmi ok sincs kétségbeesésre a gazdaság visszonyok miatt, mert még lehetne a helyzet sokkal rosszabb is, mint amilyen, meg aztán „még úgy sohase volt, hogy valahogy ne lett volna" és — a macska egye meg a búbánatot, — tehát föl a fejjel emberek! Szóval, ezek a derék, hóbortos angliusok feladatukká tették, hogy az embereket dopingolják. Aki az optimizmusuk ellen vét, azt — megrugják.

Kérem szeretettel, nekem ez a klub fölötte rokonszenves. Szeretem azokat az embereket, akik mindig rózsaszínű szemüvegen át nézik a világot és jóleső derűt terjesztenek maguk körül. Különösen szimpatikus pedig nekem, hogy ennek a klubnak a tagjai rugnak.

Bevallom tudniillik, hogy én magam is nagyon gyakran jutok abba a helyzetbe, hogy szeretnék rugni. Például, mikor az utcán sietek és megállít egy ismerősöm, akinek jóformán a nevét se tudom és aki elkezd nyavalyogni:

— Mondja, mit szól a mai állapotokhoz? Borzasztó viszonyok, mi? Elviselhetetlen! Az ember folyton kénytelen valamiről lemondani. Maholnap már ennivalóra se jut, pedig már most is úgy vagyok vele, hogy egy nap krumplit eszem, másnap, a változatosságért, burgonyát!

Hát kérem szépen, ha én ilyenkor egy jót belerughatnék abba a siránkozó valakibe, de tetszik tudni, egy nagyon jót, úgy hogy az illető, mondjuk, háromfelé repedjen, hát adnék érte, (mit mondjak, mennyit adnék ma, amikor spórolni kell?) adnék öt pengőt. — feltéve, hogy éppen van nálam.

Mert minek siria tele az az ember a fejemet? Hogy nem jók a viszonyok? Nélküle is tudom. Hogy a bankjegyforgalom, — a Nemzeti Bank kimutatása szerint, — folyton csökken, az én kimutatásaim szerint pedig egészen megszűnt, azt is tudom. Mért sír? Mért akar engem is levenni a lábamról, holott én olyan fiú vagyok, hogy azt mondom üsse kő, amíg egészségem van, hajlékom van és paprikás krumplim van, addig semmi baj. Pedig bizony Isten, én is jobb szeretem a fácánt a krumplinál, dacára annak, hogy az ujabb tudományos tapasztalások szerint, a krumpliban sok a vitamin.

Most már valósággal úgy vagyok vele, hogy ha az utcán azt látom, hogy ismerősöm jön velem szemben, hát inkább elkerülöm, csak azért, hogy meg ne állítson és ne kezdhessen bőgni:

— Na mit szól? Az üzlet teljesen megáll. Nincs üzlet! Inkasszó meg pláne nincsen! Elpusztulunk!

Dehogy pusztulunk! Kibírtuk a tatárjárást, a mohácsi vészt, a török jármot, a Bach-korszakot, hát valahogy majd csak átvészeljük ezt a háború utáni pénztelenséget is. Mert egészen bizonyos, hogy lesz még szőlő, lágy kenyér.

Egyelőre azonban az egész emberiség meg van mételyezve undok, fekete peszszimizmussal és egyik ember tönkre silányítja a másiknak a lelkét a folytonos jajveszékeléssel, amely pedig semmit se használ, semmin se segít; legföljebb annyi az értelme, hogy az emberek szeretik a bánatukat megosztani mással. Az örömet már aztán inkább egészen maguknak tartják meg.

Csak a mai viszonyok közt születhetett meg ez a vicc is: A kávéházban együtt ülnek hárman egy asztalnál. Nem szólnak, nem beszélnek. Egyszerre csak felsóhajt az egyik: „Haj, haj!" Nyöszörög a második: „Ajajaj! Ajaj!" És nagyot nyög a harmadik is: „Haj, haj, haj! Aj, aj, aj!" Mikor ezt a szomszéd asztalnál meghallja Grün, azt mondja Blaunak:

— Hallod? Ezek hárman is a mai gazdasági helyzetről társalognak!

Mindenütt panasz, sírás, jajveszékelés, sopánkodás, nyöszörgés, kétségbeesés, ahelyett, hogy az emberek kemény, férfias nyakassággal néznének szembe a balsorssal, amely — tessék elhinni, — olyan, mint az epidémia: legjobban pusztít azok között, akik félnek és megijednek tőle.

A mostanság oly divatossá lett hülye viccek közt nem is egészen ostoba, mikor Miki így szól Taszilóhoz:

— Mondd csak kéhlek, most olyan sokat olvasok achól, hogy gazdasági válság van. Te tudod, hogy mi az?

— Persze, hogy tudom. Például az, hogy nekem most nincs pénzem és neked sincs. Érted?

— Úgy, hát ez az? És mondd kéhlek, soká tarthat az ilyesmi?

— Dehogy, most már nem!

— Nem? Miért gondolod, hogy nem?

— Miért? Hát mondd, te akarod, hogy így maradjon?

— Dehogy is akarom!

— No látod, hát én sem akarom. És senkisem akarja! Hát amit senkisem akar, annak muszáj megváltoznia!

Igaz, igaz! Ha mindnyájan akarnánk! Mindnyájan: franciák, németek, angolok, yankeek, kinalak és zulukafferek, — egyszerre vége volna az egész jeremiási állaállapotnak.

Egyelőre azonban még teleóbégatják az emberek egymás fejét.

Nagyszerű volna hát, ha mi is megcsinálnánk az optimisták szövetségét, hogy kitartásra serkentsük a kishitűeket, bizalomra a kétségbeesetteket és prédikáljunk erőt, bátorságot, reményt. Ha ez a klub nálunk is megalakul, én leszek az első, aki belép. Jaj, de jókat fogok én akkor rugni! Te jóságos Isten, hogy én milyen jólzűeket fogok rugni!

Szeredai Leó.

Kossuth Lajos és a Cipő-utca

Gallina Frigyes tanácsnok tanulmánya.

Nem tudom, más ember is úgy van-e vele, de jómagam mindenütt olvasgatom az utcák nevelt, akármerre járkálok.

Az utcai névtábák tömkelege egy-egy óriási emlékalbum, egy-egy hatalmas, élő lexikon, amely a legkülönbözőbb dolgokra emlékeztet, figyelmeztet és tanít bennünket, valamennyiünket.

Az utcanévtáblák történelmi mementók, kultúrhistóriai, várostörténeti dokumentumok. Beszélnek a multról, halkan, meghitten elmondják a jelent és intelmeket adnak a jövőre.

Csak természetes, hogy engem, mint embert is, mint a főváros emberét is Budapest utcanevei érdekelnek legelsősorban. Rajongva, lelkem mélyéből szeretem ezt a mesébeillően szép várost, a városok városát, melynek kenyerét eszem s amelynek minden erőmmel javára szeretnék lenni, amelyet minden lélegzetvételemmel, lelkes igyekezettel szolgálok. Azt szeretném, hogy falai között minden a legjobban és legszebben legyen elrendezve, hogy a mi becézett városunk példaképgyanánt állhasson a világ előtt.

Sokszor eszembe ötlöttek már azok a hibák, amelyek utcaelnevezéseink körül tapasztalhatók, szeretném, ha falainkon is szép és jó rend lenne. Ezeket a gondolataimat akarom itt, most legalább részben összefoglalni.

Járkál a budapesti, a vidéki magyar em-

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radioaktiv és rádiumelemet tartalmazó természetes 42° C° földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

ber a gyönyörű székesfőváros utcáin. terein s a szeme önkéntelenül meg-megakad a névtáblákon. Olvassa: Kossuth Lajos utca, Rákóczi út, Deák Ferenc tér, Városház utca, Csokonai utca, Arany János utca, Széchenyi utca, Ábel utca, Ferenc József tér, Gaál utca, Cipő utca... Igen! Cipő utca.

Most aztán álljunk meg.

Íme csak néhány találomra felsorolt budapesti utca neve. Mennyi gondolatot kelt föl ez a néhány utcanév a járókelő magyarban. Mily különböző gondolatokat!

Kossuth Lajos utca: 1848. Szabadságharc... nagy idők, nagy emberek... a magyar nép dédelgetett bálványa. Rákóczi út: a nagy bujdosó fejedelem, a kuruc idők... Pro libertate! Mikor hamvait hazahozták, bíbor, arany pompában... Deák Ferenc: a kiegyezés, a nemzeti lendület kora... Városház utca: az invalidusok remek barokk palotája, melyre itt-járt kor azt mondta Mária Terézia, hogy szebb, mint a bécsi Burg, — Csokonai utca: a Lilla dalok édesbús poétája, Arany János utca: a Toldi! Aranyveretű magyar versek... Széchenyi utca: a legnagyobb magyar! az új Magyarország pirkadata... Ábel utca: ... Jól láttam? Ábel utca! Hm... Mi a csodát keres ez a név a falon? Ferenc József tér: A nagy Monarchia... a Habsburgok... a magyar történelem hosszú századai... A világháború... Gaál utca... Ki ez a Gaál? Csak így: Gaál? Annyi derék, hétszilvafás Gaál él, lakik ebben az országban, városban, ugyan melyikre is gondoltak az elnevezésnél? Persze, sejtem, hogy valószínűleg a *„Peleskei nótárius"* kedves tollú, nevezetes szerzőjére, Gaál Józsefre, dehát mért nem írják ki a keresztnevét is, hogy a járókelő polgárnak ne lehessen kétsége, hogy az a régi magyar író kapta csakugyan ezt a megtiszteltetést? Miért legyen az utcanév — tábla — találós mese ilyen és sok más esetben, amikor viszont a másik fölöslegesen a szájamba rágja, hogy Kossuth Lajos utca, holott bátran megesküdhetem reá vakon, hogy nem Kossuth Ferencről, sem Kossuth Lajos Tivadarról nevezték el ezt a pesti utcát, hanem a negyvennyolcas idők éltető szelleméről, Kossuth Lajosról? Ki gondolna egy másik Kossuthra, ha csak Kossuth utcát írnának ki a táblára?

És végül: Cipő utca! Ugyebár el kell mosolyodni az embernek, mikor ezt olvassa le a falról... A derék lábbeli! Milyen megtiszteltetés. Kinek támadhatott ilyen félszeg, szánalmas eszméje, hogy egy utca a cipőről kapjon nevet? Hiszen ezzel a szóval még csak egy régi, kedves emlékű kocsmacégérre sem lehet emlékeztetni senkit! Ha még „Sarkantyús csizma utca" lenne, akkor még valahogy megjárná, de így, ilyen gyárias kifejezéssel: „Cipő utca"...? Ennyi joggal, ennyi okkal lehetne „Harisnya" utcánk vagy népiesen „Kapca" utcánk is ugyebár? Milyen szép lenne! Majdnem olyan meghitt, mint a „Cipő utca"?

Ime csak néhány találomra kiragadott utcanév és máris be tudom vele bizonyítani, hogy az utcaelnevezéseknek nagyon nagy jelentősége van ám! Az utcanevek elgondolkoztatnak, tanítanak, nevelnek, emlékeztetnek, kritikára késztetnek.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület eredményes mérlege

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága jan. hó 30-án tartott ülésében megállapította az 1931. üzletév mérlegét és elhatározta, hogy a f. évi február 16-án tartandó 92. évi rendes közgyűlésének javasolni fogja a 2,536.190.47 pengőt tevő tiszta nyereségének következő módon leendő felosztását. *Osztalékra fordittassék minden részvény után 8.— P, vagyis 200.000 db részvény után 1,600.000 P,* adassék a rendes tartalékalapnak az alapszabályszerű 124.227.97 P helyett 250.000.— P, az ingatlan-értékcsökkenési tartatalékalapnak 100.000.— P, a nyugdíjtartalékalapnak 100.000.— P, köz- és jótékonycélokra 15.000.— P, a felügyelőbizottság és a választmány tagjainak tisztelteldíjára 31.675.— P, a tisztviselők külön jutalmazására 120.000.— P, a fennmaradó 175.287.50 P pedig az 1932. évi nyereség és veszteség számlára vitessék át. Az 1931. krizis év megszakítást jelent abban az állandó fejlődési folyamatban, amelyről az egyesület előző évi mérlegei tanuskodtak, amennyiben egyes üzletágakban az álladékok csökkenése következett be. Megemlítendő itt a könyvecskékre, folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétek álladékában beállott apadás, amely a világszerte tapasztalható betétcsökkenésnek hazánkban is észlelhető következménye. Az év első felében az egyesületnek skerült *15,000.000 sv. frank névértékü, 20 évre 7 százalékos zálogelvelet Svájcban* egy előkelő ottani csoport útján elhelyezni. Az emisszió valuta-ellenértékét egyrészt túlnyomórészben a Magyar Nemzeti Banknak szolgáltatta be, míg másrészt ezzel a jelzálogkölcsönökbe fektetett tőke tekintélyes részét mobilizálni volt képes. Az egyesület főüzletágainak álladékát a következő számadatok tüntetik fel: *Betéti könyvecskékre elhelyezett betétek álladéka 78,350.826.66 pengő; folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétek álladéka 39,208.620.08 pengő;* úgy, hogy az egyesületnél elhelyezett tőkék álladéka, az egyéb hitelezők tételének beszámításával 137,946.873.91 pengő; a váltótárca álladéka 85,564.042.21 pengő; az értékpapirokra adott előlegek 3,424.930.06 pengő; adósok egyéb fedezetek alapján, valamint nyilt hitelek és különféle adósok álladéka 29,862.440.88 pengő; a jelzálogkölcsönök álladéka 62,916.295.58 pengő; a községi kölcsönök álladéka 9,161.010.28 pengő; a forgalomban levő egyesületi záloglevelek álladéka 35,989.485.20 pengő; az értékpapirtárca álladéka 10,199.303.59 pengő.

Terjed a mozgalom a GFB harisnyagyár ellen

— Védekeznek a budai kereskedők. —

Az a mozgalom, melyet a kereskedők az óbudai, Vihar-utcai *Guttmann és Fekete R. T.* harisnyagyára ellen megindítottak, *egyre nagyobb arányokat ölt.* Mint ahogy megírtuk, az akciót az szülte, hogy Guttmann és Fekete „Pók"-áruházakat létesített a főváros több pontján, melyekben a maga gyártmányait árusítgatta, mégpedig olyan áron, mellyel a detail-kereskedők, akik szintén tartják raktáron a GFB márkájú harisnyákat, nem képesek konkurrálni. Ezért kívánják a gyárat az elé az alternatíva elé állítani, hogy vagy megszünteti a Pók-áruházak konkurrenciáját, vagy pedig *a detail-kereskedők helyezik bojkott alá a GFB gyárat.*

Az első Pók-áruházat a Rákóczi-úton létesítette a gyár, melynek egyedüli tulajdonosa *Fekete* Jenő (Jakab.) Erre az alapításra a bosszú adott okot. Feketének ugyanis valami differenciája támadt a *„Magyar Divatcsarnok"* tulajdonosával, Rutkaival, aki egyik legjelentékenyebb vevője volt. Az összetűzés következtében Rutkai megszakított minden üzleti összeköttetést Feketével. Erre a harisnyagyáros megfogadta, hogy ott fog ártani Rutkainak, ahol tud. Nyomban meg is nyitotta a „Magyar Divatcsarnok" tőszomszédságában az első Pók-áruházat. Az első siker után megnyitotta a többit is.

Mikor aztán e miatt jogos felháborodás támadt a detail-kereskedők közt, Fekete Jenő úgy próbálta a kedélyeket lecsillapítani, hogy a detail-kereskedők javára leszállította a gyári árakat. Ezzel megszünt ugyan az az anomália, hogy a Pók-áruházak olcsóbban adták a harisnyákat, mint a többi detail-kereskedő, aki Guttmann és Fekete kommitense, de a kereskedők ezzel nem érték be, mert igen jogosan, főleg azt hangoztatták sérelemként, hogy *konkurrenciát csinál nekik a gyár, melytől árút beszereznek.*

Fekete Jenő mentalitására nagyon jellemző, hogy milyen magatartást tanúsít ő a többi harisnyagyárakkal szemben. Vevőkörét ő maga szokta látogatni és dúlt-fúlt, ha meghallotta, hogy a kereskedők nemcsak tőle szereznek be árút, hanem a többi harisnyagyártól is.

Történt, hogy Fekete néhány hónap előtt több kereskedőnél elkezdte ócsárolni egyik konkurrensét, a *Greber és Virányi*-harisnyagyárat.

— Ilyen árút tart ön raktáron? — kiáltott föl a konkurrens gyár harisnyagyártmányaira mutatva. — Nézzen ide!

Azzal — *ráköpött* a Virányi-féle harisnyára és ott, ahol ettől a nem tulságosan gusztusos művelettől a harisnya átnedvesedett, elkezdte morzsolni, tépdesni. Már most tudnivaló, hogy a műselyem igen *könnyen foszlik, ha nedves lesz.* Mindegy, hogy GFB, vagy Virányi-féle műselyemharisnya-e. A tépdesésnek persze meglett az a következménye, hogy a harisnya szétfoszlott. Fekete ekkor diadalmasan felkiáltott:

— No látja! Hát ez áru? Hát ez harisnya? Ilyet lehet raktáron tartani?

A dolog tudomására jutott a konkurrens gyárnak, mely *hitelrontás miatt haladéktalanul megtette a följelentést* Fekete ellen.

A pör már hónapok óta folyik és már eddig is egész sereg tanut hallgattak ki.

Mint halljuk, a kereskedők körében most ívet köröznek, melyen az aláírók becsületszóra fogadják meg, hogy minden összeköttetést megszakítanak a GFB gyárral, ha az a Pókáruházakban nem szünteti meg haladéktalanúl a harisnya árúsítást.

Zenei élet

A BUDAPESTI HANGVERSENYZENEKAR II. estjén Polgár Tibor, mint karnagy mutatkozott be. A Studió érdemes, fiatal művésze igen hosszú műsort dirigált végig, talán rátermettségét akarta ezzel alátámasztani. Debüje a siker jegyében zajlott le. Kvalitásai Stravinszky Tűzmadár szvitjében érvényesültek, melynek minden taktusa magán viselte a komoly studium sigillumát. A vendégművésznők: *Gerő Márta,* pompás zongorajátékával, *Kálmán Mária* ízléses hegedülésével, *Tóth Erzsi 2* Kodály dal művészi értelmezésével arattak megérdemelt sikert.

ERICOURT DÁNIEL cincinatii zongoraművész bemutatkozása sikeres volt. Finom billentésű, értelmes, ízléses zongorás. Chopin művek előadásában excellált. Közönsége melegen ünnepelte.

HEGEDÜS GYULA emlékének áldoztak vasárnap este a Zeneakadémiában. Rendkívül előkelő közönség jelent meg. Az igazgatói páholyban a kormányzó és családja. A hangversenyen a színi és zenei élet kiválóságai szerepeltek. Szem nem maradt szárazon, mikor Fedák Sári Magyari zenekarának kísérete mellett elénekelte az elhunyt nagy színész kedvenc nótáit. Lélekbemarkolóan szép volt ez, egyszerű, keresetlen, nemes, mint Hegedüs Gyula maga.

A MAGYAR HÁZIASSZONYOK kulturdélutánján *Nyéki* Sándor igazgató szellemes bevezetője után nívós hangverseny következett, melyen *Szamosi* Klára külföldi turnéjáról hazaérkezett énekművésznő pompás koloraturájával és *Pessy* Mara néhány izlésesen előadott dallal tünt ki.

FRECIA MASSIMO olasz vendégkarmester dirigálta a budapesti hangversenyzenekart. Qualitásai elsőrangúak. Minden szépséget plasztikusan hoz ki az előadott műből. Melegen fogadták, viharosan ünnepelték.

LIGETI DEZSŐ és SALGÓ SÁNDOR együttes koncertet rendeztek a Zeneakadémiában. Ligeti, aki különben a Városi Szinház magánénekese, kizárólag dalokat énekelt. Előadása rendkívül ízléses, lebilincselő. Mutatkozik ugyan itt-ott egy kis kiegyenlítetlenség technikájában, de azt abszolut muzsikalitásával pótoljo. Ligeti a jövő énekese, kinek nagy, komoly sikerei lehetnek. *Salgó Sándor* fiatal hegedűsünk szintén talentumos művész, meleg, zengő tonusa van. Súlyos műsorában különösen Paganini „God save the King" variációk rendkívül nehéz útvesztőjében kitünően állotta meg helyét.

Maller Imre

Uj budai utcanevek. A *Közmunkák Tanácsa Szarvas* Gábor nyelvtudós születésének századik évfordulója alkalmából teljesítette a Nyelvtudományi Társaság kérését és a Zugligetben levő Szarvas-utat *Szarvas Gábor*-utnak nevezte el. Az *Árok*-utcánál levő *Zug*-utca *Szarvas* Gábor-utca elnevezését megszüntette s ennek az *Árok*-köz nevet adta. Az I., Kelenföldön az egyik névtelen útvonalat *Dávid* Ferenc-utcának, a másik utcát *Náday* Ferenc-utcának, a harmadik névtelen utcát *Ujházy* Ede-utcának és a negyedik névtelen utcát *Edison* magyar munkatársáról és a telefonhirmondó és telefonközpont feltalálójáról *Puskás Tivadar*-utcának, az ottani két teret pedig *Puskás*-térnek, illetőleg *Puskás*-udvarnak nevezte el. A III. kerületben egy névtelen utat *Szomolnok*-utcának, egy másikat *Boglya*-utcának, a Táborhegy egyik névtelen utcáját *Páloshegyi*-útnak és a II., Bimbó-utcától keleti irányban haladó névtelen utcát *Árvácska*-utcának nevezte el. A Halászbástya rendezése kapcsán a bástya alsó részén felállította a *Szent György-szobrot.* A tanács kimondotta, hogy a szobron megfelelő szövegű bronztáblát helyez el, amely tábla felett a talapzat kövébe ezt a felírást vésik: „S. Georgius equitum patronus."

A Hadirokkantak Nemzeti Szövetsége élénk mozgalmat fejt ki Buda minden kerületében. Legutóbb a Krisztina-téri elemi iskolában volt népes tagértekezlet, amelyen jelen volt vitéz Árvátfalvi Nagy István országos elnök, Spannberger Alajos I. ker. előljáró, Nagy Józsa György fogalmazó és a fővárosi csoportok számos képviselője. Rebenyák István csoportelnök üdvözölve a megjelenteket, foglalkozott a rokkantügy sérelmeivel, végül indítványozta, hogy a szövetség országos elnöksége kövessen el minden lehetőt a sérelmek orvoslása érdekében. — A II. kerületi csoport kedves szeretet-vendégséget rendezett, amelyet *Vadász* Mihály kormányfőtanácsos, csoportelnök megnyitója vezetett be, majd ifj. vitéz Markos Mihály szavalata következett, amely után *Nemes* Antal püspök szívhez szóló szavakban emlékezett meg a hadigondozottak szenvedéseiről. Az ünnepséget vitéz Markos Mihály szavai zárták be. Adományban részesült 71 hadirokkant, hadiözvegy és árva.

NÉVJEGYEK, 100 db 1.60 pengő, szép kivitelben, kiválasztott betűkkel a Budai Napló nyomdájában. I., Bors u. 24. Telefon: 502—96.

MENYASSZONY képek Blahosnál, Fő u. 18

A Gellért-hegyi kioszk bérlete az idén lejár. *Mitzl* Szerafin a jelenlegi bérlő, azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy szerződését hosszabítsák meg. Ez esetben nagy terraszt építtet a vendéglő mellett, a kioszkot is megnagyobbítja, de erre a nagy kiadásra csak az esetben vállalkozhatik, ha a főváros a szerződés meghosszabításával lehetővé teszi a jelentékeny befektetések amortizációját.

LEGJOBB KENYÉR Kliment péknél
II. Kapás-utca 35.

A szülők iskolája második félévi tanfolyama január 19-én nyilt meg. Az előadások helye a Közgazdasági egyetem (IV. Szerb-u. 23.) II. emeleti VI. számú terme. Ideje pedig minden kedd esti 7 órája. A kurzus összefoglaló címe: „A környezet hatása a gyermekekre és a serdülőre".

GYERMEK képek Blahosnál, II., Fő u. 18.

Esti kereskedelmi szaktanfolyam nyilik meg február 1-én a *Budapesti Kereskedelmi Akakdémián.* Az előadások hetenkint négyszer, esti fél 7—9-ig lesznek. Rendes tárgyak: könyvvitel, (mérlegelmélet, átíró módszerek is), számtan, levelezés stb. A tanfolyam keretében kisebb csoportokban német, francia és angol nyelvet is tanítanak. A tanfolyam 5 hónapot tart.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham utca 1.

A cipésziparosok kiállítása január 16-án nyilt meg a Technologia épületében. A kormány képviselőinek és számos társadalmi előkelőségnek jelenlétében *Hadik* János gróf nyitotta meg a kiállítást. Megelégedettséggel állapíthatjuk meg, hogy a mindenképen nagyon sikerült kiállításban szép számmal vesznek részt budai iparosok is, mégpedig elismerésreméltóan mintaszerű és ízléses munkákkal. A kiállítás január végén zárult.

Adóügyi kiskáté (Almanach) 1932. Ily címen dr. Szepessy Mihály „Az Adózók Lapja" szerkesztője összegyűjtötte betüsorrendben a ma érvényben lévő törvényeket és rendeleteket, amelyek a köztartozásokra vonatkoznak. Megtaláljuk benne a most különös fontosságú rendeletek ismertetését az adótörlésekre, a felmondásokra, a végrehajtás alól kivett tárgyakra is. A megfelelő beadványmintákkal ellátott és nagy gyakorlati érzéssel összeállított mű ára 2 P és kiadóhivatalunk utján is megrendelhető, valamint a szerzőnél V. Bank-u. 3.

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

Szabad orvosválasztást
ingyen kezelést
elsőrangú szanatóriumi ellátást és műtőtermet, köt- és gyógyszereket, Röntgen, vegyilaboratóriumi vizsgálatokat, szülési- és műtéti segélyeket
biztosit tagjai részére a
Kórház és Egészségügyi Szövetkezet
IX., Üllői ut 3.
Budai igazgatóság
I., ATTILA-UTCA 5
Még ma lépjen be, ha a maga és családja egészségéről gondoskodni akar!
Addig törődjön egészségével, amig nem késő!

Kedves zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

UJ VEZETÉS
Szeifert-Kávéház
MARGIT-KÖRUT és ZSIGMOND-U sarok
a budai úri közönség találkozó helye
esténkint
ELSŐRANGU-CIGÁNYZENE
Kitünő meleg konyha, Bel- és külföldi lapok, Figyelmes kiszolgálás
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26

Ép testben — ép lélek

Addig törődj egészségeddel, mig nem késő

Rettenetes megpróbáltatásokon ment keresztül az utolsó két évtized embere. Békés nyugalmából, megszokott kényelméből kizavarta a világháború, mely 4 éven keresztül minden testi és lelki erejét igénybe vette, a háborút követő forradalmak, az azokat követő példátlan gazdasági válság pedig még jobban tönkretette az emberiség amúgy is megtámadott egészségét. A létért való küzdelem egész embert kíván, megkívánja, sőt követeli, hogy teljes testi és szellemi épsége birtokában legyen az ember és talán sohasem volt oly nagy szükség arra, hogy egészségünkkel törődjünk, mint a mai nehéz viszonyok között. Mindenkinek kötelessége saját magával, mint családjával és a közzel szemben, hogy féltékenyen óvja legdrágább kincsét: egészségét. Emberi gyengeség és talán lélektani momentum, hogy a legtöbb ember már csak akkor megy orvoshoz, mikor valamely betegség kétségbevonhatatlan jeleit fedezi fel magában, amikor gyakran már késő. Mennyi életet, mennyi tehetséget lehetne megmenteni, ha beidegződne az emberekbe, hogy egészségükkel addig törődjenek, amig nem késő, amíg a segítség könnyű volna. Az ember sajnos mindennel jobban törődik, mint az egészségével. Egészen természetesnek tartja, hogy a tulajdonában lévő vagyontárgyakat óvja, magától értetődőnek, hogy például az írógépét minden hónapban megvizsgáltassa, még akkor is, ha határozottan tudja, hogy annak semmi baja nincs. Mennyivel nagyobb érték a teremtés koronája: az ember és mennyivel fontosabb, hogy állandó orvosi vizsgálatnak vesse alá magát, amivel nemcsak azt éri el, hogy megakadályozza az esetleges betegség kifejlődését, hanem anyagi szempontból is előnyökhöz jut, mert a gyorsan felismert és gyógyított betegség kevesebb költséget jelent.

Ez az elgondolás hozta létre *„A kórház és egészségügyi szövetkezetet"*, mely most állította fel budai fiókigazgatóságát. A szövetkezet célja, hogy tagjainak és azok családtagjainak a legteljesebb biztosítékot nyújtsa egészségügyi téren, úgy megelőzéssel, mint a már meglévő betegség gyökeres gyógyításával. A szövetkezet tagja lehet minden felnőtt, keresettel biró férfi. ha egy 12.— pengős üzletrészt jegyez, amely esetben felesége és 18 éven aluli keresetképtelen gyermekei is részesülnek a szövetkezet részéről nyújtott szolgáltatásokban. A szövetkezeti tag havi 7.— pengős tagdíjat fizet és ennek fejében a következőkre van igénye: szabad orvosválasztás mellett orvosi vizsgálat, mindennemű gyógykezelés, műtétek, Röntgen- és laboratóriumi vegyivizsgálatok, kórházi és szanatóriumi ápolás. A szövetkezet alapszabályzata olyan tág teret ölel fel minden egészségügyi kérdésben, hogy részletesen nem lehet vele foglalkozni. Helyesen teszi azonban mindenki, aki fontosnak tartja a maga és családja egészségét, ha felvilágosítást kér az egyesület budai igazgatóságától, I., Attila utca 5., ahol a legnagyobb készséggel, mindenre kiterjedő figyelemmel informálják, továbbá a szövetkezet levelezőlaphívásra készséggel kiküldi kültisztviselőit lakására.

SZÉKESFŐVÁROSI AUTOBUSZÜZEM

AUTOBUSZOK A NAGYKÖRÚTON

A Székesfővárosi Autobuszüzem értesiti a m. t. utazóközönséget, hogy
f. évi január hó 25-től kezdődően
a Boráros-tér és Lipót-körut (Pannonia-utca) között
a NAGYKÖRÚTON át 12-es jelzéssel autobuszjáratokat indit

AZ AUTOBUSZOK MEGÁLLÓHELYEI:

a József-körúton: a Práter-utcánál, a József-utcánál, a Népszinház-utcánál
az Erzsébet-körúton: a Dohány-utcánál, a Wesselényi-utcánál
a Teréz-körúton: az Andrássy-utnál (Oktogon), a Nyugati pályaudvarnál
a Lipót-körúton: a Koháry-utcánál

Szakaszbeosztás: I. szakasz Boráros-tér—Wesselényi-utca
II. „ Práter-utca—Andrássy-út [Oktogon]
III. „ Dohány-utca-Pannonia-utca

Az autobuszok 2—5 perces időközökben közlekednek és

az első kocsi: a Boráros-térről 7·00 órakor; a Pannónia-utcától 7·00 „
az utolsó kocsi: a Boráros-térről 10·00 „; a Pannónia-utcától 10·00 „

A viteldíjak azonosak a többi vonalakon érvényben levő viteldíjakkal.
Budapest, 1932. január hó 19-én.
A SZÉKESFŐVÁROSI AUTOBUSZÜZEM IGAZGATÓSÁGA

KIRÁLY-FŰRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Személyi hírek

JÓZSEF FERENC főherceg vadászattal töltött néhány napot a vidéken.

RIPKA FERENC dr. udvari tanácsos, főpolgármester néhány napig makacs rosszulléttel küzdött, de a baj következmények nélkül szerencsésen elmult.

KOZMA JENŐ dr. állapota örvendetesen javul, láza elmaradt és így szanatóriumba vonult, ahol egy hetet tölt, hogy teljesen fölépüljön.

ERDÉLYI MÓRITZNÉ most kedves társaságokat gyűjt össze, hogy kellőképen elősegítse a Gazdaságvédelmi Társaság műsoros estjét.

PETERDY SÁNDOR az ismert író, a Hollós Mátyás Társaság alelnöke meghült és betegeskedik.

UJJ GYULA tanár érdekes és erős megvitatásra alkalmat adó előadást tartott a Magyar Földtani Társulat *hidrológiai* szakosztályának jan. hó 27-én tartott ülésén a föld belső melegének technikai felhasználásáról.

PORZSOLT BÉLA kormányfőtanácsossal, a Lukácsfürdő R.-t. vezérigazgatójával folytatott beható tárgyalásokat a muzulmán zarándoklatok és Budán gyógyulást kereső moszlimek ügyeiről a nagymuftival és a kulturkomité elnökségével.

FENYŐ MIKSA, a GYOSz igazgatója, napok óta betegeskedik budai villájában.

BÁNLAKY GÉZA a Szent Gellértfürdő vezérigazgatója erős hülés révén néhány napig betegen feküdt, de állapota javult.

KÖRMENDI FRIMM ÖDÖN, a Budapest Ingatlanbank Rt. ügyv. igazgatója, érdekes előadást tartott jan. hó 24-én a Budapesti Gazdálkodók *farkasréti* körzetében az építő takarékosság aktuális kérdéséről.

DOBROSZLAV PÉTER dr. ügyvéd, v. országy. képviselő, február 3-án a Magyar Nemzeti Szövetség Magyar-Bolgár Bizottsága előadó estjén „A bolgár kertészet a magyar termelés szolgálatában" címen ad elő.

Hollós Mátyás Társaság

ELŐADÓESTJÉN,

mely január hó 25-én, hétfőn gyűjtötte össze a tagok és vendégek nagy számát. *Hennyey* Vilmos dr. elnök megnyitó szavai után *Tóth* Béla ült a zongorához és megkapó, bravuros játékkal adott elő nehéz, virtuózok számára szerzett darabokat a közönség lelkes tapsai között. Utána *Biernaczkyné Inczédy* Margit énekelt, kedves, behízelgő, rendkívül iskolázott hangon különféle dalokat és főleg a keleti motivumokkal aratott átütő sikert. Majd *Gegus* Dániel ny. főkapitányhelyettes mondott el érdekes uti megfigyeléseket „Utazás a gyermek őfelsége körül" címen. A közönség mindig szívesen hallgatja az illusztris író kellemes előadását. Befejezésül *Tábori* Kornél, ez a nagytudású hirlapíró, aki ma messze elől jár az idegenforgalom nálunk rosszul termő térségein, — főleg a *keleti* idegenforgalom nagy fontosságáról értekezett az ő közvetlen modorában, amit élénken megtapsolt a nagyszámú közönség. — A társas vacsoránál a háznagy ünnepelte az előadókat, amit Gegus Dániel köszönt meg. *Ujj* Gyula tanár üdvözölte *Antalffyné Fémes Beck* Máriát és *Kampis* János művészeket az őket sikereik révén ért kitüntetések, *Virág* Ilonkát pedig a nemzeti szinházba aratott sikere alkalmából. *Husszein* Hilmi nagymufti tett fogadalmat a magyarság mellett kedves magyar szóval, — *Pávai Vajna* Ferenc dr. pedig Buda gyógyforrásairól és a tervezett mélyfúrások révén Buda jövőjéről rajzolt biztatóan ragyogó képet.

A mohammedánok Bárczynál. A magyar iszlámfelekezet és a budai autonom „Gül Baba" mohammedán vallásközség vezetőségének küldöttsége kereste fel *Bárczy* István nyug. igazságügyminiszetr, volt főpolgármestert, hogy közöljék a mohammedán dzsemmat (konvent) határozatát, mellyel *Bárczy Istvánt a magyar mohamedán felekezet mufetis-évé* (védnök) és a Gül Baba hitközség medsliszének (vének tanácsa) tiszeletbeli tagjává választották. A küldöttséget *Husszein Hilmi* effendi budai nagymufti vezette teljes főpapi díszben, a küldöttségben résztvettek a felekezet főjegyzője, baskijatib lovag *Umlauff* Szigfrid dr. szkv. huszárkapitány, László Zoltán dr. vakuf-gondnok, *Aga Abéd* imám stb. Lovag *Umlauff* üdvözölte Bárczy Istvánt lendületes beszéddel és kiemelte a volt főpolgármesternek az iszlám érdekében kifejtett munkásságát. Az iszlám hívei közül ötezernél több hősi halott fekszik a rákoskeresztúri temetőben, akik a magyar hazáért mentek a halálba. *Bárczy* István meghatottan mondott köszönetet, elfogadta a védnökséget és megigérte, hogy minden erejével azon lesz, hogy azok a kulturális és erkölcsi értékek, melyek az iszlámban vannak, a haza és Buda javára felhasználtassanak. A volt főpolgármester ezután vendégül látta villásreggelire a küldöttséget, melynél a háziasszonyi tisztet *Zilahy* Lajosné, *Bárczy* István leánya látta el.

A krisztinavárosi plébániajavadalomra, mely elhalálozás folytán üresedett meg, pályázatot hirdet a bíboros-hercegprimás. A pályázati kérvényeket február 20-áig, Budapest székesfővárosához, mint kegyúrhoz címezve, az esztergomi primási aulában kell benyújtani.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Esztergomból Budára autobusz jár néhány nap óta. Az esztergomi kereskedők, akiknek sűrün van dolguk a fővárosban, kezdeményezték a dolgot s az autobuszjárat révén lényeges időt takarítanak meg. Az autobusz ugyanaznap teszi meg az utat ide és vissza.

Strausz István dr. gyásza széles körökben keltet részvétet. Parlamentünknek e kiváló tagját, akinek leánya, *Rickl* Gézáné, tragikus körülmények közt hunyt el a napokban, *Horthy* Miklós kormányzó, Angelo *Rotta* pápai nuncius, *József* kir. herceg és *Auguszta* kir. hercegné, *József Ferenc* kir. herceg, *Anna* kir. hercegné stb. keresték fel részvétnyilatkozatukkal.

KEMÉNY VILMOS
nagyvágó mészáros és hentes
budai üzletét megnyitotta
I., HORTHY MIKLÓS-ÚT 56. SZ.
kiváló minőségű húsárúk, felvágottak
Füzfet: Központi Vásárcsarnok 26/A. Telefon: 88-3-61.

A Budai Társaskör február 4-én d. u. fél 7 órakor saját helyiségeiben műsoros estét rendez. *Ambrus* Tibor „Közegészségügyi érdekességek" címen előadást tart. Dr. S.-né *Hreljanovics* Anna operaáriákat és műdalokat énekel. Zongorán kíséri: *Hefty* Lajos. *Székely* Dóra színművésznő cseveg. Előadás után társasvacsora. Terítéték ára: 1 pengő 80 fillér.

A menekült szobor Budán. Kedves díszhez jutott a *Mikó*-utca és a Várba vivő lépcső, amelynek alján a Logody-utca keresztezésében most állították fel *P. Szatmáry Károly* mellszobrát, R. Kaizler K. szobrász művét. Ugy tervezték régen, a jó időben, hogy ezt a szoborművet *Szilágy-Somlón* állítják fel, de most, hogy ez elszakított terület, — felhozták Budára. Tehát így is különlegesség: — egy menekült szobor! — De van ennek más különlegessége is. A szobor ugyanis a Délivasút állomását nézi, pontosan a lehunyó napot. A mellszobor talpazatán pedg a következő felírás van:

P. SZATMÁRY KÁROLY
1830—1891.

A talapzat közepe táján pedig ez a három sor:

Dőre ki a letünt napra néz,
Ott éj közelg, — én csak a felkelőt lesem,
Magyar hajnal hasadására várok.

A csufolkodó véletlen úgy hozta, hogy a szobor a nyugvó napot nézi, — a szobor talapzatára vésett három sor első sora pedig dőrének mondja őt ezért. Talán Szilágysomlón a fölkelő nap felé fordulva állították volna fel Szatmáry Károly szobrát.

P. Szatmáry Károly szobra.

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége szombaton, e hó 23-án tartotta meg budavári szervezetének alakuló ülését, *Lampel* Vilmos a keresztény gazdasági és szociális, — valamint a keresztény községi párt budavári elnökének lakásán. *Toperczer* Ákosné, országos elnök, ez alkalommal mély benyomást keltett nagyszabású beszédet mondott, amelynek végén rámutatott arra, hogy a pártszervezésben tartós nagy siker csak úgy érhető el, ha nemcsak az egyes választókerületek, hanem az egyes különböző mentalitású lakossággal biró kerületrészek is, külön-külön megfelelő gondos irányításban és vezetésben részesülnek. A szervezés dr. Reisz Pálné Szuchy Mária, nagy körültekintésse lés eredménnyel végezte. Jelen voltak: Bendik Etelka, dr. Bernolák Nándorné, özv. dr. Cserey Antalné, özv. Donászy Ferencné, Engelmann Jenőné, Erdősi Gyuláné, Éllő Istvánné, Funk Hildegard, Gadányi Mihályné, Gyüszü Dénesné, dr. Garancsy Lászlóné, Kasics Margit, Lampel Vilmosné, Lász Károlyné, vitéz Lászlóffy Lászlóné, özv. Marnó Emilné, Nikovits Teréz, Ottrok Mihályné, özv. Pellech Kálmánné, Poddáni Anna, Spur Istvánné, Stoffer Mária, dr. Tergovics Aurélné, Török Zszsanna, Vörös Istvánné, gr. Zichy Gabriella, dr. Zombory Emilné, dr. Tille Gyula és még számosan mások, a kerület számottevő családjainak nőtagjai közül. Sokan írásban jelentették be csatlakozásukat.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

Nem jelszó! Valóság!
hogy
BUDÁN MINDENT MEGTALÁL
ékszerjavitások, brilliánsfoglalások megvárhatók!
a **Budai ékszerjavitómühelyben**
Kár Pestre fáradni!
özv. oroszhegyi **Szabó Istvánné**
II., Zsigmond-utca 12. ezelőtt Fő-u 45.

Szerdai esték társasága
e hó 3-án este 8 órakor társasvacsorára találkozik a CSÁSZÁR FÜRDŐ „Hollós Mátyás" termében. (Minden külön meghivás helyett)

Vezérszerepet visz a budai gazdasági életben a *Budai Iparosok és Kereskedők Köre,* amely agilis egyesület élén az ipart *Ravasz* László elnök, a kereskedelmet *Hubert* Vilmos ügyvezető elnök képviselik, latba vetve egész tudásukat a mostani nehéz gazdasági viszonyok közt sinylődő két gazdasági tényező érdekében. Innen indult ki az a mozgalom, hogy „Buda a budaiaké" és itt tervezik most a *Budai Husvéti Vásár* címen meginduló gazdasági megmozdulást. A Kör értékes estéket rendez, mint legutóbb e hó 26-án, amikor szűknek bizonyult a körhelyiség és a Hajas étterem nagytermét is zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség. *Hubert* Vilmos lelkes megnyitó beszéde után *Lendl* Adolf dr. törökországi éleményeiről mondott el érdekes részleteket. Ezt a kiváló tudóst nagy ovációval ünnepelték most is, mint minden alkalommal. *Viraág* Béla lapunk szerkesztője ismertette ezután a *mohammedán* vallás új alakulását Budán, mint fontos idegenforgalmi tényezőt, megvilágítva e kérdés multját, jelenét és nagy jövőjét, rámutatva az illetékes hatóságok különös viselkedésére e kérdéssel szemben. Majd *Medriczky* Andor tanácsi fogalmazó, aki éveket töltött Ankarában és kiváló ismerője a Kelet viszonyainak, fejtette ki — a közönség nagy tetszése mellett — nézeteit Társas vacsora közben felszólalt *Székely* Vladimir ny. főkapitányhelyettes, aki méltatta azt a küzdelmet, amit az Izlámért fejt ki a Budai Napló és szerkesztője *Viraág* Béla, — *Piazza* György bizottsági tag éltette a kör elnökségét, amivel általános visszhangot keltett. *Kemény* Dezső kamarai titkár szintén az előadót éltette. *Hubert* Vilmos ügyv. elnök zárószavaiban köszönetet mondott minden felszólalónak, az előadóknak és a vendégeknek, hogy ily nagy számmal jelentek meg. — Az estén, mint vendégek részt vettek sokan az I. és a II. kerületi iparoskörök részéről, azonkívül ott voltak, mint vendégek, *Hennyey* Vilmos dr. ny. államtitkár a Gazdaságvédelmi Társ. nevében, *Pávai Vajna* Ferenc dr. főbányatanácsos, *Gegus* Dániel ny. főkapitányhlyettes és neje, *Ligeti* Lajos igazgató, *Erdélyi* Móric kormányfőtanácsos, *Husszein Hilmi* budai nagymufti és neje, *Csohay* Géza tanács, *Szabó* László, *Kulcsár* Richárd igazgató, *László* Zoltán dr. p. ü. tanácsos, *Steinberg* Albert lapszerkesztő, *Seress* János szerkesztő, *Ziegler* Géza, *Piazza* György és *Tóth* Gábor törvh. biz. tagok, *Folly* József dr. ügyvéd, *Cellini* báró, *Kemény* Dezső. — A tagok közül *Ravasz* László elnök és neje, *Hubert* Vilmosné, *Fábián* József alelnök és neje, *Székely Vladimir* ny. főkapitányhelyettes, *Merényi* Richárd igazgató és a tagok egész sora. Kedvesen lepte meg a társaságot *Jány* Árpád pékmester kitünő lángossal és pompás tokaji borral.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

Választmányi ülése lesz a III. Kerületi Egyesült Polgári Társaskörnek, kedden, február hó 9-én este 7 órakor. Utána társasvacsora.

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK, ízléses kiállításban, a Budai Napló nyomdájában, I., Bors u. 24. Tel.: 502—96.

A krisztinavárosi Oltáregyesület hétfőn tartotta meg közgyülését *Pulai* István adminisztrátor elnöklésével, az Irgalmas Nővérek zárdájában. *Haspel* Ferencné *Balázsy* Lujza titkári és *Jakobey* Jolán pénztári jelentésének tudomásulvétele után az énekkar *Bodrogi* Lajos karnagy vezénylésével egyházi énekeket adott elő, *Márkus* Emilia szavalt, *Majorszky* József pedig előadást tartott az eucharisztikus lelkületről. *Hexner* István dr. pápai kamarás, szeminárlumi lelkiigazgató ünnepi beszédet mondott, majd *Ripka* Ferencné elnöknő zárószavai után a pápai himnusszal fejeződött be a közgyülés.

1 PENGŐ adagonkint naponta **élő halból** készül
Halászlé!
HAJAS ÉTTEREM
I., Krisztina-körut 61.

Seker-Bajrám ünnepét Budán február hó 7-én vasárnap rendezi az 1916. évi XVII. törvénycikkel elismert magyar iszlám-felekezet és a *Gül Babáról* elnevezett budai független magyar autonóm iszlám-vallásközség.

Az ünnepség programja:

D. e. 10 órakor az Esplanade szálló (III. Zsigmond-utca 40.) dísztermében Bajrám-ünnepi istentisztelet, melyet *Husszein Hilmi* effendi budai nagymufti celebrál papi segédlettel. Szentbeszéd, ima a kormányzóért és hazáért.

D. e. 11 órakor ünnepi ismerkedési reggeli az Esplanade éttermében és

Este 8 órakor a mohammedán-magyar kulturkomité Gül Baba emlék-társasvacsorája, kedves műsoros esttel kapcsolatosan.

A budai nagymufti-hivatal és kulturkomité testvéri szeretettel hívja meg az érdeklődő nagyközönséget.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

A mérleg címen új gazdasági, politikai és mérlegkritikai szemlét adnak ki és szerkesztenek *Flesch* László és *Seress* János. Az első szám meglepően érdekes és a szerkesztők nagy szaktudására és beavatottságára vall. Szerkesztősége és kiadója: IX., Soroksári út 38. Előfizetése: egy évre 20 pengő.

Gyász. *Róna* Márk, az Első Magyar Általános Biztosító Rt. nyugalmazott igazgatója, a Rózsadombi Egyesület tevékeny tagja hirtelen elhunyt.

I. ker., Iparos Kör Ifjúsági Csoportja a Budai Társaskör heyiségében (Déli vasut indulás ioldal) február 13-án, szombaton, tánccal egybekötött szerzői estét rendez *Nádor* Jóska népszerű nótáiból, *Komlóssy* Emma, *Ria* Mária, *Fekete* Pál, *Kalmár* Pál, *Kondora* Ferenc és a *Szerző* közreműködésével. Kezdete este 8 órakor. Belépődij nincs. — Műsor megváltása kötelező.

RÖPCÉDULÁK, olcsón és gyorsan! Budai Napló nyomdájában I., Bors utca 24. Tel.: 502—96.

A II. ker. Ált. Közjótékonysági Egyesület a megrendítő nyomor enyhítésére műsoros előadással egybekötött táncestélyt rendezett február 3.-án a budai Vigadóban. Előkelő hölgyvilágunk számos tagja készséggel vállalta a háziasszonyi tisztet a nemes cél érdekében. A rendező bizottság, mely II. Fő-utca 3. alatt működik, fáradhatatlan tevékenységgel azon van, hogy minél nagyobb anyagi sikert biztosítson az estélynek. Jegyek a délelőtti órákban már most is válthatók a bizottságnál.

A Független Frontharcos Perley Párt *dal- és zenecsoportja* megalakult és felkéretnek a frontharcosok, hadviseltek, hogy a párt férfi-, női- és vegyes dalzenekarába (fúvós-, vonós- és cigányzenekar) való *felvételre jelentkezzenek* naponta este 6-tól 9-ig a párthelyiségben (VIII., Vas utca 3. I. em. Tel.: J. 396—18) *Pintér* titkárnál, ahol a további felvilágosítást megkapják.

Társasvacsorát rendez ez idén, ahogy minden esztendőben, a Budapesti Gazdálkodók Egyesületének *Szibinkits* György elnöklete alatt álló *farkasréti* körzete a Sasadi út 72. sz. a. Királyné vendéglőben február 3-án, szerdán, amelyen résztvesznek a törvényhatósági bizottság, a mezőgazdasági érdekeltség delegált tagjai is, az Orsz. Mezőgazdasági és a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara tagjai.

Az Orsz. Magyar Dalosszövetség elnöksége és művészi bizottságának tagjai, *Frühwirth* Mátyás országgyülési képviselő ügyv. elnök vezetése alatt tisztelegtek *Karafiáth* Jenő kultuszminiszternél, aki a küldöttséget és az általuk előterjesztett kérelmeket szívesen fogadta, illetve azok támogatását kilátásba helyezte.

Nem törődik azzal az építtető nagyközönség, hogy az építkezésre vállalkozók *törvényes képesítéssel* bírnak-e, hanem csak azt tartják fontosnak, hogy *olcsó ajánlatot kapjanak.* Az építtető legtöbbször egész vagyonát fekteti be az építkezésbe, sőt arra még kölcsönt is vesz fel, mégis gyakran nem képesített irreális ajánlattevőnek ad megbízást, ami hamar megbosszulja magát. Az ilyen vállalkozók nem tudnak eleget tenni szerződésileg vállalt kötelezettségüknek, mert ajánlatuk sokszor az önköltségi árakat sem fedezi, ellenben *előlegeket szednek* fel az építtetőtől és a *megkezdett építkezést sokszor félbehagyva,* a munkát *elhagyják* és az építtetőnek helyrehozhatatlan károkat okoznak, úgy hogy végeredményben az építkezés többe kerül, mintha a legdrágább, de megbízható vállalkozó ajánlata alapján készítették volna el. Az ilyen kellemetlen meglepetésektől és károsodástól az építtető közönséget megóvandó, már most felhívja a nagyközönség figyelmét a *„Budapesti Építőmesterek Ipartestülete",* hogy a megbízás kiadása előtt a vállalkozó iparos jogosítványa iránt az Ipartestületnél, (IV., Irányi utca 17. sz. alatt, délelőtt 8—2 óra között) érdeklődjék és megbízást csak az esetben adjon, ha a vállalkozó megbízhatósága tekintetében teljes tájékozódást szerzett.

Üzenetek

Érdeklődő. Krisztinaváros. *Röser* Johann feleségével Berlinben nyomorog és koldul. Léhrner Mátyást letartóztatták. Kinek tulajdonát képezik a szép Pusztaszeri uti birtokok? Ha erről tudna, kérünk értesitést.

Csak egy kis sarkot kérek

Irta: **Laczó Viktor** dr.

Ha délelőtt tiz óra felé belépünk olyan órásüzletbe, amelyben az órákat járatják, azt vesszük észre, hogy az összes órákt ízet mutatnak ugyan, de ha pontosabban megnézzük azokat, látjuk, hogy az egyik három, négy, öt másodperccel előbb van, a másik három, négy, öt másodperccel hátrább van. hogy tíz óra körül vannak, azért van, mert a Föld úgy fordult a tengelye körül, hogy a Nap csak két óra mulva kerül a délkör fölé, hogy pedig mégsem egészen pontosak, annak az az oka, hogy az órák szerkezetei mégis csak különböznek egymástól.

Ha kimegyünk a piacra, meglátjuk az értékek fölé kifüggesztett árakat s az vesszük észre, hogy amikor a bab kilója 28—60 fillér körül mozog, ugyanakkor a fejeskáposzta 14—24, a rózsaburgonya 12—16, az alma 16—50, a paradicsom 12—18, a paprika 16—24, a félbarna kenyér 32—40 filléren áll. Csakhogy mindez nem azért van ám, mintha az árak rendszere mögött valami alapértéknek alapára úgy szabályozná az összes egyéb értékeknek árait, mint ahogy a Nap szabályozza az összes órák menetét. Van ilyen alapérték, de az csak filozofiailag jelölhető meg: az egyéni emberi *élet,* de ennek piaci alapára nem jelölhető meg sem aranyban, sem számban s minden

Családi hagyományok

— Régi budai családoknál —

Kedves visszhangot keltett a budai családok körében az a felhívásunk, hogy e családok történetének, hagyományának megmentésére összegyűjtjük és kiadjuk azokat a „BUDAI ALMANACH" 1932. évi kötetében.

E felhívás révén jutottak birtokunkba ujabb régi családok nevei és történetei köztük a

SACHER CSALÁDÉ

mely a mult század derekán, 1849-ben telepedett le itt. Még pedig két ágon (testvérek után). Az egyik Sacher Leopold a csász. kir. helytartótanács alelnöke volt, a másik Sacher Gusztáv, volt 48-as honvédfőtiszt, majd később főgimnáziumi tanár († 1891). A család Lengyelországból származik, ősi főnemesi indigenák, bárói ranggal és kettős nemesi előnévvel. Kronenethali- és smolenski Sacher Lipót báró családja Magyarországon már csak női ágon unokákban és dédunokákban él. Utolsó leánya: Wanda bárónő, néhány év előtt halt meg 88 éves korban. Néhai Corzan-Avendano Gábornak, a tudós matematikusnak és akadémikusnak volt özvegye. Fiai elhaltak, az egyik, Gábor, huszárezredes volt, a másik, Béla, mezőgazda. Gyermekeik Budán élnek. (Béla dr. az IBUSZ titkára, Gábor mérnök, repülőtiszt, Wanda: Machovich István főmérnök, Inez: Weber Sándor dr. bankigazgató, Baba: Vigyázó százados felesége.) Leányai közül Wanda: csikszentimrei László Mihály dr. m. kir. udvari tanácsos, az ismert régi politikus és pedagógus felesége, akinek egyik fia: Zoltán az ismert író, a Budai Napló főmunkatársa; Elza: Kerényi Andor veszprémi főszolgabiró neje. Sacher Gusztávnak két fia él, az egyik fővárosunk ujáteremtője, egyik nagynevű polgármestere: *Bárczy István,* a másik Bárczy Gusztáv, aki művészeti s közgazdasági tevékenységet folytat. Mindkét ágbeli leszármazók Budán élnek. A Sacher-családnak férfi-ivadékai élnek még Németországban, akik a világhírű írónak: Sacher-Masoch Leopold bárónak fiai. Névszerint Sacha, Arthur, szintén írók.

Hirt kaptunk más régi budai családokról, amilyen a *Seidl*-család is, mely a XVII-ik század végén jött Budára. Utóduk ma is itt élnek.

Jelentkezett a *Weisz*-család, mely szintén régi család Budán és egyik utóda *Weisz* Nándor gyógynövény-nagykereskedő, a Városmajor-u. 13. sz. a. Érdekes okmányai bizonyítják, hogy már 1800 körül ismert és engedélyes gyógyfükereskedők voltak Budán.

Értesülésünk van ujabban sok olyan családról, mely itt él rég óta, s díszt hozott a városra. Ilyen a Lechner család, nagy építőművészek és h. *Gyula* volt Madách Embertragédiájának első fordítója.

Régi családok a: — Weixlgärtner, Hutter, Max, Willinger, Stadler, Suppinger családok.

Reméljük, hogy így szájról-szájra adva a hírt e történelmi értékű gyüjteményről sikerül összegyűjtenünk a budai régi családokat.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Táncol?
Minden este!
a Zsigmond-kávéház és étteremben
II., Keleti Károly-utca 9.
9-es autóbusz megálló
Délután és este Brawo Boys Jazz
Tulajdonos: ZSIGMOND LÁSZLÓ
a Spolarich éttermek volt igazgatója

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

FŐVÁROSI KÖNYVTÁR BUDAPEST

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást
MERT BIZALMAS ➘ KEDVES SZOBÁIMBAN **TÉLEN** is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és a jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. **a TROMBITÁS** vendéglő tulajdonosa II., RÉTEK UCCA 12

egyéb értéknek az egyéni élethez való aránya kiszámíthatatlan és megnevezhetetlen. Nem marad más hátra, mint hogy belenyugodjunk az áraknak ama kettős forrásába, amelyek közül az egyik a jól-rosszul megkezdett *hagyomány*, a másik pedig az egymással szemben álló felek, az egyik oldalon a termelő, a munkaadó és a kereskedő a másik oldalon a munkás és a fogyasztó *próbálkozásai* az árak kiküzdésében.

Az áralakulások történelmének tanulmányozása igen érdekes. Semmiképen sem ártana, ha az iskolákban egy borjut vagy egy pár csirkét éppúgy végig kisérnének Szent Istvántól napjainkig, mint ahogy azt a vármegye fejlődésével, meg a haderővel teszik; s az, hogy amikor egy borjú néhány fillérbe került, de annak ellopását a jobb kéz levágásával büntették, épp oly tanulságos fényt vet őseinknek gondolkozásmódjára, mint a regősöknek és igriceknek dalai. A történelem azonban csak érdekes és tanulságos, de egyuttal meg nem másítható, meg nem ujítható. A jelenből azonban közvetlenül jobb jövőt formálhatunk.

Figyeljük meg csak gyümölcskereskedőinket, amint az almát, körtét, barackot szép oldalával kifelé fordítják, hogy a silány áruért a szép árúnak árát kérhessék s amint az asszonyok a szép áruért a silányabbnak árát kinálják; figyeljük meg, amint egy piacon, a kereskedők csendes kartelbe lépve minden bódéban ugyanazokat az árakat irják ki s amint a cselédek inkább kisietnek kora hajnalban a nagy vásárcsarnokba, csakhogy a villamosköltség leszámításával is néhány fillérnyi olcsóbbságot találjanak; figyeljük meg, amint a „marsandömód" a huszpengőre tartott kalapot tizenkét pengőért adja, hazaérkezve pedig azt halljuk, hogy a bátrabb szomszédasszony nyolcért kapta. Mi ez mind?

A német azt mondja: „übervorteilen" s a szótár ezt brutálisan úgy fordítja, hogy rászedni és csalni. Nem, mindnyájan tudjuk, hogy ez csak mindkét részről tudatos keresése az egyéni előnynek akár a másiknak kárával is.

A HÁZ KÖRÜL

Uj rovatot adunk ezzel főleg a házi asszonyok kezébe. Az egyes szaklapok és sok más forrás, de elsősorban a *Természettudományi Közlöny közöl* praktikus tanácsokat és útmutatásokat a házi teendők felől, — ezeket gyüjtjük itt össze. Fogadják szívesen.

A tintaceruzafoltok eltávolítása vászonból. Ezek a foltok rendszerint igen makacsak szoktak lenni, mert hiszen a tintaceruzát a tinta helyett maradandó jellegű feljegyzések készítésére szokták használni. Mindenesetre a friss foltok sokkal könnyebben jönnek ki, mint a régiek, mert ha a folt már állott a szöveten, akkor behatol a rostokba s onnan már a rostok sérelme nélkül nehezen távolítható el. Friss foltok esetében sósavval savanyúvá tett meleg alkohol is célravezethet s eltávolíthatjuk terpentinnel is a foltot a vászonból. Legtöbbször azonban régi foltokkal szokott dolgunk lenni, ez esetben a tisztítás alapelve az, hogy a festékeket, amik a foltot alkotják, elroncsoljuk. Ez a következőképen történhet. Klórvízzel kezeljük a foltot, utána fixirsóoldattal s végül vízzel öblítünk. Ha kell, ismételjük az eljárást. Lehet úgy is eljárni, hogy klórvíz helyett klórmészből és vízből álló pépet készítünk s azt kenjük rá a foltokra, utána előbb fixirsóoldattal, majd vízzel mossuk a foltokat. A festékroncsolásnál célhoz érünk hidrogénperoxidoldat (hyperol oldata) alkalmazásával is. Ez esetben a hyperol oldatához kevés szalmiákszeszt adunk. A szerrel benedvesített foltot napfényen szárítjuk, majd kimossuk és jól öblítjük az árut. Mondani sem kell, hogy mindezeknél az eljárásoknál leghelyesebben kis próbával kezdjük a tisztítást s csak ha látjuk, hogy jó nyomon megyünk, végezzük el a munkát. *Dr. Vásárhelyi László.*

A makk-kávé és készítése. A különféle tölgyek termését gyakran használják pótkávék készítésére, mert főzetük aránylag jóízű és a szervezetre káros anyagokat nem tartalmaz. A makk- és a pótkávék készítéséhez általánosságban használt egyéb nyersanyagok összetétele közt a lényeges különbséget a makk csersavtartalma szolgáltatja (a makk ugyanis 6—9% csersavat tartalmaz), melyből a makk pörkölésekor hasonló anyagok keletkeznek, mint a kávé csersavából. (A légszáraz makk pörköléskor súlyának körülbelül egyötödét veszti el.) A makk csersava pörköléskor azonban nem bomlik el teljesen és így a főzetben kimutatható. A makk-kávét épp öszehúzó hatású csersavtartalma miatt használják dietétikus célokra; házi szerként már rég használják sok helyütt bélhurut esetében. A főzet nem kellemetlen, elég tiszta, bár összehúzó, keserű izű. Kétharmadrész cukorral édesített makk-kávéfőzet egyharmadrész valódi kávéfőzettel elegyítve különleges mellékízt nem mutató, igen jóízű italt szolgáltat. Kesernyés ízének eltüntetése céljából a pörkölt makk-kávét gabonapótkávéval keverve is használják. A makk csersavtartalmát és így a főzet keserű ízét azáltal is csökkenthetjük, hogy a terméseket 24 óráig vízben áztatjuk, azután leöntjük és friss vizet öntve reájuk ezt az eljárást addig ismételjük, míg a víz többé erősen nem színeződik. Az így előkezelt terméseket megszárítjuk, a termés- és a maghéjakat eltávolítjuk, a magokat 4—8 részre vágjuk és utószárítjuk, utószárítás végeztével pedig pörköljük és megőröljük őket. Keserűtlenítés céljából úgy is járhatunk el Sabitschka szerint, hogy a terméstől, valamint a maghéj legnagyobb részétől megfosztott és felaprított magokat kétszer vagy háromszor forró vízzel leforrázzuk és utána megszárítjuk. *Dr. K. Gy.*

A teavíz megzavarodása. A víz klórozása nem oka a teavíz megzavarodásának. Oka valószínűleg az, hogy a teavizet sokáig forralja, mikor is — még nem kemény vizekből is — karbonátok válnak ki. Tessék a teavizet első felforráskor a lángról levenni és a tea készítéséhez csak teaszűréshez szolgáló szűrőt használni, mert ha a tea szüréséhez tej vagy más zsíros anyagok szüréséhez is használt szűrő szolgál, már a szűrőn maradt zsírnyomok is elégségesek lehetnek esetleg a tea megzavarodásának előidézéséhez. Kihűléskor a tea mindig megzavarosodik, mert ilyenkor a teafőzetből csersavastein (-koffein) válik ki. *Dr. K. Gy.*

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztárának negyedszázados jubileuma. A *Magyar Tisztviselők Takarékpénztára* megállapította az 1931. üzletév mérlegét, amely *a 176.000 pengő tiszta nyereség* mellett a tavalyi üzletév eredményével szemben körülbelül 15 százalékkal kevesebb tiszta nyereséget számol el és a mai viszonyok mellett igen kedvezőnek mondható. Az igazgatóság a február 8.-i közgyűlésnek 9 százalék osztalék kifizetését fogja javasolni, míg a tartalékalap dotálására 48.000 pengő fordítását ajánlja. Az intézet betét állománya 4.270.000 pengő, kihelyezései meghaladják az 5.000.000 pengőt. Visszleszámitolási hitelt csak igen kis mértékben vettek igénybe visszleszámitolt tartozásai alig 220.000 pengőt tesznek ki. Az óvatosság az intézet egyensúlyát a legválságosabb hónapokban is megvédte a megrázkódtatástól, sőt a bankzárlat idején saját szabadpénzkészletéből 300.000 aranypengőbetétet helyezett el a Pénzintézeti Központnál. A február 8-ára összehivott közgyűlés br. Perényi Zsigmond v. b. t. t. felsőházi tag elnöklete alatt meleg bensőséges ünneplés keretében emlékezik meg a negyedszázados, küzdelmes szervezőmunkáról, amelynek eredménye az az országos népszerűség és osztatlan bizalom, amely ennek az izigvérig tisztviselő pénzintézetnek a működését kiséri.

Vágó István Györgyöt a *Goldberger* gyár igazgatóját a 1932. évi közgyülés a vállalat igazgatóságába fogja beválasztani.

Kamatláb csökkentés. A *Nemzeti Bank* hivatalos váltóleszámitolási kamatlábának 8 százalékról 7 százalékra történt leszállítása kapcsán a fővárosi pénzintézetek elhatározták, hogy a betétüzletben az *Országos Hitelügyi Tanács* kormányrendeletben közzétett megállapításaihoz igazodva, félszázalékos kamatlábmérsékést léptetnek életbe. Ugyanezen elvek szerint történt általában a hitelezési feltételek megállapítása is, kivéve azokban a vonatkozásokban, amelyekre a kormányrendelet idevágó intézkedései kiterjednek és amelyeknél a kamatlábmérséklés — betéti kamatláb leszállításának csak félszázalékos mérve ellenére — egy százalék.

Kertgazdaság

Rovatvezető: *bernicei Kmoskó Sándor.*

Alkalmas-e a budai talaj a gyümölcstermesztésre. A budai hegyvidék és környéke úgy a talajösszetételénél és klimájánál, valamint természeti fekvésénél fogva is rendkivül alkalmas a nemes fajgyümölcsök tömegtermesztésére, sőt még olyan elhanyagolt és terméketlen területeken is, ahol máskülönben egyebet nem termelhetnénk, ott almát, őszi és kajszínbarackot, szilvát, diót stb. Különösen kemény héjasokat sikerrel termeszthetünk. Azonban miután a fa hosszú életű, természetesen azok helyét meg kell alapozni, illetve földjét is kellőképen megkell javítani, mint ahogyan azt az őszimunkálatok idején itt e rovatban ismertettem.

Kipusztult, vagy kiásott fa ugyanazon helyére gyümölcsfát sohase ültessünk, hanem attól mindig 2—3 méter távolságra és árnyékmentes, napos, levegős helyre.

A magastörzsü gyümölcsfákat egymástól 8—10 méter távolságra, míg a törpe fákat 2—3 méter távolságra ültessük, mert minél több napot, levegőt és világosságot nyújtunk a fáinknak, annál hosszabb életüek lesznek, sőt bővebben teremnek.

A gyümölcstermesztés kellő hozzáértést, de aránylag kevés befektetést igényel, a többi mező- és kertgazdasági ágazattal szemben és ha azokat megfelelő érzékkel és hozzáértéssel kezeljük és ápoljuk, azok ezt hálásan visszafizetik.

A jövedelmezőség elmaradásának a gyümölcstermesztésben mindig a helytelen kezelés a főoka. A rossz talajt okszerű kezeléssel megjavíthatjuk, de hozzánemértéssel még a talajt is jobban elronthatjuk, ugynez áll különösen a gyümölcsfák viszszametszésére ez oknál, aki ahhoz nem ért, ne is kisérletezzen azzal, mert tönkre teszi egész termését.

A nyugalmas időkben, most az időszaki munkálatok legfőbb idején, gondunk legyen főképp a talajporhanyitás, a fán száradt gyümölcsmumiák leszedése és elégetése, a fák céltudatos visszametszése és korona ritkitása, a gyökértáplálás kémiai szerekkel és fekete, földdé vált érett istálló trágyával stb. mint ahogy már itt az őszimunkálatok rovatában említettük, mert minden idejében elmulasztott munka a jövő évi terméshozamának rovására történik.

Mindezekre nézve bővebb felvilágosítást nyujt, a számtalan eddig ismeretlen ujításokkal *„A gyümölcsfák Termésfokozása és Termésvédelem"* című hézagpótló szakkönyv, mely

előfizetőinknek 30 % kedvezménnyel P. 3·50 árban

megrendelhető a szerzőnél, Budapest VII. Aggteleki-u. 17.

Gyümölcstermesztők figyelmébe!
Gyümölcsfák termésfokozását
összes kártevők irtását, elvénhedt fák ifjitását, ápolását sikerrel, jutányosan vállalja volt erdélyi földbirto kos
jól beyált módszerével
TERMÉSVÉDELEM:
Budapest, Aggteleki-utca 17.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN
ESTE
ÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

GARSZONLAKÁSOK
I., Lógodi-utca 74-76
TELJES KOMFORTTAL: fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással. Étterem, társalgó, telefon. Felvilágositás: A házgondnoknál, vagy STILUS ÉPITŐ R.T.-nál I., Attila-u. 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36.

Rózsa-utca 90. számu földszintes ház telekárban 50/0 kamatozás mellet. Andor-u. 20. sz- alatt 4 lakásos bérház 30 éves adómentességgel 18.000 P-ért. Istenhegyi-út 46/B négyszobás modern villaépület 30 éves adómentességgel, nagy gyümölcsössel, telkek a Pusztaszeri-uton cca 300 □-öl nagyságban. Farkasréten Hóvirág- és Torbágyi-utak között 140-160 □-öl nagyságban. Diósárok-út 12. nagy gyümölcsös eladók
STILUS ÈPITŐ RT., I., Attila-utca 95-99.
Telefon: 55-7-44 és 55-8-36

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

BUDAI NAPLÓ NYOMDÁJA
a legszebb kivitelü nyomtatványokat készíti a legjutányosabb áron!
I., Bors-utca 24. Telefon 502-96

A „CENTRUM" kertes öröklakása aranyérték!
Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolidabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes építési akciónk keretében, aug. 1-i beköltözéssel, fővárosunk legelőkelőbb részén megépitjük *kilencedik társasházunkat,* a Horthy Miklós-körtér melletti, Diószegi-út 7. sz. alatti „Tátra-udvar"-t. Versenyen kivül álló, villaszerű, *kertrenéző hallos,* loggiás, délifekvésü 1, 2, 3 szobás *tehermentes, névreszóló* öröklakásrészek. *Hangfogó válaszfalak. Díjtalan üzlethelyiségek. Olcsó fix árak.* A szomszédos „Pannonia-udvar"-ban 30-60% lefizetéssel egy pár már elfogadható 2, 3, 5 szobás kertes öröklakás kapható. Kivánatra prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPÍTŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Bérautók
esküvőre, városi, vidéki és külföldi utakra minden időben, legolcsóbban rendelhetők.
Magánjellegü (taxióra nélküli) elegáns luxuskocsik.
Félnapra 15 pengő.
Aut. 83—8—24. (53)

Telek, ház, lakás

Uj telekparcellázás
Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni müút mellett, kitünő minőségü, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyujtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán sielés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Németvölgyi-út 2b. sz. a. autógarázs vagy nagyobb műhelynek vagy raktárnak megfelelő helyiség és több üzlethelyiség kiadó. Felvilágosítás a helyszinen vagy Aut. 831—09. (10)

Sósfürdőnél egyemeletes, 3 lakásos ház, összes közművekkel 40.000 pengő 24.000 pengővel átvehető. — Ugyanott 150 öles telek is. (6)

Háromszobás lakást keresek minden mellékhelyiséggel 1932. május 1-re az Erzsébet-híd és Margit-híd között, Dunapartra nézőt. Értesitést 55—2—52 számon, vagy a kiadóba kérek. (26)

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Hidegkúti úton, Star filmgyár mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

ÖRÖKLAKÁS, 1, 2, 3, 4, szobás, Pasaréti-út legelején épülő előkelő villában kapható. Kerekes Barnabás építésznél. Telefon: 85—3—54.

PASARÉTI-UT legelején épülő előkelő ikervilla felerésze eladó. Kerekes Barnabás építészmérnök. Tel.: 85—3—54.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Fery Oszkár utcában 206 öles telek eladó. Építési iroda I., Naphegy-utca 21. Tel.: 527—80. (2)

Ne dobja el
kiégett, elromlott villanykörtéit. Minimális árért garancia mellett használható állapotba helyezzük
TÓTH ISTVÁN villanyszerelő, I., GREGUS-UTCA 8. SZÁM Telefon: 510-29

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fűtéssel, melegvízzel, hároméves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fütéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos müépitésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

Öröklakások
Buda legszebb helyén
Horthy Miklós-út 132. sz. a. épülnek
Beköltözés
folyó évi auguszus hó elsején.
Prima kivitelü, hallos összkomfortos 1-2-3-4 komfortos szobás lakások.
Meglepő olcsó árak
Tervekkel és felvilágositásokkal szolgálnak dijtalanul:
Tervező: Molnár István
Horthy Miklós-út 36. I. 6. Tel. 58-1-57.
és
ÖRÖKLAKÁS CSALÁDIHÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Wekerle Sándor-utca 24 félemelet 43.
Telefon: 257-27.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

XXIX. évf. 1073. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. FEBR. HÓ 11.

HIRDETÉSEK:
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések díja mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

A Sárostól — Gellér-ig

Nem tévedésből írtam így a címet, — nem sajtóhiba.

A Sárosfürdő modern felépítésének tervezésekor a városházán még afelett vitatkoztak, hogy hány gyertya jár havonkint valamelyik tanácsnok úrnak, vagy ügyosztálynak, — és mire a Sárosfürdőt, mint Szent Gellért fürdőt befejezték, a fővárosnak európai nivón álló elektromos művei és mintaszerű gázgyára ontja a fényt, nemcsak a tanácsnok urak szobáiban, hanem száz és száz négyzetkilométerre terjedő városi területen.

A mai Gellértfürdőt a régi Sárosfürdőtől elválasztó két időszak között oly nagy a különbség, mint a faggyugyertya és a Gellérthegyet megvilágító villamos reflektor között. A tervezéskor Pest még vidéki város volt, Az építkezés befejezésekor pedig Budapest Európa egyik jelentős nagy metropolisává fejlődött, a honalkotó belső magyar nemzeti erő révén.

Nem tudom, hogy ezzel a rohamos fejlődéssel együtt fejlődtek-e a város vezető egyéniségeinek lelki arányai, de ha elgondolom, hogy Buda világhírű forrásait ma is együttkezelik még, — egy ügyosztályban — a csatornákkal; — ha elgondolom, hogy a világon egyedül álló thoriumos gyógyforrásainak nincsen más szakértője, mint egy opálbányász, — arra kell következtetnem, hogy a város vezetősége nem tudott versenyt fejlődni e város haladásával és nincs tisztában azokkal a mérhetetlen kincsekkel, amelyek bölcs intézése és kihasználása nemcsak város-, de országmentő hivatással bírnak.

Erős távlatból nézve ezt a várost, amily szemmel azt a távoli külföld: Páris, London, New York, esetleg Kairó, Teherán, vagy Kalkutta nézi, ahol az intelligencia — a mi hiányos idegenforgalmi szolgálatunk és propagandánk miatt, — inkább csak az ittjárt turisták elbeszélései révén bír tudomással Budapestről, — az általuk felállított távlati képben, Magyarország csak nagyon homályosan, Budapest ködös körvonalakban jut szerephez, amiből azonban markáns megvilágításban emelkedik ki az a fogalom: — Gellértfürdő.

Minden ittjárt idegen, turista vagy beteg, kereskedő vagy diplomata, kódorgó világkalandor vagy tudós kutató föltétlenül és markánsan vési belo emlékezetébe, fotografálja le az agyhártyájára a Gellértfürdőt az ő csodálatos környezetével, látképeivel ezen a kiválasztott helyen, ahol a Kelet síksága találkozik a Nyugat hegyóriásaival, ahol az alföldi nagy rónaságot, mint valami istenáldotta piramist uralja a Gellérthegy és ezüstszalagként szeli ketté ezt a képet a Duna. Emlékezetében csillog ennek a fürdőpalotának keleties színpompája, kényelme, minden gyönyőrűsége, száz lépcsőnyi mélységben fakadó forrásai, domboldalba épült, világraszóló hullámfürdője. És mondhatnám, hogy talán egyedül ez emelkedik ki abból a ködös képből, amit erről az országról, nemzetről és városról rajzol maga elé a külföld.

És most maga a város próbálja valami megbocsáthatlan módon letörni ezt az ékességét, aláértékelni ezt a nagy értékű drágakövet, nibelungi kincset azzal, hogy valami ügyetlen, érthetetlen módon dobta piacra, mint értékét vesztett, idejét mult, elavult, lejárt intézményét, valami különös dobpergés mellet kínálva azt bérbe, talán eladásra, kótya-vetyére.

Még, ha komoly amerikai milliárdosok tennének is bérleti ajánlatot, le kellene inteni azt a legnagyobb határozottsággal nagy nyilvánosság előtt és dokumentálni így, hogy a Gellértfürdő ennek a városnak legértékesebb alkotása, a magyar nemzet egyik féltett kincse és — ha már a gazdasági viszonyok arra kényszerítik a várost, hogy ezt az értékét is alkuvások tárgyává tegye — négyszemközt tárgyalni az ajánlattevő bérlőkkel, a legszigorúbban kikötve azt, hogy ezekről a tárgyalásokról a nyilvánosság előtt szó sem lehet, mert a nagyvilág talán nem veszi észre majd a megállapodás esetén, hogy a Gellértfürdő nagy neve mögött szerényen meghúzódik egy kis Rt. A Gellértfürdőről semmiesetre sem lehet úgy beszélni, ezt a kérdést úgy kezelni, mint ahogy beszéltek arról annak idején és kezelték a Sárosfürdő ügyét. Aki ezt nem látja, aki ezt nem érti, annak belügyminiszterileg meg kellene tiltani, hogy a székesfőváros városi ügyeivel foglalkozzék.

A Gellértfürdő különben is nem egy kétségbeejtő vállalkozás, amelynek anyagi romlása megköveteli, hogy a város mindenáron túladjon rajta és dobpergés mellett hirlesse, hogy az, amit a legnagyobb értéknek ismer el az egész világ, — egy gazdaságilag rosszul megalapozott tákolmány. A Gellértfürdő önmagát fenntartó, hasznot hozó intézménye a fővárosnak, amely föltétlenül megérdemelné, hogy a maga nagy világértékéhez méltón kezeljék a városházán, ahol ma már nem faggyugyertya mellett olvassák a Sárosfürdő aktáit, hanem elektromos reflektorok mellett olvassák azokat a kábeltáviratokat, amiket amerikai milliomosok váltanak a várossal a Gellértfürdő felől Gellér Mihály megbizottjuk utján, aki mint jó üzletember ma szintén aláértékelni igyekszik a bérve veendő objektumot, hogy a vásárra vetett értéket minél jutányosabb áron szerezze meg.

Igy jutottunk el a Sárosfürdőtől — Gellér Mihályig.

Dubonai Pál

Tovább zuhan a hegy

— A téglagyárak merénylete —

Azt a lehetetlen és tarthatatlan helyzetet, amit az óbudai hegyvidéken teremtett az Óbudai téglagyárak könyörtelen üzleti önzése és mohósága, amellyel sokszáz polgári család jólétét és életét is fenyegeti, — semmi szín alatt sem tűri tovább az Óbudai Hegyvidéki Szövetség. Végsőkig menő harcot hirdet, minden fórumot megzörget, minden hatósághoz védelemért kiált.

A lezuhanó óbudai hegyvidék életharcáról most azt a hírt kapjuk az elszánt harcosok egyikétől, hogy most már a belügyminiszter védelmét kérték a hegyvidék sorsába rosszakaratúan beavatkozó egyik ügyvédi iroda, és egy *Lantos* nevű téglagyári igazgatónak a minden hivatalos intézkedést kigúnyoló, lekicsinylő, semmibevevő eljárása ellen. A külső *Bécsi* úton néhány jelentéktelen gyár, köztük a *Kemény* testvérek kartonfestőgyára ontja utálatos füstjét a hegyvidékre, tűrhetlenné téve az ott tartózkodást. A gyárakat okvetlenül át kell helyezni a Kelenföldre, de addig is, az így a hegyvidék orra alá épített gyárakra füstemésztő készüléket kell szerelni, még pedig sürgősen. Buda fürdővárosnak nincsen szüksége erre a bűzös füstfátyolra.

A belső Bécsi út viszonyait a Budai Napló már többször szóvá tette elég erős szóval. Most *Szilágyi* Károly v. nemzetgyűlési képviselő és *Szervei* György főtitkár népes küldöttséget vezettek vitéz *Keresztes Fischer* belügyminiszter elé, aki nagy megértéssel fogadta az óbudaiak panaszát és megígérte, hogy rövidesen szakreferenst küld ki az ügy kivizsgálására. Szakemberek, köztük *Pávai Vajna* Ferenc dr. főbányatanácsos hivatalos szakvéleménye szerint az egész budai hegyvidéken *bárhol bányászható ugyanaz az agyag* s így a téglagyárakat *ki kell telepíteni sürgősen.* Ki az ürömi völgybe, jó messzire. Ott modern telepet kell létesíteni *megfelelő munkáslakásokkal.* Ez történt január 28-án. Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség mozgalma oly élénk visszhangot keltett a belügyminisztériumban, hogy a téglagyári üggyel foglalkozó illetékesek külön memorandumot kértek a részletes sérelmekről, amit *Szilágyi* Károly február 4-én be is nyújtott.

Nagyon természetes, hogy Lantosék a régi jól bevált recept szerint a munkások tömeges elbocsátásának kilátásba helyezésével és egyéb szociális okokkal fognak védekezni a kitelepítés ellen. Csakhogy ez a lejáratott védekezés egyáltalán nem állja meg a helyét, mert ha új telephelyüket elfoglalják, *munkáselbocsátásról szó sem lehet,* mert az agyagbányászás mellett új telep felállításáról és munkáslakásokról kell gondoskodniok, ami még több munkáskéz igénybevételét biztosítja.

Ha a téglagyárak kénytelen-kelletlen elfoglalják a nekik kijelölt új telephelyet, a telep üzembehelyezése mellett emberhez méltó lakást kell építeniök annak az éhbéren tengődő 120 polyák munkásnak, akik 100 esztendős, dülledező odukban húzódtak meg az időjárás viszontagságai elől.

Gondoskodik az Óbudai Hegyvidéki Szövetség más patronusokról is, akik erélyes kézzel védik meg a békés polgárok érdekeit Lantos úrék kapzsisága ellen. Tisztelgett a szövetség küldöttsége *Wolff* Károly pártvezérnél is, aki ennek hatása alatt az alábbi levélben kérte dr. *Sipőcz* Jenő polgármester védelmét az óbudai hegyvidék számára.

Budapest, 1932. jan. 11.

Kedves Barátom!

Az uflaki kisemberek évek óta hadakoznak az Óbuda—Uflak-i téglagyárak ellen, melyek eddig két utcát nyeltek el, a telkeket veszélyeztetik, robbantásokat eszközölnek. A hatóságok immel-ámmal védik a lakókat. Három bizottság állapitotta meg a kisemberek igazát, de a nagytőke legfeljebb 2000 pengő birságot kap és rombol tovább. Felkérlek, mutasd meg a város erélyét és ne tűrd ezt a tekintélyrombolást a kisemberek szemében. Én az ügyet magamévá teszem, cselekedni fogok, de előzőleg ezt a levelet írom és kérem válaszodat. Szivélyes üdvözlettel kész híved:

Wolff Károly s. k.

De küldöttség készül fölkérni *Hunyady* Ferenc grófot is, hogy a hegyvidék igazát és csufondárosan kijátszott jogait a parlamentben is megvédje.

A hegyvidék pártját fogja maga a főpolgármester, dr. *Ripka* Ferenc is s így remélhető, — hogy ez a véres háború az eddig kijátszott polgárság diadalával végződik.

S. I.

Szerdán

alakult meg a Hunyady-csoport, amiben sokan olyan véletlent látnak, amely döntő befolyással lehet Buda sorsára, mert a szerdai estéken alakult ki az a társaság, mely a budai közéletet szeretné megtisztitani és régi puritán patriarchális erkölcsök uralmát visszaállitani. Egy ilyen szerdai estén mutatkozott be Budán Hunyady Ferenc grófról is és egy csapásra megnyerte a budaiak rokonszenvét. Azt mondja magáról, hogy agrár, de nagy készültsége révén minden kérdésben otthonos. És ha agrár? Buda sem város, hanem park, liget, hegyvidék, erdő, szőlő, kertgazdaság, vagy — legalább is annak kellene lennie, ha fürdőváros akar lenni. A fürdőhely fogalma is sokkal közelebb áll a faluhoz, mint a városhoz. Budára az a városi elem költözött mindig, mely ösz-önszerüen érezte a faluhoz való kötöttségét, szeretle a természetet, a nagy nyilt eget, a madárdalt és — talán éppen ezért költözött Budára Hunyady Ferenc gróf is. És talán éppen ezért történt, hogy a budai szerdai esték hatása alatt szerdán alakitotta meg a csoportját. „Nem tudhatjuk, hogy mit hoz a jövő."

Az uj agrárcsoport tagjai: Gallasz Rudolf, Kray István báró, Petró Kálmán, Rakovszky Tibor dr., Somssich Antal gróf, Turchányi Egon, Zsigmond Gyula és a vezére Hunyady Ferenc gróf. A párt főbb programmpontjai: a titkos választójog fokozatos kiterjesztése, a puritán közélet biztositása, az összeférhetetlenség kiirtása, harc az ipari kartelek túlkapásai ellen és az agrárlakosság érdekeinek hathatós védelme.

Bajrám ünnep Budán

Buda társadalma a mohamedánokért — Vendégek a világ minden részéről

Hatalmas zöld zászlót lengetett a szél a Lukácsfürdővel szemben álló Esplanade szálló homlokzatáról. A zöld mezőben aranyfélhold fénylett. A vasárnapi sétáló közönség érdeklődve nézte, amint a szálló bejárata előtt nagy csoportok alakultak, fezes, turbános, keleties viselkedésű emberek rajzottak ki-be a kapun, autókon érkeztek díszruhás tábornokok és más magyar előkelőségek, köztük

BÁRCZY ISTVÁN

Budapest nagynevű főpolgármestere, volt miniszter, mint a Gül Babáról elnevezett *magyar-mohammedán* vallásközség védnöke (mufetis).

Buda jövendő sorsának, idegenforgalmának és gyógyforrásainak beláthatatlan következményeit rejtő — világviszonylataiban még föl sem mérhető, — budai ünneppé vált ezzel a harmadfél század után ismét istentisztelettel bevezetett Sekker Bajrám mohammedán ünnep, amelyen részt vettek a magyar mohammedánokon kívül az itt élő bolgár, bosnyák, albán, török, montenegrói híveken kívül — Marokkó, Egyptom, sőt China, India és Jáva mohammedánjai.

Ha a városházán a bécsi vitrinen is túl, de *Kelet felé fordulva* méltatnák ezt az óriási horderejű és kihatású kérdést, akkor a magyar idegenforgalom — minden *Maki*-avelizmus dacára — Budapestet oly világemporiummá avatná, amely megmentené a székesfővárost attól a szégyentől, hogy világismert gyöngyét és ékességét: — a *Gellértfürdőt,* bérbevételre fölkínálja.

*

A Zsigmond utcai fürdőrész táján vasárnap hamar elszaporodott érdeklődő közönség kíváncsian nézte, amint egymásután érkeztek báró Petrissevich ezredes a Mária Terézia rend főtitkára, Hodola altábornagy, vitéz Galantay Glock tábornok, Weixlgaertner ezredes, Hindy Szabó csendőrszázados: teljes katonai díszben. Hennyey Vilmos államtitkár, Gegus Dániel ny. főkapitányhelyettes, Pávai Vajna Ferenc dr. főbányatanácsos, Hubert Vilmos nagyiparos, báró Eperjessy Árpád min.

Téli gyönyörök- magyar tájon

Lillafüred télen

Irta: *Vákár P. Arthur*

A téli világ csodás varázsa, a hermelin fehér palástba burkolt hegyek-völgyek, az acélosan ózondús levegő, a lépteid nyomán csikorgó szűzfehér hó, a korcsolya,a si, a csilingelő szán úgy csábitanak ki a szabadba, a zuzmarás fenyvesek, bükkerdők közé, mint a magyar nóta, a cigányzene hivogat a mulatók, a táncoló párok közé. A fővárosi embernek éppúgy, mint a vidékinek, a változatosság örömét nyújtja a téli magyar táj. A hó, a jég kicsalja az embert otthonából, ha szereti a tél gyönyöreit és megbecsüli egészségét.

Aki pár óráig akar áldozni a tél örömeinek, az a budai hegyek közé rándul, akiknek távolabbi célok, nagyobb kirándulás gyönyörei lebegnek szemei előtt, azok a pilisi hegyeket, a Dobogókőt, a Mátrát, a Galyatetőt keresik fel, azok ott gyönyörködnek a csillogó hóban, a szemkápráztató napsütésben, az erdő csöndjében, az ismeretlen vidék varázslatában.

Aki a természet és a kultura csodás találkozását és ölelkezését keresi, az a magyar Tátra felé vágyik: Lillafüredet keresi fel, hogy amiről oly sokat hallott és olvasott, azt a valóságban lássa.

Lillafüredet, Budapestről a Gödöllő—Hatvan — Gyöngyös — Mezőkövesd — Miskolci autóúton vagy a budapest—miskolci MÁV. vonalán érheti el az ember, de van egy másik útvonal is, amely Eger—Répáshután keresztülvisz Lillafüredre. Ha Répáshután vagy Paradfürdőn igyekszünk Lillafüred felé, utunk az ország legcsodásabb vidékén visz célunk felé, hol a felvidéki táj s az erdélyi levegő gyönyörködtet véges-végig.

Valamikor, réges-régen, seregszemlét tarthattunk országunk természeti gyönyörűségei felett. Sok volt. Káprázatos volt. Ma megszűkültek a határok és megfogyatkoztak a természeti gyönyörűségek. Másé lett a Felvidék! Nincs Erdély! Más ország ékkövei lettek Tátrafüred, Lomnic, Bácska, Bánát, Baranya. Erdély, a Délvidék s a Felvidék gyógyhelyei és klimatikus vidékei Borszék, Tusnád, Előpatak, Herkulesfürdő s a többi értékek és áldott helyek más ország horizontjába kerültek s más országok látják örömét azoknak a gyógyhelyeknek, amelyeknek létesítéséhez annyi magyar áldozat és annyi tenger gond járult. A Dévénynél magyar földre lépő Dunát, magyar áldozat segítette át a Porta Orientálison és a Vaskapun. Életre kell hívnunk mindazokat a természeti kincseket, amelyek megcsonkított hazánk határain belül, akár a föld felett, akár a föld mélében vannak. Értékképzés és értékkitermelés szükséges, hogy mindaz, amit magunkénak vallunk: nemzeti értékünkké és közkincsé váljék. Ha sokat is vesztettünk, — talán azt mondhatjuk: mindent, — azért vannak értékeink, amelyeknek hasznosítása és értékfelfokozása révén, sokat produkálhatunk államháztartásunk, s végelemzésül a köz javára.

Európa országai, Svájc és Olaszország példáján okulva minden alkalmat megragadnak, hogy minél több olyan értéket termeljenek ki, amelyek a világ érdeklődésére számíthatnak, amelyeknek révén országukba csábíthatják azokat, akiknek életszükségletét képezik az utazás s ezzel az ismeretek kibővítése, s amelyek egyben az ország lakosságának is életszükségletét jelentik.

Lillafüredről sokat írtak és beszéltek. Rendszerint ugyanaz a kritika, amely — talán — kérlelhetetlenül mondott ítéletet Lillafüred felett, ugyanaz a kritika, elismerést érdemlő buzgalommal hirdette, hogy nem elég csak Budapestre hívni az idegent, mert a kultur nyugat metropolisaiból érkező idegen nemcsak gyönyörű fővárosunkra kíváncsi, hanem a vidék szépségeire és kulturájára is.

Restelkedve szoktuk beismerni, hogyha az idegen magyar vidéket akar látni, akkor azt csak úgy teheti, hogy egy nap alatt vissza is tér a fővárosba, mert tiszteletreméltó városaink egynéhány, új, modern szállodájától eltekintve, a legtöbb helyen nem találja meg az idegen azt a kényelmet, amelyet otthon megszokott, s amelyről lemondani nem tud.

Saját szemeimmel látni akartam azt a helyet, amelyet annyi kritika szántott végig. Látni akartam Lillafüredet télen, hogyha szabad, ha megérdemli, harsonása, támogatása legyek, a tél gyönyöreit nyújtó magyar Tátrának.

Miskolc felől, nayszerű műúton, a diósgyőri gyári kéményármádiái mellett, Máról regélő vadászkastélya mellett röpít az ről regélő vadászkstélya mellett röpít az autó Hámoron keresztül Lillafüred felé.

Festői elrendezésben, égig nyúló lomb és tülevelű erdővel borított hegykulisszák egymásba ívelésénél, a tervezőépítész felvázolását híven követve fekszik a csodás palota szálló. Valakik: a hegyek, a patakok, a sziklák, a völgy, a zúgó patak, a levegő, a táj szerelmesei tervezték ezt a csodás szimfóniát, amelynek neve volt és neve lett és neve lesz a másik szimfónia: Lillafüred.

A hegy oldalán egy kis vasút kígyózik, amely erdőn, sziklánál, alagutból előbújva, mögéje kanyarodik a palota szállónak, hogy az álomáson lerakva és felvéve utasait, eltűnjék egy másik alaguton be az erdők közé, vagy fel a Kerekhegy tövébe, hol a magyar kincstár közel 60.000 kat. hold erdő ura. 60.000 kat. hold erdő között fekszik Lillafüred. Ez a gazdaember szemében azt is jelenti, hogy Lillafüred vendégeinek 60.000 hold területet, hegyet, völgyet, sziklát, nyáron árnyat, pázsitot, télen pedig a téli sport minden válfaját bocsájtja rendelkezésre.

Csodás sétányok, szemkápráztató vízesések, utak, alagutak, vágatlan erdőséggel övezett hegyek közé ékelt hatalmas tó, amelyen nyáron szandolinok hasítják a sötétlő tó tükrét, télen pedig a korcsolyázók visszhangozzák a befagyott tó örömét. Fehér sziklák között: Patrona Hungariának hatalmas szobra. Békesség, csend és egészség, az ember bárhová néz.

Még csak Pávai Vajna geológiai kutatásának beteljesülése van hátra. Annak is jönnie kell.

A Palota szálló? Palota és szálló egyformán és egyszerre. Elgondolásában és kivitelében szívemberekneek a munkája, akik művészieset, szépet és lakályosat akartak teremteni, hogy a magyar föld pihenni vágyó vagy sportért élő gyermeke, avagy az idegen, akit Európából vagy Amerikából ide csábítunk, ne csalódva távozzék, de szerelmesen vággyék vissza. Vissza, a tél gyönyörűségeit nyújtó vagy a nyár kedvteléseit adó Lillafüredre.

Ha a Palota szálló északi frontját nézed, vagy az északi frontról nézed mindazt, amivel a természet telehintette Lillafüredet, vagy a déli részen legelteted tekintetedet, nem lehet azt nem mondanod, hogy minden ott van a maga helyén és úgy van, amint azt a legngyobb tervező, az Isten tervezhette és alkotta.

A Palota szálló belseje látványosság és történelem. Magyar látványosság és magyar történelem. A berendezés, a munka magyar vállalkozók és magyar munkások alkotása. A történelem onnan beszél le a falakról s a szines ablakokról. Minden szoba, minden terem egy-egy látványosság, a magyar tervező és a magyar asztalosipar remeke.

Az ablakokból csodás kilátás. A Palota szállónak van egy külön látványossága: a Mátyás korabeli polgári étkező. Kincses Kolozsvár szülöttjének, Mátyás királynak kora elevenedik meg a falakon és a magyar történelem beszél hozzánk az ablakokról. Kilenc ablak, kilenc történelemről regél. Az első ablak így szól hozzánk:

„Dietás Pozsony, magyar Duna öre,
Multon mereng, vár — koronás jövőre."

A másik így siratja Erdélyt:

„A hegyek közt a nemes dalol,
Nehéz sóhajtás sír a Cenk alól."

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radioáktiv és rádiumelemet tartalmazó természetes 42¼ C° földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

tan., Hu Dzsin Ya kinai tanár, egyetemi lektor, Max János alezredes, Zajti Ferenc, dr. Medriczky Andor, Szilágyi Károly v. nemzetgyűlési képviselő, Horváth Károly vezérigazgató, lovag Leidl Henrik, Szervei György, Piazza Győző főv. biz. tag, báró Giuseppe Celligi, Rezulovics Mehmed bég, Erdélyi Mór kormányfőtanácsos, dr. Folly József ügyvéd, Suppinger Ferenc műépítész, Ravasz László I. ker. Iparoskör elnöke, Eperjessy Gyula, Harsády Róbert, Kiss Árpád dr. ügyvéd, Kálmán Ernő dr., Horváth József dr., Hódossy Kovách Géza, Mehmedagics Izmail effendi budai imám, Topcsi Aga, Musztafa hitközségi medslisz elnök, lovag Umlauff Siegfried dr., László Zoltán dr. p. ü. tanácsos, Hasszán Gvozdovich pasa, Buljubasich Begó, Fest Ottó, Légrády Sándor, Rendessy József, Haidics Haidár, Szlatinovics Mohárem, Fazlagics Mechemed, Suhayda Ferenc, Hadzsi Muszics Haszan beg, Guckler Gyula főhadnagy és még számosan a társadalom színe-javából.

Alláht imádva!

Az imaterem zsúfolásig megtelt; a mozlimek fejükön turbánnal és fezzel, levetve cipőiket a nagymufti jeladására, Mekka felé fordulva leborultak a földre és megkezdődött arab nyelven az egyszerűségében is megható szertartás. A Korán idézetek felolvasása és a buzgó imák befejezése után, a nagymufti arab nyelven imát mondott a hazáért, Horthy Miklós kormányzóért és Bárczy Istvánért. Majd prédikáció következett, melyben a mai ünnep fontosságát méltatta a közönség előtt. Utána Umlauff dr. a mohammedán felekezet főjegyzője a magyar társadalom részéről és a mohammedán magyar kulturkomité megbízásából üdvözölte a nagyszámú muzulmán testvéreket. Az istentisztelet befejezése után régi arab-muzulmán szokáshoz híven a nagymufti vendégül látta a közönséget és kitünő mokkakávéval, valamint a szokásos keleti cukorkákkal kínálta meg a megjelenteket.

Izlám bankett.

Este 9 órakor volt az Esplanade szálló éttermében a „Mohammedán Magyar Kulturkomité" által rendezett ünnepi Gül Baba emlékvacsora, amelyen mintegy százötven meghívott vendég vett részt. Az asztalfőn ült *Bárczy* István, jobbján a nagymufti, balról pedig vitéz Galántay Glock tábornok. Az első felköszöntő előtt felállott a nagymufti és rövid ima kíséretében megáldotta Bárczy Istvánt arab nyelven, majd bosnyák nyelven vitéz *Horthy Miklós kormányzót* éltette.

Az üdvözlést megköszönte *Bárczy* István és általános figyelem közepette az egész közönségre mély hatást tevő beszédet mondott, amelyben hitvallást tett a *magyar iziámakció mellett* és kifejtette majdnem félórás beszédében a Gül Baba probléma világjelentőségét, az idegenforgalom szempontjából is. Színes szép szóval ecsetelte régebbi törekvéseit, hogy a keletet ide kapcsolja a testvériség révén, — utazásait keletre és ott szerzett kedvező tapasztalatait, amelyek szerint a magyarság a keleti népek legműveltebb és a nyugat szívében élő előretolt őre, — Budapest pedig a *Kelet kapuja!* Megköszönte a nagymufti áldását azt a megtiszteltetést, hogy a vallásközség védnökének választották meg és azt kívánta, hogy moszlim polgártársai együtt boldoguljanak magyar testvéreikkel a közös cél érdekében.

A vendégek lelkesen, szinte tombolva ünnepelték a Budapest népszerű újjáépítőjét: Bárczy Istvánt.

Ezután *Virág* Béla köszöntötte Bárczyt, rá mutatva mindazokra a nemzeti és városi előnyökre, ami e kérdés hátterében dereng felénk, szenvedélyesen tárva fel lelkének fanatikus hitét a kelet révén várható megujhodásról.

Azután vitéz *Galánthay-Glock* Tivadar tábornok beszélt. Szónoklatát törökül kezdte és magyarul foytatta. Elmondotta, hogy kora ifjúságától a keleti nyelvekkel foglalkozott, aminek nagy hasznát látta akkor, amikor az Uralban Perm városában, mint hadifogoly ötszáz mohammedán katona jeltelen sírja fölé méltó emléket állíthatott. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Medriczky* Andor dr., székfőv. tanácsjegyző *Gázi* Kemál pasát, a török nemzet megmentőjét és nagy reformátorát éltette. *Zajti* Ferenc az Indiákat járó kutató szólalat fel ezután. Szeretné közelebb hozni a 77 millió mohammedánt, akik Indiában élő fajrokonaink. Igen fontosnak tartja a parszikkal való összeköttetést, akik India kereskedelmét és pénzügyeit bonyolítják le. Indiában, a turáni népek mintegy 150 milliója tartja velünk a rokonságot, mely az Attila kultuszban nyilvánul meg leghatározottabban és az 1933-ik „Attila emlék esztendőben" fog nagy arányokban megnyilatkozni. *Gegus* Dániel ny. főkapitányhelyettes a főmufti nejét és az estélyen jelenlévő hölgyeket poétikus szavakkal éltette. *Szervei* György igazgató maláji nyelven köszöntötte a jávai mohamedánok nevében a nagymuftit és azzal fejezte be beszédét, hogy a jávai testvérek jönni fognak:

Selamat tocankoe Machti!

Végül a legtávolabbi kelet fia *Hu Dsin Ya dr.* kinai tanár, — aki mellett egy bájos marokkoi hölgy ült, — mondott felköszöntőt Magyarországra és a turáni testvériségre.

A jelenlévő szláv anyanyelvű muzulmánok sokáig gyönyörködtették még bánatos énekeikkel a közönséget. Befejezésül a jelenlévők állva énekelték a himnuszt végig.

Magyar volt-e Buda
a török hódoltság idején?

— Littke Aurél tanulmánya —

A lakosság számát illetőleg a török uralom korából biztos adataink nincsenek. Károlyi Árpád számításai szerint 1685—86-ban Buda és Pest férfilakossága a helyőrséggel együtt 14.000-re, a nők és gyermekek száma 12.000-re tehető, úgy hogy az összes lakosság 24.000—26.000 lehetett.

A lakosság zömét a törökök alkották, akiknek legnagyobb része a helyőrséghez tartozott. A katonákon meg a tisztviselőkön, a bírákon és papokon kívül azonban találunk a törökök közt nagyobb számmal iparosokat is. Különösen nagy számmal voltak köztük timárok, akik tekintélyes társulatot alkottak. Műhelyeik a debbágkháne (timárműhelyt jelent) külvárosban *a mai Rudasfürdő* és várkerti bazár közé eső területen állottak. A bőrcserzéshez az *Ördögárok vizét használták.* Jó hírnévnek örvendett mindenekelőtt a *szattyángyártás.* Buda visszafoglalása alkalmával a foglyok közt kitünő szattyánosok akadtak, akik részben a híres drinápolyi szattyánosok műhelyeiben tanulták mesterségüket. A cserzővargákon kívül találkozunk fegyverkovácsokkal, aranyművesekkel, üstkészítőkkel, rézművesekkel és cukrászokkal is. Az üstkészítők és rézművesek műhelyei a középső várban voltak és itt volt a cukrászok boltja is.

A budai kereskedők közt kétségtelenül voltak török kereskedők is.

Az iparosokon és kereskedőkön kívül azonban akadt Budán akárhány olyan török ember is aki a tudománynak volt barátja és pártolója. Az 1686-i ostrom alkalmával Kalocsai Márton, a hadi tanácsnak egyik kéme vendége is volt egy ilyen török úrnak Budán.

Volt köztük számos orvos is. Evlia korában Dsáfer Cselebi Muszli aga és Ali Zámen voltak híresebbek. A háborús idők folytán különösen a sebészetben voltak jártasak az orvosok. Sebészeik közül Madsar Jován, aki valószínűleg magyar ember volt, tünt ki tudományával.

Evlia a *budai török költőkről* is említést tesz.

A török lakosságnak egy, bár csekélyebb részét tehették azok a nyugalmazott agák, török főtisztek, kincstári hivatalnokok, bírák stb., akik Magyarországon születtek és nyugdíjaztatásuk után az ország fővárosában telepedtek le és itt élvezték 4—5000 oszpora havi nyugdíjukat. Körülbelül 80—90 koronának felel meg, mi sok pénz volt abban az időben.

Buda mohammedán lakosságának nagy része — úgy látszik — délszláv volt. Erre mutat legalább Evliának az a megjegyzése, hogy Buda egész lakossága boszniai bosnyák. Pigafetta, aki 1567-ben járt Budán, meg azt mondja, hogy minden török katona érti a horvát nyelvet. Amikor Verancsics Antal, egri érsek, akit Pigafetta is elkísért konstantinápolyi útjára, megjelent a budai pasa előtt, olaszul adta elő jelentését, a pasa pedig törökül válaszolt. A tolmács szerepét pedig egy padovai zsidó vitte. Pigafetta itt megjegyzi, hogy horvátul is megértették volna egymást, mert ezt a nyelvet úgy a nagykövet, mint a pasa is beszélte. Voltak azonban a pasák és török főtisztek közül sokan, akik *jól beszéltek magyarul is. Evlia is azt állítja, hogy Buda lakosai tisztán tudnak magyarul.*

Februári kulturestjét az „Országos Kath. Népszövetség" *Lampel* Vilmos vezetése alatt álló *budavári* szervezete, a budavári kath. leánygimnázium termében, vasárnap, e hó 7-én rendezte a szokott sikerrel *Szabó* Pius páter dr., tábori főesperes, elmés beszédjével azt fejtegette, hogy a hittől elrugaszkodott néhány évtized előtti korban elhintett vetésnek most aratjuk keserű gyümölcsét s hogy az államnak, társadalomnak és a családnak roskadozó pilléreit, csak a hitélet erős fejlesztésével tudjuk ismét feltámasztani. Közreműködtek még: *Ritter* Irén, ifj. *Wiesenberger* Antal, továbbá *Sárosi Schöberl* Ferenc műkedvelői szintársulati igazgatónak vezetésével: *Habel* Józsefné, *Radványi* János, *Tolnay* Béla, *Szalay* Mihály. Kedvesen és szellemesen konferálták az estét *Lampel* Vilmos és *Radványi* János. A zenét ellátta *Balázs* Dóri ny. főmérnök.

A Fehér Asztal farsangi vidám estjét február hó 2-án rendezte a II. ker. Érseki kath. reálgimnázium dísztermében kitünő sikerrel. A zeneszámokon és bohózatokon kívül előadták Rózsa Ernő és Novotny Lajos 1 felv. operettjét, melynek úgy szerzőit, mint ügyes szereplőit, Gárvai Grosshaus Gabyt, Maczek Ducit, Szabó Emmit, Fülöp Boriskát, Novotny Lajost, Eller Istvánt és Péter Józsefet számtalanszor hívták a függöny elé. A közönség, mint a „Fehér Asztal" minden estjéről, most is megelégedetten távozott, szeretettel és elismeréssel méltatva az est pompás műsorát.

Sycambria jelmezest

A pálcás urak sorfala között vonult be Wenckheim József grófné patrona Esterházy László herceg, protector kíséretében a Corporatio Sycambria (Foed. Em. XVII.) által, február 1-én, a Budai Vigadó összes helyiségeiben rendezett hagyományos hetedik álarcos jelmezestélyre, ahol őket a hatalmas rendezői gárda élén Márton Lajos festőművész, prior és Wagner Vilmos bálelnök fogadta. Fél 11 órakor harsonaszóra megindult a jelmezesek felvonulása. Ötletes és szebbnél szebb jelmezek nagy tömege káprázlatta el az előkelő közönséget. A most már fővárosszerte közkedvelt mulatságon a hajnali órákig maradt együtt igen jó hangulatban a nagyszámú előkelő közönség. Jelen voltak: Asszonyok: Lukovszky Kornélné, Előry Károlyné, Musztetz Jánosné, Palka Ödönné, Zartler Hermanné, Benisch Arthurné, b. Szabó Istvánné, Urbán Gyuláné, Norgauer Richardné, dr. Gerliczy Józsefné, Homolka Ernőné, Höchtl Ferencné, Czupra Jánosné, Thomanóczy Gusztávné, Sipos Dezsőné, Kendoff Antalné, dr. Laczkovich Elemérné, dr. Matyák Elemérné, Wagner Vilmosné, Viraág Béláné, Takách Mihályné, dr. Meszlényi Sándorné, Apáthy Gáborné, Karvaly Viktorné, Király Sándorné, Garai Aladárné, Fray Istvánné, Izsépy Gyuláné, Stepankó Albertné, Krause Brunóné, Payer Gyuláné, Bartalits Aladárné, dr. Pavlovits Gyuláné, Kalocsai Gyuláné, Laczkovich Gyuláné, Gózon Gyuláné, Perlaky Györgyné, Oberndorfer Rudolfné, Holecz Tiborné, Schmidt Tiboldné, Kovalik Józsefné, Rignáth Béláné, Novák Józsefné, Weler Jenőné, dr. Zboray Bertalanné, Radics Ferencné, Zechmeister Dezsőné, Roemer Károlyné, Hasznos Józsefné, Andor Béláné, dr. Kalmár Istvánné, Kováts Józsefné, Schickedana Albertné, Clauser Mihályné, Lehmann Ágostonné, Riemer Gyuláné, Petrovics Károlyné, Bolgár-Hild Ödönné, Bárány Béláné, Fayer Sándorné, Dereano Istvánné Schmidt Istvánné, Ábrahám Károlyné, Böhm Ferencné, k. Kormoss Istvánné, Györy Dénesné, Steiner Gézáné, Szabó Lajosné, Bonén Alfrédné, Szüts Pálné, dr. Tholt Józsefné, Töttössy Edéné, Adriány Zoltánné, Moizer Imréné, Szalmássy Miklósné, Vértessy Kornélné, Végh Józsefné, Kocsis Sándorné, Arany Józsefné, Horváth Aladárné, Turenecz Lajosné, Tichy Györgyné, dr. Frey Józsefné, Tarnay Istvánné, Deák Ferencné, Németh Lászlóné, Stolmár Károlyné, dr. Hermann Sándorné, Dömötör Jánosné, Zier Kálmánné, dr. Szövényi Lászlóné, Walient Ágostonné, Holló Tivadarné. — Leányok: Tininszky Manci, Kittner Lonci, Lukovszky Gitta, Dereano Ilus, Burger Gréte, Dömötör Mária, Dömötör Elly, Előry Mária, Schmidt Maca, Schmidt Edit, Zier Gréti, Ábrahám Pannika, Böhm Edit, Zartler Edit, Walient Olga, k. Kormos Judit, Benisch Lilly, Benisch Szilvia, b. Szabó Ilona, Urbán Márta, Norgauer Edit, Gerliczy Lilly, Stekl Józsa, Liemann Gabriella, Höchtl Gréti, Markhót Hilda, Czupra Médi, Tomanóczy Ilus, Sipos Ilonka, Kendoff Engadine, Bósa Irma, Takách Zsuzsi, Puskás Gizella, Homolka Márta, Németh Babus, Németh Magdus, Kováts Móki, Beranek Paula, Bergmann Ágnes, Karvaly Ilonka, Elek Erzsébet, Király Klári, Szilas Rózsi, Garai Erzsi, Istráb Jolán, Czeitler Baby, Tarnay Stefánia, Princz Erzsébet, Izsépy Margit, Laczovich Aranka, Bartalits Gaby, Kovalik Kató, Kalocsay Baba, Schmidt Duci, Holecz Edit, Lehmann Alice, Polgár Bözsi, Zemplén Jolán, Balogh-Kováts Viola, Senzenstein Mária, Zechmester Éva, Novák Ilonka, Andor Baby, Hasznos Irén, Radics Magdolna, Laszgalner Nóra, Dorogi Vera, Kovács Piroska, Kalmár Edit, Bolgár-Hild Annie, Riemer Emmy, Nátay Klári, Simon Gabriella, Csörsz Ilonka, Győry Margit, Stener Gizike, Szabó Nusika, Bonin Henriette, Bonin Erika, Szüts Erzsébet, Bugly Ilona, Moizer Margit, Margareta J. Voodg (Hollandia), Tholt Judit, Töttössy Livia, Moizer Ili, Kiss Anci, Szalmássy Magda, Laczkovich Piroska, Makucz Aranka, Stanga Kató, Vértessy Klára, Végh Mára, Vizy Gizella, Vizy Ilonka, Kocsis Illy, Balogh Giza, Horváth Margt, Frölich Gizella (Nagyvárad), Turenecz Margit, Tichy Márta, Frey Magdi, Závodszky Margit, Rechák Piroska, Tarnay Stefi, Princz Bözsi, Antok Mici, Antok Teri, Pauer Juci, Pauer Micike, Pauer Teri, Kalmár Kató, Urbán Erzsi, Madis Olly, Holló Mária, Báthory Dugmár, Kishonthy Klára, Fekete Annie, Viraág Ilona.

Nem jelszó! Valóság!
hogy
BUDÁN MINDENT MEGTALÁL
ékszerjavitások, brilliánsfoglalások megvárhatók!
a Budai ékszerjavitómühelyben
Kár Pestre fáradni!
özv. oroszhegyi Szabó Istvánné
II., Zsigmond-utca 12. ezelőtt Fő-u 45.

SZENT Gellért GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK, ízléses kiállításban, a Budai Napló nyomdájában, I., Bors u. 24. Tel.: 502—96.

13.460—1932—XI. szám.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY

Budapest székesfőváros polgármestere a szfőv. Autóbuszüzem altisztjei, ellenőrei és soffőrjei részére szükséges *nyári ruhaanyag* (2000 m kamgarn-gyapjúszövet) és 280 pár *férficipő* elkészítésére és szállítására nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet. A szállítási és vállalati feltételek értelmében szabályszerűen kiállított, 1.60 pengős állami és 1.60 pengős fővárosi okmánybélyeggel ellátott, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett, magyar nyelven szerkesztett ajánlatokat *1932. évi február hó 29-án (hétfőn) d. e. 11 óráig* a székesfőváros polgármestere XI. ügyosztályában (IV., Központi városháza II. em. 235. ajtószámú szobájában) közvetlenül, vagy posta útján kell beadni. Budapesti (Budapesten cégjegyzett) ajánlattevők ajánlataikat postán nem küdhetik be. Az ajánlatok felbontása ugyanazon a napon, a fent megjelölt helyen d. e. 11 órakor történik és ezen a felbontáson az ajánlattevők vagy igazolt megbízottaik jelen lehetnek. Elkésve érkező, vagy az előírt kellékeknek nem megfelelő ajánlatokat a polgármester nem fogja figyelembe venni. Az általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati mintalapok nyomtatványai a székesfőváros gazdasági hivatalában (IX. ker., Gyáli út 3b. szám alatt) köznaponkint d. e. 9—11 órák között díjtalanul megszerezhetők. Ajánlattevők ajánlataikkal a végérvényes döntésig kötelezettségben maradnak. A székesfőváros polgármestere fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között a meajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, a a szállítást az ajánlattevők között tetszése szerint megoszthassa, vagy az összes ajánlatokat visszautasíthassa.

Budapest, 1932. évi február hó 4-én.

A székesfőváros polgármestere.

1 PENGŐ adagonkint naponta élő halból készül Halászlé!
HAJAS ÉTTEREM
I., Krisztina-körut 61.

Táncol?
Minden este!
a Zsigmond-kávéház és étteremben
II., Keleti Károly-utca 9.
9-es autóbusz megálló
Délután és este Brawo Boys Jazz
Tulajdonos: ZSIGMOND LÁSZLÓ
a Spolarich éttermek volt igazgatója

MINDENNEMŰ TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-98

Kedves zene minden este a
Császárfürdő éttermében

UJ VEZETÉS
Szeiffert-Kávéház
MARGIT-KÖRUT és ZSIGMOND-U sarok
a budai úri közönség találkozó helye
esténkint
ELSŐRANGU CIGÁNYZENE
Kitünő meleg konyha, Bel- és külföldi lapok, Figyelmes kiszolgálás
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel: 341-26

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

A harmadik Kuruc Kassát vési lelkünkbe:

„Pillérek alatt, imás éjjelen,
Hazát kér, a hazátlan fejedelem."

A negyedik Vajdahunyadot ábrázolja:

„Kamráid s keresztjeid, Hunyad, —
Vérével védte hálátlan Nyugat."

Kolozsvárról szól Mátyásnak palotája:

„Másodszor is Mátyás sírjába szállt,
De az Igazság, — nem ismer halált."

Árvavárát biztatgatja így:

„Szirt meredélyén ősi Árvavára,
Az Isten él: nem léssz örökre árva."

Lőcsének üzen a másik:

„A fehér asszony Lőcsén rég pihen,
Így múlik el a fekete jelen."

A csehek garázdálkodását így mondja el:

„Bártfai föld és bártfai falak,
A huszitának Nemet mondanak."

Rákóczi kurucairól szól igyen:

„Suhog a szél a vén Késmárk felett:
Édes hazám, kuruc szív nem feled!"

Elmondjam-e mi van még a föld felett, a hegyóriások tetején, a pisztrángos patakokban? Elmondom, miket láttam a föld alatt.

Két hatalmas, órákig gyönyörködtető cseppkőbarlangot. Az Anna barlangot és a Szent István termes tárnát. Európa cseppkőbarlangjai között, a lillafüredi cseppkőbarlangoké a pálma. Látványosság és terjedelem szempontjából a Palota szálló és környéke alatt elterülő és szétágazó Anna cseppkőbarlang világcsodát jelent és világértéket reprezentál. A Szent István cseppkőbarlang még ennél is tágasabb. Az Anna cseppkőbarlanghoz a lejárat a legalsó bástyakör alatt, a vizesés közvetlen közeléből vezet a hegy mélyébe. A Palota szálló alá. A figyelmes vezetők vendégkönyvet tesznek eléd, hol olvashatod a világ minden tájáról odasereglettek neveit. A vezetők, kezükben karbidlámpát tartva, előlhaladva kezdik el magyarázatukat, a cseppkőbarlang csudás alakulatairól.

Alig teszünk pár lépést, vezetőink magasra tartják a lámpákat, mutatják a Paradicsomot, amelyet a földalatti élet csodás titokzatossága alkotott. Valóban ott áll a barlang oldalán és mennyezetén a paradicsomi almafa s a gyönyörűen cizellált almafáról, almanagyságú cseppkövek csüngenek alá. Tovább szent Péter halászhálója kiterítve és szélein összesodródva, csillogó ceppkövekből, oly finoman, mintha a leggyöngédebb női kezek helyezték volna el az emberek gyönyörködtetésére. Vezetőnk figyelmeztet, hogy pár lépcsőt lefelé megyünk a föld gyomrába s itt — már a karbidlámpa világát csakhamar a villanylámpák homályosítják el.

A barlang oldalán és fenn a mennyezeten a konyhakert különfélesége tárul elénk. Karfiol, gyönyörűen cizellált szőllőfürtök, virágzó növények, hamvas gyümölcsök. Nem a képzelet varázsolja elénk a formákat, hanem a valóság. Még a harmat is ott tündöklik a földalatti kert csodás termékein s a csillogó kristály még káprázatosabbá teszi a barlang belsejét.

Néhány lépcsőt teszünk lefelé s egy templomi szentély képe tárul elénk, amely szentek szobrait, a templom szentélyének oszlopsorait varázsolja a szemlélő elé. Templomi orgona, ahol az orgonasípok sorakoznak egymás mellé. Nincs az a szobrász, nincs az a tervező művész, amely ezt, ehhez fogható módon, szebben tudta volna felvázolni a barlang oldalára, annak mennyezetére. Csodálatos művészete a föld gyomrában rejlő — s évszázadokig dolgozó titokzatos erőknek...

Tovább, egy elágazásnál, erdélyi és hortobágyi juhászbojtárok subája, s mellette és körülötte a bárányok bundája, mintha egy nyáj, — éjjeli örök pihenőre telepedett volna le s a juhászok és bárányok évszázadok, évezredek óta, megkövesülve várták volna az évszázadok és évezredek elmúlását, hogy egyszer, valamikor, a nyughatatlanul kutató ember reájuktaláljon s az emberiség közkincsévé tegye.

Emitt üveggel van lefedve egy tálalásra való makaroni. A vezető kedélyeskeve mutat a makaroni cseppkövekre s mondja: „Olasz testvéreink Mátyás király idején jártak itt s makaronit ebédelve, meghagyták ezt a tál makaronit az utókor számára."

A csipkefüggönyök, a csodás ezüst veretek és varrottasok egymás hegyén-hátán oly élethűen, hogy az ember önkéntelenül kinyújtja kezét, hogy megfogja e tárgyakat, de a vezető gyöngéden figyelmeztet: minden a szemnek, semmi a kéznek.

Fél órája, egy órája járunk már a barlangfolyosókon át a föld gyomrában, és a látványosság nem csökken, nincs vége, sőt fokozódik.

Barlang-kiszélesedés jön. A cseppkövek kupola formájában ékesítik a barlangot. A vezető leveszi kalapját és keresztet vet magára. Ott állunk, csodálattól és elragadtatástól megkövülten. Egy kis földalatti kápolna képe bontakozik ki. A barlang egyik oldalán márványtábla:

„Felszentelte az Úrnak 1926-ik esztendejében szeptember 12-én P. Zadravecz István tábori püspök."

A másik oldalon egy másik márványtábla:

„De profundis clamavi ad Te Domine.
Domine exaudi vocem meam."

A kiszélesedő kápolnából egy fülke nyílik a magasba. Cseppkövek és csillogó vízcseppmilliárdok között, mint a nyári csillagos égbolt miriádjai között, ott áll a cseppkőbarlang látványosságának betetőzése, az emberi kéz egyetlen alkotása: a keresztre feszített Krisztus és alatta cseppkőpárnán Szent István koronája.

Venite adoremus. Jertek és innen a mélységből kiáltsunk Hozzád, Mindenség Alkotója, e magyar természeti gyönyörűség teremtője.

Ez Lillafüred, a föld mélyében, az Anna és Szent István cseppkőbarlangok misztikus mélységében s a téli Lillafüred minden gyönyörűségét ott nyújtja, kínálja, pazarolja 60.000 holdon a hóval borított mindenség, hol hangosan beszél a csattogó korcsolya. A csilingelve tovarohanó szán, a karikás botokkal rajokban egymásután rohanó sző had s a gondtalan gyönyörőket élvező piros rózsás arcú kiránduló tábor, mely sohasem felejti el az új magyar Tátrát, a téli gyönyörökben úszó Lillafüredet.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévvíz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorburut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

Személyi hírek

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főgeológust, főbányatanácsost, a Hollós Mátyás Társaság nagynevű tagját, a debreceni fúrás révén elért rendkívüli sikere alkalmából, a tiszteletére rendezett külön estén készül ünnepelni a Társaság.

GYÖRI VÉGH KÁROLYT a *MFTR* alelnökét és egyik megalapítóját nyugalombavonulása alkalmából meleg bensőséges ünnepség keretében búcsuztatta a társaság igazgatósága.

GALLINA FRIGYES dr. tanácsnokot, az elnöki ügyosztály vezetőjét, a racionalizálási biztosi teendőkkel bízta meg a polgármester. A kinevezés hatálya február 15-én kezdődik. *Gallina* tnácsnokot e munkásságának tartama alatt az elnöki ügyosztály vezetésében dr. *Felkay* Ferenc főjegyző helyettesíti.

SZÉL JENŐ a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója lázas influenzában megbetegedett és lakásán ápolják.

KULCSÁR RICHÁRD vezérigazgató 500 ingyenebédet juttatott a budai szegényeknek a Baross Szövetség ünnepségei alkalmából, beteg felesége kívánságára.

SÖMJÉN ZSIGMONDNAK, az Első Magyar Gyapjumosó és Finomposztógyár igazgatójának a közgazdasági élet terén kifejtett működése elismeréséül a kormánytanácsosi címet adományozta a kormányzó.

HOFFER IMRE műépítész tanárt, költőt, a Hollós Mátyás Társaság tagját az Iparművészeti Társulat igazgatójává választotta.

Zajtalan jótékonyságot gyakorol a nagytekintélyű *Kemény* család nagyasszonya, dr. *Kemény* Ferencné, aki ismerőseit meghívta I., Bors utca 6. sz. a. lévő lakására azzal, hogy „február hó 11-én (csütörtökön) este 7 órakor jótékonycélú *házi kabaré estét* rendezek a szegények javára. Nagyon örülnék, ha vendégeim között láthatnám és önkéntes adományával segítene egy falat kenyeret nyújtani a szegényeknek." — Diszkrét, bizalmas, kedves est lesz.

A hordár, aki nem köszönt!

— „Budai Polgárok gr. Széchenyi Asztaltársaság" előadó estje —

Minden különös zaj nélkül él itt Budán olyan asztaltársaság is, amelynek nem elég egy asztal. Megtelik vele az „Öreg Diófa" külön nagy terme. Kedves, előkelő társaság, amelynek működéséről csak akkor szerez tudomást a budai rész, amikor a nyomor könnyeit szárítgatja, didergő gyermekeket öltöztet meleg ruhába, vagy hivalkodás nélkül segít egy-egy bajba jutott polgári család keserves sorsán. Rendesen kedden este találkoznak s így legutóbb február hó 2-án jöttek össze. *Nyulászy* János dr. elnök nagy elfoglaltsága miatt kimentette magát és így dr. *Miklós* Armand igazgató és az Asztaltársaság másodelnöke vezette az estét, amelyet vacsora után *Kovács* Andor szellemes konferánsza nyitott meg: — a budapesti polgárról. Egymást követte a szellemes szójáték, a szatirikus beállítás és jóízű humorral töltötte meg a termet. Kedves elismeréssel honorálta a társaság — nagy részt hölgyek — az előadás nyujtotta élvezetet. Ezt követte az est irodalmi értéke: — Balázs Sándor író-tanár felolvasása a hordárról, aki nem köszönt." Saját magával kapcsolatosan megrajzolt egy pompás életképet, aminek az is lehetett volna a címe: — Hogyan ír az író. Őt is kedves ovációkban részesítették és a két előadást finom humorral fűszerezett beszédében köszönte meg *Miklós* Armand elnök. Azután megemlékezett a „Budai Iparosok és Kereskedők Köre" mult keddi estjéről, ahol meghallgatta *Viraág* Béla, lapunk szerkesztőjének előadását az Iszlamról Budán és kifejezte meglepetését, amely érte, amikor ezt a kérdést ebben a megvilágításban látta. Így aztán fölkérte az estén szintén résztvevő szerkesztőnket, hogy ennek a társaságnak is mondja el ezeket az új dolgokat, aminek az szívesen tett eleget, abból indúlva ki, amit *Miklós* Armand elnök mondott, hogy ő az egész mohammedán ügyet csak a Rudasfürdő török építkezésében látja Budához fűzve. Igen, ezek a török fürdők képezik a mohammedán mérhetetlen idegenforgalmának alapját, kapcsolva azt Gül Baba megszentelt sírjához. Az előadást figyelemmel hallgatták a „Széchenyisták" és szívesen állottak a *keleti* gondolat hivei közé. A *Széchenyi Asztaltársaság* e kedves, családias estjei révén mind szélesebb körben vonja magához a polgárságot és politika mentesen alkotja meg így a budai polgárok blokkját.

NÉVJEGYEK, 100 db 1.60 pengő, szép kivitelben, kiválasztott betűkkel a Budai Napló nyomdájában. I., Bors u. 24. Telefon: 502—96.

A 12-es autobusz Budán

Az alább közölt nyilatkozat közlésére kérte fel lapunkat a „Rózsadombi Egyesület."

Az Autóbuszüzem összekötő vonalnak tervezte a nagykörúti új 12-es járatot. Ezt el is érte a *pesti oldalon* futó vonalaknál. De *megteledkezett a budai vonalakról* s így Budáról. A Margit körút, a Rózsadomb, a Vár, a Pasarét és környékének lakói csak nagy kerülővel tudnak a Nagykörútra jutni. De ha a nagykörúti vonal a vigszinházi végállomását Budára helyezné át, akkor ez a sérelem kiküszöbölhető. Hogy ne legyünk túlságosan követelők, a kézenfekvő Széna téri, majd idővel Déli Vasuti, budai végállomás helyett, egyelőre elégséges lenne a Margithídon át a *Pálffy térig* való meghosszabbítás is. Már ez is lényeges korrektivum volna, mert ekként lehető a Pálffy térnél a 9-es autóbuszra való átszállás és ezzel elérhetők volnának Budán az 5-ös, sőt kerülővel a 14-es és a 16-os vonalak is, különösen, ha ez utóbbit, azaz a 16-os vonalat célszerűen ismét *visszaállitanák* a Mechwart térig. A Nagy körúti 12-es járatnak *legalább a Pálffy térig* meghosszabbításával megközelíthető Budáról is autóbuszon a Margitsziget, bekapcsoltatnék az autóbusz forgalomba a szentendrei helyiérdekű vasut utazó közönsége is, végül közvetlen autóbusz összeköttetés létesülne a pesti és budai kir. bíróságok. minisztériumok és egyéb közhatóságok között is. Hogy mindez mennyire érdeke volna az egész Buda utazó közönségének s magának az Autóbuszüzemnek is, azt hisszük, nem kell bővebben fejtegetnünk. E csekély áldozattal kielégíthető közóhajnak nem lehet akadálya a Margit híd állítólagos túlterheltsége, hiszen a megszüntetett 17-es járat is e hídon ment keresztül; sem a szükséges kocsilétszámnak állítólagos hiánya, mikor állandóan 4—5 db kocsi vesztegel a vígszinházi végállomáson, ahelyett, hogy tovább futnának a Pálffy térig és onnét megállás nélkül vissza Pestre. Továbbá a jelenlegi kellően ki nem használt 2—5 perces közlekelés helyett 3—6 perces közlekedés bevezetésével is pótolható volna egyelőre a netaláni kocsihiány. Egyesületünk még a Nagy körúti járat megindítása előtt szóvátette a Rózsadomb, helyesebben az egész Buda utazó közönségének ezt a jogos közóhaját az illetékes tényezők előtt, azonban, sajnos, mindezideig eredménytelenül. Reméljük azonban, hogy ez a közérdekű kívánságunk, amely az üzem érdekét is mindenben szolgálja, a legrövidebb időn belül valóra válik és ekként Buda is részesülni fog a különben csonka Nagy körúti autóbusz forgalom előnyeiben.

Budapest, 1932. február 6.

A „Rózsadombi Egyesület" nevében teljes tisztelettel:
dr. Nádas Béla
ügyész-főtitkár

*

Kötelességünk megjegyezni, hogy a 12-es autobusznak Budára való áthozatalát sürgette *Sármezey* Endre és *Spur* Kálmán, pártolta ezt *Till* Antal vezérigazgató is és szívesen tárgyalta a kérdést *Bódy* László tanácsnok, de egyrészt az a körülmény, hogy a budai községi pártok nem támogatták ezt a tervet kellőképen, másrészt az, hogy még 6 kocsira lett volna szükség a Margit-hidon való lassú átkelés miatt, — a kérdés végleges elintézését elhalasztották.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

Az izlám Budán. A budai nagymufti kinevezte az izlámvallású magyar állampolgárok sorából a lelkészi képesítéssel bíró *Mehmedagics* Izmail effendit budai imámmá az autonom, Gül Babáról elnevezett mohammedán vallásközséghez s egyben saját helyettesítésével is megbízta a nagymufti-hivatal vezetésében.

Az izlámfelekezet ügyeit intéző Gül Baba vallásközségi medslisz egyhangú határozattal megválasztotta hitfelekezeti jegyző-titkárnak *Reiszulovics* Mehmed béget.

Hétfőn, a Budapesten élő *bosnyák* nemzetiségű muzulmánok ötventagú küldöttsége felkereste a nagymuftit és ragaszkodásukról biztosították. Egyben tiltakoztak a nevükben terjesztett sajtóhírek ellen.

Ugyancsak a Gül Baba izlám hitközség medslisze is tiltakozott a hír ellen és rosszalását fejezte ki Abdul Latif eljárása felett, aki ezzel megbontja a mohammedán egységet.

*

Nyilatkozat. A mohammedán-magyar kultur-komité az alábbi nyilatkozat közlését kéri:

A Sekker-Bajrám mohammedán ünnep alkalmából ellenőrizhetlen és téves hírek jelentek meg a magyar sajtóban, amely oly nagy szeretettel foglalkozik a magyar mohammednok ügyével. Így a *budapesti bosnyák* mohammedánok soha nem létezett állítólagos szervezete nevében is jelent meg közlemény. Ezzel szemben a kulturkomité kijelenti, hogy ez a hír elejétől végig *valótlan:* mert

1. Budapesti bosnyákok nincsenek, ilyen hivatalos szerv vagy egyesülés nincsen.

2. A kulturkomitéhez a bosnyákoknak nincsen közük, mert a komité bizalmas természetű magyar kultur-organizáció, amelynek bosnyák tagjai nincsenek.

3. A nagymufti nem vezetője és nem is tagja a komitének.

4. *Durics Husszein Hilmi effendit*, még Ferenc József király nevezte ki tábori főpapnak és a független magyar izlám felekezet *Gül Baba* vallásközsége választotta meg budai nagymuftivá, amit a jeruzsálemi pánizlamita kongresszus is tudomásul vett. Tehát a választás törvényes. Ide külön elismerés egyes hívők részéről nem kell. Igy, ő a *magyar* muzulmánok *egyedüli* főpapja.

5. Abdul Latif effendi a török mohammedánok papja lehet, mint a török követség fizetett alkalmazottja, de miután *nem magyar* állampolgár, a magyar törvények szerint csakis a nem magyar honos törökök, de nem a magyar-mohammedánok között végezheti papi funkcióit. Tehát nem hivatalos magyar mohammedán főpap, hanem török pap.

Mohammedán-magyar kulturkomité.

Lázas munka folyik a megszűnt Margit-park-kávéház helyiségeiben, amely egyik legpompásabb szép helyen fekvő kávéháza volt Budának. Az utolsó években többnyire laikus tulajdonosok kisérleteztek vele s a kísérletek eredménytelenül végződtek. Több, mint két hónapja állott üresen a helyiség, míg most egy vérbeli kávéházi szakember, *Ottó* Dezső, a Valéria kávéház volt tulajdonosa bérelte ki s „Stambul" néven világvárosi nívójú, előkelő és diszkréten finom kávéházat nyit. *Ottó* Dezső a mai súlyos helyzetben bámulatraméltó áldozatkészséggel teljesen újonnan rendezi be a helyiséget s kijelentése szerint oly szórakozóhelyet, mintegy második otthont akar teremteni a budai úriközönség számára, amely minden tekintetben kielégíti a legkényesebb ízlést is. *Ottó* Dezső 31 éves szakmai multja és közkedveltsége a pesti úriközönség körében garancia arra, hogy célját 100 százalékig meg is valósítja. A kávéház teljes berendezését a *Butorcsarnok Szövetkezet* szállítja, míg az ízléses címtáblákat *Váli* Gábor budai ismert cégtáblafestő-vállalata készíti.

A kávéház berendezésénél a legjobbnevű szakmai cégek szerepelnek. Az összes kőműves átépítő munkákat a hírneves *Zimmermann* Lajos épitővállalkozó cég végezte, amely cég az összes magyarországi repülőterek hangárait átépítette. A cég a Stambul átalakításánál tökéletes munkát végzett, mert a falak új beosztásával és áthelyezésével az egész helyiség képét megváltoztatta és modernizálta. A cég végezte a Central kávéház, Spolarich söröző, Spolarich margitszigeti éttermei átépítési munkáit is a legteljesebb megelégedésre. A helyiség belső képének karakterét, mint általában minden interiőrnél, a falak festése és tapétázása adja meg. Szerencsés választás volt, hogy a kényes munkákat a *Hantos testvérek* rt-ra bízták, amely cég multjával s számos hasonló művészi feladat megoldásával különösen kávéházaknál, mint a Royal nagyterme, Belvárosi kávéház, Floris cukrászda, Központi kávéház, de számos magán, városi és állami épület festő, mázoló és tapétázó munkáival is a legkiválóbbat produkálta s a „Stambul"-ban végzett munkájával bizonyára a budai közönség elismerését fogja kiérdemelni. A világítási és szellőző berendezést és a csillárokat *Goldstein Ignác* csillárárúgyára készíti. A cégről nem kell dícséretet mondani, hiszen eddigi munkái a legelőkelőbb pesti kávéházakban minden dícséretnél szebben beszélnek. A cég végezte többek között a Philadelphia új helyiségeinek a Royal szálló utcai kávéházának a Bodó, Deák, Vígszínház és Centrál kávéházaknak villanyvilágítási és szellőzőberendezési munkáit és szállította a művészi csillárokat.

GYERMEK képek Blahosnál, II., Fő u. 18.

Cserkészbál

A 4. sz. B. I. K. cserkész csapat

nagyon jól sikerült táncestét rendezett szombaton, jan. 30-án este, a *Budai Lövész Egyesület* székházának dísztermében, melyen igen nagyszámú budai familia vett vett részt. A megnyitó táncot a következő párok táncolták: Täjber Tiborné és Horváth Nándor, Szabados Ferencné és Täjber Tibor, Horchler Lujzi, és Luxenburger Ilonő, Horchler Cuci és Lengyel Árpád, Schulz Manyi és Lipowszky Rudolf. A megjelent hölgyek közül a következő neveket jegyeztük fel: — *Háziasszonyok:* Täjber Tiborné, özv. Szabados Kálmánné, Horváth Nándorné, Schal Ferencné, Holz Ferencné, Oszlik Józsefné, Nohalka Lászlóné, Berkes Andrásné, Rész Mihályné, Petró Józsefné, Mágai Olivérné, v. Kiss Györgyné, Mikola Józsefné, Kiss Istvánné, Vuics Miklósné, Szücs Pálné, Scheller Mátyásné, Zách Jánosné, Beller Rezsőné, Fekecs Antalné, Nározsnyi Elekné, Dolgos Ferencné, Káhlesz Ferencné, Tihanyi Györgyné, Hatos Sándorné, Wickler Ferencné, Scheyring Ferencné, Toldi Istvánné, Rettig Józsefné, Ványi Jenőné, Trasnek Ferencné, Madary Sándorné, Maderspach ezredesné, Zboray Dezsőné, Mihalik Máténé, Ágner Lajosné, Hufnagel Istvánné, Abaffy Lajosné, Vass Józsefné, Kovács Kálmánné, Tamás Istvánné, Szentkirályi Elekné, Engelthäler Ferencné, Désy-Szabó Pálné, Harmath Gyuláné, Békés Gézáné, Faludy Rudolfné, Rózsahegyi Tiborné, Komáromi Pálné, Lévay Mátyásné, Darvas Mihályné, Gyulai Sándorné, Teleki-Szabó Imréné, Harsányi Kálmánné. — *Leányok:* Scheller Rózsika, Scheller Gizike, Schal Emma, Jakobovich Maca, Rész Ilonka, Zerola Bözsike, Lengyel Erzsike, Tóth Emmi, Zách Emilia Holz Antónia, Major Ilona, Major Piroska, Ginál Irmuska, Molek Aranka, Boszlovszky Mariska, Schulz Manyi, Román Erzsike, Petró Maca, Brandl Magda, Sarus Juliska, Berkes Katóka, Mikola Rózsika, Kiss Manci, Vuics Klári, Baumgartner Mária, Szücs Erzsébet, Fekecs Olga, Fekecs Margit, Beller Margit, Nározsnyi Aranka, Dolgos Edit, Schulz Annuska, Szablár Manci, Gombaszögi Jutka, Horchler Lujza, Horchler Cucika, Kahlesz Gizi, Kahlesz Iluci, Schnierer Mária, Lengyel Annuska, Lengyel Bözsike, Mezei Mária, Hatos Manci, Engelthaler Maca, Scheyring Puszi, Oszvaldig Borbála, Toldi Ilonka, Rettig Erzsébet, Trasnek Anni, Trasnek Lonci, Madari Icu, Maderspach Ica, Zboray Ica, Mihályik Erzsi Paulik Mária, Paulik Gabriella, Ágner Mica, Hufnagel Valéria, Hufnagel Gitta, Kiss Manci, Ligethy Aranka, Ligethy Mici, Kovács Bözsike, Tamás Rózsika, Kuthy Elli, Szentkirályi Gizike, Szentkirályi Ica, Désy-Szabó Klárika, Désy-Szabó Lonci, Harmath Piroska, Kárpáthy Mici, Sárossy Aranka, Békés Ilike, Faludy Anni, Madarassy Manci, Rózsahegyi Klárika, Fekete-Szabó Gabika, Komáromi Sári, Lévay Rózsika, Lévay Emilia, Darvas Gizi, Várszeghy Kató, Aranyosi Mici, Rákosi Paula, Gyulai Erzsi, Mihályfy Klári, Székely Rózsi, Teleki-Szabó Piri, Körösi Manci, Harsányi Magda, Horváth Lili, Fiáth Gizi, Faragó Rózsi.

Poloskairtás könyvből. A poloskák könyvekbe is behúzódnak, különösen a kötés réseibe. Kiírtásuk a könyvekből nem nehéz, csak némi vesződséggel van egybekötve. Szerzünk egy jól záró pléhdobozt, amelybe a könyv állítva vagy fektetve, de kinyitva befér. A nagyobb doboz mindenesetre kényelmesebb. Ebbe betesszük a könyvet úgy, hogy lapjai lazábban feküdjenek egymáshoz, hogy az alkalmazandó gázok közéjük s a kötés réseibe behatolhassanak. Azután egy csészébe 1 dl szénkéneget (karbondiszulfid) öntünk, majd gyorsan lezárjuk fedőjével a dobozt és fedőjét körülragasztjuk, hogy a szénkéneg gázainak sehol útjuk kifelé ne legyen. Két nap mulva a könyvet kivehetjük. A munkát gyorsan kell végezni, mert a szénkéneg hamar párolog s gázai emberre is mérgesek. A szénkéneg tűzveszedelmes és robbanó, tehát munka közben dohányozni tilos, sem szabad lángnak, pl. gyertyának, ugyanakkor égnie. Ezért a szénkéneg gázaival telített ládát valamilyen tűztől távoleső helyiségben pl. éléskamrában tartsuk, hogy az esetleg kiszüremlő gázok azonnal a szabadba jussanak. A láda felbontásakor is óvakodjunk tűzzel közelíteni.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

RAVASZ cukrász — ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15 Telefon: 502-34.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

A III. ker. Iparosok Önképző Körének szalonzenekara február 13-án este 7 órai kezdette az ujlaki „Kulturház" (III., Ürömi-u. 60.) dísztermében hangversenyt rendez értékes műsorral, ifj. *Montag* Lajos karmester vezetésével. A hegedűszólót előadja *Montag* Vilmos hegedűművész zongorán kíséri: *Metzger* Lambert. A hangverseny után tánc. A zenét a kör saját fúvószenekara szolgáltatja: karmestere *Vida* István.

Megint csorbul Buda — írja egyik előfizetőnk — és a közönség körében mindig jobban terjed a hír, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium a budapesti II. ker. *m. kir. áll. tanitónőképző intézetet Budáról Pestre akarja áthelyezni,* az állami Erzsébet Nőiskola épületébe. A budai tanítónőképző *több mint 60 esztendeje* áll fenn ugyanabban az épületben és szolgálja nemcsak a nemzetnevelés ügyét, hanem Buda művelődését is. Amikor más középfokú tanintézete nem is volt Budának, a tanítónőképző már állt és szelleme, munkája *teljesen összeforrt Buda közönsége érdekeivel* és szükségleteivel. Buda kulturájának okozna veszteséget az, ha a minisztérium ezt a tervet megvalósítaná, nem is szólva arról, hogy a költözés költségei ismét felesleges pénzkidobást jelentenének akkor, amikor az állam sem a tisztviselőket, sem a nyugdíjasokat nem tudja fizetni.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham utca 1.

Súlyos széngázmérgezést szenvedett az elmult héten a budai iparosság egyik érdemes tagja, *Adrigán* Aladár Iskola utcai pékmester és felesége, akik azonban most már túl vannak a veszélyen.

MENYASSZONY képek Blahosnál, Fő u. 18

Művészi estjét e hó 2-án rendezte a krisztinavárosi róm. kat. Egyházközség karitatív szakosztálya dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester világi elnöknek és dr. *Kenéz* Béla kereskedelemügyi miniszter szakosztály-elnöknek védnöksége alatt az egyházközség szegény gyermekeinek nyaraltatása javára a Verbőczy reálgimnázium tornatermében. A gyengélkedő főpolgármester helyett az elnöki megnyitót *Pulay* István plébános helyettes mondotta sok lendülettel. A műsoron szerepeltek *Korpás* Valéria, *Ferencsik* János, *Novotny* Angyalka, *Fekete* Pál operaénekes, *Barabás* Sárika, *Kőszegi* Ferenc, *Rózsahegyi* Kálmán, Gaál Dezső, Beér és társai, Sárváry Béla, a Duna—Száva—Adria vasut kitünő énekegyüttese, a budai fúvós zenekar, Bognár Elek, Vizer Géza, Furányi Ernő, Kollmann Anci, Lantos Ica, Rubió Lajos, Brózsi Ferenc, Barabás Sári, Knezevich Margit, Domonkos Nándor, Bodrogi Lajos. Az estét konferálta Szetiványi Kálmán, rendezte Dénes János. A sikert biztosította Korpás Ferenc igazgató, aki a tornatermet kézséggel bocsátotta a jótékony cél rendelkezésére.

Gyász. A Budapest—Városmajori Róm. Kat. Egyházközség elnöksége képviselőtestülete és tanácsa mély fájdalommal jelenti, hogy *Árkay* Aladár műépítész az egyházközség egyik alelnöke, képviselőtestületének és tanácsának tagja, a Városmajori templom építője, 64-ik évében február 2-ik napján, rövid szenvedés után elhunyt. Február 4-én délután a Farkasréti temető halottasházából temették rendkivül nagyszámú gyászoló közönség részvéte mellett.

LEGJOBB KENYÉR Kliment péknél
II. Kapás-utca 35.

Zenei élet

A BUDAPESTI HANGVERSENYZENEKAR koncertjén *Löwenstein* Arthur troppaui karmester dirigált. Temperamentumos, kongeniális felfogású dirigens, aki pompásan tolmácsolta az előadott művek szellemét. Vendégművészként *Rákos* Arnold hegedült. Értékes, komoly egyéniség. A budapesti hangversenyzenekar február 5-i hangverseny karmestere a már rég arrivált *Vaszy* Viktor volt. Nagy koncepciójú, zseniális, fiatal karmester. Csupa izző szenvedély. Szereplése a legteljesebb sikert jelentette. A jövő két nagy ígérete jelent meg e hangversenyen a dobogón. *Farnady* Edith és *Horváth* László. *Farnady* Edith, ez a bájos, fiatal zongorista már „márka". Nevét a külföldön is jól ismerik. Előadásáról csak annyit — nagyszerű. Nem kisebb sikere volt a fiatal *Horváth* László gordonkaművésznek. Ifjú művészünk a csello hivatott mestere. Felfogás, ízlés, elmélyedés, előadás dolgában oly tökéletest nyújtott, mely őt hazai kiválóságaink közé emelte.

WATZKE RUDOLF dalestje. Zenei életünkre büszkék lehetünk. Hangversenyrendezőink nem csak kvantitás dolgában, de kvalitás dolgában is valósággal ontják a legkiválóbb reprezentánsokat. Estéről-estére a zsúfolt termek tanuskodnak, hogy intelligens középosztályunk szívesen rakja le az obulust, ha ellenszolgáltatást kap. Watzke Rudolf estélyére a Vigadó szűknek bizonyult. Énekesünk tavaly mutatkozott be egyik filharmóniai koncerten. Hangterjedelme óriási, az ember egyszer azt hiszi, hogy bass-baritón, máskor lirai tenor. Lélekzet-technikája olyan, mely a néhai oratórium-énekest, a nagy Lindberget nemcsak megközelíti, hanem túlszárnyalja. Anyaga, hangjának kifejezőereje, dinamikája, káprázatos. Egy sarkalatos hibája van előadásának. Monoton. A Kreuzstabkantatet a Kamarazenekar kísérte stilusos alkalmazkodással, a záró korált pedig a Szent István bazilika énekkara adta elő a nagyszerű Demény vezénylésével. Tökéletes munka volt, lélekbemarkolóan szép.

Maller Imre

A betegségek egészsora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a **HUNYADI JÁNOS** keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei írják elő betegeiknek és a betegek tízezerei írtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

LAKBERENDEZÉSEK — EGYES BUTOROK
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U.2.
Telefon HIVÓ 55-2-98

KEMÉNY VILMOS
nagyvágó mészáros és hentes
budai üzletét megnyitotta
I., HORTHY MIKLÓS-ÚT 56. SZ.
kiváló minőségü húsárúk, felvágottak
Főüzlet: Központi Vásárcsarnok 20/A. Telefon: 88-3-61.

MOSDÓ KÖLNI VIZ FÉLDECI P 1·— 1 DECI .. P 1·40 2 DECI .. P 2·50
LEGFINOMABB KÖLNI VIZ FÉLDECI P 1·50 1 DECI .. P 2.30 2 DECI .. P 4·40
KAPHATÓ:
KERPEL „SZENT ISTVÁN" GYÓGYSZERTÁRA
MARGIT KÖRUT 38 TELEFON 5-16-19

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást
MERT BIZALMAS — KEDVES SZOBÁIMBAN
TÉLEN is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és a jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. **a TROMBITÁS** Vendéglő tulajdonosa
II., RETEK UCCA 12

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

SZÉL JENŐ vezérigazgatót a revizorvizsgálóbizottság tagjává nevezte ki a kereskedelemügyi miniszter.

A Nemzeti Bank közgyűlése. A Magyar Nemzeti Bank 1932. évi február hó elsején tartotta meg közgyűlésének VIII. rendes évi ülését dr. *Popovics* Sándor elnöklésével. A közgyűlés tudomásul vette a főtanács évi jelentését, jóváhagyta az 1931. évi zárszámadásokat és a főtanács részére a felmentvényt megadta. A közgyűlés továbbá dr. *Schober* Béla vezérigazgató előterjesztése alapján elfogadta a főtanácsnak az 1931. évi nyereség-felosztására vonatkozó javaslatát. A közgyűlés e határozata szerint a nyereségnek a tartalékalap 5 százalékos alapszabályszerű javadalmazása után fennmaradó része az alapszabályok értelmében osztatván fel a részvényesek és az államkincstár között, a részvényesek számára 12 százalékos osztalék kifizetése válik lehetővé. A közgyűlés ezután a választásokat tartotta meg s a lemondott dr. herceg *Esterházy* Pál főtanácsos helyébe a főtanács rendes tagjává dr. *Jankovics* Béla b. t. t., ny. minisztert választotta meg, az alapszabályok 28. cikke második bekezdésének értelmében kilépő dr. báró *Kornfeld* Móric, dr. báró *Madarassy-Beck* Marcell és *Végh* Károly főtanácsosokat pedig a főtanács tagjaivá újra megválasztotta. Számvizsgálókul *Gregersen* Nils, dr. *Gschwindt* Ernő, *Adler* Szigfrid, *Szunyogh* Szabolcs és dr. *Nilsen* Rudolf, számvizsgáló póttagokul pedig *Pucher* István és dr. *Márffy* Albin választattak meg.

A Kereskedelmi Bank közgyűlése. Febr. 3-án tartotta közgyűlését a Kereskedelmi Bank. Az igazgatóság évi jelentése bevezetésül meleg szavakban emlékezik meg *Weiss* Fülöp elnök félszázados működésének jubileumáról. Ezután igen részletesen fejti ki a gazdasági helyzet romlásának okait és a világkrizisnek Magyarországra való hatását. Rámutat arra, hogy külföldi vonatkozásban a bankzárlat elrendelését követő napok legsürgősebb teendője volt, hogy az ország külföldi hitelezőivel a rövidlejáratú hitelek meghosszabbítása tárgyában megállapodás létesíttessék. Ezeket a tárgyalásokat a Kereskedelmi Bank kezdeményezte és rövid idő alatt sikerült is az angol, francia és hollandi bankhitelezőkkel olyan megállapodásokat kötni, amelyek értelmében a magyar pénzintézeteknek nyujtott hitelek három, illetve hat hónapra meghosszabbíttatnak. A hitelmeghosszabbításhoz az amerikai hitelezők is elvben hozzájárultak, de a részletes megállapodást még a mai napig sem kötötték meg. Rámutat a jelentés az országos kamatszinvonal leszállításának parancsoló szükségességére is. A Kereskedelmi Banknál elhelyezett betétek összege a mult évben 303.2 millió pengőre emelkedett és a mintegy 52 millió pengőt tevő emelkedésnek körülbelül fele a külföldi betétek szaporodásából ered. A jelentéshez *Sárkány* Béla ny. tábornok szólt, aki felhasználta ezt az alkalmat arra is, hogy meleg szavakkal üdvözölje a részvényesek nevében *Weiss* Fülöp elnököt félévszázados jubileuma alkalmából. A nagy tetszéssel fogadott beszédre *Weiss* Fülöp válaszolt és keresetlen szavakban fejezte ki háláját és köszönetét az elismerésért. A közgyűlés ezután az és így a részvényenkinti *öt pengő osztalék február 4-től kezdve kerül kifizetésre.*

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatósága a február hónap 8-án *Madarassy-Beck* Marcel báró dr. elnöklésével tartott ülésen megállapította az intézet 1931. üzletévi mérlegét és úgy határozott, hogy a február 23-án tartandó LXII. közgyűlésnek 4 pengő osztalék kifizetését fogja javasolni a tavalyi 7 pengővel szemben. A mérleg legfigyelemreméltóbb karakterisztikuma, hogy a válságos és a tőkegyűjtésre annyira mostoha viszonyok között *a takarék- és folyószámlabetétek jelentékenyen megszaporodtak* és bizonyítják azt a változatlan, sőt fokozott bizalmat, amellyel a közönség e rendkívüli viszonyok között is az intézet iránt viseltetik. Könyvecskékre elhelyezett és folyószámla-betétek összege a tavalyi 82,649,843.82 pengőről 99,206,522.08 pengőre emelkedett, ami 20%-os, azaz 16.5 millió többletet jelent. Az egyéb hitelezők tétele az 1930. évi 34,139,092.05 pengővel szemben most 7,487,328.83 pengő és az intézet ilynemű obligóinak tekintélyes csökkentését jelzi. Az adósok között nagyobbmérvű csökkenés mutatkozik a nyílt hitelek és különféle adósok tételénél, amelyek összege jelenleg 8,441,968.87 pengő, míg tavaly ez a tétel 18,671,842.39 pengővel szerepelt, ami azzal áll összefüggésben, hogy a változott viszonyokra való tekintettel az intézet a fedezett hitelek nyújtását helyezte előtérbe. Az 1931. üzletévben történt a *Magyar Forgalmi Bank* beolvasztása is. A bankosztály részére a beolvasztás nem jelentett nagyobb kibővülést, minthogy a Forgalmi Bank bánküzleteit már korábban erősen leépítette és a beolvasztás időpontjában az áthozott takarék- és folyószámla-betétek összege 3.4 millió pengő volt. Az intézet mérlege hű tükörképe annak a nagy bizalomnak, ami iránta megnyilvánul.

A Szövetkezeti Szemle *Pártos* Szilárd dr. szerkesztésében megjelent legújabb gazdag tartalmú számában *Perényi* Zsigmond báró a fogyasztószövetkezetek kooperációját sürgeti, *Balogh* Elemér dr. és *Krudy* Ferenc a kartelbíróság és árelleuőrző bizottság jelentőségéről nyilatkoznak. *Gyulay* Tibor dr. kamarai főtitkár, a Kereskedelmi Kamara és a szövetkezetek együttműködésének lehetőségéről írtak rendkívül érdekes cikkeket.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

4096—1932—II. szám.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY

A köztisztasági hivatal fuvartelepe IX. ker., Ecseri utca 6. szám alatt levő kantinjának és tartozékainak — korlátozott italmérés mellett — *kantinüzlet folytatása céljából való bérbeadására* folyó évi február hó 26-án délelőtt 11 órai határidővel nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek. Az ajánlat benyújtásához szükséges és a feltételeket tartalmazó űrlapok a köztisztasági hivatal fuvartelepén (IX., Ecseri utca 6. sz.) délelőtt 9—12 óra között díjtalanul vehetők át. A bérlemény tárgya ugyanakkor a helyszinen megtekinthető. Az ajánlatokat az ajánlattevő által két tanu előttemezése mellett sajátkezűleg aláírva, okmánybélyeggel ellátva, pecséttel lezárt sértetlen borítékban, *folyó évi február hó 26-án délelőtt 10 órdig* a köztisztasági hivatal igazgatóságánál (VIII., Kun utca 8. sz.) kell benyújtani. Az ajánlat borítékára rá kell írni: *„Ajánlat a kantin bérletére"*. Budapesti pályázók ajánlataikat postán nem küldhetik be. Az ajánlatok ugyanott és ugyanazon a napon délelőtt 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni, amikor is a vállalkozók vagy igazolt megbízottaik jelen lehetnek. Bánatpénzül 300 aranypengő, azaz: Háromszáz aranypengőt kell a köztisztasági hivatal pénztáránál (VIII., Kun utca 8. sz.) a versenytárgyalási hirdetés számára való hivatkozással letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz kell csatolni. A székesfőváros fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy az összes ajánlatokat visszautasíthassa.

Budapest, 1932. évi január hó 15.

A székesfőváros polgármestere.

8121—1932—II. szám.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek a köztisztasági hivatal részére az 1932. évre szükséges *200.000 kg motalkó szállitására.* A bánatpénz tekintetében a fentebb említett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók. Az ajánlat benyújtásához szükséges nyomtatványok a hirdetés megjelenésétől kezdve, naponta délelőtt 12— órák között, a köztisztasági hivatal igazgatóságánál (VIII., Kun utca 8. sz. I. emelet) díjtalanul vehetők át. A kellően felbélyegzett és borítékban elhelyezett ajánlatokat **1932. évi február hó 26-án (pénteken) délelőtt 10 óráig** a köztisztasági hivatal igazgatóságánál (VIII., Kun utca 8.) kell benyújtani. Az ajánlatokat ugyanott és ugyanazon a napon délelőtt 11 órakor bontják fel, amikor is az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1932. évi január hó 19-én.

A székesfőváros polgármestere.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósít váltóra, folyószámlára: értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

A ház körül

Vízvezetéki csövek befagyása. Vízvezetéki csöveket befagyás ellen megfelelő vastag rétegü, lazaszövetü, tehát rossz melegvezető anyaggal való körülburkolással (bepólyálással) védhetjük meg. A menetek a hőszigetelő képességétől és attól függenek, mekkora hidegnek lehet a vezeték kitéve. A kérdésben felvetett, körülbelül 2 cm átmérőjü csövet befalazott helyen legtöbbször csupán egy nemez-szalaggal szokták bepólyálni, ami azon alig 1 cmes védőréteget alkot és a víz még nagyobb hidegnek kitett falban sem fagy be. Természetesen a fal szigetelő hatása is tekintetbe vehető. *Polyva* is jó hőszigetelő anyag, ha azt kellő vastag rétegben alkalmazva rögzítik a cső körül, pl. ha egy 25 cm-es belvilágú facsatornát készítünk, a vízvezetéki csövet annak középtengelyébe rögzítve, azt ilyen módon tömjük körül polyvával. Ha azonban azt csak úgy födték le, hogy a szél széljelhordhatja, vagy az eltúródhat és helyenkint a cső csaknem szabaddá válhat, akkor természetesen be is fagyhat. Vannak azonban más, közvetlen szigetelésre készített anyagok, melyekkel vezetékeket eredményesen lehet körülburkolni. Ilyenek a kovaföldből vagy a „manekit" elnevezésü kohótermékből, tuffaközetből készített pép, amit vászonpólyával lehet a csöveken rögziteni. Az „emulgit" elnevezésü parafakő, vagy a „termalith" nevü, likacsos szövetü tégla, amikből vastagabb, kivájt félhenger, vagyis teknőalakú testeket gyártanak a különböző vastag csövek részére és ezeket sodronyokkal és ugyancsak vászonpólyákkal kötözik azok köré. Végül van vékonyra húzott üvegfonálból vagy selyemszálakból font 1—2 cm vastag kötél, amit a csövekre lehet csavarni, azt további rögzítő és mázolható burokkal látni. Legelhelyesebb valamely nagyobb szerelő-céghez fordulni, amely a helyi viszonyok tanulmányozása után meg fogja adni a tanácsot a kellő szigetelőanyag kiválasztására és méretezésére, esetleg a munkát jótállás mellett el is végzi.

Rézrozsda eltávolitása. Réztárgyakról, tehát rézbútorról is, a víz okozta foltokat, továbbá a zöldrozsdát (grünspann) eltávolíthatjuk a vernirozás megsértése nélkül az alábbi keverékkel: 7 s. r. káliszappant feloldunk 20 s. r. vízben és ezt elegyítjük 20 s. r. petróleummal, 3 s. r. terpentinnel, 10 s. r. oleinnal és 40 s. r. denaturált szesszel. A keverékhez végre annyi tömény ammóniát csepegtetünk, hogy annak szaga érezhetővé váljék. A foltos felületet a tisztítószerrel bekenjük, és puha ronggyal mindaddig dörzsöljük, amíg a folt el nem tünik. Használat előtt az oldat fölrázandó. *Márkus Jenő.*

Kertgazdaság

Rovatvezető: *bernicei Kmoskó Sándor.*

Milyen időjárást várhatunk a közeljövőben? Termelőink, gazdáink és méhészeink feszült figyelemmel várják, az idő enyhülését, ami nagyban befolyásolja, hogy fáradságos és költséges munkájukból áldás is fakadjon. Sziriusz mester jóslása szerint *Februárban* száraz, derült, napsütéses lesz részünk, nagy hidegektől nem kell tartanunk. *Márciusban* enyhe melegebb, később szeles idő némi éjjeli fagyokkal. *Áprilisban* hirtelen felmelegedést várhatunk. Ezek szerint is a koratavaszi munkálatok már a közel jövőben megkezdhetők, úgy a virágos, mint a gyümölcskertekben, mert minden idejében elmulasztott munka a jövő évi terméshozam rovására megy.

Okszerü trágyázás A kerti növényeink de különösen a gyümölcsfáink alá, a jól elkészített *compost* trágya a legcélravezetőbb, mert ezzel leegyszerüsítjük a trágyázást, vagyis ily módon az összes táplálékot együttesen juttatjuk a gyökérzethez, másrészt pedig lényegesen olcsóbb, a 16—20 pengős fuvaronkénti, nem mindig megbízható istálló trágyánál, mert alig néhány pengőbe kerül a következő eljárás szerint:

Kertünk terjedelméhez mérten megfelelő nagyságú, 1—2 méter mély gödröt ásunk, a kert északi, vagy árnyékos oldalán, ebben összehordjuk a kigyomlált zöldnövényt és faleveleket, ágak nélkül, ezt 20—30 cm. rétegenkint a gödörbe elterítjük, erre egy ujnyi vastagon, oltott és szárított törött meszet szórunk, erre fahamú, korom, konyhahulladékkal és szeméttel (üveg és cserép nélkül) minden ily rétegre 2 kgr. superfosfátot, 1 kgr. natr. nitrát és 1 kgr. 40% kálisót hintünk, de nem egymásra, hanem a többi hulladékra külön-külön rétegesre, úgyszintén a konyhában összegyüjtött kávészatcot reá széjjel szórjuk és hogy még tökéletesebb legyen, jól beöntözzük néhány vödör trágyalével, vagy árnyékszék trágyalével. Ezt 2—3 évig bő locsolással nedvesen tartjuk, mert csak a kellő korhadás, illetve bomlás következtében képződnek ki azok a szükséges gyökér és növénytápláló alkotórészek, amelyekre úgy a virágzás teljes kifejlődéséhez, valamint a gyümölcskötődéshez és teljes képződéshez szükségünk van. Ezzel nemcsak a dús virágzást és bőtermést biztositjuk, de fáink és növényzetünk üde, zöld lombozatúak, edzettek, egészségesek és betegségeknek ellentállókká lesznek.

*

Oltott mész alkalmazása a budai agyagos talaj javításához, mely a növényzet vaalmint a gyümölcs képződéshez nélkülözhetetlen, különösen a csonthéjasoknál. Ezt úgy alkalmazzuk, hogy felásás előtt a szárított oltott meszet megtörve a trágyára, illetve a fák alatt a talajra hintjük ujnyi vastagon és azt ásóval bebuktatjuk, beássuk. Ajánlatos még a budai kemény agyagos talaján kvarcos (apró köves) homokot szórni még a beásás előtt.

A virágos és gyümölcsöskertünk talajának tartalmaznia kell még főképen nitrogént, kálisót (utóbbi homoktalajon) és foszforsavat, ezek jelenlétével meggátoljuk a gyakran észlelhető, éretlen, zöld gyümölcshullást is.

Mindezekre nézve és egyébb hasznos ujításokkal és tudnivalókkal bővebben foglalkozik a *Gyümölcsfák Terméstokozása és Termésvédelem című szakkönyv*, hogy miként lehet kertünket hasznosabbá és jövedelmezőbbé tenni. *Előfizetőinknek 30% kedvezménnyel megrendelhető a szerzőnél Budapest, VIII. Aggteleki-u. 17.*

Gyümölcstermesztők figyelmébe!
Gyümölcsfák termésfokozását
összes kártevők irtását, elvénhedt fák ujjitását, ápolását sikerrel, jutányosan vállalja volt erdélyi földbirto kos jól bevált módszerével
TERMÉSVÉDELEM:
Budapest, Aggteleki-utca 17.

Telek, ház, lakás

Uj telekparcellázás Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni műút mellett, kitünő minőségü, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyujtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán síelés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Németvölgyi-út 2b. sz. a. **autógarázs vagy nagyobb műhelynek vagy raktárnak megfelelő helyiség** és több üzlethelyiség kiadó. Felvilágositás a helyszinen vagy Aut. 831—09. (10)

Sósfürdőnél egyemeletes, 3 lakásos ház, összes közművekkel 40.000 pengő **24.000 pengővel** átvehető. — Ugyanott 150 öles telek is. (6)

Háromszobás lakást keresek minden mellékhelyiséggel 1932. május 1-re az Erzsébet-híd és Margit-híd között, Dunapartra nézőt. Értesítést 55—2—52 számon, vagy a kiadóba kérek. (26)

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Hidegkúti úton, Star filmgyár mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közmüvekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek és szaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a **római** Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

ÖRÖKLAKÁS, 1, 2, 3, 4, szobás, Pasaréti-út legelején épülő előkelő villában kapható. Kerekes Barnabás építésznél. Telefon: 85—3—54.

PASARÉTI-UT legelején épülő előkelő ikervilla felerésze eladó. Kerekes Barnabás építészmérnök. Tel.: 85—3—54.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Fery Oszkár utcában 206 öles telek **eladó. Építési iroda** I., Naphegy-utca 21. Tel.: 527—80. (2)

Ne dobja el
kiégett, elromlott villanykörtéit. Fémtárgyak árért **garancia mellett** használható diszpatina helyezzük
TÓTH ISTVÁN villanyszerelő, I., GREGUS-UTCA 8. SZÁM Telefon: 518-29

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fűtéssel, melegvízzel, hároméves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fűtéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos műépitésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

Öröklakások
Buda legszebb helyén
Horthy Miklós-út 132. sz. a. épülnek
Beköltözés
folyó évi auguszus hó elsején.
Prima kivitelü, hallos összkomfortos 1-2-3-4 komfortos szobás lakások. Meglepő olcsó árak
Tervekkel és felvilágositásokkal szolgálnak dijtalanul:
Tervező: Molnár István
Horthy Miklós-út 36. I. 6. Tel. 58-1-57.
és
ÖRÖKLAKÁS CSALÁDIHÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Wekerle Sándor-utca 24 félemelet 43.
Telefon: 257-27.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN
TESTE TÁNC
Előrangú koncert- és tánczene **Európa elsőkelő restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétfélé menü 3 és 5 pengős. Déli menü **2.50**
Asztalrendelés: A. 528-48

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7. VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Bérautók
esküvőre, városi-, vidéki és külföldi utakra minden időben, legolcsóbban rendelhetők.
Magánjellegü (taxióra nélküli) elegáns luxuskocsik.
Félnapra 15 pengő.
Aut. 83—8—24. (53)

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

XXIX. évf. 1074. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. FEBR. HÓ 24

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések díja mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

A kelenföldi választás

ahogy előre jósolták — sehogy sem tudta kiváltani a nagyközönség érdeklődését, amit megért mindenki, aki a Kelenföld és Lágymányos különös helyzetét ismeri, az ottani községi feladatokkal tisztában van és tudja azt, hogy az ott folyó politika mimeli Pestet és a Kelenföldön is „pesti" politikát csinálnak.

Oly visszás ez a kelenföldi polgárnak, ahogy visszás érzéseket keltene mindnyájunknál, ha a pesti városházán világpolitikát intonálnának. Nem mintha nem próbálkozna vele az internacionále, sőt bele nem esne néha az egész közgyűlés, amit szánalmas mosoly kísér a józan polgárság ajakán.

Mosolyra is késztető, Kelenföldön is, ahol a legrendszertelenebb építkezés folyik és talán csak a Lenke utat oldották meg szépészeti szempontból is helyesen. Nem kell az olvasónak mást tennie, mint a következő hírt elolvasnia, amely *„Kelenföld hibái"* címen követi ezt a tudósítást. Elfogulatlan belső városi tekintély mond abban véleményt a Kelenföldről. Ha ehhez még hozzáfűzzük, hogy sem a *Hév*-vel, sem a *Beszkárt*-tal nem tudtak dülőre jutni a kelenföldi politikusok, — hogy a kiállítás területét sem tudták eddig biztosítani, rendeztetni és ott legalább a szebb jövendő látszatát elővarázsolni, — akkor bizonyára mindenki megérti a választó-közönség közönyét a községi politikával szemben. *Buda-Alsóvárosi Egyesület* még folytat kétségbeesett küzdelmet útépítésért, csatornázásért, világításért, közlekedésért és hasonló — magától értetődő — dolgokért, a többiek már igen belefáradtak a meddő küzdelembe.

Látszik is az eredményen.

Mandátumhoz jutottak: — Barla-Szabó József (Egys. Közs. Polg. Párt, — 930 szavazat) — Kossalka János, Szentgály Antalné, Nemes-Nagy Mihály, K. Császár Ferenc (Ker. Közs. Párt — 4136), — Bechtler Péter, Millok Sándor (Szoc.-dem. Párt — 2169), — Draskóczy László (Ker. Ellenz. — 1770), — vitéz Martsekényi Imre (Fr.-harcos Párt — 1152), dr. Kabakovits József (Szabadelvű Párt — 882 szav.). Nemzeti Dem. Párt 584 szavazattal lemaradt.

Nem változott semmi, kár volt az emócióért.

De nem fog változni Kelenföldön más téren sem más, minthogy tovább romlik a *Sóstürdő*, amelynek áldott vize világhírre méltó már azért is, mert az asszonyok egészségét adja vissza, menti, tartja. És nem épül fel az új híd tengelyében a *Kelenföldi sugárút*, amely Buda-Alsóvárosnak lüktető életére, hatalmas közlekedési vonala. De közelebb vinné a megvalósuláshoz a keserűvízforrások révén megteremthető világfürdő ivókúráját a *Dobogó* domb mögötti *öcsödi* völgyben.

A városrendezés is egymásután követi el hibáit és túlságosan külvárosi módon kezeli ezt a nagyrahivatott városrészt. Erre nézve közöljük a legújabb tanulmány idevágó részét:

Hosszasan lehetne beszélni azokról a hibákról is, melyeket a rohamos fejlődésben lévő Lágymányos táján tapasztalhatunk, — írja tanulmányában dr. *Gallina* Frigyes, a város tisztánlátó tanácsnoka. — Az itteni nagy utak, utcák, szinte kivétel nélkül mogorvák, barátságtalanok. A fák még kicsinyek, sok helyen nem is fejlődnek kellőleg, úgyhogy monoton, szürke kép tárul elénk, amerre csak nézünk. Pedig a Boráros téri híd igen fontos területté fogja emelni ezeket a részeket. Kár, hogy ez is nem az esztétika jegyében indult el és fejlődik. Az elmaradhatatlan tűzfalak már jelzik, hogy Budapest építkezik a Kelenföld felé... A Villányi út egyes részein pedig folyik az örök baklövések sorozata; kedves, a Gellérthegy lába alá illő, néhol igen sikerült villák, rokonszenves családi házak mellé hat-hét emeletes óriások telepednek, beláthatatlan időre tönkretéve itt is a városképet. Az ember igazán kétségbeesik! Hát nálunk sohasem érik meg annyira az érzék a városszépítés iránt, hogy előre lássanak? Hogy idején számot vessenek a táljai, a terepviszonyokkal, a háttérrel, a városrész karakterével, rendeltetésével, hogy előre elképzeljék, megrajzolják, modellírozzák, milyen is lesz majd a gyerekkorból felserdülő férfikorba kerülő utca? Ha előre meg nem állapítják új utcák, terek létesítésekor, hogy milyen lesz, milyenné kell lenni egy utcának, akkor aztán ne kapkodjunk a fejünkhöz, mikor az építtetők, magánosok és az építész urak jóvoltából szörnyszülöttek támadnak.

Ez Kelenföld!!

L. Z.

Figyelmeztetés a távolból!

„Magyarország örök hálával tartozik Bethlen-nek"
— Irja a „Times" —

Az új korszak klasszikus népei közé sorolhatjuk a dicső angol népet s éppen ezért, az angol közvélemény időről-időre történő megnyilvánulásait nyugodtan vehetjük zsinórmértékül. A *„Times"*, Anglia egyik legtekintélyesebb sajtóorganuma. Az angol közvélemény szócsövének tekinthető. A *„Times"* írja, rendes évi közgazdasági szemléje során, hogy Bethlen István gróf kormányzatának ideje, a magyar közgazdasági élet fontos korszakának tekinthető. Magyarország, — írja a „Times" —, *örök hálával tartozik neki*, a bátor és bölcs vezetésért, amellyel az országot, a békekötést követő sulyos és sötét éveiben az élet és az erősödés útjára vezette. Minden elismerő szó, támogatás, jól esik nekünk, akik valóban sulyos körülmények között építgetjük nemzeti életünk új alapjait és felülépítményeit s jól esik, ha olyan helyről kapunk őszinte szót és nyilt kritikát, ahonnan a dicséret és elismerő szó ép oly jól esik és felemel, mint a nemes kritika.

A gyarló emberi élet megnyilvánulásai közben a sodródó élet forgatagában, alig számíthatunk örök hálára, hiszen a mulandó és forgandó élet sokszor teret enged az emberi gyarlóságból táplálkozó gyűlölködésnek. Apponyi Albert gróf egy életen keresztül szolgálta nemzete ügyét — legutóbb is Genfben a világ csodálatát terelte a magyar nemzet felé, — s még ezekután is többször volt kitéve annak, hogy hálátlanságot és méltatlan kritikát kellett egyesek részéről elszenvednie. Akkor, amikor az angol közvéleménynek Bethlen István személye iránt, — immár nem először történt elismerő megnyilatkozását olvassuk, ebből a tényből Bethlen István értékében állandó államférfiui működésének, a külföld részéről történt ujabb honorálását vehetjük tudomásul és jelenthetjük.

Az emberi gondolkozást és érzést — igaz — nem lehet uniformizálni, de az emberi elfogultsággal, a politikai gyűlölködéssel és a sötét lelkiismeretlenséggel szemben szükséges reámutatnunk a tényekre. Ezért hivatkozhatunk a Times-en keresztül az angol közvélemény ujabb megnyilatkozására s ezért kell reá mutatnunk arra, hogy a gazdasági válság, amely az egész világon általánossá lett, még az olyan államférfiak státusát is megingatta és méltatlan kritikával kisérte, mint amilyenek a különböző európai államok vezérpolitikusai és államférfiai voltak. Éppen az a körülmény, hogy a gazdasági válság nyomasztó szenvedése és nyüge alól nem szabadulhatott egy állam sem, ez a körülmény igazolja azt, hogy *a békeszerződések árán teremtett új gazdasági rend a világgazdaság csődjét készítette elő s igazolja, hogy ez alól a teher alól nem szabadulhatott egyetlen állam sem.* Az emberek szívesen veszik ki részüket a mások sikeréből, de ép olyan gyorsasággal vonulnak félre onnan, ahol valamely okból a sikertelenség kopogtat az ajtókon. A világgazdasági krizis független volt a vezérpolitikusok és államférfiak emberi tevékenységétől s a gazdasági leromlás oka: az új gazdasági rend volt. Az a megbomlott gazdasági rend, amely a békeszerződéseken keresztül a bizalmatlanság és az elzárkózás politikáját inaugurálta. Hiu pártpolitikai erőlködés a világgazdasági válságért az egyes államok kormányait okolni. Egyetlen helyes megoldás és diagnózis az volna, ha az európai kormányok beismernék és deklarálnák azt, hogy a gazdasági krizis oka a békeszerződésekből folyó beteg gazdasági rend. A „Times" közleménye, kinyilatkoztatása annak, hogy Bethlen István a békekötést követő súlyos és sötét években erős és bátor kézzel vezette az ország ügyeit. Már pedig a békekötés 13.-ik esztendejében nem hogy enyhültek volna a viszonyok, ellenkezőleg, világszerte súlyosbodtak. A világgazdaság leromlásának csak ama kormányok és államférfiak az okozói, akik erőtlenek voltak ahhoz, hogy a békeszerződéseket reparálják s ezzel a régi, kipróbált gazdasági formákat évszázados pozicióikba visszahelyezzék. Ha pedig a „Times"-en keresztül az angol közvélemény a nemzet *„örök hálájára"* érdemesnek tartja Bethlen István munkáját, akkor a nemzet meg kell hogy hallgassa az angol közvélemény ítéletét. Nem adhat hitelt az álprófétáknak, akik csak azért gáncsolják és kritizálják, mert hatalmas képességével, hatalmas külföldi barátaival és összeköttetéseivel útját állja a politikai vicinális dilettantizmus felelősségnélküli próbálkozásainak, amely csak az emberhez méltatlan gyülölködést s nem a lelkiélet egyik legszebb ékességét, a hálaérzetet tartja az öncélu nemzeti élet kútforrásának.

Nagy jövő

vár mégis a magyar *idegenforgalomra*, mert lehetetlen, hogy a *képviselőház* és a *felsőház* kiválasztott tagjai, az idegenforgalmi *közös bizottság* ne találja meg e legújabb nemzetközi ipar — Fremdenverkehrs-Industrie — helyes útját, irányát, vezéreszméit. Oly sok kiváló ember foglalkozik ezzel, csak éppen közös nevezője nincsen. Mintahogy megvolna az idegenforgalom is, csak éppen az alapvető intézmények, vagy talán csak intézkedések hiányzanak, amelyek lehetővé tennék a nemzetközi érintkezést. Az idegenforgalmi kérdés ma már a parlament és a székesfőváros egyik fontos kérdése, és ha a sok személyes támadásvédekezés fölmenti az ezzel való foglalkozás alól a vezérlő közéleti szereplőket, — talán megalakul végre a magyar fürdőügy és idegenforgalom kulcsa: — a *kurkomisszió!*

Bridzseljünk,

mert ma éppenséggel semmi más bajunk, semmi más hiányunk nincs, minthogy bridzselni nem tudunk eléggé. Ezt kell megtanulni és akkor boldog lesz a magyar, boldogul a budai polgár. Hát — szó ami szó — csak éppen ez hiányzott. A házbérünk ugyan nincs kifizetve, az adóval tartozunk még, a villanyt részletekben fizetjük, a tüszeres vár, a szabó hiába vár, a susztер már nem is vár, a tejes nem hoz tejet, a szenes nem küld már szenet és a szemetes hiába csenget reggel: — nincs szemét, mert azzal fütünk. Ez mind nem baj, ha bridzselünk. A bridge, csak a bridge! Kapitális gondolat! Ez került a pártpolitika tengelyébe. Óbudán lecsúszhatnak a hegyről a szegény emberek házai, a Farkasréten öt utcát ettek már meg a halottak, a Margit-körúton két ház építése maradt félbe, az óbudai hidat nem építik, a gyógyforrások vize százmillió literszámban folyik hiába a Dunába, az idegenforgalom az Ibusz jóvoltából szünetel és üresen állanak a szállodák, — az mind eltörpül melletted, óh bridge! Pártoknak, pártkörökнek ma nincs nagyobb gondjuk, mint a bridge! A közmunkák szünetelnek, a munkanélküliek száma ijesztően szaporodik, a tisztviselők kezdenek éhenhalni, a kereskedők csődbe mennek, az iparosok tönkremennek, a vállalkozók már régen tönkre mentek és mindezen azzal akarnak segiteni, hogy lelkes felhivásban — bridzselni invitálják a tagokat. Ezzel aztán kint vagyunk az összes vizekből! Éljen és virágozzék a bridge! Éljen a bridge-párt!

A szerdai estéről

valami téves fogalmak kerültek forgalomba, mintha az ezeken az estéken találkozó társaság új párt alakításának gondolatával foglalkoznék, pedig ez estéken olyan önálló, független polgárok találkoznak Buda minden kerületéből, akik a mai zavaros politikai viszonyok között — tájékozódást keresnek és szívesen meghallgatják a társasvacsorákon megjelenő kibontakozást szintén kereső közéleti szereplőket. Ez egyáltalán nem jelent még sem pártalakítást, sem pártbontást és csak a mai várandós közéletben vélik egyesek, hogy ez új pártalakításhoz vezet. Most szerdán, e hó 24-én szintén illusztris vendégek vesznek részt a társasvacsorán és bizonyára új gondolatok vetődnek fel úgy az országos, mint a helyi politikának helyes irányba való beállítása érdekében.

Izlám a kereszténységért

Európai kulturbotrányt képező spanyolországi katholikus egyházüldözés ellen a magyar országgyűlés képviselői felekezeti és pártkülönbség nélkül, a szociáldemokraták kivételével,

HUNYADY FERENC GRÓF

indítványára, állást foglaltak. Ehhez, a lelkilsmereti szabadságot és demokráciát tisztelő eljáráshoz csatlakozott a mohammedánság nevében *Husszein Hilmi* effendi budai nagymufti is; nyilt levele, amelyet *Hunyady* Ferenc grófhoz intézett, az izlám toleranciájának, szabadságszeretetének és *minden valást tisztelő* felfogásának valóságos kulturdokumentumát képezi. A levél, amely mindenütt őszinte meglepetést keltett, túlmegy az ország határain is és összébb vonja mindazokat, akik az egy igaz Istent imádják és nem kérnek abból a méregből, amelyet Moszkva ont a világra.

Hunyady Ferenc gróf február hó 16-i kelettel az alábbi levelet intézte a budai nagymuftihoz:

„Méltóságos Nagymufti!

Folyó hó 12-i kedves leveléért, amelyben a Magyarországon élő mohammedán vallású hívek csatlakozását jelentette be a spanyol egyházüldözéssel szemben kifejezést adó akcióhoz, — fogadja hálás köszönetem nyilvánítását. Nekünk katholikusoknak igazán jól esik, hogy mindenféle egy Istent hívő felekezetekhez tartozó testvéreink ily példás szeretettel foglalnak állást spanyolországi üldöztetésükkel szemben. Méltóságod levelét az egyházi lapok szerkesztőségének is megküldöm és remélem, hogy ők erről a levélről majd hasábjaikon meg fognak emlékezni. Hálás köszönetem megismételve, igaz nagyrabecsüléssel vagyok

tisztelő híve:
Hunyady Ferenc

Egy délután a budai muftinál

Irta: **Móricz Pál**

Regényes emlékekkel teljes, a hős moszlim katonák, bosnyák szabadsághősök vérétől beharmatozott hosszú életút az, — amíg az öreg *Ferenc József* (az egész bosnyák földön oly legendás, népszerű „Franye Joszip") hű boszna-krupai polgármesterének: *Durics Mahmud Aga* bosnyák bégnek *Husszein Hilmi* fiából kecskeméti illetőségű magyar állampolgár lett... Az öreg Ferenc Józsefnek meg kellett halnia, temérdek jó katonának el kellett pusztulnia, a hatalmas kettős császári és királyi birodalomnak darabokra kellett szakadnia, a büszke, rettenthetetlen bosnyák népnek a véreskezű ősi szerb ellenség vasigájába kellett hajolnia, a forradalmi szörnyű viharokban az apostoli királyi uralkodójához mindhalálig hű Durics Mahmud Aga bosnyák polgármesternek kérlelhetetlen ellenséges kezektől meg kellett semmisülnie, s a rablóknak dobott nyugatmagyarországi drága csonkért: *Sopronunkért* is a regés időkbe illő harcot meg kellett vívni: — míg Durics Husszein Hilmi effendi, magyar honpolgári esküt tevén, elnyerte és kiérdemelte az ő mindenképen tiszteletreméltó és megható *kecskeméti illetőségét* a Trianonban égető tűzre ítélt és átok alá helyezett e szörnyű boldogtalan, kimondhatatlanul szenvedő csonka-Magyarországon...

Ez az élet, ez a sors, a Husszein Hilmi effendi élete, a Husszein Hilmi budai mufti sorsa, trianoni szenvedő élet, trianoni átkos sors! Hazáját elveszítette, az ősök hajlékától pedig peritélettel számüzték.

Durics Husszein Hilmi effendi most 44 éves, szélesvállú, atléta termetű ember. Klasszikus arcélű, barna szemű feje illőn koronázza a katonás törzset. A fekete császárkabáton ragyogó hadikitüntetés sorozat nélkül is katonás az egész megjelenése. Higgadt minden mozdulata. Megfontolt, szabatos minden szava. Egész megjelenésén kiérzik, hogy népe, faitája vezetőjének nevelték, s a küzdelmes életében is csakugyan ilyen maradt mindmáig. Elhárítja, hogy „bég"-nek szólítsam.

— Az édesapám az volt! — Jól magyarul mondja mindezt. — Engem az *effendi* megszólítás illet meg! — Itt egyidejüleg tisztázzuk, hogy effendik a főiskolát, egyetemet végzett moszlimek, az „imam" név a lelkész, a parókus „plébános, a „mufti" pedig a kerület főpapja, mondjuk püspök fogalmának felel meg a muzulmánoknál. Husszein Hilmi a középiskolát *Szarajevóban* végezte s a lelkészi képesítését a kairói egyetemen szerezte meg. Állami szolgálatát a trebinyei *„seriátusi bíróságnál"* kezdette, mint bírósági gyakornok, — jegyzőféle. Ez a bíróság mohammedán egyházi bíróság, s házassági, jogi, örökségi, s mohammedánoknak egymás közötti birtokpereiben ítélkezik. Ferenc József népszerű uralkodása idején eme bíróság kisebb tisztviselőit az államkormányzat, a felsőbb bírákat maga a „császár", az uralkodó nevezte ki... Majd a szerajevói Országos Muzeumnál, éppen a keleti osztálynál, tisztviselősködött, közben a 2. bosnyák gyalogezrednél Grácban az egyéves önkéntesi esztendejét is leszolgálta H. Hilmi. Igen nagy, s azóta még gyarapított nyelvtudásával már akkor kitünt. Az összes délszláv nyelveket beszéli, törve az orosz nyelvet, beszél keveset albánul, jól magyarul, tatárul, tökéletesen törökül, arabul, perzsául és németül... A háború kitörése előtt a szerajevói *Reisz ul ulema*-nak volt titkára, s bár mint lelkészt nem kötelezték, önkéntesen, fegyverrel harcba ment az ősi ellenség ellen... A világháborúnak még nem minden része van feltárva. A bosnyák ezredeink csodás hősiessége elismert. 1914-ben ám odalent a regényes görbeországban még az ősi nemesi felkelés is hadba állott. A gazdag, büszke bosnyák bégek ezrednyi, zászlóaljnyi hadcsoportokban vezették felfegyverzett népüket, moszlim testvéreiket a szerb ellenség ellen; mint a híres *Mesics* Adam Aga bég, dúsgazdag nagybirtokos, bankár, tartománygyűlési képviselő, politikai vezér, aki — legénységének napi 3 pengő lénungot fizetvén — egészen felruházott, felszerelt moszlim ezredet vezetett a szerbek ellen, úgyhogy három hónap alatt soronkívül főhadnaggyá léptették elő. A visegrádi polgármester *Turdkovics* Naim bég, *Teszkeredzsics* Szulejmán Pasics, *Sahim* Pasics, *Fadil* Pasics és még sok más előkelő birtokos bég familiák zászlóaljnyi és kisebb csapatokkal vetették magukat a gyülölt szerbre. Husszein Hilmi a *Filippovics* Jakul Bég, bég cs. és kir. kapitány, reguláris bosnyák ezredben *„gemischte battajonjának* (vegyes zászlóalj, moszlim és katolikus bosnyákok együtt) lett az önkéntese, s Uváznál (szandzsák határon) megsebesült. A szarajevói kórházban kapta meg a tartalékos tábori imámi kinevezését. Még szeretett volna otthon maradni, de a „Reisz ul ulema" másként rendelkezett: — Fiam, neked a háboruskodó testvéreink között van a helyed!

Husszein Hilmi első szolgálati beosztása Bécsben volt. A hadbavonult seregeknél mintegy 120—140 muzulmán katonai lelkész közül Husszein Hilmi volt az egyik. A „Verordnungs Blatt" 1918. évi október 1-i számában jelent meg a kinevezése tényleges katonai *főimámmá* (őrnagyi rang), amit azonban a kitört forradalom miatt már nem sokáig viselhetett.

Husszein Hilmi bosnyákjaival a harcokból kivette részét. Az orosz fronton, Galiciában és az olasz fronton harcoltak. 1916-ban török csapatokkal is együtt harcoltak *Dzsavid* basa vezérlete alatt. Bécsi szolgálati ideje alatt a „Militär Kommando"-hoz volt beosztva, s mint: *„K. u. K. Militär-Imam, Leiter der Islamitischen Seelsorge in Wien"* hivatalos megbizatással működött. A *Therezianumban*, a XIV. kerületbeli kadettiskolában, a Wiener Neustadt-i Akadémián, a St. Pölten-i katonai iskolában is tanított, mint hitoktató és nyelvtanár; mert itt mindenütt voltak muzulmán növendékek, nemcsak bosnyákok, hanem albánok, törökök, egyptomiak, arabok is... A Bécsben, Prágában, Brünnben, Grácban állomásozó bosnyák csapatok imámjai is Durics H. Hilmi effendi felügyelete alá tartoztak. Bár az összeomlás után tiszti ellátást, javadalmat többé már nem kapott Bécsben maradt a Reisz ul ulema parancsára, hogy ne hagyja el az osztrák földet, ameddig ott egyetlen bosnyák van. Másrészt vissza sem mehetett szülőházájába, mert nem tette le, nem is akarta letenni a szerbeknek a — hűségeskűt.

Közben Bécsben megnősült, 1919-ben az előkelő rokonságú *Hindy-Szabó* Idát, a volt magyar nemes testőr alezredes Hindy-Szabó Elek leányát vette nőül. Akkor Bécben gazdag

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radioaktív és rádiumemelmet tartalmazó természetes 42° C° földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

A degradált Budapest

„Jöjjön háromnapra Budapestre!" — igy invitálja a külföldieket ide az — IBUSZ! — Az idegen látni, nézni akar. Hogy mit néz meg, mit lát 3 nap alatt azt elképzelni is nehéz. Ha csak a mellékelt térkép szerint nézi Budapestet, ahol elsikkasztották a látnivalók nagy részét, — a hősök sirjától és a milleniumi emléktől a Városi szinházig és vissza a Széchenyi-fürdőig, de még akkor sem elég 3 nap a megmaradt látnivalók megtekintésére. Székestehérvárt, Pécset, Szegedet, talán Kassát is meg lehet nézni 3 nap alatt, de Budapestet! — aber Ibusz! Három nap alatt még a Nemzeti Múzeumot sem nézheti meg jól az idegen, — hát még a többi hét múzeumot! Csak az ami kimaradt abból a térképből, több napot igényel, mint hármat! Azt hiszszük, hogy Párisban, Londonban, Kinában statáriálisan kivégeznék azt, aki 3 nap alatt akarná ezeket a városokat megmutatni az idegeneknek. Ezt csak Budapesten szabad, ahol — ibusz redibusz — csak az idegenforgalmi igazgatók utaznak Londonba és vissza, de az idegenektől — konganak a szállodák, nem 3 nap óta, de háromnegyed év óta, — ahol látszat propagandát csinálnak látszat tüzetekkel, látszat térképekkel — in sich! — ahol a keleti idegenforgalmat nem tudták megindítani és csak most eszmélnek rá, amikor már más hozza a Keletet. De mert nem ők hozzák, hát jön a kelettel — szerintük — a dögvész, a lepra, — meg kell állitani a határon minden keleti embert, főleg ha tömegesen jön. Ha az Ibusz hozna — hja, paraszt az más! — akkor nincs se lepra, se kolera, csak a sürü garas — három napig! Mert nem a forgó idegen a fő, hanem a forgó tőke, amelyből jut a 130 ezer pengős jövedelmekre. Te szegény Budapest, el bujhatsz minden kincseiddel, gyógyforrásaiddal, hidjaiddal, hegyeiddel. Patakká válik a Duna, vakondturássá a Gellérthegy, ...ahogy ledegradált téged az idegenforgalom diktátora: — az Ibusz!

Eladó a Siesta!

A gonosz idők szomorú jele, hogy most, amikor a legtöbb ember már vagy őrült, vagy futóbolond és még a józan ember is közel áll a téboly hoz, hogy éppen most — rosszul megy az ideggyógyintézeteknek. Csaknem mind eladó. Köztük a Schwartzer szanatórium „Siestá"-ja is. Természetesen elsősorban a városnak kinálták fel és vannak városatyák, akik helyeselnék, ha a város meg is venné. Talán egy kissé erőszakolják is, hogy vegye meg. És talán jó üzlet is. Már akinek. ...Ha valami kis irónia élne bennünk, akkor most megpróbálnánk összeállitani a listát, hogy a város potentátjai milyen sorrendben kerülnek majd egy kis szieszta — ebbe a Siestá-ba! De nincs bennünk irónia — sem az üzlet, sem a sorrend iránt.

Bárczy István lesz elnöke a Községi Takarékpénztárnak. Befejezett tényként regisztrálhatjuk ezt az örvendetes hirt. A Takarékpénztár elnöke eddig *Sipőcz* Jenő dr. polgármester volt, aki azonban lemondott erről az állásáról. Az intézetre nézve kétségkivül nágy nyereség, hogy Bárczy István ny. minisztert és volt polgármestert sikerült az elnöki tisztségre megnyerni.

Szivbőljövő keresetlen szavakkal, megható tőlségtől remegő hangon parentálta el *Hohenburger* Antal nyug. altábornagy, főv. biz. tag, a városmajori római katholikus egyházközség világi elnöke

ÁRKAY ALADÁR

építőművészt, az egyházközség elhunyt alelnökét a február 15-re összehivott rendkívüli egyházközségi ülésen. Az elnöki megnyitó után lovag *Kriegs-Au* Emil pápai kamarás, plébános mondotta el emlékbeszédét, melyben az elhunytat mint embert, mint művészt, családapát és egyházának hű fiát példaképül állította az egész egyházközség elé. A szivbemarkoláan szép, emlékbeszéd után *Bogsch* Géza honvédelmi miniszteri osztályfőnök, egyházközségi alelnök indítványozta, hogy fejezze ki a gyülés háláját, köszönetét és együttérzését az *Árkay* családnak és erről jegyzőkönyvi kivonattal értesítsék, indítványozta azonkivül, hogy Kriegs-Au Emil plébános emlékbeszédét mintegy eszmei emlékül jegyzőkönyvileg örökitsék meg. A két indítványt a gyülés egyhangúlag elfogadta. Az emlékünnepen jelen voltak még az elhunyt fia, *Bertalan*, leánya, *Lidia*, férjezett *Jankovich* Béláné, özv. *Sávoly* Jánosné nyug. altábornagy özvegye, a városmajori egyházközség karitánszának elnöknője, *Padányi* Andor kir. tanfelügyelő, a „Credo" elnöke, *Forró* Imre nyug. földmivelésügyi főigazgató, egyházgondnok, *Badál* Ede dr. nyug ker. elöljáró, *Pétergál* Henrik dr. gimn. tanár, egyházközségi jegyző, *Reimann* Özséb dr. segédlelkész, hitoktató, *Kaán* József min. tanácsos, *Hermann* Gyula tisztviselő, *Bikál* Dénes droguista, *Novák* István egyházfi, *Nagy* Miklós dr. és sokan mások.

A Budapesti Nemzetközi Vásárt a Gyosz, amely *Fenyő* Miksa országgyülési képviselő személye révén is képviselve van a vásár Elnöki Tanácsában, örömmel támogatja, mert az idén minden eddiginél fokozottabb mértékben kivánja a magyar ipar és a magyar termelésnek a hazai piacok elfoglalásán túlmenő expanzióját szolgálni. Mivel a magyar gyáripar minden ága felismerte azt a jelentőséget, amellyel a *Budapesti Nemzetközi Vásár* a mai rendkívüli viszonyok között bir úgy a belföldi, mint a külföldi árú népszerüsítő propagandája szempontjából, biztos számit arra, hogy a *Nemzetközi Vásár* a magyar gyáripar termelési skáláját minden vonatkozásban demonstrálni fogja.

A Kemény család jótékonycélú estjén szorongásig megtelt e régi uricsalád nagy fogadóterme és családias jókedvben, nemcsak szivesen áldozott a jótékonycélra, hanem érdeklődéssel várta a műsor előrejelzett ügyes, kedves számait. Egymásután vonultak fel Kemény *Mária*, Kemény Dezső iparkamarai titkár leánya, aki prológgal vezette be az estét, azután ketten Mária és *Gyula*, aki viszont Kemény Zoltán műszaki tanácsos fia, adtak elő egy számot azon a címen: Anyáméknál kabaré lesz! A jóizü tréfa után *Poich Sárika* hét nyelven dalolt mandolin kisérettel. Őt is kedvesen megtapsolták és azután igy jöttek sorjába Kemény *Klárika* Kemény *Gyula*val, majd Kemény *Lujza* és *Szabó Józsefné* szerepeltek komoly számokkal, amit ismét egy tréfás jelenet követett: amelyben ügyesen szerepeltek *Janicsek* Miklós, *Harmati* Margit, *Majzon* Lászlóné, dr. *Moldoványi* Miklós és *Csemez* Gréta. Zajos sikert arattak. Szünet után *Szabó* Józsefné énekelt, ifj. *Kemény* F-né *Burger* Károllyal egy parasztjelenetet adtak elő, *Viraág* Ilona néhány szép költeményt szavalt, *Ulbrich* Józsefné énekelt nagy művészettel és befejezték a műsort egy kedves vigjátékkal, amelyben Kemény Feri, ifj. Kemény Ferenc *Ulbrich* József és *Mischek* Ferenc szerepeltek közderültséget keltve. A zeneszámokat *Dévény* Jenő kisérte. A csaknem éjfélig húzódó műsoros estnek, amelyen *Mezey* Ilus festőművésznő egyik képét is kisorsolták a vendégek között. 142.58 fillér volt a jótékonycélra összegyült eredmény, amely összeget már másnap a buzgó háziasszony, *Kemény Ferencné* beszolgáltatott a városmajori egyházközségnek, hogy azt a körzet szegényei között osszák szét.

NÉVJEGYEK, 100 db 1.60 pengő, szép kivitelben, kiválasztott betükkel a Budai Napló nyomdájában. I., Bors u. 24. Telefon: 502—96.

Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége tisztviselő osztályának a főváros Népmüvelési Bizottsága támogatásával *Spannberger* Alajos elöljáró-tanácsnok elnöklete alatt rendezett február—április havi munkaterve szerint — február 9-én *Schandl* Károly dr., az O. K. H. elnök-igazgatója: „A Dunavölgy időszerü kérdései." — Február 23-án hangverseny. Szereplők: *Felvinci Takács* Alice hegedűművésznő, *Damokos* László zongoraművész és a m. kir. Operaház két énekművésze. — Március 6-án vásárnap délután 4 órakor mozielőadás gyermekek részére. — Március 8-án *Ligeti* Lajos egyetemi megbizott előadó: Kutató utam Mongolországban. Vetitett képekkel. — Március 15-én irodalmi est. Közreműködnek: *Ayrily* Lajos, *Bodor* Aladár, *Somogyváry* (Gyula diák) irók, dr. *Kazacsayné* Lázár Jolán szavalóművésznő. — Április 12-én *Siklós* Albert: Magyar táncok. *Zipernovszky* Fülöpke hegedűművésznő. Az előadások VIII., Mária utca 10. sz. alatt rendesen keddi napon este 8 órakor kezdődnek. A rendezőség hideg buffetről gondoskodik. Ruhatár személyenkint 30 fillér, az irodalmi esten és hangversenyen pedig 50 fillér. A műsort kedélyes családi esték követik.

Hangversenyt rendez jótékony célra a Budai Izraelita Nőegylet leánycsoportja által, febr. 27-én, este 8 órakor a Budai Klub nagytermében Margit-körút 6. (Bejárat a Tölgyfa utca felől), amelyen közreműködnek: *Venetianer* Rózsi, *Kolozs* Pál, *Szőnyi* József, *Kertész* Edit, *Fuchs* Éva, *Domán* Edit. Jegy ára 2.— Pengő. — Felülfizetéseket a jótékonycélra köszönettel fogadnak.

Nem volt olyan útja a Városmajornak, mely a Csaba utca és Uj Szentjános-kórház között összekötötte a Retek utcát a Városmajor utcával. A rohamosan fejlődő Kis Svábhegyet csak sártengeren keresztül lehetett megközelíteni. *Kozma* Jenő dr. sürgetésére a főváros megszavazta és kiutalta a költségeket a *Temes utca kiépítésére*, amely középen szeli ketté a parkot. Az utat elsőrangú kivitelben *Szegedy*

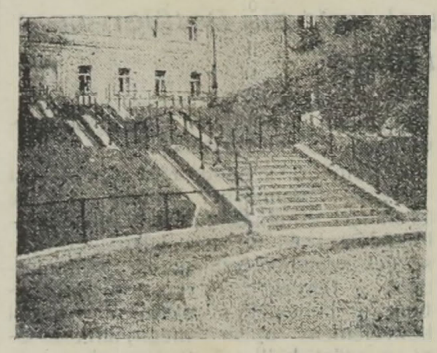

Temes-u. uj lépcső Wagner Vilmos felvétele

Béla Jenő gépészmérnök, útépítő-vállalkozó készítette, aki minden tekintetben megfelelt a beléjehelyezett bizalomnak, mig az utat befejező lépcsőzetet *Grenyó* Bertalan építési vállalkozó építette. Ugy *Szegedy* Béla Jenő, mint *Grenyó* Bertalan budai lakosok, akik szakmájukban a legjobb nevet vivták ki. Az újjáépített út és a lépcső képét mutatja a közölt fénykép.

A Podrászbál ez évben is nagyszabású társadalmi eseménye lesz a szakmának, mert február hó 28-án nemcsak táncolni fog a divatművészettel rokon szakmának ifjúsága a Gellért szálló összes termeiben és koccintanak barátságos poharat az öregek, de kapcsolják a bált országos ipari bemutató versennyel és fodrászati cikkek kiállításával. A bemutató versenyek már délután 4 órakor kezdődnek, végigmenve a női és férfi fodrászat minden részén este 8 óráig, amire egész sor díjat tüzött ki a rendezőség, amelynek élén *Kontró* János díszelnök és *Kuba* Sándor elnök állanak, akiknek 130 kartárs segit a rendezés munkájában. A tánc este 9 órakor kezdődik. Személyjegy 2.50, családi jegy 6,— pengő. A tiszta jövedelem az ipartestület segélyalapját gyarapitja.

Állami sofför-tanfolyam nyilik meg a m. kir. Technologiai és Anyagvizsgáló Intézet keretében márc. 7-én este fél 7 órakor, az intézet Budapest, VII., Józsefkörút 6. szám alatti helyiségében. Beirás naponta d. e. 9—1.

A jótékonyság naplója az a jelentős, amit évi működéséről most adott ki a *zugligeti* egyházközség szegénygondozó szervezete, mely ez évben a körzetek számát 43-ra emelte, amelyeket a következő megbizottak gondoznak: Tóth Teréz, Rudvig Antal, Vály Dezsőné, Grabovszky Kamillné, Ditrói Zoltán, Welker József, Scheiber Károlyné, Kalmár Lajosné, Tóth János, Daday Józsefné, Krantz Józsefné, dr. Vály Dezső, Kovács Józsefné, Vida Istvánné, Paál Gergelyné, Gosek Lászlóné, Takách László, Farkas Éva, Ludvig Erzsi, Cseörgheő Zoltánné. Tasnády Mici, Major Ferenc, Raáb Györgyné, Entele Ferencné, Bagyas Imréné, Daday Erzsébet, Gregor Györgyné, Leféber Felicia, lovag Fackh József, Szarvas Edit, Farkasfalvy Imréné, Görög Istvánné, Virágh Gyuláné, Serák Mihályné. A szegénygondozók minden hó első szerdáján délután a Labanc uti iskolában dr. *Huszár* Elemér lelkész elnöklete alatt tartják ülésüket, megszavazzák a segélyeket, s azokat másnap személyesen kézbesitik. Jelenleg 56 állandó segélyezettjük van.

A kenyérkereső nőket, vagy azokat, akik igyekeznek kenyeret keresni, de eddig nem találtak, — bizonyára érdekli a „Kenyérkereső Nők Orsz. Szövetségé"-nek jelentése, mely meglepő sok érdekes adatot sorol fel erről a küzdelemről, amit a nők folytatnak a létért és megélhetésért. Ez a szövetség a belvárosi *Régipostautca* 15 szám alatt van, II. em. 5—6 ajtó. Telefonja: 867—67. Hivatalos órát tart reggel 9 órától d. u. 5 óráig és a tagjainak *díjmentesen* közvetit állást és nyujt jogi segélyt.

Zenei élet

WEINGARTNER FÉLIX és felesége, STUDER CARMEN a karmesteri pulpituson. A Zeneakadémiában ember ember hátán. Kijön a pódiumra egy fiatal karcsú, szőke hölgy, minden elfogultság, póz nélkül. Kopog és a zeneirodalom egyik legnehezebb, legkomplikáltabb zenekari műve, Brahms I. szimfóniája felcsendül. Egy nő, aki Brahms szimfóniát vezénykönyv nélkül dirigál. Studer Carmennek kitünő kvalitásai vannak A Budapesti Hangversenyzenekar minden egyes tagján meglátszott az igyekezet, mellyel e bájos jelenség szolgálatába állott. Siker, számtalan kihivás volt és Studer Carment bizonyára viszont fogjuk látni a karmesteri emelvényen. Rövid szünet után következett az idei szezon talán legnagyobb zenei eseménye: Weingartner dirigálja Beethoven legfelségesebb művét a IX. szimfóniát. Újat nem mondhat a kritikus. Weingartner a kontinens egyik legnagyobb karmestere. Az orkeszter remekelt. A hallgatók tomboltak. Fölemelően szép volt ez az est.

JOURNET énekelt a Vigadóban. Hangjának nemes ércét nem fogta meg a rozsda. Fénye a régi, tündöklő. Óriási sikere különösen az áriák előadásánál volt, hol nagyszerű színészi kvalitásait ragyogtatva „megjátszotta" az egyes számokat. Közben Biró Sári zongoraművésznő zongorázott pompás technikával, színes billentéssel. Nagy sikere volt.

BÁTHY ANNA az Opera jeles magánénekesének önálló estéje kimagasló zenei élmény volt. Fejedelmi megjelenésü művésznőnk Schubert, Brahms, Marx, Wolff dalokat adott elő. Bársonyos hangja pompás diszpozicióban kristálytisztán csengett. Kulturája, páratlan izlésü előadása, elbüvölő poézise, osztatlan elismerést váltott ki nem nagyszámú, de lelkes, hálás hallgatóságából.

KILÉNYI EDUÁRD az ifjú zongorás nemzedék egyik legizmosabb tagja. Technikája kifogástalan, dinamikája széles. Temperamentuma, ifjúságának heve gyakran elragadja ugyan, dehát ezek a fiatalság eruptiv kitörései. Van önállósága. Chopin A moll mazurkája gyönyörü volt.

MEDEK ANNA, az Opera örökös tagja dalestet tartott a Zeneakadémiában. Medek Annát nem kell ismertetnünk. Elég ha annyit mondunk ennek a rendkivül intelligens, magas kulturáju, csengő hangú énekesnőnek igenis az Opera szinpadán van a helye.

Maller Imre

SZENT Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

Szakszerü standok tárlata megnyilt a Nemzetközi Vásár kiállitói számára. Érdekes, egyedülálló kis tárlatot nyitott meg szombaton a kereskedelmi kamarában *Magyar* Pál országgyülési képviselő, a Nemzetközi Vásár alelnöke. Harminchárom dij- és dicséretnyertes pályaterv és nagyszámú pályázaton kivül készitett modell és tervrajz a kiállitás anyaga, mely hat tipusra oszlik. Külön csoportokban mutatják be azokat a standokat, amelyek konfekcionált áru, végáru, élelmiszer apró darabáru vásári bemutatására szolgálnak. Két külön csoportot alkotnak a középnagyságú, vagyis egyes cégek egyéni bemutatói részére alkalmas külterületi pavillonok és a 150 négyzetméteres, vagyis kollektiv bemutatók céljára szánt pavillonok tervei. A tervpályázatnak célja az volt, hogy bemutassa, miként lehet olcsó pénzért az eddiginél szebbet, praktikusabbat és reklámhatásban tökéletesebet alkotni.

GYERMEK képek Blahosnál, II., Fő u. 18.

A környezet hatása a gyermekre, képezi ez évben az előadások tárgyát, amelyeket a „Magyar Szülők Szövetsége" rendez január hó 19-től május 31-ig, a Közgazdasági Egyetem (IV., Szerb utca 23. II.) VI. számú tanteremben, rendesen *kedden* este 7 órakor. A *Hollós Mátyás Társaság* tagjai közül február 23-án *Tábori* Kornél: A liget és a sétatér, — április hó 5-én *Gegus* Dániel: Az utca, a villamos és a helyi vasut, — április 26-án: *Móra* László: A mozi és a rádió címen adnak elő. Nem tagok, mint vendégek 50 fillért áldoznak e nemes célra.

Gyász. *Várnai* Alajosné szül. *Feracini* Ilona, *Várnai* Alajos épitész neje e hó 17-én délután életének 52-ik és boldog házasságának 34-ik évében elhunyt és 20-án temették a farkasréti temető ravatalozó épületéből. Drága emlékét hűségesen megőrizzük szivünkben.

Az UNION DES USINES ET DES EXPLOITATIONS FORESTIERES DE NASIC, Genf igazgatósága a maga és a koncernvállalatok nevében őszinte meghatottsággal és fájdalommal jelenti, hogy nagyérdemü ügyvezető-elnöke

gjurgjenováci

Rosenberg Hermann

m. kir. kormányfőtanácsos, a Szent-Száva-rend és a spanyol polgári érdemrend parancsnoki rendjelének tulajdonosa stb.,

hosszú szenvedés után folyó hó 15-én Meranban elhunyt.

A gazdasági élet egyik legkiválóbb reprezentánsa száll sirba a megboldogulttal. Fényes tehetségét, törhetetlen akaraterejét, nagyértékü munkásságát, lángoló ügybuzgóságát szive utolsó dobbanásáig vállalatunknak szentelte. Társaságunk megalapitásával és fejlesztésével, valamint annak céltudatos és böles vezetésével hervadhatatlan érdemeket szerzett, amiért neki örök hálával adózunk.

Felejthetetlen halottunk hült tetemei folyó hó 25-én d. u. ½4 órakor fognak a farkasréti róm. kath. temetőben örök nyugovóra tételni.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Budapest, 1932. évi február hó 24-én.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

UJ VEZETÉS
Szeiffert-Kávéház
MARGIT-KÖRUT és ZSIGMOND-U sarok
a budai úri közönség találkozó helye
esténkint
ELSŐRANGU CIGÁNYZENE
Kitünő meleg konyha, Bel- és külföldi lapok, Figyelmes kiszolgálás
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELDOLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

arabs, egyptomi ifjak részére muzulmán konviktus, külön albán konviktus is volt, s a bécsi nagy nyomorúságok között az „effendi" Keleten olyan propagandát csinált, hogy a kairói polgármester egymagában 4 vagon élelmiszert és 100.000 font sterling segélyt hozott Bécsbe. A szerbek már ekkor fekete listára irták az „ellenforradalmárt", mint aki Bécsben a bosnyák, horvát emigránsokkal szoros kapcsolatban volt. S midőn a szerbek az osztrák kormánytól kiutasitását követelték, jó ajánlásokkal igénybe vette a magyar menedékjogot. 1920. október 20-án költözött át Bécsből Magyarországra, s már 1921-ben ismét akcióba lépett Durics Husszein Hilmi. A *Sopron* és vidékéért vivott nyugatmagyarországi felkelésnek részese, és az ott szokott hősiességükkel küzdő bosnyák csoportnak éppen vezetője volt... Milyen kedvesen hangzik, amikor említi és mutatja a nagyon szép bordóselyem szalgos nyugatmagyarországi felkelő emlékérmet:

— *Pali bácsi* adta! — *Prónay* Pált hivják igy maguk között a volt derék felkelők. — Ez a legkedvesebb érmem... Mert ez kapcsolt engemet a második hazámhoz! — A magyar állampolgárságát 1924-ben kérte, s a honpolgári eskűt 1927. február 3-án tette le. Illetőségére *kecskeméti* lett. A régi vitéz bosnyák bégek leszármazottjának kecskeméti illetőségét e híres magyar város hazafias tanácsa azzal indokolta meg 1926-ban: — „méltó a kecskeméti polgárjogra, mert a nemes Durics Husszein Hilmi effendi ott Nyugatmagyarországon hős bosnyákjaival Kecskemétért is harcolt!..." A hazafias Kecskeméthez még egy történelmi kapcsolat is fűzi Husszein Hilmit, amidőn egyik alkalommal a szerbektől egy zászlóaljnyi bosnyák, albán, macedóniai muzulmán katona teljes felszereléssel átjött hozzánk, ezt a körülbelül 400 mohammedán katonát kecskeméti gazdaságokban helyezte el Husszein Hilmi — s jóreszük magyar állampolgárrá lett.

Husszein Hilminek nagy, nehéz, a gyenge lelket idő előtt öszeroppantó nehézségekkel, a hontalanság, a szegénység minden nyomasztó és kétségbeejtő megpróbáltatásaival kellett megküzdenie. Amikor a családi ékszereket, az ezüstholmikat, az összeomlásból átmentett értéktárgyaikat lassan mindenüket eladogatták, sorsával, helyzetével ekkor sem terhelt senkit. Sokszor igen nehéz *testi munkát* vállalt, hogy mások terheltetése nélkül fenntartsák magukat... Az „egy igaz Isten" megsegítette az ő hűséges hivét. H. Hilmi effendi a szerbektől kiüldözött: bosnyák, albán muzulmánokkal és a horvát emigránsokkal, az orosz, tatár és kaukázusi mozlim menekültekkel ebben a nagy árvaságukban is együtt volt. Vallási, családi, de minden ügyükben segítette, vezette őket mindmáiglan, utóbb most már mint a budai vallásközösség főpapja, hivatalos jogokkal is... Ma már hiteles szolgálati okmányai és elismert érdemei alapján is, kedvezőbben alakult helyzete, kilátása van reá, hogy mint egykori boszniai állami tisztviselőnek, s volt tényleges katonai tábori muzulmán lelkésznek — magyar állampolgárunk is lévén — rendezik a nyugdíját, vagy kedvezőtlenebb esetben becsülettel kiérdemelt kegydíjat adnak neki.

Husszein Hilmi effendi és hívei nem a heréit, szipolyait szaporítják ennek a sokfelől agyonrohamozott Magyarországnak. Valamennyien becsületes munkával élő, családszaporító, derék megbízható magyarországi muzulmánok. Azt össze sem lehet számolni, hogy drága hazánk védelmében hány ezer bosnyák halt hősi halált érettünk. Husszein Hilmi effendi csupán a budapesti katonatemetőkben nyugvó bosnyák muzulmán halottakat tartja számon, egyedül a rákoskereszturi hősi temetőben mintegy 2129 mohammedán hősi halott fekszik. A közöttünk még élő muzulmánok tehát vérükkel, önfeláldozó hősiességükkel, számlálhatatlan vitéz hősi halott katonáikkal rászolgáltak, hogy megértsük, szeressük, becsüljük és támogassuk az ő egyházközösségben történt tömörülésüket. *Budapest* és környékén mintegy 400 él közülük. Az ország nagyobb városaiban is mint *Szeged, Pécs, Szombathely, Győr, Sopron, Kaposvár, Szentes, Debrecen* stb. sokan élnek széjjelszórtan. A létszámuk nem bizonyos, körülbelül 3000 főre tehető a családtagokkal. Vannak közöttük továbbszolgáló altisztek, vámőrök, kereskedők, cukrászok, de a legtöbbjük iparos, munkás, kertész. A *magyarnyelvű mohammedán katekizmust* Husszein Hilmi effendi most dolgozta át részükre, s ez a nagybecsű, nagyérdekességű és nem kis jelentőségű vallási könyv nyelvileg is még inkább hozzánk kapcsolja őket. Ezek a derék muzulmán fiúk, kiknek bátor melléről, a budai moszlim egyházközösség megalakuló gyülésén, az önfeláldozó hősiesség *nagyarany-* és *nagyezüst vitézségi érmeinek* oly számos, gyönyörü sorozatai ragyogtak, a megpróbáltatások várható idején nem tagadják meg az Istent, nem hagyják sorsára a hazát, a fegyvert sem dobják el ezek, mert a bosnyák földön hősi halált halt öreg Durics Mahmud Aga fia: Husszein Hilmi budai muftink, — mint nekem a búcsúzó kézfogásnál mondotta, — csakis az istenfélelemre, a második drága haza megbecsülésére és megvédelmezésére, a hontalanoknak hazát és élhetést nyújtó magyar testvérnép iránt örök hűségre tanítja a mi magyarországi moszlimjeinket!

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévvíz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iszákúra

Személyi hírek

KOZMA JENŐ dr. országy. képviselő, ügyvéd végleg felgyógyult betegségéből és ismét átvette pártja vezetését.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. e hó 26-án pénteken este 8 órakor „Magyarország kihasználatlan természeti kincsei és azok nemzetgazdasági jelentősége" címen tart előadást a „Nemzetpolitikai Társaság" ülésén a Patria Klub helyiségében, VIII., Szentkirályi utca 10.

SZOMBATHY KÁLMÁN, a Községi Takarékpénztár igazgatója, az Egységes Községi Polgári Pártszervezet elnöke, egy hetet töltött lázbetegen a lakásán.

PERCEL BÉLA kormőtanácsos tvh. b. tag a zugligeti hegyvidék népszerű vezére megbetegedett.

SZALAY SÁNDOR volt II. ker. előljáró és leánya *Eszter*, betegen, erős lázzal küzdenek.

HUSSZEIN HILMI budai nagymufti hülés révén súlyos lázzal fekszik betegen.

LÁSZLÓ ZOLTÁN dr. író, nyug. pénzügyi tanácsos, a mohammedán-magyar kulturkomité főtitkára influenzában megbetegedett.

BÁRCZY BOLDIZSÁR borgazdaestjén a „péntekiek" társaságában nagyszámban megjelent barátai felhasználták, hogy hűséges, derék barátjukat meleg szeretettel ünnepeljék.

RAVASZ LÁSZLÓ a Budai Iparosok és Kereskedők Köre elnöke egy hét óta betegen fekszik.

Hollós Mátyás Társaság

most hétfőn, február 22-én rendezte

MŰSOROS ESTJÉT

amelyen *Kiss* Menyhért olvasta fel egyik pompás székely novelláját, — *Vinkovics László*, a Városi Szinház tagja pedig elbájolta a hallgatóságot kitünő énekével. A tudományos részét *Pávai Vajna* Ferenc dr. főbányatanácsos, főgeológus előadása adta, aki azon a címen: — „Mit várhat Budapest a mélyfúrásoktól? — elmondotta tapasztalatait, észleléseit és kutatásainak eredményét Budapest földalatti kincseiről. Az előadás három részre oszlott: — az ivóvíz, — a hévvizek — és a földgáz. A nagy és mély hatásokat kiváltó *előadást folytatásokban közöljük.* Ezt az előadást és a *debreceni* sikereket használták ki a társasvacsoránál barátai, hogy meleg ünneplésben részesítsék ezt a kiváló magyar tudóst, akit előbb *Ujj Gyuláné* kedves versben köszöntött, amelynek tárgya a Pávai-szakáll volt. Majd *Viraág* Béla méltatta Pávai működését lelkes szóval. A két üdvözlést megköszönve, *Pávai Vajna* Ferenc újból lekötötte magát és egész tudását Buda jövőjéhez, amiben erősen támogatja őt dr. *Kozma* Jenő országy. képviselő. Ezért is ovació járt ki neki. *Peterdy* Sándor alelnök köszöntötte a közreműködőket, — *Baránszky* Gyula dr. — a lengyel nőkre való hivatkozással — a jelenlevő hölgyeket, elsősorban a poéta Ujj Gyulánét, — a vendégül érkezett *Ahácz* Sándor ezredes a Társaságot, — *Kapcza* Imre az ezredes hatalmas, — kútfúrásra is alkalmas — bajuszát, — *Gegus* Dániel pedig a vendégeket üdvözölte.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

A sarki vadhattyúk megtalálták az *igari* Bozótban a *meleg forrást*, csak éppen mi magyarok nem találtuk még meg. Azt írja ugyanis a napi sajtó, hogy a nagy hidegben megérkeztek az északi sarkról a vadhattyúk és elleptek az igari Bozót melegforrását, ahol vadásztak is rájuk, de csak néhány tollat hullattak el. Ez a sarki madár a végtelen messzeségből eljött és megtalálta ezt a meleg forrást, amely talán képes volna fűteni a szomszédos falvakat. Mi az ilyesmit nem szoktuk megtalálni, mi a természet ilyen kincseit nem vesszük semmibe, még ha önként kínálkoznak is fel... Mi másképen kezelik ezt *Szerbiában*, a lenézett, elmaradt, műveletlen Rácországban, ahol a lapok híradása szerint:

> Karlsbadi vízhez hasonló ásványvízforrást fedeztek fel Nagybecskereken a várostól néhány kilométernyire Ilijin Gyura gazdálkodó birtokán. Megállapították a szakértők, hogy gyógyhatása *ugyanolyan, mint a karlsbadi vízé.* A forrás vizét a gazdálkodó és szomszédai már évek óta használták az *állatok itatására*, de sejtelmük sem volt róla, hogy gyógyhatása van. A becskereki polgármester kezdeményezésére betonkutakat építenek és megindítják az akciót *egy nagyarányú fürdőtelep létesítésére.* A fürdőtelep neve Lazarevác lesz.

Mi még a világhírű keserűvízforrásokból, — amelyek orvosilag beigazoltan túlszárnyalják Karlsbadot — sem tudtunk, város és állam segítsége híjján — világfürdőt, Karlsbadhoz hasonlót teremteni. Ám a szerbek igen! pedig a jelentés is bizonyítja, hogy nagyon ártatlan víz lehet, ha az állatok itatására használták évekig és hatását nem vették észre. A „Hunyadi János" forrás szivárgó vizét is itták a legelésző tehenek, de a gazdák elkerülték, mert megsoványodtak a tehenek és elvesztették a tejet.

Benedek Sándor kegyelmes úr és neje *Mono* Lujza immár dédszülők és kisleány-dédunokájukat az egyik unokájuk: *Szacsvay* Lujza, férjezett *Borbély* Lászlóné, *Szacsvay* Károly ny. MÁV főfelügyelő és neje *Benedek* Gizi leánya hozta e hó 19-én a boldog dédszülőknek.

MENYASSZONY képek Blahosnál, Fő u. 18

Ezüst lakodalom. *Gundel Károly* és neje, *Blasutigh Margit* február 11-én ünnepelték házasságuk huszonötödik évfordulóját. A közbecsülésben álló házaspárt barátaik és tisztelőik nagy serege köszöntötte.

Lendl Adolf borestje

a népszerű „pénteki" boresték között is jelentős táradalmi eseménye nemcsak a „Pénteki Borgazda Társaságnak", hanem a *Vizivárosnak* is. E hó 19-én is mintegy százan jelentek meg, barátai és tisztelői, köztük *Kozma* Jenő országy. képviselő. akit betegsége után ovációval fogadtak, *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeológus, a II. ker. Iparoskör elnöksége és a borgazda társaság csaknem valamennyi tagja. Szokás szerint a borgazda, most *Lendl* Adolf dr. rendkívül érdekes visszaemlékezésében egyik nápolyi útjáról, rámutatott a „gabona-krizis" egyik okára, a mai, számos év előtt is dívott olasz „fecskerendszer" alapján Itáliába özönlő argentinai búza térfoglalására. A közszeretetben álló borgazdát lelkesen megéljenezték. *Ilosvay* Gyula dr. örökös jegyző bejelentései után — *Pávai Vajna* Ferencet kívánta hallani a közönség, aki a budapesti mélyfúrások révén várható nagy haszonról, megtakarításokról mondott szakszerű és nagy figyelemmel hallgatott beszédet, amellyel nemcsak a hallgatóság, de *Kozma* Jenő dr. érdeklődését is e fontos kérdésre irányította, akinek az előadó meg is köszönte, hogy e nagy horderejű budai kérdést már eddig is felkarolta. A nagy figyelemmel hallgatott beszéd után és a taps csillapultával *Viraág* Béla, lapunk szerkesztője, a budai mohammedán-magyar hitközség megalakulásával kepcsolatosan, megrajzolta az így várható idegenforgalom szebb jövőt ígérő képét, arra kérve Buda nagybefolyású képviselőjét, hogy ezt a kérdést is sorozza azok közé a kérdések és feladatok közé, amelyekkel Buda polgárságának jólétét és boldogulását szolgálja. Az est folyamán felvetett három gazdasági kérdéssel hosszabban foglalkozott *Kozma* Jenő dr., mert úgy látja, hogy a polgárság szívesebben hajlik ezekhez, mint a politikai kérdésekhez, ígéretet téve, hogy ezekkel a kérdésekkel továbbra is behatóan foglalkozik, hogy a nehéz gazdasági helyzettel küzdő budai polgárság súlyos helyzetén javítson. Az egybegyűltek hálával fogadták ezeket a kijelentéseket és szeretettel ünnepelték úgy *Kozma* Jenőt, mint *Lendl* Adolfot, akiről elterjedt a hír, hogy Keszthelyre költözik, minden budainak élénk és őszinte sajnálatára.

A **Kelenföldi Polgári Kör** nagysikerű estét rendezett e hó 13-án szombaton este. A megjelentek sorában voltak: Devecis János Beszkárt főfelügyelő nejével, Bajcsy Lajos kelenföldi állomásfőnök nejével, Fejér János dr. ügyvéd, Matusovich Ferenc főtiszt nejével és a tagok igen nagyszámmal. Az összejövetelen megjelent Szombathy Kálmán a budai egységes párt ügyv. elnöke, Weber Sándor dr. párttitkár kíséretében, akiket a kör vezetősége ünnepléssel fogadott.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztítást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

A rasekol körül Óbudán nem jó szelek járnak és háborog az egész hitközség, amelynek költségvetésébe a Chevra részéről 3000 pengős hozzájárulást állított be *Keményy* Lajos hitközségi elnök. Ezt a hozzájárulást megtagadta a Chevra azzal, hogy más pénzén könnyű gavalléroskodni. A hitközség képviselőtestületének közgyűlése sem választotta meg Keményt egyhangúlag, hanem csak 42 szavazattal 33 ellen. Erre a rasekol (elnök) leköszönt azzal, hogy csak egyhangú választást fogad el. Az ellenzék már régen zúgolódik az elnök basáskodása miatt s így e hó 28-án a képviselőtestület gyűlésén, ahol a lejáró mandátumok miatt éppen a Kemény Lajos hívei buknak ki s így ott — a különben sem népszerű — rasekolt meglepetés érheti.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Nász. *Szeiffert* Antal, a hasonnevű budai kávéház népszerű volt tulajdonosa és neje néhai *Mayer* Laura leánya *Aranka* és királyfiai báró *Jeszenák* Pál örnagy házasságot kötöttek. Február hó 25-én délután tartották esküvőjüket az unitárius templomban. Tanuk voltak *Bánlaky* Adorján és sali *Saly* Iván huszárőrnagy.

A Budai Nők Körében (II., Tölgyfa u. 11. I. em. Budai Klub) február hó 22-én hétfőn este fél 7 órakor *Steiner* Károly Albert dr orvos ad elő „Hogyan alakult az emberi kultura a világháború óta" címen. Utána *Vándor* Kálmán az „Ujság" belső munkatársa olvas fel. *Vándorné Szathmáry* Aranka énekművésznő énekel.

Kedves zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

Kiskáptalan a Sycambriában Igen nívós és látogatott kiskáptalani ülés volt febr. 18-án a Corporatio Sycambria (Foed. Em. XVII.) otthonában. *Márton* Lajos prior üdvözölte a megjelent protektort, herceg *Esterházy* Lászlót és *Kriegs-Au* Emil városmajori plébánost, akik meleg szavakkal köszönték meg a szíves üdvözlést. — Az ülés az aktuális szociális gondolat jegyében folyt le. Erről a problémáról beszélt priori megnyitójában *Márton* Lajos, ezt fejtegette a katholicizmus és a vörös mozgalom összehasonlításával kapcsolatban Kriegs-Au Emil plébános és erről szólt *Ginyovszky* József komolyporában a Hitlerizmussal kapcsolatban. — Az elvezetes és nívós ülésnek jól sikerült vidám rész adott kedves véget.

1 PENGŐ adagonkint naponta **élő halból** készül
Halászlé!
HAJAS ÉTTEREM
I., Krisztina-körut 61.

Graff Frigyes főállatorvost számos ebtenyésztő egyesület tagját a kynologusok nestorát születésének 70-ik, állatorvosi működésének 40-ik és kynologiai működésének 35-ik évfordulója alkalmával sporttársai és barátai *február hó 20-án szombaton este* melegen üdvözölték ünnepi vacsora keretében a Krisztina téri *„Zöldfa"* vendéglő különtermében. A százat is meghaladó vendégek sorában megjelent *Herczeg* Ferenc a nagynevű író is, mint a *Komondortenyésztő Egyesület* elnöke, *Palugyay* Móric államtitkár, *Árkay* Ferenc min. tan. Az első felköszöntőt *Gegus* Dániel a magyar Ebtenyésztő Egyesület elnöke mondotta, poétikus szóval méltatva az ünnepelt érdemeit. Azután sorban üdvözölték őt: *Musch* Béla, *Cseh* Ödön, lovag *Wahl* Henrik, *Horvay* Lajos, *Medek* Tibor. Azután felolvasták *Ilosvay* Gábor az Ebtenyésztők Egyesülete ügyv. igazgatója és *Wagner* Károly a beérkezett üdvözleteket, köztük számosat Bécsből és Németországból. Az ünnepelt hálás szavakkal köszönte meg a nem várt ünneplést, mire lelkesen koccintva, zajos ovációban részesítették. Ezután *Viraág* Béla az ünnepelt köztiszteletben álló nejét köszöntötte és üdvözölte.

„Stambul". Előreveti az árnyékát a keleti idegenforgalom, a mohammedán világ özönlése Budára és a jó üzletembernek meg kell éreznie, hogy mit hozhat a jövő. Egy kissé optimistáknak, egy kissé előrelátóknak és egy kissé merészeknek kell lennünk. Így látja a jövőt *Ottó* Dezső, akit elismerés illet, hogy e nehéz napokban megnyitja a Margithídnál a *Stambul* kávéházat. Az ő optimizmusa, a jobb jövőbe vetett hite, azonban csakis szakmabeli multjával együtt érheti el célját. *Ottó* Dezső hosszú éveken át a Valéria kávéház tulajdonosa volt, meg fogja szerezni a budai uriközönség szeretetét is, mintahogy megszerezte a pestiekét. A kávéház egész berendezése a lehető legkiválóbb és elsőrendű, így feltétlenül meg fogja lepni a budaiakat. A berendezési munkáját a legjobbnevű szakmai cégek végezték. A helyiség átépítését a jóhírű *Zimmermann* Lajos építővállalkozó cég, — a tapétázást és festési munkákat *Hantos* testvérek rt. cég végezte, a csillárokat *Goldstein* Ignác csillárárúgyára szállította, amely cég a világítási és szellőzőberendezést is készítette. Az ízléses címtáblák *Váli* Gábor elismerten elsőrangú címfestőmestert dicsérik. Általánosan az a vélemény, hogy ez az újjáalakított régi kávéház szerepet fog vinni Buda társadalmi életében.

Nem okos dolog

támadni Budán az egész polgárság által elismert társadalmi oszlopot, — annak, aki Budán akar a maga eszméinek táborit toborozni. Budán Ripka Ferenc neve — zászló, erkölcse — példakép, szorgalma — közmondásos, jósága — szívből fakadó, szociális érzése — beigazolt, vallásossága — világit. Több évtizedes szereplése mindezt témjelezte. Aki támadja, még fiatal politikus, aki a nagyot támadva, nagynak akar mutatkozni, de minden támadása után ő kisebbnek, ellenfele nagyobbnak látszik. Minden támadása után nehezen toborzott pártja lemorzsolódik. Nagy Lajos dr. vagy ügyetlen politikus, vagy nagyravágyó szenvedélyeiben elfogult, aki Budán aligha boldogul, mert komolyságát veszti minden törekvése — hogy megalkossa itt a Polgári Blokkot. A taggyűjtő trükkök lejárták már magukat. A panaszirodák szerepével tisztában van a közönség és tudja, hogy ezekben az ő panaszát csak adminisztrálják, de nem orvosolják. Panasziroddája minden pártnak van és a régi pártokon befolyásos politikusok képesek is gyógyitani a panasz okául szolgáló sebeket. Új pártok ezen a téren nem tudnak a régiekkel konkurrálni. Az új alakulásokba az emberek nagyrészt csak kacérkodni járnak, de az alaptalan vádaskodás, az igaztalan támadás visszariasztja őket, tőleg, ha ezzel pozitiv tekintélyeket akar rombolni olyan blokk, mely a polgári tekintélyeket van hivatva megóvni és példaképen beállitani. Ezeken a hibákon még az sem segit, ha új tekintélyeket igyekszik teremteni és az sem, ha akár aranyból, akár ezüstből vert jelvényeket árusit a Polgári Blokk.

Táncol?
Minden este!
a Zsigmond-kávéház és étteremben
II., Keleti Károly-utca 9.
9-es autóbusz megálló
Délután és este Brawe Boys Jazz
Tulajdonos: ZSIGMOND LÁSZLÓ
ékla Spolarichtterme volt igazgatója

Az Óbudai Dalkoszorú e hó 18-án rendezte évi közgyűlését, amelyen a tárgysorozat elintézése után, a tisztikart választotta meg a közgyűlés: elnök: *Andréka* Károly, ügyv. elnök: *Tóth* Ferenc, *helyettese: Kónya* János, vigalmi elnök: *Preiszinger* Károly, alelnök: *Pakoss* Ferenc, karnagy *Zöld* Károly, I. titkár: ifj. *Toman* Ferenc, II. titkár: *Bassi* Rezső, I. jegyző: *Klein* Leó, II. jegyző: *Wéber* József, pénztáros: *Zsitugányi* István gazda: *Schwartz* Gyula, ellenőr: *Vranovits* Béla, karvezető: *Holtmann* István, ruhatáros: *Csabai* István és *Haluschlager* S. Ezeken kivül megválasztották még a számvizsgáló bizottságot, a billikon-kezelőket, zászlótartókat és a választmányt.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

Sós Endre, az ismert nevű publicista és nemzetgazdász értekezett *„Történelmi hazugságok"* címen a Cobden Szövetségben kedden este. A nagyszámú közönség soraiban ott voltak: *Bódy* Tivadar felsőházi tag, *Magyar* Pál országgyűlési képviselő, *Hevesi* Simon főrabbi, *Groszmann* Zsigmond rabbi, *Hatvany* Bertalan báró, *Dános* László és *Friedmann* Ignác kormányfőtanácsosok, *Harrer* Ferenc ny. alpolgármester, *Szántó* Jenő, az Angol-Magyar Bank igazgatója, *Magyar* Bertalan, az OMKE alelnöke, *Roóz* Rezső főszerkesztő, *Feleky* Géza, *Kadosa* Marcell, *Auer* Pál, *Balkányi* Kálmán és *Horváth* István és nagyszámú érdeklődő. Az előadó értékes fejtegetéseit a közönség hosszantartó, tapssal honorálta.

Gyász. *Szemethy* Béla ny. áll. főgimnáziumi igazgató e hó 18-án délelőtt 77 éves korában elhunyt, akit a jó Isten békességes, derűs öregséggel ajándékozott meg. E hó 20-án temették a Kerepesi út melletti köztemető halottasházából nagy és általános részvét mellett. Benne dr. *Szemethy* Károly szkfőv. tiszti főügyész az édesatyját vesztette el.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham utca 1.

A Gazdaságvédelmi Társaság február hó 20-án rendezte *műsoros táncestjét Erdélyi* Móricné patronátusa alatt, amelyen kedvesen szerepeltek dr. *Dvencz* Gusztáv a neves dalköltő, aki saját szerzeményeit adta elő és zongorán *Török* Olga kísérte. Nagy hatása volt *Gergely* Edit énekének, és zajos tapsokat aratott dr. *Wagner* Károly az ő pompás énekével. Mindketten *Márkus* Dezső tanítványai, aki zongorán kísérte őket. Költeményeket szavalt szépen *Gyarmathy* Anikó és elragadóan énekelt *Angeli* Gaszton, akit *Herz* Ottó kísért zongorán. Az estén másfélszáz vendég töltötte meg a termet és reggelig folyt a tánc.

Gyász. *Rerrich* Béla építőművész, a magyar építőművészet egyik kiváló egyénisége, a Kertészeti Tanintézet igazgatója, kedden reggel elhunyt. Pár nappal ezelőtt *Manninger* Vilmos dr. professzor sikeres vakbélműtétet végzett rajta, a műtét után azonban tüdőgyuladása támadt, amely 54 éves korában sírba vitte. Legnagyobb műve a szegedi fogadalmi templom előtti árkádos tér. Halálát testvérbátyján kívül, fia és sógora, *Fábián* Gáspár a szintén nagynevű templomépítő.

Végzetes szerencsétlenség érte *P. Bende* Szaniszlót, a kiváló egyházi szónokot, a volt budai tvh. bizottsági tagot. A nyáron Amerikába ment s átvette a New Brunswick-i hatalmas magyar telep plébániájának vezetését. Most rövid táviratot adta hírül, hogy a plébánia égésénél életét vesztette.

A budai izr. hitközség képviselőtestületének rendes közgyűlésén *Kriszhaber* Adolf dr. elnöki jelentésében kegyelettel emlékezett meg Julius Rosenwald, dr. Grauer Vilmos, dr. Bacher Vilmosné és Wassermann Lipót, a hitközség pénztárnokának elhunytáról. A zsidóság általános helyzetének ismertetésénél rámutatott arra, hogy az utóbbi hetekben feltünést keltett egy előkelő, nem zsidó helyről kiindult *téritési* mozgalom mely különösen a magyar zsidóságra kivánt hatni, csakhogy ilyen térítési kísérletek hatással nincsenek. — Szántó Jenő alelnök, pénzügyi előljáró által bemutatta a mult évi zárszámadást, a közgyülés egyhangulag elfogadta és a felmentvényt megadta.

A Buda Klub február 16-i társasvacsoráján rendezett vitaestet *Harrer* Ferenc nyug. polgármester vezette be a beteg *Scheuer* Róbert országy. képviselő helyett. A budai közlekedés kérdéseihez hozzászóltak *Jakabb* Dezső műépítész, *Berényi* Sándor ügyvéd, *Nádass* Béla ny. ítélőbíró, ügyvéd, a Rózsadombi Egyesület főtitkára, *Beke* Manó ny. egyet. tanár, *Lugmayer* József dr. és *Bicskei* Sándor HÉV. müsz. főtanácsos. A felszólalók a 12-es autóbusz budai vonalának délivasuti, majd körforgalmi meghosszabbítását hangoztatták, mer ezzel az autóbusz radiális vonalait külön össze lehetne kötni. A tartalmas, élénk vitát *Harrer* Ferenc elnök zárta be.

Művész-estélyt rendez — a budai polgárok *Gróf Széchenyi István Asztaltársasága* február hó 23-án, kedden este fél 9 órakor az „Öreg diófához" címzett vendéglő (I., Pálya utca 3.) külön termeiben, amelyen a rendezőség nevében *Nyulászi* János dr. és *Miklós* Armand dr. elnökök hívták meg a kör nagyszámú tagjait. Közreműködnek: *Hont* Erzsébet operaénekesnő, *Pártos* Gusztáv szónművész, *Pethes* Sándor, a m. kir. Nemzeti Szinház tagja, *Sugár* Aladárné zongoraművésznő, *Tordai* Judith előadóművésznő, *Szentiványi* Kálmán a Bethlen téri szinpad tagja. Műsor után tánc: *Fischer* szalon jazz.

Klubhelyiségnek alkalmas helyiséget keres a Délivasut és Margithid között Sycambria I., Városmajor utca 10.

A „CENTRUM" kertes öröklakása aranyérték!
Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolidabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes építési akciónk keretében, aug. 1-i beköltözéssel, fővárosunk legelőkelőbb részén megépítjük *kilencedik társasházunkat*, a Horthy Miklós-körtér mellett, Diószegi-út 7. sz. alatti „Tátra-udvar"-t. Versenyen kivül álló, villaszerű, *kertrenéző hallos*, loggiás, délifekvésű 1, 2, 3 szobás *tehermentes, névreszóló* öröklakásrészek. *Díjtalan üzlethelyiségek. Olcsó fix árak.* A szomszédos „Hunniaudvar"-ban 33% lefizetésre egy jóáron bérbeadott, tőkebefektetésre alkalmas 3 szobás kertes öröklakás kapható. Kivánatra prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPÍTŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

Gyász. *Gyurgyenováci Rosenberg* Herman, az Union Nasic és a Nasici Tanningyár Rt. ügyvezető-elnöke, hosszas betegség után 66 éves korában Meránban meghalt. Az utódállamokban levő erdőségei és gőzfürészei vezetésére a háború után megalapította az *Union Nasic* holding-részvénytársaságot. *Rosenberg* Herman kiváló szakértelmét Európa-szerte elismerték és becsülték s a szakmai érdekképviseletek is igénybevették. Halálát felesége és négy gyermeke gyászolja. A hoitestet a család hazahozatja és Budapesten temetteti el.

Levert, ideges, kimerült,
bágyadt egyéneknek, kik fejfájásban, szédülésben, álmatlanságban, étvágytalanságban szenvednek, legfőbb ideje, hogy belső szerveik (gyomor, máj, vese) működését rendbehozzák, amennyiben néhány héten át naponta reggel éhgyomorra félpohár **Hunyadi János** természetes keserűvizet isznak. **HUNYADI JÁNOS** keserűvíz a legtökéletesebb gyógyvíz, melyet az orvosok 65 év tapasztalatai alapján rendelnek betegeiknek az emésztőszervek működésének szabályozására, a vérkeringés élénkítésére, a munkaképesség és a friss, üde közérzet elérésére. (43)

A Tabáni Sportclub XII. évi rendes közgyülését rendezte e hó 14-én, vasárnap délelőtt a *Budai Társaskör* nagytermében *Szombathy* Kálmán elnöklete alatt. A különböző jelentések után sor került a tisztújításra. Elnöknek nagy lelkesedéssel ismét *Szombathy* Kálmánt választották meg. Társelnök *Weber* Sándor dr., ügyv. elnök *Iván* Sándor, titkár *Popovits* Pál, ügyész *Szuchy* László dr. ügyvéd, pénztáros *Szabó* Lajos, ellenőr *Dudás* Antal, intéző *Hidvéghy* Béla, szertáros *Morgás* András, háznagy *Mahner* József. Választottak ezenkívül 20 tagú választmányt. A megválasztott tisztikar nevében Szombathy Kálmán mondott köszönetet s egyben nagyszabású programmot adott az 1932. évre. A közgyülés az elnök lelkes éltetésével végződött.

Rózsadombon, 9-es autóbusz megállónál 302 öles telek 22 méteres utcai fronttal eladó.

A III. ker. „Noe" és „Három Szent Király" egyesített temetkezési egylet fennállásának 80-ik esztendeje alkalmával február hó 7-én vasárnap tartotta hálaadó szent misével egybekötött jubiláris közgyülését. Az egylet tagjai d. e. 9 órakor gyülekeztek a Pfeiffer vendéglőben, azután átvonultak az ujlaki plébánia templomba, ahol *Szokolay* Antal dr. esztergomi prelátus-kanonok, az egyesület disztagja, ünnepélyes szentmisét celebrált. Az ünnepi beszédet *Pá.l* Lajos dr. ujlaki plébános mondotta. A szentmise végeztével átvonultak az Ürömi utcai elemi iskola tornatermébe és megtartották a jubiláris közgyülést, amelyet *Raffay* Árpád elnök nyitott meg. Ünnepi beszédet mondott *Brunekker* Lajos v. szőv. biz. tag, amely után a hercegprimás üdvözletét *Szokolay* Antal dr. prelátus-kanonok tolmácsolta. A tekintélyes, 80 éves multra visszatekintő egyesület bevétele a mult évben több mint 36.000 pengő volt, amelyből temetési segélyekre, adományokra és egyéb célokra mintegy 24.000 pengőt fordítottak.

Kettőszobás comfortos
nyári lakást
keresek május 15-től szept. 15-ig
dr. Kovács Bálvány-utca 4.

GARSZONLAKASOK
I., Lógodi-utca 74-76
TELJES KOMFORTTAL: fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással. Étterem, társalgó, telefon. Felvilágositás: A házgondnoknál, vagy STILUS ÉPITŐ R.T.-nál I., Attila-u. 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36.
Rózsa-utca 90. számu földszintes ház telekárban 50/0 kamatozás mellett. **Andor-u. 20.** sz. alatt 4 lakásos bérház 30 éves adómentességgel 18.000 P-ért. **Istenhegyi-út 46/B** négyszobás modern villaépület 30 éves adómentességgel, nagy gyümölcsössel. **telkek a Pusztaszeri-uton** cca 300 □-öl nagyságban. **Farkasréten Hóvirág- és Torbágyi-utak** között 140-160 □-öl nagyságban. **Diósárok-út 12.** nagy gyümölcsös **eladók**
STILUS ÉPITŐ RT., I., Attila-utca **95-99.**
Telefon: **55-7-44** és **55-8-36**

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást
MERT BIZALMAS ~ KEDVES SZOBÁIMBAN TÉLEN is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és a jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. a TROMBITÁS vendéglő tulajdonosa II., RETEK UCCA 12

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár *Biró* Zsigmond udvari tanácsos elnöklete alatt tartott 92-ik évi rendes közgyűlése az igazgatóság valamennyi javaslatát elfogadta és ennek alapján elhatározta, hogy a *2,536.190.47 pengőt tevő tiszta nyereségből* a különböző tartalékokra 450.000 pengő, a tisztviselők külön jutalmazására 120.000 pengő fordíttassék, *osztalékul pedig részvényenkint 8 pengő fizettessék* azzal, hogy az osztalékszelvények f. hó 17-től kezdve kerüljenek beváltásra. A betéti könyvecskékre elhelyezett betétek, úgyszintén a folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétek álladéka a korábban külföldről itt elhelyezett nagyobbarányú tőkék folytatólagos elvonása folytán csökkenést mutat és 137,946.873.91 pengőre rug. A váltóleszámitolási üzletágban leszámitolásra került 94.801 darab váltó 366,356.281.19 pengő értékben és a váltótárca álladéka 85,564.042.21 pengőt tesz. A magyar záloglevelek kibocsátására korábban alapított kétrendbeli szövetkezetre engedményezett jelzálogkölcsönök álladéka a tervszerű törlesztéseket és kölcsönvisszaváltást beszámítva 24,065.062.23 pengőt tesz. A forgalomban levő záloglevelek álladéka 14.640.000 svájci frankra és 3,417.350 dollárra rug, amely előbbi összegben kifejezésre jut az év első felében Svájcban elhelyezett 15,000.000 svájci frankra szóló 7%-os záloglevél kibocsátása. A egyesület tulajdonát képező értékpapirok állaga 10,199.303.59 pengőt tesz ki, míg a záloglevelek biztositéki alapja 1,796.322.02 pengővel szerepel a mérlegben. Az intézet kihelyezései a tavalyi 270,321.255.71 pengővel szemben 24,596.867.97 pengőt, a saját tőke és a tartalékok a kimutatott nyereség átvitel beszámításával az előző évi 35,485.723.19 pengővel szemben 36,059.380.25 pengőt tesznek, az Elismert Vállalati Nyugdíjpénztár kimutatott vagyona pedig az 1930. évi 2,687.214.23 pengővel szemben 3,000.678.95 pengő. Az igazgatóságban az elmult évben megüresedett helyek közül 3 került betöltésre és ezekre a közgyülés egyhangúlag *Iványi* Béla cs. és kir kamarás, ny. minisztert, gróf *Klebelsberg* Kunó v. b. t. t., ny. minisztert és dr. *Rudnyánszky* Béla ügyvédet választotta meg. Ezenfelül újra megválasztásra került a régi 35 választmányi tag és új tagként *Koromzay* Frigyes, az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak ny. vezérigazgatója. Végül a közgyülés fajkürti *Kürthy* István javaslatára egyhangú helyesléssel meleg köszönetet nyilvánított az igazgatóságnak, a vezérigazgatónak, az ügyvezető-igazgatóknak és a tisztviselői karnak nehéz időkben kifejtett munkásságukért.

A Budai Általános Takarékpénztár febr. 15-én tartotta 1932. évi közgyülését báró *Hatvany* Endre elnöklete alatt. Az 1931. év folyamán a nemzetközi gazdasági válság példátlan méreteket öltött és gazdasági izoláltságunk következtében még fokozottabban éreztette hatását. Az 1931. év első felében normális üzleti élet mutatkozott, azonban a második félévben különböző korlátozó kormányintézkedések *(bankzárlat, devizakorlátozás, később kamatkorlátozás)* erősen befolyásolták az intézet tevékenységét. A bankzárlat és az egyes hitelügyi rendeletek megjelenése megnehezítette a kis intézetek prosperitását, tekintve azt, hogy a rendeletek megállapítása alkalmával *a III-ik kúriabeli pénzintézetekről és az általuk kiszolgált, százezreket kitevő kisexisztenciák érdekeiről, valamint hitelellátásának lehetőségeiről semmi gondoskodás sem történt.* A Budai Ált. Tp. a változott viszonyok között is igyekezett a vele szemben támasztott súlyos igényeknek megfelelni, és sikerült is e téren igazolni hivatottságát. Mobilitását teljes mértékben fenntartotta. A betételvonás következtében mutatkozó pénzszükségletet, mint az év folyamán fennállott visszleszámitolási anyag csökkenését saját erejéből fedezte, sőt állandóan nagyobb pénztartalékot is tartott készenlétben. A közgyülés az igazgatóság összes javaslatait elfogadta, amely szerint a kimutatott P 29.414.— tiszta nyereség a következőképen kerül felosztásra: 18.000 pengőt az alaptőke 6%-os javadalmazására, (részvényenkint 0.60 pengő osztalékra), 2000 pengőt a tartalékalap dotálására, 1000 pengőt tisztviselői nyugdíjtartalékra, 4000 pengőt az igazgatóság javadalmazására, 3700 pengőt a tisztviselők remunerációjára fordítanak, 714 pengőt pedig a következő évre írnak át. A XXI. számú, 1931. évre szóló szelvények P 0.60, azaz Hatvan fillérrel kerülnek folyó évi február hó 16-tól kezdve az intézet pénztáránál beváltásra. A közgyülés végül elismerését fejezte ki *Friedlaender* Andor vezérigazgatónak hozzáértő, buzgó munkásságáért, mellyel sikerült a korlátozó rendelkezések mellett is az intézet prosperitását fenntartania.

A Magyar-Olasz Bank igazgatósága megállapította az 1931. évi mérleget. A tartalékolások és követeléseknél kimutatott 322.421.19 pengő összegű leirások után a tiszta nyereség 1,963.922.61 pengőt (1930-ban 2.931.115.63 pengő) tesz ki. A bank mérlegében teljes kifejezésre jut az évek óta rendszeresen követett az az üzleti politika, amely a bank mobilitásának emelésére és arra irányult, hogy a kihelyezések rugalmassága az állandó érdekeltségek leépítése és a kihitelezések kellő megosztottsága által fokoztassék. Ennek a politikának eredményeként vált az ország belső tőkeképződésének elmaradása folytán — mutatkozó csökkenés, valamint a hitelezők között kimutatott külföldi hitelekre történt igen lényeges visszafizetések a bank hitelének minden igénybevétele nélkül voltak eszközölhetők. A mérlegben kitüntetett *takarékbetétek összege 41.7 millió pengőről 34.5 millió pengőre*, a folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétek összege pedig 39.1 millió pengőről 37.4 millió pengőre *csökkent;* a csökkenés nagy részben a vidéki fiókok betétállományánál mutatkozik. *A hitelezők tételei*, amelyben az üzletfeleknek pengőben fennálló, nem betétjellegű követelésein kívül a bank összes külföldi rövidlejáratú tartozásai benne vannak, 28.1 millió pengőről 12.9 millió pengőre, vagyis *több mint 15 millió pengővel csökkentek.* A betétek címén kezelt összeg majdnem teljes egészében pénztárkészletben, bankári követelésekben és váltótárcában volt elhelyezve. A bank értékpapirjai és érdekeltségei lényegesen értékelés alatt vannak felvéve. A jelzálogkölcsön-állomány 44.7 millió pengőről 40.5 millió pengőre csökkent. A vállalati nyugdíjpénztár vagyona az előző évi 2,454.063.71 pengőről 2,866.571.29 pengőre, a régi nyugdíjasok nyugdíjtartaléka pedig 619.953 pengőről 790.320 pengőre emelkedett. Az igazgatóság a febr. 25-re egybehivott rendes közgyülésnek azt a javaslatot fogja tenni, hogy a tiszta nyereségből részvényenkint 3 pengő (1930-ra 5 pengő), vagyis 6% osztalék kerüljön kifizetésre. A mérleg megállapítása után *Éber* Antal dr. bejelentette, hogy közéleti elfoglaltsága a vezérigazgatói tisztséggel járó fokozottabb teendők ellátását már nem teszi lehetővé és ezért kéri, hogy az igazgatóság a most lejáró szerződés megujításától tekintsen el. Adolfo *Rossi*, a Banca Commerciale Italiana központi igazgatója, igazgatósága és saját nevében is őszinte sajnálatának adott kifejezést, hogy *Éber* Antal dr., a *Banca Commerciale Italiana* ismételt felkérése dacára sem volt hajlandó bejelentett elhatározásától elállni és intézete nevében hálás köszönetének adott kifejezést a több mint egy évtized óta kiváló tevékenységéért. *Berzeviczy* Albert dr v. b. t. t. javaslatára az igazgatóság *Éber* Antal dr-t az igazgatóság elnökévé, ezt követőleg *Éber* Antal dr. javaslatára *Berzeviczy* Albertet az igazgatóság tiszteletbeli elnökévé választotta meg. *Halmi* Miklós dr. vezérigazgató-helyettest az igazgatóság az intézet vezérigazgatójává választotta meg.

A Boglári Takarékpénztár Rt. reorganizálása céljából az ötven százalékkal negyvenötezer pengőre leszállított részvénytőkéjét hetvenötezer pengő, már teljesen lejegyzett uj tőkével százhúszezer pengőre emelte fel s igy saját tőkéje, a napokban lefolyt közgyülés határozata szerint százhúszezer pengő lett. Az ötvenegy éves intézet, Balatonboglár és Lengyeltóti környékének gazdasági — és igen élénk gabonakereskedelmi életében évtizedeken keresztül fontos tevékenykedést fejtett ki.

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára február 8-án tartotta XXV. évi rendes közgyülését *Perényi* Zsigmond báró elnöklésével és egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság jelentését, mely az elmult év súlyos válságai ellenére is örvendetes fejlődésről számol be. Az intézet az elmult évben is megőrizte feltétlen likviditását és betétállományának kedvező összetételét bizonyitja, hogy 5639 tétel betétből 516 darab 2000 pengőn aluli tétel. *Tiszta nyereségként 175,564.06 pengőt utal ki* az intézet, melyből gondos előrelátással mintegy 48.000 pengőt, tehát az alapszabályokban előirt 5 százalék helyett körülbelül 27 százalékot tartalékba helyez, *osztalékként* pedig 9 százalékot, vagyis a *10 pengő névértékü részvények után 90 fillért füzet részvényeseinek február 9-től kezdődően.* A közgyülés végül úgy határozott, hogy a jubileum alkalmával ünnepi vacsora helyett annak megváltásáért — a rendes adományokon kivül — *jótékony célra 1000 pengőt adományoz.*

Dollárzálogjegyek szelvénybeváltása. A Külföldi Hitelezők Alapjának képviseletében a *Nemzeti Bank* a mellette működő tanácsadóval egyetértésben közli, hogy az alap a *Belvárosi Takarékpénztár* 7%-os dollárra szóló zálogleveleinek február 15-én lejárt szelvényeit és a sorsolás folytán esedékessé vált cimleteit a *Belvárosi Takarékpénztár részéről* letett és az alapba befizetett összegből március 1-től kezdve beváltja. A beváltással az alap a kibocsátó *Belvárosi Takarékpénztárt* bizza meg. A beváltás minden esetben pengőben történik.

Kertgazdaság

Rovatvezető: *bernicei Kmoskó Sándor.*

A kertészek sérelmei. A Magyar Kertészek Országos Szövetsége e hó 10-én *Darvas* Ferenc dr. elnöklete alatt tartott igazgatóválasztmányi ülésében erélyesen állást foglalt egyes kertészeti közüzemek meg nem engedett üzleti versenysége ellen. Különösen fájdalmasan érinti a magánkertészeket, hogy a Székesfővárosi Kertészképző Iskola, amelynek a hivatása a tanitás volna, ettől eltérően a belügyminiszteri rendelet ellenére kertalakitási munkálatokat vállal és ezáltal az amúgy is súlyos gondokkal küzdő magánkertészeket megkárositja. Az igazgatóválasztmány ez ügyben úgy a polgármesterhez, mint a belügyminiszterhez felterjesztést intézett, amelyben erélyesen tiltakozik a Kertészképző Iskola eljárása ellen. Hasonlóképen nagy izgalmat vált ki a kertészek körében az a körülmény, hogy a belügyminiszternek mult évben kiadott rendelkezése ellenére a székesfőváros kertészei még mindig nem szüntették meg a termelést. Ebben az ügyben a kertészek *Éber* Antalt a Székesfőváros Üzemeit Ellenőrző Bizottság elnökét kérték fel sürgős intézkedés megtételére.

A Baromfitenyésztés hazánkban való standardizálására sokféle vélemény hangzott el a szakemberek között különösen az utóbbi időben, amióta a jól bevált magyar parlagi tyukjaink helyett a nyugati fajták közül a legghorn és Rode Islandokat favorizálják és végeredményben a tapasztalatok szerint, a mi híres parlagi baromfink győzött, mert felülmulja úgy a legghorn, mint a Rode Islandokat. A legghorn, bár elvétve valamivel szaporább tojó ugyan, de húsa szálkás, szívós és ízetlenebb. A Rode Island évi tojásátlaga határozottabban kisebb, a mi parlagi tyukunknál, husának íze pedig még távolabb áll az előbbiekhez képest, sőt hosszú lába és nagy csontozatánál fogva, a kereskedelemben sem olyan kedvelt cikk. Ellenben a magyar parlagi húsa úgy rántva, mint sülve egyaránt lédúsabb és ízletesebb, feltálalva formásabb, tehát kedveltebb, nemcsak a háziasszonyoknál, de a baromfikereskedőink is kifogásolják, hogy a leölt nyugati fajták husa színtelen, halaványy, a leölt magyar parlagi szép, sárga husával szemben. A másik főbaja a nyugati fajtáknak, hogy nem tudnak Hazánkban aklimatizálódni, mert rendkivül kényesek a kánikulai hőségünk és a szibériai hidegeink végleteivel szemben, mert tapasztalhattuk, hogy a hirtelen lehüléseknél már kora ősszel elhagyják a tojást, ellenben *a még rosszul telelt parlagink is*, késő ősszel és már kora tavasszal már tojik. *Ezt a kitünő és piackénes állatot* kell tehát megfelelő módon, egyedi kiválasztással a célul kitüzött jótulajdonságok faji megrögzitésével; *egy tipusra kitenyészteni.* Ez volna a legolcsóbb és legtökéletesebb módja a magyar baromfi standardizálására, amihez nem kell semmiféle állami költekezés és hozzá nem értő egyéneknek nyujtott és előlegezésekből származó ráfizetés.

A naprafor gómag a baromfiak élelmezésénél igen fontos tényező különösen a tél folyamán, ha azt pláne zabbal adagoljuk, fokozza nemcsak a tojás hozamot, sötétiti a tojás sárgáját, de elősegiti a testsulyát és növekedését, vagyis ellensúlyozza a lesoványodást, igy erőssé és betegségeknek ellentállóvá teszi baromfi állományunkat.

A gyümölcsfák téli betegségeinek pusztitása most a nyugalmi időben végzendő. A *Monilia*, ez egy igen undorító és veszedelmesen szapora penészgomba betegség, amidőn a gyümölcs megszáradva a fán ragad, de megtámadja az ágakat, továbbá a *varasodás* = ragya, a gyümölcsön parafaszerű kemény foltok keletkeznek és csillagszerű repedés képződik, a gyümölcsöt teljesen elcsúfitja és élvezhetetlenné teszi, továbbá a Taphrina exoasus pruni, ugyancsak egy rút és veszedelmes penészgomba betegség, amidőn a gyümölcs megdúzzadva, penészfoltok alakjában ugyancsak a fán ragad, az ilyen fánragadt gyümölcsmumiákat gondosan leszedjük és elégetjük, a fertőzés tovább terjedését pedig permetezzük, a házilag, olcsón, fillérekből elkészithető *„oregóni lé"* összetételü permetlével, mintahogyan azt itt, az őszi munkálatok rovatában ismertettük.

A ház körül

Fagyott testrészek és ujjak gyógyitására leginkább vérszegény egyéneknek van szüksége, mert azoknál történik meg, hogy különösen az ujjak (főleg nagy és üreg ujjak) feszitő oldalain és a kézháton gyulladásos bőrpirossággal (erythema) járó fagydaganatok képződnek (perniones). Az alkaron és az alszárakon is látunk ilyeneket. Gyakran a tenyerek és a talpak fagynak meg. E fagydaganatok vagy csomók súlyos esetekben gennyes elhalásra hajlamosak és kifekélyesednek, máskor a bőr hámszövetét felemelő vérzéses hólyagok képződnek. A folyamat bőrhegesedéssel gyógyul. A gyógykezelés alapelve abból áll, hogy a hátrányos vérkeringési javitjuk. Ezt úgy érjük el, hogy a kezeket vagy lábakat másodnaponta 20—30 percre forró légszekrénybe helyezzük, más esetben Bier-féle pangásos hyperaemiával igyekszünk célt érni. Ez utóbbi eljárás abból áll, hogy kb. 5—6 cm széles gumnipólyát, mérsékelt feszességgel a fagyott végtag köré csavarjuk (ne túl közel a fekélyhez) és azt kb. 40—60 percre rajthagyjuk. Ezt a müveletet naponta egyszer-kétszer megismételjük. Sok esetben a kvarclámpa kezelés és a mély hőbesugárzás (diathermia) segit. Egyesek emplastrum-sapanento-salicilicumos tapaszt, mások ichtyol és kénkenőcsöt (Sulfúdal-Heyden) ajánlanak. Belsőleg vagy arzén készitményeket vagy csakamájolajat rendelünk. A bajt megelőzhetjük azzal, hogy hidegben a kezeket és lábakat melegen tartjuk és fagyos időben nem álldogálunk, ilyenkor az ujjak és végtagok dörzsölése és mozgatása e kellemetlen bajtól megment. *Dr. Dollinger Béla.*

A táplálkozás rendszere a következő. A táplálékfelvétel csak akkor történik, *ha étvágyat érzünk*, aminek legjellemzőbb tünete a bő nyálelválasztás. A táplálék tökéletes megemésztődésének előfeltétele az alapos felaprítása a szájban (megrágása), ami a nyállal való keveredést célozza. Az ürülékek consistentiája, kellemetlen szagának hiánya lesz a jelzője az első két pontban foglaltak betartásának.

Telek, ház, lakás

Uj telekparcellázás
Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni müút mellett, kitünő minőségü, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a vidéket minden örömét nyujtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán sielés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére hármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Németvölgyi-út 2b. sz. a. autógarázs vagy nagyobb műhelynek vagy raktárnak megfelelő helyiség és több üzlethelyiség kiadó. Felvilágositás a helyszinen vagy Aut. 831—09. (10)

Sósfürdőnél egyemeletes, 3 lakásos ház, összes közművekkel 40.000 pengő 24.000 pengővel átvehető. — Ugyanott 150 öles telek is. (6)

Háromszobás lakást keresek minden mellékhelyiséggel 1932. május 1-re az Erzsébet-híd és Margit-híd között, Dunapartra nézőt. Értesitést 55—2—52 számon, vagy a kiadóba kérek. (2)

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü cégbez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Hidegkúti úton, Star filmgyar mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, tömyáttás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörut 1. Automata telefon: 518-52. (14)

ÖRÖKLAKÁS, 1, 2, 3, 4, szobás, Pasaréti-út legelején épülő előkelő villában kapható. Kerekes Barnabás épitésznél. Telefon: 85—3—54.

PASARÉTI-UT legelején épülő előkelő ikervilla felerésze eladó. Kerekes Barnabás épitészmérnök. Tel.: 85—3—54.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Féry Oszkár utcában 206 öles telek eladó. Épitési iroda I., Naphegy-utca 21. Tel.: 527—80. (2)

Házmesterséget keres 38 éves, nős, megbizható, minden referenciát kibiró kömüves. Az évi tatarozást diitalanul vállalja. Bodahelyi Pál, V., Tisza utca 6.

Ne dobja el
kiégett, elromlott villanykörtéit. Minimális áron **garancia mellett** használható állapotra helyeztetik
TÓTH ISTVÁN villanyszerelő, I., GREGUS-UTCA 8. SZÁM Telefon: 518-29

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fütéssel, melegvizzel, háromeléves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fütéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos müépitésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ESTE
TÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene **Európa előkelő restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

XXIX. évf. 1075. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. MÁRC. HÓ 3

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Meddő jelszavak

üres keretek vigyorognak a kábultan álló polgárság felé, — az ország házából is, a város házából is. Ami törvény kell, az rendben van, legyen. De ami a helyzet kialakulását illeti, ott nincs más csak beszéd és keret.

A képviselőház, mint valami zárt kaszt, nem enged a fórumra senkit és semmiféle olyan javaslatot, amely ezeket az üres kereteket valóságos élettel betöltené. Ezek a javaslatok nem tudnak érvényesülni, mert ez a kasztrendszer csak egyéni érvényesülést ismer, csak embervadászathoz asszisztál szívesen. A gazdasági helyzet pusztítja a nemzetet, de csak politikai kenőccsel kuruzsolják.

A piacon lassan elfogy az *ezüst érc-pénz*, de nem pótoljuk, holott sok-sok milliót kereshetne rajta az állam, gyarapodna a forgalom, keresne iparos és kereskedő.

Rengeteg pénz megy külföldre — *szénért*, de nem pótoljuk oly módon, hogy kellőszámú mélyfúrás révén forróvizet és földgázt varázsoljunk elő az áldott magyar földből. Pedig vannak már kútjaink, ahol 180.000 köbméter földgáz áramlik felhasználatlanul, naponkint a levegőbe. Az ország népe szegényedik, mégis a karteleket gazdagítjuk. A Dunába naponkint 100 és 100 millió liter csaknem forróvíz folyik hiába, de az egy Lukácsfürdőn kívül egyetlen házat sem fűtünk vele se Budán, se Pesten.

Minden csipetnyi sót a külföldről kell hozatnunk, holott az alföldi fúrásokból előtörő sópatakokban elfolyó vizekből vaggonszámra nyerhetnénk pompás, jódos sót.

Idegenből kerülő különféle ércek, olajok, gyógyszeranyagok létét bizonyítják a fúrások révén eszközölt tanulmányok, de azok kitermelésére egy lépést sem tettünk. Száz és száz apró bányavállalat volna nyitható, főleg a Dunántúlon, de sem az állam, sem a megyék, sem pedig az érdekelt községek és nagy birtokosok ily irányban nem igyekeznek jövedelemhez jutni, háztartásuk költségeit így fedezni, inkább koplaltatják tisztviselőiket.

Tavasszal, ősszel, de nyáron és télen is szórjuk a pénzt külföldre friss főzelékért, primőrökért, virágokért, friss gyümölcsért, holott tavaszt tudunk olcsón varázsolni az év minden szakában és az egész Alföldön a mélyfúrások nyomán fakadó meleg víz útján. Minden kertben, minden uradalomban melegházak épülhetnek, ahol a melegvíz keltetné, érlelné ezeket a főzelékféléket, virágot, gyümölcsöt és nem mi rendelnénk azokat külföldön, hanem a külföld nálunk. Aranyat termelnénk. Sok földmunkás család jutna becsületes kenyérhez, amely munkában résztvehetne asszony, leány, gyerek is.

Azt a meleg vizet, amely most százmillió literszám a Dunába folyik, — fölvezethetnénk a budai hegyvidékre, ahol megteremne e milliós város számára minden primőr, virág, finom főzelék és a felhasznált vízzel öntözhetnénk kertjeinket.

Még azt sem tettük meg, hogy egy szimpla csatornán ezt a meleg vizet, a fürdők elhasznált vizét és a vadforrások vizét — elvezetnénk a téli kikötőbe, az összekötő hídon túl és azt kellően megnagyítva, megteremtenénk az első dunai melegvíz-kikötőt, amelynek Európában nem volna párja és ezrével telelne itt az idegen hajó, a maga hajós népével. Egészen új városrész épült volna már a téli kikötő környékén, új életet, új forgalmat, új jövedelmet biztosítva sok éhező polgárnak. Nem is említve, hogy az ottani telkek ára ma a 3—4-szeresét érné.

Fegyelmezett agyú gondolkodók rámutattak számos térre, ahol új jövedelmek nyithatók, új egzisztenciák életre hozhatók, munkáscsaládok százai, ezrei elhelyezhetők, — de nincs sem a t. Házban, sem a t. városházán képviselő, aki ezeket szóvá tenné.

Idegenforgalmunk pang, szállodáink üresek, de nehéz pénzt emésztenek fel olyan idegenforgalmi vállalataink, amelyek csak önmaguknak és önmagukban élnek, az idegenforgalommal csak kacérkodnak és csak a magyart viszik ki, de nem hoznak idegent be. Nagyhírű fürdőink, ahova ezrével járt egykor a Kelet, dobra kerülnek, de nincs egy hitvány minaretünk, amelyről Keleten élő mohammedán testvéreink felé elhangzana a hívó szó, — nincs intézményünk, mely ki tudná használni a Kelet rokonszenvét, mely a mesés Indiák felől int felénk. Azt az egyetlen kapcsot, a Gül Baba nevében alakult mohammedán vallásközséget félév óta nem ismeri el se az állam, se a város, papját nélkülözések között engedi tengődni, ahelyett, hogy azt, mintegy világító fáklyát emelné magasra, hogy így meginduljon ide a keleti népek özönlése, zarándoklása.

Idegen tudósok állapították meg, hogy egyedül a budai gyógyforrásokban található a legősibb gyógyanyag — a *thorium*. Tudja ezt a külföld? Nem! Az egész világ figyelmét kellene erre felhívni, mert a legtöbbet költő idegen, aki hónapokig marad: — a beteg ember.

Ezek valóságok, ezek tények! Nem pedig pukkasztott frázisok, meddő jelszavak, üres keretek, amikkel nagy fiuk játszanak azon a címen, hogy politizálnak.

Dubonai Pál

Uri gesztussal

hárított el magától minden állást, amelyet hivatásszerűen töltött be Bódy Tivadar, Budapest volt polgármestere és csak a Nova Rt. elnökségét tartotta meg, mert a külföldi érdekeltség is arra kérte, hogy ezt az állását az ő megnyugtatásukra tartsa meg. De megtartotta mindazokat a tisztségeket, amelyekkel semmiféle fizetés, vagy tiszteletdij nem jár, hogy továbbra is szolgálja azokat a közügyeket, amelyeknek nálunk csak ritkán akad gazdája, mert sok munkával járnak Ilyen többek között a Svábhegyi Egyesület és a Hegyvidéki Egyesületek Szövetségének elnöksége. Ez a két testület, amilyen sokat köszön Bódy Tivadarnak, oly sokat vár még tőle. A budai hegyvidék és elsősorban a Svábhegy mai képét, új útjait, a régiek rendezését és bensőbb kapcsolódását Buda belső részeihez az utóbbi évek rendkívüli munkájának köszönheti, amelynek lelke, tervezője, intézője és sürgetője Bódy Tivadar. Mint a Hegyvidéki Szövetség elnöke összhangot tudott teremteni a különféle hegyvidéki egyesületek törekvései és kívánságai között, megkönnyítve a városi hatóságok munkáját. De megsinyli lemondását a jövedelmethozó állásokról sok olyan nemescélú és emberbaráti intézmény, amelyekre talán mértéken túl áldozott a magyar urak folyton ritkuló tipusa: — Bódy Tivadar.

Elárverezik a Sósfürdőt

Szomorú perspektivát nyit Budapest főváros nagyarányú fejlődésére az a hir, hogy az Erzsébet Sósfürdő és Forrásvállalat Rt. régi nagynevű fürdője, három szállodával, vendéglővel, kurszalonnal, strandfürdővel, vízjoggal és régi parkjával és parcellázott területtel a 850.000 hollandi forintot kitevő és betáblázott hollandi kölcsön miatt dobra kerül. Egyik nagy értéke ez Budapestnek, kiegészítő része a keserűvizforrásoknak és azokkal együtt külön gyógyforráskomplexumot képez, amilyen talán sehol e világon nem található. Az árverés március hó 19-én lesz és megtörténhet, hogy a Központi Leszámitoló Bank a mai viszonyok mellett a kikiáltási áron alul fogja megvásárolni. Krivoss Árpád dr., a szkfvi törvényhatósági bizottsági tagja és az Erzsébet Sósfürdő és Forrásvállalat Rt. csődválasztmányának a kir. kincstár részéről delegált tagja, — ez ügyben beadványt intézett dr. Sipőcz Jenő polgármesterhez, arra kérve őt, hogy ezt a természeti kincsét Budának ne engedje elveszni és ha a mostoha viszonyok nem engedik meg az egész terület megmentését, úgy legalább a fürdőügyi részt mentse meg a város számára és a polgármester úrnak is oly kedves fürdőváros terve kiegészítéséül, mint annak elmaradhatatlan részét. Talán éppen ezek a világhirű keserűvizek és gyógyforrások képezik majd azt az emeltyűt, amellyel a fürdőváros megfeneklett eszméjét ki tudjuk emelni a közöny mocsarából, amelybe nálunk minden nagy terv, minden mentő gondolat belefullad. Buda közönsége nem nézheti tétlenül, hogy egyik legértékesebb természeti kincse kótya-vetyére, idegen kézre kerül.

Nem lehet panama

és rosszmájú ember, aki mégis azt mondja, ha az ártatlan játék, amit itt néhány év előtt a házszám jelző útmutató táblákkal űztek. Igaz, hogy eléggé idétlen kis póznákra szerelt táblák voltak, a legügyetlenebb helyekre állítva. Az volt a hivatásuk, hogy elárulják azt a titkot, hogy folytatólag az utcában minő házszámok következnek egymásután. Más nagy városokban is megcsinálják ezt, de nem külön póznákon, hanem a sarokházak falán.

Ezeknek a mi házszámjelző oszlopainknak neki megy minden rövidlátó ember, mert a legszerencsélenebb helyen, a legfrekventáltabb utcasarkokon állitották fel őket. Még pedig oly ügyetlenül, hogy a befordúló szekér elsodorja, elgörbiti, letöri. A legtöbbje után nem maradt más, mint az aszfaltból néhány ujnyira kiálló csonk. A főntca járókelői sokat tudnának erről mesélni. Hogy pedig ez nem volt panama — ments Isten — az most bizonyosodott be. Ez valami népjóléti intézmény volt, mert ebből él most suszter, szabó, kalapos, orvos, patikus, droguista. Mert aki ilyen csonkba belép, megbotlik, annak tönkremegy a cipője, ruhája, kalapja, testi épsége, — annak orvos kell, patikaszer vagy droguista ilastrom. Az egy pár nap szabadságot kap a hivatalban és mehet ezalatt sörözni, kávéházba, szinházba. Szóval, ebből él az egész társadalom. Igy hát csak gonosz ember mondhatja, hogy ez panama volt, valami egészen kis panama. A jó ember legfeljebb eltűnődik felette, hogy... mi a fenének is kellettek ezek a házszámjelző oszlopos táblák?

A számok orditanak

— Érdekes adatok — Jobb közlekedést Budának!

— **Eperjessy István** dr. tanácsjegyző tanulmánya —

Kárbavész itt minden okos gondolat, minden okszerű fejtegetés, — mert minden nemesebb törekvést fölfal az a kicsinyes, személyes politika, mely önzően csak öncélokat szolgál — a közérdek rovására.

Beszéljenek hát a rideg számok. Ezek aztán hangosan kiáltanak, nem — ezek már ordítanak.

A közelmultban jelent meg *Illyefalvi* J. Lajos dr., a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatója szerkesztésében Budapest székesfőváros statisztikája, ahol megdönthetetlen számok nagy igazságokat bizonyítanak és azokból adjuk a következőket:

Budapest népessége 1920. évtől 1930-ig 928.996-ról 1,004.699-re, tehát 8.2%-kal emelkedett.

Ha a magyar városok és a 10.000 lakónál nagyobb községek népességét nézzük, úgy azt látjuk, hogy

Pestszentlőrinc	lak. u. e. 10 év a.	159.6
Sashalom	lak. u. e. 10 év a.	90.1
Csepel	lak. u. e. 10 év a.	69.3
Pesterzsébet	lak. u. e. 10 év a.	67.4
Pestujhely	lak. u. e. 10 év a.	43.3
Rákosszentmihály	lak. u. e. 10 év a.	41.5

%-kal szaporodott, ezzel szemben

Sátoraljaujhely	lak. u. e. 10 év a.	12.9
Mór	lak. u. e. 10 év a.	4.6
Hajduszoboszló	lak. u. e. 10 év a.	3.9
Makó	lak. u. e. 10 év a.	3.6
Esztergom	lak. u. e. 10 év a.	3,4

%-kal csökkent.

Ha keressük az okát, hogy egyes községek és városok lakossága miért emelkedik oly nagy mértékben, úgy azt kell tapasztalnunk, hogy Pestszentlőrincnek, Pesterzsébetnek, Pestújhelynek *kitünő villamos közlekedése van* és a Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. T. villamoskocsijain Budapest bármely pontja 24 fillérért elérhető, Sashalomra, Rákosszentmihályra csaknem minden 10 percben indul a helyiérdekű vasutnak egy-egy vonata, Csepelnek kitünő autóbusz és helyiérdekű vasuti közlekedése van a Szkf. Autóbuszüzemei révén, ezzel szemben Budapestnek legszebb részei, a beépítésre váró Kútvölgy, Virányos, Törökvész, Csatárka, Kurucles, Szépvölgy stb. stb., mondhatni *minden közlekedés nélkül állanak*, mert a villamostól sokszor fél órát, háromnegyed órát kell gyalogolni, míg a legszebb helyeket elérhetjük. A főváros szívéből ma könnyebben érhető el Pestszentlőrinc, Pesterzsébet, Kispest, Ujpest stb., mint a gyönyörű Zugliget legszebb pontjai vagy a Törökvész, Csatárka, vagy csak a Rózsadomb egészséges lankái. Sajnos, e részeknek még *rendes útvonalai sincsenek*. A Budapesti Autóbuszközlekedési Rt. (BART) új járatai Csepelre, Rákospalotára, Pestujhelyre irányulnak akkor, amikor *a főváros területén megfelelő közlekedés nincs*. Budapest székesfőváros érdeke ellen dolgozott akkor a városi villamos vasut, amikor pesterzsébeti vonalát kiépítette. Vajjon mennyit fejlődött volna már a Virányos, Kútvölgy, Hunyadorom, Harangvölgy, Csillagvölgy, Fácántelep, Szépvölgy környéke, ha a Kútvölgyi úton, amely talán egész Csonkamagyarország legszebb útvonala, Rákospalota helyett a BART autóbuszai közlekednének.

Megerősíti ezt az is, hogy a közlekedésből és forgalomból kieső városok, mint a határszélen levő Sátoraljaujhely, Esztergom, a gyengébb vasuti összeköttetéssel bíró Mór, Hajduszoboszló, Makó az előbb felsorolt jó és olcsó közlekedéssel bíró községekkel szemben visszafejlődnek.

Megerősíti továbbá ezt az is, hogy a szomszédos községek közül, amelyek jó közlekedéssel bírnak, ugyancsak nagy szaporodásról tesznek tanuságot, így

Albertfalva 172.8% (jó helyiérdekű vasuti közlekedés)

Rákoshegy 161.4% (jó vasuti közlekedés),

Soroksárpéteri 120.6% (helyiérdekű vasuti közlekedés),

Békásmegyer 91.7% (helyiérdekű vasuti közlekedés),

Pesthidegkút 85.2% (Pesthidegkúton nem a község fejlődik, hanem a hüvösvölgyi villamos végállomástól néhány lépésnyire létesült új telepek).

Ellenben a rossz közlekedéssel bíró

Tahitótfalu lakossága mindössze 1.8
Pócsmegyer „ „ 3.9
Diósd „ „ 5.8

%-kal szaporodott csak.

Kétségtelen, hogy e helyek fejlődésében kedvező parcellázások és telepítések is közrehatottak, azonban minden kétséget kizár az, hogy ezek a helyek fejlődésüket elsősorban jó közlekedésüknek köszönhetik.

Budapest fejlődése érdekében a főváros közlekedési politikájának oda kell irányulnia, hogy a főváros minden egyes pontját jól és olcsón lehessen megközelíteni.

Visszás helyzet az, hogy addig, amíg Pesterzsébeten csaknem utolsó házig a főváros tulajdonát képező BSzKRT kocsikon lehet eljutni, akkor a *főváros területén* levő természetes melegvízzel rendelkező gyönyörű Római fürdőbe csak *óránkint induló* helyiérdekű vasuttal juthatunk el, *Buda egyéb pontjai pedig villamossal meg sem közelithetők.*

Teljesen helytelen az az elgondolás, hogy a BSzKRT-nak újabb vonalakat a város területén építeni nem érdemes, mert aki a Virányos dülőre, Harangvölgybe, vagy más már említett városrészbe utazik, úgyis megfizeti a zugligeti vonalon a 24 fillért és ha lakásáig utazna, akkor sem fizetne nagyobb viteldíjat, azonban ne felejtsük el azt, hogy közlekedés hiányában nem e vidéken, hanem ma már a helyiérdekű vasut mentén folynak az építkezések és az utasok száma ott emelkedik.

A székesfővárosi autóbuszüzem utasainak száma hatványozott arányban növekedett az új vonalak beállításával és legnagyobbrészt csak azok veszik az autóbuszt igénybe, akik végcéljukat a villamosra való átszállás nélkül autóbuszon elérhetik (mert ellenkező esetben a kétféle viteldíj emelné a közlekedési költségeket) ilymódon az autóbuszüzem érdeke, hogy vonalai száma emelkedjék.

Ez év nyarán a nehéz gazdasági viszonyok és a rossz közlekedés miatt valószínű, hogy a budai hegyvidéken a *nyaralók egy része kiadatlan marad* és így a főváros hatalmas adójövedelemtől esik el.

Kívánatos volna ezért, hogy a főváros legalább a nyári hónapokban ezt a környéket az autóbuszközlekedésbe — kísérletképen — bekapcsolná, hogy a jó közlekedéssel a nyaralás iránti kedvet elősegítse.

Sok romantika — kevés virág

— **Gallina Frigyes** dr. tanácsnok tanulmánya —

Sokáig elnézelődhetne kedves Budán az utca esztétikusa, de terem nem engedi, hogy mindent apróra, tollhegyre vegyek.

Szerencsére a sok lehangoló észrevétel mellett vigasztaló momentumokra is akadhatunk. A Rózsadomb és környéke a mai viszonyok között elég kedvezően valósítja meg arraielé a kertváros fogalmát. A sok kert-keretbe helyezett kisebb-nagyobb villa kellemesen hat, ha elég gyakran ütközünk is szegényes, vagy vidékies izű épületekbe.

Az ittenj hegyi jellegű utcácskák között nem egy akad, amelyik romantikus levegőjével megkapja a szemlélőt. Ezzel inkább a régiesebb tónusú apró utcákra célzok, melyek a maguk keresetlen őszinteségével legtöbbször beszédesebbek, mint az újonnan keletkezettek. A Lukácsfürdő táján felkapaszkodó Gül Baba utca például több örömet kelt az esztétikát kereső szemében, mint azok a részek, amelyeket a szokványos budapesti divat rakott tele itt is bérházakkal.

Általában véve: a meg nem bolygatott, már-már elhanyagoltnak tűnő, árnyas, mélázó budai (sőt óbudai) utcák kellemesebb hatást gyakorolnak a bolyongóra, mint a bérház-spekuláció által birtokba vett területek. Miért? Mert ezek ma is életszagúak, élményt adnak, míg az uniformisos, bérházas utcák lélektelenek. Fáradt emberek lakásskatulyái ezek a nagy emberi méhkasok, míg a régebbi és régi házak mögött egyéni gondolatok lebegnek. A vizivárosi öreg házakba betekintve, majdnem mindenütt láthatunk egy kis, régi kertet, sokszor nagyon csinosakat. Az akkori emberek szerették a fákat, a virágot, ez meglátszik ezeken az udvarokon. A régibb kerületek utcáiban örömmel menekülhet a tekintet egy-egy kellemes hatású öreg házra, egy-egy szebb kapura, ablakrácsra és sok ablakból int felénk valami szerény, de vonzó virág. Sajnos, a pesti oldalon még virágos ablak is kevés akad, pedig milyen hűhót csaptunk pár évvel ezelőtt a Virágos-Budapest jelszavával.

Az utca-esztétikus sajnálkozik rajta, hogy milyen kevés erkélyen látható virág, vagy legalább valami futónövény. Pedig de fölférne ez a kis élő, mindig szép dísz a mi sivár falainkra, balkonjainkra! Igaz, pénzbe kerül ez is, de kitelne abból, amit haszontalan cifraságokra, csempékre, kupolákra, cement- és gipsz-cifraságra költenek el még a kisebb villák, házak tulajdonosai is. Tessék elhinni, ha a legtöbb erkélyen valami kis futóka, vadszőlő, délig nyitó kapaszkodna föl: nem is sejtett mértékben csinosodna sok utcánk képe. A virágos ház, még akkor is vonzó, ha nem a legnemesebb anyagból épült, ha nagyon szerény is. Ezen a téren érdemes lenne újabb, komoly akciót kezdeni és a módosabbaknak jó példát mutatni. Nem tudom, gondolt-e a Műemlékek Országos Bizottsága arra, hogy kellő védelembe vegye a Viziváros még megmaradt, bájos öreg házait? Tudom, hogy egyes esetekben igen, de félek, hogy sok, finom, kis Hamupipőke van még itt, amit nem tartanak számon és egy napon ezeket is feláldozzák a mindenfelé betolakoló bérkaszárnyáknak. Jó lenne idejekorán számon venni őket és konzerválni ezeket a részleteket.

Örömmel látjuk a *Városmajor* újabb fejlődését, rendezését. Itt, a régi, elhanyagolt helyen, most már szép parkunk van, csak kár, hogy itt is ízléstelen, nagy, össze nem illő óriások foglalnak teret mindenfelé. A *Városmajor utca* például határozottan szép utca lehetett volna, ha kimondják, hogy itt a már meglévő alaphangulathoz igazodva, csak földszintes, vagy legfeljebb egyemeletes, városi-kúriaszerű házak építhetők. Így bizonyos kúriaszerű épületek fogódzkodhattak volna egysorba, olyanok, amilyenekből szerencsés példányokat láthatunk itt. De itt is kirívó épületek kezdenek felburjánozni, itt is megöltek egy kész, régi utcahangulatot a sablon kedvéért.

Buda-Bath

Irta: **Nemes Jenő György dr.,**

Olvastam Baránszky Gyula dr-nak a Hollós Mátyás Társaságban tartott beszédét. Ennek lényege: szükséges, hogy polgárságunkat egy különös *„fürdőmentalitás"* hassa át! Buda polgárai érezzétek, hogy egy világfürdő építményének minden köve a ti munkás kezetek energiájára vár! Buda polgárai, a ti akaratotok, nyilt eszetek eszmeforrásai, lelkes propagandátok fogja megteremteni és tökéletesíteni Buda-Fürdőváros kereteit — a ti, a főváros, az ország javára. Ébredjetek, a ti jövőtökről van szó, egy új életbázisról, megélhetésről, idegenforgalmi iparról, üzletről, építkezésről, pensiókról, magyar cikkek forgalmazásáról, trianoni hívek toborzásáról, — feltámadásunkról! Buda polgárai, értessük meg a főváros népével, hogy Budapest-Fürdőváros szép név egy metropolis ideáljai között, de a milliós főváros *budai* oldala az, ahol a tulajdonképeni *fürdőtelep* leend, ahol annak minden adottsága meg-

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radióaktiv és rádiumelemet tartalmazó természetes 42° C° földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

van. Itt, a Horthy Miklós úttól a Dunaparton, Döbrentei-Fürdőparkon át talán a Császárfürdőig és a Margitszigeten keresztül fog a fürdőélet lényege zajlani. A gyógypromenád és park itt lesz a Gellért és Szt. Imre (Rác) fürdők között. Buda-Bath-nak fogják angol rövidséggel nemzetközileg azt a helyet nevezhetni. (Álsovinizmus volna az idegenajkuakra ráoktrojálni a nekik kiejthetetlen „fürdőváros" nevet.)

Egy egész milliós főváros nem lehet fürdőhely amúgy sem. Karlsbadnak is két része van, csak a tulajdonképeni Fürdőtelep, ahol a Sprudel, a Kolonade-ok, fürdők és szállók vannak a — Badestadt. Budapesten az egy Széchenyi fürdőtől eltekintve — a tulajdonképeni thermák a Gellérthegy, illetve a budai hegyek lábánál buggyanank elő. Ez a fürdőtelep építendő ki tulajdonképen, mint ahogy az idegenforgalmi érdekeltségek is elsősorban ekörül tervezik a Fürdőváros City-jét. Fürdőváros, fürdőszezon — Budán!

És így, ha egy világfürdő szezonjáról beszélünk, a majdan kialakult Buda-Fürdőváros szezonjánál is elsősorban tökéletes, évenkint megújitandó és fokozódó, főleg *orvosi* propagandával kell elkezdeni. Téves az az illetékes szájából hallott felfogás: hogy ezt a „Balneologiai Társaság"-nak, meg a Rheuma Bizottságnak kell elvégeznie! Ezt a Fürdőváros *központi irodája* (Badeverwaltung, Curkommission stb.) együttesen végezze! Többször vetődött fel: a fővárosi külön fürdőügyosztály létesítésének óhaja. A város, a kerületek, idegenforgalmi érdekeltségek, fürdőváros egyesület *együtt*, egy *közös nevezőre hozott* határozott tevékenysége érheti csak itt is el célját. Magánosok, orvosok a fürdő irodája útján vétethetik fel kataszterbe lakás-felajánlásaikat. Éttermek, konyhák, szórakozási lehetőségek ezen a „központosított fürdőmentalitás"-on át jutnak megelevenedésre. Szépítés, fejlesztés, hirdetés, megvalósulás csakis *egyesült*, közös ideologia beidegződésével lehetséges. Szórakozási programm kidolgozása, a fürdőszezon eseményei, érdekességei, művészi produktumai, nemzeti megnyilvánulásai, kirándulások a budai hegyekbe, térzenék a fürdőparkban, illuminációk a Gellérthegyen stb. egyszóval a budai fürdőszezon jövő képe csak egy központilag — lehetőleg Buda-Fürdőváros közepén — elhelyezett fürdővezetőségi iroda direkciója mellett lesz lehető!

Borgazda esték

a Lővész egyesületben

— Rothermere lord levele —

Két borgazdaestről kell beszámolnunk, amely esték a Budai Polgári Lövészegyesületben folytak le, visszavarázsolva a régi szép napokat, amikor ez a patinás, hagyományos, 250 esztendős egyesület volt talán az egyetlen hely, ahol Buda polgársága rang és osztályra való tekintet nélkül barátságosan érintkezett és itt élte ki a maga társadalmi életét.

Guth Ferenc dr. elöljáró, főlövészmester borgazdaestje február hó 11-én volt az egyike ezeknek a most lezajlott és nagy érdeklődést kiváltó borestéknek, amelyen mintegy kétszáz vendég vett részt. Babits Sándor dr. főlövészmester köszöntötte a borgazdát és a vendéglátó vadászokat és rávilágított az azokra az erkölcsi erőkre, amelyek még a török hódoltság alól való felszabaduláskor sarjadtak ki és emelték Budán magasra a polgári erényeket. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Studinka Béla bizottsági tag kedélyes, trélás hangon beszélt a vadászatról, amely szolgálta a családi élet bensőségét. Utána Guth Ferenc dr. elöljáró felköszöntőjében átleletti örömének adott kifejezést, hogy a lövészegyesület megőrizte továbbra is a lövészhegemóniát és őszinte elismerését fejezte ki Babits Sándor főlövészmesternek a kifejtett rendkivüli munkáért, amellyel az ügyet szolgálta. Babits Sándor dr. főlövészmester szerint a borgazdaest egyuttal örömnap is, amennyiben június óta most jelentkezett a századik 25 éven aluli tag, akit azonban az öreg vadászok, puskavesszővel a kezükben hiába kerestek s igy a szokásos lövészavatás elmaradt. Azután felolvasta Rothermere lordnak a levelét, aki megköszönte a B. P. L. E. aranyplakettjét, amelyet Endresz Sándor diadalmas óceánrepülő Londonban átnyújtott neki. Forditásban a levél szövege a következő:

Kedves Babits dr.!

Végtelen örömömre szolgált, hogy megkaptam a Lövészegyesület szép érmét, amelyet Endresz kapitány hozott el nekem az Önök megbizásából. A magyar ifjúság hazafias, egészséges szellemének megkapó tanuságtétele ez, hogy még a gazdasági válság legsötétebb napjaiban is első helyet foglal el sziveikben a haza sorsa feletti aggodalom, és csak ezután következik az egyéni nyomorúság által felidézet letargia, melynek súlya alatt valószinüleg sokan szenvednek. Olyan egyesülésben, mint az Önöké, valóban hatalmas az erő, hogy ezt a hazafias szellemet továbbra is maradandó épségben megtartsa. Igaz hivük
London, 1932. február. Rothermere

Az emelkedett hangulatban reggelig együtt volt a közszeretetben álló borgazda és vendégeinek nagyrésze.

A másik borgazdaest, amely szintén nagyszámmal vonzotta a vendégeket és kedves családi estté fejlődött, Bittner János felsőházi tag jószü disznótoros borgazdaestje volt február 25-én. A járványos influenza ugyan erősen megritkitotta a várt vendégek sorát, de azért megtelt a terem, emelkedett a hangulat, amit nagyban szolgált Sternád István vezérigazgató kedélyes felköszöntője, akik elsősorban Guth Ferenc főlövészmestert, majd a vendéglátó borgazdát, Bittner Jánost köszöntötte fel, aki megköszönve ezt, keresetlen szavakkal kivánt jóétvágyat a pompás disznótoros vacsorához.

A lövészegyesület e két borestje nemcsak a jelenvoltak jókedvét szolgálta, de nem feledkezett meg a szegényekről sem, mert az egyik alkalommal 40, a másik alkalommal pedig 60 inségben szenvedő szegényembert látott vendégül.

Nyaraljunk Budán!

A közelmultban okos, hazafias és gazdasági szempontokból fölötte egészséges mozgalom indult meg ezzel a jelszóval:

„Nyaraljunk itthon!"

Nem most hangzik el először ez a felszólítás. Csakhogy eddig meglehetősen meddő volt. Mert tudja Isten, miként van: de a magyar embernek valami csudálatos gyöngéje, hogy szeretettel előnyben részesíti azt, ami külföldi. Seholse talál jobb, hatásosabb fürdőhelyeket, kedvesebb nyaralótelepeket, mint ebben a megcsonkitottságában is gyönyörű országban. Mégis inkább megy külföldre és viszi ki a pénzt, amely pedig jobban elkelne idehaza. Most, hogy

a deviza-intézkedések megnehezítik a külföldre való utazást,

talán végre ráeszmélnek a külföldi „flancért" rajongó magyarok, hogy

itthon is nagyon jól lehet nyaralni

és nem okvetlenül szükséges, hogy évről-évre sok millió pengő vándoroljon ki nyaralás címén az országból.

Az itthon való nyaralás érdekében megindult hazafias mozgalmat támogatjuk azzal, hogy a magunk hivatásához mérten külön jelszót hangoztatunk. Ezt:

Nyaraljunk Budán!

Mert messze földet be lehet járni s az ember nem talál festőibb szépségű érdekeket, egészségesebb, üdébb levegőjü tájakat, mint Budán és környékén, a mi gyönyörü, erdőborította hegyeink közt, melyeknek azonfelül még megvan az az előnyük is, hogy könnyedén és kényelmes közlekedési eszközök révén közelithetők meg s hogy minden kulturigényt is ki tudnak elégiteni. Szinte érthetetlen, hogy miért kell drága utiköltségbe verődnie a budapesti embernek, mikor itt,

a főváros közvetlen közelében megtalálhatja a legideálisabb nyaralóhelyeket.

Hiszen eddig is sokan nyaraltak Budán és a budai hegyek közt. De a nyaralók száma kétségkívül sokkal nagyobb lenne, ha azok, akiknek bérbeadó nyári lakásuk van, nem tanusitanának káros indolenciát és nem mulasztanák el a kellő propagandát. Már pedig enélkül sohase lesz igazi siker.

Tudjuk a hozzánk érkező levelekből, hogy hol kell a dolgokon segiteni. Ime ezt mondja például az egyik levél:

„Szivesen bérelnék nyári lakást Buda hegyei közt, de hát valami lehetetlenség az, hogy az ember óriási kiterjedésü vidékeket bejárjon lakáskeresés érdekében."

Ugyancsak arról beszél egy másik, hozzánk érkezett levélnek az irója, hogy szeretne lakást bérelni a családja részére, de nem tudja, voltaképen hol is kezdje meg a lakáskeresést. Igen helyesen meg is mondja mindjárt, hogy mit kellene itt tenni:

„Nem tudom, hogy azok, akiknek a budai oldalon bérbeadó nyári lakásuk van, miért nem teremtenek meg könnyen megközelithető helyen egy olyan közös szervet, ahol az érdeklődő közönség megkaphatná a kivánt útbaigazitásokat, hogy hová és merre forduljon."

Hát igen, — ez az, amit meg kell csinálni! Csak ezzel a megoldással érhető el, hogy Buda és környéke erősen látogatott nyaralóhellyé legyen. A *Budai Napló*, mely hivatásának tekinti, hogy minden erejével szolgálja Buda érdekeit, ez okból elhatározta, hogy

a Budai Napló külön irodát nyit, mely minden érdeklődőnek készséggel és teljesen dijtalanul szolgál felvilágositásokkal Budán és környékén bérelhető nyári lakásokról.

Tudvalevő, hogy már márciusban, áprilisban megindul a nyári lakások keresése s igy hát kell, hogy a *Budai Napló* e nyári lakást ajánló és tájékoztató irodája addig birtokában legyen a kellő anyagnak.

Felkérjük tehát azokat, akiknek bérbeadó nyári lakásuk van, jelentsék ezt be haladéktalanul kiadóhivatalunknak

és pedig akár levelezőlapon, akár telefon útján.

Gondunk lesz rá, hogy a nagyközönségnek tudomására jusson: mily tájékoztató iroda áll rendelkezésére és reméljük, hogy ennek az intézménynek a megteremtésével még a mai, nehéz gazdasági viszonyok közt is jelentékeny hasznára tudunk lenni Buda lakosságának. Sz. L.

Zenei élet

GERTLER ENDRE, a belga királynő hegedűtanára „Pro Musika" kvartett élén mutatkozott be, pompás összjáték, előkelő stilus jellemezte játékukat.

HANNOVER GYÖRGY és KENTNER LAJOS szonátaestét tartottak a Zeneakadémiában. A két kiváló, fiatal művészt kisszámú közönség hallgatta, de ezek az elmaradottak helyett is lelkesen ünnepelték az előadókat, kik a klasszikus műfaj minden szépségét plasztikusan domborították ki.

A WALDBAUER—KERPELY kvartett IV. hangversenye teljes siker jegyében zajlott le. A jól ismert kvartett minden egyes tagja nagy ambicióval vitte sikerre Korányi Frigyes pénzügyminiszter tagadhatatlanul ötletesen és tématikusan megkomponált vonósnégyesét.

DR. TÓTH DÉNES szerzői estét rendezett. Nem sok mondanivalóját szeretettel tolmácsolták Kósa György, Kerpely Jenő és a temperamentumos, kitünő Fenyves Alice.

KREISLER FRIGYES, Amerika dédelgetett kedvence, a világ egyik legnagyobb hegedűse játszott a Vigadóban zsúfolt termek előtt. Fellépése mindig ünnepszámba megy. Nemes játéka bár nem magával ragadó, maga a desztillált ízlés. A Kreutzer szonáta, Mozart csodaszép Concert-je feledhetetlen művészi jelentőségűek. A ráadásokban önmagának konkurrált. Ezeket a csipkefinom kis kompozíciókat mindenki ismeri, akinek grammofonja vagy rádiója van. Felülmulta a konkurrenciát.

SZILÁGYI TERI ízléses énekével aratott megérdemelt sikert a háziasszonyok kultur-délutánján.

DULLIEN KLÁRA és RIEGER TIBOR II. szonáta estje március hó 11-én lesz este fél 9 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Bemutatásra kerül Rieger Tibor g moll szonátája. Műsoron: Schumann, C. Franck és Rieger művei. Jegyek: 1—6 pengőig a „Koncert" Rt. jegyirodában (IV., Váci utca 23. sz.).

Maller Imre

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

SZENT Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

Balatonalmádi legszebb helyén, a fürdőtelep közepén, vasutállomás és strandfürdő közelében, a Széchenyi sétány (legenye fasor), Hétvezér és Erzsébet királyné utak mentén 3000 pengőért kaphatók telkek. Ritka alkalmi vétel! — Cím a kiadóhivatalban.

P. BENDE SZANISZLÓ

a budai szent Ferencrendiek volt főnöke, aki Amerikában a plebániája égésekor odaégett. Budai ismerősei és hivei szeretettel gyászolják.

Tavaszi kiállitást rendez a *Budai Szépművészeti Társulat* a Budai Klub helyiségeiben II., Margit körút 6. A kiállitás március 6-án nyilik meg s a kiállitott tárgyak ereáruért is kaphatók.

Bizalom kérdése a cipővásárlás s ezért csak ismert márkájú, jó cipőt vegyünk, mert igy nem érhet kellemetlen csalódás. Az általánosan ismert ZI-LA cipők lerakata megnyilt Budán s a budai uriközönség igy megbizható, olcsó cipőforráshoz jut.

Márciusi ünnepélyt rendez *Vogl* Imre tánciskolája március 12-én Medve-utca 6. sz. alatti helyiségeiben, amelyen a magyar táncszólót *ifj. Vogl* Imre mutatja be.

A várbeli török pincék és emlékek felkutatásával *Kadics* Ottokár főgeológus egyetemi tanárt bizta meg a m. kir. Földtani Intézet, aki vállalkozott arra, hogy kutatásainak eredményéről és nyert tapasztalatairól a helyszinen előadást tart és bemutatja az akkori időkben készült pincéket az érdeklődőknek, március hó 8-án.

Várbeli szervezete az Egys. Községi Polgári Pártnak március hó 4-én pénteken este tartja rendes összejövetelét a „Balta" vendéglőben, ahol az I. kerületi bizottsági tagok és a párt ügyvezető elnöke, *Szombathy* Kálmán is résztvesznek.

MEGNYILT
BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
A FÉNYESEN ÁTALAKITOTT
„STAMBUL" NAGYKÁVÉHÁZ
II., MARGIT-KÖRÚT 1. SZ.
TELEFON: 54-0-97 ÉS 54-4-28
KÜLÖN TERMEK
SZINHÁZI VACSORÁK
KÁROLYI ÁRPÁD
KOMBINÁLT ZENEKARA
TULAJDONOS: OTTÓ DEZSŐ

Buda-Pest . . .

Csend . . .
Derüs tabáni est!
Szük kis utcák, pislogó lángok,
Meghitt csókos szerelmes párok . . .
. . . Milyen más innen nézve Pest.

Zaj . . .
Lárma szerte-széjjel:
Sugárutak és fényreklámok,
Néger jazzband, kifestett lányok . . .
Most dalol a pesti éjjel . . .

Pest . . .
Itt az élet, a fény,
A tánc, a bál, vigság, a móka . . .
— Budáé a halk magyar nóta,
Ábrándok, álmok s a remény . . .

Tichy György

Goethe

a vándor és utazó

(A német költőfejedelem halálának centenáriumára 1932. március 22)

Irta: **Fligl József.**

A nagy poéta vándorlási és utazási kedve is lépést tartott az ő nagy akaratmegnyilvánulásaival. A barangolás és az utazás kitágította látókörét, gazdagította sokoldalú és széleskörü müveltségét.

Feljegyzéseiből tudjuk, minő kristálytiszta ifjúi örömmel vándorolta végig a költőtitán az Ilm és a Saabe partjait, majd nagyobb célokat tüzött ki magának, hogy később a német erdőket és alpesi világot is keresztül-kasul bejárja.

Barátaival és gyakran egymagában is, elvándorol a Vogelgebirgbe, turisztikailag egyszerüen felszerelve, dalokat énekelgetve „a Hamburg és Darmstadt között fekvő vidéken, Wetzlartól le a Lahn völgyébe és ki Koblenzbe; és a Gotthardra felvezető út is jó kis vándorlás volt."

Az utazás és a vándorlás annyira gyarapította életerőit, hogy észrevehetőleg tapasztalta magán, amint a szabad természetben fokozott testi megerőltetés által élesebben tudta megfigyelni lelki világát.

Minden utazása előtt különféle előkészületet tesz, Harz-hegységi utja előtt pedig „csodálatos, titkos utiterve van". Thüringiát keresztül-kasul barangolja és igy szól:

„Negyven esztendő óta kocsin, lóháton és gyalogszerrel végigvándoroltam Thüringiát."

Olaszországi útja a művészet klasszikus honában legnagyobb életnyereségévé lesz és ezt a következtetést vonja le belőle:

„Olyan természetek részére, mint amilyen az enyém, amelyek szívesen letelepszenek és megtartják magukban a dolgokat, egy utazás felbecsülhetetlen, mert élénkit, megjavit, oktat és képez."

Megértő pillantása átfog minden országot és svájci utjai új benyomásokkal, jelentékeny tudományos anyaggal és friss művelődési lehetőségekkel gazdagitják őt.

Szeme a tájakban és az emberekben mindenütt észreveszi a lényegeset, az eltérőt:

„Az utazás alatt az ember mégis mindig lát valami hasznosat és mint cselekvő ember is levizsgázik."

Hála fogja őt el, ha idegen vidéken találkozik egy olyan személyiséggel, amely az ő lelkének bármit is nyujthat és azonnal megtudja benne találni a reá nézve előmenetelt jelentő dolgot.

„Minden ember egy bizonyos hazai itélő módot hoz magával; mindenkiben megvan a jónak, méltóságteljesnek, kivánatosnak vagy kiválónak egy bizonyos mértéke; és a kor jellemvonásai, amelyeket az utazók magukon viselnek, szintén megnyilvánulnak."

Reá úgy minden kalandos, mint minden csendesen szemlélődő dolog egyformán impulzív hatással van és egy alkalommal ezt irja fiatal barátjának, Schillernek:

„Annál a fontosságnál, hogy a tárgyakat felvegyem magamba, gazdaggá lettem, anélkül, hogy tulterheltem volna magamat; az anyag nem inkommodál engem, mert értem a módját, hogy azt nyomban rendezzem és feldolgozzam."

Goethe mindenütt próbára teszi megfigyelőtehetségét, minden útján fel tudja ismerni „a pillanat legfőbb ismervét" és hasznositani tudja azt költői produkcióinál."

Udvarias és közvetlen módon érintkezik vendégfogadósokkal, a falubeliekkel és gyermekekkel és valamennyit elbüvöli költői lelket sugárzó tekintetével, mert bele tudja magát érezni minden ember gondolkozásmódjába.

A német szellemóriás természete mindenütt nyiltszivűnek, közlékenynek mutatkozik és igy még a látszólag legcsekélyebb dolgot is magáévá teszi. Élesre állitja szeme lencséjét, hogy kellő pillanatban mindent észrevegyen és mélyebb megfigyelésnél hozzá csatlakozik a megismerés is:

„Szemem, amely be van gyakorolva arra, hogy a tájak festői, pazar és szinte emberfölötti szépségeit felfedezze, szinte kéjelgett a közelből és a távolból, a cserjékkel és bokrokkal borított sziklákban, a napsugárban fürdő fakoronákban, a nedves talajú rétekben, a magasban trónoló várkastélyokban és messziről csalogató, kéklő hegyóriásokban."

Goethe naiv, jókedvű utazó volt és olaszországi útja gyógyitó balzsamává lesz mély lelki sebei, a világtól való elidegenedése részére, lelki megtisztulására és belső felszabadulására szolgál."

Amit vándorlásain és utazásain a természetből emberi és művészi mivoltának tökéletesitésére meritett, azt artisztikus ízzással lefektette műveiben és talán sehol másutt olyan megindító szépséggel, mint a természethez intézett ezen szavaiban:

„— — igen, én visszatérek és ami reám várakozik, az bizonyára megérte azt a fáradságot, hogy ezeket a hegycsucsokat megmásszam, ezeket a völgyeket bebarangoljam és elmerüljek ennek a kék égboltnak a szemlélésében, hogy láthassam: van egy természet, mely egy örök, néma szükségesség következtében létezik, amely önzetlen és isteni, miatt nekünk falvakban és városokban kell a mi keserves életszükségleteinket biztositanunk és emellett mindent alá kell vetnünk egy összekuszált önkénynek, amit szabadságnak nevezünk."

NÉVJEGYEK, 100 db 1.60 pengő, szép kivitelben, kiválasztott betükkel a Budai Napló nyomdájában. I., Bors u. 24. Telefon: 502—96.

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELDOLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasutnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Hangulatos esték
a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN
Fehér és Neményi
szalonzenekara
és ifj. Suky Tóni
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévvíz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Személyi hírek

EXNER KORNÉL ny. államtitkár és neje veszedelmes torokgyulladásban, mandulatályogban feküdtek betegen, de mindkettőjük állapota javul.

HÜLTL DEZSŐ dr. műegyetemi rektort, mint a Képzőművészeti Társulat elnökét, az ízléstelen és a többi művészetet kizáró új építési stilus elítélése miatt lelkes ovációban részesítették a Társulat tagjai a közgyülésen.

DORNER GYULA min. tanácsos foglalta el *Buday* Gyula helyét a székesfőváros tanácsában, aki középítési, városrendezési és közgazdasági kérdésekben elsőrangú szakférfiu.

STRONSZKY SÁNDOR, a Magyar Siemens és Schuckert művek elnök-vezérigazgatója, napok óta nagy lázzal, betegen fekszik lakásán.

PERCZEL BÉLA kormányfőtanácsos, székesfővárosi vízművek igazgatóságának tagja, az Országos Magyar Fürdőalmanach főszerkesztője, súlyos betegen fekszik Bors utcai lakásán. A napokban állapotában kedvező változás állott be s remélhető, hogy a Hegyvidék népszerű képviselője csakhamar felgyógyul.

GLÜCKSTHAL SAMU dr. trvh. biz. tag érdekében, aki a legutóbbi választásnál kibukott a felsőházi tagok sorából, — pártja megfelebbezte a választást a Közigazgatási Bírósághoz.

OREL GÉZA főigazgató a Baross Szövetség ünnepi közgyülése alkalmából 100 ebédet adott a város szegényeinek.

POGÁNY MÓRIC nyerte meg az Idegenforgalmi Tanács által „Budapest-fürdőváros kialakítására kiírt pályázatot, amely terve főleg a parkirozás és az épületek elhelyezését oldotta meg kitünően.

SUPPINGER FERENC, a neves építőművész, szövődményes influenzában súlyosan megbetegedett. Családja önfeláldozóan ápolja a Gül Baba mecset tervezőjét.

HUSSZEIN HILMI effendi, budai nagymufti felépült influenzájából és több heti tartózkodásra külföldre utazott.

Husz székely fiú

jött el Csikországból, hogy résztvegyen a jéghokki versenyen. Szegény jó székely fiúk! Senki róluk itt tudomást nem vett. Csak úgy és olyan hangon, mintha a soroksári sportklub csapata vett volna részt a mérkőzésen. Ha valahonnan Argentiniából vagy Mexikóból jött volna el 20 ifjú sportsman, — az más. De székelyek? Régen elfeledték itt már kincses Erdélyt, talán a Tátrát is. Ki törődik itt az elszakított magyarság küzdelmével, — kit érdekel, hogy a Hargitta alján miről is szól a sirató nóta. Ma már senki sem számol a 12 év előtti 15 millió magyarral és belenyugodott a 8 millióba, — mint ahogy vérünkbe ment, hogy ez a 6000 esztendős multú nemzet csak egyezer esztendős. Megalkuszunk, feledünk és csak kevés ember lelkét rázta meg annak a husz delj székely fiúnak a megjelenése.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

Budai kerekasztal

néven szervezkedik a *„szerdai társaság"*, mely már eddig is bebizonyította, hogy befolyást tud gyakorolni a budai közéletre és lelkesen felkarolta a Hollós Mátyás Társaság által hirdetett eszméket és tanokat. Mint társadalmi szervezet nagyobb móddal rendelkezik ahhoz, hogy ezeket az eszméket átvigye a közéletbe, széles körben elterjessze. Független, önálló, a közélet tisztaságát követelő budai polgárok a tagjai ennek a társaságnak és vendégeket csak két tag hozzájárulásával, új tagokat csak három tag ajánlására hívnak meg a „Kerekasztal"-hoz.

A legutóbbi szerdai találkozáson, a társasvacsora keretében *Pávai Vajna* Ferenc dr. a Rudasfürdő mellett próbafúrásokról és arról beszélt, hogy a Lukácsfürdőhöz hasonlóan, meleg forrásvízzel óhajtanák fűteni a Gellért- és Rudasfürdőket, ami csaknem 200.000 pengő ára szén megtakarítását jelentené. A próbafúrások eredménnyel kecsegtetnek. *Szilágyi* Károly a „szerdai esték" gyakorlati céljairól és a „kerekasztal"-nak Buda minden részéből való kiegészítésének szükségéről mondott lendületes beszédet. *Prodam* Guido egy munkaügyi, munkát adó minisztérium szükségét fejtegette, — *Zsille* Géza igazgató pedig sajnálattal mentette ki gróf *Festetics* Sándor v. minisztert, akit hirtelen jött láz gátolt meg a vacsorán való megjelenésben.

MINDENNEMŰ
TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-98

Gyász. Súlyos csapás érte regensburgi *Eglmayer* Antal műszaki főtanácsost, felesége, szül. *Hlastan* Hermina súlyos szenvedés után, operáció következtében 34 éves korában elhunyt. Gyászolják férje, Ducika leánya, a jóbaházi Németh, Hrabovszky, Popescu, Ive, Minnich és László családok. Temetése az evang. egyház szertartása szerint e hó 2-án volt a Farkasréti temetőben.

A „Budapest Fürdőváros Egyesület" *József Ferenc* dr. kir. herceg elnöklete alatt március hó 4-én (pénteken) délután fél 6 órakor a Szt. Gellért szálló dohányzótermében *választmányi* ülést tart, amelyen az 1933. évi budapesti cserkész világ-jamboreet ismerteti *Festetics* Pál gróf és a budapesti hévvizek gazdaságosabb kihasználásáról értekezik *Pávai Vajna* Ferenc főbányatanácsos, főgeológus. Budapest fürdőinek országos propagandáját is megvitatják.

Táncos és műsoros estét rendezett a *„Budai Polgárok Gróf Széchenyi István asztaltársasága"* e hó 23-án a „Vén diófa" különtermeiben. Az estélyen az asztaltársaság vezetőivel: dr. *Nyulászi* János és dr. *Miklós* Armand-dal az élén a tagok és családtagjai nagy számban jelentek meg. A művészestély programmját dr. Miklós Armand szellemes konferansza vezette be és felléptek: *Torday* Judit előadóművésznő, *Hont* Erzsébet operaénekesnő, *Pethes* Sándor a Nemzeti Szinház tagja, *Szentiványi* Kálmán és *Pártos* Gusztáv színművészek. A műsort tánc követte, melyhez a Lukácsfürdő közkedvelt szalonzenekara Fischer karmesterrel az élén, szolgáltatta a zenét. A társaság igen vidám hangulatban a késő éjszakai órákig volt együtt és valamennyien azzal a kívánsággal távoztak, hogy az asztaltársaság minél gyakrabban rendezzen hasonló estélyeket, amelyek mindegyike nagyban hozzájárul a budai társadalmi érintkezés élénkebbé tételéhez.

Eperjessy István dr.

Kevés embert szerettek annyira, mint ezt a csendes, kevésszavú, jó barátot. Még az is rajongásig szerette, aki egy őrületes pillanatban, csekély ok miatt feléje sütötte revolverét és megölte. Fiatal volt még, 41 esztendős, nem töltött be nagy, vezető állást, és mégis városszerte lesújtó megdöbbenést váltott ki tragikus halálának híre. Szerényen, zajtalanul, de állandóan dolgozott, hivatalán kívül is és minden szabad idejét Budának szentelte, ahol született, ahol ismert minden zugot, minden hagyományos helyet. Évek óta szorgalmas munkatársa volt a „Budai Napló"-nak, nehéz statisztikai munkákat dolgozott fel számunkra, ahogy azt lapunk első oldalán közölt utolsó cikke is bizonyítja. Legszívesebben a Hollós Mátyás Társaságban időzött, amelynek jegyzője volt. Ez volt a második családja, ahonnan csak akkor maradt el, amikor rajongásig szeretett, betegeskedő feleségét ápolta gyöngéd szeretettel. A legboldogabb családi életet élte, amit széppé tett barátainak szeretete. Február hó 28-án hunyta le szemét, de a halállal vívódva sem vádolta sógorát, aki boldog életének vágta el fonalát. Március 3-án temették el a farkasréti temetőben és sírjára hatalmas koszorút tett a Hollós Mátyás Társaság. Kegyeletes szeretet kísérte utolsó útján, mert az általános részvét azt a törékeny, beteg asszonyt kíséri, aki egyszerre vesztette el szerető férjét és szerető testvérét.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

A „Magyar Nemzeti Szövetség", amelynek élén vitéz Galánthay *Glock* Tivadar tábornok áll, Magyar Bolgár Bizottsága legközelebbi előadását március 3-án, csütörtökön este 6 órakor rendezi a Nemzeti Szövetség dísztermében, V., Géza u. 4. Előadó: *Nyáry-Brauner* Iván őrnagy „Bulgária világháborúba való beavatkozásának jelentősége hadtörténelmi szempontból." *Puskás* István dr., a Bizottság főtitkára pedig megemlékezik „A névtelen bolgár katoná"-ról. Minden érdeklődőt szívesen látnak. Belépődij nincsen.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham utca 1.

Hiányzott Budának egy valóban világvárosi szórakozóhely. A *„Stambul"* kávéház febr. 29-iki megnyitása bizonyítja, hogy a konzervatívnak tartott budaiak is szeretik és megbecsülik azt, ami szép, jó és a lehetőséghez mérten olcsó. A megnyitásra teljesen megtelt a ragyogó fényben uszó helyiség, előzékeny személyzettel, nagyszerű ételekkel és italokkal varázsolva kellemessé a premier közönségének estéjét. Az előjelek szerint *Ottó* Dezső új kávéháza hiánypótló színfoltja lesz a budai életnek. — A régi Margitpark-kávéház helyiségét teljesen újjáépítették. Az építési munkákat a jóhírű *Zimmermann* József építőipari vállalat, az artisztikusan ható tapétázást és festést a Hantos testvérek végezték, míg a szellőző és villamosvilágitási munkák és a különlegesen izléses csillárok a Goldstein csillárgyárat dicsérik.

„Kakaskapu" néven nagyarányú sörözőt és éttermet nyit április végén *Román* János, a József utcai Putnoki étterem volt tulajdonosa a Pálffy téren, a megszünt Pálffy étterem helyén. A helyiség átalakítása most folyik *Virághalmi* Aladár iparművész tervei szerint.

Kedves zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

Jelmezest
a Lövészegyletben

Budai jelmezest lesz a Budai Polgári Lövészegyesület hagyományos jelmezestje, amelyet március 5-én rendeznek cigány és jazz zenével, sok bohósággal, mókával és aki meghivóra tart számot, jelentkezzék telefonon az elnökségnél 538—78. — Ez a jelmezest is még egyike azoknak a nagyhirű jelmezestéknek, amelyek még a mult század elejére nyulnak vissza, amikor a napoleoni hadjáratok után az akkori pénz elértéktelenedését követőleg a polgárság ismét vagyonosodni kezdett és ilyen ártatlan szórakozásban lelte örömét. Valamikor nagy hirük volt ezeknek a jelmezbáloknak és messze vidékről jött fel a rokonság és a régi bajtársak. Ehhez hasonló volt az óbudai szőlőmivesek és földmivesek bálja, amely még most is visszatükrözteti a szép emlékü multat. Még most is régi szép selyemruhák, ritka családi ékszerek diszében jelennek meg az óbudai polgárasszonyok, különös diszben, különös divatban, mert van köztük olyan ünneplő ruha is, melyet a déd-, sőt az ükmama viselt. Ápolni kell ezeket a hagyományokat, mert ezeken épül fel Buda régi erkölcse, régi dicsősége.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK, ízléses kiállításban, a Budai Napló nyomdájában, I., Bors u. 24. Tel.: 502—96.

Böjti estét rendez a *„Budai Katolikus Kör"* március hó 3-án, csütörtökön este fél 7 órakor a Kör dísztermében. A műsoron szerepelnek: Wilhelmus Henry zongoraművész-tanár, Szelényi Stella énekművésznő, D. Szerémi Magda hegedűművésznő. Az ünnepi böjti beszédet dr. *Hász* István tábori püspök mondja. Belépődij nincs. Vendégeket szívesen látnak.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Érdekes adatok
Buda történetéből

A budai ferencrendiek archivumának buzgó kutatója, tudós P. *Kaiser* Nándor sok olyan adatot talált már, amely adatok megvilágítják Buda történetét a törököktől való visszavétel óta.

Igy többek közt megtalálta az *Ágostonrendiek* házi történetében a 200 év előtti

különös polgármester választás

hiteles leirását, amelyet hűséges másolatban az alábbiakban közlünk:

Hogy a polgárok panaszának vége vetessék, 1737. okt. 3-án A császár és királyi Kiküldöttség gróf Erdődy György, a pozsonyi kamara elnöke, mint császári és királyi megbizott elnöklete alatt megejtette a polgármester és a tanács megválasztatását.

Mindenekelőtt letetették az összes tanácsnokokat és lemondás nélkül kiutasították a városházból. Azután az elnök minden tanácsnoki székre három egyént jelölt ki, hogy azok közül a polgárok egyet válasszanak. Midőn ez megtörtént, a polgárok planketát kaptak, hogy arra irva jelöltjüket, dobják be a választói urnába, ahonnan a következők jöttek ki győzelmesen: Polgármester *Perger* János Benedek ügyvéd. Biró *Pogner* Bertalan szabó, Tanácsnokok *Schulz* Lőrinc asztalos, *Riz* Boldizsár kereskedő, *Kristen* Antal orvos, *Glöckner* János György szappanfőző, *Bernoca* János Péter kereskedő és pénzváltó, *Cettó* Jakab András kereskedő, *Hörger* János Antal szobrász, *Ecker* János Mihály orvos. A tizenkettőből kettőt Ő Felségének tartottak fenn, hogy nevezze ki. Néhány nap mulva eltörölve az eddig szokásban volt szyndikus címet, a jegyzővé választatott *Peyerl* János Mihály. A városi hivatalnokok mind változtak, kivéve a kancellistákat, akik helyükön maradtak. A kiküldöttségnek egyik tagja e nagy változás alkalmából latin verset faragott „Catastrophe" címen.

A letiltott téglaégető

Ha a budai ferencesek kertjét nézzük, azt látjuk, hogy az sokkal mélyebben fekszik, mint a *Zárda utca* tulsó része. Ez a szabálytalan mélyedés onnan származik, hogy az Ágostonrendiek téglaégetésre kibányászták a területet. 1724-ben anélkül, hogy valakitől engedélyt kértek volna, kertjükben téglaégetőt kezdettek építeni, hogy zárdájuk és templomuk építéséhez ne kelljen messzünnen a szükséges téglákat drága pénzen hozatni. Amint a szomszéd szőlőmívesek az épülő téglaégetőt látták, tiltakoztak ellene és jelentést tettek az akkori várparancsnoknak, gróf Daun Henrik Józsefnek, aki az égető építését betiltotta, sőt fenyegetőleg lépett fel, hogy katonasággal leromboltatja az épületet. Sok kérés után végre megengedte, hogy a megkezdett épületet befejezhessék, de azzal a kikötéssel, hogy mihelyt a zárda és a templom felépült, a téglaégetőt saját költségükre azonnal lebontatják. Az Ágostonrendiek ezt meg is ígérték és ígéretük megerősítésére okmányt állitottak ki német szöveggel és a következő aláírással: Ofen Residenz O. E. S. P. Augustini auf der Landstrass den 26. April 1725. N. N. Prior und Convent ut supra.

A budai vár égése 1723-ban

1723-ban, husvétvasárnap délután, amikor a körmenet a budaországuti kálvária kápolnától visszaérkezett a jezsuiták vári plébániatemplomába, úgy 4 óra tájban a vári bécsi kapu közelében nagy tűz ütött ki, mely 708-nál több házat hamvasztott el. A jezsuita kollégium felső traktusa és a templom tornya elégett, a harangok elolvadtak. Hasonló sors érte a kármeliták

Cipő?
csak **Zi-La** márka
Budán kizárólag
I., Horthy Miklós-út 41. sz.

új épületének tetőzetét, a régi zárdájuk is, valamint a sekrestye és a torony is leégett, a harangok szintén elolvadtak. Az úgynevezett fehérvári puskaportorony felrobbant és 17 személyt megölt. Nincs toll, mely leírhatná a nyomort és jajveszékelést, amit ez a rettenetes tűz okozott. (Az Ágostonrendiek házi tört. 32. lapján.)

Az óbudai rasekollal szembefordultak a szelek, amelyek fúvásáról már a mult számunkban adtunk jelentést és — úgy látszik — végleg kifújták az izr. hitközség elnöki székéből. Váratlan meglepetéssel végződött ugyanis az óbudai izr. hitközség képviselőtestületének gyülése február 28-án, mely hivatva volt választás útján újjáalakítani a képviselőtestületet. *Kemény* Lajos elnök, az ő fölényeskedésében minden különös ok nélkül — önmagát is jelöltette, még pedig elsőhelyen listavezetőnek. Nem volt erre semmi szüksége, mert nem volt a kisorsoltak között és maradhatott volna évekig rasekol. A választáson 400 szavazatot adtak le és ebből a listavezető elnökre összesen — írd és mondd — 82 szavazat esett. Ez még ahhoz is kevés volt, hogy a rendes tagok sorába jusson és csak a póttagok közé került, ott is a 13-ik helyre. Fatális szám. Szóval kibukott! — amire eddig sohse, amióta egyesületek vannak a világon, példa nem volt, hogy a tényleges elnök, a mindenható rasekol — még rendes tagnak sem tudta magát megválasztatni, az új kormányfőtanácsosság dacára. Igy — ha nem mondott volna le azonnal a kudarc után — akkor is mennie kellett volna. Párthivei velebuktak, köztük *Weisz* Lipót, a festéknagykereskedő és Magdalin művek tulajdonosa, *Braun* Jenő fehérnemű nagykereskedő, *Denhof* Mór szállítmányos és többen, kisebb fejűek.

MENYASSZONY képek Blahosnál, Fő u. 18

1 PENGŐ adagonkint naponta **élő halból** készül
Halászlé!
HAJAS ÉTTEREM
I., Krisztina-körut 61.

Farkas Lajos főjegyző jubilál Az I. ker. elüljáróság tisztviselői kara közszeretetben álló ker. elüljáró-helyettes főjegyzőjük dr. *Farkas* Lajos fővárosi *szolgálatának 30 éves jubileuma alkalmából* szeretettel köszöntötték. *Spannberger* Alajos dr. tanácsnok-elüljáró vezetésével a kerületi elüljáróság minden szakképviselője megjelent a beteg főjegyző lakásán, ott a tanácsnok lelkes szavakkal méltatta a jubiláns érdemben gazdag fővárosi munkásságát. *Farkas* Lajos dr. 30 éves szolgálati ideje alatt úgy a kerületi, mint a központi igazgatás minden ágazatában teljesített szolgálatot feljebbvalóinak és a polgárságnak közmegelégedésére. Farkas Lajos dr. főjegyző meghatottan köszönte meg tisztviselőtársainak figyelmét és megbecsülését.

Sofőr tanfolyamot nyit az Állami gépjárőművezetőképző a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet keretében márc. 7-én este fél 7 órakor, az intézet Budapest, VIII., József-körút 6. szám alatti helyiségében. Beirás naponta d. e. 9—1.

Magyar diáklányok külföldön

Életrevaló és utánzásra méltó eszmét valósit meg idegenforgalmi és pedagógiai szempontból a müncheni magyar idegenforgalmi iroda vezetője, *Márffy* Károly a Szociális Testvérekkel karöltve. A tavaly itt járt 300 müncheni diáklány látogatásának viszonzásául budapesti diáklányok részére husvéti társasutazást rendez Bécs—München—Augsburg—Salzburg útiránynyal. A kirándulás március 20-án kezdődik, amikor a résztvevők különvonattal indulnak és 28-án végződik. Az úton résztvesz a várbeli *Szilágyi Erzsébet leánylyceum* híres énekkara is, mely már tavaly is feltünést keltett a bécsi Collegium Hungaricumban és a Konzerthausban rendezett előadásával. Az idén szintén a rádióban énekelnek és a német diáklányokkal együtt Münchenben és Salzburgban testvériségi ünnepeket rendeznek, amelyeken a régi latin és modern német karirodalom javából, de főleg a jelenlegi szinte páratlanul álló magyar gyermekkar-irodalom legjavából, főleg Kodálytól mutatnak be kiváló értékü műveket. Az előadások jövedelméből sok budapesti diáklánynak teszik lehetővé a kedvezményes, sőt teljesen ingyenes résztvételt.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, Fő utca 18.

A Királyhegy utcai megálló Végre olyan intézkedés a *Beszkárt* részéről, amely osztatlan megelégedést kelt Buda közönségében. Pedig Budát nem igen kényeztetik el a közlekedési vállalatok. Február 27-én üzembehelyezték az általunk oly régóta követelt villamosmegállót a *Horváth és Királyhegy utca sarkán.* A megálló egyelőre ideiglenes jellegü s érthető, hogy csak abban az esetben állandósitják, ha az utazóközönség eléggé ki is használja, de a megálló üzembehelyezése a legnagyobb csendben, szinte titokban történt és arról a közönséget nem is értesitették. Egyszer tesz a Beszkárt valamit, ami mindenkinek kedvére való, azt is titkolja. Igy megtörténhet, hogy amily csendben nyitották meg, elégtelen kihasználás miatt, ugyanolyan csendben meg is szüntetik.

Magyar Igazságpárt címen új párt alakult a Belvárosban.

Óh, Afrika . . .

— Most divatos Rumba nóta —

Zenéjét irta: *Treybál* Alfréd
Szöveg: *Tichy* György

Ó Afrika!
Csodamesés,
Tanganyika
S a vizesés.
A Szaharán
Nyáréjszakán
Halkan zenél
A déli szél.
Romantikától édes világ
Szerelmet suttog fü, fa, virág.
A szívem is
Csak oda vágy,
Mert szeretem
A Szaharát.
Ha szíved jó,
Eljössz velem
Vár a hajó
A tengeren.

Tichy György

Treybál Alfréd, fiatal komponistának számos igen jól sikerült foxtrottját, tangóját és rumbáját dudolják a *Sycambria* teáit látogató közönség tagjai. — Tichy György lirai versei is sok sikert arattak már. Szerzői estjük is nagysikerü volt.

Rózsadombon, 9-es autóbusz megállónál 302 öles telek 22 méteres utcai fronttal eladó.

Lengyel Pál műbutorasztalos
képkeretező és műasztalos műhelye
Budán, I., Mészáros-u. 3.
Zongora, pianino fényezés, színezés
Restaurálás, átalakitás
Telefon hivó 531-18.

Influenza ellen legjobban védekezhet, ha szervezetét a káros anyagoktól megtisztitja és igy fertőzéssel szemben ellenállóvá tesz **Hunyadi János** természetes keserüvizből reggelenként egy fél pohárral véve levezeti a káros nedveket, tisztitja a vért és előmozditja az anyagcserét. Használat étán ismét üdének és munkakirónak érezzük magunkat.

Lakberendezések — Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
mübutorasztalosnál II., TÖRÖK-U.2.
Telefon HIVÓ **55-2-98**

KEMÉNY VILMOS
nagyvágó mészáros és hentes
budai üzletét megnyitotta
I., HORTHY MIKLÓS-ÚT 56. SZ.
kiváló minőségü húsárúk, felvágottak
Főüzlet: Központi Vásárcsarnok 26/A. Telefon: 88-3-61.

GARSZONLAKÁSOK
I., Lógodi-utca 74-76
TELJES KOMFORTTAL: fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással. Étterem, társalgó, telefon. Felvilágositás: A házgondnoknál, vagy STILUS ÉPITŐ R.T.-nál I., Attila-u. 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36.
Rózsa-utca 90. számu földszintes ház telekárban 50/0 kamatozás mellett. **Andor-u. 20.** sz. alatt 4 lakásos bérház 30 éves adómentességgel 18.000 P-ért. **Istenhegyi-út 46/B** négyszobás modern villaépület 10 éves adómentességgel, nagy gyümölcsössel, **telkek a Pusztaszeri-uton** cca 300 □-öl nagyságban. **Farkasréten Hóvirág-** és **Torbágyi-utak** közöu 140-160 □-öl nagyságban. **Diósárok-út 12.** nagy gyümölcsös **eladók**
STILUS ÉPITŐ RT., I., Attila-utca **95-99.**
Telefon: **55-7-44** és **55-8-36**

Nem jelszó! Valóság!
hogy
BUDÁN MINDENT MEGTALÁL
ékszerjavitások, brilliánsfoglalások megvárhatók a
Budai ékszerjavitómühelyben
Kár Pestre fáradni!
özv. oroszhegyi **Szabó Istvánné**
II., Zsigmond-utca 12. ezelőtt Fő-u 45.

Azonnal beköltözhető 2-3 szobás
öröklakások
kaphatók: **V., Személynök-utca 9-II.**
Automata: 22-5-59.

A KIRPOSTATAKAREKPÉNZTÁR
ÁRVERÉSI CSARNOK AUKCIÓ

Távbeszélő: Aut. 87-9-65
LXI. ÁLTALÁNOS AUKCIÓ
KIÁLLITÁS: 1932. március 4-én és 5-én, délelőtt 10—1/2 2 és délután 4—1/2 8 márciusig; —6-án délelőtt 10—1/2 2 órák között.
ÁRVERÉS: 1932. március 7.-étől 23-ig délután 1/2 4 órától.—Vasárnap és a március 15.-i nemzeti ünnepen árverés nincs.
ÁRVERÉSRE KERÜLNEK: Mübecsü festmények, szobrok, rajzok, porcellánok, keleti szőnyegek, művészi és közhasználatra szánt butorok, ékszerek, kéimunkák, keleti ázsiai tárgyak és könyvek.
Katalógus a helyszinen 1·50-ért kapható.

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást
MERT BIZALMAS ~ KEDVES SZOBÁIMBAN TÉLEN is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és a jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. a TROMBITÁS vendéglő tulajdonosa II., RETEK UCCA 12

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár igazgatósága megállapította az 1931-iki üzletév mérlegét és azt az igazgatóság javaslataival együtt a törvényhatósági tanács egyik legközelebbi ülésén fogja tárgyalni. A takarékpénztár hitelezési tevékenységben — a feltétlen mobilitás elvére mindenkor gondosan ügyelve — amellett, hogy a meglévő hiteleket igyekezett fenntartani, még új hitelekkel is rendelkezésre állott a székesfőváros lakosságának. *Ennek az üzleti elvnek megfelelően a váltótárca 37.7 millió pengőről 42 millió pengőre emelkedett.* A hosszúlejáratú törlesztéses kölcsönök állománya a mult évi 18.1 millió pengővel szemben 23.9 millió pengős összegben szerepel a mérlegben. Ez az emelkedés az év első felében folytatott tevékenység eredménye; az év második felében a viszonyok útját állták annak, hogy a takarékpénztár ezirányú hitelezési tevékenységét tovább is folytassa. Ugyancsak az év első felében új „C" sorozatú, 35 éves, 7½%-os svájci frank névértékű záloglevelet bocsátot ki a takarékpénztár, melyeknek nagyobb részét a svájci pénzpiacon sikerült elhelyezni. A takarékpénztár igazgatóságát a válságos viszonyokra való tekintettel a mérleg megállapításánál főképpen az az elv vezette, hogy a jövőben netán még bekövetkezhető nehéz gazdasági viszonyokra felkészülve megfelelő belső tartalékolásokat eszközöljön. *Az intézet igazgatósága* ez okból az idén még a szokottnál is óvatosabb értékeléssel állította fel mérlegét s ennek megfelelően úgy határozott, hogy *a kimutatott 350.536.50 pengős tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások után a mult évi 4.— pengős osztalék helyett az idén 2.5 pengős osztalék kifizetését fogja javasolni.*

A Belvárosi Takarékpénztár igazgatósága megállapította a takarékpénztárnak 1931. évi mérlegét, amely 201.223.70 pengő összegű leírások után 659.782.23 pengő tiszta nyereséggel zárult, aminek alapján az igazgatóság a f. évi március 5-re egybehívott közgyűlésnek részvényenkint 2 pengő (4%) osztalék kifizetését javasolja. Az 1931. év végén a takarék- és folyószámlabetétek összege 19,370.766.54 pengőt, a hitelezők összege 8,362.403.72 pengőt, a váltótárca 13,009.123.50 pengőt, a pénztárkészlet és a pénzintézeteknél fennálló követelések összege 2,496.332.84 pengőt, az egyéb kinnlevőségek összege pedig 14,899.551.14 pengőt tett ki. A törlesztéses kölcsönök állományában, valamint a cimletforgalomban a mult év folyamán nem történt lényeges változás; a jelzálog és községi kölcsönök összege 29,935.283.75 pengőre, a forgalomban levő zálogleveleké és községi kötvényeké összege pedig 29,932.390.65 pengőre rugott az elmult év végén. A Belvárosi Takarékpénztár az elmult év válságos időszakában is mindig a legelőzékenyebben elégítette ki a betevők igényeit a felmondási határidőkre való tekintet nélkül. Az általános bizalmi válság megszüntével, a betétállományában újból örvendetes gyarapodás állott be. A rendelkezésére állott külföldi hiteleket, a nemzetközi piac feszült helyzetére való tekintettel, tervszerűen apasztotta, úgyhogy a hitelezők tételének jelentékeny csökkenése még jóval a devizaforgalom korlátozása előtt következett be. Amerikában elhelyezett 80.000 darab új részvény, főkép a newyorki tőzsdekrizis hatása alatt, nagyrészben visszaáramlott és nem nyert még elhelyezést. A március 5-re egybehívott közgyűléstől felhatalmazást kér az igazgatóság maximálisan 80.000 darab részvény megszerzésére, hogy a forgalomból kivonandó részvényekkel az intézet alaptőkéje csökkenthető legyen. Ez a részvénydefláció a Belvárosi Takarékpénztár Rt. részvényeinek névértékében semmiféle változást nem idéz elő és az igazgatóság javaslatainak végleges keresztülvitele után a takarékpénztár 10,150.000 pengő kimutatott vagyonnal fog rendelkezni, amelyből a megmaradó 160.000 darab részvény alapján 8 millió pengő az alaptőkére és 2,150.000 pengő a kimutatott tartalékokra esik.

Az Angol-Magyar Bank igazgatósága megállapította az 1931-i üzletév zárószámadásait. A kimutatott tiszta nyereség az eszközölt leírások és tartalékolások után 1,750.117.16 P, melynek felosztása tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot fogja a március 14-ére egybehívandó 44-ik évi rendes közgyűlés elé terjeszteni, hogy osztalékra 5%, vagyis részvényenkint 2.50 P, összesen tehát 1,150.000 P fizettessék ki, a tartalékalap gyarapítására 150.000 P és a nyug- és kegydíjalapok növelésére 250.000 P fordíttassék, míg a fennmaradó 200.117.16 P az üzletév számlájára vitessék át. A betétállomány az év végével 65.5 millió pengőt tett ki. Felemlítést érdemel, hogy az intézet 1931. évben majdnem ugyanannyi új betétkönyvet állított ki, mint a korábbi években. A hitelezők tétele 46.2 millió P-ről 33.2 millió P-re apadt. Az intézet a gabonaüzletek financirozására korábban külföldön felvett hitelből 8 millió P-t visszafizetett. Megemlítendő, hogy a hitelezők összegéből csupán 6.8 millió P a bank saját tartozása. A váltótárca 40.4 millió P-vel szerepel a mérlegben. A bank vidéki pénzintézeti és egyéb ügyfeleinek váltóleszámitolási keretét a legnagyobb méltányossággal tartotta fenn és ennek tulajdonítható, hogy a váltóleszámitolási forgalom az 1931. évben 331 millió P-t tett ki. Az adósok tétele visszafizetések folytán 69.6 millió P-ről 60.9 millió P-re csökkent. Az értékpapirtárca és az érdekeltségek értékelése a 130—1932. M. E. számú kormányrendelet szerint és az egyes papiroknál beállott lényeges áresés tekintetbevételével történt. A Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt-nál birt érdekeltség árfolyamértékéből 2.3 millió P belső leírást eszközöltek, amellyel a vállalat 1930—31. évi mérlegelése szerint a bank részesedési arányának értékcsökkenését teljes mértékben figyelembe vették. A vállalat künnlevőségének behajtása teljes mértékben kielégítő, az 1931. évben 18 millió P folyt be. A jelzálogkölcsönök állománya soronkivüli visszafizetések folytán 1.2 millió P-vel apadt. Az összforgalom 7.3 milliárd P volt a főkönyv egyik oldalán, a pénztárforgalom pedig 2.1 milliárd P. A bruttó nyereség 6.3 millió P (az 1930. évi 8 millió P-vel szemben). Az eredménycsökkenés főként a kamatjövedelem visszaesésében leli magyarázatát, amely a kamatmarge-ok szükülésének, az állományok apadásán és a vállalati részvényérdekeltségek osztalék-jövedelem-csökkenésének tulajdonítható.

Az Első Magyar Gyapjumosó és Finomposztógyár megtartotta 63-ik rendes évi közgyűlését, amelyen a részvényesek több mint 80%-a volt képviselve. Elhatározták az 1930. évben kimutatott és áthozott üzleti veszteség teljes kiküszöbölése céljából az alaptőkének felére való leszállítását. Az 1931-es, üzemileg mindenképen kielégítő üzletév mérlegének megállapításánál a közgyűlés az általánosan súlyos gazdasági viszonyoknál fogva eltekintett attól, hogy nyereséget mutasson ki. Ezzel szemben leírásokra és az értékcsökkenési alap *további dotálására 568.889.72 pengőt fordított.*

A Gschwindt-féle Szesz, Élesztő, Likör és Rumgyár március 3-ára hívta össze 64-ik rendes közgyűlését. A közzétett mérleg ismét dokumentálja ennek a vállalatnak rendkívül erős megalapozottságát. A részvénytársaságnak 2.7 millió pengő részvénytőke, 2.6 millió tőketartalék és 5.3 millió pengő egyéb tartalékalap mellett semmiféle adóssága sincs, ellenben készpénzkészlete és pénzintézeteknél, valamint adósoknál levő követelése 3.42 millió pengőt tesz ki. *A vállalat* a multévi áthozattal együtt *1.4 millió pengő tiszta nyereséget ért el*, amelyből a 25 pengő névértékű részvények után *8 pengő osztalékot* fognak fizetni.

A ház körül

A folyékony fémtisztítószerek. A kereskedelemben található folyós vagy kenőcsalakú fémtisztítószerek hatásos alkatrészei az abban levő szappanok, olajsav, kovaföld, kréta, spiritusz, ammoniák stb. A leggyakrabban használt folyékony fémtisztítószer, a Sidol is. Egyenértékű szert lehet készíteni a következő anyagok összekeverésével: 10 rész színszappan, 30 rész víz, 25 rész spiritusz, 20 rész kovaföld és 15 rész nehéz benzin.

Méz eltartása. A horgany és vegyületei mérgesek, úgyhogy a technikában és a gyógyászatban való sokoldalú felhasználásuk folytán heveny és idősült horgany- (cink-) mérgezések nem igen ritkák. A horganyt magát már a víz, még könnyebben azonban híg sav — bármely növényi sav — is megtámadja és oldja. Mézet és egyáltalában élelmiszert vagy élvezeti cikket ezért horgany- vagy horganyozott bádogedényben nem tarthatunk, ónozott bádogkannában („fehérbádog"-edényben) ellenben az élelmiszer vagy az élvezeti cikk az egészség veszélyeztetése nélkül eltartható.

Firniszfoltok eltávolitása. Mindenesetre a legjobb friss állapotban próbálkozni az eltávolitással, de azért sokszor régi foltok is kijönnek. Nyersselyemből firniszfoltot úgy vehetünk ki, hogy éterből vagy finom benzinből és szénsavas magnéziából híg pépet készítünk és rákenjük a foltra s miután az oldószer eltávozott (elpárolgott), a visszamaradó magnéziumvegyületet kikeféljük a kelméből. Ha ismételt tisztítás után még látszik a folt, akkor a legnagyobb valószínüség szerint egyéb szennyezés is van az anyagban, amit mosás útján próbálhatunk eltüntetni. Erre lehet valamilyen jó mosószert használni.

Kertgazdaság

Rovatvezető: *bernicei Kmoskó Sándor.*

A magyar parlagi tyúk. Egy pestmegyei tyúktenyésztő azt a kijelentést tette, hogy ő nem is tudja, hogy milyen is az a magyar parlagi tyúk? Az illető menjen el Borsod, Heves, Békés megye bármelyik olyan falujába, ahová még nem jár a vasut, ott megtalálhatja a *tiszta magyar parlagi tyukot.* Ebből a fajtából sikerrel tenyésztheti és nem fog ráfizetni, ez nemcsak szapora tojó, de húsa is legkeresettebb, úgy idehaza, valamint külföldön is. Másrészt a régi tapsztalatok is azt tanítják, hogy itt az országban *csak az fejleszthető legtökéletesebbé, ami itt termett és aklimatizálódott úgy a talajhoz, mint az éghajlathoz,* mert kísérletezni csak passzióból lehet, ami sokszor ráfizetéssel jár. Igaz, hogy a mi parlagink és a leghorn párosítása hasznos keresztezésnek bizonyult, de később nehogy ezzel is úgy ne járjunk, mint a híres tiszavidéki búzánkkal, tokaji szőlőnkkel, a magyar marhával, a racka birkával, világhíres gyümölcsünkkel és sok más, a jó Isten által jokedvében nekünk juttatott egyéb kincsekkel, hogy az mind visszafejlődött, degenerálódott.

Elraktározott almák J. R. Neller összehasonlító kísérleteket végzett arra vonatkozólag, hagy a *ledörzsölés* és a *beolajozás*, valamint a *híg sósavval* való kezelés milyen befolyással van elraktározott almákra és azt tapasztalta, hogy be nem olajozott almák hideg helyen raktározva, négy hónap alatt 40%-nál több széndioxidot lélegeztek ki, mint a beolajozottak. 20 C fok hőmérsékletü és 30% nedvességet tartalmazó levegőn raktározott, de nem kezelt gyümölcs lényegesen nagyobb súlyveszteséget mutatott, mint a beolajozott. Az olajréteg vastagsága és az olaj tulajdonságai ebből a szempontból nem lényegesek. A gyümölcs 2%-os sósavba való bemártása alig befolyásolja a széndioxid kilégzést és a súlyveszteséget. 2%-os nátronlúggal való kezelés azonban nagyobb súlyveszteséget von maga után.

Termésvédelem — Termésfokozás címen új könyv jelent meg a könyvpiacon, amely nemcsak házagpótló, de nélkülözhetetlen a gyümölcstermesztőknek. A kötet számtalan meglepő, eddig ismeretlen újításokat tartalmaz és így nagy szolgálatot tesz a termelőnek. A hasznos könyv részletesen ismerteti a gyümölcsfák termésfokozásán kivül az összes kártevők életrendszerét, tüneteit és kártételeit a fán, azok radikális irtási módját a szerző által megadott különféle receptek alapján a kitünően bevált és házilag fillérekből elkészíthető védőszerek segítségével, azok helyes alkalmazásával, a fejletlen, zöld gyümölcshullás elleni védekezéssel, a gyökértáplálás kémiai szerekkel való megtermékenyítés, az elvénhedt, terméketlen és beteg gyümölcsfák termőképessé tétele stb. 24 hasznos tudnivalókkal ellátott leírással és tartalommal. — Nagy elismeréssel nyilatkoztak e műről: hírneves szaktekintélyek és pomológusok. Igy: *Angyal* Dezső állami kert. tanintézet ny. igazgatójától *Rádé* Károly és *Morbitzer* Dezső székesfővárosi kertészet igazgatóitól, *Darvas* Ferenc dr. gazd. főtanácsos stb. — Ára: 5 pengő. Előfizetőink 30% kedvezménnyel *3.50 P* árban megrendelhető a szerzőnél VIII. Aggteleki-u. 17.

A növényvédőszerek olcsóbbá tételéről tanácskoztak a kecskeméti gyümölcstermelők, mert tarthatatlan a növényvédőszerek ára. Mindenek előtt azt kívánják, hogy az állam ellenőrzés alá helyezze azok hatásfokát, percentuális szavatossággal feltüntetve, mert azok megbízhatóságát cégenkint. Kifogásolják a termelők, hogy *ugyanazon hatástalan védőszerek más-más név alatt kerülnek forgalomba.* A termelők kiábrándultak már ezekből a szerekből, de a közönséget is megtévesztik és új és új címek alatt hozzák azokat ismét a piacra.

Versenytárgyalási Hirdetmény

A székesfőváros „Étkezési Akció"-jának konyha- és ebédlőfelszerelési tárgyaira, nevezetesen:

a) edény- és konyhafelszerelési tárgyakra.
b) konyha- és ebédlőbutorok felszerelési tárgyakra.
c) vas asztali tűzhelyekre,
d) vas üstházakra,
e) viasszosvászon-szükségletre,
f) vörösréz főzőüstökre, üstönozásokra

nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek.

A szállítási és vállalati feltételek értelmében szabályszerűen kiállított, 2 P állami, 2 P fővárosi okmánybélyeggel ellátott, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett, magyar nyelven szerkesztett ajánlatokat **1932. évi március hó 23-án (szerda) d. e. 10 óráig** a székesfőváros polgármesteri IX., (közjótékonysági és szociálpolitikai) ügyosztályában (IV., Központi Városháza, I. pav. I em. 45. sz.) közvetlenül, vagy posta útján kell beadni. Budapesti (Budapesten cégjegyzett) ajánlattevők ajánlataikat postán nem küldhetik be. Az a) alatt hirdetett edény- és konyhafelszerelési tárgyakra vonatkozóan kikötöm, hogy ajánlattevők mintadarabokat kötelesek bemutatni, melyek VIII., Dologház-utca 3 sz. alatt levő fővárosi háziipari foglalkoztató raktárában átvételi elismervény ellenében adandók át. Az ajánlatok **1932 március hó 23-án** (szerdán) d. e. ½11 órakor a fent megjelölt helyen fognak felbontatni és azon az ajánlattevők, vagy igazolt megbizottaik jelen lehetnek. A szállítási és szerződési feltételek, valamint az ajánlati ürlapok példányai a polgármesteri IX. ügyosztályában (Központi Városháza, I. pav., I. em., 45. sz. alatt) f. évi március hó 1-től d. e. 12—2 óra között díjmentesen megszerezhetők. Szállítási ajánlatot kizárólag az ajánlati felhíváshoz csatolt ürlapon lehet tenni és azt szabályszerű cégjelzéssel kell ellátni. Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy az ürlapon felsorolt árukból kevesebbet, vagy egyáltalában nem rendelek, valamint azt is, hogy az ajánlatok közül — az ajánlott árakra való tekintet nélkül — szabadon választhassak. Kizárólag hazai eredetü áruval lehet csak pályázni. Az ajánlati ár olyképpen adandó meg, hogy abban mindennemü költség, u. m. a II. és III. fokozatnak megfelelő bélyegilleték, a székesfővárosi alkalmazottak segélyalapját megillető egy ezrelék részesedés és netáni egyéb költségek is bentfoglaltassanak. Amennyiben valamely ajánlatnyertes szállítási kötelezettségének eleget nem tenne, ugy az áru az illető terhére máshonnan fog beszereztetni és a jövőben megtartandó versenytárgyalásokból egyszersmindenkorra ki fog záratni. Az elkésetten benyujtott, okmánybélyegekkel kellően fel nem szerelt, vagy nem szabályszerüen kiállított ajánlatokat figyelembe venni nem fogom.

Budapest, 1932 február hó 17-én.

A székesfőváros polgármestere.

Kettőszobás comfortos
nyári lakást
keresek május 15-től szept. 15-ig
dr. Kovács Bálvány-utca 4.

Telekeladási hirdetmény

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa ajánlati tárgyalást hirdet a Budapest II .ker., Pasaréti-útból felfelé, a Hermann Ottó-út felé kiágazó szerpentinút alsó sarkán fekvő 12.041 hrsz. 392.50 négyszögöles, üres **tehermentes építési telek eladására.**

A vételi ajánlat irásban, zárt borítékban, a borítékon „Vételi ajánlat a 12.041. hrsz. telekre" felirással a Tanács segédhivatalában (I., Döbrentei-tér 4. sz. I. em.) **1932 március hó 4-ik, pénteki napjának déli 12 órájáig,** hétköznapon a hivatalos órák alatt *adandó be.*

Csatolandó az ajánlathoz az eladási feltételeknek az ajánlattevő által aláirt példánya is. Az ajánlat és melléklete egyenkint 2 pengős okmánybélyeggel látandó el. Az ajánlat benyujtásakor bánatpénzül 1000 pengő készpénz teendő letétbe a Tanács ugyanotti pénztárába; a bánatpénz letételéről szóló pénztári elismervény az ajánlathoz csatolandó. Az eladási feltételek a fentjelzett segédhivatalban a hivatalos órák alatt díjtalanul kaphatók; ugyanott megtekinthető a telek helyszínrajza is. A teleknek a szerpentinút kanyarodójába eső, a helyszinrajzon vonalozással megjelölt része nem építhető be. Az ajánlatok 1932 március hó 4. napján d .u. 1 órakor a Tanács üléstermében (I., Döbrentei-tér 4. sz. I. em.) nyilvánosan felbontatnak és felolvastatnak.

Budapest, 1932 február hó 24-én.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

Uj telekparcellázás
Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni műút mellett, kitünő minőségű, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyújtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán sielés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Németvölgyi-út 2b. sz. a. **autógarázs vagy nagyobb műhelynek vagy raktárnak megfelelő** helyiség és több üzlethelyiség kiadó. Felvilágosítás a helyszínen vagy Aut. 831—09. (10)

Sósfürdőnél egyemeletes, 3 lakásos ház, összes közművekkel 40.000 pengő 24.000 pengővel átvehető. — Ugyanott 150 öles telek is. (6)

Háromszobás lakást keresek minden mellékhelyiséggel 1932. május 1-re az Erzsébet-híd és Margit-híd között, Dunapartra nézőt. Értesítést 55—2—52 számon, vagy a kiadóba kérek. (26)

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Hidegkúti úton, Star filmgyar mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester. I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margit-körút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

ÖRÖKLAKÁS, 1, 2, 3, 4, szobás, Pasaréti-út legelején épülő előkelő villában kapható. Kerekes Barnabás építésznél. Telefon: 85—3—54.

PASARÉTI-UT legelején épülő előkelő ikervilla felerésze eladó. Kerekes Barnabás építészmérnök. Tel.: 85—3—54.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Fery Oszkár utcában 206 öles telek eladó. **Építési iroda** I., Naphegy-utca 21. Tel.: 527—80. (2)

Házmesterséget keres 38 éves, nős, megbízható, minden referenciát kibíró kőműves. Az évi tatarozást díjtalanul vállalja. Bodahelyi Pál, V., Tisza utca 6.

Ne dobja el
kiégett, elromlott villanykörtéit. Minimális áréért **garancia mellett** használható állapotba helyezzük
TÓTH ISTVÁN villanyszerelő, I., GREGUS-UTCA 8. SZÁM Telefon: 510-29

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fűtéssel, melegvízzel, háromeves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fűtéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos műépítésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ESTE
TÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene **Európa előkelő restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGAT-LANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

XXIX. évf. 1076. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. MÁRC. HÓ 12

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Külön utakon

járnak mindazok, akiket ma a sors arra jelölt ki, hogy a nemzetet vezéreljék és teljesen bizonytalan, hogy ezek az utak hol találkoznak, hol keresztezik egymást és mikor folynak össze egy nagy úttá, amelyen biztos jövő felé halad az ország. Az összefogás pedig sürgős.

A tempó is különböző. Az egyik nyargal, vágtat: — hottó! a másik megáll, várva: — Ottó? Sehol senki, aki önmagából termelné ki azt a közös célt szolgáló programmot, amely után indulhatnánk. Az egyik az agrárcsoport élén, egyedül csak a mezőgazdaság válságát látja, de nem törődik a százféle gazdaság száz bajával. A másik az ipartól vár mindent, neki a buzatermelő paraszt — hekuba. Ez a tisztviselőt félti, — az a szabad foglalkozásuakat. Mindenki külön utakon jár.

Az ország szekerének kerekei kátyuba fordultak a világválság országútján. Ezt a nagy utat mi nem tudjuk megjavítani, a világ maj rendjét megfordítani. Ezen a világúton sok szekér jutott a kátyúk sorába .A többihez csak annyiban van közünk, hogy mindegyik mélyebbre vájja a kátyút. Hogy a többi hogyan segít magán és együtt a többivel hogyan kerül ki a kátyúk sorából, — más kérdés. De a saját szekerünket úgy kell elindítanunk az összetákolt új országútján a világnak, hogy jobb útra kerüljön ki.

Ezt politizálva, csoportokba oszolva, ismét párttá összeolvadva csak azért, hogy újból más csoportokra oszoljunk, blokkba alakuljunk, ironttá egyesüljünk és egyesülve harcoljunk egymás ellen — igazán nem lehet.

Ezek gazdasági krizisek és ezeket gazdasági úton kell megoldani. Csakhogy a mi gazdasági életünk a tudomány művelőivel annyira össze-vissza forrott, hogy éppen az a tudomány, amelyre a gazdasági kibontakozásnak szüksége van, hogy új utakat mutasson, új lehetőségeket teremtsen, — mai érdekeltségeinél fogva erre a nemzetmentő munkára szinte képtelen.

Az eddigi hőenergiák kora és uralma megbukott, mert a produkált anyag hőenergiájának csak egy ötödrészét adja, a többi pedig elvész. A szén és olajfűtés kevés energiát, de sok kormot, füstöt, hamut termel. Ezzel szemben megnyitotta a tudomány a föld belsejében felhalmozott forróvíztömegeket és már 127 fokos vizet is adott az Alföld. Tiszta gőz és olcsó, föltétlenül leveri a szenet.

A Tudományos Akadémiának, a Földtani Intézetnek és más ilyen tudományos intézményeknek kellene itt most tulfeszített munkával ezt az olcsó energiát előteremtenie, új energia források után kutatnia, hogy olcsóbbá tegye az életet, a gazdasági termelést és új termelési ágak létesítését. Fűthessünk olcsóbban, olcsóbb villanyt termeljünk, ami olcsóbbá teszi a közlekedést, a világítást és minden villannyal hajtott termelést, hogy összhangba hozza az életet a leszállított fizetésekkel.

De nem lehet.

Aligha van olyan geologus, aki nem bírna érdekeltséggel a szén és olajtermelésben. A szénkartel elnöke egyuttal az Akadémia elnöke is. Ezektől az uraktól nem várhatjuk azt, hogy a nekik tejet adó tehenet leöljék. A szénbánya vállalatok, olajtrösztök nem kiabálnak a forróvíz után.

Eredményes a nemzeti összefogás csak úgy lehet, ha ezeket a gátló kapcsolatokat erős kézzel letörjük, a tudományt elválasztjuk üzleti emlőitől.

A tudomány nem ismer megalkuvást, a tudomány nem osztozhat a keresztrefeszített, a haldokló nemzet palástján.

Dubonai Pál.

Briand csillaga

Nyár utolján, ősz felé hajló időben, ha az éjjeli égboltot szemléljük, időnkint fel-felvillan egy-egy csillag, amint elhagyja posztját s gyönyörű sugárívet írva le, elhanyatlik a mindenségbe. A csillaghullás, magábanvéve, gyönyörködtető természeti tünemény, de van valami fájdalmas érzés, ami csillaghullás idején az ember lelkét borussá teszi. Ha nem akarunk csillagászok, — a végtelen világür tudósai lenni, akik tudják, hogy csak egy kozmikus darab kiválását s annak a levegőrétegbe való bejutását jelenti a csillaghullás, akkor, — mint egyszerű érző emberek, — fájlaljuk a csillag letünését. A néphit abban a tudatban él, hogy valahányszor egy-egy csillag lehanyatlik az égboltról, mindannyiszor egy-egy élő ember távozik el az élők sorából. Az apró, kis, bágyadt fényű csillag, a robotoló élet névtelen munkása, a forgandó sors közkatonája; — a másik, a fényes, a legfényesebb, azok sorából kerül ki, akik az élet fénylő korongján, napsugaras oldalán, hatalomban, dicsőségben, hírnévnek örvendve éltek.

Aristid *Briand* valóban fénylő csillag volt a francia ég horizontján, sőt életében és halálában egyaránt oly kimagasló volt, hogy életének minden mozzanatáról tudomást szerzett az egész világ s halálát úgy vette hírül, mint egy hatalmas meteor aláhullását, eltünését a világürbe.

Briand, a kispolgári mélységből, — amelyet annyi szakadék szel keresztülkasul, vergődött fel, előbb az életegzisztencia szintjéig, azután a kispolgári ügyvéd talárjában megindult a halhatatlanság felé, — fel a zenitig. Ágyudörgés és „dühöngő" béke korszakában *tizenháromszor* volt a szerencsés Franciaország miniszterelnöke. Tizenháromszor s amikor tizennegyedszer már nem miniszterelnök, hanem köztársasági elnök akart lenni, akkor a kispolgári hatalmasság útját állta, — a kispolgári delegáltak szavazatai. Briand, mint Franciaország tizenháromszoros miniszterelnöke, nem lehetett a francia köztársaság elnöke.

A fénysugár is megtörik, ha útját, ívelését nem folytathatja s ha a sugárkévét üvegprizmán vezetjük keresztül. Briand, aki nemzetétől mindent megkapott, de nemzetéért fel is áldozott mindent: amikor útját egyenesen, felfelévelését szabadon nem folytathatta tovább, megtört, mint a fénysugár, amelyet üvegprizmán vezetnek keresztül. Aristid Briand csillaga még ott ragyogott a francia égen, de fénye már elbágyadt s míg a francia nép s a küzdelmes életet élő emberiség reményvesztetten kereste a jövőt, kereste a kibontakozást s magábamerülten nézte az égboltot: egy csillag elindult posztjáról, aláhanyatlott — Briand csillaga, mint meteor, lehullt.

Látjuk megnyílni a francia Pantheon kapuit s látjuk Párist, amint a mindenkori Páris könnyed, bár manifesztációjában fényes külsőségei között elhelyezi a halott Aristid Briand-t kortársai — s most békés barátai mellé: Poincaré, Clemenceau.. A francia Pantheonnak eggyel több lakója van s a „Gloire" megoszlik az „Élet" és a „Pantheon" között. Az élet, amely tovább zug, tombol, zakatol és mint Goliáttank dübörög végig a mindenségen, nézvén, akit eltiporjon és elnyeljen.

*

Mi, nyolcmilliónyi magyarság, a szomorú magyar égbolt alatt, megilletődve nézzük Briand csillagának lehullását. Mi, a való élet szerint, a világbaszétszórtan élő magyarok, tizenöt milliós számunk valósága szerint, megilletődve, de érzéseinkkel és gondolatainkkal önmagunkat, *kálváriás magyarságunkat szánva* állunk Franciaország nagy manifesztációja előtt.

Tudjuk, hogy az életben megállás nincs, mint ahogy a halál is végzi az ő maga szorgos munkáját, de valamint a francia nemzet Briand-ban nagy fiát gyászolja, úgyazonképen gyász ül a világ négy tálékán s valamint — hisszük — a halálból van feltámadás, úgy azonképen a népek és nemzetek mélységes, közös gyászára is el kell érkeznie a kiengesztelődésnek s az új élet parancsát követő márciusi felvirradásnak.

r. r. r.

Megmozdult Franciaország

Lavaltól Tardieuig. — Bethlen István providenciája

Irta: **Vákár P Arthur dr.**
v. miniszteri biztos, m. kir. kormányfőtanácsos

A világ tudósai, politikusai és diplomatái sorozatosan foglalkoztak már a „béke éveit" élő Európa politikai és gazdasági helyzetével. Ha a diagnózis tekintetében felfogásaik eltérőek is voltak, egyben mindannyian megegyeztek: meg kell mozdulnia Franciaországnak, mert különben Európa országai, Franciaország imperialista politikája miatt, még jobban elveszítik a talajt lábuk alól. Franciaország a gazdasági világválság kitöréséig azt remélte, hogy a nagy és kisantant összefogásával s a konferenciákkal sikerülni fog az európai államokat narkotizálni s azt gondolta, hogy a gazdasági katasztrófa Európa feje fölül elhárítható így. Briand Páneurópája után, a középeurópai államok gazdasági összefogásának koncepciója lett kedvenc téma Párisban. Laval miniszterelnök azért ment amerikai útjára, hogy Washingtont megnyerje a francia kibontakozási terv részére. Laval útja azonban Amerika hangulatán hajótörést szenvedett s Hoover elnökkel és Borah szenátorral folytatott tárgyalásaikból megállapíthatta, hogy az európai gazdasági kibontakozásnak s a középeurópai gazdasági koncentrációnak előfeltételei vannak. Borah szenátor, a külügyi bizottság elnöke, kifejezetten is értésére adta Lavalnak, hogy Amerika sohasem járulhat hozzá a francia imperialista politikához.

Ha még csak rövid idővel ezelőtt is valaki azt mondotta volna, hogy Laval bukását a sikertelen amerikai út siettette és okozta, úgy ezt kételkedéssel lehetett volna fogadni; de ma, Tardieu miniszterelnök fellépésével és állásfoglalásával kapcsolatban mindjobban előtérbe tolul a valóság, hogy Washington politikája végre Párist is gondolkodóba ejtette.

Tardieu, a preferenciális szerződések s a termelés és fogyasztás kontingentálása mellett foglal állást, de

a Páris, London, Róma, Berlin négyszögből az állapítható meg, hogy a külpolitikai átlók metszőpontjában Washington áll!

Tehát nemcsak gondolkozóba ejti Washington Párist, hanem döntő hatást is gyakorol reá.

A kicsiny Magyarországra nézve igen nagyjelentőségű Hoover és Borah állásfoglalása, mert Franciaországot kimozdította abból a hadállásából, amelyet a béke tizenhárom esztendeje alatt elfoglalt s amely hadállásból igyekezett a konferenciákon keresztül egész Európa sorsát intézni.

Megmozdult Franciaország. Megmozdult és amit a világ tudósai és diplomatái nyilatkozataikban és könyveikben hangoztattak, hogy csak akkor képzelhető el békés változás Európa életében, ha azt Franciaország is akarja, ez az idő Tardieu állásfoglalásával beköszöntött. Francia oldalról máris hangoztatják, hogy míg egyrészt az osztrák-magyar monarchiának gazdasági széttagolása nem volt szerencsés, másrészt orvosszert is keresnek s már hangoztatják, hogy az orvosszert abban kell keresni és találni, hogy

a gazdasági közeledést miként lehet végrehajtani olyan politikai priusok figyelembevételével, amelyek nélkül harmonikus összeműködést még csak elképzelni sem lehet.

Franciaország pénzpolitikája kettős célt szolgált. Felfegyverezte szövetségeseit s egyben szövetségeseit és volt ellenfeleit adósaivá tette. Úgy gondolkozott, hogy így, gazdasági lenyügözöttségükben Európa országai örök vazallusai lesznek Franciaországnak. Ki merészkedett volna arra gondolni, hogy a világgazdaság ellehetetlenülése miatt még a legprimább követelések is behajthatatlanokká válnak? A gazdasági leromlás láncszerkezetéből még Franciaország sem tudja kiszabadítani magát?!

Megmozdult Franciaország. Megmozdult, hogy a preferenciális szerződéseket és a kontingentálást keresztülvigye s ezzel az összeomlás előtt álló európai gazdasági rendet megmentse. Hogy a megmozdulás ezuttal nem az imperialista Franciaország megmozdulása, misem igazolja jobban, minthogy Olaszország, amely államnak őszinte barátságában nem kételkedhetünk, a francia kibontakozási terv mellé állt, amit nem tehetett volna meg, ha éppen a középeurópai államok gazdasági koncentrációjának tervezeténél nem látta volna azokat a bizonyosságokat, amelyek Olaszország jövendő gazdasági életének és mozgási szabadságának előfeltételei. Ezek pedig maradéktalanul azt jelentik, hogy

az európai gazdasági kibontakozás másképpen el sem képzelhető, csak úgy, ha a gazdasági kibontakozás útját a népek lelki harmoniája, megértése és kiengesztelődése készíti elő.

Magyarország kis függvénye a nagy európai politikának. De gazdasági jelentősége és értékállandósága elvitathatatlan. Amikor tehát

a magyar nép, a magyar társadalom élénken emlékszik arra, hogy az európai politika — fent vázolt — útirányaira már Bethlen István reámutatott, amikor a gazdasági koncentráció előfeltételéül állította oda a kellő politikai atmoszféra megteremtésének szükségét, akkor konstatálnunk kell, hogy Mussolini és Bethlen István már a kérdés indulásakor tisztában voltak az események rugóival s államférfiui bölcsességgel látták azt az eredőt, amelybe a problémák betorkolnak.

Egy olyan gazdasági kibontakozás, amely csak a további lenyügözöttség állapotát — s annak esetleges megkövesedését jelenti: *újabb Trianont* hoz Magyarországra. Nem lehetünk oly tág lelkiismeretűek, hogy nyolcmillióhétszázezer magyar sorvadásáért, lassú elvérzéséért, a 15 milliós magyar nemzetet áldozatul dobjuk. Áldozatul dobjuk egy *olyan gazdasági kibontakozásnak, ahol Magyarországnak épp úgy fognak diktálni, mint Trianonban diktáltak.* Hinnünk kell, hogy Franciaország megmozdulásában nemcsak a magyar nép kálváriáját, hanem a magyar nemzet igazságát is meglátta s meggyőződött arról is, hogy a páriskörnyéki békékkel Európát gazdaságilag talpraállítani nem lehet.

A föld forróvizének harca a szén ellen!

— Budapest-Fürdőváros Egyesület ülésén —

A magyar levegőben viharfelhők gyülnek, — a gazdasági válság betegágyánál új orvosok jelentek meg, — a szénkorszak túlélte magát. Ma még úr a szén, de a magyar föld mélyén már fenyegetőleg dübörög a mérhetlen mennyiségű forró víz, hogy eltemesse ezt a füstokádó, energiát pocsékoló, fekete korszakot, mintahogy az özönvíz eltemette az erkölcseiben meghibbant világot.

Ezek a gondolatok vetettek árnyékot „Budapest-Fürdőváros Egyesület" e hó 4-én a Szt. Gellértfürdő dohányzó termében tartott választmányi ülésének megnyitására, amit néhány szóval vezetett be az elnöklő főherceg,

DR. JÓZSEF FERENC,

aki fölkérte előadásának megtartására elsősorban a magyar cserkészet egyik kimagasló vezéralakját,

GRÓF FESTETICH PÁLT.

Ragyogó képet festett az 1933-ban, Budapest közvetlen közelében, Gödöllőn rendezendő világ-jamboreeről. Hat és fél négyzetkilométeren mintegy 50—60.000, a világ minden részéből érkező cserkészfiu találkozik itt, a számukra épülő sátorvárosban. Az általuk hozott szerelvények súlya meghaladja a 300 tonnát. Besnyőn épül a vendégtábor, szintén néhány ezer vendég számára. Sokan jönnek autóval s így nagyon sürgős, hogy a *Győr—Esztergomi* és a *Visegrád—Szentendrei* útvonalat rendbehozzák.

A lelkes beszédet megilletődve hallgatta Budapest két szerelmes, *Liber* Endre alpolgármester és *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok.

Bársony Oszkár vezérigazgató fejezte ki ezután az Egyesület részvétét az elnöklő főherceget ért gyász felett, amit állva hallgattak meg a nagyszámban megjelent tagok és vendégek. A főherceg köszönete után

PÁVAI VAJNA FERENC DR.

főbányatanácsos, főgeológus ismertette Budán végzett legújabb kutatásainak eredményét, amelyek alapján joggal állíthatja, hogy a föld felszínéhez közel fekvő, újabb feltört meleg, sőt forró vízzel fűteni lehet a város középületeit, fürdőit, sőt a magánlakások ezreit is. Csak így válhat fürdővárossá Buda, mert megszűnik a füst, a korom és óriási megtakarítást eszközöl így a város, de a polgárság is. Utalt a Lukácsfürdő példájára, de utalt *Ujj* Gyula tanár fontos számításaira is, amiket több szakember vizsgált felül. Megoldható így a távfűtés kérdése is. Általános elismerés és taps kísérte az egyszerű, világos és megdönthetlen adatokkal alátámasztott előadást és az elnöklő főherceg is megköszönte. Sajnos, vita nem indult az érdekes téma felett, de az illusztris előadó ígérete alapján az előadást legközelebb teljes egészében közöljük és teret nyitunk szívesen a hozzászólásnak.

A tárgysorozat e legfontosabb pontja után, — *Gerlóczy* Gyula dr. a távfűtés ügyét tette szóvá, — *Bánlaky* Géza igazgató felolvasta a külföldi balneológiai egyesületek elnökeinek Budapestre vonatkozó, kedvező levelét és ez alapon kérte, hogy a belföldi kedvezményes forgalom mellé, kedvezményes külföldi forgalmat is létesítsen a MÁV, — mire előterjesztette a MÁV terveit *Tüske* Jenő főfelügyelő, melyek szerint a 75%-os kedvezmény mellett 75 kilométer sebességgel járó vonatokat indít, ahogy azt *Kenéz* Béla miniszter által összehívott e hó 8-án tartott sajtóankéten részletesen kifejtette. *Reiner* Ede, mint az orvosok fürdőbizottságának elnöke, azok támogatását helyezte kilátásba, — *Benczur* Gyula dr. a plakátot ajánlotta, mint propagandaeszközt, — *Bársony* István dr. özvegye viszont a rádiót ajánlotta, ahogy a csehek kihasználják. *Pajor* Sándor, *Bánó* Dezső kormányfőtanácsos, *Vargha* Zsigmond, a Franciaországban élő magyar kolónia titkára, *Grosch* Károly és *Czabalay* Kálmán a Közmunkatanács alelnöke felszólalása után

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN

az Egyesület igazgatója, a fürdőtörvény végrehajtásáról számolt be.

Meghivó

A „BUDAI EGYSÉGES POLGÁRI PÁRT" vezetősége március hó 16-án szerdán este 7 órakor II. kerület Szilágyi Dezső tér 5. szám alatti helyiségében

KOZMA JENŐ DR.

elnöklete alatt

PÁRTÉRTEKEZLETET

tart, melyre a budai polgárságot tisztelettel meghivjuk. Tekintettel a tárgysorozat fontosságára, a szives megjelenést bizalommal kéri.

hazafias üdvözlettel:
AZ ELNÖKSÉG.

A Bizottságok és az Igazság útja

Irta: **Szilágyi Károly**

Azt senki sem merné állítani, hogy fővárosi polgárság ügyeinek vitelét valami tulságos gyorsasággal eszközlik, kivéve az adók, illetékek, üzemi díjak behajtását.

Roppant szerencse, hogy a béke boldog évtizedeiben különösen a városi polgárságát rászoktatták arra — az ótestamentomi paranccsal is alátámasztott — mentalitásra, hogy az ország ügyeit legjobban a kormány és a hatóságok intézik és így merőben felesleges ilyesmivel az adófizetőnek törődnie; mert ha nem így volna, úgy már réges-régen megalakult volna az *„elégedetlen fővárosi polgárok szövetsége"*, amely különböző bizottságaival nyomon követné az elmaradó üdvös intézkedéseket és különösen az adó és illetékemeléseknek bábeli magasságával és zürzavarával elvégezné ugyanazt, amit a Mindenható cselekedett az első felhőkarcolóval — Bábelban.

Ezek a gondolatok jutottak eszembe, amikor a tegnapi postában kézhez vettem — az illeték — figyelmeztetőkön kívül — többek között az *„Obudai Hegyvidéki Szövetség"*-nek azt a memorandum másolatát, amelynek eredetijét a *Szövetség* küldöttsége elnöki vezetésemmel nyújtotta át *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter úrnak.

A budapesti közigagatás betegségeit, bűneit, mulasztását sorolja fel ez a memorandum a főváros egy területére vonatkozólag. Első, másod és harmadfokú határozatokat, amelyek be nem tartása miatt veszendőbe indul a Mátyás-, Remete-, Tábor és Testvérhegy napsütéses pompás oldala — amit az Ur is a fővárosi polgárság egészségének regenerálására teremtett — azért mert lelkiismeretlenül mohó tőkeérdekeltségek fittyet hánynak úgy az első, mint a másod, mind pedig a harmadfoku határozatoknak, gondolván: hogy ők, — az uri kocsisokkal díszített fogat — úgy hajthatnak, *ahogy nekik tetszik.*

A érdekelt polgárság panaszainak jogosultságát a különböző foku hatóságokon kivül 1928 év őszén megállapította két külön bizottság is. Az egyik a *Székesfővárosi Közmunkák Tanácsa küldötteiből alakult,* míg a másikat *dr. Ripka Ferenc* főpolgármester vezette.

Megállapították, hogy a téglagyárak szabálytalanul ásnak, még szabálytalanabbul robbantanak közkórház és lakóházak közelében, megállapították, hogy egyszerűen és kártérítés nélkül elbányászták az én, te, ő —szóval a köz, a polgárság tulajdonát képező körutakat, megállapították a cigányvégi munkás-lakás viszonyokat és hasonló üzemvitelt, megállapították, hogy a főváros közérdekében, de különösen fejlődése érdekében mindennek, ami ma még ezekből itt van *mindennek már tegnap másutt kellett volna lennie* és dacára, hogy ez a megállapítás évek előtt történt, a *megállapitáson kivül* sehol semmi érdembeli cselekdet nem történt.

A III. ker Pasaréten már egyizben kita-

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radioaktív és rádiumelemet tartalmazó természetes 42⁴ C⁰ földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

pasztalta a polgárság saját bőrén, hogy mit jelent az, ha ilyen ügyekben késlelkednek a hatóságok. A polgárság zsebére és bőrére megy mind az a költség, amit ott meg kellett hozni, hogy a minimális nyereséget kimutató vállalatokkal szemben új, jól megfogható ingatlan-adóalanyok képződjenek.

A Budai Napló, mint egyetlen budai ujság a közérdeket képviseli. Fokozott kötelességünk ez különösen manapság, amikor a közigazgatás terheinek hordása mindinkább a polgárságra nehezedik.

Azt szeretnők, hogy az igazság érvényesülése *ne évekkel kullogjon, mint egy náthalázas beteg a bizottságok munkája után* hanem, *mint diadalmas lángpallosú arkangyal* rögtön *a bűnösség megállapitása nyomán.*

Olyan magyar urak, mint *Rakovszky* és *Ripka* most hogy értesültek a szörnyü mulasztásokról, bizonyára nem fognak késlekedni többé az ostó igazság szekerének elindításával.

Mi a polgári rend és érdekek őrei szintén résen leszünk!

Mese a hasznos és haszontalan madarakról

Ez a mesém modern mese
s mindegy, hogy Neked kedves-e.

Balpartján a vén Dunának, pesti házak szirtjei közt, vagy Angyalföld jéghidegtől csonttá fagyott rög ugarán, tavasztlesők száz odvában, ezer nyomor sárfészkében gyüléseznek a madarak... Itt madárszó, ott madárszó. verebek, darvak és solymok, gólyák s öreg ülesbaglyok összegyűlnek *„ülésekre"*, összeülnek *„gyülésekre"*. Bizony, *madárváros* lettünk. Pesten rossz s *jó madár* van.

Váci utca öreg fáin, minden platán ezer ágán, verebek szürke serege *világ-vándor*-gyülést rendez. „Csip-csip-csirip" csiripelnek; fáznak, éhesek szegények: „Hol lehet szemet keresni, féregírtó munkabérbe hol lehetne megtalálni buza-ocsu aranyszemét". Más tárgya nincs a gyülésnek, továbbszállnak másik fára, ott a nyomorszakosztályban főverebek csiripelnek. És a gyülés eredménye, az aszfaltra hulló szemét.

Ezalatt száz fával odébb, *fővárosi ingoványban* darvak, kócsagok és gémek kócsagtanyán fészken ülnek. Verebekről határoznak, hogy ez mégis tűrhetetlen. Ezer panasz: ezer pecsét esett *„crepe de chine"* ruhára, *darvadozó* díszmentére. És ukáz megy. (Hit? Szeretet?) Éhezőkre szükség nincsen, a veréb egy káros állat! Ha kell, vágják ki a platánt. Lőportól vagy megetetve: pusztuljanak a verebek!

Angyalföldi száz ivóban tiz rossz asztal, rongyos abrosz. Tiz-tiz asztal, üres abrosz... Körülötte ülnek, állnak meddő vágyak, megtört testek. Itt naponta összebújnak... Száraz ág a rozzant asztal; embertől fült füstös csapszék Váci utca vén platánja... Ez az éhes verébsereg olyan fásult, hangja sincs már. Nincsen kenyér. Nincsen munka... Hová lett az arany buza? Magyar alföld dús termése, kanaáni kalásztenger?... Oldott kéve könnyen pereg...

Ezer csipkés szikla alatt, védett helyen, sólyomfészek. Ragadozók itt tanyáznak: solymok, kányák, ölyvek, vércsék. Messzeszálló sötét solymok a vidéken madarásznak szétszóródott verebekre. Elrepülnek, visszaszállnak. Ha nagyritkán együttülnek, költenek *új rangot, rendet;* öreg kányakotlók ülnek rég bezápult tojásokra... Alig hallik *saskiáltás*, főturulok vijjogása; ifjú vércsék egymást tépik: kié lesz az újabb préda?

Síkságon a „gólyavárban" kelepelnek ifjú gólyák; okos fejük összedugva néhányszázan búslakodnak. Ingoványba darvak közé soha többé nem juthatnak. Meghiusult minden álmuk, vége van a *jó világnak*, mikor daru lett a gólya, s a daru sólyommá vedlett... Pusztulnak az ingoványok, egyre fogy a hal a vízben és a gyérült mocsarakban mindig több a nádi veréb... Verébpecsenyével élni gólyanépnek lehetetlen... és mert sólyommá nem válhat, — *nádiveréb* lesz a gólya.

Komor, szürke szikla alatt költenek a fülesbaglyok; van közöttük sok százéves, *tudományos akad* elég, ki a durva *madárnyelvet* mohos sziklán csiszolgatja. Szabatos is amit mondnak: „Füle között van a bagoly", meggyőz minden kételkedőt .. Estefelé gyüléseznek s borzongató huhogással csodálják egymás *szépségét*. Mialatt a bendőjükben hullák csontja, tolla korhad, — *aszkéták* ők s nagyon büszkék szépségükre, jó szagukra.

— Jaj! Budapest madárváros. Jaj! Az ország madárország. Van itt sok sas *„madártejjel"*, táplálkoznak *„madártejjel"*.

„Angyal-föld rossz verebeknek, jó világ *„jó madaraknak"*.
Ez a mesém madár-mese
már elolvastad. Kedves-e?

Mezei Ádám

Honi ipar mintacsarnoka

A Baross Szövetség — *Ilovszky* János elnöklete alatt ülést tartott — melyen többek között *Orel* Géza dr., székesfővárosi Márvány utcai felsőkereskedelmi iskola főigazgatója kéri egy oktatás- és egy propaganda-osztály felállítását, amely vegye munkaprogrammjába *tájékoztató műhelyek* felállítását, a pályaválasztók számára, — tanoncoktatás reformját, — kirakatrendező tanfolyam felállítását, — a műhelyekkel felszerelt tanoncotthonok tervszerü felállítását, — (könyvtárakkal) a magyar árúcikk propaganda céljaira

honi ipari árumintacsarnok

felállítását, — a hon ipari pártolásába vonja bele tervszerüen a pedagógiát, iskolát, szemináriumszerü előadásokat rendezzen a tagok részére és nyilvános előadásokat mindenki számára, — propagálja a magyar ipart tervszerüen, sajtó, film és rádió útján, hogy a Baross Szövetség tartson *vándorgyüléseket* a magyar ipar pártolása érdekében.

A tartalmas programmból kimagaslik egy ideális javaslat: állandó *honi ipari mintacsarnok* felállítása. *Orel* Géza javasolja, hogy a házi-, kis-, középipar (nagyipar) honi temékeit sikerrel így forgalomba hozzuk, és azt a közönség megismerje. Szükséges a kiskereskedőknek is, hogy lássa, mit vesz. Azért kéri az *ipari mintaárucsarnok* felállítását, szakmaágak szerint csoportosítva. Az ipar is szolgáljon olyan intézményt, mint a földmüvelésnél a Mezőgazdasági Muzeum.

A *honi árumintacsornokban* alkalma volna a vevőnek is, a kereskedőnek is megtekinteni a versenyképes árucikkeket anyagszerüségre, minőségre, árra, stb. vonatkozólag. Nemcsak időt takarítana meg a vevő, hanem bizalmat is nyerne, — ami ma hiányzik sok árunál — hogy ott garantált árut vásárolt. Prospektust állítana szakmánként össze (könyv nem praktikus), továbbá mintakollekciót, mintával a kezében menne vásárolni a vevő, s így garantálná az intézmény a vásárolt árút. Az iparcsarnok kebelében alakulna egy szavatoló, ellenőrző és panaszt felvevő bizottság. Az új intézmény önzetlenül dolgozna és nem nyereségre.

Orel Géza szerint ide kellene kapcsolni a megengedett iskolai propagandát: a tankönyvek lapjait, az irkák fedelét, stb. a diák fejlettségének megfelelően. Nagyobbaknál az importot felölelő grafikonok támogatnák az ügyet. A folyosók fali táblái, filmelőadások, főképp a világosan, röviden, érthetően megirt földrajzkönyvek, áruisme segítenék elő a magyar ipar elterjedését a nemzet, a munkáskéz javára. A cigaretta és szivarkadobozok belső lapjait nagyon is fel lehet használni e célra. stb.

Orel Géza továbbá azt is javasolta, hogy minden kerületben állítsanak *tanoncotthonokat* a jövő ipari generáció nevelésére való tekintettel. E javaslatnak alapeszméje: tisztán elméleti ember ne tanitsa még az általános tárgyakat se, mert aki nem ismeri a mesterség lényegét, az meggyőződésből nem beszélhet, — a tanoncoktatást műhelygyakorlattal kell kiegészíteni, a műhelyek berendezésére a gazdátlanná vált szerszámok sajnos bő alkalmat adnak. A javaslatokat *egyhangulag* elfogadták

Buda szive munkában!

Többször beszámoltunk már arról a nemes munkáról, melyet a II. kerületi Általános Közjótékonysági Egyesület fejt ki dr. *Guth* Ferenc elnöklő tanácsnok hozzáértő vezetése alatt. Az önhibájukon kívül szorult helyzetbe jutott szegényeknek, különösen az úgynevezett szemérmes szegényeknek kíván segítséget nyújtani, ezeknek a megementését tüzte ki célul anélkül, hogy az általános jótékonykodás ki volna munkaköréből zárva. A mai gazdasági viszonyok között lehetetlennek látszik e magasztos cél megvalósítása. A lehetetlenre cáfolt reá most már ismételten az egyesület agilis rendezősége, melynek dr. *Pénzes* Mihály irányítása mellett sikerült Buda közönségének szívéhez férkőzni és megértetnie azt, hogy a nyomor enyhítésében egynek kell lennünk és mindenkinek ereje szerint részt kell venni.

Jobbnál jobb ötletek, gondolatok születnek meg az anyagi eszközök előteremtése céljából, melyek közül az egyik gondolat március 6-án valósult meg. *Makray* Teofil okl. mérnök, a Budai Apolló Mozgószinház ismert igazgatója, az Egyesület vezetőségén tulicitálva, egy mozielőadás teljes — készkiadások levonása nélküli, — bevételét ajánlotta fel az Egyesület céljára és így csak közönségről kellett gondoskodni. E szinte példátlan áldozatkészséget a hálás budai közönség azzal viszonozta, hogy a körülbelül ezer személy befogadására épült szinházat március hó 6-án (vasárnap) délelőtt zsúfolásig megtöltötte és a pár filléres jegyek bevételével több százpengős összeget juttatott a kétségbeesettek megsegítésére. Szeretnénk, ha e gyönyörű példa követőkre találna és akkor nem volnának éhező és fázó embertársaink.

A földalatti vár

— Érdekes ősleletek a budai várban —

Régi mesék, még öregebb legendák, hátborzongató historiák kapcsolódnak azokhoz a várbeli barlangokhoz, amelyek az ott épült házak és azok pincéi alatt szeszélyes alakulatokban csaknem az egész Vár alatt elhúzódnak és valamikor ostromok idején összefüggő egészet képeztek, amit a békebeli ember azután részekre osztott, elfalazott, hogy az új kor egyik új ipara: — *az idegenforgalom* szolgálatába állítva azt ismét, egy nagy egésszé, világattrakcióvá alakítsa át.

KADICS OTTOKÁR

geologusnak az érdeme, hogy az I. ker. elöljáróság vállalkozó szellemü és érdeklődő mérnökei, régebben *Lantos* Zoltán, ujabban *Müller* Dezső révén nyilvánosságra jutott földalatti barlangokat, régen elhagyott természetes pincéket, térképészetileg feldolgozta, a hozzáférhetőket felkutatta és lehetőleg tiszta képet ad mindarról, amit eddig sikerült felfedeznie.

Eddig 144 ilyen földalatti barlangot és természetes pincét

találtak a Várban és ezek pontosan a Vár térképébe rajzolva, ma már általános képet nyujtanak és *geológiai szempontból* feldolgozzák őket. Ezek történetét később lehet csak megírni, mert ujabb kutatásokat kiván.

A Hadimuzeum vette elsőnek programmjába, hogy a barlangokat föltárja és már 1927-ben, a nemzetközi barlangkutató kongresszuson fölvetette, amikor Kadics Ottokár rögtön vállalta a munkát.

Az elöljáróság szíves meghívására mintegy negyvenen jöttünk össze, hogy természetben is gyönyörködjünk ezekben a földalatti, különleges alaku barlangpincékben, amelyek hol egymás mellett, hol egymás alatt szolgáltatják az ősidők természeti kialakulásának képét.

Mindannyi ős forró források által kivájt üregek, abból az időkből, amikor a Duna szintje még egy magasságban folyt a Várheggyel.

Az érdeklődők sorában ott volt *Liber* Endre alpolgármester, *Gallina* Frigyes, *Kovácsházy* Vilmos és *Szendy* Károly tanácsnokok, *Szacsvay* András r. főtanácsos, *Aggházy* Kamill ezredes a Hadtörténelmi Múzeum igazgatója, *Pávai Vajna Ferenc* dr. főbányatanácsos, *Lampel* Vilmos min. tan., több előljáró, tanárok, művészek és mérnökök.

Spannberger Alajos tanácsnok-előljáró, mint házigazda fogadta a vendégeket és a menet először a Verbőczy utca 5. szám alá vonult, ahol *Kadics* Ottokár vette át a vezetést és adta meg a kellő felvilágosításokat, rámtatva a feltörő forróvíz által kimosott a barlangok mennyezetén most is látható szeszélyes alakulatokra. A legfigyelmesebb hallgató Pávai Vajna Ferenc geológus volt, aki lázasan, betegágyból kelve, jött el a barlangbemutatóra. Érdekelte minden és örömében, lázában mosolyogva dörzsölte bózontos üstökét. A társaság azután megnézte az Országház-utca 4. szám, a Szentháromság utca 5, Uri utca 32 és 9, végül Tárnok utca 10 szám alatti házak földalatti üregeit, némelyikben negyven-ötven lépcsőnyire leszállva a föld alá. Némelyik pincében víz áll, némelyikben vízgyüjtő medencék, amelyekhez kürtők vezetnek, ahol a kötélen lebocsátott puttonnyal lehetett a vizet felhuzni. Némely kút a levezető lépcső elé van ásva, hogy a betóduló ellenség esetleg abba hulljon bele.

Holtra fáradtan vonult aztán a társaság a „Fehér galamb" vendéglőbe, ahol pompás budai reggelivel várta a barlangkutató társaságot az elöljáróság és *Spannberger* Alajos előljáró üdvözölte a vendégeit. *Viraág* Béla szerkesztő tréfás felköszöntője után, amelyben rámutatott, hogy Budának az alja is érték, — *Pávai Vajna Ferenc* dr. mondott érdekes dolgokat a látottakról és a melegvízforrások révén várható gazdasági alakulásról. *Aggházy* Kamill értékes felszólalása után *Liber* Endre nyilatkozott az ő kedves, Budát szerető modorában és biztosította a jelenlévő budaiakat legmesszebbmenő szeretetéről és Buda minden kulturális ügyének felkarolásáról. A népszerű polgármestert éltetve oszlott szét a társaság.

Csak egy kis sarkot kérek

Irta: **Laczó Viktor** dr.

Az egész világ gazdaságában döntő jelentőségü az értékeknek következő beosztása. Vannak *terméketlen* és vannak *termékeny* értékek. Ez a felosztás annyira alapvető, hogy abban a legszigorúbb pontosságot kell követnünk, mert ha ezt is oly felületesen kezeljük, mint amily felületesen a társadalom az árképződést, az árszabást és az áralakulást kezelte és még mindig kezeli, nem lehet csodálni, hogy a gazdasági életben a válságok megmegismétlődnek.

Terméketlennek nevezzük azt az értéket, amely magában érték ugyan, de a saját megmaradása mellett ujabb értékeket nem termel. Termékenynek mondjuk azt az értéket, amely a saját megmaradása mellett ujabb értékeket is termel. Ha megveszem a belvederei Apollo szobrát és szobám sarkába állítom, megmarad ugyan és mindennap gyönyörködhetem benne, de ujabb értékeket nem hozván, terméketlen marad. Ha azonban belépődij mellett kezdem mutogatni, termékennyé válik. (?) Termékenynek nevezzük amugy felületesen azokat az értékeket, amelyekről azt mondjuk, hogy „hoznak." A föld, a ház, a gyár, a gép, a háziállat „hoz". Csakhogy egy dologra nem szoktunk figyelemmel lenni, a pontos fizikai igazságra! *Magában tudniillik egyik sem hoz.* Csak a megmüvelt föld, a beléje vetett mag és a kedvező időjárás együtt hoz; mihelyest a kedvező időjárás helyébe jégeső, áradás vagy aszály lép, azonnal nem hoz. A ház csak fizető bérlők által lakottan, a gyár csak gőzzel, vagy villannyal és nyersanyaggal *együtt* hoz. A jérce és a baromfieleség együtt hozhatnak ugyan tojást, de hímes tojás és a kis csirkék hozatalához már kakas is kell. A szőlőtőke is csak a megmunkált földdel együtt, megfelelő gondozás után és kedvező időjárás mellett hoz. Ezek nélkül a szőlőtőke nem tőke. Ha tehát bármely úgynevezett termékeny értéket a szőlőtőkéhez akarunk hasonlítani, azt csak úgy tehetjük, ha azt mondjuk: „a tőke az emberi munkának vagy az emberi munka helyettesítőjének közreműködése mellett értékeket termelő érték."

Minthogy a pénznek a jelen gazdasági életben az a szerepe, hogy *bármely értéket helyettesithet,* hisz bármit is kaphatok érte, azért a pénz terméketlen, ha terméketlen értéket veszek rajta; termékeny tőke, ha termékeny értéket szerzek vele. A belvederei Apollo helyett vehetek a hübérvilágban egy falut. Ebben vannak földek, emberek, állatok, gépek és kimondhatom, hogy emberek, állatok lakjanak jól, az emberek lássák el magukat minden szükségessel s a megmaradt termés az enyém, aki egy bizonyos pénzösszegért az egész falut megvettem. Ez érthető. De vajjon tőke-e a pénz, ha én *csak* földet, *csak* gépeket, *csak* állatokat veszek rajta? Tőke-e a pénz, ha ezek mellé embert nem vásárolok? Tőke-e a pénz, ha minden ember szabad; rabszolga, hübéres nem vehető?

SZENT Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

Influenza ellen legjobba védekezhet, h szervezetét a káros anyagoktól megtisztit és igy fertőzéssel szemben ellenállóvá tesz **Hunyadi János** természetes keserüvizből reggelenként egy fél pohárral véve levezeti a káros nedveket, tisztitja a vér és előmozditja az anyagcserét. H asználá étán ismét üdének és munkabirón ak érez zük magunkat.

Repülőgépkiállitást rendezett a „Műegyetemi Sportrepülő Egyesület" március 10-től 12-ig a Műegyetemen. Ezen a kiállításon adott számot az egyesület 1924. óta folyó munkásságáról, amely a magyar aviatika és pilótaképzés terén úttörő és szinte egyedülálló. A kiállítás helyiségében, ahol őszkor a dicsőséges „Justice for Hungary"-t javították ki, négy gép impozáns vonalai fogják meg a belépőt. Itt látjuk a „Róma" nevü sportrepülőgépet, amellyel *Kaszala* Károly és *Bánhidy* Antal, az egyesület pilótái, időtartam és távolsági rekordokat állitottak fel; ezzel a géppel járt Kaszala 1928-ban Rómában és Bánhidy 1929-ben Svédországban. Azután itt van egy 100 HP-s Siemens motorral felszerelt iskoagép és két „Gerle" tipusú gyakorlógép, egyik teljesen feszerelve, a másik vázban. Ezeken kívül számos alkatrész, fénykép, rajz és táblázat szemlélteti az egyesület szorgalmas munkáját, amelynek nagyobb hálával tartozik a magyar közönség, mint az egyesület a közönségnek a neki nyújtott segitségért.

Négyszobás családi házat, kerttel, modern komforttal, közlekedés mentén, bérbe vennék, esetleg megvennék. Ajánlatok „Jó helyen" jeligére kéretnek a Budai Napló kiadóhivatalába.

Kitünő változatos ebédkoszt, *diétás is, — 1.20-tól feljebb — kapható I., Bors-u. 8. I. 5. Megbeszélés 3—5 óráig. Schubert.*

A KIS ROYAL
ÉTTEREMBEN
Budán, I., Márvány-utca 19.
Minden este
PERTIS JENŐ
cigányzenekara muzsikál
Telefon: 52-0-46

Abszolút komfortos
1—2—3 szobás lakások csempészett fürdőszobával, gáz, villany, erkélyek, loggiák **legmodernebb kivitelü kitünően épitett új**
SAROKBÉRHÁZBAN
III., Zápor-utca 16/a szám alatt
május 1.-ére kiadók
1 szobás évi bére 700 P
2 „ „ „ 1100 „
3 „ „ „ 1300 „
Felvilágositás: *Dr. Hegyi Sándor r. tan. III. kerületi kapitányság Timár-u. II. 624-77.*

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ESTE
TÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene **Európa előkelő restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

MEGNYILT
BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
A FÉNYESEN ÁTALAKITOTT
„STAMBUL" NAGYKÁVÉHÁZ
II., MARGIT-KÖRÚT 1. SZ.
TELEFON: 54-0-97 ÉS 54-4-28
KÜLÖN TERMEK
SZINHÁZI VACSORÁK
KÁROLYI ÁRPÁD
KOMBINÁLT ZENEKARA
TULAJDONOS: OTTÓ DEZSŐ

„Gyermekmérleg kölcsönzés"
havi P. 3.-ért
KERPEL „SZENT ISTVÁN" GYÓGYSZERTÁRA
MARGIT KÖRUT 38 TELEFON 5-16-19

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26

Hangulatos esték a SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN
Fehér és Neményi
szalonzenekara
és ifj. Suky Tóni
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Emlékeimből

Egy rózsadombi gesztenyefasorban
Tipegett két picike cipő.
A tengernyi sok gesztenyevirág közt
Napsugárcsók kacagott elő.

A kisfiú a sok fehér sziromra
Feltekint, s felujjong édesen:
— „Nézd apuskám, mennyi rengeteg sok
Pattogatott kukoricaszem."

Egy este meg a csillagokat nézi,
Két nagy szemét apjára emeli:
— „Ugy-e apuskám, oda fenn az égen,
Azok mind Istenke szemei."

A kis cipőcske ma már negyvenkettes,
S a kisfiu vén diák ma már,
De most is, ha lelke Istennel beszél,
Tekintete a csillagokba' jár.

Bernolák Jenő.

Személyi hírek

BENEDEK SÁNDOR, a Közigazgatósági Bíróság másodelnökének borgazdaestje a Pénteki Borgazda Társaságban e hó 18-án lesz.

WOLFF KÁROLY, a keresztény községi párt vezére megbetegedett, s így a krisztinavárosi plébánost-jelölő gyűlést bizonytalan időre elhalasztotta dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester.

KEMÉNY H. FERENC dr.-t a „Gesellschaft der Freunde Weimars" tiszteletbeli tagjává választotta és meghívta a Weimars-ban tartandó Goethe-centenárium ünnepségekre, hogy ez alkalommal, mint a költő magyar fordítója és kiváló ismerője Goethe tanulmányát ismertesse.

ANDRÉKA KÁROLY főkapitányhelyettest jelölik első helyen Budapest főkapitányi méltóságára.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos súlyos lázzal küzd napok óta.

GEGUS DÁNIEL ny. főkapitányhelyettes, író, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagja, rendkivül érdekes előadást tartott e hó 5-én a „Pápaiak Budapesti Köre" által a Metropol szállóban rendezett estén, ahol lelkesen ünnepelték az előadást követő társasvacsorán.

LUGMAYER JÓZSEF dr. borestjén a pénteki borgazda-társaságnak rendkívül értékes, a magántulajdon szentségére vonatkozó előadását maga vezette be a borgazda s ehhez szóltak hozzá: *Szombathy* Kálmán, *Gidró* László dr., *Szilágyi* Károly, *Zboray* Gyula dr., Viraág Béla és mindannyian kedvesen ünnepelték a népszerű borgazdát.

SÓVÁRY EMIL Ganzgyári igazgató heteken át Angliában tartózkodott hivatalosan és e napokban hazatérve, újból átvette hivatalának vezetését.

SZITÁR ENDRE tart előadást „Beethoven" címen e hó 24-én este 7 órakor a *Budai Társaskörben.*

Almási BALOGH PÁL zongoraművész aratott nagy sikert a Közgazd. Egyetem Zenekörében e hó 6-án.

A szerdai kerek-asztal

tagjai e hó 16-án este 8 órakor találkoznak társasvacsorára a Császárfürdő „Hollós Mátyás" termében, ahol a fürdők forgalmának emelése érdekében előterjesztett indítványt vitatják meg.

Kedves zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

BUDAI TÁRSASKÖR
saját dísztermében rendezi e hó 17-én este fél 7 órakor
műsoros
MÁRCIUSI ÜNNEPÉT,
ahol az önnepi beszédet *Szombathy* Kálmán a Társaskör és a Budai Egys. Párt ügyv. elnöke mondja.

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK, ízléses kiállításban, a Budai Napló nyomdájában, I., Bors u. 24. Tel.: 502—96.

Anyák Napja. A külföldön, különösen Németországban és Hollandiában már régóta meghonosodott az a kedves ünnepség, amelyet minden esztendőben május hónapjának második vasárnapján az édesanya tiszteletének szentelnek. Az „Anyák Napjának megvalósítására hazánkban is társadalmi mozgalom indult, amelyet a „Virágos Budapest — Virágos Magyarország" Barátainak Társasága kezdeményezett. Szerdán este a Közgazdasági Egyetemen nagyszámban összejött közönség részvételével alakult az „Anyák Napja Nagybizottsága". A Nagybizottság elnökéül *Darvas* Ferenc dr. m. kir. gazdasági főtanácsost választották meg és elhatározták, hogy már ebben az esztendőben megünneplik az „Anyák Napját."

Sipőcz polgármester szózata. Budapest székesfőváros gyermeknyaraltatási akciója a mult év nyarán a főváros közönségének s a vidék lakosságának áldozatkészsége révén sokezer szegénysorsú, gyenge iskolásgyermeket üdültetett. Az egyre növekedő nemzet- és világgazdasági válság fővárosunk szegény népének hirhedt nyomorát kétségbeejtő arányokban fokozta. Az inség az iskolásgyermekek általános egészségi állapotát olyannyira aláásta, hogy közülük egyre több és több szorul egészségének mielőbbi helyreállítására. Bár a főváros a legteljesebb mértékben átérzi a gyermekvédelem magasztos céljait s legelső kötelességének tartja a pusztuló gyermektömeg egészségi és szociális bajainak orvoslását, mégsem képes érdekükben erejét meghaladó áldozatot hozni, mivel leszállított költségvetése ellenére tetems összegeket kell a munkanélküliség és a nyomor enyhítésére fordítania. A jószívű vidékhez fordul most a sajtóhoz intézett felhivásában és azt kéri, hogy azt a nyomorult, a vidék tiszta levegőjére szorult 15 ezer fővárosi gyereket vegye a szünidőre magához és ezt a jóságot a főváros azzal viszonozza, hogy ugyanannyi egészséges vidéki gyereket lát el a saját költségén, nyáron át. Tehetős magánosokhoz, uradalmokhoz, községekhez fordul kérő szavával és aki e viszonylagos jótéteményre hajlandó, írja ezt meg Budapest polgármesterének.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

A várbeliek gyűlése. A „Budai Egységes Polgári Párt" *várbeli* szervezetének népes értekezlete e hó 4-én este volt a Balta-féle vendéglő helyiségében, amelyen a várbeli szervezet vezetői teljes számban résztvettek. *Gyurmann* Jenő dr. a várbeli szervezet elnöke meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket. *Szombathy* Kálmán, a Budai Egységes Polgári Párt ügyv. elnöke foglalkozott a párt ügyével s rámutatott annak fontosságára, hogy a pártösszetartás egyik legfőbb eszköze az, ha a bizottsági tagok minél többet jelennek meg a párt hiveinek körében. Utána *Krivoss* Árpád tartott nagyobbszabású beszámoló beszédet a községi életről és a bizottsági tagoknak mult évi munkásságáról. Felszólalak még *Oszoly* Kálmán, *Máthé* István és *Tóth* Gábor bizottsági tagok, akiknek megállapításait a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta. *Keömley* Lóránt miniszteri tanácsos meleg szavakkal tolmácsolta a vári szervezet hüségét és ragaszkodását dr. Ripka Ferenc főpolgármeter és a Budai Egységes Községi Polgári Párt vezéréhez, dr. *Kozma* Jenőhöz. *Szuchy* László dr., *Mikler* Gusztáv dr., *Wéber* Sándor dr., *Kovácsházy* István, *Halva* Sándor és *Rebnyák* István beszédeikben melegen ünnepelték *Szombathy* Kálmán ügyvezető elnököt és a megjelent bizottsági tagokat és biztosították őket a legteljesebb ragaszkodásukról és munkakészségükről.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Gyász. Nagynevű építész családot ért súlyos gyász, hogy elhunyt *Lechner* Tibor dr. bölcsész tudor, állami főgimnáziumi tanár, Középiskolai Tanárok Nemzeti szövetségének és a Kat. Középiskolák Tanáregyesületének igazgatósági tagja, a M. Történelmi Társulatnak, a Kisfaludy Társaságnak, a Magy. Irodalomtörténeti, Földrajzi és Filozofia Társaságok, az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat stb. alapító tagja életének 55-ik évében. E hó 9-én délután temették a Kerepesi-temető halottasházából a családi sirboltban a gyászoló közönség nagy részvéte mellett. Gyászolják Zemplényi, Wonaszek, Liska, Unger, Hömpfner családok, köztük *Lechner* Jenő dr. az európai hírű építésztanár.

Várom a négyest

Muki, a drága kis Muki, az én hatéves kisöcsém, ma nálam ebédelt s hogy most lehanyatlóban a nap, hát szépen megfogom a kezecskéjét és elindulok vele a Széll Kálmán téri villamos megállóhely felé. Ott bevárjuk a négyes kocsit, arra felülünk s én a kis Mukit elviszem haza a szüleihez, a József körútra.

Hát várjuk a négyest...

*

Szép téli nap van.

A jégpályán vígan korcsolyáznak hölgyek, urak és harsog a zene. De hogy harsog! Az egész nagy tér betelik a muzsikaszóval.

Nagy érdeklődve nézzük az iringálókat és hallgatjuk a zenét.

És állunk és várjuk a négyest...

*

Egyszerre csak feltűnik nekem, hogy nagy lett a csönd és már senkise korcsolyázik.

Ejnye, hát mi történt?

A kis Muki pedig azt mondja:

— Milyen kellemes virágillatot hoz a szellő a budai hegyek felől!

Az ám, ni! A nagy várakozásban észre se vettem, hogy tavasz lett, a fák meglombosodtak és melegen süt a nap.

Csak fogom a kezénél Mukit és várjuk és várjuk a négyest...

*

És csak állunk és csak várunk...

A fák kizöldülnek, aztán megint hervad a virág, sárgul a levél. S mi még mindig várunk.

Egyszerre csak megszólal mellettem egy mély, öblös férfihang:

— Ejnye, hát meddig kell várni arra a négyesre?

Csodálkozva kutatom, ki szól? Hát a kezénél fogok egy felnőtt embert, akinek bajsza, szakálla van. Nini, a kis Muki egészen megférfiasodott, amióta várunk!

És csak állunk és várunk...

Várjuk a négyest...

Syáb

Március idusát ünnepli a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör választmánya március hó 15-én 7 órakor, amit társasvacsora követ.

Budai korkép

a mult század első feléből az a kedves levél, amellyel *Schlosser* Ferdinánd ny. déli vasuti h. igazgató kereste fel a Budai Napló szerkesztőségét. Sok érdekes cikke jelent meg annak idején a *„Buda és vidéke"* című lapban. A levél érdemes írója éppen a levélírás napján érte meg születésének 76-ik évfordulóját és mint kis fiu látta a déli vasút állomásának építését. Ebből a korból írja a következőket:

„...Az akkori viszonyok ecsetelésére fölemlítem itt, hogy a mai Krisztina-téri patika helyén, *Zwiezak* mészárszéke előtt évtizedeken át ült egy *Gruberné* nevű kofa, aki ugyanazon naptól kezdve, mikor a város elöljársága *kirendelte* a csőszöket, augusztus vége felé, a mi híres szőllőinkbe — *máris árult szőlőt*... Még pedig milyent! Olyan „Hönigler" ma csakugyan már nem terem. Volt akkor „Silberweiß", „Langstängler", „Muskateller", „Ochsenaugen", „Schmeckige", „Grobweiss" — de nem ismertük a „Chasselast." És egy ilyen mézédes nagy fürt ára volt: 1 mondva egy krajcár.

Zwiezak mellett volt *Beranek* lisztes háza. Echt budai polgár. Kicsit nyers, de gavallérosan szórta a pénzt a szintén gazdag *Paszinger, Saitz, Popovits* házi urakkal. Több pezsgőt ittak, mint én vizet életemben. Itták pedig a legjobbnevű „Krisztinavárosi Sörcsarnokban" ,mely a Zwiezak sarokkal és az Arénával szemközt, az Ördögárok mellett elterjedt nagy kertben feküdt és amelynek tulajdonosnője *Doleschalné* felvehette volna a versenyt bármely ország mai szépségével. Nem hiába töltötték ott a közelében az urak szabad idejüket. Egy kis folt csak annyiban esett e minden vendégétől úgyszólván imádott asszonyra, hogy — gyermeke nem lévén — egyik szép napon ott hagyta hozzá nem illett pocakos férjét és megszökött Vácra egy — vasuti kalauzzal."

33 éves cég!
Kolmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

Kérek egy cigarettát

— **Székely Vladimir** dr. előadása —

Az ilyen bejelentés, vagy meghívó mindig nagy közönséget jelent, még a mai sovány időben is és megtelt a „Budai Társaskör" nagyterme is előkelő közönséggel e hó 10-én este, amely hálásan tapsolt az előadó *Székely* Vladimir dr. a „Hollós Mátyás Társaság" illusztris tagjának, sok ötletességgel, érdekes adatokkal és zamatos humorral átszőtt előadásának. A Floridából 440 év előtt érkezett első dohánymagból kelt és gyógyszernek használt dohánypaléntától kezdve a dohány, a dohányzás, a burnót minden fázisán át — máig tartó történetét át- és átszőtte szellemes idézetekkel, kacagtató adomákkal, nem kímélve a dohányzó hölgyeket és azokat, akik férjeiket a dohányzástól eltiltották, — pedig ott ült mellette szépasszony felesége, aki megbocsátóan bólintgatott és — kacagott. Kacagott, mint a többiek, ami az előadó számára a legszebb siker.

Az előadást *Hoor Tempis* Móric dr. elnök vezette be, üdvözölve a hölgyvendégeket. Az előadás után *Oszoly* Kálmán tiltakozott az ellen, hogy csak az asszonyok tilalma szoktatja le a férjeiket a dohányzásról és a saját példájára hivatkozott, — *Okolicsányi Kuthy* Dezső dr. sok érdekes adatot sorolt fel a dohányzás mellett a saját orvosi prakszisából és kijelentette, hogy nagy különbség van a nikotin és az alkohol hatása között, mert az előbbi kiheverhető, de az alkohol rombolása nem hozható helyre. A mindig érdekes felszólalót — *Faller* Mihály követte, aki szellemesen vette pártfogásába a nemdohányzókat s ahogy bevallotta ő azért mondott le a dohányzásról, mert egy szép asszony kioktatta, hogy a nemdohányzó csókja édesebb. E sziporkázó felszólalások hatása alatt perdült táncra a fiatalság és letette a mesteri vizsgát a Rumba-táncból daliás *Bakonyi* János, az amatőr táncművész, a körben szokatlan jazz-zene mellett.

MENYASSZONY képek Blahosnál, Fő u. 18

A Budai Katholikus Kör II. böjti estje e hó 17-én, csütörtökön lesz pontosan ½7 órai kezdettel a Pálffy téri dísztermében. Egyik aktuális és érdekes műsorszáma *Ágoston* Géza dr. székesfővárosi árvaszéki elnök saját felvételeinek vetített képeivel kísért előadása *a Szentföldről.* Az ezt követő hangverseny-műsoron *Bozóky* Magda a Városi Szinház énekművésznője, *Haják J.* Albert a Budai Zeneakadémia tanára, *Türkössy* Antal gordonkaművész, *Antal* Sándor hegedűművész és *Wilhelmus* Henry zongoraművész szerepelnek. Belépődij nincs. Ruhatári díj és műsor 50 fillér. Vendégeket szívesen látnak.

1 PENGŐ adagonkint naponta élő halból készül
Halászlé!
HAJAS ÉTTEREM
I., Krisztina-körut 61.

Nász. Özv. *Holub* Józsefné *Perényi* Anna és *Balázs* István e hó 6-án, a Szent Domonkos rendi plébánia templomban házasságot kötöttek.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham utca 1.

Husvéti tojások Dreher-Mauls csokoládéból

Idegenforgalmi utcanevek. *Gallina* Frigyes dr. tanácsnok pompás írásai, amelyekkel Budapest utcáinak hódol, — de egyuttal vádol, dícsér és gáncsol, bíztat is, de föltétlenül felkelti a várost vezető emberben az érdeklődést e fontos kérdés iránt, bírta rá egyik olvasónkat az alábbi levél megírására:

— Nincs szükség egy Üstökös utcá-ra, helyette „Abdul Aziz szultán-kalifa" nevét kaphatná, aki 1873-ban az ő hívőivel, 40 hajóval zarándokolt Budára, de nem lenne fölösleges egy-egy utcát és teret, Mohammed prófétáról, Mekkáról, Medináról, Jeruzsálemről elnevezni. *Ezt a kis figyelmet az iszlám nagyonis észrevenné.* A magyar apostoli király egyben „Jeruzsálem királya", tehát a jogcím is megvan, Géza király pedig (Árpád őse), Turkia királya is mohammedán volt. Nemsokára újból kivilágítják a Gellérthegyet, Várat, Halászbástyát, Anna templomot, ilyen idegenforgalmi célra néhány reflektort megérdemelne a Gül Baba elhanyagolt helye is, no meg aztán a Margit hídnál, Török és Mecset utcánál egy-két oszlopot, mely a mind számosabban érkező muzulmán utasokat irányítaná, hisz a főváros lakosságának kilencvenöt százaléka se tudja, mi az a Gül Baba és hol van?

Abdurrahman, az utolsó budai basának emlékművét, aki a Bécsi kapu közelében hősi halált halt, s amelyet a *Szabó* testvérek áldozatkészsége révén a Hadimuzeum állít, május hó közepén leplezik le.

Gyász. *Lőrincze* Jenő gyógyszerész f. hó 6-án 49 éves korában elhunyt. Temetése 8-án volt a Farkasréti temető halottasházából a roknok, barátok és tisztviselők nagy részvéte mellett.

RAVASZ cukrász ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75 Telefon: 502-34.

Érdekes Magyar nyelvemlékek a Hochfelder Gáspár: Postilla super evangelia etc. Nürberngben 1496-ban kiadott művéhez csatolt latin magyar feljegyzései közt. A könyv a gyöngyösi könyvtáré. Jelenleg P. *Kaizer* Nándornál, a Ferencrendi tudós atyánál van, aki a következőket jegyezte ki számunkra:

Jdwezlegh ergalmassagnak Annya Maria eleth edessegh ees my remensegonk ydvezlegh The hozzad ohaytonk ewanak zam kyweteth fyay the hozzad ohaytonk fohazkodwan ees syrwan ez syralomnak welgeben. No azerth my zozolonk nemes Azzononk Züz Maria. Az the irgalmassagos zemeydeth my reyank theroyrhyed ees az aldoth iezusth a thze mehednek gymolthyeth mynekonk ez zam kywethesnek wtanna megh motassadh o kegyelmes o edességes Zyz Maria legh my ertonk ezedeze zenth fyadnak elethe halalonknak ydein mostanys ogy thegy bodogh Zyz Maria. (46. 1. b.)

Urunk Cristusyesusban thyzthelende atthyaim: ez egynehany zamos zenth ygeken mely igeken el kezdem atthyasatoknak elethe az predikachyoth: ez kepen wadnak az o Botho zerint walo magyarsagy mukalkogyal my kepen az Cristus yesusnak yo wythezt. (16. 1. b.)

Cristus fel thamada my bynonketh ely mosa az o aldoth werevel kyth my erthonk kyontha azerth myees halath agywnk atthya Istennek megh emlekezonk.

Merth mink Bynesek valank melyleyrth az nagy halal raytwnk el hatalmazek themleceben foglalwan azerth my e Cristus fel thamada nekwnk ydwessegonkre es fel thamadasawal nekonk hoza elethet azert my es jalat agywnk atthio (így) harmych három ezthendeygh thesteth vyssele ez felden zydalmaths halalwal embery nemzeteth meghwaltha Az keresztían hogy fyge fogadasth then az tolwaynak byzon mondom ez napon velem leez paradycyomban azert my es kegyes zyz maria the menyey zep rosa zyzen zyle wrwnkerth ky mynket ydwezoythe o kegyes o kegelmes Jesus Cristus ergalmaz. (37. 1. a.)

Cipő?
csak **Zi-La** *márka*
Budán kizárólag
I., Horthy Miklós-út 41. sz.

Rózsadombon, 9-es autóbusz megállónál 302 öles telek 22 méteres utcai fronttal eladó.

Gyász. Id. *Hörcher* Márton születésének 70-ik évfordulóján, 50 évi boldog házasság után e hó 11-én éjjel elhunyt, és e hó 12-én délután temették a farkasréti temető halottasházából nagy gyászoló közönség jelenlétében.

Műteremkiállítást rendez vitéz *Bayor-Bayer* Ágost festőművész I., Horthy Miklós út 10—12., V. 2. (Lift) szám alatti műtermében márc. 12—23-ig d. e. 11—d. u. 6 óráig. Telefon: 58—4—19.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, Fő utca 18.

A 12-es autóbusz a Margit körút és Királyhegy utca sarkáig közlekedik március 14-től kezdve s így a Nagykörút közvetlen összeköttetést kap a Rózsadombbal és Fő utcával a 9-es reláció révén. A Délivasutig járatva a kocsikat, az 5-ös, 16-os, 14-es és 3-as kocsikat is keresztezné.

Gülbaba-hegy
volt a Józsefhegy neve

Garády Sándornak „Egy budai polgár feljegyzései" című röpiratából vesszük az alábbi érdekes megállapításokat:

Az óbudai *József*-hegy elnevezés ujabb keletü, a török hódoltság utáni közvetlen következő időszakból ered és a törökök (mohammedánok) azt *Gül Baba hegyének* nevezték. A följegyzés 1706-ból való. Pray György kéziratainak átvizsgálása során talált rá Garády az érdekes feljegyzésekre. (Egyetemi kotr. folio 53. p. 235.) — „Josephs Perg hat vor diszen (diesen) den Namben (Namen) gehabt Gulbeba hig (Gül Baba hegye.)" Gül Baba hegye alatt a mai Rózsadomb értendő, valószínüleg a Szemlőhegyet is beleértették.

A Fontana és Iuvigny-féle térképen csak a mai Rózsadombnak van neve: „Leidenhügel", vagyis „Szenvedések dombja". A mohammedán világ törökösen: „Mihnet depeszi"-nek nevezte, ami a fentebbi elnevezéssel egyértelmű.

A „Rózsadomb" elnevezés eredetét is homály burkolja. Gerlóczy Gyula és Dulácska Géza Budapestről szóló, 1879-ben megjelent munkájában még Kálvária-hegynek nevezi. A hivatalos elnevezés mind a mai napig Rézmáldülő. Ez a név Döbrentey-től származik. Az 1847. évi június hó 11-iki tanácsülés jegyzőkönyve az elnevezést a következőkép indokolja:

„Rézmál — az eddig volt Kalvária és Kőbánya helyett — nem azért, mert ehelyett Gül Baba „Rózsa atya" a híres török dervisnek síremléke most is jelzi, hanem mert ezen elnevezés, mely rózsahegyet jelent, már egy 1394-ben kelt oklevélben is feltalálható imigyen: „Magistratus Cittis Budae de vinea in territoreo Suo Rézmál vendita, fassionales edit. (Fejér Cod. Dipl. XII. 252. 1.)"

Érdekesek a Gellérthegyről szóló feljegyzések is: „A Gellérthegy neve azelőtt is az volt. Eredete közismert. Itt csak a lehető teljesség kedvéért említjük meg, hogy a középkorban a Gellérthegyet „Mons Pestiensis"-nek, Pesti-hegynek is hívták. Erről okirat is tanuskodik. A törökök Gürsz-Eliasz (Gergeles) *báiri*-nak, Gürsz Eliász Baba dombjának, továbbá István király várának is nevezték.

Gürsz Eliász Baba Gül Baba kortársa, a mevludi dervisek kolostorfőnöke volt. Igen jótékony, szociális érzésü, arab származású muzulmán szerzetes, aki bebarangolta a háborúsújtotta vidékeket és vigasztalta az árvákat, özvegyeket, rokkantakat. Segített mindenkin, akár moszlim, akár nazráni (keresztény) volt, aki rászorult a támogatásra. Sok kegyes történetet őrzött meg róla a moszlim hagyomány és sok moszlim iró szerint nagyobb szentje az iszlámnak, mint Gül Baba. Jeltelen sírban pihen a budai iszlám-kalifátus történelmének ez a kiváló alakja, akinek csodáiról legendák szólnak. Jámbor moszlimek évszázadokon az ő sírhantjához is ép úgy zarándokoltak, mint Gül Babához, főleg azonban Indiából jöttek igen sokan, köztük indiai fejedelmek is, akik előtt Gürsz Eliász Baba neve ma ép oly szenthangzású és vonzó, mint évszázadokkal ezelőtt. Sírhelye a közeli Budaörs temetőjében van. *A szerk.*

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

Igazi budai hangulat
jó borok, pompás konyha, esténkint szalonzene
a vendéglőben a „101"-hez
Krisztina-körút 101

A magyar gyász térképe. Mint sportembernek — irja nekünk dr. Perger Ferenc ügyvéd, a „Magyar Evezős Szövetség" elnöke — gyakran van alkalmam a világ minden részéből hazánk és szép fővárosunk megismerése céljából hozzánk ellátogató külföldiekkel érintkezni és a főváros egyéb látnivalói megtekintése után sor kerül a Szabadság térre és az ott felállított irredenta szobrokra. Itt felvilágosítjuk az iegeneket arról, hogy hogyan darabolták szét a nemzet testét-lelkét, jobb megértés végett azt is megmondjuk, hogy hány négyzetkilométer területet raboltak el tőlünk és hogy hány millió magyar szenved idegen rabságban. A szóval elmondott milliós számok és méreteknél azonban sokkal mélyebb és maradandóbb nyomot hagyna az idegen emlékezetében, ha *szemléletőleg* mutathatnánk be neki az *ezeréves és a trianoni* Magyarország közötti különbséget. Ez a célt az én elgondolásom szerint legjobban szolgálná, ha a Szabadság térnek az ország zászlója és az irredenta szobrok között lévő virágágyas köröndjének közepében Nagy-Magyarországot és az elszakított részeket feltüntető *térképet,* hasonlót a már forgalomban lévő irredenta levelezőlapokéhoz, helyeznénk el olyképen, hogy az *este is transzparens világitás útján* látható volna.

A m. kir. Hadimuzeumot május hó végén, valószínüleg a török emlékünnepen, ünnepélyesen megnyitják.

Keserűvizek törnek fel nemcsak Buda déli, hanem északi részén is és ezek a sósvizek megtámadják a csatornák cement burkolatát. A főváros most keresi az anyagot, amely ellenállóképes. Érdekes, hogy eddig a keserűvíz csak mint átszüremlő talajvíz szerepelt és gyült össze a kútakban, — de legujabban a hegyvidéken találtak állandóan csurgó keserűvíz forrást.

Nagyszabású jelmezestjét március hó 5-én rendezte a *Budapesti Polgári Lövészegyesület* Marcibányi-téri székházának összes helyiségeiben. Jazz és cigányzene mellett 350 előkelő vendég mulatott pompásan az estén. Minden megjelent hölgy szép ajándékot kapott, a szerpentin és hólabda-csata után. A legeredetibb jelmeztulajdonost jelmezkirálynővé választotta a zsüri *Winkler* Kató személyében. Udvarhölgyei lettek *Celláth* Baba, *Jancsó* Vilmosné, *Koltics* Manyi, *Kubányi* Piri, *Lengyel* Bözsi, *Tóth* Emmi, *Stepanko* Manci. Az est sikere *Krüger* Ernő hadnagy főrendező és munkatársainak érdeme.

„Valamelyik esős napon a Délivasuttól az Attila utcába akartam jutni" — írja egyik olvasónk. — „Természetesen a legrövidebb utat választottam a Vérmezőn keresztül, amelyet a Katonai Kincstár „további intézkedésig" átjárásra kijelölt. A Krisztina-körútról néhány lépcsőfok vezet le erre a gyalogútra és a lépcső alján már nyakig sárba jutottam. Aztán javult a helyzet: a mező közepéig meglehetősen járható volt az út, ott azonban egész tenger állotta utamat. Lehetetlen volt átlábalni s megkíséreltem, hogy kerülővel — az útról letérve — jussak tovább. Az első „balralépés"-nél azonban a hátam mögül barátságosan rámordított valaki: „Hó! Menjen vissza az útra!" Az ő volt. Visszakellett fordulnom s mert úszni nem tudok, kénytelen voltam megkerülni az egész Vérmezőt." Így szól a levél, minden kommentár nélkül.

Annyi kontár, mint a *kertépítészetnél,* egyetlen foglalkozási ágnál sem található, ami külsőleg is megnyilvánul, ha végignézzük a budai szép és stilusosan épített villák előtt a díszkerteket, amelyek nincsenek összhangban az épület stílusával. Sokáig nézelődhet az ember, amíg egy megkapó, vonzó kis virágos kertet talál, amely tetszetős. Minden emberben él a szeretet a virág iránt és amikor az épülete elkészült, megindulnak az apró házi tanácskozások, hogy az épület bizonyosokba került s így a kertet majd megcsináljuk mi magunk. Kezdődik a szaladgálás a szomszédokhoz jó tanácsokért, hiszen nekik már úgy is van kertjük, feltétlenül értenek hozzá és hosszú tanácskozások után megszületik a kert első tényezője, a „grup" helyes magyar nevén körágy. Kis területek a lehetetlenségig felosztva utakkal néhány cserje és évelő növény és kész a „kert". A kert? hisz az építője lepődik meg leginkább remekművén és megjelenik az ujságban néhány sor: „házmester-kertészt keresek azonnalra", mire megjelenik egy öreg nyugdíjas, aki majd helyrehozza a kertet és kezdődik a pénzpocsékolás elölről, amíg a végén elmegy a tulajdonos egy hivatásos kertépítőhöz és megkapja a kedves díszkertet, amely kellemessé varázsolja háza táját. Ez azonban a jobbik eset, mert a legtöbb ember ilyenkor már elvesztette kedvét s marad a kertje, amilyennek sikerült, lehangolóan ízléstelen, mely sivárságával intésül szolgál a későbben építtetőknek. Azért a legcélszerűbb még a kert építése előtt megbízható szakember tanácsát kikérni.

Az ujlaki és óbudai iparosok új egyesülése minden *csütörtökön* este 8 órakor szervezkedő gyűlést tart: III., Lajos utca 61 sz. a. a zenede helyiségében.

Gyász. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugovóra e hó 6-án vasárnap délután a Kerepesi-úti temetőben *Vargha Lénárdnét,* született *Maurer* Máriát, akiben *Vargha* László közismert közgazdasági író, lapszerkesztő, édesanyját gyászolja. A kórus gyászéneke után *Némethy* Ernő dr. plebános búcsúztatta el a halottat, akit a résztvevő közönség nagy tömege kisért a családi sírhelyhez.

Olcsó tanulmányutak diákoknak. A *MEFHOSZ* Utazási Irodája *husvétkor* kéthetes *párisi* tanulmányutat rendez. Március 20-án indul, diákoknak 260 P, kisérőknek 315 P. — A kéthetes *olaszországi* út, mely március 19-én indul 400 P. — A kéthetes *konstantinápolyi* út ugyancsak 19-én indul és 440 P. — Jelentkezni IX., Ferenc körút 38. Tel.: 872—74 lehet.

A „Turul" Szövetség Utazási Osztálya a husvéti ünnepekre kedvezményes tanulmányutakat rendez. *Bécsbe* (5 nap) indul márc. 24-én, díja diákoknak 38.— P, kisérőknek 43.— P. — *Velencébe* (7 nap) indul márc. 21-én, díja diákoknak 97.— P, kisérőknek 123.— P. — A Szövetség ezuton is kéri az érdeklődőket, hogy legkésőbb egy héttel az indulás napja előtt jelentkezzenek. Bövebb felvilágosítást d. u. IV., Városház-u. 10. Tel.: 854—24.

Varjas jubilál és 25 éves jubileumát az „OSTENDE" kávéházban március 11-én pénteken este 9 órai kezdettel rendezik *Huszka* Jenő dr. és *Meskó* Zoltán, 50 fővárosi művész közreműködésével. Varjas nem hódolt be a néger divatos muzsikának, a magyar nótával élt és hal meg. Belépődij nincs, műsor ára személyenkint 1 pengő.

Házhoz szállitom
57-8-82 telefonon megrendelt
friss- és déligyümölcs, valamint
zöldségszükségletét
Olcsóbb, mint Pesten
BUDAI GYÜMÖLCSHÁZ
II., Szilágyi Dezső-tér 5. Budai Vigadó

Fajborok
palackban és kimérve
KÁLLAY MIKLÓS
Kállósemjéni szőllőtelepének
Budai lerakatában
II., Margit-körút 27. kaphatók

Kettőszobás komfortos
nyári lakást
keresek május 15-től szept. 15-ig
dr. Kovács Bálvány-utca 4.

Nyaraljunk Budán!

Felhivást intéztünk lapunk legutóbbi számában mindazokhoz, akiknek Budán, vagy a budai hegyvidéken
bérbeadó nyári lakásuk van,
hogy ezt mielőbb jelentsék be lapunk kiadóhivatalában, mert
a Budai Napló díjtalanul ad felvilágositást azoknak, akik nyári lakást keresnek
s ezzel a közbenjárásával lehetővé akarja tenni, hogy *minél többen nyaraljanak Budán és Buda hegyvidékén, ahelyett, hogy külföldre vigyék pénzüket,* ami a mai devizaviszonyok mellett úgyis nagy nehézségekbe ütközik.

Tekintettel arra, hogy a nyári lakások keresése a tavaszi idő beálltával előreláthatólag intenzivebben megindul, felhivásunkat megismételjük és
a nyári lakások bérbeadóit újból felkérjük, hogy haladéktalanul jelentsék be nálunk: — minő lakást és minő áron adnak bérbe.
Kívánatos, hogy a bejelentés részletes legyen és elmondja, hogy a lakás *miből áll* (szobák, konyha, mellékhelyiségek felsorolandók), hogy a bérlet *mikortól-meddig* szól és hogy *milyen bérösszegre* tart igényt a bérbeadó.

Buda és a hegyvidék nagy kiterjedtsége mellett nagy nehézségekkel jár, ha a lakáskereső találomra kénytelen végigjárni a nyaralókat és a nyaraló közönség kényelmét rendkívüli mértékben szolgálja, ha a *Budai Napló*-nál I., Bors utca 24. Telefon: 502—96 megkaphatja a bérbeadó nyári lakások címét, amelyek közt aztán kiki tetszése szerint válogathat. Közbenjárásunkat bizonyára annál szívesebben veszik igénybe, mert — ismételjük, — ez a bérbeadóra *semmiféle költséggel nem jár.*

A Budai Napló a maga hivatásához illően ezzel is elősegíti Buda fejlődését, boldogulását.

Azonnal beköltözhető 2-3 szobás
öröklakások
kaphatók: **V., Személynök-utca 9-II.**
Automata: 22-5-59.

A „CENTRUM" kertes öröklakása aranyérték!
Az elökelő közönség bizalmától támogatott, legszolidabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes építési akciónk keretében, aug. 1-i beköltözéssel, fővárosunk legelőkelőbb részén megépítjük *kilencedik társasházunkat,* a Horthy Miklós-körtér melletti, Diószegi-út 7. sz. alatti „Tátra-udvar"-t. Versenyen kivül álló, villaszerű, *kertrenéző hallos,* loggiás, délifekvésű 1, 2, 3 szobás *tehermentes, névreszóló* öröklakásrészek. Díjtalan üzlethelyiségek. Pasaréti-út 1 sz. Társasvillában 2, 3, 4 szobás hallos, loggiás luxuslakrészek még kaphatók. Olcsó fix árak. Díjtalan prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPITŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

GARSZONLAKÁSOK
I., Lógodi-utca 74-76
TELJES KOMFORTTAL: fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással. Étterem, társalgó, telefon. Felvilágositás: A házgondnoknál, vagy STILUS ÉPITŐ R.T.-nál I., Attila-u. 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36.
Rózsa-utca 90. számu földszintes ház telekárban 50/0 kamatozás mellett. **Andor-u. 20.** sz. alatt 4 lakásos bérház 30 éves adómentességgel 18.000 P-ért. **Istenhegyi-út 46/B** négyszobás modern villaépület 30 éves adómentességgel, nagy gyümölcsössel, **telkek a Pusztaszeri-uton** cca 300 □-öl nagyságban, **Farkasréten Hóvirág-** és **Torbágyi-utak** között 140-160 □-öl nagyságban. **Diósárok-út 12.** nagy gyümölcsös **eladók**
STILUS ÉPITŐ RT., I., Attila-utca **95-99.**
Telefon: **55-7-44** és **55-8-36**

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Szénа-tér 7. VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli **nyáron** a látogatást
MERT BIZALMAS ~ KEDVES SZOBÁIMBAN
TÉLEN is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és jó zene mellett
Tisztelettel **GUTTENBERGER A.** **a TROMBITÁS** vendéglő tulajdonosa
II., RÉTEK UCCA 12

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

A Magyar Általános Takarékpénztár kedvező üzleteredménye

A Magyar Általános Takarékpénztár igazgatósága március 9-én tartott ülésében megállapította az 1931. üzletév mérlegét, amely *1,230.005.29 P tiszta nyereséggel* zárult, miután az intézet a vállalati nyugdíjpénztárt előzőleg mérlegen belül kb. 160.000 pengővel dotálta és miután 302.000 pengőt veszteségek leírására fordítottak. Az igazgatóság a március 31-re egybehivandó 50-ik rendes közgyülésnek javasolni fogja, *hogy osztalék fejében részvényenkint 2.50 pengő, azaz 5% kerüljön kifizetésre,* a tartalékalap növelésére 100.000 P fordíttassék — ami által az 13 millió és 550.000 pengőre emelkedik — és a vállalati nyugdíjpénztár megerősítésére 50.000 P utaltassék át. A javaslatok elfogadása után az intézet saját tőkéi 33,550.000 pengőre fognak rúgni. Az intézet betétállománya 50,137.952 pengő. Ennek közel 60%-a betétkönyvecskékre elhelyezett betétekre esik. Az intézetnek közvetlen külföldi tartozása csupán 3,737.852 P. A mérleg rugalmasságát igazolja még az adósok tétele is, amely 26,935.811 pengőre csökkent a tavalyi 35,340.535 pengőről. 1931-ben a takarékpénztár 392 millió pengő értékü váltót számitolt le. A váltótárca és az adósok tétele együtt 60,139.009 pengő, amiből 33,203.199 pengő a váltótárca és 26,935.810 pengő az adósok összege. A takarékpénztár készpénzállománya és a mindenkor készpénzzé tehető bankári követelések 8,011.505 pengős tétele a váltótárca könnyen mobilizálható tételével együtt 41,214.704 pengőt tesz ki. A takarékpénztárnak 10 budapesti és 22 vidéki fiókja a kevezőtlen gazdasági viszonyok mellett is mind nyereséggel zárta mérlegét. A törlesztéses és rendkívüli visszafizetések figyelembevételével 39,710.375.— pengő (tavaly 42,385.168 P). Az intézetnek összesen 23 bérház-ingatlana van, amelyek együttesen 3,731.000 pengővel szerepelnek a mérlegben. Az ingatlanok bérjövedelme címén 453544 pengő van feltüntetve, amely még a békeszinten jóval alul maradó házbérek mellett is 12.16%-os bruttó bérhozamnak felel meg. A takarékpénztár alkalmazottainak nyugdíjellátási arányszámát 1932. január 1-től, 65%-ról 75%-ra emelte.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága márc. 9-én *Harkányi* János br. v. b. t. t. elnöklete alatt tartott ülésében megállapította az 1931. üzletév mérlegét. Az intézet nyereség-veszteségszámláját a javasolt leírások keresztülvitele előtt *5,849.162 pengő nyereséggel zárul.* Az igazgatóság a legmesszebbmenő óvatosság szemmeltartásával egyes vagyontételek értékelésénél 3,256.564 pengő összegü rendkívüli leirást foganatosított, melynek keresztülvitele után 2,592.598 pengő marad a közgyülés rendelkezésére. Ebből az összegből 1,600.000 pengőt a tartalékalapok javadalmazásának is új számlára történő előrevitelének céljaira, 1,000.000 pengőt pedig az alkalmazottak nyugdíjalapjának gyarapítására fordítanak. *Az igazgatóság azt javasolja, hogy az általános gazdasági helyzetre való tekintettel osztalék ne kerüljön kifizetésre, bár az elért nyereség erre bőséges lehetőséget nyújt.* Igazgatósági tantiém kifizetésére sem kerül sor az idén. Az intézet érdekkörébez tartozó iparvállalatok túlnyomórésze szilárd megalapozottságánál fogva a gazdasági válsággal szemben nemcsak megfelelő ellenállást fejt ki, hafontos feladatának tekinti az e vállalatoknem *több ágazatban igen örvendetes eredményeket mutat fel.* A bank továbbra is hoz füződő érdekek védelmét és pedig annyival inkább, mert azok nagyrésze a mai viszonyok között a behozatal erős korlátozása folytán fokozott jelentőséggel bír. A Magyar Általános Hitelbank betétei jelentős összegekkel emelkedtek, folyószámlaforgalma is megélénkült, jeléül annak a bizalomnak, amellyel a gazdasági világ az ország e legnagyobb intézetét megtiszteli.

A Belvárosi Takarékpénztár f. hó 5-én tartotta harminenyolcadik rendes közgyülését *Székely* Ferenc udvari tanácsos elnöklete alatt. A közgyülés hozzájárult az igazgatóság összes javaslataihoz és előterjesztésének megfelelően állapította meg a takarékpénztár 1931. évi mérlegét, amely 659.782.23 pengő tiszta nyereséggel zárul. A tiszta nyereségből a közgyülés részvényenkint 2 pengő osztalék kifizetését határozta el: az osztalék folyó évi március hó 7-től kezdődőleg kerül kifizetésre a takarékpénztár főintézeténél, valamint budapesti és vidéki fiókjainál. A közgyülés felhatalmazta az igazgatóságot, hogy 80.000 darab társasági részvényt szabad kézből visszavásároljon abból a célból, hogy e részvények bevonása útján a társaság alaptőkéje jelenlegi 12,000.000 pengőről 8,000.000 pengőre csökkentessék. Az igazgatóság javaslataihoz *Havas* Miksa és *Silberer* Béla szóltak hozzá és egyúttal a részvényesek nevében elismerésüket fejezték ki a takarékpénztár igazgatósága és tisztviselői kara iránt.

A Hangya Szövetkezet igazgatósága megállapította az intézet 1931. december 31-én lezárt mérlegét. Az igazgatóság jelentése behatóan foglalkozik a Hangyának a termelés és a terményértékesítés megszervezésére irányuló tevékenységével. A Hangya a tojás- s baromfigyüjtést eddig több mint 105 falusi szövetkezetnél szervezte meg és az összegyüjtött terményeket részben a budapesti *„Háztartás"* szövetkezet útján, részben pedig külföldi piacokon értékesítette. A mult év folyamán a gyümölcs, szőlő és egyes főzelékfélék értékesítésének megszervezését is megkezdte. A *Hangya* Központ 1931-ben a kötelékébe tartozó szövetkezeteknek 58,189.104.41 pengő értékü árut szállított, ami az előző évi 63,576.587.06 pengős forgalommal szemben nem egészen 8.5 százalékos visszaesést jelent. Megfelelő tartalékolások után a *Hangya mérlege 105.377.24 pengő felesleggel zárult,* mely összegre vonatkozólag az igazgatóság a közgyülésnek javasolni fogja, hogy 100.000 pengő a Vállalati Nyugdíjpénztár rendkívüli dotálására fordíttassék. Mérlegmegállapító ülést tartott a *Hangya Ipar Rt.* igazgatósága is. A vállalat 1931. évi mérlege az értékcsökkenési alapoknak további 120.000 pengővel történt gyarapítása után — *137.271.99 pengő tiszta felesleggel zárult,* amelyre vonatkozólag az igazgatóság a közgyülésnek javasolni fogja, hogy — az alapszabályszerű jutalék levonása után — osztalékra, mint az elmult esztendőben, részvényenkint 1.— pengő, tehát 120.000 db részvény után 120.000 pengő fordíttassék és a fennmaradó 3793.79 pengő uj számlára vitessék át.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Telek, ház, lakás

Uj telekparcellázás
Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni müút mellett, kitünő minőségü, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyujtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán sielés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Lengyel Pál műbutorasztalos
képkeretező és müasztalos műhelye
Budán, I., Mészáros-u. 3.
Zongora, pianino fényezés, szinezés
Restaurálás, átalakitás
Telefon hivó 531-18.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Hidegkúti úton, Star filmgyár mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, **I. ker., Attila-körut 2.** Telefon: 573-55.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margit-körút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

ÖRÖKLAKÁS, 1, 2, 3, 4, szobás, Pasaréti-út legelején épülő előkelő villában kapható. Kerekes Barnabás építésznél. Telefon: 85—3—54.

PASARÉTI-UT legelején épülő előkelő ikervilla felerésze eladó. Kerekes Barnabás építészmérnök. Tel.: 85—3—54.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fütéssel, melegvízzel, háromeves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fütéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos müépitésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

VIRÁGOS BUDA
VIRÁGOSKERTJEIT TERVEZI
TÁBORI JÁNOS
KERTÉPITŐ
I., ÉRD-ÚT 18. SZ.

Vörös salak
az ideális burkolóanyag kerti utak, tenniszpályák részére.
Szállitja: Salakkereskedelmi és Szállitási Vállalat
VII., Dohány-u. 59 Tel.: 42-8-64.

Ne dobja el
kiégett, elromlott villanykörtéit. Minimális árért **garancia mellett** használható állapotba helyezzük
TÓTH ISTVÁN villanyszerelő, I., GREGUS-UTCA 8. SZÁM
Telefon: 516-29

Nem jelszó! Valóság!
hogy
BUDÁN MINDENT MEGTALÁL
ékszerjavitások, brilliánsfoglalások megvárhatók a **Budai ékszerjavitómühelyben**
Kár Pestre fáradni!
özv. oroszhegyi **Szabó Istvánné**
II., Zsigmond-utca 12. ezelőtt Fő-u 45.

XXIX. évf. 1077. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. MÁRC. HÓ 24

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Keresztre feszitve

vérzik a nemzet és lassan elszívárog éltető vére. Nem vigasztal, nem nyugtat meg, hogy a latrok is ott kinlódnak a keresztre kötözve, hogy ők is elvéreznek, belepusztulnak a trianoni kálváriába.

A mi sorsunk talán tűrhetőbb, mert ez az áldott föld megtermi mindazt, amit az éhező emberek megkívánnak. Buda országgyűlési képviselője legutóbb tartott beszámolójában megnyugtató és vigasztaló momentumokat keresett és talált a mai politikai helyzetben és magát, ezt a helyzetet állította oda, mint olyant, amely segít neki elesettségünket, megcsonkítottságunkat kedvezőbbé tehetni, megoldani.

Nekünk erős hittel kell élni, hogy úgy ahogy évezredek óta ez a nemzet mindig kitermelte magából azt a lángeszű vezért, aki a pusztaságból kivezette a népet, — nekünk rendületlen bizalommal hinnünk kell e nemzet küldetésében, amely küldetést nem gáncsolhatja e a párizsi aranyhalom, — nem állhatja útját az ágaskodó törpe szomszéd, — és áshatja meg sírunkat a kapaszkodó álvezérek versengése a pillanatnyi hatalomért.

Ennek a nemzetnek élnie kell ősi nagy multjában megalapozott jövendőjeért, mert nem tarthatta volna magát évezredeken át a világokat pusztító történelem folyamán, ha nem volna hivatása.

A világot ma nem a politikai aggodalmak gyötrik, hanem gazdasági válságok kínozzák és épen a gazdasági téren állunk megnyugvás és vigasztalás nélkül. Az ember önzése, hitvány kapkodása anyagi javak után növeli a nyomort és rángatja a nemzetet a gazdasági pusztulás szakadéka felé. Minden törvényt, a politika minden bölcseségét megcsúfolja a nemzet életével összeforrni soha nem tudó bankélet, amely arra is képes, hogy gyémánttal kirakott aranykarperec képében csempéssze ki a nemzet vagyonát, — hogy körmönfont uzsorával szívja el az elgyöngült polgárság utolsó csepp vérét, — hogy kizsákmányoló szervezetek törvényből kiforgatott sáncai mögül intézzen támadást az elesett polgárság gazdasági érdekei ellen. Becsületes kis tisztviselők ébersége akadályozta meg, hogy egy külföldi bankkrőzus számára a pénzben nem fizethető nyereséget egy bankigazgató igyekezzék kicsempészni tizezer pengő értékű karperec alakjában, azzal a hitvány mesével, hogy azt az idegen Krőzus neje véletlenül feledte itt. Az az aranykarkötő azonban magyar gyártmány és itthon is maradt. A másik eset az apró vámpirok esete: — az egyik építési vállalkozó odáig jutott már, hogy ezerhétszáz pengő értékű zongorájára keresett kölcsönt. A Lipótváros egyik kis bankháza vállalkozott erre és a megbecsült zongorára négyszáz pengő kölcsönt volt hajlandó folyósítani, de csak oly föltétel mellett, hogy váltót is kap, amely váltó havonkint prolongálandó egy fél évig.. A zongorát a kis bank raktárába kellett volna szállítani és ott havonkint huszonnégy pengő raktárdíjat fizetni. Az odaszállítás és ideszállítás költségei harminchat pengőt tettek volna ki. A négyszáz pengő utáni kamat húsz pengő és a havi prolongálása a váltónak hatszor tíz pengő, azaz hatvan pengő, amihez hozzájön még a becsűs díja, tíz pengő. Mindezt a bank előre akarta levonni a négysáz pengős kölcsönből, úgyhogy tulajdonképen négyszáz pengő helyett csak százharminc pengőt kapott volna kézhez a megszorult építész.

Ezek ingatják meg a polgárság hitét gazdasági életünk becsületességében, pedig ezt a hitet feltétleün fenn kell tartanunk, már a gazdasági élet becsületes része miatt is. És erre van is mód.

Most, a husvéti nagy ünnepen a keresztre feszített Jézus keresztje tövében kérjük mindazokat, akik a mai gazdasági életünk kimagasló alakjai, hogy nyugtassák meg a kétségbeesett polgárságot, hogy ők becsületes sáfárjai a magyar nemzet vagyonának, hogy ők nem játszanak a szóval, nem játszanak a törvénnyel, hanem méltó viselői a beléjük helyezett bizalomnak. Teleszky János, gazdasági létünk egyik vezére, aki nagy munkával, nagy tudással, nagy képességekkel, ennek megfelelően nagy jövedelmet tudott magának biztosítani. Róluk tudott dolog, hogy takarékosan élt és így jöitétlen bizonyosság, hogy az elmult évtized alatt hatalmas tőkéket tett félre. Kimondhatatlan nagy szolgálatot tenne nemzetének, impozáns arányokban járulna hozzá a kétségek közt vergődő polgárság megnyugtatásához, ha nyilvánosan beszámolna arról, hogy a maga jogosan szerzett, vitathatlanul megszolgált vagyonát hol, vagy miben helyezte el. Szokatlan dolog, de mai szokatlan viszonyok között megengedhető, hogy ezzel a kérelemmel járuljunk eléje a nemzeti nagy megnyugvás érdekében.

Fordulhattunk volna ezzel a kérésel a mi közgazdasági életünk más vezéralakjaihoz is, mint aminő például a szénfejedelem: — Vida Jenő, vagy — a mi bankéletünk nagyvagyonu, nagyjövedelmű más vezéreihez, de azt hisszük, hogy elég lesz példaadásnak Teleszky János beszámolója és mindannyian sietni fognak a megnyugtató és egyben vigasztaló megnyilatkozásokkal.

Nehéz helyzetünkben csak súlyos bizonyítékokkal lehet és szabad a nemzet színe elé járulni és bizonyítani kell, hogy ebben az országban nem hazárdjáték a gazdasági élet intézése és nemzet színe előtt folyó munka, nem egyes egyének érdekében, hanem a nemzet összességéért folyik, mint ahogy a keresztrefeszített Jézus vére nem egyesek javát és üdvét szolgálta csak, hanem az egész világ megváltását.

Dubonai Pál.

Második Trianon?..

— Franciaország tervgazdálkodása. — Magyarország sorsa

Irta: **Vákár P. Arthur dr.** v. kormánybiztos.

Egész Európa nagy kérdőjellé alakulva tekint a középeurópai problémára. Franciaország, a dunai államok koncentrációját, az események centrumába helyezte. Vannak, akik meg vannak győződve arról, hogy a középeurópai probléma megoldódik és nyugvópontra jút; viszont, épp oly nagy azoknak a száma, akik kételkedve fogadnak minden kezdeményezést, mert azt látják, hogy az egyik fél javára történt megoldás, a másik fél elevenébe vág s azt sebzi meg érzékenyen. Tizenhárom év óta hozzászoktunk ahhoz, hogy minden problémát Franciaország vessen fel, mert hiszen

a konferenciák révén, minden kezdeményezés és minden irányítás, — francia kézbe került.

A béke tizenhárom esztendeje alatt a francia diplomácia túltett önmagán. A francia politika öncélúsága a világtörténelem rendjén többször beigazolódott. A francia öncélúság győzedelmes éveit azonban, a Páris környéki békék óta éli. A francia hegemóniát egyes vonatkozásban veszélyeztették a nagyhatalmak külön törekvései. Ezek a törekvések sok tekintetben szöges ellentétben állottak Franciaország érdekeivel, de a francia öncélúság politikája eléggé értett ahhoz, hogy a többi nagyhatalmak politikájának ellensúlyozására miként lehet olyan hatalmi csoportosulást kitermelni, amely Franciaország járszalagján minden francia kezdeményezésnek és vállalkozásnak hűséges támogatója legyen. *Önvédelemből s a francia hegemónia támogatására született meg a középeurópai államok csoportja: a kisantant.* Viszont, hogy a kisantant hatalmi aspirációit biztosíthassa, ezért francia kölcsönökhöz folyamodott s így Franciaország és a kisantant pénzügyileg is úgy egymásba kapcsolódtak, hogy most, amikor baj van a kisantant-államok pénzgadálkodásával, akkor a kisantant gazdasági krizisének fenyegető következményeit Franciaország érzi elsősorban. Ezért került a dunai államok problémája a francia diplomáciai tevékenykedés homlokterébe. Kezdette *Herriot,* folytatta *Briand,* akinek diplomáciai hatytyúdala a páneurópai gondolat felvetése volt, átvállalta a problémát *Laval* s most a kérdést, érzékelhető formában, *Tardieu,* az új francia miniszterelnök, a világ színpadára helyezte.

Mindenesetre érdekes, sőt jellemző, hogy a genfi konferencia a leszerelés jegyében indult meg s ha a leszerelés nem is került le a konferencia szőnyegéről, a leszerelés helyét a dunai probléma foglalta el. Az, ami a nagy nyilvánosság szeme előtt folyik, az csak töredéke és hiányos tükörképe annak, ami a valóságban történik. Hogy kik legyenek tagjai a dunai államok szövetségének, ezt, az egyes dunai államok érdekei szabják meg.

Franciaország élénken ügyel arra, hogy az új csoportosulás feletti befolyását ne veszítse el. Ezért van az, hogy az államszöveség kérdésénél is fontosabb Franciaországra nézve az, hogy Olaszország, Németország és Anglia minő szerepet kiván vállalni a dunai probléma megoldása körül.

A francia diplomáciai tervgazdálkodás tehát ezúttal is a presztizs és a hegemónia körül forog.

Ha a dunai probléma Olaszországot, Németországot és Angliát egy új hármasszövetségbe tömörítené, akkor Franciaországnak középeurópai politikáját ezért is, ebből a szempontból is rekonszideráció tárgyává kellene tennie.

Hogy a kisantant politikáját miért kellett rekonszideráció tárgyává tennie, arra reámutattunk.

Magyarország külpolitikájának irányításánál sohasem volt szükség annyi előrelátásra és éberségre, mint éppen most. A sokszor hangoztatott magyar külpolitikának százszázalékban követnie kell *az öncélú magyar külpolitika útirányait.* E tekintetben tökéletesen francia diplomáciai iskolát kell járnunk. Magyarország, a Tardieu-terv gazdasági koncepciójának tárgyalásától és kitermelésétől nem maradhat távol, viszont meg kell néznie azt, hogy mikor mily megoldáshoz járul hozzá?...

Deák Ferencnek, a haza bölcsének az a mondása, hogy „amit a balszerencse vagy az erőszak elrabolt tőlünk, azt visszaszerezhetjük, de amiről önként mondunk le, az örökre elveszett", — sohasem volt annyira igazság, mint most.

Európa válságos helyzetben van. Válságos helyzetbe sodorták a békeszerződések. Magyarország nem maradhatott elszigetelten. Miután a szerződések Magyarországot sujtották a legerősebben, ezért az elhibázott békék gazdasági következményei, csapásai, hazánkat sujtották a legérzékenyebben.

Második Trianon átka szántaná végig szegény hazánkat, és tizenöt millió magyar reménységét és élniakarását sorvasztaná el, ha Genfben, Párisban, vagy éppen Páris környékén valahol egy olyan megoldást fogadnának el, amely megoldás sírásója volna a magyar problémának.

Ha van francia probléma, ha van középeurópai probléma, akkor lehet öncélú magyar probléma is. Nemcsak *„lehet", de van is!* Nem azt mondjuk, hogy a magyar probléma irányítja a dunai államok gazdasági koncepciójának tervét, de állítjuk azt, hogy a békeszerződések megkötése óta lezajlott tizenhárom év óta Magyarország alig volt ilyen sorsdöntő, komoly helyzetben. Amikor Magyarország a Tardieu-tervet jóindulatú figyelemmel és előzékenységgel kíséri és bírálja, világosan látja azt, hogy a lelkek megbékülése nélkül középeurópai megnyugvást, a népek harmónikus együttműködését elképzelni sem lehet. 15 millió magyar figyel fel Tardieu tervére. Meg vagyunk győződve, hogy *„Feltámadás"* helyett nem *második Trianonra* gondol a Tardieu-terv.

Kozma Jenő beszámolója

az Egységes Polgári Párt értekezletén

A választások óta az Egységes Polgári Párt csak kis körzetekben érintkezett választóival, de ott is ritkán látták dr. *Kozma* Jenőt, akit rendkivül elfoglalt a párt helyzete Bethlen István gróf lemondásával és saját pártjának elhelyezkedése az új kormánypolitika kereteibe. A pártvezér munkaerejét lekötötte betegsége is, mely csaknem két hónapig tartott. A folyton romló gazdasági helyzet, a belső viszályok és versengések, a külpolitikai események befolyása oly nehéz politikai helyzetet teremtett nálunk, hogy minden pártvezérnek fölt a feje tőle. De maga a polgárság is zavartan állott az eseményekkel szemben és így kedvező hatást váltott ki ameghívás, mely e hó 16-án estére hívta meg a budai polgárság minden rangú és rendű vezetőjét az Egységes Polgári Párt értekezletére a Budai Vigadóba.

A közönség két nagy teremben gyülekezett ,amelyek végében emelvény állott az elnöki asztal s a pártelnöki széken ült *Kozma* Jenő, tőle jobbról *Szombathy* Kálmán, a párt ügyvezetőelnöke, *Oszoly* Kálmán, *Nagyőszi* Ferenc, *Wéber* Sándor, mellettük *Nagy* Gyula és *Máthé* István dr., *Székely* Vladimir, — balról *Becsey* Antal, *Petraçsek* Lajos dr., *Barla Szabó* József dr., *Hoór Tempis* Mór ültek, mögöttük és mellettük *Geszti* Andor dr., *Sümeghy* László dr., *Dörner* Gyua, *Hubert* Vilmos, *Orova* Zsigmond dr., *Fáber* Fülöp. *Erődy* Kálmán és *Pataky* Ferenc. A sűrű padsorok első sorait főleg hölgyek foglalták el, *Jármay* Károlyné, *Kertész* K. Róbertné, *Zsitvay* Elemérné, Gyöngyöshalászi *Takách* Gyuláné, mint a női szervezetek vezetői, köztük az első sorban *Andréka* Károly, *Csohay* Géza, *Lendl* Adolf dr., *Krienhofer* Adolf, *Radnay* Benő, almási *Balogh* Lóránt, *Józsa* László ny. államtitkár és a budai közélet számos kiválósága.

Beszámoló

Az értekezletet hét órakor nyitotta meg *Kozma* Jenő dr. orsz. képviselő, az Egységes Pártnak vezére és a Polgári Egység Klubjának elnöke. A közönség hosszas, csak nehezen csillapodó lelkes óvációval fogadta őt. Utána

SZOMBATHY KÁLMÁN

az egyesített budai pártszervezetek ügyvezető elnöke üdvözöle Kozmát és beszámolt a budai pártszervezetek, a hölgybizotság, a tanügyi szervezet, a kiépítés alatt álló munkás csoportok, ifjúsági csoportok, a kereskedők és iparosok érdekeinek védelméről.

A párt munkájáról átekintést nyujtó beszámolót megtapsolta a hallgatóság és felzúgott újból az éljenzés, a taps, amikor

Kozma Jenő

emelkedett szólásra, a viszontlátás örömének adva kifejezést, mert választóival a választások óta nem látták egymást (az orvosok tilalmára Kozma Jenő dr. halkabban kezdte beszédét, amit a második teremben nem jól hallott a közönség. Valaki azt kiáltotta, hogy nem halljuk, — mire a szónok azzal folytatta beszédét, hogy) ...örvend, mert a közbeszólás azt bizonyítja, hogy sokan vannak, kiszorultak a másik terembe, de mégis érdeklődnek a párt ügyei iránt. Ez bizonyítja, hogy a párt élő szervezet, amj ellenkezik a pártról terjesztett hirekkel.

A világválság.

A világkrizis megzavarta az ország rendjét, pedig *ez nem is kizárólag magyar* krizis. Megingott az angol font és öngyilkossá vált a gyufakirály, tehát a nagyvilágban is rettenetes bajok vannak s *ezzel szemben*

a mi helyzetünk előnyösebb, mert itt ennivaló van is,

lesz is és ott lesz nagy baj, ahol nincsen. A rendőrség és a főváros szociális munkája révén elkerültük eddig a kirobbanást, mert mindenki ételhez jutott. A külföld megtagadta az általunk kért kölcsönt és azelőtt is csak

azért kaptunk kölcsönt a külföldtől, hogy kifizethessük ott tartozásainkat.

Most látjuk csak, hogy tulajdonképen mi az a Trianon, mely életképtelenné tette ezt az országot. Itt nem maradt meg más, mint a búza és a keserűvíz, — a fát, a vasat, az ércet, a sót elvették és ez az életképtelenség, ez a lehetetlenség most odakint bosszulja meg magát.

A mai nehéz körülmények ügyes kihasználásával kell kivívnunk a régi határokat,

amit már külföldön is beláttak. Az európai egyensúly az elhibázott békék révén felbomlott a mi hibánkon kívül, mert tarthatatlan volt és rossz az összeállítás.

Külföldön a helyzet még rosszabb,

— Romániában hónapok óta nem kapnak fizetést a tisztviselők, katonaság, vasútasok, — Ausztriában felemelték a tarifát és 64 gr.-ra ment fel a tej ára, Németországban is 62 fillér, — Svájc nem tud vásárolni állatot, mert nincs idegenforgalma, — ott van Anglia ipari példája, Németország nyomora, éhinsége, ugyanazok a körülmények idegesítik a polgárságot, a külföldön, mint itthon is nálunk. Legkevésbbé indokolt a politikai csoportok idegeskedése és hiábavaló a hivatlanok kísérlete ,hogy a nyomor által a pártkereteken ütött réseken át betódultjon. Mi okultunk a külföld példáján, nem követük Anglia, Ausztria, Németország példáját, amely országokat a munkanélküliek segélyezése tett tönkre, hanem *munkát, igyekezünk adni a munkanélkülieknek* s ezeknek a segélyeknek a révén jutottunk olyan kulturális kincsekhez, mint Lillafüred és a Halbiológiai Intézet és számos iskola. Mi a munkanélküli segélyeket úgy osztottuk ki, hogy az országnak is maradt valami, míg az említett országok költségvetése a munkanélküli segélyek folytán ugyanúgy deficites, mint a mienk, de nekik nem maradtak maradandó alkotásaik. Az ellenzék demagógiával sürgeti a munkát, az építkezést, de nem kérdi, hogy miből?

Embervadászat.

Most, mint a polgári egység vezető tagja, annak a nevében beszélt, nem pedig mint pártbeli képviselő, de éppen a polgári egység legkiválóbbjait igyekszik az ellenzék most kilőni, amit az immunitás lehetővé is tesz és így — kéményseprővel birkózva — a tisztákon is foltok maradnak.

A tisztviselők.

A tisztviselőkérdésben ellentétesek a felfogások és az agráriusok szerint nincsen reájuk szükség. E régebbi álláspontal szemben *most ők siránkoznak a tisztviselők sorsa felett.* Az ország terheit súlyosbítja a megszállt területekről visszatódult tisztviselők nyugdíja és fizetése. Ezt az adófizetők nehezen tudják kiizzadni, a külföld pedig nem méltányolja. A franciákhoz nem jött vissza senki, nekünk pedig

becsületbeli kötelességünk,

hogy ne ejtsük el a menekülteket. Ez okozza nagyrészt, hogy a költségvetésünk túlméretezett és ezért nem tudjuk fizetni külföldi tartozásainkat, nemcsak most, de azelőtt se és már 1924—1930-ig sem tudtunk fizetni, azonban akkor kölcsönöket kaptunk, hogy megfizethessük azt, ami a külföldnek jár. Most nincsen kölcsön, nem tudunk fizetni.

Nem a kormányzatban van tehát a hiba, hanem a békeszerződésekben.

Akkor harminc pengő volt a búza ára, ma nyolc pengő. Akkor birtuk az állam terheit, ma nem.

Pártbontás.

Az ország érdekeit megóvandó, van most a képviselőháznak egy hatalmas pártja, amely dolgozni tud, de javul-e a helyzetünk, ha ezt az instrumentumot letörjük?

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

Az ifjúság sorsa.

Az ifjúság nagy problémájának megoldását gátolja ma az állam és a város költségvetése, melynem engedi meg az elhelyezkedést. Munkanélkül áll az ifjúság és nem szabad, hogy ezt megszokja. E helyzeten *okvetlenül segiteni kell* olymódon, hogy az egyes hivatalokba — még díjazás nélkül is —

íróasztalhoz és munkához kell juttatni az ifjúságot

(a nagy számban megjelent ifjúság zajosan megtapsolta és megéljenezte ezt a kijelentést. Ott alkalom nyilik a kiselejtezésre s kenyérhez jutnak sokan, ha eljön a jobb idő. Ezt az ifjúságot nem ültethetjük azokra a helyekre, amiket ma — álláshalmozással vádolva — miniszterek és államférfiak foglalnak el, mert ezekben az igazgatóságokban érett szaktudásra van szükség, nem pedig fiatalos lelkesedésre.

Ma feltétlenül szükséges a fizetések és nyugdíjak csökkentése, de a javuló helyzettel ezen is segíteni kell, mert

az életstandardját mindenkinek meg kell tartania,

viszont pedig lthetővé kell tenni, hogy régebben vállalt kötelezettségeinek eleget tehessen, mert *sinyli ezt nemcsak az iparos és a kereskedő, hanem az állam is, sinyli a gazda,* akinek részére mielőbb piacokat kell szerezni, hogy befizethesse az adóját. Ez a kérdés most már a kormány és párt főtörekvése, de egyúttal a külföldnek is nagy érdeke. A pengő aranyértéke megrögzítette a tartozásainkat, de az értéktárgyak, tehát a fedezet értéke csökkent. Ezt a kérdést is meg kell oldani és ezirányban majd

javaslatot terjeszt elő illetékes helyen.

A kartellek ellen.

Az árakat le kell törni, de nem a gabonaárakat,

hanem a kartellárakat,

ebben az ügyben a kormány már kikülegy repülőbizottságot és ennek tagjai lelkiismeretesen tanulmányozzák és vizsgálják ezeket az árakat, hogy letörjék. Eddig már megfigyelték a szén, petroleum, cement, olaj, vas árait és elbírálták azokat. Ennek a nagyon fontos kérdésnek az elbírálásánál is

szükség van a nagy és erős pártra

Választás nem lesz.

Szóló szerint a koncentráció felesleges, mert meg van a többség és így — választás sem lesz. Csak egy új választási törvény alapján lehetne választani s így az ellenzék reménysége hiú, és hiába várt tőle a 33-as bizottság jó ideákat. Nem hoztak mást, mint demagógiát, ez pedig nem segit. A kivezető út megválasztása nemcsak rajtunk, hanem a külföldön is mulik, de lassan érik. *Nekünk biztonságot ad az, hogy nálunk lesz elnivaló és*

a közterheket is mérsékli a kormány.

Eredményt csak a való helyzet feltárása hozhat és éppen ezért ő senkit sem hiteget. Ő és képviselőtársai csak közdolgokkal foglalkoznak, elhanyagolják magánügyeiket, viszont az ellenzék az idegekre utazik.

Szociális munka.

A főváros is elvégzi kötelességét és 68.000 embernek ad ebédet. A tanács mindennek igyekszik gondját viselni és elsősorban megjavította a közekedést, főleg Budán. Előtérbe jutott a takarékosság elve, — megszüntették az álláshalmozást, de tiszteletben tartják azokat a kis mellékjövedelmeket, amikkel a kis tisztviselők pótolják redukált fizetésüket. A nagy fizetéseket leszállították 136.000-ről 22.000-re csakhogy ezt az ellenzék sajtója már nem közölte, mert nem tartotta a közlést alkalmasnak bomlasztó céljai szolgálatára.

Nagy összegeket szántak a kisiparhitel számára.

ami lehetővé tette az igények kielégítését.

A kultura napszámosai.

Elismerés illeti az oktatóosztályt s éppen ezért

szorgalmazni fogja az üres állások mielőbbi betöltését

(a nagyszámban megjelent oktató személyzet megtapsolta és megéljenezte e kijelentéseért). Nem meghalt párt ez, hanem élő nagy szervezet: a polgárok egysége.

Bizalmat kér!

Ettől a nagy szervezettől kér bizalmat, ez a bizalom adja meg neki az erőt, hogy továbbra is tántoríthatlanul álljon és küzdjön a polgári gondolat mellett, mint ahogy állt és küzdött kora ifjúságától. Ha nem volna érdemes a bizalomra, rögtön átadja helyét, mert jobbat, többet tenni nem tud. Minden idejét a polgárság javára használja fel és nyugodt lelkiismerettel kéria bizalmat.

A termet zsúfolásig megtöltő közönség állva ünnepelte a vezért és részesítette meg-megújuló lelkes óvációban. Ennek csillapultával

PETRACSEK LAJOS dr.

országyülési képviselő rövid beszédében arra kérte a választókat, hogy mesterségesen tenyésztett mendemondákat, rágalmakat utasítsák viszsza, mert éppen Buda ismert erkölcse tiltakozik a rágalmak ellen. Felhívta a választókat, hogy

mint budai polgárok álljanak a fővárosi polgárság élére.

A tanszemélyzet nevében

ERŐDY KÁLMÁN

tankerületi főigazgató köszönte meg az oktatószemélyzetnek jutott elismerést, mert szerite a kultura a nemzet jövője és létérdeke. Éltette Kozma Jenő dr-t. Utána

HOÓR TEMPIS MÓRITZ

üdvözölte Kozmát és lelkes rövid beszéd kiséretében a következő határozati javaslatot nyujtotta be:

A Budai Egységes Polgári Párt vezetőségének mai napon tartott értekezlete egyhangú lelkesedéssel bizalmáról, szeretetéről és ragaszkodásáról biztositja a párt vezérét, dr. Kozma Jenő országgyűlési képviselőt. Eddigi országos és városi politikai működését minden tekintetben helyesli. Kimondja egyúttal az értekezlet azt is, hogy a pártot egész Budára kiterjedő szervezési és fejlesztési munkájában minden erejével a legmesszebbmenő módon támogatja.

Végül a közönség soraiból állott szólásra *Steinberg* Albert szerkesztő köszönetet mondva Kozma Jenőnek, hogy munkaalkalmak teremtésével már a multban is sokat tett a kerületért.

Befejezésül *Kozma* Jenő dr. mondott köszönetet a szervezeteknek és a vezetőknek, elsősorban Szombathy Kálmánnak, Hoór Tempis Móritznak, Petracsek Lajosnak, Becsey Antalnak, akik munkájukkal rendkivül megkönnyítik az ő munkáját.

Séta a Pesti-Vigadó idegenforgalmi centruma körül

Mit akarnak az Ibusszal? — Kik Dorlandék?

A magyar idegenforgalom ügye időnkint leszorul a pesti közélet horizontjáról s átkerül Budára, ahol minden valamire való polgár hivatott lelkes harcosa az idegenforgalom ügyének, hiszen mindenki érzi, hogy bárminként erőltetik azt, hogy a centrum Pest legyen a fürdőváros, az idegenforgalom, a fürdőkultura mégis csak Budát predesztinálja arra, hogy mindennek központja legyen. A pesti sajtó csodás, hallgatag magatartása csak időnkint robbant ki egy-egy szenzációt. Ilyen pesti szenzáció volt a Dorland reklámvállalat és az IBUSZ fuziójának, egymásratalálásának ügye. Ha a fáradságot nem sajnáljuk és végignézzük a Pesti Vigadó dunai frontját s beljebb kerülünk az árkádok alá, ahol az Ibusz menetjegyirodája székel, a bejárat körül, mint vadásztrofeákat ott láthatjuk a különböző utazásii és idegenforgalmi irodák tábláit. Azokkal a táblákkal tart fenn összeköttetést az Ibusz. *Ott nincs a Dorland!* Most ime mégis egymásra találtak az Ibusz és a Dorland. Talán nem is annyira az Ibusz és a Dorland, mint inkább annak vezetői, igazgatói és vezérigazgatói.

Eddig a nagy Ibusz a kicsi Dorlanddal nem is törődött. Még arra sem tartotta érdemesnek, hogy a cégtábláját kiakassza.

Csodás játéka a sorsnak, hogy amikor először leírták a pesti lapok a Dorland nevet, akkor egyszerre, mintha minden irányban egy hang adta volna az alaptónust: — a Dorland világ-cég lett, amely a párisi gyarmatügyi kiállítást rendezte s a hivatalos és félhivatalos világ — a pesti sajtó hiradása nyomán — a Dorland cégtől várta a magyar idegenforgalmi világ megvalósítását.

Buda jó megérzésével és előrelátásával várt, várta, hogy mikor némulnak el a hangszerelések s várta, hogy mikor szállnak le az ugorkafáról azok, akik Dorlandtól és csak Dorlandéktól várták a megváltást?!

A kiábrándulás, a kijózanodás nem váratot sokáig magára. Előbb szükszavú félhivatalos jelentések, később önkéntes sajtóriportok hírül adták a magyar idegenforgalom felvirágzása után szomjuhozó közönségnek, hogy Dorland volt, Dorland nincs, azaz, hogy van, az igazgatók és vezérigazgatók elgondolásában, de egyébként csak reklámcég, amely csak akkor állhat teljes erővel a magyar idegenforgalom és fürdőkultura szolgálatába, ha először keres és talál olyan vállalatokat, mint amilyenek Amerikában, Angliában, Franciaországban vannak ugyan, de amelyek valóban csak az idegenforgalom és a fürdőügyet szolgálják s az iránt érdeklődnek.

A Pesti Vigadó dunai frontján tehát egyelőre újból csend van. Nem a halál csendje. Valami olyan csend, amely sok jövendő eseményt sejtet. Valami változás készül az Ibusz fronton. Nagy az apparatus. Nagyok a személyi és dologi kiadások s hiába faragnak le innen-onnan kisebb-nagyobb tételeket, a 2.400.000 pengő alaptőkével dolgozó vállalatnak sokat kell dolgoznia, hogy eleget tudjon tenni sok irányú szerződési kötelezettségének.

A deviza nehézségek derékba törték a „3 nap Budapesten" név alatt hírdetett akciókat. „Hét nap Magyarországon" lett a „3 nap Budapestből.„

A székesfőváros Wienben felállította „Budapest" címen idegenforgalmi irodáját. Szép a márvány portál, szépek a fővárosi képek, Buda természeti gyönyörűségei. Ausztria válaszolt Budapest idegenforgalmi vizitkártyájára s az Andrássy-úton felállította és berendezte *„Ausztria"* név alatt idegenforgalmi irodáját. Ausztria nem három napot kér Wien részére, hanem egy hetet Ausztria számára. Erre válaszolt a Máv.: „Hét nap Magyarországon."

A Pesti Vigadó idegenforgalmi frontján csend van. Valami készül... Aligha nem végre is belátják azt, hogy a Cook és a Waggons-Lits mégis csak felért volna a Dorlanddal. A nagyközönség örök problémája marad, hogy mi lesz a Cook Waggons-Lits érdekeltséggel, amelytől oly sokat vár a magyar közönség. Nemcsak a magyar közönség, hanem az egész világ. A Cook iroda az egész világé s a Waggon-Lits fölényét az egész világ tudomásul veszi és bámulja. Most már csak arra várunk, azon van a sor, hogy az Ibusz problema megoldódjék s a Pesti Vigadó dunai frontjára valóban boruljon reá a jótékony csendesség.

Gerő Sándor.

Pasaréti-út
legelején épülő előkelő
ikervilla felerésze-,
ugyanott épülő
kétlakásos villában négyszobás öröklakás eladó.
Felvilágositás:
Kerekes Barnabás épitészmérnök
85-3-54

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radióaktiv és rádiumelemet tartalmazó természetes 42° C° földes-meszes hőforrásokkal. Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

A Krisztinavárosi Oltáregyesületben március 15., 16., 17-én este 6 órakor lelkigyakorlatos konferenciákat tartott *Kerner* Istvándr. pápai kamarás, ak özponti szeminárium lelkiigazgatója. A mindenkor zsufolt templomban a krisztinavárosi hívek nagy lelkigyönyörüséggel hallgatták a nagy müveltségü főpap konferenciáját. A közös szent áldozás 18-án reggel volt, amellyen igen sokan járultak a szentségekhez. *(H. B. Sz.)*

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, Fő utca 18.

Az utolsó budai basa emlékét leplezik le május 22-én kegyeletes török-magyar ünnepség keretében. *Abdurrahmann Abdi Arnaut* budai basa emlékét a bécsi kapu mellett ahol 1686-ban hősi halált halt, — igy jelenti ezt a *Miklós* Elemér és *Tábori* Róbert szerkesztésében megjelenő „Idegenforgalmi Tudósító". — A felavatás ünnepségét Aggházy Kamil ezredes, a Hadimuzeum igazgatója a Vár Barátainak egyesületével, a Hollós Mátyás Társasággal és a József nádor céhvel együtt rendezi. Az emlékmü egy, — Buda ostrománál elesett — magyar vitéz leszármazottai: Szabó Sámuel, a „Filadelfia kávéház" tulajdonos és testvére az elhunyt Imre áldozatkészségéből jött létre.

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELDOLY vegytisztító üzletében. Tel.: 341-26

Ház, telek, lakás hirdetéseink a **a 6-ik** oldalon

SÜRGŐSEN ELADÓ a Svábhegy déli lejtőjén 1343 négyszögöl nagyságú telek, amelyen 4 szobás konyás lakás áll és egy favázas egy szoba konyhás házmesteri lakás. Vízvezeték, villany és a szabadban nagy beton fürdőmedence. Mintegy 100 termő gyümölcsfa. Az ingatlan ára 35.000 pengő. Értesítés telefonon is a Budai Napló kiadóhivatalánál.

JÓ HELYEN bérelhető 4 szobás kerti lakás, konyha, cselédszoba, fürdőszoba, belső lépcsővel, melegvízfütéssel, villamosvilágitással ellátott villában, május hó 1-től. Konyhában, fürdőszobában gázfütés, központi melegvízfütés. A kerthasználattal kiadó villa a Várhegy nyugati oldalán a Logody utcában van. Bővebb felvilágosítást ad a szerkesztőség telefonon.

Tenniszpályák jutányosan bérelhetők: a Rendőrtiszti Atlétikai Klub sport-telepén III., Óbudai rakpart, Timár-utcánál. Érdeklődni lehet dr. Bede József rendőrtanácsosnál, főkapitányság II. em. 143, (telefonon is) vagy a sport-telepen.

Csillag az éjszakában

Irta: **Kiss Menyhért.**

Abos András csizmadia mesternek Csíkszereda legvégében kuporodott a kicsi hajléka. A fazsindelyes ház kicsi volt, de annál nagyobb bánat szakadt rá. Ma délután odajött személyesen főtisztelendő Szekeres Pál esperesplébános úr, s közölte a családdal, hogy noha a Boldizsár gyerek valamennyi tantárgyból színjeles, magaviselete dicséretes, az erdélyi római katolikus státus mégse ad helyet a szemináriumban.

— Hát van azoknak ott fenn lelkük? — fakadt föl Abos Andrásban a keserű harag.

— Van bizony, csak vagyonuk nincs. Az állam elvette a csiki vallásalapot. A státus hét gimnáziumában a szegény, de jó tanulók mind abból tanultak. Egy-két évig birták a legvagyontalanabb szülők is, átalvetőben kenyeret, szalonnát, turót, hagymát vittek be a kisdiáknak. S mintegy a latin közmondás is azt tanítja, hogy tele has nem tanul örömest, e hidegrideg koszton tanult nebulók úgy kivágták a rezet, hogy csupa öröm. A finom tortákkal, pecsenyékkel gazdagon traktált városi gyerekek mind alul maradtak a szellemi tornában, (sőt fizikai tornában is), s a fehér harisnyás, csizmás, szürke condrás sikulusoknak üresen maradt a hasuk, de sziporkázott az eszük.

Szekeres Pál esperes-plébános úr vigasztalni jött tulajdonképen, de belezavarodott nemes szerepébe és ő is panaszkodott kifényesedett szemmel:

— Eddig a régi határos országban alig lehetett falut találni, hol a pap, kántor, jegyző ne a hét erdélyi, vagy a többi erdélyi internátusokból, szemináriumokból került volna ki. Mert itt annyi volt a gyerek, mint a rosta lyuka. A gyerekbőség istenáldása volt a fenyőfából összeácsolt viskóban. Nem úgy, mint az Alföldön, vagy a Dunántúlon. Ha a gyerek jámbor volt, ha tehénpásztor volt is az apja, mint gyulafehérvári éneklő kanonok fejezte be pályáját. Ha a gyerek nyugtalan vérű volt, ügyvéd lett belőle Brassóban, vagy képviselő Budapesten. András bá, oda van a csiki vallásalap. Ha később születek, én is favágó lennék a Hargitán, nem esperes-plébános. Boldizsár is felkötheti a bocskort, s vállára csaphatja a fejszét. Más nebulókat nevel urakká a csiki vallásalap, nem a mi gyermekeinket...

— A vallásalap ötvenezer holdas erdeit mi ültettük, mi őriztük, körös-körül földjeink, házaink ölelik körül, s ha a villám meggyújtotta, mi oltottuk, mentettük. — A mi dalaink versengve csengtek-bongtak a szurdok vízeséseivel. S a magas sziklák fenséges ormait álmok fellegvárával építették tele a lelkünkből kiröppenő mesék.

—Ne sírj, Boldizsár! Ha visszajön Csaba királyfi a Hadak útján, lesz még meleg ködmönünk, csontos kalabérünk. Addig turd te is a földet verejtékezve, s tagadd el, hogy négy nyelven is meg tudod fejteni Phitagoras tantételét.

Az esperes úr jobban sírt, mint mikor rekviemet tartott az édesapjáért. Kissé restelte is magát, de nem tudott alakoskodni. Magát is siratta, a Boldizsár fiút is, de meg azt a sok-sok ezer Boldizsárokat, akik megszülettek vagy a jövendőben fognak megszületni, de se a székely, se a magyar népnek nem lehetnek soha-soha többé pásztorai, mert oda van a csíki alap, a kis szúrós, fekete szemü, durva-daróc ruhás székely nebulók a csillagokat megszégyeníthetik ragyogó elmékkel, nem tanulhatnak, a szürke álcákból, nem röppenhetnek fel tarkaszárnyú pillangók s a messze kékségekbe álmodott tündérpaloták aranykapúján mások lépegetnek be bizakodón. Mások...

Az esperes úr megtörölte a szemét, elbúcsúzott, s úgy ment el a cipész házából, mint egy halottasházból.

S ámbár kiváló, istenes férfiu vala, csupa erény, könyörület és alázat, ezúttal még sem helyesen fogta fel az ő szép feladatát. Hitet önteni, vigasztalni kellett volna, ehelyett a vad keserűség a meg nem érdemelt szenvedés, s az örökös, kárhozatos lemondás karvalyai borzongtak, sikoltoztak, lázongtak, gyújtottak szavaiban. Abos András lecsapta a dikicset, s miután egy félliternyi fenyővíz volt benne, tehetetlen dühében a kis kerek széket belevágta az almáriumba, majd a hatalmas konsoltükörbe, melyet Abosné asszony egy jómódú rokonától örökölt.

A Boldizsár elébe állt és csitítgatta:

— Minek is van akkora fejed. Mily lélekkel fogsz követ törni az országúton, mikor azt álmodtam, hogy te leszel a gyulafehérvári püspök. S akkor rólam, anyádról, hét testvéredről, a sógorokról, komákról, kereszt és bérmaapákról s azok magzatjaikról módodban lészen gondoskodni. Most már egész életünkber ehetjük a túrós puliszkát, s ihatjuk a robogó autók nyomán felkavart portengert.

— Az Isten máskép akarta, s punktum. Meg kell nyugodni benne...

Ennél szebbet, felségesebbet egy diák se mondhat hasonló helyzetben egy dühöngő apának. De az öreget megszállta az ördög, s az eltörött szék lábával ütlegelni kezdte a fiát:

— Aludtej folyik az ereidben, nem vér. Te gyáva, sápkoros fehérnép, te, eilopják a párnáidat, a falatodat, a hét gyermekem falatját, szentasszony feleségem falatját, a jobb gúnyánkat, s a halál előtti szép boldog őszt, te korcs, te szégyen, ez kell neked...

Zsup, zsup, hullt az ütés. Boldizsár ifjú csontjai ropogtak bele, míg édesanyja a gyerekek ijedt hivására berohant, s megfogta a lázadó, ész nélkül hadonászó kart.

Boldizsár véresen — könnyesen, de egy vértanú megnyugvásával támolygott ki a szülői hajlékból. Lopakodva, óvatosan ment, futott, hogy valahol kimossa sebeit és rendbe szedje gondolatait. Egy égő, zúgó katlan volt a feje, teste, s először arra gondolt, hogy az apjára se tud haragudni, mert ha valakit borzalmas csapás ér, elveszti könnyen az eszét. Aztán arra gondolt, hogy itt már úgyse lehet segiteni, itt úgy is minden elveszett és soha, jóvátenni nem lehet, jobb ha félre áll, nem szenved se magáért, se másért, se senkiért, béke, nyugalom, harmónia pedig egyedül a megváltó Halálban van. A lábai már benne voltak a város alatti feneketlen tó hullámaiban. Most arra gondolt, hogy pár ugrással a tó tulsó oldalára megy, mert ott a legmélyebb. Az országúton egy kocsi sietett Somlyó felől, Szereda felé, aztán egy csobbanás, a hullámok gyűrüztek, kavarogtak s az élnivágyás birokra kelt önkéntelenül is a feneketlen tó szörnyeivel.

A somlyói barátok kocsisa viziember, marosszéki ember volt, egy pillanat, s a partra húzta a fuldoklót.

Két öreg páter fektette rá a kocsira és betakarva vitték a kórházba.

— Vigyetek a klastromotokba, szentatyák, nem kórházba való vagyok. A testem ép, a lelkem zavarodott össze...

Szót fogadtak. Páter kvardián egy hét múlva el akarta bocsátani.

— Itt maradok, szentatyám. Ti hoztatok vissza a másvilágról, Istennek hála, itt maradok.

— És mi lesz a neved?

— Kapisztrán János. Abos Kapisztrán János.

— Annak a neve, aki Hunyadi mellett harcolt és győzött Nándorfehérvárnál?

— Annak a neve. És ha az Uristen megbocsájtott a magyarnak, ad majd neki Hunyadi Jánost is...

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1558-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévvíz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. udvari tanácsos, főpolgármester, e hó 22-én ment szabadságra és azt Balatonfüreden tölti, ahonnan e hó végén tér vissza. Távollétében a főpolgármesteri hivatal ügyeit *Günther* Tivadar főjegyző vezeti.

PERCZEL BÉLA kormányfőtanácsos, székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag egészségi állapota örvendetesen megjavult, már ki jár sétálni és tegnap kezelésvégett felvétette magát *Szinnyey* professzorhoz a János-kórházba.

PÁVAI VAJNA FERENC a husvéti ünnepek előtt a Balatonmenti forrásokat tanulmányozza.

LISZKA KÁROLY gazdasági tanácsos rendkivül érdekes tervezetet mutatott be a Keresztény Községi Párt ülésén a pesti Katolikus Körben, amely az autóbuszvonalak vezetését és beosztását tárgyalta. A tervezetet jövő számunkban ismertetjük részletesen.

SZÉLL JENŐ, Budapesti Kisipari Hitelintézet kiváló képességű vezérigazgatója, a „Géptechnika és a kisipar jövője" cimen nagy hatást kiváltó előadást tartott e hó 17-én este a Keresk- és Iparkamarában.

MÜLLER PÁL, téglagyári igazgató tart előadást e hó 30-án este fél 7 órakor a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet által rendezett *családiház kiállításon* a Technológiai Intézetben, VII., József körút 6. szám alatt: — *„A családi ház födémei"* cimen.

VÁGÓ ISTVÁNNÉ, a nagynevű színművésznő, aki ma az ország első komikája, esés következtében súlyos sérülést szenvedett a jobb lábán, de sérülten is eljátszotta szerepét.

Knébel Miklós dr. pápai kamarás köztiszteletben álló, illusztris személyével töltötte be a krisztinavárosi plébánosi állást a székesfőváros kegyúri bizottsága dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester elnöklete alatt. Ellenjelöltjei voltak: *Hévey* Gyula dr pápai kamarás és *Töttössy* Miklós dr. pápai kamarás. Értesülésünk szerint a Krisztinaváros új plébánosa április hó közepén veszi át a plébániát.

Budai társaskör

lelkes hangulatban ülte meg a nagy nemzeti ünnepet március 15-ét a tagok és vendégek nagyszámú részvétele mellett. A társasvacsora előtt dr. *Krivoss* Árpád alelnök megnyitó beszéde után

SZOMBATHY KÁLMÁN

a társaskör ügyvezető alelnöke mondotta el ünnepi bszédét, amit nagy figyelemmel hallgatott a közönség és meg-megujuló tapssal honorálta. Következett az est müsoros része, ahol a megbetegedett *Szalay* Ilona operaházi énekesnő helyett *Wirth* Károlyné *Molnár* Éva adott elő néhány pompás énekszámot *Bartha* László zongorakiséretével. Az estet befejezte *Bálnti* Árpád két művészies szavalata, mely után *Oszoly* Kálmán háznagy a zongorához ült és a közönség felállva elénekelte a Himnuszt. A vidám társasvacsora után a háznagy megköszönte a közreműködőknek hazafias irányú működését és melegen üdvözölte *Nagyőszi* Ferencet és *Pataky* Ferenc igazgatót, mint a Budai Polgári Kör és a budai Egységes Párt részéről megjelent vendégeket, amit *Nagyőszi* Ferenc köszönt meg.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Barátságos összejövetelt rendezett e hó 22-én, kedden este a „Budai Polgárok gróf Széchenyi István Asztaltársasága" *Nyulászi* János dr. és *Miklós* Armand dr. elnöklete alatt. Előkelő nagy társaság gyütl össze a Vén Diófa külön termében, ahol vacsora után dr. *Dénes* Lajos ny. tankerületi főigazgató tartott rendkivül érdekes előadást a mai fiatalság jövőjéről „Öregek és fiatalok" cimen, amelyet tapssal és éljenzéssel honorált a hálás közönség. Az előadást vita követte, amelyen résztvettek *Darázs* József, *Nyulászi* János és *Miklós* Armand. Az előadó által fölvetett közérdekü téma képezte nagyrészt a társalgás tárgyát és a társaság éjfélutánig maradt együtt, a böjtre való tekintettel tánc nélkül. — Legközelebbi összejövetelét április hó 12-én, kedden este fél 9 órakor rendezi az asztaltársaság, amikor *Hatala* István az Északamerikai Egyesült Államok követségének tanácsosa tart előadást.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Benedek Sándor borgazda estje a magas nivón álló Pénteki Borgazdaság estjei közül is kimagaslik és évenkint alkalmat nyujt arra, hogy a Közigazgatási bíróság másodelnökét, aki, mint dédapa ma is még fiatalokat megszégyenítő frisseséggel tölti be hivatalát, a legmelegebben ünnepeljék. Mult pénteken, e hó 18-án rendezte borestjét a Budai Polgári Körben és mint borgazda olvasta fel a borról irott elmefuttatását, amelyet az illusztris szerző szíves engedelmével az ünnepi mellékleten közlünk a tárcában. Mindenki sietett gratulálni és mindenki örömmel koccintott Benedek Sándor egészségére. Azután *Makoldy* Viktor tanár éltette *Lugmayer* Józsefet és a többi Jóskákat, — *Finóczy* Béla min. tan. a borgazda családját éltette, — *Kozma* Jenő dr. országgyülési képviselő a borgazdában azt az aktiv főtisztviselőt ünepelte, akinek dédunokája van, — *Haypál* Béla, mint olyna lelkész, aki szintén nem iszik bort, azok nevében éltette Bendek Sándort, — *Neuschloss-Knüsli* Kornél arról emlékezett meg, hogy a Ganzgyár épitésekor rómaikorbeli hordókat és agyagedényeket találtak egy pincében és egyben bort is, — *Fabinyi* Tihamér dr. orsz. képviselő a kerületében tapasztalt bortermelési viszonyokról mondott el sok érdekes adatot és hasonló esetet sorolt fel *Makoldy* Viktor is. A társaság éjfélutánig maradt együttt a legjobb hangulatban, éltetve és ünnepelve a borgazdát.

A budai nagymufti
az albán királynál

A magyar izlám sorozatos ünnepeit képezik azok a diadalmas fogadtatások, amelyekben része van a magyar mohmmedánok főpapjának, az autonóm budai Gül Baba izlámvallásközség lelkészének: *Husszein Hilmi* effendi, budai nagymuftinak. Bécsben, Triesztben az ottani mohammedán kolóniák üdvözölték és az olasz hajóstársaság nagy tisztelettel bocsátott külön kabint a rendelkezésére. Pénteken érkezett a nagymufti Durazzóba, ahol a hatóságok képviselői, az albán kereskedelmi grémium részéről *Hajrullah* bey és a mohammedánok papjai fogadták. Autón folytatták útjokat Albánia fővárosába: Tiranába, ahol *Ghuillardi* tábornok, az albán királyi hadsereg főfelügyelője várta a nagymuftit.

Másnap a különböző minisztreknél és a diplomáciai testület tagjainál tett látogatást a magyar izlám főpapja, délben pedig *Zogu* királynál jelent meg kihallgatáson. A király a legszivélyesebben fogadta *Husszein Hilmi* effendit, aki üdvözlő beszédet mondott, jelezve, hogy a magyar izlámfelekezet mufetisévé (védnök) választotta meg, majd átnyujtotta a királynak Budapest székesfőváros polgármesterének, a Máv. elnökigazgatójának, a m. kir. kereskedelmi minisztériumnak és abudapesti kereskedelmi-iparkamarának díszes ajándékalbumait.

A királyt láthatólag meglepte a figyelem magyar részről, megköszönte az ajándékokat, elfogadta a magyar izlámfelekezet védnökségét és megigérte hogy el fog látogatni az általa nagyrabecsült Magyarországba és meglátogatja a szent Gül Baba siremlékét is, mely az egész izlámvilágban oly nagy tiszteletnek örvend. A király sokáig elbeszélgetett a nagymuftival, akivel a világháborúban együtt is szolgáltak a volt osztrák-magyar hadseregben, amelyben *Zogu* király mint *Ferenc József* által kinevezett ezredes vett részt.

A nagymufti szállására felvonták a magyar zászlót és az albán előkelőségek részéről sürü meghívásokban van része a magyar izlámfőpapnak díszebédekre.

Kedden este *Zogu* király udvari ebédet adott a nagymufti tiszteletére, amelyen több miniszter, a hadsegédek és diplomaták is hivatalosak voltak.

Husszein Hilmi nagymufti most Albánia nagyobb városaiban propaganda előadásokat tart a magyar izlámról, a Gül Baba akcióról, Magyarország gazdasági helyzetéről, a kereskedelmi kapcsolatokról s mindenütt nagy lelkesedéssel fogadják és utazása túlmegy egy egyszerü udvariassági tényen, amit az albán sajtó cikkei is bizonyitanak, amelyek nagy fontosságot tulajdonitanak az albán-magyar kapcsoltok kimélyitése szempontjából a nagymufti albániai körútjának.

Huszein Hilmi effendi magyar szabású egyházi ornátusban, melyet *Kiss* Árpád dr. tervezett és az Ecclesia r. t. állított elő, nagy feltünést keltett Albániában és a mohammedán papságot is kellemesen lepte meg. Az albán sajtófőnök, továbbá *Ghuillardi* tábornok és *Hajrullah* bey állandóan a nagymufti kíséretében vannak és az albán hatóságok mindenütt a legnagyobb előzékenységgel fogadják s ünneplik a magyar autonóm izlámfelekezet főpapját.

A Budai Katholikus Kör Pálffy-téri dísztermében nagy és előkelő közönség jelenlétében rendezte idei első müsoros böjti estjét. Az est kiemelkedő pontját *Hász* István dr. tábori püspök beszéde képezte. A nagyhatású ésnagy tapssal jutalmazott beszéd után az est hangverseny-müsorán *D. Szerémi* Magda hegedüművésznő, *Szelényi* Stella énekművésznő, *Nilhelmus* Henry zongoraművész-zenetanár szerepeltek nagy és megérdemelt sikerrel.

Müsoros böjti estét rendezett a „Budai Katholikus Kör" március hó 17-én, csütörtökön este fél 7 órakor a Kör dísztermében. Müsorán szerepeltek nagy sikerrel dr. *Ágoston* Géza árvaszéki elnök, vetített képekkel kisért előadása a Szentföldről. *Arlal* Sándor hegedüművész, *Hajdk* J. Albert a Budai Zeneakadémia tanára tárogatón, *Bozóky* Magda énekművésznő, *Türkössy* Antal gordonkaművész és *Wilhelmus* Henry zongoraművész.

Szép ünnep keretében ülte meg a *II. ker. Iparoskör* a márciusi nagy nap évfordulóját, amikor a társasvacsora keretében a himnusszal megnyitotta és *Lendl* Adolf dr. elnök üneplő szavával bevezetett estén

LUGMAYER JÓZSEF DR.

mondot tnagyhatású beszédet, amelyben gazdasági szempontokból méltatta március 15-ét. A lelkes taps és éljenzés után *Koronczay* László szavalta el a Talpra magyar és Mi nem feledhetünk című költeményeket, azután két apró, lányocska: *Horváth* Bözsike a „Márciusi éneket" és *Mészáros* Ilona „Az új március" című költeményt szavalták el aranyosan, kedvesen. *Virdg* Béla szerkesztő a nagy magyar össiégből a magyar jövendőre következtetett, — *Lendl* Adolf dr. pedig a turáni részeken tett tanulmányútjáról, *Ur városáról* és arról a nagy, négyezeresztendős emlékműről beszélt, amely a turáni népek őskulturáját bizonyítja a Taurus hegyszakadékában, amely szerint a turáni népek hozták az északon lakó népeknek a búza, szőlő és gyümölcstermelést. A szép estét *Gergely* Péter elnök köszönete fejezte be, aki az előadóknak fejezte ki a kör hálaját.

Cimtáblákat szép és tartósakat jutányos áron készit Budának elismerten legjobb cimfestővállalata: VÁLI GÁBOR és társa. II., Iskola-utca 15., telefon: 52-6-22.

MENYASSZONY képek Blahosnál, Fő u. 18

Snapszerversenyt rendez *Gath* Ferenc dr. tanácsnok II. ker. előljáró elnöklete alatt működő *szerdai kuglizó társaság* április hó 5-én este pont 8 órakor a II. ker. Iparoskiör (II., Batthyány-tér 4. I. em.) összes helyiségében. Ez lesz a kuglizó társaság tavaszi összejövetele.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Sakk-díj kiosztás

Sikerült működvelői előadást rendezett vasárnap délután a *Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Kulturegyesülete.* Az előadás után a Hajas-féle vendéglő nagytermében ünnepi vacsora volt, amelyen az egyesület tagjai nagyszámban vettek részt. A megjelentek melegen ünnepelték a sakkverseny és asztali tenniszverseny győzteseit, s különösen *Tandary* Istvánt, a sakkosztály elnökét az egykori kerékpárbajnokot, akinek buzgó fáradozása teremtette meg a szép eredményeket. Az elnöklő *Szombathy* Kálmán megható szavakban vázolta az egyesület nemes céljait, ideális törekvéseik, majd méltatta *Tadary* István önzetlen, hazafias munkásságát és a lelkes hallgatóság szünni nem akaró éljenzése között az egyesület díszoklevelét nyújtotta át, aki mélyen meghatva, hálásan köszönte ezt meg. Ezután a díjakat osztotta ki *Szombathy* Kálmán, aki kézfogással gratulált a győzteseknek. *Kopper* Gyula ügyvezető elnök mondott ezután köszönetet mindazoknak, akik az est sikeréhez hozzájárultak, különösképen pedig *Szombathy* Kálmánnak, akit hosszasan és ősznte melegséggel ünnepelt a társaság.

Hangulatos esték a SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN
Fehér és Neményi
szalonzenekara
és ifj. Suky Tóni
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

MINDENNEMÜ
TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-98

KEMÉNY VILMOS
nagyvágó mészáros és hentes
budai üzletét megnyitotta
I., HORTHY MIKLÓS-ÚT 56. SZ.
kiváló minőségü húsárúk, felvágottak
Főüzlet: Központi Vásárcsarnok 26/A. Telefon: 66-9-61.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

Cipő?
csak **Zi-La** márka
Budán kizárólag
I. Horthy Miklós-út 41. sz.

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK, ízléses kiállításban, a Budai Napló nyomdájában, I., Bors u. 24. Tel.: 502—96.

Husvéti tojások Dreher-Mauls csokoládéból

Budai családok

Annyira szokatlan Budán, hogy bármely intézmény foglalkozzék a régi budai családokkal és az azokhoz füzödő hagyományokkal, hogy szinte leküzdhetetlen akadályokkal kell megküzdenünk, amikor a

BUDAI ALMANACH

részére gyüjtjük a budai családok történetét, mely szorosan összeforrott Buda történetével.

A Budai Napló idevonatkozó közleményei azonban mégis megtörték a jeget, sikerült már felkeltenünk az érdeklődést e családok körében és igy sikerült egyúttal sok olyan érdekes adatot, amely a már-már feledésbe ment, de a hagyományokban még élő, a közelmúltban szereplő családokra vonatkozó érdekes adatokat megmenteni. Ilyen érdekes adatokat szolgáltat az alább közölt és a *Gundel* családra vonatkozó közlemény:

Gundel család

Gundel Károlyék ezüstlakodalma alkalmából érdeklődésre tartott számot, a család származása. Atyja *Gundel* János, született 1844-ben Ansbachban Bajorországban. 1857-ben jött Magyarországra *Gärtner* Györgyhöz, nagybátyjához, akinek a *Retek utcában* volt vendéglője, Onnan előbb a Délivasut, majd a régi Gránátos utcai *„Régi zenélő órához"* cimzett vendéglőben, utóbb a Nádor utcai *„Frohner"*, később *Continental* szállodában dolgozott. Ezalatt és külföldi utazgatásai alatt gyarapitotta ismereteit és megtanulta az összes nyugati idegen nyelveket. 1869-ben elvette *Kommer* Antal vendéglős leányát és átvette a Királyutcai *„Bécsi sörházat"*, melytől két év mulva megvált és megvásárolta a Józseftéri híres *„Blumenstöcklit."* Ezt azelőtt kevéssé ismerték, de az öreg *Gundel* átalakította, fellendítette, 1897-ben átadta sógorának és visszavonult a magánéletbe. 1880—90 között 5 gyermeke született. 1890-ben átvette az *„István főherceg"* szállodát a Tudományos Akadémiával szemben, amely a 90-es évek irodalmi és politikai életének központja volt. Ekkor már fővárosi biz. tag, a vendéglősök ipartársulatának elnöke, több nagy vállalat igazgatósági tagja és a régi jó Budapest közismert és szeretett „Gundel bácsija" volt. Harmadik fia, *Károly* 1883-ban született, már gyermekkorában élénk érdeklődést tanúsított atyja iparával szemben és alig tiz éves korától kezdve az iskolai szünidők alatt diákoskodásának szabad óráiban *elsajátította a szakács mesterséget*, az étteremben pedig borfiu volt. A kereskedelmi akadémián befejezett tanulmányai után Párizsban, majd Németországban képezte magát tovább, 1904-ben hazatért, hogy önkéntes évét leszolgálhassa. Azután a Nemzetközi Hálókocsi Társaság tulajdonában levő „Tátralomnic" igazgatósága hívta meg titkárnak. Működése annyira kiérdemelte a vállalat elismerését, hogy egy év mulva rábizták a Csorbatói telepet, az akkor épült *„Palota"* szállóval együtt. Az alig 23 éves *Gundel* Károly volt akkoriban a legfiatalabb fürdőigazgatója az országnak. 1907 februárban nőül vette *Blasutigh* Margitot és a második Csorba-tói szezónt már a fiatal pár együtt vezette. 1908-ban a Hálókocsi Társaság mind két telepének vezetésével megbizta. 1910-ben átvette a városligeti *Wampetich* vendéglőt, amelyet felvirágoztatott és ma is birja még. A világháborúban 1914 július végétől teljesített frontszolgálatot, mint tartalékos hadnagy és öt gyermekes családapa létére a szerb és orosz harctéren összesen 43 hónapot töltött el. 1918 elején *századosi ranggal* és számos kitüntetéssel helyezték vissza Budapestre. 1918 őszén tért vissza a polgári életbe. 1920-ban már a *Royal* éterem bérlője. 1927 májusában átveszi a *Gellért* restaurant bérletét, s a hatalmas vállalatot öcscsével, *Ferenccel*, aki szintén magas képzettségü világlátott szakember, azonkivül legidősebb fiával együtt vezeti közmegelégedésre *Gundel* Károly!

A KIS ROYAL ÉTTEREMBEN
Budán, I., Márvány-utca 19.
Minden este
PERTIS JENŐ
cigányzenekara muzsikál
Telefon: 52-0-46

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

Kedves zene minden este a
Császárfürdő étteremben

Régi márványsirkövek
ujjáfaragva és csiszolva
a forgalmiár feléért!
Uj fekete és szürke
gránitsirkövek
gyári árban, igen olcsóe
Szabó és Zanotti
X., Kőbányai-út 43 b. Tel. J 404-33
Villamosmegálló az Északi főmühelynél

Igazi budai hangulat
jó borok, pompás konyha, esténkint szalonzene
a vendéglőben a „101"-hez
Krisztina-körút 101

Legfinomabb sajáttermésü
Tokaji borok
Pecsenye 1 liter P 1.--
Furmint Szamorodni 1 „ (édes) P 1,30
4 puttonyos 1925-os aszu 1/2 lit. P 2.50
Palackbetét 30 fillér
I. Kékgolyó-u. 17 Tel. 537-61.

A vándorló gimnázium
— A barakból az utcára —

Amint értesülünk, Buda középskolai oktatásügyét a közeljövőben nagyobb változás éri. A második kerületben tudvalevően négy fiúközépiskola van, ú. m. az állami Mátyás király reálgimnázium, az állami Toldy Ferenc reálinkola, a kir. kath. egyetemi reálgimnázum és az érseki kath. reálgimnázium. Mind a négy intézetre nagy szükség van, amit a népszerűségük is igazol, de valamennyi között a

MÁTYÁS KIRÁLY REÁLGIMNÁZIUM

a maga több, mint 700 (hétszáz) növendékével a legnépesebb, sőt az ország legnépesebb intézetei közé tartozik, bár alig tekint 12 éves multra vissza. Az iskolát az eddg elért eredményei és az abban uralkodó kiváló szellem az egész kerületben közkedveltté tették. A sors és az intéző körök pedig elég mostoha bánásmódban részesitették.

Már évek óta (közel tiz éve) a Csalogány- és Görgey Artúr-utcák között disztelenkedő négy baraképüeltben húzódik meg.

Se tornaterme, se rajzterme, se udvara, se speciális előadótermei (fizikai és természetrajzi) nincsenek, de még dísztermе sincs. Az épület alatt nincsen pince, az egészségügyi követelményeknek nem felel meg. Éppen ezért teljes elismerés illeti meg az intézetnek nemcsak önfeláldozó kiváló tanári karát, akik között nem egy tudós akad, hanem azt az ifjúságot is, amely ilyen mostoha körülmények között csendben, de annál eredményesebben dolgozik.

*

Ez az iskola van most a budai iskolapolitika előterében.

Annak dején elmulasztották az iskola mellett elterülő és kis házacskákból álló hatalmas komplekszumot megvásárolni és egy a kor követelményeinek megfelelő kőiskola épületet emelni. Hely lett volna, de talán pénz nem volt vagy nem is gondoltak egyáltalán vele az illetékes tényezők.

Már most az történt, hogy a mellette levő telken épült egy hatalmas bérház, amelynek a lakói **a földszinti iskola füstjétől sokat szenvednek.** Bizottság vizsgálta meg az esetet és ennek javaslata alapján az épület tulajdonosa, **a székesfőváros, felmondott a reálgimnáziumnak,** amelynek még **ez év végén ki kell onnan költözni,** pedig a kerület polgárságának éppenaz a környék felel meg a legjobban, sőt a Hűvösvölgy, a Zugliget s még a távoli falvak (Budakeszi, Hidegkút stb.) ifjai is villamossal könnyen elérhették.

Hogy az iskolának a jelenlegi helyéről el kell költöznie, az ellen már senkinek sem lehet kifogása, hiszen az egészségre veszélyes, sőt az épület

3-4 szobás- VILLÁKAT
építünk **eladásra,** a meglévőkhöz hasonló kottagerendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

már maga is életveszélyes. Az azonban a polgárságra nézve nem közömbös, hogy hová kerül. Erre nézve több megoldást emlegetnek.

Legkedvezőbb volna, hogyha a közelben levő csalogányutcai tanítónőképző intézetet alakítanák át az iskola céljaira. Ott el lehetne helyezni a 13 osztályt és az előadótermeket. De akkor elveszti Buda a tanítónőképző intézetet, ami jelentékeny kárt okozna a leánynövendékeket ellátó polgári családoknak. A képzőt, mely nincs helyhez kötve, máshol könnyen el lehetne helyezni.

Ettől a gondolattól azonban az illetékes körök, — úgy látszik, — fáznak.

Katonáék bizonyára nem szívesen engednék át a Pálffy-téri kaszárnyát, de a nagy forgalom miatt kissé bajos is volna.

Az összes fővárosi elemi iskolák a maguk helyén céljaiknak annyira megfelelnek, hogy egyikbe se lehetne a reálgimnáziumot telepíteni, holott már sokan kombinációba vették pl. az Áldás-utcai és a Városmajor-utcai, esetleg a Vérmező-utcai elemi iskolát.

Legmakacsabbnak tartja magát az a terv, hogy a Ferenc József intézetet megszüntetik és oda telepítik az iskolát

Szakkörök szerencsétlennek mondják ezt a megoldást, hogy egy közös épületben helyezzenek el két azonos jellegű középiskolát. Ugyanis csak az internátust törülnék a Ferenc Józsefben, de a kir. kath. egyetemi reálgimnázium megmaradna. Ez az együttélés **mind a két iskolát megakadályozná a fejlődésben,** elkerülhetetlen surlódásokhoz vezetne, a tornaterem, rajzterem, udvar és játszótér kérdése nem volna megoldva, fekvésénél fogva különösen a perifériák lakóit egész életrendjükben károsan befolyásolná.

Remélhetőleg a kultuszminiszterium illetékes ügyosztálya alaposabb megfontolás után ennél a tervnél jobb megoldást fog találni.

Az érdekeltek kíváncsian várják a fejleményeket, és mi is figyelemmel kísérjük az eseményeket, hogy olvasóinkat, — akik közt nagy számban van érdekelt család, — idejében tájékoztassuk.

Augsburg—Müncheni tanulmányi kirándulása előtt március 18-án mutatkozott be a várbeli *Szilágyi Erzsébet-leányliceum* énekkara a Zeneakadémián. *Hollóssy* Béla főigazgató bevezető beszéde után a külföldi előadások műsorszámai tadta elő a hajlékony, frisshangú kórus, melynek fegyelmezett, muzikális előadása a vezető tanárnő, *B. Sztojanovits* Adrienne hozzáértő, lelkes munkáját dicséri.

Gyász. Özv. *Schneller* Adolfné szül. *Vurglich* Matild 80 éves korában Zalaszentgróton meghalt. A nagyasszonyt, akit szívjósága és műveltsége révén az egész Túladunán tiszteltek, Szombathelyen temették el a családi sírboltban. Nővére volt néhai Vurglich Ágoston felsőörsi prépost-prelátusnak, a balatoni kultusz egyik lelkes apostolának. Széleskörű rokonság gyászolja, köztük fia: Schneller Jenő m. kir. kormányfőtanácsos, zalaszentgróti esperesplébános, Ilona és Ella leányai.

Lelkigyakorlatokat tartott a városmajori templomban márc. 17., 18., 19-én a Szent Klára egyesületnek és tart folytatólag márc. 21., 22., 23-án délután fél 5 órakor az Oltáregyesület, Karitasz szakosztály és leánykongregációnknak és márc. 21., 22., 23-án este fél 7 órakor a Credo egyesület, Budai Urak Kongregációja, az Egyházközség Képviselőtestülete férfitagjainak *Kriegs-Au* Emil.

Magyar-bolgár-albán kapcsolatokról tartott érdekes előadást *Watsbecker* Antal szaktanácsadó a *Galanthay Glock* Tivadar tábornok elnöklete alatt működő „Magyar Nemzeti Szövetség' ülésén e hó 17-én este. Ezt megelőzte *Sándor* János tanár rendkívül értékes előadása a magyar cserkészcsapat útjáról Bolgárországban és a magyar-bolgár cserkészkapcsolatokról. Az előadásokat nagy gonddal rendezi dr. *Puskás* István főtitkár.

Országos Gazdakör március hó 20-án, vasárnap délelőtt 10 órakor VII., Podmaniczky utca 45. sz. a., a „MOVE" nagytermében rendezi közgyűlését, amelyen szakszerű előadások során a kisgazdaközönség összes kérdései megvitatás tárgyát képezik.

„Céhbeliek" nagy képzőművészek társasága VII. reprezentativ kiállítását, amelyen számos budai művész vesz részt, március hó 20-án vasárnap d. e. 11 órakor a Nemzeti Szalon Erzsébet téri kiállítási palotájában ünnepélyesen megnyitja.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Fajborok
palackban és kimérve
KÁLLAY MIKLÓS
Kállósemjéni szőllőtelepének Budai lerakatában
II., Margit-körút 27. kaphatók

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást
MERT BIZALMAS KEDVES SZOBÁIMBAN TÉLEN is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és a jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. a TROMBITÁS vendéglő tulajdonosa II., RETEK UCCA 12

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

A Hazai Bank igazgatósága folyó hó 12-én tartott ülésén megállapította 1931. üzletévi mérlegét és zárószámadásait. A Hazai Bank XXXVII. üzletévi rendes közgyűlése az 1931. üzletévre vonatkozó mérleget, valamint az igazgatóság összes javaslatait elfogadta és elhatározta, hogy a kimutatott 876.170.01 P összegű tiszta nyereségből osztalékra részvényenkint 2.40 pengő (6%), vagyis 600.000 P, a tartalékalap javadalmazására 125.000 P, az ingatlanok értékcsökkenési tartalékának növelésére pedig 25.000 P fordíttassék, míg 73.670.24 P az 1932. üzletév számlájára vitessék át. Az osztalék a XXXVII. sz. osztalékszelvény beszolgáltatása ellenében a társaság pénztáránál folyó hó 23-tókezdődőleg kerül kifizetésre. A közgyülés ezekután az igazgatóság és felügyelőbizottság eddigi tagjait újra megválasztotta. Uj tagként *Milos* György m. kir. kormányfőtanácsost, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület vezérigazgatóhelyettest választották be az igazgatóságba.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatóság március 14-én tartott ülésében megállapította az 1931. üzletév mérlegét. A zárszámadások 1,066.601.07 aranypengő tiszta jövedelmet mutatnak ki. Az igazgatóság a közgyűlésnek azt a javasolja, hogy részvényenkint 5%, azaz 2 aranypengő fizettesék ki az alapszabályszerű levonások után fennmaradó felesleg 391.574.22 aranypengő pedig a jövő év számlájára vitessék át. A takarékpénztárnál könyvecskékre, pénztárjegyekre és folyószámlán elhelyezett betétek összege 57.3 millió pengő. Az intézet mobil jellegű vagyonrészei és pedig: készpénzvagyona, bankári követelései, váltótárcája, az értékpapir-lombardüzletben kihelyezett pénzei, állami, közhatósági kölcsönökbe és más közforgalmú értékpapirokba fektetett tőkei 51.9 millióra rúgnak. A pénzintézeti és vállalati érdekeltségek 12.5 millióval szerepelnek a mérlegben. A jelzálogkölcsönök állománya 26 millió pengő, melyre 23,436.000 pengő értékű záloglevél van kibocsátva. A főváros legforgalmasabb helyein épült házakba fektetett ingatlanvagyona úgy, mint az előző évben, 2,384.000 pengővel szerepel a mérlegben. Az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az intézet részvényeinek száma a 40 pengős névérték fenntartása mellett 100.00 darabbal 200.000 darabra csökkentessenek. Olykép, hogy a darabokat a Központi Váltóüzlet Részvénytársaságtól megszerezzék. Az igazgatóság meg van győződve arról, hogy javaslata ennek a célnak elérésére az adó- és költségteher csökkentésére, valamint egyéb kihatásai révén megfelel az intézet érdekeinek. A javaslat elfogadása után 200.000 darab 40 pengő névértékű részvény marad forgalomban s az intézet a 8,000.000 pengő alaptőkén felül 9,321.500 pengő nyilt tartalék felett fog rendelkezni.

Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár márc. 18-án megtartott évi rendes közgyűlése egyhangúlag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait és elhatározta, hogy *a tiszta nyereségéből e hó 19-étől kezdődőleg részvényenkint 2.50 aranypengő osztalékot fizet.* A közgyűlés azután a választásokat ejtette meg és az igazgatóságba *Ascher* Istvánt, almási *Balogh* Lórántot, *Buzáth* János dr.-t, *Csupor* József dr.-t, *Faber* Fülöpöt, *Faragó* Andor dr.-t, *Gündisch* Guidó dr.-t, *Koós* Zoltán dr.-t, *Lamotte* Károly dr.-t, *Mónus* Illést, vitéz *Pesthy-Müller* József Leót, *Pető* Ernő dr.-t, *Picker* Frigyest, *Rausch* Aladárt, *Rauscher* Aurél dr.-t, *Sepőcz* Jenő dr.-t, *Szakáll* Gézát és *Szigeti* Jánost, a felügyelőbizottságba pedig *Andrássy* Bélát, *Erdős-Zalu* Lászlót, *Erősdy* Sándort, *Freund* Jenőt, *Halász* Lajost, *Markó* Eleket, *Neuschloss-Knüsli* Kornél dr.-t és *Sebő* Bélát választotta meg. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság *Sipőcz* Jenő dr. polgármestert elnökké, *Buzáth* János dr. nyugalmazott alpolgármestert és *Rausche* Aurél dr.-t, *Sipőcz* Jenő dr.-t, *Szakáll* Gézát alelnökké választotta meg.

Az Angol-Magyar Bank Rt. ma tartotta *Fleissig* Sándor alelnök-vezérigazgató elnökletével (az elnök, gróf *Károlyi* Imre szemoperáció folytán akadályozva volt a megjelenésben) 41. évi rendes közgyűlését, mely jóváhagyta az 1931. üzletév mérlegét és az igazgatóság összes javaslatait elfogadva, elhatározta, hogy a kimutatott 1750.117.16 P tiszta nyereségből 5 százalékos osztalékul 1,150.000 P, vagyis részvényenkint 2·50 pengő fizettessék ki március 16-ától kezdve a tartalékalap gyarapítására 150.000 P, a nyug- és kegydijalapok növelésére 250.000 P fordíttassék, a fennmaradó 200.117.16 P pedig az 1932. üzletév számlájára vitessék át. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság mandátuma lejárván, a közgyűlés az összes lelépő igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat egyhangúlag újból megválasztotta.

Az Orsz. Magy. Ipari Jelzálogintézet március 21ére hívta össze harmadik rendes közgyűlését. A pénztárkészlet 464.036 pengő, a rendk.vüli tőkevisszafizetések összege 368.308 pengő; az értékpapirok tétele jóval alacsonyabban van fölvéve, mint a multévben és 376.590 pengő értékkel szerepel. A jelzálogkölcsönök 25.240.554 pengő értéket képviselnek, míg adósaitól 573.884 pengőt követel a Jelzálogintézet. A nyereség jóval nagyobb, mint 1930-ban volt: 94.641 pengő, míg átmeneti tételek címén a vállalat 332.259 pengő értékű vagyont mutatott ki. Az intézet a mult évben 362.151 pengő kamatjövdelmet ért el és az alapítási költségekből, a záloglevélkibocsátási kötvényekből, valamint a berendezésből 70.669 pengőt írt le.

A Nemzetközi Vásár technikai osztálya már a városligeti irodában működik. A városligeti területen megkezdődött az építkezés is. Csütörtöktől, március 17-től kezdve, ezért a vásár technikai osztálya már az Iparcsarnok déli kapuja mellett elhelyezett irodaépületben áll a kiállítók és egyéb érdeklődők rendelkezésére.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár *Metzler* Jenő dr. elnökhelyettes-vezérigazgató elnöklésével március 23-án tartotta meg LX. évi rendes közgyűlését. Elnöki kegyelettel emlékezett meg az intézet halottairól, elsősorban nagyérdemű elnökéről, *Wolfner* Józsefről, majd *Bangha* Gyula dr., *Szitányi* Géza és *Halász* Frigyes dr. elhunyt igazgatósági tagokról, kiknek emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvileg megörökítette. Ezután a közgyűlés elfogadta az igazgatóság összes javaslatait és elhatározta, hogy a kimutatott 1,066.601.07 pengő nyereségből részvényenkint 5%, azaz 2 pengő osztalék kerüljön kifizetésre, a megmaradó 391.574.22 pengőt pedig tartalékolják. Továbbá elhatározták, hogy az alaptőkét 100.000 darab egyenként 40 pengő névértékű részvénynek visszavásárlása és megsemmisítése útján 12,000.000 pengőről 8,000.000 pengőre szállítják le. A Fővárosi Közmunkák Tanácsának alelnöke, *Czabalay* Kálmán dr. indítványára a közgyűlés az igazgatóságnak, a vezérigazgatónak és a hivatalnoki karnak a nehéz viszonyok között elért eredményért elismerését és köszönetét fejezte ki.

Kettőszobás komfortos
nyári lakást
keresek május 15-től szept. 15-ig
dr. Kovács Bálvány-utca 4.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGAT-LANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Telek, ház, lakás

Uj telekparcellázás
Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhelyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni műút mellett, kitünő minőségű, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyújtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán sielés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

VILLANY ÉS RÁDIÓ SZAKÜZLET
RÁDIÓ ANTIQUÁRIUM
Legszakszerübb munkákat a legelőnyösebb árak mellett végzi
TÖRZSÖK JÓZSEF és TRS villanyszerelő, I. GREGUS-U 8 Telefon: 510-29

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fütéssel, melegvízzel, hároméves házban, budai hegyekre szabad kilátással, kettőszoba hallos, komfortos lakás, négy szoba hallos, urasági angol cottage, belső lépcsővel, saját központi fütéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos műépítésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Hidegkúti úton, Star filmgyár mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)
Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Lengyel Pál műbutorasztalos
képkeretező és műasztalos műhelye
Budán, I., Mészáros-u. 3.
Zongora, pianino fényezés, színezés
Restaurálás, átalakitás
Telefon hivó 531-18.

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margit-körút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

GARSZONLAKÁSOK
I., Lógodi-utca 74-76
TELJES KOMFORTTAL: fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással. Étterem, társalgó, telefon. Felvilágositás: A házgondnoknál, vagy STILUS ÉPITŐ R.T.-nál I., Attila-u. 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36.
Rózsa-utca 90. számu földszintes ház telekárban 50/0 kamatozás mellet. Andor-u. 20. sz. alatt 4 lakásos bérház 30 éves adómentességgel 18.000 P-ért. Istenhegyi-út 46/B négyszobás modern villaépület 30 éves adómentességgel, nagy gyümölcsössel, telkek a Pusztaszeri-uton cca 300 □-öl nagyságban, Farkasréten Hóvirág- és Torbágyi-utak között 140-160 □-öl nagyságban. Diósárok-út 12. nagy gyümölcsös eladók
STILUS ÉPITŐ RT., I., Attila-utca 95-99. Telefon: 55-7-44 és 55-8-36

Nem jelszó! Valóság!
hogy
BUDÁN MINDENT MEGTALÁL
ékszerjavitások, brilliánsfoglalások megvárhatók a Budai ékszerjavitóműhelyben
Kár Pestre fáradni!
özv. oroszhegyi Szabó Istvánné
II., Zsigmond-utca 12. ezelőtt Fő-u 45.

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

Ház és kert

A liba májának nagysága sok speciális körülménytől függ, melyek közül a legjelentősebb az egyéni hajlamon kívül a hízlalás módja. Ismert dolog, hogy a *tengeri* a máj növekedésére jó hatással van s így a tengerin hízlalt lúd mája mindig nagyobb, mint az egyéb szemes takarmányokon hízlalté. Azok a hízlalók, akik nagy májat akarnak, ezenkívül *erősen sós eledelt és ivóvizet,* valamint *faszenet* adagolnak, miáltal sok víz felvételére kényszerítik az állatokat s ez a máj rohamos növekedését idézi elő. Ugyancsak jó hatással van minden etetéskor egy késhegynyi *antimon* adagolása, valamint az állatoknak rekeszekben való tartása, hol sem mozogni, sem felállani nem tudnak. A váci hízlalók a Duna partján található *kék agyag* etetésének tulajdonitják a máj erős növekedését. Ezekkel az eljárásokkal 500—700—900 g-os májakat sikerül előállítani. Ami az egyes fajtákat illeti, az emdeni lúddal érnek el szép eredményeket, de hazai irodalmunk szerint a *todrostollú magyar lúd* mája hízlalás után *másfélszer* akkorára megnő, mint bármely másfajta lúdé (tenyésztik Vas megyében, Duna mellékén, Óbecsén). A hízottság fokával a máj nagysága nincsen arányban, amennyiben csak májra való hízlaláskor sok esetben az állat annyira lesoványodik, hogy csak csont és bőr marad rajta, mája pedig az 1.5 kg-ot is eléri.

A január-februárban vetett egynyári virágok egyszer tűzdelt palántáit márciusban *langyos* ágyba visszük ki s ha kellőképen megerősödtek, oda ki is ültethetők.

Halaszthatatlanul fontos munkánk márciusban a Chrysanthemum és Hydrangea dugványozás. Míg decemberjanuárban a koronás fának nevelendő Chrysanthemum fajtákról szaporítunk március hónapban a bokoralakra szánt fajták tömeges szaporítása esedékes.

A világszerte fellépett *kaliforniai* pajzstetű ellen kiadott rendeletet a földmívelésügyi miinsztérium az érdekeltek kérelmére bizonyos részeiben módosítani fogja.

VIRÁGOS BUDA
VIRÁGOSKERTJEIT TERVEZI
TÁBORI JÁNOS
KERTÉPITŐ
I., ÉRD-ÚT 18. SZ.

Vörös salak
az ideális burkolóanyag kerti útak, tenniszpályák részére.
Szállitja: Salakkereskedelmi és Szállitási Vállalat
VII., Dohány-u. 59 Tel.: 42-8-64.

Abszolút komfortos
1—2—3 szobás lakások csempészett fürdőszobával, gáz, villany, erkélyek, loggiák legmodernebb kivitelü kitünően épitett új
SAROKBÉRHÁZBAN
III., Zápor-utca 16/a szám alatt május 1.-ére kiadók, feltünően olcsó bérek
Felvilágositás: *Dr. Krecsányi Kálmán r. tanácsos III. Timár-u. 32. I. 9. Telefonhivó: 620-31.*

Házhoz szállitom
57-8-82 telefonon megrendelt
friss- és déligyümölcs, valamint zöldségszükségletét
Olcsóbb, mint Pesten
BUDAI GYÜMÖLCSHÁZ
II., Szilágyi Dezső-tér 5. Budai Vigadó
Közvetlen termelői összeköttetés

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
TESTE TÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

Husvét és szokásai

A nagyhét komor, mélységes szertartásai rádöbbentik az embert a megváltás hatalmas misztériumára, mely a legnagyobb örömben a husvéti fenséges allelujában olvad fel. A keresthordozó magyarság is véres golgotaútján a négy táj felé való keresztfeszítés minden borzalmát átszenvedte és várja, nagyon várja a trianoni kriptából a feltámadást. A világot is megriasztja hazánk igazságtalan és oktalan feldaraboltatásának szörnyűsége és a legszomorúbb nagypéntek után már hajnallik a magyar husvét: — a mélységekbe hullt nemzet fölött felívelődik a feltámadás glóriás fényözöne. Csak legyen hitünk az Istenben, bizalmunk a nemzet életerejében és akaratunk, elpusztíthatatlan akaratunk a hatalmas összefogásra s akkor nem lesz erő, mely lebéklyózhatja a nemzeti öntudat vezetékén a dicsőséges jövőbe száguldó magyart!

Csak merjünk akarni! és máris a feltámadás útjára vittük a most ájult félelemben vonagló, a gyötrelmek és lélekmérgezések, a legdurvább ösztönök és megalkuvások között véres vargabetűkkel dülöngő magyart.

Jön az alleluja diadala, csak higyjünk az isteni örök igazságban!

A husvét nagy ünnepéhez a nép képzelete sok és változatos szokást kapcsol. Sok helyen már nagy, vagy zöldcsütörtökön kezdődnek a babonaságba hajló szokások. Faluhelyen, amikor a szentmise glóriája felhangzik s a harangok megszólalnak, minden épkézláb ember a templomba siet. Akit pedig valamely munkája otthon tartott az a patakhoz megy, megmosdik benne, hogy elmuljék a szeplője, szemfájása, vagy egyéb ehhez hasonló nyavalyája. Ha sok a patkány a házban, akkor a harangzúgás alatt az asszonynak egy köteg kulccsal kell megkerülni a házat. Ez a legjobb védekezés a patkányok ellen. Ezen a napon ajánlatos a gazdának a gyümölcsösbe is kimenni és sorba megrázni a fákat, hogy felébredjenek téli álmukból. A kereplő is ezen a napon szólal meg a tornyokban, nemcsak faluhelyen, hanem a főváros templomaiban is, míg a harangok jelképesen elzállnak Rómába ,hogy csak nagyszombaton kerüljenek onnan újra vissza.

Zöldcsütörtökön a falu népe zöldséget eszik. a városokban pedig spenotot s ettől a naptól kezdve husvétig a vallásos emberek az éj nagyrészét passzióolvasással töltik. Óbudán, a Rácvárosban s ott ahol még Krisztus kálváriaútja megvan, nagycsütörtökön hosszú sorokban zarándokol a nép stációról, stációra egészen hajnalig, imádkozás mellett.

Nagypénteken nemcsak a falut, de a várost is csend és az áhitat szállja meg. Szigorú böjtöt tart a nép. A városokban templomról-templomra járnak szentsírt látogatni, míg falun járják a keresztutat, a férfiak hajadonfővel, az asszonyok pedig gyászruhában. Ha az utat patak, vagy folyó keresztezi, lábat mosnak, mert ennek gyógyító hatása van.

Nagyszombat már a husvéti örömnek kezdete. A szentmise alatt megszólal már újra a harang és faluhelyen a nép másodszor is nyilvános mosakodást végez.

A budai templomokat ezrével látogatják, ahol a legértékesebb szentségmutatóban őrzik az Oltáriszentséget, a legpazarabb virágdíszben álló szentsír felett. Délután mindenki ünneplőbe öltözik s megszólal a nagyharang a — feltámadásra. Ez a körmenet jelzi a nagyböjt végét.

Vasárnap, husvét reggelén az asszonyok elkészítik a sonkát, a bárányt, a kolbászt, a pirostojást és a sót s elküldik a templomba megszentelni.

Husvét *hétfőjén* pedig megindul a legvidámabb pajzán öntözködés. Falun és városban egyaránt még ma is él ez a pajzánkedvű szokás, melyet ugyan a modernség ki akar kezdeni, de azért évről-évre mégis csak érintetlenül visszatér a husvéthétfői otkolonos locsolás. A fehér és rózsaszín tülibe polyált nyakú üvegekben a színes és illatos rózsavíz kapta az otkolon nevet, amelynek ugyan nem sok köze van Johann Maria Farina eau de cologne-os flaskói tartalmához. Öregek és kis legények az illatszóró szerszámokkal felfegyverkezve be-berontanak a nagy és kis dámákhoz, akik magukat kellető sikongatással fogadjáka széptevésnek ezt a módját, s adják cserébe a tojásfestészet remekeit és a tavasz első virágait a gombluykakba. A vendégváró asztalokon a pompás konyhai csemegék mellett a likörök is ott sorakoznak — a pelyhedző állú ifjakat nagy legényekké avatva.

A locsolás divatjának már a XIV. századból van nyoma a német és angol feljegyzésekben. Hozzánk valószínüleg Németországból került ez a szokás és a XV. században már hétfőn jártak a férfiak, kedden a leányok locsolkodnis ugyanakkor az asszonyok lábát is megöntözték. Már akkor az volt a hit, hogy a megöntözött leány nem marad pártában s ezt hiszik ma is sok vidéken, ahol a legények vagy a szivárványos kúthoz, vagy a patakhoz viszik a leányokat és csuromvizesre öntözik. A Mátra alján vízhányó hétfőnek hívják husvét másodnapját, és itt azért locsolják meg alaposan a leányzót, „hogyha férjhez megy, hadd legyen belőle friss menyecske."

Óbudán derüs hangulatban, apák a fiaikkal járják együtt a lányos házakat és a kis fiucskák öntözésközben a következő versikét mondják:

Itten e ház udvarában szép kis bimbó nő.
Nevelje majd szépre, jóra a jó Teremtő.
Vizet hoztam a tövére, szálljon áldás a (fejére,
Istenemtől ezt kérem. Piros tojás a bérem.

Kapják is a sok szép piros tojást, úgy itten, mint faluhelyen, ahol nemcsak befestik, hanem hímessé is teszik a néplélekkö ltőiességét, közvetlen érzéseit rákarcolva, rárajzolva. A díszítés változatosságában oly gazdag a képzelet, a kis tér kitöltése, a komponálás olyan erejére vall, hogy mi városiak, csak elbúsultan nézhetjük a cukorkaüzletek kirakatainak sablonos holmiját. Természetesen a szerelem van itten is a cselekvések tengelyében s úgy az öntözés, mint a tojás-adás a szerelmes szíveknek a kicserélése. Ma is látunk még Hont megyében rózsa és nefelejts közé írt szerelmes sorokat a hímes tojásokon és Nográdban tulipános girland közepébe sokszor írják a leánykák:

Zöld erdőben illatozzál,
Kedves rózsám hű légy hozzám.
Siron innen, siron tul,
Éljünk rózsám boldogul.

Az erdélyi hímes tojásokon ugyanazokat a díszítéseket találjuk, mint a varrottasokon. Nemcsak boldog szíveket cserélgetnek így husvét hétfőjén, hanem sok hímes tojáson magábanálló szomorú-szives rajzú tojás hirdeti:

Hamis szivet bírtál,
Engem ámítottál,
Egy szivért, két szivért
Máshoz sóhajtottál.

Baján nem tojást, hanem husvéti almát készítenek szép virág és levélrajzzal. A locsolás mellé a legények sok helyen fűzfavesszőből font korbáccsal tréfásan hármat-négyet suhintanak az otkolonnal megöntözött hajadonra. Merthogy az asszony verve jó!

R—w.

Buda bírái kétszáz év előtt

nagy változatossággal követték egymást. Névsorukban ma már teljesen elfelejtett neveket találunk. A *Budai Almanach* összeállításakor keressük a leszármazókat, azonban nem találjuk. Alább közöljük a nagy multnak Buda kétszáz év előtti történelmének megalapozói neveit, kérve azokat, akik a családokról tudnak valamit értesítsenek bennünket.

Zaunackh János kereskedő 1707—1711-ig vezette Buda város ügyeit. Sauttersheimbi Sauttermeister Frigyes kereskedő 1711—1719-ig. Kepeller Rudiger Gáspár városi tisztviselő 1719—1722-ig. Vánosy Ferenc Kristóf Gáspár városi szindikus és apostoli itélőmester 1722—1724-ig. Kepeller Rüdiger Gáspár 1724—1739-ig. Depré Xav. Ferenc 1730—1737-ig. Christen Antal sebész 1738—1739-ig. Cetto Antal Jakab helyettes 1739—1741-ig. Cetto Antal Jakab 1741—1751-ig. Neuhauser Ferenc Tamás városi tisztviselő 1754—1755. Klinglmayer József városi tisztviselő 1755—1765-ig. Balásy Ágoston városi tisztviselő 1765—1769-ig. Szlatinyi Ferenc helyettes Pestmegyei esküdt 1782-ig. Paviánovics János városi tisztviselő 1788-ig. Szlatinyi Ferenc újólag 1788—1789-ig. Margalics János Pestmegyei főszolgabíró 1790-ig. Kramerlauf (Kalmárffy) Ignác városi tisztviselő 1792-ig. Laszlovszky Ferenc városi tisztviselő 1795-ig. Balásy Ferenc városi tisztviselő 1797-ig. Kalmárffy Ferenc városi tisztviselő pedig 1797—1825-ig kormányozták Buda városát. — Ugyanekkor a polgármesterek névsora, akik rangban sokkal kisebbek voltak, mint a birák a következő volt: Ebenhoffeni Prenner Farkas Endre Lipót császári kapitány és városi főkapitány 1687—1688-ig. Küchl Miklós és Leink Henrik helyettes 1688-ban. Salgári Salgáry Péter császári postamester 1688—1692-ig. Ungar (Unger) János György kereskedő 1692—1695-ig. Bösinger Ferenc Ignác patikus 1695—1698-ig. Sautterheimbi Sauttermeister Frigyes kerskedő 1690—1701-ig. Ujólag Bösinger Ferenc Ignác 1702. Sautterheimbi Sauttermeister Frigyes újólag 1702-ben. Most egymásután váltakozik Bösinger Ferenc Ignác 1702—1705., majd Sauttermeister Frigyes 1705—1710-ig. Baitz János Keresztély 1710—1712-ig. Zaunack János kereskedő 1712—1737-ig. Perger János Benedek ugyanig. Vánosy Ferenc Kristóf városi szindikus 1727—1730-ig. Dillmann János Sebestyén ismeretlen foglalkozású 1737-ig. Perger János Bendek ugyancsak ismeretlen foglalkozású polgármester 1737—1739-ig. Schultz Lőrinc helyettes 1741-ig. Sauttersheimbi Sauttermeister József kereskedő 1741—1751-ig. Cettó Antal Jakab kereskedő 1754-ig. Sauttermeister József Manó 1755—1768-ig. Klinglmayer József városi tisztviselő 1768—1786-ig. Pavianovics János helyettes 1787—ig. Szlatinyi Ferenc 1789-ig. Margalics János helyettes 1787—1795-ig. Laszlovszky József 1795—1800-ig polgármesterkedtek Budán.

A magyar kereskedelem

tulajdonképen Budán indult meg. Amint a régi római birodalomban minden út Rómába, a fórumra vezetett, úgy Magyarországon minden út Budár avitt, melyet árúmegállítási jogánál fogva ki is használt. A fő sarkalatos privilégiuma a városnak a vásártartási jog volt. Buda e jogot már a XIII. században nyerte el és így a kereskedelmi tevékenység falai között igen élénk volt. A középkorban nemcsak a hivatásos kereskedők foglalkoztak adás-vétellel, hanem a kisiparosok is, sőt mivel kereskedőcéhek nem léteztek még akkor, az alkalmi kereskedők nagy tömege működött közre az árú közvetítésében. A városban alig volt polgár, aki adásvétellel valamiképen ne foglalkozott volna. Az áruforgalom lebonyolítását a vásárok intézték, amelyek nemcsak az ország különböző vidékei között létesítettek kapcsolatot, hanem a nemzetközi forgalomba is bekapcsolódtak. Voltak olyan árúcikkek, amelyeknek tetemes mennyisége előbb érintette Budát, mint Bécset. Ezek voltak a keleti cikkek, amelyeket Konstantinápolyból a genuaiak szállítottak a Duna torkolatához és onnan szárazon, Brassón keresztül hozták Buda felé, a jellegzetes, óriási térfogatú, egy-egy kis ménes által vontatott brassói oláh szekeren, majd a budai hajósok azt vizen vontatták lovaikkal felfelé. A keleti árukról világosan mondják a nyugati németek, hogy a Dunán felfelé viszik őket s Budán keresztül vándorolnak egész Amsterdamig. Buda város abszolut hatalmával a polgárok mindennapi életét, munkáját, szórakozását és szokásait irányította s így természetesen a hetivásárok rendjére is nagy befolyást gyakorolt. Szigoruan megszabta a tanács, hogy mivel, hányan foglalkozhatnak, hol és mennyiért árúsíthatnak. Az áraknál hatósági árszabást írt elő. A piacon meg volt az állandó helyük a mészárosoknak s ez a hely volt a piacnak a főhelye. A mészárosok mögött a vad-árusok helyezkedtek el, akiknek közönséges hust kimérni szigoruan tiltva volt. A mészárosok mögött a vadárusokkal egysorban következtek a zöldségárusok, míg a tyukos kofák a mészárosokkal szemben lévő sarokháznál kinálták az áruikat. A sajtosok a kenyeresek sorát folytatták, a gyümölcsösök sora pedig a Nagyboldogasszony temploma körül kezdődött. A henteseknek nem volt szabad máskor, csak a hetivásárok napján árusítani portékájukat s nem volt szabad a mészárosokkal egysorban helyet foglalniok, tőlük feltűnően elválasztva árulhatták csak a zsirt, a szallonát és a füstölthust. A külföldi kereskedelemben a legjelentősebb cikkek a borok, a bányatermékek, a marha, a bőr és a gyapju volt. Sajnálatos, hogy a török hódoltság alatt a középkorban olyan magas foku magyar ipar és kereskedelem teljesen leromlott, sőt meg is állt. Buda tanácsa a külföldi kereskedőkkel és tulkapásaikkal szemben statumokat hozott s ezzel védekezett. Csak a városban dívó és szokásos mértékekkel és mérlegekkel volt szabad az árukat kimérni. Másnak, mint budainak árut eladni nem volt szabad, ha az idegenek árúkat vettek az országban, azokat elvesztés terhe alatt ki is kellett vinni. Egyébként idegen csak akkor vehetett hazai árut, ha belföldi azt meg nem vette. Belföldi kereskedőnek külföldivel társaságba lépni tilos volt. Alkusz nélkül az idegen kereskedő árúját el nem adhatta, ha ez nem kelt el, úgy köteles volt Győr felől kimenni az országból anélkül, hogy más vásárba mehetett volna. Csak nagyobb mennyiségben adhatta el árúját az idegen. Ennélfogva Budán a vásáron idegen kereskedőnek nem volt szabad kereskednie, idegen kereskedő magyar földön magyar árúkkal nem kereskedhetett. Az idegen kereskedőnek csak saját hazájából hozott árút volt szabad eladnia, vagy csak a saját hazája részére volt szabad vásárolnia. Ez volt ebben az időben a hazai kereskedelemnek hatályos védelme.

Polgári szabadság

virágzott a mult században Budán és a többi magyar városok ki voltak véve az országos hatalom, az országos törvények és hatóságok alól és közvetlenül a királynak a fennhatósága alá tartoztak és ezt a XIII. században érték el. A városi törvénykönyvben a polgárokat csakis a király iránti hűségre és engedelmességre intették. A városok pénzáldozatokat hoztak, egyéb támogatást is adtak és ezen a réven autonomiájukat, vagy azoknak kiterjesztését, szinte azt mondhatni, megvásárolták. A városok önkormányzati szabadsága a XIII. században oly magas fokra emelkedett, hogy ez páratlanul áll a magyar történelemben. Államot alkottak az államban. Buda ügyeibe még a király is csak bizonyos esetekben szólhat. Beleavatkozás csupán a felségsértés bűneire, a biró itélkezésével szemben való felebbezésre és a biróválasztás helybenhagyására vonatkozik. A király felhatalmazására a budai várnagy, a tárnokmester és a kamaragróf is beleavatkozik itt-ott Buda ügyeibe. A budai várnagy helyettesíti a királyt az új bíró és az esküdtek bemutatásakor. A tárnokmester szintén ezekben az ügyekben és az igazságszolgáltatás terén jár el a király helyett. A kamaragróf csak a pénzverő polgároknak a kamarát és pénzt illető ügyeibe szól bele. Az esztergomi érsek az új plebánost erősíti meg és csupán a polgárok lelki

A bor

Irta és a Budai Polgári Kör pénteki borgazdatársaságában előadta:

Benedek Sándor

a Közigazgatási Bíróság másodelnöke

Hogy én most ebben a bizalmas baráti társaságban a borról tartok előadást, annak két főoka van.

Az első ok egyéni vonatkozású s nem más, minthogy ma Sándor napja van s három nap mulva Benedek napja lesz, én pedig Sándor is vagyok, Benedek is. Utóbbi minőségemben közelebb állok a borhoz. Hogy miért, mindjárt kiderül.

Két híres történetíró, Pauler Gyula és Pór Ferenc nem tudtak megegyezni abban, hogy a XIII-ik század elején szerepelt *Bánk bán* és *Benedek* vajda külön személyek voltak-é vagy nem, abban azonban egyetértettek, hogy a Benedekek a Bor nemzetségből származtak (de genere Bor). Ez alapon én a boratyafiságot vállalom, kis b-vel is, nagy B-vel is.

A másik ok tárgyi természetű s kapcsolatos azokkal a kitünő előadásokkal, melyek itt a télen dr. Szlávik Ferenc és Szombathy Kálmán ajkairól elhangzottak. Szlávik tisztelt borgazdatársunk tőle megszokott tudományos készséggel fejtegette az alkohol káros hatásait, Szombathy barátunk pedig azt az igen érdekes, de vitatható axiómát állította fel, hogy lehet busulni bor nélkül is. Már akkor elhatároztam, hogy én ehhez a bor körüli utazáshoz beszállok. Ebben a szándékomban aztán megerősített egy hirlapi közlemény ,mely szerint itt, a mi kerületünkben nagyon elszaporodtak volna a borestélyek s aggasztó lenne a borfogyasztás. Én mint ujságíró kezdtem a pályafutásomat s így nem tarthatok mindent szentírásnak, ami nyomtatásban megjelenik. Ezért statisztikai adatok után néztem és találtam is.

A fővárosi statisztika i hivatal évkönyve szerint, Budapest borfagyasztási adóbevétele az 1926. évben 4 millió 882.000 pengő volt, mely a következő két évben egy-egy millióval csökkent. A vigalmi adóból pedig 1923-ban 3 millió folyt be, mely 1929-ben 1 és fél millióra zsugorodott le. Ez a két adat egyáltalában nem bizonyítja, a borfogyasztás emelkedését. Valószínű, hogy a folyó évben lesz valami emelkedés, mert 1931-ben nagy bortermésvolt (3.620.000 Hl). Ebből csak 269.000 hektolitert sikerült exportálni, tehát a belföldi fogyasztásra fejenkint 38.6 liter maradt. Persze ennek a tekintélyes része még a termelő pincéjében várja a korcsmárosokat és a keresztelőt.

Hogy a Viziárosban, vagy egyáltalában Budán a borfogyasztás az országos átlagot meghaladná, arra nincs különleges ok, az ellenkezőre azonban igen. Én 48 év óta vagyok budai polgár s mikor a szél ide sodort, még jó részben virultak a híres budai szőlők s tele voltak a hordók, melyeken a fekete macska fült. Az 1879-ben Pancsováról útnak indult filloxera azonban elpusztította ezeket a gyönyörű telepeket, melyeken most díszes villasorok emelkednek. Az elpusztult szőlőkultura pedig gazdag forrását képezte Buda gazdasági életének, az ős budai polgár kialakult jellegének, a jókedvnek és kedélyességnek, melyet ma az anyagi nyomorúság is lefokoz. A sashegyi vörös s a fehér keserű bor fénykorában más volt itt az élet, erre emlékezünk mi öregek s maga polgári körünk történetének lapjai is bizonyították.

A budai polgári kör 1872-ben alakult meg s néhai derék tagtársunk, dr. Buday József tanár megírta a kör 25 éves történetét. Ebből a jeles munkából látom, hogy a II. kerületben már ezt megelőzőleg is voltak társadalmi alakulatok. A „Gondűző", meg a „Muri". Már a nevük s mutatja, hogy a kedélyes társadalmi életet kultiválták, az akkori viszonyoknak megfelelően magyarul is, németül is. Hiszen Buda társadalma annyira német volt, hogy dr. Csorba Ferenc még 1889-ben is szükségesnek látta a közgyűlésen azt az ndítványt tenni, hogy a kör tanácskozási nyelve a magyar legyen. Buday azt is felemíti, hogy a Muriban nagy szerepet játszottak azok a vörös borok, melyekkel Rupp Imre látta el a társaságot. Stolp Ferenc pedig „Egy vén dilettáns emlékeiből" cím alatt 1897-ben felolvasást tartott, melyben élénk színekkel vázolta a kör szombati előadásait és mulatozásait, honnét „a fiatalság a szebbnél-szebb leányokat álmos mamáikkal és alvajáró apáikkal sokszor fényes nappal kísérte haza". Én ebből azt következtetem, de magamnak is vannak bizonyos emlékeim, hogy derültebb volt akkor a kedély és bővebben folyt a bor. Abban pedig biztos vagyok hogy a századvégi báránykák körül settenkedő farkasok némelyikét feltalálhatjuk azok között a kopaszodó ésőszülő öreg urak között, akik ma itt olyan ártatlan ábrázattal figurálnak.

Bor alatt jogi szempontból azt a szeszes italt kell érteni, mely a szőlő levéből, a mustból erjesztés útján állíttatik elő. A bornak, mint szeszes italnak túlságos élvezete nagy bajok és betegségek forrása lehet, de mérsékelt mennyiségben üdítő, sőt gyógyhatása van. Élénkíti a képzelőtehetséget, gyorsítja a felfogást, erősíti a hangot, fokozza a beszélőképességet s olyan kellemes érzést idéz elő, melybe beleiul a gond, a bú és a bánat. A szálló ige szerint, borban van az igazság. Ezt Krisztus előtt 610 esztenrdővel megírta már egy görög iró, s mi most elveszett igazságunkat keressük.

A bor az őskorban ismeretes és kedvelt ital volt. A biblibáól tudjuk, hogy Noé apánk nagy tisztelője volt a bornak. A görög és római mithologiában pedig a bornak külön istenei voltak (Bacchus, Dionysius). Az égi védelem a keresztény világban a védszentekre ment át. Példa erre Szent Antal, aki az elveszett tárgyak megtalálására segít, vagy Flórián, aki a tűz ellen védelmez. Nem régen olvastam egy előadásról, melynek az volt a célja, hogy Szent Kristófot a taxik védszentjévé avassák. Franciaországban, mely a legnagyobb bortermelő állam s ahol a háború előtt a borfogyasztás fejenként 126 litert tett, Szent Márton lett a bortermelés védszentje. Innét van az, hogy azt a másnapos állapotot, melyet ml Katzenjammernek nevezünk, a franciák „mal de St. Martin"-nek hívják.

A bornak nem ártott sem a keresztény vallás, sem a reformátió. Az első keresztények szeretetlakomáin bor is volt, mire maga Jézus adott példát, midőn a kánai menyegzőn a vizet borrá változtatta. Hat kőveder víz vált borrá, még pedig jobb borrá, mint amilyen volt a már elfogyasztott bor. Igy olvastam ezt Czeglédy Sándor „Jézus élete" című munkájában a 39-ik lapon. A nagy reformátor Luther Márton pedig versben hagyta reánk azt az életigazságot, hogy

„Wer nicht liebt Wein, Weib und
Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Lebenlang."

Igy aztán természetes, hogy az egyházak a borral kapcsolatos vonatkozásukat megőrizték és hogy a lelkészi asztalokon a bor a vendégszeretet symboluma lett. Azt azonban meg kell állapítani, mert igaz, hogy ma már minden felekezetben vannak lelkészek, akik nem isznak bort, sőt akad olyan is, aki nem tud tarokkozni.

A bor eredeti magyar szó, melyet magokkal hoztak honfoglaló őseink. Ezt bebizonyította Wolf György, a híres nyelvész, kinek nyelvészeti tanulmányai aranyat érnek, mert ezek nyomán a za tény alakul ki, hogy ebben az országban a legrégibb nép a magyar.

Anémetnek a bora (Wein) s a franciának a bora (Vin) nem dicsekedhetik nemzeti eredettel, mer tezek nyli-

ügyeit intézheti. Városi polgárnak nem Budán kiállított oklevele érvénytelen. A polgárok között a legteljesebb volt a szabadság s úgy jogokban, mint a terhek viselésében egyenlők voltak. Ha valaki a város határát azzal a szándékkal lépte át, hogy a városban állandóan letelepedik s az igen csekély feltételeknek, amelyeket ilyenkor a város a letelepedők számára előírt, eleget tett, felvették az illetőt a város polgárai közé s mindazokat a kedvezményeket élvezte, amelyeket a többi polgár már élvezett. Minden polgárnak joga volt, hogy csak a városi tisztviselőnek tartozott engedelmeskedni és csak saját birája által volt elítélhető. Törvénykezési eljárás alkalmával csak a saját polgári rendbelije tanuskodhatott vele szemben; polgárt törvényes ítélet nélkül vasra nem verethettek és csak a saját otthonában lehetett letartóztatni. A városi bíróság ítélete ellen a felebbezés nem az országos bizotsághoz történt, hanem egyenesen a királyhoz, vagy az általa kinevezett tárnokmesterhez. Adózás tekintetében csak a királyi kincstárnak volt alávetve. Közmunkák alól fel volt mentve. Minden újonnan letelepülő élvezte a vámra, a vámmentességre és egyéb kiváltságokra vonatkozó szabadalmat. Nemzeti különbség a polgárok közti egyenlőséget nem érintette. A polgárok közti egyenlőség Magyarország városaiban a XIII. században *egyedül áll egész Európában,* mert még a zsellérek sem vétettek ki a többi polgárok jogaiból. A polgárok tényleges jogai voltak az egész önkormányzatban való részvétel, közreműködés a statutumok alkotásában, az összes városi tisztviselők, bíró és plébános választása. Az összes jogokat minden érett polgár gyakorolta a város piacán tartott népgyűlésen, amelyen még más egyéb fontos ügyekben is határoztak.

Szent húszévek siratója.

Nem voltak álmaim, sohse voltam gyerek,
Én csak arra vágytam,
Hogy húszéves legyek.
Voltam sokszor árva, megvert, bús, beteg.
Megvigasztalt mindig:
Majd húszéves leszek!

Gyerekszememben ők a Szerelmesek,
A Férfiak, a Csodák,
A szent Húszévesek,
Övék volt az élet, Hősök, regényesek,
Félistenek voltak
A szent Húszévesek...

Megérkeztem végre, én is az vagyok,
Csalódásomban keserűt kacagok:
Megkaptam mindent, a semminél kevesebb,
Hát ezt irigyeltem tőletek,
Ti — szegény húszévesek?

Tichy György.

Jog az erdőben

Az embernek van a legfinomabb, legfehérebb pecsenyéje, mondta a róka egy igen előkelő társaságban az erdő mélyén. Számtalanszor ettem már, de mindig újra megkívánom. Az erdő szélén is lakik egy, ajánlom, hogy költsük el. A medve, a farkas, a sakál helyeslőleg bólintottak. Útra készültek, de a mókus eléjük állt: Mit vétett nektek az ember? Semmi okotok, semmi jogotok, hogy bántsátok azt, aki nem bántott. — Pacifistának nevezték és mint akinek semmi érzéke magasabb dolgokhoz, félretolták. Útközben a farkas kijelentette, hogy ő fog végezni vele, mert ő a legéhesebb. A sakál csak a szívére pályázott, mert hallotta, hogy az épen neki való. A róka a lábikráját fog harapni és csak a lábait kívánja vitézsége jutalmául. A medve csak morgott jókedvűen. Hirtelen szembekerültek az erdésszel. Az ember lőtt, töltött és újra lőtt, azután a széléhez nyult. A medve, aki egyedül támadta meg, golyóval a lapockája alatt, késszúrásokkal az oladlában, nyögve, véresen, köhögve cammogott vissza társaihoz, akik az erdő mélyén ültek, mintha mi sem történt volna. — Gyáva kutyák, miért hagytatok cserben? kérdezte a súlyosan sebesült. — Nem kell minden viccet komolyan venni, szólt a róka. Én csak egy szép verekedést akartam látni, de te nem verekedtél szépen. — Mikor meglátam a puskát, mondta a farkas, egyszerre eszembejutott a nemzetközi jog és beláttam, hogy nincs okunk a támadásra. A sakál indítványozta, hogy büntessék meg a medvét, aki megsértette a békét és igazságtalanul bántalmazni akart egy derék erdei lakót. Az igenelőkelő irásaság elfogadta az indítványt és mivel vérzett és gyenge volt a medve, megették a medvét.

Egész kis füzetre való ilyen mesét mond el *Szentirmai* Imre, az *Erzsébet Népakadémia* most induló füzetsorozatában, mely mint I. füzet jelent meg és az ára 20 fillér. Címe: Mesék felnőtteknek, — állatoknak, embereknek. Az „Erzsébet Népakadémia" helyisége: VIII. Szentkirályi-u. 7. Harmadik évtizede dolgozik és minden este 5 és 8 óra közt van érdekes előadása. Van 30.000 kötetes kölcsönkönyvtára és a mult évben 800-nál több előadást rendezett, — minden rangú, rendű és korú egyének számára. Havi tagsági díj: 50 fillér.

Keleti exportunk

Londonban az egyptomi királyi nagykövet: dr. Hafez Afif pasa miniszter, sajtófogadást rendezett, amelyen igen érdekesen világította meg az egyptomi export-import kérdését.

Mialatt ugyanis az európai államok, főleg Anglia, Francia- és Németország kivitele Egyptom és a Hedzsász felé állandóan emelkedik, legújabban pedig Csehszlovákia és Ausztria is megjelentek a keleti piacokon, addig Magyarország seholsem található s ha meg is jelenik, alig számottevő kisebb magánüzletekről van csak szó.

Magyarország az exportőrök sorában a 25-ik hely körül van, holott sok olyan árunk van és terményünk, amely Egyptomban nagyon is kelendős, azonban teljesen érthetetlen módon alig szerepelünk az egyptomi és egyéb keleti piacokon.

Hafez pasa az idegenforgalomról is tett érdekes kijelentéseket, amiből kiderült, hogy az idegenforgalom az egyptomi állami költségvetésnek igen nagy hasznot hajt.

Hasonlóan szomorú és árva a magyar export helyzete a többi izlamita államokban is, ahol mindenütt várnak bennünket tárt, testvéri karok, de csak nem jövünk, hogy elvigyük a magyar föld mindennemű termékét keleti testvéreinkhez.

Germanus professzor Indiából, Szervei honfitársunk Jávából, Dehaas Arábiából írják leveleiket, sürgetik a különböző terményeket, főleg ásványvíz iránt nagy az érdeklődés, de még a közeli Albánia sem tudja megkapni azokat a mintaküldeményeket egy-két kivétellel, amelyekért a Budai Napló már egy év óta ostromolja az erre hivatott illetékes tényezőket és államilag óriási szubvenciókkal dotált részvénytársaságokat, mint p. o. a Magyar Külkereskedelmi Intézet Rt. céget is, amely tulajdonképen csak proviziós közvetítésekkel foglalkozik.

Lakberendezések **Egyes butorok**
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U.2.
Telefon HIVÓ **55-2-98**

A budai kiskocsmák nagy multra tekintenek vissza, amelyek már nyolcszáz évvel ezelőtt keresett és jövedelmező ipart jelentettek. Buda polgárainak a szőllőre nagyobb gondjuk volt, mint a gabonára. A külföldön is híres budai szőllőkről már II. Endre is megemlékezik az 1211 és 1212-ben kelt okmányaiban, amelyeket a budai egyház jogaira nézve a leleszi prépostságnak adott. IV. Béla pedig a szőllőművelést azzal is előmozdította, hogy a kilenced és a csöbör alól a szőllőműveseket felmentette. Buda polgárai a borkereskedelemből is nagyon meggazdagodtak, azonban természetes, hogy helyben is erősen fogyott a jó bor. Az italokat az italmérők (Leitgeben) és segítőjük (Aufträger) mérték ki. Külön asztalon voltak elhelyezve az italok, különféle vas, fa, agyag és üvegedényekben. Az asztal mellett az úgynevezett Tischstecher állt. Vasár- és ünnepnapokon csak a Nagyboldogasszony templomában mondott nagymise után kezdődhetett meg a borárusitás. A bormérés (sörmérés) idejére az illető helyiségekre ki kellett akasztania cégért, melyet vidéki kiskocsmák még ma is megtesznek. A kétéves bort a „Zwiferdiget" egy forgács kötegre alkalmazott szalmazsuppal jelezték, az egyéves bort csupán szalmazsuppal, míg az idei bort csak zöld gallyal. Ezenfelül a bor színét is fel kellett még tüntetni. Az italmérési jog eredetileg a király jövedelme volt, amelyet földesúri jogával ruházott át a városokra, amelyért viszont azok pénzben adóztak. A város e jog gyakorlását egyes polgáraira hárította át, akik ezért szintén bizonyos adót fizettek akár természetben, akár pénzben. Szigorú monopolium volt e szerint a bormérés, amely 1592-ben enyhült némileg, amikor a városi tanács megengedte, hogy saját fogyasztásra hordós bort vehettek a polgárok, azonban vendégeskedéskor továbbra is a városi csapszékből kellett a bort venni. A borkimérő csak készpénzfizetés ellenében mérhette ki a bort, hitelbe csak a borgazda tudtával adhatott egy pintet és csakis zálog ellenében. Ha a borkimérő a zálogvételt elmulasztotta, elsőízben kalodába, ismétlődés esetén szégyenfára került. Vasár- és ünnepnapokon, az egyház nagy ünnepein a kimérőhelyiséget az Urfelmutatás előtt kinyitni nem volt szabad. A borexport XII. és XIII. században igen nagy volt.

Vágy tangó

Lágy zene cseng, forró melódiák,
Átfogom lágyan a derekát.
Karomba tartom, közel van a szája,
Hozzám simul a dal ritmusára.
Eltünik mindenki csak ketten vagyunk,
Körülöttünk az Élet dalol...
S messze-messze, erdőn-mezőn túl
Valaki tangót muzsikál valahol...

Tichy György.

Legszebb és legkellemesebb a husvét a Margitszigeten!

A szállodában: egy teljes heti tartózkodás (március 24—30-ig) ellátással fürdőkkel 1 személynek . . . . . P 85
Ugyanez 2 személynek . . . . . P 145
Husvéti 3 napos week-end nagyszombattól keddig 1 személynek . . . . . P 35
Ugyanez 3 személynek . . . . . P 60
A szanatóriumban: teljes egy heti tartózkodás, diétás ellátással, fürdőkúrával és orvosi felügyelettel . . . P 110

Elsőrangu zene **Tánc.** Telefon: 206—20

MEGNYILT
BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
A FÉNYESEN ÁTALAKITOTT
„STAMBUL" NAGYKÁVÉHÁZ
II., MARGIT-KÖRÚT 1. SZ.
TELEFON: 54-0-97 ÉS 54-4-28
KÜLÖN TERMEK
SZINHÁZI VACSORÁK
KÁROLYI ÁRPÁD
KOMBINÁLT ZENEKARA
TULAJDONOS: **OTTÓ DEZSŐ**

A husvéti tojás

Nyilván ázsiai származású forró véremnek tulajdonítható, hogy általában rendkivül nagy barátja vagyok a női nemnek. Ebbeli megnyilatkozásaim rendszerint nem egészen plátói természetüek. Ha — mondom, — általában imádom *a nőket,* most úgy vagyok vele, hogy minden érzésem *egy nő* felé fordul, akit Micinek hívnak. A haja szőke, a szeme ibolyakék. Hódolatom annyira megy, hogy — mint a legfinomabb úri körökben mondani szokás, — juhászkutya lenném a kedvéért, avagy pedig nyolc napig a füstön lógnék érte.

Közeledvén husvét, gondoltam, valami szép meglepetésről kell gondoskodnom a Mici számára. Bementem tehát Ravaszhoz és megvásároltam ott egy művészi cukortojást, akkorát, mint egy görög dinnye. Ilyen nagy húsvéti tojást, azt hiszem, nemcsak Budán, de az egész európai kontinensen nem lehet még egyet kapni. Hát hiszen az ára is aszerint való volt. Egy havi, redukált tisztviselői fizetésem rámént.

Fogtam a gondosan becsomagolt, törékeny, kényes jószágot és elindultam vele a Horthy Miklós út vége felé levő lakásomra. Gondolkoztam, hogyan viszem el legjobban, hogy valami baja ne történjék. Legokosabb volna taxiba ülni, de bizalmasan elárulom, annyi pénzem már nem maradt. Villamosra ülni? Isten őrizz! Amilyen zsúfoltak mindiga villamos kocsik, biztosan agyonnyomná valami kíméletlen utitárs a cukortojást, a rajta turbékoló galambokat, a pompás cukor-virágokat és a tojás belsejében látható Ámorkákat, akik ott hancuroznak egy szív körül, egy égő piros szív körül, amely természetesen az én határtalan szerelmemet szimbolizálja.

Hát legjobb lesz gyalog menni!

Alig megyek száz lépést, ki jön velem szemben? Tóbiás, barátom Tóbiás, a díjbirkozó, aki rendesen úgy üdvözöl, hogy összeölelget és úgy megropogtatja a csontjaimat, hogy a Királyfürdő masszőrjei együttesen se jobban.

— Hahaha! Szervusz drága pofám! — kiáltott Tóbiás már messziről és kitárta karjait.

— Te jó Isten, — gondoltam ijedten, — ha ez a marha most magához szorít, vége a tojásnak.

— Közel ne jöjj hozzám! — kiáltottam feléje.

— Miért? — csodálkozott ő.

— Mert fekete himlőben szenvedek! Most megyek a kórházba.

— Gyalog? — álmélkodott Tóbiás. — És mi az a nagy, amit viszel?

— Az egyik himlőm! Viszem a doktorhoz, hogy tegye el spirituszba az utókor számára.

Megölelni, hát nem ölelt meg, de úgy vettem észre, indignálódva nézett utánam.

Tíz lépéssel odébb majd elütött egy biciklista. Szerencsére csak az oldalamat surolta és a kabátomat hasította meg, de a tojásnak nem lett baja.

A Krisztina-téren egy ablaktisztító szakférfiu jött létrával a vállán. És úgy hasba lökött a létrájával, hogy csak úgy nyekkentem.

— Állat! Nem tud vigyázni? — ordított ő.

Bántam is én! Csakhogy a tojásomnak nem lett baja!

Utközben három hitelezőm került velem szembe. Nagynehezen tudtam bemenekülni mind a három esetben egy-egy kapú alá. De a tojásnak, hála a Gondviselésnek, a nagy menekülésben nem lett baja.

A Gellért-szálloda előtt majd elütött egy autó. Nagyott ugrottam félre, csoda, hogy a tojásnak nem lett baja!

A körtéren egy pár kölyök Siou-indiánt játszott és parittyával lövöldözött. Na most csak az kell, hogy valamelyik beletaláljon a cukor-tojásba egy kaviccsal!

— Halló! Nini a Zeppelin! — kiáltottam el magamat, az ég felé nézve.

A kölykök abbahagyták a parittyázást. Ők is felnéztek. S mialatt a Zeppeint keresték, én sietve odább álltam.

Már akkor olyan ideges voltam a sok megpróbátatástól, hogy legokosabban cselekszem, ha mindjárt bemegyek a közeli Ringer-féle szanatóriumba.

Végre, végre, végre a lakásom kapujához értem.

Egy hálás pillantást vetettem a menny felé, mely úgy megsegített, hogy a drága tojást épségben tudtam elhozni.

Most már határozott léptekkel mentem a harmadik emeletre.

S már fönn voltam.

S már tartottam az ajtóm felé.

Akkor valahogy elcsúsztam egy darab narancshéjjon, elvágodtam és... a drága cukortojás ott feküdt darabokra törve, romokban, elpusztulva.

Sváb.

Csak egy kis sarkot kérek

Irta: **dr. Laczó Viktor**

Ma már nincsenek sem hűbéresek, sem rabszolgák, iyeneket tehát legalább is a művelt országokban vásáralni nem lehet. De ha a tőke sohasem lehet meg emberi erő, vagy legalább is az emberi erőt helyettesítő, de az emberi értelmet sohasem nélkülözhető géperő nélkül, ha tehát más szóval értékeket csak úgy lehet termelni, ha a földet az ember megműveli, a gyárat és annak gépeit az ember kezeli, akkor a rabszolgaság és hűbériség eltüntével is gondoskodni kellett róla, hogy az emberi erő valami formában mégis csak hozzákötődjék a termelés folyamataihoz. Megalkották a minden megélhetési forrástól elzárt és tisztán csak a saját testi vagy szellemi erejére utalt „munkás" fogalmát. A pénzgazdaság ezt is bevette a maga mindenre kiterjedő hatáskörébe és amint a földet, az ércet, a villanyosságot megvehetővé tette, úgy tette megvásárolhatóvá az emberhek testi vagy szellemi erejét is. Minden egyén szabad; de vannak egyének, akik csak úgy élhetnek meg, ha testi vagy szellemi erejüket pénzzé teszik.

De ha a tőke egymagában sem a termelési eszköz, sem a nyersanyag, sem a munkaerő, hanem ezek együttvéve, akkor *a kikölcsönzött pénz is csak akkor tőke, ha mindezeket együttvéve heyettesíti.* Nekem mint modern „munkás"-nak eszemen és karomon kívül semmim sincs. Vannak körülöttem földbirtokok, amelyek fölött a „tulajdonos" rendelkezik s ezt a tulajdonost törvényesen és békésen csak úgy válthatom fel, ha neki pénzt adok. A pénzt kikölcsönzöm. Ha az egész péhzért veszem meg a földbirtokot, a pénz még mindig nem tőke. Csak akkor válik azzá, ha rajta a földön kívül a felszerelést, a vetőmagot, a magam és munkástársaim munkaerejét is megszerzem, abból a mai időben a közterheket is viselem. A kedvező időjárást is meg kellene vennem, de szerencse, azt ma még nem árulják. Csakis ekkor, amikor már nincs is, amikor már termelési tényezőkre becseréltem, mondható a pénz igazán tőkének. Csakis ekkor van tőkésítve, csakis ekkor van gyümölcsöző leg elhelyezve! Illetőleg nem is elhelyezve, hanem *elköltve.* Aki kölcsönvett pénzen freskót csináltat, nem tőkét, hanem csak pénzt használ fel. Ebből a pénzből amolyan talmi-tőke csak akkor lesz, ha a freskót belépődíj mellett mutogatja. Ekkor ugyanis legalább a *látszatát* veszi annak, hogy „értékeket termel".

A tőke terméséből mindenekelőtt vissza kell fizetnem legalább egy részét a föld, eszközök, vetőmag és munkaerő megszerzésére fordított kölcsönnek. Azután biztosítanom kell a következő év vetőmagját és a munkaerőt. A termésnek jó ára mellett *marad a termésnek egy része* nekem és a pénzkölcsönzőnek — vállalkozói nyereség címén. A pénzkölcsönzőnek adott ez a rész volna a kamat.

ván a latin vnum szóból származnak.

A bortermelés földrajzi és történeti adatai elvesznek az őskor homályában, de annyit bizonyosnak kell tartanunk, hogy már a honfoglalás talált tt szőlőkulturáa, melyet a talaj alkalmas volta, a bor páratlan minősége és gazdasági jelentősége ngy virágzásra emelt. Ez a virágzás az Árpád-házi királyok alatt kezdődött s fejlődéséről tájékozást nyujt az a körülmény, hogy a háború előtt s a homokterületek kiültetése után a külfölddel való borforgalom Magyarország javára kerek számban 16 millió korona többletet mutat.

Sajátságos, hogy Bonfinus és a régi írók a tokaji borról nem tesznek említést. Még Oláh Miklós esztergomi érsek sem említette fel az általa felsorolt híres borok között. Ebből az látszik, hogy a tokaji bor csak a XVI. században s akkor jutott jelentőségre, midón Tokaj és vidéke áttért a külön aszutermelésre, a hármas árkolásra és a késő szüretelésre. Ettől kezdve aztán rohamosan nőtt a tokaj ibor hírneve, melyről nemcsak azt állapitották meg, hogy olyan, mint a csurgatott méz, hanem azt is, hogy arany venyigéje van. Tóth Béla „Magyar Ritkaságok" című jeles munkájában külön fejezetet szentelt az arany venyigének s azt állítja, hogy abban az időben, mikor az emberiség még alkimista szemmel nézte a természetet, Európának egész tudományossága hitte, hogy Magyarországon a szőlő néhutt színaranyat terem.

A bor általában három főosztályba sorozható. Van asztali bor, pecsenyebor és csemegebor. Az asztali bor forgalmi tartálya a hordó, a pecsenye és csemegeboroké a palack. Az elmult századokban a nagy hordók divatoztak. Bizonyára mindenki hallott már beszélni a heidelbergi hordóról, melynek a legnagyobb átmérője 8 méter, hossza 11 méter és 99.000 liter bor fér belé. Nekünk is voltak hasonló híres nagy hordóink. A Szulinyi-féle hordó még nagyobb lett volna a heidelberginél, de ez a hordó a mesék világába tartozik. A gróf Eszterházy-féle tatai uradalom hordója azonban történeti valóság, de kisebb, mint a heidelbergi hordó. Tóth Béla már fent említett könyveszerint 71.279 liter bor fér el benne s 191 mázsát nyom.

A bor emberi táplálék ugyan, de a szellemi világban is kiváló helyet tölt be. Állandó költői téma s a bordalok a költészetnek egyik legnépszerűbb műfaját képezik. A görög Anákreon óta minden nemzetnek vannakbordalai. A bor általános hatásain keresztül, a bordalokban szerencsésen érvényesülhet a kedély, a szerelem, a barátság s a hazafias érzés. Legnagyobb költőink (Csokonai, Kölcsey, Bajza, Vörösmarthy, Petőfi) irtak bordalokat. Vörösmarthy fóti dalát mindenki ismeri s a Vén cigány, ez a remek bordal volt a nagy költőnek utolsó költeménye.

Ezzel befejeztem mondókámat s az a tiszteletteljes kérésem, hogy még felolvashassak itt egy bordalt, mely nem egyéb, mint előadásomnak összevont epilógusa.

*

Dal a borról

Az alkohol-járványa ellen
Síkra szálltak nem rég ketten.
Nagy tekintély, tudós doktor
Praxisában látta sokszor
Az alkohol veszedelmét,
Roncsolt szívet, hibbant elmét.
S óva int egy derék tagunk,
Bor nélkül is búsulhatunk.

Sokat inni öreg hiba,
Támad abból sok galiba,
Ha a férjek kimaradnak,
Hol kelete van a csapnak.
Itt nincsenek ilyen férjek,
Szolídak az agglegények,
Nóbel-spiccel haza mennek
S utóíze nincs az estnek.

A nóbel-spicc jobb a jónál,
Menyecskének szintén jól áll,
Kék szeme lángja éget,
Áram tölti be a léget,
Nóta csendül csábos ajkán,
Hol szomorú, hol meg pajzán,
Síró jókedv, szelíd mámor,
Ekként hódít ma is Ámor.

Már a régi görög korban
Anákreon hitt a borban.
Az Istenek csészéjébe
Ciprusi bort öntött Hébe.
A jó öreg Jupiternek
Emlékei szárnyra keltek,
Megcsókolta hévvel Junót
S megáldotta volt a jóbort.

Pusztaszer és Szerencs óta
Borról zeng a magyar nóta,
Vörösmarthy bordalában
Ezer érzés, honfi vágy van.
Csokonai arra vágyott,
Aludhasson örök álmot
„Kedves élete párjával,
Csikóbőrös kulacsával."

Hogy búsuljunk, de bor nélkül,
Lelkem ezzel ki nem békül.
Bor nélkül nehéz a bánat.
De ha ürítem kupámat,
Hajlik a bú csontgerince,
Patikává lesz a pince,
Bánat és gond, mind ellohol,
Óh az a bor nem alkohol.

Tokaj és Mád nektárnedve
Se hangoljon néha kedvre?
A furmintról szálló lepkék
Emelgetik a mult leplét.
Tündér leány, zsongó méhek
Szórják széta reménységet,
Szivárványszínt ível az ég,
Hogy „él magyar, áll Buda még".

A serlegben habzó bornak
Hő cseppjei hitté formak.
Kelet felé riadóra
Székely, magyar pattan lóra,
Csaba királyfi az égen
Felénk vágtat tüzes ménen
S a feltámadt hún vitézek,
Csattognak a kelevézek.

Majd eljön az örök béke,
Boldog ország boldog népe
Bércen, rónán zengi a dalt,
Hogy „Isten áldd meg a magyart".
A hazát, mit szerzett Árpád,
Az angyalok vállon hordják.
Ez a bornak a receptje,
Legyen áldot tminden cseppje!

XXIX. évf. 1078. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. ÁPR HÓ 5

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések díja mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Beszélünk és csak beszélünk...

A bizottságok szóözönébe fulladunk. Örökös tanácskozások, örökös viták, szóáradatok, eszmehömpölygések napnap után, hét-hét után és mulnak a hónapok anélkül, hogy az ország gazdasági helyzetén egy vezérgondolattal segítettünk volna. Hiányzanak azok az alapvető tervek és vezéreszmék a Városházán is, ahol sok jóakaratú ember részletkérdéseken vérzik el és összefogható nagy energiák szerteesve hullanak a porba.

Valami kicsinyes okok miatt még mindig nincs meg Budapestnek átfogó nagy szabályozási terve és a mi számunkra az a nagy baj, hogy Buda számára sincs átfogó fürdőváros terve. Fórum volna elég: az Idegenforgalmi Tanács, az Idegenforgalmi Hivatal, az Idedegenforgalmi Szövetség és mondjuk, hogy az IBUSZ is. A városnak van nagy mérnöki hivatala és magas kulturális helyen áll a „Mérnök és Építész Egylet", mely némi segítséggel szívesen írna ki eszmei pályázatokat minden olyan városrendezési kérdésekre, amelyek évtized óta lógnak a levegőben. Ezek közé tartozik elsősorban az a kérdés, hogy mi lesz a *Várral?* Azután jönnek sorjában: mi lesz a *Vérmezővel?* Miképpen épüljön ki a *Tabán?* és miképpen kell belevonni a fürdőváros tervezetébe a *budai hegyvidéket?*

A keserűvízforrások megváltásának nemrégen felmerült kérdésével kapcsolatos ismét a *kelenföldi sugárút* kérdése, amely a vasúti töltésn túli rész városrendező és gazdasági kérdését oldaná meg és fölépülne a Boráros-téri híd tengelyében, föl a Dobogó-dombra, amely mögött az Örösdi völgyben bugyogmak világhírű keserűvízforrásaink. Buda alsóváros nagy medencéjét a Lenke-út nagyszabású kiépítése a vele párhuzamos utakkal együtt Budapest világváros egyik legszebb részévé tehetnénk, ha komolyan foglalkoznánk a kelenföldi pályaudvar áthelyezésével és a városrészt kettéosztó töltés lebontásával. Amíg ez a holt gát kétrészre osztja a Kelenföldet, addig ott egységes szabályozási tervről szó sem lehet. Addig nem emelkedik a telkek értéke a gáton túli részn és csak egy hatalmas sugárút hozna e környékre világvárosi forgalmat, ha egyúttal fölépülne ott a Karlsbaddal vetekedő ivókúrás fürdőhely, az örösdi völgyben, a Dobogó-dombon túl. Az teljessé tenné a fürdővárost kint. Csak bent kell elintézni.

A fürdőváros világraszóló tervét lehetetlenné teszi valami ócska kis törvény, amelyet akkor hoztak, amikor még abban a téves hitben élt a világ, hogy egy-két fúrás révén megnyitott új forrás nyilásán át egynéhány év alatt kifolyik alólunk az a forró tenger, amely táplálója ezeket a budai forrásokat. Azóta kiderült ugyan, hogy száz ésszáz forráson át, végig a budai dunaparton, évezredek óta ömlik a forró víz a Dunába és mégsem apadt el, de még csak le se apadt. Ez a különös kis törvény, amely határokat vont a fürdők közé, nehogy egymás vizét apaszák, még azt sem engedi meg, hogy valaki a saját területén kutathasson új források után és megesett az a kómikum, hogy Budapest székesfővárost megbírságolta az állam 300 pengővel, mert a Rudasfürdő forrásterületén újabb források után mert kutatni. Két fúrást elnézett a bányakapitányság a fővárosnak, ahol egészen más összetételű gyógyvizeket talált *Pávay Vajna* Ferenc, de a Rácfürdő panaszára a harmadik fúrást már betiltották. Pedig az egyik forrásban a *parádi* vízzel csaknem azonos gyógyvizet találtak. A fürdőváros érdekében ezt a naiv törvényt meg kell változtatni.

A nagy kérdések nálunk mindig valami ilyen kis okon botlanak el.

Szállodáink üres emeletei bizonyítják, hogy idegenforgalmunk már egyáltalában nem forgalom, ez már idegenpangás. És ime — a gondviselés új utakat jelöl ki számunkra, megalakul Budán a mohammedán hitű magyar állampolgárok Gül Babáról elnevezett vallásközsége és felénk fordítja az egész mohammedánvilág szemét. Turáni testvéreink, akik izlamhiten élnek, felújítják a hagyományaikat és az itt eltemetett szentjük révén keresik a kapcsolatot Budunnal, az ősi Budával, ahol mohammedánhitű törökök építették azokat a fürdőket, amelyek megváltást hoztak a szenvedő emberiségre. Londontól Arábián és Indián át Jáva szigetéig fölkeltették a mohammedánvilág érdeklődését és ma már arab ujságok vezetőhelyen követelik, hogy a mohammedánvilág európai központjává tegye Budapestet. Egymásra talált a turáni vér. Nagyarányú idegenforgalmi áradat elől húzták fel ezzel a gátat és amit vesztettünk eddig a Nyugaton, busásan megtéríti azt a Kelet. Boldogarábia ura és királya, *Feihsal* emir külön szózatot intézett a mohammedánokhoz, hogy áldozatkészséggel tegyék lehetővé Budán a mecset és a mohammedán egyetem építését. Nem turáni vér, nem magyar ,aki nem érzi ki ennek a mozgalomnak sorsdöntő jelentőségét.

Azalatt itthon egy ember érdekében megindult valami lepelalatti mozgalom, hogy megmentse annak kegyelmi úton szerzett apró jövedelmeit és ehhez a játékhoz segédkezet nyújt az egyik követség, ahelyett, hogy minden erejével előmozdítaná az ázsiai művelt népekkel való szorosabb barátságunkat. Ennek az egy kisembernek az érdekében befolyásolják a hivatalokat, lent is lent is és építik az akadályokat, építenek új gátakat a várható keleti idegenforgalom elé.

Lehetetler, hogy ezen a kis okon forduljon a bennünket oly melegen érintő keleti kérdés és a vele kapcsolatos keleti idegenforgalom.

Itthon ösztönszerűen készül erre a keletről várható forgalomra a polgárság, ma még csak külső formákban, ami abban nyilvánul, hogy kávéházak régi nevét ismert keleti városok nevére változtatják át. Az egyik fürdővállalat a maga tószerűen kiképzett forrását *„Gül Baba tó"*-nak óhajtja elnevezni. Az egyik fürdő városcsúfító kéményét minarettě alakítják át, ahonnan az Istent dícsérí majd a muezzin. Csak az illetékes hatóságok halasztják hétről-hétre a törvényesen megalakult magyar muzulmán vallásközség hivatalos elismerését.

Ez teljesen beleillik és teljesen méltó a mai viszonyainkhoz.

Beszélünk és csak beszélünk...

Minden csak keret, csak cím, lényeg nélkül. Jó alkalom újabb tárgyalásokra, megbeszélésekre s a szóhullámokban elvész a lényeg, elpusztul a magyar jövő.

Mire várunk?

Itéljen a nagyvilág!..

— A kisantant vallomása — Borah ujabb nyilatkozata

Irta: **Vákár P. Arthur dr.**

Sokszor cikkázott végig Európa egén a kisebbségi kérdés, a trianoni béke, de ilyen égzengéshez, földrengéshez hasonlatos megnyilatkozások tizenhárom év óta még alig rázták fel a világ közvéleményét. A nagy preludium, a dunai konföderáció volt, amelybe igazán belekívánkoztak azok a nyilatkozatok, amelyek Romániából, Csehországból és Amerikából hangzottak fel s amely nyilatkozatok külön-külön és egyenként történelmi bizonyítékai annak a világbotlásnak, amelyet a győzelmi mámorban tobzódó antanthatalmak Trianonban elkövettek. Már magábanvéve a Tardieu-terv bizonyság Isten és ember előtt, hogy a dunamenti államokat a gazdasági csőd szélére juttatták a páriskörnyéki békék, de letagadhatatlan bizonyság amellett is, hogy

már nemcsak Európa nem bírja el a rettenetes botlás következményeit, de már a földkerekség dongázata is recseg-ropog a minden emberi alkotást fenyegető gazdasági földrengéstől.

Hallgassuk a csonkaország négy tájéka felől érkező hanghullámokat. Hallgassuk, mit mond Nagyrománia egykori minszterelnöke, magyar kenyéren felnőtt, egykor a magyar parlamentben szereplő *Vajda Sándor*? Hallgassuk csak, mit mond a tejjelmézzel folyó Kánaánról, a mnden románok álmát jelentő Nagyromániáról? „Az erdélyi románság — mondotta a volt román miniszterelnök — évszázadokon nem ment át oly szenvedéseken, mint ma. Nagy Románia megvalósításával a zür-zavarnak és szenvedéseknek olyan özöne szakadt az erdély románokra, amilyenekre még nem volt példa a történelemben. Nyiltan bevalljuk, hogy autonomisták vagyunk és teljes erőnkből tiltakozunk a bukaresti központ tiranizmusa ellen, amely csak Erdély kizsákmányolására törekszik. Jól vigyázzon Bukarest, — kiáltott világgá Vajda-Vojevod Sándor volt román miniszterelnök, mert könnyen forradalom következhet."

Tizenhárom év után, a dákó-román álom megvalósulása után, ez az erdélyi románság leplezhetlen érzése, véleménye. S ha pedig ők,

az urakodó faj, így beszélnek, akkor micsoda panaszra, jajkiáltásra van joga a magyar kisebbségnek, s a többi nemzeti kisebbségeknek?...

Vagy Csehország felé fordítsuk-e figyelmuünket, ahol tizenhárom év alatt nagyszrűen értettek ahhoz, hogy a világot telekürtöljék a cseh *„demokráciával"* s tele hazudják a világ fülét a csehszlovák *„testvériséggel"* és *„fejlődésével"*?...

Már a Tardieu-terv válasz a cseh fantazmagóriákra, mert hogy ha Prága valóban Páris erejével és gazdagságával rendelkezik, akkor nem volna szüksége arra, hogy mint

Páris kitartottja, mindig üres kezét nyujtogassa a franciák felé.

A csehországi gyöngyállapotokról, a romániaihoz hasonló képet fest a prágai Ceske Slovo, nyiltan megírva azt, hogy a csehek elveszítették önbízalmukat. „Ha összehasonlítjuk magunkat a magyarokkal, németekkel, olyan nemzetekkel, amelyeknek okuk volna önsanyargatásra, mert a béke elvette országukat, az összehasonlítás a mi rovásunkra üt ki. Összes szomszédainkban több az államalkotási energia, mint bennünk. Akár megcsonkított, akár gyönge, akár a kimerülés szélén álló állam, de az ő államuk, ez a magyar és germán állami gondolat amelyért szükség esetén ujból valamenynyien együtt mennénk a harcba. Az államiságnak ily magasztos érzete, belőlünk, csehekből, hiányzik."

Kell-e ennél erősebb égzengés, amely azt bizonyítja, hogy az agyondédelgetett országban, e mondvacsinált országban nincs meg az államiságnak magasztos érzete. Vagy nézzünk le Zágráb felé? Hallgassuk-e a a belgrádi és zágrábi börtönökben sinylődő rabok jajkiáltását, a diktatúra szörnyűségeit? Mind, mind

beleillenek abba a preludiumba, amelyet a Tardieu-terv akar megoldani, hogy vagy felszabaduljanak a leigázott népek és talpraálljon a gazdasági rend, vagy Vajda Vojevod szavai szerint: Vigyázzon Bukarest, Prága, Belgrád, mert könnyen forradalom következhet!

És hogy a reményvesztett világnak legyen némi bátorítása, vigasztalása, Európán végigjártatott tekintetünket Amerikára kell szegeznünk, ahol Borah szenátor ujból megszólalt, hogy *ismét el jegyezze magát a revizió nagy gondolatával.* Borah, a Felvidék részére *népszavazást* követel. Magyarországnak Erdélyhez való jogát vitán felülinek tartja. Azt tanácsolja a tótoknak. Borah szenátor, hogy *„egyezzenek ki ujból, egyesüljenek a magyarokkal, akiket a leglovagiasabb nemzetnek ismer."*

Így kerül a világ ítélőszéke elé a nagy magyar probléma, amelynek ezeréves történelmi hivatása mellett a világ négy tája tesz tanubizonyságot...

Zogu albán király ajándéka Budának

Különös keleti pompával fogadták Albániában *Husszein Hilmi* budai nagymuftit, ahogy arról a magyar napisajtó is megemlékezett.

Elutazása előtt a tiranai nagymecsetben ünnepélyes búcsúistentiszteletet is tartott, amit búcsúebéd követett a Grand Hotelben, amelyen résztvettek az albán politikai és társadalmi vezérek: *Mussa effendi Iuqua* belügyminiszter, *Leon de Ghilardi* tábornok, hadseregfőparancsnok, *Dr. Ozman Bey* egészségügyi-, *Szalih effendi Vuciterni* agrár-, *Vrioni Hosszein Bey* külügyi-, *Ekrem Bey* udvari miniszterek és a kultuszminiszter, aki katolikus, azonkivül *Ahmed Naypi* vakuf-igazgató, *Hafiz Esszád Domni,* a muzulmánalbán Komité főtitkára, *M. Mullahi* tiranai nagymufti, *Ilvi Rezuli* képviselő, *Asszim Abd-Ullah Spuzi* mérnökségi igazgató, *Iashar Erebara* sajtófőnök, *Szalih Niazi Dede* a bektási dervisrend főnöke, *Hajrullah Sakir* külügyi államtitkár, *Ali Riza bey Koszolovi* ezredes, az albán határőr-dandár parancsnoka, *Omer Bey* képviselő, *Javer Ruzsdi Bey* szerkesztő képviselő, a „Bessza" napilap főszerkesztője, *Tahirbey Dizdari* a belügyminiszter sajtófőnöke, *Hajrullah Szidky* vámigazgató, *Abdurrahman Bey,* a király volt nevelője, *Ihsan Bey Libahova* főszerkesztő, több főpap és diplomata.

Este szállott hajóra Durazzóban a budai nagymufti s Bárin át, Bécset érintve, vasárnap délben érkezett vissza székhelyére, Budára. Gül Babához. A hajóra felvonták a magyar lobogót.

Munkatársunk beszélgetést folytatott a magyar autonóm izlám-felekezet legfőbb papjával, aki nem győzte az olasz és albán hatóságok előzékenységét dicsérni és elmondta, hogy felejthetetlen emlékű napokat töltött, mint a király vendége Albániában, ahol nagy a rokonszenv Magyarország iránt, ami rövidesen igazolódni fog a két ország kereskedelmi és kulturális viszony kimélyítésében.

Közölte a nagymufti, hogy Magyarországra vonatkozó előadásait mindig zsúfolt termekben, rendkivüli érdeklődéssel kísérték és az albán sajtó, főleg a két napilap, a „Bessza" és az „Ora" a legmelegebb barátsággal foglalkoztak utazása kapcsán a magyar-albán viszonyok kapcsolódásával.

A tavaszi magyar lovasmérkőzésekre és távlovaglásra feljönnek: *Sakir Hajrullah bey* huszárfőhadnagy, külügyi államtitkár, *Ali Bey Erebara* vezérkari őrnagy, *Ihsan Bey Libahova* főszerkesztő és egy albán mohammedán hölgy is, akik mindannyian résztvesznek a lovasmérkőzésben.

Augusztusra, ha addig a magyar izlámtanintézet (collegium islamiticum) megnyílik, félszáz albán diák jön Budapestre, hogy tanulmányait itt folytatná.

A Gül Baba mecset és főiskola céljaira *Zogu* király ötvenezer aranypengőt, az albán kormány ugyanannyit és az ottani komité révén ennek az ajándéknak háromszorosát ajánlották föl a nagymuftinak, amely összeget az alapkő letételekor folyosítják. A *bektási* dervisrend (Gül Baba volt a rend egyik alapítója) nagy vagyonával szintén a magyar autonóm izlámfelekezet segítségére siet, maga a rendfőnök a nyáron Budára jön, hogy itt, a helyszínén szerezzen személyesen tapasztalatokat. A nagymuftinak a rend díszes turbánt ajándékozott tisztelete jeléül.

Az albán kormány Budapesten képviseletet állít, amit a magyar kormány viszonoz Tiranában.

A budai nagymufti az illetékes tényezőkkel az ünnepek után közli tapasztalatait és átadja a rábízott leveleket is. Az albán király külön megköszönte a főváros főpolgármesterének és polgármesterének, a Máv. elnökigazgatójának és a kereskedelmi miniszternek a hozzá juttatott, az országot és Budapestet bemutató díszalbumokat.

Budai trafikosok sérelme

Telefonbódék az utcán

Egyfelől a kenyérharc, másfelől az utca közönségének kényelme. Az első annyit jelent, hogy a kistrafikos valamit a telefonból is keresett. Most is keres, de sokkal kevesebbet. A keresetja mammutközpontba folyik be. A Telefonautomata Rt. az engedményese az utcai és kávéházi telefonnak. Ezemelteti százszámra az utcákon a telefonbódékat.

Ezt sérelmezik a budai trafikosok, mert ma már alig jön valaki a trafikba telefonálni Valaki belenyult a trafikosok zsebébe és a megcsappant jövedelmüket dézsmálja.

Kitünő üzlet lehet a telefonautomata.

Akik ismerik a működését, azt mondják, hogy naponkint 15 ezer pengőt szállítanak be a központba az automata trezórokból. *365-ször 15 ezer pengő az* **5,375.000 pengőt** *tesz ki évenkint.*

Nem rossz üzlet egy magánrészvénytársaságnak. Nem volna rossz üzlet magának a m. kir. Postának sem!...

A telefon kezelése a posta műszaki üzletágazatához tartozik. A telefonautomata is. A részvénytársaságra jóformán csak a bódék felállítása, a trezosok naponkénti kiürítése és a Rt. adminisztrálása tartozik.

Nézzük a bódét, számolgatunk. Miért magántársaságé ez az 5—6 milliót jövedelmező vállalat? Ebből legalább egy millió a trafikosoknak jutott.

Miért az a töméntelen sok bódé, ott is, ahol szükség van reá s ot tis, ahol a napi bezslogáltatás vajmi kevés. Nem a bódéért magáért kelle a sok bódé?

A telefonbódét mindenki megismerheti. Reá is van írva a bódéra:

Telefonautomata.

Most zománcozott táblákat is tesznek reájuk. Miért? Sok telefonbódé, sok zománcozott felírás. Miért? Kikért?

Annyi sok kérdés tódul itt előtérbe, hogy a közönség nem is tud a sok kérdésre felelni. Talán egyszer majd feleletet ad ezekre a kérdésekre a *Telefonautomata Rt.* A közönség csak számolja a százakra menő, ezrekbe kerülő bódékat. Miért? Kiért? Kikért?

G. S.

Amire az ország számít

Húsvét utáni visszhang, — Levél a Budai Napló cikkére

Tekintetes Szerkesztőség!

Nincs más tiszta papirosom, mint a budai „3 verébhez" címzett vendéglő étlapja. Erre irom ezt a levelet, mint szellemi kényszer megnyilatkozást.

A Szeged—budapesti 4 pengős Máv. vonattal jöttem a fővárosba s otthon elkészített programomhoz hiven, meglátogattam a szépséges Budát, végig élveztem egy festői őrségváltást a királyi palotában s mint a keleti idegenforgalomban hivő „igazhitü" jelkeresem Gül Baba sirját s bólyongásaim közben, ebédre betévedtem a „3 verébhez" címzett vendéglőbe, amelynek ablakában először sokáig gyönyörködtem a jól táplált három barlanglakó verébben.

Itt, ebben a csendes budai vendéglőben került a kezembe a Budai Napló húsvéti száma s mondhatom, élvezetes egy órát nyujtott a lap elolvasása. Tiszta hazafias hangja, nemes hevülettől vezérelt cikkei egyenesen reá kényszerítettek arra, hogy az egyik éllapot tevétirásra használjam fel. Gondolom, ezzel is szolgálok a magyar ügynek.

A Budai Napló sétája „A Pesti Vigadó dunai frontján" az idegenforgalom jövendő kilátásait sejteti. Én, aki — talán — ezerszer jártam a fővárosban, a Máv. 4 pengős kirándulásával 1001-edszer is eljöttem s nem csak hogy nem bántam meg, de ime, irásommal, levelemmel is igazolom, hogy minden órának, minden kedves benyomásnak leszakitom virágát.

Ahogy a Budai Naplót, ezt az előttem ismeretlen ujságot (szégyellem magam ,hogy 29. évfolyamát éli s most olvastam először) végig olvastam, visszatértem az első oldalra, hogy a vezércikket is elolvassam, bár — kijelentem — ciméből itélve „Keresztre feszitve" azt hittem, hogy tiszteletre méltó húsvéti alkalmi cikkét lesz szerencsém olvasni. Alaposan tévedtem.

A kreszire feszitett magyar nemzet kálváriájáról szólt a cikk, de valami különös szokatlan formában iródott, mert gyakorlati kérdé-

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

sek világító lángsugarával mutatott reá az élet robotjára, a való életre, ahol annyi kérdés marad örök homályban s ahol gyakorta jelentéktelen, semmitérő kérdések foglalkoztatják a közélet hangadóit, szóvivőit és hangszóróit.

A „Keresztre feszítve" című cikk foglalkozik korunk „legnagyobb" pénzgazdálkodó hatalmasságával, Teleszky Jánossal. Ki ne ismerné Teleszky Jánost? Ki ne ismerné a 33-as és a 6-os bizottságot? Minden ember, sőt minden legkisebb ember. Ismerik azok a kicsiny tisztviselő, közalkalmazott gyermekek is, akik a hónap utolsó napjaira esett húsvéti ünepek alatt nem mehettek el „locsolni", narancsot, tojást gyüjteni, mert a szegény apának nem jutott szagosvizre, öntözőre. Teleszky János a takarékosság mintaképe, a polgári szerénység és egyszerűség bálványszobra, megtizedelte a fizetéseket, nyugdijakat. Ezért volt szomorúbb a húsvét, mint máskor?

A Budai Napló „Keresztre feszítve" című cikkében, a nemzeti nagy megnyugvás érdekében kérdést intéz a „takarékosan élő" Teleszkyhez, hogy irja meg, jelölje meg, hogy egy élet nehéz, de eredményes munkája árán szerzett vagyonát hol, miben helyezte el?... A takarékosság robusztus bálványa bizonyára meg fog telelni erre a kérdésre s felsorakoztatja több évtizedes tisztes munkájának magyar értékekben, magyar életben meglevő valóságait.

Ilyenkor, húsvétkor, keresztre feszítés és feltámadás nagy évfordulóján megnyugtató jelenség, ha látjuk, hogy irányitszabó, nagy gazdasági tekintélyeink takarékosságának gyümölcsei, hol, merre vannak? Miben élnek és dolgoznak a magyar nemzet javára? Ez az igazi nemzeti vagyon. Teleszky János és társainak megfogható és érzékelhet övagyona az igazi nemzeti vagyon. Teleszky, azt az arany mondását, hogy „csak tőkehiány van, de pénzszűke nincs", azokra értette, akik takarékos életük eredményét nem halmozták fel magyar értékekben, éltető magyar tőkében. Talán azokra a tőkésekre is, akik tőkéiket kivitték az országból?

A magyar tisztviselőnek, gazdának, kisiparosnak se tőkéje, se pénze nincs. Ezért volt helyes, hogy a Máv. 4 pengőért vitte és hozta Szegedre és Budapestre a magyart. Én is csak ezért ismertem meg a „3 verebet" s a Budai Naplót s ezért várom én is nagy tisztelettel Teleszky János takarékossági beszámolóját.

Egy szegedi nyugdijas magyar.

László Mihály dr. temetése
aki nagy generációt nevelt

Húsvét hétfőjén halt meg hosszas szenvedés után, 83 éves korában gyermekei körében:

csikszentimrei
LÁSZLÓ MIHÁLY Dr.

m. kir. udvari tanácsos, főgimnáziumi igazgató, országy. képviselő és iró, a régi Magyarország egyik legismertebb pedagógusa, politikusa. Csütörtökön délután temették el a *farkasréti* temetőben a róm. kath. egyház szertartása szerint, utolsó kívánságához képest egyszerűen s a temetést mégis országos jelentőségűvé tette az a gyászoló közönség, amelynek soraiban a régi nagy Magyarország nem egy, annak idején szerepet vitt nagyságát láttuk, amint meghatottan állták körül a sírt. A ravatalt a koszorúk tömege borította el, köztük a „Petőfi Társaság" hatalmas babérkoszorúja, amellyel nagy nevű alapítója emlékének adózott. A „Park Club" alapító, a „Nemzeti Casino" rendes tagját vesztette el benne. A lelkész szívhez szóló búcsúztatója után *Kiss* Menyhért iró, v. nemzetgyűlési képviselő lépett a ravatalhoz és a *Petőfi Társaság* nevében vett búcsút a társaság alapító tagtársától. Megható, szónoki szépségekben gazdag beszédében utalt arra, hogy 1876. jan. 1-én alapította meg *Jókai* Mórral s a legjelesebb irókkal a *Petőfi Társaságot. Iró, politikus* és *pedagógus* volt. Bukovinában, Istensegitsben tették bölcsőbe s onnan ős, szittya turulmadárként átrepült a Keleti Kárpátokon s a kék Duna kanyarulatánál vert sasfészket. Születése a magyar szabadság elnyomatásának idejével, férfikora egybeesett a szentistváni Magyarország virágzásával. Csángó nemes nemzetségből való, aki ázsiai hunutód, aki napbanéző lovas szittya. Harmincöt éven át mint képviselő a nemzeti politika porondján harcolt, *Keleti Testvéreink* címen könyvet irt s 5000 bukovinai székelyt hozott vissza az ősi határok közé. Büszke, tisztakezű, becsületes magyar volt. Szeplőtelen nevét tisztelettel őrzi meg a magyar politika, a magyar pedagógia, de megőrzi a magyar irodalom is.

„Isten Veled társunk: László Mihály! Nemes emlékedet tisztelettel adjuk át a következő irónemzedéknek!" — Könnyes szemekkel, meghatódva állott a többszáz főnyi közönség a ravatal körül és kísérte a frissen ásott sírhoz, ahol a lelkész újbóli beszentelése és meghatóimája után elhantolták.

A gyászoló közönség soraiban ott voltak: *Bárczy* István dr. ny. miniszter, v. főpolgármester, *Bartha* Albert ny. hadügyminiszter, *Szász* Károly v. b. t. t. v. képviselőházi elnök, *Börcsök* Andor dr., a földbirt. rend. bíróság elnöke, *Németh* Ödön törvsz. tanácselnök, lakásügyi korm. biztos, *Pogány* Antal altábornagy, vitéz *Szurmay* Sándor v. b. t. t. gyalogs. tábornok, *Vadnay* Tibor államtitkár, *Petracsek* Lajos dr. országy. képviselő, *Kiss* Menyhért dr. v. nemzetgy. képviselő, *Tragor* Károly és *Csicseri Orosz* Árpád huszárezredesek, *Henter* Zoltán és *Weixelgartner* Tivadar ezredesek, *Max* János alezredes, lovag *Umlauf* Szigfrid dr. v. huszárkapitány, ny. járási főnök, vitéz *Fülöp* Kálmán százados, *Hindy-Szabó* László százados, *Guckler* Gyula főhadnagy, *Árkay* Ferenc miniszteri tanácsos, *Dengl* János és *Kőrösi* Albin egyetemi tanárok, *Szakál* Antal, *Horváth* Károly vezérigazgató és *Perczel* Béla törvényhatósági bizottsági tagok, *Benedek* Sándor, a közigazgatási bíróság másodelnöke, *Óvári* Ferenc felsőházi tag, *Hegedüs* Lóránd volt miniszter, *Szentirmay* Ödön kúriai bíró, *Mihálkovics* Elemér egyet. orvostanár, *Budaváry* László v. nemzetgyűlési képviselő, *Balgoh* Jenő felsőházi tag, ny. miniszter, az Akadémia főtitkára, Kadicsfalvi *Török* László ezredes, *Salamon-Rácz* Béla alezredes, *Wéber* Sándor dr., a Községi Takarékpénztár aligazgatója, *Corzan y Avendano* Béla dr., *Bucsányi* Gyula dr. egészségügyi tanácsos, lovag *Schöller* Károly dr. főorvos, *Landgraf* Lőrinc dr. ny. főtörzsorvos, *Hubert* Vilmos nagyiparos, *Corsan y Avendano* Gábor, *Husszein Hilmi* effendi budai nagymufti, az autonóm magyar izlám-felekezet küldöttségével, *Gegus* Dániel dr. főkapitányhelyettes, *Zilahy* Lajos, *Steinberg* Albert, *Szászhalmi* József, *Steinberg* Károly dr., *Gerhardt* József, *Szeredai* Leó és *Vitályos* Gábor szerkesztők; a régi politikusok közül: *Rainprecht* Antal dr. ny. főispán, *Horánszky* Lajos, *Sebők* Géza gyárigazgató, vitéz *Sebők* Miklós, *Sebők* Sándor, *Éder* Gyula, *Juhász* Mihály dr. kormányfőtanácsos, *Medriczky* Andor dr. főv. tanácsi fogalmazó, *Antal* Géza Gyula dr. rendőrkapitány, *Eglmayer* Artal főmérnök, *Weiss* Konrád dr. főv. bizotts. tag, *Kiss* Árpád dr. és *Folly* József dr. ügyvédek, *Pojánszky* Titusz máv. főfelügyelő, *Meszlényi* Béla OTI főtanácsos, *Zsuku* Coriolán, *Zsembery* István dr. ny. főispán, *Hindy* Zoltán dr., *Fleischer* József nagykereskedő, *Machovich* István főmérnök, *Turczal* Viktor tanár, *Paulovits* István stb.

Az elhunyt államférfi özvegyéhez, született Donna *Corzan y Avendano* Wanda, spanyol márkinő-höz tömegesen érkeznek az ország minden részéből és külföldről is a részvétnyilatkozatok többek között: *Almássy* László, a képviselőház elnöke, *Vákár* P. Artúr kormányfőtanácsos, *Blaha* Sándor dr. belügyi államtitkár, az elhunyt tanítványa, érdi *Krausz* Simon, *Mátéffy* Domokos miniszteri tanácsos, kir. pénzügyigazgató, *Kövesi* Lajos piarista tanár, *Laczkó* Dezső piarista tanár, c. tankerületi főigazgató, *Tímár* Mihály festőművész, a *Horánszky* család, báró *Kétly* László egyetemi tanár, *Hummel* József tábornok (Wien), *Wieninger* Rudolf kereskedelmi főtanácsos (Wien), *Péchy* Tibor dr. miniszteri tanácsos, *Berzeviczy* Albert v. b. t. t., *Berky* Miklós, Veszprém polgármestere, *Aczél* Ádám bankigazgató, *Harsády* Róbert, *Bayer* Sándor, *Szontágh* Tamás dr., a Tesz. tlnöke, *Iklódy-Szabó* János dr., v. képviselő, kincstári főtanácsos, *Schneller* Jenő kormányfőtanácsos, esperes-plébános, *Rásó* Lajos dr. kormányfőtanácsos, ügyvéd, *Éber* Antal dr. főigazgató, *Szekeres* Kálmán dr. tankerületi főigazgató, *Kerényi* Andor főszolgabíró, *Horváth* János plébános, *Havasi-Cseke* Dezső földbirtokos, *Peterzsilka* Antal ezredes (Wien), *De Haas* Heinrich konzul (Dsidda), *Vogel* Hugo dr. (Hamburg), *Pokorny* Emánuel pápai prelátus, főigazgató, *Muchmayer* Eugén ny. alezredes, tb. konzul (Nürnberg), stb.

Szászhalmi József.

Kedves zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

Gyász. *Deutsch* Lajos, a fővárosi *Elektromos Művek* vezérigazgatója szerdán hajnalban műtét után fellépett szívgyengeség következtében meghalt. *Deutsch* Lajos 63 éves volt és 1914. június 1-én lépett a főváros szolgálatába. Nevét Európaszerte ismerték, részben tudományos munkássága, részben az Elektromos Művek fejlesztése terén elért eredményei révén. Váratlan halála az egész országban mély részvétet keltett. A rákoskeresztúri temetőben temették el. Temetésén részt vett *Ripka* Ferenc főpolgármester, *Liber* Endre, *Borvendég* Ferenc alpolgármesterekkel az élén a székesfőváros törvényhatósága teljes számban.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Ahol vizben szegények

A szomorú idők dacára, vidám, szövetkezni akaró nagy társaság gyűlt össze az öreg Wipner vendéglő . nagytermében, mely társaság viseli gondjait ennek a legközelebb fekvő nyaraló helynek, élén

LENGYEL ZSOLT DR.

elnökkel, aki üdvözölte a megjelenteket, *Nyeviczkey* Lóránd dr. ügyvédet, az est ünnepi szonokát, *Geguss* Dániel ny. főkap. helyettest és *Viraág* Bélát, lapunk szerkesztőjét. Az estét a Kör tagjai közül alakult zenekar nyitotta meg, sok tapsot aratva, azután *Nyeviczkey* Lóránd mondotta el tartalmas, szellemes beszédét a trianoni békéről, annak hatásairól és a változtatás módjáról. Majd *Geguss* Dániel köszöntötte a társaságot és köszönte meg az üdvözlést, végül *Viraág* Béla beszélt a Trianont megcsúfoló keleti nagy kulturáról. Az estét tánc fejezte be.

Óh Jammer!... Az óbudai rasekolbukásnak az epilógusa. Egyik óbudai szegény zsidónak idegenbe szakadt rokona jött meg látogatóba és kiment a rokonával az új óbuda izsidó temetőbe, az elhunyt apja sírjához. Visszajövet gyalog jöttek. Nézegették a villákat, a gyengén füstölő gyárakat s eljutottak így egy nagyon szépen fekvő emeletes villához, amely előtt pompás kerítés is állott. Kirítt a többi közül. Az idegenből jött ayafi meg is kérdezte, hogy kié ez a szép villa ezzel a gyönyörű kerítéssel? A volt rasekolé! — válaszolta a másik. És beszélgettek róla, hogy milyen gazdag ember a volt rasekol. Gyáros, mérnök, alelnök, autója is van. Beszélgetve eljutottak a Lajos-utcába, a régi, szép zsidó templom elé. Az idegenből jött megállott: — Szép a templom, de a kerítése most is olyan nyomorúságos, mint amikor kivándoroltam. Olyan szegény itt a hitközség, hogy nincsen pénze a templomhoz méltó kerítésre? Pedig azt mondják, hogy a volt rasekol olyan bőkezű tudott lenni! — Az ittlakó hitsorsos csak azt mondta rá, hogy mindig a máséból! Az idegen csodálkozot és figyelmeztette a rokonát ,hogy előbbi szavai szerint a volt rasekol olyan sokat áldozott egy kaszinóra. „Hja — mondja a másik — az más, de az Úristen nem nevezi ki a kormányfőtanácsosokat!"

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel.: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől
325 oldalon, finom papiron ára 4.50

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

A M. Kir. Osztálysorsjátékot a Pénzügyminiszter megbizásából a Pénzintézeti Központ rendezi és bonyolítja le. Április 15-én kezdődik az új osztálysorsjáték. A sorsjegyek mennyisége 84.000, a nyereményeké 42.000, tehát *minden második sorsjegy nyer!* A nyeremény összege közel 8 millió aranypengő. A sorsjegyek hivatalos ára: egész 24 P, fél 12 P, negyed 6 P, nyocad 3 P, az összes budapesti és vidéki főárusítóknál. Jutalom 300.000 pengő, főnyeremény 200.000 pengő, úgy hogy a legnagyobb nyeremény szerencsés esetben *egy féll millió aranypengő készpénz.* Kisorsolásra kerülnek további 100.000, 50.000, 40.000, 30.000 peng- stb. nyeremények, tehát úgy a játéktery, mint az árak és kiváló nyerési esélyek *változatlanok.*

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

A zavaros pénzügyi viszonyok között, a valuták, sőt az arany árának ingadozása mellett elgjobb tőkebefektetés az öröklakás, mert bármikor mobilizálható és értéke is állandóan emelkedik. *A Budapesti Épitőszövetkezete* hatemeletes öröklakásos házat épít I., Horthy Miklós-út 75. alatt szövetkezeti alapon, mely a városi alkások minden kényelmét egyesíteni fogja a villalakások előnyeivel, bár főútvonalon épül, mégis ideálisan szép, korom és füstmentes környezetben. Az uccai lakások mind délkeleti fekvésüek, az udvari rész pedig nagy kertre néz. A lakások kivitele a legelsőrangú, minden komforttal, központi fűtéssel és mégis olcsó áron jegyezhetők elő a Szövetkezetnél V. Nádor-u. 20. I. 19.o

Hangulatos esték
a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN
Fehér és Neményi
szalonzenekara
és Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

Beethoven emlékét

ápolta a *Budai Társaskör* március 31-én este, amikor *Szetár* Endre dr. adta elő tanulmányát a bécsiek nagynevű zongoraművészével és zeneszerzőjével. Az előadást *Krivoss* Árpád dr. alelnök vezette be és köszönte is meg, mert érdemleges meltatása volt a nagy zeneköltő korának, életének, művészetének és hallása, vesztével beállott tragédiájának, gondos életrajz keretében. Az előadást követő társasvacsoránál *Oszoly* Kálmán háznagy a Kör háláját fejezte ki az előadónak és abból az alkalomból, hogy a legnagyobb olasz Turista Közlöny bemutatta Hoor Tempis István dr. közbenjárására nagy arányokban Budapestet, amit elősegített a Társaskör mult évi fürdőügyi ankétje, éltette *Kapeza* Imrét is, az ankét rendezőjét. Kapeza Imre köszönete mellett ünnepelte Szitait és a zenei harmónia mellett a nemzeti harmóniát állította a társaság elé, mint e szererecsétlen ország megmentésének egyetlen módját. Szitai Endre és Krivoss Árpád felszólalása után megszólalt a zene és táncba vitték a jelenvolt szépasszonyokat.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, Fő-utca 18.

A békekonferenciák kulisszatitkaiból. Lapunk vezető helyén egy cikksorozat közlését kezdjük meg. Eggy francia diplomata bizalmas feljegyzéseit romániai barátai számára. A Budai Napló e cikksorozatával világító fáklyát gyújt azok részére, akik a magyar remzet nagy tragédiájának, a trianoni békediktátumnak születését ismerni akarják. Olvasóinknak, előfizetőinknek és lapunk barátainak figyelmét felhívjuk a szenzációs történelmi dokumentum jelentőségével bíró cikksorozatra.

A Szerkesztőség.

Jubilál a gázgyár

mely 1856—57-ben alakult és 1908-ban ment át a székesfőváros tulajdonába. Budán rokonszenves ez a vállalkozás, főleg mint városi üzem és tisztikara élénken vesz részt Buda társadalmi életében. *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester, mint a gázgyár vezérigazgatója teljesen magyarrá tette ezt az idegen vállalatot — az utolsó munkásig. Olyan szociális intézményeket létesített az ő idejében épült óbudai gázgyárban, amelyek ritkítják párjukat a világon. Ő hozta Budához oly közelre a tisztikart, hogy szinte budai vállalatnak mondhatnánk. *Schön* Győző vezérigazgató helyettes részt vesz minden budai ünnepségen, *Véssei* Ede dr., aki szintén vezérigazgató helyettes, a Budai Dalárda ügyv. elnöke és vezérelte azt európai diadalmas útján, *Dragonics* Rezső igazgató agilis tagja a „Dreituristen Verein" nevű turista egyesületnek, amelynek elnöke *Kapeza* Imre újpesti fiókfőnök, a Hollós Mátyás Társaság kincstartója, a Budai Társaskör alelnöke, akinek dalait éneklik Budán is, Pesten is. *Szabó* Árpád dr. igazgató régi harcosa Budának, a Klotild-árvaház és egyesületnek évtizedek óta poétikus hangú főtitkára és a Szabadpolgári Kör vezérembere. *Kiss* Ferencet, a budai fiókfőnököt és egyik helyettesét *Jakab* Lászlót is lekötelező, szíves modora és vasszorgalma révén mintatisztviselőnek mondják. *Kun* Attila osztályfőnök izig-vérig budai, ilyen *Jäger* Károly mérnök és *Kapuvári Jüttner* Kálmán dr. titkár is. Óbudán számottevő tényezői a társadalomnak nagyképzettségű *Szigeth* Gábor igazgató és méltó társa *Kindér* Mihály főmérnök. A gázgyár tisztviselője *Kiss* Dezső, akinek nagy baráti köre van Budán és a társaság tisztviselője a Budán oly nagynevű *Gamauf* család tagja: Károly. Alig van a városnak üzeme, mely így összeforrott volna Budával, mint a gázgyár.

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radioaktiv és rádiumelemet tartalmazó természetes 42° C° földes-meszes hőforrásokkal
Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kő- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

A „Magyar Szállodás és Vendéglős" című szaklap, mely immár 37. évfolyamában van, április 1-i számában ismét sok igen értékes és a nagyközönséget is érdeklő közleményt hoz. Behatóan foglalkozik az idegenforgalmi kérdésekkel és azokkal a körülményekkel, melyek a szállodás és vendéglős-par mai szomorú helyzetét feldézték.

„Mire városatya lttem..." *György* Endrének, a kitünő ujságírónak a szerkesztésében most jelent meg ennk a vaskos almanachnak a második kiadása. Amilyen díszes a kötetnek a kiállítása, olyan értékes a tartalma is. *Sipőcz* Jenő polgármester, aki a műhöz először irt, joggal állapitja meg róla, hogy mint történtlmi forrásmunka is becsel bír. A kötet pompás reprodukcióban közli a főváros vezető férfiainak és bizottsági tagjainak arcképét, majd a főtisztviselők és bizottsági tagok életrajzait. De nem száraz módon, hanem élvezetes formában, úgy, hogy a munka olvasmánynak is értékes.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham-uta 1.

A fehérből vörös lett. A multkoriban megérkeztek a fecskék és az emberek erre azt mondták: „No most már it ta tavasz!" Dehogy volt itt! Még azután is kellemetlenül hideg lett és a szegény kis fecskék bizonyára alaposan megbánták, hogy elhamarkodva tértek vissza. De most aztán már egészen bizonyos, hogy végre tavasz lesz. Abból állapitjuk meg nagy határozottsággal, hogy a Széll Kálmán-téri Sportpálya, mely eddig fehér volt a jégtől, most vörös lett az agyagtól, melyet ott a tennis-groundok céljaira legyömöszöltek. Már állanak az oszlopok és már feszítik ki a hálókat és maholnap könnyű tennis-ddresszben fogják ütögetni a Slazenger (helyesen Schlesinger)-féle labdákat hölgyek és urak. De most már biztosan tavasz lesz!

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., ÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

Szávay Zoltán, a korán elhunyt poéta örökszép dalai jöttek most divatba és a zeneszerzők most megtalálták azokat a fordulatos és szinte önmaguktól muzsikáló költeményeket, amelyekel nagynevű édesatyja nyomán járt. Kedves, hogy épen Budán hódit most *Szávay* Zoltán és nagy társaságok ktresik fel ezért Újlakon a *Sipos*-féle átalakított, megnagyobbított *halászcsárdát,* ahol egész estéket szentel a ké éneklő muzsikus *Szávay* Zoltán emlékének és szép magyar dalainak.

Goldbergerék valutaügye

Jó néhány héttel ezelőtt nyilvánosságra jutott, hogy az óbudai *Goldberger Sám. F. és Fiai R. T.* több tisztviselője ellen vizsgálat indult meg a valuta-rendelkezések ellen irányuló tényekedések miatt.

Váltig csodálkozunk rajta, hogy a krónika mereven hallgat erről az ügyről, jóllehet a lefolyt hetek alatt kétségkivül történt valami a dologban.

Miért e hallgatás? A közvéleménynek jussa van megtudni, *történt-e már valami döntés, van-e már valami eredménye a vizsgálatnak?* A tekintélyes nagy cég presztizsének érdekében való, hogy közhírré tegyék, ha a vizsgálat azt állapitotta meg, — mint ahogy hinni és remélni szeretjük, — hogy csak félreérés történt és visszaélésről Iszó sincs. Az ügy mibenállásának leplezetlen föltárása már csak azért is kivánatos, hogy lehetetlenné váljanak kétségkivül alaptalan mendemondák, melyeknek a képtelenségéről mélyen meg vagyunk győződve.

Ismételten hiresztelték például, hogy a bűnpörbe fogott tisztviselők amnesztiát kaptak. De ez nyilvánvalóan nem igaz. Rendületlen hittel hisszük, hogy a mi igazságszolgáltatásunk könyörtelenül egyforma mértékkel mér mindenki számára. Ha Weinberger bankárt fegyházra itélték valutasibolás miatt, ha egy varrónőn elverték a port, mert valutacsempészésen érték és ha egy hetven éves embert lelakatoltak, mert valutazúgkereskedés révén akart pár pengőt megkeresni a maga nyomorult, öreg éeltének a tengetésére: akkor törvényeink részrehajlatlan őrei bizonyára nincsenek tekintettel arra, ki az mi az, aki vétett a törvény ellen.

Meg aztán amnesztia? Amnesztiát annak szoktak adni, akinek a bűnösségét már megállapitották. Hát ebben az esetben már megállapitották vajjon?

Váli Gábor és Tsa
első budai
Cimtábla-festészete
Telefon 526-22. II. Iskola u. 16.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építtette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Személyi hírek

KOZMA JENŐ dr. orszgy. képv. pártelnök néhány napot a birtokán töltött és csak kedden tért vissza.

ÁLDÁSY JÓZSEF dr. helyettes államtitkári címmel felruházott belügyminisztériumi miniszteri tanácsosnak érdemes közhasznú munkássága elismeréséül a II. osztályú magyar érdemkeresztet adományozta a kormányzó.

HUBERT VILMOS vezette a Széna-téri piaci árusok küldöttségét a városházán e hó 5-én délelőtt, hogy sérelmük orvoslását kieszközölje.

KOZMA DEZSŐ az Angol Magyar Bank Lánchíd-téri fiókjának főnöke, rendezte e hó 1-én este borgazda estjét a Pénteki borgazda társaságban, nagy számú vendég jelenlétében, amikor a borgazdán kívül felszólaltak: *Kozma* Jenő dr., *Pávai Vajna* Ferenc dr., *Radó* Andor dr., *Lendl* Adolf dr., *Szombathy* Kálmán, *Zboray* Gyula dr., *Viraág* Béla.

PÉNZES MIHÁLY dr., budai ügyvédet súlyos csapás érte, akinek édes atyja 86 éves korában Szatmáron elhunyt.

NICORA PÁL okl. gépészmérnök március 31-én, a műegyetem elektrotechnikai előadótermében rendkívül érdekes előadást tartott a trolleybusz (felsővezetékes társaskocsi) üzméről. Sok új adatot mondott el vonzó módon s az igen nagyszámú, közönség élénk tetszésével fogadta az előadást.

KOZMA JÓZSEF tehetséges fiatal zeneszerző írta a „Kinefonia" című uj pantomimia zenéjét, melyet az Operettszínház mutat be.

VIRAÁG BÉLA lapunk szerkesztője e hó 14-én, csütörtökön, este 7 órakor tart előadást a „Budai Társaskör"-ben *„A turáni kérdés és az idegenforgalom"* címen, a mohammedán kérdéssel kapcsolatosan.

Cipő?
csak **Zi-La** márka
Budán kizárólag
I. Horthy Miklós-út 41. sz.

A legendák fölélednek itt Budán, ha van, ami keltegeti. Most, hogy az utolsó budai basa emlékét állítja *Szobó* Sámuel jóvoltából *Aggházy* Kamil és a világtörténelemben talán páratlanul álló eset játszódik le azzal, hogy az a Szabó család, amelynek ősét, aki Buda várát vívta és a nehéz harcban levágták a törökök, hogy épen az a Szabó család állít örök emléket az akkori elenfélnek. Sokat beszélgetnek erről most az öregek, akik a nagyszülőktől hallottak sok mindenféle hagyományt. Igy tudják a Várban azt a helyet is, ahol az a honcéd térdelt, aki a lóháton vágtató Hentzy után lőtt és pon akkor találá, amikor vágatás közben az osztrák vezért fel-fel lökte az ugró ló és azon testrészén találta, ahová visz akellett volna ülnie. De nem ül tvissza, hanem lefordult a lóról. Vanrak, akiknek nagyszülei nézték az a kivilágított Verbőczy-utcai házat, ahol Mária Terézia királynő tiszteletére bált rendezett a várbeli palota ura és az osztrák császárné először táncolt itt — *csárdást*. És talán utóljára . . ., sokat tudnak, sokra emlékeznek ilyenkor a vár öreg lakói.

Budapest székesfőváros Elektromos Műveinek igazgatósága mély szomorúsággal jelenti, hogy

DEUTSCH LAJOS

m. kir. kormányfőtanácsos úr, a Székesfőváros Elektromos Műveinek vezérigazgatója

f. évi március hó 30-án rövid szenvedés után elhunyt.

Temetése f. évi április hó 1-én d. u. ¼4 órakor lesz a X. kerületi rákoskereszturi izraelita temető halottasházából.

A megboldogult előbb mint műszaki igazgató, később mint vezérigazgatóhelyettes, 1919. augusztus 1. óta pedig mint vezérigazgató állott a Székesfőváros Elektromos Műveinek szolgálatában.

Az Elektromos Művek újjáépítése és annak a mai kor színvonalára való fejlesztése az ő hervadhatatlan érdeme.

Tudásánál és szakavatottságánál csak a Székesfőváros iránti odaadó hűsége, továbbá buzgó és önzetlen kötelességtudása volt nagyobb

Budapest, 1932. márc. 30-án.

Példáját követjük, áldott emlékét híven megőrizzük!

Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból

Tardieu szerepe a békekonferencián — Jegyzőkönyvi részletek, gyorsirói feljegyzések

I.

A *Budai Napló* az 1919-iki békekonferencia tárgyalásaival kapcsolatban eddig még nem ismert okiratok, jegyzőkönyvek és gyorsírói feljegyzések közlését kezdi meg.

Az okiratok, feljegyzések megdöbbentő részleteket tartalmaznak s az 1919. évben élt s a béketárgyalásokon részt vett államférfiak, diplomaták és politikusok egyrészének felületességét és lelkiismeretlen könnyelműségét tárja elénk.

A *Budai Naplóban* leközölt okiratokból, jegyzőkönyvekből és gyorsírói feljegyzéskből állapíthatja meg az olvasó, hogy kik minő körülmények között döntöttek 1919-ben Európa sorsa fölött. Mi volt Páris és a páriskörnyéki békék szerepe, hogy Európa 13 év után a csőd szélére került?

1919. február 8-tól július 2-áig folyó tárgyalások anyagát s a delegációk tagjainak nyilatkozatait közöljük, úgy, miként azok ülésről-ülésre lefolytak.

Egy francia államférfiu gyorsírói feljegyzései. Ezeket közli le most a Budai Napló, amelyekkel a francia államférfiú a románoknak tett akkor szívességet, hogy a lefolyt tárgyalást ismerhessék, idejében állást foglalhassanak s hogy Nagy-Románia céljait a nagyántánt diplomaták segítségével megvalósíthassák.

A nyugati diplomácia kulisszatitkai vonulnak el az olvasó szemei előtt. Ma, 13 év után, Európa közvéleményének joga van megismerni és fellebbenteni a titok fátyolát. Hogy születtek meg a páriskörnyéki békék? Mi volt a szerepük az egyes államok képviselőinek? Lelkiismereti kérdést csináltak-e Közép-Európa sorsából? Ismerték-e a delegátusok a magyar kérdést, a magyar történelmet, a magyar földrajzot, a magyarországi kisebbségek sorsát?

Látni fogjuk, hogy *Tardieu* milyen lelkes védőbeszédeket mondott Románia mellett. Ugyanaz a *Tardieu*, aki most, mint Franciaország miniszterelnöke, látva Európa gazdasági megroppanását, *Briand* Páneurópája után felvetette a dunai államok gazdasági összefogásának tervét.

Meg fogjuk ismerni kevés barátunk és sok ellenségünk személyét és szerepét. Lansing, Pichon, Larosche, Sialow, Seymour, Vanutelli, Tittoni, Tardieu, Maklakoff, Le Rond tábornok, Sonnino, Bratianu, Lloyd George, Sir Crowe, Baliour beszédeit. Látni fogjuk az államférfiak *akkori* felfogását és állásfoglalását s a látottakból és észleltekből megállapíthatjuk, hogy 1919. év óta mennyit fordult a világ s hogy azok közül, akik még életben vannak s akik egykor a páriskörnyéki békék apostolai voltak, most azokból miként lettek az európai új béketárgyalás apostolai?

A Budai Napló nagy szolgálatot kíván tenni azoknak, akik érdeklődéssel, de tanácstalanul és tájékozatlanul szemlélik azt, ami most Genfben és Párisban vagy Párisban és Genfben történik vagy történni akar . . .

r. r. r.

Ripka Ferenc szózata

a Budai Társaskör közgyülésén

Ma szokatlan arányok mellett rendezte nyolcadik közgyülését a *BUDAI TÁRSASKÖR* Nagyboldogasszony ünnepén, este 6 órakor. Egész Buda, de főleg a Krisztinaváros társadalmának színe-java töltötte meg a Társaskör nagytermét, hogy meghallgassa elnökének

DR. RIPKA FERENC
főpolgármester

szózatát amellyel ilyenkor a Társaskör budai kereteit messze túlhaladóan, nemcsak Budapest közönségéhez, hanem az országhoz is fordul. Mélységes csend és figyelem kisérte minden szavát, amikor utalt *Gyümölcsoltó Boldogasszony* ünnepének jelentőségére, amely nemcsak a katolikus világ ünnepe, hanem az egész magyar társadalomé, mert a természet megujhodását jelenti a természet örök törvényei szerint és igy nagy és fontos napja ennek a földműves országnak. A természet örök törvényében, a természet erejében örök igazságok gyökereznek és ehhez kapcsolta a mai helyzetet, a mai válságot, amelyből

most hiányzik a természetben megnyilatkozó csodás harmonia, hiányzik a kölcsönös megértés.

Még mindig harcban állunk. Az egész világrend alapja a polgári munka és erköles és a polgári társadalom kötelessége, hogy a munka és erköles erejével és fegyverével mgtartsa az eddig elért eredményeket és megmentse igy a kulturát és a haladást. Biztosítani kell a munka eredményét és jogát. Mint általános véleménnyé kezd kialakulni, hogy

a polgári rend tulélte magát. Berendezésében, szellemében roskadozik, bűne gyarapodik, ereje fogy.

Megszívlelendő ez a vélemény és érzik a polgárság közönyét azok, akik a polgári munkában elől járnak, amely polgárság nehezen tud szervezkedni bizonyos veszedelmek ellen, mert nem hisz eljövetelükben s igy a kellő pillanatban nincs meg a felkészültsége az ellenállásra. Nagy hiba, hogy

a polgárság nem engedi magát szervezetten fegyelmezni és nem tud egy vezérben megbízva, szervezetten engedelmeskedni.

Ezzel szemben megállapítja, hogy a polgári társadalom bízik a törvényes igazságokban és csak példát kell adni neki, hogy érdklődjék a saját dolgai iránt és a fenyegető veszedelmek iránt. Azokat kell megnyernünk elsősorban, akik hisznek és díznak a természeti törvények örök igazságában és fontos, hogy ez a polgári társadalom megértse ezt a rettenetesen nehéz időszakot, ezt a nagy gazdasági válságot, amelyben élünk. Irók, tudósok és politikusok sokat írnak és sokat beszélnek erről s mindebből az az igazság kristályosodott ki, hogy

a világgazdaság vérkeringése megzavarodott,

mert új utakra terelték, szakaszokra osztották és ez a vérkeringés igy zsilipekbe ütközik, ahol nehéz az átkelés, ahol áradatok gyűlnek össze, amelyek elárasztották a világkereskedelem régen kiépített országútjait, eliszaposították azokat s ebben az iszapban, ebben az áradatban bukdácsolnak.

Mi most a hajótöröttek sorsát éljük, akiket a tenger egy kis szigetre vetett ki

és itt várjuk a messziről érkező mentőhajót. Nekünk meg kell értenünk azt, hogy abból kell megélnünk gondos beosztással, amit ez a kis sziget nyujt, amíg a mentőhajó megérkezik. A lázító panaszokkal nem száll vitába és vigasztalást csak az talál, aki megérti, hogy mi történt a világrenddel. A polgári társadalomnak fontos s nagy kötelessége, hogy

mindenki a maga józan polgári életével és viselkedésével adjon példát

és erre kéri elsősorban a *budai polgárságot*, mely máskor is nehéz időkben helyt tudott állani, mert megvoltak az erényei és erkölcse, mely fennmaradását biztosította. De felhívja egész Budapest polgárságát, amelynek még mindig meg van *hatalmas kulturális ereje és rendkivüli kisugárzása* az egész ország társadalmára, mert ha meg van a kölcsönös megértés s igy az összefogás lehetősége, akkor ennek az erejével képes lesz a polgári társadalom megállítani útjukban az ártó áramlatokat. Vannak akik a polgári társadalom együttmüködése és harmoniája ellen törnek és ennek a polgári társadalomnak

kiváló tagjait igyekeznek diskvalifikálni, meggyalázni,

csakhogy ezek az ékverők *nem tudják beállitani a maguk kiválóságát* s igy nem tudják magukhoz vonzani a polgárságot. Az ilyen rágalmazás készítette elő az 1918-iki eseményeket és ha ezt a polgárság el akarja kerülni, ne engedje magát ezért. Nem szeretné, ha *félreértenék* kifélrevezetni, mert már egyszer meglakolt *moly szavait*, amelyekkel kitartásra igyekszik bírni a polgárságot. Az ő hivő lelke bízik a jobb jövőben, bízik a természet örök törvényében és igazságában, amely sohasem hagyta cserben a hivőket. Borura derü jön, a sötét éjszakára a kelő nap fénye s a zord télre a tavasz és a nyár, — de eljön a mienk is, a mi tavaszunk, a mi örök igazságunk, ha a nehéz órákban arra méltóan tudunk lenni. Adja a jó Isten, hogy igy legyen!

A népes közgyülés fölállvaa ünnpelte elnökét és részesítette a leglelkesebb óvációban. Meg-megujult a taps és az lejenzés oly arányokban, hogy az elnök könynyet törölt a szeméből.

Krivoss Árpád dr. főtitkár olvasta fel ezután évi jelentését, amelyben ismertette a Társaskör működését, az előadásokat, társas és művészi estéket, a fürdőügyi ankét nagy jelentőségét, a választásokat, kiemelve *Szombathy* Kálmán rendkivüli munkásságát, *Kapcza* Imre és mások buzgó közreműködését.

Majd *Csohay* Géza tanácsos, a Társaskör pénztárosa, mutatta be a zárszámadásokat, amiket a számvizsgáló bizottság *Fuchs* István jelentése szerint nagy elismeréssel jóvá hagyott, mire a közgyülés a felmentvényt megadta és *Ripka* Ferenc elnök külön köszönetet mondott Csohay Gézának és az egész tisztikarnak, amit zúgó tapssal fogadott a közgyülés külön is kitüntetve az ügybuzgó pénztárost.

Azután meghallgatták a Csohay által 1932-re előterjesztett költség előirányzatot és jóváhagyták.

Következett az elnökség, a választmány megválasztása, mire *Kádár* Gusztáv azt indítványozta, hogy az elnököt egyhangulag és közfelkiáltással válasszák meg, amit felharsanó éljenzéssel fogadott a közgyülés és *Ripka Ferenc* dr. hálásan megköszönt.

A lelépő választmányi tagok helyére jelölt új tagokat szintén egyhangulag választották meg, köztük két új embert: *Vető* Sándort és *Tóth* Gábort. Ezután megválasztották újból a számvizsgáló bizottság régi tagjait.

Ripka Ferenc dr. elnök üdvözölte az új elnökséget, az új választmányi tagokat, a számvizsgáló bizottság tagjait és az Isten áldását kérve működésükre berekesztette sürű éljenzés közt a közgyülést.

Az új választmány ült össze ezután rövid gyülésre, *Ripka* Ferenc dr. elnöklete alatt és megválasztotta a tisztikart, mely az ügyész kivételével a régi s igy alakult: Háznagy: Oszoly Kálmán, főtitkár: dr. Krivoss Árpád, pénztáros: Csohay Géza, titkárok: Márky Béla, Nicora Béla, dr. Szitár Endre, ellenőr: Roskovetz Antal, gazdák: Aigner Ottó, Gyopáry Gyula, Thoma József, Morbitzer Dezső, Rehák József, ügyész: dr. Szuchy László, könyvtáros: Major István, orvos: dr. Dobák Ferenc.

Ripka üdvözlő szavai után bezárta az ülést és a társaság vacsorához ült.

Hogyan lehet nyerni az osztálysorsjátékon?

Ezen sokan törték már a fejüket és töprengenek állandóan; feltétlen bizonyosság nincs, kiszámítás nem lehet,

de van szerencse, esély, valószinüség és jóleső remény!

Tanácsos az első osztálynál megvenni a sorsjegyeket, mert egy későbbi osztályhoz való vásárlásnál az előző, lejátszott osztályok árait ugyis meg kell fizetni mindenkinek.

Huzás
április 15-én
kezdődik

Tehát szerencse fel! Aki mer az nyer!

„Gyermekmérleg kölcsönzés"
havi P. 3.-ért
KERPEL „SZENT ISTVÁN" GYÓGYSZERTÁRA
MARGIT KÖRUT 38 — TELEFON 15-6-19

Régi márványsirkövek
ujjá faragva és csiszolva
a forgalmiár feléért!
Uj fekete és szürke
gránitsirkövek
gyári árban, igen olcsón
Szabó és Zanotti
X., Kőbányai-út 43 b, Tel. J. 404-33
Villamosmegálló az Északi főműhelynél

Legjobb tőkebefektetés
A Horthy Miklós-út 75. ház Szövetkezet tehermentes
öröklakásai
Délkeleti fekvésű, modern, fa kivitelű 1—2—4 szobás, hallos, lakásonkénti központi fűtéssel, azonkivül garszonlakások és üzlethelyiségek. Felvilágosítás és jegyzés **Budapesti Épitő Szövetkezet**, Budapest, V., Nádor-utca 20.

Gyászmisék. A husvét hétfőjén elhunyt *László* Mihály politikus és pedagógus lelkiüdvéért április 6-án a városmajori r. kath. plébániatempomban, 7-én a Pálffy-téri gör. kath. templomban és április 20-án a paloznaki (Zala m.) plébániatemplomban mutatják be az engesztelő szentmise áldozatokat. Április 3-án a *szentesi gör. kel. magyar templomban* a vasárnapi nagymise keretében *Németh* István gör. kel. magyar főesperes nyilvános könyörgést végzett a csángó nép nagy halottja: László Mihály lelkiüdvéért.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a **HUNYADI JANOS** keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei írják elő betegeiknek és a betegek tízezerei írtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

A magyar, olasz, bolgár vérségi kapcsolatokról tartott március 30-án rendkivül érdekes előadást vitéz *Galánthay Glock* Tivadar ny. tábornok a Nemzeti Szövetség Géza utcai dísztermében. A francia, olasz és magyar tudósok és a saját kutatásai alapján megállapította, hogy az itáliai ősalkó *etruskok* nem indogermán, hanem turáni származásuak, amit bizonyít a *Fadrusz* által felfedezett ősmagyar irás azonossága az etruskokkal. Adatokkal bizonyította egyes bolgár törzsek Itáliába vándorlását, melyek ott megtelepedve teljesen beolvadtak. Fejtegetései szerint az etrusk-turáni vérrokonság alapján az olasz-magyar kapcsolat szintén kimutatható. Utána *Puskás* István dr. a magyar bolgár bizottság főtitkára beszélt a magyar-bolgár kapcsolatok politikai, kulturális és gazdasági jelentőségéről, ami szintén a *keleti* idegenforgalom mellett szól. A rendkivül értékes előadást, amit a Nemzeti Szöveség nevében báró *Perényi* Zsigmond v. b. t. t. elnök köszönt meg, szápszámú, előkelő közönség hallgatta végig. A budapesti diplomáciai karból jelen voltak: Petroff *Tschomakoff* bolgár követ, a követség tisztikarával, *Oxilia* ezredes olasz katonai atasé, továbbá vitéz nagymagyari *Raics* Károly altábornagy, *Ajtay* József ny. közig. biró és sokan mások.

Buda a világ közepe

Tóni bácsi, anyai ágról való nagybátyám, a Balatonmelékéről eljött húsvétra Budapestre, mivelhogy húsz egynéhány éve nem járt a fővárosban. Este hat órakor elszállásolta magát nálam és aztán igy szólt:

— No öcsém, most aztán gyerünk el valahová vacsorázni!

— Máris? Ilyen korán?

— Jegyezd meg: ahhoz, hogy az ember enni menjen, sohase lehet korán! Tudsz valami jó helyet?

— Akár huszat is!

— Hát akkor upre pupos, indulás!

Kiindulás: I. kerület, Bors-utca, mely már csak azért is nevezetes, mert itt készül a „Budai Napló". Hová vigyem az öreget? Ej, gyerünk Guttenbergerhez, a „Trombitáshoz". Mert kikötés volt:

— Először úri helyekre!

Kivételesen Tóni bácsi csak szerényen vacsorázott. Mindössze két sültet, tésztát és sajtot fogyasztott el. Hozzá két korsó sört.

— Úgy látom, bátyám, — mondtam neki, — már nincs olyan étvágya, mint hajdan.

— Van én nekem! De tudod, nem akarok egyszerre belakni! Azt hallottam, hogy ti nálatok Budán olyan jó kis helyek vannak. Azokat akarom megtapasztalni.

— Ahá, értem!

Vacsora után az öreg megjegyezte:

— Ha innen elmegyünk, valahol még meginnám vagy egy korsó jó sört. De jót! Lehet?

— Lehet bizony! Elmegyünk például a Hajashoz, a Krisztina-körútra.

Eredmény: Hajasnál három korsó. És miután az öreg meglátta, hogy friss ha-

MEGNYILT
Buda látványossága a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám.
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

halászlé is kapható, hát hozzá két halászlé. (Hogy jobban csusszék az ital!)

— Igazán jó sör volt! — konstatálta, mikar elmentünk. — Hát itt szemben mi van?

— Az a Pozsonyi vendéglő, — világositottam föl.

— No hát ott is megkostoljuk a sört.

Eredmény: további két korsó és a jobb csuszáskedvéért hat ringli. Kritikáját Tóni bácsi csak azzal fejezte ki, hogy csettintett azt mondta:

Mikor megint künn voltunk az utcán, az tmondta:

— No de már elég a sörből! Most már térjünk át a borra! De tudod, úgy szeretném, hogy több helyre is benézzünk.

— Ha jól esik, akár harmincháromba! Budán kocsmák dolgában igazán nem jön zavarba az ember.

Hát bevetődtünk a Retek-utcai Leikhamba. (1 liter nemes kadarka.)

— Már most szellőzködjünk kissé! — mondta távozóban. Hát elszellőzködtünk a Margit-körút felé. Ott meglátja az öreg a cégtáblát: „Szépasszonyvár".

— Tyüh, de nagyszerű neve van! Ide már csak be kell menni! Ismered ezt a helyet?

— Hogyne! Most kapta a Szépasszonyvár nevet, azelőtt Bagolyvár volt.

— Mi a kakuk! Furcsa! Azt már hallottam, hogy a szépasszony vénségére átváltozik bagollyá. Odahaza, a feelségemnél tapasztalom is. De hogy bagoly változzék szép asszonnyá, az már különös! Belátod, úgy-e, hogy ide be kell nézni.

— Beláttam. (1½ liter.)

— No most tovább!

Következő állomás Kispipa. (1 liter zöld Sylvani, hozzá körözött liptai.)

— Még tovább!

Hattyú-utcai „Zöld hordó", melyet régebben népszerűen Pléh Pityónak neveztek, hogy miért, azt állapitsák meg a krónikások. (1 liter kadarka. Gondoltam: úgy látszik, az öreg, mint soviniszta magyar tervszerűen iszik egymásután piros, fehér és zöld bort.)

Nem tévedtem. Mert a Csalogány-utcai Lindmayerben tényleg fehéret rendelt. (1 liter.)

— Csak az a furcsa ebben a kocsmában, hogy itt csak állva lehet inni! (Tényleg, nem lehet elülni. Egy szék, egy pad sincs a helyiségben. Ott állva iszik mindenki.)

Tóni bácsi hangulata már akkor nagyon emelkedett volt. Kijelentette egy öreg polgártársnak, hogy ő majd elbánik gróf Bethlen Istvánnal. Nagynehezen sikerült igéretét vennem, hogy nem bántja Bethlent. De ezt feltételhez kötötte:

— Csak úgy nem bántom, ha most elmegyünk valahová, ahol le is lehet ülni!

— No hát akkor gyerünk az Attila-utcai Hargittába. (1 liter és két darab rusznyi, még pedig azzal a magyarázattal, hogy muszáj valami pikánsat enni közbe-köze, mert különben nem jól csúszik a bor.)

Már azután mindenáron föl akart menni a Várba. Neki is durálta magát, de a lába már nem birta.

Hát szép lassan eltereltem az öreget a lakásunk felé. Mikor meghallotta, hogy a Vérmezőnél járunk, levetette a kalapját és felkiáltott:

— Mégis csak elbánok Bethlennel! Annak is ő az oka, hogy azokat kivégezték.

Nem tudtam megakadályozni, hogy el ne énekelje a Himnuszt, utána pedig a Szózatot.

Szerencsére már nem találtunk vendéglőt nyitva. Ezen Tóni bácsi úgy elbúsult, hogy zokogni kezdett. Zokogva borult a kebelemre. Aztán egy duhaj kiáltással konstatálta:

— Öcsém! Én mondom neked, Buda a világ közepe! Buda a világ közepe!

Sváb.

Fémműves szaknévsor. Megjelent a Budapesti Fémművesek Ipartestületének aluminium-műves, bronz-műves és csiflárkészítő, cizelőr, fémcsiszoló, fémdiszműárú készitő, fémnyomó, fém-, réz-, szobor és harangöntő, galvanizáló és galvanoplasztikus, lemezelő, rézesztergályos vagy rézarmaturakészítő és rézművs iparosok nagy gondossággal összeállított szaknévsora. Kapható 1.20 P.-ért a Budapesti Fémművesek Ipartestületénél VIII., Bérkocsis-utca 12. I. 5. és Thurzó Rezső VII., Kazinczy-utca 46. sz. alatt.

Állami sofförtanfolyam nyilik meg a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézen keretében április 18-án este ½7 órakor, az intézet Budapest, VIII., József-körút 6. szám alatti helyiségében. Beirás naponta d. e. 9—1 óra között az igazgatósági irodában.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet
ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán
II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NAGY TÉVEDÉS, hogy csak a kerthelyiségem érdemli nyáron a látogatást
MERT BIZALMAS KEDVES SZOBÁIMBAN
TÉLEN is pompásan érzi magát a vendég kitünő konyhám, pincém és a jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. a TROMBITÁS vendéglő tulajdonosa
II., RETEK UCCA 12

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

A Magyar Általános Takarékpénztár jubiláris közgyülése

A Magyar Általános Takarékpénztár március 31-én tartotta *ötvenedik* rendes közgyülését. *Horváth* Lipót dr. elnök-vezérigazgató kegyeletes szavakkal megemlékezett mindazokról, akik a takarékpénztárt 50 évvel ezelőtt alapitották, megállapitotta, hogyz a intézet az 50 év alatt jó és rossz időben megállotta mindig a helyét. A jubiláris közgyülésen Comm. Emanuele *Ehrentheil,* az Assiurazioni Generali (Trieszti Általános Biztosító Társulat) magyar származású h. vezérigazgatója, lendületes magyar beszédben emlékezett meg arról, hogy 50 évvel ezelőtt azért alapította a százéves Generali a Takarékpénztárt, hogy a magyar gazdasági életbe minél jobban bekapcsolódhassék, mert Magyarországot mindig fontos tényezőnek tartották és mert Magyarország iránt mindig meleg rokonszenvet éreztek. Felolvasta a Generali biztosítónak és elnökének, Gr. Uff. Edgardo *Morpurgónak* üdvözlő átiratát. *Hegedüs* Lóránd dr. volt pénzügyminiszter, a TÉBE elnökének felszólalása után *Gömöry-Laint* László dr. mir. tan. a részvényesek nevében méltatta a takarékpénztár működését és a vezetőségnek és tisztikarnak köszönetét fejezte ki. Ezek után a közgyülés elhatározta, hogy az *1,23ú.005.29 P. tiszta nyereségből* osztalék fejében április 2-től kezdve részvényenkint 2.50 P. fizettessék, 100.000 P a tartalékalapba és 50.000 P az alkalmazottak nyugdíjalapjába helyeztessék. Végül az igazgatóság ú jtagjává megválasztották *Láng* Boldizsár báró országgyülési képviselőt, a felügyelőbizottság eddigi tagját. A takarékpénztár igazgatósága április 1-én ünnepi ülést tartott, amelyen Gr. Uff. Edgardo *Morpurgo,* az Assicurazioni Generali elnöke, mint a takarékpénztár alelnöke, elnökölt s felszólalásával dokumentálta azt a rokonszenvet és biztató reményt, amelyet a Magyar Általános Takarékpénztár iránt, de általában az egész olasz gazdasági és pénzügyi élet Magyarország jelene és különösen jövője iránt táplál.

A Magyar Általános Ingatlanbank igazgatósága megállapította az 1931. évi mérleg- és eredményszámlát. *A tiszta nyereség 382.157 P 82 f.* Az igazgatóság a közgyülésnek javasolni fogja, hogy osztalékra fizettessék 450.000 P, vagyis az 50 P n. é. részvényekre 7 P 50 f (tavaly 21 P), jövő évre pedig 115.857 P 82 fillér nyereség vitessék át. — A bank az elmult évben történt ingatlaneladások révén rövidlejáratú kötelezettségei túlnyomó részét kifizette. A kihelyezések állományában lényeges, többmillióra menő visszafizetések történtek, amihez a hitelek igénybevételét is megfelelően csökkentették. A bank iparvállalatainak engangementjeit az utóbbi éve ksorán csaknem teljesen lebontotta, üzletköre most lényegileg ingatlanüzleteket,, parcellázásokat és jelzálogos kölcsönöket ölel fel.

A Hangya közgyülése. Márc. 31-én tartotta közgyülését a *Hangya Központ* az *OMGE* nagytermében. A közgyülésen mintegy 800 szövetkezet vett részt. Az igazgatóság jelentése szerint a központ az 1931. évben a kötelékébe tartozó szövetkezeteknek 58.189.104.41 pengő értékű árút szállitott. Az elért üzleteredmény a forgalom értékszerű csökkenése ellenére kedvezőbb volt, mint az előző évben. Megfelelő belső leírások után a központ a tulajdonát képező értékpapirok leértékelésére 266.715.31 pengőt, az értékcsökkenési alapok további gyarapitására 95.000 pengőt, ingatlanszámlán eszközölt leírásra pedig 50.000 pengőt fordított s mindezeket a multévi fölöslegből fedezte. Ezek keresztülvitele után a mérleg 105.377.24 pengő fölösleggel zárult, amelyből 100.000 pengőt a Hangya Alkalmazottak Elismert Vállalati Nyugdijpénztára járulék-tartalékának kiegészitésére fordított a közgyülés, a fennmaradó 5377.24 pengőt pedig az 1932. üzletév nyereségszámlájára vitte át.

Kövessük Bulgária példáját

— A bulgár konverziós törvény lehetővé teszi a gazdák elárverezett birtokának visszaszerzését. —

A mezőgazdasági világpiaci árak és a bulgár mezőgazdasági lakosság mindjobban növekedő adósságai, hasonl óhelyzetet teremtettek, mint amilyenben a dunamenti államok s zek között elsősorban Magyarország mezőgazdasága van. Éppen ezért a kormány elkészitett egy törvénytervezetet a mezőgazdasági adósságok konvertálására és azt már be is terjesztette a kamara elé. A törvénytervezet főbb vonalaiban két részből áli. Elsősorban felfüigeszti a mezőgazdasági adósságokból származó árveréseket 1932. november 1-ig, másodsorban pedig intézkedik a fennálló adósságok rendezéséről. A tervezet kimondja, hogy a mezőgazdasági adósságok általában 30 százalékkal csökkennek a konvertáláskor. Konvertálásra kerül minden olyan gazda adóssága, akinek földbirtoka nem haladja meg a 20 hektárt, dóssága pedig nem haladja túl a 150 ezer levát és 1931. jan. 1. előtt keletkezett. Egyesség esetén a bíróság által megállapitott adósságnak 70 százaléka, 8 százalékos kamat mellett, az összeg nagysága szerint 3—8 év alat törlesztendő. sétől számított négy hónapon belül keil kérni. Amennyiben az adós birllyen egyességet a törvény kihirdetétoka megfelelő fedezetet nyújt az egyesség öszegére, úgy a Bulgár Agrárbank garanciát vállal ezen összegig s azt rátáblázzák az adós birtokára. A bulgár konvertálási javaslat módot ad a gazdáknak arra, hogy viszaszerezzék elvesztett földjeiket, ha azt árverés útján vagy adósság fejében vesztették el. A jövőben pedig bármilyen árverés esttén meg kell hagyni a gazdának négy hektárnyi földet és a szükséges vetőmagot, mindkettőt az adós gazda választása szerint.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMM AL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Igazi budai hangulat
jó borok, pompás konyha, esténkint szalonzene
a vendéglőben a „101"-hez
Krisztina-körút 101

Legfinomabb sajáttermésü Tokaji borok
Pecsenye 1 liter P 1.--
Furmint Szomorodni édes 1 „ P 1.30
4 puttonyos 1926-os aszu ½ lit. P 2.50
Palackbetét 30 fillér.
I. Kékgolyó-u. 17. Tel. 537-61.

VIRÁGOS BUDA
VIRÁGOSKERTJEIT TERVEZI
TÁBORI JÁNOS
KERTÉPITŐ
I., ÉRD-ÚT 18. SZ.

Vörös salak
az ideális burkolóanyag kerti útak, tenniszpályák részére.
Szállitja: Salakkereskedelmi és Szállitási Vállalat
VII., Dohány-u. 59 Tel.: 42-8-64.

Házhoz szállitom
57-8-82 telefonon megrendelt
friss- és déligyümölcs, valamint zöldségszükségletét
Olcsóbb, mint Pesten
BUDAI GYÜMÖLCSHÁZ
II., Szilágyi Dezső-tér 5. Budai Vigadó
Közvetlen termelői összeköttetés

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ESTE
TÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

Telek, ház, lakás

Uj telekparcellázás
Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni műút mellett, kitünő minőségű, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyújtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán síelés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

VILLANY ÉS RÁDIÓ SZAKÜZLET
RÁDIÓ ANTIQUÁRIUM
Legszakszerűbb munkákat a legelőnyösebb árak mellett végzi
TÖRZSÖK JÓZSEF és TRS villanyszerelő, I. GREGUS-U 8 Telefon: 510-29

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fűtéssel, melegvízzel, hároméves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fűtéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos műépitésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40 azonnalra bérelhetők.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Hidegkúti úton, Star filmgyár mellet, villamos közelében, kettő á 298 öles telek diófás parkban, összes közművekkel eladó. (3)

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margit-körút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

Abszolút komfortos
1—2—3 szobás lakások csempészett fürdőszobával, gáz, villany, erkélyek, loggiák **legmodernebb kivitelü kitünően épitett uj**
SAROKBÉRHÁZBAN
III., Zápor-utca 16/a szám alatt május 1.-ére kiadók, feltünően olcsó bérek
Felvilágositás: *Dr. Krecsányi Kálmán r. tanácsos III. Timár-u. 32. I. 9. Telefonhivó: 620-31.*

Nem jelszó! Valóság!
hogy
BUDÁN MINDENT MEGTALÁL
ékszerjavitások, brilliánsfoglalások megvárhatók a **Budai ékszerjavitómühelyben**
Kár Pestre fáradni!
özv. oroszhegyi **Szabó Istvánné**
II., Zsigmond-utca 12. ezelőtt Fő-u 45.

Pasaréti-út legelején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **kétlakásos villában négyszobás r.klakás eladó.** Felvilágositás: Kelekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cim: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cim a kiadóban.

Kettőszobás komfortos
nyári lakást
keresek május 15-től szept. 15-ig
dr. Kovács Bálvány-utca 4.

3-4 szobás- VILLÁKAT
épitünk **eladásra,** a meglévőkhöz hasonló kottage-rendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11 Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

A „CENTRUM" kertes öröklakása aranyérték!
Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolidabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes épitési akciónk keretében, aug. 1-i beköltözéssel, fővárosunk legelőkelőbb részén már épitjük *kilencedik társasházunkat,* a Horthy Miklós-körtér melletti, Diószegi-út 7. sz. alatti „Tátra-udvar"-t. Versenyen kivül álló, villaszerű, *kertrenéző hallos,* loggiás, délifekvésű 1, 2, 3 szobás *tehermentes, névreszóló* öröklakásrészek. Díjtalan üzlethelyiségek. Pasaréti-út 1 sz. Társasvillában 2, 3, 4 szobás, hallos, loggiás luxuslakrészek még kaphatók. Olcsó fix árak. Díjtalan prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPITŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

XXIX. évf. 1079. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. ÁPR HÓ 10

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések díja mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Tegnap —?— holnap

A történelem napjait évszázadoknak számítva, a magyar nemzet és Buda története: világtörténelem, — Buda szerepe: vezérszerep, még a nyugati lekicsinylésben is, döntőhatású európai kialakulás központja Keleteurópa vezető metropolisa az elmult ezer esztendő váltakozó eseményei közt.

Holnapját legragyogóbb keretekben adja meg dunamenti központi fekvése és elhivatását, mint gyógyító világtényezőjét kialakítja maga a szenvedő emberiség, gyógyerejű kincsei révén, amelyekhez a természet megalkotta a legszebb keretet. Ma még jelentéktelen idegenforgalmi áramlásait megduzzasztja a Kelet, amelynek révén elosztó központja lesz az Európát látogató napkeleti népeknek.

A ragyogó mult és a verőfényes jövő, a tegnap és a holnap között áll a kérdőjel a zürzavaros, a homályos, alantjáró — ma.

Unottá vált, százszor megismételt mondások a világgazdaság kriziséről, a régi gazdasági rend bukásáról, a kapitalizmussal kapcsolatos polgári rend pusztulásáról, segítik sűrűbbé tenni a homályt. Tulságos általánosságban mozgó, a politikai érvényesülést szolgáló, keretszerűen felállított politikai célok érdekében történő csoportosulások fokozzák a zavart. Az érvényesülés sikertelen kisérletei, a bálványdöntést tekintélyrombolássá alacsonyították le és utat nyitottak a legszélsőségesebb demagógiának, ami elősegíti a legalsóbb rétegek ártó kirobbanásait.

A munkásmozgalmak számára azok a polgári mentalitású csoportvezérek egyengetik az utat, akik a csoportban látják a magyar népet, helyi érdekeltségeikben az országot és összetévesztve ezeket a fogalmakat, hivatottságot éreznek magukban az ország kormányzására ezekben a gazdasági nehéz időkben, amikor nem a politika, hanem a gazdasági kérdések megoldása az egyetlen lehetőség.

Önkénytelenül felkinálkozik az a gondolat, hogy ki a bűnösebb? Azok-e akik az apró viharokat vetik, vagy azok, akik a vetést learatják? A nemzetköziségre mesterségesen nevelt munkástömegek vezéreit és vezetőit gúny fogadná, ha nem használnák ki a felkinálkozó alkalmakat, amiket elfogultan, nagyképpel, a saját nagyságukba szerelmes, de teljesen öntudatlan, elvakult, a nyomorban összeverődött népcsoportok vezetői minden politikai rutin nélkül kinálnak föl a politikai játékok mestereinek, a szociálista vezéreknek, akikből viszont hiányzik a tudás, a lelki felkészültség és mindenek fölött a nemzeti érzés teremtő ereje.

Az egyik éppen úgy megérdemli a huszonöt botot, mint a másik.

A nemzet életében a tegnap legyen mértföldes hosszú, mint amilyen a legősibb időkig visszanyuló turáni magyarság évezredüket meghaladó multja, — a holnapját biztosíthatja és az emberi számításon tulmenő időkig megalapozhatja a nemzet bölcsessége és hivatottsága, amelynek legfontosabb teendője az, hogy a kinos ma legyen minél rövidebb. A magyar ma most kapcsolódik Európa többi népeinek mai adottságához s bármilyen súlyos, nem kétségbeejtő, mert a legszörnyűbb gondolat, az éhinség nem fenyegeti ezen az áldott dúsantermő magyar földön.

A nyugati gépkultura, amely oly fölényesen a kelet lelkikulturája fölé tolta magát, összeomolhat, csődbe juthat — ebből a kulturából élő éhező népek csonttá aszott ökle zörgethet a világrend kapuján, de vissza kell térnie akkor is oda, ahonnan elindult, a kelet földművelő egyszerű, igénytelen, divatmentes kulturájához, amely megél a földből, amiből lett és amivé lesz az ember.

A világok összeomlását előre nem látó ember csak azzal tud megküzdeni, ami alája rendeltetett és Atlantis sorsát a világot uraló Kronos király bölcsessége sem tudta elkerülni. Ha az emberiség világbomlások, világpusztulások előtt áll, azt sem a liberálisok, sem a demokraták, sem a szociálisták, sem a nacionalisták, de még a hatfelé huzó agráriusok sem tudják megállítani. Viszont, ha nem állunk ily katasztrófák előtt, akkor egészen bizonyosan a nemzet pusztulására vezet, ha most a válságok idején egyéni hiuságok, apró politikaifogások, műveletlen emberek politikai csinytevései, az értéktelenedő pénz harácsolói, kapitalisták és nincstelenek, munkások és munkaadók harcainak zürzavarában nem keressük meg a vezérlő egyént, nem találjuk meg a vezérlő eszmét, amely mögé, mint egy embernek oda kell állania az egész nemzetnek.

Az elmult hét apró történéseit, munkás zavargásait, amiket csak az aggodó kicsinyes emberek nagyítóüvege mutatott oly országbontó és sorsdöntő nagyságoknak, a táblabiró korszakban mogyorófabottal intézték el. A csinytevő gyerkőcökre vesszővár és nem az iskola rendje omlik össze. Szomorú volna, ha ilyen hétköznapi eseményszerű epizódok befolyásolhatnák a magyar állam rendjét, a magyar nemzet sorsát.

A példa mutatja, hogy a kormányelnök az okos tanító példájára kiállította a padból a rendzavaró gyerekeket, akikről kiderült, hogy a leckét sem tanulták meg.

Sajnos, gazdasági életünk egyik fontos tényezője az ipari munkásság csak most kezdi politikai harcsoraiba vonzani a szociális eszme elméletileg is képzett hiveit, akik ellen eddig gyűlölettel, a tudatlanság és a műveletlenség gyűlöletével viseltetett. Vezetői nem vetnek fel, de nem is tudnak felvetni egy ép gondolatot sem, a munkásságot éltető, most válságokkal küzdő gazdasági élet terén és minden gazdasági krizist csak saját politikai érvényesülésük érdekében használják ki. Nem képzelhető el, hogy ilyen közéleti szereplés mellett valamikor is átvehetnék törvényes formák között, mint Angliában, az ország vezetését. De ha át is venné ez az irányzat, brutális erőszak nélkül nem tarthatná magát, elméleti tudás nélkül hamarább elbukna, mint Angliában.

A természet által reánk parancsolt földmíves kultura nem is alkalmas nálunk arra, hogy gépipari kulturává változtassák át s így a városi, az ipari központokban összegyűlt testi szervezetében is meggyengült ipari társadalomnak országvezető uralomra nincsen jogosultsága.

A megijedt polgári társadalom ne engedje folytatni a tekintélyrombolást, ne segítse elő a demagógia uralmát, amely nem hozhat végleges megoldást, hanem tegyen félre minden megkülönböztetést polgár és polgár között és a polgári egység ma még megdönthetetlen erejű gondolatában igyekezzék enyhíteni a gazdasági bajokon, türhetővé tenni minden magyar állampolgár sorsát és életét, — átélni a nehéz mát, hogy a tegnaphoz méltó holnapot megérhessük.

Viraág Béla.

Pálma-ág és „Feszitsd meg"!

Mozdulatlanság. Külpolitikai történelmi pillanatok.

Irta: **Vákár P. Arthur dr.**

Egész Európa történelmi pillanatokat él, de talán egy ország sorsa sincs annyira a megoldásra váró problémák tengelyében, mint Magyarország jövendő sorsa. Az összes európai államok és kés élén táncolnak, de Magyarország sorsa még ebben a helyzetben is súlyosabb minden más ország sorsánál, mert a magyar sors mostanában borotvaélen vergődik.

A belső gazdasági válság megoldásánál már a természeti törvényszerűségeken tul, isteni csodákat várunk s koncepcióink között ott szerepelnek, mint számottevő tényezők *„ha a termés jó lesz"* vagy *„ha más országok helyzete is jobbra fordul, akkor Magyarországon is beköszönt a gazdasági helyzet jobbra fordulása."* Való igaz, hogy a világválságot nem lehetett kikapcsolni egy ország életéből sem, de az is igaz, hogy a világválság áramlataival szemben bizonyos védelmi intézkedések megtételére minden országnak fel kellett készülnie.

A világgazdasági válság bizonyos külpolitikai kérdések gyorsabb érleléséhez is hozzájárult s ha a háború utáni 13 esztendő alatt bizonyos kérdések önmaguktól való érlelődését várhattuk; a most jelentkező külpolitikai megnyilatkozások és jelenségek kötelességünkké teszik, hogyha valaha sulyt helyeztünk a külpolitikai kérdések alakulásainak megfigyelésére, akkor most hozzájáruljunk ahhoz, hogy *a fejlődő események ne nélkülünk, de velünk együtt, sőt határozott kollaborálásunk révén fejlődjenek és alakuljanak.*

A belső politikában az alig félévvel ezelőtt megejtett képviselőválasztásokon *egy eszme* és *egy név* uralta a lelkeket. Az eszme, amely valóságos eszménnyé magasztosult: *a békerevizió* volt. A név, amely az országos képviselőválasztást uralta: *Bethlen István* neve volt. Még nincs oly messze a husvéti hangulat, hogy ne emlékeznénk a jeruzsálemi pálmalengetésre, mint ahogy azt is tudjuk, hogy ugyanaz a kiválasztott nép, néhány nap múlva „Feszítsd meg" kiáltással káromolta azt, aki előtt pálmát lengetett. Valljuk be, hogy ez a kép módositásra szorul, mert Bethlen István nevét, ma csak a műfelháborodás és államférfiúi képességeitől való félelem akarja elhomályosítani s csak kevesen és olyanok foglalnak vele szemben állást, akiknek minden okuk megvan arra, hogy Bethlen István politikai aktivitását gáncsolják s ha mód és alkalom kinálkozik arra, — elgáncsolják.

A magyar közvélemény abból a hitből táplálkozik, sőt a közvéleménynek az a töredéke, amely ellenlábasa volt és maradt Bethlen Istvánnak, azt lobbantja szemére a mostani kormánynak, hogy kormányzatának útirányai azonosak Bethlen István kormányzatának útirányaival. A felszínes itélkezés kárhoztatja ezt, mert aki tisztában van a bel- és külpolitikai komponensekkel, az tudja, hogy *a világgazdasági válsággal szemben Magyarország ép oly erőtlen volt, mint Európa majdnem minden állama s a gazdasági leromlás elhárítására Brünning vagy akár Hoover ép oly gyengének bizonyult, mint bármelyik állam államférfia.*

Még élénken emlékezünk arra, hogy Bethlen István tíz éves miniszterelnökségének évfordulója alkalmával, — bár minden ünnepeltetést elhárított magától, — Európa államférfiai és sajtója, sőt a tengerentúli sajtó is oly mértékben nyilvánította elismerését a magyar miniszterelnök államférfiúi képességével szemben, amely elismerés méltán büszkeséggel tölthette el a magyar népet.

Még azok is, akik visszhang nélkül, de tele torokkal kiáltják a „Feszítsd meg"-et, *azok is elismerik azt, hogy Bethlen István külpolitikai sikerei Magyarországot az elszigeteltség állapotából, az aktivitás szintjére emelték.*

Olyan időket élünk, amikor ahhoz, hogy a gazdasági élet mozdulatlanságából kivergődjünk, minden erőnk összetételére szükség van. Olyan időket élünk, amikor sem az emberek, sem a gazdasági erőtényezők nem maradhatnak távol attól a nagy küzdelemtől, amelyet gazdasági talpraállásunk érdekében folytatunk. Olyan időket élünk, amikor a politikai gyülölködés fegyvereit is le kell raknunk és félre kell tennünk, hogy mindennapi kenyerünkről gondoskodhassunk hogy a mindennapi betevő falatot megkereshessük.

És vajjon mi lehet a véleményünk a külpolitikáról? *Nem érettünk és miattunk lett sürgős a középeurópai probléma.* Azért lett sürgős, mert a Páris környéki békék gazdasági következményei most jelentkeznek a maguk rettenetes valóságukban. Akinek szeme van a látásra, az látja, hogy a problémákkal már a *győző hatalmak* sem tudnak megbirkózni. Ezért lett sürgős a magyar probléma!...

Külpolitikai történelmi pillanatokat élünk. Ha a belső gazdasági rend talpraállítása érdekében minden magyar embernek és magyar értéknek össze kell fognia, vajjon hiányozhat-e valaki arról a külpolitikai frontról, ahol Magyarország jövendő sorsát kovácsolják? A magyar kérdés a centrumban van s most már a mi vállainkon a felelősség, hogy *„második Trianon"* keresztjét hordozzuk-e, — kálváriáját járjuk-e?...

Világmozgalom — Budáért

Az izlám sajtó felhivása 400 millió mohamedánhoz

Keleti fejedelmek és Buda jövője

A *„bagdadi mohamedán komité"* beküldötte szerkesztőségünknek azokat az arab és indiai mohammedán ujságokat, amelyek mindegyike a *magyar izlámmozgalommal* és annak törekvéseivel foglalkozik. Valamennyi között legérdekesebb a *„SZIRATI MUSZTAKIM"* (Az igaz út) című arab-mohammedán napilap, amely százévesnél idősebb, szerkesztője pedig *Kemal ud Dîn Tachy* bey, s amelyet a bagdadi mohammedán nyomda rt. ad ki. Ez a lap az egész mohammedán világnak legtekintélyesebb sajtóorganuma, kimondottan *antibolsevista,* az Isten és a kalifátus tekintélye alapján áll s egyben hivatalos organuma az *irak-mezopotámiai* királyságnak. Ez évi február hó 23-án megjelent száma fekszik előttünk s a lapban *három terjedelmes* cikk foglalkozik

a magyar autonom izlámfelekezet és a Gül Baba akció kérdéseivel.

Vezetőhelyen a következőket irja ez a kiváló mohammedán organum:

„Kétszázötven éve, hogy nem szólt a muezzin Budavárában, de a magyar mohamemdánok megemberelték magukat s a keleti mohammedán világban nagy tekintélynek örvendő Imám *Husszein Hilmi* effendi s nehány magyar barátja segítségével újból talpra állították a magyar izlámot. Husszein Hilmi effendi, akit nagymuftivá választottak, levélben értesitette a világ összes muzulmán hatalmasait erről, azok pedig népeikkel tudatták az örvendetes és nagy horderejű történelmi eseményt.

Háromezerötszáz körül van a magyar állampolgárságú moszlimek száma Magyarországon,

akik a mi szentünk, a nagy Gül Baba, a rózsák atyjának sírja köré gyülekeztek, hogy megteremtsék ősi Budunban

a Gül Baba mecsetet és mohammedán egyetemet.

1931. augusztus 2-ika, amidőn a magyar törvények alapján újból megalakult a magyar izlám, hogy elfoglalja méltó helyét a testvér magyar nép többi vallásfelekezetei között,

soha többé el nem törölhető történelmi dátumot képez.

Az izlám világának nagytiszteletű vezetőegyénisége:

Sekib Arszlán émir őfensége elfogadta a magyar izlám legfőbb protektorátusát

és felhívta az igazhitű moszlimeket, hogy minden erejükkel járuljanak hozzá a mohamedán-magyar kulturkomité által kidolgozott programm megvalósításához. *Ibrahim,* a johorei szultán őfensége megigérte Arslan émirnek

az indiai mohammedánok segitségét

és ő is elfogadta a *védnöki tisztséget.* A Jeruzsálemben karácsonykor lezajlott

pánizlamita kongresszus hozzájárult a budai mecset és muzulmán egyetem tervéhez és segitésére kötelezte a világ összes mohammedánjait

akként, hogy minden igazhitű *egy arany piasztert* tartozik évente erre a szent célra befizetni, amely összegeket a genfi komité osztja széjjel, egyebekben

a kongresszus megengedte a régi zarándoklatok felujitását Gül Baba sírjához."

Feihsal király Irak és Mezopotamia ura szintén felhívta alattvalóit a Gül Baba-akcióban való részvételre és a *magyar izlám támogatására.*

A második cikk szerzője

Hunter lord, aki a magyar izlám dolgait és a Gül Baba akciót Indiából ügyelve ismerteti.

Ő maga is nagy könyvet irt ezekről a mozgalmakról és kijelenti cikkében, hogy

az indiai mohammedán komité is csatlakozik a Gül Baba akcióhoz.

Az indiai moszlimek ismerik kötelességüket a magyar testvérekkel szemben, akiket Trianon tönkretett és az atheista bolsevizmus fenyeget. India mohammedánjainak jóindulatát és támogatását is biztositották a magyar izlámfelekezet részére. Hivatkozik egy ismert mohammedán tudós előadására, amelyet *Tuniszban* tartott meg ezernyi tömegek előtt, amelyben felhivja az izlám világát: vigyázzanak a hitre, mert a sátán minden oldalról támadja az Istent. *A tisztességes emberiségnek össze kell fogni a bolsevizmus ellen,* mert csak *egyetlen ellensége van az izlámnak: a bolsevizmus!!* — A Korán megparancsolja, hogy a vallást terjeszteni kell, a kulturát pedig tanulni, Istent hinni és minden jóügyet holtig istápolni!

A magyar moszlimek történelmi hivatást teljesitenek

az egy igaz Istenért való harcban és az egész moszlim világ rokonszenvét bírják, mert bátran szembefordultak a bolsevizmussal. Ezért az illusztris táleb (tudós) felhivja Afrika összes mohamedánjait, hogy az utolsó piaszterig támogassák az izlám budai kulturális fellegvárát.

Ismerteti még a cikk az „Esbani" című könyvet, amelyben olvasható: „Hullott a magyar, hullottak a mohammedánok kétszázötven év előtt Gül Baba szent dombja körül, de megbékültek és testvéri jobbot nyujtottak egymásnak Gül Baba nevében, a magyar izlám újból feltűzte ősi Budunban a próféta zöld szinű zászlóját. Siessetek moszlim testvérek a magyar testvérek támogatására, mert Gül Baba vár benneteket menjetek minél számosabban Budára és győződjetek meg a magyar Izlám hatalmas szent ügyéről!"

Ehhez kommentár nem szükséges.

Ujból választ a vár,

mert a közigazgatási biróság, ahogy értesülünk, úgy döntött, hogy módot ad a „Nemzeti Frontharcos Párt"-nak a hiányzó ajánlások pótlására, mert szavazói nem kapták meg az ajánlási szelvényeket. *Joanovich* Pál elnöklésével pénteken délelőtt tartott ülést a közigazgatási bizottság, melynek rendelkezése alapján most kikézbesítik az ajánlási szelvényeket mindazoknak a választóknak, akik az 1930. évi választási alkalmával ajánlási ivekét alá nem irhattak. A kézbesítést követő nyolc nap alatt a peticionáló Egyesült Nemzeti Frontharcos párt köteles a közigazgatási birósághoz közvetlenül beterjeszteni hiányzó száz pótajánlását. Kétségtelen, hogy a Frontharcosok a száz ajánlást meg is tudják szerezni, mely esetben a közigazgatási biróság helyt ad a peticiónak.

Keleti vendégek Budán

Az elmult héten érdekes, különös viseletű idegenek vonták magukra a figyelmet a főváros utcáin, főleg Buda csendes vidékén. Afgánok, indiaiak és perzsák egy kis turistacsoportja járt nálunk. Tisztelegtek *Husszein* Hilmi effendi budai nagymuftinál meglátogatták Gül Baba sírját és Budavára egyéb nevezetességeit. Két nap után a legtöbben elutaztak, csak egy-két utas maradt itt. A sürgős elutazás oka a nyomdászsztrájk révén esetleg kirobbanható zavargások voltak.

Amit a *Budai Napló* biztonsággal előrelátott, íme bekövetkezik: a Keletről megindult az idegenforgalom Budapest felé. Bizonyos, hogy a nyári hónapokban ez az idegenforgalom nagy arányokat ölt, jelentékeny gazdasági hasznára a fővárosnak, főleg a főváros kereskedőinek és iparosainak.

A fővárosi telkek és az örökhaszonbéres rendszer.

Kozma Jenő és Becsey Antal a parcellázások mellett.

Egyre több és több oldalról felhangzott az a vélemény, hogy a főváros tulajdonában levő ingatlantömböket is parcellázni kellene. A Budai Napló kérdést intézett lapunk egyik barátjához s tőle a következő információt szereztük:

Ismételten foglalkoztam már a fővárosi telkek értékesítésének problémájával. Különös aktualitást ad ennek a kérdésnek a Tabán építkezésének ügye, amely időnkint fel-fel kerül az érdeklődés középpontjába, hogy azután újból alámerüljön a csendességbe.

Legutóbb *Kozma* Jenő és *Becsey* Antal föv. bizottsági tagok foglalkoztak a nyilvánosság előtt a kérdéssel s mindketten hangoztatják, hogy a fővárosi telkeket értékesíteni kell. Becsey Antal rámutat arra, hogy

a kisexisztenciák a külvárosok felé törekszenek s ha a főváros területén nem vásárolhatnak telkeket, úgy a környékbeli községekben keresnek lakást s Budapesten szerzett jövedelmeiket ott költik el.

Becsey 6 millió négyszögöl fővárosi telekkel számol, amely ma 600.000 pengő hozadékot ad s a fővárosi telkek értékét 50—60 millióra teszi. Becsey, mint mérnök ember számol azzal, hogy

a fővárosnak tavasszal mégis csak építkező és beruházó munkálatokat kell végeztetnie

s így a telekvételár egyrészét beruházásokba kívánja fektetni.

Kozma Jenő nagy vonalakban foglalkozik a parcellázások kérdésével, azt szükségesnek tartja, sőt továbbmenőleg megoldhatónak véli azt is, hogy

magánkézben levő nagyobb ingatlanok parcellázását a főváros lehetővé teszi

azzal, hogy a közművekről gondoskodik.

A parcellázás ügye tehát homlokterbe került s így nem lesz káros, ha rámutatunk egyes jelenségekre, amelyek a parcellázás elgondolásán némi korrekciót tesznek szükségessé. A fővárosi telkeket *két*, sőt *három* kategóriába kell sorolni. Belterületi telkekre, a Tabánra és a periferiákon levő ingatlanokra. A főváros vezetőségének aligha az lebeg a szeme előtt, hogy az ingatlanokat egyszerűen felparcellázza, azokat áruba bocsássa, hogy az ingatlanok gazdát cseréljenek s azzal pont, az akció ezzel véget is ért. A fővárosnak csak az lehet a célja, hogy az ingatlanok úgy cseréljenek gazdát, hogy

az új gazda a területek beépítéséről is gondoskodjék.

Munkaalkalmat és értékképzést akar látni minden józan fővárosi polgár.

Tisztában vagyunk azzal, mindannyian, hogy *ma* a telekvételárát s az építkezésekhez szükséges tőkét — *egyszerre együttesen,* — vajmi kevesen tudják előteremteni. Azt, hogy az értékesebb telkek gazdát cseréljenek s a parcellázás csak elmélet maradjon, senki sem akarja. Ez ugyanis telekspekulációra vezetne.

Ma inkább, mint valaha, a fővárosi telkek értékesítésének egyetlen módja

az örökhaszonbérleti rendszer alapján való értékesítés.

Téved, aki azt hiszi, hogy az örökhaszonbérleti rendszer hazánkban ismeretlen fogalom. Csak abban és annyiban különbözik hazánk Angliától, Olaszország egyes városaitól és az Északamerikai Egyesült Államoktól, hogy ott a bépítendő területek túl drágák voltak s az örökhaszonbérletbe adott területtől nem akart megválni a tulajdonos s végül, hogy az örökhaszonbérleti rendszer kölcsönös jogbiztonságot jelentvén, kívánatos ingatlanszerzési mód.

A főváros ingatlanainak értékesítésénél az örökhaszonbérlet-rendszer alkalmazandó, mert az új tulajdonos a szuperficies tulajdonos

ma telekvételárat és építési költséget előteremteni nem tud.

Már pedig csak azért adni el ma telkeket, hogy az új telektulajdonos

ne építkezzék s csak telekspekulációt végezzen,

ez nem lehet célja egyetlen városi polgárnak sem.

Azt a célt, hogy a főváros a telkek eladási árából *beruházásokat végezzen,* azt el lehet érni az örökhaszonbér tőkésítése útján is. *Becsey* Antal 25—30 millió értékű munkát vél elvégeztetni a telek vételárából. A mai körülmények között kérdéses, hogy kik, honnan tudnak kifizetni 25—30 millió vételárat, míg az örökhaszonbér tőkésítésével s hosszúlejáratú kölcsönné való transzformálásával ez az összeg, sőt ennél nagyobb is elérhető, biztosítható és kontrollálható. Csak a telekspekuláció biztosíthatná a telkek egyrészének eladását s az összeg egyrészének bevételét, egyébként a telkek beépítetlenül maradnának és a főváros nem érné el célját:

a munkaalkalmak szerzését és a Budapesten keresettel bíróknak Budapesthez való kötöttségét.

Aki az örökhaszonbérlet jogi fogalmával nincs tisztában, azt hiheti, hogy *csak* bérletről van szó s ilyen bérleményt nem szívesen szerez senki. Ámde az örökhaszonbéres birtok az új tulajdonos által, ha arra építtetett, eladható,

az ingatlan örökösödés tárgyát képezheti, sőt jelzálogilag is megterhelhető.

Sőt az új tulajdonos örök tulajdonába megy át, ha egy összegben a tőkésített örökbért lefizeti.

A főváros állandó költségvetési bevételhez jut s a bérösszegek tőkésítésével saját intézményeitől vagy bankokból nagyobb kölcsönhöz juthat.

A fővárosi bérházakat 20 millió pengőre értékelik, amelyekre vonatkozólag Becsey Antal úgy vélekedik, hogy

„ezek az ingatlanok betöltötték hivatásukat, nem jövedelmeznek, tehát itt a legfőbb ideje, hogy a főváros ezeket megfelelő körülmények között eladja."

Ugy véljük, hogy ezután a premissza után s a mai pénzviszonyok között, még ha a transzfer pénzek erre a célra való fordítására gondolunk is, eladásra és *csakis eladásra* gondolni nem opportonus. Erről majd legközelebb...

*

Az építőipart feltétlenül és nagy arányokban érdeklő kérdéshez való szakszerű hozzászólásnak szívesen adunk helyet, hogy ezt a kérdést, mely a főváros új gazdaságpolitikai irányának alapját képezheti, minden oldalról kellően megvilágítsuk.

A sokezer esztendős építőművészet — ma!

Ujlaki Müller Pál érdekes előadása a modern építkezés anyagairól

Ezen a címen a *„Steindl céh"* Hazai Művészetet Pártoló Egyesület áprilisi egyetemes összejövetelén tartott előadást dr. techn. *ujlaki Müller* Pál kereskedelmi tanácsos, vezérigazgató.

Az építkezésnek művészi kiképzés, technikai felhasználás és gazdaságossági szempontjából tárgyalta az egyes jellegzetes legujabb anyagokat és ismertette nézete szerint *a jövő fejlődés irányzatát.* Visszanyulva

az ókori egyiptomi, babilon, assir építőművészet anyagaira,

melyeket a mult évszázad ásatásai eredményeképen a csodás londoni Britisch Museum és a páratlan berlini Előázsiai Múzeumban láthatunk felállítva, beigazolódik, hogy

ez ókori népek nemcsak feltalálói, hanem a legtökéletesebb művelői voltak az építési kerámiának.

Az égetett anyagot, mint nemes anyagot méltatta, amely *több évezredes időpróbát* állott ki.

Az utóbbi évek legújabb anyagait, az építkezések külső falát és belső burkolási célokat szolgálva mutatta be mintákkal a Klinker, továbbá a matt mázas tégla és fayence készítményeket. A hátsó falazatot illetőleg bemutatta a mult évi Flórián-téren végzett római ásatásokból kikerült téglákat, amiket a X-ik légió égetett a budai nagyszerű anyagból.

A mai fejlettebb igényeknél a hátsó falazat anyagával szemben támasztott nagyobb követelményeket és ezeknek megfelelően

a téglaipar legnagyobb vívmányának tartja az apró üregű, sejt rendszerű anyagot,

amelyeknek felhasználása válaszfalak és emeleteket elválasztó födémek kiképzésére is kitünőek. Tárgyalta a *mészhabarcs* szerepét és rámutatott a külföldi példák alapján, hogy a jövőt illetőleg nálunk Magyarországon is bevezetendő lesz majd

a hydraulikus tulajdonságú mészhydrát por.

Mint technikai felkészültség ragyogó példáját hozta fel a háború alatt és utáni időkben nagy tökélyre szert tett speciális *portland cementet* és ennek beton és vasbetonként való alkalmazását.

Vázolta azt

a nagy fejlődést a kályha és kandalló gyártás körül,

melynek eredményeképen sikerült úgy technikai kivitel, mint művészi kiképzés tekintetében

magyar áruinkat egyenértékűvé tennünk a külföldiekkel,

úgy, hogy ez árukban a még néhány év előtt meglehetős nagy importunkat évről évre csökkentettük. Ismertette az agyagkályha gyártás legújabb vívmányát

a villanytároló kályhát.

Kitért az építőipari anyagok *standardizálása kérdésére* is, ismertette a 130 millió népességű, 48 államú, 900 önálló városrendezési joggal rendelkező Amerikai Egyesült Államok példáját, ahol szakférfiakból álló bizottságok működése eredményezte, hogy a 44-féle hátsó falazati tégla méreteit egyre, a 75 fajta homlokzati tégla méreteit kettőre, a felülvilágító 120 ablakot hatra stb. stb. voltak képesek szabványosítani. Ezzel szemben nálunk egyedül csak Magyarországon a háború előtti egyféle téglaméretet kettőre emeltük.

Szabványositás kell minden olyan cikknél, amely nem a művészi kiképzés rovására megy,

pl. ajtóknál, ablakoknál keresztülvihető és ezáltal lehetővé tétetnék a meglévő *fa- és vasárúgyárak termelésének egyenletesebb kihasználása,* mert képesek lennének *készletre dolgozni* abban az időben is, amidőn az építkezés szünetel.

A céh elnöke *Hültl* Dezső dr. felsőházi tag, a budapesti Műegyetem rectora, magnificusa köszönte meg az igen érdekes és tanulságos előadást és hosszasabban

méltatta Müller Pál működését az építőipar terén,

kiemelve, hogy technikai felkészültsége és munkálkodása révén oly kiváló különösen *agyagipari új cikkeket* hozott forgalomba, melyek nemcsak vezetése alatt álló vállalata, hanem a köz szempontjából is hasznos újításoknak minősíthetők. Nézete szerint szintén

nagyon fontos a szabványosítás kérdése,

mellyel foglalkozni szükségesnek tartja.

Ezen utóbbi kérdéshez hosszasabban szóltak még hozzá *Róth* Miksa kormányfőtanácsos a céh alelnöke, *Dembitz* Gyula kormányfőtanácsos és *Hauswirth* Ödön a céh titkára.

Se viz, se fény, se utazás

— Sötét pont a fényes város mellett —

— A legalkalmasabb nyaralóhely —

Mintha valami gonosz tervszerűséggel üldöznék Buda nyaralásra alkalmas részeit, olyan érthetetlen, hogy a budai hegyvidéknek éppen azok a részei, amelyek önként kínálkoznak, szinte arra vannak teremtve, hogy e világváros népének lehetővé tegyék az olcsó nyaralást, vagy hozzáférhetetlenek, vagy annyira elhanyagoltak, hogy sehogy se tudnak hivtásukhoz méltón fejlődni. A *Szépvölgy* romantikusabb a Hüvösvölgynél, de megközelíthetetlen, az *Óbuda—Ujlak* felett elterülő hegyoldalt a cement- és téglagyárak gyilkolják, a *Farkasvölgy*-be csak vízmosás vezet és két szemközt jövő kocsi ki se térhet egymásnak.

A Hüvösvölgyön túli résznek, ahol egész új városrész épült

REMETE KERTVÁROS

néven, se közlekedése, se világítása, se vize nincsen. Pedig ez a vidék a tisztviselő társadalom számára teremtett nyaralóhely. Aki délután 2 órakor leteszi a tollat és villamoson tett rövid út után már otthon van, napja kétharmadát üde, hűs hegyi levegőn töltheti.

De mintha a hüvösvölgyi végállomáson túl be volna szegezve a világ. Szűk rossz út vezet tovább, őszkor, tavaszkor sáros, gyalogjárdája nincs, lámpa nem világítja.

A *bécsi autobusznak* itt kellene befutnia Budára, hogy az érkező idegen kellő fogalmat alkosson a világfürdőről és feledhetetlen maradjon előtte *Buda-Bath,* már a belépéskor. Nem! Mi a legszegényebb városrész legelhanyagoltabb útján vezetjük be az idegent a városba.

A Hidegkúti útról balra fordul az út *Remete-Kertváros* felé, de ott már az elhanyagolt falu minden mizériája vigyorog felénk. Sötétség. Borzasztó a városi fényhez szokott szemnek.

Igaz, túl van Budapest határán, de csupa fővárosi ember lakja. Ezek szívesen vennék a pesti világítást, közlekedést, vizet, gázt. Saját üzemei érdekében kellene mindent oda kivinni. Ha a Beszkárt vonalakat épít Erzsébetfalvára, mért nem építi ki azt a 3—4 kilométert Remetére?

Csak 3—4 száz méternyire kellene a végállomáson túl az erdőben utat vágni, néhány öreg fát kiirtani és már hidegkúti határban járna a villamos. A szénatéri hurokban járó kocsikat szaporítani sem kellene, mert ha a 61-es futhatna a végállomásig, akkor a 83-as futhatna Remetére. Ott most menetrend nélküli rozoga autobuszok járnak, amikor a kocsi megtelik. Pedig tulajdonképen ott van létjoga a villamosnak. Amint ez kiépül, a villák egész sora épül útja mentén és a Hüvösvölgyön átfutó Hidegkúti út hatalmas nagy útban folytatódnék két-két fasorral a két oldalán.

Most öli ezt a vidéket a *vizhiány.* Minden mélyebbre fúrt kút azt bizonyítja, hogy víz ott is van. A kérdést megvilágítja az európai hirű szakember

PÁVAI VAJNA FERENC DR.
főgeológus, főbányatanácsos

alábbi szakvéleménye:

A budai hegyvidék vizellátása fontos nagy problémája a Fővárosnak. Évek óta csinálok propagandát a Budai Naplóban annak a gondolatnak, hogy geológiai munkálatok alapján

mélyesztett fúrásokkal keressük meg a budai hegyek rengeteg sok karsztvizét

s abból lássa el magát a budai hegyvidék. A Budai hegyek körülbelül 130 m. tengerszín feletti magasságig a dolomit és mészkő repedéseiben és üregeiben

tele vannak nagyszerű egészséges ivóvízzel.

Ez a víz annyira meg van, hogy a Buda vidékén levő szénbányáknak a legnagyobb veszedelme és sokszor sokezer köbméter mennyiségben omlik be azokba, nem egy bányaszerencsétlenséget okozva. Sok keveredik ebből a karsztvízből a budai hőforrások vizeihez s azokat hűti. Ezt is megkellene akadályozni.

Örömmel mondhatom, hogy

propagandánknak már mutatkozik az eredménye.

Ugy hallom a főváros még

az idei nyár folyamán megindítja az ezirányú geológiai kutatásokat.

Bízom benne, hogy az azokat elvégző kollégák meg fogják találni a módját annak is, hogy a bizony kissé magasan fekvő

„Remete Kertváros" vízzel való ellátása helyesen és olcsón oldassék meg.

Nem akarok a munkálatoknak elébe vágni és különösen hivatatlanul a mások munkájába beleszólni, csupán örömömnek adhatok kifejezést, hogy itt is a megvalósulás felé közeledik egy olyan gondolat és terv, amelynek a Budai Napló évek óta az előharcosa.

*

A vízhiányon is segíthet különben ez a város, amikor kint, a megye területén, de közvetlen szomszédságában nyaralnak polgárai, mert a Jánoshegyi vízmedencét okvetlenül megkell építeni. Akkor már strandfürdő is létesülhet, ami egyszeriben divatba hozná ezt a nyaraló helyet.

Mert minden nyomorusága dacára Remete Kertváros most is fejlődik és gyarapodik. Vannak lelkes vezérei és ma már egyesületbe tömörültek amelynek élén

LENGYEL ZSOLT
államtitkár

áll. Egyesült erővel, bölcs vezetéssel, belső erőtől hajtva kell, hogy elérje mindazt, amire ennek a nagyjövőjű nyaralóhelynek szüksége van.- **(V. B.)**

SZENT Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

SZENT IMRE
GYÓGYFÜRDŐ
(RÁCFÜRDŐ)
Erősen radioaktív és rádiumelemet tartalmazó természetes 42° C° földes-meszes hőforrásokkal
Két női és egy úri-gőzfürdővel, valamint kö- és kádfürdőkkel. Az összes gyógytényezőkkel felszerelve.
Egész éven át nyitva.

MEGNYILT
Buda látványossága a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ESTE
TÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene
Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

Uj vezetés alatt megnyilt
SZÉPASSZONY VÁRA
(volt BAGOLYVÁR)
ERDÉLYI DOLLY TRIÓ HANGVERSENYEZ
POMPÁS ÉTELEK NAGYSZERŰ ITALOK.

Megszünik
a Belvárosi Cipőház
PETŐFI SÁNDOR-U. 10.
a főpostával szemben
Cimre ügyeljen!
50% -ig terjedő árleszállitás
sal árusitom a legkitünőbb minőségű, legdivatosabb tavaszi férfi és női
luxuscipőket!
SZABÓ alkalmiárukereskedő

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

Legjobb tőkebefektetés
A Horthy Miklós-út 75. ház Szövetkezet tehermentes
öröklakásai
Délkeleti fekvésű, modern, Ia kivitelű 1—2—4 szobás, hallos, lakásonkénti központi fűtéssel, azonkivül garszonlakások és üzlethelyiségek. Felvilágositás és jegyzés Budapesti Épitő Szövetkezet, Budapest, V., Nádor-utca 20.

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

Kedves zene minden este a
Császárfürdő
éttermében

Az új 28-ik magy. kir.

Osztálysorsjáték

húzása pénteken kezdődik

Vasárnap 10
Hétfő 11
Kedd 12
Szerda 13
Csütörtök 14
Péntek 15
Szombat 16

Saját jól felfogott érdeke, hogy a kapott sorsjegy árát mindenki e napokban **fizesse meg,** különben **nincs nyereménye igénye!** Ha még nincs sorsjegye, siessen venni bármelyik főárusitónál, mert mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a **nyerési esélye! Nyerni azonban csak az nyerhet, akinek sorsjegye van!**

Hivatalos ára az I. osztályu sorsjegyeknek:

1/8 3P, 1/16 P, 1/2 12 P, 1/1 24P

KIRÁLY-FÜRDŐ

Építette 1558-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz** köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, hügyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.

Iyókúra

Személyi hírek

MAILÁTH GUSZTÁV KÁROLY, erdélyi püspök napok óta vendége Budának s a várbeli volt Hohenlohe palotában lakik, mely a püspök saját tulajdona.

GALLINA FRIGYES dr. napok óta influenzában szenvedett, de már túl a veszedelmen.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főgeológus a budai földtani viszonyok kiváló ismerője és kutatója e hó 6-án a Földtani Társulat ülésén érdekes vitára alkalmat szolgáltató előadást tarott „Az Alföld gyűrődései" címen. Vita után *Böhm* Ferenc min. tan. a bányászati ügyosztály vezetője fölajánlotta az új elmélet igazságának megállapítására szolgáló ásatások költségeit.

CZÖLDER REZSŐ festőművész, akit csúzos bántalmak gyötörtek ősz óta, január közepén Verebestanyára utazott öccséhez, ahol a telet tölti és csak tavasszal tér vissza Budára.

OREL GÉZA a Márvány-utcai „Kossuth Lajos" felső keresk. isk. főigazgatója, tíz napot töltött Bécsben, ahol az európai hírű tanonciskolák szervezetét tanulmányozta.

HEYDUK ÖDÖN rendezte, mint új tag, első borgazda estjét a pénteki borgazdatársaságban, ahol kedvesen ünnepelték a régi tagok és felszólalt dr. Fabinyi Tihamér orszgy. képviselő is.

VIRÁG ILONKA az ismert szavaló és mozdulatművésznő e hó 6-án Berlinbe utazott, ahol Heine volt miniszter feleségének a vendége és két szinház mozdulat csoportjait oktatja.

RAUSCH GÉZA dr. rgimn. tanár, Párisról szóló vetítettképes előadása gyönyörködtette a nagyszámú közönséget az Erzsébet Népakadémián (VIII., Szentkirályi utca 7.) Bemutatta Páris gyönyörű nevezetességeit és a soviniszta párisi polgárt.

MEDRICZKY ANDOR dr. székesfővárosi tisztviselő, — aki éveket töltött Törökországban — előadást tart e hó 12-én este 7 órakor a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban, „Keleti orientációnk" (idegenforgalmi és gazdasági vonatkozásban) címen.

A budai Szabadpolgári Kör tisztújító közgyülést tartott, amelyen ismét *Szigeti* János felsőházi tagot választotta meg a kör elnökévé. Másodelnökök lettek: *Pakányi* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag és *Szabó* Árpád dr. gázgyári igazgató; alelnökök: *Biczó* Dániel nyug. főigazgató és *Temesi* Győző dr. törvényhatósági bizottsági tag. A közgyülés megválasztotta még titkárnak *Rusznák* Rezső dr. egyetemi tanársegédet, háznagynak *Malmarits* István főfelügyelőt, pénztárosnak *Váczy* Ferenc nyug. századost, gazdának *Emmer* László kéményseprőmestert, jegyzőnek *Tóth* Imre igazgatót, ellenőrnek *Stark* Ferenc igazgatót, ügyésznek *Papp* Vilmos dr. ügyvédet, új választmányi tagoknak: *Ölveczky* Pál iskolai szakfelügyelőt, vitéz budahegyi *Pauer* János kormányfőtanácsost és *Vidéky* Emil műegyetemi tanárt. A közgyülést lelkes hangulatu társasvacsora követte.

Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból

Tardieu szerepe a békekonferencián — Jegyzőkönyvi részletek, gyorsirói feljegyzések

II.

Martonne Emanuel a francia bizottság által javasolt román határvonalra nézve 1919. február 24-én az alább közölt kimutatást készítette el. (Megjegyzendő, hogy ezek a számok annak a területnek lakosságát tüntetik fel, amely a történelmi Erdély határa és a tervezett különféle magyar-román határvonal közé esik.)

Martonne Emanuel összeállítása:

Az első francia vonal Romániához csatolt 956.000 románt és 751.000 magyart.

A második Le Rond tábornok-féle vonal 948.000 románt és 556.000 magyart.

Az utolsó francia vonal 943.000 románt és 487.000 magyart.

Az első angol vonal 943.000 románt és 465.000 magyart.

Az utolsó angol vonal 813.000 románt és 620.000 magyart.

Az amerikai vonal 839.000 románt és 291.000 magyart.

A számok eléggé ékesszólóak: feltüntetik a francia delegáció magatartását és reávilágítanak az amerikai állásfoglalásra is, amely az átcsatolandó magyar létszámot a legalacsonyabban szabja meg.

Emanuel Martonne a következő módon magyarázza meg, hogy a francia vonal mennyiben tér el az angol és amerikai vonaltól.

A francia vonal Aradtól délre szélesebb területet kapcsol Romániához, mint a másik kettő. Gazdasági és politikai okokkal magyarázza Martonne az átkapcsolás szükségességét. Az Aradot környező vidéken — mondja Martonne — virágzó falvak vannak.

A román lakosság, ami a műveltségi állapotot és a politikai öntudatot illeti, sehol sincs annyira előhaladva, mint Arad környékén. A többség, ebben a különben elég tarka lakosságú vidéken, a románsághoz tartozik.

Nagyvárad körül is hasonló okok igazolják — Martonne szerint — az amerikai és a francia vonal közötti különbséget. Nagyváradot is a környék miatt kell átcsatolni Romániához.

Északon ugyan — mondja Martonne — a francia vonal nagyobb számú magyarságot kapcsol, de itt meg az átcsatolás (!) azért (!!) szükséges (!!!), hogy a nagyvárad—halmi-i vonal Románia számára megszerezhető legyen.

Ezt a vonalat — a francia szakértő szerint — csak igen költséges építkezésekkel és csak évek múlva lehetne végrehajtani. (Tehát elvették Magyarországtól.)

Le Rond tábornok megállapítja, hogy a vasútvonalakat úgy kell elvenni Magyarországtól, hogy Románia soha, — semmi körülmények között se függjön a magyaroktól. Ennek nagy politikai jelentősége van.

A román—magyar ügyekben kiküldött bizottság első ülése.
Hivatalos jegyzőkönyv
Mit tárgyaltak 1919. február 8-án? A román szövetségre vonatkozó eszmecsere. A beszarábiai kérdés.

Elnökké választatott: Tardieu, alelnökké Martino (Olaszország) Tardieu távollétében Martino elnökölt.

Elnök jelenti, hogy két emlékiratot kapott. Egyik román, a másik szerb. Felhívja a Főtitkárságot, hogy értesítse e bizottságot, hogy ezeket az emlékiratokat, amelyek nincsenek aláírva, lehet-e úgy tekinteni, mint az illető kormányok kérésének hivatalos kifejezését?

Laroch (Franciaország): A román emlékirat szóról-szóra azonos azon nyilatkozattal, amelyet Bratianu tett a szövetségesek főtanácsa előtt. Ami a szerb emlékiratot illeti, majdnem (?) azonos azon nyilatkozattal, amelyet Vesnich a Bánságra vonatkozólag a nagyhatalmak főtanácsa előtt tett.

Elnök felkéri a Főtitkárságot, hogy gyűjtse össze a román kérdésre vonatkozó összes szerződéseket, okiratokat és megállapodásokat.

Sir Eyre Crow (Anglia) azt kérdi, minő szerződésre történt célzás.

Elnök: A Romániával kötött szerződésre vonatkozólag a nagyhatalmak között olyanforma megállapodás volt, hogy azt tekintsék semmisnek. A kifejezéseket preciziroznj kellene. Van egy Dobrudzsa-kérdés is. Hogy ezt tárgyalhassuk, kezünknél kellene lennie annak a szerződésnek is, amelyik megállapitotta a határokat. És az első bukaresti szerződésnek, amely a Balkán háború után köttetett. Tudomásunk van egy döntésről, amelyet az öt nagyhatalom miniszterelnökeinek és külügyminisztereinek főtanácsa hozott s amelynek szövege a következő:

„Lloyd George javasolja, hogy mindazon kérdésekre, melyeket Bratianu nyilatkozata Románia területi igényeire vonatkozólag felölelt — a békekötés rendjén való szabályozhatás céljából, — utasittassanak egy szakértő bizottság elé. Ez a szakbizottság Amerika, Britannia, Franciaország és Olaszország 2—2 megbizottjából állítandó össze. Ez a bizottság meghallgatja (?) az érdekelt népek (!) képviselőit (?) is. **r. r. r.**

Erzsébet királyné szobra maradjon Budán

A budapesti közönség nagyrésze úgy veszi, mint hogyha már végérvényesen befejezett ügy volna, hogy Erzsébet királyné szobrát a belvárosi plébánia templom és a Piarista épület oldalán keletkezett szabad területen állítják fel.

Klebelsberg Kuno gróf volt közoktatásügyi miniszter „Két tér" cím alatt városesztétikai tanulmányt írt erről — a még „névtelen tér"-ről s a szegedi Szent Márk-térről. Egyelőre annyit látunk és tudunk a névtelen térről, hogy az, — hozzájárult az új Piarista épület érvényesüléséhez s egynéhány háznak értékét is emelte, de most, hogy új adottság jegyében tanulmányozzuk a *belvárosi plébánia templom építészeti és térrendezési sorsát, mélységes fájdalommal kell megállapitanunk, hogy rettenetesen súlyos probléma előtt állunk.* A másik térről, a szegedi Szent Márk-térről, mint Szeged barátai máris megállapíthatjuk, hogy ezen a réven is *„Szeged szebb lett, mint valaha."*

Akár a mai nívóban, akár feltöltéssel oldassék meg a térrendezés problémája a névtelen téren, a mai adottságok mellett

el nem helyezhető ott Erzsébet királyné ülő-szobra.

A Piarista épület, mint háttér s a templom, mint oldalornamentika elfogadhatóvá tennék a szobor gondolatát és elhelyezését, de az oldal-bérház-kuliszák s

a Petőfi-tér a Petőfi-szoborral

építészeti és eszmei lehetetlenséget jelentenek Erzsébet királyné szobrának elhelyezése tekintetében.

Ha a feltöltés meg is történnék, a jobboldali házsor, csak átépítés útján nyujtana megnyugtató záróvonalat. De mi történjék a Petőfi-térrel, a Petőfi-szoborral? Egy pillanatig sem mondjuk azt, hogy lirikus heroszunkat egy világ választja el jóságos lelkületű királyi nagyasszonyunktól, mert hiszen ha valami közelebb hozta a királyné nagyasszony lelkét a magyar nép lelkéhez, akkor az a magyar lirától átitatott lelkület volt, amely Erzsébet királyné busongó lelkét hozzáláncolta az annyi tenger fájdalmat átélt magyar nemzet szívéhez. És mégis — Erzsébet királyné szobra és Petőfi márciusi tirádája nem lehetnek egymás mellett ily közelségben.

Erőtlenebb a hangunk, bátortalanabb a szavunk, hogysem azt mernők indítványozni, hogy *Petőfi-szobra kerüljön arra a térre, arra a nagyobb térre, ahol a magyar élniakarás márciusi égzengése inkább, terebélyesebben befogadhatja a magyar nép fiának „Talpra" állását.*

Hogy pedig magányosan bolyongó, meghittséget és csendet kereső áldottlelkű nagyasszonyunknak

Otthon, — Budán a helye,

azt bátorságosabban ki merjük mondani. Budán a helye Erzsébet királyné szobrának, ahol egyetlenegy monumentális szoboralkotás: Szent István szobra.

Anélkül, hogy Pest szépségei előtt ne emelnénk mélységesen kalapot, s hogy a királyi várkert bástyáiról fel ne kiáltanánk, látva az elterülő hatalmas várost, gyönyörű Dunájával, átívelő hídjaival, mégis, a pesti Dunapartról százszor és ezerszer felzokog a lelkünk: Buda, a természet bőséges áldása, magyar történelem, a mienk, magyar!... Ide kívánkozik Erzsébet királyné emléke.

Ezt ki mertük mondani, de az elhelyezés helyét bátortalanabbúl tudjuk megjelölni. Hiszen volt, van terv, amely a mai miniszterelnökségi épület és az öreg Várszinház s talán — az egykori hadtestparancsnoki épület helyén álmodozott egy új palotáról s előtte rendkivüli hatásos bástya kiképzésen:

Pest felé, Pest fölött a távolba merengő Erzsébet királyné szoborról.

Sándor Móric gróf palotája történelmi műkincs s most már belülről renoválva, márványos emléke a multnak a biztató jövendő felé: *a miniszterelnökség rezidenciája.*

De nézzük a Szent György-teret a maga komor, méltóságteljes valóságában. Itt állva, elmélkedve, nézve a királyi vár felé igyekvő idegeneket, szemlélve az ünnepies hangulatban járó-kelőket, úgy érezzük, hogy ezen *a Szent György téren, amely magyar történelemről regél, lehetne keresni és el lehetne helyezni Erzsébet királyné szobrát.* Tekintetünket végigjáratjuk a rendezetlen, de szép Gellért-téren is s azután a Margit-hid budai hidfőjénél vizsgálódunk, de bárhol járunk, bármerre kutatunk, nem tudunk szabadulni a lelkünket megülő érzéstől, hogy

Erzsébet királyné nagyasszonyunk szobra — a történelmi Budára kivánkozik...

Vákár P. Arthur. dr.

Gyászmisék. A husvét hétfőjén elhunyt kiváló pedagógus, iró és politikus: *László* Mihály dr. lelkiüdvéért szerdán a városmajori plébánitemplomban *Csiszárik* János dr. meghatalmazott miniszter, c. püspök, csütörtökön a Pálffy-téri görög katolikus magyar templomban *Kiss* Andor g. k. lelkész-tanár és szombaton gróf *Mailáth* Gusztáv Károly v. b. t. t., erdélyi püspök mondott misét a várbeli palotája magánkápolnájában. *László* Mihály a régi parlamentben Gyulafehérvár képviselője volt és benne édes atyját gyászolja dr. *László* Zoltán, lapunk főmunkatársa, az ismert nevű iró, nyug. pénzügyi tanácsos.

Társasvacsorát rendez a *„Budai Klub"* (II. Margit-körút és Tölgyfa utca sarok) április 12-én kedden este pont 8 órakor a „Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete" részvételével ,amelynek keretében pont 9 órakor „Buda természeti kincseiről" tart előadást *Pávai Vajna Ferenc* dr. m. kir. főbányatanácsos-főgeológus. Az előadás a termális vizeknek fűtés céljaira való felhasználására is kitér. Vendégeket szívesen látnak. Teríték ára: 1 P 40 fiill.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

A II. ker. Iparoskör vasárnap, április 3-án tartotta meg rendes évi közgyülését, *Lendl* Adolf dr. elnöklése alatt, a tagok nagyszámú részvételével. Az évi jelentés tudomásulvétele és az új költségvetés elfogadása után újra megválasztották az eddigi tisztikart, melynek buzgó működéséért köszönetét fejezte ki a közgyülés. *Kozma* Jenő dr. orszgy. képviselőt és pártelnököt, továbbá *Guth* Ferenc előljáró tanácsnokot nagy lelkesedéssel *diszelnökké* választották meg.

LÁTCSÓVÉK Zibrinyinél, I., Roham utca 1.

Budai Iparosok és Kereskedők Köre április hó 12-én este fél 9 órakor rendezi *közgyülését* I., Krisztina-körút 61. sz. a. helyiségében, amelyet társasvacsora követ.

Nász. *Hoser* Máriát, *Hoser* Viktor óragyáros leányát, eljegyezte dr. *Müller* Győző ügyvéd, Komárom és Esztergom vármegye tb. főügyésze.

Cipő?
csak **Zi-La** márka
Budán kizárólag
I. Hortfy Miklós-út 41. sz.

Régi márványsirkövek
ujjáfaragva és csiszolva
a forgalmiár feléért!
Uj fekete és szürke
gránitsirkövek
gyári árban, igen olcsón
Szabó és Zanotti
X., Kőbányai-út 43 b. Tel. J .404-33
Villamosmegálló az Északi főműhelynél

Magyar Tőke
Gazdaságvédelem

A *Budai Napló,* Buda egyetlen lapja a XXX. évfolyam küszöbén nagyjelentőségű újitással s fontos és értékes munkával akar olvasóközönségének és a lap barátainak hasznára lenni. *„Magyar Tőke"* cím alatt egyelőre havonkint kétszer a *Budai Napló mellékleteként* megjelenő közgazdasági gazdaságvédelmi, idegenforgalmi, városfejlesztési, biztositásügyi, pénzügyi és általános gazdaságpolitkai lapot ad. Najainkat fokozottabb mértékben töltik ki a gazdasági problémák s a küzdelmes magyar élet legfontosabb problémája ma a gazdasági élet lüktetésének elősegítése és védelmezése. A bizalomnak, a munka és vállalkozási kedvnek vissza kell térnie sorainkba s pillanatig sem szabad türnünk azt, hogy a lemondás és a tanácstalanság legyen urrá felettünk. A *„Magyar Tőke"* a Budai Napló olvasótáborára támaszkodik s új vállalkozásával is azt a célt kivánja szolgálni, hogy a három évtizedes szellemi és lelkikapcsolatot fenntartsa, ápolja és kiterebélyesítse.

A Szerkesztőség.

Sürgős felhívás! A m. kir. osztálysorsjáték főárusitói kérik t. üzletfeleiket, hogy a kapott sorsjegyeket, vagy visszaküdeni, vagy azok árát kiegyenlíteni szíveskedjenek, mert csak úgy vesznek részt a m. kir. osztálysorsjátékban, ha a sorsjegyekért járó összeget a HUZÁS ELŐTT kifizették.

ELADÓ 1 drb. márványlapos ebédlő *kredenc,* kihúzható *ebédlő-asztal, 4 bőrszék,* mahagóni selyembrokát *garnitura,* 2 drb. szép antik *szekrény,* 1 drb. fehér magas *előszoba pad, kiköltözés miatt* jutányos áron. I. Városmajor utca 7. sz. balra.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, I., Fő utca 18.

Ismerkedő estét rendez a „Budai Egységes Polgári (Kozma) Párt" *Kispolgárok és munkások szakosztálya* e hó 16-án este ½8 órai kezdettel a *Budai Társaskör* (I., Déli vasút, indulási oldal) dísztermében, melyhez az érdeklődőket ez úton is meghívja az elnökség: *Szombathy* Kálmán t. b. elnök, *Anesini* Lajos a kispolgárok elnöke, *dr. Bódy* János ügyész, *Kováts* Károly a munkások elnöke, *Baum* Károly ügyv. főtitkár. Belépődíj nincs, kötelező ruhatár 60 fillér. Az est *műsoros* részén közreműködnek: Pártos Erzsi, okl. hegedűtanárnő, Mathiasné, Cseresznyés Erzsi operaénekesnő, dr. Fejér Vilmosné, Lacsó István operaénekes, a Városi Szinház tagja, Weninger Ernő karnagy, Jankó Ida gitár-triója, Willim Pál, Bite István, Binder Imre, Horog Gyula, Molnár János. Műsor után tánc.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Budapest-Wien 100.000 km. A mult év tavaszán indult meg Budapest és Bécs között az autóbuszforgalom, amely most jubilál. Hans Tallian, az egyik derék osztrák kocsivezető, kocsijával eddig 100.000 kilométert futott ezen a frekventált vonalon anélkül, hogy ezalatt a legcsekélyebb baleset is előfordult volna. — Ez is egy tégla a magyar idegenforgalom nagy épületéhez.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., ÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

Az Országos Kath. Népszövetségnek *Lampel* Vilmos kormányzó tanácsi tag vezetése alatt álló budavári szervezete a budavári leánygimnáziumnak zsúfolásig megtelt termében vasárnap, április hó 3-án kulturestét rendezett. Dr. *Hász* István tábori püspök a közönség érdeklődése mellett, „az egyház és az evolució" címmel nagyszabású előadásában, vette bonckés alá ezt a nagyfontosságú kérdést. *Lampel* Vilmos magasan szárnyaló beszédben méltatta a tábori püspöknek kiváló érdekű előadását. A műsoros részben közreműködtek: *Polyák*

Izabella operaénekesnő, pompás előadásában közvetítette a szerző kíséretével *Vladár* Róbert legujabb dalait; *Weidinger* Ede szalonzenekara finom és precíz játékával szórakoztatta és gyönyörködtette a közönséget; *Leitner* Vilmos a műkedvelők egyesületei országos szövetségének főtitkára, pedig sikerült tréfákat adott elő.

A Budapesti Nemzetközi Vásár eredménye elé ttljes bizalommal nézünk. A vásár vezetősége hónapok óta tartó szívós munkával és a megannyi új megoldást jelentő ötlet tömegével, biztos kézzel keresi az útat, amelyen haladva sikerülni fog a vásárt a zidén is a magyar piac legnagyobb eseményévé tenni. A vásár törzsét természetesen ez évben is a magyar gyáripar 20 főcsoportba osztott szakmái alkotják, melyeknek keretében a magyar gyáripar legreprezentánsabb cégei vonulnak fel. A látogatottságot a nehéz viszonyok ellenére is a 17 nyelven folytatott nemzetközi propaganda biztosítja. A vásár közönsége ebben az évben 22 állam 55 közelkedési vállalatánál élvezi már május 2-től 24-ig bezárólag a vásárigazolványhoz kötött 25—50%-os utazási kedvezményt. Az utólag beszerezhető vizum díját minden külföldi részér egegyöntetűen 3 P-ben állapitották meg. Érdekesk azok a tárgyalások, amelyek az exportüzletek finanszirozásának biztosítása érdekében folynak. Az irányelveket már a nemzetközi vásárok bécsi kongresszusa szögezte le. A Vásár vezetősége filhasználja minden befolyását, hogy a magyar vásár ezportüzlti feltételei lényegesen kedvezőbben alakuljanak.

A virágápolás tanfolyama. A *„ViBuMa"* Barátainak Társasága e hó 18-tól kezdődőleg *hathetes* tanfolyamot rendez. A tanfolyamon különösen az *erkély, ablak és szobanövények* ápolását tanítják gyakorlatilag heti két órában. A tanfolyam a „ViBuMa" Barátainak részére díjtalan, — új jelentkezők 4. —pengő beiratási díjat fizetnek. — Beiratkozás és felvilágosítás a Kertészszövetségben, Budapest, IX., Üllői-út 1. sz .alatt (telefon: 87—4—71). Mi, budaiak, használjuk ki ezt a kedvező alkalmat, mert Budának szépnek és virágosnak kell lennie.

20.000 éneklő madarat bocsájtottak szabadon Velencében október 4-én Szt. Ferenc tiszteletére, — írja a „Ferences Közlöny". — A szószékről hívták fel a híveket, hogy Szent Ferenc kedvéért kegyelmezzenek meg ezen kedves énekeseknek, amelyeket „Isten énekese" annyira szeretett. A vidékről is behozták a madarakat és úgy engedték őket szabadon. Legtöbbjüket levágták és elfogyasztották volna.

Külföldön aratott sikert négy éven át és Svájcon, Holandián, Párizson át került haza *Csorba* Gyula cigányprimás és zenekara, hogy most a *Szeiffert* kávéházban szerezzen gyönyörűséget a budaiaknak.

Fertőzött szennyvíz szüremlik össze a Halászbástya alatt álló Sárkányölő Szent György szobra mellett lévő kőmedencében, amelyet annakidején *Lendl* Adolf dr. intő szavára vasráccsal záratott el *Hennyey* Vilmos dr. államtitkár, akkori városatya sürgetésére a város. Régen volt, a vasrácsot megrágta a rozsda s a játszadozó gyermekek most újból isszák ezt a szennyes, fertőzött vizet, amelyet forrásnak mond a fáma. Nem olyan nagy a költsége az ilyen elzáró rácsnak s a város bizonyára meg is csináltatja, hogy most a szülők részéről hozánk jutott panaszt a tudomására hozzuk.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A piaci árusok sérelmei

A Széna-téri piac ügye

A fővárosnál felmerült a terve annak, hogy a Széna-téri piacot rendezni kellene, még pedig úgy, hogy az árusító bódék egy részét a Lövőház utcába, másik részét pedig a Marcibányi térre helyeznék át. A piaci árusok exisztenciájuk veszélyeztetését látják ebben a szándékban és kedden, április 5-én este gyűlést tartottak a *Budai Iparosok és Kereskedők Körének* Krisztina-körúti helyiségében, a Hajas vendéglőben.

Az érdekeltek igen nagy számban jelentek meg, férfiak, nők vegyest.

Hubert Vilmos, a Kör ügybuzgó elnöke üdvözölte az egybegyűlteket és kijelentette, hogy a *Budai Iparosok és Kereskedők Köre* készséggel támogatja a piaci árusokat veszélyeztetett érdekeik védelmében (lelkes éljenzés és taps), mert látja, hogy ügyük igazságos ügy. Majd felkérte *Morvay* Emilt, hogy ismertesse a piaci árusok álláspontját.

Morvay Emil nagy figyelemmel hallgatott beszédében előadta, hogy az árusok

a piac rendezésének elhalasztását kérik

arra az időre, amikor a viszonyok kedvezőbbek lesznek. Ha a rendezés okából az árusokat félévre kitelepítenék a Lövőház utcába és a Marcibányi-térre, ez egyértelmű lenne azzal, hogy

egy sereg exisztencia tönkremenjen.

A fővárosban legutóbb történt egyéb piacrendezések eléggé elrettentő például szolgálhatnak. Mondják, hogy a fővárost szépészeti szempontok mellett az az elgondolás vezeti, hogy egy sereg ipari munkás keresethez jutna a piacrendezés révén. Hát lehet, hogy 50—60 ember rövid időre munkaalkalomhoz jutna, de jóval több piaci kereskedő viszont egész életére tönkremenne. Az áttelepítés esetén azonkivül a piaci árusok

kénytelenek volnának elbocsátani alkalmazottaikat,

úgy hogy legalább annyi ember vesztené kenyerét, ahány ipari munkás jutna foglalkozáshoz a rendezésnél. Mondják, hogy egyes háztulajdonosoknak szemet szúrnak a piaci bódék. Hát ezek a háziurak is bevárhatnák, míg a gazdasági helyzet jobbra fordul. A piaci árusok emberfölötti küzdelmet folytatnak a létért. Ne vegyék ki szájukból az utolsó falat kenyeret! Az a kívánságuk, hogy addig, amíg a mai súlyos viszonyok jobbra nem fordulnak, ne bántsák a rendezés kérdését. Morvay megköszönte a Budai Iparosok és Kereskedők Körének jóakaró támogatását és kérte, hogy forduljanak

KOZMA JENŐ DR.

országy. képviselőhöz, aki bizonyára szintén támogatójuk lesz.

Morvay előadását nagy tetszéssel fogadták.

Hubert Vilmos elnök kijelentette, hogy teljesen megérti és átérzi a piaci árusok nehéz helyzetét. Szívesen vállalkozik rá, hogy küldöttséget vezessen *Ripka* Ferenc dr. főpolgármesterhez, akivel már tárgyalt is az ügyben, valamint *Kozma* Jenő országy. képviselőhöz (éljenzés és taps) és *Petracsek* Lajos országy. képviselőhöz.

Gerő Sándor a Budai Napló támogatásáról biztosította a piaci kereskedőket, amiért aztán *Hubert* Vilmos elnök mondott köszönetet a Budai Naplónak, melyről köztudomású, hogy bátor és lelkes szószólója minden igazságos budai ügynek. (Éljenzés.)

Sillingi Gábor, *Tőkési* Jenőné és *Bakosné* felszólalása után az értekezlet véget ért.

A gyűlést követő napokban a piaci árusok küldöttsége eljárt *Kozma* Jenő dr. országy. képviselőnél és *Petracsek* Lajos dr., valamint *Ripka* Ferenc főpolgármesternél. Mindhárom helyen szivesen fogadták őket és támogatást igértek a piaci árusoknak.

A küldöttség tagjai voltak Hubert Vilmos vezetése alatt: *Dinka* Péter, *Timár* József, *Morvay* Emil, *Prokits* Gusztáv, *Delencsin* Károly, özv. *Hegyi* Józsefné, *Sillingi* József és *Bakos* Lajos.

*

Égető problémája a Széna-téri piacnak az úgynevezett *igazolványos kereskedők kérdése* is, ami állandóan elkeseredett megbeszélések tárgya a piaci árusok között s feltétlen *sürgős megoldásra szorul.* Ezek az igazolványosok, ahogy bennünket informáltak, jórészt oly kereskedők, akiknek vagy a Széna-téri, vagy más piacokon állandó bódéjuk volt s azt eladták, majd engedélyt nyertek, hogy az árusítást a nyilt piacon, kecskelábakra szerelt deszkákon, üres ládákon folytassák. Ezek az árusok illetéktelen konkurrenciát jelentenek az állandó bódéval rendelkező kereskedőknek, akik hosszú évek, sőt évtizedek óta árusítanak a Széna-téren, ahol drága pénzen vásárolták, vagy építették meg árusítóhelyüket s fizetik a drága helybért és adókat. Az igazolványos úgyszólván *rezsi nélkül dolgozik,* sokkal kevesebb helypénzt is fizet, amellett, mint az érdekeltek panaszolják, a *legjobb helyeket foglalták el,* hozzá olyan helyeket, ahová a vásárfelügyelőség *nem engedett bódét építeni,* közlekedési és szépészeti érdekekre hivatkozva, utat nyitottak itt a 49, 51, 71-es villamos megállókhoz. Ebben az ügyben e hó 7-én küldöttség járt a városházán *Horváth* Péter, a „Csarnoki és Piaci Árusok Orsz. Ipartársulata" elnökének vezetése alatt. A küldöttségben *Timár* Károly, *Sillingi* Gábor, *Surányi* Zoltán és *Mohy Mokos* Géza kereskedők vettek részt. A polgármester betegsége miatt *Pászthy* János főv. biz. tag *Vajna* Ede tanácsnok elé vezette a küldöttséget, aki az előadott panaszra kijelentette, hogy ő az igazolványosok elhelyezésére a Széna-téri piacon *utasitást nem adott.*

Sok száz család életérdekeit érintő fontos kérdés ez, amelyet nem engedünk addig levétetni a napirendről, amíg azt közmegelégedésre meg nem oldják.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága április hó 2-án tartott ülésében megállapította az 1931-i üzletév mérlegét, amely a szokásos leírások után 8,289.728.87 pengő (1930-ban 10,868.047.52 pengő) tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság április 21-ére hívja egybe a rendes évi közgyűlést, amelynek indítványozni fogja, hogy az 1931. üzletévre a tartalékok és alapok megfelelő dotálása után részvényenkint 24 (tavaly 32) pengő osztalék kerüljön kifizetésre.

A Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára (Trust) 1931. évi mérlege a költségek, adók és leírások levonása után 2,3441.535.60 pengő tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság az április 16-ára egybehívott közgyűlésnek javasolja, hogy részvényenkint 6 pengő (6 százalék) osztalék kerüljön kifizetésre.

Kereskedelmi kapcsolataink kimélyitéséről is tárgyalt a budai nagymufti albániai tartózkodása alatt és az ottani kereskedelmi körök a legnagyobb megértéssel karolták föl az albán-magyar kereskedelmi forgalom fokozását. Utazásának gazdasági s kereskedelmi eseményeiről a nagymufti legközelebb előadás keretében számol be.

HALLÓ! ITT 52—7—69!
NEM TÉVED abban, hogy akerthelyiségem már tavasszal megnyilik
MERT BIZALMAS KEDVES SZOBÁIMBAN TÉLEN is pompásan érzi magát a vendég kitünö konyhám, pincém és a jó zene mellett
Tisztelettel GUTTENBERGER A. a TROMBITÁS vendéglő tulajdonosa II., RÉTEK UCCA 12

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGAT-LANT, FORDULJON BIZALOMM AL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és fo yószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósít váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Igazi budai hangulat
jó borok, pompás konyha, esténkint szalonzene
a vendéglőben a „101"-hez
Krisztina-körút 101

Legfinomabb sajáttermésü Tokaji borok
Pecsenye 1 liter P 1.--
Furmint Szomorodni 1 „ P 1.30
édes
4 puttonyos 1926-os aszu 1/2lit. P 2.50
Palackbetét 30 fillér.
I. Kékgolyó-u. 17. Tel. 537-6

Nyaralás BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-9(
3 soros hirdetés kétszer 1 pengő minden további sor 20 fillér

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Téli-nyári lakásra alkalmas verőfényes butorozott szoba albérletbe kiadó. Villamos megálló mellett, fürdőszoba használattal. Havi bér 35 pengő.

Telek

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Uj telekparcellázás Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni műút mellett, kitünő minőségű, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyújtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán sielés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Ház

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

3-4 szobás- VILLÁKAT
építünk eladásra, a meglévőkhöz hasonló kottage-rendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár építészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11 Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

Vörös salak
az ideális burkolóanyag kerti útak, tenniszpályák részére.
Szállitja: Salakkereskedelmi és Szállitási Vállalat
VII., Dohány-u. 59 Tel.: 42-8-64.

Abszolút komforto
1—2—3 szobás lakások cs pészett fürdőszobával, gáz, lany, erkélyek, loggiák legm dernebb kivitelü kit nően épitett új
SAROKBÉRHÁZBAN
III., Zápor-utca 16/a szám a május 1.-ére kiadók, feltünő olcsó bérek
Felvilágositás: *Dr. Krecsányi Kálm r. tanácsos III. Timár-u. 32. I. Telefonhivó: 620-31.*

VIRÁGOS BUDA
VIRÁGOSKERTJEIT TERVEZI
TÁBORI JÁNOS
KERTÉPITŐ
I., ÉRD-ÚT 18. SZ.

Házhoz szállitom
57-8-82 telefonon megrendelt friss- és déligyümölcs, valam zöldségszükségletét
Olcsóbb, mint Pesten
BUDAI GYÜMÖLCSHÁZ
II., Szilágyi Dezső-tér 5. Budai Vigad
Közvetlen termelői összeköttetés

Lakás

Kettő-három-négyszobás komfort lakások, központi fűtéssel, melegvízz háromeves házban, budai hegyekre sz bad kilátással, kettőszoba hallos, kon fortos lakás, négy szoba hallos, urasá angol cottage, belső lépcsővel, saj központi fűtéssel, Horthy Miklós kö térnél levő házakban, tulajdonos m építésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—4 azonnalra bérelhetők.

Pasaréti úton autóbusz végállomá nál egy 3 és egy 8 szobás villa elad

Rózsadombon 3 szobás és 5 szob modern lakás kiadó. Tulajdonos tel fonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69

Házmesterséget keres 38 éves, nő megbízható minden referenciát kibír kőműves, az évi tatarozást díjtalan vállalom. — Cím: Bodahelyi Pál V Tisza-utca 6. földszint. 1.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb fel világositás I., Naphegy-u. 21. Telefon Aut. 527—80. (2

Pasaréti-út
legelején épülő előkelő ikervill felerésze-, ugyanott épülő két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó. Felvilágositás Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

VILLANY ÉS RÁDIÓ SZAKÜZLET
RÁDIÓ ANTIQUÁRIUM
Legszakszerübb munkát a legelőnyösebb árak mellett végzi
TÖRZSÖK JÓZSEF és TRS villanyszerelő, I. GREGUS-U 8 Telefon: 510-29

Krisch Fekete János tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Nyomdáért felelős: Béles Lajos.

XXIX. évf. 1080. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. APR HÓ 24

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Vesztét érzi

az emberiség, ős állati ösztönei azért robbannak ki belőle. Inog a föld, árvizek csapnak ki a szűk medrekből. Évszázadok óta pihenő tűzhányók egész sora dübörögve hirdeti a halálos ítéletet és ezer meg ezer tonnaszámra hinti a hamut azok fejére, akik önszántukból nem teszik. Atlantisz sorsára juthat Dél-Amerika. Ország nagyságú, buján termő területek válnak a lehulló forró hamu alatt sivataggá. A kivénhedt emberiséggel együtt vénül a föld és a magasba törő Ikarus szegett szárnyakkal hull vissza oda, ahonnan oly gőgösen elindult.

Mi, akik férfiszemmel néztük Magyarországot ezredéves ünnepén, lelkesen olvastuk Rákosi cikkeit a harmincmillió magyarról, láttuk a virágzást, a bőséget, a jólétet; nem hittük volna, hogy a negyedik évtizedben olyan nyomorba sülyed ez az ország, ez a rohamlépésekkel feltörő város, hogy 150 ezer embert kell inség-ebéddel ellátnia naponkint a városnak és társadalomnak, nehogy éhezés tizedelje meg a magyart, mely szétszóródik a nagy világba, mint a szertefújt pelyva.

Félszázad óta bölcsebbek akarunk lenni a világokat teremtő Istennél és egyenesre vágtuk a kanyargó Tiszát, felszárítottunk minden lápot, nádast, éltető tavat, hogy lassan szikes sivataggá tegyük az Alföldet, mely ma már nem a gabona bőségét jelenti, nem a földműves nép jólétét, hanem a régi gazdálkodás csődjét, — a nyomort. Éhezik a város népe, éhezik a falu. A mindent megváltó ipar pang, mert a földműves kevesebbet arat, mint amennyit vetett.

Valami kóbor rajongók járják most az országot és látnoki szemmel hirdetik, hogy a lecsapolt hideg vizek helyett a föld mélyén gyülemlő forróvizeket kell csapra ütnünk, üveges házakat építünk, melegítőházakat, amiket fűt ez a forróvíz és ott kell termelnünk télen-nyáron azokat a zöldségféléket, veteményeket, úgynevezett primőröket és ellátni velük Európa piacait. Ha Magyarország, a búzatermő Alföld nem lehet Európa gabonaraktára, legyen hát veteményes kertje, amely téltől télig ontja magából a konyhaművészet inyenc falatait, az epertől, dinnyétől kezdve a különféle zöldségfélékig. Változtassuk virágos kertté, melegházakkal megrakott veteményes kertté, nemcsak Budapestnek futóhomokkal borított környékét, hanem minden magyar városét, az egész Alföldön, mely mint gabonaraktár csak egyszer termelt évente, hogy ezentúl tízszer termeljen. Ezermester volt a magyar minden ősfoglalkozásban. Keletről, Ur városából, a turáni földről kapta Európa a mezőgazdaságot, ahol ennek az ősfoglalkozásnak is mestere volt a magyar és csak vissza kell térnünk erre a régi módira, hogy újból tejjel-mézzel folyó Kánaánná váljék az Alföld. Az új gazdálkodás terén nagy előnyben van Budapest és környéke, mert az ingyenes fűtőanyagon, a föld mélyéből feltörő melegvizen kivül, még olcsó trágyát is ad e világváros csatornája. Csak Berlin példáját kell követnünk, — ahogy azt már unalomig hangoztattuk — és a csatornák szennyét nem a Dunába ereszteni, hanem e célra készült *tórendszerbe,* ahol a hömpölygő trágyalé leülepedik és egy évtized alatt dúsan termő veteményes, virágos kertté változik e város környéke sokezer családnak biztosítva a megélhetését.

A természet örök rendje szerint, a nemzeti élet vérkeringése alapján újból munkához jut az iparból élő városi lakosság, ha jómódba kerül a földműves nép, nem a politikai jelszavak, hanem a maga élelemes munkája révén.

A politikai jelszavak helyett pedig alkotó, kenyéradó, megélhetést biztosító pártot alakítson a nemzet, mert mindenki örömmel üdvözölne olyan pártalakulást, amelynek vezérei azzal lépnének a politika porondjára, hogy néhányezer földművescsaládot juttattak kenyérhez oly módon, hogy a föld belsejéből feltörő forróvíz segítségével modern kertészetet nyitottak birtokaikon, vagy hogy bányákat nyitottak olyan helyeken, ahol kenyéradó tudományok rajongói megtalálták mindazt, a sótól a vasig, az ékkövig, amit ma véres aranyakkal vásárlunk a külföldön.

A 48.-i szabadságharc leküzdése után Ausztria uralma alatt épen olyan romlásnak indult ez az ország, mint amilyenben most él és a koronázás utáni években a magyar pénzügyminiszter a Lánchidon bevett, susztertallérnak nevezett, 4 krajcárosokra volt ráutalva, hogy fizetési kötelezettségeinek eleget tehessen. 25 év mulva pedig Wekerle Sándor, Magyarország pénzügyminisztere, 180 millió aranyforint tartalékkal rendelkezett. Az Osztrák-Magyar Bank aranytartalékának 75 %-át magyar arany képezte. Akkor még nem tudta a nemzet, hogy hatalmas segítőeszközök állanak rendelkezésére az anyaföld megközelíthető mélységében, akkor még nem tudtuk, hogy ingyen munkaerő áll készen a megsegítésünkre a feltörő forróvizekben s ha egy emberöltő alatt szegénysorból felküzdöttük magunkat gazdag államá; most is sikerülhet, ha politkai szózön helyett alkotó cselekvésben, tettekben nyilvánul meg a hivatott vezérek országmentő munkája.

A magyar sors csak addig kétségbeejtő, amíg tanácstalanul állanak a vezérek és az állami gépezet kerekeinek olajozásához a polgárság nehezen szerzett vagyonát, a tisztviselőkar szűkreszabott fizetését használják kenőcsnek. A sokezereszendős magyar nép tudott nélkülözni, hogy megállapodva saját munkája, ereje, tehetsége, kézügyessége, leleményessége révén ismét megtalálja a módot a jóléthez, mint ahogy meg is találta mindannyiszor.

Magyar! Küzdj és bízva bízzál!

Mentsük meg a jövőt!

— A diplomás ifjuság sorsa — Mammutfizetés, álláshalmozás a gyakorlati életben

dr. Kozma Jenő
orszgy. képviselő

A fiatalság problémáinak megoldása kettős. Az egyik kérdés az hogy mikép lehet ma *azonnal elhelyezni a* fiatalságot, időlegesen alkalmat adni a munkára és a másik kérdés az, hogy miképen kell megalapozni különösen

a mezőgazdasági jövőt

egy agrárállamban, hogyan kell exportra termelni

és miként helyezhető el itt a fiatalság.

Az elhelyezés, a jövő, nem is annyira az ifjúságnak, mint nekünk, szülőknek okoz gondot. Ez a fiatalság érzi és tudja, hogy minden egyes családban a gyermek megszületésétől kezdve minden szeretet és minden aggodalom a gyermekben összpontosul és most hozzánk, öregekhez fordul ez az ifjúság és kér tanácsot, hogy

ne hiába szaladjon lehetetlen fantomok után,

amelyek kínálkoznak az *utcán* és bizonyos *pártkereteken* belül és azokon kívül, hanem azoktól vár útmutatást, akik

hajlandók felvenni a harcot minden erejükkel, hogy ezt az égető problémát mielőbb megoldják.

Ebben a rettenetes nyomorban a szociáldemokrácia kimegy a falura, mert a nyomorból akar előnyöket szerezni. A tapasztalatlan fiatalságot könnyebb megfognia és látjuk, hogy

ma a legszélsőségesebb, a legradikálisabb csoport éppen az ifjúmunkás csoport,

azok a fiatalok, akik tapasztalatokkal még nem rendelkezhetnek, azonban az ígéreteknek bedőlnek, száz percentben hisznek. Minden pillanatban és minden órában várhatnánk a felborulást, ha megyugvást nem tudunk teremteni, ha erre a háborgó tengerre nem tudunk olajat önteni. Állandóan hallhatunk olyan jelszavakat, amelyek a gyakorlatban teljesen kivihetetlenek. Itt van például mindjárt az ismert nagyszerű jelszó, az úgynevezett

mammutfizetés.

A fiatalok elhelyezkedésével ez semmi vonatkozásban sincs. A mammutfizetést elsősorban abból az elgondolásból kell figyelembe venni, hogy az országban vannak olyan természetű iparágak, amelyeket a skatulyázott falanszter-rendszer nem bír meg.

Egyetlen egy festőnek, művésznek sem lesz dolga többé, ha nem alakulnak ki vagyonok, ha a magángazdaságban nincsenek nagy jövedelmek.

A mai adóztatási politika mellett pedig egyenesen állítom, hogy nincs mammutfizetés. Nem tekintve, hogy a fővárosnál és az államnál el vannak intézve ezek a jelszavak és végérvényesen el vannak törölve a mammutfizetések, elképzelem, hogy a magángazdaságnál egyes kiváló vezetőknek nagy jövedelmeik vannak. Ismerve az adótörvényeket és azoknak progreszszivitását, azt mondom, hogy ha van is valakinek 200.000 pengő évi jövedelme, abból a mai adóztatás mellett 150.000 pengőt lead egyenes és közvetett adóban. Ha ezek a vállalatok nem fognak majd fizetni az igazgatónak 200,000 P-t, hanem csak 50,000-et, az első megállapításom az, hogy ez

a 150,000 P adó mégis csak arra való hogy a fiatalság elhelyezkedését tegye lehetővé.

Felkapott jelszó az álláshalmozás. Itt figyelembe kell venni, hogy egyes kiváló egyéniségek azért olyan kapósak és a nagyvállalatok azért szeretik őket igazgatóságaikban látni, mert értékelik kiváló és kipróbált gyakorlati tudásukat. Ezeknek a helyét fiatalok nem foglalhatják el, az egyszer egészen bizonyos.

A fiatalság csak ott jöhet figyelembe, ahol a kezdő állásoknál jelentkezik az álláshalmozás.

Itt azonban egy bizonyos mérséklet kívánatos, mert nem tekinthetem álláshalmozásnak, ha valaki 3 állásból szerez havi 200 pengőt, hogy eltarthassa családját.

Ezek a felkapott jelszavak nem segítenek radikálisan.

A gyakorlatban a közületek, a magánüzemek racionalizáltak, leépítenek és naponta veszítik el állásaikat olyanok, akik már állásban voltak. A krizis így növekedik és talán

csak évtizedek mulva tudjuk helyrehozni a tulzott racionalizálás kárait.

Ez a legnagyobb katasztrófa, ami egyáltalában elképzelhető. De ennek a katasztrófának más következménye is van. Ez a racionalizálás tulzásba megy és törvényes intézkedésekre van szükség.

Ne engedtessék meg a racionalizálás bizonyos áldozatok meghozatala nélkül.

A gép okozza a krizist, mert az olcsó gépi munka pótolja az emberi munkát. Például a csehországi *Bata cipőgyár,* állítólag 20.000 cipőt képes egy nap készíteni. 300 munkás dolgozik és 20.000 cipőt készít. Rendes körülmények között 20.000 cipész csinál meg ennyi cipőt egy nap alatt, mert egy cipész egy nap alatt megcsinál egy pár cipőt. A nagy gyár csinál 20.000 cipőt 300 munkással, tehát elveszíti a kenyerét 19.700 munkás. A gépek feltalálását mi nem tudjuk korlátozni, ellenben

korlátozhatjuk a racionalizálást, ahol az gépüzemben történik.

A gép beiktatása miatt ne legyen kevesebb a jövedelem és ne veszítse el senki az állását, mert ha a keresetét elveszti a gép miatt, akkor növejük a nyomort, úgy mint a Bata gyárnál, ahol 19.700 ember munka nélkül maradt és egy ember, a gép tulajdonosa hasznosítja az egész üzem nagy előnyeit. A végén mégis ott van a nyomor, mert nem lesz, aki elfogyassza a cipőgyár cipőit. Ezért van szükség törvényes intézkedésekre, hogy az elért haszonban való megfelelő részeltetés mellett tilos legyen a személyzet elbocsátása. Ideális volna, ha a gép munkája révén az ember munkája csökkenne és több ideje maradna az önképzésre, a szórakozásra.

Meg kell a gépeket adóztatni úgynevezett „céladó"-val, amely adó munkaalkalmak teremtésére és a fiatalság elhelyezkedésének megkönnyítésére lenne fordítandó.

Nem a nagy jövedelemre törekszik a fiatalság, hanem arra, hogy

„iroasztalhoz" jusson.

Az intelligens középosztály ifjúsága vagy a szülők fizetesebol, vagy a szülők nyugdijából él, de valamiből él. A fiatalóknál nem az ma a legnagyobb veszedelem, hogy nem keresnek, hanem, hogy sétalnak, nem tudják, hogy mit csinaljanak,

nincs iróasztaluk, nincs lehetőségük, nincs tér előttük, nincs jövojük, nincs reményük,

hogy munkájukból idővel mégis csak hozzájutnak rendes fizetésnez. Annakidején voltak a birosagnál joggyakornokok, a miniszteriumnál és a kozigazgatásban kozigazgatási gyakornokok, akik nagyon kevés fizetést kaptak. Ma nem is erre a fizetésre helyezném a sulyt, hanem elsősorban arra, hogy a lelket mentsük meg, hogy ragaszkodjek ahhoz az iróasztalhoz, tüntesse ki magát az a fiatalember, tudja, hogy amikor ingyen is dolgozik, minden szem rátekint és ha megfelelő munkát végez, gyorsabban fog előlépni, mint az, aki henyél és lustálkodik. Nevelnénk magunknak így későbbre kitünő tisztviselőt és szorgalmas, dolgozó tisztviselői kart, úgy mint a békeidőben.

A négy egyetem diplomatultermelő kérdésének megoldása az említett céladó ,a gyakornoki intézmény létesítése, esetleg dotálása, az álláshalmozás kérdésének szabályozása és a nyugdijat élvezők kereseti törekvésének korlátozása, ezek mind mozaikok amelyek beleférnek egy olyan rendeletbe, amely azután alapjában, fundamentálisan alapitaná meg a fiatalság prosperitását.

Az unitáriusoknak Erdélyben két főgimnáziumuk volt, a kolozsvári és a székelykereszturi és egy volt miniszterelnök állandóan panaszolta, hogy az ott érettségizettek feljönnek Pestre és szaporítják itt a diplomás fiatalságot. Azért kivánta, hogy szüntessük meg az egyiket és csináljunk belőle *gazdasági iskolát.* Meg is szüntették az egyik gimnáziumot, ahol addig 46—50 diák tanult — hiszen a magyarokat ott nem tulságosan engedték az iskolákba — és felállították a gazdasági jellegű iskolát és ott most 300 ember tanul és elhelyezkedik Erdély gazdasági életében. Ott elejét vették így a diploma-tultermelésnek. Itt Magyarországon pedig nem azt látjuk, amit Németországban látunk, ahol igaz ugyan, hogy 23 egyetem van, de egy egyetemnek csak 100 hallgatója lehet, ott a tanár együtt tanul a tanítvánnyal és a tanítványból is feltaláló és nagyszerű vegyész stb. válik. Nálunk a lényeg az, hogy a diplomát megkapják és azután menjenek a városhoz, vagy az államhoz és ott jelentkezzenek a hivatalért.

Lehetetlen ideák megvalósítására vezérlik az ifjúságot a szociálisták, lehetetlen céloknak viszik neki és nincs központi polgári vezetés, amely kellő irányba tudná őket terelni.

A közigazgatási bizottságban javasoltam, hogy az ideák koncentrálását vegye kezébe Budapest polgármestere, mert a diplomás fiatalság, itt Budapesten van koncentrálva, még a vidéki diplomás fiatalság is. A megélhetési lehetőségeket kereső összes ifjúsági csoportok koncentráltassanak egy helyen, mert csak így tudunk eredményes munkát elérni. A polgármester ur vállalta is, hogy egy ilyen koncentrálásnak az élére áll és ezzel a gyakorlati megoldáshoz sokkal közelebb jutottunk.

Figyelembeveendők

az alkalmi lehetőségek is, ilyent nyujt a lisztforgalmi adóátalány rendelet.

A malmoknál szerzi be az egész ország lisztszükségletét és egy rendkivül szigorú ellenőrzés alapján munkálható csak ki ez az adó és

biztositja 1000—1500 ember elhelyezkedését,

ahogy a földmívelésügyi miniszter ur is mondotta, ezt a momentán lehetőséget fel kell használni és felkértem a Széchenyi Szövetség elnökségét, hogy sürgősen keresse meg a földmívelésügyi miniszter urat ez ügyben. Nagy megkönnyebbülést jelentene, ha el tudnánk helyezni 1000—1500 fiatalembert. Budapesten a szellemi szükségmunkánál 1500 embert sikerült elhelyezni és szinte megnyugodott a főváros, de ennek köszönhető, hogy Budapesten télen nem volt felfordulás. Ezek az állások nem is olyan ideiglenesek és lehet, hogy állandó elhelyezkedéssé válnak. A magam részéről is kész vagyok mindenféle akcióban résztvenni és segíteni.

Komoly fiatalságra van szükségünk és a legnagyobb aggodalomra ad okot, hogy a fiatalság tétlenségében a klubokban, kávéházakban kártyázik, vagy sétál. A mai viszonyok ezt nem engedik meg. Az iskolákban az idegen nyelveket nem tanítják eléggé intenzíven és hogy munka nincs, itt van az ideje, hogy ezeket megtanuljuk.

Figyelmeztetem a fiatalságot, hogy

a numerus clausus intézménye visszafelé sült el.

Azok, akik nem Magyarországon jártak iskolába, nem jártak kényelmesen iskolába és a kávéházba, hanem kimentek a szülők és a rokonok és más jótevők pénzén külföldre,

ott megtanulták az idegen nyelvet, megtanulták a idegenekkel való érintkezést és igen nélkülöző körülmények között élve,

visszajöttek ide. Elsősorban is mártiroknak tekintik őket, másodsorban készültebbek, mert kiváló egyetemeken dolgoztak és tudták, hogy tanulniok kell, mert a szülők csak véres verejtékkel tudják megszerezni neveltetésükhöz a szükséges pénzt. Nem henyéltek és *nem a diplomáért* dolgoztak, hanem úgy, hogy komoly tudásra tegyenek szert és komoly férfiai lehessenek az országnak. Ezekkel kell felvenni a küzdelmet, tehát a könyvhöz kell nyulni és aki nem helyezkedett el, ne tépelődjék azon, hogy mi lesz belőle, mert lesz belőle, de elsősorban azokból lesz valami, akik megfogadják ezt a tanácsot és többet produkálnak, mint az átlagember. —

*

Ezeket és így mondotta el *Kozma* Jenő dr. a Széchenyi Szövetség ülésén.

A magyar sors tragikuma

volt a témája annak az előadásnak, amelyet *Viraág* Béla, lapunk szerkesztője fejtett ki, hogy mért oly hullámos a magyar nemzet multja, mért bukik el mindannyiszor, valahányszor fel tudott emelkedni és miben rejlik ez a tragikum. A kinai, tibeti, indiai krónikák szerint, mintegy hatezer esztendőre megy vissza a történelemben a magyar nemzet szereplése, a Kisázsiai tengerparttól Kináig és egyik legnagyobb fejlődését Ur városában érte el, ahonnan a földmívelést és gyümölcstermelést vitte a Taurusz egyik szakadékán át nyugatra, ahogy azt egy hétezeresztendős negyven, méter magas dombormű bizonyítja e hasadékban, amelyen a kucsmás, attilás, csizmás magyar az előtte térdelő nyugati embernek adja át a búzakalászt és a szőlőfürtöket. Ez a dombormű művészi értékű munka és Lendl Adolf dr. járta éppen a Tauruszt, amikor 1904-ben német tudósok felfedezték ezt az emléket, mely a legfényesebb tanubizonyság a magyar ősiség mellett. Ez a sokezeresztendős keleti mentalitás, amely az ősi nyelvben, szokásokban, családi életben és hadviselésben egyaránt nyilvánult sohasem fog tudni megbarátkozni a maga keleti lelkikulturájának hatása alatt a nyugati, alantjáró gépkulturával .Ennek a két kulturának az örökös harca, ütközése, ellentétes mivolta oka tulajdonképen a magyar sors tragikumának, amit sok-sok adattal támasztott alá és bizonyított az előadó, azzal a végkövetkeztetéssel, hogy a magyarságnak egész lelkével kelet felé kell fordulnia és a turáni népek kétszázmilliós csoportjával kell keresnie az összeköttetést, hogy fennmaradását biztosítsa. Ide kell irányítania a turáni mezőkre a kivándorlásra hajlamos földmívelő népét, mer tha ezt csinálta volna 50 év óta, öntudatosan, akkor most a Kaspi tenger táján virágzó ötmilliónál több lelket számláló, művetsége révén, vezető második mgayar állam állana, amely megkönnyítette volna a mai nehéz sors viselését. Ki kell használni a turáni népek népköltő-

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet, hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

szetében ma is élő, hagyományaiban dominálo szeretetet a magyarság iránt, — amelynek megnyilatkozásáról számos esetet mondott el — és meteremteni a kapcsolatot Buda, a mohamedán Budun és a keleten élő népek között. Ez föllendítené a fürdőinket, nagyarányúvá tenné idegenforgalmunkat és ismét jólétet teremtene nemcsak Budán, hanem az egész országban.

A nagyszámban megjelent közönség kedves elismeréssel volt az előadó iránt és a vendéglátó

BUDAI TÁRSASKÖR

is köszönettel vette az előadást.

A megnyitott új perspektívák számos hozzászólásra nyujtottak akalmat a társasvacsoránál, amelyek során *Szombathy* Kálmán, mint elnök, méltatta szerkesztőnk szereplését Buda érdekében, mint olyanét, aki őt is bevezette Buda közéletébe. Utána *Spannberger* Alajos tanácsnok előljáró méltatta rendkivül meleg beszédben Viraág Béla érdemeit és megköszönte minlazokat az eszméket, amit három évtized alatt a budai polgárság érdekében lapjában kitermelt és átvitt a köztudatba és elismeréssel, megértéssel fogadta az esti előadását is, mely hivatva volna a várospolitikának új irányt szabni. Krivoss Árpád dr., az előadóval együtt *Zajti* Ferencet is ünnepelte és az előadással kapcsoatosan kifejtette, hogy mennyivel célszerűbb lett volna a nyugaton állított Collegium Hungaricum-ok helyett azokat keleten felállítani, amely eszme nagy visszhangot keltett. Az ünnepeltetést *Zajti* Ferenc köszönte meg és kifejtette terveit az Attilaszoborra vonatkozólag, akinek nagy évfordulóját 1934-ben ünnepli a magyarság. Az állítandó nagy Attila-szobor költségeinek előteremtésére is elmondotta eredeti tervét. *Oszoly* Kálmán székesfőv. biz. tag fogadalmat tett, hogy Spannberger tanácsnok előljáróval együtt a legmelegebben fogják propagálni Zajti eszméit. *Medriczky* Andor, aki éveket töltött keleten és Ankarában, a Budai Napló nagy munkáját méltatta, amelyet itthon helyilapnak tartanak, de keleten visszhangozza az egész mohamedán sajtó. *Szitár* Endre dr. a Körösi Csomák és Vámbériek eszméinek rendületlen harcosát ünnepelte az előadóban, *Nemes* Jenő György dr., fürdőorvos, elismerése mellett azt ajánlotta, hogy a keletre való tekintettel a budai fürdők egyikét nevezzék el valamely keleti nagy ember nevére. *Kászem Bajram* bey Budapesten élő albán ifjú az ottani mohamedánok nevében köszönte meg az előadónak kelet propagálását. *Gegus* Dániel méltatta azt a nagy munkát, amit a Budai Napló végez és végzett, de sajnálattal látja, mint az előadó régi jó barátja, hogy ez a nélkülözhetetlen ujság Budán a mai viszonyok között csak küzdelemmel tartható fenn és arra hívta fel a társaságot, hogy a szerkesztőt legméltóbban azzal ünnepelheti, ha nagy propagandát fejt ki a Budai Napló érdekében. Ezt a csekély áldozatot mindenkinek meg kell hoznia, akit Buda sorsa, jövője és polgárainak jóléte érdekel, mert mindezek szószólója a Budai Napló. Befejezésül dr. Stein Sándor a Szállodások központi irodájának igazgatója a jelenlévő hölgyeket köszöntve fejtette ki, hogy a nő kinai nyelven is *neit*. A nagyszámú társaság éjfél után oszlott szét.

Budai ünnep. Nincs váross e csonka hazában, amelynek annyi történelmi emléke volna, mint Budának. Budai ember szívszorongva tekint Budavára felé, melynek minden köve a régi dicsőséget sírja felénk. *A budai ember már régen lelkének ünnepévé avatta 1849. május 21-ét,* amikor a magyar erő és lelkesedés győzedelmeskedett a zsarnokság és elnyomás fölött. És mégis, azok a hősök, akik az ostromnál életüket vesztették, elfeledve alusszák az öröklét álmát a tabáni csendes temető tömegsírjában s az utókor alig emlékezik meg hőstettükről. Most dr. *Krivoss* Árpád I. kerületi törv. hat. bizottsági tag azt indítványozza szétküldött felhívásában hogy

avassuk Buda ünnepévé május 21-ikét!

Buda polgársága párt és társadalmi különbség nélkül vegyen részt abban az ünnepségben, melyet a mostani 83-ik évforduló alkalmából rendezni kívánunk. Egyletek, egyesületek, asztaltársaságok, a polgárság széles rétegeinek részvételével vonuljanak ki testületileg a tabáni néma sírhoz, melynek csöndjét egyre jobban zavarja a fejlődő város zaja s rója le benső ünnepléssel háláját azokkal szemben, akik életüket a magyar szabadságért és a jobb jövőért áldozták.

Beszélgetés Koch Gyula

budai hentesmesterrel a Hentesipartestület uj elnökével

Hatalmas forrongás, izzó elégedetlenség fűtötte a kedélyeket a hentesipartestület közgyülése előtt. A hentesek zöme éles kifakadásokkal illette a régi vezetőséget, egyrészük a költségvetést birálta, más részük kifakadt az elnök ellen. A helyzetet különösen kiélesítette az a körülmény, hogy *Bittner* János, bizva egykori népszerüségében, semmiképen sem akart meghátrálni, újra jelöltette magát és pártjával együtt teljes erővel vetette bele magát a választási küzdelembe, bár a beavatottak előre látták az eredményt. Az ellenzék reménysége és bizalma

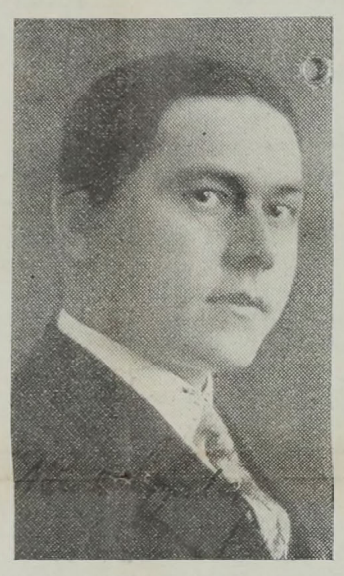

KOCH GYULA

budai hentesmesterben összpontosult, aki modern éleslátású, nagyképzettségü szakember, akinek eddigi közszereplése teljes garanciát nyujt arra, hogy az ipartestület sorsa jó kezekbe kerül. A választáson *Bittner* kibukott és *Koch* Gyula nagy szótöbbséggel jutott az elnöki székbe, amit már többször felkináltak neki, de ő mindig félreállott.

Alkalmunk volt programját meghallgatni.

— Nem akartam elvállalni az elnökséget, — mondotta, — de úgy láttam, hogy most már nincs idő a tétovázásra. A bizalom az én személyemben összpontosult, mégpedig azért, mert méltatták szakmabeli tudásomat, szervező munkámat és az ipartestület érdekében tanusított, meg nem alkuvó magatartásomat. A mesterségemet jól ismerem. Érettségit tettem a kereskedelmiben és gimnáziumban, jogot is végeztem, a *kisbirtokosok földhitelintézetének* titkára voltam, a háborút mint tart. főhadnagy küzdöttem végig. Elég széleskörü tapasztalataim vannak. A programom: korszerüvé, életképessé tenni az ipartestületet, jövedelmezővé a haldokló hentesipart. Szó van arról is, hogy szorosabb kapcsolatba lépünk a mészárosok ipartestületével. Exportszempontból igen nagy eredményt értünk el a zsirmárkázás elgondolásának megvalósításával. A *Magyar Húsiparosok Szövetkezetét* is én hivtam életre, amelynek alelnöke vagyok. A *Sertésszőr Feldolgozó Üzem* is félszáz embernek ad kenyeret, amellyel elértem, hogy az azelőtt értéktelenül szemétre vetett szőrök hasznot hajtanak az iparnak. — Nem vagyok hive a félremagyarázott racionalizálásnak. Az üzem működése nem akkor észszerü, ha nem ad kenyeret a munkásoknak, hanem akkor, amikor minél több dolgozó kezet lát el. A hentesipar természete különben sem fér össze a nagyüzem jellegével. A kis üzem több munkást és több más szakmabeli iparost foglalkoztathat és működése elősegíti a közgazdasági élet egészséges vérkeringését. Sokat várok az exportálás helyes kialakulásától. Sajnos minálunk az érdekelt gyakorlati szakembereket nem hallgatják meg a döntő pillanatban. A minisztériumok, bár jóhiszeműen, csaknem önállóan intézkednek, annak azután a köz, az iparostömegek látják a kárát. Alkalmam volt több izben megfigyelni az osztrák és cseh tárgyalásokat, ahol a szakmabeli iparos tanácsadók és a tárgyalást vezető hatósági személyek között bámulatos összhang és egyetértés uralkodott. Nyélbe is ütötték a kereskedelmi szerződéseket nagyszerüen, minden alkalommal — a mi rovásunkra.

Remélem azonban, hogy a jövőben az illetékes felelős tényezők meghallgatják véleményünket és az exportlehetőségek feljavulnak. Ez a tény lesz az első etappja a szakma boldogulásának.

Bittner Jánosról megfelelő, ildomos formában gondoskodunk. Őt is elérte sajnos azoknak a sorsa, akik bár a régi békeévek jól beágyazott nyugalmában megállották a helyüket, az új, háború utáni évtized válságában ellankadtak. Az ipartestületben most folynak a rovancsolások, hogy tiszta képet nyerjünk a régi gazdálkodásról és az esetleg felmerülő hiányokat megállapitsuk. Az új rezsim semmit sem akar átvenni a régitől. Felmerült az a terv is, hogy rövid átmeneti időre a hentes ipar szaklapja is szünetelni fog. Jól tudom, hogy nagy munka vár rám. A bizalomnak teljes mértékben meg fogok felelni.

Ezt mondotta *Koch* Gyula a hentesipartestület új elnöke. A jelleme, önzetlensége és tudása biztositék arra, hogy minden lépése új korszakot jelent a hentesipartestület életében. (SZ.)

Részvét. A nagy generációkat nevelt, pátriarkai korban Budán elhunyt *László Mihály* halála által okozott országos gyász csak most bontakozik ki a maga egészében. A gyászoló családnak vigaszul szolgálnak az igaz részvétről tanuskodó levelek, táviratok, átiratok, melyek között rengeteg van olyan, amely külföldről érkezett. A fővárosi és vidéki, valamint a külföldi sajtó is melegen megemlékezett róla, mint a székelység nagy halottjáról. A gyászoló családot részvétükkel felkeresték: báró Hazai Samu, vitéz báró Szurmay Sándor, Klebelsberg Kunó gróf, Khuen-Héderváry Károly gróf, Bakó Zoltán ref. lelkész, Scitovszky Béla, Zomora Dániel, dr. Rott Nándor, dr. Antal Géza, Pekár Gyula, dr. Csiszárik János, dr. Berzeviczy Albert, dr. báró Wlassich Gyula, Szász Károly, dr. Márffy Oszkár, Kránitz Kálmán, dr. Szémán István, dr. Blaha Sándor, dr. Benkó Ferenc, dr. Vadnay Tibor, dr. Mihálkovics Elemér, dr. Mutschenbacher Tivadar, Csicsery-Orosz Árpád, Tragor Károly, Pogány Antal, dr. Rainprecht Antal, dr. Kenessey Pongrác, dr. Berky Miklós, Szadeczky Lajos, Hómann Bálint, dr. Dengl János, dr. Simon György, Németh István, dr. Gegus Dániel, Almássy László, dr. Szekeres Kálmán, dr. Krompaszky Miksa, Peterzsilka Antal (Klosterneuburg)' Hummel József (Wien), Wieninger Rudolf (Wien), dr. Árkay Ferenc m. t., dr. Alszeghy Kálmán, dr. Mutschenbacher Emil, Pámer László páter (Kalksburg), Horváth Lajos, báró Skerlec Iván, Börcsök Andor, Ugron Gábor, Weiss Konrád, Körösi Albin, Mátéffy Domokos, dr. Péchy Tibor, dr. Forgó István, dr. Timár Pál, Kövess Emil, lovag Büttner Ferenc, Havasi-Cseke Dezső, Botoss József, nagyidai Sávolÿ Jánosné, Dobrovics Viktorné Bolgár Margit, dr. Skerlák Vladimir (Muzska Szobota), lovag Muchmayer Eugen (Nürnberg), és sokan mások. A gyászoló család ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a jóleső részvétnyilatkozatokért.

Erzsébet királyné szobra Budán

Jóságos lelkü Erzsébet királynénk szobrának felállítása és ezzel kapcsolatban egy országos ünnep rendezése, az érdeklődés középpontjába került. A felsőház is Andrássy Géza gróf, Berzeviczy Albert, Festetich Tasziló herceg, Herczeg Ferenc, Horthy István és Juhász Andor személyében megválasztotta ezt a bizottságot, amely az országos szoborbizottság kebelében fog működni.

Egy érdekes, meleghangú cikk keretében a Budai Napló is foglalkozott ezzel az aktuális kérdéssel s a közlemény illusztris irója

VÁKÁR P. ARTHUR dr.

annak a véleményének adott kifejezést, hogy Erzsébet királyné szobra, — a történeti követelmény szerint — Budára kívánkozik.

Helyes volna, ha ezt a nagyfontosságú kérdést „Buda-barátai" magukévá tennék s igyekeznének olyan mozgalmat indítani, amely — a nemes fegyverek felsorakoztatása mellett elérné azt a célt, hogy a monumentális szobor Buda egyik alkalmas pontját ékesítse.

A budaiaknak ez a tiszteletreméltó sovinizmusa nem holmi kicsinyes lokálpatriotizmusából indul ki, hanem Erzsébet királyné történelmi alakját a maga romantikus valóságában szemléli s úgy érzi, hogy a nagy királyné emléke iránt akkor viselteünk igazán kegyelettel, ha szobrát a történelmi Budára kérjük. Igaz, a királyné mindenkié, a népé s jelen esetben a magyar népé, de Erzsébet királyné egész élete s az a bensőséges meghittség, amellyel a nagy királyné a magyar néphez láncolódott s amellyel Buda minden rögéhez ragaszkodott, az az érzés valóban arra kötelez, hogy Buda polgárai nemes párviadalt vívjanak a kedves emlékü királyné szobráért.

Annyi egyesülete, annyi szerve, annyi intézménye van Budának, hogyha mind, mindenki, Buda-barátai sorompóba állanak, akkor megtudják győzni az Erzsébet-szoborbizottság tagjait, hogy Erzsébet királyné szobra valóban Budán volna felállítandó.

Hennyey Vilmos. dr.
ny. h. államtitkár.

A magyar mohamedánok ünnepe

Kurbán-Bajrám

Hagyományos pompával ülte meg a magyar autonóm izlám-felekezet az 1916 évi XVII. törvénycikkben biztosított jogánál fogva a Kurbán-Bajrám ünnepét, amelyen, a magyar mohamedánokon kivül, megjelentek a fővárosban és vidéken tartozkodó arab, albán, afgán, tatár, indiai és török nemzetbeli moszlimek is nagy számmal. A magyar társadalom és hivatalos körök részéről olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy a Zsigmond-utcai tágas imaterem szűknek bizonyult.

Az ünnepséget diszistentisztelet vezette be, melyet *Husszein Hilmi* effendi, budai nagymufti tartott meg, imámok (lelkészek) segédletével. A nagymufti arab nyelven megható imát mondott a kormányzóért, hazáért, az elhunyak és hősi halottak lelkiüdvéért és az izlám-felekezet védnökeiért. Az imateremből az ünneplő közönség, körülbelül 350-en, díszes menetben Gül Baba sírjához vonult, elől egy öles termetü bajraktár az ezüst-félholdas zöld zászlót vitte, ahol a nagymufti imát, majd a budai imám, *Mehmedagics* Izmail effendi, ulema, Gül Babáról, a Kurbán bajrámról (áldozati ünnepről) magyar nyelvü szent beszédet és *Nemes* Jenő György dr., főorvos, az izlámról ismertetőt mondottak, majd rituális előírás szerint leölték az áldozati bárányt, Allah tiszteletére és a meghaltak lelkiüdvéért. Az áldozati bárány húsát a szegények közt osztották szét.

Délben a nagymufti szükebbkörü ebédet adott az izlám előkelőségek tiszteletére, mig lovag *Umlauff* dr., hitfelekezeti főjegyző, a Krisztina-körúti Pozsony vendéglőben a sajtó képviselőit látta vendégül.

Délután 5 órakor a magyar mohamedánok felekezeti dzsemmát-ja (konvent) és

Megszünik a
Belvárosi Cipőház
PETŐFI SÁNDOR-UTCA 10
a főpostával szemben.
Cimre ügyeljen!
50% -ig terjedő árleszállitás
luxuscipőket!
SZABÓ alkalmikereskedő

a Pozsony étterem
POMPÁS TERRASZA
megnyilt.
Elsőrendü konyha. Kitünő borok.
Frissen csapolt Szent István sörök.
Tulajdonos: Pados József

MEGNYILT
Buda látványossága a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ESTE
ÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

Uj vezetés alatt
megnyilt
BAGOLYVÁR
Pompás ételek.
Nagyszerű italok.

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Személyi hírek

PAPANEK ERNŐ min. tanácsosnak a székesfőárosi számszék elnökének, aki sokoldalú gazdasági, kereskedelmi, pénzügyi tudással felügyel a székesfőváros nagyarányú vagyonkezelésére, a számszék egy évi működése után őszinte elismerést mondott hivatalos úton dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester.

MARIK KLÁRA, *Marik* Ernő kormányfőtanácsos lánya, Londonba utazott, ahol előadássorozatot rendez az angol egyetemi hallgatónők előtt a *magyar* táncról.

ECKHARDT TIBOR dr. ny. min. tan. országy. képviselő, akit két hét előtt sikerrel operáltak meg vakbél baja ellen, betegségéből teljesen fölépült és ismét folytatja közéleti szereplését.

FINÁCZY BÉLA ny. min. tan. a Budai Polgári Kör elnöke rendezte e hó 22-én borestjét a Pénteki Borgazda társaságban. Az ő pompás tokaji borának különben is kedves híre van, s őt egyénileg is nagy baráti kör tiszteli és becsüli. A borestén nagy vita folyt a keleti kérdésről, kapcsolatosan a magyar idegenforgalommal, amelyhez hozzászóltak dr. Guth Ferenc tanácsnok-elöljáró, dr. Lugmayer József, Neuschloss Knüsli Kornél, zilahi Kiss László, Szombathy Kálmán, dr. Lendl Adolf és lapunk szerkesztője Viraág Béla, aki ezt a kérdést legutóbb a Budai Társaskörben tartott előadásán fölvetette.

GÜGYEI NAGY ZSIGMOND festőművészt megoperálták. Már tul van minden veszélyen.

ZERKOVITZ IMRE dr. ügyvéd, ügyvédi irodáját *V., Vilmos császár-út 48. sz.* alá helyezte.

HOCHSTEIN MÓR dr., aki a Ganzgyárnak ötven év óta főorvosa, Budán ma a legöregebb orvos és az első budai orvosok közé tartozik, most lép 80-ik évébe és ezt az alkalmat igyekeznek felhasználni barátai és tisztelői, hogy megünnepeljék ezt a puritán életü, patriarcha kort elért orvost, aki mindig kerülte az ünnepeltetést.

SZULEJMANPASICS Mehmed bég több napi tartozkodásra Budára érkezett és az Esplanade szállóban lakik.

KÉSEDELEMMEL jelent meg a Budai Napló a lapvállalat nyomdájánál beállott *bérmozgalom* miatt, amelynek következtében a szedőszemélyzet mult hét péntekén beszüntette a munkát és csak e héten szerdán vette fel ujból. Velünk szemben álló érdekek bujtották fel a nyomda személyzetét, hogy zavart okozzanak a lap megjelenésében, ami sajnos sikerült is. Kérjük előfizetőink jóakaró elnézését és igyekezni fogunk ezt a hiányt bepótolni.

Méltó hajlékhoz jut még ez évben a városmajori róm. kat. egyházközség. Néhány napon belül megkezdik a városmajori templom építési munkálatait. A teljesen modern stilusu épület a park Csabauccai részén, az úttól 30 méterre épül, a korán elhunyt *Árkay* Aladár építőművész eszmei elgondolása alapján, fia, *Bertalan* tervei szerint. A templom 1800 személy befogadó képességü lesz. Részletes leírását legközelebb közöljük.

Andréka Károly az óbudai TVE díszelnöke lett. Az országnak az egyik legrégibb Sportegyesülete a napokban tartotta meg tisztujító közgyűlését, amelyen elhatározták, hogy a Klub sport-telepét ujjáépítik. Andréka Károlyt nagy lelkesedéssel választották meg díszelnökké. Társelnökök lettek: dr. *Hüttl* Károly, *Mottl* János, dr. *Müller* Pál, *Szamek* Zsigmond, dr. *Sztudinka* Béla, *Trautmann* Ferenc. Ügyvezetőelnök: *Gajda* Béla, alelnök-főtitkár: *Tóth* István.

A tanügyi bizottság értekezlete. Az Egységes Községi Polgári Párt tanügyi bizottságának I. kerületi szervezete a Budai Társaskör nagytermében népes értekezletet tartott, amelyen I. kerületi tantestület tagjai nagy számban jelentek meg. Az értekezlet több nagyfontosságú és aktuális tangyi kérdéssel foglalkozott, azonkivül szóba került a küszöbön álló I. kerületi községi választás ügye is. A megjelentek egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy a választási küzdelemben az Egységes Községi Polgári Pártot minden erejükkel támogatják. Az értekezleten felszólaltak *Szombathy* Kálmán a Budai Egységes Polgári Párt ügyvezetőelnöke, *Erődy* Kálmán tankerületi főigazgató, *Oszoly* Kálmán, dr. *Krivoss* Árpád, *Tóth* Kálmán székesfővárosi bizottsági tagok, továbbá *Miklós* Béla polgári iskolai tanár és *Weber* Sándor.

Legjobb tőkebefektetés
A Horthy Miklós-út 75. ház Szövetkezet tehermentes
öröklakásai
Délkeleti fekvésü, modern, Ia kivitelü 1—2—4 szobás, hallos, lakásonkénti központi fütéssel, azonkivül garszonlakások és üzlethelyiségek. Felvilágositás és jegyzés **Budapesti Épitő Szövetkezet,** Budapest, V., Nádor-utca 20.

Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból

Tardieu szerepe a békekonferencián — Jegyzőkönyvi részletek, gyorsirói feljegyzések

III. folytatás

Laroche (Franciaország) azt mondja, hogy kétféle szöveg van. Egyik az 1913-iki szerződés. Ami az 1916-ban Románia és a szövetségesek között kötött szerződést illeti, az Egyesült-Államok nem vettek részt benne, a többi nemzetek azonban nem vonhatják ki belőle magukat, mert kormányaik aláírták. Azért fontos, hogy ez a kormány tudja: 1. Mi értéke van jelenleg a szerződésnek. 2. Melyek voltak függetlenül e szerződéstől azok az engedmények, melyeket a különböző kormányok Romániának különböző időszakokban tettek? — Ha tárgyalnunk kell Románia igényeit Franciaországgal, Angliával és Olaszországgal szemben, a románok az ethnikai és egyéb tekinteteken kívül is érvényesíthetik azokat a kötelezettségeket, amelyeket vele szemben ezek a hatalmak elvállaltak? — Nem tekinthetünk el ezektől a kötelezettségektől, függetlenül attól a kérdéstől, hogy mi értékök van jelenleg ezeknek a szerződéseknek. Ez olyan része a tárgyalásnak, amely fölött nem térhetünk napirendre.

Elnök: Azt állítja, hogy e megelőző szerződések vizsgálata nem mellőzhető teljesen.

Day (Egyesült-Államok): Azt mondja, hogy az amerikai követségnek nagyon nehéz állást foglalnia oly szerződés ügyében, amelyben kormánya nem vett részt.

Sir Crowe: Azt hiszi, hogy a Dobrudzsára vonatkozó szerződés nem tárgyalható. Nem tartja magát illetékesnek, hogy a többi szerződés érvényességét illetően nyilatkozhasson. Azt mondja, hogy maga a bizottság kiküldésének ténye is bizonyítja, hogy a szerződések tárgyalása nem tartozik hatáskörébe. Azt javasolja, hogy kezdjék a tárgyalást a legkönnyebben megoldható kérdéssel, Besszarábiával, aztán folytassák Bukovinával, Erdéllyel és végül a Bánsággal. A javaslatot elfogadták.

Ezután a román emlékiratnak Besszarábiára vonatkozó részét olvasták fel.

Besszarábia az értekezlet előtt.

A román ügyekben kiküldött bizottság 1919. február 8-iki ülése.

Elnök: *Martino.* Felolvassák a román emlékirat Besszarábiára vonatkozó részét. *Luper* (Anglia): Egynéhány megjegyzést tesz az emlékiratra vonatkozóan. Az angol statisztikai adatok szerint Besszarábiában csak 60—66% román van. *Laroche* (Franciaország): A mi adataink szerint 2,600.000 lakosból 1,900.000 román és csak 700.000 más nemzetiségü. *Luper:* A 6. §. második pontja említi a besszarábiai Nemzeti Tanácsot. Nincs semmi információnk arra vonatkozóan, hogy miként választották meg e tanácsot. Az utolsó §. megjegyzi, hogy 56-an hiányoztak, valószínüen az összes nem román nemzetiségüek. *Laroche:* Nincs szükségünk egyebet vizsgálni, mint azt, hogy hozattak-e olyan határozatok, amelyek kárára lehetnének Oroszország lehetséges helyreállításának. *Sir Crowe:* Hozzájárul e gondolathoz. A határozatokat nem lehet kizáróan a katonai megszállásra alapitani, hanem tisztán csakis az ethnografiaia szempontokra és arra az elvre, hogy a népek vannak hivatva önmagukról rendelkezni. *Laroche:* Magáévá teszi a javaslatot. Megállapítja, hogy a bizottságban teljes egyetértés van arra vonatkozóan, hogy az országban a többség román és hogy a történelem adatai kedvezőek Romániára. Kifejti a maga történeti felfogását. Az a tény, hogy Besszarábia okkupációjával kapcsolatosan Oroszország részéről bizonyos megszorítások ráerőszakoltattak Romániára, megengedi nekünk, hogy ha nem is jelenthetjük ki teljesen, de tekintetbe vehetjük a kérdésnek ezt a részét is, annak a véleménynek megállapításában, amelyet kötelességünk formulázni Beszarábiának Románia részéről történt elfoglalását illetően.

Az *Elnök* és *Day* is hozzájárultak ehhez.

Sir Crowe azt kérdezi, hogy Besszarábia felosztható-e nemzetiségek szerint vagy célszerűbb, ha egésznek tekintjük a kisebbségek jogainak biztosítása mellett. *Laroche:* Elfogadja ezt történeti szempontból is, mert Besszarábia az újabb időkben is Romániához tartozott. Ami az Oroszországgal való lehető nehézségeket illeti, a besszarábiai kérdés nem olyan, mint a többi orosz területek kérdése, kivéve Lengyelországot és Finnlandot, amelyek szintén történelmi joggal birnak. Besszarábia olyan tartomány, amelyet egy más állam elrabolt. Ez ugyan nem kizárólagos döntő eleme a kérdésnek, de eléggé fontos elem arra, hogy ne tévesszük szemeink elől. Az *Elnök* és *Day* csatlakoznak e felfogáshoz. *Sir Crowe:* Azt indítványozza, hogy mindnyájan foglaljanak állást Besszarábiának Romániával való egyesítése mellett, a kisebbségek jogainak bizonyos fenntartásával. Azt javasolja azonban, hogy ezt a kérdést ne ideiglenesen döntsék el, hanem véglegesen, de csak akkor, amikor a Romániát érdeklő összes kérdések már elintéztettek.

Megkárositott trafikosok

nevében számosan keresték fel lapunkat telefonon és levélben, amely felszólalások és levelek mindegyike azt hangoztatja, hogy különös ok nélkül rendkivül megkárosította őket a TELEFONAUTOMATA vállalat, mert azok, akik telefonálni jőtek a trafikba egyúttal vásároltak is dohánynemüt, ami most elmarad. A trafikosok megélhetését amúgy is nehezíti a dohányzó közönség takarékossága. Különös figyelmet érdemel az egyik levél, amelynek irója a következőket mondja:

„...a magyar posta eddig a legnagyobb előzékenységgel kezelte a trafikosok ügyét és annál meglepőbb, hogy a telefonautomaták ügyében a mi sérelmünkre tul nagy kedvezményeket nyujt ennek a vállalatnak, amely vállalat mint magánüzem közüzemi nivóra kivánkozik. A legsérelmesebb az, hogy olyan trafik közvetlen közelében is állítottak bódét, ahol már volt nyilvános telefon. Erre mi nem szolgáltunk rá..."

egy budai trafikos.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Gyász. A „Szent Péter és Pálról" nevezett óbudai rk. Egyházközség, mély fájdalom- és részvéttel tudatja, hogy érdemben gazdag világi Elnöke: *Mettelka* Frigyes, m. kir. kormányfőtanácsos, volt törvényhatósági bizottsági tag, ny. államvasuti főfelügyelő, a hadiékítm. Ferenc József Rend tiszti keresztjének tulajdonosa stb. április hó 9-én elhunyt. A III. ker., Bécsi-úti *óbudai* temető kápolnájából temették e hó 12-én, a főváros díszsírhelyén, a közönség és tisztelői nagyrészvéte mellett.

SZENT ANTAL KEGYTÁRGY ÜZLET ÚJ HELYISÉGE II., MARGIT-KRT. 34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

RAVASZ cukrász I., KRISZTINA-KÖRÚT 15 Telefon: 502-34. ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Az I. ker. Iparoskör április hó 17-én délután tartotta XXVIII-ik évi rendkivüli tisztújító közgyűlését.

VÁLI GÁBOR és TÁRSA első budai **cimtábla-festészete.** II. Iskola-u. 16. Telefon: 52—6—22.

Kedves zene minden este a
Császárfürdő éttermében

Gyász. Nagy csapás érte *Markos* Béla a szőv. Idegenforgalmi Hivatal igazgatójának családját. Apósa *Tóth* Béla dr. m. kir. kincstári főtanácsos, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület és a Hazai Bank Rt. igazgatósági tagja, április 14-én, életének 63. évében elhunyt. Április 16-án temették osztatlan részvét mellett.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

Uj hitközségi elnök Óbudán. Az óbudai izr. hitközség március hó 20-án tartotta választói közgyűlését, amikor a *Kemény* Lajos lemondása folytán megüresedett elnöki tisztséget töltötték be. A közgyűlés a hitközség elnökévé

OROVA ZSIGMOND DR.

törvényhatósági bizottsági tagot választotta meg egyhangú lelkesedéssel, akit a választási eljárás befejezése után küldöttség hivott meg a hitközség dísztermébe, ahol *Kozma* Gyula alelnök üdvözölte a hitközség új elnökét és beavatta tizstségébe. Ezután *Finály* Zsigmond, a Szentegylet elnöke, *Weisz* Simon, *Auspitz* Manó, *Singer* Lázár, *Káldor* Gyuláné és többen köszöntötték a megválasztott elnököt a hitközség területén működő felekezeti egyletek nevében, mely üdvözlésekre *Orova* Zsigmond elnök beszédben válaszolt, mondván, hogy a béke és szeretet jegyében kiván működni. Az új elnököt március hó 25-én a péntek esti istentisztelet keretében vezették a kar éneke közben templomi helyére. *Friedmann* József dr. főrabbi nagyhatású beszéd kiséretében áldotta meg az új elnököt és tiszttársait.

LORGNONOK Zbrinyinél, I., Roham u. 1.

Gyász. Dr. *Zilahy* Istvánné szül. *Kolofon* Ilona, április hó 6-án, hosszú szenvedések után, életének 36-ik, boldog házasságának 14-ik évében elhunyt. Április hó 8-án délután a farkasréti temető halottasházából temették nagy részvét mellett. Férje és négy gyermeke síratja.

GYERMEK képek Blahosnál, II., Fő u. 18.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

Mozart—Haydn hangverseny. Április 19-én volt a *Budapesti Mozart Egyesület* Haydn emlékére rendezett hangversenye. Az egyesület kitünő zenekara Haydn Gyász szimfóniáját és Mozart II Re pastore" nyitányát, valamint a C dur szimfóniát adta elő kitünően. Az egyesület fiatal karmestere *Kolozs* Pál az újabb generáció *legbiztatóbb karmestertehetsége.* Az est fénypontja *Weisz Margit* a nagynevü zongoraművésznő közreműködése volt, aki Haydn D dur zongoraversenyében ragyogtatta klasszikusveretü nemes művészetének minden szinpompáját. Előadásának mélysége, a klasszikusok tolmácsolásához szükséges sima, brilliáns technikája, plasztikusan szólaltatta meg a magyaros rondóval végződő versenymüvet, mely után percekig ünnepelték. A hangversenyt nagy és előkelő közönség hallgatta végig, amely csaknem teljesen beöltötte a Zeneakadémia nagytermét.

„Magyar Tőke"

Lapunk mult számában hirt adtunk arról, hagy a Budai Napló mellékleteként kiadjuk a *„Magyar Tőkét"*, hogy a Budai Napló olvasóit és a lap barátait tájkoztassuk a gazdasági problémákról. Nem hiába van az élet tengelyében a gazdasági kérdés; mindenki, aki él, érzi azt, hogy a gazdasági élet miként dübörög el mellette, miként szánt végig mindnyájunkon s miként gázol el mindnyájunkat, ha a mindennapi élet követelményeivel nem számolunk. Ennek a kiáltó körülménynek tudjuk be azt, hogy lapunk hiradására levélben, telefonon és szóbelileg is sokan keresték fel szerkesztőségünket s kérték, hogy a *„Magyar Tőké"*-t minél előbb megkaphassák. Midőn a szives érdeklődésekre és meleg bátorító sorokra ezen az úton is válaszolunk s lapunk barátainak és olvasóinak köszönetet mondunk, felkérjük, hogy az általános közgazdasági anyag élénkítése céljából hozzanak szerkesztőségünk tudomására olyan budai érdekü gazdasági problémákat és hireket, amelyek alkalmasak arra, hogy három évtizedes rajongásunk Budáért ezen az úton is megnyilvánulhasson. Lapunknak, a *Budai Napló*nak az volt célja, hogy 30 éven keresztül a lelkeket oda fűzze a budai gondolathoz s most — az életre hivott új orgánum ezt a bensőséges kapcsolatot szilárdítani és kiterjeszteni van hivatva.

A Szerkesztőség.

Régi márványsirkövek
ujjáfaragva és csiszolva
a forgalmiár feléért!
Uj fekete és szürke
gránitsirkövek
gyári árban, igen olcsón
Szabó és Zanotti
X., Kőbányai-út 43 b, Tel. J .404-33
Villamosmegálló az Északi főműhelynél

A Budai Iparosok és Kereskedők Köre e hó 12-én tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen a tagok nagy számban jelentek meg. A napirenden a szokásos tárgyakon kívül még a tisztikar és választmány kiegészítését tárgyalták, megválasztották: Ipari alelnök: *Jány* Árpád, ügyész: dr. *Ráskai* Alfonz, számvizsgáló: *Szekszárdy* Ede, *Komáromy* Károly, háznagy: *Laufer* Zsigmond, választmányi tagok: Angyal Ignác, Auer Ferenc, Balás Farkas, Bohuniczky Rezső, Csihák Károly, Erdélyi Mór, Fleischer József, Gábriel Tibor, Hajas József, Kiss Dezső, Kollár Ferenc, Kramer Adolf, Kun Gyula, Ligeti Lajos, Lórenc Dániel, Merényi Richárd, Pásztélyi Vilmos, Polakovits Zsigmond, Ring Béla, Streda Károyl, Schneller Dezső, Szirmai László, Timár Sándor, Tollár Lajos, Tomai Lajos, Tóth Gábor, Tóth Imre, Ulm László, Weisz Adolf, Wacker Arthur. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel dr. Petracsek Lajost dísztagul választotta meg.

3-4 szobás- VILLÁKAT
építünk **eladásra,** a meglévőkhöz hasonló kottagerendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: **Katona, Székely és Molnár** épitészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

Vörös salak
az ideális burkolóanyag kerti útak, tenniszpályák részére.
Szállitja: Salakkereskedelmi és Szállitási Vállalat
VII., Dohány-u. 59 Tel.: 42-8-64.

Eladó
1 drb. márványlapos ebédlő *kredenc,* kihuzható *ebédlő-asztal, 4 bőrszék,* mahagóni selyembrokát *garnitura,* 2 drb. szép antik *szekrény,* 1 drb. fehér magas *előszoba pad,* **kiköltözés miatt,** jutányos áron. I., Városmajor utca 7. sz. balra.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGAT-LANT, FORDULJON BIZALOMM AL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Levert, ideges, kimerült,
bágyadt egyéneknek, kik fejfájásban, szédülésben, álmatlanságban, étvágytalanságban szenvednek, legfőbb ideje, hogy belső szerveik (gyomor, máj, vese) működését rendbehozzák, amennyiben néhány héten át naponta reggel éhgyomorra félpohár **Hunyadi János** természetes keserüvizet isznak. **HUNYADI JÁNOS** keserüvíz a legtökéletesebb gyógyvíz, melyet az orvosok 65 év tapasztalatai alapján rendelnek betegeiknek az emésztőszervek működésének szabályozására, a vérkeringés élénkítésére, a munkaképesség és a friss, üde közérzet elérésére. (43)

MINDENNEMÜ
TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ **55-2-98**

Lakberendezések **Egyes butorok**
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
mübutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2.
Telefon HIVÓ **55-2-98**

Cipő?
csak **Zi-La** *márka*
Budán kizárólag
I. Horthy Miklós-út 41. sz.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

A szénatéri-piac ügye

Azt hisszük, befejezett ténynek tekinthető, hogy a Széna-téri piac rendezésének ügye egyelőre elodázódik. Az illetékes körök kénytelenek belátni, hogy a mai viszonyok közt, amikor az emberek amugy is emberfölötti küzdelmet kénytelenek folytatni a puszta megélhetésért, valósággal katasztrófát zúdítanának a piaci kereskedőkre, ha most hajtanák végre a piac rendezését.

A kereskedők maguk is belátják, hogy a piac rendezésre szorul. De nem látják be, hogy ez miért lett egyszerre olyan sürgős, hogy nekik tönkre kelljen jutniuk miatta. Mindössze azt kérik tehát, hogy a rendezés majd csak a gazdasági viszonyok javulásával történjék meg. És ez a kérés remélhetőleg teljesülni is fog.

Május elsején megszünik a földön való árusitás

A piaci kereskedőknek egyik súlyos sérelme, hogy konkurrenciát csinálnak nekik az úgynevezett iparigazolványos napi árusok, akiknek nincs állandó bódéjuk, hanem egy pár rossz deszkára rakják ki az árujukat. Ezek mindössze csekély helypénzt fizetnek, de nem sújtja őket az a nagy adóteher, melyeket az állandó kereskedőknek viselniük kell és a portékájuk is úgy van kitéve szélnek, pornak, fertőzésnek, hogy az mindennek inkább mondható el, mint higienikusnak. Ha van valami, ami a piacot elékteleníti, hát ezek a piszkos, összetákolt napi árushelyek azok.

A kereskedőknek egy küldöttsége fölkereste *Burg* vásárcsarnoki igazgatót és ebbeli sérelmüket neki is elpanaszolták. Burg igazgató, aki mindig nagy megértést tanusít a piaci kereskedők ügyében, igen szívesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy információja szerint

május elsejével megszüntetik a földön való árusitást,

úgy, hogy a piacon csak az állandó kereskedőknek lesz joguk árusítani. A küldöttség nagy örömmel vette tudomásul ezt a kijelentést.

A csodálatos őstermelő

A földön árulók közt egyesek, mint őstermelők szerepelnek. Őstermelő volna az, aki a saját maga termelte produktumokat hozza piacra és árulja közvetlenül, első kézből.

Már most van például egy ilyen őstermelő, akiről tudvalevő, hogy valahol a szomszédban van egy vityilója, mellette vagy fél hold belsőség, veteményes kert. Nos, ez az őstermelő mindig nagy garmadában rakja ki a konyhakerti termékeket, behoz mindenegyes alkalommal 50—60 csirkét és nagy kosár tojást. Ha jól megy, hát egy év alatt termelhet annyit a maga félholdján, amennyit egy nap kirak a piacon.

Hát itt nyilvánvaló az őstermelői címmel való visszaélés. Az az ember a Dunaparton szerzi be az áruját és egyáltalában nem olcsóbb, mint más piaci kereskedő. Csodálatosképen a bevásárló asszonyok mégis szeretik az ilyet előnyben részesíteni, abban a hiszemben, hogy „jó falusi árut" kapnak közvetlenül a termelőtől.

Az efféle visszaélés nem áll egyedül. Idején van, hogy véget vessenek a dolognak.

A plakát mint szépitőszer

Timár József, Széna-téri gyümölcskereskedő, igen okos gondolatot vetett fel.

Bizonyos, hogy a deszka bódéknak az a hátsó része, mely a villamos sínek felé fordul, nem valami díszes. Timár tehát azt a javaslatot tette kollégáinak, hogy a bódéknak ezt a hátsó felületét

teljesen díjtalanul ajánlják föl a fővárosi hirdetési vállalatnak, plakátirozás céljaira.

Bizonyos, hogy a szürke, kopott deszkabódék mindjárt jobban fognak mutatni, ha azokat a felületeket a manapság már igen művészi kivitelben készülő, élénk színü plakátokkal ragasztják be.

Amilyen élénk forgalmú, exponált ez a hely, a reklám itt igen jól érvényesülne és a fővárosi hirdetési vállalat bizonyára szivesen veszi igénybe a díjtalan fölajánlást.

Hogy látják a háztulajdonosok?

— Levél a szerkesztőhöz —

Engedtessék meg nekem, hogy becses lapja előző számában fenti cím alatt közlöttekhez, mint a Széna-téri piac környékének régi lakosa — sőt a cikkben aposztrofált „háztulajdonosok" egyike — ismerve a környékbeli lakosság és a piaci vásárló közönség véleményét, az alábbiakban hozzászólhassak.

Senki előtt sem lehet kétséges, hogy egy „piac", amelynek sem csatornázása, sem valamelyes burkolattal ellátott útjai nincsenek, ma nem egyéb — akár Budapesten, akár Csajág-Röcsögén legyen az, — mint egy bűzös sártenger!

Évek hosszú sora óta kéri a környékbeli lakosság, küldöttség küldöttség után a Székesfőváros illetékes tényezőitől, hogy orvosoltassanak végre ezek az, enyhén szólva, „antihygienikus" állapotok, ám dacára a kérdés régen égetően sürgős megoldásának, eddig semmisem történt. A csatornázás és a piac útjainak valamelyes burkolása pedig immár elodázhatatlanná vált!

És éppen most, a közlekedés veszélyei miatt sürgeti a rendezést a Beszkárt, sürgeti a rendőrség és amikor hozzá akar látni a Főváros a kérdés elodázhatatlan megoldásához, akkor előállanak néhai való jó Pató Pál bátyánk késői unokái, s odavágják a cselekedni akaró városi Vezetőség, s a némi kis munka után sóvárgó Iparosságnak, hogy: „Ejh, ráérünk még!"

Még pedig azért, mert a piaci árusokat, s azok jóhiszemű vezetőit egyesek *félrevezették* és felizgatták azzal, hogy *drága fedett piac épül* és megdrágul a helypénz, hogy az építés *6 hónapig fog tartani* a legnagyobb árusítási idényben, tehát a közönség azalatt más piacon fog vásárolni, s hogy az építés egész, hat (!) hónapos tartamára az árusokat *kihelyezik a Lövőház-utcába és a Marczibányi-térre*, ez pedig egyenlő lesz az ő tönkremenetelükkel!

Hát mindebből pedig egy árva szó sem igaz!

Az árusok vezetői a lefolyt héten bent voltak a Főváros illetékes ügyosztályában, ahol megmutatták nekik a részletes terveket, s így minden kétséget kizáróan láthatták, hogy *szó sincs költségesen épülő fedett piacról*, hanem csakis arról, hogy *a mai olcsó, nyilt-piac-rendszer fenntartásával*, a kijelölt kocsi- és gyalogútak mentén a legolcsóbb anyagból tiszta és szabályos elárusító helyek épüljenek! A nyilt-piaci-jelleg megmaradása pedig indokolatlanná tenné a helypénzek megdrágítását, s így teljesen alaptalanok az árusok ezirányú aggodalmai is! Ugyancsak meggyőződhettek arról, hogy a piac csatornázása, burkolása és rendezése nem 6 hónapig, hanem a kapott műszaki irányú felvilágositások szerint legfeljebb 6—8 hétig tog tartani, s így minden ehhez fűződő aggodalmaskodás szintén alaptalan.

Legvégül pedig meggyőződtek az árusok arról is, hogy szó sincs a Lövőház-utcába, vagy a Marczibányi-térre való kihelyezésről, mert a piac rendezése akként terveztetik, hogy a körúti oldalon levő, most üres helyek betöltésével előbb a Vérmező-úti oldal, ennek elkészülte után pedig a körúti oldalon levőknek a kész új részben való elhelyezésével épülne meg a kiürült körúti oldal. Mindenki megmaradhatna tehát még a rendezés ideje alatt is jelenlegi elárusító helyén, de legalább is annak közvetlen közelében, s legfeljebb arról lehetne szó, hogy néhányan a rendezés idejének rövid tartamára átkerülnének a körút másik oldalára, de semmiesetre sem a Lövőház-utcába vagy a Marczibányi-térre!

Elsősorban a felizgatott képzeletű árusok lehetnének tehát hálásak a Főváros és a kerület vezetőinek azért, ha egy másik földrészhez illő jelenlegi helyzetükből átkerülnének Európába, s a mi gyönyörü magyar fővárosunk fürdővárosi idegenforgalom után áhitozó budai polgársága pedig nem volna kénytelen röstelkedni akkor, amikor *a budai belső körúton* végigvonuló város-bemutató autóbuszok csodálkozó idegenjei azt kérdezik vezetőiktől, hogy

„Ugy-e kérem, itt már a külvárosban vagyunk?!"

Holott az igazi *kül*városokban, a Garai- és a Lehel-téren már higyenikus, rendezett piacok vannak! (Talán azért, mert Pest előbbrevaló, mint Buda?)

Az itt elmondottakból világosan kitünik, hogy a Szénatéri piac rendezése semmiféle vonatkozásban nem járhat az árusok üzleti sérelmével, hanem éppen ellenkezőleg elsősorban az árusok és a vásárlóközönség érdeke az, és hogy halaszthatatlanul sürgős nemcsak közegészségügyi, hanem közrendészeti, közlekedésügyi és talán nem utolsó sorban Buda-fürdőváros esztétikája szempontjából is!

Pásztélyi Vilmos.

*

Teljes pártatlanságunkat megőrzendő, közöljük *Pásztélyi* Vilmos levelét, kénytelenek vagyunk azonban a saját álláspontunkat következőkben leszögezni:

A fővárosnak most nincs pénze és abból a kis összegből, ami, tudtunkkal, a rendezés céljára rendelkezésre áll, csatornázzák és kövezzék ki a piac belső részét, hogy a vásárlóközönségnek ne kelljen bokáig sárban járnia és a szennyvízlefolyó csatornákat kerülgetnie. *Pásztély* Vilmos levele rámutat arra, hogy az idegenek számára furcsa képet nyujt a Szénatér a mai rendezetlenségében. Igaz, de mennyivel vigasztalanabb képet nyujt a Szénatér alsó részén álló viharvert földszintes viskó a Retek utca és Lövőház u. sarkán, szemben vele az öreg Szent János kórház és a tér nagyrészét elfoglaló sziget, ahol furcsa egyetértésben áll egymásmellett az „illemhely" a községi „élelmiszerárusítóüzem" pavillonjával és körülöttük „a baromfikereskedők" ketreceivel. Nagyon sok tennivaló van a Széna-téren szépészeti szempontból és az előbb említett helyzet csekély költséggel megváltoztatható. Ezt kell elsősorban megvalósítani és azt hisszük, nem vagyunk Pató Pálok, ha az a kivánságunk, hogy a piac rendezését halasszák arra az időre, amikor azt közmegelégedésre, véglegesen elintézheti a város.

Öröklakásos társasház épül

a Gellérthegy alatt, a Karolina-út sarkán, valamint a Lágymányosi és Kende-utcák sarkán és egy társasvilla a Tündérlaki mélyút és Szirtes-utca sarkán. Kényelmes alaprajzi elrendezésü déli, keleti és nyugati fekvésü utcai lakások. Olcsó árak. Minden lakás telekkönyvi tulajdon. **ÉRDEKLŐDNI LEHET** az építő: Pittel és Brauswetter rt.-nál. Bulyovszky-utca 12. Telefon 19—1—29 és **Dr. Kerner Imre ügyvédi irodájában V., Kálmán-utca 21., II. 17. Telefon: 27—6—16.**

A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa szombaton tartott ülésében elhatározta, hogy április 18-án kezdődő hatállyal a bank által váltók, közraktári zálogjegyek és értékpapírok leszámitolásánál alkalmazandó *kamatlábak 7 százalékról 6 százalékra*, a népszövetségi kölcsön kötvényeire, valamint az 1931. évi XXVI. törvénycikk 6. paragrafusa alapján kibocsátható állami pénztárjegyekre adott kölcsönöknél alkalmazandó kamatlábat hét és félszázalékról 6 és félszázalékra mérsékli. A főtanács megállapította, hogy az említett pénztárjegyek, ha ezeket a budapesti tőzsdén hivatalosan jegyezni fogják, a *kölcsönüzletben kézizálogul elfogadhatók.*

Elismerés a Budai Általános Takaréknak. *Kozma* Jenő dr., orszgy. képviselő, a Budai Általános Takarékpénztár elnöke, április 13-án *Fiedländer* Andor vezérigazgatóval felkereste *Popovics* Sándort, a *Nemzeti Bank* elnökét. *Kozma* Jenő a III. kuriális intézetek részére méltányosságot ajánlott, amit *Popovics* Sándor meg is igért, azzal, hogy a kisintézeteket a legmesszebbmenő módon fogja támogatni. Egyben teljes elismerését fejezte ki a Budai Általános Takarékpénztárnak, amelynek eddig is figyelemmel kisérte a működését.

A Fabank Részvénytársaság április 15-én tartott közgyülése az 1931. évre *114 ezer 698.84 pengő* tiszta nyereségből részvényenkint P —.75 osztalék kifizetését határozta el. Az esedékes 6. számú osztalékszelvények április 18-tól kezdve kerülnek beváltásra.

A budapesti bankközi egyezmény teljes ülésén *Milos* György vezérigazgatót választották meg elnöknek, alelnökök lettek *Metzler* Jenő és *Kálmán* Henrik vezérigazgatók.

A Ganz és Társa Villamossági, Gép, Wagon és Hajógyár Rt. igazgatósága ápr. 14-én tartott ülésében megállapította az 1930. és 1931. évekre vonatkozó mérleget. Az 1930. évi mérleg késedelemmel kerül közzétételre, miután a folyton sulyosbodó gazdasági válság következtében hasonló természetű üzemek egységesítésére nézve a gépipar terén időközben tárgyalások indultak meg. Az 1931 .évi mérleg időközben elkészülvén, a társaság igazgatósága úgy határozott, hogy az 1932. április 30-ára egybehivandó közgyülés elé fogja terjeszteni mindkét év mérlegét. Az 1930. üzleti év 6,138.658.87 pengő veszteséggel zárult és csupán a legerélyesebben keresztülvitt szigorú leépítési és takarékossági rendszabályoknak köszönhető, hogy az 1931. évben 4,843.868.01 pengőt kitevő kisebb veszteség mutatkozik annak ellenére, hogy a rendelések mennyisége és értéke továbbra is igen jelentékeny mértékben csökkent. Az igazgatóság a közgyülésnek javasolni fogja, hogy a veszteségek a tőketartalékból fedeztessenek. A kereken 17 millió pengő alaptőke mellett mindkét év veszteségének levonása után kereken 16 millió pengő nyilt tartalék marad és így a társaság kereken 33 millió pengő kimutatott saját vagyona az 1929. évi állapottal szemben csökkenést nem mutat. Megemlítendő még, hogy a keresztülvitt alaptőkeemelés folytán a társaság tartozásai az 1929. évvel szemben szintén majdnem változatlanok.

Nyaralás

BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96

3 soros hirdetés **kétszer 1** pengő minden további sor 20 fillér

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Téli-nyári lakásra alkalmas verőfényes butorozott szoba albérletbe kiadó. Villamos megálló mellett, fürdőszoba használattal. Havi bér 35 pengő.

Telek

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Uj telekparcellázás Gárdonyfüreden

villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes

házhelyek □-ölenkint P 4-től

24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.

LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS

Baracska-Pettend telepen

vasútvonal két oldalán, balatoni műút mellett, kitünő minőségü, talajvízmentes

házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól

havi 10 pengős részletre.

Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyújtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán síelés.

Ingyen fütött autóbuszjárat

Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.

RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Budaörsi út elején, a 27-es villamos megállónál levő **TELKEMET** 265 négyszögöl, összes közművekkel, kiépített villasorban 16.000 P-ért, kényelmes fizetési feltételekkel **sürgősen eladom.** Telefon 242—50.

Kis Svábhegy alján fogaskerekű vasut mellett 750 négyszögöl, befásított telek eladó. Felvilágosítás: Istenhegyi dülő 9920 Egressy Péternél, vagy telefonon: 51—6—08.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér-u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörű villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 1. Fillér-u. 69-nél.

Ház

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

VIRÁGOS BUDA
VIRÁGOSKERTJEIT TERVEZI
TÁBORI JÁNOS
KERTÉPITŐ
I., ÉRD-ÚT 18. SZ.

Házhoz szállitom
57-8-82 telefonon megrendelt **friss- és déligyümölcs,** valamint **zöldségszükségletét**
Olcsóbb, mint Pesten
BUDAI GYÜMÖLCSHÁZ
II., Szilágyi Dezső-tér 5. Budai Vigadó.
Közvetlen termelői összeköttetés

Lakás

Értékálló,

jövedelmező befektetés! Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolídabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes építési akciónk keretében, jul. 15.-i beköltözéssel már építjük kilencedik társasházunkat, a Horthy-körtér melletti, Diószegi út 7. sz. alatti „Tátra-udvar"-t. Versenyen kivül álló, villaszerü, loggiás, délifekvésü 1, 3 szobás, 3 szoba-hallos, tehermentes, névreszóló öröklakrészek. Díjtalan üzlethelyiségek. A Pasaréti út 1. sz., továbbá a Szüret-utcai (Budapest Rivierája!) társasvillákban 2, 3, 4 szobás-hallos, loggiás luxuslakrészek még kaphatók. Olcsó fix árak. Díjtalan prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.

„CENTRUM" HÁZÉPÍTŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

Kettő-három-négyszobás komfortos lakások, központi fűtéssel, melegvízzel, hároméves házban, budai **hegyekre** szabad kilátással, **kettőszoba** hallos, komfortos lakás, **négy szoba** hallos, urasági **angol cottage,** belső lépcsővel, saját központi fűtéssel, Horthy Miklós körtérnél levő házakban, tulajdonos műépítésztől, Fadrusz-u. 6. Aut. 694—40, azonnalra bérelhetők.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Svábhegyen, I. Költő-u. 20 sz. alatt 1—2 szoba konyha, szép kerttel, úricsaládnak saisonra kiadó, méltányos bérösszegért.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Pasaréti-út
legelején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **kétlakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás. Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54.

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

VILLANY ÉS RÁDIÓ SZAKÜZLET
RÁDIÓ ANTIQUÁRIUM
Legszakszerübb munkákat a legelőnyösebb árak mellett végzi
TÖRZSÖK JÓZSEF és TRS villanyszerelő, I. GREGUS-U 8 Telefon: 510-29

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Nyomdáért felel: Mészáros József.

XXIX. évf. 1081. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. MAJ HÓ 2

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

„Buda Bath" — vagy „Budapest Spa"

— Levél a Főszerkesztőhöz —

Mióta nagyrabecsült lapodban néhány kis cikkem felett a

BUDA BATH

név megjelent, illetékes helyről több figyelmeztetés érkezett szóbelileg is hozzám, hogy ez az elnevezés sem nyelvileg, sem értelmileg helyt nem álló. Angolul ugyanis a *bath* szó bár fürdőt jelent, de korántsem *fürdőhelyet*, hanem csupán *kádfürdőt;* a fürdőhely és fürdőtelep megjelölésére a *spa* szó a helyes. Ilyen fürdőtelepek, fürdővárosok vannak Angliában és Belgiumban is *(Spaa)*. Másik, főkifogás, az volt, hogy Budapest nevét ne vágjuk ismét ketté, ne essünk vissza az *Ofen — Pest* mentalitásba, amelyben különösen a németek még ma is hajlandók ledelezni.

Végül — a Buda Bath elnevezés szembehelyezkedés volna a *Fürdőváros* eszmekörrel, — amely azért küzd, hogy „tout Budapest," az egész főváros egy nagy fürdővárossá váljék, színházaival, klinikáival, intézményestül, hidastul, parlamentestül együtt, amelyek nagy része éppen a Duna balpartján, a *pesti* oldalon foglal helyet. A *Fürdőváros Egyesület* ideálja éppen az volna, hogy *Budapest — Fürdőváros*, tehát *Budapest Spa* és ne *Buda Spa* legyen Budapestből — hogy *Buda Bath-ot* ne is említsem.

Mint ez illusztris Egyesület szerény tagja sem kívánnék a vezetőség felfogásával, — amelyet nincs okom nem osztani — szembehelyezkedni, mindazonáltal e sorok keretében kívánom a *Buda Bath* elnevezésnek általam *mégis helyesebbnek tartott létjogosultságát* kifejteni és esetleg a másik elnevezés helyében való használatát ajánlani.

Vegyük elsősorban a nyelvi szempontokat. Az igaz, hogy a *bath* szó így egyszerűen kádfürdőt jelent angolul, de miként a hasonló germán szóértelem: *kettős*, mert *Bad* és *Badeort* a német *Karlsbad* városnévben, Bad Hall-ében és végül Baden, Baden—Baden, Baden Bei Wien és így tovább, egész sorában a leghíresebb német világfürdőknek *átvitt értelemben* ott van. De ami a legeklatánsabb példa, maga

az angol régi fürdőhely: — „Bath" — fürdőváros.

Talán nem sokan ismerik hazánkban ezt a 70 ezer lakósu angol várost és fürdőhelyet. *Hoor Tempis* Móric dr. egyetemi tanár szerint ez a *Bristol* közelében levő, a *Somerset grófságban* fekvő, *Avon* folyammenti város ősidőktől fogva az angol előkelőségnek kedvenc rheuma- és gyomorgyógyító fürdőhelye. Vize, „lime carbonited water", mely az eredeti angol leírás szerint 117—120 Fahrenheit hőfokú, bő radioaktivitásával hatékony. E fürdővárosban — mely elsőrendű szállókkal fogadja az idegeneket, — monumentális építmények, gazdag germán-szász emlékekkel és felbecsülhetetlen értékekkel teli múzeumok, színházak stb. emelkednek. Ezek szerint a *bath* szónak meg volna a létjogosultsága még Budapest fővárosunk neve mellett is, (mondanák 50%-nyira kiegyezkedő ellenzőim), de *Budapest Spa* helyett *még Budapest Bath*-ot sem találom elég jól hangzónak és főleg propagandisztikus erejűnek.

Budapest — Fürdőváros elnevezés nemcsak az idegeneknek kiejthetetlen és velük így elfogadhatatlan, de ha Budapest egészében gyönyörű metropolis is és idegenforgalmi vonzerő fekvésénél, thermáinál és sok más egyébnél fogva, mindamellett a tényleges fürdőtelep, az egy Széchenyi fürdőt kivéve, mégis inkább az alsó, Gellért-Rudasfürdői partból és a felső részén fürdőkből áll: Margitsziget, Lukács- és Császárfürdő, a Római fürdőig, tehát *Buda* lesz a prononcirozott fürdőtelep — fürdőváros, fel a Sósfürdőtől, keserűvíz forrásoktól a Tabánig, fent pedig az Aquincumi római partig, végig talán Szentendréig. *Ennek* a kiépítése és beidegzése mellett törnék én elsősorban is lándzsát és miként a tavalyi Társaskörbeli ankéten erre nézve sürgősségi véleményt is nyilvánítottam — meg is kellene indítani ennek a Buda-fürdőnek kialakítását — legalább is addig a határokig, amíg az számbavehető tőkéket nem igényel tehát az okvetlen megejthető alápmunkákig. Minden elmult év számottevő kár például ott, ahol fasorok és parkok létesítéséről van szó. Ép ezért érthetetlen előttem, miért nem kezdik már a Gellért rakpart trassirozását, fásítását, a Gellért-tér oly veszedelmes közlekedésének eliminálását és egy pompás *gőzölgő szökőkúttal a közepén* ideális térséggé való kialakítását úgy, hogy a *HÉV* kitelepítésével, a kocsi és villamosközlekedésnek a Műegyetemi rakpartra terelésével legalább helyet és levegőt (!) teremthetnének a jövendő fürdőtelep centrumának. Ugyanígy kellene végre elhatározni a *Tabán* lebontását, parcellázását és parkirozását, hiszen a bontási anyagokért is elvégzik a szükséges munkákat. A felszabadult parcellákat bolgár mintára (Várna) részben ünnepélyesen külföldi barátállamok és fejedelmek részére ajánlhatnók fel, az esetleges építkezés bőven behozza a nobilis gesztus kamatait!

Mindezeket csak azért említem, mert Buda fürdővé fejlesztése az *első* magától kínálkozó *etapp* lenne és ennek adottsága volna elsősorban is kihasználandó, de nemcsak szó és szóáradat útján, hanem a *koncentrikus* cselekvés terén is. Még a törvényhatósági választások előtti felköszöntőmben említettem meg a legilletékesebb és legelső polgár jelenlétében és helyeslésével, hogy én még az *étkezési akcióban* is csak azt az épkézláb polgárt részesíteném, aki közmunkaváltság mintájára legalább napi egy óra hosszat segít a Fürdőváros követi összehordani!

Mérhetetlen gazdasági jelentősége van idegenforgalmi, gyógyfürdőipari szempontból *Buda Bath* sürgős kiépítésének, reklámozásának. Szálló, kereskedő, orvos, bankár egyaránt érezné legyengült pénzértékállásunk mellett az idegen valuta ideözönlésének, sajnos, de reménytkeltően is: ezen talán egyesegyedül legbiztosabb forrását.

És nemcsak a leggyorsabb a *Buda Bath* létrehozásának lehetősége (körülírt területen), de amint Tőled, Főszerkesztő uram, is volt alkalmam hallani: ennek a névnek varázsa, hangzata lenne; miként multja, úgy nagy és fényes jövője is! Mihelyt a csehek *Karlsbadból* — ebből a berögződött, könnyen kiejthető fürdőnévből *„Karlovy Vary"-t* kezdtek csinálni, bizony az idegenforgalom is csappanni kezdett. — **Adjunk Fürdővárosunknak könnyű nevet!** És hogy ez nemcsak a nyugatnak szól, de különösen a Keletnek, az Izlámnak, amely *Budán* nevét évszázadosan impregnálta emlékében: azt éppen Neked, a keleti propaganda nagy előharcosának említenem is felesleges.

Fogadd *Buda Bath* érdekében egy harcostársadtól írt eme sorokat a *Te* lankadatlan munkásságod szerény rezonanciájaképen nagyrabecsülésem és tiszteletem kifejezésével,

Dr. Nemes J. György.

A leszakadó hegy és az óbudai hid.

— A budai hegyvidék katasztrófája. —

Huszonhárom esztendeje folytat meddő küzdelmet az Óbudai Hegyvidék Szövetség azért, hogy az óbudai hegyvidék s így a közönség érdekeit, tehát a közérdeket, de a hegyvidéken lakó kis ingatlantulajdonosok, kis- és középosztálybeli tisztviselők, lateinerek, valamint kisiparosok és kis kereskedők és kisebb alkalmazottak jogos magánérdekeit megvédje, de szembekerült e területen dolgozó nagyvállalatú téglagyárak s az ezekben érdekelt nagytőke manipulációival, közérdekellenes céljaival.

A belügyminiszterhez beadott felterjesztésében azt vallja, hogy évtizedek óta folyik a küzdelem a hegyvidéken agyagásó Nagybátony—Ujlaki tégla- és mészégető részvtárs. című vállalat, továbbá a Bohn Testvérek téglagyár rt., a Kőbányai Gőztéglagyár Pesten rt., és az Egyesült Tégla- és cementgyár Rt., téglagyárak köz- és magántulajdont pusztító szabálytalan üzeme ellen.

Ez évtizedes küzdelmeikkel parallel megállapították különböző hatóságok a legfelsőbb forumon is

az állandó szabálytalan üzemvitelt, amelynek emberélet, közvagyon: közutak; magánvagyon: családi házak és víruló gyümölcsösök estek áldozatul.

Ez a téglagyári garázdálkodás legujabban elnyeléssel fenyegeti azt

a transverzális hegyi-utat,

melyet többszöri kényszerű áthelyezés után legujabban határozott el a hegyi közlekedés s az agyagásás elhatárolása végett is a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* és a *Székesfőváros törvényhatósága.*

Ugyancsak évtizedek óta panaszolja, különösen a Szent Margitsziget érdekeltsége és üdülést kereső közönsége, hogy

az óbudai téglagyárak füstje lehetetlenné teszi,

hogy e sziget teljesen megfelelhessen isteni adottságának. Közérdek ez is, főleg mióta a sziget a Fővárosi Közmunka Tanács tulajdona.

E téglagyárak gyakran azzal érvelnek, hogy munkaalkalmakat, virágzó ipart szüntetnénk meg e törekvések sikerülése esetén és 7—800 munkásuk exisztenciáját teszi tönkre akciónk, holott hivatalos megállapítás szerint mindössze 121 munkásuk volt, azok között is alig 1—2 állandó lakhellyel biró magyar munkás.

A geologus szakvéleménye ellen is kellett küzdenie akkor, midőn ugyanaz a geologus, mint a téglagyár geologus szakértője nyilatkozott 1911 április havában azt mondta: „az agyagásás sem a szomszédos magánterületeket, sem a táborhegyi temetőt nem veszélyezteti" s midőn, mint tudós tanár nyilatkozott e csuszamlásokról műegyetemi előadásán: „a jelen időben az óbudai temető-terület sírásással való megbolygatása,

nemkülönben a téglagyártással járó agyagásás ujból mozgásba juttatta ezt a lejtőt

olyannyira, hogy a lépcsőzetes csuszamlás ma már messzire elharapódzott a lejtőn fölfelé."

A székesfőváros hatóságai teljesen tehetetlenek ezen közérdekellenes cselekmények megakadályozására. Felduzzasztották e szabálytalanságok és bűncselekmények, a valamikor apró téglaégetőknek vagyonát, a székesfőváros közönségének mérhetetlen kárával, ma már mammutvállalattá és félelmetes nagytőkévé.

Két évtizedet meghaladta már, hogy

az Óbuda, Hungária-úti híd szükségességét legfőbb hatóságaink megállapították

s törvénybe iktatták annak megépítését. Ennek a heroikus küzdelemnek is a végeredménye egyelőre teljes eredménytelenség, nem kis mértékben e téglagyárak manipulációi folytán.

A III. ker. Mátyáshegyen a székesfőváros hatóságai

állandó jogtalan vegzaturát tartanak fenn

az itteni ingatlantulajdonosok ellen. Először

négy év óta megtagadták

a középosztálybeli itteni és századok óta is birtokolt ingatlantulajdonosok építkezési kérelmeit, ezen a már fejlődése virágzásában levő gyönyörű területen. Most pedig azt akarják, hogy csak 600 négyszögöl területre lehessen építkezési engedélyt kiadni az eddigi 300 négyszögöllel szemben. A városrendezési érdekeivel szemben állanak itt a hegylábában működő Nagybátony—Ujlaki tégla- és mészégető, oldalában pedig az Egyesült Tégla- és cementgyár.

Legujabban a szabálytalan agyagásának ügye a jelen esetben a kereskedelemügyi minisztérium legfőbb felügyeleti hatósága alá tartozik. A kereskedelemügyi kormányzat egyedüli, egyoldalú feladata az iparvédelem s így hajlamos arra, hogy valamely iparvállalat még akkor sem korlátozható, szüntethető meg, ha az a közvagyon, a jogtalan eltulajdonításból és kihágási bűncselekmények évtizedekre visszamenő és napról-napra ismétlődő tengeréből is hizlalta fel magát és ha mindjárt e bűncselekmények során a kispolgárok sulyos anyagi romlását is idézték elő.

A szövetség arra kérte a belügyminisztert, hogy évtizedes panaszainak és sérelmeinek kivizsgálására független, érdektelen, geologussal is kiegészített vegyes bizottságot delegálion s ebbe a szövetség delegáltjait is bevonva, ennek megállapításai alapján minél előbb döntésre kerülhessen a legfőbb felügyeleti forumon e több évtizedes panaszos ügy.

*

Ebben az évtizedes küzdelemben oroszlánrésze van *Szilágyi* Károlynak, a szövetség elnökének, *Szervey* György főtitkárnak és dr. *Jankovich* Sándor szövetségi ügyésznek.

A fővárosi házak és a fővárosi telkek

Hasonló címen foglalkoztunk lapunk multi számában *Kozma* Jenő és *Becsey* Antal fővárosi bizottsági tagok állásfoglalásával, amelyekben a fővárosi telkek és házak eladása került szóba.

A Budai Napló munkatársa az alábbi nyilatkozatot kapta:

Mint mondottam, az örökhaszonbérlet lényegében azonos a közönséges haszonbérlettel. Ingatlan átengedése hosszú időre (100 évre) meghatározott évi alacsony haszonbér ellenében. Az örökbérlet és örökhaszonbérlet ugyanaz a jog, de az örökbérlet városi telekre szól. Az örökbérlet felülépítmény emelésére kötelezi a bérlőt, amely felülépítményt az örökbérlő elidegenítheti, megterhelheti és a jogot örököseire is áthárithatja.

Amikor tehát a fővárosi ingatlanok eladására gondol, kell, hogy szem elől ne tévessze a két ingatlan eladási, illetve birtokszerzési formát. *Külső* területeken az örökhaszonbérlet, *belső* területeken az örökbérlet formát.

Ha most a bérházak értékesítésére gondolunk, semmiesetre sem abból az elvből kell kiindulnunk, hogy

„ezek az ingatlanok betöltötték hivatásukat, nem jövedelmeznek, tehát itt a legfőbb ideje, hogy a főváros ezeket megfelelő körülmények között eladja."

Sem a fővárosi telkeket, sem a fővárosi házakat nem lehet eladni dekonjunktura idején.

Becsey Antal nagyon helyesen meglátja azt a körülményt, hogy

„a kisexisztenciák a külvárosok felé törekszenek s ha a főváros területén nem vásárolhatnak telkeket, úgy a környékbeli községekben keresnek lakást s Budapesten szerzett jövedelmeiket ott költik el."

Ez a megállapítás egyaránt áll a telkekre és a házakra. Ma már nemcsak a kisexisztenciák, hanem a közép- és nagyobb exisztenciák is a vidék felé vergálnak.

Budapesthez kell kötni őket. Egyiket telekkel s a telken építkezési lehetőséggel s a másikat *házrésszel.*

Ha nem volna kedvező ingatlanszerzési mód a „házrész", — az „öröklakás" vásárlás, akkor nem keletkeznének egymásután az öröklakások Pedig az *öröklakásépitkezés* nem is *volt* éppen rentabilis, a magas építkezési anyagárak miatt.

A fővárosi házak, különösen az előnyös helyen fekvők s a jókarban levők igen könnyen találnának házrész, öröklakás vásárlókra. Minden garancia mellett a vétel lebonyolításánál a *Községi Takarékpénztár* állhatna a vevők segítségére. Ennél biztosabb és rentabilisabb üzletet, — ha semmi mellékkörülmények és káros befolyások nem érvényesülnek, — alig is lehet kívánni.

A Nova és a Hév megvásárlása újból kísért. Állítólag a vétel újabb nagy telektömbökhöz juttatja a fővárost. Mindenesetre megfontolandó, hogy szabad-e akkor nagy összegeket telekspekulációba fektetni, új telket vásárolni, amikor maga a főváros is telekeladó akar lenni.

Ezekre a kérdésekre legközelebb kitérünk...

Buda földalatti rejtelmei

— A várbeli török pincék kutatása —

Székesfővárosunk legérdekesebb természeti és történelmi emlékei közé tartoznak a Vár házai és utcái alatt elterülő nagykiterjedésű üregek, amelyeket a várbeli polgárok „török- vagy szikla-pincék" néven ismerik. Régebben, a szőlőkultura virágzása idejében, amikor a budai hegyek alját szőlők övezték, ezeknek a pincéknek nagy szerepük volt. Mikor azután a szőlők elpusztultak, a pincék is elvesztették egykori közgazdasági jelentőségüket s ma már jóformán teljesen feledésbe mentek. Az időnkint egyik-másik napilapban megjelent cikkeken kivül, amelyek e pincék legendáival foglalkoznak, alig találunk más tudományos jelentőséggel biró, közleményeket.

Az első, aki ezekre a pincékre felhívta figyelmemet s azok kutatását sürgette, vitéz *Aggházy Kamill* ezredes, a Hadimuzeum igazgatója volt. Mivel azonban a tudományos körök és az irodalom ezekről a „török pincék"-ről, mint kőzetbe vájt mesterséges alkotásokról emlékeznek meg, nem tartottam magamat illetékesnek arra, hogy mint barlangkutató, ezekkel a műüregekkel foglalkozzam. Mult év végén azután mégis több sziklapincét látogattam meg s ekkor legnagyobb meglepetésemre azt tapasztaltam, hogy ezek a pincék mind eredetileg természetes úton mésztufában keletkezett üregek, vagyis barlangok, amelyeket azután az ember többé-kevésbbé átalakított. Mikor ez a rendkivül fontos megállapítás megtörtént, a m. kir. Földtani Intézet magáévá tette e pincebarlangok ügyét s azok földtani és barlangtani vizsgálatával e sorok íróját bízta meg. Bejárásaimon még *Kalmár János* régészmérnök, a Magyar Nemzeti Muzeum Történeti Osztálya megbízásából vett részt. Hűséges segítőtársaim voltak még *Barbic Lajos* és *Kiss Miklós*, akik a nehezebben hozzáférhető üregeket és aknákat mászták be, továbbá a pincék kivilágításáról és fényképezéséről is gondoskodtak.

Ez a kis expedició a mult év decemberétől kezdve egészen ez évi március hó közepéig házról-házra járva az összes várbeli pincéket bejárta, megvizsgálta és a legfontosabbakat lefényképezte. A munka nem ment mindenütt teljesen simán, mert sok helyen tudományos vállalkozásunkat bizalmatlansággal fogadták és csak ismételt magyarázgatás és igazolás után juthattunk a pincébe. Ezek azonban csak egyes esetek voltak, általánosságban véve a pincetulajdonosok, értesülve arról, hogy hivatalos tudományos pincevizsgálatok folynak, teljes megértéssel, sőt helyenkint élénk érdeklődéssel fogadták munkánkat.

Bejárásainkat befejezve most az egyes alkalmas pincék felásására kerül a sor, amely munkát a székesfőváros megbízásából és támogatásával eszközöljük. A várbeli sziklapincék történeti szerepét ugyanis jórészt még homály födi, az előttünk álló ásatásoknak a feladata lesz, hogy ezt a homályt eloszlassák és egyes pincék rejtett titkait felderítsék. Ezt a nagy jelentőségű tudományos munkát azonban csakis a pincetulajdonosoknak ujabb megértő támogatásával végezhetjük el eredményesen. Ezért mindazokhoz, akik bennünket pincéikben eddig is szivesen láttak, arra kérem, hogy ezt az ujabb vállalkozásunkat is hasonló előzékenységgel fogadják.

Kadic Ottokár dr.
m. kir. főgeologus, c. egyet. tanár.

*

A véletlen is segit gyarapitani ezeket a földalatti látványosságokat és most a Bécsikapu-téren folyó bárő Hatvany-féle ház restaulásakor a pince alatt egy nyolcszögű románstilű templomoszlopra akadtak, amely állítólag nagyarányú zsinagógának egyik része, amely az akkori Sammbstager Markt-on épült.

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

Vásáron

Kirakva, terítve sok cifra dolog,
Becsnélküli rongy s nagy az ára,
Nem ócska, habár sok kézbe forog,
S a vevő a polchoz is vágja.
És járja vihogva a sok tarka sereg,
Vásárra kerül, a mi szent a mi drága,
S gazdára akad itt szív, becsület,
Kidobva henyén a világ piacára.

Vig, csacska lányok sorba szedik
A csúf, pisze tarka manókat,
És vissza, helyére nevetve lökik,
A báb szive úgy sem szabódhat.
Oh, volna csak élő — s nem henye báb!
Hogy kapna utána nem egy, de kettő
S ha szebb se akadna — ilyen legalább —
A vásár még se maradna meddő.

A sokszavú néne dicséri magát,
Kínálja serényen cókmókját;
Igér elevent is, úri babát,
Kincset, — ő tudja a módját:
Volt ő is leányka — vig — csacsogó,
Kisérte piacra nem egy deli férfi,
Rajt is suhogott a selyem viganó!
— Hasznot hoz a vásár annak, aki érti.

S vásár ez az élet! — Alkudni tanul
Szülője kezén a gyerek már.
Jobb szokni korán s gyanútalanul,
Hogy mire van irva: szabott ár!
Az bírjaj ki marja, ki sivárabb kutár,
S az alkunál ő sohasem az utolsó,
— Aki vak, aki hisz, azt éri a kár —
Szemesé a világ! egyedül ez a jelszó.

S ki gyönge kutár s mindig csak adott,
Vásárra került utóvégre:
Ez — mint eladó: az — mint eladott;
Mindnél egy a cél, egy a vége!
S korábban zajos vásárt ha csapott,
Utóbb csupa gúnyból szenteket árul;
Örökül keresztet hiába hagyott,
Ördög viszi el a világ piacáról.

Viraág Béla

Hollós Mátyás Társaság

rendkivül kedvesen sikerült e hó 25-ren dezett

ELŐADÓESTJE

amelyet *Rexa* Dezső „Gvadányi lovasgenerális utolsó huszárja" című pompás humorú tárcája nyitott meg. Utána *Szalay* Ilona operaénekesnő adott elő nagy művészettel néhány klasszikus áriát, és befejezte a műsort Viraág Béla szerkesztő előadása a magyar sors tragikumáról, amelyről most már a negyedik alkalommal beszélt, szembeállítva a Nyugatot a Kelettel és bizonyítva azt, hogy a Nyugat gépkulturája mily mélyen alul esik a Kelet lelkikulturájának, amely oly közel áll a magyar lélekhez, szivéhez és vérmérsékletéhez és 7000 esztendős nagy multjához. Az estét követő társasvacsorán *Szenessy* Aladár min. tan. meleg szavakkal köszöntötte *Viraág* Bélát, aki minden magyar ember szivében élő érzéseket és gondolatokat szedte rendszerbe, oly irányba fordítva a magyar gondolatvilágot, amely ellenkezik ugyan a multtal, de igaz és magyar. *Pelerdy* Sándor viszont *Rexa* Dezsőt üdvözölte színmagyar tárgyú, lelkű, poétikusan szép, magyar humorral telt tárcájáért, — *Szilágyi* Károly pedig ragyogó szóval méltatta és köszönte meg *Szalay* Ilona gyönyörűséget keltő művészetét. *Rév* Sándor a jelenvolt nagymuftit és nejét köszöntötte, mint akik a Keletet képviselik, de magyar lélekkel és érzéssel. Az előadók nevében Rexa Dezső mondott szellemesen köszönetet.

Hatvanadik közgyűlését rendezi május hó 6-án este a **Budai Polgári Kör** a budai Vigadóban levő helyiségeiben.

Vándorgyüléseket tervez a *Hollós Mátyás Társaság* a nyári szezon alatt Magyarország ősi, történelmileg megszentelt helyeire és főleg a nagyközönség által alig ismert szépséges vidékeire és nevezetes látványosságaihoz, a filléres vonatkirándulások mintájára, amelyeken a Budai Napló olvasói és barátai is résztvesznek.

Az I. kerületi Iparosskör május hó 9-én hétfőn este 8 órakor rendezi ezévi közgyűlését és az elnökség ezúton is felkéri a tagokat, hogy azon teljes számban megjeenjenek.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

26-os vadászok találkozója. A volt 26-os vadászszászlóalj bajtársi szövetsége május hó 7-én este 8 órakor tartja legközelebbi összejövetelét Budapesten, VII. ,Aréna út 106. sz. alatti vendéglőben. Akik címüket még nem jelentették be, mielőbb közöljék *Bálint* Hugó igazgatóval, III., Zsigmond-ucca 38—40, Esplanade szálloda.

A zugligeti időszaki postahivatal május 1-ével ismét megkezdi működését régi helyén és őszig lesz nyitva.

Megnyitotta hullámfürdőjét a Szent Gellért fürdő e hó 1-én és egyuttal mérsékelte erősen a délutáni fürdődíjakat.

Vendéglő avatás. A *Buda—Alsóvárosnak* régi kivánsága teljesült április 26-án, kedden este, amikor megnyilt a buda—alsóvárosiak új vendéglője, melyet a közismert, kiváló szakember: *Lukács* Gyula, Buda—Alsóváros területén: *I., Bártfai utca 25 szám alatt,* saját villájában létesitett. *Lukács* Gyula eddig az ötödik kerületben szerzett jó hirt kitünő konyhájának és elsőrangú borainak. Ezt a jó hirnevet mindenben igazgolta a tegnapi est is, amennyiben a most megnyilt *Bártfai utcai* új vendéglő is a legkényesebb igények kielégitésére bizonyult alkalmasnak. *Lukács* Gyula diszkertes villája ennek a környéknek legszebb ilyen épületei közé tartozik. A villában elhelyezett vendéglő, mely kedden este fényárban uszott, több teremből és kerthelyiségből áll. A tegnap esti „vernissage" alkalmából a házigazda-vendéglős *„hatósági vacsorát"* rendezett, amelyen hivatalosak voltak s megjelentek az első kerület illetékes hatósági tényezői, ezenkivül pedig képviselve volt *Lukács* Gyula eddigi működési kerülete, az ötödik kerület is, vezetői révén. Ott voltak *Madarász* István dr. apát, kultuszminiszteri tanácsos, *Spannberger* Alajos dr. tanácsnok, első kerületi elöljáró, *Farkas* Lajos dr. tanácsi főjegyző, első kerületi helyettes elöljáró, *Szacsvay* Andor dr. rendőrfőtanácsos, az első kerületi kapitányság vezetője, *Sándor* Albert első kerületi rendőrségi főfelügyelő és vitéz *Sándor* Imre dr. elsőkerületi rendőrkapitány, dr. *Tóth* István elsőkerületi tisztiorvos, *Zsigmondy* Boldizsár, *Mottl* János mérnök, műszaki főtiszt, *Mócsy* László székesfővárosi iskolaigazgató, *Holtzspach* Ödön dr. tanácsnok, ötödik kerületi elöljáró és helyettese Battlay Imre, *Zilahi Balogh* Gyula építész, törvényszéki hites szakértő, végül *Gömöri* Győző igazgató, a Buda-Alsóvárosi Egyesület ügyvezető elnöke, Buda-Alsóváros részéről és még sokan mások. A gazdát köszöntötték a kitünő vacsora után *Madarász* István dr. apát, min. tan., azzal, hogy az új vendéglő hajlékában szükség van jó asszonyra, virágra és nótára. *Spannberger* Alajos dr. tanácsnok, elöljáró, *Viraág* Béla szerkesztő, *Gömöri* Győző igazgató, a Buda-Alsóvárosi Egyesület ügyvezetőelnöke, a buda-alsóvárosi közönség nevében, *Holtzspach* Ödön dr. tanácsnok, ötödik ker. elöljáró, *Mócsy* László iskolaigazgató, felszólalása után *Lukács* Gyula meghatva mondott köszönetet az iránta minden oldalról megnyilvánuló barátságért és szeretetért.

Az évekkel ezelőtt alakult *Buda-Alsóvárosi Egyesület a Bártfai utcai új vendéglőben megfelelő helységhez jut* és minden *csütörtökön este* rendszeres *egyesületi üléseket,* minden *vasárnak délben* pedig baráti összejövetelket rendez ott.

LORGNONOK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Érdekes adatok. Május 7-én nyilik meg a *Budapesti Nemzetközi Vásár.* Jelentőségének illusztrálására szolgáljon ez a néhány számadat: A vásár Budapest tavaszának egyik jelentékeny munkaalkalma, amely már március elejétől kezdve közel ezer, a megnyitást megelőző utolsó hetekben pedig gyakran közel 5.000 munkásnak biztosit kenyeret. A vásár az ország legnagyobb idegenforgalmi eseménye. A vásár 10 napja alatt 40.000 vidéki és kereken 20.000 külföldi látogató érkezik Budapestre. A vásár tehát 10 nap alatt az ország évi idegenforgalmának egyötöd részét bonyolítja le. A vásáron az idén több mint 1200 kiállító vesz részt. Az elmult évben 1126 volt a résztvevők száma. A Budapesti Nemzetközi Vásár tehát a gazdasági válság ellenére is nagyobb és tartalmasabb lesz még az elmult évi vásároknál is. Az Árumirtavásáron a magyar gyáripar ez évben is több mint 200 szakmával vesz részt, de hatalmas méretekben egészíti ki ezt a bemutatót a magyar kis- és kézműipar, a háziipari és népművészeti ágak, a magyar iparművészet, a magyar gyógyfürdők és üdülőtelepek, a vidéki városok, a különböző idegenforgalmi iparágak és nem utolsó sorban számos magyar mezőgazdasági termék résztvétele is. De tul mindezeken az adatokon megállapitható, hogy a magyar gazdasági életnek és a magyar ipar összeségének évente egyetlen egy egysége miatt hatalmas átütő erejű demonstrációja van: a Budapesti Nemzetközi Vásár, amely ily módon az ország egyik legjelentékenyebb gazdasági eseménye.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő u. 18.

Cipő?
csak Zi-La márka
Budán kizárólag
I. Hortfy Miklós-út 41. sz.

Tisztujitás. A *Budai Polgári Casino* az évi rendes közgyűlés utáni szokásos tisztujitó választmányi ülését április hó 9-én tartotta meg. A választmány egyhangúlag az alábbi tisztségekre: Igazgató: *Semdner* Emil. Főtitkár: *Polnik* Zoltán dr. Pénztáros: *Szánthó* Antal. Ellenőr: *Holló* Ferenc. Titkárok: *Varga* Imre és *Vörösmarty* Béla dr. Tb. könyvtáros: *Várady* Lajos. Gazda: *Stein* György dr. Ügyészek: *Papp* Vilmos dr. és *Spur* Kálmán dr. Orvos: *Lutter* Károly dr.

Az ökuméniai egyetemes patriarka *II. Fotiosz,* a görögkeleti egyház feje, saját aláirásával ellátott, dedikált fényképével tüntette ki *Németh* István szentesi görögkeleti magyar főesperest, aki hivatalos ügyekben néhány hetet töltött Budán. Ez a főpapi figyelmesség a görögkeleti *magyar egyház* különleges kitüntetését jelenti egyben.

A Budai Református Leányegyesület a Szilágyi Dezső-téri egyházi tanácstermében müsoros szeretetvendégséget rendez május 1-én, vasárnap, esti 6 órakor. Megnyitóbeszédet *Csernay* Ilona tanárnő mond, dr. *Czanik* Eszter főiskolai tanársegéd előadást tart, *Haypál* Béla ref. lelkész pedig bibliát magyaráz.

Felhivjuk olvasóink figyelmét az újonnan megnyilt *Budai Vaj- és Sajtházra* (II. Margit körút 4.), ahol állandóan a legfrissebb pécsváradi teavaj, valamint minden tejtermék a legolcsóbb napi áron szerezhető be.

Rokkant ünnep. Budapest székesfőváros I., II. és III. kerületi elöljárói a Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége budai I., II. és III. csoportjának bevonásával, május hó 5-én délelőtt ½10 órakor a II., Marcibányi téri sportpályán, kedvezőtlen idő esetén a II., Marczibányi-téri Polgári Lövölde dísztermében fogják a Hadirokkant-jelvényeket az igényjogosultak között szétosztani. Erre az ünnepre tisztelettel meghivják a budai közönséget, dr. *Güth* Ferenc II. ker. elöljáró, *Szente* Miklós III. ker. elöjáró, dr. *Spannberger* Alajos I. ker. elöljáró.

A III. Ker. Egyesült Polgári Társaskör választmánya 1932. évi május hó 3-án 7 órakor ülést tart. Utána társasvacsora.

A Szent János Gyógyszertár a Szénatéren, *Lőrincze* Jenő társtulajdonos sajnálatos elhunyta után is, továbbra „Lőrincze és Reisz" cég alatt folytatja elismert üzemét, mert az elhunyt cégtárs örökébe leánya dr. *Dobál* Zsigmondné szül. *Lőrincze* Zsuzsanna okleveles gyógyszerész lépett és közreműködik a gyógyszertárban.

Gyász. Dr. *Gonda* Illés kormányfőtanácsos, a Phönix Biztositó vezérigazgatója, a magyar biztositó intézmények egyik legkiválóbb szaktekintélye, néhány heti sulyos betegség után 48 éves korában meghalt. Becsült és népszerű tagja volt szakmájának és a budapesti társaséletnek is. A magyar képzőművészet egyik lelkes pártolóját vesztette el benne. Szülein, feleségén és testvérein kivül nagyszámú rokonság gyászolja. Temetése ápr. hó 29-én volt a rákoskereszturi temető halottasházából.

Hiterősitő előadások lesznek a budai Szilágyi Dezső-téri templomban, ahol 5-én délután 4 órakor kezdődik a konfirmandusok vizsgája és május 8-án lesz a konfirmáció-ünnep, május 9-től 14-ig minden este 6 órakor hiterősitő előadások lesznek. Az előadásokat Mirtse Árpád hitoktatólelkész, Csekey Sándor dr. theológiai tanár, Haypál Béa lelkész, Koszorus István vallástanár, Incze Gábor dr. hitoktatólelkész és Békássy Árpád segédlelkész tartják.

Az ismert budai „101"-es vendéglő üzemét pompás kerthelyiséggel bővíti ki és vendégeinek kitünő szalonzenével, jó konyhával és elsőrangú ételekkel kedveskedik.

Tiszteld Anyádat! A kultusz miniszter rendeletére május hó első hetében az összes alsó és középiskolákban a növendékeknek az édesanya iránti szeretet nemes érzéséről előadást tartanak. Május 8-án az „Anyák Napja" név alatt az édesanyát dicsőitő ünnepségeket rendeznek. Az összes felekezetek templomában a szószékről az anyai szeretet magasztos eszméjéről prédikálnak. Betegen fekvő szegény anyáknak a közkórházakba a Bizottság virágot küld és mindenkit felhiv arra, hogy május 8-án a még élő édesanyáról e napon virággal, a távollevőről egy levéllel emlékezzen meg, — a meghalt édesanya emlékének pedig a temetőben áldozzunk legalább egy szál virággal.

A Magyar Szaklapok Országos Egyesülete közgyülésén dr. *Gaál* Endre elnökölt. Az évi jelentést dr. *Radványi* László ügyvezetőelnök terjesztette elő. Dr. *Szalai* Emil indítványára a közgyülés köszönetet szavazott az egyesület vezetőségének. Dr. *Praznovszky* Iván, a Budapesti Napilapok Testületének ügyvezető igazgatója biztositotta az egyesületet arról, hogy mindazon kérdésekben, melyekben a sajtó egyetemes érdekeiről van szó, a Testület készséggel fog az Egyesülettel karöltve dolgozni. *Takács* Gyula titkár előterjesztésére megeitették a tisztujitást, elfogadták a zárszámadást és a költségvetést. *Szablya-Frischauf* Ferenc megemlékezett az elhunyt *Györgyi* Kálmánról, amit *Györgyi* Dénes tanár köszönt meg a család nevében. *Fischer* Oszkár keresk. tan. az Österreichischer Fachschriftsteller-Verband elnöke, aki hattagú küldöttségével jött Budapestre, átadta szép beszéd kiséretében dr. *Radványi* László ügyvezető-elnöknek, Az Üzlet nevű lapja 25 éves fennállása alkalmából, az osztrák egyesület *disztagságáról* szóló oklevelet. A társasvacsorán a külföldi vendégek szólaltak fel.

Tavasz...? Igen, mert már egészen bizonyosan tavasz, mert kirakta már szép udvari kertjének egyrészét az utcára a budaiak bizalmas, kedves cukrász-szalonja,... a *„Ravasz."* Ez mindig biztos jele a tavasz beálltának, akárcsak az első fecske és utána jön a két *„Pozsony"*, a vendéglő és a kávéház, ami a felső Krisztinának ad jelleget. A *„Hajas"*, a pincéből hordja fel az ő szép oleanderjeit, de azok ott későn rügyeznek. Mindenesetre jó jel és itt a tavasz, ha kitette kertjét: — *„Ravasz."*

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdetek a szeretetotthonok és árvaházak *1923. évi ruha- és cipőszükségletének* beszerzése céljából.

A szeretetotthonok szükséglete: 256 db. férfi posztóköpeny, 306 db. posztómellény, 336 db. posztónadrág, 105 drb. férfi posztóujjas, 426 drb. női posztóujjas, 25 drb. női posztószoknya, 660 pár férficipő, 410 pár női cipő.

Az árvaházak szükséglete: 106 drb. téliköpeny (sötétkék szinü posztóból), 377 drb. télioltöny (kabát, mellény és nadrág sötétkék szinü posztóból), 177 drb. nyáriöltöny (kabát és nadrág szürke szinü szövetből), 277 drb. diáksapka (fekete kamgarn szövetből, fővárosi jelvénnyel), 6 drb. orvosi köpeny (fehér pamutvászonból) és 395 pár férficipő.

A szállítandó ruhák, illetve cipők méreteire, anyagának minőségére és kivitelére vonatkozó szükséges felvilágositások az Erzsébet szeretetotthon gondnokságánál (VII., Alsóerdősor 7.) és a József-fiuárvaház igazgatóságánál (VIII., Üllői-út 76.) délelőtt 8—10 óra között nyerhetők.

Pályázni csak a polgármesteri IX. ügyosztályban (Központi városháza, I. pav. I. emelet 28. ajtószám) átvehető ajánlati ürlapon lehet.

A szabályszerűen kiállított, valamint lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat és az Anyagvizsgáló Intézet (IX., Soroksári-út 31.) által már előzetesen megvizsgált szövetmintákat *1932. évi május hó 14-én délelőtt 9—10 óra között* kell a polgármesteri IX. (közjótékonysági és szociálpolitikai) ügyosztályhoz (IV., Központi városháza I. pav. I. em. 28. ajtószám) benyujtani. A versenytárgyalás 1932. évi május hó 14-én d. e. 10 órakor veszi kezdetét a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztálynak erre a célra kijelölt helyiségében és azon az ajánlattevők vagy megbizottaik megjelenhetnek.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy a felsorolt ruhákból vagy cipőkből kevesebbet, vagy egyáltalán semmit se rendeljek, valamint, hogy az ajánlatok közül — az ajánlott árakra való tekintet nélkül — szabadon választhassak.

A szállítandó áru hazai eredetét kivánatra igazolni kell.

Az ajánlati ár olyképen adandó meg, hogy abban mindennemű költség, u. m. a II. és III. fokozatnak megfelelő bélyegilleték, a székesfővárosi alkalmazottak segélyalapját megillető egy ezrelék részesedés és netáni egyéb költségek is benn foglaltatnak.

Szállítási határidő az ajánlat elfogadásának tárgyában hozott határozat kézbesitését követő naptól számitott 60 nap.

Amennyiben valamely ajánlatnyertes szállítási kötelezettségének eleget nem tenne, úgy az árú az illető terhére máshonnan fog beszereztetni és a jövőben megtartandó versenytárgyalásokból egyszersmindenkorra ki fog záratni.

Budapest, 1932. évi április hó 15.

A székesfőváros polgármestere.

Megnyilt a DAJKA VENDÉGLŐ
POMPÁS KÜLÖNTERME
Krisztina-téri vásárcsarnok mellett.
Nagyszerű fajborok. Kitünő ételek.

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG
A VAJ, SAJT, TURÓ!
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT, VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidő, villamos megálló
a Községi Takarék mellett.

a Pozsony étterem
POMPÁS TERRASZA
megnyilt.
Elsőrendü konyha. Kitünő borok.
Frissen csapolt Szent István sörök.
Tulajdonos: Pados József

MEGNYILT
Buda látványossága a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ESTE
TÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Hangulatos esték
a
Szeiffert
kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

Uj vezetés alatt
megnyilt
BAGOLYVAR
Pompás ételek.
Nagyszerű italok.

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Irka-firka egy menyasszony kis zsebkendőjére

A lelkünk, a lényünk csupa ábránd álom,
minden reménységünk függ egy gyenge (szálon;
Kacagásunk ritmus, — zokogásunk ének,
súgják azt minékünk szerelmes szirének,
virágos kertünk van, miből más fakasszon
beh egyformák vagyunk: poéta — meny- (asszony!

Rexa Dezső.

Személyi hírek

CSISZÁRIK JÁNOS püspök, meghatalmazott miniszter, a külügyminisztérium államtitkára, május 4-én este 7 órakor búcsúzik Budától, a Pálffy-téri budai Katolikus Kör helyiségeiben. Hosszú, munkás élet után nyugdíjba vonult Veszprémbe.

KARÁTSONYI JENŐ grófnak sikerült rendezni a szerbek birtokelkobzása révén támadt hitelügyeit és a nagyhírű budai Karátsonyi palota junius 15-én nem kerül árverésre.

LIBER ENDRE alpolgármester, május hó 8-án a rádió útján beszél az Anyák napjának jelentőségéről.

LENDL ADOLF dr., a kiváló természettudós, az Állatkert tervezője és volt igazgatója, aki egy életet töltött Budán, polgártársai legnagyobb sajnálatára, beteg felesége kedveért Keszthelyre költözött.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos és főgeologus rendkívül érdekes előadást tartott a Közegészségi Egyesületben április hó 30-án a távfűtésről, ami nagyarányú tudományos vitára adott alkalmat és előreláthatólag felszínen tartja ezentúl ezt a fürdőügyi szempontból oly fontos kérdést.

SZÉKELY VLADIMIR dr., ny. főkapitányhelyettes, a pompás humorú író, „A reklám" cimen tart előadást a Budai Iparosok és Kereskedők Köre családi estjén, május hó 3-án este fél 10 órakor. I. Krisztina körút 61. (Hajas vendéglő.)

BEKE MANÓ dr., egyetemi tanárt 70-ik születésnapja alkalmából nagyarányú ünneplésben részesítették Bimbó utcai lakásán, barátai, tisztelői és volt tanítványai.

KRESZNÉ SZTOJANOVITS LILY és a „Palestrina Korus" együttes hangversenye lesz május hó 2-án hétfőn este fél 8 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.

STERNÁD ISTVÁN vezérigazgató, a B. P. L. E. főlövészmestere, könnyen végzetessé váló balesetet került el. A Timót-utcai pisztoly lövőtéringen egy céltábláról visszapattant olomgolyó a halántékához ütődött, de laposra torzult alakjára való tekintettel komolyabb sérülést nem okozott.

OKOLICSÁNYI-KUTHY DEZSŐ dr. főorvos, április hó 23-án értékes előadásban ismertette a tuberkulózis-bacillus felfedezésének klinikai jelentőségét, a „Tüdőbeteggondozó és Gyógyintézeti Orvosok Egyesületében."

NAGYÓSZI FERENC tanácsos nejét súlyos gyomor, epekő és májbántalmak ellen sikerrel megoperálta *Ádám* tanár, de ujabban tüdőgyulladás támadta meg a gyógyuló beteget, mely állapotát sulyosbítja.

KRESZ KÁROLY dr., a TEBE vezérigazgatója május 3-án Berlinbe tart előadást a középeurópai gazdasági helyzetről.

KLEMM ÁRPÁD pápai gróf, a székesfővárosi házinyomda főtitkára, szűk baráti körben április hó 28-án ünnepelte meg 40. születésnapját. Az ünnepeltet elsőnek dr. *Divényi* Károly v. főv. bizottsági tag üdvözölte kiemelve eddigi közéleti, egyházközségi és koritatív munkálkodása értékét, mely őt a budai közélet első sorába emelte.

ÖTÖMÖSY ZÉNÓ dr., ügyvéd, intim borgazda estjén, április hó 29-én a Pénteki Borgazda Társaságban felszólalt dr. *Finaczy* Béla min. tan., *Kozma* Jenő dr., országy. képv. és zilahi *Kiss* Jenő dr.

PUSKÁS TIVADAR dr., a Magyar-Bolgár Bizottság főtitkára, az Erdélyi Férfiak Egyesületében V., Vilmos cs. ut 22. I. 2., május 4-én, szerdán este 6 órakor előad: „Magyarország és a Balkán" cimen, ahol az érdeklődőket szivesen látják.

Kiseéli SZALAY ZOLTÁN dr., ügyvéd, Pestvármegye t. tiszti főügyésze, lakását és irodáját május hó 1-től kezdve *I. ker., Pauler ucca 1. I. em. 3. sz.* alá, (a Krisztina téri „Philadelphia" kávéház épületébe) helyezte át. Telefon: Aut. 509—27.

Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból

Tardieu szerepe a békekonferencián Jegyzőkönyvi részletek, gyorsirói feljegyzések

IV. folytatás

Sir Crowe: Javasolja, hogy egész Bukovina csatlakozzék Romániához, bár megengedi, hogy az északnyugati rész egészen ukrán. A közlekedési eszközök azonban Romániához vonzzák. Az etnografiai (!) alapon megvont határok tönkretennék az országot. Az ukrán elem kulturilag alatta (?) van a románnak.

Laroche: Hozzájárul e felfogáshoz.

Seymour: Elővigyázattal kell eljárni. Az északnyugati részen természetes határok vannak, amelyek összeesnek az etnikai határokkal és gazdasági tekintetben sem hátrányosak. Mintegy 100—150.000 ukrán van, akik Galiciához vonzódnak. Ezt a határvonalat javasolja.

Leeper: A bukovinai irredentista mozgalom nagyon kevéssé volt kifejlődve. Az ideiglenes kormány kikiáltása három héttel, vagy egy hónappal a román megszállás után történt. A nemzetgyűlés, Bratianu nyilatkozata szerint is csak ötnyolcadát foglalta magába a népességnek, azaz a tartomány nem ruthén részét. Méltányolja az amerikai megbizott által ellenvetéseket, de azt hiszi, hogy a népesség e részének is érdeke, hogy Romániához csatoltassék.

Sir Crowe: Fenntartja indítványát.

Vantelli: Támogatja az indítványt. A román kormány lemond 100.000 románról, kik ukrán területen (Podoliában) laknak. Ez a tömeg románság Ukrániában jelentékenyebb arányt képvisel, mint Romániában a bekebelezett ruthénség.

Laroche: Összehasonlítja ezt a megoldást azzal, amelyet a Bánságban kell követni, amikor nem szabad szem elől téveszteni, hogy vannak románok Szerbiában is.

Erdély és a békekonferencia.
Az 1921. február 11-iki ülés 2. sz. jegyzőkönyve.

Elnök: Tardieu.

Sir Crowe: A bizottság teljesen egyetértett Beszarábiára vonatkozóan, de a bukovinai kérdést mindaddig függőben hagyta az Egyesült Államok képviselőjének aggodalmai miatt, míg az összes román határok felett való vita be nem végződik.

A bizottság áttér az erdélyi kérdés megvizsgálására. Felolvassák a román emlékiratnak Erdélyre vonatkozó 7. és 10. pontjait.

Seymour: Kétségbevonja a magyar hivatalos adatokat. Sőt a magyar Erdélyt is román jelegűnek tartja, kivéve a Székelyföldet. Azt javasolja, hogy adják oda Romániának az egész Erdélyt, sőt e terület határszélein kivül is még egy román övet is.

Sir Crowe és *Martino* elfogadják e szempontot.

Vantelli gról: Amennyire lehetséges, szilárd és természetes határvonalat kell megállapitani. Ilyen kettő van: a Tisza, vagy az erdélyi felföld széle. Ez utóbbi azonban, mint Conréne térképe bizonyítja, csak adminisztratív határ. Miután az ethnographiai határ nem esik össze a földrajzi határral, a Románia által kért határ méltányos. E határvonal azonban Aradmegyén kivül, amely tiszta román, Csanádnak és Békésnek majdnem egészben magyarságát foglalja magában. Valóban Draghiescu brosurája szerint is ezen a vidéken csak 13.761 román lakik. A másik két északi megyében: Biharban és Szatmárban a népességnek körülbelül fele román.

Laroche: konstatálja, hogy ezek az adatok megegyeznek a francia adatokkal. A románok által követett határ magába foglalna egy olyan terület sávot, amely majdnem kizárólagosan magyar, ellenben az olasz megbízott által javasolt határvonal majdnem teljesen összeesik az ethnikai határral. A székelyekre vonatkozó román statisztikai adatok nem megbízhatók. Ennek a nyelvszigetnek azonban feltétlenül a környező román tömegek sorában kell osztoznia. A szász telepek hajlanak az annexiára. Elismeri, hogy Nagyvárad magyar, de nem lehet elvenni Romániától, mert fontos közlekedési középpont és románoktól van körülvéve. A francia. bizottság nem fogadhatja el a román határvonalat, mert az elvenné a délkeletről délnyugat felé haladó vasutvonalat, amely magyar többségű területen megy át s ily módon megfosztaná Magyarországot az ebben az irányban haladó közlekedési vonaltól. Azt kivánja azonban, hogy adják oda Romániának a Szatmárnémeti—Nagyvárad—Makói vonalat, bár ez több ponton metszi az ethnikai határt. Gazdasági okok követelik ezt.

Seymour (Amerika): Mind a két vonalat Magyarországnak kell adni.

Tardieu: Ez tiszta román területektől fosztaná meg Romániát és neki hiányzanék a hegyek lábánál a vasuti vonal, ami őt stratégiai szempontból nagyon nehéz helyzetbe hozhatná.

Seymour: Az amerikai bizottság azt kivánja, hogy a stratégiai szempontok figyelmen kivül hagyassanak.

Laroche: Ha Romániának Észak és Dél felől védekeznie kell, erre a vonalra szüksége van. Az a határ, amely e vasutvonalat is magában foglalná, nem csatolna jelentékenyebb számú magyart Romániához.

Leeper: Az olasz álláspontot kell elfogadni. Aradot és Nagyváradot Romániának kell adni.

Tardieu: Ezt az utolsó álláspontot elfogadja.

Laroche: A románokat gazdaságilag előnyösebb helyzetbe kell hozni, mint a magyarokat. A magyarok a maguk sikterületén könnyen építhetnek vasutakat. Az erdélyi termények ezentul nem Nyugatra, Budapest felé fognak menni és nem is keletre, a román piacokra, melynek nincs rájuk szüksége, hanem délfelé, a Dunához.

(A bizottság végül elhatározza, hogy jelentésében a térképen feltünteti a javanulmányozni lehessen az etnográfiai és gazdasági viszonyokra való visszahatásukat.) **(r. r.)**

ACHMED SEDDIF bej alexandriai főpolgármester, Ripka Ferenc főpolgármester meghivására feleségével május 9-én Velencéből Budapestre érkezik és hat napig itt marad, hogy megismerje Budapest fürdővárost és meglátogassa a Nemzetközi Vásárt.

DOBROSZLÁV PÉTER dr., ügyvéd, a Nemzeti Szövetség magyar-bolgár bizottságának alelnöke „Magyarország és Bulgária a Duna kérdésben" cimen érdekes előadást tartott április hó 27-én este.

RAVASZ cukrász ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.

KEDVEZMÉNY
OLVASÓINKNAK!

A májusi költözködés alkalmából kedvezményt nyujt a *Budai Napló* előfizetőinek és olvasóinak. A Budai Napló felmutatása esetén a költözködési költségeinek 15. méltányos esetekben 20%-át engedi el:

KOVÁTS LÁSZLÓ

budai teher és személy nagyfuvarozó költöztető, butorszállitási és autó-vállalata, **I. Maros ucca 29.** — Telefon: 50—8—59. A kiadóhivatal is átveszi a rendeléseket.

Kedves zene minden este a
Császárfürdő éttermében

A Tabánon, a Brandics-féle vendéglő nagytermében nagyszámban látogatott gyűlést rendezett az „Egységes Községi Polgári Párt ottani szervezete. A gyűlést *Szombathy* Kálmán I. választókerületi pártelnök nyitotta meg. Hosszabb beszédben ismertette a küszöbön álló községi választásokkal összefüggő eseményeket. Utána dr. *Krivoss* Árpád mondott beszámolót és adott további programot. Felszólaltak még *Máthé* István és *Tóth* Gábor bizottsági tagok, *Kovács* Károly a munkásosztály elnöke, *Baum* Károly főtitkár, *Tóth* István az iparosság nevében, dr. *Nagy* Sándor az ifjúsági csoport vezetője és *Rebenyák* István a hadirokkantak elnöke, akik mindannyian a polgári párt iránti hűségre és kitartásra hívták fel a lelkes hallgatóság figyelmét.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

LEGJOBB TŐKEBEFEKTETÉS
A Horthy Miklós-út 75. ház Szövetkezet tehermentes
öröklakásai
Délkeleti fekvésű, modern, Ia kivitelű 1—2—4 szobás, hallos, lakásonkénti központi fűtéssel, azonkivül garszonlakások és üzlethelyiségek. Felvilágositás és jegyzés **Budapesti Épitő Szövetkezet,** Budapest, V., Nádor-utca 20.

Magánkölcsönt folyósit
mezőgazdasági ingatlanokra (földbirtokra) első helyi betáblázás mellett kedvező feltételekkel. Cím a kiadóhivatalban. Tel: 50—2—96.

Kakas kapu

volt a neve annak a kapunak, amely a Főutca Pálffy-téri torkolatánál a torony alatt, a vár régi sáncfalán a Kakasbástyán át utat engedve Észak felé. Ennek emlékére nevezte el új vendéglőjét *Román* János volt józsefvárosi jónevű vendéglős, aki most Budára költözve a régi „Pálffy" helyen nyitott művészi berendezésű sörcsarnokot és éttermet. Ezen a helyen, ahol most ez a modern, új vendéglő megnyilt, emberemlékezet óta vendéglő volt. A mai palota helyén nagy sörcsarnok volt. Kovacsics volt benne az utolsó vendéglős. Az új palotában nyilt meg a „Pálffy vendéglő," ahol annak tulajdonosa nagy népszerűségre tett szert és bérlete lejártával saját házába nyitott borházat. A gazdasági rossz viszonyok miatt egy ideig üresen állott a helyiség és kedves feltünést keltett, amikor megjelentek az ujból megnyitott helyiségben a művészek és mesterek hogy megindítsák az ujjáalakitás munkáját. Lázas munka folyt a nagy heyiség minden zugában. Minden falon freskók készültek, mindannyi a szomszédos telepekkel kapcsolatosan. Ide került gróf Pálffy János nádor és hadvezér képe, akiről a teret elnevezték, oda Jedlik Ányos a dinamómotor magyar feltalálója. Az egyik falon van Szentendre tájképe, mert innen indul oda a HÉV, a másik falon a régi Kakas kapu képe, tetején a kakassal és hátul a Királyfürdővel. Ott vannak az akkori hires budai céhek cimerei, mind csupa kedves, szép dolog. A vendéglő április hó 30-án „telt házal" nyilt meg és ahogy ott találtak ételt és italt, bizonyosan gyakran lesz telt háza.

Bélrenyheség, székrekedés
kiindulópontja számtalan súlyos betegségnek és különösen veszélyes a vértolulásban, az aranyér, érelmeszesedés és sérvben szenvedőknél. Ezen esetekben felbecsülhetetlen, nagyszerű szolgálatokat tesz a **Hunyadi János** természetes keserűvíznek rendszeres használata. A **Hunyadi János** keserűvíz biztosan és enyhén hat, szabályozza a bélműködést, a vérkeringést és erősíti szervezetünket. Idejekorán használva, sok súlyos betegségnek vehetjük elejét s hosszabbítjuk meg ezáltal életünket. (43)

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

Négyszobás öröklakás eladó. I. Horthy Miklós út 57. magasföldszint, napos fekvésű. Bővebbet a kiadóban.

A Szénatéri-piac ügye.

A városházán az illetékes körőket élénken foglalkoztatja a Széna-téri piac rendezésének ügye. A kérdést minden oldalról megfontolás tárgyává teszik s a hangulat az, hogy a mai viszonyok közt csakugyan nem lehet a piaci kereskedőket válságba juttatni, amikor helyzetük már amúgy is nagyon súlyos. A piaci kereskedők több mérvadó személyiségnél tisztelegtek a napokban és mindenütt azt a biztató választ kapták, hogy kivánságaikat méltányolni fogják. Ugy értesülünk, hogy már legközelebb rendelet jelenik meg, mely az úgynevezett igazolványos, nem állandó árusoknak megtiltja az áru kirakódását. Legfőbb ideje, hogy ez megtörténjék.

VÁRKERT KIOSZK
Deák Sándor
I., YBL MIKLÓS-TÉR 9
május 1-től
naponta
KATONAZENE
Hideg, meleg ételek
Polgári árak.

Régi márványsirkövek
ujjáfaragva és csiszolva
a forgalmiár feléért!
Uj fekete és szürke
gránitsirkövek
gyári árban, igen olcsón
Szabó és Zanotti
X., Kőbányai-út 43 b. Tel. J 404-33
Villamosmegálló az Északi főműhelynél

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest székesfőváros „Gyermekfelruházási, Csecsemőkelengye, Étkezési Akció, valamint az Anya- és Csecsemővédő Intézetek" részére szükséges **különféle textilanyagok, gummipelenka és lábbeli szállitására** nyivános irásbeli versenytárgyalást hirdetek.

Az áru szállitására vonatkozólag a polgármesteri IX. (közjótékonysági és szociálpolitikai) ügyosztály által kibocsátandó „Ajánlati és szállitási feltételek", továbbá a székesfővárosi „Háziipari Foglalkoztató"-ban (VIII., Dologház-utca 3. szám alatt) megtekinthető mintadarabok az irányadók.

Csak szabályszerűen kiállított, aláirt, pecséttel lezárt, sértetlen boritékban elhelyezett és közvetlenül beadott ajánlatok vétetnek tárgyalás alá. A boritékot „A székesfőváros polgármesterének" kell cimezni és „Ajánlat a székesfővárosi Gyermekfelruházási és Csecsemőkelengye, stb. akció részére beszerzendő textil- és egyéb cikkek szállitása tárgyában" felirattal kell ellátni.

Az ajánlathoz csatolni kell a székesfővárosi Anyagvizsgáló Intézet által előzetesen bevizsgált mintát és a vizsgálati eredményt feltüntető bizonyitványt.

Az ajánlatokat a polgármesteri IX. (közjótékonysági és szociálpolitikai) ügyosztálynál (IV., Központi városháza, I. pav., I. em. 36. ajtószám alatt) **f. évi május hó 23-án (hétfőn) délelőtt 10 óráig** kell benyujtani. Az árajánlatok ugyanakkor és ugyanott fel fognak bontatni, amikor az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Szállitási ajánlatot kizárólag az ajánlati felhiváshoz csatolt ürlapon lehet tenni és azt szabályszerű cégjelzéssel kell ellátni.

Ajánlattevők ajánlatalkkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy az ürlapon felsorolt árukból kevesebbet, vagy egyáltalában nem rendelek, valamint azt is, hogy az ajánlatok közül — az ajánlott árakra való tekintet nélkül — szabadon választhassak.

Kizárólag hazai eredetű áruval lehet csak pályázni.

Az ajánlati ár olyképen adandó meg, hogy abban mindennemű költség, úgymint a 3.5% bélyegilleték, a székesfővárosi alkalmazottak segélyalapját megillető egy ezrelék részesedés és netáni egyéb költségek is bentfoglaltassanak.

Amennyiben valamely ajánlatnyertes szállitási kötelezettségének eleget nem tenne, úgy az áru az illető terhére máshonnan fog beszereztetni és a jövőben megtartandó versenytárgyalásokból egyszersmindenkorra ki fog záratni.

Az elkésetten benyujtott, okmánybélyegekkel (2 P-s állami és 2 P-s városi, mellékletek 30 meg 30 fillér) kellően fel nem szerelt, vagy nem szabályszerűen kiállított ajánlatokat figyelembe venni nem fogom.

A szállitási határidő az ajánlat elfogadása tárgyában hozott határozat kézbesitését követő naptól számitott 90 nap.

Budapest, 1932. április hó 16-án.

Budapest székesfőváros polgármestere.

GUNDEL
Bár a közterhek és üzemköltségek nem csökkentek, sőt növekedtek **mégis** lényegesen leszállitja áraiit, tekintettel az általános gazdasági viszonyokra. **mert** azt akarja, hogy régi kedves vendégeinek tömege ezidén is derüs és dondtalan órákat töltsön helyiségemben. **Csak** az árak csökkennek — a minőség nem.
Szent Gellért Szálló Éttermei
Park-Terrasza. Polgári vendéglője.
Debreceni **Kiss Béla** a délutáni és esti táncnál **Erdélyi Patat Leó** jazza.
Állatkerti vendéglőjeben katonazene.
Zenés villásraggeli a Park-terraszon és a ligetben.

„Gyermekmérleg kölcsönzés"
havi P. 3.-ért
KERPEL „SZENT ISTVÁN" GYÓGYSZERTÁRA
MARGIT KÖRUT 38 TELEFON 15-6-19

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

A megnyomoritott kis ember!

Nagy megrökönyödéssel fogadták az adósok és kisintézetek a hitelrendeletet. A m. kir. Minisztérium 2230—1932 M. E. szám alatt a *Hitelügyi Tanács* legujabb kamat intézkedéseit tartalmazza, azzal a kifejezett céllal, hogy megvédik az adósokat a kuzsorázástól és *különösen* segitsenek a kisemberek gondjain.

A kis emberek és egyáltalán az adós, mint a mai nemzetgazdászok és a kapitalista világrend ambiciózus szakértői mondják, magasabb gabona és földárak mellett vették fel a kölcsönöket és szerintük *a legszörnyűbb igazságtalanság, hogy a fedezetül adott érték áresése ellenére az uzsorás hitelező (?) a kölcsön adott tőkét teljes egészében akarja megkapni.*

A hitelező nagyobb részben bank, vagy takarékpénztár, melynek saját bankó gyára van, ennélfogva jogtalan az a kivánság, hogy a kihelyezett összegeket, amelyekért pláne még kamatot is szedett, teljes egészében visszakövetelje. Hiszen az évek óta takarékosságra ösztönzött betevők pénzét rámába foglalva odahaza tartotta és igy semmi sem áll útjában annak, hogy a kihelyezett tőkékből engedjen, miután a takarékosságra buzdított betevők pénze amúgy sem szerepel a kihelyezett tőkék között. *A hitelintézet egyik oldalról játszva engedhetne a követeléséből a másik oldalon pedig még könnyebben visszafizethetné a betétesek összes betéteit. (?)*

Maga a hitelügyi rendelet a legnagyobb gondossággal áll a kis emberek védelmére, mert az uj kamatok megállapításánál gondolt arra, hogy a kis embereket kiszolgáló III-ik Kuriabeli pénzintézetek a jövőben ne keressenek a kis embereken. Ha pedig a nekik lehetővé tett kamatkülönbözetből a 25%-kal felemelt társulati adót ki tudják fizetni, akkor eleget tettek gazdasági kötelezettségüknek. A dologi és személyi regiet meg fedezzék úgy, ahogyan tudják, hiszen a multban volt alkalmuk keresni eleget.

A hitelügyi rendelet a III.-ik Kuriabeli intézetek részére az általa igénybe vett hitelek után 7½% és 8%-ban állapitja meg a kamatot, tehát 1.75% marge-ot engedélyez ezeknél a tételeknél. A betéteknél már 2.75% ez a kereset úgy, hogy átlagosan a betéteken és igénybe vett hiteleken az össz kereseti lehetőség 2.25%-ban van maximálva. Ebből a 2.25%-ból kell a ma cca 1½%-ig menő adó terheket a cca 1%-ot kitevő dologi kiadásokat és a személyi kiadásokat fedezni, amely feltétlenül ambicionálni fogja a III. Kuriabeli intézeteket arra, hogy ezt a zsiros üzletet továbbra is folytassák! Nem is szólva itt arról az igazán mindent megértő elgondolásról, hogy a detailista III.-ik Kuriabeli intézetek részére engedélyezett 2.25% összkeresettel szemben az engrosszistáknak 3.25%-os kereseti lehetőséget nyujt a rendelet és igy senki sem vitathatja, hogy az igazságnak kifogástalanul elég tétetett.

Mi lesz ezek után a boldog kis emberrel, akinek a régi adóssága után, ha tud, hát kevesebbet kell fizetnie, de ha pl. exisztenciát akar alapitani, vagy az éhenhalástól akarja megmenteni a családját, hitelhez a felsoroltak következtében nem jut, mert azoknak a szerveknek, amelyek kizárólagosan az ő hiteligényük kielégítésével foglalkoztak, lehetetlenné tették, hogy eddigi tevékenységüket a legkisebb mértékben is folytassák. A III.-ik Kuriabeli intézetek ezerszámra toborozták a kisembereket a kapitalizmus hiveinek és a szentséges magán tulajdon őreinek. Most ez a folyamat nemcsak, hogy megállt, hanem a nehéz gazdasági viszonyok miatt a kis emberek tömegei elveszitik megszerzett vagyonkájukat, miután annak megtartásához segédkezet kapni nem tudnak.

A kis emberek köszönjék meg hálásan a *Hitelügyi Tanácsnak*, hogy *megsegitette* őket és kérjék tőle azt is, hogy ha már *segitett* rajtuk, mondja meg azt is, hogy az okvetlen kielégitendő hitelszükségleteikre hol szerezzenek pénzt?

r. r.

Az Óbuda—Ujlaki Takarékpénztár ápr. 288-án tartotta meg, közgyülését *Radványszky* Antal báró elnöklete alatt, a közgyülés egyhangúlag elfogadta az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentését és elismerését fejezte ki a szakszerű vezetésért *Friedländer* Jenő ügyvezetőigazgatónak, aki a mai gazdasági viszonyok mellett is szép eredményt produkált. A takarékpénztár 260.000 pengős betétállománya mellett 270.000 pengő visszleszámitolási hitelt vett igénybe. Az 5800 pengőt kitevő tiszta nyereségből részvényenkint 2 pengő kerül kifizetésre.

A Magyar Pamutipar Rt. igazgatósága április 22-én tartott ülésén elhatározta, hogy a közgyülésnek javasolni fogja 740.165.89 P nyereségből 428.916,06 P értékcsökkenési leirás után részvényenkint 3.— P (tavaly 3.—) osztaléknak 1932. május 4-től kezdve való kifizetését. A szelvények a *Hitelbank* budapesti pénztáránál kerülnek beváltásra.

A „Szikra" Magyar Gyújtógyárak Rt. igazgatósága a társaság ezévi rendes közgyülését május 10-re hivta egybe. *A mérleg 387.360 P tiszta nyereséggel zárult*, mely összegből az „A" sorozatu részvények után, mint az előző évben, 12 P osztalék kerül kifizetésre. Ugyanaznap tartja rendes közgyülését a *Magyar Általános Gyufaipari Rt. is.* E társaság tiszta nyeresége 141.444.11 P, melyből részvényenkint — az előző évihez hasonlóan — 10 P osztalék kerül kifizetésre.

A Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt. az 1930. évben elszenvedett 869.018 pengő veszteség fedezésére az előző évből fennmaradt nyereségáthozat és a tőketartalékból — a közgyülés jóváhagyása után — 800.000 pengőt szán, úgy, hogy a veszteség ezáltal 752 pengőre csökken. Az 1931-ben elért kedvező mérleg már 13.014 pengő nyereségről ad számot. A 8.200.000 pengő saját tőkét reprezentáló vállalat üzletmenete, a financiák ilyetén rendezése után, annál optimisztikusabb eredményekre enged következtetni, mert még a mostani rossz konjunktúrában is 2,961.736 pengő volt a bruttó gyártási jövedelem, ami *Fuchs* Leó elnök és *Szász* Ernő vezérigazgató érdeme.

A Felten és Guilleaume Kábel-, Sodrony- és Sodronykötélgyár Rt. április 23-án tartotta évi rendes közgyülését. Az elmult évben közel 1.6 millió nyers haszna volt a vállalatnak, *kimutatott tisza nyeresége pedig 494.654 pengő.* Nyersanyagait és árukészleteit alig 275.000 pengővel vette fel mérlegébe a vállalat, viszont kinnlevőségei megközeitik a 6 millió pengőt, amellyel szemben a hitelezők követelése mindössze 3 millió.

A Schwartzer Szanatórium Rt. ápr. hó 24-én tartotta közgyülését, amelyen az igazgatóság beszámolt az európai hirnevü gyógyintézet üzletévének nyereséges mérlegéről. Az intézet bevétele gyógy- és tápdíjakból 538.299 pengő ami tanujele annak, hogy az idegbetegek gondozása és gyógyitása terén elért sikerei biztositották a *Schwartzer* állandó látogatottságát.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL AZ UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

A „Nagybátony-Ujlaki" Egyesült Iparmüvek Rt. igazgatósága megállapitotta az 1931. üzeltévre vonatkozó zárszámadásokat, melyek szerint *a tiszta nyereség* az előző évi áthozattal együtt *493.531 pengő és 83 fillér.* Az 1932. évi május 19-ére egybehivandó közgyülésnek az igazgatóság azt a javaslatot teszi, hogy a nyereségből az előző évivel azonos osztalék, vagyis részvényenkint 1.50 pengő kerüljön kifizetésre. Az igazgatóság egyben nagy sajnálattal vette tudomásul dr. ujlaki *Müller* Pál vezérigazgatóhelyettes elhatározását, hogy eddig viselt állásáról lemond. A vállalat azonban abból a célból, hogy dr. Müller Pál értékes munkásságát a maga számára jövőre is biztositsa, vele olyanértelmü megállapodást létesitett, mely szerint mint a vállalat müszaki tanácsadója és egyben az igazgatóságnak és a végrehajtóbizottságnak tagja, nagy szaktudását és képességeit ezentúl is a vállalat rendelkezésére bocsátja.

A Magyar Gyümölcstermelők Országos Szövetkezetét *Gyömörey* György főispán elnöklésével megalakitották. Az uj szervezetnek az a célja, hogy központilag irányitsa a termelést, értékesitést és a növényvédelmet. Alelnökké *Gyömörey* György főispánt, *Szluha* Dénes földbirtokost és *Sternád* István, a Magyar Mezőgazdasági Társaság ügyvezetőelnökét, igazgatóvá Török Gáspár földbirtokost, jogtanácsossá pedig *Lányi* Márton dr. országgyülési képviselőt választották meg.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Ház és kert

A méhek is pénzt hoznak

A budai hegyvidék gyümölcstermelésének fejlesztése érdekében rendkivül nagy fontossággal birna, ha a méhészet terjesztése érdekében, a már karolnák fel az érdekeltek, röviden, ha a budai hegyvidéken a méhészetek elszaporodnának. Van ugyan a budai hegyvidéken néhány régi méhész — közöttük szerény magam is — akik teljes buzgósággal és lelkesedéssel üzik ezt a nemes meterséget, ámde ahhoz, hogy apostoloskodjanak a méhésze tterjesztése érdekében, a már meglévő méhészetek tulajdonosai nem igen érnek rá. A „Budai Napló", mint a hegyvidék érdekeinek lelkes szószólója, bizonyára szivesen foglalkozik a méhészetek terjesztésével és ebből a szempontból első nagyfontosságú lépésnek azt tartom, hogy a méhészetet a „Budai Napló" útján propagáljuk. Hangsulyozom, hogy amennyiben sikerülne 15—20 érdeklődőt szerezni, a Földmüvelésügyi minisztérium méhészeti osztálya minden valószinűség szerint rendezne a budai hegyvidéken gyakorlati méhészeti tanfolyamot. Én a magam részéről zugligeti méhészetemet a tanfolyam céljára szivesen bocsátom rendelkezésre.

A Budai Napló régi hive:

Dr. Zerkovitz Imre.

Gyógynövényeket termeljünk! Budán igen sokan nemcsak ház, nyaraló, weekend-házak, de telektulajdonosok is, anélkül, hogy a területükön, bármily kicsiny legyen az, termeljenek valami olyan növényt, amelynek termésével apaszthatnánk a háztartások deficitjét. A legparányibb területen is lehet *gyógynövényeket* termelni, részben magról, részben dugványról, amelynek nagy és biztos jövedelmet biztositanak, kevés munka és tőkebefektetéssel. Szivesen nyujt felvilágositást és a gyógynövényeket legmagasabb készpénz áron átveszi Buda 150 év óta fennálló gyógynövénynagykereskedője: *Weiss Nándor*, I. Városmajor utca 13.

A kivitelre kerülő alma tömege Ausztráliában az elkövetkező szezonban a következő mennyiségre tehető: Tasmánia 2,750.000 láda, Dél-Ausztrália 500.000 láda, Nyugat-Ausztrália 350.000 láda, Viktória 200.000 láda, összesen 3,800.000 láda, a tavalyi szezonban exportált 3,250.000 ládával szemben. Uj Seeland előreláthatólag 1,250.000 ládát fog exportálni tudni. Hol marad ettől a magyar, főleg *budai* gyümölcs, mely jobb és izesebb?

A korompenész, a pajzstetvek és levéltetvek jelenlétének következménye. Ezek az állatok fényes, ragadós, oldott cukorszerű váladékot, *mézharmatot* ürítenek ki, amely a levelek, gallyak és hajtások felületét belepi. E váladékban a korompenész gomba kiválóan kedvező tenyészviszonyokat talál, megtelepszik és továbbfejlődik. A levéltetvek és pajzstetvek ellen kell tehát védekeznünk.

A majorannát a háztartásban fűszerként használjuk. E 30—40 cm. magas ajakosvirágú növény Keleten és Északafrikában honos. Kerti termesztésre áprilisban langyoságyba vetendő. A kikelt növényeket fokozatosan levegőhöz szoktatjuk, még május folyamán szabadba ültetjük ki. Nyári gondozása néhányszori öntözésből és rendszeres kapálásból áll. Zöldje virágos állapotban vágva, csomóbakötve szárítandó. Gyógyteát is főznek belőle.

Öröklakásos társasház épül

a Gellérthegy alatt, a Karolina-út sarkán, valamint a Lágymányosi és Kende-utcák sarkán és egy társasvilla a Tündérlaki mélyút és Szirtes-utca sarkán. Kényelmes alaprajzi elrendezésü déli, keleti és nyugati fekvésü utcai lakások. Olcsó árak. Minden lakás telekkönyvi tulajdon. **ÉRDEKLŐDNI LEHET** az épitő: Pittel és Brauswetter rt.-nál, Bulyovszky-utca 12. Telefon 19—1—29 és **Dr. Kerner Imre ügyvédi irodájában V., Kálmán-utca 21., II. 17. Telefon: 27—6—16.**

Nyaralás

BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96

3 soros hirdetés **kétszer 1** pengő minden további sor 20 fillér

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—11.*

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Téli-nyári lakásra alkalmas verőfényes butorozott szoba albérletbe kiadó. Villamos megálló mellett, fürdőszoba használattal. Havi bér 35 pengő.

Telek

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Uj telekparcellázás
Gárdonyfüreden
villasorok mentén, közvetlen a Velencei-tó mellett, legszebb kilátással a tavat határoló Vértes-hegységre. Talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 4-től
24 havi részletfizetésre. Gárdonyfüredet nyaralók és kirándulók ezrei, szép villasorai már eddig is divatos fürdőhellyé és nyaralóhellyé avatták.
LEGOLCSÓBB HÁZHELY-PARCELLÁZÁS
Baracska-Pettend telepen
vasútvonal két oldalán, balatoni müút mellett, kitünő minőségü, talajvízmentes
házhelyek □-ölenkint P 1.20-tól
havi 10 pengős részletre.
Velencei tó vasúton, autóbusszal 12 perc. A Velencei tó a viziélet minden örömét nyujtja nyári, téli sportkedvelőknek. Strandfürdő, csónakázás, vitorlázás, vizi vadászat és halászat, korcsolyázás, jégvitorla, a Vértes-hegy lankás oldalán síelés.
Ingyen fütött autóbuszjárat
Baracska-Pettendre, Gárdonyfüredre és vissza vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9, délután 2, minden csütörtökön és szombaton délután 2 órakor előzetesen bejelentett csoportok részére bármely időben. *Gyülekezés:* kedvezőtlen időben is a városi irodában: I., Horthy Miklós körtér 3b. I. 6. Tel.: 694-33.
RÉSZLETES PROSPEKTUST KIVÁNATRA INGYEN KÜLDÜNK.

Budaörsi út elején, a 27-es villamos megállónál levő **TELKEMET** 265 négyszögöl, összes közművekkel, kiépített villasorban 16.000 P-ért, kényelmes fizetési feltételekkel **sürgősen eladom.** Telefon **242—50.**

Kis Svábhegy alján fogaskerekű vasut mellett 750 négyszögöl, befásított telek eladó. Felvilágositás: Istenhegyi dülő 9920 Egressy Péternél, vagy telefonon: 51—6—08.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér-u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörű villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.

Ház

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

VIRÁGOS BUDA
VIRÁGOSKERTJEIT TERVEZI
TÁBORI JÁNOS
KERTÉPITŐ
I., ÉRD-ÚT 18. SZ.

3-4 szobás- **VILLÁKAT**
építünk **eladásra,** a meglévőkhöz hasonló kottage-rendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11 Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

Lakás

1 és 2 szobás
GARSONLAKÁS DÉLI FEKVÉSŰ **VILLÁBAN**
központi fütéssel
Augusztus 1.-re kiadó.
MARCZIBÁNYI-TÉR 9.
Telefon: 136-94.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos,* erkélyes lakások *1600,* négyszobás *2700* P-től, *teljes komforttal,* központi fütéssel, anélkül. Telefon: 69—4—40.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Svábhegyen, I. Költő-u. 20 sz. alatt 1—2 szoba konyha, szép kerttel, üricsaládnak saisonra kiadó, méltányos bérösszegért.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Pasaréti-út
legelején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **kétlakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54.

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek müszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

VILLANY ÉS RÁDIÓ SZAKÜZLET
RÁDIÓ ANTIQUÁRIUM
Legszakszerübb munkákat a legelőnyösebb árak mellett végzi
TURZSÓK JÓZSEF és TRS villanyszerelő, I. GREGUS-U 8 Telefon: 510-29

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Vörös salak
az ideális burkolóanyag kerti útak, tenniszpályák részére.
Szállitja: Salakkereskedelmi és Szállitási Vállalat
VII., Dohány-u. 59 Tel.: 42-8-64.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdában. Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Nyomdáért felel: Mészáros József.

XXIX. évf. 1083. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. MÁJUS 22.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Csőd előtt áll

a társadalom polgári tagoltságra épitett rendje. Csőd elé vitte a szocializmus természetellenes fejlődése, mely a félművelt munkásság osztályuralmára törekszik a mai társadalmi rend többi osztályának rovására és sérelmére.

A polgári rendnek gazdasági rendszerét is ez borította fel és hiábavaló minden tanácskozás addig, amíg Európa legnagyobb állama minden jövedelmét arra fordítja, hogy a polgári renden élő többi ország belső rendjét megbontsa, felrobbantsa, vezető államférfiát megfélemlítse, elpusztítsa, — addig a bomlás meg nem áll és folyton közelebb kerül a csődhöz a polgári társadalom.

Az orosz világbirodalmat a világ társadalmából kikapcsolni nem lehet. Ott és akkor jelentkezik, amikor és ahol akar. Most fát vet a világpiacra, amelyet százezer kisbirtokos paraszt feláldozásával, ingyenes munkaerővel termelt ki Szibéria végtelen erdeiből, — majd felborítja a spanyol királyi trónust, hogy ugyanakkor tömeges testvérgyilkosságba kergesse a szélső Kelet turáni népeit.

Az utolsó öt év minden politikai gyilkos merénylete ennek a tévúton fejlődő szociálizmusnak a bűne. Örökös feszültségben tart minden ideget, bizonytalanná teszi a mult minden értékét, anélkül, hogy új értékeket tudna beállítani. Erkölcsi értékei nincsenek, mert minden eszközt jónak vél a polgári rend megbontására. Ha nálunk a nincstelen munkásság nevében támadják a polgármestert a városi autó használatáért, — a szomszéd Bécsben minden fémrészében ezüstből alkotott, millókat érő autót állít saját soraiból feltolt polgármesterének. Az egymásnak ellentmondó proletár szélsőségek ezek, amelyek felörlik a polgári rendet anélkül, hogy jobb világrendet teremtenének.

Ma csak két tábor áll egymással szemben, csak két zászló leng felettünk: — a vörös és a nemzeti színű.

Lehet, hogy a nemzeti társadalom kitermeli magából azt a lángeszű hadvezért, aki visszahódítja Oroszországot a polgári uralomnak, — lehet, hogy megszületik az új glóriával övezett Megváltó, aki ismét kétezer esztendőre veti meg az új társadalmi rend alapjait és biztosítja ezzel az emberi kultura fejlődését.

Ennek a két tábornak az elkeseredett harca elkerülhetetlen és a viaskodás a jövőért folyni fog az egész vonalon, az élet minden megnyilatkozásában. Minden feladott pozició az ellenfelet erősíti. Ezt azonban csak az osztályharcra szervezett szociálisták veszik komolyan.

A polgári társadalom, mely siránkozva panaszolja, hogy fiait nem tudja elhelyezni, leányait emiatt nem képes férjhez adni, — ez a polgári társadalom a mult évi községi választások alkalmával száz és százszámra nem vette ki a maga szavazólapját, nem követelte az eladminisztrált választói jogosultságát, s ezzel előmozdította a saját társadalmi rendje ellenségeinek a térfoglalását a városházán, akik oda nem a polgári rend fiait helyezik el.

A Polgári Egység Pártját nem a saját érdekei megvédésére alkotta meg nyolc év előtt Ripka Ferenc, a pártvezetés ezer gondját, baját nem azért vállalta Kozma Jenő, hogy ezzel a polgári közönnyel küzdjön, — hanem azért, hogy a munkás szakszervezetekkel szemben szervezett táborba, a polgári egység táborába tömörítse azokat, akik hisznek egy hazában, hisznek egy Istenben és hisznek az örök igazságban, akinek ez a hite erőt ad a küzdelemhez, amellyel a polgári rendet kell megvédeniök, ha másért nem, hogy a fiaik kenyérhez jussanak.

A polgári egység táborának éppen az egységét bontja minden olyan tagozódás, mely akár felekezeti, akár nemzetiségi alapon egymás közt is harcoló csoportokat alkot, mert a pártokra szakadó polgári táborral szemben — tercium gaudet! — örvend a vörös lobogó alatt szervezett egységben felvonuló tábor. Ebben a torzsalkodásban is kihull a kenyér a vitázó polgárság kezéből.

Ezeket a gondolatokat kelti a küszöbön álló választás, amely ismét megbotolhat a polgári közönyben, párt uralmi kérdésekké lekicsinyült felekezeti kérdésekben.

Ma még a polgári nagy egység tartja kezében az ország és a nemzet sorsát. A gazdasági világrend azonban napról-napra fergetegesebb módon gördül le a lejtőn és vigyázzon minden polgár, hogy ez a félelmetesen növekvő, gördülő lavina el ne temesse a polgári rendet — orosz mintára.

Viraág Béla.

Felnőtt gyermekek játéka

Leszerelés, — jóvátétel!?

Irta: Dr. Vákár P. Arthur

Ujból, Isten tudja hányadszor ujból, aktuális Genf, Lausanne és a többi... Emberi aggyal meg nem érthető és számadatokkal fel nem mérhető azoknak a tanácskozásoknak száma és tartalma s azoknak a költségeknek összege, amelyeket 14 év óta felemésztett Genf, Lausanne és a többi... Ha ezeket a konferenciákat és az ezekkel járó kiadásokat statisztikusok számbavennék és kimutatásokat készítenének azokról, valóságos döbbenet fogná el az emberiséget. A világ és az emberiség a legnagyobb nehézségekkel küzd. Minden fillér, amit az államok konferenciákra vagy jóvátételekre fordítanak, közelebb hozzák a romlást és a katasztrófát, de azért rendíthetetlenül ülünk és konferenciázunk s gyermekded egykedvűséggel vitatkozunk afelett, hogy melyik állam mikor, mennyi jóvátételt fizessen? Hogy honnan, azt nem kérdezzük s hogy mit eredményez a további megterhelés, azzal nem törődünk.

A konferenciák meddőségének egyik világraszóló bizonyitéka volt a lezajlott leszerelési konferencia, amely eredménytelenül ment ugyan szét, de nem azért, hogy beismerje meddőségét, hanem,

azért, hogy az új konferenciákhoz új erőt meríthessen s hogy az új konferenciák új költségeit a gazdasági élet asztaláról elvigye s a reménytelenség területét kiszélesítse.

Leszerelés? Felnőtt emberek kisded játéka, ahol mindenik a másiktól várja a kezdeményezést és egyben a végrehajtást. A végrehajtást, de nem önmagán, hanem mindig a másikon. Leszerelni? Először tegye félre a fegyvert a másik, szereljen le a másik, majd akkor lehet beszélni, de *akkor is csak beszélni*, — a leszerelésről. Leszerelés! Felelőségterhes emberek szórakozása, amely ha nem volna tragikus, ha nem készítette volna elő a világ gazdasági katasztrófáját, — talán még megörökítésre is érdemes volna. Leszerelés és jóvátétel?! Erre az ördögiesen veszedelmes felnőttek játékára csak az állatvilágból kölcsönvett állatmesével lehet kellőleg reávilágítani. Ugyis — inkább állati, mint emberi tulajdonság a torzsalkodás, a marakodás, a véres viaskodás, tehát a magyarázatot adó képet, az állatmesékből lehet kölcsönvenni.

Leszerelési konferenciára gyültek össze az állatok. Ott voltak a különböző rendű-rangúak. A medve elnökölt. A szót vitték: a tigris, a saskeselyű és az ökör. Voltak, akik csak jelenlétükkel tisztelték meg a konferenciát s a vitatkozókat hallgatták. Gondolták, majd a többséghez csatlakoznak. A tigris, a leopárd támogató szavai mellett követelte, hogy a saskeselyű tegye le szárnyait, mert a földi halandók csak akkor lehetnek egyenlők, ha a sasnak nem lesznek szárnyai. A saskeselyű vijjogva válaszolt s szárnyait csapkodva mutatott reá a tigris és leopárd karmaira, s követelte, hogy előbb azok tegyék le veszedelmes karmaikat. Az ökör bömbölve kér szót, de alig fejezhette be mondanivalóit, máris azt követelték a korábbi szónokok, hogy ne beszéljen az ökör leszerelésről, amíg hegyes és veszedelmes szarvait le nem fürészelteti. Az elnöklő medve mosolygott és fejét himbálva valamit morgott az orra alatt s azután két lábra állva, hatalmas karjait széttárva invitálta a vitatkozókat, hogy boruljanak a keblére; hadd ölelgesse ő meg a nemes konferenciázókat.

Az állatmese szerint

ezt a leszerelési konferenciát is eredménytelenül kellett berekeszteni, mert a sas a szárnyait, a tigris a karmait, az ökör a szarvait s az elnöklő medve a medveerejét nem volt hajlandó feláldozni...

Vajjon lehet-e szó leszerelésről az emberek között, ahol a gyülölet még veszedelmesebb mértéket ölt, mint az erdők és rengetegek fenevadjai között? Leszerelés és jóvátétel egymás mellett és egymással szemben. Jóvátétel, hogy

a gazdasági élettől elvont teljesítésekkel, pénzügyi és gazdasági krizisbe romoljunk, amelynek bölcsőjénél és koporsójánál ott áll, az anarchia.

A Themse folyamban egy tizezer éves óriási szarvast és ősbölényt találtak. Az óriás szarvas és az ősbölény, tizezer év után is össze voltak gabalyodva. Verekedtek. A Themse partján verekedtek, mígnem belezuhantak a folyamba és belefulladtak. A British Museumba viszik az ősverekedőket, hogy az emberi utódok lássák a tizezer éves állati multat és okuljanak.

Mintha már az

ős sejtjeiben is gyilkoló Európa sorsa került volna napfényre az őskori letben.

Európa népei! Ne beszéljetek leszerelésről, amíg állig fegyverben vagytok, mint a Themse tizezer éves bölénye Európa népei! Ne tárgyaljatok shylocki módon jóvátételről, amíg a békeszerződések átkát nem akarjátok jóvátenni. De nem! Konferenciára hívnak. Vegyétek elő a ládafiából az utolsó garast is, mert a leszerelési és jóvátételi konferencia, a felnőtt gyermekek játéka hív s még sokszor fog szólítani, — míg emberi belátásra és öntudatra ébredünk.

A kincsetérő hévizekről

nyilatkozik **Dr. Pávai Vajna Ferenc** főgeologus, főbányatanácsos

Évtizedek, sőt évszázadok óta meglévő fürdőivel Budapest még mindig nem fürdőváros; hogy azzá legyen valahogy *általánosabbá* kell tenni a fürdőjelleget, és pedig nemcsak több és sokszor modernebb fürdők útján, ha nem olyan épitmények és intézményekkel, amelyek még ma hiányoznak. Ilyeneknek gondoljuk a gyógyulók,üdülők és szórakozni akaróknak a főváros forgatagából való, legalább részbeni kikapcsolását, bizonyos *fürdő centrumok* környékén, az ő igényeiknek megfelelő környezetben és intézményekkel, mint amilyeneket a Gellérthegy környékén terveznek. Ilyeneket kiván a Császár- és Lukácsfürdő, a Margitsziget, Rómaifürdő és Széchenyi fürdő környéke is.

Okvetlenül szükséges a **kimondottan rheuma kórház,** beillesztve a legalkalmasabb forráshoz. Modern, minden igényt kielégítő luxusintézményeken kivül a régi, vagy ujonnan épülő fürdők között a célnak megfelelő olcsó népfürdőket kell létesiteni.

Amellett a szállodák, lakóházak, középületek fütésével a thermális víznek olyan általános használatát kell meghonositani, amely már magában is únikum és fürdőváros jelleget ad Budapestnek.

Nem tudok hamarjában *hatásosabb propagandát elképzelni* a budapesti fürdőket illetőleg, mint azt, hogy Becsey Antal ideája értelmében — a dunaparti szállodák kül- és belföldi vendégei hírül viszik, miszerint Budapesten

annyi és olyan forró, a földből felbuzogó thermális viz van, hogy azzal fütik a szállodákat s ebben a melegvízben mosakodnak, fürödnek

Az utolsó bőlény

Visegrádi völgyben, árnyas erdők ölén
egykedvűen legel néhány öreg bölény.
Magányukat őrzi a hegytetőn a vár,
a tömeg meg ne lássa, óh, hogy milyen sivár
s bús az alkonya királyi őserőnek.

Oly lustán mozognak, életkedvük nincsen,
kérődznek a multon, az elveszett kincsen.
Bánatos szemüknek már nem prairi a rét
s nem nézik rengetegnek a bükkös rejtekét,
hol országuk határa tüskös drótsövény.

Prairi királyának — itt Elba szigetén
nincs születés és nincs családi esemény.
Ha nincsen szabadság, nincsen szerelmi láz.
És lett a csordákból ezer, s ezerből száz
és százból így marad az utolsó bölény.

Hiába hűs forrás, hiába zöld rét,
a fonnyadt családfát, fajuknak vénségét
nem mentheti meg már emberi tudomány.
S az utolsó bölény az utolsó mohikán
Ura elé indul, boldogabb mezőkre.

Mit is keresne itt, drótsövény világba'?
Szántson talán, mint igás rokonsága?
Ő már csak megmarad fejedelmi vadnak
s lenézi a tulkot. Csak ökrök szánthatnak
versenyben traktorral, gőgös gőzekével.

De naponta egyszer; mint tomboló orkán:
ősi „csorda-vészjel" harsog ki a torkán,
mikor felette búg Wien aeroexpresse.
Komor fejét rázva néz utána, messze, ...
amíg csak el nem tünt a csodás ércmadár...

—

...Majd lustán elhever egy kidőlt fa tövén
s vitamint kérődzik — az utolsó bölény!

Mezei Ádám.

Hogyan fogadta Mátyás Beatrixet?

Szilágyi Erzsébet kelt először útra, hogy olasz menyét fogadja, majd maga Mátyás király is megindult Budáról a vendégsereggel Székesfehérvár felé, hogy ősi szokás szerint ott várjon menyasszonyára, akivel ugyan már 1416 szept. 15-én formailag házasságot kötött.

Vasárnap, december 8-ika, volt az indulás napja. Háromezer ember ült lóra s követte királyát Székesfehérvár felé. A királlyal volt egész Magyarország, — beszélik a krónikások. Aki csak mozdulhatott: főur, köznemes, városi polgár, vagy paraszt, sietett Fehérvárra, vagy Budára, hogy emelje vagy lássa az ünnepély fényét, s megismerje a messziről jött bájos menyasszonyt, jövendő királynéját.

A következő nap reggelén már Fehérvárra érkezett a fényes csapat. Alig pihentek egy napot, sebes futár hozta hirül, hogy a menyasszony közeledik. Erre a király és kisérete a városon kivül, mintegy féimérföldnyire vonult ki, hol a menyasszony fogadására már a megelőző napon sátrakat vertek. Középütt állott a király sátra, drága posztóból, széles biborral beszegve. A sátrak előtt elterülő tért 12 drb. széles, égszinkék szőnyeggel terítették be, hogy megérkezéskor a menyasszony és kisérete, s a fogadó király és udvara azon foglalhasson helyet.

Hideg téli nap volt. A sátrak mellett óriási máglyák lobogtak már, mikor a menet megérkezett. A király könnyedén ugrott le lováról s kiséretével együtt azonnal frontot formált, hogy bármely fronton fogadhassa az érkezőket. — A királytól jobbra Ujlaki Miklós, Bosznia királya állt, a szász választó és bajor hercegek követeivel. Mellettük a pfalzi választófejedelem követe foglalt helyet, aki azután ura számára az egész mennyegzői ünnepélyt krónikába foglalta. — A király baloldalán a főurak, a püspökök s a velencei követ helyezkedtek el. A király előtt pedig a nádornak: Országh Mihálynak fia állt, a meztelen királyi kardot tartva kezében.

Alig hogy elhelyezkedett a főrangu társaság, megérkezett a menyasszony. Legelől Bánffy Miklós lépett a király elé, mint a menyasszony küldöttje s egy pompás bokrétát nyujtott át a királynak, melyről egy arany gyürű függött alá, óriási gyémánttal. A király látható örömmel fogadá el a pompás ajándékot, s szemeivel menyasszonyát keresé. Pár perc mulva ő is megérkezett. A király anyjával: Szilágyi Erzsébettel ült egy teljesen megaranyozott díszkocsin, mely belül aranynyal áttört zöld bársonnyal volt bevonva, s ugyanily szinü ülővánkosokkal ellátva. A lovak, kocsisok és fullajtárok tetőtől talpig zöld bársonyban, aranyozott gombokkal. A menyasszony kocsija után még hét fényes kocsi következett, melyeket mind a király küldött menyasszonya és kisérete hazahozatalára. Mindenik elé hat gyönyörü ménló volt fogva. Egyik elé hat tiszta fehér, másik elé hat tiszta fekete, a többi elé más, csupa egyszinü lovak. Minő látvány!... Negyvennyolc, szinszerint összeválogatott mén: kivül megaranyozott, belül drága, szines szőnyegekkel bevont kocsikkal, melyekben hófehérben ruhába öltözve, csillogva gyöngyöktől, aranytól és drágakövektől, Magyarország legszebb főrangú ifjú hölgyei foglaltak helyet! Ehhez hasonlót abban az időben s azóta sem sokat látott a világ!

Amint az első fogat megállt, a menyasszony Szilágyi Erzsébet asszonnyal együtt leszállt kocsijából s Pongrác Jánostól és Bánffy Miklóstól vezetve, a szőnyeg közepéig haladt, hol a szintén eléje siető király fogadá. Alig értek szembe egymással, Beatrix hirtelen meghajtá magát s térdre bocsátkozott: mire a király óvatosan és szeliden — amihez hasonló bájos látvány ritkán kinálkozik — felemelé őt s a legnyájasabb arccal üdvözlé. Azután jobb kezénél fogva sátorába vezeté őt. Utánuk Szilágyi Erzsébet asszony a húsz ifjú hölggyel s a Nápolyból jövő hölgyekkel: a szintén most érkezett nápolyi herceg, a menyasszony testvére, — aztán Bosznia királya, valamint a külföldi vendégek s az egyházi és világi főurak vonultak be a tágas sátorba.

Utána megindult a menet a város felé: mialatt a kiterített szöveteket nagy lárma és civakodás közt tépte darabokra a nép. Boldog volt, aki a fényes ünnep emlékéül legalább egy foszlányt szerezhetett abból a szőnyegből, mely Magyarország királyának, leendő királynéjának és nagyurainak lába nyomát őrizé.

Látványosságról már ez útra is gondoskodtak, a kor ízlése szerint. Német és cseh lovagok elhozták hazulról nehéz lovaikat, fegyverzetüket s a nemzeti szokás szerint, úton-útfélen rögtönöztek veszedelmes tornaviadalokat. Most is, mint a menet feleútra ért, egyszerre vágtatva jő a város felől Kristóf bajor herceg és egy Vilmos nevű bajor lovag. Beérve a királyt s menyasszonyát, előttük hosszú lándzsákkal összecsapnak, oly erővel, hogy nemcsak a lovagok fordulnak le lovaikról, hanem maguk a lovak is a földre zuhannak. De a rend azért pillanatnyira sem bomlott meg. Szokva voltak már akkor az ilyen veszedelmekhez. Több bosszúságot okozott a velencei követek tolakodása, kik folyvást a király és a menyasszony közelébe furakodtak megszabott helyükről.

Igy ért a menet a város kapujához, hol az egész lelkészi kar: főpapok és szerzetesek várakoztak s rövid üdvözlő beszéd után — elől vívén Szt. István király Jobbját — himnuszok éneklése közben vezették a felséges párt és kiséretét Szent István ősrégi templomába, a magyar királyok és királynék koronázó és temetkező helyére.

Ilyen nagyszerű pompával fogadta a dicsőséges, nagy király, Mátyás, az igazságos, az ő szépséges aráját Beatricet, akiről följegyezték az egykori krónikások, hogy ez a fogadtatás valósággal elragadta.

Beatrice menten tudatára ébredt annak, hogy milyen hatalmas, nagy fejedelem trónját fogja megosztani és hogy milyen lovagias nemzet királyasszonya lesz belőle, a kékegű Itália hercegkisasszonyából, kinek hódolandó, megjelentek Magyarország legkiválóbb daliái és főnemesei.

Kornai István legujabb verseiből

(„Tündér Ilona" c. sajtó alatt levő kötetéből.)

Az én kis házam

Virágos akácfa kis házam előtt, —
De nincs sima járda, göröngyös a föld,
A kapu faragott, ámde kitárt,
Nem találhatsz rajta sehol se zárt.
Van konyhám világos, éléskamarám, —
De tüz ritkán pattog, nagyon üres ám.
Ablakomban vár friss muskátli, veres, —
De szép himzett függönyt ott ne keress.
Rózsalevelével behintve szobám,
Ámde perzsa szőnyeg nincsen padlatán,
Szerény kicsi házam nem palota, —
De menyország lesz, ha belépsz oda,

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

az emberek a szállodákban és kórházakban.

Ugyanezt a célt szolgálná a költségmegtakarításon kivül az Országház, Tudományos Akadémia, a Vigadó természetes melegvízfűtése. Aki csak megfordul ott, kül- és belföldi ennek az eleven propagandának a szolgálatába volna beállítva, mert ennek a városnak a fürdői feltétlenül vonzóerővel bírnának, még a nyilvánvaló gyógyhatáson kivül is, ahol annyi és olyan forró a víz, hogy fűtenek vele, úgy lehet egész városrészeket, ahol a háztartás vize, a szállodák, lakások fürdővize is természetes gyógyvíz.

Az ilyen város párját ritkítaná és méltán nevezhetné magát fürdővárosnak.

Előrebocsátom, hogy ez a szállodákat, bérházakat, középületeket fűtő thermális víz, ha mint — hőmérsékletet vesztett — 40—45 fokos víz fürdésre is szolgál, meggyőződésem szerint a kurára szoruló fürdővendégeket már a dolog természeténél fogva nem vonhatja el a fürdőktől, de ha egy néhányat el is vonna, sokkal többet vonzana oda azokból a szállodai vendégekből és azok rokonaiból, ismerőseiből, akik saját magukon tapasztalnák a budapesti szállodákban való átutazásaik alkalmával a thermális fürdő gyógyvíz szuggesztív hatását. A dunamenti thermális vonaltól távolabb levő fővárosrészek arra alkalmas helyein megfurt magas hőmérsékletű thermális, sőt sós víz, a ma még ott hiányzó olcsó melegvizű népfürdők létesítésére adnának alkalmat, hézagpótlóan szolgálva a népegészségügyet; *nagyobb arányú vízfeltárás* esetében a ma divatossá váló kisebb arányú

távfütések megvalósítására

is gondolhatunk.

*

Előadása bevezető részében mondotta el ezt dr. *Pávai Vajna* Ferenc a Fürdőváros Egyesület ülésén dr. *József Ferenc* főherceg fölkérésére. Legközelebbi számunkban folytatjuk a közérdekű előadás közlését.

Haypál Benő emléke. A felejthetetlen emlékű budai református lelkésznek, *Haypál* Benőnek a síremlékét e hó 16-án leplezték le a farkasréti temetőben. Életében méltán vette körül őszinte, nagy szeretet Haypál Benőt, ami impozáns módon jutott kifejezésre a lelepelzés ünnepségén, melyen igen nagyszámú közönség jelent meg. Mélyen megható volt, mikor az ünnepség bevezetéseül *Haypál* Béla, a megboldogultnak fia és utóda a papi székben, mondott magas szárnyalású, gyönyörű imát az elköltözött lelkiüdvéért. A lelkész hangja el-elcsuklott, mikor az imát mondotta, mely mély hatást tett az egybegyültekre. Azután *Ravasz* László püspök mondott emlékbeszédet a nála tudott, megragadó, szónoki készséggel és lendülettel. Végül *Puky* Endre, a képviselőház elnöke megemlékezett arról a veszteségről, mely Haypál elhunytával nemcsak a budai református egyházközséget, de az egész magyar református egyházat érte. A sírt és a remekművű síremléket elhalmozták virágokkal a megjelentek.

Kitüntetett műépítész. A közelmult napokban jelent meg a hivatalos lapban az a közlemény, amely *Kovács* Frigyes ismert nevű műépítész kormányfőtanácsosi kinevezéséről adott hirt. Mint a főváros modern építészeti műveinek alkotója, a zentai városháza, Sarkad cukorgyára és a gr. Zichy múzeum megteremtője tette ismertté a nevét. Egyéni stilusa, koncepciói és terveinek kivitelezése a modern építészet, a bel- és külföldi szakkörök előtt általános elismerésnek örvendenek, amit a kormányzó elismerése és kitüntetése méltányolt most. Kovács Frigyes 1875-ben, Budapesten született, tanulmányait Bécsben és Párisban végezte (Beau Art.) Budapesten számos köz- és magánépületet épített, többek között: a Stefánia út 39., Dísz-tér 8., Mészáros utca 12, Naphegytér 8 és a Hold utca 21. számú épületeket is.

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 2o.
Esténkint kitünő cigány zene!

PŰNKÖSDI LEVÉL

a városmajori hivekhez

Köszöntöm szeretett hiveimet az ünnepek ünepén és kivánom szivem mélyéből, hogy — miként egykor az apostolok és az első keresztények — mi is mindnyájan beteljünk a vigasztaló, megvilágositó, megerősítő Szentlélekkel!

Van Isten, van Szentlélek, van hit, van akarat, van remény, van kitartó szeretet, van ima meghallgattatás: ime ezt igazolja, ezt kiáltja világgá ami nagy pünkösdi örömünk: épülő új templomunk!

Hét esztendő óta imádkozunk, gyüjtünk az új templomra. Ha Jézus Szive templomunk kész, akkor van kulturházunk is, tehát nemcsak a templom készül, hanem a Kulturház is, ami pedig Egyházközségünk, egyesületeink életében, a konszolidáció, a lélekmentés munkájában új lehetőségeket és fejlődést jelent.

Uj templomunk stilusa modern magyaros, Korszerű, szép, új formákban az örök katolicizmust és miszticizmust megérezteto. Tervezője a nemrég megboldogult Árkay Aladár, a kiváló épitőművész, akinek tervét most méltó fia: Árkay Bertalan tervező épitész, Czigler Géza műépitész és Folly Róbert mérnök urak a boldogultnak ihletett eszméjéhez hűen, a legnagyobb lelkesedéssel és áldozatkészséggel végrehajtják.

Nemes kegyurunk, a székesfőváros a telket adományozta; a templomot a saját erőnkből kell felépitenünk. Rendelkezünk annyi összeggel, hogy az épületet elkészithetjük, de a templom legfőbb diszének a színes üvegablakoknak, a belső berendezésnek és a templom kiegészitéséhez tartozó toronynak megalkotásához még ujabb erőfeszitésre és áldozatra van szükség.

Ezt kéri Egyházközségünk Elnöksége szeretett hiveinktől. Minden adományt örök emlékül és példaadásul egyrészt az üvegablakokra, másrészt az uj templom falán elhelyezendő márványtáblára fogjuk bevésetni. Lelkesitsen minket az a felmerülő gondolat, hogy kis Egyházközségünk e sulyos idők dacára megteszi kötelességét Isten dicsősége és a lelkek megmentése érdekében és hogy enyhiti a legnagyobb csapást, a munkanélküliséget is a templomépités révén.

Minthogy pontosabb adatokat is kértek többen a hivek közül, ezért megemlitem, hogy a főoltár mögötti nagy 12 méteres figurális üvegablaknál 1 méter × 1 méteres rész: 200 pengő és az oldalhajó ablakainál 1 méter × 1½ méteres rész: 150 pengő.

A Szentlélek Isten csodálatos kegyelme és ereje van velünk e nagy mü alkotásánál. Mikor verejtékes áldozattal dolgozunk Isten házán, ugyanakkor azonban betelik lelkünk a pünkösdi Lélek szent és boldogitó tüzével és áldásával!

Budapest, 1932. Pünkösd.

Szeretettel hálás, hü lelkipásztortok:

Kriegs-Au Emil
plébános

Választás

Másfélévvel ezelőtt 1930. december havában, az utolsó községi választáskor a Vár, Tabán, Krisztinavárosi I. választókerületben az ott 9176 választó közül 8168 szavazott le. Ebből az Egységes Községi Polgári Párt, amely joggal viseli a polgári egység pártjának nevét, mely azonban alig tekinthet vissza ötsztendős multra és választási szervezete alig állott másból, mint a melléje állott különböző egyesületek és körökből, mégis kétezernél több szavazatot tudott szerezni. A Keresztény Községi Párt 3988, a Szociáldemokrata párt pelig csak 2031 szavazatot kapott. A vasárnap meginduló szavazáson most a Frontharcosok Pártja is részt vesz, mint Egyesült Nemzeti Párt s igy a szavazatok másképen fognak eloszlani, mint azelőtt.

Érdekes, hogy a választást megelőző agitáció inkább csak *látszat agitáció* és inkább csak a plakátokon szerepel, mint ahogy bizonyítja az egyik nagy párt plakátja, amely olyan terembe hívja „nagy"-gyülésre a párt hiveit, ahol a másik nagy párt egyik bizalmas ülésén a zsufolásig megtelt teremben csak 52 ember fért el. Nem létérdeke egyik pártnak sem ez a választás és tényleg nem számit, hogy egy szavazattal többje, vagy kevesebbje lesz a Városházán.

*

Várbeli hiveit a

Kozma párt

e hó 18-án este hivta meg a Balta vendéglő emeleti helyiségébe, ahol *Szombathy* Kálmán a budai központi pártiroda elnöke disztingvált szavakkal rajzolta meg az Árpád listavezető fejtette ki azt az elgondolását, hogy Budán a polgárságot polgárok vezessék, mert ezek ismerik a polgárság kivánságait. Utána *Tóth* Gábor az ismertnevű budai kereskedő és a listán második helyen álló jelölt fejtette ki, hogy minden párt plakátja egyformán véd minden polgári érdeket, csakhogy a legtöbb párt jelöltjeinek listája ezt nem tükrözi vissza. Csak az

EGYSÉGES KÖZSÉGI POLGÁRI PÁRT

maradt meg a polgárság körében, de fölkarolta egyúttal az elhelyezkedni nemtudó ifjúság ügyét. *Gyurman* Jenő dr. pénzügyi főtanácsos megköszönte az öregeknek, *Keömley* Nándor dr. miniszteri tanácsosnak, Kovátsay István főtanácsosnak és Viraág Béla szerkesztőnek, hogy megjelentek. *Kovátsay* István a BUDAI NAPLÓ évtizedes munkáját méltatta Buda érdekében, *Keömley* Nándor pedig *Ripkát* éltette, akit szívvel-lélekkel követ Buda és a Vár. *Langsch* József lendületes szóval ecsetelte a gazdasági viszonyokat és arra kérte a megjelenteket, hogy mégis *óvakodjanak a pesszimizmustól,* mert olyan pártnak, amelynek megteremtője *Ripka* Ferenc főpolgármester és vezére *Kozma* Jenő dr., nem szabad elvesztenie a bizalmát a jövő iránt. Viraág Béla szerkesztő Buda nagy multjáról és arról a nagy jövőről beszélt, amely Buda számára biztosit a gyógyforrások és a mohamedán világ révén várható idegenforgalom. *Szuchy* László dr., az ügyvédek szereplésének jogosultságát védte azzal, hogy ők az egyedüliek, akik fáradhatatlanul kilincselnek a polgárság érdekében. Az ülést befejezte *Miklós* Béla tanár felszólalása, aki a gondosan nevelt ifjúság és a polgári egység pártjának útján véli elérhetni a szebb jövőt.

Ehhez hasonló bizalmas baráti összejövetelt rendezett a Kozma párt, a Keresztter levő Brandisch-féle vendéglőben, e hó 18-án, szerdán és csütörtökön este 9 órakor a Délivasút épületében levő Budai Társaskörben ,ahol megjelent

KOZMA JENŐ DR.
országgyülési képviselő

pártvezér is és *Szombathy* Kálmán megnyitó szavai után egyszerű polgári szóval rámutatott arra, hogy az Egységes Községi Polgári Párt a reálitások pártja. Szivesen áll minden polgár rendelkezésére, d emindenkinek számolnia kell a mai nehézségekkel, ameyek sokszor gátolják az ifjúság elhelyezkedését és a választóközönség sokféle kivánságának teljesitését. A fáradhatatlan pártvezért lelkesen megtapsolták. Krivoss Árpád dr. Vázsonyi János eljárását tette szóvá, aki a nemzetközösség mellé állott, mint elvtárs. Tóth Gábor a kereskedők és iparosok érdekeit, Gyurman Jenő dr. s Gavora Jenő állomásfőnök a polgári gondolat mellett szólaltak fel lelkesen. A gyülésen sok munkás jelent meg, akiket Szombathy Kálmán üdvözölt. A gyülést társasvacsora követte a Délivasut nagy éttermében, ahol Hoór-Tempis Móric elnök köszöntötte a jelölteket, Krivoss Árpád dr. a hölgyeket és Nemes J. György dr. fürdőorvos a jelenlévő Husszein Hilmi nagymuftit, aki a nagy mohamedán idegenforgalmat igyekszik Buda felé irányitani.

*

Az **Egyesült Nemzeti Párt** (frontharcosok) — ahogy velünk közlik — a választás elé szép reményekkel néznek, a küzdelmek ideje alatt táboruk egyre nő és ma ez a friss ifjú Párt nem egy, de több mandátumra számit. Lelkes önfeláldozó gárda fanatikus hittel dolgozik, hogy diadalra vigyék pártjuk zászlóját, melyet

TAKÁTS TOLVAY JÓZSEF GR.

I. ker., Döbrentei u. 6. sz. alatti budai lakós tart puritán kezében.

Az *Egyesült Nemzeti Párt* hivatkozik arra, hogy ők először cselekedtek és azután beszéltek és igy igéreteikben hisz a Magyar Társadalom.

Felfrissitette szervezetét a III. kerületi Keresztény Községi Párt, megválasztva pártelnökké dr. *Botzenhardt* Jánost, működő társelnökké dr. *Tarlós* Bélát és dr. *Kuncze* Lajost, ügyvezető elnökké dr. *Gajda* Bélát, ujlaki helyi elnökké dr. *Petheő* Bélát, óbudai helyi elnökké dr. *Zboray* Sándort. A közös intézőbizottság a fentieken kivül *Toperczer* Ákosné, *Kocsán* Károly főv. biz. tagok, dr. *Telkessy* Istvánné, *György* Andor, *Raffay* Árpád, vitéz *Nagy* István kerületi választmányi tagok, Olaj Jánosné, Kecskeméthy Anna, Baár Józsefné, Láng Lipót, Hafner Béla, Leiner Mihály, Rév Sándor, Bély József, Hollós István, Máder Marcel.

Vadaskert
vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

Az utolsó budai basa hősi halálának emléket állitottak a Budavár ostrománál elesett, Szabó nevü ősük utódai, a Szabó testvérek, akiknek egyike *Szabó* Sámuel, a budai Philadelphia kávéház köztiszteletben álló tulajdonosa. Ez az emlék már 1926-ban elkészült, de különböző okok miatt nem állithatták fel a Bécsikaputéren, most azonban engedélyt kapott a szoborbizottság, hogy a szobrot a Bástyasétány egyik kiugró bástyáján, a Hadimuzeum közelében felállithassa és szeptember 2-án ünnepélyesen leleplezhesse.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

„Ahol legnagyobb a veszély, ott van legközelebb a segély" mondja a példabeszéd. Vegyen Államsorsjegyet és szerencsés esetben minden gondjától szabadul. Ha nem nyer, jótékonyságot gyakorolt, mert az Államsorsjegy bevételét jótékonycélra fordítják.

Közkedvelt csütörtöki vidám-estje keretében pompás divatrevü színhelye volt május 19-én a Bellevue szálló. A revüt, amelyet az egybegyült előkelő közönség a legnagyobb tetszéssel fogadott, *Somogyi* Olga, a kitünő operaénekesnő és *Gergely* József Aladár rendezték. A bemutatón a *Fenyő* divatház szebbnél szebb strandpizsamáiban és nyári ruháiban és a *Maison Erbor* párizsi kalapkülönlegességek szalonja szenzációs kalapjaiban vonultak fel a bájos manequenek. (Mme Erbor emigráns orosz hercegnő, akinek férje a cári hadseregben tábornok volt.) A *Sport- és Tornaszeripar „First Class" és „Smash"* tenniszütőket, a *„Jolie"* szalon divatos gyöngyöket, Murányi Béla keztyűket mutatott be. A sikerült bemutatót hétről-hétre megismétlik Buda más-más előkelő szórakozó helyén.

A Pannonia csipke iránt érdeklődőket arra kéri az iparművésznő, hogy olaszországi útjáról, a milánoi iparkiállitásról májusban hozza vissza az ott kiállított csipkegyüjteményét és szivesen látja őket műtermében. I., Tarcali út.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Uj sofför-tanfolyam nyilik meg a m. kir. Technologiai és Anyagvizsgáló Intézet keretében május 30-án este fél 7 órakor, az intézet VIII., József körút 6. szám alatti helyiségében. Ugyanott beirás naponta d. e. 9—1.

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26

Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

VENDÉGLŐ A „101"-hez
I., Krisztina-körút 101.
kerthelyisége megnyilt
— Esténként pompás Schrammelzene. —
Kitünő italok, Elsőrangú konyha

58. M. Királyi Állami Sorsjáték
17 000 nyereményt sorsolnak ki
250.000
aranypengő értékben
Főnyeremény
400.000
aranypengő.
Nyeremények: 20.000 P., 10,000 P., 2-szer 5.000 P., 4-szer 2.500 P., 6-szor 2000 P., 10-szer 1000 P
melyek mind készpénzben fizettetnek ki
Huzás Junius 7-én
sorsjegyárak:
Egész P 3.— Fél P 1.50
Kapható minden bauk, sorsjegyárusitónál és dohánytőzsdében. Postai rendeléseket a pénz elözetes beküldése után azonnal teljesit a M. Kir. Pénügyigazgatóság Budapest, V., Szalay-utca 10. szám.

Közismert
kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

Auguszt-Pavillon
II, Hidegkuti-út 22.
megnyilt.
Polgári árak.

Miért nyaral vidéken?
BUDÁN
A RÓZSADOMBI
NARDAI
vendéglő II., Kút-u 13.
a nyaralás minden kellemességét nyujtja önnek. Naponta élőhalból halászlé. Kitünő zene.

Pénzének ellensége
ha nem az OLASZFASOR 23, alatti **árverésen megvett**
uri- és női
divatáruházában
vásárol
Kiárusitás! Megszünik!

Cipő?
csak Zi-La márka
Budán kizárólag
I. Horthy Miklós-út 41. sz.

MEGNYILT
Buda látványossága a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

a Pozsony étterem
POMPÁS TERRASZA
megnyilt.
Elsőrendü konyha. Kitünő borok.
Frissen csapolt Szent István sörök.
Tulajdonos: Pados József

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG
VAJ, SAJT, TURÓ !
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT-VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidfő, villamos megálló a Községi Takarék mellett.

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
ÉSTERASZÁN
ESTE
TÁNC
Elsőrangú koncert- és tánczene Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 5 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés: A. 528-48

CSÁSZÁRKERT
a Dunaparton
megnyilt
A Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai kvnyhával
tisztelettel
Csirszka Konrád vendéglős

Személyi hírek

HÜLTL DEZSŐ építőművészt, a műegyetem rektorát, a fővárosi közmunkák tanácsának részéről az Erzsébet szoborbizottságba delegálták.

vitéz GALÁNTHAY GLOCK Tivadar ny. tábornok megfestette *III. Boris* bolgár király arcképét névnapja alkalmából és azt ünnepélyes keretek között a *Magyar Nemzeti Szövetségnek* ajándékozta.

MEDGYASSZAY ISTVÁN építőművész tanárnak érdemeiért a II. o. érdemkeresztet adományozta a kormányzó.

J. VIRÁG ILUS mozdulatművésznő külföldi színpadművészeti, tánc és mozdulatművészeti tanulmányútjáról visszaérkezett Budára.

DOBÁK FERENC dr. a budapesti orvosok turista egyesületével tanulmányutat tett Marienbadba.

KISS FERENC gázgyári osztályvezetőt, a budai fiók főnökét ünnepelték szeretettel e hó 30-án kollégái, mintegy 150-en, a „Zöldfa" vendéglőben, 40 éves szolgálati jubileuma alkalmából. Melegen köszöntötte őt *Schön* Győző h. vezérigazgató, *Bernauer* Izidor ny. műszaki igazgató és *Kapcza* Imre osztályfőnök, akiken kívül ott voltak az igazgatóság részéről dr. *Szabó* Árpád, *Bordás* Lajos és *Radó* Árpád dr. jogtanácsos. A kedves ünnepet *Jakab* Lajos rendezte.

LÁSZLÓ ZOLTÁN dr. ny. p. ü. tanácsos, író, lapunk főmunkatársa hosszabb szabadságra ment, amelyet devecseri birtokán tölt.

Kiszrtinaváros új plébánosa

A *Zelliger* Vilmos dr. apátplébános halálával megüresedett krisztinavárosi plébánosi állásra óriási szótöbbséggel

KNEBEL MIKLÓS DR.

érseki helynöki titkárt, a papnevelő intézet alkormányzóját választották meg. Az új plébános személyében rendkívül képzett, végtelenül rokonszenves lelkipásztort kapott az egyházközség. *Knebel* Miklós dr. 1892-ben született Szombathelyen és régi nemes katonacsaládból származik. A szombathelyi gimnázium elvégzése után a budapesti egyetemen jogot hallgatott, majd

a bécsi Pázmáneumban végezte teológiai tanulmányait. *Knebel* Miklós dr. nyolc nyelvet beszél tökéletesen s nagy műveltsége szinte predesztinálta a hollandiai és belgiumi gyermeknyaraltatási akció vezetésére. Hat év alatt mintegy 52.000 magyar gyermek talált otthont az idegenben s ebben óriási szerepe volt *Knebel* Miklós dr.-nak, aki a holland templomokban holland, a belgiumi templomokban francia prédikációiban meghatóan ecsetelte a csonkaország nyomorát és csepegtette az idegen országok polgárai szívébe a szeretetre és segítésre késztető érzést. Aki az idegenben mindezt kiváltani képes volt, az itthon állásában, hívei körében nagyon sokat tehet a lelkiélet felelevenítéséért. A beiktatás, amit örömmel és lelkesedéssel vár az egész Krisztinaváros, előreláthatóan június folyamán történik meg.

Széchenyi strandfürdő már megnyilt.

Az alagutat újból rendezni kell, ismét piszkos, kopott. Olajjal kell befesteni embermagasságra, hogy mosható legyen a fala, melyet ma ujjnyi vastagon borít a por. Valami színt kell adni ennek a sötét lyuknak, középvilágítással ellátni, hogy megközelítsük a külföld e nemű alkotásait.

Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból

Tardieu szerepe a békekonferencián gyorsirói feljegyzések

Jegyzőkönyvi részletek,

VI. folytatás

Hogyan állapították meg az 1919-iki fegyverszüneti vonalat? — Ki szólalt fel a román előnyomulás érdekében. — Az erdélyi határok kérdése.

Alby tábornok, a francia vezérkar főnöke, felolvas egy jegyzéket a magyar és román csapatok közt szükséges határvonal megállapítására vonatkozólag, hogy Erdélyben a fegyveres összeütközések megakadályoztassanak.

A Belgrádban november 13-án kötött katonai egyezmény érvénytelenítéséről és egy Aradtól északra megállapítandó új vonalról van szó. Nagyvárad és Szatmárnémeti városok miatt *nehézségek* vannak. *Nem lehet francia csapatokat küldeni, mert ezek nincsenek elegendő számban.*

Indítványozza Alby tábornok, hogy francia *csapatok helyett román csapatok végezzék a megszállást (?!)* Alby francia tábornok a következő előterjesztést teszi:

„Franchet Desprey tábornok, akit a magyar fronton a fegyverszünet alkalmazásával bíztak meg, a magyar kormánnyal a következő határozatokat notifikáltassa:

1. A magyar csapatok... időn belül visszavonulnak 10 km-re nyugatra, a vásárosnaményi vonaltól, a két Körös egyesüléséhez és Szegedtől északra, Algyőre.

2. Szegedtől nyugatra megmarad a november 13-iki katonai egyezményben megállapított demarkációs vonal.

3. Szegedtől keletre semleges zónát alakítanak, melyet nyugaton az első szakaszban megállapított vonal határol, délen és keleten a Szegeden, Makón, Nagyváradon, északon a Nagykárolyon és Szatmártnémetin át húzott vonal. Az említett városokat Aradtól nyugatra a szövetséges csapatok szállják meg, Aradot is beleértve, Aradtól északra kizárólag románok."

Tardieu: Ezt a kérdést holnap a miniszterelnökök tanácsa elé kell terjeszteni.

Sir Crowe: Ez, mint katonai kérdés, a legfőbb haditanács elé tartozik. Alby tábornok expozéja elfogadható.

Laroche: A románok nem vettek részt a fegyverszünet megállapításában. Igy nem is állíthatjuk meg őket (?!) és a szövetségesek vezérkara fegyvertelen (!) a románokkal (?) szemben.

Alby francia tábornok: Ugyanezen a véleményen van.

Tardieu: Nem vagyunk illetékesek (!) A legfőbb tanács előtt arra szorítkozunk, hogy felolvassuk a mi jegyzékünket, az Alby tábornokét s esetleg az olasz és angol aktákat. Véleményünk: a fegyveres összeütközést el kell kerülnünk s ez a mi mérlegelésünk tárgya.

A Budai Napló szenzációja

A Budai Napló hetek óta leleplezésszerű közleményeket közöl a páriskörnyéki béketárgyalások kuliszái mögött történt dolgokról. A közlemények megjelenése óta, politikai és diplomaciai körökben a legnagyobb érdeklődéssel kisérik a Budai Naplót, sőt külföldről történtek érdeklődések s a Budai Napló eddig megjelent számait külföldi körök részére is megszerezték. Mai számunkban megjelent VI. közleményünkben reá mutatunk arra, hogy Tardieu minő szerepet töltött be ezeken a titkos konferenciákon. S reánk nézve, — akik Tardieu szerepét figyeltük — nem lehet közömbös az a politikai változás, amely Tardieu bukását és távozását jelenti. Ez a francia esemény viszont reá világit Bethlen István állásfoglalására (amellyel lapunk vezető helyén foglalkoztunk), amely állásfoglalás ujból igazolta Bethlen István providenciáját és államférfiúi bölcsességét. Poincare és Clemenceau az élők sorából távoztak, Tardieu a politika vezérvonalairól távozott. Briand Páneurópája után, a Tardieu-terv is a — multé . . .

Hol vannak a Rajniss Ferencek?

Tekintetes Szerkesztőség!

Mint nyári, fullasztó délután jól esik a jótékony esővel végződő égzengés, ép olyan jóleső érzéssel szereztünk tudomást arról a lovagkorba illő cselekedetről, hogy *Rajniss* Ferenc, az OTI aligazgatója, az *egyik családos tisztviselő kenyerének megmentése* érdekében, lemondott aligazgatói állásáról és fizetéséről.

E szomorú ország területén zászló erdőt látunk a magasba emelkedni és mélyen meghajolni az előtt a férfi előtt, aki cselekedetével bizonyára nyugtalan órákat szerzett azoknak a jövedelem- és álláshalmozóknak, akik meglapulva, lopva, lesből, mint a hörcsög habzsolják a mások elől elharácsolt állások jövedelmét.

Bámulatraméltó a társadalom türelmessége, hogy míg egyrészt napirendre tér a leközölt névsorok láttára, másrészt fájdalmasan és nélkülözések között tűri azt, hogy a diplomások százai és ezrei legyenek elzárva attól, hogy megélhetésüket biztosíthassák és hogy családot alapíthassanak.

A szociális nyugalmat veszélyeztetik és a nemzet életfáját sorvasztják, akik Rajniss Ferenc cselekedetének hatása alatt, *még mindig bujkálnak* és továbbra is visszaélnek a társadalom türelmével.

Kérem, hogy nb. lapjában ennek a pár sornak, amely lángostor is lehetne, helyet adni szíveskedjék.

Négy diplomás gyermek apja.

Nagyszabású új otthont akar építeni a budai terciárius község, mely az *Országos Terciárius Szövetség* igényeit is kielégithetné. Elsősorban hatalmas előadó termet szándékoznak létesiteni, majd a különféle szakosztályok termeit rendezik be. Később a vidéki terciáriusok számára szobákat, esetleg a terciáriusok gyermekei számára konviktust terveznek. E nagyszabású tervek megvalósítására a rendi községek támogatását kéri a *Terciárius Főtitkárság,* II. Margit körút 23, ahová az adományok, megkeresések, ötletek küldendők.

Az elkeseredett magyar kertészek „Országos Gazdasági Szövetsége" mult vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését *Darvas* Ferenc dr. elnöklete alatt. — Az ország minden részéből összegyült kertészettulajdonosok a kertészhitel sürgős megoldását és egyes városi kertészeteknek a belügyminiszteri rendelet elleni működésének megszüntetését és a rendelet szigorú betartását követelték. — A nagyon izgalmas közgyűlés elhatározta, hogy sérelmeit ujból nyomatékosan a kormány elé terjeszti és azok sürgős orvoslását kéri. Nagy elkeseredéssel állapította meg a közgyűlés, hogy a kertészetek *egymás után mennek tönkre* és szüntetik meg működésüket.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

A Rómaifürdőtelep Egyesület ez évi rendes közgyűlését 1932 május 22 helyett *május 24-én, kedden,* d. u. fél 7 órakor tartja meg a rómaifürdői *Vagner* féle nagyvendéglőben, ahol beszámolnak a mult évről, a tennis pályákról, megválasztják az új tisztikart, a választmányt kiegészítik és letárgyalják a számadást.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő utca 18.

A Budai Katolikus Kör május hó 24-én (kedden) este 7 órakor évi rendes közgyűlését rendezi, amelynek tárgysorozatán szerepel az elnökség tagjainak és a tisztikar tagjainak a megválasztása, az igazgató-választmány 25 rendes tagjának 3 év tartamára és 15 póttagjának 1 év tartamára való megválasztása, zárszámadás és költségelőirányzat megállapítása. A mennyiben az egybehivott közgyűlés nem lenne határozatképes, úgy ezt május hó 31-én (kedden) este 7 órakor új közgyűlés követi, amely jogérvényesen határoz. Közgyűlés előtt pontban 6 órakor választmányi ülés. Közgyűlés után társasvacsora.

MINDENNEMŰ
TEHERAUTÓ-
FUVAROZÁS
ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-98

Gyász. Vitéz nemes *Juhász* Jenő dr., gazdasági főtanácsos, a Hollós Mátyás Társaság tagját érte a csapás, hogy édes anyja özv. fajkürti *Juhász* Jenőné született apagyi *Évva* Ilona, a kormányzói legfelsőbb dicsérő elismerésnek és a Vörös Kereszt hadiékítményes díszteremének tulajdonosa, Sátoraljaújhelyen elhunyt és e hó 12-én temették el. Gyászolják a Farkas, Keresztessy, Ráth és Nagy családok.

Jármay (Joanovich) Ernő asztalos mester, aki egyidőben a II. ker. Iparoskör elnöke volt, a Szegényház utcában pedig háromemeletes háza volt, teljesen elhagyatva és szegényen elhunyt. A nála lakó család ápolta és eltemette őt a Budai Lövészegyesület, az asztalosok ipartestülete és a II. ker. Iparoskör, amely testületek megjelentek temetésén is a Farkasréten.

Általános részvétett keltett a Felsőkrisztinában az a csapás, amely *Jány* Árpád pékmestert a Budai Iparosok és Kereskedők Köre alelnökét érte azzal, hogy váratlanul elhunyt május 17-én, édesanyja, özv. *Jány Istvánné* szül. *Lerner* Ottilia postamesternő 56 éves korában. A gyászoló családot számosan keresték fel, hogy részvétüket kifejezzék.

Hajas József, a közismert és népszerű Krisztina körúti vendéglős, hosszas betegeskedés után meghalt e hó 17-én, életének 69. évében. Temetése nagy részvét mellett e hó 20-án ment végbe.

TÖBB SAJTÓHIBA. „Az új olasz—magyar reneszánsz" cim alatt megjelent közleményben sajnálatos és értelemzavaró hibák csusztak be. A következő mondat: „Grandi nyilatkozatát Mussolini fedezi, mig Bethlen nyilatkozata azért jelentőségteljes, mert a nyilatkozat mögött" — hiányos, mert a mondat igy szól: „Grandi nyilatkozatát Mussolini fedezi, mig Bethlen nyilatkozata mögött — Bethlen István áll". Egy *másik helyen tévesen ez olvasható: „Bethlen István beszéde európai szinvonalú revolució erejével hat". E helyett igy szól az irás: „Bethlen István beszéde európai szinvonalú reveláció erejével hat." E helyett: „ha a Tardieu-tervet nem töltik meg az új élettel: a békeszerződéssel", ez áll a kéziratban: „ha a Tardieu-tervet nem töltik meg az új élettel s az élet lehetőség atributumával: a békeszerződések revíziójával!" E sajnálatos és értelemzavaró sajtóhibákért úgy olvasóink, mint a szerző elnézését kéri*

A Szerk.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham u. 1.

VÁLI GÁBOR ÉS TÁRSA első budai **cimtábla-festészete.** II. Iskola-u. 16. Telefon: 52—6—22.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévvíz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

Gyömrő—tófürdő természetes langyos tóstrandja ma a budapestiek egyik kedvenc nyaraló és kiránduló helye. Nyolc éve létesítette ezt a gyógytelepet dr. *Okolicsányi Kúthy* Dezső főorvos, hogy az ott felbuggyanó meleg források ne vesszenek kárba. A régi vendégek és az oda szokott nyaralók kedves ünneplő keretek között nyitották meg pünkösdkor a strandfürdőt, mely már kora tavasszal is kellemes hőmérsékletű.

Lakberendezések **Egyes butorok**
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ 55-2-98

A közismerten jóhirű *Pauncz Gyula-féle vajnagykereskedés,* amelynek főüzlete a Központi Vásárcsarnokban van, *fiókot létesitett* itt Budán is, II. Margit-körút 31—33. szám alatt. Az új fiókkal budai vevőközönsége s különösen a *Rózsadombiak* kényelmét szolgálja a cég, akik közül eddig is sokan vásároltak a *Pauncz*-féle üzletekben, ahol mindig friss, elsőrangú minőségű és mégis olcsó vajat, sajtot és minden egyéb tejterméket kaptak.

RIPPL RÓNAI JÓZSEF emlékkiállítását rendezik magyar mesterek IV. Mária Valéria utca 8. szám alatt Csók István festőművész elnöklésével.

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a **HUNYADI JANOS** keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezerei irtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

Emlékezés egy budai szőllősgazdára

Vadnay Károly centenáriuma alkalmából

Irta: *Palóczi Edgár*

Ha egy-egy nemzedék nem temetné el magával színes világának legszebb emlékeit, ha a barátság és hála örök eszményei az utódokban is tovább élnének, országos ünnep keretében ültük volna most meg *Vadnay Károly* centenáriumát, mert április 28-án száz éve annak, hogy a magyar irók és hirlapirók egyik legtiszteletreméltóbb alakja először pillantotta meg *Miskolcon* a napvilágot. — Ott az Avas oldalán, ahol hüvös pincék hosszú sora fehéren mosolyog; ereszeik alatt gondüző borocska mellett vidám mulatságok folytanak, nőtt fel Vadnay Károly, aki igaz magyar, régi ivású demokráciával, Jókaihoz és Gyulaihoz hasonlóan, még az Y-ról is lemondott és abba se egyezett bele, hogy fia ősei nevét a Jósika bárók nevével egyesítse. Onnan indult el, hogy meghódítson egy nagyobb, fényesebb, bárha ridegebb világot, mint amekkorát a temetővel, szőllőkkel, borospincékkel ékes, sírvavigadó Avas határol el. Mint gyerek honvéd hagyta el Miskolcot, hogy verekedjék a hazáért és a szabadságért. A hősi csaták után besorozták őt is a győztes osztrákok cserepárnak és masiroztatták Itália felé. Amikor onnan megszabadult, az ország fővárosába tette át lakhelyét és itt mihamar tekintélyes iró, utóbb pedig valóságos irodalmi tekintély lett, aki évtizedeken át ízlést diktált a magyar olvasó közönségnek és mint a *Fővárosi Lapoknak* 1867-től 1893-ig főszerkesztője a magyar irodalom erkölcseinek volt leglelkiismeretesebb őre.

Ilyen volt az a férfiú ,akinek nemesen érző lelkét megihlette Budárak ősi romantikája, csodálatraméltó hegyvilága. Nem is nyugodott addig míg a 70-es évek vége felé meg nem szerezte a budai szőllőkertek egyikét, a *Kreydenbruch* dülőben.

Évek befektetésével beültette szőllővel kertjét, gyakran kiment meg-meg nézni, vincellérjével elbeszélgetni a munkáról, olykor meg, ha csend és elvonulás után vágyott, ott kerti szőllőlugasában olvasta Shakespeare remekeit vagy mindennapi „livre de chevet"-jét, Bacon „Novum Organum"-ját. Szüretkor itt gyüjtötte maga köré irodalmi és társaságai barátait. Jókai Mór, Szász Károly, az aranyszájú és aranytollú református püspök, Csiky Gergely, a temesvári szeminárium kanonjogi tanárából lett népszerű színműiró, Gyulai Pál, Jósika Kálmán báró, a Magyar Korona főszerkesztője, a Vadnay ház leghivebb barátja és Andrássy Manó gróf, a generális magyar főúr, amint őt Jean Baptista Biat, a nagy francia fizikus csillagászati kutatásaiért elnevezte, — voltak ezeknek a híres szüreteknek leghűségesebb látogatói. Ott sürgött-forgott az elökelő vendégsereg között a ház szeretetreméltó nagyasszonya, *szalontai Kenéz* Ida, Kenéz János turkevei nagybirtokos leánya, míg a ház két szemefénye a kis rózsabimbó: Vadnay Margit és Vadnay Tibor a boldog gyermekkor legszebb óráit élték át. Vadnay Margitot később Goumöens Gusztáv báró huszárezredes vezette oltárhoz, az ősrégi svájci protestáns főuri család sarja és az ő frigyükből született Vadnai Károly egyetlen unokája: Vadnay Gabrielle, míg a kis Tiborból a családi tradiciókhoz híven, kiváló közigazgatási funkcionárius lett, aki a vadregényes Borsódban kezdte

„Gyermekmérleg kölcsönzés"
havi P. 3.-ért
KERPEL „SZENT ISTVÁN" GYÓGYSZERTÁRA
MARGIT KÖRUT 38 TELEFON 15-6-19

el pályáját és mint a belügyminisztérium nyugalmazott államtitkára élvezi ma a visszaemlékezések szép idejét, amelyet tudományos sikerei és tisztelőinek nagy serege édesít meg számára a szerető hitves oldalán.

A Vadnai szüreteken, amelyeken a megjelent ragyogó hölgykoszorú a férfiakkal karöltve ünnepelte a szelid hangú szépirodalmi munkáiért felette népszerű házigazdát, az országos hírű, kellemes causeurt és charmeurt, eredeti miskolci hagyományok követése nyilvánult még abban is, hogy Borsod hazai kedvenc étele: a juhhúsos kása volt az ünnepi ebéd leghíresebb fogása. Ilyenkor a házigazda figyelmeztette is vendégeit, hogy a világon a legjobb elédel az osztriga, csak egy van jobb nála: a juhhúsos kása. Igaz, hogy miatta, mint képviselő is félt lemenni Miskolcra, mert minden házban ezzel kínálták meg. A szüreti bort, sok tréfálkodás tárgyául, pénzen kellett venni mert a termést mustban szokta a gondos házigazda eladni, aki nagyon büszke volt ezekre a szőlészeti bevételekre, mígnem a nyolcvanas évek derekán a már-már mintaszerű szőllőbe is betört a filoxera. Ezzel az alattomos ellenséggel még az egykori vitéz honvédtiszt se tudott megküzdeni...

Vadnai Károly nem volt borissza ember, de vendégség idején bámulatosan győzte az italt, szellemes mondásai felvidították a társaságot, amely a magyar népzene hangjainál csillagos késő éjszakáig vigadott a szőllőkert lugasában.

Ilyen ember volt Vadnay Károly, a budai szőllősgazda. Portréjához szolgáljanak e sorok is új színekkel, annak a tollából, akinek édesatyja egykor Vadnay Károly lapjában vonult be a magyar írók táborába és ott aratta első költői sikereit és amely lapot utóbb a Budai Napló szerkesztője, *Viraág* Béla is szerkesztette.

Csak egy kis sarkot kérek

Irta: **dr. Laczó Viktor**

A tőkére vonatkozó kérdések nemcsak nehéz, hanem a jelenben élő kérdések, amelyek nemcsak egyeseknek, de egész társadalmi rétegeknek bőrére mennek. Azokat nemcsak nem szabad izgatás céljából és ennek módszereivel tárgyalni, hanem azokat a legnagyobb türelemmel és elnézéssel kell taglalni és azzal a tudattal, hogy még abban az esetben is, amikor a jelennek hibáit belátnók és az orvosló szereket felismernők is, a való életet hirtelenében megváltoztatni nem lehet.

Ha ezt a gazdasági rendszert, amely a pénznek az értékek termelésében való részvételére van alapítva, kapitalizmusnak nevezzük, akkor véleményünk szerint máris elkönyvelhetjük a kapitalizmusnak azt az óriási hibáját, hogy magát a pénzt nevezte ki tőkének és felállította azt a kaptafát, hogy *a kölcsönadott pénzért minden esetben jár kamat*, tehát akkor is, amikor a valóságban — valamely egyénileg kezelt esetben — semmiféle termelésben nem vett részt.

Ennek a törvénynek elismerése és követése más oldalról, a hitelező oldaláról is megvannak a maga kifogásolható következményei. Beszéljünk csak magyarul. Van egy bizonyos pénzösszeg, amelynél kezdve és amelyen felül a pénzösszeg tulajdonosa *egész életén át minden munka nélkül megélhet* a kamatokból. Nem mondjuk, hogy minden pénztulajdonos okvetlenül munka nélkül él, de a gazdasági helyzet ma olyan, hogy ha akarja, megtehet. Sőt ezren és ezren vannak, akik azt mondják: Bolond is volna, ha nem tenné; hisz alig van „szebb" és „úribb" élet, mint ha nem kell dolgozni. Ha ezt a nézetet nem osztjuk is, még akkor is méltányosság ellen valónak kell találnunk, hogy a „tőke" tényezői közül a mutatkozó értékfeleslegeken, a nyereségen osztozik a dolgozó és vállalkozó adós és a kandalló mellett vigan pipáló „tőkés", aki tulajdonképen nem is tőkés, hanem *csak pénztulajdonos*.

Azután meg bizonyos az is, hogy az emberek legnagyobb része kénytelen felélni azt, amit munkájával keres. Oly kcisi az a pénzösszeg, amelyet munkájáért kap, hogy abból megtakarítania semmit sem lehet. Vannak viszont helyzetek és munkakörök, amlyekben egyes emberek annyi pénzhez jutnak, hogy azt nem is képesek elkölteni, azt kénytelenek megtakarítani. A pénzük tehát összegyül, mert el sem fogyaszthatják. Az egyik tudós nemzetgazdász azt mondja, hogy „a tőke nem más, mint összegyüitött és el nem fogyasztott munkaeredmény, amely kamat fejében hajlandó és képes a termelésben résztvenni". Véleményünk szerint azonban ez a pénz *túlzott* munkaeredmény, mert nemcsak bőven áll rendelkezésre fogyasztás céljából, hanem *örök értékűvé* válik a kamat által. Ki az az ember, aki a társadalomban ily örök munkabérre érdemes munkát végez?

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: Szászhalmi József.

A Generali 100 éve

Kivételes szép ünnepet ült a *Triesti Általános Biztosító Társulat*, mely 100 évvel ezelőtt, 1831 december 26-án alakult és mindjárt megalakulásakor hazánkban is megkezdte működését, ezzel megvetve alapját a magyar biztosítási ügy további fejlődésének. Első képviselője Pest egyik legtekintélyesebb bankára, *Mavieux* Keresztély József volt, aki közel 10 éven át intézte a Generali ügyeit, majd utána a régi Pest egyik legnagyobb kereskedő cége következik, a Kunewalder Testvérek cég, mely egészen 1859-ig nagyszerű munkájával, az ország területének beszervezésével fejleszti az intézetet és népszerűsíti a biztosítási intézményt. Ezután a Generali saját kezelésbe veszi a pesti vezérügynökséget és annak vezetését előbb *Ellenberger Henrikre* és *Krellwitz Róbertre* bízza, majd *Rott* Józsefet állítja annak élére, aki páratlan szaktudásával és az intézmény iránti szeretetteljes lelkesedésével olyan eredményeket ér el, melyek a Generalit a magyar biztosítási piacon kezdettől fogva elfoglalt vezető pozíciójában véglegesen megerősítik. Az intézet tevékenysége nemcsak a biztosítási intézmény sziklaszilárd kiépítésében, hanem a magyar közgazdasági életre jelentékeny hatású intézetek, köztük elsősorban a *Magyar Általános Takarékpénztár Rt.* és a *Magyar Jég és Viszontbiztosító Rt.* megalapításában is megnyilvánul. *Rott* József elhunyta után, 1895-ban örökét *Steinhardt* Emil és *Poór* Jakab foglalták el. Poór Jakab szervező és teremtő erejével továbbépíti elődei nagy munkáját és még hatalmasabbá teszi intézetét, úgyhogy 1908-ban a magyarországi vezérügynökség magyarországi igazgatósággá alakul át. Az intézetnek e nagyvonalú fejlődését megakasztja a fájdalmas világháború és az ezt követő évek annyi fájdalmat hozó eseménye és amikor *Poór* Jakab, soha el nem múló fájdalmára a Generalinak és az egész magyar biztosítási intézménynek, 1919-ben elhunyt, új vezetőség áll a magyarországi igazgatóság élére, mely a multak hagyományos szellemét egyesíti a kor követelményeivel, hogy megfelelhessen annak a feladatnak, melyet a Generali vezető pozíciója és a nehéz gazdasági viszonyok reá rónak. A magyarországi üzlet egyik erős láncszemét képezi e hatalmas világintézetnek, melynek biztosítéki alapja *1 milliárd 471 millió lirát*, az életbiztosított tőke több mint *6 milliárd lirát*, kárfizetései pedig az alapítástól kezdve 10 milliárd lira körüli összeget tesznek ki. E hatalmas összegekben megnyilvánuló eredmény annak a bizalomnak köszönhető, melyet a *Generali* a biztosított felek milliói körében előzékeny és lojális üzletpolitikájával 100 év alatt magának kivívott és ez teszi a *Generali* jubileumát az egész közgazdasági élet fontos eseményévé.

A Magyar Vasuti Forgalmi Részvénytársaság május 12-én Bessenyei *Beöthy* László ny. kereskedelemügyi miniszter elnöklete alatt megtartott közgyülésében az 1931. évre szóló osztalékot 7½%-ban, azaz részvényenkint 2.25 pengőben állapitotta meg.

A Lipták gyár volt részvényesei most foglalkozni akarnak azzal a kérdéssel, hogy hová lett a Lipták gyár mintegy 100 millió vagyona, mert még az elévülés előtt tiltakozni akarnak olyan transakció ellen, amelynek alapján e rengeteg vagyonért alig 100.000 pengőt érő idegen részvényt kapjanak, holott a volt gyárnak csak a telek értéke ötvenszer többet ér, egészen eltekintve a gyártelep nagyértékű felszerelésétől.

A „Hungária" Műtrágya, Kénsav és Vegyi Ipar Részvénytársaság legutóbb tartott igazgatósági ülésén megállapitotta az 1931 évi mérlegét. A mérleg szerinti nyereség *64.203.86 pengő*. A május 19-ére egybehivott közgyülésnek az igazgatóság azon javaslatot teszi, hogy a nyereségből 45.000 pengő az értékcsökkenési alapra fordittassék, 15.000 pengő pedig a tisztviselői nyugdijpénztárba utaltassék, a fennmaradó összeget új számlára viszik át.

A Beocsini Cementipari Unio megállapította 1931. évi mérlegét, mely több, mint 1.100.000 pengő tiszta nyereséggel zárul.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Budai Szinkör
A szezon legnagyobb operettsikere
75-100-ik előadás
„Vőlegényem a gazember"
Helyárak 50 fillértől 4 pengőig

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellereck állomása

LEGJOBB TÖKEBEFEKTETÉS
A Horthy Miklós-út 75. ház Szövetkezet tehermentes
öröklakása
Délkeleti fekvésü, modern, Ia kivitelü 1—2—4 szobás, hallos, lakásonkénti központi fütéssel, azonkivül garszonlakások és üzlethelyiségek. Felvilágositás és jegyzés Budapesti Épitő Szövetkezet, Budapest, V., Nádor-utca 20.

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

„Ibach" kereszthúros pianinó, olcsón sürgősen eladó. II. Retek utca 10. II em. 3.

Nyaralás

BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96
3 soros hirdetés kétszer 1 pengő minden további sor 20 fillér

Telek

Telket keresek bérbe, esetleg megvételre cca 180 négyszögöl, álványfatelep céljaira, a Vérmezőtől 20—30 percnyi körletben, Budán. Értesitést kérek bármelyik nap d. u. 2—3 között. Telefon: 570—41.

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Budaörsi út elején, a 27-es villamos megállónál levő TELKEMET 265 négyszögöl, összes közművekkel, kiépített villasorban 16.000 P-ért, kényelmes fizetési feltételekkel **sürgősen eladom.** Telefon 242—50.

Kis Svábhegy alján fogaskerekü vasut mellett 750 négyszögöl, befásított telek eladó. Felvilágositás: Istenhegyi dülő 9920 Egressy Péternél, vagy telefonon: 51—6—08.

Fedezze fel Ön is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén
Gárdonyfüreden
egészséges fekvésü, magaslati és partmenti **villatelkek** négyszögölenkint P 4.-től 24 havi lefizetésre. Nyári és téli sportok. Jó ivóviz. Villanyvilágitás. — Fürdőjog.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelkek vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletfizetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü P 1.20
Május 22-től menettérti
veekend jegyek P 1 20
május 22-én
MAGYAR-VELENCÉN
majálissal egybekötött strandnyitás
zenét DÉLIVASUT ZENEKARA szolgáltatja
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni müut mellett, talajvizmentes házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel. — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendü 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

Lakás

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Téli-nyári lakásra alkalmas verőfényes butorozott szoba albérletbe kiadó. Villamos megálló mellett, fürdőszoba használattal. Havi bér 35 pengő.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér-u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörü villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

3-4 szobás- **VILLÁKAT**
épitünk **eladásra,** a meglévőkhöz hasonló kottagerendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11 Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi utca 7, Vak Bottyán utca 4., Fadrusz utca 6., háromeves házakban *kilátásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvizzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

1—2 szobás, komfortos lakások és üzlethelyiségek *I. Horthy Miklós út 136 sz.* kertes *„Parkudvar"*-ban augusztus 1-re kiadók. Tel. 59—0—00.

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Svábhegyen, I. Költő-u. 20 sz. alatt 1—2 szoba konyha, szép kerttel, üricsaládnak saisonra kiadó, méltányos bérösszegért.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Au. 527—80. (2)

A Svábhegy alján, a fogaskerekü vasút mellett szép, kerti szoba a nyári szezonra kiadó. Telefon: 516—08. Egressy.

Ház

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Vörös salak
az ideális burkolóanyag kerti útak, tenniszpályák részére.
Szállitja: Salakkereskedelmi és Szállitási Vállalat
VII., Dohány-u. 59 Tel.: 42-8-64.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felel: VIRAÁG BÉLA.

XXIX. évf. 1084. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai **féláron** kapják

Budai Napló

1932. JUNIUS 1.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél **30** F. Szövegsor ára **2** P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

A magyar sors tragikuma,

hogy egy emberöltő idejében három olyan hullámzáson ment át ez a nemzet, amely végzetes hatással volt sorsára.

A szabadságharcot követő Bach-korszak idején annyira elszegényedett az ország, hogy — nem trefa — a Lánchídnál összegyülő krajcárokra volt szüksége a pénzügyminiszternek, hogy azzal a minisztérium napi költségeit fedezze.

Senki sem hitte volna, hogy 30 év mulva Magyarország pénzügyminiszterének 180 ezer aranykoronája lesz tartalékban és a monarchiának az aranyvalutát fogja ajánlani, ami csak az osztrák pénzügyminiszter pénztelenségén mult.

A millenium évében Magyarország Középeurópa leggazdagabb állama volt. Dús és boldog. Az országban nem volt ember, aki éhezett. És ha akkor valaki azt merte volna mondani, hogy 40 év mulva a fővárosnak 150 ezer ingyenebédet kell naponkint kiosztania, nehogy az emberek éhen haljanak, azt futóbolondként az elmegyógyintézetbe vitték volna.

Végigéltem mind a három korszakot.

Ha optimista volnék, azt kellene mondanom, hogy 30 év mulva ismét gazdag állam leszünk, — ha pesszimista volnék, azt mondhatnám, hogy egyszer kiheverhette a nemzet az elszegényedést, de másodszor — nem.

Rajongója vagyok a magyar nemzet nagy hivatásának, mely kiséri ezt a nemzetet sokezred év óta, végig egész Ázsián, Európán át, — mely végzetszerű hivatását a Keletről elhozta Európába, szembeállította két ízben a kelettel, a fajtestvérével, hogy megvédje saját vérén a Nyugatot, ahonnan nem kapott semmit, de soha semmi mást, csak megaláztatást. El kellett jönnie a nagy világromlásnak, hogy ez a nemzet észbekapjon, hogy ráeszméljen a nyugat hálátlanságára, rádöbbenjen arra, hogy Nyugat felől nem várhat semmit. Hitvány népek közt élve, halálra ítélte a nyugat, hogy örökségén osztozzanak azok, akik eddig sehol sem voltak.

A keletről mondott szavaim hány ember lelkében nyitották meg az elzárt ös-ösztönöket, hány ember lelkében vert visszhangot a kelet szava!

Az emberölő nyugati gépkulturán kivül mit adott nekünk a Nyugat? A legszigorúbb számadás szerint — semmit. A Taurus hegyszakadékában sziklába vésett, Gellérthegy nagyságú dombormü bizonyítja, hogy ötezer év előtt az Ur városából származott csizsu mas atillas kusmas magyar hozta és adta a nyugatnak a föld- és gyümölcsművelést, hozta a búzakalászt és a szőllőt, amit térdenállva fogadott a nyomorult Nyugat.

Hálából most ránk tiportatta az oláh bocskort.

Tibeti őskönyvek bizonyítják, hogy 4—5 ezer év előtt mi magyarok már fejlett családi életet éltünk, fejlett kulturánk és szervezett hadseregünk volt, amikor a germánok és gallusok még barlanglakók voltak, családról, kulturáról fogalmuk sem volt.

Most kulturálatlan népek martalékául dobták sokezer éves kulturánkat.

De nem csoda, hisz magunk sem becsültük meg. Már az iskolában az ezeréves magyar nemzetről oktattuk ki fiainkat, elhallgatva előttük sokezer éves dicső multunkat. Ha a Kelet száz és ezer kútforrása nem őrízné régi hírünket, el is feledtük volna.

Eszményiesen keleti lelkületünket, egész lelkivilágunkat megcsúfolva, a nyugati kultura dicséretére, követésére szorított minket az iskola, a világnézet és a kóros divat, azt a hiteles tudatot keltve bennünk, hogy onnan jön a kultura. Pedig még számolni is mi tanítottuk a nyugatot. Nincs nép Európában, amelynek a *húszra* önálló szava volna, mind a kettesből csinálta, holott a magyar harminc is ös-szó, abból az ezt megelőző időből, amikor Európában a népek kínnal számoltak ötig.

Olvasni, számolni, építkezni, földet mívelni tőlünk tanult a Nyugat, amely gépkulturája érdekében ránk hozta a divat *őrületét*, amely szerint rút az ma, ami egy év előtt még szép volt. hozta azért, hogy gépalkotta rongya, portékája kelendőbb legyen. Ükanyám ősmagyar viselete szép volt 150 év előtt és tőle örökölt ruhájában díszelgett édesanyám. De mindig szép volt.

A mi lélekemelő fehér gyászunk helyett hozta az undok feketét. Még néhány ősmagyar falu fehérben gyászol, ahogy teszik keleti testvéreink.

A mi délibábos lelkünk sohasem fog tudni beletörődni a Nyugat skatulyázott rendszerébe, a sáros földön járó eszménytelenségébe, — és ahogy minden vallás keletről jött, minden hit, minden felsőbbrendű lelki bizakodás, amely bennünk is él, — el kell botlanunk a nyugati gépkultura minden földi vakondturásában. Minden emberöltőben elbukunk, hogy a másodikban ismét felemelkedjünk.

Jöhetnek újabb világkatasztrófák, pusztulhatnak egész nemzetségek, mi felkelünk a Kelet minden hivó szavára, mert él bennünk az alkotó őserő, amit magunkkal hoztunk az emberiség bölcsőjéből, a turáni mezőkről, Ur városából s ez tuléli a korán megvénült Európa pusztulását.

Ez a hit él ma bennem, él néhányunkban, élni fog az egész nemzetben, hogy ismét naggyá tegye a magyart.

(V. B.)

Magyar asszony a diplomácia szolgálatában

Irta: Dr. Vákár P. Arthur

A szürke, mindennapi élet ködös forgatagában jólesik figyelni olyanokat, akik nem törtető önérdekből, hanem szomorú jelenünk vigasztalásáért járják az élet útjait, hogy az életutakon segítségre, vigasztalásra legyenek koruknak, nemzetüknek. Minél szomorúbb egy korszak elesettsége, minél inkább megsokasodnak a kálváriás utak, amelyeket a kortársaknak járniok kell, annál elismerésre méltóbb az, ha többen és többen veszik magukra *másokért* az élet keresztjét s ha minél többen lesznek *másokért* a közért, a robotoló élet munkásai. Mint ahogy az általános emberiségnek vannak könnyfakasztó eseményei, amelyek mellett érzéktelenül elhaladnunk nem szabad, ugyanazonképpen a magyar nemzetnek is volt és van tragédiája, amelynek gyászfátyolát hordozni kötelességünk, de a gyászfátyol lassu, idejében való felgöngyölése is feladataink közé tartozik.

Történelmünk legnagyobb gyásza: *Trianon.* A Mohi-pusztán, a Majtényi-síkon, Aradon nagy magyar tragédiák lettek a történelem részeivé. *Trianon: láncolata és összesége a nagy magyar tragédiáknak!* Akik ezt a tragédiát nemcsak gyászfátyolos busongással kisérik és siratják, de azért feláldoztak mindent, amit tudás és kötelesség nyujt és parancsol, azok, mind, mind a jelen becsülését s a jövendő háláját érdemlik meg. Férfiak és asszonyok egyaránt...

És minél nagyobb területen és minél szélesebb körben tevékenykednek azok, akiknek tevékenysége a nemzet birtokállományát öregbíti, a számukra kijáró csodálat és tisztelet annál nagyobb, nagyobb, mint napkeltekor és naplementekor az árnyék...

*

Budapest, Róma, London, Newyork és ujból Budapest... Egy magyar asszony stációi ezek. Stációk, — a magyar ügy szolgálatában.

Bethlen Margit grófnő, csodálatos tehetséggel megáldva, mint magyar asszony, politikai s diplomáciai adottságok mellett állott magyar népe szolgálatába. Az, hogy grófnő és egy nagy államférfiú élettársa, aki mellet nem vonhatta ki magát az események zajlásából és forgatagából, az, csak zsámolyt rakott a kiváló képességü magyar írónő lába alá, de, hogy az emberileg elérhető legnagyobb figyelemig és magasságokig emelkedhetett, az tisztán és kizárólag az ő szellemi és lelkitulajdonságának eredője. Amikor tollforgató ember Bethlen Margit grófnőről ir, nem tud szabadulni a latin klasszikus hatása alól, amely dithirambusában egyszerre *„énekelte a fegyvert és férfiút"*...

Az Örökvárosban a toll és kardforgató *Mussolini csodálta és értékelte* azt a szellemet, amelyet Bethlen Margit grófnő magyar nagyasszonyi milliőben vitt magával, hogy *amikor az újreneszánszát élő olasz-magyar barátság a két nemzet ‚két nagy fián keresztül megpecsételtetik, akkor, — magyar asszony göngyölitse össze azt a pergamentet, amelyre az olasz testvériség, — a magyar jövendőt jegyezte fel.*

„Magyarországnak helye van a nap alatt." A nemes Lord — világot bejáró üzenetét, — könnyező magyar milliók úgy fogadták, mint viharzó tenger utasai a világitótorony biztató fényét. Amikor Bethlen Margit grófnő Londonban az angol ujságfejedelemnél, a toll patriciusánál megjelent, hogy egy elárvult nemzet háláját tolmácsolja, szokatlan verőfényben pompázott a Themse mindkét partja, mert egy magyar asszony nemes keresetlenséggel fűzte szorosabbra azt a megértést, amely *két klasszikus nemzet élettörténetén keresztül oly gyakorta revelálódott.*

A tradiciók után az Uj-Világ volt annak a csodásan tehetséges asszonynak működési területe. Az Uj-Világot megnyerni az Ó-Világ számára s a minden népek és nemzetek hazáját figyelemre hangolni egy kis, elárvult nép szenvedései iránt: *e finoman cizellált diplomáciai siker egy magyar asszonynak jutott osztályrészeül. Bethlen Margit grófnő amerikai útját a magyar Annalesekbe feljegyezni kötelesség, mert az amerikai magyarok — a szivükbe jegyezték be..*

A kulturnemzetek ifjai, a minden népek arisztokratái meglátogatták Magyarországot. Az impressziók lovagjai, a Pen-Klub alkotmánya szerint kongresszusra gyűltek össze Budapesten. Mint ahogy a dobogón, a rivaldák előtt, a tökéletes siker jegyében jelent meg és számolt be tengerentúli útjáról Bethlen Margit grófnő, hogy örök élményt nyujtson mindazoknak, akik hallgathatták: úgy *ez a magyar asszony örök élményt nyujtott minden nemzetek irőinak, akik csodálták azt a maroknyi magyar népet, amelynek asszonyai oly biztonsággal és bájjal verik a szeretet bilincseibe azokat, akik — viszonzásul — a szellem szabadságával, a toll erejével segitenek majd leszedni a magyar népre rakott bilincseket...*

A magyar asszony, Bethlen Margit grófnő, ezeken a stációkon — megmérhetetlen szolgálatokat végzett a magyar ügy javára.

*

A történelmi idők távlatából a történelmi korok szereplői, mint naplementekor az árnyék, megnagyobbodva tekintenek felénk, az utókor vizsgálódó gyermekeire. Minél nagyobb távlatból, minél magasabb piedesztálról néznek az utókorra a mult nagyságai, az ő nagyságuk annál nagyobb, ami emberi tökéletlenségünk annál kirivóbb.

Rio de Janeiróra, a gyönyörüséges délamerikai város pálmaligetes tengerpartjára, az árkádos sziklák félelmetes magasságából, egy fenséges emberi alkotás tekint alá. Kitárt karokkal, mint egy gigántikus méretü feszület tekint alá a mérhetetlen tengerre Krisztus szobra. Ennek a szobornak varázslatos szemléleténél érti meg az ember, mit jelentett az, amikor az Ur a háborgó hullámokon reszkető apostolokhoz beszélt: *Mit féltek kicsinyhitüek?* Ugy áll ott a sziklaóriás peremén a köből faragott Ur Jézus, mint a mult idők szellemóriása az utókor epigonjai fölött.

Minél távolabb van tőlünk Jean d'Arc, Zrinyi Ilona, minél több évszázad patinája lepi be az Árpádok, a Hollós Mátyások, a Napoleonok korát, annál jobban nő a csodálat az utókor gyermekeiben a mult iránt, nő a csodálat, — mint naplementekor az árnyék... A szürke, mindennapi élet ködös forgatagában, *jól esik figyelni olyanokat, akik szomorú jelenünk vigasztalásáért járják az élet útjait.*

A kincsetrejtő magyar földről

nyilatkozik folytatólag

Dr. Pávai Vajna Ferenc főgeológus, főbányatanácsos

Néhai *Zsigmondy* Vilmosnak sikerült bebizonyítania az 54 év előtt befejezett városligeti kúttal, hogy a dunamenti thermális vonaltól befelé, az Alföld felé, meg lehet találni a budai természetes hőforrások vizének megfelelő magas hőmérsékletü vizeket, sőt már neki is kereken 12^0 C-szal magasabb hőmérsékletűt sikerült felszínre hoznia az alföldi harmadkori medencének itt bázisát alkotó dolomit és a medencét kitöltő harmadkori üledékek határán. A Zsigmondy Vilmos és mások által furt távolabbi langyos vizü alföldi kutak azt bizonyították, hogy az alföldi medence mélyén nagy területen kereshetjük a városligeti kuthoz hasonló forróságú vizet. 1926-ban a *hajduszoboszlói* redőboltozaton meg is találtuk az állami földgázkutató furásban, iparilag felhasználható földgázzal együtt, 1080 m mélység körül. Utána *Szegeden* a fürdőnél 940 m mélyről 52 fok C meleg kifolyóvizet furt meg a város, *Karcagon* az 1225 m mély furás alsó részéből már a városligetinél másfél fokkal magasabb, 75 és fél fokos forró víz szökött fel, ott a legmélyebb szintre lebocsátott hőmérők 86 és fél fok C hőséget regisztráltak. A *szolnoki* fürdő kutjából 56 fok C forró víz ömlik ki 872 m mélységből, ujabban a *debreceni* furásból 900—1000 m körüli mélységből tört fel szintén 70 fok C körüli hőmérsékletű gázos víz. A hajduszoboszlói *II-ik furásban 1400 m* mélység alatt már 100 fokon felüli fenékhőmérsékletet értünk el, amely az átfurt kőzetek mi neműségétől függően 2032 m mélységig *127 és fél fok C* talajhőmérsékletig emelkedett föl, ahol még mindig ilyen tulhevitett hőfokon thermális vizet adó homokréteget találtunk.

Ezek a példák fényesen igazolják, hogy

az Alföld bázisán levő kőzetekben rengeteg mennyiségü forró, sőt tulhevített, földgázos ásványvíz van,

amely gázok segítségével az Alföld gyűrődésein és peremi repedésein megközelitü, sőt el is éri a felszínt.

Ez a nagymennyiségü forró víz föképpen az alföldi medencét kitöltő 2000—3000 m vastag harmadkori vízdús tengeri és tavi üledék tömörülésével kiszoruló felmelegedett víz, amit emberi mértékkel mért igen hosszú ideig táplál még

az alföldi medence fenekén levő, lassankint elmerült hegységek erösen felmelegedett hydratizált kőzeteinek forró izzadmánya.

Forró vizeink aszerint, hogy azokban a kőzetekben, amelyeken áthaladnak, milyen ásványos anyagokat tudnak feloldani.

sósak, jódosak, brómosak, vagy kénesek,

illetve különösebb ásványos alkatrészeket nem tartalmazók, s így a legkülönbözőbb gyógyfürdők létesítésére adnak alkalmat. 55 fokon felül minden esetben *hőenergiát képviselnek* s mert a redőzéseken földgázzal együtt találjuk, a furások *olcsó földgáz energiaforrásul* is szolgálnak. (Hajduszoboszló, Karcag, Debrecen.) Ez utóbbi látszólag a fürdővárost nem érinti, pedig éppen a fordítottja áll fenn!

Budapest erősen füstös, kormos, poros város

s ezen a „fürdőváros" érdekében hamar és gyökeresen változtatni kell.

Nemcsak a főváros északi oldalán lévő — tehát szélirányban fekvő — gyárakat kell a déli oldal felé telepiteni,

hanem gondoskodni kell arról, hogy a kormozó, füstölő, hamuszóró széntüzelést a belső területeken legalább redukáljuk, de főleg csökkentsük

külkereskedelmi mérlegünket erősen passzivvá tevő külföldi szénbehozatalunkat.

Évente legalább 30 millió pengőt kitevő a gázszén behozatalunk.

Zsigmondy Vilmos már majdnem 60 év előtt olyan gázt gyűjtött össze a városligeti furás 600 m alatti szintjéből, amely

31—48% metángázt, földgázt tartalmazott.

A háború előtt az őrszentmiklósi Viciántelepen egy vízkereső furásból *öles lánggal égő földgáz* tört fel, magában a községben egy másik 400 méteres furásban pedig *konyhasós vizet* és megint meggyujtható földgázt furtak meg. Még sósabb jódos-gázos vizet vizsgáltam meg újabban a Csepel sziget mellett. Ezek a tények bebizonyították, hogy az oligocén tenger sós-agyagos kőzetei a földgáz anyakőzeteként szolgálnak Budapest környékén s a rádium-thóriumos, kénes, keserűsós fürdővizeken kivül a *közeli környéken sós-jódos vizü fürlők létesitése is küszöbön van.* Kezd kibontakozni

„Budapest fürdőváros"-nak, mint a legkülönbözőbb gyógyvizü fürdőhelynek

igazi fürdőváros jellege.

Budapest a mult évben kereken

100 millió köbméter világitó gázt fogyasztott.

Karcagon volt egy gázkutató forrás, amelyik napi 180.000 köbméter földgázt eruptált, percenkint 60 köbméter melegvíz társaságában. Ez a gáz és vízszinttáj elszerencsétlenedett, de megmutatta magát. Két ilyen produkciójú gázos kút

évi 131 millió köbméter földgázt szolgáltathatna,

majdnem kétszer olyan fütőértékü földgázból, mint a mesterséges világitógáz, s ezzel

évi 30 milliós szénár kiadást lehetne megtakaritania a fővárosnak.

A hajléktalan iskola

— Mi lesz a Mátyás király reálgimnáziummal —

Rohamlépésekkel közeledik az iskolai év vége. A szülők vizsga előtti aggodalmát most még növeli a II. kerületi Mátyás Király Reálgimnázium jövő évi bizonytalan elhelyezése.

Az illetékes körök ez ügyben még nem döntöttek, — szerencsére, mert ennek a reálgimnáziumnak vagy azon a helyen kell maradnia, ahol most van, vagy onnan legfeljebb néhány száz lépésnyire szabad új hajlékot kapnia. Semmiképp sem keltene a szülők között megnyugvást az a kombináció, hogy a Ferenc József Intézetben a délutáni órákban kettőtől hétig tartassanak az előadások és pedig azokban a termekben, ahol nyolctől egyig már más osztályok használták el a levegőt, ami közegészségellenes.

Tiltakoznék a polgárság az ellen is, hogy a több, mint 700 tanulójú iskolát megszüntessék, a diákokat és tanárokat beolvasszák vagy szélnek eresszék. A második kerület zsidó vallású gyermekeit ez sulyos csapásként érné, mert sem a Rákóciánumba sem a Ferenc József intézetbe nem iratkozhatnak be. A Verbőczi reálgimnázium tulzsúfolt s így Pestre kényszerítenék ezeket.

Bár évtizedek óta megszokták és megszerették a Csalogány utcában a tanitónőképző intézetet s a budaiak nem szivesen látnák, hogy azt Budáról elvigyék, de lehetne neki Budán még sok más helyet szoritani, iskolai négyszöggé kiépiteni a négy utca közé eső háztömböt s akkor a Mátyás Király Reálgimnázium bevonulhatna a képző helyére.

Maradhatna azonban az intézet a jelenlegi helyén is, a Jurányi utcában. A barakkok mellett volt ugyanis egy szép telke *Méhn* Antal építésznek, aki többször ajánlotta fel a fővárosnak, az államnak, hogy a két telken épitse fel a modern reálközépiskolát. De elutasitották. Erre Méhn Antal emelt ott egy háromemeletes bérházat, amelynek lakói sokat panaszkodtak a Mátyás király reálgimnáziumból felszálló elviselhetetlen füst miatt. Panasszal fordultak a székesfővároshoz, mire a Székesfőváros az államnak felmondta a bérletet. Alig 15—20 ezer pengőbe kerülne az iskolának modern gőzfütésre való átalakítása és még néhány ezer pengőbe a betonozása, a munkálatok pedig a háromhónapos nyári szünet alatt elvégezhetők.

Sok szülő panaszolkodik, hogy teljesen bizonytalanságban van az elemi iskola negyedik osztályát az idén végző fiainak jövő évi iskoláztatása miatt, mert junius 15-én mindenütt megindulnak a beiratások.

D. P.

A nagy jövő és a 2000 éves nagy mult

— A Római fürdőtelep kérdései —

Az ezredévekre visszatekintő nagy mult árnyékában, de a várható nagy jövő fellobbanó fényében — sok hétköznapi kérdéssel, ügyes-bajos dolgával kénytelen küzködni a budai felső medence oly szép kilátásokkal indult Római fürdőtelep polgársága.

Ezt tükrözi vissza a *Római Fürdőtelep Egyesület közgyűlése,* mely e hó 24-én este volt a Wagner-féle vendéglő nagytermében és amelyen a betegségéből felépülő *Kézdy Kovách* László festőművész elnökölt, aki kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Endresz* Györgyről és pilota társáról, akiknek hátramaradottjaihoz az egyesület részvétiratot küld. Majd köszönetet mondott *Szilvássy* Károly ezredesnek és munkatársainak az egyesületi teniszpálya megteremtése érdekében kifejtett odaadó munkásságukért. *Winter* Ernő dr. járásbiró titkári jelentése az elmult év eredményeiről számolt be. *Hedinger* Miksa és *Szabó* Sándor évekig tartó fáradozásának eredményeképen az elmult év meghozta a rómaifürdő-telepi gázvezetékek megépítését, amiért hálából sok új tag lépett az egyesületbe. A választás után Kézdy Kovách László elnök üdvözölte az új tisztikart s az egyesület új tagjait, közük *Altoray* Szaniszló ezredest, *Pólya* Antal dr., p. ü. tanácsost és *Stern* Paula penziótulajdonost. *Zsolnay* Frigyesnek, a számvizsgáló bizottság elnökének és *Bély* József pénztárnoknak jelentése után a közgyűlés a felmentvényt megadta, a költségvetést és zárszámadást elfogadta. Kézdy *Kovách* László elnök ezután meleg hangon emlékezett meg a *Budai Napló* munkásságáról és a közgyűlés üdvözletét tolmácsolta *Viraág* Béla szerkesztőnek, támogatásába ajánlva ennek a fejlődő telepnek ügyeit. *Teőke* Andor tanár, valamint *Csáktornyai* Lajos dr. orvos, hozzászólása után megjelölte az egyesület ezévi törekvéseit, a hajóállomáshoz vezető út, a Nánássy és Keve uccák folytatólagos kiépítését, piac létesítését, villamosközlekedést, a vízvezeték kibővítését és az egyesület 10 hősi halottja emlékének megörökítését.

A megválasztott tisztikar: elnök *Kézdy Kovách* László, ügyvezető alelnök és a sportszakosztály elnöke *Szilvássy* Károly, alelnökök *Tokach* Sándor és dr. *Ringer* Lajos, a sportszakosztály alelnöke *Dax* János, igazgató *Büky* Ernő, pénztárnok *Bély* József, háznagy *Fehér* Dezső, ügyész dr. *Kiss* Károly.

SZENT
Gellért
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

Minden csütörtökön vidám est
A BELLEVUEBEN

Ezüst lakodalom. *Hermann* János lakatosmestert és feleségét 25-én, szerdán este meleg ünneplésben részesítették iparostársai az I. ker. Iparoskör helyiségeiben rendezett vacsora keretében, 25 éves házassági évfordulójuk alkalmából. A jubilánst az elnök üdvözölte, mint jó férjet, jó iparost, jó hazafit és szorgalmas munkást, majd felköszöntőt mondottak a „Pengő" asztaltársaság nevében Bogdán János, Zsédely Károly iparosköri alelnök, Kollár Gábor díszelnök, Korányi Márton ügyv. elnök, az I. ker. Hadastyán Egyesület nevében Tóth Béla, a BBFC nevében Pató István, a fiatal iparosok megbízásából Pacsay Fülöp, továbbá Moravcsik Sándor, Jakobsen Géza, Zimmerer Pál, Gubicza Lajos, Kéri Lajos, Németh Ferenc, Ányos Árpád, Tóth István és Ruttner Aladár. Az ünneplésért és a hatalmas virágkosarakért Hermann János meghatott hangon mondott köszönetet.

Választás a Sycambriában. Az 1932—33-as akadémiai évre választott tisztikart május 25-én a Corporatio Sycambria (Foed. Em XVII.). Az ujonnan megválasztott tisztikar összeállítása a következő: Senior: *Wagner* Vilmos, consenior: Fekete Antal, magister: Berczik Árpád, familiáris és vigalmi consenior: Andor János, titkár: Thür István, háznagyok: Alliquander Endre és Zöldi Márton, pénztáros: Szabó Zoltán, jegyző: Krasznay Tibor, krónikás: Tichy György, sportmegbizott: Andor János.

Minden csütörtökön vidám est
A BELLEVUEBEN

A Péntekiek e hó 27-én fejezték be téli borgazdaestéik sorozatát és az esztendő utolsó borgazdája dr. *Kruck* Elemér volt, akit nagy szeretet és megbecsülés kisér minden budai társaságban. Most is nagyszámban jelentek meg és sajnálattal zárták le e tradicionális esték sorát. Nyáron a téli vendégek rendeznek borestéket a budai hegyvidék jóhírű vendéglőiben és látják vendégül a borgazda társaság rendes tagjait.

Gyász.

Ismét közös gyászt parancsol reánk Budán egyik köztiszteletben álló polgártársunkat ért csapás. *Jauernik* Nándor, a Székesfővárosi Házinyomda vezérigazgatója vesztette el váratlanul és hirtelen nejét, szül. *Mudri* Paulát, akit nagyarányú jótékony tevékenysége révén értek a kitüntetés: A „Pro Ecclesia" pápai érdemkeresztje, aki a magyar vöröskereszt alapitótagja, és az I. Ker. Közjótékonysági Egyesület osztályelnöknője volt, május hó 22-én, életének 64-ik, házasságának 46-ik évében elhunyt. Nagy részvéttel temették május hó 24-én, a farkasréti temető halottasházából, a családi sírba. A gyászoló családot a magas körök is részvéttel vigasztalták.

Kollár László dr. budapesti ügyvéd, kormányfőtanácsos, a Magyar Jogászegylet titkára, az országos birói és ügyvédvizsgáló bizottság tagja, e hó 28-án reggel, operáció után, negyvenhatéves korában hirtelen meghalt. 30-án délután temették a Farkasréti temetőben a főváros által adományozott díszsírhelyen.

Nyári össztáncait minden vasárnap este 8—12-ig a Budapesti Polgári Lövészegylet Marcibányi-téri helyiségeiben rendezi *Vogl* Imre tánciskolája.

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel.: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

Román orvosok, a romániai *Orvosi Hydrológiai és Klimatologiai Társaság* tagjai érkeztek vasárnap, 29-én este Budapestre. Egy heti ittartózkodásuk tartamára változatos programot állitottak össze számukra az intéző tényezők, melyben a főváros gyógyfürdőinek és egyéb látnivalóinak megtekintése szerepel. Június 1-én, szerdán délután a *Svábhegyi Szanatóriumot* látogatják meg a vendégek. Itt dr. *Györky* Béla, a szanatórium főorvosa fogadja a vendégeket és előadást tart *„a Svábhegy, mint klimatikus gyógyhely"* címen. Egyúttal vendégül is látja őket uzsonnára, hogy gyönyörködhessenek az onnan nyiló panorámában.

Szervezkednek a hegyvidékiek Óbudán. hogy a téglagyárak által megtámadott létüket megvédhessék és ezt a hegyvidéket azzá tegyék, amire hivatva van — a Mátyás hegyen épült gyönyörű parkja és a város belső területét érintő hegyoldalai révén, — a székesfőváros legszebb üdülő és nyaraló telepévé.

Az *Óbudai Hegyvidék Szövetség* tisztújító közgyűlése 1932. május 18-án volt, amikor elnöknek ujból megválasztották az eddig oly nagy érdemeket szerzett

SZILÁGYI KÁROLYT.

Társelnökök lettek: Karczag Vilmos, dr. Lugmayer József, vitéz Párkányi Sándor. Alelnökök: dr. Biró Béla, Dóra Andor, Gécs János, dr. Kallós Bertalan, Kiss Sándor, Kulcsár Sándor, dr. Pető Andor, dr. Schäffer István. Főtitkár: Szervei György. Titkár: Rupp István. Pénztáros: Wellisz János. Jegyzők: Altmann Andor, Gárdonyi József, Karaszek Róza, Kiss Zsigmond, Köröskényi Gyula, László Imre. Ellenőrök: Brand Izsó, Bugovics Lajos, Gillich András, Szepessy Jenő, Szmatana József. Ügyész: dr. Bihar Jenő. Gazda: Kuszenda Gyula. Könyvtáros: Hollós István. Háznagy: Schwartz Jakab. Számvizsg. biz. tagok: Heier Emil, Komporday Aurel, Spitzer Gyula. — Választmányi rendes tagok: Ámon Rezső, Berecz Vince, Brezovsky Emil dr., Buday Gyula, Dulánszky Raymund, Fábián Ignác, Gaál Ferenc, Golodai Kornél, Halász Ferenc, Habermann Oszkár, Halász Aladár dr. Hanzel Mihály, Jung Miklós, v. Komarnoky Gyula, Kremniczky László, Móra László, Moravek József, Löwenrosen Károly, özv. Pálmay Károlyné, Perlmutter Samu, Prosz István, Reiner Hugó, Szale Demeter, Székely Lajos, Szél Tivadar dr., Szikora Lajos, Tellér Gyula, Türk György, Uhl Antal, Vörös Lajos. Póttagok: Bartos Dezső, Bujdosy János Pál, Czintula Zoltán, Csefalvay Vendel, Fábián Sándor, Gomba Károly, Horovitz Miklós, Schäffer József, Simon Bálint, Türr István. — A békéltető bizottság igy alakul: dr. Gönye Győző, özv. Grusz Józsefné, Bene András, Heil György, Sostán György. *Andréka* Károlyt és *Büchler* Józsefet tiszteletbeli tagoknak választották meg.

A kelet ünnepe

volt a Hollós Mátyás Társaság e hó 30-án rendezett társasvacsorája, amelyet az albán királyság itt megjelent egyik vezérkari tisztjének

DR. EREBARA ALI BEY

ünneplésének szentelt a társaság. A Császárfürdő Hollós Mátyás termében nagy társaság gyült össze, mintegy 80 vendég, köztük tábornokok, ezredesek, volt képviselők, tudósok, művészek és lelkes szeretettel ünnepelték az albán nemzet e nagyműveltségű, számos nyelvet, köztük a magyart is beszélő, daliás fiát. Elsősorban *Szávay* Gyula elnök üdvözölte a vendégeket, majd *Viraág* Béla háznagy ismertette az összejövetel célját és felkérte *Galánthay Glock* Tivadar tábornokot, hogy dr. Erebara Ali Bey vezérkari alezredest, mint bajtársát köszöntse fel, aminek a tábornok lelkes, poétikus szóval tett eleget. Zugó taps között emelkedett szólásra Erebara Ali Bey és köszönte meg az ünnepeltetést, amelyet az albán magyar barátság első megnyilatkozásának tekint, biztositva a magyarokat, hogy a közös veszedelemben, a közös célok elérésében mindig számithat az albán nemzetre. A barátság lelkes demonstrációja után *Kiss* Menyhért az irók nevében, *Palóczy* Edgár, mint a Külügyi Társaság tagja, *Hubert* Vilmos fémárú nagykereskedő, mint a Budai Iparosok és Kereskedők körének elnöke, *Medriczky* Andor dr. a magyar ifjúság nevében, lovag *Umlauff* Siegfried, mint katona régi bajtársát, *Kassim Bajrám* albán honosságú budapesti egyetemi hallgató és tanárjelölt anyanyelvén, albánul, a honfitársát, *Huszszein* Hilmi budai főmufti, mint az ünnepelt édesatyjának régi barátja szólaltak fel és ünnepelték Erebara Ali Beyt. *Szilágyi* Károly a nemzeti lét szenvedő és reménykedő nemtőjét, az anyát és ezzel kapcsolatban a bolgár, az albán és a magyar nőt köszöntötte. *Aggházy* Kamil, a Hadimuzeum igazgatója, hadifogságának egy megható jelenetét mondotta el, amely vele az albán határon történt, könnyet csalva az albán vendég szemébe és befejezésül *Viraág* Ilonka mozdulatművésznő hatalmas virágbokrétát nyujtott át Erebara beynek, a magyar nők nevében.

* * *

Az albán király küldöttje is részt vett a tegnap sikeresen befejezett magyar távlovagláson. *Zogu* király legkiválóbb lovastisztjét küldötte el vitéz *Horthy* István lovassági tábornok meghivására hozzánk, hogy ezzel is dokumentálja Magyarország iránt érzett barátságos érzelmeit. A jeles lovastiszt, aki királyának különös bizalmát bírja: dr. *Erebara* Ali Bey, albán kir. vezérkari alezredes, aki egyben iró, politikus és diplomata is, akinek tiszteletére a Hollós Mátyás Társaság rendezte díszvacsoráját. *Erebara* Ali Bey alezredes tisztelgő látogatást tett a különböző magyar közéleti vezetőegyéniségeinél, részt vett a lóversenyeken is, megtekintette Mezőhegyest és az Árumintavásárt, igen sok időt töltött együtt *Husszein* Hilmi effendi budai nagymuftival, akihez még Albániából régi barátság fűzi. Budapesti tartózkodása alatt az Esplanade szállóban lakott.

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 2o.
Esténkint kitünő cigány zene!

Az új választás a *Várbeli* kerületben nem váltotta ki az ilyenkor szokásos választási izgalmakat, mert a mai gondterhelt élet más irányban tölti be az emberek lelkét. De nem is volt szó hatalmi eltolódásokról, mert egy-két szavazattal több, vagy kevesebb nem változtat a pártok arányain. A kormány pártjai szerezték meg a 10 mandátum felét, a Szociáldemokrata párt kettőt és a Frontharcosok (Egyesült Nemzeti Párt), akik miatt tulajdonképen az új választást kiírták, 3 mandátumot szereztek. Az I. kerület most megválasztott törvényhatósági bizottság tagjai a következők: **Bánóczy László** dr. sz. d. p.; **Bartók Ferenc** egy. ker. p.; **Bornemissza Géza** e. n. p.; **Krivoss Árpád** dr. egy. polg. p.; **Lampel Vilmos** egy. ker. p.; **Németh János** sz. d. p.; **Pakányi Ferenc** egy. ker. p.; **Pályi Gyula** e. n. p.; **Spur Kálmán** egy. ker. p.; gr. **Takách Tolvay József** e. n. p.

Ripka Ferenc dr levele a budaiakhoz. Hermann budai iparos hosszú hónapok munkájával elkészítette dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester fémből készült domborművü mellképét. Ezt felajánlotta az I. kerületi Iparoskörnek. Az Iparoskör a domborművet ünnepélyes keretek között e hó 18-án, szerdán, akarta leleplezni. Az ünnepségre meghivták a főváros társadalmának minden rétegét, hogy ezáltal is kifejezést adjanak dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester iránt érzett szeretetüknek és tiszteletüknek. Mint ismeretes azonban, időközben az I. kerületben uj községi választás volt. Dr. Ripka Ferenc főpolgármester még látszatát is kerülni óhajtotta annak, hogy ez az ünnepség éppen a választási küzdelmek napjaiban rendeztessék, ezért az Iparoskörhöz intézett levelében kérte a leleplező ünnepség elhalasztását.

A „II. ker. Ált. Közjótékonysági Egyesület" június hó 9-én délután 6 órakor a Budai Polgári Kör helyiségében (II. Szilágyi Dezső tér 5) dr. *Güth* Ferenc elnöklésével rendezi évi rendes közgyülését, amelynek tárgysorozatán szerepel az évi jelentésén kivül a tisztikar és a választmány, valamint számvizsgáló bizottság tagjainak megválasztása. — Amennyiben a közgyülés nem lenne határozatképes, úgy június hó 16-án (csütörtökön) este 6 órakor lesz az uj közgyülés.

A Svábhegyi Szanatóriumot az intézet volt betegeinek konzorciuma vette át s egyik főrészvényese, *Györky* Béla dr., főorvos vezeti páratlan agilitással és hozzáértéssel. Budapest Fürdővárosnak feltétlen érdeke, hogy e pompás magaslati üdülőhelyünk megmaradjon és fejlődjön, különösen ma, amikor a gyógyulást, pihenést kereső közönség kénytelen itthon tölteni szabadságát. Györky főorvos munkatársunk előtt nagy bizakodással nyilatkozott a Szanatórium jövőjéről és külön hangsúlyozta, hogy őszinte hálával és elismeréssel adózik az egész konzorcium nevében a volt zárgondnoknak, *Nagy* Zsigmondnak, az Angol Magyar Bank cégvezetőjének, aki azt a legnagyobb lelkiismeretességgel kezelte és adta át a Konzorciumnak a szanatóriumot.

Motoros hajójárat a Lágymányoson. A nyáron át motoros hajó fog járni a Lágymányoson. A motoros az elektromos művek áramfejlesztője és a dunai félsziget közt közlekedik. Tudvalevőleg ezen a félszigeten több sportklubnak van strandfürdője és ott van a főváros ingyenes strandfürdője is, úgy, hogy ez a hajójárat igazán hiányt pótló. A viteldij minimális.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

Hol van a baj?

A *háztulajdonosok* azt mondják, hogy a mai közterhek és a mai házbérek mellett okvetlenül tönkremennek, — a boltbérlők viszont ugyanerre hivatkoznak. Talán mindakettőnek igaza van, de akkor valahol valami hibának kell lennie.

A Háztulajdonosok Országos Szövetsége május 22-én, vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését a Vasuti és Hajózási Klub nagytermében. A gyülésen melyre a termet zsufolásig megtöltötték a háztulajdonosok, dr. *Németh* Béla kormánytanácsos elnökölt. A megjelentek üdvözlése után felolvasta a háztulajdonosok által a kormányhoz intézendő feiratot, melyet az összegyűltek viharos közbeszólásokkal kisértek. A szövetség követeli az építkezések korlátozását, a lakbérek csökkentésének meggátlását a lakások kötöttségének feszabadítását, a transzfermoratórim rendeletnek a jelzálogadósok érdekében való módosítását, a kamatfizetések felfüggesztését, az enormis közterhek leszállítását, szervezet létesítését, mely a városi ingatlanok részére jelzálogkölcsönöket folyósit, az árverések felfüggesztését és a szükségadók megszüntetését.

A háztulajdonosok hangoztatják, hogy tönkre kell menniök, de ugyanezt mondják a lakók is, akiknek igen nagy része leépített, vagy állástalan ember, s ha állásban van is, fizetését lényegesen csökkentették.

Kinek van tehát igaza? Kinek van nagyobb oka panaszkodni? Hol van itt a baj?

G. S.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Teljesen szakitott a divatrevük megszokott, sablonos stilusával *Somogyi* Olga, az ismertnevű operaénekesnő és *Gergely* József Aladár, akiknek rendezésében május 28-án, szombaton este a Margitszigeti Spolarich Parkban a legszebb manekenek mutatták be a legjobbnevű cégek kreációit. A parkot zsúfolásig megtöltő előkelő közönség nagy érdeklődést tanusított a *Strasser Margit* divatszalon gyönyörű nyári ruhái s az *Ernszt Aranka* szalon ízléses pizsamái iránt. Az *Adrienne* kalapszalon kalapjai feltünést keltettek. A *„Jolie"* divatékszerei, mint minden alkalommal, ezuttal is bebizonyitották, hogy a „Jolie" e téren utólérhetetlen. A *Klein Salamon Fiai* cég strandpipákat, a *Sport és Tornaszeripar* „First Closs" és „Smasch" tenniszütőket mutatott be. A Meinl Gyula Rt. közismerten nagyszerű minőségü pörköltkávé mintáit, fehér selyem pizsamába öltözött vörösfezes bájos maneken osztogatta. *Beer* Imre nagy agilitást fejtett ki a résztvevő cégek ismertetése és reklámozása terén.

ESTE TÁNC
ELSÖRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLÖS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG
VAJ, SAJT, TURÓ!
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT-VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidfő, villamos megálló a Községi Takarék mellett.

Pénzének ellensége
ha nem az OLASZFASOR 23, alatti árverésen megvett uri- és női divatáruházában vásáról
Kiárusitás! Megszünik!

MEGNYILT
Buda látványossága a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

RÓZSADOMBON
NARDAI GYULA
vendéglő kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
kellemes szórakozást talál. Kitünő konyha és italok. Szolid árak. Minden időben élőhalból halászlé. Elsőrangú szalonzene és tekepálya. Telefon: 50-4-08

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

BRÓDY „BRÓDYNÁL MINDEN JÓ" KÁVÉHÁZ ÉTTEREM
Óbuda, Szentlélek tér.
Kerthelyiségében ifj. Rigó Jancsi muzsikál

TÜNDÉRLAK
nagyvendéglő a Gellérthegy legpompásabb szórakozóhelye, elragadó kilátással
Magyar konyha
Polgári árak
Esténkint cigányzene
Figyelmes kiszolgálás
I., Szirtes-út 11.
Asztalrenbelés T. 54-1-85.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

CSÁSZÁRKERT
a Dunaparton
megnyilt
A Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai kvnyhával
tisztelettel
Csirszka Konrád vendéglős

Személyi hírek

FUAD KIRÁLY, Egyiptom uralkodója junius hó folyamán Budára érkezik, hogy reumáját itt gyógyittassa.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főgeológus tart előadást június hó 4-én szombaton este 8 órakor a Virányos-Kútvölgyi Egyesületnek, a Verónika vendéglőben levő körhelyiségeiben.

TÉRI MIKLÓS dr. operatőrt, az ismert kiváló sebészt és a budai társaság népszerű, kedvelt tagját, közkórházi adjunktussá nevezte ki dr. Ripka Ferenc főpolgármester.

KUNCZE LAJOSNÉ elnöklete alatt az óbudai Szent Vince szeretet egyesület 86 szegény sorsú családot segített télen át kenyérrel, liszttel és fűtőanyaggal.

BEKEY IMRE GÁBOR az ismertnevű barlangkutató és iró hirtelen megbetegedett és a lakásán kezeli orvosa.

OLÁH ISTVÁN dr., ügyvéd, borgazdaestjén május 20-án nagyszámú társaságot látott vendégül a Pénteki borgazda társaságban.

PALÓCZY VIKTOR építész, aki kilenc év előtt Kattovicban (Lengyelország) átvette egy berlini építővállalat vezetését, és ott számos középületet emelt, öregbítve a magyar építészek hírét, e hó 29-én visszatért Budára.

KULCSÁR RICHÁRD nyomdatulajdonos Hévizen tartózkodott, hogy ott gyógykezeltesse magát, egészségesen visszatért.

PLENCZNER SÁNDOR dr. betegségéből felgyógyult és rendeléseit II. Ostrom u. 29 sz. alatt (Tel.: 562—72) ismét megkezdette.

A Budai Polgári Kör, amelynek nagy multja, előkelő taglétszáma és a legmegfelelőbb helyisége van Budán a Vigadóépület I. emeletén s így hivatva van vezérszerepet vinni a budai társadalomban, e hó 27-én este tartott választmányi ülésén a közgyülésen megválasztott dr. Kozma Jenő országgyülési képviselő elnök mellé megválasztotta az alelnököket és a tisztikart ,mely a következőképen alakul: alelnökök: Benedek Sándor, dr. Fabinyi Tihamér, dr. Neuschloss Knüsli Kornél, dr. Szlávik Ferenc, dr. Guth Ferenc, dr. Zboray Gyula; igazgató: Fekete Géza; gazda: Gorka Gyula; titkár: Makoldy Viktor; pénztáros: Kozma Dezső; ellenőr: Nagy József; jegyzők: dr. Vass Tibor, dr. Huszka János, dr. Bárczy Boldizsár; ügyész: dr. Ötömössy Zénó; könyvtáros: Fekete Ilus.

Uj pártalakulás Budán. A *Nemzeti Keresztény Szociálista Párt* zászlót bontott Budán, e hó 27-én a Pozsony vendéglőben rendezett alakuló pártülésén. *Pászthy* János fővárosi bizottsági tag, az ujonnan alakult párt elnöke, megnyitó beszédében részletesen ismertette a párt 25 pontból álló programmját. A nagyszámban megjelentek *Kompothy* Béla székesfővárosi tanárt bízták meg a párt budai szervezetének irányításával.

Erdély gyásza. Az Erdélyből kiüzött, de Budapesten tovább müködő Orsz. Történelmi Ereklye Múzeum Egyesület elnöksége dr. *Kacziány* Géza tb. elnök, *Kuszkó* István ügyv. alelnök igazgató és Tokaji István jegyző kegyeletes határozattal fordultak Arlotta Mario olasz konzulhoz.: „Az Országos Történelmi Erekyle Muzeum Egyesület" budapesti választmányának kegyelet-bizottsága, melynek feladata az, hogy elhunyt nagyjaink emlékezetét híven megőrizze, — legutóbbi ülésén mély meghatottsággal vett tudomást arról a rendkivül meleg részvétről, melyet a nemes olasz nemzet az Örök Város repülőterén hősi halált halt nagy magyar oceánrepülő *Endresz György* és hozzá méltó társa az *erdélyi származású Bittay Gyula* halálos balesete alkalmával az ő emlékük s általuk a testvér magyar nemzet iránt tanusított. Hálát mondanak ezért a nemeslelkü olasz királynak és azt kérik, hogy az Egyesület s így az erdélyiek köszönetét *Benito Mussolini* miniszterelnök s *Italo Balbo* légügyi miniszternek s mindazoknak, akik a magyar nemzet e mélységes gyászában részvételükkel mellénk állottak, tolmácsolja.

Költözködik a közigazgatási bíróság, mert végleges határozat történt, hogy e bíróságot a népjóléti minisztérium Lánchíd utcai palotájának első emeletén helyezik el. A második emeleten a többi minisztérium népjóléti ágazatai helyezkednek el.

Közismert
kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból

A bizottság Erdély határairól Gyorsirói feljegyzések

Jegyzőkönyvi részletek,

VII. folytatás

Seymour (Amerika): A románok részéről produkált statisztikák nem egyeznek a magyarok statisztikájával. Az amerikai titkár becslése szerint nem 40.000 magyarról, hanem 360.000-ről van szó. A gazdasági érvek, amelyeket Le Roud tábornok a franciák részéről előterjesztett, meggyőzőknek látszanak, azonban a magyar lakosság száma szempontjából az amerikai bizottság kénytelen véleményéhez ragaszkodni.

Vanntelli: Az olasz delegáció szerint is Szatmár és Bihar vármegyék lakossága nagyobb számú magyart mutat fel. Az olasz álláspont és az amerikai álláspont tehát azonos.

Tardieu: Az amerikai álláspont tarthatatlan (?), mert nem 360.000 magyarról, hanem a Le Roud (francia) kimutatás szerint csak 40.000 magyarról van szó.

Seymour: A mi becslésünk egész (!) Erdélyben (!!) 700.000 magyart (ennyire volt lelkiismeretes a békekonferencia!) jelez. Most tehát arról van szó, hogy még 360.000 magyart csatoljanak a 700.000-hez. Az amerikai bizottság ismételten megállapítja, hogy a 360.000 magyar az amerikai vonalon belül lakik.

Tardieu: Az amerikai bizottság téved, mert ő az amerikai tervezet északi részére nézve más részleteket tud. (Tardieu ugyan nem árulta el a *„más"* részleteket, de a francia bizottság magatartása erőszakolta ki a Nagyvárad — Nagyszalonta — Szatmár — Margittai vonal átadását a románok részére.)

Seymour: Ugy véli, hogy a megegyezésnek e kérdés körül kell eldőlnie.

Tardieu: (A veszélyeztetett helyzet megmentése érdekében ujból felszólal.) A francia szakértők azt mondják, hogy a hegyek és a vitatott vonal között mocsaras (?) vidék terül el s miután itt a románok vasutat építeni nem tudnának, ezért is a határvonalnak Nagyváradtól nyugatra kell elvonulnia.

Az elnöki széket Tardieu foglalja el.

Tardieu: Folytatjuk Erdély határainak megállapítására vonatkozó vitát. (Idő: 1921. dec. 7.)

Larouche: Az angol bizottság azt javasolja, hogy Románia és Csehszlovákia között közös határ állapíttassék meg. Az angolok a Bánság kérdésében azt a véleményt nyilvánították, hogy a Bánságot Magyarország kizárásával Szerbiának és Romániának kellene adni. Csak a szövetséges országok érdekeit kell tekintetbe venni.

Tardieu: (az elnöki székből). Északon és délen kénytelen (!) vagyok változtatni a románok javára s ezért eltérek a Le Roud tervtől. Kérdezhetném ugyan, hogyha a *„legitim részrehajlás"* szempontját tekintjük ebben a kérdésben, nem vagyunk-e igen messze a románok javára, de megnyugtatom a delegációt, mert itt az a döntő fontosságú kérdés, hogy vasut építési nehézség mellett lehet-e a határokat keletre vinni. Nem. Románia egy elgyengített (?) állam s a békeállapot kezdetén nem lehet arra kényszeriteni, hogy sürgősen vasutat építsen. A békeszerződésben az a legfontosabb, hogy a *döntések ne adjanak konfliktusra okot.* Ragaszkodik érveihez. Kéri az angol, amerikai és főként az olasz bizottságot, hogy ezeket a szempontokat mérlegeljék s a *következményekkel számolva* előterejesztéseiket ebben a szellemben tegyék meg. A tábornokok azt mondották nekünk, hogy Erdély nem szakítható el ettől a vasúti vonaltól, mert ez fejlődését fenyegetné.

Seymour: (Amerika.) De figyelembe kell venni, hogy nem 40.000 magyarról, hanem 360.000-ről van szó.

Martino: Hajlandó a vonal kérdését ujabb vizsgálat alá venni.

Tardieu: Összefoglalva az elhangzottakat, megállapítja, hogy az amerikai és olasz bizottság kifogásokat tesz, míg az angol a statisztika kikapcsolásával megegyezett a francia bizottsággal a vasuti vonalak kérdésében. (Ezzel eldőlt 360.000 magyar sorsa Magyarország hátrányára.)

Az új krisztinavárosi plébános, dr. *Knebel* Miklós pápai kamarás, ünnepélyes beiktatása f. é. június 5-én, vasárnap, délelőtti 9 órakor megy végbe. Az ünnepség szentmisével kezdődik, mely után, 11 órakor, az Attila utcai reálgimnázium tornatermében történik meg az új plébános üdvözlése, melyre az egyházközség tagjai és a különböző egyesületek és testületek zászlók alatt vonulnak fel. Már eddig is igen sokan jelentették be részvételüket. Bankettet, az adott gazdasági válságra való tekintettel nem rendeznek. Az egyházközség arra a szép és nemes elhatározásra jutott, hogy bankett helyett 500 szegény embert vendégel meg.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Budai Társaskör rendes csütörtöki társasvacsoráját ezentul az árnyas kerthelyiségben rendezi ahol kuglizópálya áll a tagok és vendégeik rendelkezésére. *Választmányi* ülését május hó 2-án este 7 órakor lesz.

Az óbudai Kisfaludy Szinház e hó 14-én ismét megnyitotta kapuit. Az előadások iránt a budai közönség részéről már eddig is állandó, meleg érdeklődés nyilvánult, meg, mely a 11 év után a szinház élére visszatérő *Kapossy* Ernő szinigazgató személye iránti bizalomnak és a társulat minden elismerést megérdemlő munkájának tulajdonítható. Május 28-án, szombaton este 8 órakor, 29-én, vasárnap délután 5 és este 8 órakor *Az éjféli tangó* c. operett került szinre 20 fillértől 1.50 P helyárakkal.

Angolul a Balaton mellett ez évben is lehet tanulni, mert az angliai nyaralás helyett a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatói Orsz. Szövetsége Balaton-szárszón angol tanárokkal, trénerekkel nyaraló telepet rendezett be, 25 bentlakó urileány számára. Fölvilágositást ad MEFHOSz iroda: IX. Ráday u. 35. Tel.: 86—5—16.

Szabolcska Mihály elhunyt poétáról, a Hollós Mátyás Társaság volt elnökéről nevezték el Budán az I. Diószeghy útnak egy részét.

Budaiak a Római fürdőben a
Wagner
nagyvendéglőben találkoznak
Telefon: 62-5-87. Telefon: 62-5-87.

Felvétel
a Baár-Madas
ref. leánynevelőintézetbe.

A budapesti Baár—Madas református leánynevelőintézet internátussal egybekötött **leányliceumába** és **továbbképző tanfolyamára** a felvételek most folynak. Az iskola I—VI. osztályig liceum, a VII., VIII. osztály gimnázium. Az általános müveltséget és különböző irányú (háztartás, főzés, szabás, varrás, iparmüvészet, gépirás, gyorsirás) gyakorlati kiképzést nyujtó továbbképző tanfolyamra való felvételért legalább négy középiskolai osztályú végzettséggel lehet folyamodni. Felvilágositással irásban, vagy személyesen délelőttönkint 12—1-ig és pénteken délután 4—6-ig is készséggel szolgál az intézet igazgatósága: *II., Lorántffy Zsuzsanna út 3.* (Fogaskerekü végállomás közelében.)

VENDÉGLŐ A „101"-hez
I., Krisztina-körút 101.
kerthelyisége megnyilt
— Esténként pompás Schrammelzene. —
Kitünő italok, Elsőrangú konyha

A polgárok szociális törekvéseit szolgálja Budán az a mozgalom, mely a nehéz gazdasági viszonyok között gondol azokra az eshetőségekre, amelyek az egyes egyént és családot súlyosan érintik és úgyszólván teljesithetetlen feladatok elé állítják. *Kozma* Jenő dr. elnöksége alatt önsegélyző osztályt állított a Budai Egységes Polgári (Kozma) Párt amelynek célja az, hogy tagjainak elhalálozása esetén azok özvegyeit, árváit, vagy a tag által megjelölt személyt segélyezze. Az önsegélyző osztály tagjai sorába csak a párt tagjai vehetők fel, akik belepeskor 1.— P beiratási dijat, évenkint 1.— P költségjárulékot (esedékes az év első hónapjában,) továbbá minden esetben, ha egy csoporttag elhal, 1.— P elhalálozási járulékot tartoznak fizetni. A tagság 3 évig kötelező. Az elhalálozási segélyösszeg nagysága annyiszor egy pengő, ahány fizető tagja van a csoportnak. Az osztályon belül ugyanis minden 500 (ötszáz) tag egy önálló „csoportot" képez, úgy, hogy halál esetén az elhalálozási járulékot mindig annak a csoportnak a tagjai fizetik, amely csoportba az elhalálozott tartozott, Az elhalálozási segélyt az igazoló okmányok femutatása mellett az igényjogosult azonnal kézhez kapja. A párttagok jelentkezhetnek a párt budai központi irodájában, II., Szilágyi Dezső tér 5 (Vigadó). Telefon: 541—05, délután órától 7 óráig.

Vadaskert
vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham-u.

Gondnélküli öregséget van hivatva biztositani mindenkinek a *„Nyugdijasok és Magánosok Otthona Egyesület"*, amelynek alapszabályait a Belügyminisztérium már jóváhagyta. Az egyesület élén állanak, mint elnökség többek között: dr. *Morvay* Zsigmond ny. főispán, *Nagy* Gyula min. tan., *Ligeti* Lajos igazgató, *Mauthner István* dr. főorvos, *Hubert* Vilmos fémárú nagykereskedő, *Dán* Leó nagyiparos, *Dobsa* László igazgató, *Puch* Konrád igazgató, dr. *Petracsek* Lajos orszgy. képv., *Gegus* Dániel ny. főkapitányhelyettes, *Vécsei* Ede gázgyári vezérig. helyettes és közéletünk számos jelese. Az egyesület nyugdijasoknak nyugdijuk ellenében, de magánosoknak is mérsékelt dijazás, vagy járadék ellenében kedves otthont nyujt teljes ellátással és gondozással. Szegény sorsba jutott érdemes egyéneket a tagdijakból vagy adományokból lát el dijtalanul az egyesület I. Hidegkúti út 74 alatti otthonában. Telefon: 64—0—85.

A diplomás ifjuság

amely ma kétségbeejtő viszonyok között keresi az elhelyezkedést, szervezetté tömörülve igyekszik jövendő boldogulásának kérdését megoldani. Már hetek óta tárgyalnak egymás között és keresik az alkalmas vezéregyéniségeket, akik ebben a nehéz munkában, ennek a szinte megoldhatatlannak látszó feladatnak megoldásában segitségükre volnának és e megbeszélések eredménye volt, hogy e hó 30-án a *Budai Társaskör* tanácskozó termében gyülésre jöttek össze, elnöklésre kérve fel *Szombathy* Kálmánt a társaskör ügyvezető alelnökét. Komoly fiatalság gyült össze és Szombathy Kálmán elnök az előző tárgyalások eredményei alapján igyekezett megrajzolni a szomorú helyzetet és megadni az irányt, amely a kibontakozáshoz vezetne. A mult jelszavai elavultak, mert gazdasági tartalom nélkül az üres jelszavak nem képesek együtt tartani sem társaságokat, sem pártokat. Célszerünek vélte, hogy a diplomás ifjúság alakitsa meg a csoportját és azt ne rendelej alá semmiféle szélsőségeknek, hanem igyekezzék a középúton haladva a polgári gondolat mentálitásában az Egységes Polgári Párt keretén belül keresni segitséget az előtte álló nagy küzdelemhez. A helyesléssel fogadott megnyitó beszéd után dr. *Finály* Péter ajánlotta, hogy dr. *Steinberg* Károlyt válasnszák meg elnöknek, amihez a jelenvoltak nevében dr. *László* Vladimir is hozzájárult, mire az ú jelnök megköszönte az egyhangú megválasztást és ajánlotta társelnöknek dr. *Finály* Pétert. Alelnökök lettek: *Padányi* Imre és *Gruber* József. Főtitkár: *László* Vladimir dr. Az elnök igen szép beszédben mutatott rá arra a kedves fogadtatásra, amelyben az Egységes Párt részesítette ezt a társaságot. Rendületlen hittel bízik dr. Kozma Jenő országgyülési képviselő támogatásában és a társaság lelkes örömmel csatlakozik a Kozma párthoz, hogy itt érvényesitse minden erejét és itt keresse a diplomás ifjúság nagy kérdésének megoldását. A komoly, okos beszéd után *Viraág* Béla szerkesztőt kivánták hallani, aki szivesen támogatja az ifjúságnak ezt a mozgalmát és maga is bízik abban, hogy dr. *Kozma* Jenő a maga nagy befolyásával, gyakorlati tudásával segiteni tud az ifjúság sorsán és utalt arra, hogy a magyar ifjúság számára keleten nyilik sok elhelyezkedési mód és, ha a nagybirtok, állam, megye és nagyvárosók módját ejtenék, sok szükséges vállalkozás létesülhetne és adna kenyeret az ifjúságnak. A szervezés kérdéséhez szólt hozzá *Morelli* László és azt ajánlotta, hogy a baloldal jól bevált szervezési módját, a sejtrendszert használják fel. A kelet átvehetne és fölvehetne tőlünk sokat, ami szintén közelebb hozná e nagy kérdés megoldását. Szombathy Kálmán elnök arra kérte az ifjúságot befejezésül, hogy tartsa vissza a tanult ifjúságot, nehogy elkeseredésében a szélsőségek áldozataivá legyenek és igyekezzenek őket megtartani a polgári középúton. Az alakuló gyülés befejezése előtt *Steinberg* Károly elnök indítványozta, hogy dr. Kozma Jenő országgyülési képviselőt táviratilag üdvözöljék.

Budaiak! **vásároljatok Budán!**

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iuókúra

A „Magyar Iparművészet" című folyóirat legujabb száma a szokott gazdag és művészi kivitelü tartalommal most jelent meg. A folyóirat, melyet kiváló művészünk, Szablya-Frischauf Ferenc, szerkeszt, immár 35. évfolyamában van. A pazar tipografiai kiállitású, vaskos füzet egész tömegét tartalmazza az illusztrációknak és értékes közleményektek.

Cipő?
csak **Zi-La** márka
Budán kizárólag
I. Hortby Miklós-út 41. sz.

Kuglizó estéket rendez a „Budai Iparosok és Kereskedők Köre (I. Krisztina-körút 61.) május hó 20-ától kezdődőleg a *kedd esti* összejövetel helyett rossz időben is, a Déli vasut indulási oldalán levő, kuglizóban; *vasárnap* délelőtt változatlanul a körhelyiségben találkoznak a tagok.

58. M. Királyi Állami Sorsjáték
17.000 nyereményt sorsolnak ki
250.000
aranypengő értékben
Főnyeremény
400.000
aranypengő.
Nyeremények: 20.000 P„ 10.000 P„ 2-szer 5.000 P„ 4-szer 2.500 P„ 6-szor 2.000 P„ 10-szer 1.000 P„
melyek mind készpénzben fizettetnek ki
Huzás Junius 7-én
Sorsjegyárak:
Egész 3.—fél P 1.50
Kapható minden bank, sorsjegyárusitónál és dohánytőzsdében. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a M. Kir. Pénzügyigazgatóság Budapest V.. Szalay-utca 10. szán.

URI PENSIÓ BALATON LELLÉN. Parti villában, árnyas, szép kertben kitünő, bőséges ellátás. *Előszezónban 4 pengő, főszezónba 6 pengő.* Érdeklődni lehet: Vár, Fortuna u. 8. II. em. 9.

Délivasut — Városmajor környékén keresek különbejáratú, csinos, tiszta, butorozott szobát két személynek. — Válaszokat árajánlattal „Budai 99" jeligére kérek a kiadóhivatalba.

4—5 SZOBÁS VILLALAKÁST keres a Naphegyen, Gellérthegyen, vagy annak környékén Aczél Jenő V. Wekerle Sándor u. 10. (Telefon: 12—0—38.)

MÁVAG BUDAPEST-DIÓSGYŐR
Minden gyártmányunk a magyar ipar kiváló terméke!
Teherautomobilok, autóbuszok, tüzoltóautók. *Traktorok*, cséplőgépek, *utépitőgépek*. Hengerelt vas anyagok, vas- és acélöntvények, *vizvezetéki öntöttvas csövek*.
Jobbágy-féle folytonégőkályhák
Teudloff-Dittrich-féle armaturák, közkutak, különféle célokra szolgáló *szivattyuk*, házi vizellátó berendezések, *tüzoltósági* és *közegészségügyi* szerek, *köztisztasági* eszközök stb.
Árajánlat, felvilágositás dijtalan.
Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest, X., Kőbányai-út 21.

Istálló, 2 vagy 3 lóra nagy udvarral azonnalra kiadó. Maros-utca 26. sz. alatt. Erdeklődni lehet Városmajor-utca 34. élelmiszerüzlet.

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

Weisz Fülöp kitüntetése

Azt a korszakalkotó, kezdeményező munkásságot, az eredményes külföldi tárgyalások sorozatát, ami Weiss Fülöp személyéhez fűződik, csak az tudja igazán kellő módon értékelni, aki minden szentimentális vonatkozást félretéve elismeri gazdasági elesettségünket és vérszegénységünket. Az ő méltatásával kapcsolatban eszünkbe jut a gorlicei áttörés, a háború legnagyobb fegyverténye, amit a nagy monarchia hadizsenije és technikai készültsége vivott ki beláthatatlan embertömegek feláldozásával. Mert a csonkaország gazdasági izoláltságát, pénzügyi megkötöttségét, a nemzetközi pénzvilág elzárkozottságának frontját Weiss Fülöp törte át, de egyedül személyes tekintélyével, pénzügyi zsenijével! Nem volt más fegyvere, mint a meggyőző igazság, nem kisérte őt senki országmentő útján, semmi más, mint a magyar nemzet bizalma. És Weiss Fülöp győzött, a külföldi tőke az ő kezdeményezésére, az ő személye iránt való bizalomból vette fel a kapcsolatot Magyarországgal. Elévülhetetlen érdemeit a nagyméltóságú címmel járó I. o. érdemkereszt adományozásával jutalmazta a kormányzó, ezzel is elismerve azt, hogy a sziklaszilárd európai tekintélyű Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökének közérdekű tevékenysége felér a legkiválóbb miniszterek munkásságával.

Wiener Bank-Verein a tőzsdei helyzetből kifolyólag, hogy saját részvényeinek forgalmát szabályozza, bel- és külföldön 550.000 darab 20 schilling névértékű részvényt visszavásárolt. Az intézet a megszerzett saját részvényeket az alaptőkéből levonásba fogja hozni és azt 55.000.000 schillingről 44.000.000 schillingre csökkenti. Az 1931. december 31-iki mérlegben az adósoknál addig szenvedett összes veszteségeket leírták. Az igazgatóság ajánlani fogja a tartalékok megfelelő felhasználásával a 44.000.000 schilling alaptőkének a felére való leszállítását, 5,000.000 schilling új tartalék képzése mellett. Egyidejüleg az alaptőkének erősbítésére egy külföldi csoport és pedig a *Societe Generale de Belgique*, a *Banque Belge Pour L'Etranger* brüsseli intézetek és a *Deutsche Bank und Disconto Gesellschaft* berlini intézet 13.000.000 schilling névértékü és egy, az Osztrák Nemzeti Bank vezetése alatt álló belföldi csoport 10.000.000 schilling névértékü új részvényt vesz át névértékben. A Wiener Bank-Verein ilykép a fenti tranzakciók lebonyolitása után 45.000.000 schilling alaptőke és 5,000.000 schilling általános tartalékalap felett fog rendelkezni. Az igazgatótanács mérlegmegállapitó ülését f. é. június hó 4-ére hivták egybe.

Magyar Általános Takarékpénztár az *Assicurazioni Generali* fennállásának 100 éves évfordulója alkalmából a következő adományok felajánlását határozta el: a Horthy Miklósné Őfőméltósága védnöksége alatt működő segélyakciónak 3000 pengőt, a Hirlapirók Nyugdijintézetének 2000, az Ujságirók kórház és szanatórium egyesületének 1000, a Mentőegyesületnek 1000, a Kereskedők menházának 1000, a Szinészegyesület Nyugdijintézetének 1000, az Apponyi Albert poliklinikai egyesületnek 1000, az Ingyentej Egyesületnek 1000, az Országos Gyermekvédő és Fröbel Egyesületnek 1000, az Ingyenkenyér egyesületnek 1000, a Klotild szeretetház egyesületnek 1000, a Nyomorék Gyermekek Országos Otthonának 1000 pengőt ad.

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt. közgyülése az igazgatóság összes javaslatait elfogadta és elhatározta, hogy részvényenkint 1 pengő osztalékot fizet. A 38. számú osztalékszelvény beváltása ez év május 18-tól kezdve az intézet, valamint a *Kereskedelmi Bank* pénztárainál, illetve annak fiókjainál történik. Az intézet igazgatóságába *Frankl* Kornélt, a Wertheimer és Frankl cég főnökét új tagul választották be.

A Nagybátony—Ujlaki Egyesült Iparművek Rt. közgyülése úgy határozott, hogy *részvényenkint 1.5 pengő osztalék* a 10. számú osztalékszelvény ellenében e hónap 21-től kezdődőleg az Angol-Magyar Bank Rt. pénztáránál kerül kifizetésre.

A Trieszti Általános Biztositó Társulat most töltötte be fennállásának századik esztendejét, a sulyos viszonyokra való tekintettel minden jubiláris ünnepélyt mellőzött és a nyomor enyhitése céljából a társadalom különböző jótékonysági intézményei között *50.000 pengőt osztott ki.* Ebből az összegből 10.000 pengőt juttatott a *„Horthy Miklósné országos nyomorenyhitő akció"*-nak, 4000 pengőt a *Magyar Hirlapirók Országos Nyugdijintézetének*, 3000 p-t az *Ujságirók Szanatóriumegyesületének*, 2000 pengőt a *Szent Erzsébet* karitasz központnak, 1800 pengőt az *Egyházközségek* nyaraltatási akciójának s még számos intézménynek különböző összeget.

A Magyar Cukoripar Rt. május 31-én tartotta közgyülését. A vállalat az elmult üzletévben 1,457.906 pengő tiszta nyereségre tett szert. A részvénytársaság több, mint másfélmillió pengőt fizetett vissza hitelezőinek, ezzel is bizonyságot téve mobilitásáról. A bruttó nyereség 3,007.172 pengő. A szép üzleteredmény *Lendvay* Sándor vezérigazgató érdeme.

A Széna téri piac ügye

Az a küldöttség, mely a Széna-téri piac rendezésének ügyében a székesfőváros illetékes tényezőinél eljárt, többfelől kapott biztató igéretet, hogy azokat a nem állandó, iparengedélyes árusitókat, akik csak naponkint rakják ki árúikat, hamarosan eltiltják a kirakódástól. Ez már csak azért is kivánatos lett volna, mert ha van valami, ami ezt a piacot elélteleniti, hát a piszkos, összetákolt kirakódó asztaloknak a Széll Kálmán-tér szélén elhúzódó sora az.

Ugy volt, hogy a nem állandó árusok kirakodását már május elsejétől kezdve lehetetlenné teszik. Ámde mulnak a hetek és ebben az ügyben tisztára semmi sem történik. A kirakodó árusok, akik csak napi helypénzt fizetnek, sokkal kevesebbet, mint az állandó bódék tulajdonosai és akiket sem adóban, sem másban nem terhelnek olyan súlyos kiadások, mint az állandó kereskedőket, vígan csinálják továbbra is a konkurrenciát az állandó kereskedőknek.

Legfőbb ideje volna, hogy ez az áldatlan állapot véget érjen. Tűrhetetlen, hogy az a szennyes, gusztustalan asztalsor továbbra is ott dísztelenkedjék a piacon és hogy a kirakodók kisebb teherviselés révén veszélyeztessék a nagy adót fizető kereskedők exisztenciáját.

Az ügy iránt élénk érdeklődést tanusít dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester aki minden alkalommal tanujelét adja annak az atyai jóindulatnak, mellyel a budai polgárság minden dolgát felkarolja, nemkülönben *Kozma* Jenő dr. orszgy. képviselő is, akiről köztudomású, hogy sem időt, sem fáradtságot, sem áldozatot nem kimél, ha budai érdekekről van szó.

A Széna téri piaci árusok küldöttségileg keresték föl Kozma Jenő dr. képviselőt, aki igen behatóan érdeklődött az ügy minden részlete iránt és kétségkivül már az ő közbelépésére vezetendő vissza, hogy a piac tervbe vett ideiglenes áthelyezése bizonytalan időre elódázottnak tekinthető. Igen hathatósan támogatja a Szénatéri árusok ügyét *Petracsek* Lajos képviselő is.

Ház és kert

Mikor „öreg" a szőllő és gyümölcsfa: Nagyon téves az a felfogás, hogy a szőllő és a gyümölcsfa azért nem terem, mert nagyon öreg. Ellenkezőleg, a fiatal szőllő és gyümölcsfa is lehet terméketlen, ha helytelenül, hozzáértés nélkül metszik, vagy nem okszerűen táplálják azok gyökereit, pláne az öregebb fák, amelyek már kitermelték a földből mindama sokféle alkatrészt, amelyekre a gyümölcs képződéséhez és kötődéséhez szüksége van, akkor látjuk, hogy a gyümölcs elfonnyadva, zölden a földre hull. — A 30—60 éves szőllőtőkék és gyümölcsfák még a legsivárabb homoktalajon sem mondhatók öregnek, a gyakorlott, hozzáértő kezelés mellett. Főkellék mindkettőnél az okszerű talajjavítás, vagyis a kellő gyökértápláláson kivül, az időközönkénti helyes visszametszési művelet a terméketlen szemét eltávolítása és a korona ritkitás stb. Ismerünk olyan 100 éves lugas szőllőtőkéket is, amelyek évente 3—6 puttony szőllőt teremtek, és olyan terebélyes 60—80 éves Jonathán, Batul, Ponyik, Szercsika almafákat, amelyek egyenkint 2—5 mázsa almát termettek. A tanulság tehát, hogy *minden idejében elmulasztott munka és helytelen metszés*, mindig a jövő évi terméshozam rovására történik.

A méz mint gyógyszer. Az orvosi vélemény általában az, hogy, aki sok mézet fogyaszt, azt elkerüli az érelmeszesedés, sőt erőállapota is javul. A mézevés tehát a leghatásosabb szer nemcsak az érelmeszesedés ellen, de fokozza a vérképződést és csontképződést, főleg gyermekeknél, ezenkivül erősíti és tisztítja a tüdőt, szünteti rekedtséget és a köhögést, valamint kitünő tápszer is. Az angolkóros gyermeknél pedig kitünő eredményeket értek el a mézkurával, valamint a gyümölcskurával is.

Értékálló,
jövedelmező befektetés! Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolidabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes építési akciónk keretében, jul. 15.-i beköltözéssel épül kilencedik társasházunk a Horthy-körtér melletti, Diószegi út 7. sz. alatti „Tátra udvar." Versenyen kivül álló, villaszerű, loggiás, délifekvésű 1, 3 szobás tehermentes, névreszóló öröklakrészek. Díjtalan üzlethelyiségek. A Pasaréti út 1. számú már épülő társasvillában 3, 4 szobás hallos, loggiás luxuslakrészek még kaphatók. Olcsó fix árak. Díjtalan üzlethelyiségek. Kivánatra prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPÍTŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

MÁTÉ ISTVÁN szobafestő és mázoló mester, I. ker., Attila-körut 2. Telefon: 573-55.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7. VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Nyaralás
BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96
3 soros hirdetés **kétszer 1** pengő minden további sor 20 fillér

Telek

Telket keresek bérbe, esetleg megvételre cca 180 négyszögöl, álványfatelep céljaira, a Vérmezőtől 20—30 percnyi körletben, Budán. Értesítést kérek bármelyik nap d. u. 2—3 között. Telefon: 570—41.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Budaörsi út elején, a 27-es villamos megállónál levő **TELKEMET** 265 négyszögöl, összes közművekkel, kiépített villasorban 16.000 P-ért, kényelmes fizetési feltételekkel **sürgősen eladom.** Telefon **242—50.**

Kis Svábhegy alján fogaskerekü vasut mellett 750 négyszögöl, befásított telek eladó. Felvilágosítás: Istenhegyi dülő 9920 Egressy Péternél, vagy telefonon: 51—6—08.

Fedezze fel On is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén
Gárdonyfüreden
egészséges fekvésü, magaslati és partmenti
villatelkek
négyszögölenkint P 4.-től 24 havi leüzetésre.
Nyári és télisportok. — Jó ivóvíz. Villanyvilágitás.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelek — vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletüzetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü **P 1.20**
Menettérti weekendjegyek P 1.20
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletüzetéssel.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendü 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

Lakás

GYŐRI ÚT I. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások aug. 1-re, békebérekkel kiadók. (Márvány u. sarok.)

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

3 SZOBÁS, hallos, erkélyes, komfortos és 2 szobás garzonlakások kerthasználattal kiadók II. Lövőház u. 28.

Téli-nyári lakásra alkalmas verőfényes butorozott szoba albérletbe kiadó. Villamos megálló mellett, fürdőszoba használattal. Havi bér 35 pengő.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér- u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörü villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

3-4 szobás- VILLÁKAT
épitünk **eladásra,** a meglévőkhöz hasonló kottage-rendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11 Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fűtéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

1—2 szobás, komfortos lakások és üzlethelyiségek *I. Horthy Miklós út 136 sz.* kertes *„Parkudvar"*-ban augusztus 1-re kiadók. Tel. 59—0—00.

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Svábhegyen, I. Költő-u. 20 sz. alatt 1—2 szoba konyha, szép kerttel, üricsaládnak saisonra kiadó, méltányos bérösszegért.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

A Svábhegy alján, a fogaskerekü vasút mellett szép, kerti szoba a nyári szezonra kiadó. Telefon: 516—08. Egressy.

Ház

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Vörös salak
az ideális burkolóanyag kerti útak, tenniszpályák részére.
Szállitja: Salakkereskedelmi és Szállitási Vállalat
VII., Dohány-u. 59 Tel.: 42-8-64.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felel: VIRÁG BÉLA.

XXIX. évf. 1085. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. JUNIUS 10.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Ne busulj pajtás

volt a kuruc mondása, ha nagy gond nyomta a bajtársát, — ölelj meg pajtás! — mondotta, ha nagy volt a bajtársa bánata, — hadd viselem a felét!

És mert bánatot, gondot megosztottak egymás közt a magyarok, kiheverték egy-két évtized alatt azt a retenetes nyomorúságot, amit rájuk hozott Bécs és Rákóczi bukása. Az új emberöltő már azt vallotta, hogy „extra Hungariam non est vita" és boldog gazdagságban élt az ország a Napoleoni világháborúig.

Most gyorsabban élünk. A világháborúk hamarább váltják fel egymást, csak a pénz gyarapodását kell bevárnunk, hogy legyen miből háborúskodni.

A gazdag ember dúskálása sötét gondolatokat kelteget a szegény emberben és Páris megszámlálhatatlan milliárdjai nem váltanak ki rózsaszínű gondolatokat a nyomorban tengődő nemzeteknél. Forrong körülöttünk az egész világ, magunkra maradva, egymásra utalva, eh!... Ne busulj pajtás!

Csak mi magyarok fogjunk össze mindig, mi osszuk meg egymással a gondot, bánatot, mi öleljük meg egymást és nevetve nézhetjük a világ baját. Őstermelő, földmívelő nép vagyunk és ha a nyugat hamis meséjét a divatról mosolyogva elhárítjuk magunktól és magyar takács szövi, nyirja a magyar posztót, aminőben nagyapáink jártak, — a föld, ez az áldott magyar föld megtermi mindazt, ami az élethez kell. A síppal, dobbal, réztányérral jövő szerecsenízű dalok helyett, lágy hegedűszó és a cimbalom hullámos muzsikája mellett, bortermő hegyeink lelketderítő leve mellett, a tibeti tájakról hozott fodorménta illatától szagos lugasban fittyet hányunk minden nyavalyának a nagy világon, odakint.

Ölelj meg pajtás!

Hej! lesz még ez másképen is. Ma még dobáljuk a pénzt nyugat felé mindenféle ringy-rongyért, szagos vizért, gyógyszerért, szénért, sóért és sok másért, ami volna itthon is. A föld mélyéből előtörő forró vizekkel rengeteg só kerül elő és ma még elfolyik a patakokban, pedig egyetlen egy ilyen mértföldnyi mélységre fúrt kútból 5—600 vaggon sót lehetne kiváltani évenkint.

Ez a kincset érő forróvíz nemcsak a beteg testet gyógyítja, de hajtja a malmot is, a gép kerekét is, hogy világítson, — de fűtsön is. Fűtené a melegházakat, ahol megteremne a világ minden gyümölcscsemegéje, drága főzeléke, finom zöldsége és Medardus napján nem állana aggódó szívvel szántóföldje szélén a didergő magyar. Csak a meleg csapot kellene jobban megnyitnia, hogy dúsabban csurogjon az ezredéveken át forralt víz, melegebb párával teljen meg a melegítő üvegház, a magyarok új kincsesháza.

Ne búsulj pajtás! Fáztunk mi a turáni mezőkön is és Ur városát néha belepte a hó, mégis onnan vitték alázatos népek nyugatra mindazt a jót, a búzát, a szőllőt, sok tápláló zöldségfélét Babilonba, Ninivébe, hogy azután Egyiptomon, Görögh onon, Itálián át eljusson ezer és ezer év mulva Párisig. Az önző, az irigy Párisig.

Adtuk jó szívvel, emberszeretettel, Istenbe vetett hittel a nyomorult nyugati pogányoknak, hogy élesszük bizalmukat a mindenség ura iránt, aki akkor még *Ten* volt s ma már *Ős-Ten*. De ott él a latin *ten*-plumban, a zsidó *ten*-pelben s mi a nyomorban *ten*-gődünk, azaz, hogy csak a jó Is-ten tartja bennünk a lelket.

Ezt a lelkünket hagyd meg nekünk, nagy Isten, a többit bízd csak reánk. Mi már körüljártuk egyszer a világot: — az elsülyedt Atlantisztól, a Madja földtől végig Afrikán, Ázsián, hogy ismét visszatérjünk ide. Voltunk már sokszor a világ urai. Nimródtól Attiláig és voltunk maroknyi nép a tibeti hegyek alján, hogy meggyarapodva, ide vezéreljen a sorsot intéző istenj kéz, mely még az emberiséget büntető ostort is a mi urunk, Attila apánk kezébe adta, hogy vágjon végig vele az akkor is rothadt Európán.

Elveszettnek hitt testvéreink, fent északon, a finnek, az esztek sok százados rabság után már ismét szabadok, a legigazibb turáni testvér, a turki, a török lerázta tunyaságát és új erőre kapott, de ébred a baskir, az osztják, a votják, az Erdélyt uraló teke törzs, a dákák, — minden turáni testvérünk Indiától a Jegestengerig, hogy ismét átvegye nagy szerepét és betöltse a nemzeteket becsületben, hitben, szeretetben nevelő ős hivatását.

Ölelj meg pajtás! Kezdjük el itthon. Legyünk jobbak, mint a többiek. Legyünk erősebbek a nyomor elviselésében, nagyobbak a szebb, a jobb jövőbe vetett ősbizalomban.

Dubonai Pál.

Autóbuszt kér a Marczibányi tér és környéke. A mai közlekedési eszközöket megelőző időben is már omnibusz végállomás és közlekedési gócpont volt a Marczibányi tér. Később itt volt a 17-es autóbusz végállomása mindaddig, míg a mult év nyarán ezt a járatot a város be nem szüntette. Azóta a Marczibányi tér teljesen körülépült az ide torkoló Alvinci, Fővinci, Garas, Aranka, Ribáry, Rét utcák kiépültek és benépesedtek, ennek dacára — a villamosvonalaktól távol esvén — lakói immár egy esztendeje közlekedés nélkül állanak. Valóban jogos tehát e környék lakóinak az a kívánsága, hogy az 5A, vagy a 16-os autóbusz végállomása a Széna térről a Lövőház utcán keresztül a Ganz gyár igazgatósága előtti megállóval, a Marcibányi térre helyeztessék át, amivel elérhető az autóbuszokkal már amúgy is veszélyesen túlzsufolt Széna tér mentesítése is. Értesülésünk szerint a környék lakóinak kérésére *Kozma* Jenő orszgy, képviselő, ez ügyben közbenjárását már régebben meg is igérte s így az érdekeltek föltétlenül rövidesen ismét megfelelő közlekedési eszközökhöz jutnak. Ezt a kérdést legközelebb megvitatja a budai pártelnökség is.

Szeretjük az utcai díszt, a virágot, a fasorokat, a zöld gyep szélén a padokat, a színesen világító oszlopokat, ahol még színesebb hirdetések mosolyognak a járókelőkre, de mindent a maga módja szerint. Az utca forgalmát bénítják azok a különféle gömbölyű, négyszögletes és más bódék, amelyek külön-külön más célt szolgálnak. Némi előrevaló tekintéssel egyszerűsíteni lehetett volna ezt a 3—4 féle reklámbódét azzal, hogy a most felállított telefonfülkéket, autóbuszmegállókat jelző karcsú és a város kissé elhízott hirdető oszlopait egyesítették volna oly módon hogy Autóbusz, Beszkárt és Telefon-bódékat egy fülkében helyezték volna el és a közlekedést nem három különféle fülkésbódé zavarná! Ha nem így történt eddig, történjen így a jövőben: — egy csapásra három legyet üthet agyon a város és még költséget is takarít.

Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból

Tardieu szerepe a békekonferencián
Gyorsirói feljegyzések
Jegyzőkönyvi részletek,

VIII. folytatás

Diplomáciai iratok. — Bánsági kérdés.

(A románügyi bizottság ülésének 1919 február 17-iki jegyzőkönyvéből.)

Tardieu: elnököl.

Seymour: Az amerikai javaslattal szemben a francia javaslat nagy előnyöket nyujt a románoknak. Meglepődve látjuk, hogy a határvonal a magyarok hátrányára minő kidudorodásokat alkot. A francia érvek nem győzték meg az amerikai delegációt. Seymour továbbiakban a Maros szerepére tér át. A románok a Maroson forgalmi szabadságot óhajtanak. Ezzel az ürüggyel akarják a vonalat minél nyugotabbra kitolni. Nincs a szabadság rovására, ha a közlekedés hol az egyik, hol a másik szakaszon történik. Gazdasági és közigazgatási szempontok ellentmondanak a román kívánságnak s a francia javaslatnak.

Leeper: Stratégiai és etnikai szempontból meg kell engedni, hogy a románok a Marost, a folyó torkolatáig használhassák. A stratégiai és etnikai szempontokon kivül harmadik szempont, hogy a Nagykikinda—Szegedi vonal Szerbiának jusson, míg a Temesvár—Szegedi Romániának. — Makó a magyaroké marad.

Tardieu (az elnöki székből): Indítványozza: a bánáti kérdést a Dunai-egyezmény alapján tárgyalják. Hajoljunk meg a Temesvár—dunai közlekedés vonalának egysége előtt. Gondolkodnunk kell arról is, hogy a Morava völgyét, amelyen át betörés lehetséges Szerbiába, biztosítsuk a szerbek részére.

Laroche: A szerbek minden olyan megoldásnak ellene lesznek, amely az ő érdekeiket sérti. A román—szerb ellentétet el kell tüntetni. Az angol álláspont helyes, mert ezt tekintetbe veszi. (Magyar érdek és magyar szempont figyelembe sem jön.)

Day: Le Roud tábornok kijelentette, hogy stratégiai szempontból nem szükséges a Morava vonalat a románoknak adni.

Tardieu (az elnöki székből): A románok méltatlankodnának, hogy a Dunát nem hagytuk meg határul. Arról van szó (!), hogy minden (!) érdeket meghallgassunk (?) és összeegyeztessünk. Ragaszkodom a francia vonahoz. Ne távolodjunk el az 1916-os egyezménytől. Lehetőleg etnografiai igazságok vezéreljenek döntésünkben.

Seymour: Elismeri, hogy román népességről van szó, de azért az amerikai álláspont igazolja, hogy a vasut vonal átszelése román érdekből, — nem indokolt.

Sir Crowe: A vonal a Maros vizét Romániának juttatja. Ha ezt nem akarnók, úgy egy új vonalat kellene kitervelnünk, amely Nagykikinda és Belgrád közötti közlekedésre tekintettel van. Ez azonban nehéz dolog. (Győzött a francia álláspont s így a Maros vonal Makóig Romániának jutott.)

Dobrudzsa és Bánát ügye.

(1919 május 23-iki külügyminiszteri ülés.)

Elnököl: *Pichou.*

Pichou: Napirenden van a bukovinai határ ügye.

Tardieu: A román ügyek bizottsága a a kérdés alapos (?) vizsgálata után egyhangúlag javasolja, hogy Románia határa Bukovinában az itt bemutatott térképen feltüntetett *kék* vonal legyen. A magam részéről csak megerősíthetem a bizottság javaslatát és kész vagyok a felteendő kérdésekre felelni.

Balfour néhány felvilágosító kérdése után az ülés elfogadja a román ügyek bizottságának, Románia bukovinai határára vonatkozó javaslatát.

Pichou: A napirend második pontja: Románia és Jugoszlávia határa a Bánátban.

Lausing (Amerika): Kivánatosnak tartaná, ha Románia bánáti és dobrudzsai határügye egyideüleg szabályozhatnék. Miután a románok etnikai alapon tartanak számot a Bánátra, ugyanezen elvet kell alkalmazni a dobrudzsai román—bolgár határra vonatkozólag is. (Lausing felszólalása mély benyomást tett a jelenvoltakra s a veszélyeztetett helyzet „megmentése" érdekében Tardieu kért szót.)

Tardieu: A román ügyek bizottsága a kérdést alaposan átvizsgálta. Anglia és Olaszország képviselői elvben hajlandók voltak Bulgáriára nézve kedvező kiigazitásba belemenni, azonban a francia delegátusok a határra vonatkozó minden módisitást elleneztek. Bánát és Dobrudzsa között nem látok — mondja Tardieu, — közös vonást. Dobrudzsa Romániáé, Románia nem mond le a Bánát őt illető részéről. Miért mondjon le Románia a Dobrudzsa egy részéről? A két kérdés között nem lát összefüggést.

Saunino: Jobb, ha Dobrudzsa kérdését kikapcsoljuk.

Lausing: Akkor kapcsoljuk ki a Bánát kérdését is. (Tardieu ismét a veszélyeztetett román helyzet megmentésére siet.)

r. r. r.

Uj energiák — uj élet

Budai föld kincseiről nyilatkozik **Dr. Pávai Vajna Ferenc**

Tisztelettel kérdem: gazdasági viszonyaink nem irják-e parancsolólag elő, hogy legalább annak az összegnek az erejéig, amelyért mi a csehektől, németektől, lengyelektől a rosszul eltüzelt szénből csak hamut, füstöt, kormot és levegőben elvesző meleget kapunk, nem kötelességünk-e — apránkint — hazafias kutató és feltáró munkát végezni, ha arra az itt körvonalazott geológiai viszonyok támpontot adnak — és adnak?

Sokan bűnömül rótták fel, hogy az általam telepitett alföldi fúrásokban, a bevett sablóntól eltérően, nemcsak födgázt találtunk, hanem az említett magashőfokú vizeket is. A mi speciális geológiai viszonyainkról én igazán nem tehetek, sem arról, hogy a világon, úgy látszik, nem mindenütt egy séma szerint rendezkednek el a szénhydrogének: a földgáz és petróleum. De megint csak kérdem: *miért bűn az ha mi egy fúrásból egyszerre kétféle energiát kapunk?* Hiszen a vízzel feltörő földgázból éppen úgy lehet villamosságot fejleszteni és egyéb géphajtó erőt elővarázsolni, mint a kissármásiból — amint azt a hajduszoboszlói villamosmű dokumentálja — s azonkivül a belőle felbuzgó forró ásványos víz még egy újabb áldás, amiből fürdőket táplálhatunk, s amivel fűthetjük lakásainkat, növényházainkat. Mert hiszen ugye bizony nem mindegy, hogy egy három szobás lakás központi fűtéséért 3—700 pengőt fizetünk, amikor — amint *Ujj* Gyula fizikatanár, gépészmérnök és fűtésiberendezéstervező és vállalkozó barátom a mult hetekben tartott szakelőadásában kimutatta — *60 fokos thermális vizzel 50 pengőbe, s 90 fokossal 30 pengőbe kerülne egy fűtési évad alatt?*

Vagy mindegy az nekünk, kiéheztető gazdasági háborút szenvedőknek, hogy évente sokmillió értékű virágot, primőrt, zöldséget, gyümölcsöt kell külföldről behoznunk, mert a szénfűtéses melegházainkban azok termesztése többe kerülne, mintha Olaszországból, vagy Hollandiából hozzuk be? Ha Budapesten és környékén nemcsak a margitszigeti és városligeti furás fogja ontani a magyarföld ingyen hőenergiáját, hanem 50—100 — ezért nem szeretném, ha két furás már ellátná a fővárost a szükséges földgázzal, — vajjon nem tanulnánk-e meg a magunk erején dolgozva, évente sokmillió pengőt takarítani meg, amivel ma sokszor ellenszolgáltatás nékül, a nem egyszer ellenéges külföldnek adózunk?

És most az országos vonatkozások teréről megint visszakanyarodva Bu„fürdőváros" jövőjére, amikor azt látjuk, hogy 7—8 jól megválasztott furással majdnem 100 százalékos eredménnyel újabb és újabb értékeket tudtunk a magyar földből felhozni, itt benn azt látjuk, hogy a törvény állja útját minden jobb jövővel kecsegtető furásnak. Gondolok itt a fürdők védőterületeire, amelyeken belül még a tulajdonos sem kutathat szabadon, mert az a téves hit csontosodott meg, hogy az újabb furások elapasztják a régi források és kutak vizét. Vajjon úgy van-e? Nem! 60 egynéhány éve furták a 119 m mély margitszigeti kutat, 50 egynéhány éve a 972.49 m mély városligetit, 11 éve a 24 m-es lukácsfürdőit — mindenik vize melegebb, mint a közelükben lévő természetes források vize, s egyik sem apasztotta el sem a fürdőforrások, sem egymás vizét, de nem változtatta meg a hőfokát és összetételét sem. Ideje, hogy „de strigis quae non sunt, nulla questio fiat!" Tömesse be a törvény azt a furást, amelyről a szakértők bebizonyítják, hogy elvonta egyik-másik fürdő vizét, vagy azt hőmérséklet, esetleg chemiai összetétel tekintetében megkárosította, de ne állja útját annak, hogy aránylag szalmaszál vékonyságú furások új összetételű és jobb hőmérsékletű fürdővizet, (Rudasfürdő melletti furások!) sőt fűtőenergiát adhassanak annak a törekvésnek, amely Budapest fürdőváros megteremtésére fogott össze. Egyenesen komikus az, hogy amikor 40.000 köbméter hőforrás víz folyik el naponta már évezredek, sőt geológiai korok óta Budapesten, s csak a Ferenc József híd felett 200 m hosszúságban 43—44 fokos víz ömlik a Dunába, legjobb esetben a napi néhány ezer liter thermális vizet fakasztó furásoktól féltsék az üzlet érdekeit a nagyközönség, Budapest fürdőváros eminens érdekeivel szemben.

Komikus, hogy amikor 11 éve fűtik már az egyik fürdő helyiségeit természetes thermális vízzel, akkor még mindig penetráns füstöt terjesztenek a szomszéd fürdők vaskályhái s a másik harmadik, ötödik csunya fűtőházból füstöt, kormot szór a fürdő környékére, 10 és 100 ezreket költve olyan fűtőanyagokra, amelynek megfelelő hőenergia forrás évezredek óta vár felismerésre, megértésre és okos kihasználásra. Csodálatos, hogy amikor annyi pénzt tudunk elkölteni haszontalan cifraságokra, nem futja néhány ezer pengő azokra a kémlelő furásokra itt a budai dunapart mentén, amelyekből 10, csak 15—20 ezer pengőbe kerülne, hogy lássuk melyik és hány fürdőnket mentesíthetnénk évi 30—60—100.000 pengős fűtési költségtől, s hol kapunk biztosítást arra, hogy a Duna másik partján, párszáz méter mély, 40—60.000 pengős költséggel mélyesztett furások vizével hogyan lehetne fűteni olyan szállodákat és középületeket, ahol egyébként talán egy téli szezon fűtése is többe kerül, mint egy évtizedekre szóló forróvízű kút furási költsége?!

Látjuk, hogy megvannak az ezeknek a nagyszerű kilátásoknak megvalósításához szükséges geológiai feltételek, megtaláljuk a további munkálatoknak a régi intézményekre vonatkozó veszélytelen bizonyítékait, látjuk, hogy sok esetben majdnem egyszer és mindenkorra szóló befektetések megtérülnek abból az összegből, amelyet azért adunk külföldnek minden évben, hogy az ő munkaerőinek adjunk foglalkozást és keresetet s kapjunk érte olyan tüzelő anyagot, amelynek sokszor a felénél is több, nekünk semmi hasznos ellenértéket nem ad, csak elvesztett kaloriát, füstöt, kormot és hamut: a fürdőváros átkát.

Adva vannak a kedvező geológiai viszonyok, a gyakorlati példák, az elméleti és gyakorlati szakemberek, az évente hasznos ellenszolgáltatás nélkül külföldnek adózott, pénzünk, a kényszerítő gazdasági helyzet s mégsem megyünk évek óta egy lépéssel sem előre, mert nincsen fóruma, nincsen senkinek, aki meg tudná csinálni ezeket, olyan évekre biztosított puvoárja, amely az eredményes munkát biztosítaná. Országos és fővárosi viszonylatban hiányzik az erőknek az az ezirányú nemescélú koncentrációja, amely lendületet venne és célhoz vezetné a vajudó gondolatokat és törekvéseket. Hiányzik a kezdeményező merészség, az úttörők törhetetlen akarata, a minden akadályon és gáncson átvergődő nemes célkitűzés felé való, akadályt nem ismerő, kűzdeni akarás, amely új, jobb irányba terelné a ma már avult, idejétmult üzleti irányt.

Amikor most reámutatni iparkodtam azokra, a sokban itt közismert tényekre, amelyek a nagy cél: Budapest fürdőváros megvalósítását célozzák és elősegítik, s utaltam az alkalmas erők kiválogatására és koncentrálására, abban a hitben tettem, hogy egy szerény téglát hoztam én is ahhoz az épülethez, amely szebbé, boldogabbá varázsolja Budapestet, s bázist teremt azoknak az erőknek, amelyek megint ennek a nagyszerű városnak a mágneses körébe vonzza a Kárpátok természeti egységébe utalt mesterségesen és gonoszul elszakított országrészeket.

Irányitsuk Buda felé a keleti idegenforgalmat

Az „Idegenforgalmi Könyvtár" kiadványaként érdekes és értékes munka jelent meg *Budapest fürdőváros és az idegenforgalom* címen. Szerzője oec. dipl. *Benyó* János, a magyar fürdőügynek egyik kiváló ismerője és lelkes harcosa. A szerző minden vonatkozásban behatóan ismerteti a fontos kérdést. Elégtétellel állapitjuk meg, hogy az idegenforgalom érdekében kifejtendő propagandáról szólva, teljesen azt az álláspontot foglalja el, melyet a *Budai Napló* váltig hangoztat, hogy tudni-

illik mindent el kell követnünk azért, hogy a Kelet idegenforgalmát Budapest felé tereljük.

A münek ez a része többek közt a következőket mondja:

„A magyar idegenforgalmi propagandának úttörő feladata a délkeleti és keleti országokból nyugatra irányuló és a távol kelet kezdődő idegenforgalmának Magyarország felé való terelése és Budapesten való megakasztása. Idetartozik egyelőre a Balkán államok és Törökország idegenforgalmi meghódítása, később pedig a távoli kelet idevonzása. Az előbbieknél jelenleg az a lehetetlen idegenforgalmi állapot uralkodik hogy *Bécs*, dacára távolabbi fekvésének, a Balkán államokból *sokkal nagyobb idegenforgalmat tud kimutatni*, mint Budapest, holott éppen fordítva kellene lennie. Az összehasonlítás 1929. évben a következő szomorú képet mutatja:

	Bécs	Bpest	%
Jugoszlávia	19.153	7.775	40.6
Románia	24.924	19.502	78.3
Bulgária	3.369	760	22.6
Görögország	3.041	416	13.7
Törökország	1.633	263	16.1
Albánia	399	14	3.5

Ha a két legnagyobb számmal szereplő Románia és Jugoszlávia forgalmából az elszakított területek forgalmát levonjuk, az összehasonlítás *még rosszabb eredményt mutat*. Ezekből az országokból jövő forgalomnál a kedvezőtlen politikai állapotok játszanak közre, ezekből az államokból nyugat felé irányuló forgalom természetes útja Magyarországon és Budapesten vezet keresztül, azonkívül ezen útvonalon Budapest az első állomása a nyugati műveltségnek, ahol a kevésbbé kulturált országokból érkezők mindenesetre jobban értékelik Budapest világváros által nyujtott összes előnyöket, mint a nyugatról érkezők.

Az Egyiptomból évente mintegy 50.000 személyre becsülhető és nyugatra visszautazó idegen Magyarország felé való irányításával hazánkat be tudnók kapcsolni abba a körbe, mely nyugatról kiindulva a Földközi tenger partvidékén Egyiptomig, majd innét a görög szigeteken, Ausztrián, Csehországon és Németországon keresztül tér vissza nyugatra. Ebből a nemzetközi idegenforgalmi körből hazánk jelenleg kiesik."

Az 1931. évben a keleti idegenforgalom Budapesten a következő volt: Romániából 2255, Jugoszláviából 1371, Törökországból 358, Görögországból 393, Albániából 20, Japánból 319, Egyéb Ázsiából 461, Afrikából 264 látogató érkezett fővárosunkba. Ezek bizony szomorúan kis számok. Annál elszomorítóbbak, mert bizonyos, hogy csak némileg hathatós propaganda segítségével lényegesen meg lehetne növelni a keleti idegenforgalmat, különösen, ha a propagandát a mohamedán területeken fejtenők ki.

Gróf Mailáth család

— A Rózsadomb Nagyasszonya —

— Részlet a BUDAI ALMANACH-ból —

Abból az alkalomból, hogy országos gyász kisérte nyugvóhelyére gróf Mailáth Józsefné született Széchenyi Mária grófnőt, közöljük az év folyamán megjelenő

BUDAI ALMANACHBÓL

a gróf Mailáth családra vonatkozó részt e számunk tárcájában, mert ennek az Almanachnak egyik főcélja az, hogy külön részében emlékezzék meg a főuri családok szerepéről Budán, a Várbeli ódon palotákban, ami különös jelleget adott a Várnak és talán egész Budának. Főurainkról Budán című részében közöljük e családok multját és jelenét, mert nagy érdeke Budának, hogy e családokat lekösse. Most gyüjtjük az adatokat az Almanach e részéhez és kérjük, hogy ebben a munkában az érdekeltek kedvesen támogassanak minket.

Buda lakói három évvel ezelőtt tavaszi sétájuk alkalmával a Statisztika kert árnyas fái alatt megpihenve úgy érezték, hogy elérkeztek e városrész szélső határához, ahol már csak a csendes hegyi villasorok következnek a régi fákkal és hajladozó kerítésekkel.

Pár hónap multán a Bimbó- és Keleti Károly utca sarkán láthatták, hogy a régi telkek ósdi házait és bokrait serény munkáskezek bontani és irtani kezdik, amelyek helyén szinte észrevétlenül hatalmas bérházak kezdtek a földből kinőni, hogy két éven keresztül az iparosok és munkások százainak megélhetést adjanak. A felépült bérházak és Boarding house létesítésének eszméje gróf *Mailáth* Józsefné, *Széchenyi* Mária grófnőtől, a Rózsadomb kegyelmes nagy asszonyától eredt, aki férjétől hallotta, hogy a földbirtokok jövedelme mindig bizonytalanabbá válik, a házak nagyobb jövedelmezhetőségére gondolt és hogy a leányai jövőjét biztosítsa, felkérte és megnyerte a férjét a bérházépítés eszméjének.

Ezek a bérházak és különösen a boarding-house nagyon jól sikerültek, eddig minden lakást kiadtak és a lakók nagyon megszerették azokat. Senkisem tudta előre, még a drága kölcsönöket adó pénzintézetek sem, hogy ily pénzügyi és gazdasági válság következik be egész nagy Európában, amelynek káros oldalát a háztulajdonosok is erősen érzik. Ez a nagyszerű építkezés Buda e részének (a

Az elhunyt Mailáth Józsefné grófnő szül. gróf Széchenyi Maria

Rózsadomb alja) egész jellegét megváltoztatta, azonkívül azt a nagy, szociális vívmányt is jelentette, hogy bőséges munkaalkalmakat adott, amit a közlekedés folytonos javulása is megerősít, mert csak azon a helyen javítja és könnyíti a közlekedést a főváros, ahol nagy a forgalom — azt ma már a beavatottak jól tudják.

Eddigelé a lakások kiadásával nem volt baj, mert nagyon keresték ezeket a modern és egészséges lakásokat minden lehető kényelemmel, de a fizetésredukció antiszociális intézkedésével a háziurak és az építtetők jövedelmét és vagyonát veszélyeztetik annyira, hogy a törlesztéssel meg akadt ma mindenki, amit senki előre nem látott. A pénzügyi és gazdasági válságra az építkezők annakidején nem gondolhattak. Senkisem hitte azt, hogy minden józan és gyakorlati kezdeményezés — a lehetetlenné vált viszonyok és a nem kellő időben és nem kellő módon nyujtott támogatás és segítés miatt — nem fogja meghozni a várt gyümölcsöt. A váratlan rossz viszonyokból és a helytelen fizetés és nyugdíjcsökkentésből eredő nyomasztó állapotok tekintetbevételével magától értetődik, hogy mindenki engedményeket ad a lehetőségekhez képest.

A kegyelmes nagyasszony elgondolását valóra váltotta *Rainer* Károly, ez a kiváló

gróf Mailáth József az orgonánál

müépitész, remekbe alkotva meg ezt a pompás házcsoportot.

Az a reményünk, hogy Mailáth Józsefné helyes szociális és gazdasági elgondolása, melyet az anyai és emberi szeretet diktált, az idők jobbrafordultával azt az eredményt fogja majd egykoron meghozni, amint azt a kezdeményező elgondolta és remélnette!

Gróf Mailáth József és neje családi zenekara, melyben Mailáth Józsefné a zongorát, Mária leányuk (Teleki Bélánéné) az I. hegedűt, Erzsébet a II. hegedűt, József a violát, Stephanie (vitéz Sztankovánszky Pálné) és Pál a csellót, Mailáth József pedig a harmóniumot játszotta. Ez a zenekar 1908-tól 1913 őszéig volt együtt. — A képen özv. Mailáth Györgyné 84 éves korában 1913 őszén Bakóczán, Baranya megyében, gyermekei és unokái utolsó hangversenyét hallgatja.

A perbenyiki orgona

Zemplén kastély üvegcsarnokában
Mikor szerelmek fényes napja volt,
A zene és a művészet Muzsája
Egy boldog emberpár fölé hajolt...
Dús kincset szórt el szivük felett,
Zenében álmodták az életet,
Amely örök s nem mulhat el soha.
Pergett szüntelen lelkük gyöngysora:
Dalolt a dal, zengett az orgona!

Nap napra virradt, évre évek nőttek,
Zsongott körüttük már egész család,
Mindannyi ihlett, tiszta művészlélek,
S a perbenyiki kastély csarnokát
Zenét kisérve verte föl a dal,
Muzsikált ott a felnőtt, fiatal
S még nőtt az ünneplők nagy tábora,
Szárnyalt a szív, zengett a zongora,
S dicséretet dörgött az orgona!

Ám jött a harc... Bús, csonka hadfiakkal
Kórházzá lett sok cimeres terem...
A nők ápolnak biztató szavakkal,
A lenagyobb fiú a küzdtéren!
Láncot szakit a forradalmi tor,
Tobzódva őrjöng a vörös pokol,
Börtönben ül a kastély ősz ura...
Dal nem dalol... nem zeng az orgona!

Elmult ez is... Szabad volt ujra élni...
Derengett már a záporvert tetőn,
A széledettek kezdtek visszatérni,
Könnyezve néztek szét — a temetőn:
Másé a föld... miénk csak a bilincs!
A rab magyarnak egy barátja nincs,
A Kárpátokból nő a Golgotha...
Dideng a dal... zokog a zongora!
És imát intonál az orgona!

S mikor a sirok füvel már benőttek!
Gyógyult a szivek sajgó, mély sebe,
A porig égett, hervatag mezőket
Tavaszvárás virága lepte be...
A grófi kastélyt fölveri a zaj,
Muzsikál ujra öreg, fiatal,
Meggyült felettük jobb napok sora,
Éledt az ének, zúgott a zongora,
És hálát hirdetett az orgona!

Ez volt a mult... amig a hű nagyasszony
Virrasztva állt őrt Perbenyik felett,
Tekintetével, hogy tavaszt takasszon,
S kövekből is virágot, életet...
És a jelen?... Oh! szörnyű gyász megint
A mindent vesztett ég felé tekint...
Ez hát a cél, a vég?... A föld pora?...
...Csaponghatsz dal... zokoghatsz zongora...
Örökre összetört az orgona!

Vagy mégse tán!... Az Ur nagy és dicső!
Az emberelme föl nem éri azt:
A tört léleknek újra szárnya nő,
Világra tél vált új derűt, tavaszt...
A holt Urnő emléke szent és drága,
A perbenyiki kastély csarnokába
Örökre él... meg nem fakul soha...
— Mig száll a dal, mig zeng a zongora:
Az Ő nagy lelke lesz — az orgona!

Budapest, 1932. június 1.

Székely Nuszbek Sándor.

Emlékezés egy magyar nagyasszonyra

Irta: **Marschalkóné Őszi Kató**

A legutóbbi gyászjelentés, amit kaptam, egy idős, még öregségében is szépséges asszony elmulásának hírét hozta. Elolvastam a konvencionális sorokat: ...született ...élt... meghalt..., hiszen mi mást is tartalmazhatna egy rövidke gyászjelentés? Tudom ezt jól és most mégis úgy találtam, hogy tul igénytelen mindez egy ilyen nagyszerű asszonynak — Mailáth Józsefnének.

Miért volt nagyszerű, mit csinált, micsoda nagy dolgokat vitt véghez? Mindent, amit a jó Isten reá bízott, a tőle telhető legjobb erejével végzett el. Született: nagy rangban, nagy módban. Élt: puritánul, jótékonykodva, férjét híven szeretve, gyermekeit példásan nevelve. Meghalt: tiszta lelkiismerettel és békés, boldog mosollyal ajkán. Nincs ebben semmi világrakiáltó, mégis igen-igen nagy dolgok, mert csak keveseknek adatik meg úgy elmenni az életből, hogy: „kötelességemet mindenkor teljesítettem, nyugodtan halok meg..."

Erőshitű, erőskezű, fenkölt gondolkozású, aranyszivű, igaz asszony volt. Hála a gondviselésnek, mindig akadtak és akadnak még ma is hozzája hasonlók és evvel, hogy most róla emlékezem, az ismeretlenség ködében szerényen meghúzódó, névtelen nagyasszonyokat is — mind-mind valamennyiőket — tisztelettel és szeretettel köszöntöm.

...Nagy eset volt Budán Széchenyi Pál gróf leányának és Mailáth György gróf országbíró fiának esküvője. Simor, a primás, eskette őket össze. De hol maradt az ezt követő szokásos, fényes nászút? Ki a nagyvilágba, külföld, új tájak, ragyogó hotelek? Semmi, a fiatalasszony nem akarta. Jövendőbeli otthonába vágyott. Perbenyik, a Mailáthok zemplénmegyei kuriája, ma megszállt, idegen terület, hajdan Nagymagyarországé... Budáról egyenesen ide röppent a boldog pár. (Akkor ugyan még nem voltak repülőjáratok, de a boldogság már akkor is szárnyakat adott.) Van a perbenyiki kastélynak egy üveges csarnoka. Zongora áll benne meg egy harmonium. Megérkezésük első félórájában ide telepedtek a fiatal házasok, az ifjú férj a harmoniumhoz ült, az ifjú asszony a zongorához és világról, mindenről elfelejtkezve — muzsikáltak. Zene hozta össze muzsikus lelkeiket, most, hálából, boldogságukért a zenének hódoltak életük legszebb pillanataiban.

És nem pihent el többé a muzsika a perbenyiki üveges csarnokban. Évről-évre többen lettek benne a zenészek. Jött a gyermekáldás és minden gyermekkel ujabb, hasznos tagja a házi zenekarnak. Családi zenekar... milyen kedves! Sokkal, sokkal később, házasságuk negyvenedik fordulójánál jelen volt Koudela Géza dr., az egyetemi templom egyházzenei igazgatója, a kiváló komponista is, egy ilyen házi muzsikán, amelyben mind az öt, immár felcseperedett gyermek résztvett és így ír erről az élményéről: „...itt láthattam, élvezhettem a házi muzsika áldásait, ha szabad így mondanom: kulturális és morális értékét. Az európai hírű szociálpolitikus szenvedélyes muzsikus. Kastélya valósággal az a nemes, fenséges atmoszférájú camera, melynek világából eredt a legszebb muzsika: a kamarazene. Mailáthéknál, a megszállt Perbenyiken meglepő már a külső kép is. Gondolom, hat zongora, két Meisterharmonium, mindenféle hangszer, remekbe disponált szalonorgona, rendkivül kincses kottatár, gazdag zenei bibliotéka. A gróf valósággal zenében és zenéből él, amikor tudományos munkásságában, vagy gazdasági elfoglaltságában üdülést, erősödést keres. Neje, Széchenyi Marie grófnő kiváló zongorista és zseniális dirigens. A három kontesz, az ifjabb József és Pál a zongorán kivül vonóshangszereken is játszik; mindeggyikük szakmesterektől énekelni is tanult..."

De Perbenyik úrnője, aki ilyen lelkes, kitünő muzsikusokká nevelte gyermekeit, minden másban is elsőrangú nevelőjük volt. Mindenekelőtt anya! Személyesen ápolta, később személyesen oktatta gyermekeit, soha nem bízva őket teljesen idegen nevelők befolyására. Hogy ennek ellenére időt szakíthatott magának egyéb dolgokra is: ezért volt nagyszerű asszony. Szűkebb hazája, a Bodrogköz áldotta őt agilis jótékonyságáért, védőangyala volt környékének. Elnöknője a „Bodrogközi Jótékonysági Nőegylet"-nek s belekapcsolódva az akkori Tulipán-mozgalomba, megalapította a magyar ipar és kereskedelem ottani védelmét. Szövés, kosárfonás és mindenféle háziipar bevezetésével fellendítette a népéletet s avval, hogy gyermekotthont létesített, árvák és szegények számára, bebizonyította, hogy nemcsak saját gyermekeinek sorsát viselte szivén.

Remek szónok volt ez az asszony. Röviden tudta kifejezni mondanivalóját és talpraesett beszédei mindig utat találtak a nép lelkéhez. A szociálpolitikával intenzíven foglalkozó gróf remek segítőtársat talált feleségében: majdnem valamennyi írását neki mondotta tollba. Valamit megigértetett vele még menyasszony korában a vőlegény Mailáth József, még pedig azt kérte tőle, hogy szigoruan tartsa vissza az aktiv politikától. Ezt élete végéig sem felejtette el a grófné és ha szükségét látta, mindig figyelmeztette férjét erre az egykori kérelmére...

Gyönyörű, meghitt, családias élet folyt a perbenyiki kastélyban. A munkás hétköznapokat itt-ott kedves ünnepségek váltották fel. Jótékonycélú hangversenyek a parkban, vidám népünnepélyek a perbenyiki kerek erdőben, a „Nyesés"-ben... Mindez elszállott a békeévekkel, a háború kemény ideje új feladatokat rótt Perbenyik úrnőjére. Idősebbik fia a harctéren, ő leányaival együtt itthon szolgálta a hazát. A muzsikás kuria hadikórházzá varázsolódott és valahány asszonyszemély a háznál, az mind sebesült katonákat ápolt. Még az egészen fiatal s így nem hadköteles Pál gróffal is ápolókurzust végeztetett derék édesanyja.

Aztán a kommün. Az ujhelyi borzasztó napok. Amikor a grófi házaspár ott raboskodott a sátoraljaujhelyi fogházban. A két sárga pedig ezalatt az Illés kocsissal Knall direktoriumi elnököt és nejét vitte sétakocsizásra... Gyermekeket, kedves házitűzhelyet teljes bizonytalanságban odahagyni, férje és saját életéért örökös aggodalomban élni — nem csekélység a szerető hitvesnek, gondos anyának, példás gazdasszonynak. De Mailáth Józsefné itt is, ebben a szörnyű helyzetben is megállotta helyét. Nem törték össze a megaláztatások és nélkülözések, nem mutatott félelmet, nem siránkozott, inkább az ő közismert őszinte szókimondásával oda-odamondogatott a népbiztos uraknak.

Ez is elmult. Szerencsésen megmenekültek és élvezhették ennek a furcsanevű fiatal Józsi gróf is hazakerült orosz fogságból, — hanem Perbenyik, az a cseheké lett. Azonban Mailáthék nem hagyták az ősi birtokot, ott maradtak, ott dolgoztak tovább, a gyerekek ugyan elszéledtek — maguk is családapákká, családanyákká váltak —, de azért ők is vissza-vissza-tértek Perbenyikre. Az édesanya erős keze, fenkölt szelleme továbbra is szorosan tartotta össze a familiát és nagyon sokszor volt úgy, hogy valamennyien együtt zenéltek az üvegcsarnokban, csak úgy, mint régen.

Perbenyik — muzsika. Egyet jelent mindazok számára, akik egyszer ott lehettek és élvezhették ennek a furcsa nevű kis helyiségnek mindenen diadalmaskodó harmóniáját. Ó, azok az édes dalok, amelyeket a perbenyiki parasztleányok énekeltek kéthangra a vasárnapi misén! A grófné tanította be őket is, a grófné szerettette meg velük is a muzsikát.

Perbenyik szárnyaló szellemű, muzsikus lelkű, jóságos úrnője, energikus gazdasszonya, környékének mindenkor csendbeni jótevője, gyermekeinek lelkes, szerető anyja, igazi magyar nagyasszony volt. Nem keresett soha nyilvánosságot, a maga kis körében tett-vett, de azt viszont hasznosan és fáradhatatlanul cselekedte. És úgy is halt meg, ahogy élt. Hetekkel halála előtt tudta már, hogy nincs számára mentség, el kell készülnie a Nagy Utra. Panaszszót nem hallottak tőle egész hosszú, fájdalmas betegsége alatt; óriási lelkierejével még ő nyugtatta meg aggódó övéit és végül is békésen mosolyogva hagyta itt ezt a világot. „Ugy halt meg, mint egy szent" — mondogatta egyre lelkiatyja.

...Eszembe jutottak ezek a dolgok, amint a minap kapott gyászjelentés kezembe akadt. Hiszen komor, sötét keretével, egyszerű pár sorával nagy-nagy űrt, bánatos visszahozhatatlanságot takar: egy igaz, egy erős, egy tiszta asszony elmulását!

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 2o.
Esténkint kitünő cigány zene!

Személyi hírek

LENDL ADOLF dr., az Állatkert megalkotóját és volt igazgatóját ünnepelik most az öregek és fiatalok. Nekünk kezdettől fogva nagyrabecsült munkatársunk és tiszteletünk jeléül a jövő számban közöljük a Budai Almanach reá vonatkozó közleményét.

BECSEY ANTAL kormányfőtanácsos, pártelnök névünnepét üli Buda Alsóváros és társasvacsorát rendez tiszteletére a Mohai út 25. sz. alatti Lukács-féle vendéglőben június 11-én este 8 órakor.

SÜMEGHY LÁSZLÓ dr. kir. közjegyző, kormányfőtanácsos, a Kelenföldi Társaskör ügyv. elnöke a Svábhegyi Szanatóriumban tölt néhány napot.

MASSÁNY ERNŐ dr. főmeteorológus vasárnap, június 5-én, délután a Studióban érdekes előadást tartott „A rádió és az időjárás közötti kapcsolatok" címen.

GEGUS DÁNIEL a ny. főkapitány helyettes, író e hó 9-én, csütörtökön d. u. 4 óra 15 perckor a Rádióban felolvasta a „Sajó kutya meg a kuvik madár" című tárcáját, köztetszést aratva.

SÁNTHA ANTAL, a fővárosi közvágóhidak és állatvásárok igazgatója, most ünnepli városi szolgálatának 40-ik évfordulóját.

BARBIER PÉTERNEK, az I. ker. áll. Verbőczy István reálgimázium tanárának, a középiskolai igazgatói címet adományozta a kultuszminiszter.

BEKE MÓZES volt óbudai iskolaigazgató, aki most a Pannonia utcai iskolát vezeti, az iskola folyosóira a magyar multat szemléltető freskókat festetett.

A frontharcosok politikai szereplésének kérdése került a *Budai Társaskör* csütörtöki társasestjének gyújtópontjába. A választmányi ülésen már izgalmakat váltott ki a legutóbbi választás körüli vita, utána az az életrevaló eszme, hogy a Társaskörben vitassák meg Buda minden létkérdését az érdekelt vidék bevonásával. Élénk hangulatba ült a társaság vacsorához, ahol *Hoor Tempis* Móritz dr. és mások köszöntötték dr. *Krivoss* Árpádot az ujból megválasztott városi bizottsági tagot és kedvesen üdvözölték a lemaradt másodikat.

Igy került szóba ismét a frontharcosok politikai törekvése szimpatikus kijelentések kiséretében. A komoly beszédek után az elnök felkérte lapunk szerkesztőjét, hogy valami tréfás, jókedvre hangolót mondjon, aki azzal kezdte, hogy tréfának az is jó, hogy tulajdonképen a frontharcosok vesztették el a háborút, de azonnal kijelentette, hogy a nemzet nagy szeretettel kiséri sorsukat, értékeli szenvedésüket a fronton, de az is jó tréfa, hogy kenyér helyett politikai érvényesülést adnak nekik. Pedig elsősorban arra kellene törekedni, hogy felmentsék őket, főképen a rokkantakat, hogy nyomoruságos házalással, sőt ennél is megalázóbb koldulással tengessék életüket. A földeket elsősorban ezek között kellett volna felosztani, hogy azután politikailag is szerepelhessenek. Az általános helyesléssel fogadott felszólalás első mondatának felét, beszédközben arra használta fel Bakonyi János, aki az egész háborút a fronton töltötte, hogy élesen kikeljen és megvédje a frontharcosokat, kijelentvén, hogy a háborút a belső front megbomlása miatt vesztettük el. Ezzel szemben szerkesztőnk tiltakozott ellene, hagy a tréfásnak mondott megjegyzést kiszakítva és túlságosan kiélezve lehessen megvitatni, ami néhány percre megzavarta a harmóniát, mely azonban a felszólalás után ismét helyreállott. A jelen volt többi frontharcos is meg volt győződve arról, hogy a társaskörben bárki, de legkevésbbé szerkesztőnk akarta, volna megbántani a vitéz frontharcosokat.

A muzsikáló 14-es. Már most egészen bizonyos, hogy világfürdő lesz Buda. — Weltbad! Olyan sok különlegességünk van, hogy szinte sok a jóból. A gyógyforrások már egészen mellékesek. Itt van a Vár, amelyik Budáról már alig látható. itt van, mint szenzációs különlegesség a 21 holdas kasználó rét, a Vérmező! De ez mind semmi a legujabb atrakcióhoz, ami nem más, mint a *muzsikáló autóbusz*. Igaz, hogy egyelőre csak egy ilyen autóbuszt járat az Autóbuszüzem, az egyik 14-est, de — egyelőre az is elég. Ebben a városban minden nyikorog, de igy nyikorogni, ahogy ez a 14-es tud, ez már művészet. De micsoda művészet! Csak éppen az a baj, hogy sokan meg nem értik. A Lánchíd Kávéház vendégei a teraszról bemenekülnek a kávéház belsejébe, amkor a 14-es bús áriákat nyikorogva kifut az Alagútból és megáll, hogy aztán vidám nyikongás közt beforduljon a Lánchíd utcába és egy keserves áriával megálljon a Fiume szálló előtt. No de igy nyikorogni!

Ünnep a Krisztinában

— Plebános beiktatás. —

Ünneplő díszbe öltözött a Krisztinaváros polgársága e hó 5-én, nemcsak a vasárnap tiszteletére, de a saját külön ünnepére, mert régen várt új plébánosát

KNEBEL MIKLÓS DR.
pápai kamarást

ekkor iktatták be ünnepi keretek között a plebániába.

A díszes ünnepély reggel 9 órakor kezdődött. Az ünnepélyes beiktatást *Mészáros* János dr. érseki helytartó végezte fényes papi segédlettel. Az eskű letétele után *Knebel* Miklós dr. plébános magasszárnyalású szent beszédet mondott. A mise befejezése után az ünneplő közönség a Verbőczy reálgimnázium tornatermében vonult, ahol megkezdődtek az üdvözlések. Az első üdvözlést

RIPKA FERENC DR.
főpolgármester

mondotta, felsorova Knebel Miklós nagy érdemeit és azt a nagy munkát, amelyet külföldön, Hollandiában és Belgiumban a szegény magyar gyermekek érdekében évek hosszú során át kifejtett. Ezután *Spannberger* Alajos tanácsnok előljáró, az előljáróság, *Huszár* Károly volt miniszterelnök a Kath. Népszövetség, Ziegler Géza kormányfőtanácsos a Budai Társaskör, Ekamp Nándor szakfelügyelő a tanitóság, *Sziklay* János dr. a Kath. Hirlapírók Pázmány Egyesülete nevében üdvözölték. Míg számos más hitfelekezet, egyházközség, egyesület stb. köszöntötte az új plebánost. Az üdvözlések után Knebel Miklós dr. szárnyaló beszédben köszönte meg minden egyes üdvözlőnek külön-külön a szives jókivánatokat. Ezzel az ünnepség véget ért. E nagyszabású fényes ünnepség sikere és a többezer főnyi közönség síma elhelyezése a főrendező bizottság érdeme, mely előre elkészített terv szerint rendezte az ünnepséget. A főrendező bizottság tagjai voltak: Baransky Gyula dr., kormányfőtanácsos, Eibl Antal ny. főtanácsos, Csohay Géza tanácsos, Grabovszky Artur és Ekamp Nándor szakfelügyelő. Az ünnepség után *Ripka* főpolgármester, az új plebános és mások meglátogatták az ebédelő szegényeket, kiknek ez alkalomból az Egyházközség 500 ebédet adományozott, a főpolgármester pedig az összes szegény ebédjéhez bort adott. A több helyen elosztott ebédelő szegények elhelyezését rendezte és gondozta özv. *Brozin* Ferencné közmegelégedésre. Ebédet tálaltak: az apáca zárdában, a Szt. István étteremben, a „Józsi bácsi" vendéglőben, a Thék féle vendéglőben, a Vörös Bikánál s Budai Polgári Kaszinó szuterén helyiségében.

Az Óbudai hegyvidék sorsa

ismét kipróbált, jó kezekbe került, ahogy azt a közgyülés tudosításában megirtuk, amelynek pótlásául e hó 6-án népes alakuló választmányi ülést tartott az

ÓBUDAI HEGYVIDÉK SZÖVETSÉG

Szilágyi Károly elnöklete alatt, amelyen számosan vettek részt, köztük: dr. *Lugmayer* József, Nemesszeghy Jenő, Körösi Gyula, Wellisz János, Szále Demeter, Löwenrosen Károly, Perlmutter Samu, dr. Gönye Győző, Teleky Józsefné, özv. Grusz Józsefné, dr. Bihar Jenő, Simon Bálint, Bogyó Géza, dr. Brezovszky Emil, Kulcsár Sándor, Brandt Izsó, Szmetana József és a szövetség agilis főtitkára Szervei György. A népes választmányi ülést, mely hivatva van intézni az Óbudai Hegyvidék sorsát és jövőjét, Szilágyi Károly nyitotta meg és üdvözölte úgy az új tisztikart, mint az új választmányi tagokat. Utalt arra a praktikus elvre, hogy eddig is a saját lábán járt a szövetség és a maga erejéből érte el a sikereket és továbbra is ezen az alapon rendezkedik be. Akik kivülről eddig is támogatták a szövetség törekvéseit, azokat megbecsülték és megtisztelték. Az elnökségi teendőket a választmány decentralizálta és *három részre* osztotta a hegyvidéket, megalkotva 16 bizottságot, megválasztva azok elnökeit, előadóit és tagjait, amely beosztást legközelebbi számunkban ismertetjük, mert *Löwenrosen* Károly szerint ezt a nagy és szép perspektivát nyitó beosztást érdemes volna kinyomtatva, finden tagnak megküldeni, amit szivesen vállal a Budai Napló szerkesztősége. Nagy elismeréssel nyilatkozott az elnök és a főtitkár eddigi működéséről, amely fölöslegessé tette ebben a szövetségben más vezető tisztségek létesítését. *Reiner* Hugó indítványának kapcsán az elnökség úgy határozott, hogy ezentul minden közleményt a *Budai Naplóban közzététet*. Uj tagokul felvették dr. *Szőke* Antal orszgy. képviselőt, dr. *Remete* Viktor szőv. tanácsjegyzőt és *Szarka* Andort az Orsz. Tejszöv. Közp. főkönyvelőjét és ezzel a tagok létszáma 479-re emelkedett. Választmányi ülés után a tagok nagyrésze a Hollós Mátyás Társaság társasvacsorájára indult, ahol Szilágyi Károly és Viraág Béla alelnök háznagy köszöntötték dr. Lugmayer Józsefet, a borgazdát, Perlmutter Samu pedig Szilágyit és Szerveit.

Komédia! Megboszulja magát minduntalan az a szomorú körülmény, hogy Budapest fővárosnak nincsen véglegesen megállapított szabályozási terve. Ötletszerüen toldozzuk-foltozzuk ezt a gyönyörű várost. Gyakran megbotlik e hiányban a tanács is, a középitési bizottság is, amikor a telektulajdonosok kérelmére a telkeiket kell szabályozni vagy felosztani, hogy építkezhessenek. Emiatt áll sok helyen az építkezés és egyes területek örökös bizonytalanságban élnek. Építési engedély nincs és a régebbi épületek különös és furcsa engedélyekhez vannak kötve. (Lásd a *Filatorigáton* túli részt.) De sok más helyen is Budán. A tisztelt városatyák törhetik a fejüket, hogy miért kell egy helyen a térképre rajzolt *zöld* vonal szerint máshelyen a *sárga* vonal szerint szabályozni. Komédia az egész! Zöld komédia és sárga fenébe való.

A Kelenföldi Társaskör június hó 11-én szombaton este ½7 órakor, saját helyiségében (I., Fehérvári út 24 sz.) rendezi első, rendes évi közgyülését, amelyen a tisztikarban megüresedett tisztségeket választás útján betöltik. Utána I., Mohai út 25 sz. alatti *Lukács vendéglő* helyiségében rendezett társasvacsorán Becsey Antal névnapját ünnepelik, ahol a családtagokat és vendégeket is szivesen látja az elnökség. Teriték 1.70.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Nász. *Rubányi* Gyula a Kereskedelmi minisztérium főtanácsosának leányát Erzsikét vezette oltárhoz e hó 4-én délután a Szentanna templomban *Tamás* Oszkár gépgyári főtisztviselő. A nagyszámú közönség jelenlétében az esketést *Molnár* László esperes plébános végezte és az orgona zenéje mellett dr. *Kötsky* Gábor á. r. főtanácsos leánya *Baby* művész gordonkajátékával fokozta az áhitatot.

A Budai Katholikus Kör tisztujitó közgyülése

A 30 éves multra visszatekintő *Budai Katholikus Kör*, Budának egyik legnagyobb taglétszámú és a Vigadó nagyterme után a legnagyobb és legszebb hangversenyteremmel rendelkező egyesülete, mult hó 31-én rendezte 30-ik rendes évi közgyülését, tagjainak élénk érdeklődése mellett. A közgyülésen a már hónapok óta tartó népszövetségi tárgyalások miatt most is Genfben tartózkodó *Apponyi* Albert gróf elnök helyett az ügyvezető alelnök *Baranszky* Gyula dr. kormányfőtanácsos elnökölt, aki elnöki megnyitójában megemlékezett a Kör 30 éves jubileumáról s bejelentette, hogy ezt az ősz folyamán egyéb ünnepségekkel kapcsolatban *rendkivüli diszközgyülés* keretében ülik meg. Hivatkozott a Kör érdemeire és a nagy és előkelő tagnévsoron kivül a társadalmi alkotások egész sorára, amelyeknek bölcsője a Kör volt, kiemelve a székesfővárosi *autonóm egyházközségek megszervezésének* munkáját, amely a körből indult ki és méltatta a kör jövőjét.

Napirend előtt elhatározta a közgyülés, hogy a Kör nagynevű elnökét, *Apponyi* Albert grófot, 86-ik születési évfordulója alkalmából Genfbe küldendő üdvözlő táviratával köszönti, majd jegyzőkönyvileg örökítette meg a magyar aviatika hősi halottjainak, *Endresz* György és *Bittay* Gyulának emlékét.

Áttérve a közgyülés napirendjére, *Girsik* Géza dr., főtitkár felolvasta az évi jelentését, *Kersáncz Henrik* főpénztáros bemutatta a zárszámadásokat, *Moldán* Albin a számvizsgáló bizottság jelentését s a felmentvények megadása után *Privitzky* Endre dr., igazgató, előterjesztette a folyó évi költségelőirányzatot. Ezután lovag *Kriegs-Au* Emil városmajori plebános indítványára a közgyülés az igazgatónak, a főpénztárosnak, főtitkárnak és a tisztikar minden tagjának jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és áttért a tisztujításra. Az elnöklő *Barannszky* Gyula dr. bejelentette, hogy ügyvédi irodájának a pesti oldalra történt áthelyezése folytán nincs abban a helyzetben, hogy eddig viselt ügyvezető alelnöki tisztét továbbra is ellássa, mire a közgyülés *Medvigy* István táblabiró indítványára lelkesedéssel egyhangulag elfogadta a jelölőbizottság hivatalos listáját és ujból megválasztotta a Kör elnökének gróf *Apponyi* Albertet, tiszteletbeli elnöknek *Ripka* Ferenc dr. főpolgármestert, társelnöknek *Wolff* Károlyt, ügyvezető alelnöknek *Szőke* József dr. kir. itélőtáblai birót, egyházi alelnököknek *Molnár* László pápai kamarás, budai esperes plebánost, *Kriegs-Au* Emil pápai kamarás, plebánost és *Sagmüller* József pápai prelátus, plebánost, világi alelnököknek pedig *Kölbig* Ferenc min. tanácsost, *Baranszky* Gyula dr. korm. főtanácsos ügyvédet és *Palásthy* Béla ny. min. tanácsost. A tisztikarba szintén egyhangú közfelkiáltással megválasztották a következőket: igazgató *Privitzky* Endre dr., ügyvéd, követségi jogtanácsos, főpénztáros *Kersáncz* Henrik ny. bankcégjegyző, főtitkár: dr. *Girsik* Géza főreáliskr. tanár, főjegyző *Hubacsek* Alajos dr. p. ü. titkár, ellenőr *Kerényi* József Máv. osztályfőnök, főkönyvtáros *Cicutti* Lajos szőv. el. isk. igazgató, háznagyok *Rezső* Antal ny. Máv. főfelügyelő, *Havas* József ny. számv. tanácsos, *Vogl* Imre tánctanár, ügyészek *Biró* Endre dr., ügyvéd, *Doroghy* Kálmán dr., ügyvéd, *Vizdos* Géza dr., ügyvéd, szőv. törvh. biz. tag, titkárok *Csillag* Miklós dr. hajóskap. MFTR fogalmazó, *Nagy* László dr., banktisztvis., pénztáros *Kuszenda* Gyula mérnök, jegyzők: *Wellbach* Zsigmond gyógyped. tanár, *Eperjessy* Sándor, ifj. *Kölbig* Ferenc, könyvtárosok ifj. *Sebesics* József, *Szoyka* Imre mérnök. Végül az igazgató-választmány megüresedett helyeinek betöltése és a számvizsgáló bizottság tagjainak megválasztása után *Molnár* László alelnök meleg szavakkal méltatta az ügyvezetéstől megvált Baranszky Gyula dr. elévülhetetlen érdemeit és sikert kivánt a Kör vezetőségének további működéséhez. A Kör egyházi elnöki tisztségét és a most üresen hagyott második társelnöki tisztet az őszi 30 éves jubileumi ünnepségek alkalmával töltik be.

Uj név régi párt. Az 1921-ben az első nemzetgyülésen Czeglédy Endre, Szirákv Pál, Letenyey Nagy Pál és társai nemzetgyülési képviselőknek a kormánypártból való kilépése alkalmával alakult Országos független gazda és földmüves párt, a párt nevét, — ahogy nekünk irják — „Országos Független Magyar Nép Párt"-ra változtatta meg, mert az úgynevezett kisgazda pártnevet már a nevetségességig lejáratták.

A Hullámfürdő a *Szent Gellért* terraszán rendkivül látogatottságnak örvend és éppen ezért célszerűnek tartjuk a nagyközönséggel tudatni a kedvező árakat, amiket az igazgatóság most bevezetett. Hullámfürdőjegy 1.80, d. u. 4-től 1.50 Szekrényjegy 0.40 d. u. 4-től 0.30. Kabinjegy 1.20, d. u. 4-től 1.00 pengő. Tisztviselőknek kedvezményes hullámfürdőjegy 1.20. Hullámfürdőjegy szekrénnyel és reggelivel 2.50 P. Hullámfürdőjegy kabinnal és reggelivel 3.— P. Az idényre kedvezményes füzetjegy 12 darab 17.—, 25 db. 32 P. Lepedő-, köpeny-, fürdőruhajegy 0.50, törölközőejgy 0.30, értékmegőrzési jegy 0.20. Idényre ruhamegőrzési jegy 4 P, pótjegy 1.20 P. Mindenről részletes felvilágosítást ad a fürdőigazgatóság és minalkalmazott a fürdőben.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Uj csillagok. Sz. Denker Anny énekiskolájának növendékei, a Vigadóban rendezték évzáró vizsgájukat nagyszámú közönség előtt. A műsor legkiemelkedőbb száma Kertész Gréte fellépése volt. Drámai szopránja nemesen csengett. Előadása, kiegyenlítettsége, muzikálitása kifogástalan. Mellette Polgár Gyuláné tünt ki, pompás koloraturáját ragyogtatva. Sikere volt dr. Kubinyi Sándornénak, Szilágyi Terinek, Patek Máriának, Krasnopolszky Máriának, Nádasdy Etusnak és Müller Annusnak.

Kovács penzió. *Balatonszepesden*, a *zalai* parton nagyon kedves penziót nyitott Kovács János budai polgártársunk. Az erdős, hegyes, vidéken 5 percnyire a Balatontól napi 6 pengőért teljes ellátást nyujt négyszeri étkezéssel, költségmentes fürdéssel és kabinhasználattal. A vasutállomás közvetlenül a Kovács penzió mellett van. Rendeléseket elfogad: *Kovács* fodrászüzlet II. Margit kőrút 50.

Gyász

Sulyos csapás érte a Budán köztiszteletben álló *Bodrogi* családot. Bodrogi Lajos, nemrég elhunyt tanár leánya Mária jutott hirtelen és váratlanul özvegységre, gyermekei Árpádka és Lacika árvaságra, hogy férje *Ghimessy* Árpád gépészmérnök életének 37-ik évében, június hó 5-én súlyos műtét és nehéz nagy szenvedések után elhunyt. Június hó 7-én délután temették a kerepesi temető halottasházából. Szülein kivül sógorát gyászolja benne *Hangay* Sándor író és *Bodrogi* Gusztáv kerületi állatorvos, továbbá a Fruttinger *Futtaky, Vladár*, Kopper és Tirsch családok.

GYERMEKMÉRLEG *kölcsönzés* havi 3 P. KERPEL gyógyszertár, Margit körút 38.

Klotild Szeretetház Egyesület június hó 10-én, pénteken délután 5 órakor rendezi az I. ker., Budakeszi út 8. szám alatti szeretetház helyiségében évi rendes közgyülését, Ripka Ferenc dr. főpolgármester elnöklete alatt.

Térzenét ad a *bástyán* e hónap minden második és negyedik vasárnapján ½12—½1-ig a II. honvéd gy.ezred zenekara.

Családi kávéház Budán. A Margit körúti Casino kávéházat volt társának kilépése folytán *Miklósi* József vezeti tovább, aki mint társtulajdonos már közel öt éve áll az üzlet élén, és aki kávéházát most a budai családok, szigorúan *szolid* alapon vezetett, kedvelt szórakozóhelyévé kivánja tenni, amire szakavatottsága és személye is garanciát nyujt. A közelmultban átalakított helyiségekben a kávéházaknál szokatlan, sőt a tejivókénál is mérsékeltebb *nappali* árak, billiárd, kártyaszobák, *este* pedig elsőrendű, hangulatos szalon-jazz és olcsó borárak várják a budai kávéházi közönséget.

A Nőipariskola szakvégzettség a mai leányneve lés egyik legértékesebb életbiztositéka és ezt az életrevaló iskolai szakoktatást igazolja *az évvégi munkakiállitás, melyet a II .ker., Lajos uccai nőipariskola június 10, 11, 12 és 13-án tart nyitva d. e. 9-től d. u. 6-ig minden érdeklődő számára. Az iskola I. osztályába jún. 14 és 15-én, a többi osztályokba szept. 1 és 2-án lehet beiratkozni.* A nőipariskolában minden leány megtanulhat, szabni, varrni, himezni, hogy művelt iparos, vagy gondos feleség és anya lehessen.

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás *Specialistások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene*

Áthelyezte órás és ékszerüzletét *Vozárik* Gyula I. Attila u. 99. sz. alá, ahol 26 éven át szerzett tapasztalatai alapján minden óra és ékszerjavitást a legkényelmesebb igényeknek is megfelelően végez.

Az óbuda—ujlaki *Iparosok és Kereskedők Köre* értesiti tagajit, hogy működését a Schräpler-vendéglő (Lajos utca 27. sz.) külön helyiségében folytatja és minden héten szerdán este 8—10-ig Kör-napot tart. Az értesitést *Halasy* Lajos elnök, *Pichler* Ferenc társelnök, *Bogyó* Nándor társelnök s *Kvila* Gyula ügyvezető elnök jegyezték.

VÁLI GÁBOR ÉS TÁRSA első budai **cimtábla-festészete.** II. Iskola-u. 16. Telefon: 52—6—22.

Kabaré Budán régi hiányt pótolna és bizonyára meg is élne, ha ügyes kezek vezetnék. Most ujra felmerült a hir, hogy Budának valamely ismert vendéglőjének kerthelyiségében kabarétársulatot szerveznek, ami egyrészt enyhitené a szinész_nyomort, másrészt pedig élénkitené némileg a budai nyári estéket.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

A városi üzembizottság elnökének megválasztották dr. Szőke Gyulát, alelnökké pedig Becsey Antalt.

Jótékonyság a Tabánon. A Budapesttabáni egyházközség Karitativ Szervezete példaadó és megbecsülhetetlen tevékenységet fejtett ki az elmult nehéz tél alatt a buda iszegénygondozás terén. *Angyal* Kálmán dr. plébános, *Budai* János káplán, szervezeti igazgató, *Tritcsek* Fererc számtanácsos, szegénygondnok és *Dittrich* Károly pénztárnok fáradhatatlan irányitása mellett a Szervezet 1931. novembertől ez év áprilisig élelmiszerekben, készpénz és ruhasegélyekben 11.911.96 P-t juttatott az inségeseknek. A szervezet megkezdett munkáját a nyáron is folytatni fogja egyrészt az egyházközség szegényeinek támogatására, másrészt gyermeknyaraltatási akció megszervezésével.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham-u.

Növendékhangverseny. *Sonkoly* István, a Budai Zeneakadémia tanára igen szép műsort tanított be a hegedű és kamarazene osztályának növendékeivel. Schmidt Viktor gondos kidolgozással adta elő Haydn hegedűversenyét, Horváth Zoltán Hubay Treghiera-t. Dicséretet érdemeltek meg Vaska Győző hegedűszámai. Láng Anna, Taszler Jolán, Genzsa Stefi, Gürtelschmied Margit, Dóra Erzsébet, Fischer Lucy, Molnár Imre, Buláth Imre a kamarazene összjátékkal tüntek ki.

CSÁSZÁRKERT
a Dunaparton
megnyilt
A Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai kvnyhával
tisztelettel
Csirszka Konrád vendéglős

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a **HUNYADI JANOS** keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezerei irtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

Cipő?
csak **Zi-La** márka
Budán kizárólag
I. Horthy Miklós-út 41. sz.

Istálló, 2 vagy 3 lóra nagy udvarra, azonnalra kiadó. Maros-utca 26. sz. alattl Érdeklődni lehet Városmajor-utca 34. élelmiszerüzlet.

Vadaskert
vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

Szépvölgyi fenyvesben egyedülálló 16 holdas és a római Dunaparton 4 holdas telek szanatorium, weekend-telep részére eladó vagy bérbeadó. Dr. Lugmayer József ügyvéd, II., Margitkörút 1. Automata telefon: 515-52. (14)

Lövölde Park vendéglő
II., Marcibányi tér. DITTMAYER ANDOR
Mulatságok, bankettek rendezése.
Jazz. ✣ ✣ ✣ Olcsó árak.

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős

DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

Wiener Bankverein, Wien igazgatóságának folyó hó 4-én megtartott ülésén előterjesztették az 1931. üzletév mérlegét, melyben a legutóbb nyilvánosságra hozott tőketranzakciót már keresztülvezették. Az alaptőke 45 millió schillinggel szerepel, az általános tartalékalap 5 millió schillinggel. A f. üzleti év a mult évi 193.559.33 schilling nyereségelővezetést beleszámítva 1,209.925.78 S nyereséget eredményezett. A nyereség- és veszteségszámla, a leírásokat és tartalékolásokat figyelembevéve, 129.014 S feleslegge zárul, mely összegnek az általános tartalékalap javára való átvitelezését fogják javasolni.

Goldberger Sam. F. és Fiai Rt. folyó évi június 4-én dr. *Buday*-Goldberger Leo elnöklete alatt tartott rendes évi közgyűlése az 1931. évre részvényenkint 2.50 P osztalék kifizetését határozta el és az igazgatóság új tagjává *Vágó* István György igazgatót választotta meg. Az esedékes szelvényt folyó hó 6-tól a vállalat főpénztáránál (V. ker., Arany János utca 32) és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál váltják be.

Kallós-Kompasz. A Pesti Tőzsde kiadásában és Kallós János szerkesztésében most jelent meg nyolcadik évfolyamában a *Kallós*-féle *„Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz"* első része, a szokott gazdag tartalommal. Mind a négy kötet ára 60 pengő.

A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének árúforgalma 28.5 millió pengő volt, úgy hogy a szövetkezet mult esztendei áruforgalma az 1930. évihez képest mindössze 3.68%-kal csökkent. Ez az összes hazai fogyasztási szövetkezetek és hasonló üzletkörű magánvállalkozások között a legkisebb forgalomcsökkenési százalék. A szövetkezetnek az elmult év végén 122 fűszer-, csemege- és húsárudája, valamint ruházati áruháza volt a fővárosban és a vidéken és átmeneti tételekben 1931-ben 17 millió pengő hitelnyujtással segítette tagjait. A tagok száma az 1930. évi 53.988-ról 56.656-ra növekedett.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósít váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Budai Altalános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

ESTE **TÁNC**
ELSÖRANGU JAZZ
A
BELLEVUE SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLÖS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT. 34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel.: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG
VAJ, SAJT, TURÓ !
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT-VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidfő, villamos megálló a Községi Takarék mellett.

Pénzének ellensége
ha nem az OLASZFASOR 23, alatti **árverésen megvett** uri- és női **divatáruházában** vásáról
Kiárusitás! Megszünik!

MEGNYILT
Buda látványossága a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

BRÓDY „BRÓDYNÁL MINDEN JÓ" KÁVÉHÁZ ÉTTEREM
Óbuda, Szentlélek tér.
Kerthelyiségében ifj. Rigó Jancsi muzsikál

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Nyaralás

BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96
3 soros hirdetés **kétszer 1** pengő minden további sor 20 fillér

Telek

RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanorgalmi iroda: Farkas József Rómaifürdőtelep Emőd u. 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

Budaörsi út elején, a 27-es villamos megállónál levő **TELKEMET** 265 négyszögöl, összes közművekkel, kiépített villasorban 16.000 P-ért, kényelmes fizetési feltételekkel **sürgösen eladom.** Telefon **242—50.**

Kis Svábhegy alján fogaskerekű vasut mellett 750 négyszögöl, befásított telek eladó. Felvilágosítás: Istenhegyi dülő 9920 Egressy Péternél, vagy telefonon: 51—6—08.

Fedezze fel Ön is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén
Gárdonyfüreden
egészséges fekvésü, magaslati és partmenti
villatelkek
négyszögölenkint P 4.-től 24 havi lefizetésre.
Nyári és télisportok. — Jó ivóvíz. Villanyvilágitás.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelek — vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletfizetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü **P 1.20**
Menettérti weekendjegyek P 1 20
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetésre.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

Ház

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

HUBERT és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

3-4 szobás- **VILLÁKAT**
építünk **eladásra,** a meglévőkhöz hasonló kottagerendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár építészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11 Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Krisch Fekete János tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

Lakás

GYŐRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások aug. 1-re, békebérekkel kiadók. (Márvány u .sarok.)

3 SZOBÁS, komfortos, erkélyes lakás és *műterem* ugyanilyen lakással, vagy anélkül VIII. 1-re kiadó. I. Gellérthegy u. 1. (Krisztina térnél.)

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Átonya u. 4. Rózsadomb.

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fűtéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

1—2 szobás, komfortos lakások és üzlethelyiségek *I. Horthy Miklós út 136 sz.* kertes *„Parkudvar"*-ban augusztus 1-re kiadók. Tel. 59—0—00.

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Svábhegyen, I. Költő-u. 20 sz. alatt 1—2 szoba konyha, szép kerttel, úricsaládnak saisonra kiadó, méltányos bérösszegért.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

A Svábhegy alján, a fogaskerekű vasút mellett szép, kerti szoba a nyári szezonra kiadó. Telefon: 516—08. Egressy.

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

3 SZOBÁS, hallos, erkélyes, komfortos és 2 szobás garzonlakások kerthasználattal kiadók II. Lövőház u. 28.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér-u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörű villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendű 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

A Budai Szinkör idei sláger-operettjének bemutatója jun. 10-én

Amikor a kis lányból nagy lány lesz

Operett 3 felv., 5 képben. Irta: Békeffi István. Zenéjét szerzette: Lajtai Lajos

Európa legparádésabb operett-szereposztása
Kosáry Emmy, Somogyi Nusy, Turay Ida, Hubay Elsie, Gaál Franciska, Rátkai Márton, Kertész Dezső, Csortos Gyula, Jávor Pál, Békássy István, Peti Sándor, Szödy Nató, Pajor Ödön, Pethes Ferenc, Apáthy Imre, Bilicsi Tivadar, Major István
Rendező: **Tarnay Ernö** Karnagy: **Komor Vilmos**
Diszlettervezők: **Gyarmathy Miklós** és **Frankfurt József**
Jegyek ez első tiz előadásra már válthatók a Budai Szinkör pénztáránál és az összes jegyirodákban.

TÜNDÉRLAK
nagyvendéglő a Gellérthegy legpompásabb szórakozóhelye, elragadó kilátással
Magyar konyha
Polgári árak
Esténkint cigányzene
Figyelmes kiszolgálás
I., Szirtes-út 11.
Asztalrendelés T. 54-1-85.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

BUDAIAK
a Római fürdőben
Wagnernél
találkoznak.
Pensio 5 P-től. Telefon: 62-5-87.

Margit-körut 53. épülő házban teljesen modern kétszobás komfortos és egyszobás garcon lakások AUGUSZTUS 1-ére KIADÓK

Közismert kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, femmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

RÓZSADOMBON
NARDAI GYULA
vendéglő kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
kellemes szórakozást talál. Kitünő konyha és italok. Szolid árak. Minden időben élőhalból halászlé. Elsőrangú szalonzene és tekepálya. Telefon: 50-4-08

VENDÉGLŐ A „101"-hez
I., Krisztina-körút 101.
kerthelyisége megnyilt
— Esténként pompás Schrammelzene. —
Kitünő italok, Elsőrangú konyha

Lakberendezések Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ 55-2-98

MINDENNEMŰ
TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
Ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-98

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Fömunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Nyomdáért felel: Mészáros József.

XXIX. évf. 1086. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. JUNIUS 20.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

A kisember sorsa

talán nem is annyira a jó Isten, mint a rossz politikusok kezében van. Eddig igy volt. A kisember jó sorsa mindig a gazdasági helyzettel kapcsolatos és ugy változik, ahogy ez javul, vagy romlik. Az ugynevezett kispolgár, a kisiparos, kiskereskedő, a különféle munkás még a közelmultban is csak mint tömeg jutott szerephez, a melyet választáskor, vagy más ilyen demonstrációk alkalmával összetereltek a kortesek, hogy valamely politikus nagyságát demonstrálják. Ennek a tömegnek azok a politikusok szépeket mondottak és csunyákat gondoltak felőle, — ennek a tömegnek mindig rózsaszinü jövőt jósoltak, de a jelenje mindig sötét volt, nagyon sötét, csaknem fekete.

Ennek a tömegnek egy részét, a munkásságot megszervezte a szociálista párt. Teljesen a maga céljaira. Ezzel kiépitett egy uj munkástársadalmat a maga külön kormányával, sőt főrendiházával, szakszervezeti miniszteriumaival, különböző főispánságaival, csak épen, hogy másképen nevezte azokat. Azonban a munkásság nehéz sorsán változtatni nem tudott és ahol tudott volna — lásd Oroszország — ott sivárabbá, ledérebbé, szolgaibbá tette azt..

A kispolgár a maga társadalmában nem tudta megalkotni saját szervezetét. Próbálta iparszakonkint, mondjuk foglalkozásonkint, — próbálta felekezetenkint, régebben nemzetiségenkint, legrégebben céhenkint. Talán a legutolsó volt a legjobb. Elméleti emberek azonban tagadták jogosultságát és külföldi minták szerint olyan szervezeteket létesitettek, amelyek kevéssé védik, de nagyon szorítják a kisiparost, a kiskereskedőt.

A tizesztendős világfelfordulás, a melynek egyik szörnyü következménye a gazdasági felfordulás, öntudatra kezdi kelteni a mindenféle szervezkedés dacára is védtelen kisiparosokat és kereskedőket. Ma még sok törvény, rendelet, egymásnak ellentmondó intézkedés nehezíti ezek életét és különféle csoportokba verődve keresik sorsuk jobbrafordulását, keresik az országos nagyságok támogatását, keresik az uj célokat, az uj utakat, — az élet lehetőségét.

Modern politikusok, akik nemcsak a parlamentben politizálnak, hanem művészetté fejlesztik ezt a csuf mesterséget, hogy hasznára váljanak az általuk képviselt nagy nemzeti tömegeknek, már látják azt, hogy e tömegek méltányos, célravezető, megélhetést nyujtó s emellett az emberi méltóságot nem sértő vezetése, munkába állitása és politikai csoportosítása eldönti ugy a nemzet, mint a nemzetet vezető politikusok sorsát.

Buda ebben is más, mint a Duna balpartja. Itt nem uralja az utcát a rakoncátlanok tömege, legfeljebb csendes bánat bénitja az emberek lelkét és itt a vezérlő politikusok is emberszeretettel,, megfontolt intézkedésekkel, eredményt igérő cselekedetekkel foglalkoznak a kisemberek sorsával. Az Istenben való bizakodás mellett azt az ősmagyar közmondást is követve: — segits magadon és megsegit az Isten! — Igyekeznek segiteni a kispolgárokra nehezedő szomorú sorson. Ezek között is elsőhelyen *Kozma* Jenő dr. országgyűlési képviselő számolt le önmagában a kispolgári sors következményeivel. A régi doktrinákat lehántva, szétbontogatva az élet ezer lehetőségét és keresve e lehetőségek kihasználását, állott be a kispolgárok mozgalmába segítőtársnak. Okosan elgondolva, ez talán a legnemesebb korteskedés, mely sok munkát kiván, áldozatokat követel, meleg szivet és egész férfiút. Eltolhatta volna ő is, néhány évvel odább, ezt az elhatározását, amikor uj választások szólitják az agitáció sorompói közé a képviselőket, ha csak önös célok vezetnék, de a nemzet sorsát tekintve, még talán nem ütött a 12-ik óra és ha Kozma Jenőnek ez a politikai iskolája nagyszámú hivet talál a képviselők között, akkor ezekkel az öntudatra ébredt, jó úton, helyes irányba vezetett, a boldogabb jövőnek induló kispolgári nagytömegekkel megmentjük ezt a szerencsétlen országot.

A magyar őserő, e nemzet hivatottsága, nagy multunk minden szenvedése, minden dicsősége kibontott lobogóként visz bennünket a szebb jövő felé!

*

A Budai Vigadó nagytermében szokatlan időben olyan emberek jelentek meg, akiknek tulnyomó része sem a Vigadó mulatságain, sem tudományos előadásain részt venni nem szokott. Egyszerű munkásemberek a mai nyomorúság engedte díszbe öltözve, a kisiparosok egész sora, kiskereskedők, köztük a diplomás ifjúság nagy csoportja, vonult itt fel, hogy megkeresse

KOZMA JENŐT

és fölajánlja neki e kisemberek által alakított uj egyesületnek: —

FŐVÁROSI KISPOLGÁROK ÉS MUNKÁSOK NEMZETI EGYESÜLETÉNEK

védnökségét.

Komoly jelenet volt. Mintha tükröztette volna a budai kispolgárok nyomorúságát, elesettségét. De mindenki érezte, hogy egymásra vagyunk utalva mindnyájan, egyik kéznek kell segitenie a másikat, fölemelni az elbukni készülőt.

Szép magyar nevek, régi budai családok nevei, valamikor patriciusai voltak a városnak, hangzottak el sorjába, amikor *Szombathy* Kálmán, a Polgári Párt budai szervezetének elnöke bemutatta a vezetőket Kozma Jenőnek. Ismerősként fogadta legtöbbjét, soknak iskolatársa, játszópajtása volt és megrázták egymás kezét melegen, mig végül egyszerű szóval megszólalt *Kovács* Károly, a munkáskülöttség szónoka és üdvözölte Kozma Jenőt, mint a fővárosnál alkalmazott munkásság igazi barátját és pártfogóját. És felzúgott az éljen, amikor arra kérte Kozma Jenőt, hogy fogadja szivesen az egyesület fővédői tisztségét, mert az egyesület minden tagja meggyőződéssel hisz abban, hogy őbenne nemcsak formaszerinti védőt, de küldetésszerű vezért talál. És arra kérte *Szombathy Kálmánt*, hogy mint az egyesület díszelnöke, legyen az összekötőkapocs a nagy tömeg és vezére között.

Percekig tartó csend után *Kozma* Jenő elfogódott hangon, de mind melegebbé váló szavakkal, mind lelkesebb örömmel fogadta el és köszönte meg ezt a megtiszteltetést. Zúgó éljen kisérte azt a kijelentését, hogy ő

munkás és polgár közt nem ismer különbséget, mert a polgár éppen olyan munkása a hazának, mint amilyen polgára a munkás a nemzetnek.

Szivvel-lélekkel áll mellőjük és kész őket minden bajukban megsegiteni.

Egyszerűen mondotta mindezeket és mégis lelkes nagy hatást váltott ki az ott megjelentekből. Meg-meg ujult az éljenzés és felderültek az előbb oly komoly arcok.

Nem új embert, nem új vezért ünnepeltek itt, hanem a bennszülött Kozma Jenőt, aki a feléje nyuló, esdeklő kezet nem tolja el magától soha és ha meg van rá a lehetőség, meggyógyítja azt az égető sebet, amely nála keresett irt fájdalmára, szenvedésére, nyomorára. **Viraág Béla.**

Konkrétbankmorfondirozás

Irta: Vákár P. Artbur
m. kir. kormányfőtanácsos v. kormánybiztos

A magyar közéletben a legszélesebb körben nagy gazdasági és pénzügyi vita folyik. A tervezgetésben és a vitában résztvesznek érdekeltek és törvényhozók. Legutóbb a törvényhozásban és a sajtóban folyt vita a pénzügyi kérdésekről s ezek közül elsősorban a bankkamatláb kérdéséről. A törvényhozásban egész sora a képviselőknek szólalt fel a *bankkamatláb mérséklése mellett*, közöttük Kállay Miklós, volt államtitkár, Berky Gyula, báró Biedermann Imre és mások. Mig nevezettek a bankkamatláb mérséklése mellett foglaltak állást, addig Éber Antal a házban és a sajtóban teljes vehemenciával kardot rántott a *bankkamatláb mérséklésével szemben*. Kétségtelen, hogy a nagy közönség előtt az előbbiek álláspontja rokonszenvesebb s kétségtelen az is, hogy az Éber álláspontja inkább a bankkörök előtt szimpatikus. Biedermann képviselő *„teoretikus bankmorfondirozásnak"* nevezte Éber álláspontját s Éber Antal sietett a sajtóban ugyanilyen cimen megadni a választ, védelmezvén azt az álláspontját, hogy

a bankkamatláb mérséklése a tőkeképződést akadályozza meg,

sőt véleményének hatékonyabb alátámasztására Éber Antal megírja azt is, hogy *a betéti állomány az utolsó évben 400 millióval esett vissza.* Véleményének további indokolásául azt hozza fel, hogy

amikor majd szükség lesz mobil tőkére, akkor egész hiteléletünk bázisát csakis a betéti állomány fogja képezhetni s igy minden lehetséges módon ösztönözni kell a közönséget, hogy ne tezauráljon bankjegyeket s ne fektesse tőkéjét immobil értékekbe, hanem bocsássa a pénzintézetek csatornáin keresztül a hitelélet rendelkezésére.

Bátorságot veszek, hogy a volt nagy bankvezérrel, e kereskedelmi és ipari élet egyik irányitójával vitába szálljak. Saját magam megnyugtatására irok, hogy a teoretikus bankmorfondirozás ne hangozzék el válasz nélkül s igy, ha vannak, akik az én véleményemet osztják, azok bizonyos megnyugvással állapitsák meg, hogy a hiányos vagy éppen téves teoriák, még egy olyan páholyból sem hangozhatnak el korrekció nélkül, mint amilyen páholyból Éber Antal nézi és birálja az eseményeket. Én, fenti címet adtam közleményemnek. Azt látom ugyanis, hogy a vitatkozók gyakran nem konkrétumokkal, hanem teoriákkal foglalkoznak. A teoriák, — ex katedra hangoztatva — helytállóak, azonban

gazdasági életünk mai vonatkozásaiban már nem teoriákra, hanem konkrétumokra van szükség.

Három fronton taglalom Éber állításait s három főtételéről igyekszem megállapitani azt hogy a volt nagy bankvezér teoriáiban, itt-ott tévedett. Teoretikus állításának első része arra vonatkozik, hogy a bankkamatláb mérséklése megakadályozza a tőkeképződést, sőt állításának alátámasztására hirdeti, hogy egy év alatt mintegy 400 millióval esett vissza a betétállomány. Ha a tétel első része, hogy a kamatlábmérséklés megakadályozza a tőkeképződést, minden vonatkozásban és minden körülmények között igaz volna, akkor nem állhatna meg Éber Antalnak ama megállapitása,

hogy már a bankkamatláb mérséklése előtti időszakban 400 millióval csökkent egy esztendő alatt a betétállomány.

A mai körülmények között igen kevés korreláció van a bankkamatlábbal kapcsolatos tőkeképződés és a bankbetétek között. Sőt a károsan felemlített 400 milliós betétállományecsökkenés az ő teoriáját a mai körülmények között egyenesen megdönti. A bankbetétek emelkedését s igy a tőkeképződést azoktól lehetne elsősorban várni, akik még egyrészt a bankokkal kapcsolatban nyereségekhez s igy tőkéhez jutnak, azt bankbetétbe helyeznék; másrészt azoktól a közgazdasági férfiaktól várhatnók a bankbetétek emelkedését, akik elnöki, igazgatói és szindikátusi tagságaik révén nyert javadalmazásaikat helyeznék el bankbetétekben. Ezekről a kategóriákról egyre szélesebb körben állapitják meg azt, hogy tiz, húsz, harmineves közgazdasági tevékenységük eredményét nem mindannyian helyezték el magyar értékekben és magyar területeken. Amikor azt látjuk, hogy olyan közgazdasági vezéregyéniségek, akik az állam legmagasabb funkcióinak betöltése után nyugalomba vonulva, húsz—harminc éven keresztül évi többszázezer pengős jövedelmüket sem házbirtokba, sem földbirtokba, sem más magyar értékbe nem helyezték el, addig számottevő tőkegyűjtést felmutatni csak hiányosan lehet.

Mint konkrétumot vetem fel a kérdést, és Éber Antaltól várom a választ, hogy mint közgazdasági életben járatos ember állitott-e már össze

statisztikát azokról a férfiakról, akik nyugdijaikból és közgazdasági javadalmazásaikból magyar tőkét gyüjtöttek, magyar értékeket vásároltak? Teleszky János ugyanis azt mondotta, hogy csak tőkehiány van, de pénzszűke nincs.

(Nem tudjuk, hogy Teleszky maga magára is értette-e megállapitását?)

Éber Antal *második* teoretikus tétele az, hogy egész hiteléletünk bázisát csakis a betétállomány fogja képezni.

A mult kormány legfőbb bűnéül azt rójják fel, hogy belföldi beruházásokra külföldi kölcsönöket vett igénybe és ezzel eladósította az országot. Az igazságnak tartozunk azzal, anélkül, hogy az előző kormányt védenők, — amely e tekintetben alig szorul védelemre, — hogy az előző kormányt, csak politikai gyülölködésből, vagy tudatlanságból lehet az ország kültartozásaiért vádolni, mert tudni kell azt, hogy

a magyar állam összes külföldi adóssági 1629 milliót tesznek ki, amely összegben bennfoglaltatik a háború előtti időből származó 1003 millió pengői kitevő adósság.

1924. év óta a 300 milliós népszövetségi kölcsönnel és 260 millióval emelkedett a magyar állam külföldi tartozása. A bankok, vállalatok és egyesek adóssága 1800 millió, amely összeg 200 millióval haladja felül a magyar állam külföldi tartozását, mint említettük a háború előtti 1003 milliós tartozással együtt.

Ha tehát tőkeképzésről, betétállományról és a jövendő hitelélet bázisáról beszélünk, akkor e teoretikus vizsgálódás körét ki kell terjesztenünk *az 1924—1931 évi időszak bankpolitikájára*, amely a multban, az Éber Antal teoriájával szemben *nem volt „egész hiteléletünk bázisa"*, mert a beruházásokra fordított 560 milliót nem a belföld folyósította, hanem a külföld.

Éber Antal szerint egy év alatt 400 millió pengővel esett vissza a pénzintézetek betétállománya. Tehát többel, mint a népszövetségi kölcsön és majdnem annyival, mint az 1924 év óta igénybevett külföldi kölcsön.

Ujból konkrét kérdést kell felvetnünk Éber Antalhoz és pedig azt, hogy mint a közgazdasági élet nagynevü diagnosztája s mint a pénzgazdálkodás kitünő ismerője, rendelkezik-e statisztikával, amelyből megállapitható volna, hogy a 400 milliós bankbetét az utolsó egy év alatt minő mobil beruházásokra vándorolt, vagy ha már a vándorlásnál tartunk, hogy hová vándorolt?... A kistőkés, a kisbetevő, a kispolgár életszükségletének fedezésére fordította a tiz—husz—harminc milliót, amit bankbetétéből kivett és itt benn az országban költötte el, de a 400 millió, amely pedig hivatva lett volna a legnyomasztóbb viszonyok között „egész hiteléletünk bázisát" képezni, a bankbetétekből eltünt és elvándorolt. A mai körülmények között tehát

a kamatlábmérséklés jelentéktelen mértékben befolyásolja a tőkeképződést, ellenben: könnyit a polgár, az adózók, az adós helyzetén.

Ne feledjük, hogy valamint háztulajdonos csak ezer vagy tizezer van, de a lakók száma már milliókra rug; addig tőkések is csak ezren vagy talán tizezeren vannak, de az adózó adósok száma milliókra rug.

A teória területéről a gyakorlati életbe kell átlépnünk, s ha átlépjük a határmezsgyéket, akkor azt látjuk, hogy kölcsönfolyósitást, tőkekihelyezést a mai körülmények és viszonyok között sem magas, sem alacsony kamatláb mellett nem remélhetünk. Már pedig az az adós, aki évtizedeken keresztül becsületes kamatfizetője volt a banknak, az elvárhatja, hogy a bankkamatláb mérséklést maguk a hitelezők is megértéssel fogadják. Ugyanez az igazság a külföldi kölcsönökkel és a külföldi hitelezőkkel szemben. Mint a gyakorlati pénzgazdálkodás emberétől kérdezzük Éber Antaltól, hogy a Bethlen kormány távozása óta közgazdasági életünk melyik területén, hiteléletünk melyik vonatkozásában történtek a bankkörök részéről beruházások s a tőke, minő vonatkozásban, hol felelt meg, mint munkaadó, mint értékképző és termelői tényező azoknak a követelményeknek, amelyeket vele szemben a közgazdasági élet joggal támaszt?...

Éber Antal *harmadik* teoretikus morfondirozása arról szól, hogy a közönség tőkéjét ne helyezze immobil értékbe, hanem azt bocsássa a pénzintézetek csatornáin keresztül a hitelélet rendelkezésére. Erre a teóriára már a előzőkben megfeleltünk, amikor kérdeztük, hogy hol, merre vannak azok a *„csatornák"* és hová vezetnek, amelyeken keresztül a magyar közgazdasági élettől a tőkék elvonatnak és nem bocsáttatnak a belföldi hitelélet rendelkezésére, támogatására.

*

Mi a konkrétum azokon kivül, amiket már az elmondottakban leszürtünk? Elsősorban az, hogy az adózó-adósok nagy tömegének enyhítésére kell leszállitani a bankkamatlábat, miután nem lehet addig várni, amig a tőkék megmozdulnak s akár mint magánvállalkozások, akár mint bankkezdeményezések megindítják a munkaalkalmakat jelentő vállalkozásokat, azért is bankkamatláb mérséklés útján — a nagyobb kamatozásra váró tőkéket, közöttük Éber Antal szerint egy év óta a betétekből kivont 400 milliót, —

egy belső kölcsön kontrahálásának elősegitésére és biztositására kell animálni.

Ezért a belső kölcsönért is kapna a takarékos közönség olyan magas kamatot, aminőt a bankok nyujtanak a betétek után.

Ne tévesszen meg senkit, hogy a fővárosban és a városokban a pénzgazdálkodás, ha vontatottan is, de életben van, ezzel szemben viszont

az ország 5—6 millió polgára mahonap már a pénzegységek formáját is elfelejti.

Miután a normális gazdasági viszonyok megszüntek s belátható időn belül mindaddig nem térnek vissza, amig a közbizalom helyre nem áll, ezért

az az ország, amely élni akar s nincs kilátása, hogy valahonnan hosszulejáratú külföldi kölcsönhöz jusson: annak tőkeszükségletét belső kölcsön útján kell biztositania.

Ha tehát módunkban áll egy hosszulejáratú belföldi kölcsönt igénybe vennünk, mintahogy annak lehetősége fennáll, akkor

a belföldi kölcsönt még inkább gazdasági életünk folytonossága céljára kell felhasználnunk,

hogy mielőbb megközelithessük a normális gazdasági állapotokat.

Miután a magyar nemzet nagy tartozásának,

a hadikölcsönkötvényeknek sorsa is elintézésre vár

s miután a belső kölcsön százszázalékos sikerét csak a magyar nép hiánytalan áldozatkészsége teremtheti meg, éppen ezért

a nyereménykölcsönkötvény emissziójánál és plasszirozásánál, a hadikölcsönök arányos konverziójának is helye van.

Ha tehát a polgárság bizalmát fokozni és helyreállitani akarjuk, akkor a belső nemzeti kölcsön végrehajtásánál arra kell törekednünk, hogy a hadikölcsönkötvények tulajdonosait arányosan kártalanitsuk s igy a belső nemzeti kölcsön útjait ezzel is egyengessük és sikerre vigyük.

Éber szavaival élve, a közönséget arra kell ösztönözni, hogy a bankjegyeket ne tezaurálja és ne fektesse immobil értékekbe, hanem bocsássa a pénzintézetek csatornáin keresztül a hitelélet rendelkezésére. Csak annyiban vagyok bátor helyesbiteni Éber álláspontját, hogy

a bankjegyeket bocsássa a nagyközönség a hosszulejáratú nyereménykölcsönkötvény vásárlás céljaira, mert ezzel a hiteléletet is szolgálja, de szolgálja a magyar gazdasági életet is, amelytől a magyar nép a mindennapi betevő falat kenyeret várja.

Talpra kell állanunk s nem a külföld jóvoltából, aminek *ma nagy ára van* s különben is hiú remény, *hanem a saját emberségünkből.*

Buda, 1932. junius 18.

Mussolini tér. *Márik* Ernő kormányfőtanácsos, aki oly sok érdemes eszmét vetett már fel Buda érdekében, most az egyik nyilt levelében kifejti, hogy az olasz nemzet és annak élén a duce oly nobilis gesztussal kisérte a hősi halált halt bajnokokat és az „Igazságot Magyarországnak" nevü repülőgép katasztrófáját, hogy a magyar nemzet háláját és köszönetét azzal is kifejezhetné, hogy nevezzen el valamilyen alkalmas utcát, vagy teret a nemeslelkü duce iránti tiszteletünk jeléül „Benito Mussolini" nevén. De arra is gondol, hogy azok, akiknek orvosi rendeletre s mert vagyoni viszonyaik ma is megengedik, valamilyen külföldi gyógyfürdőbe kell menniök, keressék a gyógyulást Olaszországban s ne azoknál a szomszédainknál, akik résztvettek országunk feldarabolásában. Nincs az az emberi betegség, melynek gyógyitására ne akadna gyógyfürdő Itáliában. Bennünket, magyarokat nemcsak igen szivesen fogadnak Olaszország minden részében, hanem külön kedvezmények is volnának a magyarok számára biztosithatók. „Magyarország igazsága nem pusztulhat el Rómában", mondotta Arlotta követ a gyászszertartás alkalmával. Ez egymaga is oly nagyjelentőségü kijelentés, hogy ezért egymagában is elismeréssel és hálával tartozunk annak a nemzetnek, amelynek ő itteni képviselője. Az olasz kormány nagy napilapja a *La Tribuna* Marik Ernő cikkét egész terjedelmében átvette.

A svábhegyi menedékház kibővitése. A svábhegyi Eötvös úton, a Normafa közelében, két év előtt a székesfőváros tudvalevően pompás menedékházat épittetett, melyet a kiránduló közönség örömest fölkeres s amely télen, a sielés szezónjában, talán még látogatottabb, mint nyáron. A menedékházat olyan tömegekben keresi fel a közönség, hogy az már-már szüknek bizonyul, miért is a menedékházat még egy nagy teremmel kibővitik. A minap egy bizottság már helyszini szemlét is tartott ez ügyben s most már csak a kellő anyagi fedezet kell, hogy a kibővítés megtörténhessék.

Minaret Érdligeten. Ebben az országban állandó meglepetések érik a közönséget. Tudós emberek, köztük *Pávai Vajna* Ferenc dr., járt e napokban Érden a faluban, ahol a falu szélén, agyaggödrök között egy régi török tornyot talált, egészen ép minarettet, amelynek felső részébe köből faragott kőlépcső vezet. Most a környékét rendezték, tér alakult körüle és igy már érvényesül a régi török világ érdekes emléke.

Kinevetik Budát odaát Pesten és most az *„Ujság"* közölt riportot a Kacsa utcáról meg a Medve utcáról, felsorolva a szegény kis polgárok különféle hirdetéseit, amiket a kapukra, ablakokra ragasztanak ki. Tagadhatatlan, van ezekben humor és furcsaság, ami felhangolta jó *Komáromy* Jánost, akinek azonban ajánlanánk néhány cégtábla furcsaságot Pesten. Ilyen van a József utcában is, ahol nagy betükkel kifestették a ház falára, — *Borpince az emeleten!* Ilyet Budán nem talál.

A Jánoshegy vízellátása érdekében a székesfőváros a Svábhegyen víznyomót építtet, melynek munkálatai a tavasszal kezdődtek meg s amelynek már meg is tarthatták bokréta ünnepét. Az érdekes építkezésnek állandóan sok bámulója akad a kiránduló közönség köréből. Az építési munkát a Haas és Szilárd építőcég végzi.

Szénsavas forrásokat találtak Balatonfüred közelében, az ősmagyar *Lovas* községben, ahol hajdanta Mátyás király nemes lovas vadászainak székhelye volt. E források a legerősebb szabad szénsavval telített savanyúvizét szolgáltatják a Balatonvidékének, rádium és thorium elemei is kimutathatók a vízben. Legközelebb tudósok szemlélik meg *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeologus, főbányatanácsos vezetésével ez ujabb természeti kincsét a magyar tengernek.

Albán vendégünk *Erebara* Ali Bey dr., vezérkari alezredes, aki a magyar távlovagláson olyan bravuros lovastisztnek mutatkozott, visszatért albán hazájába, hogy a testvér magyar nép között szerzett tapasztalatairól beszámoljon uralkodójának. Elutazása előtt kihallgatáson jelent meg vitéz *Horthy Miklós* kormányzó úr ő főméltóságánál, aki negyven percig tartó audiencián fogadta. Búcsúlátogatásokat tett azonkivül *Liber* Endre alpolgármesternél, a különböző hatóságoknál és *Huszszein* Hilmi effendi budai nagymuftinál. Igéretét bírjuk, hogy rövidesen nagyobb albán csoportok érkeznek hozzánk látogatóba és sportünnepélyekre.

Hideg és meleg források Budán. Prófétai munkát fejt ki *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeológus, főbányatanácsos, szóval és írásban ráirányítva a budai föld mélyén rejlő értékekre a közfigyelmet. Legutóbb e hó 4-én este tartott e tárgyról előadást a „Szép Veronika" vendéglőben nagyszámban egybegyűlt Buda—hegyvidéki Társaskör, Virányos—Kútvölgyi Egyesület és a Budai Lövészegyesület tagjai előtt. Az összejövetelt *Kovács* Lajos, mint elnök nyitotta meg, hitet téve Buda rajongó szeretete mellett. Pávai Vajna Ferenc rámutatott arra, hogy a budai hegyek feltárható mélye oly mennyiségben tartalmaz *egészséges, hideg vizet,* hogy az egész Buda szükségletét fedezhetné. A Budai Napló szerkesztőjével való közös propagandája révén megindult a triász-vizek hivatalos felkutatása. Bízik abban is, hogy a budai hegyekben *hőforrások is feltárhatók,* ami a hegyvidékieknek beláthatatlan gazdasági előnyöket biztosítana. Emellett bányászati szempontból is hasznosítható a hegyvidék, ahol *vas, sőt aluminiumérc* jelenlétét állapították meg. Az utóbbi feldolgozásához szükséges olcsó energia pedig *földgáz formájában áll rendelkezésünkre,* mert legutóbb Pest környékén bő sós-jódos földgázos forrást sikerült megfurni. A földkerekségén mindössze három helyen lehet a forróvíz mellett géphajtásra alkalmas gázt bányászni, köztük Budán. A feszült figyelemmel hallgatott előadást *Kovács* Lajos köszönte meg és üdvözölte egyúttal a betegsége miatt távollevő Perczel Béla kormányfőtanácsos, egyesületi elnököt.

Az uj „Déli" pályaudvar

Buda jövője, polgárainak gazdasági ereje, előrelátható nyomora megköveteli, hogy komoly helyen tárgyalják le sorra azokat a kérdéseket, amelyek ezen a sorson változtatni képesek, munkát adnak az iparosoknak, jövedelmet az itt élő kispolgári és nyugdijas családoknak.

Ezt a célt szolgálja a Budai Társaskör, amikor a budai kérdések egész sorát, köztük első helyen a volt Délivasut központi belső pályaudvarának kérdését tárgyalta. A kör vaalsztmánya e hó 16-án ankétté alakult át,

HOOR TEMPIS MÓRICZ dr.

elnöklete alatt és megvitatva ezt a kérdést,

a Déli Vasut pályaudvarának fenntartása,

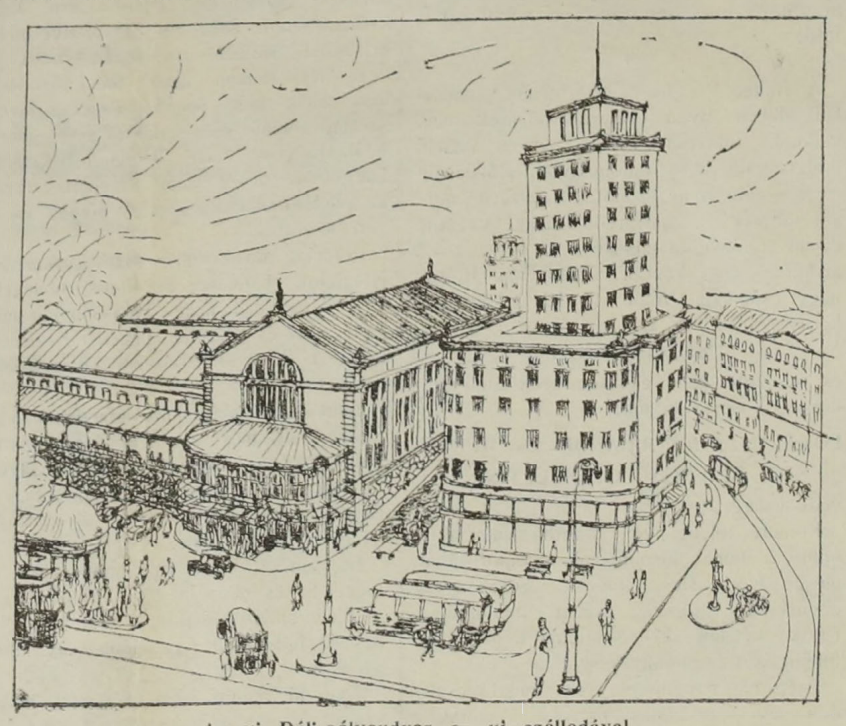

Az uj Déli-pályaudvar az uj szállodával

illetve bővítése mellett foglalt állást. Az eszmecserét

VETŐ SÁNDOR

mérnök, a D. S. A. Vasut igazgatója vezette be, melyben részletesen kifejtette a Délivasut-pályaudvar *fenntartásának* szükségét. Szerinte még nem igen régen a közönség nagy része a *pályaudvar eltávolitását* követelte, ezidő szerint azonban ugyszólván *egyhanguan követelik a budaiak,* nemcsak azt, hogy a pályaudvar megmaradjon, hanem azt is, hogy nagyszabásu pályaudvarrá képeztessék ki.

Sorravéve a kifogásokat, amiket e pályaudvarnak fenntartása ellen fel szoktak hozni, az első, a pályaudvarnak mai, *nem ékes képe.* Magától értetődik, hogy ha a pályaudvar megmaradásának az ügye eldől, a pályaudvart a felvételi épülettel együtt át kell alakítani s akkor az épület és környéke is megfelelő, uj képet nyer. A pályaudvar mai elhelyezése ellen emelt kifogásokon, hogy a szomszédos két városrészt egymástól szétválasztja, a köztük való *közlekedést megnehezíti,* a város fejlődését *megakasztja* s a város *képét elcsúfitja,* úgy lehet segíteni, hogy gyalogközlekedési lehetőséget biztosítsanak az Enyedi-ut, vagy Schwarzer-utca tengelyének folytatásában s egy közuti felüljárót körülbelül a Bán-utca és Tibor-utca között. Ezzel biztosítjuk a város fejlődését. Ami pedig a városkép elcsufitását illeti, előkelő szakértők szerint a Márvány-utca környékén egész az alagútig, sőt az egész környéknek nyugateurópaias, világvárosi képet adna az uj pályaudvar. Nagy és komoly kifogás a mozdonyfüst. Ezen segíteni kell és lehet a Kelenföldtől kezdve az *elektromos* vontatás bevezetésével. Ez azonban tulsok időt igényel a mozdonycsere miatt. Rendkivül csökkenthető a füst, ha a tolatásokat lokomotorok, nyersolajmotoros mozdonyok, vagy más megfelelő, füstmentes mozdonyok végeznék, redukálni lehetne a budai fütőházat és el kellene látni központi Fabel-rendszerű füst-elvezetővel és füst-emésztővel. Igy nem származnék több füst, mint akármelyik környékbeli gyár magas kéményéből.

A pályaudvar megszüntetése, kihelyezése már *pénzügyi okok* miatt sem vihető keresztül.

A pályaudvar fenntartása mellett való legfőbb ok az, hogy az utas és szállító közönség egyaránt, annyira megszokta, megszerette a pályaudvar mai helyét, hogy a megszüntetés valósággal a közérdeket sértené. Általában minden nagyvárosban ma az a *helyes felfogás,* hogy a pályaudvarokat lehetőleg *a város belterületére* hozzák könnyü hozzáférhetőséggel. De hiába is vinnék ki a pályaudvart, a város utána menne, — kihelyezése a Krisztinavárosra valóságos csapást jelentene, de a tüzelőanyag, a tej, élelmiszer, déligyümölcs stb. forgalmának elterelése a kereskedelem és fogyasztás érdekét egyformán károsítaná.

Rendkivül fontos, hogy a villamos vágány felhasználásával, egy alig 100 méteres sinpár lerakásával a Budapest D. V. pályaudvar és a MÁV. Óbuda állomása közt az összeköttetés lehető legyen azért, hogy valamelyik összekötő vasuti híd megrongálása esetében is az ország dunajobbparti és dunabalparti vasuti hálózata közt az összeköttetés meg ne szakadjon.

A mai állapotot a jelenlegi hely megtartása mellett is, lényegesen meg kell változtatni. Ezel kapcsolatosan részletesen ismertette

NEY ÁKOS

min. tan., a D. V. igazgatójának álláspontját és vázlatos tervrajzát, a melyet két képben mi is bemutatunk.

Az átalakitásnak, bővítésnek, ugy a személy, mint a teherpályaudvarra ki kellene terjednie. A személypályaudvart illetőleg az érkezési és indulási oldalak mai elhelyezését meg *kell forditani. Indulási* előtérnek elegendő volna a mai, cca 4000 m² alapterületü érkezési előtér, uj *érkezési* előterünk pedig a Krisztina-körutnak a Vérmező nem lényeges rovására való korrekciója révén nagyobbitható ugy, hogy nagysága kb. 700 m² lehetne.

A fölvételi épület mai két szárnya kellő átépitéssel megmaradhatna s kiegészülne egy kereszt-szárnnyal, melynek két végén volna az érkezési illetve indulási csarnok. A Krisztina-körut és Alkotás-utca összetorkolásánál a pályaudvarral alagútszerű összeköttetéssel létesíthető nagy szálló épülne, sőt még egy 10—12 emeletes felhőkarcoló is. A szálló és felvételi épület közt a Schwarzer-utcának meghosszabbitásában széles uj utca volna nyitandó, melyet a gyalogosan érkező és távozó utasok számára kellene fenntartani, de villamos és autóbusz is használhatná, hogy az utasok közvetlen szállhassanak ki-be a villamosokba és autóbuszokba, sőt, hogy az időjárás kellemetlenségeitől az utasok

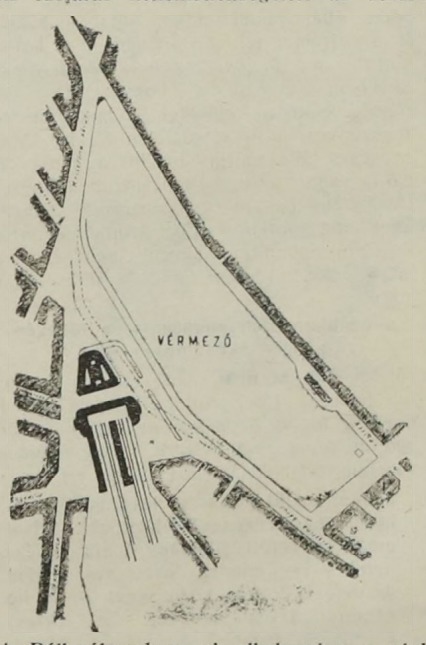

A Déli-pályaudvar uj elhelyezése a régi helyén

meg legyenek óva, az uccarész még csarnokszerüleg befödhető is volna.

Érkezési és induló vágányok számát a mai néggyel szemben hatra kellene emelni, az érkezés és indulás teljes szétválasztásával ugy, hogy az érkezési vágányok a mai indulási előtérre kerülnének.

A kérdéshez szakszerűen szóltak hozzá, nagyon érdekesen, lelkesen *Kadár* Gusztáv ny. MÁV. főfelügyelő, utána *Kadnár* Károly ny. MÁV főfelügyelő, aki követelte, hogy innen induljon a *fiumei gyors* és az egész *balatoni* forgalom, ami igy fűződnék a fürdőváros nagy eszméjéhez, majd *Baránszky* Gyula dr. és végül *Hubert* Vilmos a budai iparosok és kereskedők érdekében szólalt fel.

Az ankétet folytatja a Társaskör és a *Budai Napló* útján ismerteti a megvitatandó kérdéseket.

Kelenföld ünnepelte vezérét

Antal napja Buda-Alsóvárosban

Becsey Antal ünneplése

Nagyszámú, előkelő közönség részvételével, meleg szeretettel ünnepelte meg Becsey Antal törvényhatósági örökös tag, kormányfőtanácsos névnapját szombaton este, az I., *Bártfai* utcai *Lukács* vendéglő fényesen kivilágított, pálmákkal diszített rózsakertjében a *Kelenföldi Társaskör* és a *Buda—Alsóvárosi Egyesület. Becsey* Antal elnöke a két testvéregyesületnek, amelyek erre az estére ügyvezető elnökeik: dr. *Sümeghi* László kormányfőtanácsos, kir. közjegyző és *Gömöri* Győző igazgató útján összefogtak, hogy *Antal napját* minél kedvesebbé tegyék a nejével megjelent *Becsey* Antal részére. Az est sikeréhez nagyban hozzájárult *Lukács* Gyula, a Buda-Alsóvárosi Egyesület gazdája, aki vendéglősi minőségben szerzett érdemeket, mert úgy a vacsora és az italok minősége, mint a pontos és gyors kiszolgálás messzemenő igényeket elégítettek ki. A nagyszámú vendégsereg ezentul bizonyára állandóan fel fogja keresni ezt a szép helyet, amely télen-nyáron egyaránt alkalmas úgy egyesek, mint kisebb-nagyobb társaságok befogadására.

Sokan vettek részt az Antal-napi vacsorán *Becsey* tisztelői, akik között ott láttuk: Sümeghi László korm. főtanácsos, kir. közjegyzőt, a Kelenföldi Társaskör ügyvezető elnökét nejével, Gömöri Győző igazgatót, a Buda-Alsóvárosi Egyesület ügyvezető elnökét nejével, Alth Károly pénzügyi könyvszakértőt nejével, dr. báró Babarczy István székesfőv. tanácsi főjegyzőt, dr. Bányász László pénzügyi főtanácsos, adófelügyelőségi főnököt, dr. Barla Szabó József egészségügyi főtanácsos, OTI igazgató, fővárosi törv. hat. biz. tagot nejével, Bukács Kálmán játékkereskedőt nejével, Dorner Gyula miniszteri tanácsos, törvényhatósági tanácstagot nejével, dr. Erdélyi János egészségügyi tanácsost nejével, Győrffy Lajos társaskőri igazgatót nejével, Haringáts Károly fővárosi tisztet, Horzsa Miron kéményseprőmestert nejével, Király Kálmán székesfőv. h. tanácsnokot, műszaki főtanácsost, Kiss József székesfőv. iskolaigazgatót, Kovács József tábornokot nejével, Konth Árpád államvasuti felügyelőt, Margittai Gyula vállalkozót, dr. Mikola Géza postaigazgatót nejével, Mischinger Gergely őrnagyot, Nagy Ferenc kalapgyárost nejével, Niegreisz Béla építészt nejével, Sinkó Pál tanárt, Szigethy Lajos vásárpénztári igazgatót, Szele László tisztviselőt, Szécsény Ferenc titkárt, Schanczer József államvasuti intézőt, Schön Ernő tábornokot, Várnay Alajos építészt, Vidosfalvi Gyula tanárt, Tribuszer Béla Béla pénzügyi könyvszakértőt nejével, Usetty Béla országgyülési képviselő, főtett azonkivül *Liber* Endre alpolgármesternél, a különböző hatóságoknál és *Huszszein* Hilmi effendi budai nagymuftinál. Igéretét bírjuk, hogy rövidesen nagyobb albán csoportok érkeznek hozzánk látogatóba és sportünnepélyekre.

Hideg és meleg források Budán. Prófétai munkát fejt ki *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeológus, főbányatanácsos, szóval és írásban ráirányítva a budai föld mélyén rejlő értékekre a közfigyelmet. Legutóbb e hó 4-én este tartott e tárgyról előadást a „Szép Veronika" vendéglőben nagyszámban egybegyűlt Buda—hegyvidéki Társaskör, Virányos—Kútvölgyi Egyesület és a Budai Lövészegyesület tagjai előtt. Az összejövetelt *Kovács* Lajos, mint elnök nyitotta meg, hitet téve Buda rajongó szeretete mellett. Pávai Vajna Ferenc rámutatott arra, hogy a budai hegyek feltárható mélye oly mennyiségben tartalmaz *egészséges, hideg vizet,* hogy az egész Buda szükségletét fedezhetné. A Budai Napló szerkesztőjével való közös propagandája révén megindult a triász-vizek hivatalos felkutatása. Bízik abban is, hogy a budai hegyekben *hőforrások is feltárhatók,* ami a hegyvidékieknek beláthatatlan gazdasági előnyöket biztosítana. Emellett bányászati szempontból is hasznosítható a hegyvidék, ahol *vas, sőt aluminiumérc* jelenlétét állapították meg. Az utóbbi feldolgozásához szükséges olcsó energia pedig *földgáz formájában áll rendelkezésünkre,* mert legutóbb Pest környékén bő sós-jódos földgázos forrást sikerült megfurni. A földkerekségén mindössze három helyen lehet a forróvíz mellett géphajtásra alkalmas gázt bányászni, köztük Budán. A feszült figyelemmel hallgatott előadást *Kovács* Lajos köszönte meg és üdvözölte egyúttal a betegsége miatt távollevő Perczel Béla kormányfőtanácsos, egyesületi elnököt.

városi törvényhatósági bizottsági tagot, Zilahi Balogh Gyula építész, törvényszéki hites szakértőt nejével és még másokat.

Az első felszólaló Dr. Sümeghi László ügyvezető elnök volt, aki méltatva Becsey Antal nagy érdemeit, a Kelenföldi Társaskör jókivánságait juttatta kifejezésre, egyben felolvasta Dr. Ripka Ferenc főpolgármester üdvözlő sürgönyét. Utána Gömöri Győző, a Buda-Alsóvárosi Egyesület ügyvezető elnöke, elsősorban a megjelenésben akadályozott Dr. Kállay Tibor ny. pénzügyminiszter, országgyülési képviselő elmaradását kimentve, Őexcellenciájának jókivánságait tolmácsolta Becsey Antalnak, majd a Buda Alsóvárosi Egyesület nevében üdvözölte Becsey Antalt és feleségét. A Becsey iránti ragaszkodás és szeretet hangján köszöntötték még az ünnepeltet a következő szónokok: Dorner Gyula miniszteri tanácsos, fővárosi törvényhatósági tag, Király Kálmán székesfővárosi h. tanácsnok, aki utalt arra, hogy Becsey, mint mérnök-tisztviselő a főváros szolgálatában kezdte pályafutását, tehát a székesfővárosi tisztviselők üdvözletét hozza, Dr. Barla Szabó József egészségügyi főtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag, Kovács József tábornok és közkivánatra Viraág Béla szerkesztő, aki beszédében a keletről várt idegenforgalom fontosságát Buda szempontjából emelte ki. Végül Becsey Antal elnök válaszolva az elhangzott beszédekre, meghatva mondott köszönetet a róla történt megtisztelő megemlékezésről. A mélyenszántó, mindvégig nagy figyelemmel hallgatott, többször zajos tapsokkal megszakitott beszédet a megjelentek nagy lelkesedéssel fogadva, szeretettől sugalt ovációban részesitették Becsey Antalt. A fényesen sikerült estét Győrffy Lajos társaskőri igazgató rendezte nagy hozzáértéssel.

*

A társasvacsorát megelőzte a Kelenföldi Társaskör, Becsey Antal korm. főtanácsos elnöklésével tartott közgyűlése, amelyen megválasztották a tisztikart. Elnökké *Becsey* Antalt, ügyvezető elnökké dr. *Sümeghi* Lászlót, társelnöké dr. Barla-Szabó Józsefet, Dorner Gyulát, Gömöry Győzőt, Schrantz Samut és Szántó Jenőt, alelnökké dr. Ukner Ágostont, dr. Pécsi Albertet, dr. Bodócsy Antalt, Farkas Adolfot, März Károlyt és Zilahy Balogh Gyulát, igazgatóvá Győrffy Lajost és főtitkárrá Szécsén Ferencet választották.

A Keresztény Magyar Asszonyok óbuda-ujlaki pártszervezete sikerült müsoros sörestét rendezett 14-én, kedden este a kulturház disztermében. Az estén nagyszámu és előkelő közönség vett részt, igy többek között *Toperczer* Ákosné, dr. *Kuncze* Lajos törvh. biz. tagok, *Gajda* Béla III. ker. ügyv. elnök, *Zboray* Sándor dr. óbudai, *Pető* Béla ujlaki elnök, *Brunecker* Lajos stb. A kabarét *Várnay* Vilmos és *Czinger* Gyula vezetésével az ujlaki mükedvelő gárda tartotta .

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG
VAJ, SAJT, TURÓ !
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT -VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidő, villamos megálló a Községi Takarék mellett.

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

Hangulatos esték
a
Szeiffert
kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

„BRÓDYNÁL MINDEN JÓ"
BRÓDY KÁVÉHÁZ ÉTTEREM
Óbuda, Szentlélek tér.
Kerthelyiségében ifj. Rigó Jancsi muzsikál

RÓZSADOMBON
NARDAI GYULA
vendéglő kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
kellemes szórakozást talál. Kitünő konyha és italok. Szolid árak. Minden időben élőhalból halászlé. Elsőrangú szalonzene és tekepálya. Telefon: 50-4-08

VENDÉGLŐ A „101"-hez
I., Krisztina-körút 101.
kerthelyisége megnyilt
— Esténkint pompás Schrammelzene. —
Kitünő italok, Elsőrangú konyha

Lakberendezések Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ 55-2-98

MINDENNEMŰ
TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
Ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-98

TÜNDÉRLAK
nagyvendéglő a Gellérthegy legpompásabb szórakozóhelye, elragadó kilátással
Magyar konyha
Polgári árak
Esténkint cigányzene
Figyelmes kiszolgálás
I., Szirtes-út 11.
Asztalrendelés T. 54-1-85.

BUDAIAK
a Római fürdőben
Wagnernél
találkoznak.
Pensio 5 P-től. Telefon: 26-5-87.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIRULAR

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

SZÉP VERONIKA
vendéglő
Naponta halászlé baranyai módra
Pompás kert Zene Olcsó árak
Hüvösvölgy, I., Hidegkuti-ut 20. sz.
Déli menü P 1.50 Telefon 577-96

Tiszta levegő, szabad mozgás, gyermektársaság, légfürdő, napfürdő, homokjátékok, szakszerű modern táplálás, evésre nevelés
TANTE BIRI
GYERMEKNYARALTATÓJÁBAN RÓZSADOMBON
Felvétel 10 éves korig. Bejárók és bentlakók részére.
Bejáróknak autó oda-vissza.
II. ALVINCZY-ÚT 15. SZÁM
(Bimbó-utca sarok) Telefon: 544-88.

Személyi hirek

vitéz nagybányai HORTHY MIKLÓS kormányzó úr Ő főméltósága 64-ik születésnapját nagy és méltó arányokban ülték ország és fővárosszerte, mely utóbbi hódolatát *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester tolmácsolta szombaton, e hó 18-án, délelőtt a várpalotában.

LUGMAYER JÓZSEF dr., ügyvédet a budai közélet kimagasló alakját, aki minden érdemes budai mozgalomból kiveszi a maga munkarészét, — kormányfőtanácsossá nevezte ki a kormányzó.

OREL GÉZA dr., főigazgatót a Baross Szövetség nagy propaganda bizottsága, amely a honi ipar terjesztését, ápolását írta szerényen zászlójára, a kiváló nevű kereskedőkkel és iparosokkal egysorban alelnökévé választotta.

Móricz Pál kitüntetése. Kormányzónk *Móricz* Pált, ezt a színmagyar, nagytehetségű írót, aki a *Budai Naplónak* is munkatársa, azért a fáradhatatlan tevékenységért, melyet a nemzeti hadsereg érdekében hosszú idő óta kifejt, legfelsőbb elismeréssel tüntette ki. Móricz Pált, aki épp olyan közkedvelt, szimpatikus egyéniség, mint amilyen értékes író, a szerencsekívánatok özönével árasztották el abból az alkalomból, hogy a signum laudist megkapta.

Hazafias est Remetén. Értékes programmal kedves társasvacsorát rendezett a „Remete Kertváros Egyesület" az elmult szombaton, a Wippner féle vendéglőben. A meghívó műsoros estét igért szavalattal, énekkel és trianoni beszéddel. Szép számban jöttek össze a Kertváros lakói, akiket az egyesület szeretetreméltó elnöke *Lengyel* Zsolt dr., helyettes államtitkár, az OTI alelnöke fogadott és üdvözölt kedves és meleg beszéddel. Bejelentette, hogy a szokásos, — igazán dicséretreméltó, szép szokás, — trianoni beszédet *Laurentzy* Vilmos dr., kereskedelmi akadémiai tanár, a „Protestáns Lapok" szerkesztője mondja. Laurentzy Vilmos dr. nagyszabású, nagy történelmi tudással felépített beszédet mondott s megállapította, hogy csüggednünk nem szabad, de nagy megalázottságunk és szenvedéseink közepette a Krisztusi hitben kell erőt és a jövőre kitartást keresnünk. *Gegus* Dániel ny. főkapitány helyettes, akit az egyesület elnöke már nem mint vendéget, de mint egyesülethez tartozót aposztrofált, nagyobbszabású beszédet mondott, amelyben reflektált a trianoni szónok, Laurentzy doktor kitünő beszédére. Megemlékezett arról, hogy ragyogó lehetőségek mutatkoznak a fiatal nemzedék nagy tanulni vágyásának és tehetségének, aminek bizonysága az országos tanulói verseny, ahol a diákok között nem mindennapi tehetségek hívják magukra a figyelmet. Ez a magyarság nagy erejét mutatja és záloga a jövendő megalapozásának s ezzel kapcsolatban Magyarország feltámadásának. A trianoni szónok mély vallásos hite is sokat ér, de még többet ér a magyarság gyönyörű multja és ősi gyökere, amely nem Árpáddal és Szent Istvánnál kezdődik, de hosszú évezredekre nyulik vissza, amiként ezt az egyesület egy régebbi estélyén *Viraág* Béla, a Budai Napló szerkesztője nagyértékű előadásban bizonyította. Ez a történelmi hatalmas mult, — mert akik ma a fejünkön táncolnak, még embrióban sem voltak akkor, — biztosítja nekünk a jövőt s ehhez kell hozzáadnunk a trianoni szónok lélekben gyökerező hitét s akkor Magyarország jövendőjét illetőleg joggal megnyugvás szállhatja meg a lelkeinket. Ezután egy kedves, fiatal hölgy nagyon szép hangon énekelt s egy fiatalember néhány szép Gyóni verset szavalt meleg érzéssel, meleg, erőteljes organummal. A himnusszal fejeződött be a szép és hangulatos estély s utána a fiatalság táncra perdült.

A városmajori templom alapkövének ünnepélyes megáldása szentmise és szentbeszéd kíséretében június 29-én, Péter és Pál apostolok ünnepnapján történik meg, nagy egyházi ünnepséggel. A szertartást *Mészáros* János pápai prelátus, érseki helytartó végzi fényes segédlettel.

MIKLÓSI JÓZSEF a
CASINO
Kávéház tulajdonosa értesíti a m. t. budai közönséget, hogy volt társa, Frisch Rezső a cégből kivált s azt most ő maga vezeti tovább, mint a
budai családok szolid szórakozóhelyét
Tejivóknái is olcsóbb nappali árak! Este hangulatos zene Olcsó borok!
II. MARGIT-KÖRUT 40. TELEFON 518-80.

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialistások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

A szénatéri piaci árusok e hó 14-én a „Pozsony" vendéglőben, *Horváth* Péter ipartársulati elnök vezetése alatt megtartott értekezletén, amelyen többek között megjelent *Szombathy* Kálmán, az Egységes Párt budai elnöke is, a futókereskedők kitelepítését illetőleg eddig megtett lépésekről számolt be az elnök, aki rámutatott az egységes eljárásban rejlő erőre és arra, hogy a *szeparatisztikus* közbenjárások az ügy komolyságát veszélyeztetik. Többek hozzászólása után Szombathy Kálmán előadta, hogy a kereskedelmi miniszter legutóbbi rendelete a futókereskedők kitelepítését a piac végleges rendezésével hozta kapcsolatba, amely rendezés a piaci árusok kérelmére a jövő évre halasztatott. A megjelentek kívánságára *Steinberg* Albert szerkesztő fejtette ki nézetét, megjegyezve, hogy Budapest 200 futókereskedője közül 52 ily kereskedőt helyeztek át a szénatéri piacra, pedig Budapesten 28 piac van. A futókereskedők úgyszólván költségmentesen veszik fel a versenyt a sulyos közterhekkel agyonsulytott piaci árusokkal. Elengedhetetlennek vélte a kereskedelmi miniszter újabb tájékoztatását ez ügyben, továbbá a kiadott rendelet módosítását olyképpen, hogy a futóárusok a *hét egyes napjain* az ügyosztály által megállapítandó *más-más piacon nyerjenek elhelyezkedést*, miáltal megélhetésük biztosíttatnék a rendes hellyel biró kereskedők érdekeinek veszélyeztetése nélkül. Kijelentette továbbá, hogy a „Budai Napló", mint Buda érdekeinek immár 30 esztendős védője, multjához híven a jövőben is törhetetlenül védi a kisemberek igazát. Az elnök előterjesztésére a szénatéri piaci árusok küldöttséget menesztenek a kereskedelemügyi miniszterhez sérelmeik orvoslása ügyében.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A munka ünnepe

— Negyedszázados szolgálati jubileumát ülte a BSZKRT négy alkalmazottja. —

A mai nehéz időkben nagy szeretetről, kartársi összetartásról tanuskodik az a szép ünnep, amely e hó 16-án este folyt le a kelenföldi állomás melletti Ammer-féle vendéglőben, amelynek nagytermét száznál többen, tulnyomórészben a közúti vasutnak alkalmazottai töltötték meg, hogy megünnepeljék négy kartársuknak:

Gömöry Vince főkalauz
Papp Gergely főkocsivezető
Somogyi József ellenőr
Szebeny László főkocsivezető

BSZKRT alkalmazottaknak 25 éves szolgálati jubileumát akik, mint kalauzok kezdték és ma is a kocsiforgalomnál végeznek szolgálatot. Az asztalfőn a négy ünnepelt foglalt helyet, mellette hitvestársaik és a termet vegyesen férfiak, nők, kalauzok, ellenőrök, tisztviselők, műszaki tisztek, mérnökök, mindannyian a BSZKRT alkalmazottai foglalaták el.

Az ünnepet megnyitó hazafias ének után *Hajagos* Ferenc BSZKRT ellenőr üdvözölte az ünnepelteket, akik becsülettel dolgoznak 25 éve és hűséggel teljesítették kötelességüket. Üdvözölte *Szombathy* Kálmánt, a budai Egységes Polgári Párt ügyvezető elnökét, aki helyettesítette dr. *Kozma* Jenőt, mert nagy elfoglaltsága miatt nem jöhetett el. A megnyitó üdvözlésre *Szombathy* Kálmán válaszolt, megköszönve a kedves fogadtatást és tolmácsolta dr. *Kozma* Jenő üdvözletét. Örült, hogy a kartársak és feljebbvalók együtt ünnepelik a jubilánsokat és így elérték a társadalom elismerését. Utána *Fodor* István ügyes beszéd kíséretében 25 szál rózsát adott át nekik, amely emlékeztette őket a 25 éves multra. Dolgoztak éjjel-nappal, egyik lábuk a sírban a másik lábuk a börtönben és kartársaik azért jöttek el őket ünnepelni. Mire a zenekar eljátszotta az „éljenek soká boldogan" című dalt, amely után *Hajagos* főrendező ezüst plaketteket nyujtott át az ünnepelteknek. *Somogyi* János az ünnepeltek hitveseit köszöntötte, az ifjú *Szebenyi* László pedig a szüleit. Azután az est emlékére mindenkinek rózsát osztottak ki. *Kovács* Károly *Kozma* Jenőt és *Szombathy* Kálmánt éltette, *Papp* Gergely főkocsivezető, az egyik ünnepelt, a kartársak nevében köszöntötte Kozma Jenőt, Szombathy Kálmánt, Bucsy Jánost, Katona Józsefet, Hajagos Ferencet és a rendezőséget, megköszönte a plakettet és a 25 szál rózsát is, viszont a jubilálókat üdvözölte Musik Ferenc művezető a műszaki osztály részéről, utána Somogyi József mondott köszönetet, majd *Viraág* Béla lapunk szerkesztője az ünnepeltekben a jó magyarokat üdvözölte, idézve számukra a nagy magyar multat. *Király* Gyula a műszaki osztály főtisztje hittel és szeretettel jött ünnepelni a jubilánsokat és pompás humorral, mélységes magyar érzéssel köszöntötte őket, úgyszintén *Bucsy* János állomásfőnök is. Befejezésül *Lehotay* Dezső mérnök Szombathy Kálmánt üdvözölte az ünneplők nevében. Közbeközbe szólt a zene és dalolva ünnepelt tovább a társaság.

Lendl Adolf dr.

Részlet a BUDAI ALMANACH-ból

Budai szokás szerint lassan gyül az anyag Buda évkönyvéhez, amely hivatva volna megmenteni ennek a századnak Budára vonatkozó történetét, elismerést szolgáltatni mindazoknak, a kik Buda közéletét, társadalmát, iparát, kereskedelmét, pénzügyét szolgálták vagy előmozdították fejlődését, szépülését, elősegítették idegenforgalmát és fejlesztették fürdőügyét, gyönyörűbbé tették hegyvidékét; akik itt éltek a tudománynak, szépirodalomnak és a különféle művészeteknek.

Most szakadt el innen egyike azoknak, akikre büszkék voltunk, aki egészen a miénk volt, aki szerette Budát és dolgozott Budáért: dr. *Lendl* Adolf Elköltözködött betegeskedő felesége kedvéért Keszthelyre azzal az ígérettel, hogy hetenkint egyszer fellátogat Budára, ahol nagyszámban élnek igaz barátai, őszinte tisztelői és puritán lelkének, politikai nézeteinek hivei.

Dr. LENDL ADOLF, a Hollós Mátyás Társaság elnökségének tagja, született 1862. május 6-án Orcifalván, Temes megyében. Édesatyja tb. megyei főorvos volt. Lendl Adolf Temesvárott végezte a főreáliskolát. Ezután a budapesti Műegyetem és Tudományegyetemen szerezte meg tanári és doktori oklevelét. A heidelbergi egyetemen, a stuttgarti muzeumban és itthon szerezte asszisztens korában sokoldalu tudományos készültségét. A Műegyetem növénytani intézetében működött és végül az állattani tanszék asszisztense, majd tanára és helyettes tanára volt. Számos tudományos értekezése révén ismertté tette a nevét. Majd a Magyar Nemzeti

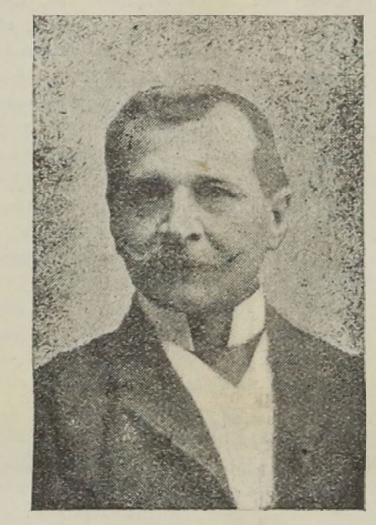

LENDL ADOLF dr.

Múzeum állattani osztályában folytatta tudományos működését öt évig. Lemondott állásáról és üzleti alapon tanszerkészítő-intézetet alapított, amelynek preparátumaival csakhamar az egész világon sikeresen versenyzett s ilymódon itthon új iparágat honosított meg. Különösen Buda társadalmi és politikai életéből vette ki a maga részét. A Viziváros polgársága törvényhatósági bizottsági taggá választotta s ezután Temes-Rékás ugyancsak meg. emlékezett nagynevű fiáról, országgyülési képviselői mandátummal tisztelvén meg. Sokoldalu működésének egyik legértékesebb alkotása a Székesfővárosi Állat- és Növénykert. Az ő tervezése szerint épült ez a nagyszerü, kulturális intézmény, a mely igazgatása alatt csakhamar felvirágzott és a főváros díszévé vált. Elkészítette a „Természettudományi Múzeum" nagyszabású tervezetét, amelynek helyéül a Vérmezőt ajánlotta.

A Pasarét, Törökvész és Környéke Egyesület június 24-én, d. u. fél 7 órakor a II. Pasaréti út 25. sz. alatt levő vendéglőjében évi közgyülését tartja. A közgyülést, melyen előreláthatólag *Kozma* Jenő dr. elnök is megjelenik, társasvacsora követi.

„Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból" című cikksorozatot térszüke miatt a következő számban folytatjuk.

A polgárság szeretete és bizalma nyilvánult meg abban a memorandumban, amelyet a II. kerület polgársága nevében egy küldöttség nyujtott át Budapest székesfőváros polgármesterének. A küldöttséget *Tholt* József dr., közigazgatási biró vezette és tagjai voltak *Návay* Aladár meghat. miniszter, *Molnár* László esperesplebános, *Gulácsy* József ny. tábornok és dr. *Bárdos* György a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesületének elnöke, akik arra kérték a polgármestert, hogy a nyugdíjazás előtt álló

EPERJESSY BÉLA
műszaki tanácsost,

aki elévülhetetlen érdemeket szerzett magának a II. kerület, de főleg annak hegyvidéke városrendezése körül, *tartsák vissza továbbra is állásában.* A II. kerülethez tartozó hegyvidék nagy érdeke fűződik ehhez, mert az Eperjessy Béla által megindított munkálatok nagy része még nincs befejezve. A polgármester kedvesen fogadta a küldöttséget, nagy elismeréssel nyilatkozott Eperjessy Béla munkássága felől és átvette mintegy 1000 polgár által aláirt kérvényt, amely a legfényesebb dokumentuma Eperjessy Béla nagy érdemeinek.

IPAROSOK POLITIKAI EGYSÉGE

címen új iparos mozgalom indult meg és a budai részt az I. ker. Iparoskörben *Korányi* Márton ügyv. elnök készíti elő. Ez lesz a *magyarországi ipari munkaadók* politikai pártja. E hó 10-én este a pesti oldalról többen vettek részt és elhatározták, hogy a kormányzóhoz feliratot intéznek.

A III. ker. Katholikus Kör nyári összejöveteleit minden szerdán d. u. 7-kor rendezi az Ürömi-u. 60. sz. alatti *kulturházban* levő körhelyiségeiben, ahol *kuglipálya* is áll a körtagok rendelkezésére.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham u.

Uj térképes villamosjegyeket bocsát forgalomba a Beszkárt és a polgármester határozata alapján a vonalhálózatot feltüntető ugynevezett *térképes menetjegyeket június 20-án, héttőn élethe léptette.* A jegyen levő stilizált térképen a nagyjában észak-déli utvonalak függőleges, a nagyjában kelet-nyugati utvonalak vizszintes vonalakkal vannak ábrázolva, hogy egyszerübben megállapithatóbb legyen, hogy az utas, aki utját például észak-déli irányban kezdte meg, nem utazik-e ugyanazzal a jeggyel az ellenkező dél-északi irányban ismét vissza utazásának kiindulási pontjához. A visszautazások megakadályozása végett a már igénybe vett utazási irányokkal ellenhtétes irányban való utazás általában csak a következő vágánykereszteződés előtti megállóhelyig van megengedve. A keresztezéseket a jegyen levő négyszögek sarkpontjai jelzik. Az új jegygyel kapcsolatban az átszállások helyét is szabályozza a Beszkárt. Ezentul átszállani csakis ott lehet, ahol erre az utazás végcéljának elérése szempontjából szüksg van, vagyis vonalszétágazásoknál, végállomásoknál és keresztezéseknél, az utóbbiaknál csakis a keresztező utvonal irányában. Az uj rendszer az eldobott jegyekkel és az ingyen utazásokkal való ugyancsak tulságosan elszaporodott visszaélések kiküszöbölésére is alkalmas. A Beszkárt egyidejüleg *kiterjesztette a 40 filléres tértijegy érvényességét* olyképen, hogy a reggel nyolc óráig váltható tértijeggyel nemcsak — mint eddig — délután 2 órától, hanem *bármikor* vissza lehet utazni, de csupán csak *a reggeli kiindulási ponthoz.*

GYERMEKMÉRLEG *kölcsönzés* havi 3 P. KERPEL gyógyszertár, Margit körút 38.

Nász. Dr. *Rosta* János székesfővárosi tanácsjegyző, a közélelmezési ügyosztály h. vezetője június 14-én, kedden, délután tartotta esküvőjét *Magiriusz* Margittal, a Szent Ferencrendiek Margit körúti templomában.

Zöld Károly karnagy leányát *Belánszky Vilmát* e hó 18-án este ½7 órakor vezette oltárhoz a krisztinavárosi templomban *Jánossy Károly* pénzügymin. főtiszt.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa *Rakovszky* Iván, ny. miniszter, elnökletével elhatározta, hogy *Endresz* Györgyről, a tragikus sorsú óceánrepülőről teret nevez el. Az *Endresz György tér* a Krisztina-körút, a Vérmező és Kékgolyó uccával határolt terület lesz, mely jelenleg is park és alkalmas Endresz György emlékszobrának elhelyezésére.

Gazdát cserélt Buda egyik legrégibb vendéglője. A Zsigmond u. 1 sz. alatti Pávdi vendéglőt e hó 15-én *Petike* Lajos volt siklósi szállodás és étteremtulajdonos, szőllőbirtokos vette át. Az e héten ujonnan átalakított, terrasszal kibővített helyiségekben a tulajdonos saját termésü baranyai borait méri.

ÉHGYOMORRA egy pohár KRISTÁLYVIZ!

Családi-ház öröklakás tulajdonosok egyesületet terveznek és az előkészítő bizottság alakuló gyülésre hívja őket június hó 23-án délután 5 órára a Budai Vigadó kistermébe.

Minden pompás nyári este
Rád vár Schräpler Halászkertje,
Jazz, milyet még nem hallottál,
Ital, mint a menny nektárja . . .
Pest és Budán, mondom néked,
Schräpler-kertnek nincsen párja!
Óbuda, Lajos-utca 27.

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel: 541-26

Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

Margit-körut 53. épülő házban
teljesen modern kétszobás komfortos és egyszobás garcon lakások AUGUSZTUS 1-ére KIADÓK

Közismert kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Margitsziget — Tündérliget. Nyolcezer rózsató balzsamos illata csábítja a sziget szerelmeseit és azok, akik a szigetre járnak hosszú évek óta, meggyőződéses hittel állítják, hogy *sohasem volt a Margitsziget oly szép,* mint most. A változó, esős idő visszatartotta egy időre a közönséget, sokaknak nem kis bosszúságára, talán azért, hogy annál bőségesebb kárpótlást nyujtson a pompázó rózsák színes tömegével. Néhány nap óta ujjáéledt a sziget. Fürge autók suhannak a víztorony felé a tükörsíma úton, a poló pályán is felélénkül a játék. Csupa ügyes, sovány félvérek vágtatnak a poló után, olyan passzióval, hogy nem is kell őket hajtani. A strand, a strandok Palatinusa, gyeppel kedveskedett az idén a játszó gyermekseregnek; gyorsan suhanó motorhajók szereznek röpke gyönyörűséget a kilátásra vágyakozóknak. A nagy *Hotel* előkelő nyugalma, gondos figyelmes, bőséges ellátása a gyógyfürdővel párosulva olyan hatásos gyógytényező, hogy azzal kevés külföldi fürdő versenyezhet. A mai nyaralási gondok mellett, amikor az útra sem lehet elég valutát kapni, vitán felül áll, hogy a *Margitsziget* az, amely a külföld és a főváros pihenni vágyó művelt társadalma számára az üdülést, a megújhodást jelenti.

A Spolarich-park gyönyörű kerthelyiségében rendezte e hó 11—18-iki divatrevüjét *Somogyi* Olga, az ismertnevű operaénekesnő és *Gergely* József Aladár. A megjelent előkelő közönség nagy tetszéssel fogadta a szebbnél-szebb ruhákat. A *„Jolie"* divatos nyakláncai ez alkalommal is élénk érdeklődést keltettek. A cég mindig lépést tart a divattal és a legmodernebb készítményeket a nyugattal egyidőben mutatja be. *A Sport és Tornaszeripar* tenniszütői felveszik a versenyt a legjobb külföldi készítményekkel.

Bérautók gyönyörü amerikai luxuskocsik mindenhova bárkinél olcsóbban
BUDAI FÁCÁN GARAGE
II. Fazekas-utca 13. Telefon 51-2-82

Gyász. *Schlotter* Mátyás hentesmester, régi budai iparos hunyt el váratlanul 61 éves korában e hó 15-én. Özvegye és négy gyermeke gyászolja. Temetésén mintegy 300 jóbarátja és ismerőse vett rést, ahol a Hentesipartestület, a II. ker. Iparoskör és az Országos Magyar Iparosszövetség képviselői búcsuztatták meleg szavakkal.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Jó iskola a tudás alapja. *Dr. Syposs* Katalin nyilv. jogu francia-magyar elemi iskolája (II. Bimbó-u. 9.) e hó 11-én rendezte évzáró vizsgáit előkelő közönség előtt. A magyar és francia nyelvü vizsgán a növendékek az igazgatónő és *Faludy* Erzsébet tanitónő vezetésével szinte példátlanul tökéletes tudásról tettek tanuságot. A sok jó között is kitüntek Marschalkó Jancsika, Párniczky Gabi, Bolgár Feri, Benkó Feri és Marika és br. Splényi Klári feleletei. *Ölveczky* Pál szakfelügyelő a látottak felett legteljesebb megelégedését fejezte ki. Az iskolában a német nyelvet is tanitják és a beiratások *e héten* és szeptember első napjaiban eszközölhetők.

MINDENT KAPHAT
OLCSÓT, JÓT
készdiszentiléleki Hodor András
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

MAVAG
BUDAPEST-DIÓSGYŐR
Minden gyártmányunk
a magyar ipar kiváló terméke!
Teherautomobilok, autóbuszok, tüzoltóautók. Traktorok, cséplőgépek, utépitőgépek. Hengerelt vas anyagok, vas- és acélöntvények, vizvezetéki öntöttvas csövek.
Jobbágy-féle folytonégőkályhák
Teudloff-Dittrich-féle armaturák, közkutak, különféle célokra szolgáló szivattyuk, házi vizellátó berendezések, tüzoltósági és közegészségügyi szerek, köztisztasági eszközök stb.
Árajánlat, felvilágositás díjtalan.
Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest, X., Kőbányai-út 21.

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős

DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: Szászhalmi József.

A hitelügyi rendelet lehetetlenné tette a kisemberek hitelellátását

Irta: **Friedländer Andor.**
A Budai Általános Takarékpénztár vezérigazgatója

Nap-nap után beszédeket mondanak erről a kérdésről a parlamentben és érezzük, hogy a hitelügyi rendeletek nem hoztak megnyugvást, sőt inkább azt eredményezték, hogy a hitelélet még meglevő parányi vérkeringése is eldugult. Maga a pénzügyminiszter elismerte legutóbb, hogy **a harmadik kuriabeli intézetek részére meghagyott kamatmarge olyan kicsi, hogy ez az állapot soká így nem tartható fenn.**

Mit értünk harmadik kuria elnevezés alatt és mi a harmadik kuriabeli intézeteknek a hivatása?

A fővárosban és vidéken működő kisebb pénzintézetek tartoznak a harmadik kuriához és ezeknek a hivatása — éppen úgy mint a szatócsnak — a kisemberek közvetlen kiszolgálása, miután helyi ismereteiknél és arra alkalmas berendezésüknél fogva mindenkor a kisexisztenciák hiteligényeinek kielégítésére voltak hivatottak. A petroleumfinomító sem megy falura házalni, hanem a tőle nagyban vásárló nagykereskedőn keresztül, a szatócs útján adja el a portékáját.

Ugyanez a helyzet a pénzkereskedelemben is.

Miből táplálkozik a pénzkereskedő, honnan veszi árúját?

1. Saját tőkéjéből,
2. Betétek gyüjtéséből,
3. Hitelekből, melyeket adósainak tovább forgatott váltóiból szerez.

a) A saját tőkék a háború után általánosan jelentéktelenek, mert a harmadik kuria igen sok hadikölcsönt jegyzett és az ebbe fektetett pénz elértéktelenedett, másrészt a váltókra kiadott jó pénz helyett az adósok nagyrésze csak filléres értéket fizetett vissza (ezért volt lehetséges az, hogy 1924-ben a föld és házbirtok alig volt eladósodva). Könnyű volt ezt az állapotot előidézni és erre hivatkozni, amikor egyszerűen elengedték a jelzálogos adósnak a bankok a követelést és éppen ezért a betétgyűjtés tempója igen lassú lett és a tavalyi bankzárlat óta mindennek nevezhető csak gyűjtésnek nem.

b) A betétállomány ma nem képezi azt a szilárd alapot, mellyel, mint abszolut hiteiforrással számolni lehetne.

c) A hitel útján szerzett tőkét, mit a harmadik kuriabeli pénzintézetek csekély mennyiségben közvetlenül a *Nemzeti Banktól* nyernek, nagyobb részt a fővárosi nagy bankok útján kapják meg. Az ország 427 harmadik kuriabeli intézete által igénybe vett hitelösszege tulhaladja a 400 milliót és ma már a nagyrészét a Pénzintézeti Központ és nagy bankokon keresztül végeredményben a Nemzeti Bank folyósítja.

A hitelügyi tanács legutolsó rendelkezése szerint a harmadik kurla 9.5% kamatot számíthat kihelyezései után, átlag számítva a betéteken és az igénybe vett hiteleken mutatkozó keresetet, 2.25% bruttó haszonnal kell számolni, melyből maga az adó átlag 1.5%-ot tesz ki és a legminimálisabbra lecsökkentett személyi és dologi kiadások is mindig meghaladják a 2%-ot. A kereset azért olyan kevés, mert a harmadik kuria nem a *„gyárostól"* kapja közvetlenül a portékáját, hanem a *„nagykereskedő"* közbejöttével elégítheti ki csupán szükségleteit.

Hogyan is oszlik meg a 9.5%?

6%-ot kap belőle a *Nemzeti Bank*. 1.5—2%-ig keres a nagykereskedő, illetve a nagybank. Marad a detaillistának 1.5%, melyért a dekázást kell végezni és a közvetlen kockázatot vállalni, nem szólva arról, hogy a felemelt társulati adókat és a dologi és személyi fenntartási költségeket ebből kell fedezni. Ezek az adatok bizonyítják, hogy a megvédeni kivánt kisadósnak a neki közvetlenül hitelező harmadik kuriával szemben panasza nem lehet, mert az ugyancsak vékonyan keres rajta.

Mi ennek a helyzetnek a következménye?

Az, hogy a harmadik kuria nem állhat a kisembernek rendelkezésére, mert ha még volna is pénze, ráfizetéssel miért vállaljon új kockázatot?

A gyakorlati élettel ellenkezésbe kerülő rendelet tehát azt eredményezi, hogy a kisember legfontosabb szükségleteinek fedezésére sem tud hitelhez jutni. Ha beszakad házának teteje, nem kaphat pénzt a javításra. Ha elhull a lova, nem jut hitelhez, hogy azt pótolja. Ha elveszíti állását, (ami nem ritkaság) házára nem tud az új exisztencia megalapításához kölcsönhöz jutni stb. stb. Az értéklerombolásban azért nincs megállás, mert a rendeletekkel agyonszabályozott hitelélet elsorvadt és a hitelre szoruló kis polgár csak annyit lát, hogy eddig még csak hozzájuthatott valamihez, míg ma csak értékeinek elkótyavetyéléséből szerezhet esetleg pénzt. Az árak folytonos csökkenése, a gazdasági élet leromlása senkinek sem lehet érdeke. Sőt a kis ház és telektulajdonosok társadalmi megbízhatóságát kellene emelni azzal, hogy megtarthassák azt, amijük van, akinek pedig nincs, az szerezhessen magának. Mert az ilyen kis ingatlan a kapitalista öntudatnak abszolut kifejezője a bolseviki életfelfogással szemben.

A főváros és környékén a harmadik kuriabeli intézetek a kistőkések tizezreit állították lábra. Nemzetgazdasági munkájukban megakadályozni őket végzetes könnyelműség!

Kizárólag
közvetlen a termelőtől beszerzett
naponta friss
elsőrangú minőségü teljazindoli készült

10 dg teavaj	30	fillér
10 „ főzővaj	25	„
10 „ juhturó	18	„
10 „ trappista	20	„
10 drb tojás	60	fillér
10 dg emmenthall	30	„
1 db péksütemény	5	„
1 kg fél barna kenyér	38	„

Főzelék, zöldségek vásár- és csarnoki áron alul!
Zalamegyei vaj- és tojásház
I. MAROS-UTCA 3. SZÁM.
ESZKÖZÖLJÖN PRÓBAVÁSÁRLÁST!

A **Pénzintézeti Központ** szombaton tartotta *Elischer* Viktor udvari tanácsos elnöklete alatt XV. rendes évi közgyűlését. A közgyülésen, amelyen a pénzügyminisztert *Iklódy Szabó* Andor dr. miniszteri osztályfőnök képviselte, a budapesti és vidéki pénzintézetek kiküldöttei nagy számmal jelentek meg. Az igazgatóság jelentését, melyet *Pásztor* Miksa vezérigazgató terjesztett elő és amelyhez Nánássy Andor dr. országgyülési képviselő, a Szabolcsmegyei Takarékpénztár, Nagykálló, vezérigazgatója és *Rosenfeld* Pál dr. a Gödöllői Polgári Takarékpénztár R. T. ügyvezető igazgatója szóltak hozzá, a közgyülés tudomásul vette és megállapította az 1931. december 31-i mérleget, amely *1.518.031.93 tiszta nyereségei eredményezett*. A közgyülés a pénzintézeti üzletrészek után 4 százalékos osztalékot állapított meg. A közgyülés ezután betöltötte a megüresedett igazgatósági tagsági helyeket, ujra megalakította a választmányt és kiegészítette a felügyelőbizottságot. Június 10-én a Pénzintézeti Központ választmánya is ülést tartott, amelyen a reviziónak az 1931. év folyamán kifejtett tevékenységéről és a vidéki piacok gazdasági helyzetének alakulásáról számoltak be. Ezen az ülésen a választmány a *Süksödi Takarékpénztárt*, amelynek működése a pénzintézeti üzletelvek szempontjából súlyos kifogás alá esett, a *Pénzintézeti Központ tagjai sorából kizárta.*

A **Magyar—Francia Biztosító** június 11-én tartotta közgyülését. Díjbevétele 7.916.627 pengő. Az elemi ágazat díjbevétele az előző évhez képest 200.000 pengő emelkedést mutat. Mult év végén összesen 78.234.672 pengő biztosított tőkéről szóló kötvény volt érvényben. Az életbiztosítási ágazatban a díjtartalék és díjátvitelek összege a viszontbiztosítók részének levonása után 8,029.800 pengő. A Magyar—Francia 66.796 pengő nyereséget mutat ki, amelyből 15 százalékot a biztonsági tartalékalapra, 10 százalékot pedig a tartalékalapra fordít. A fennmaradó összegből a közgyülés határozata szerint részvényenkint 1.50 pengő, azaz 3 százalék osztalékot fizetnek, 8954 pengőt új számlára vezetnek át. Az 1931. év folyamán ment át a Magyar—Francia Biztosító tulajdonába a Pátria Általános Biztosító, valamint ebben az évben vette át az intézet a Nemzeti Balesetbiztosító üzletállományának jelentős részét. A szükített keretben tovább működő Nemzeti Balesetbiztosító Rt. üzelteredménye az adott viszonyok között kielégítő volt, ami nagyrészt *Szilágyi* Károly igazgató érdeme.

Értékálló,
jövedelmező befektetés! Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolídabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes építési akciónk keretében, jul. 15.-i beköltözéssel épül kilencedik társasházunk a Horthy-körtér melletti, Diószegi út 7. sz. alatti „Tátra udvar." Versenyen kivül álló, villaszerű, loggiás, délifekvésü 1, 3 szobás tehermentes, névreszóló öröklakrészek. Díjtalan üzlethelyiségek. A Pasaréti út 1. számú már épülő társasvillában 3, 4 szobás hallos, loggiás luxuslakrészek még kaphatók. Olcsó fix árak. Díjtalan üzlethelyiségek. Kivánatra prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPITŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

A Pesti Tőzsde kiadásában és Kallós János szerkesztésében most jelent meg nyolcadik évfolyamában a Kallós-féle *„Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz"* első része. Tartalmazza a kompasz a kormányzóság, az országgyülés, a minisztériumok, a legfőbb állami számvevőszék, Budapest székesfőváros, az állami, községi és magánkölcsön kibocsátások, a TÉBE, a Budapesti Áru és Értéktőzsde, a Magyar Bankárok és Értékpapirkereskedők Országos Egyesülete, az Értéküzleti Egyezmény, a budapesti bankok és takarékpénztárak, a magánbankházak, a kamarák, a szakegyesületek és testületek legújabb adatait az 1930. és 1931. évi mérlegekkel és az utolsó békeév aranymérlegével. Rövidesen sajtó alá kerül a kompasz második része is, amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, részvénytársaságok és biztosítóintézetek stb. legújabb adatait fogja tartalmazni. A kompasz négy kötetének ára csak 60.— pengő és így a legolcsóbb magyar kompasz. Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában. Budapest, IV., Városház ucca 6.

Az **Országos Központi Hitelszövetkezet** közgyülésén *Schandl* Károly rámutatott, hogy egyetlenegy szövetkezet sem akadt fenn a takarékbetétek kifizetésével, mert a betétek a hitelszövetkezetekben a legteljesebb biztonságban vannak. A szövetkezetek kötelékébe 400.000 magyar család tartozik és az üzletrésztőkék állománya 32,100.000 pengőre emelkedett. *A hitelszövetkezetek saját tőkéi mintegy 40,000.000 pengőre emelkedtek.* A hitelszövetkezetek mindig alacsonyabb kamatok mellett nyujtottak hiteleket a gazdáknak, mint a megengedett kamatláb volt. Az OKH-nak 400.000 pengő kölcsöne van kihelyezve, ebből csak 1350 van peresítés alatt s az idén csak negyven esetben indítottak végrehajtást, melyből csak 11 esetben került árverésre sor. A szövetkezetek már eddig is elől jártak a kamatcsökkentés útján és a 3 százalékos váltókamat különbözetet 2 százalékra szállították le.

Magyar Ruggyantaárugyár igazgatósága elhatározta hogy a július 2-án megtartandó közgyülésnek az elmult üzletévre 1.— P osztalék kifizetését fogja javasolni.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Pénzének ellensége
ha nem az OLASZFASOR 23, alatti árverésen megvett uri- és női divatáruházában vásárol
Kiárusitás! Megszünik!

Nyaralás
BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96
3 soros hirdetés kétszer 1 pengő minden további sor 20 fillér

Telek

NÉMETVÖLGYI UTON Béla kir. megállótól 10 perc. Bürök u. 29. sz. közmüves 400 és 600 öles gyümölcsös telkek 30—35 pengőért ölenkint eladók. Janász Délivasút kávéház 1—3, 8—10 órakor.

TÜNDÉRLAK Gellérthegyen 840 öles telken, pompás kerthelyiséggel, elragadó kilátással eladó. Bővebbet II. Kapás u. 35.

RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanorgalmi iroda: Farkas József Rómaifürdőtelep Emőd u. 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

Kis Svábhegy alján fogaskerekü vasut mellett 750 négyszögöl, befásított telek eladó. Felvilágositás: Istenhegyi dülő 9920 Egressy Péternél, vagy telefonon: 51—6—08.

Fedezze fel Ön is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén
Gárdonyfüreden
egészséges fekvésü, magaslati és partmenti
villatelkek
négyszögölenkint P 4.-től 24 havi lefizetésre.
Nyári és télisportok. — Jó ivóvíz. Villanyvilágitás.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelek — vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletfizetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü P 1.20
Menettérti weekendjegyek P 120
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvízmentes házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetésre. — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

Ház

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

3-4 szobás- VILLÁKAT
építünk eladásra, a meglévőkhöz hasonló kottagerendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11 Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

Lakás

BUDA LEGELŐNYÖSEBB helyén modern *2 és 3 szobás*, erkélyes lakások azonnal és későbbre olcsón kiadók. I. Enyedi u. 16.

GYŐRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások aug. 1-re, békebérekkel kiadók. (Márvány u. sarok.)

3 SZOBÁS, komfortos, erkélyes lakás és *müterem* ugyanilyen lakással, vagy anélkül VIII. 1-re kiadó. I. Gellérthegy u. 1. (Krisztina térnél.)

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromemeletes házakban *kilátásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

1—2 szobás, komfortos lakások és üzlethelyiségek *I. Horthy Miklós út 136 sz.* kertes *„Parkudvar"*-ban augusztus 1-re kiadók. Tel. 59—0—00.

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Au. 527—80. (2)

A Svábhegy alján, a fogaskerekü vasút mellett szép, kerti szoba a nyári szezonra kiadó. Telefon: 516—08. Egressy.

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

3 SZOBÁS, hallos, erkélyes, komfortos és 2 szobás garzonlakások kerthasználattal kiadók II. Lövőház u. 28.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér-u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörü villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendü 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1087. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai **féláron** kapják

Budai Napló

1932. JUNIUS 25.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél **30** F. Szövegsor ára **2** P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Himnuszt zengek a budai hegyekről

Nagy fekete tóban fényes csillag sávok. Fekete folyónak csillagfűzér partja. Fekete szigetben remény zöld sugara, élet bíbor fénye. Vibráló lámpaerdő délen, csendes világok északon. Ott a szél fuj, itt csendesen pihen a kora nyár. Keleten homályba vész a láng, északon erdőkből csillan ki, ha lombot hajlít a szellő.

Kerek tányérból piroslik a hold s megcsillan a lángok árnyéka a sötét Dunán. A csillagvilágos fekete tóból kiemelkednek a partok, a hegyek. Kanyargó fényfolyón sötét üstökös kuszik s eltünik a fekete parton.

Tudjátok mi ez a fekete tó, fekete szigettel, fekete partokkal, csillagokkal szeget fekete folyóival? — Budadapest, a Duna, a mi csonka országunk beteg szive.

Autó kanyarog fel velem a Hármashatárhegyre. Onnan látom az ezeregyéjszaka fényeit, India árnyait holdfényben fürdő bárányfelhők között.

Estefelé jöttem fel a fenyvesen át. Sötét erdőkből smaragd mezőkre, árvalányhajas tetőkre. Nyugatról szél fujt, szemben Kelet nyugalma. Ott van lecsonkított Erdély, árván hagyott Lebedia s a messze Turán. Ur városa lehetett ilyen s a tábortüzekben izzó honfoglalók estálló pihenői, a hétvezér pompás sátrai, a Turul madár zöld szigete.

Csak a forma új. A sötétben csillogó fények, a szellem a mienk, Kelet népe Duna-Tisza partjain, a fekete erdők, zöld mezők vándora, Attila. Árpád népe az idegen népek szigetén él. Sötét éjszaka bánata kell ahhoz, hogy csillogjon! Éjszaka van, népek éjszakája, holdfény hideg szemfödele alatt. De mikor, honnan kél a Nap? Mitől sarjadjon a lomb, a fű smaragdja?

A hajnalt mutassátok nekem, a felkelő Napot, mikor oszlik az éjszaka homálya. Hogyan ébred a madár, hogyan csillan gyöngyházzá a fekete tó, a gyujtott lángok hogyan hamvadnak el, ha virrad Kelet felől? Ezt akarom látni, miért nem mutatjátok?

A fekete tó, a görögtűz, a sápadt holdfény, a mult csillogása: Budapest estfényei. De hol marad a hajnal, a felvirradás, a felkelő nap életbeszökése? S hová hajtsam a fejem, ha elkábult a multak felidézésében, s hol ébresszen fel az új, a szebb élet hajnala, honnan nézzek bele a jövő virradásába és honnan, kipihent szemmel a budai föld kincseinek forrongó műhelyébe?

Gyönyörüek az este sötétbe, multnak varázsába vesző fényei — innen a menedékház lámpái alól, — de miért nem alhatom itt fenn a Duna felett, a budai hegyekben, hogy látnám innen a felvirradást, a hajnal hasadását — az ujjáéledést!

Nem elég, ha az este fényei visszavisznek a multba, a dicsőbe, a fényesbe, ahová nem hallszik el a Ma elesettsége, sok nyomorusága. Nekünk a napfény pirkadása, az élet serkenése, a nap-naputáni feltámadás látása kell. Számunkra az est, a mult fényességei: — eső, de a jövőnk energiáját a hajnal látása, a harmatos fű üdesége, az első napsugár diadala adja.

Lássuk az este szépségeit, de nézzük, igyuk a felvirradás új energiáit. Nekünk olyan sok ilyenre volna szükségünk a nemzetgazdaságban, politikában, hitben, bizalomban. Adjatok nekem, nekik, mindnyájunknak párnát a fejünk alá ott kinn, a Budai hegyek tetején, hogy egy éjjel, egy hétig, egy nyáron át ott élhessünk, ott virradhassunk fel, ott meríthessünk ihletet a megtisztult fényekből, a hajnal ragyogásából.

Ugy fáj, hogy tisztán, olcsón, szeretettel sehol sem pihenhetek meg s nem lehetek itt, amikor virrad, amikor az első napsugár új, jobb, szebb, erősebb magyar életre tanít.

Talán jövőre!

Pávai Vajna Ferenc.

A helyiérdekü vasutak megváltása ma már befejezett tény, mert a pártközi értekezleten *Bódy* László dr. kimutatta pontos számadatokkal, hogy a bevételek fedezik a kiadásokat. *Kozma* Jenő dr. pedig a főváros egységes közlekedése érdekében tartja szükségesnek az átvételt, de a legnagyobb nyilvánosság mellett, tárgyalja le a pénzügyi bizottság, a tanács és végül a közgyülés. Ezt szivesen fogadták s igy a pénzügyi bizottság ülése junius 27-én, tanácsülése 30-án, a közgyülés pedig julius 6-án lesz a HÉV ügyben.

Két lakoma. Mikor nemrég megtörtént Knebel Miklós dr., a Krisztinaváros új plebánosának beiktatása, az egyházközség nemes gondolkozással úgy határozott, hogy nem rendez bankettet, mint ahogy ilyenkor szokás, hanem azon a pénzen, amibe a bankett kerülne, inkább megvendégel néhány száz szegény embert. Igy is történt. Pár száz, emberszerető könyörületre szorult ember, ízletes, bőséges, jó lakomához jutott, aminőben, ki tudja mikor volt része. Ez a példa igazán követésre méltóan nemes. És vajjon miként követik? Ugy, hogy a napokban Ujpesten 1200 terítékü, fényes bankettet rendeztek, abból az alkalomból, hogy Fábián Béla demokrata képviselő tiz év óta tagja a parlamentnek. Ezt a korszakalkotó nagy eseményt persze meg kellett ünnepelni. Hát megünnepelték olyan magnum áldomással, hogy átlag öt pengőbe került egy-egy teriték. Hát nagyon szép lehetett az ujpesti lakoma. De hogy a Krisztinavárosi sokkal szebb volt, az bizonyos.

Magyar falvak Boszniában. 1620-ban Bosznia a magyar szent korona integráns részét képezte, egyrészt, mint boszniai bánság, másrészt, mint Ráma királyság. Az egyes tartományok élén a magyar király által kinevezett bánok álltak. A Bihács vidéki bánság lakossága magyar volt és megmaradt a török uralom alatt is, sőt még *ma is* 4 színmagyar község van Bihács boszniai megyében. Jogos a bosnyákok állitása, hogy a magyar szent korona közjoga szerint 1620-tól a mai napig magyar állampolgárságuk *nem lehet vitás. Husszein Hilmi* effendi, budai nagymufti a Bihácsmegyei Boszna-Krupsa szülötte. Ez a város is mindig közvetlenül a magyar király joghatósága alá tartozott és igy az ottani születésü lakósok magyar honossága és állampolgársága, a hivatalos megujitás után, a magyar közjog szempontjából nem vitás. Érdekes adatokat közöl a magyar falvakról és más magyar vonatkozásokról az *Esterházy* Pál herceg által kiadott török irások könyve.

A boldogemlékezetü Délivasut, utóbb a különösnevü „Duna — Száva — Adria" vasut igazgatósága e hó 18-án rendezte a vállalat temetkező, utolsó gyülését *Pogány* Sándor vezérigazgató enlöklésével, ahol minden jót elmondottak az elhunytról és *Zelovich* Kornél, *Ernyei* Pál dr. h. államtitkár ez alkalommal a legteljesebb elismeréssel adóztak a vasuttársaság vezetősége és személyzete átlal kifejtett értékes munkáért. Ezzel Buda vasutja, mint önálló vasut megszünt.

Tegye az állam monopóliummá az ásványvizeket

Visszhang Dr. Pávai Vajna Ferenc főgeológus cikkére

Nagy szolgálatot tesz a magyar közgazdaságnak Pávai Vajna Ferenc kiváló tehetségével.

Irinyi József 1836-ban az első gyufaszálat fellobbantotta, e magyar találmány fénye beragyogta az *egész világot.*

Nem gondoltunk arra, hogy *„e semmiséget"* monopólium tárgyává tegyük. Pedig mi szolgálhattuk volna ki gyújtóval az egész világot! A hálátlan *„világ"*-nak ezt is ingyen adtuk, mint sok más nemzeti kincsünket.

Ez előtt m. e. 30 esztendővel, az állam *bitumen, petroleum* stb. után kutatott Erdélyben és megtalálták a *földgázt.*

Törvényt is alkottak. E szerint ép úgy, mint pld. a só, a kőolaj, a bitumen, a földgáz is állami tulajdont képez, akárkinek birtokán rejtőzzék is az, a földrétegek alatt.

Állami tulajdonná kell tehát nyilvánitani az ásványvizeket is épp úgy, mint a fent emlitett többi földi javakat!

A Földgáz stb. mintájára a mindenféle keserü és savanyú vizek törvény útján való államtulajdonba vétele a pénzügyminiszter ügykörébe tartozik. Korányi mi-

„Magyarország közgazdasági helyzetén jelentékenyen fog javitani s a közvagyonosodást növeli is az, ha e javasolt törvény elkészül, s e források szakszerü gazdaságos felhasználására végre sor kerül. Ezzel nemcsak Budapestet, de egész csonka országunkat is, a külföldiek ezrei számára tehetjük üdülő és gyógyhellyé. Erre kész terveink vannak, melynek ismertetésére később a lapokban kitérünk.

Olyan megoldást kell felszinre hozni, ami azonnal növeli a nemzeti vagyont! S a tisztviselők és nyugdijasokat hozzájuttatja törvényes illetményük teljes összegéhez, mert ha a tisztviselőnek pénze van, könnyen boldogul az iparos és a kereskedő, akik tudvalevően a legtöbb adót fizetik. Ez annál inkább fontos, mert a Szent Irás nemcsak azt mondja az adógarasról, hogy *„adjátok meg a császárnak, ami a császáré"*, hanem azt is, hogy *„minden munkás méltó az ő bérére."*

Kuszkó István.

Kölcsey Ferenc szobra...

– Levél Virág Bélához. –

Drága, jó Mesterem! Ha Budától messzire elszakítva élek is, lapodból, a Te nemes lelked, elképzeléseid, álmodozásaid, az időt túlélő nagy célkitüzéseid szent tüzeitől izzó és ragyogó *„Budai Naplód"*-ból szintehogy hétről-hétre felfedezem a mainál nagyobbra hivatott *öreg Budánk* egy-egy újabb örökszépségét. Nem tudom megitélni a távolból, hogy *Buda* polgárai miként méltányolják és értékelik a Te arany tolladnak és napsugaras lelkednek ezt a gyakorlatias célkitüzéseid és a teremtést szolgáló ötleteid dacára is oly fenségesen ideálizáló, akarással, hittel, rajongással eltelt alkotó ujságiról nagy munkádat, de ha van *odaát* a budai lelkekben érzés, érzék és meggondolás, akkor tégedet nagyon kell szeretniök és mindenkinél inkább becsülniök kell bűbájos, öreg Mesterem! Irásaidból és Budai Naplód által Te egymagad képes vagy megszerettetni és lelkünkbe kitörölhetetlen magyar szenthelyként belevarázsolni ezt a tündérmesék *Hamupipőke királylányaként* félreszorított, oly sok tekintetből mellőzött és rangján alulra leszállított ősi királyi várost, melynek kincsei és szépsége pedig mindmáig összeszámithatatlanul páratlanok!

Irásaidat, Budai Naplódat olvasván, kell, hogy mi távolabb élő magyarok is rajongóivá váljunk a királyi, örökifjú tündérváros — Budának! Ez a vonzalom, ez a szeretet, ez a ragaszkodás bírja most szólásra az én tollamat is, midőn a szent öreg Kölcsey Ferencnek, a nemzeti Himnusz, az „Isten áldd meg a magyart" próféta lelkü és bölcs költőjének szobrát és egyéb emlékeztetőjét Pesten, Budán hiába keresvén: — Hozzád, s „Budai Napló"-d által hozzátok, budaiakhoz fordulok, drága jó Mesterem!... Szégyelném és megalázottnak érezném magamat, ha a „Budai Napló" arisztokratikus lelkü, müvelt magyar uri olvasóközönségének magyarázni kellene, hogy a nagyok nagyjai között és szentélyében is milyen értékünk és nagyságunk nekünk Kölcsey!... Ezért mindjárt az irásom forrójára térek. Nyomja és beszélni késztesse lelkemet a friss emlékezet. Pár hét előtt lent jártam *Szatmárcsekén,* a trianoni határszélen, a *Kölcsey* Ferenc sirjánál!... A Buda—tabáni pusztuló öreg temetőkből százával selejteztek ki és félredobtak olyanféle igénytelen, tört oszlopú síremléket, amely a cseki bús temetőben a dacos, kemény tölgy fejfák néma erdőjén az „Isten áldd meg a magyart" nemzeti fohászunk költőjének emlékét — örökitené!... A gőgös *Kerepesi temetőben* már helyet sem adnának ilyen omlatag mészkőnek!... Azzal sem tudtam vigasztalódni, hogy *Nagykárolyban, Szatmáron* legalább állanak még a korábban állitott méltóbb szobrai, mert ezeket — köztudomás szerint — elpusztították a halott költőnek szellemétől is reszkető oláhok!...

— Node legalább *Budapesten,* — mondék, — virágokban fürdetik a nemzeti Hymnusz költőjének nevét, szent emlékezetét, — buesúzván a csekei sirtól, próbáltam keresni az ujabb vigaszt, de még csak itt fent, a „székesfővárosban" ért a legmegrendítőbb, szégyenletes csalódás... Tudtam, hogy szobra ugyan még itt nincsen, de legalább gondoltam, egy méltóbb utcát, méltóbb teret mégiscsak találok valahol a Hymnusz költőjéről elnevezve... Az egykor „galambászairól" híres „Jozefstadt"-ban csakugyan megtaláltam a *„Kölcsei utcát"*... Valahol az Omnia mozgó tájékán, alig pár öl széles, két-három ház közé szorított, vagy harminc-negyven lépés hosszú„ a József körútra kivezető *kutyaszoritó* köz ez, mert őszintén, komolyan utcácskának sem nevezhető ez a hitvány kis sikátor... Barátom! Ez olyan arculcsapás, a Himnusz költőjének olyan jellemezhetetlen lebecsülése, amit szó és megbélyegzés nélkül hagyni és türni nem szabad! Pár év multán, halálozásának századik évfordulója alkalmából a hivatalos körök is kényszerülnek ünnepelni Kölcsey Ferencünk hervadhatatlan emlékezetét, minekünk azonban — midőn a költő-politikus méltóbb, illőbb, kegyeletesebb megörökítéséről fordult szó — várakoznunk, szégyenkeznünk nem szabad odáig már a nemzeti becsületre való tekintettel sem! Hiszen, ha még élne és idefent kényszerülne lakni, bizonyára *Budán* lakoznék és a minden derék, hazafias, nemes magyar kezdeményezésben vezető *Hollós Mátyás Társaságotoknak* is tagja lenne Kölcsey! Azért hozzátok, a jó budai testvérekhez szólok, kedves Viraág Béla mesterem, hogy fogjatok össze és ne nyugodjatok addig, amig a gyönyörü Buda valamelyik *szép terét* Kölcsey Ferenc ragyogó nevével fel nem ékesithetitek!... A százados évforduló elkövetkeztéig bizonyosan magára eszmél a nemzet is s akkor *Buda* már szerzett joggal követelheti az ellenséges kezektől elpusztított Kölcsey-szobrok helyébe az ország szivében majd igy és ekkor felállitandó Kölcsey emléket... Hódoló, hü bajtársad:

Móricz Pál,
a Petőfi Társaság r. tagja.

Az elhanyagolt Hüvösvölgy. Minden évben, igy a nyár elején, többször foglalkozunk a Hüvösvölgy tarthatatlan állapotával, ami miatt úgy az ottlakók, mint a kirándulók tele vannak panasszal, elkeseredettséggel. A főváros népe szép napokon ezrével keresi fel ezt a kirándulóhelyet, amely soktekintetben még ma is a legprimitivebb állapotban van. A természet pazar bőkezüséggel bánt a budai hegyvidékkel, annál kevesebbet tett és tesz érte az ember. A villamosmegállón tul megszünik úgyszólván minden kultura. A „Nyaraljunk itthon" jelszót nem elég csak hangoztatni, hogy valóra váljék, tenni is kell érte valamit. S kézenfekvő, hogy a jelszót ki is kell bővíteni: „Nyaraljon, aki eddig még nem nyaralt." A főváros kispénzü, szerényebb igényü lakossága nem tud elutazni s rá van utalva a közvetlen környékre. Éppen ennek a rétegnek, mely egész héten gyárakban, műhelyekben, irodákban görnyed, van legnagyobb szüksége pihenésre, jó levegőre s ahol megtalálná, ott semmi sem történik, hogy ezt a kevés igényét zavartalanul kielégithesse. Egész sor orvoslásra váró anomália van a Hüvösvölgyben. Egyik legjogosabb panasz a villamosvégállomástól Márlaremete felé vezető utat illeti, amely az erdő aljában oly keskeny hogy a rengeteg autóbusz és autó miatt valósággal életveszélyes a gyalogközlekedés. Amellett annyira poros, hogy a kiránduló levegő helyett port nyel. Ha már nincs költségfedezet az 500 méteres útszakasz olajozására — bár nem hisszük, hogy ne volna — legalább öntöznék rendszeresen és lehető gyakran, mert a mostani helyzet nyomán nem válik a főváros dicsőségére. A másik, szintén súlyos panasz a villamosvégállomás előtti kis térség miatt termel szitkozódást. Itt van a Márlaremetei és Pesthidegkúti autóbuszok megállóhelye s itt van a parkirozó hely a kirándulók autói számára is. Ez a hely, ahol a villamosok nagyrésze is közlekedik, esténkint egyiptomi sötétségbe borul és isteni csoda, hogy nem történik minden vasárnap egy-egy súlyosabb szerencsétlenség. Talán, ha már történt volna valami baj, gondoskodtak volna a becsületes világitásról.

Szenzációs beszámoló a békekonferencia kuliszatitkaiból

Tardieu szerepe a békekonferencián
Jegyzőkönyvi részletek,
Gyorsirói feljegyzések

IX. folytatás

Elnök: Pichon.

Sonnino: Kivánatos volna, hogy Románia legyen belátással s a Bánátért tegyen engedményt Dobrudzsa területéből. Ezt Romániánál szorgalmazni kellene.

Tardieu: (A veszélyeztetett román helyzet védelmére siet.) Románia már egy korábbi adott helyzetben megfontolás tárgyává tette a dobrudzsai határ kiigazítását ama feltétel alatt, ha Szerbia Vidin vidékének átengedése ellenében lemond a Bánátról. Ez a kombináció azonban már akkor sem fogadtatott el. Nincs tehát semmi lehetősége annak, hogy a Bánát és Dobrudzsa között viszonosság állapittassék meg.

Sonnino: A francia felfogással szemben ismét elhalasztást javasol.

Pichon: Rendkivül nehéz egy szövetséges hatalomtól elvenni olyan területet, melyet a második balkáni háború után aláirt bukaresti egyezmény is elismert. Bratianu már tiltakozott a Bánát szétosztása ellen, sőt azzal fenyegetődzött, hogy nem fogja aláirni az egyezményt, ha Románia határául nem adják meg a Dunát. Miután ezt nem adjuk meg, nem időszerü a dobrudzsai egyezmény kérdése.

(Az ülés folytatását másnapra halasztották).

(A „Béketárgyalás" levéltárában őrzött jegyzőkönyvekből kitünik, hogy Pichon állitása nem fedte a tényeket, mert Bratianu nem volt ellene, hogy a kérdést Dobrudzsa egy részének á tengedésével oldják meg. Lansing és Sonninoval szemben a Tardieu, Pichon, Laroche álláspont győzött.)

Lansing (Amerika): Az egész világ tudja, hogy Románia milyen körülmények között jutott Dobrudzsához. Csak egyetlen ország helyeselte az eljárást, Franciaország. Különben is e terület lakosságának többsége bulgár és nem román. Ha itt a helyzet nem változik meg, *egy uj Elszász Lotharingiát és a Balkán részére egy uj civakodási gócpontot létesitünk.* Ime — a velem közölt hiteles adatok alapján — a Romániához tartozó Dobrudzsa lakossága különböző fajtáinak számbeli adatai: 67.495 bulgár, 5492 román és 45.000 török. Ez tehát *szembetünő igazságtalanság* volna. Mig azon a részen, amelyet Romániának át kellene adni Bulgáriának, 66.000 bulgár és csak 867 román lakik. Nem tudunk addig békét teremteni, amig ez a kérdés nincs rendezve.

Tardieu: (Szemben az igazságos amerikai állásponttal). Egyetértünk Lansinggal a felvetett alapelvekre vonatkozólag, *azonban* Romániához fog tartozni 3.500.000 másfaju (idegen) nép is, ami elkerülhetetlen (!?) a lakosság szétszórtsága miatt. A Bánátban kénytelenek voltunk 64.004 szlávot hogyni. Ezek után felvetem a kérdést: „Azt tegyük meg 66.000 bulgárért, amit nem teszünk meg egy szövetséges országgal szemben 64.000 szlávért? (Tehát nem az igazság, hanem az *„ellenséges"* és *„szövetséges"* álláspont vezérelte mindenütt a franciákat.) Ez az érv, azt hiszem, megcáfolhatatlan (?). A bennünket túlságosan nem érdeklő bulgárokkal szemben vissza kell utasitanunk teljes mértékben a rájuk nézve kedvező etnikai elvet)"

Lansing: Az amerikai kormány ezek után nem vesz részt a bulgárokkal szemben folyó perben. De megállapitja, hogy *méltánytalannak* tartja a megoldást.

Sonnino: Ismételten halasztást javasol.

r. r. r.

Ludwig Fekete: Türkische Schriften aus dem Archiva des Palatins Nikolaus Esterházy

Ma már köztudomású, hogy Buda sorsát, polgárainak boldogulását a Keletről várható idegenforgalom segithető elő és ennek a nagy kérdésnek a segitségére aligha jöhetett volna bárki alkalmasabb időben és megfelelőbb módon, mint ahogy tette most

ESTERHÁZY PÁL HERCEG

aki rendkivüli áldozatkészséggel az alább ismertetett munkát adta ki, felhiva ezzel a külföld figyelmét is a mi keleti kapcsolatainkra.

A munka a herceg Esterházy levéltárban őrzött török oklevelekből 77 válogatott darabot közöl a XVII. század első feléből (1606—1645), aztán adja ezeknek német fordítását, majd a kötet végén kivonatosan ismerteti az említett levéltárnak többi, török nyelven le nem közölt török iratát. Az okmánytárat egy tanulmány vezeti be, melyben a szerkesztő összefoglalja az iratok tanulságait s helyzetképet ad a XVII. századi török-magyar viszonyokról.

A szerkesztő a török iratokat két csoportba csoportosítja. Az elsőbe helyezi a békeszerződéseket, államokmányokat, hivatalos leveleket, tehát azon iratokat, melyeket török hatóságok keresztényekkel együttesen, vagy keresztények számára állitottak ki; a másodikba török személyeknek egymáshoz irott magánleveleit sorolja.

A keresztényekhez irott levelek zömét a konstantinápolyi, s főleg a budai török *főhatóságoknak*, pasáknak Esterházy Miklós nádorhoz (1625—1645) intézett levelei képezik. Tárgyukat a törökvilág mindvégig égető problémájából, a határrügyből fakadó panaszok teszik, amilyenekre a széttépett Magyarország egyes részeinek jogi helyzete bőséges alkalmat adott. Királyaik adót szedtek török területen, ugyanúgy a szultán emberei meg nem hódított magyar földön, mindkét részen számtalan rablás, tulkapás, emberölés közepette. Amint a levelekből kiderül, a peres felek mindegyike a maga igazát hajtogatja s a bajok előidézésével a másikat vádolja. A magyarok a törökök kapzsi fegyelmezetlenségében látják az okát, hogy a föld népe emberben-marhában oly mérhetetlen veszteséget kénytelen elszenvedni, a törökök viszont azt hangoztatják, hogy a magyar csapatok, a magyar kormány, végső elemzésben tehát Esterházy Miklós nádor az oka, hogy *nincs* igazi béke, hogy a jobbágyság pusztul s hogy a török impérium nem terpeszkedhetik ellenállás nélkül a magyarság rovására. Nyilvánvaló, hogy az ellenfelek között minden vitatkozás meddő és kilátástalan, magyar és török nem fogják egymást

Esterházy Miklósnak kellett a nehéz küzdelmet megvívnia a határsértési panaszok szétfolyó ügyében, ami időhöz, személyhez, vagy emberhez nem igen volt köthető, sőt továbbmenőleg a nagyobb területi egységek, mint Erdély, a Hajduság, a felsőmagyarországi hét vármegye ügyében is, melyekre a török nyiltan, vagy leplezetten szintén igényt tartott. A török birodalom Esterházy korában élte történelmének talán legszebb korszakát. Hatalma már nem volt oly félelmetes, mint egy századdal előbb, de még mindig elég nagy volt ahhoz, hogy nyilt támadással nehéz helyzetbe hozza a 30 éves vallásháborúval elfoglalt császárságot. A porta különben az erőviszonyok változásáról mitse akart tudni, továbbra is kategórikus és prepotens politikát követett, régi jogaira hivatkozott, ahol ilyeneket felmutatni vélt (pld. Erdély, a Hajduság jogviszonyában), s újakat formált, ahol a multból ilyeneket nem tudott felmutatni, pld. a hét vármegye kérdésében. Esterházy természetesen minden pontban szembenállt a török törekvésekkel, közismert erélyét azonban mérsékelnie kellett, mert attól is tartani kellett, hogy a szeszélyes török politika a birodalom belső válságai elől egy magyarországi hadjáratban próbál menedéket keresni. A nádor diplomáciai ügyessége abban tetőzik, hogy a királyság érdekeiért a lehetőség határáig küzd, de e hur tulfeszitését elkerüli, a béke nyilt megbontására alkalmat nem ád.

A törököknek egymás között váltott levelei, melyek az iratok második csoportját képezik, főleg az itteni törökség magánéletét világitják meg. Buda, Eger és Kanizsa azok a helyek, melyekhez a levelek legtöbb kapcsolatot mutatnak, de mint a kötethez mellékelt térkép mutatja, Magyarországnak vagy kétszáz pontját, faluját, városát érintik. Ezekben a levelekben adatokat találunk a gazda, az iparos és kereskedő, a katona s tisztviselő helyzetére, aszerint, hogy melyik foglalkozási ághoz tartozott a levélíró, vagy a címzett. Általában sok bennük a panasz. A gazdasági helyzetet nehéznek találják, nincs pénz — az évi kamat 100 százalék, — a mezőgazdaság számára nincs vevő, az iparcikkek ára igen magas. Elvétve szóba jönnek kor szórakozásai. Katona emberek vadászatokat emlegetnek, de szó esik egyéb játékokról is, pld. sakkról, ami mellett ott gőzölög a hallgatag keleti ember kedves itala, a kávé. Borról, hangos mulatozásról nem esik említés.

A munka az egyetemi nyomda ízléses, finom kiállításában, *Esterházy* Pál herceg költségén jelent meg. Kiadásával a herceg nagy szolgálatot tett úgy a hazai történetirás, mint tágabb értelemben a turkológia ügyének. A tudományos világ bizonyára őszinte örömmel fogadja a herceg eme ujabb ajándékát s óhajtani fogja, hogy benne tartós örömét lelve, támogatását hasonló munkáktól különösen most ne vonja meg, mikor a tudományos kutatás a megnehezedett gazdasági viszonyok között arra különösen rászorul.

Közismert
kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Egy budai elektrotechnikus korszakalkotó találmánya

Horacsek Gusztáv.

Ezt a nevet jól tessék megjegyezni, mert ez a név maholnap világhirű lesz.

Aki e nevet viseli: budai ember és főelektrotechnikus a Ganz-féle villamossági gyárban. Csöndes, szerény fiatalember, aki most olyan felfedezésre jutott, melyet korszakalkotónak kell nevezni, mert elvben megoldott egy olyan problémát, mely be nem látható óriási hatással lesz az egész technikára.

Horacsek hosszas kisérletezés után rájutott arra a fölfedezésre, hogy miként lehet kivonni a légkörből az elektromosságot és miként lehet ezt az energiát praktikus célokra fölhasználni.

A találmány még nem egészen tökéletes. De a probléma alapelve meg van oldva és Horacsek annyira már eljutott, hogy a légköri villamosság fölhasználásával neon-fénycsöveket tud izzásba hozni és villamos csengőt képes megszólaltatni.

Most már csak idő kérdése, hogy a találmány tökéletesbüljön és pedig tökéletesbüljön úgy, hogy ezzel az egész világ elektrotechnikája átalakuljon. Ha a dróttalan távíró, majd ennek nyomán a rádió új korszakot jelentett, úgy a Horacsek-féle találmány nem kevesebbet jelent.

Jelenti azt, hogy az elektromos áram ugyszólván ingyenes lesz s hogy azt aztán minden néven nevezendő célra: világításra, főzésre, fűtésre, gépek hajtására könnyedén, szinte költség nélkül lehet felhasználni. Hogy ez milyen óriási vivmány, ahhoz úgy véljük nem kell sok magyarázat.

Mindenesetre büszkék lehetünk rá, hogy magyar ember, budai ember, jutott el ehhez a nagyszerű felfedezéshez.

Fuad egyiptomi király Budára jön

Több heti kúrát végez el itt

Lapunk legutóbbi számában röviden hírt adtunk róla, hogy *Fuad*, Egyiptom királya, Budára szándékozik jönni, hogy páratlan fürdőink egyikében keressen gyógyulást régi bajára.

A király reumában szenved és orvosai tanácsára jön el ide.

Érkezésének ideje még nincsen véglegesen megállapítva, de valószínű, hogy Egyiptom uralkodója csak a legmelegebb nyári heteket tölti itt, mert szervezetének, mely Egyiptom nagy melegéhez van hozzászokva, az az időszak a legmegfelelőbb a mi klimánk alatt.

Fuad király egyik orvosa a minap már itt járt és alapos tájékozódást szerzett a budai fürdőkről és az itteni viszonyokról. Tapasztalásai a legteljesebb mértékben kielégitették, úgy, hogy jelentése kétségkivül a lehető legkedvezőbb lesz.

Bizonyos, hogy Fuad király itteni tartózkodása nagy fontossággal és értékkel bir idegenforgalmunknak a Kelet felől való fellendülésére.

Ugy tudjuk, hogy a kiráy csak a legszükségesebb kiséretével érkezik Budára és több hetet szándékozik itt tölteni, hogy csúzos bántalmaitól megszabaduljon.

Az Alsóvárosból. *Becsey* Antal korm. főtanácsos, törvényhatósági örökös tanácstag elnöklete alatt, kedden tartotta alapszabálymodositó közgyűlését a Buda-Alsővárosi Egyesület, az I., Bártfai utca 25. sz. helyiségében, amelyet az egyesületi gazda *Lukács* Gyula vendéglős bocsátott a közgyülés rendelkezésére. *Becsey* Antal megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a rossz gazdasági viszonyok az elmult évben nem mutatkoztak alkalmasnak olyan közérdekű tevékenység kifejtésére, mint amilyet a Buda—Alsóvárosi Egyesület azelőtt mindig kifejtett. *Becsey* Antal elnök felhasználta az alkalmat arra, hogy a közgyűlést tájékoztassa az egyesületet közelről érintő útépitési, csatornázási és közlekedési kérdések mai helyzetéről és bejelentette a HÉV régóta vajudó ügyének, a Buda—alsóvárosiak szempontjából kedvező megoldását. Az Alsóváros minden érdekét felkaroló beszédét legközelebb részletesen ismertetjük. A *Haringáts* Károly számvizsgáló bizottsági tag, illetőleg *Takács* Mihály egyesületi pénztárnok által ismertetett zárszámadások, pénztárjelentés és költségvetés, az egyesület anyagi szilárdságáról tanuskodnak, miértis a közölteket a közgyülés szivesen vette tudomásul. Ezután következett *Szigethy* Lajos vásárpénztári igazgató, egyesületi főtitkár nagy érdeklődéssel hallgatott titkári jelentése szerint részt vett minden mozgalomban, mely az Alsóváros érdekeit szolgálta. A közjótékonyság terén főleg a hölgyek működtek közre, így *Becsey* Antalné, özv. *Fritz* Ferencné, *Gömöri* Győzőné, dr. *Gömöri* Pálné, *Haringáts* Károlyné, dr. *Mikola* Gézáné, dr. *Sümeghy* Lászlóné, *Szigethy* Lajosné, *Tribuszer* Béláné, *Zilahi Balogh* Gézáné, akiknek úgy a titkári jelentés, mint a közgyülés is köszönetet mondott önzetlen fáradozásukért. Az egyesület résztvett a Kiss József székesfővárosi iskolaigazgató, egyesületi tag, közreműködésével rendezett iparostanonciskolai rajzkiállításon. A titkári jelentés meleg elismeréssel adózott *Viraág* Béla szerkesztőnek, az egyesületnek a *Budai Naplóban* történt támogatásáért s végül meleg köszönetet mondott Szigethy Lajos főtitkárnak. Áttérve a napirendnek az alapszabályok módosítására vonatkozó pontjára, Gömöri Győző igazgató, ügyvezető elnök, behatóan ismerteti a módosításokat, amelyek szerint a *tagsági dijak leszállittatnak, pártolótagságok* létesittetnek, annál is inkább, mert a nem politizáló Buda-Alsóvárosi Egyesület kötelékébe bármilyen pártállású olyan férfiak és nők felvehetők, akik az egyesület ügyei iránt *pártolótagsági minőségben* érdeklődést tanusitanak. Éppen ezért a közgyülés, Gömöri Győző ügyvezető-elnök indítványára elhatározta, hogy a pártolótagok felvétele érdekében propagandát fog az egyesület kifejteni. A napirend során *Kiss* József fővárosi iskolaigazgató ismerteti az egyesület szervezeként alakitandó Népművelési körre vonatkozó indítványát. *Gömöri* Győző ügyvezetőelnök közli, hogy a módosított alapszabályok értelmében, már 1933 januárhavában tartja az egyesület tisztujító közgyülését, amikor a megüresedett választmányi tagságokat betöltik. A közgyülést, amelyen felszólaltak: *Becsey* Antal elnök, *Gömöri* Győző ügyvezetőelnök, *Viraág* Béla szerkesztő, választmányi tag és még többen mások. Kitüntető ovációban részesült a vacsorán *Sinkó* Pál elnök, *Kovács* József tábornok, székesfővárosi kerületi választmányi tag, akiket *Gömöri* Győző ügyvezető elnök meleg szavakkal köszöntött. Felolvastatott *Farkas* Lajos dr., tanácsi főjegyző előljáróhelyettesnek, az elnökséghez intézett azon levele, amelyben köszönetet mond az egyesület által születésnapja alkalmából hozzáintézett üdvözletért. A levél igen jó hatást gyakorolt a megjelentekre, akik éjfélkor távoztak a legjobb hangulatban.

Nyaraljunk a Dunán! Ismét egy nagy lépést tettünk a világváros felé, amikor a Dunát nyitja meg számunkra a magyar folyamhajózó társaság, oly módon, hogy június hó elsejétől kezdve naponkint este *sétahajókat* járat a Dunán. Az egyik sétahajó délután 6 órakor indul az Eötvös téri állomásról és 8 órakor érkezik oda vissza; ugyanez a hajó második útját este 9 órakor kezdi és 11 órakor fejezi be. A hajón uzsonna és frissitők kaphatók. Mint második sétahajó a különleges célokra épitett s a folyami hajók között a legelegánsabb berendezésü: *„Zsófia" yacht* szolgál, amely egyúttal *vacsorázó hely* is lesz. A yacht este 8 és ½ órakor indul az Eötvös térről s erre az első útjára korlátolt számban csak azok indulhatnak, akik vacsoraszelvénnyel ellátott jegyet váltottak. ½11-kor visszatér a yacht s a sétahajózás további tartamára új utasokat vesz fel, de csak feketekávéra. Mindkét sétahajó mindegyik útjában a *budai* közönség kényelmére a *Pálffy*-téri állomáson is kiköt. Ezek a sétahajók a szép, meleg nyári estéken és éjjeleken a fővárosi közönségnek bizonnyal kedvelt pihenő, üdülő és szórakozó helyeivé válnak, ezenkivül az idegenforgalom szempontjából Budapest világvárosi jellegének értékes kiegészitői lesznek. Az esti 6 és 9 órai kétórás sétahajózás ára személyenkint 1.— pengőbe, míg a „Zsófia" yachttal teendő sétahajózás, vacsorával együtt 4.60 pengőbe, este ½11 után a hajóút 2.— pengőbe kerül.

A DGT nyugdijasok érdekeit erősen érintette az a kereset, amelyet az „Első Dunagőzhajózási Társaság" mult évi szeptember hó 19-én adott be a kir. Kuriához, kérve a nyugdijarányszámnak 66 százalékról 30 százalékra való leszállitását. A „DGT Nyugdijasainak Egyesületé"-ben tömörült érdekeltek erre védekeztek és a kir. Kuria Különbirósága őexcellenciája, dr. *Juhász* Andor elnöklete alatt többszöri tárgyalás után június 22-én elutasította a vállalat kérelmét.

Professor Vanek az elismert nevü budai karikaturista, most érkezett haza öthónapos külföldi turnéjáról. Megjárta Frankfurt, Basel, Zürich, Genf, Freiburg, München városokat, mindenütt nagy sikert aratva.

Az óbudai Polgár utcában egyirányú közlekedést rendelt el a főkapitány, még pedig a Kórház utca felől a Tavasz u. felé.

Uj rendet vezetnek be Törökországban és háromévi termelési rendszert terveznek, amely azonban a Törökországban élő és elhelyezkedést talált idegen állampolgárokból a törvény erejénél fogva elveszi a megélhetés lehetőségeit. Remélhető, hogy a magyarokkal a testvérnemzet kivételt tesz, mert *több török állampolgár* a *magyar* főváros és kormány jóvoltából a magyarok hátrányára élvez kivételes gazdasági és társadalmi elbánást itt, sőt állandó fizetést és szubvenciót húz a fővárostól és a kormánytól.

Általános közkedveltségre tett szert rövid féléves fennállása alatt *Ottó* Dezső „Stambul" kávéháza. A konzervatív gondolkozású Buda, mely idegenkedve fogad minden újat, megismerte és megszerette a „Stambul" kávéházat s annak izig-vérig szakember tulajdonosát, *Ottó* Dezsőt. A gyönyörűen berendezett, modern helyiség nagyszerű terraszával, pompás ételeivel és italalvai, valóban polgári áraival beváltotta a hozzáfűzött reményeket.

Újabb 48-as zászlóhoz jutott a Hadimúzeum terjékfalvi *Parcher* Félix rendkivüli követ és meghatalmazott miniszter adományából. Parchner Félix megvette Svájcban a „4. honvéd zászlóalj" felirásu nemzetiszinű zászlót. A Hadimúzeum igazgatója, *Aggházy* Kamil, megállapitotta, hogy a zászló a 4. honvédzászlóalj zászlója, amelynek alakuló helye Pozsony volt. Később a zászlóalj Erdélybe került és mindvégig Bem alatt harcolt. A zászlót a zászlóalj valamelyik tagja mentette meg s vitte ki török földre, onnan pedig később Olaszországon át Svájcba egy szállodába. A zászló értékét emeli az, hogy az először felállított honvéd zászlóaljak egyikének zászlója és teljesen ép állapotban van. A Hadimúzeum rövid idő alatt két honvédzászlóval gyarapodott. A mostani 4. honvéd zászlóaljé előtt az 1. honvéd zászlóalj zászlóját egy év előtt a honvédelmi miniszter szerezte meg az intézetnek. A budapesti 1. honvéd zászlóaljnak gróf Batthyány Lajos miniszterelnök felesége adományozta, gyönyörűen himzett szalagga legyütt. A zászló 1849. július 2-án Ácsnál heves harcban osztrák kézre jutott. A zsákmányoló osztrák tiszt a zászló lapját megtartotta, a nyelet elégette. Leszármazottai azután eladták a Hadimúzeumnak.

MINDENT KAPHAT
OLCSÓT, JÓT
készdiszentiléleki **Hodor András**
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportárudájában
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

A Pasarét és környéke sorsát intézi már hosszú évek óta a Pasarét Törökvész és Környéke Egyesület, amelynek élén

KOZMA JENÖ dr.,
országgyülési képviselő

áll és egész befolyásával, praktikus tudásával ennek a szép városrésznek a rohamos, szinte példátlan föllendülését tudta elérni. Az egyesület e hó 24-én rendezte ez évi közgyülését dr. *Csupor* József elnöklete alatt, aki azt megújitotta és *Varjas* László dr. ismertette az évi jelentést a legteljesebb elismerés és meghodolás hangján emlékezve meg *Kozma* Jenő dr. nagy agilitásáról, amellyel utakat és közlekedést teremtve e részen, annak nagymérvü fejlődését, ahogy a jegyzőkönyv mondja — fénykorát alapozva meg ezzel. Ezidén több, mint 100 ház épült itt, de jutott a szegényeknek is, akik karácsonykor 1000 pengőt osztottak ki, amely akciót nemes szivvel dr. Báthory István alelnök vezette. Elfogadták *Hajós* Mihály isk. igazgató pénztári jelentését, megadták a felmentvényt és tudomásul vették a számvizsgáló bizottságnak *Haffner* Károly, a vízművek igazgatója által bemutatott jelentését, mely a legnagyobb rendről számolt be. Azután megválasztották 3 évre az elnökséget, tisztikart és választmányt, elfogadták a módosított alapszabályokat. Indítvány nem volt s igy az elnöklő Csupor István alelnök azzal fejezte be a közgyülést, hogy nem mehet el szó nélkül egész Budának rendkivüli fejlődése mellett... (Az ekkor belépő dr. *Kozma* Jenőt lelkesen ünneplik a tagok)... amit Kozma Jenő elnök minden irányban kiterjedő gondosságának köszönhet Buda. Neki elsősorban, de az egész tisztikarnak, különösen pedig Báthory Istvánnak mondott hálás köszönetet. Az üdvözlést Kozma Jenő kedves, biztató, búzdító szavakkal köszönte meg. A közgyülést követő társasvacsoránál élénk megbeszélés folyt a Pasarét és beépités alatt álló környéke számos közérdekü kérdésről, főleg a telkek nagysága, azok beépitése és az épületek magasságáról.

A téliek nyáron... A pénteki borgazdatársaság téli vendégei nyáron viszonozzák a vendéglátó társaság tagjainak a vendégszeretet és e hó 24-én este a következő vendégek: dr. Benedek Szabolcs, Lovas Sándor, dr. Major Árpád, Nagyőszi Ferenc, dr. Pénzes Mihály és Prost János látták vendégül a péntekieket, a jó ételéről és italáról ismert Wendl István „Pacsirtához címzett vendéglőjében, Kútvölgyi út 18. *Nagyőszi* Ferenc üdvözölte a vendégeket, dr. *Pénzes* Mihály pedig lelkesen megemlékezett dr. *Lendl* Adolfról, dr. *Lugmayer* Józsefről, akit irásban üdvözöltek. *Viraág* Béla dr. *Kozma* Jenő meleg üdvözletét tolmácsolta. Emelték az estét *Gorka* Gyula, *Szombathy* Kálmán és *Benedek* Szabolcs felszólalásai.

A Leipziger Vilmos cég, valamint a **Leipziger Vilmos Szesz- és Cukorgyára R.-t. igazgatósága** mély fájdalommal jelenti, hogy senior főnöke, illetve elnöke

méltóságos

Fellner Henrik

úr

a Magy. Országgyűlés Felsőházának tagja, a Ferenc József Rend csillagos középkeresztjének tulajdonosa, a III. o. Vaskorona Rend lovagja, a Magyar Gyáriparosok Orsz. Szövetsége elnöke, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank alelnöke stb. stb.

csütörtökön, folyó hó 23-án hosszas szenvedés után 73. életévében elhunyt.

Cégünkkel egybeforrott egyénisége, alkotó szelleme, páratlan kötelességtudása, emberszeretete és a nemes tradiciókhoz való ragaszkodása tündöklő példaként fog mindenkor előttünk ragyogni!

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel.: 541-26

Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

Félláb

Koldus ül az út porába'
Harcban veszett el a lába,
Kis gyermekek megcsodálják,
Bámészkodók körülállják,
S néha rézpénzzel dobálják
Ütött, kopott kalapját.
S aztán lassan tovább mennek
És a sok-sok idegennek
A koldus csak néz utána
S fájdalommal gondol rája:
Hogy e buta bámészoknak,
Rézpénzszóró ficsúroknak,
Szájjal mindent megtevőknek,
Kávéházi hősködőknek
Épségéért ment csatába
— És ezekért maradt ott az
Egyik izmos, erős lába.

Tichy György.

Személyi hirek

HENNYEY VILMOS dr., h. államtitkár, lelkes beszéd kíséretében adta át az e hó 19-én rendezett ünnepélyen a Gyóni Géza emléktáblát a székesfőváros kiküldöttjének, *Antalffy* Géza dr., tanácsjegyzőnek.

PERCZEL BÉLA, kormányfőtanácsos, székesfővárosi bizottsági tag, a hegyvidék egyik népszerű vezérembere, súlyos betegségéből felépülve, elhagyta az Uj Szt. János kórházat és utókurára Balatonmária fürdőre utazott, ahol őszig marad.

UMLAUFF SZIGFRID dr., lovag, szolgálatonkivüli huszárkapitány, nyug. boszniai kajmakám, a belügyminisztérium államrendőrségi fordítóosztály kirendeltségének főnöke, a magyar-iszlám felekezet t. b. főjegyzője, három heti szabadságra Bécsbe utazott.

TELKES AURÉL m. kir. statisztikai hivatali főfelügyelő, néhai *Trauttmann* Nándor fővárosi mérnök, a Gellérthegyi cyklop-fal tervezője és megépítőjének fia, családjával révfülöpi villájában tölti szabadságát.

PAULOVITS ISTVÁN ny. kultuszminiszteri irodaigazgató, a százkockás sakkjáték feltalálója, nejével *Sturm* Lujza grófnővel, Révfülöpön nyaral.

SCHÄFFER ISTVÁNT ünnepelte a 70-ik születésnapja alkalmából, e hó 15-én, az óbudai „Szebb jövő" asztaltársaság. *Szepesi* Ágoston ny. postahivatali igazgató, az asztaltársaság elnöke köszöntötte az ünnepeltet, akit szivesen üdvözölt a budai társadalom számos kiválósága.

A Budai Társaskör új elnöksége, tisztikara, választmánya és számvizsgáló bizottságának tagjai: elnök dr. *Ripka* Ferenc, társaelnökök: *Ziegler* Géza, dr. *Hoór* Tempis Móric, *Fejér* József, *Kun* Gyula, ügyvezető alelnök: *Szombathy* Kálmán, alelnökök: Bakonyi János, dr. Balthazár Zoltán, dr. Baránszky Gyula, dr. Geszti Andor, dr. Hank József, dr. Hennyey Vilmos, Héczey Lajos, dr. Hódy Lajos, Hubert Vilmos, Ivanich Ferenc, Kadnár Károly, Kapcza Imre, dr. Krivoss Árpád, dr. O. Kuthy Dezső, dr. Langsch József, Marik Ernő, Oszoly Kálmán, dr. Petracsek Lajos, Székely Vladimir, Zboray János. A választmány új tagjai: Arthold Vilmos, dr. Balthazár Gyula, Csohay Géza, Gavora Jenő, György Lajos, Havas István, Holfeld Henrik, Jaross Jarosslav, Kadnár Károly, Kádár Gusztáv, Kiss Dezső, dr. Krivoss Árpád, Kun Attila, Márky Béla, Morbitzer Dezső, Németh Béla, Ravasz László, Szibinkits György, dr. Szitár Endre, dr. Szuchy László, Tóth Gábor. Vető Sándor. Póttagok: Gábriel Tibor, dr Schuschny Aurél, Kalocsay László, Grenyó Bertalan, Helvey Géza, Jakobsen Géza, Abel István. Számvizsgáló bizottság: Fuchs István, Horváth Károly, Konya Döme, Ring Béla.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham u.

Hja Pesten! az más... Ott ha valami régi csontvázat találnak a föld alatt, rögtön készek múzeumot csinálni, ami helyes és jó dolog, de nem mehet a ténylegesen értékes leletek rovására. Most, hogy az Eskü téren kiásták néhány mohamedán régi sirját és találtak néhány csontvázat, már is hire kelt, hogy ott, a föld alatt „mohamedán múzeumot" létesítenek. Kedves. De mért éppen mohamedán? Lehetett volna *trójai múzeum*, mert Páris királyfi Trója eleste után vándorútra indult és a bővizű budai felső medencében, *Akking* (bővizű) néven várost alapított, ahonnan utóbb a kelták elzavarták, hogy tovább menve megalapitsa Páris városát. A kelták Akkingot az ő *Aufen* nevű istenük után nevezték el, amiből így lett Pest, akarom mondani *Ofen*. Aztán jöttek a rómaiak, Akkingból *Akvinkumot* csináltak és ott megtaláltuk teljes épségben a *föld alatt a viziorgonát*, megtaláltunk és fogunk még találni sok mindenféle más nagyértékű dolgot az ősi multból, csak nagyon nehezen készülnek mégis ezek számára a múzeumok. Földalatti múzeumot egypár csontváz miatt, de még egy egész temető miatt sem csinálnának Budán... Így írja nekünk ezt az egyik elkeseredett budai polgártársunk.

Virágos térkép most a Szabadság tér látványossága, ahol *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató vrágokból rakta ki Nagy-Magyarország térképét, benne sötétszínű virággal a *mai* Magyarországot. Körülveszi az egészet a Magyar Credo, *Papváry* Elemérné költeményének első szakasza, különös zöld bimbós virágból kirakott betükkel. Nagy közönség nézi állandóan és megilletődve távozik. Most mi budaiak várjuk ettől a kertészeti művésztől, hogy a *Gül Baba* sirját is ilyen jelképesen tervezze meg, a sírt látogatók nagy gyönyörüségére.

Lengyel vendég Budán. Lovag *Grabiansky* György, a varsói lengyel vasutügyi minisztérium főtanácsosa, idegenforgalmi szakelőadó, hivatalos kiküldetésben Budára érkezett, ahol Buda nevezetességeit: a fürdőket, Gül Baba sírját, a Svábhegyet és Margitszigetet tanulmányozta, hogy a lengyel idegenforgalmi intézményeknek jelentést tehessen. Buda világfürdői jelentősége meglepte az illusztris lengyel szakférfit, aki a legmelegebb rokonszenv hangján nyilatkozott a magyar fürdővárosról. Látogatást tett a főváros idegenforgalmi intézményeinél, *Bársony* Oszkárnál és *Zilahy* Dezsőnél. Csütörtök este a Pozsony vendéglőben *László* Zoltán dr., szerkesztő és neje látták vendégül, hogy azután a „Ravasz" cukrászdában élvezzék a budai cukrászkonyha különlegességeit.

Záróünnepét június 13-án rendezte a *Kossuth Lajos fiú felsőkereskedelmi* iskola. A záróünepélyt a Hiszekegy nyitotta meg és a Himnusz fejezte be. Kiemelkedő pontja volt dr. *Orel Géza* főigazgatónak beszéde, azokhoz, akik megbuktak, azokhoz, akik átmentek és azokhoz, akik érettségit tettek és elhagyják az iskolát örökre. A tanulókat a szülők iránti tiszteletre, apróbb házimunkák elvégzésére serkentette, egyben ajánlotta, hogy legyenek szüleiknek segítségére. Az érettségizetteknek azt ajánlotta hogy tanuljanak nyelveket, és ne resteljék a próbálkozást, *ne idegenkedjenek a műhelyektől* sem.

Templom számára telket kér a fővárostól az óbudai evángélikus egyházközség, még pedig a Selmeci és Szőllő utca sarkán 400 négyszögölet. Ez ügyben Mohr Henrik lelkész, Günther Béla és Martin János tisztelegtek dr. *Ripka* Ferenc főpolgármesternél, aki megigérte, hogy kérelmüket melegen beajánlja *Sipőcz* Jenő polgármesternek.

Nyári körlevelét adta ki a *Budai Kat. Kör*, amelyben jelzi a kirándulásokat, néhány gyártelepre itthon, vidékre pedig: július 7-én d. u. Fóthra, azután július 21-én a Kertészeti Tanintézet kelenföldi telepére, aug. 7-én az Üllői úti Pénzverőbe, aug. 18-án Akvinkumba, azután ismét vidékre: aug. 28-án Siófokra és szept. 4-én Gárdonyba, — nagyon kedvezményes áru jegyekkel. Minden szerdán d. u. 5 órától kuglizás a *Budai Társaskör* Délipályaudvaron levő tekepályáján.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Nagyon várják már a Hüvösvölgyben, Mária Remetén és Hidegkúton, hogy a Budapest Autóbusz Rt. (BART) megindítsa, a székesfővárostól kapott koncesszió alapján, a járatokat, ami most nyáron a nyaraló közönség miatt is sürgős.

Budára költözik a francia katonai attasé és irodáit julius elsejétől kezdve a követség uj palotájába helyezik át: II., Fő utca 17. III. em.

Csendet kérnek a Városmajort szegélyező házak lakói, mert már reggel fél 6 órakor fölveri őket a szabad labdarugók lármája, de megelőzi ezt már reggel 5 órakor a tenniszpályát hengerelő munkások ordítása, hengerek nyikorgása, de még ezt is megelőzi fél 5-kor a templomépítéshez szükséges kövek kalapálása és az építkezéssel járó lárma. Ez utóbbit szivesen eltűrnék, de azt kérik hogy lehetőleg 7 órakor kezdjék.

Cipő?
csak Zi-La márka
Budán kizárólag
I. Horthy Miklós-út 41. sz.

Nyugdíjas közalkalmazottak népes küldöttségét vezették szerdán a pénzügyminiszterhez *Tóbiás* Mihály szövetkezeti elnök és *László* Zoltán dr., nyug. p. ü tanácsos, a Farmtelep szerkesztője és a Budai Napló főmunkatársa, hogy bejelentsék a miniszternek az első nyugdíjasokból alakult farmtelep megalakulását. A miniszter távollétében először *Zsigmondy* Kálmán dr., min. tanácsos, majd *Jakabb* Oszkár államtitkár fogadták a küldöttséget, melynek tagjai valamennyien gentleman-farmerek, akik első mintatelepüket Mende Szt. Istvánon alapították meg. Tóbiás Mihály, a Közalkalmazottak Farmtelepítő, Baromfi és Fatenyésztő Szövetkezetének elnökigazgatója ismertette az 1923 évi XXXV. t. c. alapján megalakult szövetkezet ötévi fáradságos munkájának eredményét. A telepen, tőke hiányában, egyes tagok sajátkezüleg építették meg csinos, komfortos farmerházaikat és így megmutatták, hogy az intelligens nyugdijas tisztviselőtársadalom élni, dolgozni akar és hasznos tagja a magyar gazdatársadalomnak. A küldöttség a lakbérnyugdíj lekötése mellett egyelőre százezer pengős építési hitelt kért, amit még Wekerle pénzügyminiszter annak idején kilátásba helyezett. A küldöttség panaszait és kérelmeit *Jakabb* államtitkár a szakreferensek jelenlétében meghallgatta és a küldöttséget a pénzügyi kormányzat legmesszebbmenő jóindulatáról biztosította, amit nagy megnyugvással fogadott a küldöttség.

Megkönnyitik a családi házak építését Budán. A Közmunkatanács bejárta az Istenhegyet, az Orbánhegyet, a Svábhegy oldalát, a Kútvölgyet, a Pasarétet, a Törökvész-dülőt, a Csatárka-dülőt. A helyszínen eszmecsere indult meg afölött, hogy ennek a gyönyörű budai hegyvidéknek melyik részein lehetne a szociális érdekek kielégítésére kisebb családi lakóházak létesítésére alkalmas területeket kijelölni, valamint melyik vidék az, ahol az eddigi 600 négyszögöles telek felosztási minimummal szemben 300 négyszögöles telkek alapítása is meg lenne engedhető. A döntés a bizottság javaslata alapján történik meg a Közmunkák Tanácsában. Állítólag ezeken a területeken megengedik az építést 300 öles parcellákon a családi házak számára.

„Gyermekmérleg kölcsönzés"
havi P. 3.-ért
KERPEL „SZENT ISTVÁN" GYÓGYSZERTÁRA
MARGIT KÖRUT 38 TELEFON 15-6-19

Gül Baba emlék

Az egész mohamedán világ visszhangos már a budai Gül Baba vallásközség révén feltámadt mohamedán mozgalomtól, az ősi Budun várában, ahol egyik legnagyobb szentje aluszsza örök álmát.

A Budai Napló megkereste azokat a kivándorolt magyarokat, akik a világháború után indultak ösztönszerűen Keletnek, mert ma alig van Keleten olyan sejk, emir, rádzsa, maharadzsa, vagy másféle udvar, ahol magyar, elsősorban volt katonatisztek ne találtak volna új otthonra a testvérnép uralkodójánál. Ezeket kereste meg két évi munkával a Budai Napló és ezek révén tartja fenn az összeköttetést a Kelettel. A most visszatért *Germanus* Gyula, ahogy arról máshelyen beszámolunk, bizonyítja, hogy mily erős érzelmi hatásokat váltott ki egynémely tudosításunk, ahol a címben is megtalálták Keleten azt a szót, amely érdeklődésüket kiváltotta és melyhez az ottani magyarok megadták a cikk tartalmában foglalt magyarázatot.

Ezt a meleg érdeklődést kivánjuk ápolni és erősíteni azzal, hogy legközelebb

külön ünnepi számot

adunk, amelynek célja az, hogy alapot teremtsünk, pénzalapot, amiből az itt élt, itt eltemetett

Gül Babának emléket

tudunk állítani, régebben meglévő emlékét szebbé, sírját kedvesebbé tenni, hogy a meginduló zarándokások mégis találjanak itt alkalmat arra, hogy szentjüket kellő módon tisztelhessék.

Ezt a külön számot, külön árúsítjuk a Gül Baba-emlék javára és *aranykönyvben örökitjük meg azok nevét*, akik ily módon járultak hozzá Buda jövendő felvirágzásához, a Kelet révén.

Illusztrált külön kiadásunkat a Keleten is terjesztjük és megjelenését jelezzük a Budai Naplóban.

A Budai Szinkör idei sláger-operettjének bemutatója jun. 10-én

Amikor a kis lányból nagy lány lesz

Operett 3 felv., 5 képben. Irta: Békeffi István. Zenéjét szerzette: Lajtai Lajos

Európa legparádésabb operett-szereposztása

Kosáry Emmy — Gaál Franciska — Csortos Gyula
Somogyi Nusy — Rátkai Márton — Jávor Pál
Turay Ida — Békássy István
Hubay Elsie — Kertész Dezső — Petl Sándor
Szödy Nató, Pajor Ödön, Pethes Ferenc, Apáthy Imre, Bilicsi Tivadar, Major István

Rendező: Tarnay Ernö — Karnagy: Komor Vilmos
Diszlettervezők: Gyarmathy Miklós és Frankfurt József

Jegyek ez első tiz előadásra már válthatók a Budai Szinkör pénztáránál és az összes jegyirodákban.

Nincs a világon

olyan szép és modernül épitett lóversenypálya, mint a budapesti új pálya, mely arra van hivatva, hogy itt fussák Keleteurópa nagy lóversenyeit. Amikor épült talán senki sem gondolt erre, mert nálunk divat, hogy mindig a nyugatra gondoljunk és bizonyára az a hit ringatta a lóversenytér urait, hogy itt majd a nyugati népek is futtatják lovaikat. Az eddigi tapasztalatok szerint csak Bécs és Prága futtat nálunk nyugat felől, — ellenben Keletről már jön Románia és Szerbia és jönni fog Bolgárország, jön Albánia és jönni fog Törökország, Egyiptom, talán Perzsia is. Ha ez bekövetkezik, akkor nemzetközi publikuma lesz a budapesti versenyeknek, mert szívesen jön majd ilyen versenyekhez a nyugat. Ha pedig eljönnek az érdeklődők, akkor már nyert ügyünk van, mert akkor elhozzák versenyanyagukat és a lófuttatás is egyik emeltyüje lesz az idegenforgalomnak és betölti kettős hivatását.

Elnökséget és tisztikart választott június 16-iki közgyülésén a Budapesti II. kerületi Általános Közjótékonysági Egyesület. Védnök: *József Ferenc* dr. kir. herceg. Védnöknő: *Anna* kir. hercegasszony. Elnök: dr. *Guth* Ferenc. Tiszteletbeli elnökök: *Kozma* Jenő dr., *Orphanides* János, *Wolfl* Károly, *Weiss* Fülöp, *Zawadowski Alfréd*. Tiszteletbeli elnöknők: *Emmer* Kornélné, *Odescalchi* Károlyné hercegnő. Társelnökök: hilibi Haller Károly dr., Kammer Siegfried, dr. Neuschloss Knüsli Kornél, Sármezey Endre. Társelnöknők: dr. Benedek Sándorné, Kertész K. Róbertné, Zawadowski Alfrédné. Alelnökök: Dános László, Harsányi Jenő, dr. Juhász István, Kölbig Ferenc, dr. Privitzky Endre, dr. Vezér Károly. Alelnöknők: Baracs Károlyné, Harsányi Jenőné, dr. Jármai Károlyné, dr. Kozma Jenőné, Zseltvay Elemérné. Titkárok: dr. Chambre Lajos, dr. Kass Béla. Jegyzők: Cserhát Géza, ifj. Eckermann Béla, dr. Petrovits Tibor. Pénztáros: Kozma Dezső. Ellenőr: Nagyőszi Ferenc. Számvizsgáló bizottság: Elnök: Tóth József. Tagok: Fischer Antal, Gorka Gyula, Kunszt Rezső, Vagács Géza. Jogtanácsosok: dr. Pénzes Mihály.

Gyász. Fellner Henrik feslőházi tag halálával súlyos veszteség érte a magyar gazdasági életet.

A Budapesti Kisipari Hitelintézet zárszámadásait június 16-án hagyta jóvá a főváros tanácsa. A Kisipari Hitelintézet vagyona több mint 12.000.000 pengő, tiszta nyeresége 82.000 pengő, melyből részvényenkint 80 fillér kerül kifizetésre. Az igazgatóság új tagjai *Polacsek* Nánor, *Szilágyi* Antal és *Babarczy* István báró.

Bérautók gyönyörü amerikai luxuskocsik mindenhova bárkinél olcsóbban
BUDAI FÁCÁN GARAGE
II. Fazekas-utca 13. Telefon 51-2-83

A diplomás ifjúság e hó 22-én este 8 órakor ismét gyülést tartott a „Budai Társaskör"-ben. *Steinberg* Károly dr., elnök kifejtette a csoport programmját, melynek során a társadalmi működés fontosságát hangsulyozta. *Phillip* Kálmán a III. kerületi ifjúsági csoportja nevében üdvözölte a diplomás ifjúságot s az együttműködést indítványozta, *Gruber* József alelnök pedig az intenzív propagandát.

Gül Baba sírját meglátogatta Husszein Hilmi nagymufti kalauzolása mellett *Wiel Braadland* Zsófia Erzsébet úrhölgy, a norvég külügyminiszter leánya, aki mint írónő bejárja a Balkánt és augusztusban visszatér egy hónapra Budára.

Rozmaring a sárban. Van Sasadon egy 400 méteres utca, *Rozmaring* a neve, amely két oldalt már teljesen kiépült, szép villákkal, van villanya, vize, csak éppen *útja* és *gázvezetéke nincs*. Hasznavehetetlen, örökké sáros dülőút ez, ahol csak a gyalogjárót salakozza a város, de az is elromlik, mert sár idején ott járnak a kocsik. Az érdekeltség most *Becsey* Antalt kérte fel, hogy memorandumát kellő nyomatékkal nyujtsa át a városházán.

4914—1932. szám.

Telekeladási hirdetmény. *A Fővárosi Közmunkák Tanácsa* ajánlati tárgyalást hirdet a Budapest I. ker., Stoczek utca, Bertalan utca és Kruspér utca között fekvő 5533—3. hrsz. 257.60 négyszögöles, 5533—4. hrsz. 233.70 négyszögöles, 5533—5. hrsz. 134.20 négyszögöles, 5533—6. hrsz. 122.40 négyszögöles, 5533—7. hrsz. 136.50 négyszögöles, 5533—8. hrsz. 162.50 négyszögöles, 5533—9. hrsz. 230.50 négyszögöles, 5533—10. hrsz. 270.50 négyszögöles, valamint a Stoczek utca, Kruspér utca és Lágymányosi utca között fekvő 4116—3. hrsz. 214.10 négyszögöles, 4116—4 .hrsz. 135.40 négyszögöles, 4116—5. hrsz. 146.20 négyszögöles, 4116—6. hrsz. 148.40 négyszögöles, 4116—7. hrsz. 138.60 négyszögöles, 4116—8. hrsz. 144.10 négyszögöles, 4116—9. hrsz. 182.10 négyszögöles, a lejtszínbehozatalra vonatkozó kötelezettségtől eltekintve tehermentes építési telkek eladására.

A vételi ajánlat irásban, zárt boritékban, a boritékon „Vételi ajánlat a ..... hrsz. telekre" felirással a Tanács segédhivatalában (I., Döbrentei tér 4. sz. I. em.) 1932. július hó 2-ik napjának déli 12 órájáig, hétköznapon a hivatalos órák alatt adandó be.

Csatolandó az ajánlathoz az eladási feltételeknek az ajánlattevő által aláírt példánya is. Az ajánlat és melléklete egyenkint 2 pengős okmánybélyeggel látandó el. Az ajánlat benyujtásakor bánatpénzül 1000 pengő készpénz teendő letétbe a Tanács ügyanottani pénztárába; a bánatpénz letételéről szóló pénztári elismervény az ajánlathoz csatolandó.

Az eladási feltételek és a telkek helyszínrajzai a fentjelzett segédhivatalban a hivatalos órák alatt díjtalanul kaphatók; ügyanott megtekinthető a telkek telekkönyvi betétének teljes másolata is.

Az ajánlatok 1932. július 4-ik napján 17 (d. u. 5) órakor a Tanács üléstermében (I., Döbrentei tér 4. sz. I. em.) nyilvánosan felbontatnak és felolvastatnak.

Budapest, 1932 évi június hó 24-én.

A Fővárosi Közmunkák Tarnácsa.

Pesten tilos, Budán pedig nem

A budaiak súlyos sérelme! — Miért nem mérnek egyformán a főváros két részének? — Tiltakozás egy nagy igazságtalanság ellen!

Azt hiszem kevés olyan lelkes budai lokálpatriota van, mint én. Itt születtem, itt nevelkedtem, itt buktam meg az érettségin, itt voltam először szerelmes, itt nősültem, itt lakom, amióta a világon vagyok Minden szál idefűz, itt vannak a rokonaim, a barátaim, itt van a megszokott kaszinóm, kávéházam és többrenbeli kisebb-nagyobb törzsvendéglőm. Sohase voltam kétségben az iránt, hogy itt fognak eltemetni is túl, messze túl az emberi kor legszélső határán.

Pedig hát nem így van! Bekövetkezett valami, amit sohase hittem volna: az, hogy ***kénytelen vagyok Budáról Pestre költözni.*** (Ezt azért szedetem dűlt betűvel, mert a gondolat oly rettenetes nekem, hogy majd eldülök bánatomban.)

Kérem szépen, régen tapasztalom már, hogy Pestet mindig előnyben részesítik Buda rovására. Buda a főváros mostohagyereke. Budát folyton háttérbe szorítják. Mondhatnám: Pest és Buda egy sziámi ikerpár, melynek pesti fele nagyot hízik a budai fél rovására. Kiszipolyozza.

Egy most tapasztalt, égbekiáltó igazságtalanság üldöz el engemet is most budai pátriámból.

Megtörténik ugyanis néha, nagy ritkán, hogy sétaképen átmegyek Pestre. A minap is megcselekedtem ezt. Ott jártamkeltem a belvárosban és kérem szívesen, mit látok? Meglátom, hogy egy-egy utcánál tábla van kifüggesztve a kocsiút telé, ezzel a felirással:

BEHAJTANI TILOS!

— Mi a kakuk! — gondoltam magamban. — De jó dolguk lehet azoknak, akik ilyen utcában laknak! Ide se végrehajtó, sem ügyvéd, se hitelező nem mehet alkal-

matlankodni. Mert hiszen a felírás igen szigorúan megmondja, hogy: „Behajtani tilos!" Minden ilyen utca azium; sajva guardia; tabu; szent hely. Eladósodott embernek, mint amilyen én is vagyok, valóságos élvezet lehet lakni egy ilyen utcában, ahol behajtani tilos!

No igen, mert nem tagadhatom, vannak adósságaim, melyeket részint elvből, részint pedig zilált viszonyaimnál fogva nem fizetek. Tehát jönnek hitelezők, ügyvédek s jön a végrehajtó hozzám. Átlag minden második nap. A végrehajtó még csak hagyján volna, mert azzal sűrű látogatásai során már brudert ittam s így hát ő kötelességének tartja, hogy enyhén bánjon el velem. De a többi, a többi!

Persze, más lenne a helyzetem és nyugodtabb lehetne az életem, ha Budán is lenne utca, ahol *behajtani tilos!* Természetesen rögtön odaköltözném, hogy én is tabu alatt álljak és megmeneküljek a zaklatásoktól.

De hát felháborító módon csak Pesten vannak ilyen utcák, Budán egyetlenegy sincs.

BEHAJTANI TILOS!

E hallatlan sérelem ellen emeljük fel tiltakozó szavunkat!

Tartsunk gyűléseket! Ne nyugodjunk addig, amíg Budának nem mérnek ugyanolyan mértékkel, mint Pestnek! És mi, akik eladósodottak vagyunk Budán, — pedig vagyunk vagy egy páran — jelentsük ki, hogy átköltözünk Pestre, ha itt is nem rendeznek be utcákat, ahol

BEHAJTANI TILOS!

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Közgazdasági Napló

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

A Chinoin Gyógyszer és Vegyészeti Termékek Gyára június 15-én tartotta közgyűlését. A *Chinoin* zárszámadása a gazdasági válság dacára kedvező. A közel 2 millió pengőt kitevő saját tőkének *tiszta nyeresége 691.157 P* volt. Az árukészlet 2,582.012 P értéket képvisel, az áruadósok tartozása 1,663.518 P-t tesz ki, a hitelezők követelése 3,686.269 P. A Chinoin gyógyszer és vegyészeti gyártmányain kivül, amelyek a külföldi készítményeket csaknem teljesen feleslegessé teszik, főleg a növény- és állatvédelmi szereinek van nagy piaca.

A Magyar Kerámiai Gyár megállapította a multévi üzleti eredményt, amelynek alapján 1 pengő osztalék kerül kifizetésre részvényenkint. A vállalatnak eddig 32.000 darab részvénye volt, amelyből 8000 darab 20 pengő névértékű részvényt most visszaváltottak, úgyhogy az alaptőke 24.000 darab részvényből áll, amely 480.000 pengő alaptőkét reprezentál.

A Providentia Biztosító 500.000 pengő alaptőkénél kereken 100.000 pengő feleslegeket ért el. A kárbiztositási ágazatban a nyereség 121.000 pengő, viszont az életosztály mérlege, miként másutt, a Providentiánál is veszteséggel zárult. Az intézet a Magyar Általános Hitelbank biztositási osztálya révén erősen fejlesztette üzletállományát, melynek eredménye azután, hogy a tiszta haszon az alaptőke 20 százalékos hozadékának felel meg, amire a biztosító társaságoknál kevés példa akad.

Richter Gedeon Vegyészeti Gyár mult üzletévét *65 ezer pengő tiszta nyereséggel* zárta, bruttó jövedelme pedig megközelítette a 1,700.000 pengőt. Nagy összeggel szerepel a mérlegben az értékcsökkenési tartalék. A tisztviselő és munkás segélyalap 108 ezer pengő, ami a vezetőség szociális érzéséről tesz tanubizonyságot.

Szórakozzunk Budán!

BALÁZS vendéglő Hűvösvölgy végállomás
Specialistások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

ESTE **TÁNC**
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó **hévvíz** köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Juókúra

TÜNDÉRLAK
nagyvendéglő a Gellérthegy legpompásabb szórakozóhelye, elragadó kilátással
Magyar konyha
Polgári árak
Esténkint cigányzene
Figyelmes kiszolgálás
I., Szirtes-út 11.
Asztalrendelés T. 54-1-85.

RÓZSADOMBON
NARDAI GYULA
vendéglő kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
kellemes szórakozést talál. Kitünő konyha és italok. Szolid árak. Minden időben élőhalból halászlé. Elsőrangú szalonzene és tekepálya. Telefon: 50-4-08

CSÁSZÁRKERT
a Dunaparton
megnyilt
A Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai kvnyhával
tisztelettel
Csirszka Konrád vendéglős

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

VENDÉGLŐ A „101"-hez
I., Krisztina-körút 101.
kerthelyisége megnyilt
— Esténkint pompás Schrammelzene. —
Kitünö italok, Elsőrangú konyha

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 2o.
Esténkint kitünő cigány zene!

SZÉP VERONIKA
vendéglő
Naponta halászlé baranyai módra
Pompás kert Zene Olcsó árak
Hüvösvölgy, I., Hidegkuti-út 20. sz.
Déli menü P 1.50 Telefon 577-96

BUDAIAK
a Római fürdőben
Wagnernél
találkoznak.
Pensio 5 P-től. Telefon: 26-5-87.

Vadaskert vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

Minden pompás nyári este
Rád vár Schräpler Halászkertje,
Jazz, milyet még nem hallottál,
Ital, mint a menny nektárja . . .
Pest és Budán, mondom néked,
Schräpler-kertnek nincsen párja!
Óbuda, Lajos-utca 27.

BRÓDY „BRÓDYNÁL MINDEN JÓ" KÁVÉHÁZ ÉTTEREM
Óbuda, Szentlélek tér.
Kerthelyiségében ifj. Rigó Jancsi muzsikál

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG
VAJ, SAJT, TURÓ!
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT-VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidő, villamos megálló a Községi Takarék mellett.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

Nyaralás
BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96
3 soros hirdetés **kétszer 1** pengő minden további sor 20 fillér

Fedezze fel Ön is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén
Gárdonyfüreden
egészséges fekvésű, magaslati és partmenti
villatelkek
négyszögölenkint P 4.-től 24 havi lefizetésre.
Nyári és télisportok. — Jó ivóviz. Villanyvilágitás.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelek — vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletfizetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü **P 1.20**
Menettérti weekendjegyek P 120
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetésel.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

Telek

NÉMETVÖLGYI UTON Béla kir. megállótól 10 perc. Bürök u. 29. sz. közmüves 400 és 600 öles gyümölcsös telkek 30—35 pengőért ölenkint eladók. Janász Délivasút kávéház 1—3, 8—10 órakor.

TÜNDÉRLAK Gellérthegyen 840 öles telken, pompás kerthelyiséggel, elragadó kilátással eladó. Bővebbet II. Kapás u. 35.

RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanorgalmi iroda: Farkas József Römaifürdőtelep Emőd u. 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

Ház

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

3-4 szobás- VILLÁKAT
építünk **eladásra,** a meglevőkhöz hasonló kottagerendszerben a
Mártonhegyi-út és Németvölgyi-út sarkán
Árak: 25—28.000 P
Bővebb felvilágositás: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában, V., Személynök-utca 9-11 Telefon: 29-8-29 és 13-5-51

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek
műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Lakás

BUDA LEGELŐNYÖSEBB helyén modern *2 és 3 szobás,* erkélyes lakások azonnal és későbbre olcsón kiadók. I. Enyedi u. 16.

GYŐRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások aug. 1-re, békebérekkel kiadók. (Márvány u .sarok.)

3 SZOBÁS, komfortos, erkélyes lakás és *műterem* ugyanilyen lakással, vagy anélkül VIII. 1-re kiadó. I. Gellérthegy u. 1. (Krisztina térnél.)

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Margit-körut 53. épülő házban teljesen modern kétszobás komfortos és egyszobás garcon lakások AUGUSZTUS 1-ére KIADÓK

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Au. 527—80. (2)

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

3 SZOBÁS, hallos, erkélyes, komfortos és 2 szobás garzonlakások kerthasználattal kiadók II. Lövőház u. 28.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér- u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörű villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendű 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7. VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

KELETY KÁROLY U. 9. sz. alatt 2—3—4 szobás komfortos lakások kiadók. Telefon: 564—11.

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1088. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. JULIUS 6.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, egy m/m. magas sor, egyszeri közlésénél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

NYILT LEVELEK

Baj az utcanevekkel

Hangosan kiált orvoslásért sok olyan kérés, mely néha talán jelentéktelennek látszik, de lényegében mégis Budának valamely nagy kérdését mozditaná elő. A közönség hangos szóval beszél róla, levelek bizonyítják, hogy az érdeklődés figyelemmel kiséri azokat és a szerkesztőség szivesen ad helyet a nagyközönség szavának és elküldi ezeket a leveleket a nagy nyilvánosság előtt mindazok címére, akik illetékesek.

Gallina Frigyes dr.
tanácsnok urnak!

Az a nagy szeretet, amellyel Budapest utcáinak történetét, elnevezését, látképes hatásait s ahogy találóan munkáját elnevezte, az „utca lelkét" látja, nézi és irja, arra bátorította Buda Alsóváros közönségét, amely Buda Alsóvárosi Egyesület néven tömörül, hogy a Budai Napló útján arra kérje a tanácsnok urat, hogy Buda alsó részén az utca elkereszteléseknél biztositson véleményt az egyesületnek. Megtörtént most, hogy a vasuti töltéstől az Albert-utcáig tervezett és nagyrészben megnyitott Bornemissza-utcát, amelynek a nevét a közönség már megszokta, kettéválasztották és a Hengermalom-utcáig elnevezték Török Ignác-utcának. Nehogy kegyeletsértőnek lássanak minket, sietünk kijelenteni, hogy Török Ignác 48-as tábornok és vértanú emléke szent előttünk és az Alsóváros területén fekvő számos névtelen utca közül bármelyiket nevezték volna el róla, örömmel fogadnánk. De zavart idéz elő, régi szokásokat bolygat meg, hogy egy már megszokott nevű utcának egyik részét keresztelték el róla, s igy most talán három Bornemissza-utca is van: egy a régi, mely még sokáig él emlékezetben, — az uj Bornemissza-utca, melyet hiába keresnek a régi helyén és állitólag — Bornemissza-tér is van Budapesten. A Bornemissza család érdemes család s igy kár volt ezt megcsonkítani, hogy a csonka rész örökítse meg Török Ignác nevét. Vagy talán sajnáltak ettől a vértanutól egy egész utcát?

A tanácsnok úrnak talán módjában állana ezen a tényen is változtati úgy, hogy meghagynák a régi Bornemissza-utcát és a vértanú tábornoknak adnák valamelyik ma még névtelen utcát.

Egyuttal azt is kérnénk, hogy töröltesse hivatalosan a *„Lágymányos"* nevet.

Ezt kéri e lap nyilvánossága útján

Buda Alsóvárosi Egyesület

Mi a magunk részéről még hozzáfüzzük azt is, hogy az esetben, ha revizió alá veszik a budai utcaelnevezéseket, akkor a Szél Kálmán-tér elnevezést is töröljék és kereszteljék el ezt a teret a Himnusz nagynevű irójának Kölcsey Ferencnek a nevéről, akinek halálát gyászoljuk századszor 1938-ban.

Az idegen név

Nekünk magyaroknak egyik nagy bajunk az, hogy sok találmány, gondolat, eszme, vagy említésre méltó tett olyan magyar ember nevéhez fűződik, akinek a neve idegen hangzású, és viték indulhatnak külföldön afelett, hogy az illető tényleg magyar-e. Legujabban megtörtént, hogy egy korszakalkotó találmány a villamosság terén, egy ilyen idegen névhez fűződik, amely név viselője bizonyára a leglelkesebb magyarok egyike. Ebben az ügyben is többen megkerestek s mi adjuk az alábbit:

Tek Szerkesztőség!

Nagy érdeklődéssel és hazafias ujjongással olvastam a Budai Naplóban, hogy egy fiatal, magyar mérnök a légköri elektromosság hasznositásának évtizedek óta vajudó kérdését a teoretikus ábrándvilágból kiszakítva, a megvalósulás küszöbére hozta el. Adja Isten, hogy a hátralévő nehézségeket is legyőzze, s magának világhírt és vagyont, nekünk magyaroknak dicsőséget szerezzen.

Dicsőséget a magyar névnek! Valahányszor a világ népei a mennydörgés robaját hallják, rögtön eszükbe jusson, hogy a felhőkben akkumulált villamos energiát *magyar ember szeliditette meg* kezes báránnyá, s egy csapásra kiforgatta sarkaiból az egész világot. Mert tisztelt barátom, — elképzelhetelenül nagy dologról van szó, s az ember már akkor kezd szédülni, mikor az elkövetkezendő eseményekről való elmélkedésének a legelején van! Közben pedig ráesik a tekintetem a Budai Napló cikkére felszisszenek. Vajjon lesz-e olyan külföldi, aki elhiszi, hogy a feltaláló magyar?

Nem fogja-e a magyarok dicsőségét csorbítani és elhomályositani az a tény, hogy ez a kétségen kívül nagy elme, vagy szerencsés feltaláló „idegen" névre hallgat.

Istenem, a név magunk között nem számit, s bizonyos vagyok benne, hogy a mérnök úr lelkénél és hazafias érzületénél az enyém sem különb, s tudatában vagyok annak is, hogy a családi hagyományok és sok egyéb körülmények végtelenül megnehezitik azt, hogy valaki tisztes nevét egy magyaros hangzásuval cserélje fel. Ez súlyos dolog. De ha a jó Isten valakit a legnagyobbak közé emel, viszonzásul megkivánhatjuk tőle, hogy az illető némi áldozatot hozzon nemzete javára is. Vajjon örülnénk-e, ha Petrovits volna nemzeti költőnk neve, s Munkácsy helyett Lieb Mihály a legnagyobb magyar festőnk?

Abban az esetben, ha a bekonferált találmánynak *csakugyan értékes a* magja, akkor sürgősen föl kell őt kérni, hogy ez a kevéssé ismertnevű feltaláló , akinek a nevét a világhir hamarosan a szárnyára veszi, kapcsolja spontán elhatározásból találmányát olyan magyar névhez, amelyről minderki tudni fogja, hogy amögött Horacsek Gusztáv áll, de a nagyvilág a magyar név révén tudni fogja azt, hogy e név mögött a magyar nemzet áll.Ez a haza és a nemzet érdeke és ez érdek hangosan kiáltja, hogy Horacsek Gusztáv úrnak áldozatul kell dobnia régi családi nevét s azt magyarhangzású névvel kell felcserélnie. Igy irja ezt nekünk

Almási Balogh Loránt műépitész.

Szivesen közöltük ezt a levelet és ajánlanánk is Horacsek Gusztáv mérnök úrnak a közelfekvő és csaknem mindenki által ismert Horány nevű telepet a Szentendrei szigeten, amely név megörökitené az ő nevének első részét, másik része pedig megadná neki a magyar jelleget.

De föl kell itt említenünk, hogy a legszorgosabb kutatás dacára sem tudtunk Budapesten Horacsek Gusztáv úr nyomába jutni, mert eleinte úgy volt, hogy a Ganzgyárban működik, de ott Horacsek Gusztáv a mérnöki listán nem szerepel. Sajnálnók, ha az illető más nemzetnek volna a fia.

Az elküldött betegek

A fürőváros érdekében mutat rá az alábbi levél egy különös jelenségre, amely késlelteti a fürdőváros eszméjét, mert az önbizalom hiányára vall.

Buda Orvosaihoz!

Lehetnek kétkedők abban a tekintetben, hogy vajjon egy félmilliós városrész in toto Fürdőhely, Fürdőváros lehet, de ahhoz kétség nem fér, hogy Budának minden attributuma meg van hozzá, hogy idővel azzá legyen. Hogy legalább is részeinek továbbfejlesztésével, a Gellért-parttól a Döbrenteitérig terjedő partszakasz parkirozásával, Tabán rendezésével egy Fürdőváros centruma lesz kiépithető, kollonádokkal, térzenével és fontaine-lumineuse-vel stb.

Karlsbad világfürdővé vált, fürdőváros részében pensiók, szállodák, és magánházak telve orvosi rendelőkkel. Orvosi tanács nélkül a fürdőbe belépni nem lehet (Ezt ugyan még Parádon sem engedik meg). De Karlsbad jelentős civil város is, elővárosának lakósait magán- és közületi orvosok egész sora kezeli, akik azért, ha nincs is kifejezett fürdővendég — betegük, városuk thermáinak sorsát bizony igen szivükön viselik. Az azért mird „karlsbadi" — orvosnak vallja magát és kétségbe vonnám annak még csak a lehetőségét is, hogy egy ottani orvos csak a közeli Marienbádba is küldené betegét fürödni, avaky ivókúrára!

És mi történik nálunk? Mély hazafiui tiszteletem hazánk többi neves gyógyfürdője iránt és készséggel elismerem pl. Héviz, avagy Harkány rendkivül becses gyógyerejét és eredményeit: azonban azoknak kihasználását mégis inkább a vidék, a környékük beteg publikumának engedném át.

De nem tudom könnyen megmagyarázni, hogy miért küld budai orvos budai beteget az ország másik felébe reumáját gyógyitani, vagy akár klimatikus üdülésre is? Lehet a betegekbe évek folytán berögződött utazási snobságban és idegenimádatával megközelíteni ennek szükségességét, hogy psychice is csak az hat, ami *messze* van s amiért költeni, fáradni kell, ami primitiven is „nagyszerű", mégha útlevél és valutaigénylés is kell hozzá! Flancolni sem lehetne egy Budán eltöltött gyógykúrával, ha ujjá is születne tőle betegünk!

Kolléga Uraim! Önökön múlik ennek a téves és káros ideologiának kiköszörülése, Önöknek kell megértetniök, hogy ugyanazon indicatiok és gyógyvizösszetételek mellett az itthoni, a budai, épp oly jó, sőt jobb, sőt olcsóbb is.

Önöknek mint fürdőorvosoknak kell magukat érezniök, gyógyvizet, gyógyfürdőt indikálniok fürdőhelyük, Buda érdekében. Ha itthoni, ha külföldi jön, ha a filléres gyors vidékit hoz, fürdőinket, Budavidékét propagálni. És megismerni saját magunknak is értékeinket, vizeink hőfokát, hatásukat, történelmüket és idegenforgalmi jelentőségüket; mit kell a németnek, olasznak, töröknek ciceronei minőségben mondaniok.

Nekünk végül nyelvet is tanulnunk kell, ha idegen nyelvű beteg jönne, hogy megkérdezhessük, hol fáj, és megmondhassuk, hogyan applikálja gyógytényezőinket. És nekünk, budai orvosoknak össze is kellene tartanunk minden politikától és egyébtől mentesen csupán fürdőink, Budánk politikája, fejlesztése és a magunk életlehetőségének megmentése érdekében. Jelen lap hasábjai, úgy értesültem agilis főszerkesztőnktől, szivesen nyit *Fürdőorvosi állandó rovatot* felhivásaink, magunknak, vagy a közönségnek szóló publikációk számára: *támogassuk ezt a mi érdekünkben s Budánk érdekében prominensen küzdő* lapot e viszontagságos időkön keresztül, érdemes reá s az elvetett magok majd nekünk, de fiainknak feltétlen beérnek!

Kolléga Uraim! Fogadják jószivvel és jó néven Budánk érdekében irott eme első „Fördőlevelemet"...

Buabath-Budafüred, 1932. június 10. nius 10.

Dr. Nemes Jenő György,
v. fürdőorvos, szfőv. disp. o.

Budán, 1932. julius 6.

Uj szobrok Budán. Amióta *Némethy* Károly tanácsnok intézi a főváros művészi díszitését, valami kedvesebb, melegebb gyorsabb tempóban készülnek az idevonatkozó tervek, többet foglalkozik ezekkel a kérdésekkel minden erre hivatott tényező. És ha nem is valósul meg minden terv, ha a nyomorúságos anyagi helyzet lassítja is a megvalósulás tempóját, mi budaiak hálával kisérjük ezeket a művészeti törekvéseket. Most keresnek helyet *Gárdonyi* Géza szobrának a Horthy Miklós-tér környékén, de állithatnák a Gellért-térre is, mert a HÉV végállomása ott rövidesen megszünik, mivel elképzelhetetlen, hogy a Beszkárt igy bonyolitsa le a forgalmat és ne teremtse meg az egységes, folytatólagos közlekedést Szentendrétől Nagytétényig. A Margit-parkban felállitják a *przemyslihősök* emlékét is — elég hibásan — a Gellérthegy lejtőjére tervezik annak a bronzszobornak a felállitását, amelyet Nürnberg városa ajándékozott nekünk. Nem szerencsés gondolat, mert a nagy hegyen a kis szobor aligha érvényesül és Budán még olyan sok hely van szobrok számára lent a völgyben, a körut mentén, a Horváth-kertben, a Városmajorban, Marczibányi-téren stb. Itt kell elhelyezni valahol, lehetőleg a szerencsétlenül elnevezett Széll Kálmán-téren, átkeresztelve azt *Kölcsey*-térnek, — *Kölcsey* Ferencz szobrát.

Drágák a budai nyári lakások! Sokfelől halljuk ezt a panaszt. Sokan hangoztatják, hogy szivesen nyaralnának a szépséges, üde levegőjü, budai hegyek közt, ha nagyon sok helyen nem kérnének olyan bérösszeget, mely a mai viszonyok között szinte megfizethetetlen. Nagyon kivánatos, nak tartjuk, hogy Buda a nyaralás révén is fellendüljön, forgalomhoz jusson és ép ezért csak helyteleniteni tudjuk a túlhajtott kapzsiságot. Ha a bérbeadók túlzott igényeket támasztanak, ezzel csak elijesztik azokat, akik a budai hegyvidéken keresnek nyári lakást. Megokolt, ha a szezon-lakásért többet kérnek aránylag, mint az évi lakásnak erre az időre eső bére, de túlzásba esni nem szabad, se nem okos. Meggyőződtünk róla, hogy a panaszok sajnos, sok esetben igen is jogosak. De meggyőződtünk arról, is, hogy akik méltányos árat kértek, már csaknem egytől-egyig kiadták a nyári lakásokat. Ugy van ez, szakasztott épen úgy, mint a város belsejében, ahol a túldrága lakások következetesen üresen maradnak, míg az olcsó bérü lakások könnyedén jutnak bérlőhöz.

Kelenföld nagy érdekei

Súlyos időket élünk, amelynek terheit mindnyájan érezzük. De meggyőződésem az, nincs a világnak még olyan zuga, ahol annyi lehetősége lenne a kibontakozásnak, mint megcsonkított országunkban. Csak az kell hozzá, hogy *felismerjük az országban rendelkezésre álló társadalmi erőforrásokat, gazdasági energiákat* és bízzunk a *magunk erejében is*. Ne mindent a külföldtől várjunk.

A napokban indult meg a *bánhidai erőmütelep* áramával hajtott első elektromos próba-mozdony, amelyet gyors egymásutánban fog követni a többi mozdony is; megszüntetve a kelenföldi pályaudvar környékén is a mozdonyok füstjét. A bánhidai telep 16.000 lóerőnyi energiáját abból az egyébként csaknem értéktelen, szállitásra teljesen alkalmatlan égőpalából nyerik, amelyet eddig nem volt érdemes kibányászni, mert nem bírta el a fuvart és amelynek az elégés után fennmaradó nagymennyiségü salakját Budapesten elhelyezni sem lehetett volna. A mű teljesen *magyar mérnökök kezdeményezésére és elgondolása szerint épült* a magyar széngazdasági érdekek szemelőtt tartásával; az elektromos mozdonyok szintén magyar mérnökök: *Kandó Kálmánnak tervei szerint* épülnek; néhány éven belül 40 ilyen elektromos mozdony fogja a hegyeshalmi vonal üzemét ellátni. Méltán sorakozik ez a nagy mű is a *székesfőváros kelenföldi elektromos telepéhez* amelllyel kooperálva hatalmas erőforrása lesz a magyar közgazdaságnak. Szomorú csak az, hogy ez az új hatalmas mű eziőszerint alig 50% erejéig van kihasználva, mert jóformán csak a Beszkárt áramszükségletét látja el. Pedig elektromos áramellátás tekintetében még erősen el vagyunk maradva, hiszen az áramfogyasztás évi fejkvótája nálunk alig éri el a 70 kilowattórát; mivel szemben más országokban ez a szám az 1000 kilowattórát is jóval meghaladja.

Nincsenek kellően kihasználva a Budapest székesfőváros *thermális vizeiben rejlő melegenergia sem*. Ez a melegkészlet eléggé jelentékeny arra, hogy vele a főváros melegellátásában és fürdő-üzemeiben számoljunk. Érdekes fúró-tanulmányok folynak ezidőszerint a *Rudas-fürdő körül*, ahol fúrások segélyével már eddig is páratlan gyógyhatású, a terepszín fölé felszálló thermális vizet sikerült feltárni, *új ivókuráknak és meleg kihasználásnak lehetőségeit alapozva meg*. Nagy jelentőségüek azok az előkészitő tanulmányok is, amelyek Budapest székesfőváros *városfütése* tekintetében készültek; mert tudnunk kell, hogy Budapestre évente több mint 40 millió pengő értékü külföldi tüzelőanyag kerül, iőkép háztartási szükségletek fedezésére. Központosított városfütés segélyével e hatalmas behozatalt fokozatosan lehet csökkenteni, amj nemcsak külkereskedelmi mérlegünkben érezteti hatását, hanem a magyar szénbányászat fejlődésére is nagy befolyással lehet.

A nagy munkanélküliség leküzdésére oly munkaalkalmak állanak rendelkezésre, amelyek nemcsak rentabilitást biztositanak, hanem a munkanélküliek foglalkoztatása szempontjából is nagy horderejüek. Mindezen lehetőségek kihasználása végett azonban *pénzügyi gazdálkodásunk revizíójára és ujjászervezésére van szükség*, mert a régi recept szerint örökös külföldi kölcsönök igénybevételével ezeket a problémákat megoldani nem lehet, de nem is szabad. A bekövetkezendő uj idők ujabb gazdasági feladatokat és ujabb közgazdasági módszereket követelnek, amelyek helyes felismerésétől az ország jövője és boldogulása függ.

Minden társadalmi szervezetnek be kell töltenie feladatát és hivatását a maga területén.

Szükebb hazám, a Kelenföld alsó részének korát készíti elő és irányítja nagy elismerést érdemlő módon a „Buda Alsóvárosi Egyesület" amelynek előkészitő és megalapitó munkásságának köszönhető, hogy az elmult évben is épültek a környéken közmüvek: *csatornák, utak;* fejlődött a *világitási-hálózat is.*

A környék fejlődésére döntő sullyal esik latba a *Boráros-téri híd* épitésének megindítása; a Lágymányosi-tónak a hidfeljáróba eső része feltöltetett; a híd acélanyaga a diósgyőri vasgyárban és az állami gépgyárban erős tempóban készül.

A *HÉV. sokat emlegetett ügye is* hatalmas lépésekkel halad előre, bár a főváros érdekeinek megóvása bizonyos mértékben fékezően hat a programm végrehajtására. A környék régóta reklamált *népiskolájának* ügye a pénzügyi helyzet javulásáig tolódott el; megoldásra vár a *kerület tűzőrségének szervezése* is A nyáron kívánja a székesfőváros a *városrendezési problémák revizóját* is napirendre tűzni; és e célra a törvényhatóság külön bizottságot fog kiküldeni; reméli, hogy a bizottság működésének egyik jelentős eredménye lesz a környék szabályozási problémáinak végleges rendezése és ezzel kapcsolatban sok tarthatatlan kérdés végleges elintézése.

Becsey Antal.

A Városmajor nagy ünnepe

Az uj templom alapkövének megáldása

A régi budai erkölcshöz méltón ünnepelte a *Városmajori Egyházközség* híveinek nagy tábora az új templom alapkövének megáldását. Emelte az ünnepet, hogy a székesfőváros nagyérdemü főpolgármestere: dr. *Ripka* Ferenc is megjelent az ünnepen.

Az egyházközség a világháború után alakult meg, amikor a Maros-utca sarkán, az őskeresztények példájára földalatti kápolnában állitott oltárt. Aztán fölépült hamarosan, a hivek példátlan áldozatkészségéből az a kedves erdei templom, mely azonban nemsokára szűknek bizinyult. Még Pestről is jártak ide hitbuzgó polgárok és *Kriegs*-Au Emil a lelkes, apostoli tevékenységet kifejtő plébános, *lékai Hochenburger* Antal ny. altábornagy, világi elnök és *Bogsch* Géza dr. államtitkár alelnök kitartó és minden akadállyal megküzdő energiája és főleg pedig a hivőknek páratlan és példaadó áldozatkészsége folytán a minapi alapkőmegáldással immár egy új, nagy plébánia-templom fundamentuma vert gyökeret a Városmajor talajába. Boldogult *Árkay* Aladárnak, a Gregussdijjal jutalmazott műépitésznek tervező művészete, az apa művészi utasításait öröklő fiunak, *Árkay* Bertalan műépitésznek végrehajtó művészete és vitéz *Kapuváry* Gusztáv épitész munkája teszik lehetővé, hogy az egyházközségnek jobbára köztisztviselő, kereskedő, iparos és munkás hivei a legválságosabb gazdasági krizis idejében is, szinte csodaszámba menő szivós, kitartó, ujabb áldozatkészséggel olyan templomot épitenek, mely befogadó méreteivel megfelel a közszükségletnek,

másrészt művészi formájával mintaképe lesz az ujabb modern templomépítészetnek.

Péter Pál ünnepén, az alapkő megáldásának szertartásán megjelentek a főpolgármesteren kívül *Lamotte* Károly dr. tanácsnok, szfőv. kegyuri biztos, *Spannberger* Lajos dr. I. ker. elöljáró, *Havlin* Károly dr. főjegyző, jelen voltak ezenkívül: *Molnár* László dr. kerületi esperes, *Gévay-Wolff* Nándor dr., *Kerntler* Kálmán dr. államtitkárok, *Schütz* Antal dr. egyetemi tanár, *Ziegler* Géza kormányfőtanácsos, *Forró* Imre a templom gondnoka, az egyházközség tanácsa és képviselőtestülete és a hivők sokasága.

Megható jelenete volt az ünnepségnek, amikor *Mészáros* János dr. prelátus ünnepi beszéde után és az alapkő megáldása után *Kriegs-Au* Emil plebános örömtől könnyezve és megcsukló hangon olvasta fel az alapkőbe elhelyezendő okmányt, melyhez mellékletként csatolták még azoknak a munkásoknak a nevét is, akik mint kenyérkeresők verejtékes munkával valósítják meg az egyházközség nagy gondolatát.

Búcsúzik a Délivasut

Gyönyörű új látképet közöltünk Budáról, mely a régi Délivasúti pályaudvar helyén, mint *Budabath—Buda világfürdő* állomása megváltoztatná Buda központjának képét. Ez új reményeket fakaszt és ezzel szemben áll a Délivasút tisztviselő karának búcsúestje ami azt jelenti, hogy ez a budai vasuti testület, mint ilyen feloszlik. Erről írják lapunknak a következőket:

A kormány határozatához képest 1932. július 1-én a *Duna—Száva—Adria vasutat* a Máv kezelésébe vette. Június 30-án volt együtt utoljára a Délivasut személyzete a Koronaőr-utcai polgári leányiskola tornatermében, ahol műsoros est keretében búcsúztatták a régi vasút intézetet. *Ney* Ákos miniszteri tanácsos, a vasút igazgatója megható szavakal emlékezett meg a Déli vasút dicsőséges 75 esztendős multjáról és a magy. kir.Államvasutak képviseletében jelen volt *Prichladny* Kálmán máv. igazgató és *Gámán* Gábor máv. üzletigazgató jóindulatába ajánlotta a mindig hivatása magaslatán álló személyzetet. A műsor további kedves száma *Steidl* Jenő zongorajátéka és *Dénes* János szavalata volt, de sok tapsot aratott a vasút énekkara is *Ney* Ákos „Búcsúdal"-ának előadásával. A házizenekar ezután a Rákóczi indulót játszotta el, majd az egybegyűlt közönség a vasúti étterem kerthelyiségébe vonult vacsorára *Pogány* Sándor vezérigazgatóval az élén. A vezetőség asztalánál ott láttuk Ney Ákos, Alszeghy Béla dr., Harmath József dr., Szeghő Béla dr., Brunner Vilmos, Vető Sándor igazgatókat és Palágyi Oszkár dr., Schwarz Ferenc, Steidl Tivadar, Gavora Dániel, Beck Ferenc, Kazal Béla osztályfőnököket, valamint dr. Lengyel Béla jogtanácsost. Az 500 főnyi vasutasság zene mellett kellemes hangulatban fogyasztotta el a vacsorát és melegen ünnepelte a vezetőséget. A késő éjszakai órákban szeretettel váltak el egymástól a volt déli vasutasok.

Herboly László.

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a **HUNYADI JANOS** keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei írják elő betegeiknek és a betegek tízezerei írtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

Felfigyelt a Kelet

Rendkivül érdekes nyilatkozatokat tett a Hollós Mátyás Társaság legutóbbi gyülésén

GERMANUS GYULA,

aki most érkezett vissza Indiából, ahol megfordult több maharadzsa udvarában. Forrongásba hozta ott a kedélyeket a Budai Naplónak az a száma, amelyik bejelentette, hogy *Budán kétszázötven év után ismét elhangzott a müezzin imára hivó szava.* A Budai Naplót a mohamedán propaganda érdekében küldjük a keleti mohamedán udvartartásoknak, ahol mindenütt vannak magyarok, nagyrészt kivándorolt tisztek, akik tolmácsolták és közhirré tették a budai „Gül Baba" vallásközség megalakulását és az ezzel kapcsolatos eseményeket, amelyekről a Budai Napló részletes tudósításokat közöl. Germanus Gyula szavai szerint magasállásu udvari egyéniségek *könnyező szemekkel köszönték meg neki,* mint a magyar nemzet fiának, hogy Budán ismét otthont talált az Izlam és igéretet tettek arra nézve, hogy *zarándoklatokat vezetnek Gül Baba sirjához, Budun vdrosába.*

A sajtótörvény revíziója. A belügyi minisztérium kodifikáló osztálya már nagyban dolgozik a sajtótörvény novellájának előkészítésén. A reform-javaslat, melyet az országgyülés negyedfél hónapos szünetének leteltével terjeszt a kormány a parlament elé, lényeges változásokat hoz és különösen a zugsajtóval szemben fog igen radikális intézkedéseket tartalmazni, amennyiben lehetetlenné teszi, hogy az engedély nélkül, röpirat mezébe burkoltan, öthetenkint (vagy még ritkábban) megjelenő lapok, melyeknek a száma az utóbbi időben alaposan megnőtt, továbbra is boldogíthassák a hazai közvéleményt. Ezzel az intézkedéssel a kormány teljes mértékben eleget tesz a tiszteséges zsurnalisztika óhajtásának, melynek legutóbb éles hangon adtak kifejezést az ujságíró testületek, tarthatatlannak minősítvén, hogy az alkalmi lapok akadálytalanul veszélyeztessék a közbiztonságot. Ugy halljuk, a sajtónovellának egy másik intézkedése az lesz, hogy az olyan lap, melyet a bíróság féléven belül háromszor elkobzásra itél, automatikusan elveszti a további megjelenéshez való jogot.

A vendéglősök figyelmébe ajánljuk, hogy a kerületi elöljáróságok ezentúl fokozottabb mértékben fogják ellenőrizni, hogy vajjon úgy tartják-e be a borárakat, ahogy azokat a vendéglő utcai táblájára kiírják. Több izben történt ugyanis panasz, hogy sok a visszaélés e tekintetben és főleg az egyik Hattyu-utcai vendéglős ellen sok a panasz. A vendégnek többet számítanak föl egyes helyeken, mint amennyit kiírnak és a reklamációra azzal védekeznek, hogy:

— Hja kérem, ami ki van írva, az csak az utcán át gilt!

Ezentúl világosan ki kell irni, mennyi a bor ára „utcán át" és mennyi az esetben, ha a vendég benn fogyasztja el. Semmi esetre se szabad többet számítani, mint amennyit az árjegyzék feltüntet. Ezt kívánja a budai vendéglők régi *jó* híre.

Tízéves jubileumát szép és bensőséges ünnepléssel ülte meg a „Tabáni Sport Club" bajnoki szereplésének évfordulóját. Június 26-án este a „Kék Galamb" vendéglő nagytermében nagyszámú közönség gyült össze, hogy megülje a Club bajnoki szereplésének tizedik évfordulóját és lelkes ovációban részesítette a Club vezetőségét és játékosait. Elsőnek *Popovics* Sándor szólalt fel, aki méltatta az egyesület 10 évi munkásságát. Hálával és köszönettel üdvözölte *Szombathy* Kálmánt, a Tabáni Sport Club elnökét, aki állandó ünnepeltetése közepette mondotta el ünnepi beszédét, azt hangsúlyozva, hogy a TSC tagjai fényes bizonyságát adták önzetlen és hazafias munkájukkal annak, hogy vannak még ideális, a közügyeket önzetlenül szolgáló emberek. Befejezésül pedig a 15 leginkább kivált sportolónak díszes emlékérmeket és emlékokmányokat osztott ki. Kitüntetésben részesültek: Szabó József, Novák Károly, Beslicz Lőrinc, Fitztum Géza, Morgós András, Szabó József, Hidvéghy Béla, Schwartz Géza, Beretz Géza, Marcsa Lajos, Magyar Mihály, Vass István, Szabó István, Bitter Antal, Kapus József. A kiosztás után a Sportclub dalárdája több hazafias dalt adott elő, s az ünnep befejezéséül számos felköszöntő hangzott el a kör vezetősége: *Illván* Ferenc társelnök, *Popovics* Pál főtitkár és *Mahner* József háznagy érdemeit méltatva.

Erkély- ablak és kiskertverseny. Virágos Budapest — Virágos Magyarország Bizottsága az idén már csakis oklevéllel tüntetheti ki a lelkes kert és virágbarátokat, akik az erkély, ablak és kiskertversenyben résztvesznek, mert a nehéz gazdasági helyzet korlátokat szabott. Az elnökség ezután hívja fel a versenyben résztvenni óhajtókat, hogy jelentkezéseiket *minél előbb, de legkésőbb e hónap végéig* küldjék be levelezőlapon a „Virágos Budapest—Virágos Magyarország" elnökségéhez IX., Üllői-ut 1. sz. alá.

Ezer gyermek ünnepli Lendl Adolfot

Amikor június elején ujjáalakításának húszéves jubileumát ünnepelte az állatkert, díszes emlékmű jelent meg az állatkert történetéről. Ebben a munkában

csodálatosképen egy szó, egy árva szó sem esett dr. Lendl. Adolfról,

akinek pedig elvitázhatatlanúl a legnagyobb része volt az Állatkertet ujjáteremtő munkában és akinek a nagyszerű szaktudása tette csak lehetővé, hogy az ujjáteremtés olyan pompásan sikerült. Eltünődtünk: micsoda okai lehettek ennek a valósággal brutális mellőzésnek, de magyarázatot sehogyse tudunk rá találni. Megállapíthatjuk azonban, hogy ez a mellőzés általános, kínos feltünést és visszatetszést keltett. Ennek egyik megnyilatkozása volt, hogy június 4-én, a Margitszigeten, „Oszkár bácsi", az ismert mesemondó, a meghallgatására egybesereglett gyermekeknek, akiknek kíséretében a társadalom előkelőségei is helyet foglaltak, azt mondotta:

— Gyermekeim, el kell nektek mondanom, hogy a most jubiláló állatkert ujjáalakításában az oroszlánrész dr. Lendl Adolf bácsié volt. Ő csinálta meg tulajdonképen ezt a gyönyörű alkotást, mely nektek oly sok örömet szerez. A nagyok a jubileum alkalmából megfeledkeztek róla. Ti gyermekeim, ne legyetek olyan hálátlanok és emlékezzetek meg szeretettel dr. Lendl Adolf bácsiról.

Nagy éljenzés fogadta ezt a kis beszédet és menten táviratot is küldtek Lendlnek Keszthelyre, amelyre dr. Lendl Adolf köszönő távirattal felelt. Most különös ünneplést terveznek a kitünő tudós tiszteletére. *Lendl* Adolf dr. a közeljövőben Keszthelyről eljön Budapestre és ez alkalommal a Margitszigeten ünnepséget rendeznek tiszteletére a gyermekek.

Ezer gyermek virágokkal vonul el dr. Lendl Adolf előtt és a virágokat oda rakják elébe.

Igy fejezik ki hálájukat, amiért ujjáteremtette az Állatkertet, mely elsősorban a gyermekeknek szolgál nagy gyönyörűségükre. Bizonyára szép és kedves ünneplés lesz. És kedves elégtételül fog szolgálni az érdemes tudósnak, akit a jubileum alkalmából olyan érthetetlen módon igyekeztek mellőzni.

Találkozás a türbénél

— A magyar mohamedánok mai életéből —

— Levél a szerkesztőhöz. —

Az itt élő mohamedán vallású magyarok egy érdekes jelenetét irja le az alábbi levél.

E napokban a közel vidékről Pestre jöttem, hogy egy kis ügyemet elintézzem, ami gyorsan sikerült is. Mint *izlamita hitü,* de testestől-lelkestől *igaz magyar* ember, felsétáltam a Rózsadombra, ahhoz a szent sirhoz, hol „merhum" *Gül baba* aluszsza örök álmát.

Mint vallásos ember figyelemmel kisérem a Budán megalakult Magyar Izlám Egyházközségről az ujságokban megjelent közleményeket. Hálás szeretetet érzek a Nemes Magyar Nemzet iránt, mert ujra felkarolta az itt elhagyottan élő Izlam rokonaink ügyét. Arra törekszenek, hogy nekünk is legyen egy szerény imaházunk, hol imádkozva könyörögthessünk a nagy Alláhhoz a két nemzet feltámadásáért.

A sírhoz érve, leborulva imádkoztam. Ezután megkönnyebbülve folytattam sétámat a szent környéken. Gondolataim a multba kalandoztak. Eszembe jutott katona korom s az a sok szenvedés, mely egyaránt sujtott mindnyájunkat. Merengésemből léptek zaja riasztott fel. Szerény öltözetű férfi közeledett. Sugárzó nemes arca jó szívre vallott. Mintha már láttam volna valahol. Lehetetlen, — de mégsem, nem csalódom. Ő az. Durics Huszein Hilmi effendi, aki mint katonai imám nem csak istenfélelemre, de hazaszeretetre is tanított minket.

Hozzá léptem, hangosan köszönve: Szelám alejkum! „Béke velünk." Meglepetve viszonozta: „Alejkum usszelám!" Első percben meg sem ismert. Mély hittől fénylő szemei kérdőleg függtek arcomon. De csak nehány pillanatig. Csakhamar mint régi ismerősök beszélgettünk. Nehéz sorsát, baját, szenvedését titkolni igyekezett. Erre irányuló kérdéseimre „Elhamdu lillâhi teála" Nagy az Isten! „Ő mindent tud és lát" válaszolt azzal a nyugodtsággal, amit a harctéren is tapasztaltunk nála, ha nagy veszély közben megjelent és a csüggedőkbe hitet, bizalmat öntött. Szinte elfeledtem én is e néhány perc alatt minden bajomat. Ime előttem áll egy ember, ki ebben az anyagiasan gondolkozó világban, minden javadalmazás nélkül, a legnagyobb nélkülözéseknek kitéve, egyedül csak lelkiismeretére hallgatva, teljesíti hivatását. Ő tényleg nem földi javakra, jutalmakra vágyik. Tetteit csak a jó Isten tudja megjutalmazni.

Meghatva búcsuztam el a volt katonai imámtól és úgy éreztem, hogy lelki vezérem marad továbbra is az egész életemen át.

E. M. egy bosnyák harcos.

A Széna-téri piaci árusok ügye ismét holtpontra jutott, mert ellentétes rendeletek gátolják a végleges elintézést. Az állandó árusok küldöttsége július hó 6-án tisztelgett a kereskedelemügyi miniszteriumban *Morvay* Jenő min. tanácsosnál, aki szívesen fogata őket. Részletes tudósítás a jövő számban.

Nyári kiállításainak sorát július hó 7-én nyitja meg az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat a Technologiai Iparmúzeumban, július hó 10-én pedig népművészeti kiállítását Andrássy-úti állandó kiállítási helységében. A magyar iparművészek és műiparosok még nyáron is alkalmat ad ez, hogy műveiket értékesíthessék. Az iparművészeti kiállítás köznapokon 9—6-ig, vasárnap és ünnepnapokon 9—12-ig a Technologiai Iparmúzeum helyiségében VIII., József-körut 6. sz., a népművészeti kiállítás a Társulat állandó kiállítási helyiségében (VI., Andrássy-ut 69. sz.) köznapokon d. e. 9—12-ig tekinthető meg. A kiállítások július, augusztus hónapokban vannak nyitva. Belépődij 30 fillér.

A független nyomdák egyesülete, melyben már nagy számban tömörültek azok a kisebb nyomdák, melyek sem a főnökegyesülettel, sem a nyomdászok szociáldemokrata szervezetével nem tartanak fenn összeköttetést s amelyek a maguk kisipari érdekeinek intenziv védelmére csoportosultak testületbe, — vasárnap, június 26-án tartotta meg alakuló közgyülését. Az alapszabályok elfogadása után megválasztották a tisztikart, elnöknek pedig *Held* János budai nyomdatulajdonost.

Olcsó nyaralás. A *Szociális Missziótársulat* a Magyar Munkát Védő Nőegylettel egyetemben propagandát indít arra, hogy az idén nyáron a magyar főváros és a magyar vidék megértő kölcsönös felkarolásban találkozhassék. Tegyük lehetővé az olcsó árakkal a magyar főváros elcsigázott középosztályának az üdülést, pihenést, és ezzel a magyar vidéknek, hogy az egyes, arra alkalmas családi otthonokba, ha nem is nagy kereset, de egy kis pénz jusson, a fővárosi vendég révén. A mozgalom eddig sikerrel járt, mert már a beérkezett címek szerint: *Telkibánya* (via Gönc) ellátás P 2.50, szobák havi P 15—30 közt. Részletes felvilágositás: *Budapest, I. Krisztinakörut 125. Rácalmás* (Duna mellett) lakás, ellátás, tennisz, rádió P 4.— *Balaton-Boglár* fürdéssel, négyszeri étkezéssel P 2.50 *Szikszó* (5 holdas park) lakás, ellátás P 3.— és 4.— *Nyirábrány* (8 holdas park) lakás, elsőrendü ellátás P 5.— *Görömböly—Tapolcza,* lakás, ellátás P 4.—

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT
készdiszentiléleki **Hodor András**
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

Mintaszerű ékszer-üzem van Budán, II. Zsigmond-utca 12. szám alatt. *Özv. Oroszhegyi Szabó* Istvánné eldicsekedhetik vele hogy Magyarországon kevés olyan gépekkel felszerelt üzem van, mint az övé. Az üzemmel kapcsolatos a dúsan felszerelt ékszer-raktár, ahol izléses, modern kivitelü ékszerek, a legegyszerűbbtől a legművészebbig méltányos áron szerezhetők be.

Lakberendezések Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ 55-2-98

MINDENNEMŰ
TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
Ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-98

BUDAI STRANDFÜRDŐ
III. Ujlaki rakpart Telefon: 62-4-84.
Ujonnan átalakitva, hideg-melegviz, dunai uszoda, dijtalan gyermektorna,
Közalkalmazottaknak, egyesületeknek kedvezmény.
A strandfürdő vendéglőjében olcsó menürendszer. Idénybérlet P. 15.-

TÁRCA

Pihenő a Kölcseyek háromszázéves kuriájában

Irta *Móricz Pál.*

Szatmárcsekén, a *Kölcsey* Ferenc halóés temetkezési helyén — a régebben elkallódottakat nem számítva! — Kölcseykézen két kuria van. Csak az egyiket lakják. Az egykor a *Tiszától* körülölelgetett háromszázéves alapozású öreg kuriát a *Kölcsey* Gábor fia, az ifjú Kölcsey István lakja. Sok szép háborús kitüntetésü, volt huszárfőhadnagy s itt Csekén ezerholdas birtokos István gazda. A Kölcsey *Ákos*ágnak, a *Kendéknek,* a *Lónyayaknak* van itt még kuriájuk. Lónyay Ferencnek Kende-leány a felesége, s fejedelmi fáktól árnyékolt gyönyörű parkjok páratlan szép. Maga a költő Kölcsey *Ferenc* által lakott gólyafészkes, tornácos kuria már nincsen meg. Ez bent feküdt egy nagy telken, a mostani uriházat ugyanezen a nemesi portán az utcához közelebb a Kendéék építették s jelenleg, Kende-leány feleségével, a *„diplomata"* irói néven ösmert volt huszártiszt *Peregriny* úr lakik benne. Annak a háromszázéves fehér kuriának a helyén pedig, amelyben Kölcsey István él kis családjával, oda előbb századokkal *vár* állott. A folyók, a vizek védelmezték a hü, bátor férfikarokon kívül ezt a *vizi-várat.* Családi jelentőségét az adta meg, hogy *központi helye* volt ott, Szatmárban, az első foglalású Kölcsey Birtokoknak. Ehhez a csekei *szabadispánsághoz,* mintegy hatvanezer hold földdel, *Kölcse, Becs, Milota, Kóród, Istvándi, Kömörő, Czégény, Kis- és Nagyszekeres, Fülesd, Darócz, Timoteusztelke, Baksa, Mácsa, Tyukod, Zsarolyán, Ökörítő,* stb. tartoznak. Itt, a közigazgatási teendőket a Kölcsey-urak látták el. Pallósjoguk volt, s mindig a *legvénebb* Kölcsey úr volt közülük a bíró!... A *szokásjog alapján* itélkezett a család vénje... Ma a Kölcseyek *Csekén* és *Tunyogon* még körülbelül 2200—2300 holdat birtokolnak a honfoglaláskori földjeikből. A Kölcsey nemzetségből kiágazó édes testvér *Kölcsey—Kende* családból e tájon a turistvándi nagybirtokos *Kende* Zsigmond bárónak hétezer holdnyi, sok gyönyörű tanyás földje van, melyből körülbelül ötezer holdat számítanak *első-foglalásunak*... Még itt a régi birtokos magyar nemesség tartja magát. E ligetes, berkes, vastagerdős, kövér kaszálós, gazdag szántós, sokvizü szatmári részen a tiszavidéket a *Kendék, Kölcseyiek, Lónyayak,* a Szamoshátat a *Péchyek, Némethek, Madarassyak,* a Túrhátat a *Medvék, Izsaákok, Jékeyek, Bottkák* őrizik szívósan.

— Hogy meddig él?! — A felvetett kérdésre a fehér majolika kandallós, temérdek sok kedves emlékü háromszázéves kuriában a már ifjúkorában ezüstfehérhajú, tüzes barna szemével oly érdekes Kölcsey István felsóhajt. — Ki tudná megmondani ezt?!... *Felülről* sem velünk, sem a népünkkel nem törődnek itt a gyászos trianoni határszélen, ahonnét minden pillanatban összelőhetik házaikat, templomunkat, tanyáinkat... A határ elzárásával szomorú helyzetbe jutott most ujabban is ez a vidék. Semmit sem szállíthatunk *odaátra*... Mennyit, mennyit kellett küzdeni, hogy legalább idehaza mérsékeljék az Államvasút szállítási költségeit. A mi búzánk mázsájáért Pestig pl. 4 pengő 30 fillér vasuti költséget kellett fizetni, míg végre most elértük, hogy mázsánként 2 pengő 30 fillér fuvardijjal megelégesznek... Vergődünk bizony mi azért itt mindnyájan! A birtokos osztállyal, az egyházi és világi vezetőségeikkel jól vannak. Kifogástalan a hazafias és magyar érzésük. A kommunizmuskor sem tévelyedtek el. Hiszen mi ösmerjük a velünk közös bajaikat s ahol, amiben lehet támogatjuk, segítjük őket és velök vagyunk... De ha a *régi birtokos osztályunk* kidől, ez a nemes faj is pusztulásnak indul, mert nem lesz, aki a nép között fenntartja a nemzeti érzést, a *faji öntudatot és erőt,* — pedig a *gyászjelentés* mintha már itt is lenne írva, s csupán a *dátum* hiányzik belőle... Ami annál fájóbb, mivel itt nincs pazar fényüzés! A pesti költséges kiruccanás, a külföldi fürdőzés, a dínom-dánom, a kártya és a többi mind hiányzik itt. A népünkkel élünk, dolgozunk, folyton-folyvást és tartjuk bennök a hitet!... Meddig?! Meddig?! Meddig?!

— És gyerekek?

— Két kislány! — Az öreg kuria történetébe mindjárt a bűbájos asszonyi romantika is beleszövődik. A *Darócziak* hatszáz év előtt a szatmári földről származtak át a Dunántúlra, s most az ősi család egyik bájos női hajtását, királydaróczi Daróczy Stefániát Dunántulról feleségül hazahozta, visszatelepítette hatszáz év multával a délceg volt huszárfőhadnagy Kölcsey Pista. A tiszamenti uri otthonnak szorgos, dolgos, okos, lelkes és takarékos kormányzója lett a Dunántulról hozott szép, ifjú uraszszonyka.

*

Kölcsey Ferencről is természetesen sürün fordult szó a mestergerendás, kandallós fehér szobában. Itt őrizik Kölcsey Istvánék a költő, a tudós és bölcs államférfi Kölcsey Ferencnek sok titkos fiókú, kinyitottan íróasztalnak is használni szokott remek barna *„szekreter"*-jét. A párnázott, pirosbársonyhuzatú íróasztali széke, néhány eredeti első kiadású könyve, levele is itt van Kölcsey Ferencnek. Egy művészi másolatfestmény is található itt az *Akadémia* Kölcsey Ferenc képéről. A Komáromnál hősi halált halt negyvennyolcas honvédtiszt Kölcsey *Kálmán* képét sem lehet nézni meghatódás nélkül... Kálmán öccséhez irta *„paranézis"*-ét Kölcsey Ferenc, s az ifjú hős Kölcseynek ezt a kis képét egy hajfürtjével később a sírból, a koporsóból emelték ki...

— És több emléktárgy nincsen?!

— Nincsen!... Széjjelszóródtak a csekei remete bútorai és a könyvtára, iratai! — Nekem ekkor itt eszembe jutott, hogy bezzeg, a hüvös nagy germán Goethének az emlékét, jellemzőleg, külön szobában őrizi a Magyar Tudományos Akadémia... De vajjon nyujt-e költséget hozzá, hogy 1938-ig, Kölcsey Ferenc halála *századik évfordulójára* ki-, és közreadják Kölcseynek a Nemzeti Múzeumban dugdosott *leveleit* és olcsón, legalább a *válogatott müveit?!*... Itt Szatmárcsekén a szóhagyományokban és beszélgetésekben felfelkisért a költő rejtelmes fehér emlékezete... Olyankor felmelegedett, talán mosolygott is az alig félszázad évével már *„szent öreg"* Kölcsey Ferenc, amikor az ő kedves, megértő barátja, *Szemere* Pál, a szomszéd Beregből, ellátogatott hozzá és a jurátusai: *Papp* Endre, *Obernyik* Károly és *Simon* nevü íródeákja is körülötte sürögtek... Később, később már hat hónapig sem ment ki a házából, annyira visszavonultan élte magányos napjait. A kert kapuját, a ház ajtóját azonban sohasem csukatta be. A falu egyszerü népének mindig szabad bemenete volt hozzá. Igen jószivü ember volt. Sokat tett érettük, s ha szépen kérték, mindent odaadott a falusiaknak ez a tüneményes, nagy magyar úr.

*

A vén Kölcsey-kuria rácsos ablakán, ahogy kitekintettem, — ott mélyedezett lent a holt Tisza kiszáradt medre!... Sírni tudnék, ha rágondolok, hogy milyen kiszáradt medrü az én népemnek a lelke is! Könnyei már nincsenek, s legszebb emlékeit, eszményeit éppenúgy elfeledte, eltemette, mint egykori éltető dús vizét a csekei kiszáradt holt Tiszameder...

MIT CSINÁLSZ, PALLÉR?

Mit csinálsz, pallér, mit csinálsz?
Vakolgatsz málló falakat?
Hadd lássék ujnak a régi ház? —
Míg végül ránk szakad!...

Telekes Béla.

Személyi hirek

JÓZSEF FERENC főherceg fővédnöke, *Tormay* Géza államtitkár a védnöke a Siófokon e hó 16-án megnyiló Balatoni kiállításnak.

RIPKA FERENC Dr. főpolgármesternél tisztelgett a *Budai Kath. Kör* küldöttsége *Priviczky* Endre és *Szőke* József vezetésével és átadták a főpolgármesternek a Kör okiratát, amelyben arról értesítik, hogy a Kör tiszteletbeli elnökének választotta meg. A főpolgármester meleghangú beszéd kíséretében vette át és köszönte meg a kör oklevelét.

KOZMA JENŐ Dr. országgyűlési képviselőt ismét beválasztották az országgyűlés 33-as bizottságába, a multban itt kifejtett közérdekü tevékenysége elismeréseül.

BÁRCZY ISTVÁN Dr. v. minisztert, főpolgármestert, polgármestert, akinek Budapest fejlődése terén elévülhetetlen érdemei vannak, a Budapesti Székesfővárosi Közlekedési Rt. igazgatósága alelnökének választotta meg.

MEDGYASZAY ISTVÁN a nagy magyar **építőművész**, aki most tért haza Indiából, az útról küldte alábbi üdvözletét a „Hollós Mátyás Társaságnak": — „Hún öseink egykori hazájából jöve, szeretettel köszöntöm társaságunkat"!

HAVAS ISTVÁN szkfv.-i szakfelügyelő, a Hollós Mátyás Társaság főtitkára közreműködésével leplezték le Ráckevén II. Lajos király utolsó útjának emlékét.

PLATTHY GYÖRGY Dr., aki egy életet töltött a székesfőváros érdekeinek szolgálatában, e tevékenységének elismeréseül a BSzKRT igazgatósága alakuló ülésén elnökének választotta meg.

SZOMBATHY KÁLMÁN, a Szkfvi Községi Takpt. igazgatója, a Budai Egységes Községi Polgári Párt ügyvezető elnöke, szabadságának egy részét Keszthelyen tölti.

THIRRING GUSZTÁV Dr., a fővárosi Statisztikai Hivatal ny. igazgatóját a prágai statisztikai társaság tiszteletbeli tagjának választotta meg.

KOSSALKA JÁNOS képviselő, aki az óbudai hidat tervezte lemondott mandátumáról. A híd tervezéseért 75 ezer pengő tiszteletdíjat utalt ki számára a felettes hatóság.

MALMOS LÁSZLÓ miniszteri tanácsos, a miskolczi államépítészeti hivatal volt vezetője, aki Lillafüred megtervezője volt, jól megérdemelt nyugalomba vonult és Budán Csaba-u. 15. sz. alatti palotájába költözött.

STERNÁD ISTVÁN a Magyar Mezőgazasági Társaság ügyvezető elnöke memorandumot nyújt be a kormányhoz az uj termés lebonyolítása érdekében.

KAISER JÓZSEF ujmisés róm. kath. lelkész az elmult vasárnapon, d. e. ½10-kor mondotta első szent miséjét a Szent Anna plebániatemplomban.

VARGA ZOLTÁN Dr. budai ügyvéd, ny. királyi ügyész Csopakon tölti a nyarat.

BARÁTOSI FERENCZY ZOLTÁN iró, a nagy keleti tudós és nemzetközi jogprofesszor Ferenczy Árpád testvéröccse, aki Ceylon szigetén halt meg tragikus körülmények között, a nyarat balatonmáriai kúriájában tölti családjával.

BERNOLÁK JENŐt, Bernolák Nándor dr. ny. miniszter, egyetemi tanár fiát e hó 2-án avatta a Pázmány Péter Tudományegyetem a jog- és államtudományok doktorává. Az avatás után a kiterjedt rokonság és ismerősök társasága ünnepelte az uj doktort.

KULCSÁR RICHÁRD nyomdaigazgató Garstenba utazik két hétre gyógykezelés céljából.

ULM LÁSZLÓ tanár, aki a Szent István vendéglő tulajdonosa, nehéz műtét után tüdőgyulladáson is szerencsésen átesett és ma már a fölgyógyulás útján van.

Pompás kert, vacsora és ital várja a
LÖVÖLDE PARK VENDÉGLŐ
ben II. Marcibányi-tér 6. Tel. 505-99

Külpolitikai szempontok állják útját annak, hogy egyelőre *„Szenzációs beszámoló a békekonferencia kulisszatitkaiból"* címen megjelent cikksorozatot mely még a távol keleten is feltünést keltett és nagy érdeklődést váltott ki — folytatólagosan közölhessük. Kérjük addig is olvasóink szíves türelmét és elnézését.

Balatoni telkek
Siófokon
Balatonvilágoson,
Balatonszabadin és
Balatonbogláron
Villatelkek kedvező részletlefizetésre kaphatók.
Érdeklődni lehet: a
Magyar Tisztviselők Takarékpénztára rt.-nál
Budapest IX. Mester-u. 15-17.
Tel.: J. 461-56., vagy vasár és ünnepnapokon *Siófokon* a Központi Szállóban, *Balaton. világoson* az állomás mellett és *Balatonbogláron* a vasut utcában (üzlethéz) lévő parcellázási irodában.

Buda hálája

— Egy városrész köszönete. —

Valóságos megváltást jelent a Kelenföld legnagyobb részének a Helyiérdekü vasutak megváltása, amely intézkedés évtizedes harcnak befejezését és az ottlakó polgárság megelégedését jelenti. Ennek a környéknek a lelke, éber szeme, mondhatnánk, hogy házőrző éber kvasza a

Buda Alsóvárosi Egyesület,

amelynek élén, mint ügyvezető elnök áll *Gömöri* Győző az ő rettenetes szivósságával és energiájával. *Becsey* Antal elnököt Gömöri munkássága oly erősen támasztja alá és ezzel a Kőségi Polgári Párt vezetőségének, Buda közérdekü ügyéért most nehéz harcot folytató *Kozma* Jenő dr. párt vezérnek oly nagy mértékben jött segítségére, hogy ezzel rendkívül módon elősegítette a HÉV megváltását, amelyet egyes pártok *politikai szempontból* igyekeztek elgáncsolni. Buda Alsóvárosi Egyesület e hó 5-én rendkívüli választmányi ülésén *Gömöri* Győző elnöklete alatt és az ő indítványára üdvözlő iratokban köszönte meg a déli városrész polgársága nevében is a polgárságnak tett nagy szolgálatot dr. *Ripka* Ferenc főpolgármesternek, dr. *Sipőcz* Jenő polgármesternek, dr. *Liber* Endre és *Borvendégh* Ferenc alpolgármestereknek, dr. *Bódy* László közlekedési tanácsnoknak és *Becsey* Antal örökös tanácstagnak, továbbá a Buda Alsóvároshoz közelálló *fővárosi bizottsági tagoknak*, akik a Fehérvári-út és környéke közlekedésének javítása ügyében elismerésreméltó tevékenységet fejtettek ki.

Bérautók gyönyörü amerikai luxuskocsik mindenhova bárkinél olcsóbban
BUDAI FÁCÁN GARAGE
II. Fazekas-utca 13. Telefon 51-2-83.

Az utolsó magyar „gázi" az osztrák—magyar hadsereg egyik legvitézebb katonája: Gázi *Dzsino* Izmet Aga, a világháború alatt a görzi gyalogezred parancsnoka, majd sulyos sebesülése után a cs. és kir. hadügyminiszterium elnöki osztályának vezetője meghalt Bécsben 58 éves korában. Kitüntetések egész sorozata, köztük a hadiékítményes Lipótrend és vaskorona díszítette mellét. Mint magyar állampolgár utolsó tagja volt a hadseregnek, aki a török szultán által adományozott gázi (győzedelmes) előnevet viselhette. Nagy katonai pompával temették az iszlám-vallás szertartása szerint. A gázit gyászolják fiai: Kurt Agán, aki a D.S. G. magasrangú tisztviselője, Izmet Agán, aki Münchenben bankfőtisztviselőn kívül leánya Paula Zobejda hanuma, férjezett Degenfeld grófné és Husszein Hilmi effendi, budai nagymufti, kinek unokabátyja volt. A bátorságáról híres ezredes Szarajevóban született, a legelőkelőbb bosnyák-muzulmán főnemesi családból származott.

A Közigazgatási Bíróság I. ker. Vár, Uri-utca 49. szám alól II. ker., Lánchid-utca 2. számú épületébe költözött s ott a hivatalos működést július 1-ével már megkezdte.

A magyarnyelvü görögkeleti ősegyház térfoglalásáról kapunk hírt Szegedről, ahol a szerb-keleti egyháztól a hívek elszakadtak és visszaállították a Decretum Illyricum (1779. VII. 16.) alapján a görök-keleti magyar egyházat és megválasztották szegedi plébánossá *Dr. Dákits* Mihály volt lórévi gör. kel. szerb lelkészt, akit a *budai szerb püspök* magyar hazafias magatartása miatt *elmozditott* állásából.

A Kelenföldi Polgári Kör e hó 28-án, kedden este a közgyülést előkészítő választmányi ülésen *Fejér* János dr. ügyvezető elnök beszámolója után üdvözölte *Szombathy* Kálmán pártelnököt és dr. *Weber* Sándor titkárt. *Devecsovics* Jenő elnök indítványára köszönetet szavazott Szombathy Kálmánnak azért a fáradtságos munkájáért, melyet a Kelenföldi Polgári Kör fejlesztése, valamint annak egyes tagjai érekében ezideig kifejtett. A nagy fejlődésben levő körben *Virág* Béla lapnk főszerkesztőjének előadóestjére készülnek, ahol a magyar sors tragédiájával kapcsolatosan a Kelenföld jövőjéről beszél.

Ucsora! A nagy nyomorúság szülte uj szavak közt első helyen áll ez is: *ucsora!* Jelenti, hogy ma már az *uzsonna* és éa *vacsora* összeolvadt és igy keletkezett itt Budán, hogy átterjedjen Pestre. Mi, szegény budaiak régebben ucsorálunk, mint a pestiek.

Jótékonycélú garden-partyt rendezett vasárnap délután a Szent Anna plébánia egyházközsége a szegény gyermekek nyaraltatása javára. A nagyszámú közönség jelenlétében lezajlott családias jellegü müsoros ünepély minden tekintetben fényesen sikerült s a nemes cél érdekében anyagilag is szép eredménnyel zárult.

Heti társasvacsoráját a *Polgári Egység Klubja* július 11-én az I., Horthy Miklós-út 48. alatti Ketter-féle étteremben, július 25-én pedig a III., Lajos-utca 45. alatti Sipos vendéglőben rendezi.

A népjóléti minisztérium megszünt és Lánchid-utcai épületének egy részét már el is foglalta a közigazgatási bíróság, mely eddig a várbeli Fortuna-épületben volt. A népjóléti minisztérium egészségügyi, társadalombiztosító betegellátási és gyermekvédelmi osztálya továbbra is a Lánchid-utcában maradnak, de *Országház-utca 30.* V. emelet alá került az alapítványi, közjótékonysági és lakásügyi osztály, *Uri-utca 49.* sz. alá pedig a hadikölcsön-segélyezési csoport és a számvevőségek.

PETIKE - VENDÉGLŐBEN
(volt Pávdi) II. Zsigmond-utca 1. sz.
Polgári árakon elsőrangú magyar konyha. — Saját terméső kitünő fajborok. — Szombat és vasárnap este **Kóródy Jancsi** közismert cigányprimás muzsikál.

SZENT ANTAL KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT. 34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

A Budai Frontharcosok. Az *Országos Frontharcos Szövetség* budai csoportja a Lágymányoson tartotta alakuló közgyülését. Tiszteletbeli elnöknek választották *Kratochwill* Károly ny. tábornokot és *Wossala* Sándor szfőv. tanácsnokot, főcsoport elnök lett *Galánthay Glock* Tivadar ny. tábornok, alelnökök *Hennel* Károly és vitéz dr. *Zatkóczy* Dezső. A lelkes hangulatú gyülés a Himnusz hangjaival ért véget.

A Frontharcos Szövetség II. ker. főcsoportjának a Lövölde vendéglő pompás helyiségében rendezett utolsó nyári összejövetelén nagy számban jelentek meg a kerületi bajtársak. *Dr. Juhász* Ödön p. ü. titkár, alelnök, vezető tiszt megnyitó szavai után beszámolt a legutóbbi szövetségi eseményekről és rendelkezésekről s megjelenteket a fegyelmezettségre, az egymás és a rokkant bajtársak megbecsülésére szólitotta fel. Majd üdvözölte a győri főcsoport megjelent vezetőtisztjét, az ujonnan felvett bajtársakat, a *Budai Napló* főszerkesztőjét, arra kérve őt, hogy lapjában adjon teret a budai frontharcos megmozdulásoknak is. Utánna *Faragó* László, a Magyar Front szerkesztője mondott mély hatást keltő beszédet többek közt a bajtársak egymás közötti támogatásáról és a polgári sajtónak a frontharcos mozgalommal szembeni nemtörődömségéről. *Fehér* X. Ferenc felszólalása után pedig *Kanyaró* Géza győri vezetőtiszt hívta meg a bajtársakat meleg szavakkal az augusztus 14—15-én rendezendő győri frontharcos zászlószentelésre.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Ezer olasz avangardista Budán üt tanyát július közepén. Az olasz magyar idegenforgalmi bizottság értesitést kapott az olasz kormánytól, hogy a nyár folyamán számos olasz diákcsoport látogat el Magyarországba tanulmányi célokból. Az első ilyen csoport, ezer avangardista, 14—17 éves ifjak, akiket tanáraik vezetnek, július 17-én érkeznek fővárosunkba és a budai Hárshegyen ütnek tanyát. Az avangardista csoport, — afféle levente-alakulat, — három hétig marad itt és többfelé kirándul közben a vidékre is.

Római Fürdő Telep Egyesület július hó 11-én (hétfőn) este 8 órakor a Római parti „Hullám" (Fehér Dezső) vendéglőben *családi* összejövetelt tart. Vacsora rendelhető a vendéglősnél. Vendégeket szivesen lát a vigalmi bizottság.

INGYEN HIRDETHET
MINDEN KIADÓ LAKÁST
ÉS MINDEN CSALÁDI ELADÓ HOLMIT,
HA A
Budai Napló
ÉVES ELŐFIZETŐJE
EZ AZ EGYETLEN BUDAI UJSÁG. LAKÁSKERESŐK
EBBEN KERESIK A KIADÓ-LAKÁSOKAT
I. BORS-UTCA 24. — **50-2-96**
BUDAI NAPLÓ NYOMDÁJA

Kölekedési hirek. A *9-es autóbusz* végállomását a Mátyás-térről a Fiumei-útra helyezték át az Országos Társaalombiztosító Intézet mellé.

Filléres fogaskerekü járatok közlekenek minen vasárnap és ünnepnapon reggel fél 9-ig félárú menetjegyekkel.

Két sikerült vizsgahangversennyel fejezte be idei tanévét a *Budai Zeneakadémia*, melyeken a szereplők alapos felkészültséggel, komoly dologbeli tudással adták elő a szebbnél-szebb, klasszikus zeneműveket. A kitünő tanári kart élén *Clauser* Mihály zeneigazgatót és a növendékek szép játékát sürü tapsokkal jutalmazta a nagyszámú közönség. A *Budai Zeneakadémia* nagyszülőink ügyszeretetéből született, apáink megértéséből fejlődött s a bevált tanári kar emelte naggyá. A jövő tanévre szóló *beiratások* az intézet helyiségében történnek. (II. Fő-u. 30.) naponta 4-6 óráig. A június hó folyamán beiratkozók részére a beiratási díj 8 pengő (fizethető két részletben); *tandij* a zongora, hegedü, ének, orgona, hárfa és cimbalom tanszakon *havi 10.— pengő*, a többi tanszakon 8.— pengő. *Szeptember* hóban drágább a beiratás 12.— pengő (fizethető három részletben); *tandij 13.—*, illetve *8.— pengő*. *Közalkalmazottak gyermekei* akik szeptemberben iratkoznak be, 10 százalékos engedményben részesülnek.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham u.

Gyász. *Milotai Gáthy* Dezsőné szül. *Molnár* Margit e hó 26-án harmincnyolc évi boldog házasság után 58 éves korában elhunyt. E hó 28-án temették a farkasréti temetőbe rendkívüli részvét mellett. Gyászt hozott ez Ripka Ferenc dr. főpolgármester családjára is, mert az elhunyt fia birja feleségül Ripka Erzsébetet.

Budai krónika. Hozzátartozik Buda történetéhez, hogy a *mult század első felében* a Szarvas-téren megnyilt és a „Három huszárhoz" címzett vendéglőnek a Bachkorszak alatt felsőbb helyről jött rendeletre kellett a címét megváltoztatni. Nem türte az osztrák abszolutizmus a vitéz magyar huszárokat még a korcsma cimeréében sem és igy lett a „három huszárból" osztrák rendőri parancsra: — *Három kefes!* Ahogy még ma is meg van.

Édekes emléke volt a mult század elejéről a Attila körút és a Szarvas-tér sarkán álló egyemeletes ház sarok erkélyének vasrácsa, amely német nyelven elmondotta az 1813-iki nagy tűzvész esetét és a Nádor érdemeit. Az az értékes rács most eltünt. Hová lett?

Két üdvös főkapitányi intézkedés várható a legközelebbi időre. Az egyik az lesz, hogy nem szabad nyitva tartani a ablakot ott, ahol hangosan beszélő rádió harsog, mert a főkapitánynak igen helyesen az a vélekedése, hogy a szomszédságot nem lehet arra kényszeriteni, hogy nolens-volens egész nap élvezze a rádió hangjait. A másik főkapitányi intézkedés pedig, mint értesülünk az lesz, hogy ezentúl a nagy bérházakban megtiltják a szőnyegporolásnak, más néven „klopfolásnak" azt a mai módját, melynek következtében reggelenkint rémülten fordul ki az ágyból egyik-másik ideges ember, mert arra riad föl, hogy az udvaron 32 és feles ágyukat sütögetnek el. A dolog bántó zajjal jár, azonkivül a porolás veszedelmesen fertőzteti meg a levegőt is. A főkapitány tehát úgy akar rendelkezni, hogy minden bérházban porszivó gép álljon rendelkezésre, amely zajtalanul és higienikusan, sőt a klopfolásnál alaposabb módon végzi el a szőnyegek portalanitását. Az ideges emberek és azok, akik a tüdejüket féltik, mindennapi imájukba fogják foglalni a főkapitány nevét ezekért az okos és hasznos intézkedésekért.

NYARALJON
A MARGITSZIGETEN!
a világ egyik legszebb klimatikus gyógyfelye
Felvilágositásért a
Margitszigeti Gyógyfürdő rt.
igazgatóságához forduljon
I. Döbrentei-tér 4. Tel.: 560-30 és 206-20

Egyik legnagyobb nyári kertje Budának a Császárfürdőhöz tartozó *Császárkert*, közvetlenül a Duna partján, árnyas fák alatt, ahol 250 terített asztal várja a vendégeket. Joggal, mert az egész estét éjfélig a legkedveltebb jazz-zenekar Bachmann 10 tagú szalonenekara tölti be és művészi nivóját emeli még a Fővárosi Operettszinházak ismertnevü tagja Dáni Dezső, akinek hangja túlzeng a nagy kert keretein. Az ételárak polgáriasan mérsékeltek és a bácskai konyhát jellemzi a szabadtüzön főzött halászlé.

Több száz kertész gyült össze *Darvas* Ferenc dr. gazdasági főtanácsos, a Kertészek Szövetsége elnökének vezetése mellett a naggyülésre, ahol elhatározták, hogy a kormánytól a gazdák megsegítésével egyenlő elbánást és a kertészhitel sürgős megadását kérik.

Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség e hó 4-én az uj Farkastorki-úti vendéglőben rendezett választmányi ülését *Szilágyi* Kálmán nyitotta meg, üdvözölve *dr. Lugmayer* József társelnököt kormányfőtanácsosi kinevezése alkalmával s előteresztésére elhatározták, hogy f. hó 9-én, szombaton ennek a megünneplésére a Szövetség társasvacsorát rendez, melyen a borgazdai tisztet Szilágyi Károly elnök vállalta el. *Szervey* György főtitkár jelentése után a választmány *Schäffer* István dr. lemondása folytán a kertészeti bizottság elnökéül *dr. Pető* Andort kérte f el. míg a számvizsgáló bizottságban megüresedett tisztségre *Nemesszeghy* J. delegálták. *Kremnitczky* László útjelző irányító táblák felállitását, s automata telefon felállitását indítványozta, majd özv. *Grusz* Józsefné indítványára elhatározták, hogy a taxihatárok kitolására, taxiállomás létesitésére az elnökség megteszi a szükséges lépéseket. Az ülésen részt vettek még: Bartos Dezső, Habermann Oszkár, Gaál Ferenc, Gécs János, Gilich Andor, vitéz Komarnoky Gyula, Komporday Andor, Kulcsár Sándor, Pető Andor dr., Perlmutter Samu, özv. Pálmay Károlyné, Szepessy Jenő, Uhl Antal ésWellisz János választmányi tagok.

Cipő?
csak **Zi-La** márka
Budán kizárólag
I. Horthy Miklós-út 41. sz.

A piaci árusitás és ezzel kapcsolatban az őstermelői igazolvány kérdésének rendezése tárgyában a *Magyar Kertészek Országos Gazdasági Szövetsége e hó 30-án csütörtökön délután 5 órakor a Gazdák Biztositó Szövetkezete Székházában* (IX., Üllői-út 1.) naggyülést tart és ezton is felhívja az érdekelteket, hogy azon minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Párisi tanulmányut. A MEFHOSZ Utazási Irodája július 2-án indította a második rendkívül kedvezményes párisi kéthetes tanulmányutját.

Megadóztatják a levegőt is Budán?

A budai közönség sérelmére megint kitaláltak egy zseniális inézkedést, mint ahogy elpanaszolja nekünk az alábbi hozzánk érkezett levél:

Szerény viszonyok közt élő, többszörösen redukált fizetésü tisztviselő vagyok. A várban lakom, és ilyenkor nyárnak idején, vasárnap délelőtt, mise után, három serdülő gyermekemmel szoktam elmenni sétára a várbástyára. Ez kellemes szórakozás nekünk. Elegáns, szép közönségnek a fel- és alá-hullámzását nézegetjük és teleszivjuk magunkat jó, friss és üde budai hegyilevegővel. Szórakozásunknak legnagyobb előnye, hogy nem kerül pénzbe. A magunkfajta ember, aki családostól úgy él, hogy egy nap krumplit eszik, másnap pedig a változatosság kedvéért burgonyát, csak ilyesféle szórakozást engedhet meg magának. Azaz, hogy ezentul már ezt se. Mult vasárnap, június 26án is elmentem gyerekeimmel a bástya sétány felé, de a promenádunkból semmise lett, mert a bástya, — az egész közönség nagy meglepetésére, — el volt zárva és *csak belépőjegy ellenében* lehetett oda bejutni. Egy zordon férfiu utunkat állta és a legkategorikusabb imperativus hangján utasitott: Tessék jegyet váltani! — Kiderült ugyanis, hogy katonai zenekar térzenét „szolgáltat" és valami áldott agyvelő kifundálta, hogy ennek okából a publikumot ötven filléres belépőjegyek váltására kell szoritani. Négyen voltunk, 4-szer 50 Riese Ádám szerint 2 pengő 2 pengőből pedig familiástól megélünk egy napon át, hát szomoruan összenéztünk a gyermekeimmel, megforultunk és elmentünk sétálni másfelé, ahol, — egyelőre legalább, — még ingyen lehet friss levegőt szívni. Ugy tudom, szerkesztő úr, hogy Pesten a Szabadság-téren is szokott vasárnap délelőttönkint térzene lenni, de még nem hallottam róla, hogy a Szabadság teret is elzárják és csak azt bocsátják be, aki jegyet vált. Kissé érthetetlen, hogy Budán miért adóztatják meg már a levegőt is.

Csakugyan, kissé érthetetlen. Reméljük az illetékes tényező hamarosan változtat a rendelkezésen, mely a budai közönségre nézve csak megterhelést és boszuságot okoz.

Értékálló,
jövedelmező befektetés! Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolidabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes építési akciónk keretében, jul. 15.-i beköltözéssel épül kilencedik társasházunk a Horthy-körtér melletti, Diószegi út 7. sz. alatti „Tátra udvar." Versenyen kivül álló, villaszerü, loggiás, délifekvésü 1, 3 szobás tehermentes, névreszóló öröklakrészek. Díjtalan üzlethelyiségek. A Pasaréti út 1. számú már épülő társasvillában 3, 4 szobás hallos, loggiás luxuslakrészek még kaphatók. Olcsó fix árak. Díjtalan üzlethelyiségek. Kivánatra prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPITŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

Magyar nemzeti Bank főtanácsa június 27-én tartott ülésében elhatározta, hogy július 1-től kezdődő hatállyal a bank által váltók, közraktári zálogjegyek és értékpapirok leszámitolásánál alkalmazandó kamatlábat *6 százalékról 5 százalékra, a népszövetségi kölcsön kötvényeire* és az 1932. évi kibocsátású 6 százalékkal kamatozó m. kir. állami pénztárjegyekre adott kölcsönöknél alkalmazandó kamatlábat pedig 6 és fél százalékról 5 és fél százalékra mérsékli.

Elischer Viktor udv. tanácsost, a Pénzintézeti Központ elnöki teendőinek ideiglenes ellátásával megbizott igazgatósági tagot nevezte ki a kormány a legutóbbi minisztertanács határozatával az Országos Hitelügyi Tanács elnökének helyetteséül.

Platthy György dr. m. kir. kormányfőtanácsosnak a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete alelnökévé ujra történt megválasztását megerősitette a kormányzó.

A Magyar Ruggyantaárugyár közgyülése az 1931. üzletévre *1 pengő osztalék* kifizetését határozta el. A 6. sz. részvényszelvények július 4-től kezdve a vállalat pénztáránál, valamint a *Wiener Bankverein* budapesti főpénztáránál válthatók be.

A Budapest Székesfőváros Közlekedési Rt. június 30-án tartotta IX-ik közgyülését *Folkusházy* Lajos vezérigazgató elnöklésével. A közgyülés megválasztotta az igazgatóság uj tagjait, az eddigi igazgatósági tagok közül *Bárczy* István dr.-t, *Ernyey* Károlyt, *Hajdu* Marcel dr.-t, *Pakots* Józsefet, *Platthy* György dr.-t, *Sávolt* Já-

nost, *Szabó* Józsefet és *Verebély* Jenő dr.-t, új tagokul pedig *Bódy* László dr.-t, *Miklós* Ferenc dr.-t, *Orova* Zsigmond dr.-t, *Pásztor* Imrét, *Sármezey* Endrét és *Temple* Rezsőt. A közgyűlésen a székesfőváros közönsége képviseletében *Borvendég* Ferenc alpolgármester jelent meg, aki a székesfőváros nevében teljes elismeréssel emlékezett meg arról a tevékenységről, amelyet az igazgatóság az ügyvezetés, valamint a tisztikar, a személyzet szorgalmas és fegyelmezett munkájáért is. *A tiszta nyereség 180. 918 pengő,* melynek felosztására nézve javasolja az igazgatóság, hogy a társaság a szabályszerű tartalékolások után osztalék és felülosztalék címén részvényenkint 11 pengőt, a vasút 12.500, egyenkint 100 pengő névértékű részvénye után összesen 137.500 pengőt juttasson az igazgatóság valamennyi tagjának tiszteletdíjára, összesen 18.000 pengőt, a felügyelőbizottság összes tagjainak tiszteletdíjára 2400 pengőt fordítson.

Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ közgyűlésén az igazgatóság a központ nagyarányú fejlődéséről és megizmosodásáról számolt be. Az elmult üzletévben 35 új tejszövetkezet lépett a központ kötelékébe, úgyhogy az év végén 243 volt a szövetkezetek létszáma. A forgalom emelkedése *négyszázalékos* és 56 millió liter tejet tett ki, a vajexport 762.000 kilogramm, ami 65 százalékos emelkedésnek felel meg. Az exportbevétel 2,200.000 pengő. Az összes pénzforgalom 15 és fél millió pengő, *a tiszta nyereség 41.208 pengő.* A közgyűlés az igazgatóságot a falusi tejszövetkezetek vezetőinek beválasztásával egészítette ki. A tejközpont *Löcherer* Béla vezérigazgató szakértő irányítása mellett a biztos siker jegyében folytatja működését.

Pénzintézetek Országos Biztosító Intézete 28.000 pengő tiszta nyereséget ért el, díjtartalékaiból pedig megvásárolta 760.878 pengőért a Sas-u. 3. sz. bérpalotát. Az intézet új biztosítási ágazatok bevezetésével széleskörű népszerűségre tett szert, fejlődését *Halasy* Mátyás vezérigazgató szakmabeli tudása biztosítja.

Szent Lukácsfürdő Rt. üzletévét *84.454 pengő tiszta nyereséggel zárta,* a mult évi 65.000 pengő nyereséggel szemben. Az igazgatóság a fürdő látogatottságát az olcsó árak életbeléptetésével fokozta.

Urikány—Zsilvölgyi magyar Kőszénbánya Rt. igazgatósága elhatározta, hogy a június hó 15-én tartandó évi rendes közgyűlés elé javaslatot terjeszt, hogy az 1.283.617.19 pengőt kitevő mult évi nyereségből 131.148.72 pengő a rendes tartalékalap gyarapítására fordíttassék, míg a fennmaradó 1.097.469.07 pengő, osztalék fizetésének mellőzésével, új számlára vitessék elő. Az igazgatóság a javaslat megtételénél tekintettel van arra a körülményre, hogy a vállalat érdekkörének súlypontja Romániában van. A jelenlegi viszonyok mellett bizonytalan, hogy onnan mely időpontban lehet nagyobb összegek befolytára számítani és az igazgatóság nem tartja helyénvalónak, osztalékfizetés céljából hitel igénybevételét.

Budai gyümölcskiállítás. Az Országos Pomológiai Bizottság a Kertészeti Tanintézettel karöltve ez év folyamán háromizben egyenként 3—4 napos fajbemutatással egybekötött gyümölcskiállítást rendez. A kiállítás helye, a *Kertészeti Tanintézet,* lesz. Az első kiállítás ideje, tartama és anyaga: 1932. július hó 9—11-ig bezárólag terjedő 3 nap (szombat, vasárnap, hétfő). Bemutatásra kerülnek az ez időben érő kora nyári gyümölcsnemek fajtái, nevezetesen: kajszin, őszibarack, cseresznye, meggy, körte, ribiszke, egres, málna, és szamóca fajtái és azok csomagolási módjai.

Szórakozzunk Budán!

BALÁZS vendéglő Hűvösvölgy végállomás
Specialisták: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévvíz** köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

ESTE **TÁNC**
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Színházi vacsorák
Tulajdonos: **OTTÓ DEZSŐ**

CSÁSZÁRKERT
a Dunaparton megnyilt
A Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai kvnyhával tisztelettel
Csirszka Konrád vendéglős

TÜNDÉRLAK
nagyvendéglő a Gellérthegy legpompásabb szórakozóhelye, elragadó kilátással
Magyar konyha
Polgári árak
Esténkint cigányzene
Figyelmes kiszolgálás
I., Szirtes-út 11.
Asztalrendelés T. 54-1-85.

Miklósi József
CASINÓ
Kávéháza
II. Margit-körut 40. Telefon: 518-88
Teliivókaal is olcsóbb Este hangulatos zene, nappali árak, olcsó borok.

RÓZSADOMBON
NARDAI GYULA
vendéglő kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
kellemes szórakozást talál. Kitünő konyha és italok. Szolid árak. Minden időben élőhalból halászlé. Elsőrangú szalonzene és tekepálya. Telefon: 50-4-08

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 20.
Esténkint kitünő cigány zene!

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Közismert kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: **Tihaméry Kálmán**

BUDAIAK
a Római fürdőben
Wagnernél
találkoznak.
Pensio 5 P-től. Telefon: 26-5-87.

Vadaskert
vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

SZÉP VERONIKA
vendéglő
Naponta halászlé „Baranyai" módra
Pompás kert Zene Olcsó árak
Hüvösvölgy, I., Hidegkuti-ut 20. sz.
Déli menü P 1.50 Telefon 577-96

Minden pompás nyári este
Rád vár Schräpler Halászkertje,
Jazz, milyet még nem hallottál,
Ital, mint a menny nektárja . . .
Pest és Budán, mondom néked,
Schräpler-kertnek nincsen párja!
Óbuda, Lajos-utca 27.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

BRÓDY „BRÓDYNÁL MINDEN JÓ" KÁVÉHÁZ ÉTTEREM
Óbuda, Szentlélek tér.
Kerthelyiségében ifj. Rigó Jancsi muzsikál

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG
VAJ, SAJT, TURÓ!
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT-VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidő, villamos megálló a Községi Takarék mellett.

Nyaralás

BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96

3 sornyi hirdetés **kétszer 1** pengő minden további sor 20 fillér

RAVASZ I., KRISZTINA-KÖRÚT 15 Telefon: 502-34. cukrász ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Fedezze fel Ön is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén Gárdonyfüreden
egészséges fekvésü, magaslati és partmenti
villatelkek
négyszögölenkint P 4.-től 24 havi lefizetésre.
Nyári és télisportok. — Jó ivóvíz. Villanyvilágitás.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelek — vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletfizetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü **P 1.20**
Menettérti weekendjegyek P 1.20
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetésre.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

Telek

NÉMETVÖLGYI UTON Béla kir. megállótól 10 perc. Bürök u. 29. sz. közmüves 400 és 600 öles gyümölcsös telkek 30—35 pengőért ölenkint eladók. Janász Délivasút kávéház 1—3, 8—10 órakor.

TÜNDÉRLAK Gellérthegyen 840 öles telken, pompás kerthelyiséggel, elragadó kilátással eladó. Bővebbet II. Kapás u. 35.

RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanorgalmi iroda: Farkas József Rómaifürdőtelep Emőd u. 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolit. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

Ház

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Krisch Fekete János tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Lakás

HORTHY MIKLÓS-UT 57. alatt 4 szobás lakás olcsón kiadó.

BUDA LEGELŐNYÖSEBB helyén modern *2 és 3 szobás,* erkélyes lakások azonnal és későbbre olcsón kiadók. I. Enyedi u. 16.

GYŐRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások aug. 1-re, békebérekkel kiadók. (Márvány u .sarok.)

3 SZOBÁS, komfortos, erkélyes lakás és *müterem* ugyanilyen lakással, vagy anélkül VIII. 1-re kiadó. I. Gellérthegy u. 1. (Krisztina térnél.)

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Verpeléti-út 22. Augusztus 1-re 2 szobás, 3 szobás hallos, 4 szobás hallos lakások központi fűtéssel és melegvízzel kiadók. Tel. 590—29.

Margit-körut 53. épülő házban teljesen modern kétszobás komfortos és egyszobás garcon lakások AUGUSZTUS 1-ére KIADÓK

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

3 SZOBÁS, hallos, erkélyes, komfortos és 2 szobás garzonlakások kerthasználattal kiadók II. Lövőház u. 28.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér- u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörű villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendű 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

KELETY KÁROLY U. 9. sz. alatt 2—3—4 szobás komfortos lakások kiadók. Telefon: 564—11.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1089. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. JULIUS 18.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindekor előreflzetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

352

FŐVÁROSI VILLÁMOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Osztrák zsarolás

Közel ötszáz éven át átkos végzete volt Ausztria Magyarországnak. Átkos végzete, melynek miatta ez az ország nem fejlődhetett úgy, ahogy fejlődhetett volna, ha nincsen összekapcsolva Ausztriával, mely minden időben csak kiszipolyozni való provinciának tekintette hazánkat és amelynek minden igyekezete odairányult, hogy teljesen beolvassza Magyarországot egy Gesammtmonarchieba.

Ha Mária Terézia nagy szorult helyzete idején eleink túlhajtott, buta loyalitásból nem ajánlják föl életüket és vérüket, hanem lehetővé teszik az elszakadást, a függetlenné válást, — hol tarthatnánk mi ma, de hol tarthatnánk?

És legalább valami kis hálát tapasztalhattunk volna áldazatkészségünkért, a becsületességünkért. Sőt ellenkezőleg. II. József, akit anyja a karján tartott, mikor könnyes szemekkel a magyar hűségre appellált, azon kezdte, hogy eltörölte az alkotmányt és nem is csinált belőle titkot, hogy egyedüli célja: Magyarországot egészen beolvasztani Ausztriába.

Ez a kalapos király legalább őszinte volt és nem suttyomban akarta megfojtani a magyarságot, mint ahogy történt az ő hiábavaló kísérletezése után mindaddig, amig a világháború eredményeképen a monarchia feldarabolódott és mi végre megszabadultunk attól a gonosz kéztől, mely egyre a torkunkat szorongatta.

Ma, amikor az udvari titkos levéltár és a habsburgi „Hausgesetz" mindenki számára hozzáférhetővé vált: tisztán láthatjuk, hogy ötszáz év óta mindig megvolt az a legfőbb tendencia, hogy Magyarország elveszítse minden legcsekélyebb önállóságát és végül teljesen legyöngítve, minden ellentállás nélkül behódoljon az osztrák akaratnak.

Ezért nem engedték, hogy gazdaságilag megerősödjünk. Féltek, hogy valóra válhatik Széchenyi elgondolása, hogy ha gazdaságilag erősek vagyunk, könnyebben ki tudjuk vívni függetlenségünket.

Ezért kellett Martinovicséknak elvérezniök a budai vérmezőn. Ezért kellett az aradi Golgothán vértanúhalált halniok legnagyobbjainknak. Ezért kellett számüzetésben élnie Rákóczinak, Kossuthnak, tébolydában Széchenyinek. Ezért játszották ki folyton ellenünk a nemzetiségeket a mi rovásunkra és erősítették azokat, nehogy valóra válhassanak a mi magyarosító törekvéseink. És ezért vált lehetetlenné erőteljesebb indusztrializálódásunk. Valaminthogy mereven megtagadtak mindent, ami magyarabbá tehette volna Magyarországot, amit legjobban jellemez a magyar vezényszó dolgában tanusított könyörtelen negáció.

Minden visszamaradottságunkat, minden nyomorúságunkat az osztrák aljasságnak köszönhetjük. Trianon átka is csak azért szállt ránk, mert össze voltunk nőve Ausztriával. Ez kényszerített bennünket a háborúba is, melyben mindenkinek volt keresni valója, csak nekünk nem. Szerbia harcolt a gazdasági érvényesüléseért. Románia, mert Erdélyre vágyott. Itáliának az olasznyelvű provinciák kellettek. Franciaország vissza akarta vívni Elszász-Lotharingiát. Anglia a tengeri uralmát féltette. Németország a maga imperializmusáért küzdött. Minden hadakozó félnek volt célja a háborúval, csak nekünk nem volt és nem lehetett. Minket csak egy nagy muszáj kényszerített bele és bárgyú becsületességgel a mi vitéz fiaink jártak elől mindenütt és véreztek el százezrével Ausztria érdekeiért.

Aztán mégis minket tiportak le legjobban. Megnyirbálták az országunkat és a becstelenségnek netovábbja volt, hogy Ausztria szemérmetlenül elfogadta és birtokba vette azt a magyar területet, melyet a trianoni diktátum neki itélt oda.

Akkor derült ki, hogy nemcsak a habsburgi politika magyarellenes, hanem magyar gyülölettel van eltelve az osztrák nemzet is, ha ugyan nemzetnek nevezhető az a zagyva népség, mely az osztrák földet lakja. De kétségtelen bizonyíték Ausztria magyarfaló érzései mellett az a szennyes, zsaroló eljárás, melyet tanúsítottak az osztrák államférfiak most, a kereskedelmi szerződés dolgában, pont olyankor, amikor tudták, hogy legjobban a torkunkra tehetik a kést, azzal, hogy gyümölcsünknek, konyhakertészeti terményeinknek az Ausztria felé való kivitelét megakadályozhatják.

Forduljon most már a dolog bárhová és legyen a kereskedelmi szerződési tárgyalások eredménye bármi: nekünk többé nem szabad elfelednünk azt a kiderült valóságot, hogy Ausztria népe is gyülöl bennünket.

Erre pedig meg kell adni a méltó feleletet. Csak Budapesten ötezer osztrák honos van elhelyezve jól jövedelmező állásokban. Ezeknek a helyét magyarokkal kell betölteni. Elég magyar sóvárog egy darab kenyér után. Iparosaink, kereskedőink ne vegyenek többé osztrák árut. És pellengérre kell állítani minden magyart, aki még ezentúl is osztrák üdülőhelyre megy nyárára és magyar pénzzel hizlalja áldáz ellenfelünket. Szégyeljük leírni, hogy évről-évre ezer meg ezer magyar megy nyaralni Ausztriába, holott itthon is megtalálhatná ugyanazt az üdülést.

És vésse minden magyar a szívébe emlékeztetőül: Ausztria gyülöl minket! Ausztria az ellenségünk!

Ha eddig nem tudtad, ezentúl ne feledd ezt, magyar és ne hizlald ellenségeidet.

Sz. L.

Római part rendezése

— 30.000 ember nyaraló területe. —

Irta: dr. **Orova Zsigmond**

Lehet, hogy tíz millió pengő, lehet azonban, hogy még ennél is kevesebb fog rendelkezésre állani az inségmunka-akció lebonyolítása során. Olyan kevés azonban ez az összeg semmi esetre sem lehet, hogy abból elegendő pénz ne álljon rendelkezésre a Római part rendezése céljából szükséges munkálatokra.

A Római part a székesfőváros III. kerületében, Óbuda északi részén, a Duna mellet húzódik el az ujpesti vasuti hídtól felfelé Békásmegyer község határán túl. A Római part mentén egymás mellé sorakozva állanak a csónak- és weekendházak, dunai strandfürdők és nyaralók. Az evezős-sportnak jelenleg ez a legforgalmasabb helye, a legalkalmasabb helye, a legszebb helye és a — legelhanyagoltabb helye.

Az odavezető közlekedési utak- és eszközökben hiány nincsen. Ezek azonban rendszertelenül, hiányos felkészültséggel nem képesek megfelelni a követelményeknek. A Hév. a Pálffy-térről indul; Aquincum és Római fürdő állomásoknál közelíti meg a Római partot. Innen 1½—2 kilométernyi gyalogút vár a Római partra igyekvőre. Kánikulában oly súlyos teljesítményt igénylő séta, hogy lemond az ember szívesen a egészről. Amellett a vicinális csak 20 percenként jár, mert a sürítés iránti kérelem eddig teljesíthető nem volt. A Hév megváltásával ismét reménykedhetünk.

A Hév. állomástól két autóbusz jár a Római partra. Befogadó képessége egy kocsinak legfeljebb 25—30 ember. Bárhogy tömik meg azt, 3—400 ember el nem fér benne. Néhány törekvő ember helyet kap, a tömeg gyalog vág neki, vagy visszafordul.

Hajóval is lehet a Római partra menni, de előbb villamoson a Dunához kell igyekezni és onnan — ha nem ment el orrunk előtt a hajó — óránként, vagy talán félóránként méltóságteljesen szeli a habokat felfelé a propeller.

Ujpestről egy komp klasszikus primitivséggel (nem-e a római uralom maradványa ez?) szállítja át az odavágyó és semmiféle akadálytól vissza nem riadó városi lakosságot a Római partra, ha nem akarnak gyalog, sem a vasúti híd szük gyalogjáróján átbandukolni.

A Máv. néhány nap óta az ujpesti hídon ezerszámra szállítja a Római partra az utasokat néhány fillér viteldíjért. Az az üzleti szellem indította el ezeket a vonatokat (10—20 menet vasárnaponként ingaszerüen), amely rendszeresítette a filléres gyors intézményét. A Máv. ezen ötletes és friss cselekvése örvendetes javulást jelent az eddigi elzárkózó adminisztrációval szemben, amely például mereven elutasította a római-parti csónakháztulajdonosok azon szándékának engedélyezését, hogy a saját költségükön fentartott autóbuszjáratokkal mozdítsák elő a part megközelítésének lehetőségeit.

A Római part a késő délutáni órákban, vasár- és ünnepnapokon oly látogatottságnak örvend, aminőt sehol Európában nem találhatunk. Sok ezerre megy a csónakok száma, mely onnan indul és oda tér vissza sok tízezerre megy azoknak a száma, akik ott töltik az idejüket a parton lévő vendéglőkben, csónakházakban, nyaralókban, weekendtelepeken, fürdőkben, a Dunában, hogy élvezhessék a vizet, a levegőt és a napot.

Miért nem törekszenek minden lehető eszközzel lehetővé tenni, hogy olcsón, kényelmesen és gyorsan elérhető legyen mindenki számára a Római part? Nézetem szerint a székesfővárosi autóbusz üzemnek volna feladata ezt a rentabilis vonalat a saját kocsijával forgalmi hálózatába bevonni.

A Hév. megváltása folytán megszünik a versenytől való tartózkodás, az autóbuszüzemnek a Beszkrtba való beolvasztása pedig elhárítja a beszerezni szükséges 50 uj autóbusz megrendelésének utolsó akadályait. Kétségtelen, hogy egyike lesz a legjobb vonalaknak tavasztól őszig.

A közlekedési mizériákon felül a Római part útrendezése is a város beavatkozását sürgősen és erőteljesen kívánja. Több kilométeres partvonalról van szó. Az épületek és a víz közötti út poros száraz időben, sáros nedves időben. Ezt sürgősen meg kell csinálni. Nem kell ide semmiféle burkoló anyag, sem aszfalt, csak egy szerű vizes makadám és olajozás. Némi feltöltésre volna szükség, hogy kiszélesíthető legyen az útvonal, de partépítésre nincsen szükség. Az a pénz tehát, amit erre ki kell fizetni, kizárólag munkanélküli munkások inségének csökkentését fogja szolgálni.

A munkát sürgősen, azonnal meg kellene indítani.

Kelenföld reneszánsza

Ünnepelték Gömöri Győző elnököt

A Gellérthegy déli lejtőjénél kezdődő és Albertfalváig terjedő városrész minden lakója ösztönösen érzi, hogy uj fejlődési korszak elé került ez a terület, mely annakidején nagy lendülettel indult, váratlanul fejlődött oly területen, ahol a Ferenc József hid fölépítése mélyen hatással volt, de a megfelelő közlekedési lehetőségek miatt ez a fejlődés hirtelen megállott. Most, hogy a helyiérdekü vasútat megváltja a város, de fölépül egyuttal a Boráros-téri híd, a közlekedés fejlődése és lehetősége oly arányokban fejlődött, ami az egész déli medence rohamos fejlődését szolgálja.

Természetes, hogy mindazok, akik e két lehetőség megteremtésében közreműködtek és minden politikai áramlással szemben kierőszakolták a kelenföldi dunai hid mielőbbi építését és a HÉV megváltását, minden alkalommal, ahol a déli medence lakossága bármi címen találkozik, méltó ünneplésben részesülnek. Hirt adtunk arról, hogy a *Buda Alsóvárosi Egyesület* elismerő okmányokkal tisztelte meg azokat, akik e kérdések megoldásában részt vettek, amely téren elsősorban a Kozma Jenő dr. vezetése alatt álló Községi Polgári Párt vezéremberei szerepeltek. *Becsey* Antalt, a párt alelnökét vasárnap, e hó 10-én Buda Alsóvárosi Egyesület küldöttsége kereste fel és mondott neki köszönetet azért a megváltó munkáért, amit a déli rész polgárai érdekében kifejtett. A küldöttségben részt vettek: Alth Károly, Bauer Ödön, Haringáts Károly, Holczmann Tibor Hollenczer László, Kállay József, Lukács Gyula, Schopp János, Szigethy Lajos, Valkó Gyula és Vidosfalvy Gyula. *Becsey* Antal megköszönte a megtiszteltetést és szivesen vállalta azt, hogy Buda Alsóváros polgárságát julius hó 13-ára tervezett összejövetelen tájékoztatja a HÉV-ügyről, ami most szerdán este meg is történt a Buda Alsóvárosi Egyesület helyiségében, Bártfai-utca 25. szám alatt lévő *Lukács* Gyula-féle vendéglőben, ahová a Kelenföldi Társaskör után jöttek el ennek a körnek a tagjai is.

Mintegy százan vettek részt a társasvacsorán, ahol *Gömöri* Győző az egyesület fáradhatatlan ügyvezető elnöke számolt be arról, hogy kik kaptak ilyen köszönőleveleket, köztük Ripka Ferenc dr. főpolgármester, dr. Kozma Jenő és Usetty Béla országgyülési képviselők. Üdvözölte ezuttal a megjelenteket: Petracsek Lajos országgyülési képviselőt, Barla Szabó József dr. főorvost, Kovács József tábornokot, Sümeghy László kir. közjegyzőt, Viraág Béla szerkesztőt, Herczeg Kálmán főhadnagypilótát és nejét, akik Afrikából, Algirból jöttek és felkérte Becseyt, hogy a HÉV-re vonatkozó beszámolóját mondja el.

BECSEY ANTAL

szerint a Buda Alsóvárosi Egyesület páratlan eredményeket ért el, mert a helyiérdekü vasut megváltása minden ellentétes

Magyar sirató

— Öreg kuriáktól a nagy pusztáig — Móricz Pál irása és saját kiadása.

....Csendesen hullik a késő márciusi hó. Fehér lepel borul a tájra, s az erdős Hárshegy szürke ködbe olvad. A tavaszváró, reménysugárra leskődő lélekre kétszeres zordsággal csap le a hideg, dermesztő szél... Jól esne megbújni valamelyes meleg zúgban. De hol?

Egy vaskos könyvben lapozok. *Magyar Sirató*... Hát lehetne ma másról is szó? S mégis ez a magyar sirató oly jóleső beletemetkezés a multba, olyan elfelejtkezés ma minden körülöttünk hömpölygő keserűségről, hogy szinte menedéke a mai sokszorosan üldözött magyar életnek. A Magyar Sirató — afféle *ősi kisiratás*. Nem eget-földet rázó jajgatás a változhatatlan felett, amilyen az anyagiasságba sülyedt nyugati *lélek* hisztériás kitörése, lázadása önmaga ellen — hitnélküliségében... Oh, nem! *Móricz* Pál magyar *siratása:* a múló magyar élet, múló erényei felett mondott keserű igazság. Örömös átélése a szépnek, jónak, dicséretesnek. *Intés* a kérlelhetetlen elmúlás előtt az időszerű — átértékelésre. A magyar élet, mint igaz *keletü tőről* fakadt élet, nem féli az elmúlást, a halált. A szív mély fájdalmai felett is tort ül. Szembe szeret és tud nézni a dolgokkal... Móricz Pál irása a legérdekesebb és legértékesebb magyar krónikák közé számítódik. A közvetlen átélések és átérzések őszinte mély hangja, a szereplő személyek, tárgyak és körülmények természetadta hű leirása, vázlatos hamva, mindenkit kell, hogy megfogjon érdekességében. Ez a kemény öreg hajdú iró — a maga cicomázatlan egyszerűségében — *a legmélyebb analizisét adja az igaz magyar léleknek.* S ez az, a mi irásaban az igaz magyar siratás, az igaz magyarnak szóló... A sorokban és a sorok között olvasható.

*

Emlékszem egy ambitusos fehér tanyán nagyapám recsegő hangjára:

— Heéj, Marcj te! Fogj'be, aztán kerülünk egyet a határban! — S a kocsikasba telepedtem egy túri süveges, fekete bundás, zsinóros, sarkantyus, tajtpipás, sasorrú, tűhegyre fent bajuszú nemzetes úrral, aki az erő, a jóság és nemesség volt a szó általános emberi értelmében is, — talán éppen ezért olyan véglegesen elmúló... S kerültünk egyet a határban — a csengős szánon — erre is, arra is. Bekukkantottunk itt is, ott is a komposszesszoroknál, atyafiaknál egyszóra... Ilyenképpen kalandozik velünk *Móricz* Pál hencidától-boncidáig a régi és új, elmúlt és múlandó magyar udvarházak lakói között, mert amint irja: a minden pályán, minden megnyilvánulásban, hajszolt, elnyomott, összetörten a sirba és feledésbe kergetett magyar zsenik, lángelmék sorsa, élete, tragédiája érdekli... Megeleveníti és az *idegen* szellemtől oly végzetesen befolyásolható magyar tömegléleknek égető tanulságul állítja.

— Ti nem tudjátok, hogy itt miféle kincsek hevernek eltemetve! — S, óh! Én is kérdezem tőletek, hogy vajjon ez a mindig idegeneket istenítő, az idegenek után szaladó boldogtalan magyar nemzet is vajjon ismeri-e az ő porbagázolt ősélete kincseit és a felejtés, a meg nem becsülés bús sirjaiba rugott kincses magyar lelkeit?!

*

Reám természetesen a pályatársi közösség — hogy egyelőre egyébre ne hivatkozzam, — kapcsolatán, a négy művészsors beállítása a legmegkapóbb. Tragédiája az elmenteknek, s mostoha sorsa az élőknek. Merőben új adatok *Vágó* Pálról. Aztán a székely *Gyárfás* Jenő, az első magyar szobrász: *Ferenczy* István, meg az élő huszárpiktor: *Garay* Ákos sorsküzdelmei.

Magyar művész!

Ha áll ez a régi megállapításom, hogy *legnehezebb dolog magyarnak lenni Magyarországon,* pedig ezerév óta mind véresebb igazságként áll, — úgy *magyar művésznek* lenni még itten is a *legnehezebb* élethivatás. Legmostohább kenyér... *Gyárfás* Jenő koszorukkal, dicsőséggel, tudással hazajön, — itthon egy *ismeretlen külföldit* ünnepelnek... S *tőle* megkérdezik, mit akar itthon?... S mert nagy művész lett külföldön, jó arra, hogy megvonják tőle továbbra a segélyt... Ellenben hires képét — *A tetemre hivást* — jól teszi, ha az államnak ajándékozza. A külföldi *„nagy"* művésznek aranyakat szórnak a ponyvájára... Persze az önérzetes székely, a *magyar művészet reménysége,* a hazai közönybe fúl... Egy *Ferenczy,* az úttörő magyar szobrász, aki külföldi sikerei után hazajövet, *csendes pusztulásnak* indul, magára hagyottságában igy kiált fel:

— Igy jár az, aki téli reggel utra indul, az éjjeli havat kell annak törni és a fuvatagokkal küzködni; nem volt senki előttem, *nem látok senkit mellettem,* utánam is keveseket, vagy talán őket észre sem veszem...

És *Vágó* Pál, a mellőzött magyar művészek sorában a közelmúltban temetett, amikor egyik levelében fölkiált a hazai művészet ápolása, szeretetteljes gondozása, megbecsülése érdekében; szemben a mindenkori kormányok *idegen imádása, pártolása, s idegplántálása* ellenében végül is azt irja: *„Minek irom én ezeket, és kinek?* Lesz-é valaki utánam, aki etünődésemet érteni és méltatni fogja?!" Igen, ez a nagy kétség minden igaz magyar munkás lelkében feltámad... *Nem építettük ki nemzeti ngyságunkat a művészetben*... És kiegészíthetjük-e egyáltalán az ilyen idegent majmoló, szellemi nepotizmusba feneklett, magyar dolgok iránt érzékkel nem biró epigon világban?... Mind-mind szörnyű kétségek, szörnyű tehertételek és még szörnyűbb vádak... S mégis támadnak mindig és *mindenben* magyar *Koppányok,* akiknek *egyszer* valóra válik *ezer év óta újra és újra hirdetett* magyar igazsága... *„Vagyunk",* hogy *Móricz* Pállal irjam, akik megértjük ezer év óta *lennmaradásunk* szent titkát, sok-sok véren, fájdalmon váltott, újból és újból való *feltámadásunk* szent titkát.

Igy vonulnak sorra fel könyvében fényes urak, kiváló katonák, jeles tudósok, hires nagyasszonyok, legendás betyárok, földszerető igaz magyar hajduk érdekesnél-érdekesebb jellemzésekben, igazlátásban... S ez az igazlátása *Móricz* Pálnak az érzések minden hurjait megpendíti... Föltárulnak előttünk is az ősibb, természetesebb, őszintébb magyar élet gyöngykagylókban gazdag mélységei, s kezdjük az iróval együtt fajtánk *névtelen seregét* is másként megbecsülni!

*

Móricz Pál könyvét minden magyarnak el kell olvasni. Erőt, vigasztalást kell belőle meríteni, mert hogy ismét sorait idézzem: „ősemlékeinket pusztítván, megtagadván és elfelejtvén, mindinkább anyagiasabban és az idegen lelki fertőzéseknek botorul, ostobán behódoltan, vajjon még mire, kire számítunk?... A további sülyedést megakadályozhatják-e a kiskoru magyar tömegektől meg sem igen hallgatott, nem is igen ösmert, csak a pusztába kiáltozgató magyar bölcsek?..."

Igen! Egy a magyar népet valóban felvilágositó, azzal szoros lelki és szellemi kapcsolatokat megteremtő *mozgalom* a megoldás. Ennek egyik harcosa *Móricz* Pál. S ezen törhetetlen akarása avatja őt — irásain keresztül — az igaz magyar jövő élén harcolók érdemes soraiba.

BORNEMISSZA TIBOR.

politikai próbálkozások dacára befejezés előtt áll. Komoly politikus ezt nem is ellenezheti. Sok érdekes adatot mondott el a helyiérdekü vasutakról, amelybe eddig a vállalat 76 milliót fektetett be. Ehhez tartozik a Parkváros, a villamostelepek s igy a város rendkivül előnyös üzletet csinált. Szóvá tette azt is, hogy mint minden ilyen tranzakciónál, most is rágalomhadjáratot indított a pletyka és megvádolt mindenkit, aki a megváltás mellett volt, hogy illetéktelen hasznot biztosított magának, holott senki sem követett önző célokat, hanem csak a közérdeket szolgálta.

Zajos lelkes éljen kisérte Becsey Antal utolsó szavait. Utánna.

PETRACSEK LAJOS

országgyülési képviselő szólalt föl, aki szintén a város fejlődése érdekében valónak tartja a megváltást, ami most a nagy krach idején volt csak lehetséges, ilyen kedvező feltételek mellett.. A megváltás összege nem ró jelentős terhet a polgárságra, mert a közoktatásügyi adó fejenkint 46 pengő Budapesten, tehát aránytalanul nagyobb összeg, ezt is zugolódás nélkül viseli a polgárság. A magyar nemzet életében rendkivül fontos szerep jutott Budapestnek és szent a hite, hogy Budapest nélkül elveszett volna az ország. Örömmel jelenti, hogy megszüntetik a 600 négyszögöles övezetet, lehetőleg a Dunapartra szűkitik a gyárvárosi részt, ami előnyösen szolgálja majd ennek a városrésznek a fejlődését. Meghódolt Becsey Antal nagyarányú tevékenysége előtt és a maga részéről készségge lszolgálja Becsey Antalnak minden tervét.

Kovács József tábornok poétikus szavakkal köszöntötte a hölgyeket és azok élén Becsey Antalnét. Becseyt éltette *Szigethy* Lajos vásárpénztári igazgató, az egyesület ügybuzgó jegyzője és főtitkára, azzal a fordulatos mondással, hogy nem Becseynek volt szüksége az Alsóvárosra, hanem fordítva, az Alsóvárosnak volt szüksége Becseyre, akinek hathatós segítőtársa volt ebben az ügyben *Gömöri* Győző. *Virág* Béla szerkesztő a budai polgárság nevében tiltakozott az ellen a rágalom ellen, hogy a HÉV megváltásánál a budai képviselők és városi bizottsági tagok önző célokat is követtek volna. Arra kérte Becsey Antalt, hogy egységes közlekedés mellett, most az egységes fürdőváros ügyét tegye magáévá, amely egyik hathatós eszköze volna a *Kelet bekapcsolása*, ami egyuttal egyik legfontosabb kérdése Buda idegenforgalmának is.

Barla Szabó József dr. az immár szerencsésen megoldott közlekedési kérdés után Gömörinek egy másik tervét szeretné sikeresen megoldva látni és ez *a közóhajt képező reálgimnáziumnak a létesítése.* A maga részéről is nagy súlyt helyez az e városrészben fekvő gyógytényezők nagyarányú kifejlesztésére.

Befejezésül *Gömöri* Győző ügyvezető igazgató mondott lelkesen hálás köszönetet az őt ért ünneplésért. Él-hal az alsóvárosért és az itt aratott elismerést egész életére hálásan elkönyveli.

Lelkes hangulatban oszlott szét a társaság.

Három uj szinmű

Ha kultuszminiszter lennék, első dolgom lenne, hogy megfogadtatnám a nemzeti szinház igazgatójával, - még a kinevezése előtt, hogy nem spékeli tele a müsort saját darabjaival. Nincs magyar drámairodalom? Persze, hogy nincs! Egy-két kiváltságos szerző kikerül külföldre s ott elismerik tehetségét. Az irók zöme itthon ragad és kenyérgondtól elgyötörve zálogonddal és reklámszövegekkel öli az idejét. A Nemzeti Szinháznak volna az a hivatása, hogy drámairodalmat neveljen. A nevelés kétféle tényked és: az egyik a táplálás, fenntartás, a másik az irányitás. Ugy látszik azonban, hogy az ország első szinházának müsorán az igazgató darabjain kivül, nem számitva a klasszikusokat, csak azok darabjai kerülnek színre, akiket az igazgató *személyükben* respektál. A Shakespearei mankó és a Moliéreí séta pálca túlontúl sokat kopog a Nemzeti szinpadán. Ha a müsorban fennakadás, hézag van, gyerünk csak Shakespeareal, ha egy magyar szerző premierjét ki kell tolni, gyerünk egy *„ciklussal"*, ha új darab kell, nincs jobb, mint a Klabundé, aki míg élt, derekasan piszkálgatta Magyarországot, amint azt a Népszava könyvkereskedés kirakatában levő munkájából kiolvashatjuk. Bernard *Shaw* se kutya a szatiráival, csak az a baj, hogy csodálatosképen azok a darabok kerültek müsorra ettől a jeles szerzőtől, amelyben a legérzékenyebb kérdéseinket teszi gúny tárgyává. Ha a nagy művész jubilál, a pótszékes ház biztos, kinek a darabjában kell tehát alakitania, mint az igazgatóéban?

Ilyen körülmények között a magyar drámairodalom nem fejlődhet úgy tovább, ahogy egy félszázaddal előbb útnak indult. A fiatal tehetségek pár évi sikertelen szinházi ostrom után az iróasztal fiókjába zárják irásmüveiket.

Kellemes meglepetés a drámairodalom sivár berkeiben *Vákár* Arthur dr. a miniszterelnökség sajtóosztályába beosztott miniszteri biztosnak a régi neves erdélyi lapszerkesztőnek könyve, amely három jeles színmüvét tartalmazza. A *Priusz*, a *Megtérés* és a *Szerető* három olyan darab, amely általános figyelmet érdemel.

Kristálytiszta, zamatos, magyar nyelv, igaz meggyőződés, mélységes emberismeret, kikristályosodott, megállapodott világnézet teszi értékessé ezt a három drámát. Nincs irónk, aki annyira ismerné a politikusokat, aki úgy tudná jellemezni a magyar közéleti szereplőt mint *Vákár* Arthur. Nincs irónk, aki olyan találó meztelen képet festett volna a törtető erőszakos zsurnalisztáról, aki l'art pour l'art kellemetlen és annyira behajszolja magát purifikátori tisztségébe, hogy a felkorbácsolt szenvedélyektől túlfütött utolsó drámai összeütközésben a saját pusztulását okozza. A *Priusz* második felvonásának végjelenete a pattanásig feszíti az idegeket, mindenki más-más megoldást vár — és a szerző saját megoldásával, amely meglep, felemel, lesujt, lenyügöz, valósággal frappírozza az olvasót. A *Megtérés* epizód alakjai igaz, élő falusi magyarok. A földes úrfi megtérése oly reális, hogy még csak emlékeztető sincs benn a régi népies darabok papirmasé alakjaiból. A *Szerető*, mint a szerző mondja, a bűnös szerelem tragédiája. Tragikus befejezése a hitvesi hűség apotheozisa. Mind a három darab előadva ékessége lesz a magyar szinpadnak. Szinigazgató urak, olvassák el ezt a három kitünő darabot. Adják elő, minél előbb. Erre lesz közönség! Ha ilyen darabokat vesznek elő, ujjáéled a magyar szinpad!

Szászhalmi József.

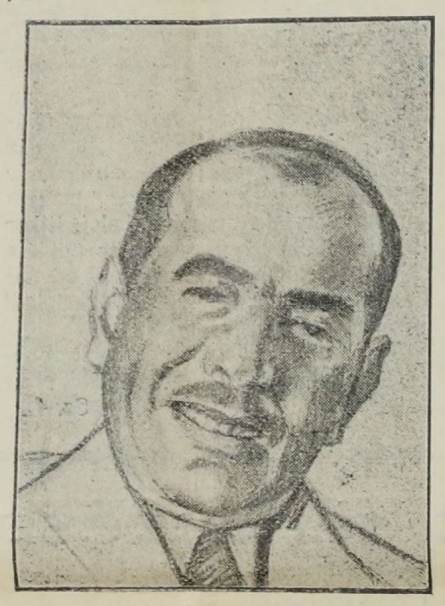

VÁKÁR ARTHUR dr.
kormányfőtanácsos, volt kormánybiztos

Bad Hall tanulságai

Irta: Hennyey Vilmos

Mi ezen a helyen csak a hazai fürdőügy érdekeit képviseljük s ha szólunk Karlsbad, Marienbad és más külföldi fürdőkről, csak azért emlegetjük őket, hogy berendezéseiket és igazgatásukat követendő példaként állítsuk oda a mi törekvéseinknek, avagy, hogy arra utaljunk, hogy magyar embernek nincsen reájuk szüksége, mert idehaza is megtalálja gyógyhatásukat és nem kell a magyar állam fizetési mérlegét rontanunk azzal, hogy külföldi fürdőre visszük ki pénzünket.

Már volt alkalmunk e helyen Bad Hall fürdőt emlegetni utalással arra, hogy kisebb pénzügyi tehetőségével mégis miként eszközöl az évek folyamán kitartó következetességgel geologiai furásokat, melyek nyomán fürdőberendezéseit szaporítja és gyógyító ivóvizét mind szélesebb körben terjeszti. Pedig sokkal gazdagabb forrás-kinccsel rendelkezünk itt Budapesten, s ha csak részben is követnők azt a bölcs fürdő-politikát, amelyre Bad Hall ad példát, már régebben volnánk abban a helyzetben, hogy jód-brom tartalmú fürdő- és ivókurát rendezzünk be minálunk is.

Mert a jód azok közé a kémiai anyagok közé tartozik, melyekre az emberi testnek végtelen kis mennyiségben, de feltétlen szüksége van és melyet ha a pajzsmirigy hormon nem juttat el megfelelően az emberi szervezetbe, a hiány az egészségre súlyos következményekkel járhat.

A régiek egy-egy ezüst érmet helyeztek el a vizeskorsóba és ma már tudják, hogy ez nem volt babona, mert az érméről leváló ezüstionok a vízben egészségtelen sarjadások fejlődését akadályozzák meg. A szénalázt végtelen apró kevés mikróba okozza, és a tisztán tartott szobában különben észrevétlen porszemek gyakran súlyos asztmarohamot idéznek elő. Ilyen kis mennyiségekben hat a jód is az emberi testben. Műhelye, ahol készül a pajzsmirigy, de a női szervekben is található bizonyos mennyiségben, amiért női bajoknál gyakran irják elő a jódfürdőket. Csodálatos hatással van jód minimális mennyiségben az érelmeszesedés bajainál, azért ujabban magas vérnyomás esetén a betegek igen jó eredményel használják a jódfürdőket. Csont és izületi megbetegedéseknél azok a kis jódadagok, melyek a fürdővel jutnak az emberi testbe, kitünő hatással vannak, nem is szólva a vérbajjal kapcsolatos betegségekről, melyek nagyobb jódadagokat is eltürnek és amelyeknél az ilyen fürdők használata régen ismeretes.

Mindezeket pedig abból az alkalomból említjük meg, mert Bad Hallban eszközölt újabb fúrásról kapunk hirt, és mert előttünk van egy díszes *magyar nyelvű* falragasz, mely nemzeti viseletben egy bájos osztrák leányzó alakjában hívja fel figyelmünket erre a törekvő, *igen olcsó* és jól adminisztrált fürdőhelyre.

Ezidőszerint sajnos, még Magyarországon nincsen ilyen jellegű fürdőnk, de Pávai Vajna Ferenc geologusunk megállapította, hogy a magyar Alföld, úgy mint Bad Hall vidéke is, ősidőkben tengerfenék volt s hogy ott jód- és bromtartalmú forrásokra is bukkanhatunk, ha a rendszeres geologiai vízfúrások ügyét végül konzekvens szakértelemmel kézbe vesszük. Ilyen szakértő gyógyvízkutatás rendszeresítésére elsősorban Budapest adminisztrációjában van szükség. Ezért harcolunk immár évek óta a Budai Napló hasábjain s az a reménynünk, hogy illetékes helyen végre is meghallgatásra találunk.

POMPÁS KERT. Vacsora és italvárja a Lövölde Park vendéglőben II, Marcibányi-tér 6 Tel.: 505-99

A szeretet soha el nem fogy. E cím alatt díszesen kiállított füzetben most jelentek meg azok a beszédek, melyek boldog emlékü *Haypál* Benő, budai református lelkész siremlékének felavatásakor elhangzottak. Tartalmazza a füzet Haypál Benő arcképét, azt a poétikus, magasszárnyalású imát, melyet a megboldogult fia, *Haypál* Béla, a jelenlegi budai ref. lelkész mondott el, *Ravasz* László dr. püspök és *Puky* Endre egyházi főgondnok beszédeit. A tartalmas, értékes szónoklatok megérdemelték, hogy külön füzetben is megörökitsék őket.

Sgardelli párbajkódex. A kitünően bevált Sgardelli párbajkódex nyolcadik bővitett kiadása most jelent meg a könyvpiacon. Ez a kódex különös tekintettel van a lovagias ügyek elintézésénél figyelembe jövő katonai szabályokra és formákra. Miután teljes összhangban áll a honvédségi becsületügyi szabályzattal megbizottak, akik becsületügyi eljárás terhe alatt a legteljesebb felelősséggel intézik a lovagias ügyeket, biztos támaszt nyernek ezzel a párbajkódexszel. Külön felhivjuk a figyelmet az abban találandó jegyzőkönyvi és egyéb hasznos munkákra. A Singer és Wolfner kiadásában megjelent kódex az összes könyvkereskedésben kapható.

Buda régi hirét egyrészt a vendégfogadóinak köszönhette. Aki itt vidékről megszállt, megtalálta mindazt, amit otthon nélkülözött. Társaságot, különleges ételeket, különféle borokat, söröket, zenét, kóklert és mindenféle művészembert, a festőktől az irókig. Egy-egy vendéglő ma is városfejlesztő hatással van. Budán, az alsóvárosban, a kelenföldi vasúti töltésen túl csak másodrangú vendéglőkre, jobbanmondva korcsmákra volt utalva a közönség és nagy utat kellett gyalogolnia, hogy jobb vendéglőt találjon. Nem régen, alig 6—8 hete nyitotta meg saját, de alaposan átalakított villájában vendéglőjét *Lukács* Gyula ismertnevü lipótvárosi vendéglős a maga okos elgondolásával és ezzel megoldotta ott a társadalmi érintkezés lehetőségének kérdését. Hüs kertje a villa előtt, sürün körül ültetve rózsákkal, távol a konyhától a legpompásabb hely nyáron, — az emeleten 3 vendégszoba, kedves összhangban adja a keretet télen. Kitünő házias konyha, jól kezelt tiszta borok, sörök és polgári árak teszik kellemessé a helyiséget. Ma már híre van a *Lukács* vendéglőjének a *Bártfai-utcában* és vannak estéi, ahol csak jóakarattal tud helyet szorítani a későn jövőknek.

„Filléres Budapesti Kalauz" címmel dr. *Mátéka* Béla, a *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatal* titkára, új kis budapesti vezetőt jelentetett meg, amely történelmi és művészettörténeti körséta keretében népszerüsiteni törekszik Budapestnek ezer év alatt az ország leghíresebb művészei által annyi fáradozással és annyi lelkesedéssel létre hozott nevezetességeit. Ezért ezek még a budapesti lakós részéről, aki azt hiszi, hogy ismeri a fővárosát is megérdemli, hogy behatóbb megfigyelés tárgyává tétessenek. A mű folyékony leirásban, csinos kiállításban, praktikus beosztásban a lényeget adja, nem fárasztja ki az olvasót a jelentéktelenebb részletekkel, hanem ahhoz segíti, hogy a legszebbet, a legfontosabbat a lehető legkevesebb fáradsággal ismertesse meg. Ezért igazi jó barátja minden vidéki felrándulónak, hasznos segédeszköze tanároknak, szülőknek, akik az ifjúságban az elmult idők nagy alkotásai iránt való tiszteletet óhajtják felkelteni és azt arra a meggyőződésre hozni, hogy Budapest székesfővárosban a magyar kulturának egyik leghatalmasabb alkotását lássák és mint ilyet megszeressék. Aki erre az igazán olcsó 60 filléres árban megjelent könyvecskére bízza magát, az biztos lehet, hogy idejét jól felhasználta és mind azt látta, mit elsősorban kellett behatóbban megismerni. Megrendelhető kiadóhivatalunkban.

Ösi vizvezeték romjain

— Vizhiány a Rómaifürdő-telepen —

A többezer évvel ezelőtt virágzó kelta, majd római kulturának csupán nyomai maradtak az óbudai Aquinkum környékén s a hosszú évszázadokon át lakatlan vidéken alig évtizede, hogy a pesti zaj és füstből menekülő néhány telepes felépítette családi házát a római fürdők szomszédságában. Itt azután egyetlen évtized alatt hatalmas, virágzó és mindinkább terjeszkedő, pompás lakótelep épült. Természetesen a lakóknak igen sok nehéséggel kellett megküzdeniök, míg a mai kultura vivmányainak egyikét-másikát a székesfővárostól kieszközölhették.

Eltekintve a jövő nagy terveitől, ma legégetőbb problémája a telep lakóinak a vizellátás zavartalanságának biztosítása. 1927-ben ugyanis a főváros, mint egészségügyi hatóság a telepi kutak vizét ártalmasnak minősitette s igy a lakók kénytelenek voltak a kútjaikat betemetni, vagy üzemen kívül helyezni. Ugyanekkor a főváros azzal, hogy a telep legalább évi 15.000 köbméter víz elfogyasztására kötelezi magát, vizvezetéket építtetett és azt az aquinkumi hálóatba kapcsolta be. Ám ez a vizvezeték csupán a *vízműveknél kiselejtezett, a főváros területén már használaton kivül helyezett keskeny átmérőjü csövekből* készittetett el, amit azonban a telepesek akkor a „jobb ma egy veréb" szólásmondás alapján igy is örömmel és hálával fogyasztás már a vízszolgáltatás első esztendejében jóval túlhaladta a kikötött mennyiséget.

Azóta a telep épületeinek száma jóformán megkétszereződött, új utcák nyiltak és épültek, megsokszorosodott a lakosság is ugyannyira, hogy *a vizszolgáltatás már tavasszal* elégtelennek bizonyult. Természetesen még inkább fokozódott a vizhiány *a nyár folyamán*, amikor az ujabb települőkkel, nyaralókkal a lakosság száma méginkább megnövekedett, de a villákat, házakat övező kertek locsolásáról is gondoskodni kellett.

Tudomásunk szerint a Vizmüvek épen a rómaifürdőtelepi dunarészről épittet most a főváros vizellátására szolgáló főcsatornát s igy talán lehetséges volna a problémát, — akár a telepi hálózatnak ebbe a fővezetékbe való bekapcsolása, akár más alkalmas módon, de mindenesetre a jelenlegi keskeny méretü hálózat kicserélésével megoldani.

A *„Rómaifürdő-telepi Egyesület"* agilis vezetősége elkövet mindent az ügy érdekében, hogy a *legelemibb életszükségletet* képező viz elegendő mennyiségben álljon rendelkezésre, de elengedhetetlenül szükséges, hogy szavuk az illetékeseknél meghallgatásra találjon, nehogy a főváros környékének leghatalmasabb, legvirágzóbb lakótelepe fejlődésében megakadjon és visszasorvadjon.

Növeli házbérjövedelmét
és a
kokszbeszerzés gondjaitól szabadul
ha szabadalmazott
„LILIPUT"
vándorrostélyt
szeretet központi fütésének kazánjába.
Hazai olcsó, könyen beszerezhető daraszénnel üzembiztosan működik.
Rendkivül olcsó.
A bereneezés költsége a nagy megtakaritásból 1—2 év alatt megtérül,
Készletről szállitható.
Üzemben (bérházakban) bármikor megtekinthető.
Ajánlat, szaktanács és mérnöki látogatás teljesen díjtalan.
Ganz és Társa Villamossági, Gép-, Waggon- és Hajógyár Részvénytársaság
X, Kőbányai ut 31 szám.
Telefon Aut. 902-84 és Aut. 908-69

Értesités!

Mária-Remete-Boldogasszony-Kápolna egylet felparcellázza a Pesthidegkut községhez tartozó
Szögligetben
lévő szántóföldjét.
Eladásra kerül 12 egyenkint körülbelül 170-180 □-öl nagyságu
kertes családiház
épitésére alkalmas telek a Mária-Remete kegytemplom közvetlen szomszédságában □-ölenként 9-10 Pengő árban. Ezek a minden tekintetben kitünő fekvésü telkek, melyeken mindenhol néhány méternyire bőséges és igen jó ivóviz található, a Hüvösvölgy-Mária-Remetei autóbusz megállónál a Pesthidegkéti müut mellett fekszenek, a közel jövőben villamos vasuti közlekedéshez is jutnak.
Ugyanott eladó még egy közel másfél hold szántóföld. Az Egylet vezetősége
részletfizetési kedvezményt is nyujt.
Bővebb felvilágositást ad az elnökség: Budapest II, Fő ucca 18 (Telefon 52-0-92) és id.
Balázs Antal vendéglős Mária-Remetén.
Az Elnökség.

NYARALJON A MARGITSZIGETEN!
a világ egyik legszebb klimatikus gyógyhelye
Felvilágositásért a
Margitszigeti Gyógyfürdő rt.
gazgatóságához forduljon
. Döbrentei-tér 4. Tel.: 560-30 és 206-20

SZENT ANTAL KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT. 34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELDOLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

„Gyermekmérleg kölcsönzés"
havi P. 3.-ért
KERPEL „SZENT ISTVÁN" GYÓGYSZERTÁRA
MARGIT KÖRUT 38 TELEFON 15-6-19

Hullám Fürdő Gellért Gyógyfürdő zenés terraszán

INGYEN HIRDETHET MINDEN KIADÓ LAKÁST ÉS MINDEN CSALÁDI ELADÓ HOLMIT, HA A
Budai Napló
ÉVES ELŐFIZETŐJE
EZ AZ EGYETLEN BUDAI UJSÁG. LAKÁSKERESŐK EBBEN KERESIK A KIADÓ-LAKÁSOKAT
I, BORS-UTCA 24, —50-2-96
BUDAI NAPLÓ NYOMDÁJA

Elmult

Elmult. Pont. Vége már,
Nyári Alkony, csókos álom,
Reménybimbók rózsás ágon,

Tüzes szavak, forró vágyak,
Vallomások égők, lágyak
— Elmult.

Bárányfelhők azur égen,
Sok szép emlék. Nem is régen
— Elmult.

Nem jön már több rügyfakadás
Nem lesz többé víg kacagás:
Elmúlt. Pont. Vége már.

Tichy György.

Személyi hírek

RIPKA FERENC Dr. főpolgármester külföldi útján meglátogatta Bécsben a magyar főváros idegenforgalmi irodáját, ahol két órát töltött és elismerését fejezte ki.

BENEDEK SÁNDOR a közigazgatási bíróság másodelnöke, Balatonfüreden tölti szabadságát.

HOOR TEMPIS MORITZ Dr. egyetemi tanár, a Budai Társaskör elnöke külföldön tanulmányúton van.

HENNYEI HENNYEY VILMOS Dr. államtitkárt, a Budai Napló főmunkatársát a „Tudományos Magyar Statisztikai Társaság" rendes tagjai közé választotta, hogy eddigi tudományos működését ily kitüntető módon honorálja.

BÓDY TIVADAR volt polgármester e hó 20-án külföldre utazik.

PÁVAI VAJNA FERENC Dr. főbányatanácsos, főgeologus, most Pesterzsébeten folytat tudományos kutatásokat.

ZBORAY GYULA Dr. ügyvéd, a Pénteki Borgazda Társaság örökös jegyzője Balatonmária fürdőre vonult vissza néhány heti pihenőre.

SZABÓ JENŐ székesfővárosi főmérnököt, a köztisztasági ügyek referensét Ripka Ferenc dr. főpolgármester műszaki tanácsosnak nevezte ki.

EBNER JÓZSEF a Székesfővárosi Ásványvízüzem igazgatója Csopakon nyaral.

NIEDERECKER GÁSPÁR Dr. orvos, az Irgalmasok budai kórházában az isiász új gyógymóddal, egyetlen egy injekcióval gyógyítja sikeresen.

R. REÉV SÁNDOR isk. igazgató családjával Csobánkán tölti a szünidőt.

KULCSÁR RICHÁRD nyomdaigazgató, *Gastein ben* kelés gyógyulást. Ez a hír sajtóhibával úgy jelent meg, hogy *Garsten-ben*, amit szívesen helyreigazítunk.

Ünnepelte Buda egyik szorgalmas harcos polgárát, aki józan, okos fejjel, megfontolással és a budai polgárokba beoltott takarékos elgondolással igyekszik előbbre vinni azoknak a budai kispolgároknak az ügyét, akik az óbudai hegyvidéken vásároltak telkeket és igyekeznek ezt a szép vidéket kulturával ellátni. Kedves polgári ünneplések ezek, amelyekben most kiadóan része van

LUGMAYER JÓZSEF Dr.

ismertnevű budai ügyvédnek, a Községi Polgári Párt egyik vezéremberének, akit általános tisztelet és szeretet vesz körül. E hó 9-én két helyen is ünnepelték abból az alkalomból, hogy kormányfőtanácsosnak nevezték ki. Az egyik volt a *Gazdaságvédelmi Társaság*, a másik az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség*, amely a Farkastorok-úton, a Donáti kápolnával szemben most megnyilt új vendéglőben hívta össze tagjait, akik nagy számban jelentek meg, hogy egyik ügybuzgó elnöküket kellő módon ünnepeljék. A felköszöntők sorát *Szilágyi* Károly nyitotta meg, aki az ünnepeltet, ezt követte *Viraág* Béla, aki az ünnepelt nejét üdvözölte, majd *Perlmutter* Samu tárta ki a szívét és minden kívánságát, aki után *Zeőke* Antal országgyülési képviselő szólalt fel és ékes szóval ünnepelte az erős munkát kifejtő Óbudai Hegyvidéki Szövetség vezéreit. Mindezt megköszönte *Lugmayer* József dr. kijelentve, hogy örökké emlékezetében marad ez az est és uj erőt ad neki a további munkákra és küzdelemhez. Az est további folyamán még számosan szóltak föl és ünnepelték a Lugmayer házaspárt.

Nő a Margit-körut! A régi János kórházig terjed a régi Margit-körut és csak a Budai Napló sürgetésére változtattak azon a különlegességen, hogy a *Krisztina*-körut befutott a *Víziváros* szivébe. Elrendelte a város, hogy a Margit körut a Széll Kálmán-térig terjed. A régi Margit-körut eredetisége az volt, hogy csak a déli oldala nőtt a magasba. Ott épültek az uj bérpaloták, az északi oldala földszintes maradt. Most, hogy jogaiba behelyezte a főváros, nő magasba az új részén az északi oldal. Ott minden földszintes ház kétemelet magasra nő. Sőt a régi Margit-körut északi oldalán most épült fel a legujabb felhőkarcoló és tetejére még egy reklám tornyot is építettek. Amerikai ötlet.

A Buda—Budakeszi Autóbusz e hó 14-én indult meg, a régi sváb magánautóbusz tulajdonosok ostoba ízetlenkedése mellett. A székesfőv. Autóbuszüzem megbízásából a BART kocsik járnak itt két relációban. A 22-es jelzésű autóbusz a Széna-térről indul és a budakeszi Templom-térig közlekedik, a 22A jelzésű viszont Szép Ilona—Budakeszi községháza között jár majd. Az új autóbuszjáratok csütörtök reggel indultak meg. A jövő héten vizsgálja felül a hatóság a Máriaremete—Hidegkúti vonalat is. A Széna térről a 23-as autóbusz jár Máriaremetére, a 23A jelzésű kocsi pedig a Hüvösvölgyből a Hidegkúti-uton át közlekedik ugyanide. A budakeszi autóbuszon a jegyek ára 16—80 fillérig terjed. Ez a legdrágább jegy returjegy lesz.

Zugligeti hangversenyre hívták meg a zugligeti egyházközség híveit gróf *Keglevich* Pálné és *Huszár* Elemér lelkész, mely jótékony célra augusztus hó 1-én délután 6 órakor lesz a Zugligeti-út 11. szám alatt. Közreműködnek énekkel: V. Szerdahelyi Ilona és Sch. Rados Lucy, zongorán: Székely Julia és Rados Jenő dr., Margharetta Boris novellát olvas fel, beszédet mond Huszár Elemér és konferál vitéz Vadkerty Jenő dr. Vacsora a Szarvasnál.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Nász. Nagy érdeklődés kísérte *Oszoly* Kálmán ny. iskolaigazgató és neje *Móhr* Krisztina leányának *Erzsébetnek* esküvőjét, akit *Koczkás* Kálmán felsőkeresk. iskolai tanár e hó 9-én délelőtt 11 órakor vezetett oltár elé a *Városmajori* templomban. Az esküvőt szűkebb családi körben rendezték és a tanuk voltak dr. *Oszoly* Kálmán fogalmazó és *Koczkás* Ödön a földmüvelésügyi minisztérium tisztviselője. A nagy ismeretségnek örvendő Oszoly családot rendkívül sokan üdvözölték ez alkalommal.

Márványtábla hirdeti a *Bellevue* szálló falán a mai naptól *Endresz* György tragikus dicsőségét. Az óceánrepülés évfordulóján állították fel gyászbaborult hozzátartozói, akiknek kegyeletes ténykedését a magyar nemzet szobor formájában megismétli.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Buda legujabb múzeuma a Halászbástya legnagyobb tornyában van, mely több emeletre oszlik és gondosan itt helyezte és rendezte el a nagyrészt építőművészeti emlékeket *Horváth* Henrik dr. a fővárosi múzeum tudós igazgatója. A múzeum anyagának javarésze építészeti maradvány: néhány érdekes románkori töredék (oroszlánok mellett főként gótikus épületrészek: kőrózsák, zárókövek, oszlopfejek és lábak, párkányrészletek, faragásos kapurészletek és egyebek. Szép faragott maradványok — jobbára esztergomkörnyéki vörös márványból valók — képviselik a renaissance korát, benne is Mátyás királyunk olasz kulturájú korszakát. A tulajdonképeni építészeti anyagnál e tekintetben jóval értékesebbek a múzeum régi sírkövei. Ezeknek nagy része az egykori dömés templom romjai közül került elő. A templomnál régibb keletű márvány sírfedő lapokkal az idők folytán a templom szentélyét követték ki és csoda, hogy ennyi is megmaradt belőlük. A beléjük faragott címerek és bekeretező feliratok az ősi Buda műveltségtörténetének nagybecsü adatait szolgálják. Általuk értesülünk, egy Abel mester nevű XVI. századbeli festőnek a létezéséről, aki a sírkő felirata szerint 1370-ben halt meg. Művészeti tekintetben a sírkőlapok legértékesebbje az, amely ifjabb Stiber János királyi főkamarásmestert ábrázolja csaknem életnagyságban. A kemény süttői vörösmárványba faragott páncélos lovagnak bámulatosan életszerü a feje. Ezek a síremlékek igazolják, hogy Budán a középkorban önálló művészeti iskola működött, mely az ország többi részét művésszel és műtárgyakkal ellátta. A múzeum megvalósításáért és megnyitásáért hálával tartozik Buda közönsége *Némethy* Károly tanácsnoknak. *Pacher* Béla dr. előadónak és *Horváth* Henrik dr.-nak.

A svábok! Azok mindenhez értenek, még az autóbuszhoz is. Majd ők másnak fizetnek, hogy behozza őket Budára. Megcsinálják maguk. Lassan elszaporodtak ezek a magánautósok és hogy megéljenek, megsarcolták az utazó közönséget. Piszkos, ócska, kimustrált autóbuszokat szedtek össze — a jó ég tudja hol? — és jöttek, mentek Budakeszi és Buda közt, ahogy azt épen jónak látták, ahogy nekik esett jól, nem törődve a utasokkal. Csak a pénzt követelték. Mindig „Alsogleich" indultak, de félórákig is elácsorogtak még, hogy jön-e ujabb pasazsér. Most aztán rendet teremtett a város. Természetesen dühösek a svábok és egyszeribe megtanultak magyarul. Ugy káromkodnak, mint a legöregebb huszárőrmesterek. Magyarul. És mindig előbb indulnak, mint az autóbuszvállalat kocsijai, de rendesen később érkeznek be.

A királyok útja egykor, most *Szentendrei-út* sehogy sem volt méltó sem a multjához, sem a jövőjéhez. Elvégre Buda felső medencéje a tulajdonképeni *fürdőváros*, a füstmentes, a csendes. A solymári völgyből még alpesi levegő is árad, ha nyugatról fuj a szél. És *nyaraló* vidéknek termett ez a felső medence, mint ahogy annak vélték már régebben, akik ezeken a részeken vásároltak és építettek régente nyaralókat. Csak útja nem volt. Most a város nagy költséggel rendezi a Szentendrei-utat és talán Királyok útjának nevezi el, ahogy régente itt jártak Visegrádról—Budára.

Nász. *Dr. Andor Kálmán* ügyvéd e hó 21-én oltárhoz vezeti vámosi *Farkass* Carment, a Bazilika kápolnájában. Cím Izsák, Pestmegye.

A mohamedán vallás 1300 éves, mert 632 június 8-án, tehát 1300 évvel ezelőtt halt meg Arábiának Medina nevű városában *Mohamed próféta*, az iszlám világvallásának megalapitója. Medinában, a mohamedánság szent városában is van temetve. Az iszlám követőinek számát ezidőszerint háromszázmillióra becsülik.

Árleszállitás a Margitszigeten. A felsőmargitszigeti gyógyfürdő árai jelentékenyen leszállíttattak: — kénes kádfürdő P 1.30, 10 drb. P 11.—; szénsavas fürdő P 2.50 (P 3.60 helyett), 10 drb. P 22.— Hasonló arányban csökkent a tükörfürdő-, fehérneműjegyek, stb. ára is. Aki hétköznapokon reggel 7 és 10 óra között megy fürödni és strand-, vagy gyógyfürdőjegyét a *hidvámnál* váltja meg, további 30 fillér léres kedvezményben részesül.

Régi Nyár
cimen ismert
patinás régi budai vendéglő, háztető magas kerthelyiséggel, régi, öreg fák hüs árnyékában a
Krisztinaváros
szivében, a
Gellérthegy utca
elején, 3 szám, ahol minden, a mit délben, este ételben, italban találnak, izletes, házias.
Nem olcsó, nem drága, de jó!
ahogy régi budai szokáshoz illik.
Régi budai vendéglős-család vezeti régi tisztességgel.
A régi budai cigány Czicza Jóska muzsikál

Építkezni már ujból lehet, mert a téglakartel áraival szemben, nagyméretű *prima* égetett tégla kapható 1000 darabonkint *34 pengőért* a „Nyugdíjas Közalkalmazottak Farmtelepítési Szövetkezeténél", VII., Erzsébet-körut 2. Hivatalos órák minden hétfőn, szerdán, pénteken d. e. 10—1-ig. Saját téglagyár P. Szent Istvánon.

Az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat nyári iparművészeti kiállítása a Technológiai Iparmúzeumban (VIII., József-körut 6. sz.) *Nyitva:* köznapokon 9—6-ig, vasárnap és ünnepnapokon 9—2-ig. Belépődij 30 fillér.

Az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat népművészeti gyüjteményének kiállítása. VI. Andrássy-ut 69. sz. *Nyitva:* köznapokon 9—2-ig. Belépődij 30 fillér.

A szeretet otthonává alakítják át a régi Szent János kórházat, ahol eddig bőrbetegeket és vérbetegeket, nagyrészt utcai leányokat kezeltek, akiknek viselkedése kellemetlenné tette a szomszédos, odanyíló házakban a lakást.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham u.

Ritka hely, ahol a vendéglő nyári kertje a háztetőn áll. Csak budai vendéglős gondolhatta ki, hogy lent a völgyben álló vendéglőjének, hegyen legyen a nyári kertje. A budai szinkörből kitóduló közönség nem szívesen megy messzire, s igy kapóra jön neki a *„Régi Nyárhoz"* címzett vendéglő a *Gellérthegy-utca* legelején. Alacsony kis frontja még a *Krisztina-térre* néz, de az udvarról lépcső vezet föl, a földszintes vendéglő háztetejével egyszinten álló nyári kertbelyiségbe, mely a Naphegy-utcára nyílik. Terebélyes öreg fák árnyalják, hűsítik, az utca zaja zsongássá válik és csendes zene teszi kedvessé az ott töltött estéket.

A magyar tudást nem becsülik meg idehaza. Németország ifjúsági propagandájában magyar ember forrásmunkáját használta fel! A *Berlini Vita Reformanda* kiadóvállalat félmillió példányban adta ki pompás gázvédelmi propagandakönyvét, amelyet a német ifjúsági szervek terjesztenek. *Petróczy* István ny. repülőezeredes két évvel ezelőtt adta ki *„Veszélyben minden magyar város"* c. lég- és gázvédelmi szakkönyvét, amelyről a magyar hatóságok tudomást sem szereztek, nemhogy a polgári lakosság légvédelmének érdekében tettek volna valamit. A német mást tesz! *Petróczy* ezredes engedélyével egész fejezeteket vett át a magyar forrás-munkából, hogy azt a német nép javára hasznosítsa.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Különös véleménye van Pestnek Budáról. Főleg politikus uraknak. Ha valami új alakulás nem lel visszhangra Pesten, akkor egyenesen átjönnek az új vezérek Budára s igy azokkal a szólamokkal, hogy a budai polgárság konzervativ, kitartó, hűséges, igyekeznek hatni az emberekre és rábírni őket, hogy első szóra vessék sutba konzervativ érzelmeiket, ne tartsanak ki az előbb vallott elvek mellett és legyenek hűtelenek a régi vezérekhez. Ha ez aztán nem sikerül első szóra, akkor egyszerüen kijelentik, hogy a budai polgár értelmetlen. Ezt nem vonatkoztatjuk valamely speciális esetre, csak általánosságban mondjuk, mert a közeljövőben több kisérlet történik és előre figyelmeztetjük az új vezéreket, hogy a budai polgárság öntudatosan konzervativ, kitartó és hűséges. Nagyon okos és a budaiak érdekeit különös ügyességgel felkaroló törekvések és szólamokkal kell itt a fórumra állani, hogy komoly hatást váltson ki az uj ember, az új párt.

ATTILA STRANDFÜRDŐ
BÉKÁSMEGYER (Csillaghegy mellett)
Természetes hőforrás, homokfürdők, 100 zárt kabin, vetközők. Kitünő konyha. Hév megálló

A Zsámbéki Lloyd. Bemutatunk ismét egy kedves helyet, ahol még él az öreg Buda kiveső hangulata. Alig észrevehetően húzódik meg a Retek-utca elején a „Zsámbéki Lloyd"-hoz címzett kisvendéglő. Csak a benfentesek ismerik olcsó és tiszta borait, kellemes kertjét és a jóhírű Lenkey Tahi zongorájából kiáramló kedélyességét. Az üzletet a 400 éves tabáni „Mély pince" *Poldi bácsijának* leánya vezeti.

Félreértésre adott okot a mult szám egyik híre, amely apró visszaéléseket tett szóvá egyes kis vendéglősök részéről. Az e tárgyban hozzánk intézett kérdésre válaszolva, sietünk kijelenteni, hogy ez a hír semmiesetre sem vonatkozhatott a jóhírű *„Zöld hordó"* vendéglőre, amely évek óta áll *Tóry* György kitünő vezetése alatt és kedvelt helye a budai közönségnek. Ott maga a gazda ügyel arra, hogy a vendégnek a legcsekélyebb panasza se lehessen, ahogy nincs is.

Kellemes estét eltölteni csak a
PACSIRTA
virágos kerthelyiségében lehet.
Izletes vacsora. Cigányzene. Olcsó árak.
I, Kútvölgy u. 18. 4, 14, 61 villamos végállomástól 5 p.

IDEÁLIS
Strand
a Római fürdőben.
A HÉV-vel félóránkint.
hajóval és Ujpestről
propellerrel elérhető.

Albánok Budán és Magyarországon

Irta: PALÓCZI EDGÁR tanár, a Magyar Külügyi Társaság r. tagja

Buda klasszikus emlékekben gazdag földjéből olykor sárgarézből készült római érmek kerülnek elő. Közel kétévezredes kisplasztikai emlékei ezek a hazai föld első találkozásának az albánok őseivel: az *illyrekkel*, akik itt a nagy Duna mentén, már a Krisztus utáni első században védték a római sasok jegyében a római kulturát az ősi kelet támadásai ellen és bronz helyett ebben a csillogó ércben vették át hópénzüket a légiók pénztáraiból.

Másfél évezred multával, a hős albán nemzetnek és a magyarnak jutott osztályrészül az a történelmi feladat, hogy diadalútjában megállítsa egyik testvértörzsét, az ozmán népet. Ezekben a félelmes napokban került egymás mellé a lehanyatló középkor két legnagyobb keresztény hősének neve: az albán *Pasztriota Györgyé* vagy más néven *Skanderbégé* és *Hunyady Jánosé*. Ha nem választotta volna el őket egymástól a technika akkori eszközeivel még át nem hidalható nagy távolság, ha e két hadászati lángelme közös haditerv alapján együtt működhetett volna, mily más folyást vett volna Európa története... Igy azonban be kellett érniök azzal a szereppel, amelyet hazájuk védelmében mért ki számukra a sors, s igy lett 1444. év számunkra a *várnai gyászév*, az albánok számára pedig a krójai győzelemé.

A másfél százados török uralom napjaiban Budán és hazánk más részében is számos albán hős vitézkedett a félholdas zászló alatt, mert a török szívesen használta fel a vitéz szkipetárokat a leigázott népek fékentartására. Egyesek közülük igen magas állásokba kerültek. Albán származású volt Budavár utolsó török basája: *Abdul Rahmán* is, aki mint janicsár aga kezdette meg pályafutását, majd bagdádi, egyptomi, boszniai s végül *budai* basa lett. Emlékművét a *Szabó* testvérek adományából, ősszel fogjuk a budai Bethlen István gróf Bástyasétányon leleplezni.

Kasztriota György halála után, amikor az ozmánok elözönlötték a hős, *szkipétárok* földjét és porba hanyatlott fehér sasos lobogójuk, egyik hősüknek *Clemens*-nek vezetésével vagy 2000 közülük a Szerbiát Albániától elválasztó hegyvilágba vetette magát, ahol a *Clementinus* szabadállamot létesítették. Ez a kis albán ország *III. Károly* királyunk szerencsétlen balkáni hadjárata alatt ment tönkre, amikor a lánglelkü *Savoyay* Jenő herceget tehetségtelen német generálisok váltották fel a hadvezetésben. A clementinusok nagy része a vailovai vérfürdőben lelte halálát s csak 300-nak sikerült Belgrádba menekülni, ahonnan az akkor még erősen magyar Szerémségbe költöztek. Ott megalapították a világháború végéig hozzánk tartozott két településüket: *Hutkovcet* és *Nikincit*, ahol gyermekkoromban az öregek még tudtak albánul, de ma már minden elhorvátosodott. Ennek a hazai két albán telepnek emlékét őrzik a Délvidék híres clementinus fajú juhai, valamint a ma már nemzeti kedves italunkká lett *kadarka*, amelynek venyigéit albánjaink hozták magukkal. nevében ma is él az ókori *Sodra*, a későbbi *Szakdar*, a mai *Szkutari*.

Az *Otranto* tengerszoros partjáról, amelynek vizein vívta a világháborúban *Vitéz nagybányai Horthy Miklós*, Magyarország kormányzója legdicsőbb harcát, hozta el nekünk most a hős albán nemzet egyik kitünő fia *Erebari Ali dr.*, albán királyi vezérkari alezredes az albán nemzet üdvözletét, annak a hősi népnek köszöntését, amelynek hősi vérétől oly gyakran áztatott földjében a világháború annyi névtelen hősi magyar halottja porladozik. Albániában porladozó felejthetetlen emlékü hőseinkre mély kegyelettel visszaemlékezve, e jeles fia útján hívjuk meg a szkipetárok ősi földjének fiait a szeptemberi emlékmü leleplezésre. Annak a nemzetnek fiait, amelyet két évtized viharai szétszórtak Dél-Itáliába, Görögországba, Kisázsiába, Egyiptomba és Amerikába, de összetart az ősi nyelv, valamint a közös mult emlékének annyi dicsőségteljes tudata.

A reklám

Székely Vladimir irásaiból

SZÉKELY VLADIMIR pompás előadása a reklámról nemcsak kedves olvasmány azok számára is, akiknek nincs reklámra szükségük, de tanulságos azoknak, akik a reklámot félreértik. Itt Budán ujabban pestiek nyitottak uj üzleteket és Pesten hirdettek, holott nem tehető fel a pesti közönségről, hogy az ügető versenypályáról Budára jön egy kertes kávéházba, vagy órát vásárolni azért, mert a reklám az egyik sportrovatban megjelent. *Budai* kávés ne higyje azt, hogy a VII. kerületből járnak hozzá feketére délután vagy éjjel és *budai* vendéglős téved, ha azt hiszi, hogy a délelőtti sörre, virstlire és pörköltre a Ferencvárosból szaladnak át az ottani polgárok. Haszontalanúl kidobált pénze bánja az ilyen téves kombinációt, de el is mulasztja a jó alkalmat, hogy már a megnyitáskor biztositsa magának a *budai* közönség látogatását. De beszéljen helyettünk az illusztris szerző:

I.

Üzlet és reklám szorosan összetartozik, egyik a másik kiegészítője. Kivált ma, az ádáz verseny korszakában, amikor a kínálat tobzódik és a kereslet mind erőtlenebb lesz... Minden reklámmal dolgozik ma. Bombaszttal mondva: a koldustól a fejedelemig! A koldus tépett rongya, szánandó ábrázata is reklám: tudatalatti önreklám s hoz alamizsnát, részvétet, a fejedelem reklámja pedig a pompája és fényüzése...

A reklám csodákat teremthet. A háború előtt Amerikában kongresszust tartottak: „A világ reklámszükséglete" programmal. Ezen a világ minden részéből összegyült reklámszakemberek és tudósok tapasztalatokat cseréltek ki minden ülésen, kiemelve a reklámnak az üzleti életben való hatalmas jelentőségét.

Ma különben éppen száz esztendeje, hogy ez a szó és fogalom: *reklám* megszületett. Igazi apja Mr. Barnum, a nagyhatás mestere volt. Ez a legendás cirkuszmester volt az első, aki a reklámot kiélte. Hogy beszéljenek róla, hogy a közönség szeme állandóan vállalataira tereletessék, nem kimélt sem költséget, sem fáradságot és a legbizarabb dolgok és trükkök felhasználásától sem riadt vissza. Filadelfiában egyszer felöltötte egy kőrözött, többszöri asszonygyilkos maszkját. Járt kelt az utcán. Szinte kinálta magát a rendőröknek. Hadd fogják el! Végre észrevet-

Európa legparádésabb operett-szereposztása
Amikor a kislányból nagylány lesz
Pénteken, julius 22-én 50-edszer
BUDAI SZINKÖR
Jegypénztár telefon 51-4-50

ték a kékzubbonyosok és lázasan híre terjedt, hogy elfogták a gaz kékszakállt. Mindjárt azon melegiben meg is akarta lincselni a lelkesült közönség. Csak ügygyel-bajjal menekült meg Barnum, akkor meg a rendőrök akarták megverni, amikor felfedte, hogy dehogy ő a bősz asszonygyilkos, mert ő Barnum, a nagy cirkuszos és bűnt követ el önmaga ellen, aki nem látogat be az ő csodahajlékába. Az egész város beszélt most már róla és a cirkuszba tódult a nép. Harmincmillió dollárt adott ki reklámra Barnum. Ebből szinte szanálni lehetne egy kicsit Magyarországot. Barnumnak eredetiségeket, új ötleteket kereső mindig trükkös reklámgyártásai egy új reklámlélektan felkerekedését indították meg. Azelőtt a szolid cégek tekintélyéhez tartozott, hogy a gyáros, a kereskedő csak egyszerűen áru és árjegyzéket adott. De jöttek a nagy dobbal a fiatalok és azok alaposan fel forgatták ezt a felfogást. Nekik is lett igazuk. Bebizonyosodott, hogy fantázia, ötlet is kell a boldoguláshoz, az áru jöjjön harsogó önmagátkinálással, tolakodjék be az emberek szemébe, gyomrába, vegye bérbe ostromolja meg az emberi kíváncsiságot. Egy-egy jó ötlettel akár be lehet evezni a meggazdagodás boldog vizeire. Érdekes szemelvényeket ad erről életrajzában egy Tom *Morney* nevű úr, egyébként egy nagy csikágói áruház milliókkal megspékelt tuladonosa. Mint a templom egere oly szegényen került tíz évvel ezelőtt Csikágóba. És tíz év alatt meggazdagodott. — A reklámjaimnak köszönhetem! — írja. Furfangos ötletei is voltak. Egyszer lefényképeztette a feje búbját és tarkóját. A képet közreadta az ujságoknak! A képen: Ez Tom! De ki az a Tom? Ha kiváncsi jöjjön be a boltomba.

Az amerikai gyermekkedély még nagyon is kiváncsi. Szót fogadtak és bedőltek a boltba.

Tom Morneynek kirakatában állandóan kartonlapok voltak közszemlére kitéve, azokon az árusítók tíz parancsa. Például: Eladók ne beszéljétek agyon vevőtöket. nekem élő vevők kellenek. Eladók hódolattal bánjatok a vevővel. Ő a mi parancsolónk!

Egy derby napon, mikor egész Csikágó vonaton a lóversenypályára vándorolt, Tom vagy 25 távíratküldöncöt vett bérbe. A boyokkal száz és száz táviratot adatott fel magának. A táviratok címe volt: Tom Morney, az ingkirálynak! a boyok ezekkel a táviratokkal beszáguldották a vonatokat, a lóversenyteret s egyre ordították: Távirat! Hol van Tom Morney az ingkirály? Alig egy pár száz dollárba került az egész s az emberek hetekig nevettek a kitünő férfi még kitünőbb ötletén.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Közismert kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a HUNYADI JANOS keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei írják elő betegeiknek és a betegek tízezerei írtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

Nyaralás
BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96
3 sornyi hirdetés kétszer 1 pengő minden további sor 20 fillér

Fedezze fel Ön is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén Gárdonyfüreden
egészséges fekvésű, magaslati és partmenti
villatelkek
négyszögölenkint P 4.-től 24 havi lefizetésre.
Nyári és télisportok. — Jó ivóvíz. Villanyvilágitás.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelek — vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletfizetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü P 1.20
Menettérti weekendjegyek P 2.20
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni műút mellett, talajvízmentes házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetésel. — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

Telek
NÉMETVÖLGYI UTON Béla kir. megállótól 10 perc. Bürök u. 29. sz. közmüves 400 és 600 öles gyümölcsös telkek 30—35 pengőért ölenkint eladók. Janász Délivasút kávéház 1—3, 8—10 órakor.
TÜNDÉRLAK Gellérthegyen 840 öles telken, pompás kerthelyiséggel, elragadó kilátással eladó. Bővebbet II. Kapás u. 35.
RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanorgalmi iroda: Farkas József Rómaifürdőtelep Emőd u. 40.
KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.
BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

Ház
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Bérautók gyönyörü amerikai luxuskocsik mindenhova bérkinél olcsóbban
BUDAI FÁCÁN GARAGE
II. Fazekas-utca 13. Telefon 51-2-83.

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgő-

Krisch Fekete János tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Lakás
Pasaréti-út
legején épülő előkelő ikervilla felerésze-, ugyanott épülő két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó. Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54
BUDA LEGELŐNYÖSEBB helyén modern *2 és 3 szobás*, erkélyes lakások azonnal és későbbre olcsón kiadók. I. Enyedi u. 16.
GYÖRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások aug. 1-re, békebérekkel kiadók. (Márvány u .sarok.)
3 SZOBÁS, komfortos, erkélyes lakás és *műterem* ugyanilyen lakással, vagy anélkül VIII. 1-re kiadó. I. Gellérthegy u. 1. (Krisztina térnél.)
Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)
Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY MIKLÓS-UT 57. alatt 4 szobás lakás olcsón kiadó.
Budai dunaparton parlamenttel szemben két, három és négyszobás komfortos lakás kiadó. II. Fő-u. 59.
Verpeléti-út 22. Augusztus 1-re 2 szobás, 3 szobás hallos, 4 szobás hallos lakások központi fütéssel és melegvízzel kiadók. Tel. 590—29.
HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos*, erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal*, központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.
Margit-körut 53. épülő házban teljesen modern kétszobás komfortos és egyszobás garcon lakások AUGUSZTUS 1-ére KIADÓK
3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.
Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.
Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)
Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*
3 SZOBÁS, hallos, erkélyes, komfortos és 2 szobás garzonlakások kerthasználattal kiadók II. Lövőház u. 28.
Rózsadomb legszebb helyén Fillér-u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörű villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.
SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendű 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.
KELETY KÁROLY U. 9. sz. alatt 2—3—4 szobás komfortos lakások kiadók. Telefon: 564—11.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztar
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmaboli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

Szórakozzunk Budán!

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialistások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

SZÉP VERONIKA vendéglő
Naponta halászlé „Baranyai" módra Pompás kert Zene Olcsó árak
Hüvösvölgy, I., Hidegkuti-ut 20. sz.
Déli menü P 1.50 Telefon 577-96

PETIKE - VENDÉGLŐBEN
(volt Pávdi) II. Zsigmond-utca 1. sz.
Polgári árakon elsőrangú magyar konyha. — Saját terméső kitünő fajborok. — Szombat és vasárnap este Kóródy Jancsi közismert cigányprimás muzsikál.

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT
készdiszentiléleki Hodor András
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportárudájában
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

VÁRKERT KIOSZK
KÁVÉHÁZ
Délután katonazene, este Neményi Jenő és Fehér Laci művész jazz zenekara hangversenyez
Tulajdonos: DEÁK SÁNDOR.
I. Ybl Miklós tér 9 szám.

Miklósi József
CASINÓ
Kávéháza
II. Margit-körut 40. Telefon: 518-88
Tejivóknál is olcsóbb nappali árak.
Este hangulatos zene. Olcsó borok.

ROZSADOMBON
NARDAI GYULA
vendéglő kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
kellemes szórakozást talál. Kitünő konyha és italok. Szolid árak. Minden időben élőhalból halászlé. Elsőrangú szalonzene és tekepálya. Telefon: 50-4-08

Minden pompás nyári este
Rád vár Schräpler Halászkertje,
Jazz, milyet még nem hallottál,
Ital, mint a menny nektárja . . .
Pest és Budán, mondom néked,
Schräpler-kertnek nincsen párja!
Óbuda, Lajos-utca 27.

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG
VAJ, SAJT, TURÓ!
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT-VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidő, villamos megálló a Községi Takarék mellett.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Császárkert a Dunaparton megnyilt
A Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai konyhával
tisztelettel
Csirszka Konrád vendéglős

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB" Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 2o.
Esténkint kitünő cigány zene!

Vadaskert vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

ÜRES FŐBÉRLETI SZOBÁT, olcsó árban keresek Széna tér környékén. Ajánlatokat „olcsó" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

XXIX. évf. 1090. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. JULIUS 28.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsorára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint, A hirdetések dija mindeko előreflzetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Tervek — ismét csak tervek!

Európa térképét nézve, önkéntelenül érik meg minden szemlélőben az a tudat, hogy Európa tulajdonképeni központja: Budapest. Idegen tudósok állapították meg már 50 év előtt, hogy fekvésénél fogva Budapest egyike lesz Európa legnagyobb városainak. Bizonyítja ezt, hogy 50 év alatt vidéki város nívójáról világvárosi nívóra emelkedett és fejlődött, Ausztria, Bécs és nagy részben a dinasztia ellenzése dacára. Bécs a riválisát látta Budapestben, Ausztria a hegemoniáját féltette, a dinasztia pedig az egységes állam színezete miatt igyekezett Bécset feltüntetni a monarchia fővárosaként. És mindezek dacára ez a város rohamosan nőtt, hatalmasan fejlődött, holott alig akadt államférfi, aki ezt a fejlődést hathatósan előmozdította volna. Ha a gazdag időkben mindazt megtettük volna, ami ezt a fejlődést nagyobb arányokban szolgálná, ma már Budapest nagyon megközelítené Bécset és föltétlenül éreznénk a világ emporiumok kisugárzó erejét a kelet felé, ami nagy arányokban szolgálná kereskedelmét, iparát és mezőgazdaságát. Ebben a városban alig volt vezető ember, aki igyekezett volna megelőzni, vagy irányt szabni a kornak, hanem ellenkezőleg mindig csak kullogtunk a feltartózhatatlan fejlődés nyomában és dolgoztunk és foldoztunk, aminek most isszuk meg keservét. Itt sohasem épült út, hogy később épüljenek melléje házak, hanem fordítva a sok felépült ház sürgetésére építettünk utakat. Igy a fejlődésnek nem a város szabta meg az irányát, ami szertelenségekre vezetett. Ennek egyik jelensége a Pasarét. Ott ma három-négy emeletes villaszerű bérpaloták épülnek, elnyomva a földszintes villákat, mert olyan területen akart családi villa-negyedet létesíteni, ahova a város önkéntelenül kiterjedt a maga bérpalotáival és föltétlenül bizonyos, hogy a Pasarét belső várossá lesz, valószinűleg zártsorokbon épült bérházakkal, ami talán nem is oly nagy veszedelem.

Ez a vajudó város állandóan termel ki ujabb és ujabb terveket, amelyek nagyrészt télen születnek, tavasszal a piacra kerülnek, hogy őszkor, mint a hervadt lombokat, összesöpörjék, mert nagy részük csak terv maradt.

De vegyük sorjába:

A GELLÉRTHEGY LIFTJE

új körülmények közé került. Tudvalevő dolog, hogy pont 40 évvel ezelőtt 1892-ben a felett vitatkoztak a Városházán, hogy a Szent Gellérthegyre vezető liftet villamoserő, gőz, vagy víz hajtsa, — és azóta még csak az útvonalát sem állapították meg. Most *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok tette magáévá a kérdés megoldását. Erős akaratú egyéniség. Talán neki sikerül fölemelni azt a nehéz sirkövet, mely a Gellérthegyi lift sirját fedi. Idegenforgalmi, de főleg fürdőügyi szempontból fontos kérdés ez és pótolná a párisi Eifel-tornyot. Hirtelen légváltozás, sok esetben gyógyulás.

Az UJ ELŐLJÁRÓSÁGOK

közül a XI-ik kerület *(Kelenföld)* volna az első új kerület, amely a papírosról átmászna a valóságos életbe. Helyisége az új Horthy-körtéren épült házak egyikében volna és *Spannberger* Alajos tanácsnok-elöljáró venné át szervezését és vezetését. Egyelőre 10.000 pengőt vettek fel a város jövő évi költségvetésébe erre a célra. Ezzel hivatalosan is feltárulna az a sok viszás helyzet, mely ma a Gellérten túli városrészben nehezíti a polgárság megélhetését.

A HEGYVIDÉK VIZELLÁTÁSA

ma a budai kérdések között első helyen áll. Különös gondja van erre minden komoly pártnak és *Kozma* Jenő dr. külön fölkérte a párt alelnökét, *Becsey* Antalt, hogy mint régi szakértő és vizműépítő mérnök tegye külön tanulmány tárgyává ezt a nagy horderejű kérdést. Budát és a hegyvidéket nem lehet kiszolgáltatni az oly könnyen fertőzhető megyeri kutaknak. A modern geologiai tudomány leghivatottabb művelője, *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeologus, főbányatanácsos bevonásával tanácskozások folytak amelyek három csoportra osztják ezt a kérdést:

FÖLDGÁZ
FORRÓVIZ
FORRÁSVIZ

Protektornak megnyerték a Gázműveket, amely a fúrás költségeit szívesen előlegezte, mert minden valószinüség szerint Budapest alatt van a folytatása a Veresegyháza táján, de a közveteln környék más helyén is jelentkező földgáznak. A Gázművek, mint városi üzem köteles is szolgálni a főváros érdekeit, ha nem is földgázt, de megbecsülhetetlen energiaforrásokat nyithat forróvíz alakjában. Ha ez a forróvíz gyógyító erejű forrásvíz is, akkor a fürdőügyet és ezzel az idegenforgalmat segíti. A forróvíz bőséges fűtési lehetőséget nyújt, még pedig füst és korom nélkül. Csakhogy fürdőváros nem is képzelhető egészséges ivóvíz nélkül. Ha csak tiszta víz, akkor is előnyös, hátha még gyógyító erejű forrásvíz! Ez volna a legjobb világreklám, hogy itt még a vízvezetékből is gyógyvíz csurog. A hegyvidék tele van kitünő Karszt vízzel, mely a szomszédos bányákat is elönti s így még a hegyvidék öntözésére is jutna. Megszünne az a furcsaság, hogy a város ad ugyan engedélyt arra, hogy a villakertben fürdőbazen épülhessen, de vizet nem ad hozzá.

A TÁVFŰTÉS

kérdését is ez oldaná meg a legegyszerűbben és legolcsóbban. Az eszmét Budapesten *Marik* Ernő kormányfőtanácsos vetette föl és az első ajánlatot *Bánó* László mérnökkel nyujtották be a fővároshoz, deponálva 1000 darab Nemzeti Bank részvényt és bemutatva a 12,000.000 alaptőkével induló tervezetet. Azóta többféle ajánlatot is kapott a város. A most folyó próbafúrások, amiket hivatalos úton betiltott a bányakapitányság, ezt a kérdést is egyszerűsítené, mert a föltétlenül felszinrehozható forróvízforrások ezt is füst és korommentesen, sokkal olcsóbban tudnák életre hozni, mint a szén, még ha a legsilányabb minőségű is. A kérdést aktuálissá tette a

RUDASFÜRDŐ

ügye, mely egyik szépséghibája, az Erzsébet-hídra meredő tűzfala révén jutott előtérbe. Ezt a csúfságos falazatú kazánházat le kell bontani és ennek pótlását ajánlotta fel a Szt. *Gellértfürdő* igazgatósága azzal, hogy a távfűtéssel pótolják a meleget és a gőzt. Erre tervet is készítettek. Közbejött a Rudas melletti próbafúrás és *Pávai Vajna* csodás hatású vizeket talált, sőt, fokozatosan emelkedő hőségű hévvízforrásokat is. Csakhogy a régi elveken és alapokon álló Bányakapitányság sehogy sem akar... stb. Tervek, amik egyelőre és egy félév óta csak tervek. *Pogány* Móricz építész is becsomagolhatja a magáét — egyelőre. Értelmetlenül nézi a polgárság ezeket a hivatalos házi háborúságokat, amelyek semmibe sem veszik a polgárság anyagi érdekeit.

A TABÁN FELÉPITÉSÉRE

is merült fel egy alkalmas terv. A különféle vállalatok, mintegy 82 intézmény nyugdíjpénztárai, a Mabi és az OTI mintegy 100—150 millió pengőt tartalékolnak. Ebből 40 milliót a Tabán fölépítésére szánnának, ha a főváros 90 évre 1 aranypengő évi bér ellenében átengedné nekik a területet. Ez a terv is nyúlik, nyúlik, amig végre elszakad...

A CSATORNAÉPITÉS

mint inségmunka szintén felszinen tartott terv, mert száznál több utcában kellene sürgősen megépíteni a csatornákat. Mintegy 5 millió pengőre van szükség, túlnyomóan munkabérekre, aminek egy részét a város, de nagy részét az érdekelt telektulajdonosok viselnék, de mintegy 15.000 munkás jutna kenyérhez. Buda e kérdésben erősen érdekelt fél, és félünk hogy ez is mint annyi más, csak terv marad.

Bontják az egységet

azok, akik mindenáron érvényesülni akarnak a politikában, de eddig nem sikerült nekik, — bontják pedig most, amikor ennek a nemzetnek egységesen kell itt állania azzal a Nyugattal szemben, amely Magyarországról nem tud egyebet, mint azt, hogy alkalmas terület a szétosztásra, a koncleső kis szövetségesek számára, akik a világháború idején a magyarok inába haraptak.

Ha azt kérdezném bárkitől, hogy Ukrajnában ki a miniszterelnök, vagy hogy mi annak az országnak a fővárosa, a legtöbb ember zavarba jönne, pedig Ukrajna szomszédos ország. Mit tudhat felőlünk a távoli Franciaország vagy Anglia mást, mint azt, hogy ez a dunamenti terület feloszthatő a rácok, oláhok és csehek között.

Ezt a célt akarják szolgálni azok az urak, akik ma új pártot terveznek az „egységes" párt helyére, az ő kisded politikai érvényesülésüknek érdekében.

Ma nem tesz érdemleges szolgálatot a kormánynak az, aki pártját bontja, de nem tesz szolgálatot az országnak sem, aki most bontja az országos egységet, de legkevésbbé jogosult erre az egységes párt bármely tagja, aki eddig ennek a pártnak tudott a tagja lenni. Ha eddig jó volt neki pártpolitikai szempontból, ma tartania kell az egységet nemzeti szempontból.

Legkevesebb joguk van a pártbontásra, az egység bontására azoknak, akiknek a nemzet megbocsátotta a kommunizmus idején viselt dolgaikat, mert ilyen szereplésük azt bizonyítja, hogy ez a megbocsátás kárbaveszett és az ő nemzetbomlasztó törekvéseik újra életrekelnek, amint arra a legcsekélyebb kilátásuk van.

Ilyen kísérletekre Buda a legkevésbbé alkalmas terület. Budának vannak nagy kérdései, amelyek országos érdekűek, sőt alkalmasak kormányprogrammoknak is, csakhogy azok nem az egyéni érvényesülés politikai körébe tartoznak, hanem gazdasági kérdések. Nagy hibájuk az, hogy ellenzéki alapon meg sem oldható kérdések. Agitációra elég alkalmasak, mert a budai polgár számára vért, életet, megélhetést, vagyonosodást jelentenek.

A gyógyfürdők ügye országos kérdés és Pával Vajna Ferenc fúrásai világkérdéssé avatták, mert ma már bebizonyosodott tény, hogy a magyar föld mélyén a forró gyógyvizek egész tengere dübörög, nem csak mint gyógytényező hanem mint energiaforrás is, mely hivatva van Magyarország egész gazdasági rendszerét átalakítani a mezőgazdaságtól a nehéz nagy iparig.

Ma már Európaszerte kalakuló felfogás, hogy a Kárpátok övezte dunai medence Európa központi gyógyfürdőtelepe, ahol az északi népeket gyötrő reuma biztos gyógyulást kereshet. Svédország, Norvégia, Esztország, a lengyelek és ukránok itt állítják fel az ő reuma kórházaikat, ahová turnusokban küldik majd ezek a nemzetek a betegeiket.

A gazdasági helyzet javulásával ez az európai mozgalom a megvalósítást fogja keresni, ami viszont a mezőgazdaság átalakulásához vezet. Megszünik a nagyarányú buzatermelés és minden nagybirtokos megkeresi a területén kifakasztható forró forrásokat, hogy az azok révén ingyen fűthető melegházakban primőröket termeljen és ellássa az ideözönlő idegeneket, betegeket. A forrófürdők utókuráját adja a Balaton.

Ez az átalakulás megkívánja, hogy ez a kérdés a jövendő kormányok egyik sarkalatos programmpontja legyen. Ezek a kérdések magukkal hozhatják, hogy a kormány pártja megyarapodjék ennek a gondolatnak a híveivel. Ez képezheti országos agitáció tárgyát, de megoldani ezeket a kérdéseket nem az ellenzék, hanem csak a hatalmon levő kormány képes.

Itt szava lesz Budának.

Polgárainak létkérdése ez. A budai polgári pártok vezéremberei ezzel tisztában vannak, erre berendezkedtek, ez ma is a programmjuk, nem kormánybuktató, hanem kormányerősítő alapon. Csak a gazdasági helyzet nem alkalmas ma ezeknek a megvalósítására, de föltétlenül alkalmas az előkészítésre, hogy az idők fordultával símán folyjon le az átalakulás.

Ha azok a jó urak, akik Budán igyekeztek a közelmult napokban új pártot szervezni, a fürdőügyet a gyógyforrások ügyét és az idegenforgalmat, elsősorban a Keletről várható, itt megfogható, ide leköthető idegenforgalmat tették volna programmjuk tengelyévé, talán arathattak volna sikert, szózatuk visszhangot vert volna a budai polgárság lelkében és talán a kormányelnök is szívesen vette volna, aki rokonszenvvel kíséri a gyógyforrások révén várható idegenforgalom érdekében megindult társadalmi mozgalmakat, de a gyülöletet szitó, szétfreccsentett rágalmak, amiket a „tisztakezű politikusok" jelszava rejteget itt Budán, nem válthat ki érdemleges lelkesedést.

Ahhoz Buda sokkal konzervatívebb, kitartóbb és hűségesebb és a sokat emlegetett „tiszta kezet" nem azoknál keresi, nem azoktól várja, akik néhány év előtt még oly melegen paroláztak a szélsőséges baloldallal. **Dubonai Pál.**

Az idegen név

Valaki „Benito Mussolini" teret ajánl Budán. Nagyon szép gondolat, csak már egyszer le kellene szoknunk az utálatos hosszú utcanevekről. Aki azt nem tudja, hogy egy teret kiről neveztek el „Mussolini térnek", az sohasem fog többet tudni, ha a Benitot hozzátesszük is. Ha majd egy utcát *„Pávai Vajna Ferenc dr."* utcának fogunk Budán elnevezni, többen fogják szidni érte az érdemes embert, mint tisztelni emlékét. Máris túlsok grófi, dr., stb. rangú és titulusú utcánk van, ami nevetséges és bosszantó.

„Az idegen név" címén érdekes hozzászólást közöl a Budai Napló a névmagyarosítás kérdéséhez. Az sajnálatos mellékkörülmény, hogy az alkalmat egy nem létező magyar feltaláló szolgáltatta. Tény, hogy a nagyvilágban igen sok jelesünk idegen neve nem szolgálja eléggé a magyar érdekeket. A névmagyarosítás kérdését épen ezért és épen most sok szempontból megvilágítva kellene nagyon megfontolnunk. Mert részint nem tudhatjuk, hogy melyik Krausz, Kropacsek, Petrovics, Lieb, Dragos stb. utódból lesz világhírű jeles ember magyar név nélkül, a magyar dicsőség nagy kárára, részint azonban vannak magyar dicsőséget szerzett nagy nevek, melyek idegen hangzásuak, a kisebb utódoktól még sem lehet kivánni eme külföldön is elismert hangzású családi nevek egyszerű sutba dobását, sőt ez a magyarság szempontjából sem mindig előnyös. Mert pl. a Herrmann családnak katholikus ágát képviselte édesapám, Dr. Herrmann Antal, József főherceg cigány tudósa, a néprajzi társaság megalapítója és a néprajznak magyarországon egyetlen egyetemi tanára. A lutheránus ágat képviselte Herrmann Miksa dr. kereskedelemügyi miniszter és a műegyetem nagyhírű tanára. A kálvinista ágat Herman Ottó természettudósunk. Hogyan lehetne tőlem, az unitárius ág megalapítójától, de egyébként közepes eredményű budai polgártól azt kivánni, hogy ilyen jeles budai család-nevet egyszerűen eldobjak magamtól. A belügyminisztérium azon álláspontja, hogy kettős családi neveket nem engedélyez, ilyen esetekben a magyarság érdekét nem védi, mert ha mondjuk Harcos—Herrmann Antal aláírással olvassák leveleimet nagyszámú külföldi ismerőseim és rokonaim, akkor nem csak azt fogják látni belőle, hogy én abból a jónevű Herrmann családból származom, hanem azt is fogják tudni és még a távol jövőben is az utódok neve fogja bizonyítani, hogy azok a Herrmannok, akik magoknak világnevet vívtak ki, de egyikük sem viselt magyar nevet, mind magyarok voltak. Csak emlékezzünk vissza, hány magyar feltalálót és tudóst sajátítottak ki más nemzetek idegen nevük miatt. akiket nem tudunk visszapörölni tőlük, míg ha utódaik kettős nevet viseltek volna, az bizonyíték lett volna a nagy elődök magyarsága, de a magyar föld absorbeáló ereje mellett is.

Mert az sem közömbös ám, hogy Árpáddal összesen 200.000 magyar jött be ezer év előtt az országba. Ebbe a számba beleszámítottuk az asszonyokat és gyermekeket is. A tatárjárás úgy kipusztította a magyarságot, hogy az egész országban nem volt annyi, mint ma egy jobb vidéki városban. A megszaporodott és bevándorlottakból színmagyarrá lett magyarságot legalább másfél századig a török háborúk tizedelték. A határőrvidékeknek szinte ezer éves állandó vérveszteségeiről nem is beszélve. Bocskay, Rákóczi, Kossuth korszakát nem is számítva, a nagy járványok idejét elhallgatva csak azt említsük még meg, hogy a sok évszázados Habsburguralom nem volt híres magyarosítási kisérleteiről, ma mégis tízmilliónál több magyar anyanyelvű vallja magát magyar származásunak, pedig vagy fele idegen nevű, sőt köztük milliók idegen uralom alatt is sínylődnek a hirhedt emlékü Trianon óta.

Magyarország határait ezer éven át a Kárpátok jelezték, amit Európának pusztán hegy- és vízrajzi térképén is messziről meg lehet látni. Ez így volt és így lesz, — mondom én a Honvédelmi Párt jelszavával, — de tényleg fontos volna, hogy ne csak a térkép, hanem a családok neve is élesen tüntesse fel a magyarságot. Ezért a névmagyarosítást nem nehezíteném meg még az érdemetleneknél sem, hiszen utódaik érdemesebbek lehetnek.

Ellenkezőleg *kötelezővé tenném* mindenütt, ahol az nem jelentene jogtalan állami erőszakot, mint megszállott területeinken. Italmérési, dohányárulási és minden fajta állami engedélyt magyar név viseléséhez kötnék. Állami hivatalt, állami szállítást stb. csak magyar névvel lehessen kapni. Cím, rang, kitüntetés a magyar honos részére csak magyar névvel legyen kapható. Igy minden erőszak, kényszer nélkül elfoglalná jogos számarányát a magyar név.

A fent említett kettős neveket lehetne időszakra, vagy egy nemzedékre is korlátozni, de átmeneti intézkedésnek indokolt esetekben meg kellene engedni. Ez épen a budaiakat érdekli legjobban, mert a Bel-, Kül-, Pénz- és Kereskedelemügyi, Honvédelmi- és Népjóléti minisztérium, a Miniszterelnökség, a királyi palota, József főherceg palotája, egy csomó mágnás állandó tartózkodási helye Budán volt. Igy aztán a legbefolyásosabb, legintelligensebb, legtanultabb emberek Budán laktak, itt töltöttek be hivatalokat és hivatásokat, ezeknek utódai kerültek többnyire elődeik helyére. Valahogyan sértés ne essék, mondván, hogy a budaiak szinte kasztot képeztek az orságban. És tudjuk jól, hogy ezek között az értékes budai családok között különösen nagyon sok volt a német származású.

Sok olyan jeles és híres név van Budán ma is, melyet egyszerűen elejteni, eldobni nem lehet, csak tapintatos, belátó intézkedésekkel lehet átmenteni a magyarság számára. Lehetnek az enyémnél jobb eszmék is, én nem ragaszkodom a magaméhoz.

Csak arra akartam rámutatni, hogy Budán még a névmagyarosítás ügyét is különlegesen kell kezelni.

A Budai Naplóban tényleg sok olyan dolgot olvastam, ami joggal érdekelt, hiszen családunk ötven éves budai familia. Huszonkétéves koromtól a háború elejéig ujságíró és szerkesztő voltam más hivatalos elfoglaltságom mellett, sőt a harctéren is szerkesztettem humoros lapot, azóta azonban csak egy pár tudományosnak csúfolt cikket irtam. De ha épen kívánatos, irhatok egyetmást a Budai Naplónak, hiszen nem szakadtam el egészen Budától, most is van ott egy kis lakásom és Budán érettségizett iskolatársaimmal a negyvenedik évéhez közeledő *„Amicitia"* asztaltársaságunk révén fenntartottam a rég jó viszonyt. Ez az asztaltársaság maga is egyedül álló budai különlegesség, mert még ma is minden hónap első szerdáján közös vacsorára gyüjti a régi iskolatársakat.

Dr. Herrmann Antal.

Buda orvosai
Buda fürdőiért!

A magyar közönségnek nagy része még mindig nem akarja megérteni, hogy a gyógyulást kereső ember merőben helytelenül és egyenest a magyar érdekek ellenére cselekszik, amidőn külföldi fürdőket keres fel enyhülés, gyógyulás céljából.

Fürdők tekintetében kincsekben bővelkedik Buda. Ugyszólván alig van baj, amelynek gyógyulása a budai fürdők révén ne volna elérhető. Ezek a mi fürdőink ma már *modern berendezésüek, minden tekintetben európai kényelmet nyujtók.* Aránylag olcsók is, mindenesetre kevesebb költséggel jár a használatuk, mint a külföldieké. Ami pedig főfontosságú: a magyar pénz nem vándorol ki oktalan módon külföldre és külkereskedelmi mérlegünk nem gyöngül, ha a magyar ember a hazai fürdőket használja.

Mindig egyik legnevezetesebb feladatának tekintette a „Budai Napló" hogy a *budai fürdők ügyét teljes erejével és teljes lelkesedéssel propagálja.* Igyekeztünk

minél intenzivebb módon belevinni a magyar közönség lelkébe azt a gondolatot, hogy nemcsak hazafias, de észszerű és gazdaságilag is célirányos, ha a magyar fürdőket használja,

nem pedig a külföldet gazdagítja.

Ettől az igykezetünktől vezéreltetvén, arra határoztuk el magunkat, hogy

Buda orvosait, akik közt nem egy nagynevű tudós van, ankétre hívjuk egybe a budai fürdők érdekében.

Azok a fejtegetések, azok az útmutatások és azok az előadások és indítványok, amelyek e gyülésen elhangzanak, bizonyára meggyőzik a magyar közönséget, hogy se Karlsbadra, se Franzensbadra, se Vichyre, se Nauheimra nincsen okvetlenül szükség, mert Magyarország, elsősorban pedig Buda fürdői nyújtani tudják mindazt, amit a külföld drága fürdői. A beteg psychéjére pedig okvetlenül csak jótékonyan hathat, ha hazai földön, családjához közel marad és ha itt annak tudatában használhatja csudatevő gyógyvizeinket, hogy bármely percben seregestől állanak rendelkezésére kiváló tudású, specialista orvosok.

Szeptember hó második felében rendezzük ezt az ankétot,

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

amikor nagy az idegenforgalom fővárosunkban és orvosaink is visszatértek. Az aukét rendezésére felkértük a *„Budai Orvosok Egyesületét“*, ahol szívesen vállalták ezt a terhes munkát. Természetes, hogy a budai orvosok gyűlése a legmesszebbmenő módon van a nyilvánosságnak szánva és azon minden érdeklődő szivesen látott vendég lesz.

A tékozló fiu

— Jézus költeménye. —

Görögből fordította: **Kaczlány Géza.**

Mutatvány a szerzőnek legközelebb megjelenő kötetéből.

Volt egyszer régen egy dúsgazdag ember,
Kinek volt két felnőtt fia,
A kisebbik atyjához lépett egyszer
És hozzá ilykép szól vala:

„Az örökségemet már most szeretném,
Add ki, atyám, a részemet!“
A jó atya, magával számot vetvén,
Adott, amennyit lehetett.

A nagy vagyont az birtokába vette,
Marhát s a szemes életet,
S külföldre menve, vígan azt elverte,
A kincsnek gyorsan vége lett.

S hogy inség támadt ott a tartományba',
S neki már nem volt semmije,
Azokhoz fordult támaszért, — hiába! —
Kik együtt dőzsöltek vele.

A tékozló így koldus-botra jutva,
Hogy mégis légyen enni mit,
Kondásnak állt be, — fokról-fokra bukva,
S őrzé a más sertéseit.

Igy semmi bérrel,szűkös kosztja mellett,
A disznók moslékát evén:
„Atyám cselédinek kenyérre tellett!“ —
Kiált föl, — „s éhen haljak én?“

„Nem! - Visszatérek megbántott atyámhoz,
S ha látja bűnbánatomat,
Ő megbocsát bizonnyal, el nem átkoz,
De béresének megfogad.“

S fölkelve, elment, atyját fölkeresve,
Ki látva őt, felé siet
És összecsókolá, nyakába esve,
A megtért, tévedt gyermeket.

S mond a fiú: „Atyám szörnyűt vétkeztem
Az Ég ellen s Te ellened,
Nem vagyok méltó, most midőn elvesztem,
Fiadnak ne mondj engemet.“

De szólt az atya: „Menjetek, cselédek,
Hozzátok díszruhám elő,
Testére azt, kezére gyűrű-éket,
S díszes sarút viseljen ő.“

„Egy régen hizlalt tulkot öljetek le,
S mindannyian legyünk vígan,
Mert megkerült, ki el volt tévelyedve,
Föltámadt én megholt fiam.“

S vígan lakoznak, — szól a síp s az ének,
S hogy a nagyobb fi hazajő,
Kérdést tevén, alig hihet fülének,
Hogy egy cselédtől hallja ő:

„Apád a hízott tulkot öleté le
S azért van a nagy vigalom,
Mivel öcséd egészségben megtére
És nem veszett el az úton.“

Hogy ezt hallá ő, bé sem ment a lakba,
De atyját hivatá elő:
„Mondd, mit jelentsen“, — szólt hozzá haragva,
„A nagy vigasság ott belől?“

„Én évek óta hűn szolgállak téged,
Betöltve mind parancsidat,
S egy gödölyét számomra nem ölétek,
Hogy laktatnám barátimat?“

„De hogy megjött fiad, ama parázna,
Ki elpazallta javaid,
Egy tulkot vágatsz, lakmát csapsz a házba,
Akárcsak ünnep volna itt?“...

De szólt az atyjuk az idősebbikhez,
S javára szűnik a harag:
„Fiam, hiszen minden javam tiéd lesz,
Te nálam itt bőségbe vagy!“

„Örvendned kéne, hogy öcséd, szegényke,
Az inségtől megváltatott,
Ki elveszett volt, újból visszatére,
S ki megholt volt, — föltámadott.“

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete“ Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

Rosszak az utak Budán

— Elhibázott a városfejlesztés —

KOZMA JENŐ dr. nyilatkozata.

Sok olyan kérdése van Budának, amelyik unalmasnak látszik, pedig életbevágó, sőt belevág a polgárság husába is, de mert különösebb izgalmat nem nyújt, alig tarthat számot érdeklődésre.

Nagyon fontos ügy a *városfejlesztés* és ezzel kapcsolatosan az *útépítés* kérdése, amelyekről legutóbb nyilatkozott

KOZMA JENŐ dr.
országgyűlési képviselő

rámutatva e kérdésnek nagy horderejére, amely alkalommal megemlítette a „Közlekedési Tudósító“ szerkesztője előtt azt a vállalkozást, amely ajánlatott tett a fővárosnak, hogy az **évi útfenntartási** költség ellenében nemes burkolású utakat épít 10 esztendőn át.

Kozma Jenő dr. nyilatkozatát a következőkben ismertetjük:

A főváros a Községi Takarékpénztár révén olyan eszközzel rendelkezik, amely minden bürokratikus nehézség nélkül intézheti a városfejlesztéssel összefüggő telekpolitikát. A főváros szempontjából óriási anyagi érdek forog itt kockán. A városrendezési és közlekedési programm összeegyeztetése igen nagy eredményt hozna a főváros javára, de csak okos és racionális együttműködéssel. Sajnos, eddig ezt az együttműködést nem láttuk, de nem a Községi Takarékpénztár hibájából. Hiszen Budapestnek még

az általános szabályozási terve sincs meg.

Össze-vissza épitenek az emberek. Ha valaki a várostól kilométerekre messze egy hegy tetején házat épít, rögtön vizet és útat követel. Ez viszont felborít minden rendszeres város- és közműfejlesztési politikát. Ezeket a kérdéseket sokkal jobban kézbe lehetett volna venni. Nagy megtakarításokat lehetett volna elérni a főváros javára, mert nem kellett volna magánosok zsebébe folynia azoknak az anyagi előnyöknek, amelyek itt a közlekedési politika révén a főváros közönsége számára kínálkoztak. A HÉV-vel kapcsolatban igen nagy perspektiva mutatkozik ezen a téren. Uj autóbuszok beszerzésére a fővárosnak nincsen pénze.

A főváros úthálózatát már régen meg kellett volna csinálni. Ez azonban nem történt meg és éppen a legforgalmasabb vonalakon tapasztalhatók igen súlyos hiányosságok. Vajjon mit gondol a külföldi, aki autójával a *Budaörsi-út* felől érkezik be a magyar fővárosba. Ezt az útat évente kétszer csinálják, de a külföldi autós *csak élete kockáztatásával* érheti el a fővárost.

Évekkel ezelőtt ajánlatot tett a fővárosnak egy vállalkozó csoport és arra kötelezte magát, hogy

a költségvetésbe esztendőnkint beállított fenntartási költség fejében azonnal megépítl a szükséges útakat, sőt 6 vagy 7 évig gondoskodik azoknak teljes karbantartásáról is.

A főváros tehát az évi karbantartási költségek fejében ugyanarra a hálózatra nemesburkolatú új útakat kaphatott volna, anélkül, hogy egy fillér külön költséggel kelljen számolnia. Akár keramittal, akár bazalttal, akármilyen nemesburkolattal megépítették volna ugyanazon útakat, amelyeknek évi horribilis fenntartási költsége ezidőszerint a főváros nagyközönségének zsebét terheli. Tíz esztendő alatt csupán a fenntartási költségből az útépítési költségeket kifizethette volna a főváros és azok az útépítők, akik ezt az ajánlatot tették, erre az időre vállalták volna a fenntartást.

Találmányokról beszéltek, különféle kiöntésekről, keverésekről, amelyek majd forradalmat jelentenek az útépítés terén. A találmányok megvannak, de az ajánlat, amely talán nem lett volna hátrányos a fővárosra, már a multé.

Uj rend a Városházán
és gyors kézbesités!

GALLINA FRIGYES dr. tanácsnok ügykezelési reformja.

Amig egy akta eljut odáig...

A polgármester annakidején tudvalevőleg *Gallina* Frigyes dr. tanácsnokot az elnöki osztály vezetőjét bízta meg a városházi adminisztráció racionalizálásával.

Gallina nemcsak nagy ügybuzgósággal, de nagy hozzáértéssel és az adminisztráció minden legkisebb részletének gyökeres ismeretével, azonfelül az egyéniségét jellemző határozott céltudatossággal fogott a nagy feladathoz. Biztos kézzel negyvenhat nyomtatott oldalra terjedő jelentésében Gallina tanácsnok éles bírálatban részesíti a bürokráciát és kimutatja, hogy micsoda hihetetlen idő-, munka- és pénzpazarlás folyik az „ügykezelés“ körül.

Tíz grafikont is csatolt a jelentéshez, amelyek azt mutatják, hogyan megy felfelé az iktatótól a ügyosztályig, ott pedig a referensig, tőle a legmagasabb fokig: a tanácsnokig, az alpolgármesterig és a polgármesterig, hogy innen azután lefelé irányuljon a segédhivatal, kézbesítő, irattár felé.

A tanulmány megállapítja, hogy a régi ügykezelési rendszer nagyon bonyolult volt és 1873-tól 1921-ig úgyszólván semmi lényegesebb változáson nem ment keresztül. A városi hivatalokban igen sok fél sürgeti az ügyek elintézését, ezért tehát feltétlenül szükséges a kezelési munka meggyorsítása.

A racionalizálási biztos szerint az iktatások nagyrészét mellőzni lehet, mert ahol például kartoték-nyilvántartás van, felesleges az iktatás. A mai kezelés rendszere különben sem egységes, *túlzottan bonyolult és ezáltal felesleges munkákat idéz elő.* Az illetőségi ügyosztály kezelési rendszere még a központi iktatórendszernél is bonyolultabb. Helytelen az is, hogy a tiszti főorvosi hivatal és a tiszti ügyészség külön is iktat.

Gyakorlati példákat hoz fel a jelentés a kezelési rendszer hibáinak kimutatására. E szerint ha a fél az ügyiratot az illetékes ügyosztálynak címezve postán küldi be, addig, míg az errevonatkozó határozat „felzetét“ megkapja, *huszonkilenc nap telik el és hetvenöt „mozdulat“-ra van szükség.* Ebből három nap és 16 mozdulat esik a segédhivatalra, hat nap és 13 mozdulat az illetékes ügyosztályra, hét nap és 14 mozdulat a számvevőségre, kilenc nap és 19 mozdulat ujból az ügyosztályra, négy nap és 13 mozdulat a kézbesítésre. Ujabb két nap és 5 mozdulat szükséges ahhoz, hogy az akta az irattárba kerüljön. Végeredményben tehát 31 napra és 80 mozdulatra van szükség egy ügyirat teljes elintézéséhez.

Ha a fél az ügyiratot személyesen adja be a segédhivatalba, *a teljes elintézés 32 napba és 80 mozdulatba kerül.* Érdekes, hogy bármennyire soknak látszik is ez az idő, és „mozdulat„-mennyiség, Gallina dr. szerint a mai bonyolult adminisztráció mellett a legtöbbször még kevés is az akta teljes elintézésére.

Külföldi példákkal összehasonlítva, Budapest városának aktakezelési rendszerét, a racionalizálási biztos rámutat arra, hogy Németországban már egyes helyeken bevezették az iktatás nélküli ügyvitelt. A magyar főváros közigazgatásának különleges szempontjaira ügyelve, csak a centralizált, vagy a decentralizált ügyiratkezelés között lehet választani. A centralizálási rendszert csak óriási költséggel lehetne keresztülvinni. Uj városházára, csőpostára stb. lenne szükség, éppen ezért az ilyen irányú reformot el kell vetni. Ezért az ügyiratkezelés decentralizációját javasolja Gallina dr. Ennek érdekében azt ajánlja, hogy a központi segédhivatal mai formáját szüntessék meg és az ügyiratkezelés munkáját az ügyosztályok kezelő irodái lássák el.

A központi segédhivatal helyett postagyűjtő, irányító és tudakozó irodát kell felállítani, amely tulajdonképen a segédhivatalok központi igazgatósága volna. Itt a mai harminchat tisztviselő helyett tiz-tizenkettő is ellátná az összes munkát. E szervnek feladata lenne az ügyiratposta összegyűjtése, felbontása és az ügyosztályokhoz való irányítása. A postaelosztás eddig naponta egyszer történt, a jövőben naponta kétszer, háromszor kellene ezt lebonyolítani, hogy a referensek hamarább kézhez kapják. A tudakozó irodába rendkívül képzett, idegen nyelven is beszélő előzékeny tisztviselők szükségesek, akiknek telefonjuk van, melyek segítségével kérdést intézhetnek a ügyosztályokhoz és előadókhoz.

Az iroda válaszlevelezőlapok útján felelne az érdeklődő ügyfeleknek.

Ami a határozatok kézbesítését illeti, itt is feltétlen reformra van szükség — és amenyiben a fentebbi javaslatokat életbeléptetik, úgy az egyszerű ügyiratnak végleges elintézéséhez, amelyhez most 17 nap és 50 mozdulat szükséges, elegendő lesz 5 nap és 23 mozdulat, a megtakarítás tehát minden aktánál 12 nap és 27 mozdulat. Hangsúlyozza Gallina dr., hogy megállapításainál *nem az a szempont vezette, hogy újabb tisztviselő-elbocsátásokra keressen jogcimet.*

A racionalizálási biztos javaslata az, hogy az új aktakezelési rendszert, 1933. január 1-én léptessék életbe és az előkészítő rendelkezéseket már most tegyék meg. *A tudakozó iroda még ez év szeptember 1-én kezdje meg a működését*, a kezelő személyet számára pedig októberben, novemberben és decemberben rendezzenek tanfolyamokat, melyeken részletesen oktassák ki őket az új ügykezelési rendszerről.

Lakberendezések Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ 55-2-98

Közismert
kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Szerelem, ifjuság, poézis, kacagás, muzsika, dal és tánc vidám sorozata
ZILAHY IRÉN,
a bécsi Theater an der Wien művésznője
Somogyi Nusi, Hubay Elsie, Csortos Gyula, Latabár Kálmán, Békássy István felléptével
WEEKEND
Operett 3 felvonásban, 7 képben. Irta: Szenes Andor. Zenéjét szerzette: Sándor Jenő.
Jegyek válthatók a Budai Szinkör pénztáránál és az összes jegyirodákban.
Jegypénztár telefon 51-4-50.
BUDAI SZINKÖR

Egy barátságos budai polgár feljegyzései

a Sashegyről és a borról.

— Garády Sándor tanulmánya —

A *Sashegy* elnevezést többféleképen magyarázzák. Némelyek a környéken volt Sasagh vagy *Sasad* községgel, mások az ugyancsak közelében volt *Kánya kapuval* hozzák kapcsolatba.

Haeuffler szerint onnan nyerte volna nevét, hogy a török iga alól való felszabadítás emlékére minden év szeptember 2-án a Császár-bástyán (Kaiser-Breche) tartott hálaadó körmenet alkalmával erről a hegyről sasok röpültek volna a budai vár felé. Hivatkozik Millerre is. Miller azonban csak azt mondja, hogy ekkor „reddunt se aspectabiles haec die semper aquilae, optimum de stabilitate pacis creditur omen“ vagyis: „ezen a napon mindig hatalmas *sasok mutatkoztak,* mint a béke állandóságának legkedvezőbb jele.“ Hasonlókép emlékezik meg erről a Budáról szóló 1733. évi leírás, de kiegészíti avval, hogy a Szt. István királyunk napján ugyancsak a császári bástyán tartott körmeneten a nép fölött, mindenki különös vigasztalására, sasok lebegtek, holott *egyébkor sohasem voltak láthatók.* Tehát sem Miller, sem ez utóbbi mű a Sasheggyel nem hozza azokat kapcsolatba.

A mai Farkasréti temetőtől délkeletre, a Sashegy mögött fekvő hegyormot a 18. században, sőt még a 19. század első felében is Burger-Bergnek, *Polgár hegynek* nevezték. Igy említi ezt a fönnebbi 1733-iki leírás és Haeuffler is. Ma Sasadhoz tartozik, de nincsen külön neve.

A Sasheggyel kapcsolatban nem tartom érdektelennek megemlíteni, mit mond a *budai borokról* az 1733.-i leírás:

„Ezek a hegyek mindenütt bortól terhesek. Közülök az ujlaki plébániatemplomon túl a Mátyás hegy, a Székesfejérvári hegység, a Polgár- és Sashegy az első helyen állanak, a Gellérthegyen és a fürdőknél levő szőllők sajátsága viszont, hogy talán a földalatti ásványvizek melege folytán korábban érnek, a Pálvölgyiek egy kissé később, de tovább megmaradnak és később hajtanak. Általában a budai bor — akár a vörös, akár a fehér, mint egészséges ital szomjat oltó, kedvderítő és zamatos. Habár a többség a vöröset, színe és régtől fogva megszerzett jó híre miatt inkább kedveli, mások a tiszta fehéret jó egészséggel és haszonnal isszák, mert ahhoz szoktak. Végtére is az ízlésről nem lehet sokat vitázni.“ Hozzá tehetnők, kinek a pap, kinek a papné. De tovább folytatván, ezeket mondja: „A budaiak szerencsétlensége és kára, hogy a környező falvak bár gazdaságilag jobban illenék nekik a földmívelés, *ugyancsak vörösbort termelnek* és habár sokkal silányabb a minősége, mégis elszállítják és *egyebütt budai vörösbor gyanánt olcsóbb áron eladják.* Pedig a vevő biztosíthatná magát, ha a hordón az ő cs. és kir. Fensége által legkegyelmesebben engedélyezett és kivánágára a város tanácsa által beégetett jel iránt érdeklődni és egy kicsit körültekinteni akarna.“

A törökök idejében a szőllőtermelés nagyon el volt terjedve, jobban, mint az utána következő időkben. Érthető magyarázata ennek, hogy a töröknek a bor nem kellett, s az után tizedet, adót nem szedett, míg Buda vára visszavétele után a budai adminisztráció felsőbb utasításra a tized, különösen a bortized miatt ugyancsak szorongatta a termelőket. Schams idejében 1822-ben 6.146.400 négyszögöl vagyis 7683 fertó (Viertl = ½ hold) volt a szőllőterület, tehát jóval kevesebb, mint 1699-ben. Szerinte Promontortól Szent Endréig évente 230—240.000 akó bor termett. Igaz, hogy ebből jó budai eleink *évente 90.000 akót fogyasztottak el.* Schams mindenképen rászolgált arra, hogy a bortermelésről szóló adatait hiteleseknek fogadjuk el. Hiszen lelkes szőllősgazda volt és a Sashegy alján a Mayerfy Ferenc ajándékozta 5 holdnyi területen *az első országos szőllőiskolát* ő rendezte be fajok szerint.

Hol vannak ma már az egykor oly híres budai borok? Talán itt-ott, Saxlehnerék pincéjében akad még valódi sashegyi vörösbor a kiválasztottak számára. Megölte őket a filloxera, azután a város terjeszkedése. Én még diákkoromban jártam bennük. Jól emlékszem, mikor a filloxerapusztítás idejében a 80-as években künnt jártam a Sashegy lejtőin, egy elpusztult szőllőjén széttekintő gazdabúsan mondta nekem: „Da nutzt ka Wanen“. „Itt nem használ a sírás.“ Ez a világ sorja.

Diszes kiállitásban
legközelebb jelenik meg
Kacziány Géza müve
Jézus költeményei
A pompás illusztrációkkal ellátott mű, mely szenzációja lesz a magyar könyvpiacnak
Megrendelhető a BUDAI NAPLÓ kiadóhivatalánál is.
Ára 2 pengő. Postai küldéssel 2 pengő 20 f.

Értesités!
Mária-Remete-Boldogasszony-Kápolna egylet
felparcellázza a Pesthidegkut községhez tartozó
Szögligetben
lévő szántóföldjét.
Eladásra kerül 12 egyenkint körülbelül 170-180 □-öl nagyságu
kertes családiház
épitésérle alkamas telek a Mária-Remete kegytemplom közvetlen szomszédságában □-ölenként 9-10 Pengő árban. Ezek a minden tekintetben kitünő fekvésü telkek, melyeken mindenhol néhány méternyire bőséges és igen jó ivóviz található, a Hüvösvölgy-Mária-Remetei autóbusz megállónál a Pesthidegkúti műut mellett fekszenek, a közel jövőben villamos vasuti közlekedéshez is jutnak.
Ugyanott eladó még egy közel másfél hold szántóföld. Az Egylet vezetősége
részletfizetési kedvezményt is nyujt.
Bővebb felvilágositást ad az elnökség: Budapest II, Fő ucca 18 (Telefon 52-0-92) és id.
Balázs Antal vendéglős Mária-Remetén.
Az Elnökség.

SZÉP KÉPHEZ - SZÉP KERETET
Szalféter Ede utóda Bendik József készit
II, Margit körut 32. szám
Telefon 56-2-43
Ferenciek templomával szemben

Fekete sugár

Nagy, fényes, diadalos napokon,
Ha szédít a taps, a babér, az arany
És csókol az üdvöd mámoros szilajon, —
Érezted-e már,
Mint feketedik meg a legragyogóbb sugár?
Nagy, fényes, diadalos napokon
Melléd mily rémes árny oson!

Mint súgja fény, diadal közepett:
Most éled tán legszebb napodat...
Mi lesz, ha nincs már szebb s ez is éjbe
Érezted-e már? lohad?...
Óh nem, nem az éj, de a legragyogóbb
sugár
Épp akkor, fény, diadal közepett
Mint sebzi halálra az életedet!

Telekes Béla

Személyi hírek

JÓZSEF FŐHERCEG tábornagy tihanyi kastélyában tölti a nyarat.

JÓZSEF FERENC dr. főherceget egyhangulag választotta meg elnökének a Balatoni Kulturális Irodalmi és Művészeti Testület. A főherceg Bolgárországban tartózkodik jelenleg, ahol saját élete kockáztatásával egy fuldokló kisfiut mentett ki a tengerből.

SERÉDI JUSZTINIÁN bíboros-hercegprímás a dunántúli Röjtök kastélyban nyaral Nagy Elek meghatalmazott miniszternél.

RIPKA FERENC dr. főpolgármester augusztus hó elsején visszatér Budapestre, hogy azután Fonyódra utazzon, ahol nyári pihenőjét tölti.

SIPŐCZ JENŐ dr. polgármestert Lénárt Zoltán dr. egyetemi tanár régi és súlyossá vált mandulabántalmai ellen sikerrel megoperálta úgy, hogy egy héten belül teljesen felgyógyul.

HENNYEI HENNYEY VILMOS dr. székfoglalóját a Magyar Statisztikai Társaságban szeptember hó közepén tartja a magyar fürdőügyről és idegenforgalomról. A társaság elnöke Kenéz Béla, alelnöke pedig Bud János.

ZICHY KÁZMÉR gróf feleségével Keszthelyen marad az őszig.

VOJNITS SÁNDOR báró Balatonfüreden üdül.

GRIGORCEA miniszter, budapesti román kir. követ négyheti gyógyüdülésre Hévizre utazott.

PETRACSEK LAJOS dr. országgyűlési képviselő nyaralásképen Passautól Mohácsig evez a Dunán és csak augusztus közepén tér vissza Budára.

UJJ GYULÁNÉ, MIKOLA ILONA irónő, a Hollós Mátyás Társaság kiváló poéta tagja Balatonfenyvesen nyaral.

SPANNBERGER ALAJOS dr. tanácsnok elöljáró Balatonföldváron pihen e nyáron.

EPERJESSY BÉLA műszaki főtanácsos, akinek végtelenül sokat köszön a második kerület és főképpen hegyvidéke, aki útépítéseiben történelmi elgondolása alapján igyekezett megközelíteni Mátyás király nagy multját, a kerület minden polgárának legnagyobb sajnálatára — nyugdíjba ment. A Hollós Mátyás Társaság külön ünnepi estét szentelt e kiváló tagjának.

KAPCZA IMRE, a Hollós Mátyás Társaság népszerű kincstartója ezidén eltért évtizedes szokásától és az osztrákok viszszataszító viselkedése miatt nem megy Radegundba, hanem a Balaton mellett tötli a nyarat.

FARAGÓ LÁSZLÓ dr. I. ker. segédhivatali igagatót dr. Ripka Ferenc főigazgatónak behelyettesítette és július hó 6-án a hivatali eskütt le is tette.

DOBÁK FERENC dr., a Magánalkalmazottak Bizt. Intézete osztályvezető h. orvosa szabadságáról hazaérkezett. Ismét rendel bel- és idegbetegeknek d. u. 3—5. I. Schwarzer Ferenc-u. 4. Tel.: 518—90.

BOLDOG ÁGOSTON az I. ker. elöljáróság segédhivatali igazgatója Szigetmonostoron tölti nyári szabadságát.

CSOHAY GÉZA m. kir. postatanácsos, a Szt. Krisztina egyházközség titkára és a Budai Társaskör közszeretetben álló pénztárosa e hó 20-án megkezdte ötheti nyári szabadságát és vidékre utazott.

SZITÁR ENDRE dr. ügyvéd, a Budai Társaskör titkára családjával Balatonalmádin nyaral.

CHENGERY PAPP ELEMÉR dr. nagy gonddal és áldozatkészséggel metapszihikai múzeumot és laboratóriumot rendezett be I. Mészáros-utca 62. sz. házában, amelynek a világon aligha van párja.

BOROMISZA TIBOR irótársunk, a Budai Napló legutóbbi számában közölt és Móricz Pál „Magyar Sirató"-ját ismertető pompás irása alá sajtóhibaként a Bornemissza név került, amit azért igazítunk ki, mert Boromisza Tibor úrnak a volt vitéz huszárkapitánynak, aki egyuttal kiváló festőművész is és Boromisza szatmári püspök unokaöccse, nagy az ismeretsége úgy Budapesten, mint az országban. Évekig élt most a Hortobágyon, hogy ott a pásztori életet tanulmányozza és megörökítse.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Budai krónika

Az első csárdást Mária Terézia királyasszony Budán, a Bécsikapu melletti Werbőczy-utcai ház nagytermében járta.

Várbeli budai polgárok tudják és híven megőrizték a hagyományt, hogy hol térdelt az a honvéd, aki az osztrák Hentzi tábornokot lováról lelőtte.

A várbeli pincék feltárását rendelte el most a város és egyik olvasó szíves figyelmébe ajánlja Kadics Ottó tudósnak, a feltáró munka vezetőjének Fisch péknek kétemeletes pincéjét, ahol az alsó emelet vízzel telten áll.

LIA SAJT VAJ TOJÁS
II, Zsigmond u. 9. Telefon: 27-5-84

NYÁRI PÁRTALAKULÁSOK

igyekeznek némi izgalmat kelteni itt Budán és a itthoni nyaralásra kényszerített budai közönség kuriozumképpen meghallgatja esti sörözés közben a világrengető uj programmokat, amelyek azonban másnapra már csak budai szójátékká válnak, tápot adva a délelőtti sörözéshez. Legutóbb Krisztics Géza pécsi egyetemi tanár és Gáspárdy Elemér egységes párti képviselő izzasztották egy estén át *„Pozsonyi vendéglőben"* polgártársaik egy kisebb társaságát, amelyben több volt a pesti, mint a budai. Nekik nem elegendő az a *Polgári Egység*, amely évek óta végzi békítő, kiegyenlítő és egyensúlyozó munkáját *Kozma* Jenő dr. vezetése alatt, hanem valami olyan „polgári egységet" terveznek, amely az Egységes Párt romjain új pártot építene. Egy esztergomi úr néhány íves deklarációt olvasott föl, amely a nagy melegben jóleső hideg borzongást váltott ki a jelenlévő izzadókból. Az asztalfőn, mint az új párt dadája *Solyóm Fekete* Vilmos dr. budai ügyvéd ült, aki maga is szót emelt az új párt érdekében és biztatólag megveregette a miniszterelnök vállát. Azt hittük, hogy most már nyugodtan alhatunk tovább, de most úgy értesültünk, hogy valami „budai agrár párt" készül legközelebb zászlót bontani, amelyik bizonyára boldogul azon az alapon, hogy Pesten ma is azt hiszik, miszerint a budai polgárt, mint a nyírott birkát lehet terelni egyik karámból a másikba... de csak nyáron.

Az utolsó budai basa emléke most készül a várbeli Bástya-sétányon a Hadtörténelmi múzeum közelében és augusztus hó 2-án délelőtt veszi át Aggházy Kamill ezredes-igazgató vezetése alatt álló bizottság, hogy azután a leleplezés ügyében véglegesen intézkedjék.

Hollós Mátyás Társaság legközelebbi társasvacsoráját augusztus hó 8-án, hétfőn este renlezi a Császárfürdő kerthelyiségében este 8 órakor. Érdemleges ülést szeptember hó 12-én tart, amelyhez külön meghivókat nem küld szét a társaság, hanem a Budai Napló utján hívja meg a tagokat.

A Polgári Egység Klubja látogatott társasvacsorát rendezett e hó 25-én Ujlakon a Sipos-féle vendéglőben.

A Svábhegyi Egyesület e hó 30-án szombaton este rendezi régi, nagyhírű Annabálját a Svábhegyi szállodában.

Anna-bált rendez Vogl Imre tánctanár tánciskolája július 31-én, vasárnap a Budai Polgári Lövészegyesület Marcibányi-téri helyiségeiben.

HULLÁMFÜRDŐ délután a Gellértben kabinnal 1.50.

A Mátyás király reálgimnáziumot a kultuszminiszter rendeletére a volt Ferenc József intézet épületének baloldali szárnyában II. Ilona-utca 4. sz. alatt helyezik el, ami nem a legideálisabb megoldás.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást
csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Jézus költeményei. Kétségkívül a szenzáció erejével fog hatni az a „Jézus költeményei" című mű, mely *Kacziány* Gézának, a kiváló írónak a tollából jelenik meg és legközelebb díszes kiállításban hagyja el a sajtót. Az illusztris szerző művészi módon és megkapóan finom formában versekbe szedte a Megváltó kinyilatkozásait és Krisztus csudálatosan nagy és poétikus gondolatai nagy erővel hatnak az olvasóra ebben a formában, mely kiválóan alkalmas a vallásos nevelés és hitbuzgóság fokozására. Bizonyos, hogy ez a könyv, mely dísze lesz minden keresztény háznk, megérdemli, hogy minél nagyobb példányszámban kerüljön a Krisztus iránt szeretettel eltelt keresztény, magyar közönség körébe. A tipográfiailag is pompás mű megrendelhető a Budai Napló kiadóhivatala útján. Ára 2 pengő. Postán való küldéssel 2 pengő 20 fillér.

Nagy kertészeti kiállítást rendez a Délmagyarországi Kertészeti Egyesület Szegeden szeptember 7—12-ig kapcsolatosan a Magyar Nők Szent Korona Szövetségének Kisipari, Háziipari és Iparművészeti kiállításával.

A budai izraelita hitközség uj temploma Kelenföldön előreláthatólag nemsokára felépülhet. A hitközségi tagok dícséretes áldozatkészsége előteremtette az építkezéshez szükséges összeget s maga a székesfőváros is készséggel támogatta a templomépítő törekvést, amennyiben a Szent Imre herceg-útján 500 négyszögöles telket ingyen engedett át a templom céljaira. A hitközség szükségesnek látja azonban hogy a templommal kapcsolatosan iskolát létesítsen és azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy erre a célra további 300 négyszögöl területet engedjen át. A kulturális célra való tekintettel a székesfőváros ennek az óhajtásnak is eleget tett, úgy, hogy az iskola és a templom építése nemsokára meg is indul.

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT
készdiszentiéleki Hodor András
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

Uiabb római emlékek Budán

Lázár István, a kitünő író, érdekes cikkben számol be a *Pesti Hirlapban* újabb római leletekről, melyekre Akvinkum körzetében bukkantak s amelyekről *Nagy* Lajos dr. egyetemi tanár, az ásatások vezetője, a következőket mondja el:

— A római haditechnika megváltozott a II. században, apró várakat kezdtek építeni, még pedig nemcsak a Duna jobbpartján, hanem a balparton is, a barbárok területén, hogy ellenük minél jobban fölkészülhessenek. 249-ben Diokleción császár Pannoniában tartózkodott és egy Idatius nevű történetíró följegyi, hogy ebben az évben (kis consulibus) táborokat épitettek Bononiával és Akvinkummal szemben. Ebből az időből való a pesti oldalon fölépített római tábor is, melynek a mostani ásatások kapcsán megtalálták az északi falát, az őrtorony romjait. Remek lelet. *Falai 340 cm. szélesek*, oly nagyméretüek, amilyeneket eddig nem igen ismertünk. Még Rómának Aureliánus alatt épült fala sincs ilyen vastag. *A 15-ös gránátnak is ellen tudott volna állani.* A falazása is jellegzetes. Majdnem olyan, mint a mai cement; forró meszet használtak és fölhasználták az épület sarkaiban a korábbi oltár- és sírköveket is. Ilyenek most is kerültek elő nagyobb számmal. Az egyik bástyának megmaradt a nyugati oldalán levő ajtaja, ezen törtek ki a várvédők az ellenségre. Ez a vár fennállt még a magyarok bejövetelekor is. Hatalmas falai dacoltak az időkkel, úgyhogy most ennek a toronynak az ajtajában fölismertük a XIII. századbeli beépítést, a tatárjárás utáni időkből. Ekkor a római kapút megszükítették. A vár száztíz méter hosszú és ugyanolyan széles területen feküdt. Anyaga mészkő. Most beboltozzák a bástyákat, lejárót csinálnak s az ásatások folyamán talált tárgyakat a bástyafalakra helyezik. Egy kis földalatti múzeum lesz...

— Akvinkum a tulajdonképeni vár a mai óbudai hajógyár szigetén feküdt, a tartomány székhelye volt s a legatus Augusti pro praetore állt az élén. De északra és délre is mindenütt megvannak a kisebb táborok nyomai. Akvinkumtól északra az egyik nagy tábor a szentendrei ulcisia castra volt; az akvinkumi és szentendrei tábort kisebb erődök láncolata kötötte össze egymással. Az Országos Hitelszövetkezeti Központ csillaghegyi week-endház építésénél is előkerült egy „burbus", egy kisebb őrtorony. Az itt talált téglabélyegekből megállapították, hogy ezt a kis őrtornyot I. Valentiniánusz korában építették 369—74 között. A téglabélyegeken szerepel dux *Frigeridus* neve, az ő parancsnoksága alatt levő csapatok készítették az építkezéshez szükséges téglákat. Frigeriduszról a történetírók is megemlékeznek, ő vezette 377-ben a pannoniai csapatokat Moesiába, a betörő gótok ellen. És ettől a táborhelytől északra, Budakalász területén, a *Lupa-csárdánál egy másik, jóval nagyobbméretü őrtorony fölásásán dolgozunk* s máris megállapítottunk annyit, hogy az őrtorony mintegy 50 négyszögméter területü volt s vagy tizenöt-tizenhat méter magas. Ezt az őrtornyot is Frigeridusz építtette, miről vagy 300 darab bélyeges tégla tanuskodik az idők mélyéből. Az őrtorony mennyezetét négy pillér tartotta, a legénység a gabonáját fent a padláson raktározta el. Ez az erősség 375-ben pusztult el, amikor is leégett és a padláson tartott búza és köles a szobába omlott, ahol most tizenöt és félszázad múlva, megszenesedett állapotban megtaláltuk, sőt még a szárán is találtunk búzakalászt, ahogy akkor betakarították. Megtaláltuk a kemencét, az őrlő malomköveket, ezenkívül fegyvereket, sarkantyúkat s néhány csodaszép emléket. *Föltárjuk az egész területet, mely a régi római Akvinkumhoz tartozott.* Annakidején nagy építkezések folytak nálunk, hiszen Pannonia a népvándorlások országútja volt; Diokleción és Valentiniánusz császár erődöt erőd mellé emeltetett, különösen Valentiniánusz volt valóságos mániákusa az építkezésnek, de már késő volt, nem tudták föltartóztatni a barbárok irdatlan erejét. 375 tavaszán meg is halt Ószönyben Valentiniánusz, a barbár követekkel való veszekedés hevében megütötte a guta...

Végigvezet a fiatal tudós professzor vagy három szobán, a földön cserepek, téglák, az asztalon egy római orgona részei hevernek, most rakják össze a másfélezeresztendős hangszer sípjait. Micsoda érdekes világ! Ósrómai szellemek árnyai bolyonganak itt, a magyar ég alatt, Akvinkum romjai felett. Megindultan tapogatjuk a cserepeket, melyek túlélték a hatalmas Római Világbirodalmat. Minden hatalom elomlik, minden dicsőség elmulik, csak a cserép, a holt anyag beszél...

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham u.

Ezüstlakodalmukat ülték az óbudai Mária-Kő kápolnában e hó 5-én *Eder* Ernő székesfővárosi gázgyári osztályfőnök és felesége inámi *Bolgár* Emmy. A boldog frigyről *Fekete* Gyula kath. lelkész emlékezett meg szép szavakkal.

Római Fürdő Telep Egyesület augusztus 2-án, kedden este 8 órai kezdettel a rómaiparti *„Hullám"* vendéglőben családi összejövetelt rendez.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Uj keserüvíz forrásra akadtak a Kakukhegyen, a szőlőskertek között, a Bösinger major mellett. Egészen különleges ez a keserűvízforrás, amely rendszerint a völgyben szokott fakadni, mert kivételesen ez hegyháton van és állítólag eléggé dús forrás. Természetes, hogy egyelőre ez is haszontalanúl elfolyik.

Tátrai Autocar kirándulást rendez 8 napra a MEFHOSz. irodája augusztus hó 3-án a megszállt felvidék legvadregényesebb helyeire. Jelentkezni lehet MEFHOSz. Ferenc-körut 38. fsz. 2. d. u. 4—7-ig. Telefon 872—74.

A jó házigazda már most gondoskodik a téli fütőanyagról, mielőtt a különböző kartelek megdrágítják a fát, hogy megfizethetetlen lesz. Biztositsa téli hasábfa szükségletét olcsón, kartelen kivül a *Nyugdijas Közalkalmazottak Farmtelepitő Szövetkezeténél:* VII. Erzsébet-körut 2.

Siófoki uj sportelepét és klubházát a Magyar Athletikai Club Motorsportosztálya július hó 31-én (vasárnap) avatja fel ünnepélyes keretek közt a siófoki állami kikötő belterületén.

Dalmácia történelmi városainak és szigeteinek megtekintésére a MEFHOSZ Utazási Irodája 12 napos tanulmányútat rendez augusztus 2-án. A programm négy napos cirkvenicai nyaralással van egybekötve. A hatnapos hajóúton elsőosztályú ellátást biztosít az Iroda. Jelentkezés Ferenc-körut 38. fsz. 2. sz. alatt. Telefon: 872-74.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Nem mindennapi eset, hogy vendégei kedvéért olyan különleges ételeket tálaljon olcsó áron a vendéglős, mint ahogy azt teszi *Boros* uram, a „Régi Nyár" vendéglő tulajdonosa a Gellérthegy-utcában. Minden este van kitünő *Erőleves* (csészében) —.36 fillér, dunai *Halászlé* (háromféle halból) 1.20 P, *Erdélyi fatányéros* (két személynek is elegendő) 2.80 P, és *Diókrémes palacsinta* (három darab) —.90 P. Ebédre pedig *négyfogásos* menü *feketével* 1.60 P. Akinek pedig jó kedve van, kaphat *„Őszibarackbólét"* (külön kis üveg pezsgővel) nemes likörökkel, rendelés szerint 8.— pengőért. A magasan fekvő kerti helyiségben, a régi fák árnyékában a hüs levegőt és *Cica* Jóska muzsikáját ráadásul kapja a vendég.

ATTILA STRANDFÜRDŐ
BÉKÁSMEGYER (Csillaghegy mellett)
Természetes hőforrás, homokfürdők, 100 zárt kabin, vetkőzők. Kitünő konyha. Hév megálló

Számok, amelyek beszélnek

— Illyefalvi I. Lajos dr. könyve. —

Nagyon értékes és nagyon érdekes kis mű jelent meg *„Budapest Székesfőváros napjainkban és a világháború előtt"* címmel. Szerzője *Illyefalvi* I. Lajos, a Székesfővárosi Statisztikai hivatal tudós igazgatója, aki az 1912—1931. évek statisztikai adatait dolgozta föl könnyen áttekinthető, világos módon, kiterjeszkedve a főváros életének minden részletére. A békeévek távlatában bírálja el a jelenségeket és bemutatja, hogy ez a sokat szenvedett nagyváros mit vesztett, mit épített újra és hogyan állt helyt az elmult két évtized küzdelmes, sokszor reménytelen éveiben.

Néhány fölötte érdekes, Budára vonatkozó adatot e könyv nyomán, az alábbiakban ismertetünk.

Az utcák és terek kerületi elosztása 1930-ban ez volt.

I. kerület 130 út, útca, 17 tér
II. kerület 186 út, útca, 12 tér
III. kerület 173 út, útca, 10 tér

Buda leghosszabb utcái a beltelken (1931-ben) Bécsi-út 2850, Bimbó-utca 2727, Szentendrei utca 2200, Krisztina-körut 2127, Lajos-utca 1877, Szent Imre herceg-útja 1820, Győri-út 1540, Fő-utca 1507, Olaszfasor 1405, Városmajor-utca 1400, Zsigmond-utca 1327, Vörösvári-út 1295, Margitkörut 1240, Alkotás-utca 1170, Fery Oszkár-utca 1160, Kiscelli-utca 1140, Attila-utca 1050, Lovas-út 1050, Csörsz-utca 1030, Hunyadi János-út 1008 méter.

Budapest leghosszabb útvonala a beltelken az Aréna-út, mely 3230 méter hosszú.

A népsürüség 1930-ban ez volt: I. kerület 115.217, II. kerület 52.050, III. kerület 60.517, összesen 227.784, úgy hogy tehát Buda három kerületében a lélekszám a főváros egész lakosságának (1,004.980 lélek) a negyedrészét tette.

Az épületek száma volt 1930-ban: I kerület 5088, II. kerület 1932, III. kerület 3366, összesen 10.383, míg egész Budapesten 25,868 volt az épületek összes száma.

A lakások száma 1930-ban ez volt: I. kerület 28.913, II. kerület 13.004, III. kerület 15.925, összesen 57,824. A fővárosban a lakások összes száma 244.251. A lakók száma pedig így oszlott meg: I. kerület 102.869, II. kerület 47.451, III. kerület 55.511.

Hitfelekezet szerint Buda lakossága így oszlott meg 1930-ban: I. kerület róm. kath. 82.817, ág. ev. 7482, ref. 14771, izr. 8154, II. kerület: róm. kath 36.206, ág. ev. 3322, ref. 6116, izr. 5390, III. kerület róm. kath. 45.422, ág. ev. 2502, ref. 6137, izr. 5559.

A halandóság volt 1931-ben, az I. kerületben 1131, a II. kerületben 575, a III. kerületben 735, összesen 2441, ami 10.7 ezrelékkel egyenlő, szemben a pesti kerületekben, melyekben a halandóság 16.5 ezreléket tett ki. Ez nyilvánvaló bizonyiték a mellett, hogy a budai kerületek képezik a főváros legegészségesebb részét. Veetőhelyet foglal el az I. kerület, ahol a halandósági szám 9.8 ezrelék volt.

A természetes szaporodás volt 1931-ben az I. kerületben 134 plusz, a II. kerületben 125 minusz, a III. kerületben 218 plusz. A III. kerület e tekintetben igen tiszteletreméltó helyet foglal el, mert csak a VII. és X. kerületek tesznek túl rajta.

Értékálló,
jövedelmező befektetés! Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolidabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes építési akciónk keretében, jul. 15.-i beköltözéssel épül kilencedik társasházunk a Horthy-körtér melletti, Diószegi út 7. sz. alatti „Tátra udvar." Versenyen kivül álló, villaszerű, loggiás, délifekvésű 1, 3 szobás tehermentes, névreszóló öröklakrészek. Díjtalan üzlethelyiségek. A Pasaréti út 1. számú már épülő társasvillában 3, 4 szobás hallos, loggiás luxuslakrészek még kaphatók. Olcsó fix árak. Díjtalan üzlethelyiségek. Kivánatra prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.
„CENTRUM" HÁZÉPÍTŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

UJ NŐI és FÉRFIDIVATÜZLET nyilt meg
II, Csalogány ucca 50 alatt
Jót, szépet, olcsón
Goldschmied-nél

Nem kerülhet a második kerület és főképpen hegyvidéke, aki útépítéseiben történelmi elgondolása alapján igyekezett megközelíteni Mátyás király nagy multját, a kerület minden polgárának legnagyobb sajnálatára — nyugdíjba ment. A Hollós Mátyás Társaság külön ünnepi estét szentelt e kiváló tagjának.

A pálos szerzetesek budai letelepedése már ismételten szóba került. Ez az egyetlen magyar szerzetes rend, melynek azonban hosszú idő óta hazánkban egyetlen rendháza sincsen, azt óhajtaná, hogy a gellérthegyi barlangtemplom közelében kolostort építtethessen. A rend ebben az ügyben meg is tette a kellő lépéseket a fővárosnál. A Közmunkák Tanácsa néhány nap előtt hozzájárult a tervhez, úgy, hogy a román stílü kolostor építése nemsokára meg is kezdődhetik.

MINDENNEMŰ TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
Ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-89

Épül a kelenföldi hid

— Teleszky János Buda ellen. —

Óriási munkát végzett a *Közmunka Tanács* azzal, hogy feltöltötte a Lágymányosi pocsolya nagy részét, ahová 600.000 köbméter földet hordatott fe lrészben a Duna fenekéről és részben a Lágymányosi téli kikötő területéről, amelyet így erősen kimélyített. A fertőző mocsár helyett

itt 50.000 négyszögölnyi egészséges uj területhez jutott a főváros,

amely terület a hidfő környékén egyuttal nagy értéket képvisel. A töltés munkálatait a Közmunka Tanács folytatja a vasuti összekötő híd felé, amivel nemcsak értékes uj területeket nyer a város, de többszáz munkáscsalád jut ezzel állandó kenyérhez.

Még az ősz folyamán elkezdik a hídpillérek építését

és az állami vasgyárakban most készítik a vasszerkezetek, ami szintén sok munkáscsaládnak ad kenyeret.

Csodálatos, hogy ezeket a munkálatokat kifogásolta, ezek beszüntetését követelte *Teleszky* János, aki Buda érdekeit kicsinyes bankárszempontoknak szeretné alárendelni, azzal a kijelentéssel, hogy mindezekre *nincen pénz!* Mi már több alkalommal kértük, hogy saját nagy vagyonáról, annak mikénti való elhelyezéséről tájékoztassa a közönséget, mert valószinüleg azért nincs pénz, mivel

a nagytőkések elvonták azt a magyar gazdasági élettől.

A mi budai politikusaink évek óta véres harcot vívnak a két dunai híd felépítéséért, ami Buda fejlesztésének egyik biztos módja és a 33-as bizottságban *Kozma* Jenő dr. országgyülési képviselő ki is fejtette Teleszky János Buda elleni támadására, hogy gazdasági kérdésekben nem látja a szükséges aktivitást. Elitélte ezt a bankárokoskodást. Mindent világkonferenciáktól várunk, holott ezeknek netáni kedvező hatása csak évek mulva jelentkezhetik, viszont vannak még lehetőségek, amelyekkel külföldi tartozásainkat egyharmadára csökkenthetnők, de ilyen eszközökhöz nyúlni nem merünk. A kormánypártok szívesen támogatnák a kormány aktív gazdasági politikáját, ha megfelelő javasla ot terjesztenének elő. Rámutatott arra, hogy az előző kormány befektetései komolyak voltak s ha a kormány hasonló beruházásokra akar pénzt fordítani, azt szívesen támogatja.

A fővárosnál valamennyi párt politikamentesen a legaktívabb gazdasági politikát folytatja. Meg kell állapítanunk, hogy ma a főváros a legjobban adminisztrált és megalapozott közület.

POMPÁS KERT. Vacsora és italvárja a Lövölde Park vendéglőben
II, Marcibányi-tér 6 Tel.: 505-99

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

Áruforgalom Kelet felé

Lankadatlan következetességgel és teljes meggyőződéssel régóta hirdetjük, hogy Magyarország akkor cselekszik helyesen, ha gazdasági törekvéseivel a Kelet felé orientálódik és azon igyekszik, hogy egyrészt kimélyítse a már meglevő összeköttetéseinket, másrészt új piacokat hódítson. Sajnos, az illetékes tényezők még nem tudtak eljutni annak megértéséhez, ami azonban nem csüggeszthet el bennünket, mert tudjuk, hogy előbb-utóbb a mi álláspontunknak kell győznie.

Közgazdasági életünknek egyik kitűnősége, a zseniális és nagykoncepciójú *Krausz* Simon, már felismerte, hogy Keleten vannak komoly lehetőségek, melyek Magyarországot sikerrel kecsegtetik. Megteremtett tehát egy új vállalatot, a *Keleti Áruforgalmi Vállalatot*, mint korlátolt felelősségű társaságot, mely export és import-üzleteket kíván lebonyolítani. Egyelőre Oroszország, Jugoszlávia és Románia felé tendál Krausz Simon vállalata, de kétségtelen, hogy az fokozatosan egyre mélyebben hatol majd a maga igyekezetével a Levante felé. Krausz Simon értékes egyénisége és az a nagy céltudatosság, mellyel ő a magára vállalt feladatokat meg szokta oldani, azt reméltheti velünk, hogy az új vállalat, mely szerény kezdéssel egyelőre csak keretül kíván szolgálni egy tervezett nagyobb alakulat számára, kellő sikereket fog elérni. Hisszük ezt annál inkább, mert Krausz Simon hosszú hónapok óta igen behatóan tanulmányozta a keleti talajt és az Orientális államokban máris becses összeköttetésekre tett szert. A vállalat irodája V. Nádor-utca 6. alatt van.

—

Az Egyesült Izzó mérlege szerint a vállalat nyeresége kb. 7 millió pengő, a *tiszta nyereség* 21 millió pengő részvénytőke után több mint *3.5 millió pengő*. Tőketartalék 8.5 millió pengő, alaptőke 8.6 millió pengő. A vállalat a mai viszonyok mellett is tágította piacait és gyártmányai oly messzire eljutnak, amivel kevés gyár dicsekedhet. *Fellner* Henrik halálával megüresedett az Izzó elnöki széke is, amit minden valószínűség szerint *Aschner* Lipót a vállalat nagynevű alelnök igazgatója fog betölteni.

Bauxit Trust A. G., Zürich igazgatósága elhatározta, hogy a f. hó 29-én Zürichben megtartandó közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy az elmult üzletévben elért sfrs 267.241.12 összegű tiszta nyereség — tekintettel az általános gazdasági helyzetre — új számlára vitessék elő.

Leipziger Vilmos Szesz- és Cukorgyára Rt. megállapította mérlegét, amelyben a felszerelés és ingatlanok 13 és fél millió pengős értékével szemben 12,500.000 pengős értékcsökkenési tartalék szerepel. A vállalat *tiszta nyeresége 523.534 pengő.*

A Magyar Telefonautomata R.-T. tiszta nyeresége 1,200.000 pengős részvénytőke mellett 21.175 pengő.

A Magyar Hollandi Bank Rt. mérlege elsőrangú mobilitást igazol. Váltótárca 3,000.000 pengő, ugyanannyi, mint a betétállomány. *A tiszta nyereség* 500.000 pengős alaptőke mellett 11.428 pengő.

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JANOS keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei írják elő betegeiknek és a betegek tízezerei írtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

Szórakozzunk Budán!

BALÁZS vendéglő Hűvösvölgy végállomás
Specialistások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

RAVASZ cukrász I., KRISZTINA-KÖRÚT 75 Telefon: 502-34. ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Kellemes estét eltölteni csak a
PACSIRTA
virágos kerthelyiségében lehet.
Izletes vacsora. **Cigányzene.** **Olcsó árak.**
I, Kútvölgy u. 18. 4, 14, 61 villamos végállomástól 5 p.

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

SZÉP VERONIKA vendéglő
Naponta halászlé „Baranyai" módra
Pompás kert Zene Olcsó árak
Hűvösvölgy, I., Hidegkuti-út 20. sz.
Déli menü P 1.50 Telefon 577-96

PETIKE - VENDÉGLŐBEN
(volt Pávdi) II. Zsigmond-utca 1. sz.
Polgári árakon elsőrangú magyar konyha. — Saját termésű kitünő fajborok. — Szombat és vasárnap este **Kóródy Jancsi** közismert cigányprimás muzsikál.

NYARALJON A MARGITSZIGETEN!
a világ egyik legszebb klimatikus gyógyfelye
Felvilágosításért a
Margitszigeti Gyógyfürdő rt.
igazgatóságához forduljon
I. Döbrentei-tér 4. Tel.: 560-30 és 206-20

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Színházi vacsorák
Tulajdonos: **OTTÓ DEZSŐ**

VÁRKERT KIOSZK KÁVÉHÁZ
Délután katonazene, este Neményi Jenő és Fehér Laci művész jazz zenekara hangversenyez
Tulajdonos: DEÁK SÁNDOR.
I, Ybl Miklós tér 9 szám.

Minden pompás nyári este
Rád vár Schräpler Halászkertje,
Jazz, milyet még nem hallottál,
Ital, mint a menny nektárja . . .
Pest és Budán, mondom néked,
Schräpler-kertnek nincsen párja!
Óbuda, Lajos-utca 27.

ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG!
VAJ, SAJT, TURÓ
Naponta friss pécsváradi teavaj
A BUDAI SAJT-VAJHÁZBAN
II, MARGIT-KÖRÚT 4.
Budai Margithidő, villamos megálló a Községi Takarék mellett.

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

KEDVES HELY A Császárkert a Dunaparton
a Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai konyhával.
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád vendéglős

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB" Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 20.
Esténkint kitünő cigány zene!

Vadaskert vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: **GUTTENBERGER A.** vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Nyaralás
BUDÁN
Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96
3 sornyi hirdetés **kétszer 1** pengő minden további sor 20 fillér

Fedezze fel Ön is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén Gárdonyfüreden
egészséges fekvésű, magaslati és partmenti
villatelkek
négyszögölenkint P 4.-től 24 havi lefizetésre.
Nyári és télisportok. — Jó ivóvíz. Villanyvilágitás.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelek — vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletfizetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü **P 1.20**
Menettérti weekendjegyek P 2.20
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni műút mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

Telek

RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanorgalmi iroda: Farkas József Rómaifürdőtelep Emőd u. 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

Ház

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgősen eladó. Ajánlatokat „Kőbánya" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cím: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Készpénzzel vennék budai oldalon villamossal megközelíthető 5—10 hold földet megfelelő házzal közvetítő nélkül. *„Gazda" jeligére* Budai Napló kiadóhivatala továbbit.

Lakás

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

BUDA LEGELŐNYÖSEBB helyén modern *2 és 3 szobás,* erkélyes lakások azonnal és későbbre olcsón kiadók. I. Enyedi u. 16.

GYÖRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások aug. 1-re, békebérekkel kiadók. (Márvány u. sarok.)

3 SZOBÁS, komfortos, erkélyes lakás és *műterem* ugyanilyen lakással, vagy anélkül VIII. 1-re kiadó. I. Gellérthegy u. 1. (Krisztina térnél.)

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendű 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

ÜRES FÖBÉRLETI SZOBÁT, olcsó árban keresek Széna tér környékén. Ajánlatokat „olcsó" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

KELETY KÁROLY U. 9. sz. alatt 2—3—4 szobás komfortos lakások kiadók. Telefon: 564—11.

Budai dunaparton parlamenttel szemben **két, három és négyszobás komfortos lakás** kiadó. II. Fő-u. 59.

HORTHY MIKLÓS-UT 57. alatt 4 szobás lakás olcsón kiadó.

Verpeléti-út 22. Augusztus 1-re 2 szobás, 3 szobás hallos, 4 szobás hallos lakások központi fűtéssel és melegvízzel kiadók. Tel. 590—29.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., hároméves házakban *kildtásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fűtéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Margit-körut 53. épülő házban teljesen modern kétszobás komfortos és egyszobás garcon lakások AUGUSZTUS 1-ére KIADÓK

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

3 SZOBÁS, hallos, erkélyes, komfortos és 2 szobás garzonlakások kerthasználattal kiadók II. Lövőház u. 28.

Rózsadomb legszebb helyén Fillér-u. és Alvinci utca között 350 öl gyönyörű villatelek remek kilátással jóval napi áron alul, tulajdonostól eladó. Bászler József, II. Lévay u. 7. Fillér-u. 69-nél.

Házmesterség

Házmesterséget keres 38 éves gyermektelen kőműves. Kisebb ház évi tatarozását díjtalanúl vállalom. Cim: Bodahelyi Pál, II. Margit-körut 81. földszint 6.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7. VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1091. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. AUGUSZTUS 6.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések díja mindeko előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Keretek... Skatulyák...

Nem a való élethez mérik nálunk a rendet, hanem a rendszerek Prokrustes ágyába törik bele az életet.

A városfejlesztéshez is csináltak ilyen furcsa skatulyákat és azokba dömöcköllik a főváros feltartózhatatlan fejlődését.

Nyáron át negyvenezer ember a Dunán él. Vitorláson, csolnakon, a római parton. Vasárnaponkint 30.000 ember hemzseg ott néha és a város, a minisztérium, vármegye és mindenféle hatóság százféle rendelettel korlátozza és keseríti az üdülő embereket, de — egyetlen egy nyilvános illemhelyet nem épített erre a két kilométer hosszú Dunapartra ilyen nagy embertömeg számára. Pedig még üzletnek is jó volna és csak utasítani kellene erre a főváros idevonatkozó vállalkozóját.

Aki csak foglalkozott a keleti kérdéssel, a mohamedán világ és 300 millió hivőjének bekapcsolásával a magyar fürdőügybe és idegenforgalomba, az föltétlenül megállapította, hogy ez a szervezkedés ott kezdődik a magyar honos mohamedánoknak vallásközséggé való megszervezésénél.

Ez a vallási szervezet fölelevenítí világszerte az itt 250 év óta eltemetett nagy mohamedán szent: — Gül Baba iránt a vallásos érdeklődést, lehetőleg főbúcsújáró-hellyé avatva sírját. Ez megindítaná a tömeges zarándoklásokat keletről.

Ennek első és legfőbb kelléke, hogy itt a zarándokok a magok vallási ritusa szerint lakhassanak és étkezhessenek.

Már most hogyan csinálják ezt nálunk?

A magyar mohamedánok vallásközsége már egy év előtt megalakult. Illetékes helyen bemutatta, hogy papja képesített egyén és magyar honpolgár, aki vagyont és vért áldozott a magyar hazáért, a hívek magyar honpolgárok, sőt Budapest illusztris főpolgármestere, aki mindezeket kivizsgáltatta és rendbenlevőnek találta, a felsőbb hatóságoknak tett előterjesztésében megsürgette az uj magyar-mohamedán vallásközség elismerését, és — egy idegen állampolgár rosszakaratú kicsinyes intrikái megakadályozták a magyar legfelsőbb hatóságokat ennek az ügynek törvényes elintézésében.

De ha jönne is ide keleti zarándok, itt élni nem tud, itt éhenhalhat.

A nyitott úton, amely óriási távlatokat tár a magyar idegenforgalom- és fürdőügy elé, — keresztben fekszik egy kisázsiai varga fia és megállítja az egész állami gépezetet olyan törvényes magyar ügyben, amihez senkinek másnak köze nincs a világon, csak egyedül és kizárólag a magyar hatóságoknak, lévén ez kizárólag magyar honpolgárok és a magyar állam belső ügye.

Ezt a diplomácia terére átvinni nem lehet és nem szabad, a magyar állam szuverénitásának megsértése nélkül.

És mégis elskatulyázzuk!

Itt-ott kiszivárog egy és más a készülő fürdőtörvényről és fürdőbizottságról. Föltétlenül szükség van ilyen *kurkomisszióra,* de csak életrevaló, önálló szervezetre és nem — új hivatalra.

Ha már most azzal kezdi működését ez a bizottság, hogy a fürdőügy fejlődését és a fürdőváros fejlődésének irányát mesterségesen akarja természetes útjáról letéríteni, akkor sziszifuszi munkára vállalkozik. Akkor a danaidák hordóját töltögeti — hiába. Az ilyen fejlődési irányokat se eltéríteni se megállítani nem lehet. Ott van Pasarét! Apró villáknak szánták és 4—5 emeletes bérvillák épültek oda, mert ez a vidék Buda fejlődésének területe, ott föltétlenül rendes belső városnak kell épülnie. A tervezők bizonyára jóhiszemüen tervezték ezt, de az élet elé gátat építeni nem lehet. Igy jártunk a Margit-körúttal és így vagyunk a fürdővárossal.

A nagy világon kezd kialakulni az a vélemény, az a fölfogás, hogy Buda a reumások fürdőhelye, — világfürdője! — mert egyedül a budai gyógyvizekben van meg az ősi gyógyító elem, a *thorium,* és az északi államok itt akarnak saját reumás betegeiknek külön nemzeti kórházakat építeni, — akkor nem hihető, nem tehető fel, hogy ezeket a kórházakat meredek hegyi lejtőkre építik, ahová ezek a betegek csak nagy kínnal tudnának elvánszorogni.

Ezek lent maradnak a völgyben, a síkságon. Kizárt dolog, hogy ezeknek megfelelne mint fürdővárosi központ — a Tabán meredek lejtője. A Tabán lehet sok mindenféle más betegségben sínylődő fürdővendégnek kedves, villaszerű otthona, lehet Budapest és Magyarország kertes fürdővárosa, de sohasem lesz — világfürdő.

De, ahogy rosszul intézik a római part félszázezer csónakázó, vikendező, kiránduló népének sorsát, — olyan rosszúl indul útjára a világfürdő ügye.

Buda szívében, védett helyen 20 holdas sík területen kaszáló rét van, ahol reggelenkint kis katonai csoportok gyakorlatoznak, amig a fű nőni kezd: — a *Vérmező.* Ez a természet adta központja a világfürdőnek.

Környezete most épül (eltekintve az oda nem való, de a fővároshoz egyáltalán nem illő vásárcsarnoktól) és tág teret nyit minden tervező zseni fantáziájának, ha nem szorítjuk azt már jó előre keretek közé és nem skatulyázzuk el annak minden lehetőségét.

Mátyás király világgá küldte tudósait, hogy tanulmányozzák a fürdők ügyét hogy azután e tapasztalatok révén, itt építse föl a világ legszebb fürdővárosát.

Nálunk már a székesfőváros adminisztrációja is belátta, hogy a gyógyforrások ügyét nem lehet a csatornaüggyel egy ügyosztályban együtt kezelni.

A magyar idegenforgalom, a budai gyógyforrások és a Balaton *külön kormányzati programm,* mely magával hozza földművelésünk nagy reformját, mert a világ idesereglő betegeit jól és olcsón kell ellátnunk finom és korai zöldségfélékkel, amiket olcsón termelhetünk furandó forróvíz forrásaink üvegházakat tápláló melegével, — tehát nagy nemzeti kérdéseket kapcsol össze, amelyek intézése nem lehet egy kurkomisszió feladata.

Tisztázni kell az alapkérdéseket, egyengetni kell az idegenforgalom útját, de itthon meg kell előbb teremteni a nagy időkre tervezett alapokat, hogy azután a kurkomisszió intézhesse azt, ami egy ilyen bizottság hatáskörébe tartozik.

Most azt a látszatot keltik az előmunkálatok, mintha a fürdőügynek és idegenforgalomnak egy új népjóléti minisztériumot igyekeznének felállítani, holott nem új minisztériumra, hanem bölcs és előrelátó alapvetésre van szükségünk.

Dubonai Pál.

A 2000 éves strand
A Római-part sorsa

Az óbudai „Római-part"-ot evezős ifjúságunk a neki kijáró hatósági támogatás elmaradásának dacára megdöbbentő erővel és dacos szivóssággal a dunai vizi élet olyan centrumává tette, amely idő eltéltével — ha a part sorsát a főváros vezetősége még idejében helyes irányba tereli és istápolja — Budapest fürdőváros egyik Európaszerte ösmert híressége és a mi nagy büszkeségünk lesz.

Erre az „irányra" kívánnék rámutatni és ehhez az „irányhoz" kérnők a fővárosi fürdőügyek intézőinek jóakaratú figyelmét, ideértve a „Budapest Fürdőváros Egyesület" elnökségét is.

A főváros a hivatalos közlések adatai szerint három úgynevezett népstrandfürdő építését tervezi: az elsőt a lágymányosi holt dunaág vizében, a másodikat a Zuglóban (kazánokban melegített kút, vagy vízvezetéki vízzel), a harmadikat pedig a Rákospatak torkolatánál artézi fúrás útján felhozott thermálvízzel táplált medencében.

A három tervezett strandfürdő előirányzott építési költsége kereken 3 millió pengő.

Valahányszor Budapest valamely fürdőalkotásáról esik szó, a külföld mindig felfigyel, mert városunkat — hála a Fürdőváros-Egyesület sokat előlegező propagandájának, a fürdőépítkezés terén követendő példának tartja.

Ezért nekünk mindenkép arra kell törekednünk, hogy — bármit is csinálunk a fürdőépítés terén — legalább is európai értéket és nevezetességet érjünk el műveinkkel, amelyek a külföldi utazókat, az idegeneket Budapest meglátogatására serkentsék.

Nézzük csak Bécset, amely épen a napokban adta át a közönségnek a semmeringi Panhans-féle csodastrandot a közepében elhelyezett csukott uszodával, amelyet nagy pénzügyi megerőltetéssel, sok-sok kilométerről vezetett, drágán megszerzett és drágán melegített 8 C fokos forrásvízre építettek meg, a külföldieket Bécsbe csábító látványosság gyanánt, jelentékeny állami segéllyel.

A strand megnyitásához a diplomáciai testület teljes számban megjelent! (Milyen vonzóerő az idegenekre! Szerk.)

Rajta legyünk, hogy Budapest külföldi mértékre szabjon minden fürdőalkotást, még akkor is, ha saját népének fürdőjéről van szó.

Budapestnek háromba szakított, itt is ott is kültelekbe illesztett strandjától, művészi, külföldit is idevonzó mély hatást várni nem lehet, ellenben a jól megválasztott, hogy úgy mondjuk „nemes" helyen épülő, Budapest népét szolgáló, egybefogott hatalmas arányú, a polgári nyaralási igényeket is kielégítő strandfürdő egyenesen idegenvonzó erővel és értékkel is bírna.

Ebből a szempontból van különös fontossága az ilyen nagyobb alkotásra Budapesten egyedül alkalmas „Római-part"-nak.

Az esztergomi vasúti hídon felül elnyúló „Római part", előtte a tószerűen kiszélesedő és döbbenetesen egymásba ömlő kettős Dunaággal, mögötte az óbudai hegyek tömegeivel és a pilisi hegyvidék átkaroló fogazatával, mintegy két kilométer hosszban 120 öl szélességgel körülbelül 85.000 négyszögölnyi istenadta természetes strand fövényével, a parton elhelyezett nyilt dunausodákkal és a Római-fürdő forrásvizéből táplálható thermális medencéivel, a csolnak garageok sorával, a week-end hálófülkék százaival, a sportszállók szobáinak sokaságával, a pergolás zuhanyok véget nem érő vonalával, terraszokkal, klubházakkal, a mai olcsó nyaraláshoz megkívánt kellékek olyan tömegét olyan nemes tájban vasutak és autóutak mellett éppen a visegrádi és bécsi hajózás vonalán a legkáprázatosabb hajóközlekedéssel a legkülönfélébb járműveken érkező utasok részére emelt kirakatos kapú gyanánt, mindezek között a már tízezerszám megtelepedett evezősök mozgalmas tarka felvonulásával — olyan felemelő és feledhetetlen képet nyújthat, amely a legnagyobb várakozással érkező idegent a lelke mélyéig megragadja.

Ilyen utánozhatatlan természeti tényezőkkel megáldott és felszerelt európai szintű strand nemcsak Budapest népének közegészségét szolgálná, de az idevonzott idegenek révén, valamint a középsorsuak nyaralásának ilyetén bőséges, tökéletes és olcsó lehetőségével akkora közgazdasági jelentőséggel bír, hogy meggondolásra érdemes: vajjon ekkora gazdasági jelentőségénél és az építkezés széles rétegű elterjedésénél fogva nem volna-e a Római-part strandfürdőjének kiépítése az Inségmunkaakció keretébe illeszthető?

Ilyen érdemes sorshoz juthat a Budapest fürdővároshoz mindenkép méltó Római part, ha Budapest életének irányitói a Római-part kincses értékét átvizsgálják, megösmerik, megértik és óva ügyelnek arra, hogy visszavonhatatlanúl veszendőbe ne menjen — a késlekedés miatt.

Ringer Lajos dr.

A budai céhek

érdekes életéről a 475 éves „budai törvénykönyv" értesít bennünket. Ebből tudjuk, hogy a paszományos és zsinórkészítők, továbbá a kőművesek, a kőfaragócs- téglavető- és kövezetcsinálómesterek egy céhben voltak. Külön szerepel a kerékgyártó, külön a kádár, együtt az íj- és nyilgyártó, továbbá az asztalos és esztergályos. Ismét külön-külön említi a törvénykönyv a kötélverő, a szíjgyártó és nyeregkészítőket. Ezeken kívül volt még a hazai gyapjuból dolgozó posztószövő, takács, posztónyíró, szabómester, subakészítő, kelmefestő, posztókalló, vászonfehérítő céh. A törvénykönyv másolója többféle mesterembert kihagyott, mert nem szerepel nála a kalapos és üvegescéh sem, pedig az utóbbi foglalkozás a budai személynevekben, amelyek rendesen a foglalkozást is jelentették, nem egyszer fordul elő. A festők és aranynyújtók, vagy aranyozók egy céhbe tartoztak. A XVI. század végéig a két különnemű mesterembereket a képek aranyozott hátterének általános volta fűzhette egymáshoz, míg a XV. században a szárnyas oltárok divatja kapcsolja őket össze, amelyek legnagyobbrészt Budán készültek. Képfaragókról a budai törvénykönyv nem emlékszik meg, de szinte magától értetődik, hogy ezek a kőfaragók, illetve asztalosok s esztergályosok céhébe tartoztak s hogy a szoboröntés mesterei, a harangöntők céhből kerültek ki. Azok a mesterek, akiket ma építészeknek nevezünk, a középkorban a kőműves, vagy kőfaragó címével is beérték. A céhek népességét a törvénykönyv nem jegyezte fel. Azonban egészen bizonyos, hogy Budán a középkorban feltétlenül több festő, szobrász, ötvös és más, ma iparművészetnek nevezett foglalkozást űző ember élt, mint Európa ma legnagyobb városaiban. Erre a templomok és egyéb monumentális épületek nagy számából s néhány egyház reánk maradt leltárából egészen bizonyosan következtethetünk. A templomépítés aranykora különben Budán Zsigmond király idejében lejár. Ekkor már csak egy templom épül, de a meglévők kiegészítésénél, bővítésénél, belső felszerelésük gyarapításánál a mohácsi vészig folyton és folyvást foglalkoztatták a budai művészmestereket. Ezt bizonyítják a pápa által kiadott búcsúlevelek, amelyek a templomok jókarban tartása, díszítése érdekében iródtak.

A **legrendezettebb város Európában** a XV. század idején Budavára volt, amit a tisztaságáról fennmaradt adatok és az a körülmény is bizonyít, hogy utcái követettek voltak. Már a Zsigmond-korabeli budai törvénykönyv is említi az itt lakó kövezetcsinálókat. Terjedelmére nézve maga Budavára kicsiny volt, de bár közigazgatásilag szorosabban még a várhegy tövében elterülő külvárosok sem forrtak vele össze, mégis ezek és az ezekkel szomszédos helyiségek dél és észak felől Kelenföldtől-Óbudáig és a Várhegytől nyugatra esők is területileg egybeolvadtak. Salamon Ferenc, a jeles történetiró számítása szerint Budavára polgári részében 340 ház, külvárosában 645 ház volt, összesen 1235 szobával, 3267 kamrával, 742 fedett udvari helyiséggel, 627 éléskamrával és 3931 lónak való istállóval. E zaz összeírás abból az időből való, amikor Zsigmond király a báseli zsinatot Budára akarta áthelyezni. Oláh Miklós esztergomi érsek 1536-ban igy irja le a mohácsi vész előtti Budára való visszaemlékezését: „Maga Budaváros is nevezetes, nemcsak a királyi palota. Az ott összesereglő olasz, német, lengyel és a mi időnkben török kereskedők által, egész Magyarország emporiuma. Bármely oldalról szemléled némi távolságból a királyi várat és a várost, van mit gyönyörködnöd benne, mintha az épületek nem anyagból volnának, hanem valamely művészi kép állana előtted. És viszont, ha a városból az alatta elterülő kellemes vidékre tekintesz, elragadó a látvány. Maga a kőszikla, amelyen a város áll, a borospincék miatt alá van ásva, úgy, hogy nem kevesebb munkába került valamennyi ház földalatti része, mint amit belőlük a föld szinén látsz."

A tatárjárás után Budavárában az uralkodó szerep a németeké volt és erre a szokásra hivatkozva a németek ezt később is meg akarták tartani. Ez sikerült is jóideig, de sajátságos, hogy épen csak a német származású Albert király koráig. A magyarok, mivel a német befolyás már az udvarban is nagyon elharapódzott, nyiltan forronganí kezdtek s midőn a németek Budavárában egyik vezéremberünket orvul meggyilkolták, fegyverrel reájuk rontottak és a Budán időző magyar katonasággal együtt iszonyú mészárlással torolták meg a németek becstelen tettét 1438-ban. Albert király a zendülés miatt nem büntette meg a magyarokat, sőt a budai törzsökös német eredetű családokkal egyforma rangú szerepet biztosított nekik Budavára belső kormányzásában. Hogy ennek milyen hatása lett, azt érdekesen bizonyítja *Onwein* Péter esete, aki 1435-ben a németek sorából lett bíró s aki 1445-ben, mikor újra megválasztják, már *Bornemisza* Péternek irja nevét és utódjai már csak Bornemisza néven szerepelnek. Mátyás király korában Budavára és külvárosai magyarok voltak, de természetesen idegenek ezért bőven fordultak elő mint Európaszerte minden fontosabb kulturális és kereskedelmi gócpontban. A németeken kívül az Anjouk korától kezdve olaszokról tudunk, akik a kereskedelem terén voltak hangadók Budavárában. Zsigmond király korában jelentősebb francia településről vannak feljegyzések, míg Mátyás király idejében Budán sűrün megforduló olasz művészekről van tudomásunk. A német művészet és szellem nem volt nálunk jelentős. Ezt csak a német kutatók állitották, most azonban már határozott adataink vannak arról, hogy régibb, románkori székesegyházaink olasz hatásról, majd franciáról tesznek tanúbizonyságot. A csúcsíves építészet elemeit mi nem közvetve a németektől, hanem Franciaországtól vettük, az onnan idetelepített Villard de Honnecourt 1240 és 1250 közötti nálunk időzéséről határozott tudomásunk van, ellenben sem jelentős, sem jelentéktelenebb német mester ittlétéről sehol nincsen feljegyzés. A franciáktól sokat tanultunk, majd a XIV. század folyamán nálunk is olyan tekintélyes építésznemzedék nevelődött Budán, hogy nemcsak, hogy idegenre nem szorultunk, hanem mi adtunk a külföldnek jelentős építő és egyéb művészeket, akik mind Budán tanultak és munkálkodtak egykor.

Ripka Ferenc szózata!
Idegenforgalom...

szó, amit nagyon sokat emlegetnek; fogalom, amit igazi lényegében nem igen akarnak megismerni. Pedig a kényszerűség, ez a szigorú tanítómester, feladja nekünk leckének, hogy meg kell tanulnunk az idegenforgalmat.

Amilyen otthonülő volt régente a magyar, annyira rákapott az utazásra, amióta a kiegyezés után a gazdasági fejlődés belevitte az európai életbe. Magyar szót lehet hallani Nyugat-Európa minden valamirevaló helyén. Meg lehetett hallani, mert elég hangosan beszéltek. Annyira megszokták az idegen világot, hogy pihenni, üdülni már nem is tudtak itthon. A Bécsi-erdőt jobban ismerték, mint a Pilisi-hegyeket, a Rajna közelebb volt nekik, mint a Tisza partja. Ezért azután nem is fejlődött itthon az idegenforgalom ellátására semmi. A vendégek azt mondták, hogy nincs berendezés, a vendéglősök azzal feleltek rá, hogy nincs vendég.

A kényszerűség azonban ma már nagyon szigorúan követeli a feladott leckét. A magyar idegenforgalom széleskörű előkészítése megindult. A magyar fejlődés vezetője — Budapest — jár elől a szervezésben. Nyomába törekedett a magyar vidéki tájak legértékesebbje, a Balaton. Azután jöttek a városok, az irodalomban és művészetben népszerűsített vidékek, majd csendes, nyugodt helyek erdők szélén, hegyek tövében. A közönség kezdte megismerni, milyen szép a magyar föld és a vidék népe kezdte megtanulni, mit jelent az idegenforgalom.

Most egy könyv jelenik meg, mely elsősorban foglalja össze ilyen rendszeresen és ilyen bő anyaggal Budapestnek az idegenforgalom szempontjából vonzó értékeit. Az idegenforgalom kérdéseinek tapasztalatok és tanúlmány alapján végzett széleskörű feldolgozása.

Ez a könyv programm és tanulság.

Ismernie kell mindenkinek, aki a budapesti és általában a magyar idegenforgalommal törődik. De szól ez a könyv minden magyarnak, mert hazai kincsek bányáját tárja föl. Különösen olvassák el az orvosok, hogy betegeik számára ezeket a hazai gyógyító helyeket jelöljék meg és a közönség megszokott előítéleteivel szemben nekik kell bebzonyítani, hogy az a külföldi gyógyítóhely semmivel sem különb a hazainál.

Üdvözlöm a szerzőt, könyvének megjelenése alkalmából és kívánom, hogy ügybuzgalma érje el a megérdemelt eredményt és széles körökben hódítson Budapest idegenforgalma számára.

Dr. Ripka Ferenc.

BENYÓ JÁNOS dr. rendkívül érdekes és nagy tanulmányra való könyve:

„Budapest fürdőváros és az idegenforgalom"

bevezető sorait így fejezi be:

...Munkám célja közgazdaságpolitikai szempontból — Budapest jövendő fürdőváros jellegére való tekintettel — az idegenforgalom problémáját ismertetni és az egészet lehetőleg rendszerbe foglalva áttekinthető képet nyújtani.

Kedves kötelességemnek teszek eleget,

MINDENT KAPHAT
OLCSÓT, JÓT
készdiszentiléleki **Hodor András**
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

midőn e helyen is őszinte köszönetemet és hálámat fejezem ki mindazoknak, kik értékes tanácsaikkal és útbaigazításaikkal munkámat megkönnyítették és elősegítették. Köszönetemet nyilvánítom *Szviezsényi* Zoltán min. tanácsos úrnak, a Budapest Fürdőváros Egyesület ügyvezető igazgatójának, dr. *Tausz* Béla úrnak, az Idegenforgalmi Szövetség ügyvezető alelnökének, *Tábori* Kornél úrnak, az Idegenforgalmi Szövetség sajtófőnökének, *Bánlaky* Géza úrnak, a Szent Gellért gyógyfürdő vezérigazgatójának, *Felber* Lipót igazgató úrnak, a Balneológiai Egyesület ásványvízügyi referensének, dr. *Markon* Béla úrnak, a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatal titkárának és *Viraág* Béla úrnak, a *Budai Napló* főszerkesztőjének, akik a legnagyobb jóindulattal és készséggel bocsájtották rendelkezésemre a kívánt adatokat.

Az érdemes könyvet részletekben ismertetjük s mint első részleett közöljük az alábbiakat:

Érdekes adatok
a budai fürdők történetéhez.

Budapest, jobban mondva Buda gyógyforrásainak használata, illetve fürdőinek keletkezése nagyon régi időkbe nyúlik viszsza.

A mai Óbuda környékét már a bronzkorszakbeli emberek is lakták. Bizonyítják az e korból származó ott talált tárgyak. A római időkből maradt feljegyzések és a helyszínen talált maradványok tanúsága szerint e helyen a keltáknak volt egy Acinke (Acinko) nevű városuk. Ez az *acinke kelta szó, bő vizet jelent* és bizonyítja, hogy a kelták már ismerték és használták az óbudai hévvizeket.

A rómaiak hódításaik során eljutottak a kelta településekig. Kr. u. első században foglalták el a rómaiak, majd municipium lett és állomáshelye a II. számú római segédlégiónak. A várost a kelták Acink elnevezése után egy „um" szócska hozzátoldásával Acincum, illetve rómaiasan Aquincumnak nevezték. Aquincum a római Pannonia tartomány végvára volt.

A várostól északra a quadok és a markomannok, keletre a jazygok laktak. Aquincumot Kr. u. 120 körül Hadrianus municipiummá, 193 körül Septimus Severus coloniává emelte, majd virázása tetőpontján — 300 körül — Pannonia Inferior fővárosává lett és Salamon Ferenc szerint lakosainak száma 60.000-re emelkedett. Fejlett kereskedelmi város volt, a kelet-nyugati és az észak-délnyugati tranzitóforgalom gócpontja. Nagy kereskedelmi forgalma és katonai erőssége révén élénk idegenforgalma volt, amit még a szórakozók és üdülők nagy száma is növelt. Ezeket a város szép fekvése és nagyszámú fürdői vonzották oda. Dr. Tausz Béla kutatásai nyomán megállapította, hogy a római császárok és a császári udvartartás kedvelt üdülőhelye volt. Az aquincumi ásatások alkalmával napvilágra került fürdők romjai tanúbizonyságai, hogy *a rómaiaknak itt fejlett fürdőkultúrájuk volt.* Fürdőiket az ottani hőforrások vize táplálta, amelyet maradványaiban még ma is látható vizvezeték segélyével vezettek úgy a nyilvános, mint a magánfürdőkbe.

A kutatások eddig hét nyilvános polgári fürdő helyét állapították meg. Ezek közül három Aquincum északi részén, közvetlenül egymás mellett feküdt, a negyedik volt a Laconicum gőzfürdő. Az ötödik fürdőt a óbudai régi vámnál fedezték fel, a hatodik és hetediket a Gyárszigeten. Megjegyzendő, hogy abban az időben a Gyársziget, a megszünt Feredőssziget és a Margitsziget egymással és a Duna jobbpartjával összefüggő szárazföldet képezett.

A római imperim után Kr. u. 434-ben Attila ütötte fel itt szállását. Anonymus írja: „A világhódító Attila győzedelmes seregével Pannoniába jövén, s a rómaiakat legyőzvén, a Duna mellett királyi lakot alkota magának és a hévvizek fölött, amelyeket ott talált és megnyitotta, s igen erős fallal megépíté, melyet magyar nyelven Budának a németek Ecelburgak neveznek." Egyes történetíróink Buda elnevezést a szláv voda (vuda — víz) szóból származtatják. Mások szerint Attila fivérétől Budától nyerte volna elnevezését. (Ős szittya nyelven.)

Attila halála után a népvándorlás alatt ezek a nagyszerű fürdők Aquincummal együtt elpusztultak.

Ugyancsak Anonymus írja, hogy midőn a magyarok Árpád vezérlete alatt 884-ben Mogernél (Megyernél) a Dunán átkeltek, a part hosszában egész a felső hévvizekig (usque ad aquas calidas superiores) táborba szállottak és másnap bevonultak Attila király ős várába. (Buda — az *öreg* szóval, ahogy Indiában ma is gyakori. A Szerk.)

Szent István Ujlakon építette fel a Szent Péter székesegyházat. Az itt letelepedett szerzetesrendek négy fürdőkórházat építettek. Leghíresebb volt a Szent Háromság kórház, a „domus et hospitalis Sanctae Trinitatis ab calidis aquis", hol már Lodomér esztergomi érsek is gyógyulást keresett s mely III. Orbán pápa 1187.-i bullája szerint az esztergomi rendház birtokát képezte.

A tatárjárás után IV. Béla Budán új várat épített. Zsigmond király a Szent Imre gyógyfürdő hőforrásai fölé fürdőházat emelt. II. Lajos a felsőhévizi fürdőkbe járt fürödni, télen pedig a Várba hozatta fel a gyógyvizet.

Buda fénykorát Mátyás király uralkodása alatt érte el és világszerte mint híres fürdőváros volt ismeretes. Mátyás királynak a budai fürdők kiépítéséer az impulzust valószinűleg Beatrix királyné Baden-ben való nyaralása adta. Kedvenc fürdője a mai Szent Imre gyógyfürdő (Rácfürdő) volt. A fürdőt a királyi várral egy boltozatos folyosó kötötte össze. A Szent Imre gyógyfürdő (Rácfürdő) női gőzfürdőjében még ma is látható az e korból teljes épségben megmaradt szép és hatalmas kupola. A Szent Imre- és Rudasfürdő környékén volt egy fürdőkórház, nevét II Endre leányától, thüringiai Szent Erzsébettől kapta. A törökök azonban lerombolták.. A török hódoltság fürdőügyi fejlődéses történetét a legközelebbi számunkban közöljük.

MEGNYILT
HRUSZ GYÖRGY
FÜSZER- ÉS CSEMEGEÜZLETE
I. Bors-utca 15.

Lakberendezések Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ 55-2-98

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévvíz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1.
nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

Kelenföldért.

Alig másfél évvel ezelőtt alakult meg a *Kelenföldi Polgári Kör* azzal a célkitűzéssel, hogy a rohamosan fejlődő városrész főleg nyugati felének fejlődését elősegítse, lakósait a társadalmi érintkezés jegyében összehozza. Vezérül választotta Kelenföld érdekeinek hűséges pártfogóját

KOZMA JENŐ Dr.

országy. képviselőt. Másfél év alatt a legmostohább viszonyok között odáig fejlődött ez a Kör, hogy ma Kelenföld egyik legtekintélyesebb egyesülete, amelynek szavát a várospolitikában már nem lehet figyelmen kívül hagyni. Bizonyítja ezt a Kör legutóbb lezajlott ez évi rendes közgyűlése is, melyet *Devecis* Mihály műszaki főtanácsos elnök nyitott meg, üdvözölve a megjelenteket, majd pedig a felmentvény megadása és a költségvetés elfogadása után a Kör fáradhatatlanúl ügybuzgó és agilis ügyvezető elnöke *Fejér* János dr. főv. biz. tag mondotta el beszámolóját. A Kör tagjainak száma elérte a 400-at, helyiségét az Erzsébet Sósfürdő től bérelt öt teremből álló helyiségekbe helyezte át. A tagok részére különböző kedvezményeket sikerült biztosítani, így az ingyenes tánc és vívótanfolyamokat. A nyár folyamán pedig szombatonkint megismétlődő nagysikerű hangversenyeket rendezett tagjai szórakoztatására. A jövő év célkitüzéseinek ismertetése után még *Baria Szabó* József dr. főorvos beszélt Kelenföld problémáiról és az idegravitáló Kelenvölgy Budához csatolása érdekében. Az új tisztikar a következőképen alakult: *Diszelnökök:* dr. *Kozma* Jenő, *Becsey* Antal. *Elnök:* Devecis Mihály. *Társelnökök:* Barla Szabó József dr., Bánfaly Ede, Batlay Dezső dr., Petracsek Lajos dr., Rogány Pál, Szombathy Kálmán, Ukner Ágoston és Weber Sándor dr. *Ügyvezető elnök:* Fejér János dr. *Alelnökök:* Bajcsi Lajos, Becht Henrik, Kestler Samu és Rignáth Béla. *Igazgatók:* Szilárd Bertalan dr., Józsa Viktor dr. *Főtitkár:* Weinlich Károly. *Titkárok:* Bánfalvy Tibor, Tóth Béla. *Háznagy:* Trusinszky Miklós. *Pénztárnok:* Varga Ferenc, Halneck Gyula, Horváth Imre. *Gazda:* Feuerisen László *Számvizsg. biz. e.* Misik Ferenc. *A várospolitikai* szakbizottság enöke: Bánfalvy Ede, helyettese Czvik Ferenc, főtitkára Komáromy József dr. A *társadalmi* szakbizottság elnöke dr. Mikola Géza, a *kultur* bizottságé Kozma Imre. A *sport*szakosztály vezetői Cserszky Elemér, Kuszár Jenő, a *zene*-szakosztályé Waldmann Miklós.

Az elnökséget 20 tagú Igazgatóság és 50 tagú választmány támogatja.

Nemzetiségi súrlódás az ötszáz év előtti Budavárában kevésszer fordult elő, bár a németek erőszakoskodása sokszor provokálta azt. A budavári plébániák egymásközötti pörösködése közben egyetlen egyszer történik említés nemzetiségi villongásról, illetve nyelvbitorlási panaszról. A Nagyboldogasszony (Mátyás) templom plébánosa panaszt emelt a Mária Magdolna (ma Helyőrségi) egyház plébánosa ellen, amire a pápa, IX. Bonifác, bírónak Donaldus bécsi skót bencés apátot küldte ki. Ennek 1391-ből ránk maradt levele a pápa bulláját is tartalmazza, mely a Mária Magdolna templomát, valamint az alsó város Szent Péter plébániáját (a mai Országút) a budavári Nagyboldogasszony-egyháznak rendeli alá — többek között azzal a megokolással hogy a pervesztes két plébánia papjai *magyarul* prédikáltak, holott a területükön németek is laknak, már pedig a többi lakósok, tehát a magyarok is mind beszélnek német nyelven. A pápa ezért egyházi átok terhe alatt meghagyja, hogy a két plébánia és népe parancsának engedelmeskedjen. Ennek az ítéletnek *nem lett foganatja,* sőt a két plébánia az eddig fizetett egy márkányi ezüst kötelezettsége alól is felszabadúl s teljesen függetlenné lesz. Ebből nyilvánvaló, hogy a pápát tévesen informálták, aki a magyar főpapok felvilágosítása után visszavonta a magyarság ellen irányuló ítéletét.

Hangverseny a Zugligetben. *Huszár* Elemér a zugligeti róm. kath. egyházközség szegényei javára augusztus 1-én sikerült hangversenyt rendezett. Székely Julia nagy tetszéssel fogadott művészi zongorajátéka után Huszár Elemér a „keresztény feminizmus"-ról tartott mélyen átgondolt előadást. Meleg elismeréssel fogadták V. Szerdahelyi Ilona és Sch. Rados Lucy énekszámait (zongorán kísérte Rados Jenő). Margherita Boni (írói nevén Gáspár Miklós) egy novelláját olvasta fel a közönség rendkívüli tetszése mellett. Vitéz Vadkerti Jenő szellemesen konferált.

Együnk magyar gyümölcsöt! Ezzel a felhivással fordulnak a magyar gyümölcstermelők a magyar fogyasztóközönséghez. Az a vámháború, melyet az osztrákok galád módon ránk zúdítottak, szinte katasztrófális helyzetbe sodorta gyümölcstermelőinket, minthogy a kivitel nem érheti el a tervezett mérveket. Export-kereskedelmünk dícséretes készséggel mindent elkövet ugyan, hogy Ausztria helyett más piacot biztosítson gyümölcs-kivitelünknek, de ez a probléma nem oldható meg máról-holnapra. A értékes magyar gyümölcsnek nem szabad kárba vesznie s ezért a magyar fogyasztók kötelessége, hogy mezőgazdáinkon segítsenek. Ez pedig sikeresen úgy érhető el, ha minél több magyar gyümölcsöt fogyasztunk. A magyar testvéri összetartás diktálja: eyünk magyar gyümölcsöt!

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: GUTTENBERGER A. vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

Értesítés!

Mária-Remete-Boldogasszony-Kápolna egylet felparcellázza a **Pesthidegkut** községhez tartozó
Szögligetben
lévő szántóföldjét.
Eladásra kerül 12 egyenkint körülbelül 170-180 □-öl nagyságu
kertes családiház
építésére alkamas telek a **Mária-Remete** kegytemplom közvetlen szomszédságában □-ölenként **9-10 Pengő** árban. Ezek a minden tekintetben kitünő fekvésü telkek, melyeken mindenhol néhány méternyire **bőséges és igen jó ivóviz** található, a Hüvösvölgy-Mária-Remetei autóbusz megállónál a Pesthidegkúti műut mellett fekszenek, a közel jövőben villamos vasuti közlekedéshez is jutnak.
Ugyanott eladó még egy közel másfél hold szántóföld. Az Egylet vezetősége
részletfizetési kedvezményt is nyujt.
Bővebb felvilágositást ad az elnökség: Budapest II, Fő ucca 18 (Telefon 52-0-92) és id.
Balázs Antal vendéglős
Mária-Remetén.
Az Elnökség.

Az eltünt *Petőfi-emlékek* megkerültek.

A segesvár-fehéregyházi csata 1849. július végén volt. Itt tünt el Petőfi Sándor, akinek az utolsó korty bort Macskásy Antal 1848—49. százados nyújtotta. Macskásy hozzákezdett Petőfi menekülésének bírálásához. Adatai megbízhatók lettek volna, sajnos, súlyos vasúti baleset érte. Macskásy hosszabb betegeskedés után kiszenvedett.

Héjasfalvát tartották a 60-as években Petőfi nyugvóhelyének. Ide temették közös sírba állítólag Petőfi és Zeyk Domokos őrnagyokat, valamint Daczó testvérek székely huszártiszteket, tarsolyukat megtöltötték aranynyal, hogy honorálva legyen az, aki elestük után eltemeti őket.

Héjasfalván Haller József, Fehéregyházán pedig Haller Ferenc grófok voltak lelkes ápolói Petőfi és hős társai emlékének.

Héjasfalván működvelőtársaság is létezett. Ennek elnöke Imre György birtokos és Nagy Elek jegyző javaslatára elhatározták, hogy Petőfi Emlékbizottságot alakítanak, tőkét gyüjtenek és siremléket állítanak. Husz évig nagy lelkesedéssel bár, de kevés anyagi eredménnyel dolgoztak. Ekkor a kezdeményezők elhalván, *Bethlen Gábor* gróf főispán, Emke elnököt nyerték meg a bizottság élére. A nemes gróf 1887. jun. 10-én 4000 gyüjtőívet bocsátott ki. 1895-ben már 16.200 frt (32.000 pengő) gyűlt össze. Bethlen Gábor gr. e pénzből nem síremléket, hanem nagyszabású honvédemléket állított. E 10 m. magas gúla tetején turulmadár, derekán pedig *„Petőfi Sándornak és elesett névtelen hős társai emlékének"* felirat áll.

Azonkivül a segesvári vár vasúti állomás felé néző, a vármegyeház épülete előtti térre Köllő Mihály kitünő székely szobrászművész Petőfi szobrát állította természetes életnagyságban.

A szobor magas talapzatán, az oldalakra művelt nemzetek nyelvén *„Szabadság, szerelem! E kettő kell nekem"* ... ötsoros versét vésette. E felirat különösen az idegennyelvű látogatókat lepte meg s azt noteszeikbe bejegyezték.

Szegény Bethlen Gábor e remek alkotásának gyönyörű ünnepségét már nem érhette meg.

Pár héttel a leleplezés előtt elhunyt.

Később Héjasfalván is állíttattunk egy honvédemléket. Itt Zeyk Domokos és hős társai vannak felsorolva. Erről más alkalommal szólok.

Most megemlítem, hogy Fehéregyházán egy 16 holdas sík mező az elesett 1849-beli honvédek temetője. A gúla fölött kibontott szárnyakkal itt őrködik a turulmadár.

Felette Petőfi Sándor s hős társai lelke lebeg. E nagy területet gr. Haller Louise, ki honvédtiszt édesapjával megosztotta a többévi kufsteini fogságot masszív tölgyfakerítéssel vétette körül. Közepébe őrházat s ebben tágas Petőfi-szobát rendezett be székely bútorokkal. Itt az asztalra Petőfi Emlékkönyvét s a csatára s Petőfire emlékeztető képeket, iratokat, nyomtatványokat állítottunk. Ide raktuk be a sirokból a rendezés és parkirozáskor kikerült csontokat, lövegeket, koszorúkat és azok szalagjait. Egy kis múzeum létesült itt. Később az állam megvette a fehéregyházi uradalmat és mint kincstári birtok tartozékát a Petőfi-ház gondozását, az őr illetményei fedezését is vállalta.

1916-ban az oláhok első betörésekor *közprédává* kezdett válni a Petőfi muzeum. Egy cseh furvézer kapca helyett Petőfi emlékkoszoru széles szallagját huzta röhögve a csizmájába. Ezt egy magyar tiszt meglátva, tisztességre tanította a cseh pimaszt. Bement a tiszt a Petőfi-házba s onnan szőnyeget, egyes ereklyetárgyakat hátizsákba rakott s megmentette a pusztulástól. Igy a Petőfi emlékkönyvet is megmentette. E könyvbe a látogatók százai, sőt talán ezrei irták be neveiket. Fontosabb feljegyzéseket is tettünk ebbe.

Nagyküküllő megye akkori főispáni hivatala váltig kutatta az elvitt tárgyak hollétét. Nem tudtak rájönni. Petőfi centennárium évében én kezdtem kutatni. Hirlapok utján kérdezősködtem.

Megtudtam, hogy a mentő *Dienes Ödön* 9. honv. huszárezredbeli százados volt.

A megmentett anyagot beadta a Petőfi muzeumnak, ott a *Petőfi Emlékkönyvbe* futtába be is pillantottam. Ott találtam Gömbös Gyula (ma miniszter) nevét 1900. jul. 1-ről az egyetemi kör csoportjában. Továbbá Bartha Albert főhadnagy és Bartha Lajos hadnagy neveit, 1899. jul. 31. bevezetve. Egyikök ma nyug. miniszter, a másik pedig nyug. tábornok.

1899. jul. 31-én volt a segesvári csata 50 éves évfordulója. Ez évforduló előtt Haller Lujza grófnő működését emléktáblával örökítettük meg. 1914. tavaszán Szentgyörgynapkor a Pesti Napló egy téves közleményére tartottunk Fehérgyházán vizsgálatot. Az eredményről a P. Naplóban beszámoltam. A kiszállásban résztvett dr. Veszprémi, a küküllőmegyei főispán titkára is. Ekkor tettem utolsó bejegyzést a Petőfi Emlékkönyvébe.

Kuszkó István.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

†

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesatyánk, bátyánk és rokonunk

Kammer Siegfried

1932. julius 31. napján, hosszas szenvedés után, visszaadta lelkét az Uristennek.

A Mindenható akarata előtt engedelmesen meghajolva, kérjük lelkének az örök nyugodalmat.

Drága halottunk kedden, folyó hó 2-án délután 4 órakor a Kerepesi uti temető halottasházában, a róm. kath. egyház szertartása szerint fog beszenteltetni és ugyanezen temetőben a családi sirboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szentmiseáldozatot szerdán, folyó hó 3-án reggel 9 órakor mutatjuk be a budavári koronázó főtemplomban.

Budapest, 1932. augusztus 1.

Kammer György, Ágnes és **Éva** gyermekei.
özv. Fluss Józsefné anyósa.
Kammer Hugó, Kammer Sándor, Acél Jenőné szül. **Kammer Gizella** testvérei.
Kammer Hugóné szül. szempci **Kammer Ella, Kammer Sándorné** szül. **Fränkel Margit, Dr. Fluss Györgyné** sógornői, **Acél Jenő** sógora.
Müller Józsa.
Dr. Acél István, Kammer András, Fluss Mihály és **Kató** unokaöccsei és unokahuga.

A
KIS ROYAL
elismerten elsőrangu étterme
Budán I,
Márvány u. 19 sz. alatt
ebédek házhoz szállitását vállalja.
Menü ára: P 1.60

Személyi hirek

SÜMEGHY LÁSZLÓ dr. kir. közjegyző korm.-főtan. e hó 1-én 10 napra Balatonfüredre utazott, ahonnan Bad Hall-ba megy.

GALLINA FRIGYES dr. tanácsnok, aki idegölő nagy munkát végzett a városi ügykezelés racionalizálása terén, aug. hó 4-én kezdte meg nyári szabadságát, amit otthon, *Hajóson*, Kalocsa mellett tölt.

LIBER ENDRE kormányfőtanácsos szív. alpolgármesternek a társadalmi jótékonyság megszervezésében kifejtett érdemes munkásságáért a signum laudist adományozta a kormányzó.

SCHULER DEZSŐ szív. tanácsnoknak a jótékonyság megszervezésében kifejtett értékes munkásságáért legfelsőbb dicsérő elismerését adta tudtul a kormányzó.

NÉMETH BÉLA dr. kormányfőtanácsost, aki ezidén tölti be a Háztulajdonosok Országos Szövetsége elnökségét külön ünneplésben részesítette a Szövetség és emlékalbumot nyújtott át neki.

LUGMAYER JÓZSEF dr. társelnök, a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete legutóbbi összejövetelén követelte Óbuda rendezését és az óbudai hid felépítését sürgette.

KRIVOSS ÁRPÁD dr. ügyvéd, a törvényhatósági bizottság tagja augusztus 8-ig Fonyódon tartózkodik, ahonan családostól Sopronba megy és ott tölti a nyarat.

NÁDAS BÉLA dr. ügyvéd, a „Rózsadombi Egyesület" főtitkára a Balaton-szabadii „Fenyvesen", Siófok mellett tölti a nyarat családjával.

MORBITZER DEZSŐ, a székesfővárosi kertészet igazgatója Balatonvilágoson tölti nyári szabadságát.

HORONY PÁLFI AURÉL dr. tanácsejgyző e napokban ment nyári szabadságra és hat hetet tölt Alsógödön.

STRAUSZ ADOLF a keleti, főleg a bolgár ügyek kiváló ismerője, a külföldön is elismert publicista, a legjobb egészségben és munkaerőben érte meg 80-ik évét.

ALSZEGHY BÉLA dr.-nak, a Duna-Száva-Adria Vasúttársaság igazgatóhelyettesi címmel felruházott főfelügyelőjének a magyar közlekedésügy terén sok éven át kifejtett érdemes munkássága elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta a kormányzó.

PLENCZNER SÁNDOR dr. belgyógyász nyári szabadságáról visszatért és rendeléseit régi lakásán: II. Ostrom-u. 29. (Tel.: 56-2-72.) folytatja.

BENYÓ JÁNOS dr. a Szent Imre gyógyfürdő titkára a Balaton mellett Fűzfőfürdőn tölti szabadságát.

BRANA JÁNOS dr. egyet. m. tanár ismertnevű szemorvos Budára költözött és II. Bimbó-u. 3. sz. a. nyitotta meg rendelőjét.

TÓBIÁS MIHÁLY, a farmtelepítési mozgalom vezérembere ez ügyben most Tapolczán tartózkodik.

Magdolna főhercegnő felhivása.

A Duna jobbpartjának a Lánchídtól délre eső területe, ez a hatalmas, fejlődésnek indult gyönyörű városrész, minden egészségügyi intézmény hijján van, egyedül a *Budai Ambulatorium Egyesületnek* negyeddik éve az egészségügyi szolgálatot ezen a vidéken. A székesfőváros méltányolva a *Budai Ambolatorium Egyesületnek* negyedszázadot meghaladó tevékenységét, amellyel a betegek tízezreit látta el önzetlenül és szeretettel, hajlékának és kórházának felépítésére megfelelő telket adományozott. Ennek a célnak elérésére *Magdolna* főhercegnő, továbbá *Erődi-Harrach* Tihamér elnök, kmft., orsz. képviselő és dr. *Herrmann* igazgató-főorvos sorompóba hívja Buda polgárságának előkelőit kérve áldozatkész közreműködéket. Ez az intézmény föltétlenül megérdemli, hogy minden melegszívű budai polgár támogassa!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasutnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben.
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

A Hajas-vendéglő megszünt. A Krisztina köruti régi, jóhírnevű vendéglő augusztus 1-én lehúzta a redőnyöket. Tulajdonosa pár hét előtt tudvalevőleg hirtelen meghalt. Az özvegy folytatni kívánta az üzletet, de sehogyse volt képes a mai, nehéz viszonyokkal megküzdeni s így végül is az üzem megszüntetésére határozta el magát. A helyiséget alkalmasint több részre osztva adják bérbe. Mint értesülünk a Horthy Miklós-úti Gellért kávéház is megszünt.

Háromnapos zarándoklást végeztek júl. 19-iki kezdettel a budapesti görög-katholikusok *Máriapócson Krajnyák* Gábor dr. szentszéki tanácsos veetése alatt. A zarándoklaton a *budai* görög-katholikusok is szép számmal vettek részt.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A Tétényi út és a Sósfürdő

Mintegy 60 évvel ezelőtt, puszta területen, óriási áldozattal alapította az Erzsébet Sósfürdőt Mattoni. Gyógyforrásokkal és fürdőkkel. Nagy árnyas parkkal. Parkjaiban sétautak, strandfürdő, tenniszpályák, vendéglő, tánc és zene. Oázis a sivatagban, a magyar Franzensbad. Most nyáron telve helybeli és idegen fürdővendégekkel és kirándulókkal.

A hozzávezető út?

A Horthy Miklós-útról elágazó mintegy 200 m. hosszú Tétényi-út. Elejétől a Sósfürdőig ősi állapotban. Kacskaringós, ittott ideiglenesen salakozott szallag, — ez a járda. A kocsiút vonala, ahogy az ősi svábok ötletszerüen a hajdankori mezőkön át kikeréknyomozták. Hol keskeny, hol széles. Vonala egy gyomorgörcsökben fetrengő kígyóé. Néha sáros, majd poros. Nyáron olykor valami rövid ideig tartó kulimásszal bekenve, amit szaknyelven olajozásnak neveznek. Néha karbantarva, a legtöbbször nem. Horthy-úti torkolatától kezdődőleg az út közepén kukoricás és veteményes, a legtarkább gizgazos területekkel tarkítva. Az útnak hol a jobb-, hol a baloldalán vízvezető árkok, amelyeknek egyéb rendeltetésük nincsen, minthogy a poshadt víz megálljon bennük. Ez az út vezet a „Magyar Franzensbad"-hoz Budapest-Fürdőváros nagyobb dicsőségére.

A villamos?

A Horthy Miklós-úttól a Sósfürdőig egy megállóhelynyi ingavonal. A Sósfürdőtől a második megállóhelyig csak átszállójeggyel lehet utazni. Azt hiszi a Beszkárt, hogy a környékbeli lakósok ezt igénybeveszik? Nem.

Ez a mai állapot!

És amilyennek mi elképzeljük?

A Horthy Miklós-úttól a mintegy 200 m. távolságú Sósfürdőig kiépített, fásított uttest kétoldalt rendes járdával, a poshadtvízű árkok betömve. A környék kertjeit megrontó giz-gaz kiírtva. Szóval, olyan út megépítése, amely egy sűrün lakott vidék és egy budapesti fürdőhöz méltó, nemcsak a fürdő, de főleg a látogató nagyszámú közönség és az egés környék lakosságának érdekében.

Az illetékes faktorok azt akarják, hogy a „Budapest-Fürdőváros"-t és az idegenforgalomnak bankettezés nélküli propagálását komolyan vegyük.

Amig egy fővárosi fürdő környéke ilyen állapotban van, addig ezt nem vehetjük komolyan.

Várnai Alajos.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást
csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Buda történetéhez tartozik az állami fiú tanítóképezde megalapítása, mely 1869. november havában nyilt meg a Vérmező sarkán, a Seidl-féle házban. Az intézet első igazgatója *Schwiecker* János, az első tanárok pedig Bill József, Szente József, a számtan rendes tanára, Bartalus István énektanár, Rostaházi Kálmán r. k., Kohn Salamon izr. hittanár voltak. Tiz növendék folyamodott felvételért, akik a vizsgálaton megfeleltek s közülök hat ingyen élelmezést, egy pedig ösztöndijat kapott. A következő évben a tanítványok száma már 44, az utána következőben pedig már 102, de 49 az év folyamán kimaradt. A háromosztályos képzőbe 1872—73. évben 76 növendék iratkozott s ekkor kezd az életre hivatott iskola komoly intézménnyé válni. Ekkor kerül a nagynevü, kiváló pedagógus *Gyertyánffy* István a központi képző élére. 1874. március végen az intézet a Országház-utca 117. sz. épületbe költözik. Ezután a Spolarich-féle villát és kertet bérelték ki (Alsóbástya, Lovas-út 4. sz.) az internátus céljára. A iskola életében Gyertyánffy István teremtette meg a hatalmas alkotások korszakát. Első gondja volt, hogy az intézet megfelelő, állandó épületbe költözhessen. A várbeli helyiséget nem iskolának épitették s nem is volt arra való. A termek rosszak és elégtelenek voltak. Az 1873-i kolerajárvány idején az első megbetegedés itt történt. Amikor még *müegyetemi* helyiségül szolgált az épület, I. Ferenc József meglátogatta azt és bizony csodálkozását fejezte ki, hogy iskolának használják. Ezekután mégis a képzőnek juttatták a házat nagy kegyesen. Hosszu idő mult el, amig Gyertyánffy szorgalmazására felépült a gyönyörü uj képző a Győri-uton mintaszerü kerttel, gazdasági épületekkel mintegy három holdnyi területen. Gyertyánffy bölcs igazgatása alatt kiváló szellemi tőkét képviselő tanári karával, rövid idő alatt elérte fejlődésének fénykorát. Ebben az időben a tanári testület tagjai: Ábrahám Sándor, Angyal Dezső, Amberg József, Bartalus István, Baló József dr., Bogyo Samu, Dadai Jenő dr., Farkas Sándor, Gyulay László, Havranek Ferenc, Hanzély Béla dr., Heller Ágoston, Hermann Antal dr., Horvay Ede, Káldy Gyula, Kiss Áron dr., Király Pál, Koch Ferenc dr., Kovács János dr., Kozocsa Tivadar, Kun Alajos, Lányi Ernő, Lovcsányi Gyula, Miklós Gergely, Nagy Károly, Pavetits Mihály dr., Rohn József, Rucsinszky Lajos, Suppán Vilmos, Snasel Ferenc, Szabó Lajos, Szabó Gábor, Sztankó Béla, Trautmann Henrik, Trombitás Gyula, Ugrai János, Weber Ede, Zoltai Mátyás. Csupa olyan név, mely összeforrott Budával, sok budai családnak őséül szolgált s ma is fenntartja áldott emléküket az a tudat, hogy a magyar népoktatásnak voltak hirdetői a germanizált országban és fővárosában. A *Budai Almanach* legközelebbi kötete a budai patriciuscsaládok sorában fogja méltóképpen feljegyezni nevüket.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II. Fő-utca 18. sz.

Műteremből templom. A Pasaréti-út 127. szám alatt van a főváros egyik művészháza, amely szobrász-műterem céljaira szolgált. Miután az épület évek óta használaton kívül van, most a Szent Ferenc rend főnöke azzal a kéréssel fordult a fővároshoz, hogy a telket a felépítménnyel együtt templom céljára adják át. A városrendező bizottság foglalkozott az üggyel és határozatában a kérés előterjesztését javasolja.

Buda Alsóváros gyásza. Pótolhatatlan veszteség érte a külső Lágymányos katholikus társadalmát. *Zofahl* Aladárt, a Szent Adalbert Egyházközség vezetőjét fiatalon, 29 éves korában szinte tragikus módon vesztették el hívei. Isteni kegyelemmel bőségesen megáldott lelke emberfölötti küzdelmet vívott egész egyházközségeért, de főleg egyházközsége szegényeiért és szegénysorsú gyermekeiért. Temetési szertartását folyó hó 2-én délután 5 órakor dr. *Bárdos* István végezte nagyszámú papi segédlettel. Híveinek és kartársainak mélységes szeretetéről és tiszteletéről a gyászolóknak szokatlanúl nagy tömege, mintegy 600 hivő tanúskodott. Emlékét nemcsak hívei őrzik, hanem mindazok, akik őt ismerték.

UJ NŐI és FÉRFIDIVAT-ÜZLET nyilt meg
II, Csalogány ucca 50 alatt
Jót, szépet, olcsón
Goldschmied-nél

Gyász. *Kammer* Siegfried vezérigazgató a Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete elnöki tanácsának és igazgatóságának tagját az egyesület gyászülésén Szurday Róbert elnök búcsúztatta és egyuttal megemlékezett az elhunyt nagy érdemeiről, melyeket a hazai textilipar naggyá és versenyképessé fejlesztése körül szerzett. *Kammer* Siegfried halála nagy vesztesége a magyar textiliparnak. Buda ismét szegényebb lett egy érdemes kitünő polgárának elhunytával.

LIA SAJT VAJ TOJÁS
II, Zsigmond u. 9. Telefon: 27-5-84

A Krisztinaváros rendezése ügyében kaptuk az alábbi megszívlelendő sorokat: A budai alagútnál kezdődő Horváth-kert nevü sétány jelenlegi szélességben vezettessék le egész a Hadnagy-utcáig, illetve a Szent Imre fürdőig. Miután Tabánt előbb-utóbb úgyis leépítik, az eszme könnyen megvalósítható. E területbe sajnos a Bethlen-udvar is beleesik, de miután lebontani úgysem lehet, hát maradjon a sétány területén. Jelenleg is ott van a Nyári Szinház és még néhány épület amelyek nem zavarnak. Ez eszme megvalósítása a lebontási költségeken kívül alig kerül többe, a lakások egyharmada pedig üres, így külön áldozatot sem kell hoznia a fővárosnak. Egyelőre talán a Szebeny Antal-térig lehetne parkírozni ezt a városrészt, az is áldás lenne. Hogy szépség szempontjából mit jelentene ez a fürdőváros számára, nem is hangoztatom — írja nekünk egyik olvasónk, aki szintén rajongója Budának.

Pesthidegkút felé megindult az új autóbusz. A kocsik 23-as jelzéssel a Színatérről indulnak és az Olasz-fasor, Hidegkúti-út, Máriaremete érintésével félóránként közlekednek Pesthidegkútra. 23A jelzéssel a Hüvösvölgyi végállomástól ingaautóbuszjáratok közlekednek Pesthidegkútra.

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JANOS keserüvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei írják elő betegeiknek és a betegek tízezerei írtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

SZÉP KÉPHEZ - SZÉP KERETET
Szalféter Ede utóda Bendik József készit
II, Margit körut 32. szám
Telefon 56-2-43
Ferenclek templomával szemben

Buda-Alsóvárosi ügyek

Ismét a közlekedési ügyek kérdésével foglalkozott a Buda-Alsóvárosi Egyesület csütörtöki választmányi ülése. A közlekedés ügyében ugyanis a belügyminiszter teljes egészében jóváhagyta a HÉV megvásárlására vonatkozó székesfővárosi közgyűlési ismert határozatot. Ennek az ügynek fejleményeit ismertette az ülésen *Gömöri* Győző igazgató, ügyvezető elnök, bejelentve, hogy a Beszkárt kocsijainak a Fehérvári-úton, egészen Albertfalváig, vagyis a székesfőváros közigazgatási határáig való járása esetleg a HÉV-nek Albertfalvára történő kitelepítésével megvalósul.

Az *iskola-ügyek* tárgyalása folyamán ismételten szóbakerült az a körülmény, hogy a Buda-Alsóváros belső területén, tehát a Bártfai-utca környékén, sem *elemi* iskola, sem *középiskola* nincsen. Homlokterébe került ujból elsősorban egy *reálgimnázium* létesítése ezen a területen a főváros vagy az állam részéről, avagy ezek támogatásával, mert a távolabb eső gimnáziumok már nem képesek befogadni a felvételre jelentkező ifjúságot. Ezt a kérdést az egyesület állandóan napirenden tartja.

A választmányi ülést családias jellegü vacsora követte, amelyen *Gömöri* Győző ügyvezető elnök meleg szavakkal köszöntötte a egyesület választmányi tagját: *Mischinger* Gergely őrnagyot abból az alkalomból, hogy a Kormányzó őt legutóbb polgári minőségben is tett szolgálatainak elismeréséül a signum laudis-szal tüntette ki. *Mischinger* őrnagyban a katonai és polgári erények egymást kiegészítve összpontosulnak. Az ügyvezető elnök által kifejezésre jutott jókívánságokat a nagyszámban megjelent hölgyek és urak nagy lelkesedéssel fogadták *Mischinger* őrnagy meghatva mondott köszönetet személyének megbecsüléséért. Ezután *Viraág* Béla mondott még meleg érzéstől kísért, tréfás hangú köszöntést, éltetve *Mischinger* őrnagyot.

A Buda-Alsóvárosi Egyesület tagjai ezentúl is minden csütörtökön este találkoznak, illetőleg közérdekü megbeszélést folytatnak *Lukács Béla, I., Bártfai-utca 25. szám alatti vendéglőjében,* amelyben az egyesület megfelő helyiséghez jutott.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Roham-utca

Uj templomok. Budapest közgyülése hozzájárult ahhoz, hogy *három uj plébánia* és két lelkészség állittassék fel. A református egyházmegye ezenkívül *öt református parochia* és templom építésére kért támogatást a fővárostól. Az öt templom építésére, öt éven keresztül évi 250 ezer pengőt, vagyis össesen 1,250.000 pengőt kérnek. A főváros illetékes fórumai a legközelebb foglalkoznak a református egyházmegye kérelmével.

A metapszihikai múzeum, amely a Mészáros-utca 62. szám alatt megalakult, díjtalanúl megtekinthető minden kedden és csütörtökön délután 6—8-ig, ha a látogatást előzően *Chengery Pap* Elemér dr.-nál (I., Várfok-utca 8.) levelezőlapon bejelentik.

POMPÁS KERT. Vacsora és italvárja a Lövölde Park vendéglőben II, Marcibányi-tér 6 Tel.: 505-99

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A „Reklám"-hoz

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Ne haragudjon, hogy a mindenoldalu, különlegességében páratlan, hétről-hétre várva-várt, kitünően szerkesztett „Budai Napló" egy kis tévedését helyesbítem. Legutóbbi számában *Székely* Vladimir azt irja, hogy „a reklám apja *Barnum,* a nagy cirksztulajdonos volt." A fogalom helyes megrögzítésére közlöm, hogy a reklám megteremtője *Reclam* Fülöp élelmes lipcsei nyomdász volt, akinek nevét hatvan év előtt kezdték megismerni világszerte. Semmi egyebet nem tudtak róla, csak azt, hogy élelmes, de ebben aztán olyan nagy volt, hogy lassankint az emberiség összetévesztette őt magát az élelmességével, mert Reclam Fülöp és nagyvonalu módszere egy fogalommá vált. Az ügyes és amellett végtelenül becsületes nyomdász, aki huszpfenniges könyvekkel érte el sikerét, már régen meghalt, ma már nem is igen tudják róla, hogy élt, de az emberiség örök időkre rátestálta életének nemzetközi emlékét, a reklámot. Érdekes, hogy a zseniális nyomdász már az első pillanatban megérezte a „reklámozás" helyes útját. A hirdetés őse ugyanis a boltajtó fölé függesztett tábla, továbbá a házak falára rajzolt képes fölirat: az ősplakát volt. Reclam szakított ezzel az ősi módszerrel és a több újságban egyszerre közzétett nagy és szellemes hirdetéssel hivta fel portékájára: a hihetetlenül olcsó könyvre a közönség figyelmét. Az Unióban nemrég megejtett népszavazás imponáló statisztikája mutatja, hogy ma is az ujságokban elhelyezett reklámoknak van a legnagyobb hatása s az ujsághirdetések nyomán vásárlók száma mellett valósággal eltörpül azoknak a száma, akik a plakátok, világító transzparensek, röpcédulák és egyéb reklámeszközök nyomán térnek be egy-egy üzletbe uj árucikket vásárolni.

Egy budai tanító.

Kertes 2 szobás komfortos lakást keresek Pasaréti környékén vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

A közismert óbudai CONNERTH-féle
VASKERESKEDÉS
Fiókja: II, ZSIGMOND UCCA 5 alatt
a FRIEDRICH-féle üzlet helyén megnyilt.
Főüzlet: III, FLÓRIÁN TÉR 14
Telefon: 62-2-88

ATTILA STRANDFÜRDŐ
BÉKÁSMEGYER (Csillaghegy mellett)
Természetes hőforrás, homokfürdők, 100 zárt kabin, vetközők. Kitünő konyha. Hév megálló

MINDENNEMÜ
TEHERAUTÓ-FUVAROZÁS
Ifj. SCHÄFFER FERENC
II., TÖRÖK-U. 2. Telefon HIVÓ 55-2-89

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: Szászhalmi József.

Uj korszak nyilik a külterületek számára

A HÉV megváltása

A belügyminiszter elvetette a HÉV megváltása ellen benyújtott felebbezést és így már misem állja útját annak, hogy az egy kézben központosított közlekedés helyes irányítása mellett megindulhon e város külterületeinek eddig olyannyira nélkülözött kiépítése.

A HÉV hosszúlejáratú szerződésében biztosított kizárólagossági jogok sok esetben gátlólag állták útját az időközben világvárossá fejlődött „Nagy-Budapest" eszméje megvalósításának, nemkülönben a jóval gazdaságosabb, gyorsabb, a sinpároktól független gépjárműközlekedés fejlődésének.

Sokan a tőkét okozták, hogy túlzott óvatosságból nem vesz részt a külterületek kiépítésében. Az ily nagy általánosságban elhangzott megállapítás azonban nem helytálló, amennyiben az eddigi gyakorlat ennek ellenkezőjét igazolja.

Ott, ahol adottak az előfeitételek, amilyenek a gyors és olcsó közlekedés is, a tőke megmozdulása eleve biztosítottnak tekinthető.

Szociálpolitikai és egészségügyi szempontból is üdvösnek jelezhető a közgyűlésnek a HÉV megváltása mellett leszögezett álláspontja, mert többek között szeme előtt lebegett az erőteljes, nemzetfentartó generáció megteremtése, mely eddig levegőtlen, a bacillusok millióival fertőzött városi tömegszállásokon fonnyadt.

A magyar munkás és középosztály óhajtott álma, a „saját otthon" megszerzése is közelebb jutott a célhoz, s mivel a gazdasági életben a kriziseket szabályszerűen váltja fel a regenerálódás, annak beállával megindulhat a belsőtőkeképzés, mely útját állja a nemzetfelforgató törekvéseknek.

Ahogy már előbb említettem, a város-

MOST JELENT MEG! BUDAPEST FÜRDŐVÁROS MOST JELENT MEG!
ÉS AZ
IDEGENFORGALOM
Irta: Dr. BENYÓ JÁNOS
Ára 2 pengő. Kapható a Budai Napló kiadóhivatalában és az uccai könyvárus pavillonokban Ára 2 pengő.

fejlesztés előfeltételét a jövőbelátó, szociális megértéssel rendelkező, partikuláris érdekektől mentes okszerű közlekedés irányításában látják a városépítők, amely irányítás úgy a közlekedési bizottság elnöke dr. *Kozma* Jenő, mint pedig a közlekedési ügyosztály széles látókörű vezetőjének, *Bódy* László dr.-nak kezébe letéve, már eleve garanciát jelent, mert az irányítók tudatában vannak annak, hogy csakis gyors és olcsó közlekedés indíthatja meg az exodust az életet prolongáló tiszta levegőjü tájak felé, ahol emberi mivoltához méltó tágas, szellős, a higiene követelményeinek megfelelő hajlékokban pihenheti ki napi fáradalmait Budapest dolgozó társadalma.

Egy perzsa költő szerint: „Nincs nagyobb szenvedés, mint belátás — befolyás nélkül! Tudni azt, hogyan lehetne jól megcsinálni valamit és tétlenül nézni, amint mások rosszul végzik a dolgokat."

Az akadályok elhárítása után a jelenlegi intézők feladata nem lehet más, mint a mult tapasztalatait leszürve, megkezdeni azt az építőmunkát, melynek eddig egyik főakadálya a HÉV volt.

Steinberg Albert.

Az első aranyforintot a középkorban 1252-ben Firenzében verték. Hazánkban 1260-ban már forog a virágos arany (fiorino): a forint, de csak Róbert Károly korából tudjuk, hogy Budavárában is vertek aranypénzt s ennek alakja a firenzei aranynak Ker. Szent János képével díszített mása, amelyet Nagy Lajos korában felvált a Szent Lászlóval díszített eredeti formájú magyar aranyforint. Ez a magyar forint a XV. században, amikor Németországban is elterjedt az aranypénz használata, eredeti mivoltában vándorol át oda s még a XVI. században is a legjobban megbecsült pénz a német kereskedők kezében. A magyar arany egész Középeurópában mintaszerü volt, amit a külföldi, főleg a német tekintélyek dicsérettel ismernek el. Ezt a XV. század második felében az oroszok szolgai módon lemásolják, de nagyon primitiv alakban. Kiválóságát a mienk nemcsak ingadozástól mentes nemesérc tartalmának, hanem verése kitünő technikájának és művészi formájának köszönhette. Hiteles okmányok bizonyítják, hogy *a pénzverésben való ügyesség és az aranypiac főhelye* a XIV. és XV. században Közép-Európában Buda volt. Az ötvösmesterség, illetve művészetnek is nem csak Magyarországon, de egész Európában Buda volt a főfészke. Buda régi templomainak kincstárai és különösen a külföldre került sok művészeti emlék kétségeket kizáróan bizonyítják, hogy nem külföldi művészek, hanem magyar művészek dolgoztak itt és a művészetek nem kevésbé virágzottak, mint a kereskedés. A budai céhek száma nagy volt s mivel a középkor mesterembere egyuttal kereskedő is volt, a ki és bevitel már a közlekedési eszközök hijján is, meg az egyes városok árumegállító joga miatt nem csak jóval nehezebb, de gyakran a lehetetlenséggel is határos volt. Idegen müvészeti alkotások behozatalát is csak egy-egy hatalmas fejedelem, mint például Mátyás király, engedhette meg maganák. Buda mesteremberei, akiknek rendjébe a müvészek is tartoztak, a budai törvénykönyv szerint a következők voltak: a pénzverők, az ötvös céh, a festők és az arany-nyujtó, a szintén külön-külön említett kovácsok, késcsinálók, kardgyártók, az ugyancsak egy rovatban említett s ugylátszik egy céhbe tartozó harangöntők, gyertyatartó és flaskómüvesek, lakatosok, sarkantyusok, drótihuzók és tügyártók.

Nem kell többé koksz a központi fütésekhez!

Igen értékes technikai ujítással lépett a nyilvánosság elé a *Ganz-Danubius gyár.* Olyan tüzelőrostélyt szerkesztett, amely az eddig központi fütéseknél használatos öntöttvas kazánokban elhelyezhető. Ennek rendkivüli jelentőségét az adja, hogy az ilyen kazánokat eddig csak koksszal lehetett táplálni. Minthogy nálunk mindenféle *koksz külföldi termék,* első pillanatra nyilvánvaló, hogy ez a berendezés óriási valuta-megtakarítást eredményezhet. Hiszen csak kokszra évenként 10 milliónál nagyobb összeg ment külföldre. De nemcsak a külfölddel szemben, a valutagazdálkodásnál jelent megtakarítást az uj rostély, hanem maguknak a fütőberendezést használó háztulajdonosoknak és igy közvetve az egész közgazdaságnak is. A *koksz helyett ugyanis hazai szénnel táplálva* a fütőberendezéseket, átlag *fele akkora költséggel* meg lehet oldani az egész évi tüzelést, mint eddig. Ennek harmadik igen figyelemreméltó eredménye, hogy a fütőberendezés átalakítása a háztulajdonosnak semmibe se kerül. Ugyanis az egy vagy kétévi tüzelőanyag megtakarítás már fedezi az aránylag kis befektetést. A tulajdonos tehát egyszerüen fizeti az eddigi fütési költséget 1 vagy 2 évig, ezért ujjáalakítják kazánberendezését és ellátják a fütését szénnel, 2 év mulva pedig fele költséggel füthet tovább. Egyuttal megszabadul a valutáris nehézségek okozta kellemetlen és nagyon gyakran eredménytelen utánjárástól a külföldi kokszért. Az ilyen módon átalakított kazán élettartama is nagyobb, mert a kisebb kalóriáju hazai szén nem veszi annyira igénybe a fütőfelületeket, mint a koksz.

A Phönix Életbiztosító Társaság július 26-án tartotta 49. rendes közgyülését. A biztosítási állomány több mint 2½ milliárd pengőre rúg, amihez még 2.37 millió pengőnyi évi járadék számítandó. Az elmult évben az állomány 152 millió pengővel emelkedett. Ennek megfelelően emelkedett a társaság díjbevétele is 127 millió pengőre, ami 22 millió pengővel több az előző évi díjbevételnél. A befektetett tőkék hozadéka kereken 20 millió pengőt tett ki. Az érvényben lévő biztosítási kötvények száma 795.707. A társaságnak 85 ingatlana van, amelyek 60.5 millió pengő értéket képviselnek. Az értékpapír-állomány 174 millió pengő, amelyből 162 millió fix kamatozású papírokra esik, a többi jegybankok és egyéb vállalatok részvényeire és más biztosító intézetekben vállalt érdekeltségekre. A társaság által nyujtott jelzálogkölcsönök összege 18,630.000 pengőt a saját kötvényeire folyósított kölcsönöké 34,020.000 pengőt tesz ki. A garanciális alapok összege az év végével 382.320.000 pengőre rúgott. Halálesetek folytán 8112 darab kötvényt folyósított a társaság; a halálesetek, lejáratok, stb. címen kifizetett biztosítási tőkék és járadékok összege az elmult évben 3,503.310 pengőt tett ki. A közgyülés elhatározta, hogy az *Universale Általános Biztosító Társaság* egész állományát fuzió útján átveszi, ugyszintén a *Fortuna* Biztosító Rt. ausztriai állományát is, amely már hosszabb idő óta üzemközösségben volt az *Universale*-val. A biztosítottaknak kifizetett nyereményrészesedések levonása után *a társaság az üzletévet 627.694.27 pengő* (tavaly 614.399.48 pengő) *tiszta nyereséggel zárta.* Ebből az összegből 5%, azaz 162.000 pengő (tavaly 8½%) osztalék jut a részvényeseknek, míg a többletet a tőketartalékhoz csatolják, illetve részben uj számlára viszik át.

A Nova augusztus 19-én rendkívüli közgyülést tart, amely a HÉV átadás összes hátralevő részleteit letárgyalja. A Nova rt. müködése ezentúl is erőteljes lesz, mert részvénypakketjéért két millió nyolcszázezer P-n kívül többszáezer pengő évi járadékot kap. A Tröszt a szentlőrinci villanytelepet kapja az átengedett részvények ellenében. A végrehajtó bizottság uj tagja *Bárczy* István.

Péti Nitrogén Mütrágya Gyár, amely a belföldi szükségleten kívül a balkáni piacot is el akarja látni, megkezdte működését.

Szórakozzunk Budán!

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialistások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

VÁRKERT KIOSZK
KÁVÉHÁZ
Délután katonazene, este Neményi Jenő és Fehér Laci művész jazz zenekara hangversenyez
Tulajdonos: DEÁK SÁNDOR.
I, Ybl Miklós tér 9 szám.

FENYVESEKKEL KÖRÜLVETT
LEBHARDT Vendéglő
BUDA legszebb kiránduló és szórakozóhelye
III, Szépvölgy ucca 53.
Panzio és Weekend szobák állandóan rendelkezésre állanak
Olcsó napiárak.

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: **OTTÓ DEZSŐ**

Kellemes estét eltölteni csak a
PACSIRTA
virágos kerthelyiségében lehet.
Izletes vacsora. **Cigányzene. Olcsó árak.**
I. Kútvölgy u. 18. 4, 14, 61 villamos végállomástól 5 p.

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

KEDVES HELY A
Császárkert
a Dunaparton
a Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai konyhával.
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád vendéglős

PETIKE - VENDÉGLŐBEN
(volt Pávdi) II. Zsigmond-utca 1. sz.
Polgári árakon elsőrangú magyar konyha. — Saját termésü kitünő fajborok. — Szombat és vasárnap este **Kóródy Jancsi** közismert cigányprimás muzsikál.

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 20.
Esténkint kitünő cigány zene!

NYARALJON A MARGITSZIGETEN!
a világ egyik legszebb klimatikus gyógyfelye
Felvilágositásért a
Margitszigeti Gyógyfürdő rt.
igazgatóságához forduljon
I. Döbrentei-tér 4. Tel.: 560-30 és 206-20

Közismert
kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Vadaskert
vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

Nyaralás

BUDÁN Felvilágositást ad Budai Napló Telefon: 502-96
3 sornyi hirdetés **kétszer 1** pengő minden további sor 20 fillér

Fedezze fel Ön is a Velencei-tó szépségeit!
Budapesttől 1 órányira, a Velencei tónál
Magyar-Velencén Gárdonyfüreden
egészséges fekvésü, magaslati és partmenti
villatelkek
négyszögölenkint P 4.-től 24 havi lefizetésre.
Nyári és télisportok. — Jó ivóvíz. Villanyvilágitás.
ÖRÖKKABIN VEHETŐ
a strandon, villatelek — vételkényszer nélkül is, 140.— vételárért részletfizetésre, telekkönyvi szolgalmijoggal biztositva.
Strandvendéglőben menü **P 1.20**
Menettérti weekendjegyek P 2.20
Baracska-Pettend telepen
Budapesttől 28 km.-re vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenkint P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
INGYEN AUTOBUSZ:
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, d. e. háromnegyed 9 és d. u. 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor.
Kérjen prospektust!

Telek

RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanorgalmi iroda: Farkas József Rómaifürdőtelep Emőd u. 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

Ház

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Kőbányán 11 lakásos adómentes bérház, az iskolával szemben, 420 négyszögöles telken, villannyal, vízvezetékkel, modernül felszerelve, családi okok miatt jutányos áron sürgő-

Készpénzzel vennék budai oldalon villamossal megközelíthető 5—10 hold földet megfelelő házzal közvetítő nélkül. *„Gazda" jeligére* Budai Napló kiadóhivatala továbbit.

Lakás

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

GYÖRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások aug. 1-re, békebérekkel kiadók. (Márvány u .sarok.)

3 SZOBÁS, komfortos, erkélyes lakás és *müterem* ugyanilyen lakással, vagy anélkül VIII. 1-re kiadó. I. Gellérthegy u. 1. (Krisztina térnél.)

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendű 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

ÜRES FŐBÉRLETI SZOBÁT, olcsó árban keresek Széna tér környékén. Ajánlatokat „olcsó" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

KELETY KÁROLY U. 9. sz. alatt 2—3—4 szobás komfortos lakások kiadók. Telefon: 564—11.

Budai dunaparton parlamenttel szemben két, három és négyszobás komfortos lakás kiadó. II. Fő-u. 59.

Verpeléti-út 22. Augusztus 1-re 2 szobás, 3 szobás hallos, 4 szobás hallos lakások központi fütéssel és melegvízzel kiadók. Tel. 590—29.

HORTHY MIKLÓS-UT 57. alatt 4 szobás lakás olcsón kiadó.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kildtásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Margit krt 53. sz. új házban
TELJESEN MODERN KOMFORTOS
Garçon lakások
ÉS ÜZLETHELYISÉCEK
azonnal kiadók.

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Három vagy öt *bútozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

Házmesterség

Házmesterséget keres 38 éves gyermektelen kőmüves. Kisebb ház évi tatarozását díjtalanúl vállalom. Cim: Bodahelyi Pál, II. Margit-körut 81. földszint 6.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7. VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1092. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 filiér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. AUGUSZTUS 19.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindeko előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

A szó nehéz — sulyos a szó

Nyilt levél

Hunyady Ferenc gróf ur őméltóságához

Méltóságod azzal fejezi be cikkét, amely bennünket itt, Budán rendkivül módon érdekelt, hogy... „A szó nehéz, súlyos a szó!...“

De mindig csak — szó!

Most, hogy Méltóságod egy új párt létesitésén dolgozik, amelyről nem tudjuk még, hogy „Kisgazda és Polgári Párt“ lesz-e a neve, vagy „Független Kisgazda Párt“, — Méltóságod, aki ehhez a párt alakulásához fűzi a maga egyéni terveit, amelyekkel a magyar nemzeten segiteni szeretne, azt kivánja, hogy mindenki ugyanazon a szemüvegen, ugyanazzal a lelki mentalitással nézze és lássa ezt a pártalakulást, de épen ezért engedje meg, hogy Méltóságod elé terjesszem a budai elgondolást, a budai polgárság elgondolását az új pártalakulások felől.

Méltóságod talán emlékezik, hogy volt alkalmam kifejthetni, a Gróf úr jelenlétében, hogy Magyarország jövője nem új pártot kiván, új örvöt a házőrző komondor számára, hanem tetteket, eredményeket vár, amelyek bizonyitanák a szándék komolyságát és egy, egyetlen egy lépéssel előbbre vinnék a gazdasági életet.

Mert megálltunk.

Mert meg kellett állnunk azon az úton, amelyen nem szabad és nem is lehet tovább menni. Ujabb, gyakorlatibb, hasznosabb célokat kell a nemzet elé tűzni és kezdeményező tettekkel bizonyitani azt a komolyságot, amelylyel Önök, a felsőbb társadalom, bíznak ezekben az új tervekben, a gazdasági élet átalakitásában és ennek bizonyságául nagy anyagi befektetésekre is hajlandó az a társaság, amely a régi rendszer híveitől át akarja venni a kormányzást.

A régi gazdasági rend nem ad már kenyeret az új embereknek, akik most özönlenek az egyetemekről, vagy kenyerüket vesztették a leépitések miatt. Nem is adhat, mert a régi rend maga sem tud megélni.

Ennek az országnak mindene van, még sója is — ügye különös! — és mégis rengeteg pénzt visz külföldre, mondjuk virágért, primőrökért, különféle ásványokért, gyógyszerért, egészen eltekintve a széntől és olajtól. A magyar ős-zsenik most is őserővel dolgoznak. Vannak Pávai-ak, akik egész életüket, karrierjüket annak a teremtő gondolatnak áldozták fel és szentelik, hogy az elavult gazdasági rend helyébe megteremtsék az új rendet, de — új alapokon.

Elővarázsolják az új olcsó energiát a földből, mint forró vizet, gőzt, gázt, olajat. Keresik és meg is találták azokat az ásványokat, érceket, gyógyelemeket, amikre ma nagy szüksége van a világnak. Helyettesitik ezzel a drága szénenergiát és elejét veszik ezzel egy új gazdasági betegségnek: — a hőuzsorának.

Lehetővé teszik ezzel a földmivelés régi rendjének átalakitását. A nap heve mellé az ember szolgálatába állitják a föld melegét, mely kormányozhatóbb a napénál. Minden nagy birtokon van fúrásra alkalmas hely, ahol ingyen energiát termelhet a nagybirtokos. Csak föl kell épiteni az olcsó üvegházakat, melegitő telepeket, ahol virág terem, primőrök teremnek, déligyümölcs terem és Magyarország tiz év mulva Európa konyhakertje lesz, mint ahogy évszázadokon át gabonatermő rónasága volt.

Elképzelheti Méltóságod, hogy hány ember és család jutna igy becsületes jó kenyérhez. Minden magyar földmives kész kertész. Mérnökök, gépészek, kertészek, kerti munkások kalácsot ennének Pannonia földjén. A foglalkozás maga gyönyörűséges.

Dunántúl száz új bányát nyithatnának megyék, városok, földbirtokosok és volna sótól kezdve mindenünk.

Ennek be kell következnie, mert ha a fúrások révén feltörő forró viz egyuttal gyógyitó erejű viz is lesz és Magyarországot ellepik az itt gyógyulást kereső külföldi betegek, azokat sem kukoricával, sem zabbal, sem árpával nem etethetjük, azoknak primőrök kellenek, itthon termelt, olcsó primőrök. Azoknak virág kell télen-nyáron.

Nekünk mézet, vajat, baromfit kell termelnünk és minden kisbirtokos megél. A farmokban újból megtelepszik sok szegény úri család és megtörténik minden politikai pártalakitás nélkül, hogy összeforr a falú és a város.

Fontos ez nekünk itt Budán, amely ősi város, a magyarság örök városa a maga szent hegyével, napról-napra veszti értékeit. Polgári erényeit megőrli a nyomorúság, kincset érő gyógyforrásai nagyrészt fölhasználatlanul folynak el a Dunába. Történelmét nem ismeri a világ, hagyományainak tisztelete csökkenőben. Ezeket kell ébrentartani, megőrizni, értékesiteni. Más nép megélne annak a mohamedán szentnek a világhiréből, aki harmadfél évszázad óta felénk irányitja a Kelet szemét.

Ezt a székesfőváros a maga erejéből nem tudja megcsinálni, ezek országos kérdések.

Buda gyógyfürdői, Budapest idegenforgalma, Európa egyik legnagyobb tavának: — a Balatonnak kultusza és kihasználása, a régi magyar fürdők föllendítése s mindezek érdekében a földmivelésnek teljes átmenete a szántóföldes gazdálkodásról a kertgazdálkodásra, — ezekben fekszik az új kormányzati programm!

De nemcsak az erről való beszédben.

Össze kell fognia harminc-negyven gazdag nagybirtokosnak és elkezdeni ezt az új gazdasági rendet: — bányákat nyitni ott, ahol értékeket igér a föld, — furatni a forró viz után és az igy nyert ingyenes fűtőerő felhasználásával elkezdeni a primőr-termelést.

Micsoda országot-nemzetet ébresztő programm volna az, amely igy kezdődnék:

„... Az elmult esztendőben 300 mérnök, 600 gépész, 1000 könyvelő, 2000 irodatiszt, 5000 főkertész, 10.000 kertész, 20.000 kertimunkás jutott kenyérhez e kezdeményezés révén. Ezer bányászcsalád és sok ezer fuvaros, iparos, kereskedő, ügynök jutott búsás keresethez...“

Ezt a programmot lelkesedéssel fogadná az ország népe és alakitás nélkül is megalakulna az „Uj Magyar Párt“, amely nem tologatná egymáshoz, vagy egymástól az embereket foglalkozás, vallás és vidékek szerint. Nem játszaná ki a falut a város ellen és viszont.

Ezt tapsolva fogadná a kormány is és szivesen adna helyet az úttörőknek..

Vagy talán azt méltóztatik gondolni, hogy Károlyi Gyula gróf miniszterelnöknek olyan irigylésre méltó helyzete van? Nem vagyok pártember, de szentül meg vagyok győződve, hogy ő és társai a kormányzásban örömmel adnák át helyeiket azoknak, akik boldoggá tudnák tenni a magyart. Ők sem keresnek mást, mint olyan megoldást, mely több kenyeret juttatna az éhezőknek, jövedelmet a nincsteleneknek. Ha Önök megtalálják a módját a gyakorlati életben, az első ember aki örömmel gratulál majd Önöknek, maga a miniszterelnök úr lesz.

„A szó nehéz, súlyos a szó!“ — ha rögtön tett követi s a tetteket eredmények. Ezek nélkül az új pártok csak szavak, minden súly nélkül.

Méltóságod Fra Girolamot idézi. Ezzel szemben engedje meg, hogy én a magyar néplélek megnyilatkozásait idézzem. Minden kornak meg voltak a maga nótái, népénekei. Az ezeréves szenténekek, a kurucdalok, a 48-as nóták, sőt még a Bach-korszaknak is megvoltak a saját népversei. A legujabb magyar nóta refrénje:

„Bánom is én, jöjjön, ami jön!“

Szép programokkal, pártalakitásokkal már tele van a magyar. Nem szavakat vár, hanem tetteket. Minden fölvetett eszmének vannak hivei. Egy ideig. Aztán uj pártot keresnek. Méltóságod is más pártról ment át az alakitás alatt álló új párthoz és segit a szinfalakat tologatni az új szinhez, az új jelenethez, de nem veszi észre, hogy a darab a régi és a közönség is a régi izlés, megszokás alapján jön ebbe a szinházba, ahol soha nem találja meg azt a befejezést, azt a megoldást, amit a szinlap igér.

A darabban sokat beszélnek és keveset cselekszenek.

Uj darabot kell irni, ahol sok történik, mert üres marad a szinház, amelynek közönsége ma azt mondja:

— Bánjuk is mi, jöjjön, ami jön!

Dubonai Pál.

Buda külön nagy ünnepe

Szent István napja. Ezer éven át visszakonduló magyar harangszó. Mintha még a turáni mezőkről szólana felénk. A száz éven át pihent és uj eröre kapott magyarság államalkotó nagy képességeit bizonyitó történelmi alkotás, mely megmentette Európát a tatár és török inváziótól. A magyar sors tragédia egyik nagy jelenése, mintahogy öt-hat ezer év előtti időtől kezdve befolyt Ázsia nagy átalakulásába a maga még ősibb — tévesen szumirnak mondott — és minden nemzetek felett fenállott müveltségével. Ne feledjük mindezt magyarok és emlékezzünk mindezekre Szent István napján!

Kérges a paraszt tenyere, de a királynak is honnan van kenyere. Ez a régi nóta a most alakult *„Magyar Nemzeti Paraszt Párt“* jelszava és körlevele szerint az ország jóléte fájának gyökere a földmüvelés, törzse a közigazgatás, ágai az ipar és kereskedelem, levelei az egyes emberek. A mozgalmat *Vass* János csongrádmegyei gazda indította meg, aki, mint rokkant, mintagazdaságával tünt fel gazdatársai között. A mult években különféle mozgalmat indított a gazdák felsegélyezésére és hivei arra buzdították, hogy ezeket a mozgalmakat egyesitve és országosan megszervezve, kell megalkotni a Magyar Nemzeti Paraszt Pártot, mely demokrata irányú, de mértéket tart a demokráciában és tiszteli a magántulajdont. Jelszava: „A haza mindenek előtt“!... Nagyon furcsán festene, ha ezzel a paraszt párttal szemben megalkotnák az „uri pártot“, vagy a „mágnás pártot“, vagy mondhatnók úgy is, hogy a „nyultenyésztők pártját“. Ma mindnyájan egyformák vagyunk és éppen ezért csak általánosan nemzeti, jólétü, vagy gazdasági pártnak van jogosultsága. Azt hisszük, hogy ez a Paraszt Párt nem jut el Budáig.

A középkori épitészet Budán nem csökkent még a templomépitések aranykorának lehanyatlása után, a XV. században sem, hanem még nagyobb lendületet vett a nagyszámú és nagyszabású profán épületek emelésével. A müvészi külsővel gyarapodó épületek révén pedig nemcsak a kőfaragók és kőmüvesek, hanem a templomok belső diszitésével foglalkozó többi mesterek működési köre is hatalmasan bővült. Sajnos a középkori profán épitészetről, a budai Várat kivéve, kevés határozott adatunk van. Még romok képében sem maradt reánk ebből az időből egyetlen magánépület sem, csupán néhány polgári ház pincéje, kapualja és egy-két földszinti szobája hirdeti ma azt, hogy a XIV. századtól kezdve az épitészet sok müvészettel párosult itt. A ránk maradt emlékek majdnem kizárólag csúcsives stilüek, ami arra vall, hogy ha a renaissance későbben a házak külsején érvényesült is, a házak magvát, főleg az erősen boltozott földszinti helyiségeket nem változtatta meg. E boltozatok még a török hódoltság viharait is kiállották s igy sikerült Arányi Lajosnak, a Budapesti Tudomány Egyetemen a kórbonctan első professzorának, aki régészeti kutatásaival is jelentős eredményt ért el, 1877-ben *hetvennégy* budai házban középkori részleteket feltárnia. Ezeket gondosan összeállította és lajstromba foglalta. Nagy kár azonban, hogy azóta közülük már nagyon sokat lebontottak. A még meglévő középkori részletekből a legérdekesebbeket: néhány csúcsives boltozatú XV. századbeli kapualjat, kapualjak falába vágott s néha szinte szeszélyes legyezőformájú ívvel betetőzött lócás fülkét a Rudolf trónörökös és Jókai Mór szerkesztésében megjelent „Az Osztrák Magyar Monarchia Irásban és Képben“ cimü könyvben mutatták be. A kapualjakon kivül az Országház-utcában egyetlen emeletes épület maradt fenn, amelynek homlokzati fala egészen a XV. századból való. A ház belső részét a török megszállás után ujonnan épitették. A homlokzaton párosával csoportositott ablakokat látunk, emeleti fala egy lábnyira szökell ki a földszinti fal fölött és lóhereives frizzé olvadó vaskos gyámköveken nyugszik. Ez a ház a favázas épületek hatása alatt készült, mely épitésimód ekkor egész Közép-Európában általános volt. Téglát nem használtak házak épitésére Budán azért, mert igen gazdag volt kőben, de favázas házak a XV. század előt a Várban is voltak, különösen azonban a külvárosokban épültek nagy számban.

A Kelet követe

— Sziria emirje, Sekib Arszlán herceg Budán —

— A Hollós Mátyás Társaság ünnepi lakomája —

Emberi elme alig veszi észre, hogy az ember, a város, a nemzet sorsa hol és mikor fordul más irányba és megy vagy a végzete, vagy a hivatása felé.

A mult héten megérkezett Budára

SEKIB ARSZLAN
emir

és itt szállt meg az Esplanade szállodában, hogy *Husszein* Hilmi budai főmuftival egyfedél alatt lakhasson és állandóan vele lehessen. Mint magánember jött Budapestre és az volt a terve, hogy Budapesten át tér haza Sziriába, de az itt talált táviratok visszaszólitották Genfbe. *Arszlan* emir hivatalosan képviseli Genfben Sziriát és Palesztinát, egyuttal elnöke és feje annak a bizottságnak, amely az egész mohamedán világot képviseli ott. Ebben a világban ma döntő súlya van az ő szavának, amely előtt tisztelettel hajol meg minden igazhivő. Régi barátság fűzi Husszein Hilmihez, akit még egyiptomi egyetemi hallgató korából ismer és Budapesthez is régi szálak fűzik. Ez alkalommal *ötödször járt Budapesten* és — ahogy kijelentette — ezentul még gyakrabban jön ide.

A legapróbb részletekig elmondatott magának mindent, ami a magyar mohamedánok vallásközségének alapitása körül történt, nemcsak a főmuftit hallgatva meg, hanem másokat is, olyan keresztény magyarokat, akik jóakaró barátsággal szolgálták eddig ennek a mohamedán mozgalomnak az ügyét.

A fejedelmi látogatót pénteken e hó 12-én este a

HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁG

is vendégül látta és a nyári szünet dacára számosan vettek részt az összejövetelen, ahol *Hennyey* Vilmos elnök fogadta a főmuftival együtt az érkező emirt. A mohamedánok sorfala meghajolt előtte mélyen.

A Császárfürdő történelmi emlékü udvarára nyiló terraszon terítettek a 70 tagú társaság számára és a vacsoránál a *Hollós Mátyás Társaság* tagjain kivül a Gül Baba vallásközség tisztikara és a budapesti és környéki mohamedán vallású magyar állampolgárok, mint a vallásközség tagjai vettek részt. A meghivás hirtelen történt, részben az emir kivánságára, mert köszönetet akart mondani a Hollós Mátyás Társaságnak a mozgalom lelkes támogatásáért. A Hollós Mátyás Társaság részéről Hennyei Vilmos elnökön kivül megjelentek ott: vitéz Aggházy Kamil ezredes, Szviezsényi Zoltán dr., a Budapest fürdőváros Egyesület igazgatója, Lechner Jenő müépitész, Medgyaszay István müépitész, Szilágyi Károly igazgató, Lugmayer József krmft. ügyvéd, Istók János szobrász, Pávai Vajna Ferenc főbányatanácsos, Hubert Vilmos nagyiparos, Szászhalmi József szerkesztő és Viraág Béla alelnökháznagy, továbbá mint vendégek: Galánthai-Glock tábornok képviseletében Nyári Brauner Iván őrnagy, vitéz Szentiványi-Walleshausen Alfréd százados, továbbá Szeredai Leó szerkesztő és neje, Nemessányi-Kontuly Béla festő, Suppinger Ferenc épitész, dr. Nagy Kálmán orvos, Major János vaskereskedő, nemes Faltay László tengerészkapitány, L. O. Richárd Nitsch kapitány és neje, Rojkó Viktorné, Viraág Béláné, özv. Wagner Vilmosné. A *„Gül Baba“* vallásközség részéről pedig *Husszein* Hilmi főmufti és neje, Max János alezredes, lovag Umlauff Siegfrid dr. László Zoltán dr. szerkesztő, p. ü. tan., Medriczky Andor dr., Kiss Árpád dr. jogtanácsos, Ressulovits Mechmed bég főtitkár, Harsády Róbert főszámvevő, Mehmedagics Izmail imám, Zacher Lajos és neje, Hadzsi Muszics Haszán bey és a vallásközség mintegy 25 tagja.

A társasvacsora befejeztével *Husszein* Hilmi a magyar hazát éltetve, magyar nyelven és arabul üdvözölte a magas vendéget.

Hennyei Hennyey Vilmos dr., ny. államtitkár, elnök a Hollós Mátyás Társaság nevében köszöntötte fel az emirt francia nyelven — utána lovag *Umlauff* Siegfrid, a „Gül Baba“ vallásközség nevében szintén franciául mondott beszédében *ünnepelte a fejedelmi látogatót. Mehmedagics* Izmail imám, az ez alkalomra irt és e számunkban közölt üdvözletet olvasta fel, — *Hadzsi Muszics Hasszán* bey pedig a bosnyák származású, de magyar állampolgárokká lett mohamedánok nevében köszöntötte lelkes szóval az emirt.

Nagy érdeklődéssel és figyelemmel fordult mindenki a szólásra emelkedő

SEKIB ARSZLÁN
emir

felé, aki a francia nyelvet használta. A világpolitika szolgálatában eltöltött élet leszürt nagy igazságai az „Ébredő Kelet“ mentalitásában különös hatást váltottak ki. Az európai müveltség teljes birtokában ennek a keleti uralkodónak a póznélküli beszédmodora, szavainak egyszerüsége egészen másként hatottak, mint a nyugati diplomatáké.

Olyan különös, a mi magyar lelkünket átölelő dolgokat mondott.

Elvesztettük Attila sirját

— Egy illuzióval szegényebb lett Buda —

Számos legenda szövődött *Attila,* a nagy hún király sirja körül, amely csak a krónikákban, hagyományokban maradt meg. A hármas koporsó nem volt puszta fantázia, mert hasonló módon temették a gót királyokat is az elvezetett folyók medrébe.

Mi Budán szigoruan állottunk a „névtelen jegyző“ állitása mellett, amely szerint *Attilát Budán temették el.*

Ezt a hitet lassan lemorzsolta az idő és az a lázas kutatás, amelyet nemcsak Magyarországon de a küföldön is folytatnak a nagyértékü sir után. Az arolsmunsteri kastély alatt Ausztriában most is lázasan ásnak Attila sirja után, valami kuruzsló jóslása alapján. Valószinüleg hiába.

A tudomány Attila kortársa és udvari embere *Priscos Rhetor* nyomán jár és ezen a cimen legtöbb jussa van Szentes városának Attilához. Mert Óbuda lehetett Attila vára, de Szentes volt a nagy tábora, sátor városa. Ezt bizonyitják az ásatások.

Priscos Rhetor leirása szerint Attila székhelye *sik területen,* síkságon volt, folyók közeléber, *ahol nem volt sem kő, sem fa,* tehát nem volt *sem hegy,* sem erdő, ami nélkül pedig Budát elképzelni bajosan lehetett még Anonymus idejében is.

Priscos Rhetor beszámol útjáról, amikor Attila udvarába utazott, aki akkor fel volt háborodva Bizancz ellen. Ugyanis Edekon volt Attila konstantinápolyi követe. A bizánci udvar Attilát el akarta tétetni láb alól, a merénnyettel Vigilást, a bizánci udvar Attilához indított követét bizták meg, de belevonták a tervbe Attila követét Edekont is, aki szinleg belement a tervbe, de Attilához érkezvén, urának felfedte a merénylet tervét.

Nagy kavarodást keltett az a hir Attila táborában, hogy a hún király ellen merényletet terveztek a bizánciak. Ettől kezdve megszakad a leirás a táborban támadt zavar miatt, csak később irja a krónikás, hogy egynapi távollét után tovább indultak Attilával északnak! Ekkor keltek át a Tiszán és egy igen nagy faluba jutottak, melyben, mint mondják, Attilának egyebütt lévő lakásai közt legfényesebb laka állott.

Attilának tehát több helyen volt lakása. A leirás minden kétséget kizáró módon azt bizonyitja, hogy Attila székhelye sik területen volt. Arolsmünsterben már csak azért sem lehetett, mert ott nincsen sik terület, ott nem folyik a Tisza.

Az az egy bizonyos, hogy Attila székhelye és a sirja a leirás alapján egyes-egyedül csak Magyarországon, pontosabban: az Alföldön lehet és pedig a Tisza közelében. Még pontosabban meghatározva: Csongrád megye területén. Eddig körülbelül hetben-nyolcvan hún temetőre bukkantak, ezekből harminc Csongrád megye területén van, a harmincból pedig tizennyolc nagykiterjedésü temető éppen Szentes határában. A szentesi leletek azt igazolják, hogy itt sok előkelő hún élt, mert a sirokból a legdrágább diszitésü tárgyak kerülnek elő.

Mindezekből annyi látszik bizonyosnak, hogy Attila *Budáról kormányozta világbirodalmát,* de nem itt halt meg, hanem valószinüleg Sentesen és ott is temették el.

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NÖIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

...Ha az ébredő Kelet megszerzi a maga szabadságát és egyenrangúvá teszi a Kelet minden népét, akkor a magyar nemzet lesz az egyetlen, amely föltétlenül számíthat keleti testvéreinek segítségére, mert az egyetlen nép volt Európában, amely nem pusztította el a török emlékeket, pedig itt hódító volt az izlám. Ezt tudja az egész mohamedán világ és bizonyítja az az igénytelen kis türbé, amely a nagy mohamedán szent Gül Baba sírja fölé épült, mert harmadfélszáz éve, hogy sértetlenül áll... Ha van város a nyugaton, amely joggal hívja vendégül a mohamedánokat, akkor ez Buda, az ősi Budun és ő, az emir, mindent el fog követni, hogy a zizlám hívei a legtávolabbi Keletről is ellátogassanak ide, ahol a betegeskedők gyógyulást, az egészségesek testvéri szeretetet találnak... A nyugatot bántotta, csak a magyar örült a plevnai győzelemnek... Ő maga nem török, hanem arab, de testvére a töröknek, aki viszont a magyar testvére s így az arab és a magyar testvérek... Két nemzet szimpatizál a mohamedánokkal: a magyar és a lengyel... A Kelet újra ébred! Mutatja a japán, a kinai és az indiai mozgalom és a jövő a Keleté!

...Ázsia ezermillió lelket számlál és a Keleten csaknem 400 millió mohamedán él... A magyar testvérül fogadta az idegenből idemenekült mohamedánokat és ezért számíthat a Kelet hálájára... A magyar kérdés nem vehető le többé a mohamedán világ napirendjéről...

Beszéde végén nagy tisztelettel emlékezett meg a Kormányzó ur őfőméltóságáról, Apponyi Albertről, akihez régi barátság füzi, köszönetet mondott a Hollós Mátyás Társaságnak a lelkes támogatásért és végül bejelentette, hogy ezentul mindig Budapesten át tér haza Genfből.

Lelkes, hosszas ünneplésben volt része a fejedelemnek és a magyarokat kitüntető szavait a háznagy köszönte meg.

BUDUN

1686-ban Buda vára elfoglalásának és az utolsó Budai pasa Arnaud Abdurahmán Abdi pasa hősi halálának 245. évfordulóján

Buda vára! Budun ős vára! Sok vér folyt bástyáid alatt. Testvér testvér ellen harcolt büszke tornyaidért és a török erősebb volt. De az erősebb testvér talán nem győzni, hanem testvériesülni akart. Ide, Budunba hozta lelkét, de az itt nem vert gyökeret.

Itt állt a Mehmed — dzsami, itt a hosszú csarsi...Sok-sok kút, amelynél a hivők áhitattal mosták orcájukat... S a szent dzsamikban térdet hajtottak. Virult a rózsa s a szent bülbül torkából vidám dallam csattogott...

De ujból fellángolt a harc. A testvér-vér ujból patakokban ömlött, tűzkő szikrázott, puska ropogott s a Szelatin — dzsámi lángba borult.

A két testvér ujból élet-halál harcot vivott büszke ormodért... És most: a másik testvér kerekedett felül. Harminc ágyu dörgött s porrá zuzta ősi falaidat. Abdurahmán Abdi pasa holt kezéből kihullott a kard s a nap fénye gyászra sötétült...

Pénteki nap volt.

Eltünt a mecset, eltünt a csarsi, a sok kút beomlott... Elhervadt a rózsa és hallgat a bülbül. De a két testvér most talán — egymásra talál!

Mehmedagics Izmail.

Rágd meg harmincháromszor

Van itt Budán egy úr, aki lelkes apostola a természetes életmódnak és a természetes gyógyítási módnak. Ugy vélekedik, hogy a mai embernek is lehetőleg úgy kell élnie, mint ahogy élt, az ősember. Te hát elsősorban nyers dolgokat kell ennie, főleg gyümölcsöt, mint ahogy cselekedték megboldogult ükapáink, kik barlangokban laktak és erdőkben éltek. Tesz ugyan az apostol koncessziókat is, mert megengedhetőnek véli, hogy a hüvelyeseket, a tojást, a főzelékféléket főtt állapotban is meg lehessen enni, de már a huseledelt aztán a leghatározottabban perhorreskálja.

Találkoztam vele a multkor az utcán. Megállít és megszólít:

— Na öreg sündisznó, hogy vagy?

— Hát csak vagyogatok, vagyogatok! — feleltem neki. — Éppen, hogy a gyomrom nincsen valami rendben! Öregszem, úgy látszik, öregszem!

Gúnyos mosoly ült az arcára, mikor erre azt mondta:

— Öregszel? Mond inkább, hogy nem élsz ésszerűen! Vissza a természethez, apukám s akkor a gyomroddal se lesz baj! De persze nektek hús kell! Nektek a húsnak toxinokat kell a szervezetekbe belevinni? Hát csak dögöljetek meg!

— Egyelőre még nem szándékozom! — jegyeztem meg határozott hangon.

— Pedig az lesz a vége hamarosan, ha nem folytatsz természetes életmódot!

Arra kifejtette a maga teoriáját és azzal fejezte be hogy:

— Mindenek felett fontos pedig az ételt jól megrágni! Egy angol ember, Fletcher, — ejtsd Fleccsernek, — megállapította, hogy az embernek harmincháromszor kell megrágnia minden falatot, ha jól akar emészteni.

— Pont harmincháromszor?

— Igen. Azáltal a falat jól megörlődik és az étel jól átgyúródik a szájmirigyek nedvével, ami végtelenül fontos! Ajánlom, hogy cselekedj így! És csak kis falatokat tégy a szádba.

— Hát ezen lehet gondolkozni! — tünődtem magamban. Lehet, hogy van benne valami igaz A dolog elvégre is nem kerül pénzbe és nekem zsenge ifjúságomtól kezdve igen rokonszenves volt minden olyan dolog, amiért nem kell pénzt adni.

— Szóval harmincháromszor? — szóltam. — És az egész puha ételeket is?

— Azokat is! Mert ismétlem: fontos, hogy a szájmirigyek nedve az ételt jól átjárja.

Mikor délben hazamentem ebédre, megkérdeztem a feleségemtől:

— Anyukám, mit csináltál ebédre?

— Zöldborsó-levest, vagdalt-húst burgonyapürével és tejben rizst kakaóval. Csupa könnyű dolog, minthogy a gyomrodra panaszkodol.

— Nagyon kedves vagy, fiacskám. De ezentúl nem baj, ha valamivel szilárdabb ételeket készíttetsz, mert én mától kezdve fleccserezni fogok!

Az asszony ijedten nézett rám.

— Mit csinálsz?

— Fleccserezek!

— Hát az mi a fene?

— Mód az élet meghosszabbítására, a gyomor rendbehozására. Abban áll, hogy én ezentul minden falatot harminchárom szor megrágok.

Feleségem és a gyerekek konsternálva néztek össze. Láttam, hogy ezt gondolják.:

— Az öregnek meghibbant az esze! Félrecsúszott az agyveleje! Vagy tán napszúrást kapott.

De én ezzel nem törődtem, hanem asztalhoz ültem és nekiláttam az ebédnek. Itt most fölmerül, bennem ez a kérdés:

— Mi történik a levessel? Azt is harmincháromszor kell megrágni?

Levest rágni? Mikor a benne főtt borsó is puha mint a vaj? De eszembe jutott: fődolog, hogy a szájmirigyek nedve stb. stb.

Hát harmincháromszor csámcsogtam minden kanál levesnél és harmincháromszor rágtam meg a borsószemeket is. Egy órakor kezdtem és negyedhárom lett, mire a levessel végeztem. Családom csak nézett és ijedt csudálkozás kifejezése ült minden arcon. Hát szó, ami szó, a fleccserezés lehet nagyon üdvös dolog, de hogy hosszadalmas is, az kétségtelen.

Ezt még fokozottabb mértékben kellett megállapítanom a fasirozot, húsnál, meg a pürénél. Ilyesféle fogással máskor öt-hat pere alatt végzek. Most eltartott a dolog háromnegyed ötig. Az étel közben ki is hült. De hát fődolog az egészség. Hogy a nagy rágástól az állkapcsomba beelállt a görcs, az, föl se vettem. Elvégre minden kezdet nehéz és gyakorlat teszi a mestert. Majd belejövök.

Háromnegyed ötkor került sor a tejbenfőtt rizsára. Be kell vallanom, hogy ezt az ételt formálisan utálom. De eszem belőle, mert nem akarom megbántani feleségemet és mert a bendőmnek is meg kell telnie. De máskor mindig úgy tettem, hogy ezt a becstelen eledelt úgy nyeltem le, mint a ricinusz-olajat. Behúnytam a szememet, és nagyon gyorsan belenyomtam a szervezetembe azt a táp-vacakot. Most ezt is fleccsereztem. És hogy én mit álltam ki, míg leharmincháromszoroztam a tejben rizst, arról nem jó beszélni se!

Még következett a gyümölcs, úgy, hogy mire az, is agyonpépeltem a fleccseri rágással, épen nyolc óra lett és elérkezett az ideje, hogy vacsoráljunk.

Mit meséljek sokat? éjfél utáni fél egy lett, mire a vacsorával is végeztem. Akkor kimerülten rogytam hátra és az asszony meg a gyerekek cipeltek az ágyba.

Tetszik tudni, mi lett az eredmény?

1. A feleségem elvált tőlem.

2. A gyerekek lépéseket tettek az árvaszéknél, hogy mint ön- és közvesélyes őrültet helyezzenek gondnokság alá.

3. Az álkapcsomat nyolc nap óta hideg vízzel kell borogatni, mert gyuladást kaptam.

Most már nemcsak harmincháromszor, de egyszer se tudok rágni.

Mindezek után ünnepélyesen irást adok róla, hogy ha legközelebb megint találkozom a természetes életmód apostolával, hát olyat kenek le neki, hogy harmincháromszor megordul a saját tengelye körül, mielőtt jobblétre szenderül. **Sváb.**

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Két idézet...

Francois Coppé és Michelet nyilatkozata

Talán sohasem volt olyan aktuális bizonyos idegen nagyságok régebbi nyilatkozatait a magyar nemzetről idézni, mint most, ebben az évtizedben, amikor a nyugat leplezett barbársága álarc nélkül, meztelenül jelentkezett, örökre elátkolva ezt a megkínzott nemzetet a nyugattól.

DÁKITS MIHÁLY DR.

a szegedi görögkeleti magyar plébános hazafias felbuzdulásában irja nekünk a következőket:

„...Hol vannak a híres francia hisztorikusok, akik a hazugságot szóró uraiknak, amikor a velük szemben mindenkor lovagias magyar nemzet felett oly embertelen ítéletet mondottak, odadörögték volna hazájuk nagy fiának, *Francois Coppée*nak a magyarokról mondott gyönyörű mondását, amelyet abból az alkalomból adott közzé, amikor 1885-ben a pesti országos kiállítást meglátogatta. Ez így szól: „Tündéri útat tettem Magyarországban, minket, vagy negyven franciát vendégül látott a maggyar nép s bennünk egész Franciaországot éltette és ünnepelte. *Számomra ez felejthetetlen emlék.* Csak le kell hunynom szememet, hogy ujra lássam a kivilágított városokat, a hatalmas termeket, ahol a tokaji borral telt poharakat a mi tiszteletünkre emelték fel, s a Marseillaiset és a Rákóczi indulót a mi tiszteletünkre húzták a cigányok zúgó hegedűiken. *Magyarország ekkor rendkivül nagylelkűen és nemesen viselkedett: kezét nyujtotta a legyőzötteknek.* Bizonyos, hogy vereségünk után is akadtak derék barátaink, de az 1870-iki gyászos háború után *Franciaország ekkor először érezte,* hogy egy nemzet, egy egész nemzet nagy rokonszenvvel fordult feléje."

Vagy hol van *Michelet*-nek, a híres francia történetírónak a szelleme, aki a magyarokról a következően nyilatkozott: — „Vajha a francia történetírás *leróhatná már egyszer hálájának adóját* a magyarsággal, a nemzetek hősével szemben. E nemzet hősi példájával felemel és megnemesit minket a magyar hősiesség magas erkölcsi megnyilatkozása."

S íme negyvenhét év után az a nép, amelynek a legyőzetése után a magyar nemzet nyujtotta először baráti jobbját, ez a nép, amely így nyilatkozott a magyar lovagiasságról és a vendégszeretetről, a világ itélőszéke előtt, mindent elfeledve, *elsőnek* mondott felettünk halálos ítéletet. Mert hogy ennek a szörnyű ítéletnek vezető birája a *francia volt,* az kétségtelen!

Magyar testvérem, akit a jó Isten is szabadnak, becsületesnek és igazságot szerető, lovagiasnak teremtett, ne csüggedj! Légy minden porcikádban magyar és feltámadsz!

A reklám

Székely Vladimir irásaiból

II.

A reklámban mindg ketl valamiről lenni, ami megüsse, felrázza az ember figyelmét és érdeklődését. Nézzük egy reklámfilozófus esetét. Berlinben egy kis ódondász boltja felett olvastam a következő feliratot: „Lépjetek be! De vesztek vagy nem vesztek, fütyülök rá!"

Kiváncsi voltam, ki az a különös úr, aki régi képeket, összetört székeket, porcellánokat, tubákos szelencéket árul, de közben fütyül rá, hogy vesz vagy nem vesz valaki. Beléptem a boltba. A boltos legalább 200 éves széken ült és pipázott.

— Guten Tag Herr! Mit kiván?

— Mondja kérem — kérdeztem — ön valóban fütyül rá, hogy veszek vagy nem veszek?

— Nono, csak úgy elméletben. Jobb szeretem, ha valamit eladok, de ha valaki nem talál magának valót, azért nem akasztom fel magamat.

— Én azonban azt hiszem, hogyha az ember üzletet akar csinálni, akkor hivogatni kell és nem elriasztani a közönséget.

— Teszem is. A magam módján. Nézze csak ahová ön megy és áll mindenütt trombitálják: Ide, ide n. é. publikum! Itt a legolcsóbb. Egyedül állunk árunk jóságával. Nos és mit csinál a jó közönség? Tovább sétál. Mert nem hisz. Én is kiordíthatnám a lelkemet, egy vevőt nem csalok be. De ha kiírom: Fütyülök rátok jó emberek! Akkor jönnek, mert látni akarják azt a gróbiánt. Ugy mint ön. Ön már a 14-ik, aki bejött...

Derék ódondászunk valóban a reklám filozófusa volt. A filozófiával azonban fel is lehet sülni. Bizonyos, hogy sok követője mégsem akad. Az árut igen is kínálni, dicsérni kell. A fősuly azon van, hogyan? Hogy megragadja ő is a tömegek figyelmét, beedződjék a memóriába.

Ötlet és humor is beszéljen! Ilyen volt egy amerikai temetkezési vállalkozó hirdetése. „Minek élni ebben a siralom völgyében — mondotta — mikor már potom negyven dollárért fényes temetést biztosithat magának?

Valóban csábító! A new-yorki temetőben egy sírkövön következő felirat van. „Itt nyugszik Jane Smith az ismert Thomas Smith felesége. Ez emléket a férje emelte emlékezése jeléül, valamint annak a szolid munkának bizonyságául, mely őt mindig kitüntette. Egy ilyen síremlék mindössze 250 dollárba kerül."

Egy kaliforniai orvos hirdető oszlopokon és az ujságok hirdetésrovataiban közzétette, hogy az ő kezelése alatt elhalt betegek temetési költségének felét viseli.

Londonban tönkrement egy hajdani milliomos. Nyolcvannégy éves volt és mégis megkereste a kenyerét. Felcsapott reklámozónak. Belátogatott kocsmákba és belépéskor elkiáltotta magát: Hurrá, háromszoros hurrá a vendéglősnek, aki a környék legjobb sörét méri. Most meglátott egy ismerős cipőkereskedőt. Háromszoros hurrá Willyam cipőkereskedőre, aki a város legjobb cipőit tartja.

Egy-egy pohár sör, egy-két shilling mindig kijárt az öreg úrnak, ami teljesen kielégítette.

A legeredetibb s igazán nem mindennapi reklámok közül való a következő, mely Kalkuttában esett meg: Egy veszedelmes gonosztevőt végeztek ki. A kivégzés napján kora reggel a kormányzó engedelmével bebocsátottak hozzá egy urat, aki hosszasan tárgyalt a halálraitéltel.

— Tehát megegyeztünk! — mondotta végül a gonosztevő.

— Ugy van! Az örökösei ötszáz fontot kapnak.

A vesztőhelyen a kivégzendő engedélyt kért, hogy néhány szót szólhasson az egybegyült tömeghez. Az engedélyt megadták, mire a halálraitélt hangosan szólott: Ti mindnyájan, akik itt vagytok, halljátok és jegyezzétek meg, hogy a legjobb csokoládé a Williamson és társaié!

Mozaikképek Haydn életéből

— A Haydn-esztendő alkalmából —

Irta: **Fligl József.**

Haydn József, az ó-osztrák zenepoéta köré, akinek születése 200-ik évfordulóját a művelt világ ez évi március 31-én ünnepelte, a fantázia, az adomák és legendák egész láncolata fonódik. Ez már abban lelte alapját, hogy egyetlen dalával, az osztrák néphimnusszal olyan népszerűségre tett szert, aminőt hasonló mértékben alig érhetett el más zeneszerző egy egész életre szóló munkálkodásával. Ez az érzelmes melódia tette a javaférfiu erejében levő művészt „Haydn papá"-vá, mert ezzel a szerzeményével egy egész nép érzésvilágának adott kifejezést. Ez a dal, mely 1797. február 12-én, Ferenc császár születésnapján hangzott el először, az ő érzésvalódiságában olyan megindító hatást váltott ki, hogy egy csapásra néphimnusszá lett, hatása és közkedveltsége pedig olyan mérveket öltött, hogy mint néphimnusz nem maradt korlátozva egyetlen országra, hanem azt más országokban is más uralkodókért ugyanazzal az érzéssel énekelték, sőt ez a dal túlélte az idők politikai váltakozásait is. Mint a köztársasági dal melódiája még ma is felhangzik.

*

Haydn halálozási esztendeje az 1809-iki év, amelyben a franciák megszállták Bécset és Napóleon Schönbrunnban ütötte fel szállását. Haydn öregségét, aki ekkor 77 éves volt, a háborús események nagyon nyugtalanították. Haydn, aki házsártos természetű nejétől elváltan, egyedül élt, akkoriban saját házában lakott személyzetével, t. i. egy hűséges inassal, akinek Elssler József volt a neve és aki a később világhiressé lett Elssler Fanny-nak volt az atyja, és egy házvezetőnővel. Haydn, amint kortársi forrásból tudjuk, nagy barátja volt a pontosságnak, és a kínos rendnek. „A lakás egy második élet!" szokta mondogatni. Esténként átnézte a háztartási számadást, mert aki csak későbbi korban vergődött jólétre, az előtt minden felesleges költekezés esztelenségnek tönt fel. Haydnban mélységesen vallásos érzület élt és szeretettel csüngött emlékein is.

Volt egy ládikája, telve sok mindenféle kapott medáliával, gyűrűvel, zsebórával, szelencével és más értékes csecsebecsével, amiket Ausztria, Poroszország, Orosz-, Francia- és Spanyolország, továbbá Portugália uralkodóitól ajándékba kapott. Ezt a ládikát egy titkos szekrényben tartogatta és azt a lehangoltság borus óráiban elő szokta venni avégből, hogy tartalmában gyönyörködjék és felüdüljön. Haydnnek az ő vallásos érzületében bizonyos hivő önbiztosság volt. Azt szokta mondani: ahol én vagyok, ott van a békesség, ott harmónia uralkodik, házamat nem fenyegeti veszély. Ez a meggyőződés a francia megszállás nehéz napjaiban sokat lendített sorsán. Haydnt egyébként Braun v. Braunthal, az ó-német regényíró egy históriai regény („Napóleon Bécsben") középpontjába állította, mi mellett az agg komponistát és a szerencsétlen fiatal Stapsot, aki Napoleon ellen merényletet követett el, mint géniuszt és démont hozta összefüggésbe.

*

Azt a rémületet, amelyet Bécs városának a franciák által történt megszállása idézett elő, az agg Haydn halálának tulajdonképeni okául jelölik meg. Mindazonáltal fennmaradt az a legenda, hogy Napóleon és csapatai az agg osztrák zeneköltő hírnevének hódolva, házát és személyét magát védelemmel vették körül. Kortársak irják, hogy egy francia katonatiszt Napóleon megbízásából megjelent Haydn házában és azt az üzenetet adta át neki, hogy a császár, aki bámulója a mester zsenijének, azt az utasitást adta ki, hogy a művész háza elé egy őrszem állíttassék fel .A francia császár figyelmében Haydn még egyszer részesült. Mikor a franciák végigvonultak Bécs utcáin, katonazenéjük az ő egyik örökszép szerzeményét játszotta. Ámbár Haydnt ezek a megtiszteltetések lelkileg bizonyára kielégítették, fizikai erőit mégis meghaladták a korszak nagy izgalmai és a históriai esztendő márciusának utolsó napján kilehelte lelkét.

*

Az angol királyi pár többször megkísérelte, hogy Haydnt Angliához láncolja. Igy a királyné egy ízben, amikor Haydn hivatalos volt a királyi párhoz, így szólt hozzá:

— Haydn, én Windsorban nyárra berendezek egy lakosztályt és akkor időről-időre, téte-á-téte zenét csinálunk.

Ezalatt pajkosan odakacsintott a király felé. Ez azonban így válaszolt:

— Ó, én Haydnre nem vagyok féltékeny! Ez egy derék, német férfiu!

— Felség, az, hogy ennek a jó híremnek megfelelhetek, — nevetett Haydn — az én legnagyobb büszkeségem!

*

Haydn egyik legszebb menüettje az „ökör-menüett". Az ennek a menüettnek a keletkezéséről szóló adoma is szerfölött kedves. A mester ugyanis megrendelésre irta azt, még pedig egy bécsi mészáros részére. Ez egy napon felkereste Haydnt és elmondta neki, mennyire szereti az ő zenéjét, hogy tudja, hogy Haydn milyen kedves és előzékeny ember és hogy a zene minden ágában milyen kiválóan produkál; Haydn kétségkívül valamennyi bécsi komponista között az első és ezért nagyon szépen megkérné Haydn urat, vajjon leányának a napokban megtartandó esküvőjére nem komponálna-e egy új menüettet, egy vidám, tetszetős, uj kompoziciót, aminőt csakis a híres Haydn tud megcsinálni. Haydnt a hódolat ezen új megnyilvánulása annyira meglepte, hogy nem tudta megtagadni e kérelem teljestését és megígérte, hogy két nap alatt megírja a menüettet. A mészáros pontosan be is állít, hogy elvigye a szerzeményt és örömének s hálájának nyilvánításában szinte nem ismer határt. Néhány órával később Haydn ablaka alatt hangszerek okozta zörejt hall. Jobban odafigyel: csakugyan, az ő új menüettjének a hangjai ütik meg a fülét! Ekkor kitekint és ime, odalent a ház előtt lát egy jól megtermett ökröt, aranyozott szarvakkal és színes szalagokkal gazdagon kicifrázva és az ökör körül körben elvonulnak a zenészek és az ő új menüettjét muzsikálják. Ekkor azonban örömtől sugárzó arccal már a mészáros is feljön Haydnhez és annyira túlárad a hálától és boldogságtól, és addig nem nyugszik, míg Haydn hálája jeléül a szép kompozicióért ajándékul el nem fogadja a remek testalkatú ökröt. A menüett ellenben ezért viseli az „ökör-menüett" nevet.

*

Haydn az ő híres oratóriumain kívül 40-nél több kanont komponált, többnyire német dalokat, a szöveghez képest ünnepélyeseket, vidámakat és mindezeket igen csinosan, gondosan megírva, üveggel és kerettel láttatta el, amelyekkel azután ő maga díszítette szobái falait. Erről egyszer így nyilatkozott: „Nem voltam eléggé gazdag ahhoz, hogy magamnak szép festményeket vásárolhassak és így én magam olyan tapétát készítettem magamnak, aminővel nem mindenki dicsekedhetik. És most, ha egy krajcárnyi pénz sem maradna utánam, ezeket a dalokat itt csak el kellene vinni a zeneműkiadóhoz és jótálok érte, hogy fedezném temetésem költségeit." **Fliegl József.**

A
KIS ROYAL
elismerten elsőrangu étterme
Budán I,
Márvány u. 19 sz. alatt
ebédek házhoz szállitását vállalja.
Menü ára: P 1.60

Üdvözlöm azt, aki még verseket olvas

Versemet ne olvassa,
ki gyűlöli a „má"-t,
s szereti nagyon
a romantikát.
Ha szerelem van benne,
az is régi már,
csak ifjúkori emlék
és csodabogár.
Ha van benne ritmus:
így lüktet a vérem;
ha a rím nem csendül,
ma már az se szégyen.

Versemet az keresse,
ki megérti a „má"-t,
az emberi kínok
legnagyobbikát.
Hadakozom jobbra
és néha balra,
tudva, hogy borsót
dobok csiszolt falra.
Keresem a szépet
s szeretem a jót:
a továbbtermelést,
a konstrukciót.

Versemet az keresse,
ki akkor mond imát,
ha „mea culpá"-t, sírva
saját lelkébe lát.
Nem mondok újat semmit
s Jézust vallom, mint más,
de bennem rímbe csendül
a hinni tudás:
Én hiszek a „má"-ban
és bízom a népben.
az *„én országom"*-nak
eljövetelében.

Mezei Ádám.

Személyi hirek

JÓZSEF FŐHERCEG most ülte születésnapját és ezt az alkalmat fölhasználta az egész magyar nemzet, hogy mélységes szeretetét bebizonyítsa az *alcsúthi Palatinus*-család feje iránt, akit rajongó tisztelettel kísér a világháborúban résztvett névtelen hősök nagy hadserege épen úgy, mint egész tömegében a polgárság. A történelmi szerepet vivő Habsburg családnak ez az ága teljesen elmagyarosodott és másfélszáz év óta él együtt a magyar nemzettel, mint a Szent István koronáját is viselő császárok királyi helyettese. Itt él Budán, amelynek lakói a szeretet testőrségét alkotják a fenséges család körül.

EXNER KORNÉL dr. ny. államtitkár, mint minden esztendőben, ezidén is Gastein fürdőhelyre utazik e hó 26-án.

FEJÉR JÓZSEF ny. államtitkár családjával együtt Apcon tölti a nyarat.

TILL ANTAL tanácsnok, az Autóbusz-üzem vezérigazgatója a mult héten tért vissza Lauranából, hol három hetet töltött.

OREL GÉZA főigazgatót, a Márvány-uccai ker. isk igazgatóját, fölkérte az Iparestületek Országos Szövetsége, hogy Kőszegen e hó 14-én -s 15-én tartandó kongresszuson a *tanoncoktatás reformja* címen előadást tartson, amely felszólításnak a legnagyobb készséggel tesz eleget.

MARCZINKÓ FERENC dr., a Toldy Ferenc áll. reáliskola igazgatóját, a kiváló pedagógust az V-ik fizetési osztályba nevezte ki a kultuszminiszter.

GEGUSS DÁNIEL ny. főkapitányhelyettes, nejével együtt Pilismonostoron tölti augusztus havát.

LÁSZLÓ ZOLTÁN dr., író, lapunk főmunkatársa e hó 18-án tér vissza Balatonmenti birtokáról Budára, hogy sok irányú hírlapírói tevékenységét folytassa.

VÖRÖS TIHAMÉRNEK a *Dreher Maul* csokoládégyár igazgatójának közéleti érdemeinek elismeréséül a kormánytanácsosi címet adományozta a kormányzó.

Helyreigazítás. Dr. *Niederecker* Gáspár orthopaed-sebész, r. főorvos úr kívánságára készséggel közöljük, hogy lapunk júl. 18-iki számában megjelent, személyével kapcsolatos pár soros tudósításról neki előzőleg semminemű tudomása nem volt.

SZÉP KÉPHEZ - SZÉP KERETET
Szalfeter Ede utóda Bendik József készit
II. Margit körut 32. szám
épületüvegezések, javitások
Telefon 56-2-43
Ferenciek templomával szemben

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1.
nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Jvókúra

Budai kézimunka-kiállitás a Budai Ambulatórium javára

Egy nemes hivatású, emberbaráti intézmény, a *Budai Ambulatorium*, mely sokezer szegény betegnek nyujt díjtalanul orvosi segítséget, a közelmultban támogatásért fordult a nagyközönséghez. A Budai Ambulatorium, melynek védnöknője *Magdolna királyi hercegnő*, a mi népszerű *József* főhercegünk leánya, csak úgy tud hivatásának teljes mértékben eleget tenni, ha közönségünknél visszhangra talál a segítségkérő szózat.

Budának van szive.

És Budának a szive megmozdult.

Alig, hogy a felhívás elhangzott, előkelő hölgyvilágunk körében mozgalom indult meg, amely remélhetőleg hathatós módon teszi majd lehetővé a humanitárius intézmény anyagi istápolását.

Előkelő hölgyeink azt tervezik, hogy még az ősszel a budai hölgyek kézimunka-kiállitását rendezik meg,

melynek *tiszta jövedelmét a Budai Ambulatorium javára fordítják.*

A kiállításon elárusításra kerülnek olyan kézimunkák, *melyeket hölgyeink ajándékképen ajánlanak* fel, másrészt olyanok, melyeket szerény anyagi viszonyok közt sinylődő úrinők küldenek be árusítás céljából, úgy, hogy a munkáért bizonyos díjat kapnak ők is. Ilyképen tehát a kiállítás némi segítségére lesz télire a szerény anyagi körülmények közt élő úrinőknek, akik ezen az úton jutnak abba a helyzetbe, hogy kézimunkájukat értékesíthessék.

A kiállítás *védnökéül Magdolna főhercegnőt* kéri fel a rendező bizottság.

A szervező bizottság ez úton kéri mindazokat a budai hölgyeket, akik a rendezésben hajlandók résztvenni, hogy ebbeli elhatározásukat jelentsék be a Budai Napló szerkesztősége útján.

A rendező bizottság szeptember elején alakul meg véglegesen.

A Budai Almanach iránt érdeklődők szíves tudomására hozzuk,, hogy az anyag most van végleges feldolgozás alatt és előreláthatólag december hó elsején jelenik meg. Szeptemberben megkezdjük a kiszedett adatok, életrajzok, ismertetések és leirások kefelevonatának szétküldését az illetékesek részére, hogy az esetleges hibákat elkerüljük, a hiányokat pótoljuk.

Nász. *Szentesy* József építész leányát Szentesy *Edithkét* eljegyezte *Bocsor* Elemér m. kir. légügyi főellenőr. Lakás: I. Alma-u. 7.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A ciszterci-rend jubileuma. Az idén 750-ik évfordulója annak, hogy Zirc a ciszterci munkának középpontja lett. Ezért a rend ebben az évben nagyobb fénnyel kívánja megünnepelni *Szent Bernát* ünnepét. Az ünnepség központja a zirci apátság, de ezenkivül mindenütt, ahol a ciszterciták naknak rendházaik és plebániáik vannak, tartanak ünnepségeket. Igy a fővárosban a Szent Imre herceg úti Nagyboldogasszony plébánia-templomban triduummal veszik körül Szent Bernát ünnepét. Augusztus 19-én este 7 órakor ünnepies *Veni Sancte* lesz, utána pedig szentbeszéd és litánia. Augusztus 20-án délelőtt első szent királyunknak hódolnak. 10 órakor szentbeszéd, utána ünnepi szentmise lesz. Este 7 órakor ugyancsak szentbeszéd lesz Szent Bernátról, majd ünnepi litánia. Augusztus 21-én délelőtt 10 órakor szentbeszéd, utána nagymise. Délután 7 órakor a triduum befejező szentbeszéde, majd litánia és ünnepies Te Deum.

Hulló sárga levéllel van tele az utca. A városi fa átka: a forró talaj és a vizet át nem bocsátó aszfalt. Vizet ezek a fák rendszeresen nem kapnak. Korán sárgul a levelük és lehull. Augusztus derekán ezek a sárguló fák, ez a hulló falevél már őszi hangulatot kelt Budapesten. Pedig egyszerű módja volna, hogy ezt elkerüljük. Csak el kellene rendelni, hogy minden ház felügyelő köteles rendszeresen öntözni a ház előtt álló fákat. Minden este, vagy kora reggel egy puttony víz megmentené a fát és elodázná szeptember közepére a budapesti, korai őszt.

ÚJ NŐI és FÉRFIDIVAT-ÜZLET nyilt meg
II, Csalogány ucca 50 alatt
Jót, szépet, olcsón
Goldschmied-nél

A krisztinavárosi búcsút augustus 7-én, vasárnap ülte meg a Krisztinaváros. Reggel 9 órakor a zsufolásig megtelt templomban *Knebel* Miklós dr. pápai kamarás, plébános ünnepi szentbeszédet mondott. A körmenetet *Madarász* István dr. prelátus vezette és azon a hívek ezrei vettek részt.

Kétszobás komplett lakást keresek Budán a Városmajor mellett méltányos bérrel. Ajánlatok: Mahr, VI. Teréz-körut 56. címen küldendők.

A vice csak tudja! Háboruba kerültek a házmesterek és a vicék, amiből épületes igazságok kerültek napfényre. A házmesterek — pardon — házfelügyelők valami memorandum félét küldtek a lapoknak, amelyből kiderül, hogy keveslik a jövedelmüket. Erre most válaszoltak a vicék — pardon — segédházfelügyelők és tiltakoztak az ellen, hogy a házmesterek anyagi helyzetét az ő rovásukra javítsák, mert... „A nagyobb bérházakban alkalmazott — számszerint nem húszezer, hanem hét-nyolcezer — házfelügyelő, tudvalevőleg *fizikai munkát nem végez*, mert azt a segédházfelügyelő végzi el. A házfelügyelői állás betöltéséhez *szellemi* vonatkozású munkára *sincs szükség; előképzettséghez még kevésbbé.* Minthogy pedig e fennálló jogi szabályozás megengedi azt, hogy a házfelügyelői teendők — részben, vagy egészben — a segédházfelügyelőre ruháztassanak át: a házfelügyelői állás betöltéséhez *még a saját személyében való jelenlétre sincs szükség,* — amit legjobban bizonyít az, hogy a házfelügyelők nagy része egyidejüleg egész napi elfoglaltságot igénylő, fixfizetéses *más állást is betölt:* villamosnál, postánál, közhivatalokban, mint altiszt stb. Az is köztudomású, hoy a házfelügyelői állással járó „felelősség" gyakorlatban annyit jelent, hogy a beszedett bérekkel el kell számolni..." ami azt jelenti, hogy nem dolgoznak, képzettségük nincs (tisztelet a kivételnek) nem fizetik, vagy éhbéren dolgoztatják a szegény vicét, és állást halmoznak. Hogy ez tényleg így van-e?... a vice csak tudja!

POMPÁS KERT. Vacsora és italvárja a
Lövölde Park vendéglőben
II, Marcibányi-tér 6 Tel.: 505-99

A Széna-téri piac átépítését még szeptember hó elején megkezdik. Súlyosan érinti ez a piaci árusok nagy részét, mert 2—3 hónapra más helyre telepíti őket. Az árusok egységes állásfoglalását e kérdésben sikerült megbontani és valami olyan érdek került előtérbe, olyan befolyás lett urrá a piacon, amelynek következményét most sínylik majd az árusok.

Gyász. A magyar vendéglősipart nagy veszteség érte, mert elhunyt *Bandl* Ferenc vendéglős e hó 5-én, 57 éves korában. Bandl eszményeiért, a kartársi együttérzésért, a szakoktatásért mindig tettekkel áldozott. Ipari-közéleti tevékenységét önzetlenül folytatta, nem várt elismerést érte, előnyöket abból nem kovácsolt magának és előtte csak a vendéglősiparnak érdeke és annak őszinte szolgálata lebegett.

Az utolsó budai pasa emlékét augusztus hó 2-án vette át *Kiss* József kőfaragó mestertől az emlékmű-bizottság, élén vitéz *Aggházy* Kamil ezredes, a Hadimúzeum igazgatójával, amely bizottságnak tagjai *Móritz* Péter főkonzul, *Turányi* Géza őrnagy, *Láng* Gyula százados, akik szintén megjelentek az átvételnél. Ott volt *Zsille* Kálmán tervező is és az emlékmű pátronusa, *Szabó* Sámuel és elhunyt testvérének, Imrének a neje. A síremlék, mely a *skutari*-i temetőben lévő jellegzetes turbán sírkőnek a mintájára készült, az *északi bástyasétány* közepén lévő körön don van elhelyezve. A bizottság szerint ide kellene eltemetni a Budavárában talált török vitézek csontjait is, az emlékművet körülvevő pázsitot *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató jellegzetes török díszvirágokkal ülteti majd be. Az átvétel napján Szabó Sámuelnél, a Philadelphia kávéház tulajdonosánál családi vacsorára voltak hivatalosak az átvételnél megjelentek, ahol a szeptember hó 2-ra tervezett leleplezés részleteit beszélték meg.

A közismert óbudai CONNERTH-féle
VASKERESKEDÉS
Fiókja: II, ZSIGMOND UCCA 5 alatt
a FRIEDRICH-féle üzlet helyén megnyilt.
Főüzlet: II, FLÓRIÁN TÉR 14
Telefon: 62-2-88

Száz öles telkekre engedi most már parcellázni a Közmunka Tanács és a város azokat a telektömböket, amelyek a Boráros-tér — Lágymányosi híd fölépítése révén közel esnek e főútvonalhoz és *a parcellázás már meg is indult.* A telkek nagysága 94 négyszögöltől 194 négyszögölig terjed és négyszögölenkint 50.— pengő az ára. A fővároshoz kötött magánembereknek kellene elsősorban itt telket szerezniök és oda családiházakat építeni, mert máris jelentkeznek olyanok, akik csak tőkebefektetés céljából vásárolják a telkeket, amelyek ára valószínűleg rövid időn belül *ugrásszerűen* emelkedik majd.

Buda egyik legkedvesebb kertjét a *Ravasz* cukrász kertjét, ahová a pestiek is szívesen jönnek át, bizonyos napokon ellepte a szomszédos ipartelepek lecsapódó füstje, ami terhére volt az ott pihenni és üdülni vágyó közönség számára, sőt még a Vérmezőt és környékét is ellepte ez a füst. Most az I. ker .elöljáróság mérnöki hivatala részéről olyan rendelkezés és intézkedés történt, mely a füst zsarnokságát beszünteti és ezzel ismét a régi kedves hellyé válik a Ravasz cukrászda intim kertje, sok budai úri család egyetlen üdülőhelye.

ATTILA STRANDFÜRDŐ
BÉKÁSMEGYER (Csillaghegy mellett)
Természetes hőforrás, homokfürdők, 100 zárt kabin, vetkőzők. Kitünő konyha. Hév megálló

Közismert
kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Abetegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JANOS keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei írják elő betegeiknek és a betegek tízezerei írtak róla elismerő nyilatkozatot. (43)

A Gleich cirkusz megérkezett több, mint ezer emberével és állatával. Gleich naponta több világítóáramot használ fel, mint egy kisebb város. Gleich maga egy város saját városházzal, elektromos művekkel, újsággal, ügyvéddel, pékkel, asztalosmühellyel, festőműteremmel, szabósággal stb. Gleich birtokában van a legnagyobb cirkuszsátor, a legobb művészek, a legkülönbözőbb állatok felett rendelkezik. Gleich a legnagyobb cirkusz. Gleich oly nagyvonalú cirkuszüzem, hogy hozzá hasonlót nálunk eddig még nem láthattunk. Gleich megérkezett.

Pompás kép a Dunán esténkint a Magyar Folyam és Tengerhajózási Társaság tündériesen kivilágított sétahajója, amely valami új színt visz a most eléggé sötét Dunára, ahonnan hiányoznak a csillogó fürge kis propellerek. Ezek a sétahajók, köztük főképpen a Zsófia-hajó valami különleges módon vannak világítva, ami talán a legjobb reklám e sétahajó utak számára. A főváros közönségének egy óhaja teljesült ezzel mert egyrészről a külföldről ideérkező idegeneknek alkalmat nyujt Budapest székesfőváros nagyszerű panorámájának és a dunaparti érdekesebb középületeknek a Duna felöl hajókról való megtekintésére, másrészről pedig úgy a külföldieknek, mint a fővárosi közönség ama részének, amely idehaza tölti el a a nyarat, módja van, hogy a jó és tiszta levegőjü Dunán, akár délután, akár este ily hajójáratok igénybevételével a meleg elől enyhülést és amellett kellemes szórakozást és pihenést is találjon a sétahajókon. A vendéglői üzem és büffé ellátását a Nemzetközi Hálókocsi Társaság vállalta, mint amely társaság ezt a szolgálatot összes személyszállító hajókon immár hosszú éveken át szép eredménnyel végzi. A sétahajójáratok a következők: Indulás a Vigadó-téri és Pálffy-téri kikötőkből. I. Sétahajó naponta d. u. 6 órakor és este 9 órakor 2 órai menetidő, 1 pengő. — II. „Zsófia" sétahajó naponta este 8.30 órakor 4.60 pengő vacsorával együtt és este **10.30 órakor 2 pengő** (vacsora nélkül). Visszaérkezés éjfélkor. — III. „Zsófia" uzsonnahajó csak vasár- és ünnepnapokon, indulás d. u. 5 órakor, visszaérkezés este 7.15 órakor Menetdíj 2 pengő. Zene a „Zsófia" járatokon.

Értesítés. Hubert Vilmos, a Budai Iparosok és Kereskedők Köre ügyvezető elnöke arról értesíti a tagtársakat, hogy a Hajas vendéglő ideiglenesen lezárták és a további hiradásig a vasárnap déli összejöveteleket a Pozsonyi étteremben (Anna udvar) rendezi a kör, de kedden este változatlanul a Déli-pályaudvar kuglizójában találkoznak a tagok.

Ingyen tanácsadás. A *Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Baltársi Egyesületeinek Országos Központja* a *„Turul"* Szövetség közli oz ország összes egyetemeire ujonnan beiratkozni kívánó ifjúsággal, hogy mindennemü egyetemi beiratkozás, menza és lakáskedvezmény ügyekben készséggel nyújt mindenkinek díjtalan felvilágosítást (postán válaszbélyeg mellékelendő). Muzeum-körut 6—8 sz. II. udvar. Telefon: J. 300—090.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán
II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A **B. S. E.** pénteki nemzetközi kerékpárversenye ismét a magyar színeknek hozott diadalt. A 2-szer félórás motorvezetéses versenyben az első futamot *Szekeres*, a másodikat *Istenes* nyerte a német *Wolke* és az osztrák *Schäfer* előtt. A főverseny *Szücs* martaléka lett. A tandemmérközés szenzációja volt a favorit *Györffy-Aigner* pár lemaradása. — A versenyt cca 10.000 ember nézte végig.

Régi üzletek. A Glanc-féle bőrönd- és bőrdíszműárú üzem, mely 20 éves fennállása alatt elsőrangú készítményeivel a legjobb nevet vívta ki, Zsigmond-u. 11. sz. alatt megszünik és bőrönd, retikül és iskolatáskakészítményeit olcsó áron kiárúsítja. A cégtulajdonos Glanc Lajos ezüstkoszorus mester.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást
csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Uj, modern uri- és női divatárúüzlet nyilt meg II. Margit-körut 4. alatt a megszünt Budai Divatáruház helyén. Tulajdonosa *Mocsári* Antal, aki mint a Tribon Ruházati Rt. volt üzletvezetője széleskörü tapasztalatokat és jó nevet szerzett. Uj üzletét a budai uriközönség igényeinek teljes kielégítésére rendezte be. Árai meglepően olcsók.

SVÁBHEGYI SZANATÓRIUM
már napi P 18-ért
subalpin [430] diétás gyógyintézeti ellátást nyujt 5-6 szori étkezéssel, vizkurával együtt. Legtökéletesebb szanatórium

Kelmefestést, vegytisztitást
CSAK KÉPESITETT KELMEFESTŐVEL VÉGEZTESSEN!
SKÁFÁR,
I, Szt Imre herceg útja 2

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26

Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT
ünnepi ajándéktárgyakban
Hodor András
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Gyász. *Bohuneczky* Rezső, a Bohuneczky-Bank igazgatója, az „Erzsébet sósfürdő" volt igazgatója, aki élénken vett részt Buda társadalmi mozgalmaiban, e hó 18-án hirtelen elhunyt, valószínüleg gombamérgezés következtében. E hó 21-én d. u. 5 órakor temetik a farkasréti temetőbe.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapesti Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-u. 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással, nyilvános versenytárgyalást hirdet 25 db III. osztályú egyszerű, csak gyöngystab dísszel, fogantyú nélkül, úgynevezett **A 55**, 40 drb I. osztályú magasállású, babérlevél dísszel, 6 fogantyúval, úgynevezett V. 36., 20 drb I. osztályú zsidó, koszorús, „Mogendoveddal", 6 fogantyúval, úgynevezett C. 7-es, 15 drb oroszlánfejes, íves, úgynevezett 0. B. 60 különféleméretű **érckoporsóra,** valamint 50 drb hozzávaló **fejüveges érchetétre.**

A munkafeltételek teljes szövege, a koporsók műszaki leírása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kigyó-u. 5.) kaphatók s a bánatpénz is az általános ajánlati feltételektől eltérően, ott teendő le.

A cégnélküli borítékba zárt és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **folyó évi augusztus hó 19-én déli háromnegyed 12 óráig** IV., Kigyó u. 5. sz. alatt, intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanott 12 órakor fognak hivatalosan felbontatni.

Budapest, 1932. évi augusztus hó 3-án.

Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-u. 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással, nyilvános versenytárgyalást hirdet 400 drb V. osztályú kivert organtin, egyszerű nyomással, 350 drb IV. osztályú síma lustrin arany, vagy ezüst nyomott. 250 drb III. osztályú kétfodros lustrin arany, vagy ezüst nyomással, 150 drb II. osztályú kétfodros I. a. Jókai-brocat. 150 drb I. osztályú kétfodros I. a. selyem mouslin különféle méretű zemfedelekre.

A munkafeltételek teljes szövege, a szemfedelek méreti és minőségbeli leírása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kigyó-u. 5.) kaphatók s a bánatpénz is, az általános ajánlati feltételektől eltérően, ott teendő le.

A cégnélküli borítékba zárt és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat folyó évi augusztus hó 19-én déli háromnegyed 12 óráig IV., Kigyó-u. 5. sz. alatt, intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanott 12 órakor fognak hivatalosan felbontatni.

Budapest, 1932. évi augusztus hó 3-án.

Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

Mit jelent a HÉV átvétele?

— Hogyan látták ezt a kérdést 20 év előtt —

— Krausz Simon elgondolása —

Ennek a városnak az volt a szerencséje, hogy minden évtizedben fölvetődött valaki, aki nagy arányokban fejlesztette. Néha egyoldaluan, néha sokoldaluan. Erre vet világot *Krausz* Simon bankárnak egyik visszaemlékezése, mely a Hév megváltásával kapcsolatosan jelent meg.

Az érdekes írásból átvesszük a következőket:

„...Egészen csodálatos az az összetétel, melyből a HÉV ellenzői és a másik oldalon a megváltás szószólói összeverődtek. Régen, sok év előtt felkeresett irodámban Vázsonyi Vilmos és Bárczy István. Akkor már közismert volt, hogy a Városi Villamos részvényeinek majdnem többségét birtam és legnagyobb részvényese voltam a Közuti Vasútnak. Valóban szándékom volt a kettőnek egyesítése a HÉV-vel. Célom volt még az összes fontosabb fővárosi közlekedési eszközök megszerzése. Igy tehát azokkal a rendkívüli pénzeszközökkel, melyekkel a két társaság rendelkezett, *a város perifériáinak* rendezése és a legközelebb fekvő *községeknek kiépítése* is benne volt elgondolásunkben. Hiszen egészen természetes, hogy *Érdtől úgyszólván egész fel Esztergomig* és a másik parton Isaszegig, az általunk tervezett *hajnali járatok,* melyek a város ellátását szolgálták volna, kora reggeli munkásvonatok, amelyek *a munkásságnak kertvárosokban való* lakhatásának lehetőségét nyújtották volna a gyors olcsó összeköttetés révén, vagy *tisztviselő városrészek,* amelyeknek fejlesztését a vasutak útján irányíthattuk volna, milyen döntő jelentőséggel bírt.

Egy bizonyos, hogy kétségbeesve kellett látnunk a technika századában, hogy kell pl. az érdi, az ercsi gyümölcs- és baromfiárusoknak *háromszor és négyszer* dtrakodniok, míg a vásárcsarnokba érnek, hogy milyen nehézkes dolog pl. *Mátyásföldről valakinek a Császárfürdőbe jutni* stb. Mint ahogy akkor, amikor a Svábhegyen összevásároltunk néhány százezer négyszögöl telket és a Gellérthegy legszebb részelt, meggyőződésünk volt, hogy ezekkel a komplexumokkal szabhatunk irányt a város fejlődésének, az egészség, a sport, az itthon való nyaralás szempontjából.

A telkek szívem egy darabját jelentik és csak az a tudat tesz boldoggá, hogy a fővárosnál a legjobb kézben van ez a gyönyörű birtok, melyhez foghatóval a világ egyetlen fővárosa sem rendelkezik."

Megírja azután, hogy nála sok külföldi nagynevű gazdag pénzember fordult meg és irigységük tárgya egyetlen dolog volt, hogy a mi fővárosunkhoz autón tíz percnyire és villamoson is tizenöt-húsz percnyire egy olyan oázisunk van, mint a Svábhegy. A legnagyobb világbankárcég főnöke, aki Newyorktól 56 kilométerre épített magának villát 6 millió dollárért, mert a földet, füvet, fákat is úgy kellett száz mérföldről odahordani: esténként alig várta az órát, amikor a Svábhegyre mehetnek.

— Aki bízik abban, hogy a város élete örök, aki vágyik arra, hogy ne a nincstelenségben, nélkülözésben, a kulturálatlanságban váljunk egyenlőkké, de a haladást, a szépet, az egészséget szolgáljuk és kiélhessük ennek a legcsudásabb városnak minden nagyszerű lehetőségét: az köszöntse a HÉV megváltását, önmagáért, a lehetőségekért is, de azért is, hogy végre igenis megembereltük magunkat egy akció erejéig.

A Nemzetközi Gépkereskedelmi R.-T. igazgatósága mai ülésén foglakozott a vállalat 1930—1931. évi zárószámadásaival. A gazdasági válság a lefolyt üzletévben átterjedt a vállalat mindazon exportterületeire is, amelyek eddig a viszonyok nyomásának ellenállani tudtak. Hozzájárult a helyzet kiélesedéséhez, hogy azok a államok is, amelyekben a társaság affiliációk vagy közvetlen képviselet útján eladási működést fejt ki, iparuk és kereskedelmük védelme érdekében egymásután oly kivételes törvényes intézkedéseket (vámemelések, beviteli tilalmak, devizakorlátozások, külföldi követelések zárolása, földteherrendezési törvények stb.) léptettek életbe, amelyek egyrészről az áruimportot lehetetlenné teszik, másrészről pedig a künnlevőségek behajtását akadályozzák. Ily körülmények között a társaság új áruhitelezésekkel szemben a legnagyobb tartózkodást tanusította és legfontosabb feladatául künnlévősségeinek hathatós apasztását s a személyi és dologi rezsiknek a gyakorlatilag lehetséges minimumra való csökkentését tekintette. Ilyen helyzetben a társaság üzleti forgalma az 1929—1930. üzletévinek csak 55 százalékát (illetve az 1928—1929. üzletévinek csupán 30 százalékát) érte el. *Megnyugvással állapította meg az igazgatóság, hogy — az inkasszótevékenységét bénító különféle állami intézkedések ellenére — a társaságnak (összes affiliációival együtt) sikerült a lefolyt üzletévben 18 millió pengőt készpénzben inkasszálnia.* A fent vázolt viszonyok folytán s a fokozott gondossággal keresztülvitt leírások és tartalékolások miatt az elmult üzletév mérlege — 24 és félmillió pengő befizetett saját tőke mellett — 3 millió 678.637.22 pengőnyi veszteséget tüntet fel. Az igazgatóság elhatározta, hogy a folyó évi augusztus 25-ére egybehivandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy e veszteség részben való fedezésére a mérlegben szereplő 500.000 pengő összegü tartalékalap használtassék fel, míg a fennmaradó 3,178.637.22 pengő a jövő üzletév számlájára vitessék át.

Szórakozzunk Budán!

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialisták: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

VÁRKERT KIOSZK KÁVÉHÁZ
Délután katonazene, este Neményi Jenő és Fehér Laci művész jazz zenekara hangversenyez
Tulajdonos: DEÁK SÁNDOR.
I, Ybl Miklós tér 9 szám.

FENYVESEKKEL KÖRÜLVETT
LEBHARDT Vendéglő
BUDA legszebb kiránduló és szórakozóhelye
III, Szépvölgy ucca 53.
Panzio és Weekend szobák állandóan rendelkezésre állanak
Olcsó napiárak.

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: **OTTÓ DEZSŐ**

Kellemes estét eltölteni csak a
PACSIRTA
virágos kerthelyiségében lehet.
Izletes vacsora. **Cigányzene. Olcsó árak.**
I, Kútvölgy u. 18. 4, 14, 61 villamos végállomástól 5 p.

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

KEDVES HELY A Császárkert a Dunaparton
a Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai konyhával.
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád vendéglős

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

NYARALJON
A MARGITSZIGETEN!
a világ egyik legszebb klimatikus gyógyfelye
Felvilágositásért a
Margitszigeti Gyógyfürdő rt.
igazgatóságához forduljon
I. Döbrentei-tér 4. Tel.: 560-30 és 206-20

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 2o.
Esténkint kitünő cigány zene!

Vadaskert vendéglő
Hüvösvölgyi végállomás. Az uj vám mellett. Teniszpálya, tekepálya, panzió.
JAZZ-TÁNC

Lakjunk Budán!

Telek

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolit. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

RÓMAI FÜRDŐTELEPEN parcellázott közmüves telkek ötszobás villa és kisebb családiházak eladók Farkas József ingatlan irodájában Rómaifürdő, Emőd-u. 40.

RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanforgalmi iroda: Farkas József Rómaifürdőtelep Emőd u. 40.

Magyar VELENCE, GÁRDONY-füred
a Velencei t. nál, vasut állomás mellett, Budapesttől 1 óranyira. Egészséges fekvésü, magaslati s partment.
villatelkek □-ölenként P 3—tól. Havi lefizetés P 10.—től
Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak!
Olcsó házak égett téglából már **P 500**-tól **Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők
Ingyen autóbusz telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9 délután 3, minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körtér 3 | b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Készpénzzel vennék budai oldalon villamossal megközelíthető 5—10 hold földet megfelelő házzal közvetítő nélkül. *„Gazda" jeligére* Budai Napló kiadóhivatala tovább.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16
Telefon: 695-59

Lakás

Halászbástyánál
autóbusz megállónál, lukszus kivitelű, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bír. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépített kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

GYŐRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások azonnal, békebérekkel kiadók. (Márvány u .sarok.)

Pasaréti-út
legején épülő előkelő **ikervilla felerésze-,** ugyanott épülő **két lakásos villában négyszobás öröklakás eladó.** Felvilágositás: Kerekes Barabás épitészmérnök 85-3-54

SÓSFÜRDŐNÉL elsőrendű 3 szobás terrasszos villalakás teljes komforttal, kerthasználattal augusztusra kiadó. I. Török Ignác utca 54. Telefon 59—3—93. Villamosközlekedés 19, 49, 51.

ÜRES FŐBÉRLETI SZOBÁT, olcsó árban keresek Széna tér környékén. Ajánlatokat „olcsó" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Budai dunaparton parlamenttel szemben két, három és négyszobás komfortos lakás kiadó. II. Fő-u. 59.

VERPELÉTI ÚT 22. Azonnal 2 szobás, 3 szobás hallos, 4 szobás hallos lakások központi fűtéssel és melegvízzel kiadók. Tel. 590—29.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

HORTHY MIKLÓS-UT 57. alatt 4 szobás lakás olcsón kiadó.

Margit krt 53. sz. új házban
TELJESEN MODERN KOMFORTOS
Garçon lakások
ÉS ÜZLETHELYISÉGEK
azonnal kiadók.

3 lakásos, emeletes villa, összes közművekkel Sósfürdőnél 38.000 pengő. 20.000 pengővel átvehető. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithídtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban **3 szobás** szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott **4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.**

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cim: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Kis, német családnál, hüvösvölgyi villában, villamostól 8 perc, autóbusztól 10 perc, pormentes és csendes
1 ALKÓVOS ÚRISZOBA,
ebédlő és csukott veranda
értelmesen és szépen berendezve (fürdőszoba- és telefonhasználat), disztingvált úriembernek (birtokos, politikus, tudós, külföldi) nov 1-től **kiadó egész évre.** Bővebbet: I. Széher-u. 9. Telefon: 640—68.

Hüvösvölgy legszebb részén
KIS VILLA NAGY KERTTEL,
4 szoba, zárt veranda, nyitott déli terrasz, összes kényelmes mellékhelyiségekkel (gáz, telefon), előkelően bútorozva, ezüsttel, szőnyegekkel, esetleg ágy- és asztalneművel is, teljesen szeparálva november 1-től hosszabb időre kiadó. Felvilágositás: 640—68-as telefonon.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kiildtásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fűtéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Au. 527—80. (2)

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

Értékálló,

jövedelmező befektetés! Az előkelő közönség bizalmától támogatott, legszolídabb alapon megszervezett, utánfizetésektől, perektől mentes épitési akciónk keretében, jul. 15.-i beköltözéssel épül kilencedik társasházunk a Horthy-körtér melletti, Diószegi út 7. sz. alatti „Tátra udvar." Versenyen kivül álló, villaszerű, loggiás, délifekvésü 1, 3 szobás tehermentes, névreszóló öröklakrészek. Díjtalan üzlethelyiségek. A Pasaréti út 1. számú már épülő társasvillában 3, 4 szobás hallos, loggiás luxuslakrészek még kaphatók. Olcsó fix árak. Díjtalan üzlethelyiségek. Kivánatra prospektus tervekkel, öröklakásvevőknek nélkülözhetetlen szaktanácsokkal.

„CENTRUM" HÁZÉPITŐ-VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9. (9-12, 3-5-ig.) Tel.: 693-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet

Ha kertje nincs nézze meg kérem az én kellemes
:: KERTHELYISÉGEMET II., RETEK U. 12. ::
Trombitás vendéglő
Kitünő konyha, pince, zene. Tulajd.: **GUTTENBERGER A.** vendéglős
DE HA JÓL AKAR NYARALNI
kellemes, olcsó és jó ellátás mellett, akkor tiszteljen meg és jöjjön hozzám
Balaton Lellére — Trombitás pensio.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1093. sz.

ELŐFIZETÉS:
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai féláron kapják

Budai Napló

1932. SZEPTEMBER 3.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindeko előrefizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I., Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502—96. Hivatalos órák: délután 4-6-ig

Kulturmaszk nélkül!

„...Középeurópában addig nem lesz rend, amig a magyarokat nem kergetjük vissza Ázsiába..." Igy irja ezt egy nagy német kulturujság.

Igy kell nekünk!

A kultura maszkja néha lehull és a német önzés meztelenül jelentkezik. Ez az a nyugati kultura, amelyért véreztünk, amelyet szolgáltunk. A világháboruban, verekedni jók voltak a „hunok", sőt a német császár ennek mondotta Kinába küldött katonáit. Etelének keresztelte az egyik fiát, de a hun nép utódát, testvérét immár kirugná Európából.

A germán kulturának vannak nálunk is hívei, sőt rajongói, akik minden müveltséget onnan származtatnak, minden jót onnan várnak és most — a csizmája sarkát mutatja nekik a német.

Lássuk ezt a kulturát álarc nélkül.

A mi keleti kulturánk elhozta nyugatra a mi sajátos hangszereink között a tárogatót. Páratlan és tökéletes hangszer lehetett, mert rendkivüli hatásokat váltott ki. Ha megszólalt, talpraállott az egész nemzet és lelkesülten ajánlotta fel életét és vérét a hazának. Ma sincs hozzáfogható fúvóhangszer. Fiatal diák koromban találtak Nagyszebenben ilyen eredeti tárogatót — mert amit a cigányok fújnak, az nem az — de senki sem tudta megfújni. Ez a hangszer örökre elveszett az emberi kultura számára. Kipusztította a világból a — német császár. A Rákócziak szabadságharcát ezzel torolták meg, a világkultura rovására.

Jártam Vajdahunyadon és a budapesti lapoknak küldött tudósításaimban felhívtam a figyelmet arra a barbarizmusra, amit ott láttam. A magyar kormány restauráltatta a várat és éppen annak emeleti nagytermében dolgoztak a kőművesek. A várba hivatalt helyezett el annakidején a Bach-korszak és mert ezt a nagytermet nem tudta kellően befűteni, két emeletre osztotta szét. Ezt a dísztermet Hunyadi János nagy költséggel olasz festők képeivel diszitette. A kiugró ablakok közti falakon hatalmas arcképek, Hunyadi kortársait, vagy az azt megelőző idők nagyjainak alakjait örökitette meg az olasz művész, a falra festett mesteri keretekben. Kincseket érő freskók voltak ezek, olyan emberi nagyságokat örökítve meg, akiknek arcmása talán már sehol sincs meg. Világértékek. Nos, a német kultura, amikor ezt a termet emeletre osztotta be, az elválasztópallót tartó gerendákat pontosan az arcképeken át verte a falakba. Örökre elvesztek, restaurálni nem lehet. Azt irtam akkor, e század első éveiben, hogy okulásra vigyék oda az osztrák delegáció tagjait.

És mégis minket kell kikergetni Európából!

Erre pedig készülnünk kell, mert ha 100 millió német, a bennünket környező 20 millió szláv, angol és francia protekció mellett megtámad, elpusztulunk — talán. Ötven éven belül ez a kisérlet föltétlenül bekövetkezik és erre el kell készülnünk. A maradék nép elvész. Ezt meg kell menteni. Voltunk mi igy már többször, ahogy azt Tiglad Palisszár asszir császár téglába égetett okmányai bizonyítják.

Kormánynak, diplomáciának első dolga már most összeköttetést keresni valamely független turáni törzsszel a turáni végtelen mezőkön, hogy mától kezdve oda irányítsuk földmíves népünk kivándorlását. Ott még vannak több ezeréves törzsfő-dinasztiák. Az emir, seyk vagy más uralkodó fiait neveljük itt Budapesten, hogy a nyelvünkön, kulturánkon át szeressék meg oda vándorló parasztjainkat, viszont az uralkodó adjon nekik ingyen földet, hogy ott megtelepedhessenek. Építsenek ott várost, az új „Ur-városát" és ő védje meg őket addig, amig önmagukat tudják megvédeni.

A kivándorló földmívesek mellé mi rendeljünk hivatalból tanitót, orvost, ügyvédet, iparost és állítsunk ott különféle iskolákat. Vigyünk oda fejlett földmíves kulturát. Vezessük le a patakokat a hegyek közül, létesítsünk tavakat és állítsuk meg a sivatagot, nehogy ujabb ezer év alatt új Szahara lepje el Ázsia belsejét. Mentsük meg Ázsiát és a saját népünket.

Ha ezt a rendszert követtük volna 1880 óta, az ötmillió kivándorolt magyar nem veszett volna el számunkra a nyugati gyárakban és bányákban, — és ötven év óta ott milliószámra élne a magyar, meggyarapodva saját fiaiban és a szomszédos testvérnépek révén, akik ma is megértik a magyar szót. Magyarrá lett volna azóta az ott uralkodó törzsfőnök dinasztia is. Nagy kulturájú magyar állam és város állana ma már Közép-Ázsiában, amely még akkor is megbecsülhetetlen szolgálatokat tenne a magyar nemzetnek és ennek a hazának, ha — nem kergetnek ki a németek minket Európából.

Már a jövő évben állítsunk olyan mohamedán konviktust, ahol száz fiút nevelnénk, a különböző turáni törzsekből, okos, ott is kitünt gyermekeket, akik itt magyar szeretetben, kulturában és magyar nyelven nevelve és diplomával térve haza, felnőtt korukban, otthon szószólóink és barátaink lennének. A kivándorolt telepeseket védelmükbe vennék, az összeforrást a szomszédokkal elősegitenék, — és velünk együtt megcsinálnák Ázsiában az új honalapitást.

Csak el a Nyugattól!

Ezer éves átkunk, nemzeti tragédiánk — a Nyugat. Gyönyörű magyar népünk elcsenevészedett a keveredés miatt. Vitézségünk, bátorságunk, nemzeti öntudatunk csökkenőben. Sokezer esztendős, díszes ruházkodásunk feledőben. A 102 honfoglaló magyar törzset jellemző subák közül a Nemzeti Múzeum már csak ötvenhetet talált meg és őriz. A tárogató kipusztult, a cimbalmot csak a cigány veri már, de dzsesz-nótákat dúdol a magyar lány kalászszedés közben...

Csak el a Nyugattól!

A mi jövőnk a Kelet!

Viraág Béla.

A városháza nem nyaralt ez idén, ott érdemleges, erős munka folyt és minden számottevő tényező csak akkor ment pihenni, amikor munkáját befejezte. A súlyos operáció után lábbadozó polgármester, dr. *Sipőcz* Jenőn kivül, akire nagyon ráfér az üdülés, a többiek, *Ripka* Ferenc főpolgármesteren kezdve, még a szabadságuk idején is dolgoznak a városházán, pedig kemény akarattal, erős kézzel vezeti a most átalakuló világváros ügyeit *Lieber* Endre alpolgármester. Ott nincs e nyáron pihenés.

Buda világfürdő történetéhez tartozik az a hiteles adat, hogy *Stocker* Lőrinc császári törzsorvos, aki 1700 körül háztulajdonos volt a Várban — a hivatalos „Zeiger" szerint — Buda gyógyforrásairól és természeti szépségeiről irt népszerü munkákat. Az idő nagy homokóráján azóta 232 év pergett le s a híres, gazdagságot kinálő gyógyforrások a Gellértfürdő (régi Sárosfürdő) kivételével ma is úgy vannak, mint akkor.

Buda néprajzi jellemzését már száz évvel ezelőtt megkisérelték, ahogy azt a „Gemälde von Pesth und Ofen mit ihren Umgebungen" című 1837-ben megjelent „Wegweiser" és a Feldmann által feljegyzett „Ofen und Pest, neuester und volständiger Wegweiser durch beide Städte und ihre Umgebungen für Fremde und Einheimische" című 1844-ben Leipzigben megjelent műve mutatják. Ezekben olvassuk, hogy Buda és Pest lakói más más emberek, szinte azt mondhatni ellentétes jelleműek. A budai ember a házi boldogság után vágyódik, csendes, nyiltszivü, dolgos, becsületes, békeszerető. A hétköznapi élet csendes egyformaságát jobban értékeli, mint a pesti. Több a közvetlenség a polgárok egymásközötti érintkezésében, családi körben sokszor összejönnek és barátságosan elbeszélgetnek. Jámbor, nem nagyon szórakozni vágyó, de nem is örömkerülő a budai ember, akinek erkölcsei tiszták, egyszerűek. Pesten népünnepély, Volksfest nincsen, de Budán husvéthétfőn a Gellérthegyen, május elsején a Városmajorban vígan mulatoznak. A Várban a királyi palota, a magas hivatalok közelsége a polgárságban bizonyos önérzetet és magasabbra törekvést ébreszt. Az alsóbb néposztály élete falusias színezetű, de a nagyvárosi szokások hatása alatt tulságos egyszerűségéből már veszitett. A budaiakat a foglalkozásuk is elkülöníti a pestiektől. Az őslakosság a szőlőket müveli, gazdagságunk a híres budai borban rejlik. A kereskedés és az ipar csak a Vizivárosban élénkebb. A nagyvárosi élet nem posványitotta el a budai ember lelkületét, nem sodorta aljasságokba, hanem tisztán és magasan kiemelte a többi város polgársága fölé. A mai krónikás is nyugodtan megirhatja, hogy az 1932-es évek budai polgára most is különb, tisztább, magasabbrendűbb, egyszerűbb, hazafiasabb, vallásosabb és vezetésre hivatottabb szellemet képvisel, mint a Duna tuloldalán élő mostohatestvére, aki ugyan föléje kerekedett és ma is elnyomja még igazságos életérdekeit is.

A Jánoshegy vizet kapott. A főváros már évekkel ezelőtt elhatározta, hogy a budai hegyvidéken kibővíti a vízvezetékhálózatot és felvezeti a vizet a *Jánoshegyre* is. Tavasszal fogtak hozzá a jánoshegyi vízcső kiépítéséhez és az átemelő állomás létesítéséhez. A Svábhegyről ugyanis a vizet a nagy emelkedés miatt csak ugy lehet felvezetni, hogy egy légüstös nyomásfokozó állomást iktattak közbe. Az átemelő állomás két és fél atmoszféra nyomással dolgozik. Az egész berendezéssel a mult héten elkészültek és most már megkezdődött a Jánoshegyen a *rendszeres vizszolgáltatás*. Több nyilvános vízcsapot is felállitottak a kirándulók számára. Az új csővezeték körülbelül két kilométer hosszú. Valóságos megváltás ez a Jánoshegy „szárazságra" itélt lakosságának és örvendetes színben állítja elénk a város gondoskodását, amely rendszeresen fejleszti a hegyvidéket.

A mult bűne

Egyetlen útvonal javított volna Buda sorsán

Hol volt a szemük azoknak a városszabályozó mérnököknek, akik annak idején a II. kerületi Fő-utcát olyan soványszűkre szabályozták?

Szentendrétől Nagytétényig, de legalább is Budafokig olyan

hatalmas útvonalat

lehetett volna akkor itt megalapozni,

amely főforgalmi út lehetett volna

és talán Óbuda fejlődése is megindult volna ennek mentén, de föltétlenül kiépült volna a budai felső medence és ma tisztviselő-telepek, munkás telepek, konyhakertes kertész-lakok népesítenék be Óbudát a Filatórigáttól az esztergomi vasut töltéséig, sőt talán már azontul is, a Római fürdő felé.

De magán, Óbudán sem tud átvergődni ma rendes uton nagyobb számban autó és kocsi, mert nincs megfelelő utcája, a Bécsi útat kivéve, amely Solymár felöl jön, de olyan útja ahol a dunamenti községek forgalmát lehetne rendszeresen és simán lebonyolitani, — nincs. De ha át is vergődik a Fő-téren tuli falusi házdzsungelen, nincs rendes útja tovább. A Lajos-utca életveszélyesen szabályozatlan, de ha szabályozzák is, a Zsigmond-utcában ismét szorul a forgalom, a főutcában már akadoz, a Lánchídnál már torlódik és a Döbrentei-utcában végleg megtorpan.

Ha azok a régi város-szabályozók megnézték volna a térképet jobban, megtanulták volna e város történetét jobban, — akkor tudták volna, hogy a szántóföldek alatt néhány arasznyira van

a Visegrád felöl jövő „Királyok-utja",

amelyen Budára járt az udvar Visegrádról és ezt a történelmi utat építették volna ki. De ha a silány szentendrei utat tartották meg, akkor is látniok kellett volna, hogy itt egy hatalmas nagy, széles útvonal építhető a Dunára szögellő szentendrei hegytől, a Várhegy alatt a budafoki hegyekig és most a bécsi autóbusznak nem kellene előbb a város szegénységét és nyomorúságát bemutatni az érkező idegennek.

A pesti oldalon most folytatják az Andrássy útat és a Városligeten tul áttörik a kerteket, a villasorokat, hogy új nagy utat nyissanak az északnak fekvő községek számára, amely út mentén Pest terjeszkedhet északnak, ami a természetes fejlődés. Ezt a mai városszabályozók már felismerték, megértették, de akkor mért nem jut ebből a megértésből szegény Budának?

A budai Fő-utca örökre szük marad már, a Döbrentei-utca első háza, amely a szabályozási vonalra épült, azt bizonyitja, hogy Budával szemben ma is a régi felfogás uralkodik a mérnöki hivatalban és ezt az utcát is csúffá szükitették, pedig oda tervezik a fürdővárost.

Te jó Isten! mi lesz ebből?

Dubonai Pál.

A középkori Buda a pálosrendi szerzetesek központja

— Részlet a „Budai Almanachból" —

Az Anjou-kor végéig, a mai Buda területén Buda néven csak a mai Óbuda létezett. De tudunk nyolc helységről, amelyek egymástól függetlenül., közigazgatásilag különböző jogviszonyok között éltek. Ilyen volt a „Boldoasszony szigete," a mai *Margitsziget* váraival és kolostoraival. Ilyen volt a várhegyen, a tatárjárás után egészen ujonnan alapított város, amelynek neve eredetileg: Castrum Novi Montis Pestiensis, vagyis a „Pestujhegyi vár." A mai Lukács- és Császárfürdő helyén alapitották a johannita kórházat és konventet, amelynek Szentháromság temploma után a Felhévíznek nevezett források körül keletkezett lakótelep a *Szentháromságfalva* nevet kapta. A Szentháromságfalva és Óbuda között, a mai Ujlak helyén terült el *Szentjakabfalva,* amelyet így Nagy Lajos király korától neveznek hivatalosan. A mai „Országút" helyén, a várhegy északkeleti oldalán és ennek alján Szentháromságfalváig nyult el a *Szent Péter* külváros (okmányokban suburbium). A mai Tabán, Krisztinaváros vidékén, a várhegy déli felétől nyugatra terült el *Logod.* Ettől északra feküdt a Szent Lőrinchez vezető völgyben *Tóthfalu.* A mai Szépjuhászné táján állott, a budai hegyek nyergén elterülve a pálosok Szent Lőrinc temploma és hatalmas terjedelmű kolostora. Ez nem volt teljesen elszigetelt telep, mert a budai hegyek lejtőit itt is szén- és mészégető tanyák, vincellérházak, majorságok éppen úgy lepték el, mint az óbudai hegyvidéket, amelynek mértföldnyi hosszúságában szétszórtan elterülő hasonló tanyáiról okmányokban sürün esik szó. Itt jegyezzük fel azt a történelmi tényt, hogy a Pálos-rend hazánkban a mohácsi vész előtti időben nemcsak példás vallásosságával, hanem kulturális és művészi tevékenységével, erős magyarságával is nevezetes szerepet töltött be történelmünkben. Ennek az áldásos működésnek volt a központja a Szent Lőrinc-telep, a Hárshegy és a János hegyet összekötő széles hegy-nyereg tetején. Most van folyamatban a Pálosok visszatelepítése a Szent Gellérthegy-i sziklatemplom mellé s igy érdekesnek tartjuk felemliteni a középkor egyik leghíresebb, leghatalmasabb Pálos kolostorának történetét, amelyet a budai hegyekben 1304-ben alapított *Lőrinc barát,* aki 1317-ben a rend első generálisa lett. *Óvári* János Comes, budai biró, *Venetus* Pál budai polgár és *Róbert* király később tett alapítványaiból csakhamar annyira gyarapodott a kolostor, hogy terjedelmével, gazdagságával és a benne lakó szerzetesek számával felülmulta az összes kolostorokat. Nagy Lajosnak is kedvencei voltak a Pálosok. Számukra magához váltotta a velenceiektől remete Szent Pál holttestét, melyet a budai királyi kápolnából 1381-ben a Szent Lőrinci kolostorba visznek át fényes körmenetben, amelynek élén maga a király, Demeter esztergomi érsek és Magyarország püspökei haladtak. Remete Szent Pál fejét II. Lajos király hozatta ide Prágából. Sürün zarándokolnak a világiak is a kolostorba, amelynek temploma 1422-ben és 1443-ban búcsút nyer. Királyaink, főuraink, nemesek és a városi polgárok elhalmozzák gazdag adományokkal, Mátyás király is jogokkal ruházza fel az akkor már rendkivül népes kolostort, amelyben Bonfinius szerint 300 szerzetes lakott, akiknek száma csakhamar 500-ra szaporodott. A Szent Lőrinc templomban a magyar előkelőségek misékre sürün tesznek alapítványokat és gyakran sírhelyüket is itt jelölték ki. Kőváry László nádori ítélőmester 1403-ban a templom nagy oltárától jobbra eső Szent Kereszt oltáránál mondandó misékre tesz alapitványt, majd 1411-ben ő és családja számára itt szemel ki sírhelyet. A kolostorból és templomából napjainkig kő kövön nem maradt, a helyét sem tudjuk meghatározni.

A romok a XVII. században még fellelhetők voltak. *Henszelmann* Imre 1846-ban ásatott itten, nem sok eredménnyel. A Szép Juhászné vendéglő környékén heverő néhány márványtöredéken, csücsíves szabású boltgerincen és bordarészleten kívül semmi sincs meg a budai hegyek Hárshegy alatti nyergén. Annyi bizonyos, hogy a Szent Lőrinc kolostort nem a törökök rombolták le. A Pálosok 1526-ban értékesebb kincseiket és remete Szent Pál testét biztosabb helyre vitték, de ők maguk nem hagyták el végleg a kolostort, mivel 1540-ben okmány tanuskodik arról, hogy még itt laktak szerzetesek. A törököknek nem volt érdemes a Budavárától rettenetesen messze lévő Szent Lőrinci kolostor romköveit elhurcolni, amikor a várfalak és mecsetek, fürdők építéséhez, kijavításához az alsó város romlásnak indult háztengere és a fel nem használt keresztény épületek kiapadhatatlan kőbányát kináltak. Még 1756-ban is van tudomásunk a Szent Lőrinc kolostor romjairól, gróf Csáky esztergomi érsek szükszavú leirásából, aki főpásztori látogatása alkalmával emlékezik meg a kolostorról, elmondván, hogy a nagyszerű romok között a földből kiemelkedő falakat találtak, szögletükön faragott vörös kövekkel, amelyek a templom hajóját jelölték. Ugyanekkor találtak más falakat is, amelyekből a nyugat felé álló torony, a kolostor cellái és más épületek falaira következtettek. Nem mond többet Jankovich leírása sem, aki gyermekkorában a 18-ik század vége felé látta a romokat és a visszaemlékezés hímes leplében tárja elénk „a magyarok itt állott Eskuriáljának" maradványait, amelyeket szerinte a környékbeli korcsmák és nyaralók felépítéséhez hordtak szét. Ugyanilyen tapasztalatokról számol be a szemtanú bizonyításával Palugyai és Rupp is.

A pálosok nagy művészi tevékenységet fejtettek ki a Szent Lőrinc kolostorban. Az annalesekben sok művész-szerzetes neve szerepel, igy Dénes testvéré, aki jeles kőfaragó, „Szent atyánk: remete szt. Pál sírjának mestere volt s aki 1484-ben halt meg." A síremlék külön kápolnában állott, és azt a szent életét ábrázoló 12 dombormü diszitette, amelyeknek szintén nyomuk veszett. Ugyancsak itt élt a 15. század második felében a fametszés híres mestere *Antal* testvér, akinek egyetlen ránk maradt szép műve szt. Margit magyar királyleányt ábrázolja, a német fametszetek nyers, durva voltától eltérően nagy finomsággal, hatásos színezéssel. Jelenleg az esztergomi primási gyűjtemény őrzi. A 16-ik század elején *Vincentius Lapicida* a szt. Lőrinc templomának szentélyét „művésziesen és leleményesen diszítette."

A svábhegyi Béla király kútjának a medencéje felett még a 17-ik század végén építettek egy kőházikót, amelynek külsején átmeneti jellegű boltgerinc részleteken és oszloplábakon kivül egy román izlésű, szép dombormü van befalazva. Sokáig azt hitték, hogy ez is a szt. Lőrinc kolostor romjaiból került ide. A régészeti kutatás azonban megállapította, hogy ez a töredék nem a pálosok idejéből ered és azt még a 12-ik századból, valószínüleg a hajdani szt. Gellért templom omladékaiból hurcolták ide. Ez a feltevés annál valószínübb, mert a 17-ik században is a legké-

nyelmesebb és talán az egyedüli szekérút a Svábhegyre, a mai Tabánon vezetett keresztül, illetve onnan indult ki. A pálos rend küszöbön álló letelepítésével kapcsolatban helyes volna a régi emlékeket régészeti szempontból mielőbb feltárni, nem a vak véletlenre bízva az értékes nyomok felszínre kerülését.

A Kelenföld nagy kérdéseit tárgyalta augusztus hó 26-án este a Buda-Alsóvárosi Egyesület választmánya, Gömöri Győző elnöklete alatt. Üdvözölte *Valkó* Gyulát, a Chinoin gyár igazgatóját, abból az alkalomból, hogy Albertfalva mozgalmat indított a Beszkártnak a Hév helyett való járatása érdekében a belső területen, amint Folkusházy vezérigazgató kilátásba helyezte szeptember elejére. A Hév egy kocsival akar ingajáratot végezni, az Alsóvárosiak 2 kocsit kérnek 5 perces járatokkal. Más nehézség nincs, mert szakemberek szerint csak el kell rendelni és másnap már jár a Beszkárt Albertfalváig, ahogy a háború alatt járt a Bártfa-utcáig, ahol a hadikórház volt. Éltette Ripka Ferenc főpolgármestert, hogy ezt az ügyet támogatta, Sipőcz Jenő polgármestert, aki az állását kötötte hozzá, Borvendég alpolgármestert, Bódy tanácsnokot, Kozma Jenőt és Becsey Antalt. Ez ügyben deputáció megy Becsey vezetése alatt a városházára. Valkó Gyula a választmány köszönetét fejezte ki Gömöri elnöknek és biztosította őt a tagok bizalmáról. A választmány azután tárgyalta a Fehérvári-út rendezésének immár sürgős kérdését, több utcának végleges kiépítését és a legégetőbb kérdést — az Alsóváros középiskolájának ügyét.

Az utolsó budai basa emléke már készen áll a Várbástya északi részén a Hadimúzeum követlen-közelében és e hó 2-án délelőtt leplezték le ünnepélyes keretek között, mely értékes eseményről jövő számunkban közlünk részletes tudósítást mert a leleplezés összeesett lapunk megjelenésével. Az ünnep részleteit a szükebbkörü bizottság e hó 30-án beszélte meg a *Philadelphia* kávéház különtermében. Az értekezleten megjelentek a vendéglátó *Szabó* Sámuel és családján, az elhunyt *Szabó* Imre özvegyén kivül: *Móricz* Péter ny. főkonzul, a Turáni Társaság ügyv. elnöke, *Lampel* Vilmos ny. min. tan., a Vár Barátainak Egyesülete elnöke, vitéz *Aggházy* Kamil ezredes, a Hadimúzeum igazgatója, dr. *Bevilaqua Borsody* Béla, a Budapesti József Nádor Cséh főtitkára, *Mariancsics* Imre, író és hírlapíró, *Turányi* Géza őrnagy, a Hadimúzeum titkára és *Viraág* Béla szerkesztő, a Hollós Mátyás Társaság alelnök-háznagya. Az értekezlet után *Szabó* Sámuel, mint az emlékmű patrónusa, vendégül látta a társaságot, mely éjfélig maradt együtt, éltetve a házigazdát és családját, külön is megköszönve neki és elhunyt öccse özvegyének, e nehéz időkben tanusított áldozatkészséget.

Egy nyári péntek! Attól különbözik Budán a nyári péntek a télitől, hogy nyáron látják vendégül a legitim télieket, a *Pénteki Borgazda Társaság* tagjait a téli vendégek, mintegy így viszononzva a téli vendéglátást. Most, augusztus 26-án este a *Zöldhordó* vendéglő nyári terraszán, mintegy 40 vendéget láttak szívesen: Alstock Pál, Budai Gyula, Burghardt Géza, dr. Chambre Lajos, Cserhát Miksa, Cserhát Géza, Dufek Elek, Eperjessy Béla, Kelndorfer Zoltán, Méhn Antal, ifj. dr. Moczár Elemér, mint alkalmi borgazdák. Nevükben *Cserhát* Miklós nyomdatulajdonos üdvözölte meleg szóval a vendégeket, elsősorban a „Péntekieket", amit *Zboray* Gyula dr. köszönt meg a P. B. T. nevében. Bejelentette, hogy kimentették magukat Exner Kornél és Lendl Adolf ezután meleg szeretettel üvözölte dr. *Lugmayer* Józsefet kormányfőtanácsossá történt kineveztetése alkalmából. A felszólalók közül *Viraág* Béla a történelmet hívta tanulságul, hogy ez a nemzet minden nagy csapást egy emberöltő alatt kihevert. A jobb jövő reménységeért köszönetet mondott a szerkesztőnek *Guth* Ferenc dr. tanácsnok-előljáró és kedvesen köszöntötte *Vezér* Károly előljáróhelyettes, aki 27 éve tölt be nehéz ügykört a városnál (lelkes éljenzés) vele együtt ünnepelték *Chambre* Lajos fogalmazót, a Viziváros társadalmi mozgalmának éltető lelkét és munkását, az est rendezőjét.

A margitköruti felhőkarcoló

— Nyolc emeletes modern bérház Budán —

Minden járókelőt megállít a Margitkörút egyik új bérpalotája, a maga egészen modern, de azért tetszetős stilusával. A 7 sor emeleten felül még egy emelettel magasabban is van helyiség s azon pedig kilencedik emeletnek valami különös üvegalkotás, bizonyára reklámcélokra.

Kérdést intéztünk a ház tervezőjéhez

ifj PAULHEIM FERENC

építészhez, aki nagy szeretettel igyekezett a legtökéletesebbet alkotni ebben az építkezésben és az alábbiakban összegezgeztük nyilatkozatát:

„...A cél az volt, hogy a középosztály részére, technikai tudásunk teljes kihasználásával, mai modern ember igényeit kielégítő lakásokat építsünk. Három typus készült, garcon lakások, kétszobás és kétszoba hallosak. Valamennyi, emeletenkint 6—6 a lépcsőházból nyilik. A teleknek L alakú, a szomszédházhoz csatlakozó, csakis a dél-keletre néző utcai részének beépítésével, ezen a belterületen is már három szomszéddal közös légterületü udvar illetőleg kert kiképzése vált így lehetővé.

A modern ember lakásának alapfeltétele: a napfény és az ökonomikus beosztás. Ma már nem elégszünk meg avval, hogy a szobában ép hogy derengjen, mindenhol, még a hallban is teljes világosságot, derüt sőt minél több napfényt kivánunk. Ezt a célt szolgálja a hallos lakásoknál a homlokfalnak teljes egészében való feloldása üveggel, télikertként. Ez a 37 méter magas felső reklámtoronnyal egy hálás homlokzati témát is nyujtott, azt megfelelően tagolta, hangsulyt adott néki. Hisz a homlokzat feladata, hogy jó arányokban és kellő nyugalommal őszintén kifejezze, megmutassa azt, ami mögötte van.

A lakások beosztásánál, higiéniára és keresztszellőzés lehetőségére nagy sulyt fektettünk. Felszerelésük olyan, hogy a házi munkát a lehető legkisebbre redukálja. Az egész lakás egy cserépkályhával fűthető, konyha, fürdő, gáz és villany felszerelési tárgyakkal berendezve, beépített, csempézett fürdőkádakkal, ablakboritással egybeépittett függönytartóval, úgy, hogy a piszok lerakodására alkalmas zug minél kevesebb képződjék.

Az épület hármas traktusát vasbeton oszlopokon nyugvó vasbetongerendás váz hordja, de határoló falai téglafalak. Kéményei minden emeletsorról egy Thermophon kéménybe torkolnak. Teteje terraszokkal lépcsősen visszaugró lapos tető, a födémen befelé lejtő salak feltöltés, kovaföld vizszigetelés, kátránylemez vízelleni szigeteléssel és felső táblákra osztott védőbetonnal..."

Az építőmunkákat az előnyösen ismert *Paulheim* és *Weininger* cég végezte. Az elektrotechnikai berendezés a *Barta Károly* elektrotechnikai vállalat munkája és méltóan csatlakozik a cég eddigi középületeken és magánházakon végzett munkáihoz.

Az épület összes festő és mázolómunkáit *Jóföldy* Tibor okl. iparművész vállalata végezte, amelynek úgy szakkörökben, mint a budai villatulajdonosoknál is a legjobb hírneve van. Nagyon sok középület és magánvilla festőmunkáival tünt ki.

Vezetőkurzust rendez a „Szociális Misszlótársulat" központja, Krisztina körúti székháza nagytermében, 1932. szept. 5-8. a Missziós Ifjúsági mozgalom vezető tagjai és mindazok részére, akiket érdekel az ifjúság öntudatos megmozdulása és vonz az ifjúsági munka. A részletes program a következő: 5-én d. e. 10 órakor: Az ifjúság problémái. Ft. Marcell Mihály. ½12 óra. Ifjúsági mozgalmunk jelentősége, Szekula Katinka ügyv. ig., d. u. 4 óra: Kik vezessenek? Ft. Pinér József. és ½6 óra. A vezetés pedagógiája. Szekula Katinka. 6-án d .e. 10 óra. Hogyan vezessük ifjúságunkat öntudatos lelki életre? Vörös Michaela S. M. nővér. és ½12 óra. Dal, zene, egyesületeinkben. Ertl Rafaela S. M. nővér. d. u. 4 óra. Ifjúságunk kulturmunkája. Földy Ilus tanárnő. és 6 óra. A kulturképzés módszere és eszközei. Varsányi Ilus tanárnő. 7-én d. e. 10 óra. Munkásifjúságunk. Ft. Pintér József. és ½12 óra. Szociális képzés és munka egyesületeinkben. Széll Ignázia S. M. nővér. D. u. 4 óra. Hogyan szervezzem és építsem egyesületemet? Szekula Katinka. és 6 óra. Befejező gondolatok. Ertl Christa S. M. nővér. 8-án. Kirándulás. — A kurzus díjtalan, az érdeklődőket szivesen látják.

Vadásznaptár. Rendkivül ügyesen összeállított kis zsebnaptárt adott ki *Ludmányi* János, VI., Podmaniczky-u. 33. II. 21., amelyben a vadászembert érdeklő minden tudnivaló bennfoglaltatik. A naptár szól 1932 augusztus 1-től 1933 julius 31-ig.

A most megnyilt Iparos Kiállításon, a kevés budai iparos között résztvett *Hafner Mátyás* neves budai cipészmester is, aki feltünést keltett elsőrangú cipőivel és dicsőséget szerzett a budai cipésziparnak. *Hafner* Mátyás évtizedek óta elismertnevü budai iparos, aki többek között a M. kir. Honvédség tisztikarának és a Ludovika Akadémiának is szállítója.

Kutyakiállítás a Beketow cirkuszban. A „Magyar Ebtenyésztők Örsz. Egyesülete" szeptember hó 18-án, vasárnap rendezi az országos *Derby* ebkiállítását, amelyen az összes fajkutyák kiállíthatók, ha legalább 8 hónaposak, vagy idősebbek. A „Derby-győztes" címre csak az 1931. évben születtek nevezhetők be. Értékes és szép tiszteletdíjakat tűztek ki és szeptmber hó 12-ig lehet benevezni *Ilosvay* Lajos Károly m. kir. gazd. tanácsosnál Budapest, VIII. Conti-utca 21. sz. Telefon: J. 384-64. alatt, aki részletes felvilágositást nyujt.

A szép nyári esték most, a meleg őszi napokon is folytatódnak a Várhegy nyugati oldalán épült *Bellevue* szálló függő kertjében, ahol finomult formában járja a modern táncokat a fiatalság, de kedvesen üdülnek, pihennek azok, akiket a városhoz köt az élet.

Utóidény-árak a Margitszigeti Palatinus strandfürdőben. Szeptember 1-től kezdődőleg a strandfürdőjegyek ára egész napra, úgy hétköznapon, mint vasár- és ünnepnapon 1,— pengő.

SZÜLŐK figyelmébe!

Magyarország összes középiskolái és intézetei által előirt

intézeti egyenruhák és kelengyék

elsőrangú kivitelben a legolcsóbban.

Leány és flu ruházati cikkek dús választékban saját műhelyből.

Gyermekruha Otthon

VIII., Baross-utca 77. Telefon: 422—35.
I., Mészáros-utca 2. Telefon: 578—74.
IV. Sütő-utca 2. sz. Telefon: 815—00.

Tekintse meg raktárunkat vételkényszer nélkül. Kérjen árajánlatot

A közismert óbudai CONNERTH-féle VASKERESKEDÉS Fiókja: II, ZSIGMOND UCCA 5 alatt a FRIEDRICH-féle üzlet helyén megnyilt. Főüzlet: III, FLÓRIÁN TÉR 14 Telefon: 62-2-88

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.

TELEFON: AUTOMATA 624—57

Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett

Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Hirdetésünk biztos és eredményes!

SZENT ANTAL KEGYTÁRGY ÜZLET ÚJ HELYISÉGE II., MARGIT-KRT. 34.

Ferencrendiek templomával szemben, FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10 FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26

Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50

Budai Általános Takarékpénztar RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Budán, II., Fő-utca 9. szám

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk

AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ

Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére

SAFE DEPOSIT

HUBERT és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

A Gschwindt-féle Szesz-, Élesztő-, Likör- és Rumgyár Rt. igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselőkara és az összes alkalmazottai mélységes megrendüléssel jelentik, hogy a vállalat elnökvezérigazgatója

méltóságos győri

Gschwindt Ernő

úr

m. kir. kormányfőtanácsos, v. országgyülési képviselő, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Gyáriparosok Országos Szövetsége az Országos Szeszértékesitő rt. és a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Szövetségének igazgatósági taja, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara szesz szakosztályának elnöke, tőzsdetanácsos stb., stb.

életének 51 évében, alkotóerejének teljében, rövid szenvedés után váratlanul elhunyt. Vállalatunk súlyosan érzi a mérhetetlen veszteség nagyságát, mert az elköltözött kora ifjúságától nemes, puritán, munkás életét fáradhatatlan buzgósággal a nagyvonalú céltudatossággal a vállalat felvirágoztatásának szentelte és elhunytával mélységes gyászt borítva vállalatunkra, betölthetetlen ürt hagyott maga után.

Emlékét mindenkor tiszteletteljes kegyelettel fogjuk megőrizni.

Vén Budavára és Istambul

Irta és az utolsó budai basa emlékénél, szeptember hó 2-án elszavalta

MARIANCSICS IMRE

A vár alatt, a vár felett,
Vén Budavár előtt, megett,
Amerre jársz, amerre nézel,
Hősök pihennek szerte-széjjel.
Vér áztatta a sík mezőt,
Vér öntözte a hegytetőt,
Bíboros ég volt reggelente,
Vérgőzös minden naplemente
És a sötét, borongó éjben
A lelkek ködfátyola szállott
Keresve az örök világot:
Jézus és Allah szent nevében.

A végtelenbe szerte szórva
Nem juthattak el nyugovóra,
Mert hogy kihült szivük melegje
Borzadva, sírva, megremegve
Látták: ím testvérszivet öltek.
Mindketten napkeletről jöttek,
Egy volt az álmuk, egy a vágyuk,
Színpompás lelkük, fantáziájuk
S csak azért keltek viadalra,
Mert máshol leltek új hazára,
Közöttük sok ország határa,
— Hisz a magyar elment Nyugatra.

Magára hagyva, meg nem értve,
Századokig hullott a vére,
Bástyájaként hideg Nyugatnak,
S amíg azok tovább haladtak
Kalászt nem termett vérvetése.
— Pusztulás volt rendeltetése!
Mert, kiket védett élete árán,
Megtámadták botoran, gyáván.

De a rettentő harcba, vészbe,
Amikor ég, föld megremegtek,
Megindultak a minarettek
S mi a törökkel kéz a kézbe!

A Napkeletnek két fia
Ma — még szomorú dalia,
A lelkük tépett, a testük fáradt,
De szivük új tettekre lázad.
Holnap, — szorosan egymás mellett
Az új jövendő felé mennek,
Közös acélos lendülettel,
Török a holddal, mi a kereszttel.
Szivünkben közös, fényes nap gyúl
S aranyhídján a szeretetnek
Egymás mellett testvérek lesznek
Vén Budavára és Istambul.

Vezér Abdurraman kincse

Legenda és valóság a Bécsikapu-téren

Az amerikai „SZABADSÁG számára irta:

Bevilaqua Borsodi Béla.

A lappéldány, amelyből átvettük, Szabó Sámuel úr tulajdona.

Koros budai öreg urak és asszonyságok kedves és régimódi hallócsöveken súgják, illetőleg harsogják egymás fülébe az alábbi historiát, mely is ékes bizonysággal szolgál arra nézve, hogy stilusos és regényes szépségek nemcsak az ódon Párisban és Anatole France fantáziájában akadnak, hanem Budán is, sőt manapság is. A vénhedt zöld, fekete ripsszel bevont, fehér porcellángombos garnitura feutelljei, zenélő óra a falon, öreg úr a karosszékben, cilinder a szőnyegen, elefántcsontgombos botja a klaviron, öreg néni a második karosszékben, álmos, öreg macska a kályha előtt, parázs a kályhában, nem csendélet a régiségkereskedésben, hanem valóság — Budán. A szobában a sülő alma, — a virágfüstölő, a vaniliás sütemény, a levendula illata, döngő harang a kéklő budai alkonyatban, hold az udvaron, kopaszlevelű ecetfán a verébfészek, éppen oly kevéssé hangulat műbiedermayer és irodalom, mint az alábbi legenda, mely realitás, postabélyegzős keltű tény, nem fantom, nem stiluskergető romantika, ellenben kézzelfogható, mint az autó, vagy mint a rádió antenna s él, mint Charleston. Vagyis a budai Bécsi-kapu körül kedves, vén házakban él a legenda Abdi basa elásott kincseiről.

Eszerint a hős vezér a Vár eleste előtti éjszakán 1686. szeptember 1-én éjjel a Bécsi-kapu mellett, kötélhágcsókon és lajtorjákon leereszkedett szolgáival, rettentő mennyiségű kincsét elásta valahol a Bécsi-kapu közvetlen közelében. A kincsrejtésnél közreműködő szolgákat a legenda szerint még aznap éjjel lefejeztette, hogy hírmondója se maradjon a kincs rejtekhelyének. Másnap délután három óra tájban, a mai Bécsi-kapu téren elesett Vezir Abdurraman Abdi Armant basa, a budai szandsák utolsó basája, származására nézve albán, mit Armant mellékneve is mutat, a magyarság őszinte barátja, aki két évvel Buda eleste előtt Thököly Imrét Sejtán, valami Ördög Ibrahim basa jelenlétében, Füleken fejedelemmé koronázta a szultán nevében. Ő maga nagyszakállú férfiú, aki Benczur mester közismert nagy vásznán kettéhasított öreg koponyájával látható. Nos, néhány hónap mulva thüringiai s weszpháliai bevándorlottakból megalakulván a budai polgárőrség, a Bécsi-kapu körül telektulajdonosok jogaik védelmére a jegyzőkönyvbe foglalták a basa elásott kincseit.

Azóta egészen a legujabb időkig valahányszor gazdát cserél valamelyik telek, vevő és eladó ujabb megállapodást kötött a kincsre nézve. Igy a G. család is, melynek ősi háza a közelben van, még Széchenyi Ödön basától, Széchenyi István fiától megszerezvén a házat, a telket kutató árokkal ásatta fel. A legujabb időkben eladatván a ház, a szerződést megkötötték ujra. Kincset természetesen soha nem találtak. Hiteles tény ugyanis, hogy a szorongatott Abduraman basa 1686. junius 24-én húsz evezős gályára rakatta háremét, valamint az előkelő budai törökök nőit s gyermekeit, szőnyegeit s arany, ezüstneműit s ezeket éjjel titkon leusztatta a Dunán. Érdtől kezdve lovas spahik kisérték a gályákat Ercsiig, hova hajnalban érkeztek. Ámde Esztergomi Bottyán János és Bercsényi Miklós kapitányok huszárjaikkal Adony felől portyázásban jövén, megcsapták a spáhikat, őket egy lábig felkoncolták, az ercsii őrséget is levágták, átusztattak a hajókhoz, a nőket szíjra fűzték, az aranyat süvegeikben és sisakjaikban mérték át egy nagy császári gályára s mindazt jelentésestől másnap felvitték Budára. Az eset hiteles tény, melyet egykorú harctéri jelentések a bécsi ujságok közlése szerint Thaly Kálmán irt meg.

A legenda alapja valószínűleg a Bécsi-kapu tájékán lévő földalatti üregben berendezett török jégverem, melyből Evlija Cselebi Budát megjárt török utazó a gróf Martigli Luigi Ferdinánd tábornok leírása szerint minden budai lakos napi egy okka jeget kapott ingyen.

A sors különös fordulata, hogy 1686 után 15 évvel tört ki a kuruc szabadságharc, melyben az ercsii Bottyán és Bercsényi kurucai a majthényi fegyverletétel után a törökökhöz menekültek. Az 1686. szeptember 2-ika előtti harcokban, Buda ostrománál esett el a veszprémvármegyei *Karakószörcsökön birtokos, Szabó György felkelő nemes.* Ő az egyetlen közreműködő nemes felkelő, akinek neve az ostrom elesettjei közül ismeretes, s ükunokái *Szabó Sámuel* és most elhunyt öccse *Imre* K.-szörcsöki földbirtokosok, az *Erzsébet szálló* s a *Philadelphia kávéház* tulajdonosai a *Hadtörténelmi Múzeum kezdeményezésére* remekművű turbános sírkőszerű emléket adományoztak a székesfővárosnak, melyen a magyar és török nyelvű, márványba vésett felirat fogja a Buda falai alatt elesett magyar s török hősök, illetve Abduraman basa emlékét megőrizni.

Ime, a valóság márványa a kincsekről szóló tényleges história s a legenda.

II. Margit-körút 51|53. szám

MODERN FŰZŐSZALÓN
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendű kivitelben. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.

LINKE URIDIVAT ÜZLETE A BUDAI URIKÖZÖNSÉG számára.

Személyi hirek

RIPKA FERENC dr., főpolgármester most emberszerető szive nemes sugallatát követve, a Balatonmenti városi szociális intézményeket, köztük a gyermeknyaralótelepeket tekintette meg.

KOZMA JENŐ orszgy. képviselő, a Községi Polgári Párt vezére szeptember hó első felében tér haza Sylt szigetéről.

SAGMÜLLER JÁNOS pápai prelátus, óbudai plebános pontifiikált a budavári Kapisztrán Jánosról elnevezett helyőrségi templomban aug. 27-én a Fehér Ház Bajtársi Egyesület ünnepi miséjén az 1919. aug. 6-iki események emlék ünnepén.

PÁVAI VAJNA FERENC dr., főbányatanácsos, főgeológus, most a Pecelt környékező hegyvidéken végez kutatásokat és geológiai tanulmányokat.

OSZOLY KÁLMÁN ny. isk. igazgató szkfőv. biz. tag. a nyáron szabadiban épült nyaralójában üdült, de gyakran jött Budára, hogy a budai polgárok ügyében eljárjon a városházán.

MORICZ PÁL, a kiváló író és a „Magyarság" egyik szerkesztője, Karcagon fürdőzik, a Pávai Vajna Ferenc meghatározása alapján létesült fürdőn.

BUDAY KÁLMÁN dr., Buday Gyula alezredes fia Londonban, Hollandiában és Észak Amerikában tartott előadásai és cikkei útján nagy propagandát fejt ki a dunai államok gazdasági viszonyainak helyreállítása érdekében. Most hazatért Budára, édes atyja látogatására.

REINER EDE dr., főorvost, aki ezidőszerint budai lakos, a Budapesti Orvosok Szövetsége a fürdőügy terén szerzett nagy érdemei elismeréseül tiszteletbeli tagjának megválasztotta.

SZIGETHY LAJOS üzemigazgató, Badacsonyban töltötte a nyarat.

STEINBERG ALBERT, lapunk munkatársa, szombaton, szeptember 3-án éjfél után a műegyetemen rövid hullámhosszon angol nyelvű propaganda felolvasást tart.

PALÓCZY EDGÁR tanár, Hévizen tartózkodik édes anyjával.

BUD GYÖRGY dr., nőgyógyász, a Szt. Margit-kórház osztályvezető főorvosán sikeres műtétet végeztek, a Vöröskereszt kórházban.

HALMI MIKLÓST, a Magyar Olasz Bank vezérigazgatóját, a magyar olasz közgazdasági kapcsolatok kiépítése terén szerzett érdemeiért az olasz koronarend parancsnoki keresztjével tüntette ki az olasz király.

FRIEDLÄNDER ANDOR vezérigazgató szept. 1-én tér haza szabadságáról és ekkor veszi át a Budai Ált. Takarékpénztár vezetését.

ZUFALL SÁNDOR dr. rendelő intézeti orvos, nyári szabadságáról visszaérkezett és rendelését I. Alkotás utca 37. I. 8. alatt (telefon: 552—28) folytatja.

A hazafiúi érzés nem külsőségekben nyilvánul, mégis megdöbbentő közöny bizonyitéka, hogy legnagyobb nemzeti ünnepünkön, Szent István napján, alig egy-két házra tűzték ki a trikolórt. Furcsa színben tünhet fel a magyar főváros a külföldiek, de a vidék magyarsága előtt is. Mit várhatunk nagy dolgokban, ha a nemzeti érzés jelképének kitüzésénél is annyi nemtörődömséget látunk.

Római-fürdő Telep Egyesület szeptember hó 6-án (kedden) este 8 órakor a „Dunastrand" (Bodnár-féle) vendéglőben *családi* összejövetelt tart, amelyen vacsora menü 2.— P. Vendégeket szívesen látnak. Titkárság: III. Nimród-u. 4. Tel.: 62-7-17.

Választmányi ülést tart a III. Kerületi Egyesült Polgári Társaskör szeptember hó 6-án este 7 órakor. Az ülést társasvacsora követi.

A Budapesti Zugligeti Egyesület szeptember hó 3-án, szombaton 8 órakor tartja ezévi *tisztújító rendes közgyülését* a Klóze-féle Szarvas-vendéglő nagytermében (I., Zugligeti-út 10.)

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT
készülszen tléleki **Hodor András**
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

Sasad I. ker.
Gazdagréti uton
(Budaőrsi ut 153-nál) parcellázott **telkek** 260-300 négyszögölig P 20-tól közvetlenül a **telektulajdonos** által részletfizetésre is **eladók**.
Telefon 685-15
Elérhető Kelenföldi végállomás előtti feltételes megállótól, Alaguton át

Kuglizó versenyt rendez szeptember hó 6-án fél 8 órai kezdettel a Budai Iparosok és Kereskedők Köre, a Délivasut kertjében. A hölgyek versenye 9 órakor kezdődik. Értékes versenydijak.

Evezős verseny a Római fürdőtől — Budafokig. A Római fürdőben székelő „Dunavidéki Evezős Társaság" rendkivül sikerült evezős versenyt rendezett Szent István napján, a Római fürdőtől Budafokig, belekapcsolódván ezzel a Szent István napi ünnepség gazdag programjába. Tizenhét versenyző csónak startolt pont 12 órakor a Római fürdőnél levő „Horgony" garázs előtt s a parton csoportosuló közönség előtt gyönyörű lendülettel uszott le Budafokra, ahol a hajó állomásnál volt a célpont. A távolság kb. 20 mértföld. A társaság által közönsége számára kibérelt MFTR gőzös vitte a közönséget, amelynek élén ott volt *Gegus* Dániel ny. főkapitányhelyettes, az evezős egyesület elnöke is. A célhoz a következő sorrendben érkeztek a csónakok: 8-as, 16-os, 11-es, 14-es és 17-es. A győztes csónakban Sidló Antal, Kovács Lajos és Galamb Lajos eveztek. Budafokon Záborszky Kálmán polgármester, Bossányi Gusztáv gyáros és a budafoki sportegyletek tagjai fogadták ünnepélyesen az evezős társaságot. Záborszky polgármester üdvözölte meleg szavakkal Gegus Dániel elnököt és társaságát, megemlékezvén beszédében arról is, hogy a kommune bukása után Gegus volt az, aki egy rendőri kirendeltségben Budafokot és környékét megvédelmezte a rendbontástól s ezért Budafok háláját kiérdemelte. Gegus köszönő szavai után a díjkiosztás következett, amelyet ugyancsak a polgármester végzett, kiosztván a győztesek között a székesfőváros és Budafok gyönyörű ezüst serlegét, a Törley Dezső és Francois Cézár által adományozott csengőket és egy sereg érmet. Az ünnepi ebéd, „Macska csárda" Dunára nyiló terraszán volt, amely alkalommal Gegus Dániel elnök mondta az ünnepi beszédet.

Kelmefestést, vegytisztitást
CSAK KÉPESITETT KELMEFESTŐVEL **VÉGEZTESSEN!**
SKÁFÁR,
I, Szt Imre herceg útja 2

Irodalmi téma gyanánt már jó száz egynéhány évvel ezelőtt felhasználták Budát. Igy 1806-ban egy községi perpatvart Buda városából dolgoz fel vigjátékának Jung János pesti ügyvéd „Die Restauration" címmel. *Kurt* színész 1839-ben „Drei Tage aus Ofens Geschichte" címen irt darabot, amelynek harmadik részében felhasználta *Seydl* József budai komikus 1939-ben megjelent „Ein Tag nach der Überschwemmung" című drámáját.

Aranylakodalom. *Fináczy* Ernő dr., a magyar pedagógiának és tudományos világnak minden kitüntetéssel méltán ékesített kiválósága és neje, augusztus hó 22-én ünnepelték a *városmajori* templomban házasságuk ötvenéves évfordulóját. Ezután gyermekeik, unokáik és dédunokáik zárt körében töltötték e páratlanul szép napot.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

T. Walter Margit szeptember 9-én 5.25 órakor énekel a rádióban. Müsorán olasznémet és magyar müvek szerepelnek. A müvésznő a budapesti Zeneakadémián szerezte müvészi és tanári oklevelét, mely után külföldi tanulmányútra ment Olaszországba, majd Berlinbe és mindig jelentős müvészi sikereket ért el itthon és külföldön. Pedagógiai munkásságát Budapesten szeptember hóban kezdi meg.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Csalók a villanyfogyasztóknál. Budapest Székesfőváros Elektromos Müveihez a közönség köréből több panasz érkezett, hogy hamis igazolvánnyal és nyomtatványokkal rendelkező egyének magukat az Elektromos Müvek nevében a fogyasztóközönséget azonnali készpénzfizetés mellett közönséges izzólámpák megvásárlására kényszerítik. Felhívjuk a fogyasztóközönség figyelmét arra, hogy az Elektromos Müvek minden egyes alkalmazottja havonkint felülbélyegzett arcképes igazolvánnyal van ellátva, amelyet kivánatra mindenkor felmutatni tartozik. Aki tehát az Elektromos Müvek alkalmazottjaként jelentkezik és ilyen igazolványt felmutatni nem tud, mint csalót a legközelebbi rendőrőrszemnek kell átadni.

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 20.
Esténkint kitünő cigány zene!

Gyümölcsös
szakszerű kezelését, trágyázását, értékesitését vállalom, székesfőv. vámvonalon belül. LAKÁS- ISTÁLLÓ szükséges. Ajánlatot kérek „INGATLANGARANCIA" jeligére a kiadóhivatalban.

A külföldi nyaralás valutáris szempontból szinte lehetetlen. A fővárostól 1 órányira új élet kezdődik a Velencei tó partján, Magyar-Velencén és Gárdonyfüreden, mely nyári és téli sport minden ágának üzésére alkalmas. A parton kedves villák és weekendházak ragyognak. Üdülésre vágyó középosztály talál itt a nehéz robot után pihenést és ha kell gyógyulást is. A tó vize kénes, vasas, sós és klórtartalmú, különösen vérszegénység, reumatikus bántalmaknál és idegzsábánál csodás hatású. A levegő a szemben levő Vértes-hegység következtében tiszta és ózondús, a tó környéke szunyogmentes mert a vadregényes nádszigeten tanyázó madarak ezrei azokat összefogdossák. A hétvégi kirándulók ezrei látogatják a cca. 24° melegségü, nagy homokos strandot. A nagy érdeklődésre való tekintettel a villatelep közvetlen szomszédságában uj területek kerülnek parcellázásra, kedvező fizetési feltételek mellett, négyszögölenkint 3.— pengőtől. A parcellázási telep ingyen autóbusszal megtekinthető. Bővebb felvilágositást nyujt és prospektust küld a városi iroda, Budapest, I., Horthy Miklós-körtér 3-b. I. em. 6. Telefon: 694—33.

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Nász. Érdemes budai polgártársunk, *Maier* Ottó, az Első Budapesti Gőzmalmi Rt. vezérigazgatójának leányát, *Picit* elljegyezte a székesfőváros egyik törekvő fiatal tanácsjegyzője: dr. *Flaxmayer* József. Maier Ottó, aki a malomiparnak nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is egyik elismert szakértője, a Szarvas-út előkelő villanegyedében lakik és régi budai villatulajdonos. A fiatal párt és a szülőket elhalmozták szerencsekivánatokkal.

Lakberendezések — **Egyes butorok**
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ **55-2-98**

Gál Dénes dr., gyermekorvos és *Fényes* Ily, *Fényes* Artur, az Angol-Magyar Bank igazgatójának leánya, szeptember 4-én, vasárnap déli egy órakor tartják esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

A vér- és bőrbetegségeknél,
úgyszintén ha arcbőre pattanásos, kiütéses, ajánlatos a vérkeringés élénkítésére naponta félórával a reggeli előtt félpohár
Hunyadi János
természetes keserüvizet inni. Az orvostudomány legelőkelőbbjei megállapitották, hogy a **Hunyadi János** természetes keserüvíz a legtökéletesebb gyógyvíz. Szabályozza a székletet, levezeti a test fölösleges káros nedvelt, tisztítja és felfrissíti a vért, előmozdítja az anyagcserét. (43)

Nem tudunk magyarul. Lépten-nyomon szomorúan kell ezt tapasztalnunk. Lázasan tanuljuk az idegen nyelveket s édes anyanyelvünket sem ismerjük, — irja egyik olvasónk. — Nincs nap, hogy egyes ujságokban, plakátokon, cégtáblákon szemünkbe ne döbbenne valami csúf merénylet a magyar nyelv ellen. Már megszokottá váltak az *„ezen* üzlet *azonnalra* kiadó", „elutazás *végett* eladó" s más hasonló kifejezések s alig-alig ütődik meg rajtuk valaki. De éppen ez a baj. Irtani kell ezeket s kűzdeni ellenük. Egy kis budai háztartási cikk kereskedő kirakatában olvastam: *„Piarci* kosarak kaphatók". Nem állhattam meg szó nélkül s bementem megkérdeni, miért irt ki piarcot? Természetesen nem tudott mást válaszolni, mint azt, hogy igy jobbhangzású. Igy romlik a nyelv. Különben is megmagyarázhatatlan, mire való pl. az „ezen üzlet azonnal kiadó" felirás? „Azonnal kiadó" eléggé világosan kifejezi, hogy „ezen" üzletről van szó és nem a szomszédról. Olyan szószaporitás és nevetséges ez, mint amikor a ruhakereskedő a nadrágra kiirja a „nadrág" jelzést, vagy az uccai gyümölcsárus messziről olvashatóan ráirja az őszibarackra: „őszibarack". Ugylátszik attól fél, hogy valaki görögdinnyének nézi.

SZÉP KÉPHEZ - SZÈP KERETET
Szalféter Ede utóda Bendik József készit
II. Margit körut 32. szám
épületüvegezések, javitások
Telefon 56-2-43
Ferenciek templomával szemben.

Gyermekruha és gyermekkelengye vásárlása bizalom kérdése, ezért forduljon minden intézeti egyenruha beszerzése ügyében a Gyermekruha Otthonhoz. (Baross-u. 77. Mészáros-u. 2. Sütő-u. 2.)

Gyász. Sulyos csapás érte dr. *Orova* Zsigmondné *Bodó* Klárit, az elismerten szép hangú koncert énekesnőt, akinek édes anyja és édes atyja, *Blumenschein* Vilmos ez év május havában költöztek Nagykanizsáról Óbudára. Atyja e hó 28-án rövid betegség után, elhunyt 77 éves korában. Özvegye, gyermekei és veje, dr. Orova Zsigmond ügyvéd és a törvényh. biz. tagjai gyászolják.

UJ NŐI és FÉRFIDIVAT-ÜZLET nyilt meg
II, Csalogány ucca 50 alatt
Jót, szépet, olcsón
Goldschmied-nél

A „Szivárvány" szépirodalmi, társadalmi, tudományos és kritikai folyóirat legujabb száma megjelent. A magyar irodalom és zsurnalisztika jeleseinek egész sora teszi színessé minden szám tartalmát. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Ujpest, Mária-utca 48. — Előfizetés díja egész évre 4.— pengő.

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NÖIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség — Olcsó árak

A Vár háztulajdonosai 1696-ban a „Zaiger" szerint foglalkozásukat tekintve a következőképen oszoltak meg: egy polgármester, egy adminisztrátor, egy gyógyszerész, egy borbély, két kádár, három pék, három könyvkötő, egy közigazgatási ellenőr, három orvos, egy kirurgus, egy esztergályos, négy mészáros, egy Ferences barát, egy helyőrségi tiszt, egy tábornok, egy kertész, három üveges, egy telek irnok, tizenegy kereskedő, négy kapitány, husz császári ember, egy császári irnok, egy császári épitőmester, két császári épitő irnok, egy császári könyvelő, egy császári fővámszedő, egy császári legfelsőbb parancsnok, három puskaműves káplár, egy puskapor felügyelő, egy császári élelmezési gondnok, egy császári nyerges, két szakács, két szűcs, egy mézes kalácsos, két hadnagy, három festő, négy kőműves, három hadbiztos, alezredes mérnök, egy ezredes, a pesti Pálosok, egy póstagondnok, egy prelátus (crembsmünsteri), hat különféle tanácsos, négy tanácsbeli szolga, hét rokon a tanácsbeliekhez, egy kéményseprő, egy lovastiszt, két szijgyártó, két lőszerszámkészítő, két szappanfőző, öt lakatos, három kovács, öt szabó, nyolc cipész, három mkőfaragó, hét asztalos, egy kendőkészítő, egy hivatalos ajtó őrt álló, egy alispán, egy helyettes polgármester, három kocsigyártó, egy szövő, egy bádogos, két szerszámkovács, egy kályhás, két pénzkölcsönző, egy császári szerszámkovács, egy puskakereskedő, egy tolmács, egy fegyvertáros hadnagy, egy fegyvertáros szolga, egy ónozó, egy káptalani úr Pozsonyból, egy káptalani Esztergomból, egy takács, egy császári „Zimenter" (cementező?), egy császári „Zoiger", egy fegyvertáros őr, egy „Vasszielhmaister" (hordóhuzó?) Foglalkozás megjelölése nélkül csupán úr címzéssel 33 háztulajdonos szerepel, mágnást nyolcat mutat ki a Zaiger, mig 50 tulajdonosnál csak a név van megadva s 31 háznak nincsen tulajdonosa. Ebből az időből 290 házat jegyzett fel a lelkiismeretes összeiró, a házak állapotát is jelezve, a házszámokkal egyetemben.

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét
csak Budán szerzi be
ADLERSHEIMNÉL
Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak
Telefonmegrendelést házhoz szállit

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

NYILTTÉR

A Magyar Királyi Postavezérigazgatóság hivatalos kiadásában 1932. május havában megjelentetett távbeszélő pótfüzet betürendes névsorában cimünk és telefonszámunk után *„megszünt"* figyelmeztetés áll.

Ez a figyelmeztetés, mely nekünk eddig is igen sok kárt és kellemetlenséget okozott, a pótfüzet megszerkesztőjének hibájából került igy be, mert sem üzletünk, sem telefonunk nem szünt meg.

Ezuton kérjük üzletbarátainkat és mélyen tisztelt vevőinket, hogy telefonmegkeresésüket és rendeléseiket továbbra is **694—83** szám alatt leadni sziveskedjenek és annak gyors és pontos elintézését, mint a multban is, legnagyobb megelégedésre fogjuk eszközölni.

Teljes tisztelettel: **Klein és Zilcz** drogéria és fotószaküzlet. I. Horthy M.-út 35.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

Fojtogat a kartell!

— Meddig tűrjünk —

A barnaszenet úgy fizetjük ma, mint régente a poroszt, pedig ezt a magyar szenet 92 fillérből állitják ki és 5.60-ért adják.

A lefölözött tej ma háromszor annyiba jön, mint régente a teljes tej, pedig a lefölözöttnek tejszínét külön kell megfizetnünk vaj alakjában.

A 13 pengős búzából 36 pengős liszt készül, — a denaturált szesz pont ötször drágább, mint a háború előtt.

És ezen fordul életünk.

Alapigazság a közgazdaságtan ama megállapitása, hogy az állam és az osztályok élete a gazdasági és szociális szerkezet egészséges, egyenletes üzemképességén nyugszik. A fellendülés kútforrása nem a kincsek halmozása, hanem a termelő munka és a kereskedelmi forgalom, amelyek erőkifejtését azonban mindjobban lekötik a különböző kartelek.

Elvitathatatlan a kartel létjogosultsága akkor, ha a termelt javak nagyságát hozza összhangzásba a fogyasztással s a tultermelést meggátolva, a termelés rentabilitását egészséges árszínvonalon biztositja.

Más azonban a helyzet, ha nem arra törekszik, hogy minél többet termelve, minél több szükséglet számára tegye olcsón hozzáférhetővé a termelt javakat, — hanem mint állam az államban, a megcsappant fogyasztóképességet akadálytalanul úgy ellensúlyozza, hogy a felemelt árak révén kárpótolja magát és ahelyett, hogy elérhető áron a nagytömegnek termelne, keveseknek termel, *de azt viszont méreg drágán.*

Az ipari termelés, melynek egyik leglényegesebb komponense a szén és a vas, szerves kapcsolatban áll szerszámai révén a mezőgazdasági termeléssel, s igy hat irányitólag ez utóbbi áralakulására. Minél olcsóbban áll az ipari termelés a mezőgazdaság rendelkezésére, annál nagyobb arányokban növeli versenyképességét és egyben a fogyasztóképesség fokozására irányuló teljesitőképességét.

A közgazdaság érdeke az árak letörése és az életerős olcsóság megindítása, amelynek bevételi többlete csak a többfogyasztásból, a nagyobb forgalomból adódik. *A hasznot nem a magasabb ár, hanem a többfogyasztás jelenti* — de mindezt megakadályozza a kartel önző törek-

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

vése, amely legutóbb a szénárak emelésénél jutott kifejezésre s mikor önjogon diktálja az árakat, sőt egy lépéssel továbbmenve, még a vásárlókat is az általuk kijelölt rayonokba igyekszik terelni.

Igy az ország lakossága *elsősorban a karteleknek és az államnak adózva*, teljesítőképességében leromlik és kétes adóalannyá válik mindazért, hogy egyes kartelmandarinok jövedelmét biztosítsák, amely a legtöbb esetben még a kormányfő tiszteletdíjának többszörösére rug!

Az ily törekvésekkel szemben, amelyek a mindjobban szenvedő fogyasztóképességet aláássák, a karteltörvények legridegebb alkalmazása: — parancsoló szükség! A cselekvéshez azonban elengedhetetlenül szükséges — ami azt irányítja — *a vezérlő gondolat!*

Elengedhetetlen feltétel az árak legszigorúbb ellenőrzése. A gazdasági válság egyedül csak a leromlott fogyasztóképesség regenerálódása árán oldható meg, — *mert fogyasztás nélkül nincsen termelés.*

Elérkezett a cselekvés órája. Türni tovább ezt nem lehet!

A lakosság az állammal szemben csak úgy teljesítheti kötelességét, úgy fizetheti adóját, ha azt meg is keresheti, azonban ehhez elengedhetetlenül szükséges az állam segítő keze, amely a törvényes keretek közé szorítsa vas kézzel a karteleket.

Steinberg Albert.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) és a biztosítási intézmény 100 éves története Magyarországon. A Generali kiadásában ilyen címmel megjelent mű az intézet és a magyar biztosítási intézmény 100 éves történetét ismerteti. A biztosítási intézményt érintő eseményeket a nemzet e száz év alatti politikai és gazdasági történelmének kereteibe illeszti be, s ezért érdekes, mint első ilynemű forrásmunka. Ebben a vonatkozásban igen kitünő ötlet volt, hogy a kötet számára összeállították és abban közlik a Magyarországon működött, de megszünt, fuzionált, vagy kivonult biztosítási intézetek névjegyzékét. A Generali e tartalmas könyv kiadásával ismét régi, áldozatkész szelleméről tett tanubizonyságot. E helyen említjük meg azt is, hogy a Generali a 100 éves jubileum alkalmából külső ünnepségek helyett nagyösszegü jótékonycélú adományaival tette nevét rokonszenvessé.

Templomépitő Buda

— Régi templomainkról —

Buda monumentális *épitőművészete* a mohácsi vészig főképen egyházi épületek emelésében mutatkozott s ebben olyan hatalmas számot ért el, amelyet alig közelített meg más közép-európai város. A „Budai Almanach"-ban feldolgozott adatok szerint *Óbudán* és a *Margitszigeten* tizenöt templom volt, illetve templommal, vagy kápolnával kapcsolatos kolostor és vár, Budavárában és külvárosaiban tizennyolc templom, kápolna és kolostor volt, a Kelenföldnek nevezett Kis Pesten állott plébánia templomot és két filialéját, valamint a Szent Erzsébet kórházat hozzáadva harminckilenc olyan monumentális épületcsoportozatot jegyezhetünk fel, amely az egyházi művészetnek szakadatlanul bő működési teret nyujtott. A balparti Pesten nyolc templom, illetve kolostor volt. Összesen tehát a mai főváros területén hiteles okmányokkal kimutatható negyvenhét nagyarányú épületet mutathatunk ki, amelyek mind csúcsíves stilusban épültek, illetve a tatárjárás után román stilusúból csúcsívessé alakultak s később részben nagymértékű renaissance diszítésen estek keresztül. Ha ezt az épületstatisztikát részletezzük, akkor öt castrumot, huszonhárom kolostort, öt johannita ispotályt, harmincegy templomot és nyolc kápolnát nyerünk. Budavárának templomai a következők voltak: a Mária Magdolna temploma a mai helyőrségi templom helyén. A sarkain támasztópillérekkel biró hatalmas torony mai alsó, négyszögletes fele s részben a háromoldalú apszis is még a régi templom maradványa, amelyről eddig frott adatunk kevés van. A Magdolna templom oltárai közül a Szentlélek oltárát 1390-ben említi okmány, amelyben IX. Bonifác pápa búcsút hirdet azoknak, akik az oltárt látogatják, javadalmát gyarapítják. 1487-ben Szent Péter apostol oltárát találjuk felemlítve, mely a budai bognárok és esztergályosok céhének oltára volt. A főoltáron kivül volt itt még a Szent Olvasónak, Szent Fábiánnak és Sebestyénnek oltára. Az idők folyamán a hajókhoz csatolt kápolnákkal is gyarapodott a templom, amelyek közül azonban csupán a tizennégy inségben segítő Szent és Szent Miklós kápolnájáról esik szó 1534-ben, amikor azt olvassuk János király okmányában, hogy a két kápolna a templom mellett van és Kanczalér Zsigmond nagyapja alapította. A torony ezidő tájban szintén ujjá épülhetett; ránk maradt földszinti csarnoka, amely a régi templomnak egyben előcsarnoka is volt, kitünő technikával készült, csillagboltozatú.

A Nagyboldogasszony temploma csak a Magdolna templom után épült s alapítása előtt 1255-ben a várban már egy másik templom is létezett: a dominikánusok temploma és kolostora. A budavári Nagyboldogasszony templom az egyedüli a fővárosban, amelyik a török hódoltsággal járó viszontagságok nyomán nem dőlt romba és melyet a művészet és régiségtudomány közreműködésével olyan fénynyel állítottak helyre, mint amilyennel akkor dicsekedhetett, amikor Budavára királyaink állandó székhelye lett s ez a templom valamennyi budai egyház fölé kerekedett. Már III. Endrétől kezdve, akinek ravatala itt állott — királyaink Budán való időzésükkor az egyházi szertartásokkal kapcsolatos állami ünnepélyek helyéül a leggyakrabban ezt a templomot szemelik ki. Zsigmond királytól Zápolya Jánosig vasárnaponkint a királyok itt hallgattak szent misét és az ellenségnek szóló hadüzeneteket szintén itt hirdették ki ünnepélyesen. A diadalok ünnepét, például Hunyadi János hadvezérsége korában, szintén itt ünnepelik meg és királyaink családi ünnepeinek is ez a templom a színhelye: Mátyás király is itt esküdött meg Beatrixxal. Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy a Nagyboldogasszony templomnak a mintaképe a Szent Erzsébet sírja fölé emelt csúcsíves csarnok-templom volt Marburgban, amelyet 1233-ban a magyar király leány szenttéavatásakor kezdtek épiteni. Több mint valószínű, hogy a marburgi Erzsébet templom építéséhez Magyarország részéről is sokan járultak hozzá pénzbeli adományokkal, hiszen a tatárjárás után csaknem minden valamirevaló templomunkban volt a népszerű magyar szent királyasszonynak oltára. Nagyobb magyar zarándoklásról ugyan nincsen tudomásunk, azonban középkori szokás szerint egészen bizonyos, hogy idegenbe gyakran vándorló mestereink sűrűn keresték fel a Szent Erzsébet nyugvóhelye révén híressé vált várost. Igy kerülhetett a csarnok-templom eszméje közvetlenül Budára és valósult meg a budavári főtemplomban. Itt állott még Budavárában a Dominikánusok Szent Miklós temploma és kolostora, a régi pénzügyminisztérium mellett, a Minorita-Ferenciek Evangélista Szent János temploma és kolostora, a mai Várszinház helyén, a Beginák várbeli kolostora az előbbivel szemben az utca nyugati oldalán, Szent György temploma a mai Dísz-tér északi sarkán, Mindszent temploma a mostani Uri utca keleti oldalán, a Szent Zsigmond vagy Mária kisebb egyháza, a mai Szent György-tér északi oldalán és Szent Márton kápolnája a királyi várban. Az utóbbiakról legközelebb emlékezünk meg bővebben. — hiteles kútfők alapján.

Szórakozzunk Budán!

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialistások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

VÁRKERTKIOSZK KÁVÉHÁZ
Délután katonazene, este Neményi Jenő és Fehér Laci művész jazz zenekara hangversenyez
Tulajdonos: DEÁK SÁNDOR.
I, Ybl Miklós tér 9 szám.

FENYVESEKKEL KÖRÜLVETT
LEBHARDT Vendéglő
BUDA legszebb kiránduló és szórakozóhelye
III, Szépvölgy ucca 53.
Panzio és Weekend szobák állandóan rendelkezésre állanak
Olcsó napiárak.

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
Károlyi Árpád
kombinált zenekara
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: **OTTÓ DEZSŐ**

Kellemes estét eltölteni csak a
PACSIRTA
virágos kerthelyiségében lehet.
Izletes vacsora. **Cigányzene. Olcsó árak.**
I, Kútvölgy u. 18. 4, 14, 61 villamos végállomástól 5 p.

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

KEDVES HELY A Császárkert a Dunaparton
a Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai konyhával.
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád vendéglős

ESTE **TÁNC**
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

SVÁBHEGYI SZANATÓRIUM
SUBALPIN [430] diétás gyógyintézet
már napi 18 P-ért
ellátást nyujt 5-6-szori étkezéssel, vizkurával
Legtökéletesebb szanatórium

Lakjunk Budán!

Telek

ZUGLIGET LEGSZEBB HELYE az Árnyas-út. Szarvas vendéglőnél 608 négyszögöl bekerített rendezett telek igen olcsón, sürgősen eladó. Érdeklődni lehet telefonon. 599—67.

RÓMAIFÜRDŐ és környékén F. M. eng. ingatlanforgalmi iroda: Farkas József Rómaifürdőtelep Emőd u. 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

RÓMAI FÜRDŐTELEPEN parcellázott közmüves telkek ötszobás villa és kisebb családiházak eladók Farkas József ingatlan irodájában Rómaifürdő, Emőd-u. 40.

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmenti **villatelkek** □-ölenként P 3-tól. **Havi lefizetés P 10.—től.** Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már P 500-tól. **Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körtér 3|b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Rózsadomb
legszebb helyén
5 szobás komfortos villa gyönyörü gyümölcsösben sürgősen eladó. — Ugyanott, 315 ÖLES TELEK is kapható. — Érdeklődni 22—8—49.

Készpénzzel vennék budai oldalon villamossal megközelithető 5—10 hold földet megfelelő házzal közvetítő nélkül. *„Gazda" jeligére* Budai Napló kiadóhivatala továbbit.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

KERTES 2 SZOBÁS komfortos lakást keresek Pasarét környékén, vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Halászbástyánál
autóbusz megállónál, lukszus kivitelü, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bir. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcábban, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

BÉRBE KERESÜNK orvosi rendelő céljára 8—10 szobás lakást, Buda belterületén. Ajánlatokat a kiadóba.

3 SZOBÁS lakás kiadó! — I. kerület, Völgy-u. 47.

OLCSÓN ELADÓ: háromajtós, nagy tükrös fehér masszív garderob szekrény, üzletbe, vagy női divatszalónba is alkalmas. Ugyanott egy „Ibach" gyártmányú, majdnem új pianinó eladó mesés olcsón (II., Ketek-u. 10. II. em. 3.).

GYŐRI ÚT 1. 3—4—5 szobás, teljes kényelemmel ellátott lakások azonnal, bekebérekkel kiadók. (Márvány u .sarok.)

ÜRES FŐBÉRLETI SZOBÁT, olcsó árban keresek Széna tér környékén. Ajánlatokat „olcsó" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

Rózsadombon 3 szobás és 5 szobás modern lakás kiadó. Tulajdonos telefonja (8—11-ig és 3—5-ig) 53—4—69.

Lakás

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágosítás: Málnai Béla műépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

HORTHY MIKLÓS-UT 57. alatt 4 szobás lakás olcsón kiadó.

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithídtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban 3 szobás szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott 4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.

Margit krt 53. sz. új házban
TELJESEN MODERN KOMFORTOS
Garçon lakások
ÉS ÜZLETHELYISÉGEK
azonnal kiadók.

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cim: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

Kis, német családnál, hüvösvölgyi villában, villamostól 8 perc, autóbusztól 10 perc, pormentes és csendes
1 ALKÓVOS ÚRISZOBA, ebédlő és csukott veranda
értékesen és szépen berendezve (fürdőszoba- és telefonhasználat), disztingvált úriembernek (birtokos, politikus, tudós, külföldi) nov 1-től **kiadó egész évre.** Bővebbet: I. Széher-u. 9. Telefon: 640—68.

Hüvösvölgy legszebb részén
KIS VILLA NAGY KERTTEL,
4 szoba, zárt veranda, nyitott déli terrasz, összes kényelmes mellékhelyiségekkel (gáz, telefon), előkelően bútorozva, ezüsttel, szőnyegekkel, esetleg ágy- és asztalneművel is, teljesen szeparálva november 1-től hosszabb időre kiadó. Felvilágositás: 640—68-as telefonon.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kildtásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1200.—, háromszobások 1600.—, négyszobás 2700.— P-től *teljes komforttal,* központi fűtéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágosítás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Au. 527—80. (2)

Három vagy öt *bútorozott* szoba, összes mellékhelyiségekkel (és garázzsal is) egész nyárra, esetleg télre is kiadó, megegyezés szerint. *I., Orbánhegy, Nárcisz u. 21. Tel.: 515—14.*

Budapest Rivieráján
a Gellért-hegy déli lejtőjén, a Horthy Miklós-útnál, központi fekvésben, mégis csendes, pormentes, jólevegőjü helyen, Budapest legelőkelőbb villanegyedében, a *hatholdas Batthyány-ősparkkal* szemben, Nagyboldogasszony-útja 3. szám alatt épül tizenegyedik társasházunk, a „Riviera" társasvilla. Mindössze 7 három-, négy-, ötszobás, napos fekvésü, olcsó fixárú, elkülönített luxuslakrész, hatalmas védett loggiákkal, ruhatárral, liftel, központi fütéssel, saját kertészekkel. *Telekkönyvi tulajdonjog.* Versenyen kivül álló épitkezés. Előjegyzéseket már elfogadunk ezekre a páratlanul értékes ingatlanokra, amelyek áráért még üres telek sem volna megszerezhető.
Diftalan prospektus, tervekkel
„CENTRUM" Házépitő Vállalat
Horthy Miklós-ut 9. Tel.: 893-01.
Legjobbak, legszebbek, legolcsóbbak a „Centrum" öröklakása

RAVASZ cukrász ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15 Telefon: 502-34.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű cégbez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

Közismert kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Krisch Fekete János tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müut mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel.** — Jó ivóviz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1094 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 szeptember 11

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Zuhanunk a Balkán felé...

Még mindig csak ott tartunk, hogy egymást marjuk, ahelyett, hogy egymást segítenénk. Nyolcmillió magyar közül kétmillió a munkanélküli nincstelen, ötmillió rettenetesen küzd, vergődik és talán csak a nyolcadik millió él meg úgy, ahogy. Az állami takarékosság is nehezíti ezt a sorsot. Takarékoskodni kell, az adót emelni kell, hogy a tisztviselőt fizetni lehessen, de a leapasztott fizetések apasztják a vásárlóképességet, ahogy azt lapunk más helyén Horánszky Lajos cikkei bizonyítják, ami viszont apasztja a fogyasztást. Ha nem csökkentik a tisztviselők fizetését, akkor még jobban kellene emelni az adókat, holott már ezt sem bírja a polgárság. Uj megélhetési, kereseti lehetőségek kiépítésére nincs az államnak ,városoknak pénze, magánember nem mer vállalkozni s így a rossznak tudott ösvényt tapossuk tovább.

Az általános nyomorúság szüli az elkeseredést és ezt használják ki azok, akik érvényesülésre törtetnek. Ők majd segítenek!

De hogyan, miképpen?

A rodthadt rendszert kell megbuktatni! Az új rendszer majd megkeresi, megtalálja a megoldásokat minden téren.

Pedig minden új rendszer, minden új pártszervezet új rothadást hoz. Mert új pártot építeni, annyit tesz, mint új igéretek révén tömegeket toborozni s ezek az igéretek új trágyadombot jelentenek a közéletnek söprés alá került udvarán. Ez az új trágyadomb aztán egy lépéssel közelebb visz minket a Balkánhoz. Ott az uralomra kerülő új párt mindenkit elcsap, aki a régi rend híve volt, hogy beültesse mindenhová a saját hiveit. Az új pártalakulás is az igéretek özönével igyekszik magához kötni a tömegeket, amely igéretek beváltására semmiféle módja akkor sem lesz, ha uralomra jut.

A közelmultban csináltunk új pártokat az országban is, itt a városban is. Tudja minden pártvezér, hogy mily hatalmas tömegekre van szükség, ha számottevő, befolyással rendelkező pártot akar vezetni. De tudja minden pártvezér, aki lelkiismeretesen fogja fel a maga párthatalmi állását, hogy éjt-napot igénybevevő munkát, nem, — hajszát vett a nyakába, hogy az igéreteket részben beváltsa, ami pártszempontból a leghálátlanabb munka, mert ha az ifjú úr álláshoz, keresethez jut, az sohasem a pártvezér érdeme, akiknek ebben az ügyben százszor jártak a nyakára, reggel, délben és este, — hanem ez csak az ifjú protezsált kiváló képességeinek a végtére elérkezett elismerése.

Ha most egy új párt kiván uralomra jutni, mily óriási tömegét, a szemmelláthatóan jogtalan és oktalan követeléseknek kell vállalnia, milyen elrettentően nagy halmazát a szemétnek kell magával cipelnie, milyen óriási új trágyadombot, rothadó, erjedő szemetet kell fölhalmoznia a közélet udvarán, hogy csak valamelyes pártot tudjon összehozni.

Megrázkódtatná egész nemzeti konstrukciónkat az ilyen rendszer-változás, mely kénytelen volna vállalni a régi rothadtságot és tetézni azt új rothasztó anyaggal. Kénytelen volna az amúgy is romlásnak indult középosztályt a mai lejtőn még lejebb rugni, ha ujabb, nagyarányú elbocsátások révén tudná csak elérni, hogy a maga éhes tömegeit ültesse a soványan terített asztalokhoz. Ahogy azt csinálják régóta Szerbiában és a többi balkáni országokban.

Ebben gubát cserél a nemzet.

Az új pártalakulások vezérei azonban sehol egy ép ideát, egy praktikus tervet, gyakorlati elgondolást nem terjesztettek a nemzet elé, amely azt a reményt nyujtaná, hogy itt nemcsak az uralkodó párt felcseréléséről van szó, hanem oly gazdasági rend megteremtéséről, amely megállítja a romlást, a lezüllést, a nemzet csődjét.

Az innen is, onnan is elhangzó káromkodás, kipellengérezés, lebecsülés csak a nevető harmadiknak szolgálja nemzetellenes céljait, a polgárság rovására. Ezzel a polgársággal pedig nem szabad szembeállítani a parasztságot, a földműves népet. A mi őskulturális fejlettségünk mellett a paraszt nem való a parlamentbe. Ezt a történelem megcáfolhatatlan tényekkel bizonyítja. Itt kezdődik az osztály-parlament, amely mindig romlásba vitte az országot.

Ezt követnie kellene az iparos-uralomnak s ezután jönne a kereskedők uralma. És kész a szovjet. Műveltség, tudás, képesség kiszorulna az országgyűlésből.

Ezt már végig csináltuk az I. szovjet utáni években ,amikor tanítók, fogorvosok és csizmás kisgazdák uralkodtak ebben az országban. Ebből elég volt.

A művelt földbirtokos osztály jobban ismeri a paraszt viszonyait, helyzetét, sérelmeit, mint maga a paraszt. De azt is tudja, hogy a földművelés gazdasági rendje a nagy átváltozás küszöbén áll s azt az ország és nemzet érdekében a parasztra bízni nem lehet.

És elvégre ebben az országban nem csak parasztok élnek.

Dubonai Pál.

A középosztály nyomora

A kényszer takarékosság szomorú statisztikája

A háború előtti idők politikusai, akik visszavonultak a közéleti harcok elől és bizonyos távlatból nézik a világ folyását, állítják egymásmellé a tényeket, a beszélő számokat és ebből a statisztikából vonják le következtetéseiket, — gyakran megfelelő eredményeket tárnak elénk. Érdemes ezeket az adatokat megismételni.

A közelmult ilyen szemlélődő politikusa

HORÁNSZKY LAJOS

volt országgyülési képviselő, aki ma nem politizál, nem pártember, nem keres izgalmakat, hanem keresi nemzeti pusztulásunk okait, a maga régi rendszere, gondolatvilága és egyéni felfogása alapján. Mint szakember keresi a kenyerét és szabad idejében, Városmajor utcai tuskulániumában, logikával csoportosítja a tényeket, hogy rámutasson azokra az okokra, amelyek romlásba viszik a társadalmi és gazdasági életet. Különböző hírlapokban és folyóiratokban megjelent tanulmányaiból vesszük át a középosztály nyomorára vonatkozó adatait és észrevételeit.

Szerinte a takarékosság legsulyosabb következménye az *életnivórombolás,* amely a munkanélküliek százezreinek vásárlóképességét a zérus alá süllyesztette. Ehhez fűzi a következő közérdekü statisztikát:

„Egy egyetemi képzettségü segédhivatali ismerősöm érdekes statisztikát nyujtott át nekem, amely szemléltetően bizonyítja a takarékossági elv gyakorlati következményeit. A statisztikát 7000 kartársáról készítette el:

7000 kartárs 21.000 lelket jelent.

Ezeknél a csökkentések a következőket jelentik évente:

21.000 rend ruhával,
21.000 pár cipővel,
42.000 darab fehérneművel,
45,990.000 darab kockacukorral (fejenkint és naponkint 2 kocka),
45,990.000 darab péksütemennyel (tízórai és reggeli kiflik, zsemlyék),
3,832.500 liter tejjel (napi fél liter),
62.000 ruhajavitással,
84.000 cipőtalpalással,
210.000 darab szinház-, mozijeggyel...

Folytassam?

A statisztika, ha nem is hivatalos, de legalább is megközelítően pontos. Hogy mit jelent a szabóiparnak 21.000 rend ruhamegrendelés, 62.000 ruhajavítás, a cipésziparnak 21.000 pár cipő, 84.000 pár talpalás, sarkalás, a tejkereskedelemnek és a mezőgazdaságnak 3,832.500 liter tej, a pékiparnak, a cukorkagyáraknak és a mezőgazdaságnak 45,990.000 drb péksütemény és 45.990.000 darab kockacukor, mint 7000 ember évi fogyasztáscsökkenése, nem is beszélve a 21.000 darab szórakozóhely belépőről, a rengeteg ujságpéldányról, a hús, dohány és egyebek „megspórolásáról", az el nem adott villamos- és autóbuszjegyekről és az elkótyavetyélt utolsó luxusdarabokról...

Pedig van orvosság. A helyes munkabérmegoszlás elve. Aki dolgozik becsülettel, szorgalommal, kapjon annyi fizetést, amennyiből megélhet. És ugyanakkor szüntessék végre meg a két- és többkeresetek, mammutfizetésüek és különféle címen „pótlékoltak" dédelgetett táborát.

Igazságot kérünk — Magyarországnak a nagyvilágtól.

Adjuk meg az igazságot mi is a dolgozó magyar millióknak.

Az ilyen kétségbeejtő, de meg nem cáfolható statisztikai adatok alapján szűri le *Horánszky* Lajos azokat a következtetéseket, amelyek megvilágítják a középosztály helyzetét és sorsát.

Szerinte a magyar középosztály ma nem áll a politikai harcok központjában, elhagyatott, szerencsétlen sorsával alig törődik valaki, vonzóerejét elveszítette arra nézve, hogy az érdekszámítások taktikájában hasznos célkitűzés legyen. A középosztály mostohagyermek lett, az érdekmegalkuvások áldozata, mely megérettnek látszik arra, hogy a süllyedő hajóból közmegegyezéssel kidobassék.

Nagyon rossz úton járnak azok, akik így gondolkoznak. Egy helyzetében meggyengült, lejtőre jutott középosztály lelki egyensúlyvesztésében mindenképpen nagy veszedelem rejlik, talán nagyobb, mint oly tömegmozgalmakban, melyek egy erős, öntudatos, polgári társadalom által könnyebben ellensúlyozhatók. Ha ez a fékező erő is megbomlik, akkor az anarchia gátszakadását semmi sem lesz képes visszatartani. Már pedig ha ez bekövetkezik, úgy nem nehéz elképzelni, hogy az áradatok hova csapnak s mi lesz az ára az önző késedelmezésnek, mely az időszerű megértést és megoldást akadályozta.

A régi Magyarország tanuskodhatik róla, hogy a középosztály a műveltség és a munkakészültség milyen fokán állott. A közélet, a tudomány szolgálata, közintézmények, minisztériumok s a gazdasági élet összes ágai kitermelték a munkásszakerők százait, olyanokat, akik bármely kultúrállam díszére válhattak volna.

Ha igaz volna is az állítás a hivatalnoki kar tultengő létszámáról, a jövő akkor is óvatosságra kötelezne, mert egy nemzetvédelmi intézményről van szó, melyet más erősség hiányában, lerombolni bűnös könnyelműség volna. Nem szabad rombadönteni egy érdemes társadalmi osztályt, tisztes családok ezreit, melyek az önsegítésre a mai viszonyok között más utat nem találhatnak.

A társadalomnak óvakodnia kell attól, hogy a hangulatkeltő jelszavaknak felüljön, a megtévesztésnek áldozata legyen. A helyzet óvatosságra, a veszély védekezésre kötelez, mindenekfelett azokkal szemben, akik a közérdek leplébe burkolt álszenteskedéssel üzérkednek és taktikáznak, hogy önző hatalmi kiváltságaik sáncait mások bőre és boldogulása árán tudják biztosítani.

A magyar középosztály és a nemzet sorsát intéző körök köszönettel vehetik ezeket a lesujtó megállapításokat, mert ezek alapján mégis lehetséges a kibontakozás.

Gyámoltalan nép vagyunk!

Itt kárbavész minden becsületes törekvés

Az Alföldről irja nekünk egy volt budai polgártársunk a maga nézeteit az ott tapasztalt állapotokról a fürdőüggyel és mélyfurásokkal kapcsolatosan. Hivatalos elfoglaltsága sok olyan helyre vezeti, ahol nagy reményekre jogosító helyzeteket teremtettek a mélyfurások révén felszínre törő gyógyforrások.

Leveléből idézzük a következőket:

„...Országos utamon azt tapasztaltam, hogy a mi világraszóló értékeinket sehogy sem tudjuk értékesíteni, se a magunk munkájával, se mások közreműködésével.

Jártam Hajduszoboszlón is, amely külön reklámbélyeget nyomatott ,amelyen büszkén hirdeti, hogy 73 és 78 fokos forró vize van, amelynek egyharmadrésze jód és brómos só, kétharmadrésze konyhasót tartalmaz. Percenkint 3000 liter ilyen viz folyik el felhasználatlanul és ezzel elvész 500 vaggon só, ami nagyrészben fedezné a mi sószükségleteinket. Azon a reklámbélyegen a feltörő források mellett ott áll a többemeletes sófőző épület, de öt év óta egy grammnyi sót sem főztek ki ott.

Hasonló az eset Debrecenben és Karcagon, pedig a külföld is érdeklődik ezek iránt. Hajduszoboszlón belga és amerikai pénzcsoport szeretne ajánlatot tenni, de nem képesek megtudni a fötételeket, hogy az ajánlatukat megtehessék... Svájci tőkések kertészcsoportja is érdeklődött, de a város különös adminisztrációja miatt nem tudott érdemleges tárgyalásokat folytatni. Pedig itt kezdődnék az alföldi belterjes gazdálkodás a magyarországi földművelés jövője. Ezt megértették a magyar gazdák is és az elfolyó forróvíz felhasználására tettek ajánlatot, hogy azt gazdasági célokra használják fel. Ezt a tervet a földművelésügyi minisztérium is támogatja, de a város folyton húzza a tárgyalásokat, holott a tönk fenyegeti. Ugy látszik a városi tisztikar nem áll a helyzet magaslatán. Különféle fegyelmi vizsgálatok folynak, amelyek különös világításba helyezik ezt az ottani közigazgatást. Folytonos belviszályokat szitanak, hogy eltereljék ezzel a közönség figyelmét.

A folyó élet viszont azt mutatja, hogy itt minden gazdasági lehetőség meg van. A strandfürdőt hétköznap 5—800 ember, vasánap pedig 1500—2000 ember látogatja és ezen a nyáron 50.000 pengőnél többet hozott.

A feltörő gázzal előállított villamosság az egész járást világítja és malmokat hajt.

A komprimáló telep sűríti a földgázt, hogy azzal a vasuti kocsikat világíthassák. Már 60.000 köbméternyire emelkedett a fogyasztás de lehetne már 100.000 köbméter is, ha meg volna a kellő felszerelés, ha szakítanának a régi rendszerrel és az elavult olajösszeköttetésekkel.

Tehát menne a dolog magától, ha kellő szakértelemmel kezelnék..."

Szomorú fényt vet ez a levél arra a könnyelmű gazdálkodásra, amely nálunk lehetséges és arra a gyámoltalanságra, amellyel természetadta kincseinket kezeljük.

Még egy utolsó szót

intéz iparostársaihoz az alábbi felhívásban *Blahos* Rudolf az ismertnevű fényképész:

„360.000 iparos sorsáról van szó Magyarországon, olyan kézműiparosokról, akiknek tulnyomó része ott vérzett évekig a harctereken, kis vagyonát hadirészvényekbe fektette és ma rokkantan, szegényen áll szemben a gazdasági élet romboló hullámverésével. Ezeknek az embereknek a megélhetéséről és boldogulásáról van szó. Ezt szolgálná az *Országos Iparosszövetség* kérdése, ezt tüzte zászlójára az *Országos Frontharcosok Szövetsége* és immár három éve e kérdés megoldását keresi a *Polgári Egység Pártja.* A kézműiparosság első dolga tehát, hogy tömörülve, — a Frontharcosok segítségével — odaálljon a maga nagy tömegeivel a *Polgári Párt* mellé s annak keretein belül érvényesítse jogait, mint a magyar társadalom egyik jelentős osztálya és érvényesítse értékeit, amelyek benne, mint gazdasági tényezőkben élnek. Az a párt, amely erre a társadalmi osztályra támaszkodhatik, módot szerez ezzel arra, hogy a kézműiparosság egyszerű kérdéseit megoldhassa. Ez az iparosság nem keres új pártalakulást, nem kívánja átvenni az ország sorsának vezetését, csak élni akar, becsületesen, tiszteségesen, mégha ezért nehéz munkát kell is szolgáltatnia. Követeli, hogy a közmunkák és más inségmunkák sürgősen megindíttassanak és azokból a kisiparosság is kivehesse a maga részét.

Mi nem kívánunk lehetetlenségeket, nem kérünk kalácsot, de a mindennapi kenyérhez jogunk van..." Mindezt pedig szívesen aláírja minden jó magyar.

Buda büszkesége — a hegyvidék!

— A ZUGLIGET JÖVŐJE —

— A Zugligeti Egyesület 40-ik közgyűlése —

Tündérországnak való és mégis hamupipőke sorson van a Zugliget, amely tulajdonképpen nem *Auvinkel* volt, hanem *Sauwinkel,* ahogy azt annakidején a *Disznófő*-ről elnevezték. Az „S" lassan elkopott, már nem Sau, azaz magyarul: — már nincsen szerencséje, ahogy mondani szokták nincsen disznó-szerencséje. A sorskönyvében azonban más áll, mert szerencséjére polgársága most keményen összefogott, hogy ennek a jobbsorsra érdemes városrésznek megalapozza a jövőjét, lüktető élet kezd bekötözni a negyvenéves

ZUGLIGETI EGYESÜLETBE

amelynek már régebben voltak szép korszakai, de e század változó viszonyai sokszor megállították fejlődésében, munkájában, sokszor pedig hiányzott az erélyes vezető kéz, a leleményesség és a kimondott határozatok szigorú megvalósitása.

Most mindene megvan.

E hó 3-án, szombaton este, rendezte az egyesület negyvenedik jubiláris közgyűlését, amelyet

MANNINGER VILMOS dr.

elnök nyitott meg azzal, hogy az idő nem alkalmas nagyszabású tervek megvalósítására és az egyesületnek főcélja most az, hogy amit eddig kiverekedett, azt meg is tartsa és igyekezzék kilesni mindazt az alkalmat, ahol a Zugliget érdekében valami elérhető. Ezeket a kijelentéseket mindenki megértette, átérezte és helyeselte, mint ahogy helyeselte

WLADÁRCZYK JÓZSEF dr.,

főorvos, főtitkár évi jelentését, aki megemlékezett a Zugligeti Egyesület multjáról és kegyeletes megemlékezésében becsülte meg az úttörő munkát, sajnálattal jelentve ki, hogy ezek közül az úttörők közül már sokan elhunytak. A mult évi működésről szólva, felsorolta az elért eredményeket, amelyek között első helyen áll a *budakeszi autóbusz-út* és aminek kiverekedésében nagyrésze volt

OSZOLY KÁLMÁN

városi bizottsági tagnak, aki ennek a kérdésnek megoldása körül nagy munkát végzett. Ha e téren még vannak is sérelmek, azok már könnyen elintézhetők. Sajnos csatorna kevés épült e tájon, de kaptak új utakat a ródlizáshoz, ami emeli ott a téli sportéletet. Most a *Harangvölgy* érdekében fejt ki nagyobb tevékenységet az egyesület, amely völgy a Zugligetnek egyik legszebb része. Szomorúan emlékezett meg a most lezárt egyesületi év halottjairól, akik között ott van Gschwindt Ernő, Bozóky Ádám és Eperjessy István. Iránt uk való kegyeletének felállással adta jelét a közgyűlés. Az évi jelentés hálás köszönetet mond Manninger Vimos elnöknek, aki az elnöki tisztséget oly rendkivüli buzgalommal tölti be. Külön köszönetet mond az évi jelentés a Budai Naplónak és szerkesztőjének, aki e vidék érdekében fejtett ki erős propagandát és ajánlja is ennek a sajátságos budai ujságnak a nagyobbarányú támogatását. A lendülettel megszerkesztett évi jelentésért megéljenezték az agilis főtitkárt. Ezután következett a pénztári jelentés, amelyet

ENTELE FERENC

postafőtanácsos, pénztáros terjesztett elő, kimutatva, hogy a rossz gazdasági viszonyok dacára az egyesületnek, mintegy másfélezer pengő megtakarított pénze van. A mai nagy pénztelenségben azért a jóhírért is szívesen megéljenezték a különben is közszeretetben álló pénztárost.

Manninger Vilmos elnök mondott még köszönetet *Huszár* Elemér plébánosnak azért, hogy a Zugligetben a szegények ellátását megszervezte.

A napirendre tüzött alapszabálymódosí-

tás inkább csak formai volt és a lényege az, hogy a tagdíjat a jövő esztendőre 3.— pengőre szállították le. Az egyesület küszöbön álló nagyobb tevékenységére való tekintettel az elnök mellé ügyvezető-elnököt választanak. A legkedvezőbb színben állítja be *Oszoly* Kálmán közéleti tevékenységét, úgyhogy e nagyfontosságú tisztség betöltésénél a közgyűlésnek nem is volt más jelöltje, mint ő, akit közfelkiáltással választottak meg ügyvezető elnöknek. *Wladárczyk* főtitkár mellé megválasztották titkárnak ifj. *Lejtényi* Lászlót és elhatározta a közgyűlés, hogy az igazgatósági tagok számát 15-ről 20-ra emeli fel.

Megválasztását *Oszoly* Kálmán azzal köszönte meg, hogy igyekezni fog érdemeket is szerezni arra, hogy a tisztséget vele töltötték be. Rámutatott a Zugliget fejlődésében beállott változásokra és azokra a kérdésekre, amelyeket meg kell oldani. *Sok még a sérelem, főleg az adóztatások és a hozzájárulások terén.* Célszerűnek vélné, hogy az egyesület igyekezzék tagjai sorába toborzani minden zugligeti lakót, hogy így a megoldandó kérdések fóruma legyen az Egyesület. Indítványozza végül, hogy igyekezzék az Egyesület erősen magához kapcsolni a *Budai Naplót,* mert a fejlődés érdekében kifejtendő munkában e lap támogatására okvetlenül szüksége van az egyesületnek, amely lap több évtizedes munkájával elérte azt, hogy minden komoly helyen méltatják irásait és a lapnak is programjába illik, hogy egész Buda érdekei mellett e hegyvidéki rész érdekeit is szolgálja. Az indítványok során Entele Ferenc dr. ölelkező szakaszt tartana célszerűnek a Zalai-úton a Szépilonáig, már a gyógyszertár elérhetése érdekében is. Az autóbuszközlekedésre vonatkozólag kívánatosnak tartaná, hogy a *22*-est járassák a Szarvastérig.

Szóvá tette azt is, hogy a gyógyszertár előtti térségen *Aggházy* Kamill és *Eperjessy* indítványára a *Hollós Mátyás Társaság* Mátyás király egyik emlékét óhajtja felállítani, csakhogy oda most benzinkutat engedélyeztek, amelynek más helyre való áttételét kell kieszközölni. E kérdésekhez hozzászólottak: Benke Balázs, Szirmay Oszkár, Berkovits Árpád és mások. A közérdekű vita után Manninger elnök berekesztette a közgyülést.

Az ezt követő társasvacsoránál *Berkovits* Árpád köszöntötte Manninger elnököt, — *Zerkovitz* Imre ügyvéd pedig Oszoly Kálmánt. Nagy elismeréssel emelte ki az ő organizáló képességét, és arra kérte, hogy havonkint legalább egyszer rendezzenek összejövetelt, ahol eszmét cserélhetnek és így kiragadhatják a Zugligetet elmaradottságából. *Oszoly* Kálmán indítványára abban állapodtak meg, hogy minden hónap *első szombatján* találkozzanak a tagok, ami ápolná a baráti érzést és élénkítené a társas életet. A társasvacsora folyamán *Viraág* Béla szerkesztő megköszönte a Budai Napló kedves méltatását és a lap iránt való áldozatkész jóindulatot. Egyúttal rámutatott arra a nagy fordulatra, amely az utolsó évben a magyar társadalomban megtörtént és aminek a következménye a keleti orientáció.

Vita folyt még vacsora közben afelett a sérelem felett is, hogy az autóbusz közlekedés révén a Zugliget *külterületté* vált a *22*-es autóbusz szakaszbeosztása miatt, ami a kivűlebb fekvő *Pasarét* az 5-ös révén belterületté vált. Befejezésül *Oszoly* Kálmán megigérte, hogy *Kozma* Jenő dr., országy. képviselő segítségével igyekszik ezeket az autóbuszkérdéseket mielőbb elintézni.

Éjfél volt mire a társaság szétoszlott.

*

A közgyülésen résztvettek: Manninger Vilmos orvostanár, dr., Oszoly Kálmán szkfőv. biz. tag., ügyv. elnök, Sigray István főmérnök, alelnök, Wladárczyk József főorvos, főtitkár és neje, Wagner Ferenc dr., egészségügyi főtanácsos nejével és leányával, vitéz Gozmányi Dezső főmérnök és neje, Rados Gusztáv műegyetemi tanár, Berkovits Árpád igazgató, Fellegi József kereskedő, Kalmár István postatanácsos, Friedrich Jenő táblabíró, Szirmai Oszkár vezérigazgató, Bediner Dezső vizgyógyint. tulajdonos, Fabinyi Emil mérnök, Prokesch Antal főbánya tanácsos, Sternischa Sándor nagykereskedő, Wahlkampf Henrik bankigazgató, Entele Ferenc dr. postaigazgató, pénztáros, Walko Loránt dr., kincsőtan., Grabovszky Kamill tanár — ellenőr, Zerkovitz Imre ügyvéd — alelnök, Bezerédy Adorjánné, Huszár Elemér plébános, Viraág Béla szerkesztő, Hegyessy István iparművész, Kloze Róbert székfőv. biz. tag, Kálmán István gyógyszerész, Aigner Ottó posta főfelügyelő, Benke Balázs igagató, Lejtényi László — titkár, Geyger Gyula főtanácsos, Vámos Samu igazgató, Koczkás Kálmán és neje.

A budai hölgyek

jótékonycélu kézimunka kiállítása

Már adtunk hírt róla, hogy Buda előkelő hölgyei körében mozgalom indult meg egy jótékonycélú kézimunka-kiállítás rendezésére. A várható anyagi erdményt a támogatásra szorult *Budai Ambulatorium* javára kivánják fordítani.

A lapunk legutóbbi számában megjelent felhívásra máris kedvesen jelentkeztek budai hölgyek, akik a nemes célra való tekintettel, készségesen hajlandóak részt venni a rendezésben. De igazi nagy sikere ennek a kiállításnak csak akkor lesz, ha hölgyeink minél nagyobb számban jelentkeznek. Kérjük tehát azokat a hölgyeket,

akik a rendezőségben hajlandóak részt venni, hogy elhatározásukat minél előbb jelentsék be a BUDAI NAPLÓ szerkesztőségében

és pedig akár levelezőlap, akár telefon útján. (Telefon 502—96.)

Szeptember elején tartja meg a rendezőség alakuló ülését. Akkor választják meg azt a küldöttséget is, mely

Magdolna kir. hercegnőt, József főherceg lányát, kéri föl a fővédnökség elfogadására.

Kétségtelen, hogy a királyi hercegnő örömmel tesz eleget ennek a felkérésnek, már csak azért is, mert a Budai Ambulatoriumnak is a fenség a fővédnöke.

Még nincs eldöntve, hogy a kiállítást hol rendezik, de legalkalmasabbnak látszik erre a budai Vigadó, vagy a Budai Társaskör helyisége.

Az eddigi terv szerint, — ahogy már közöltük, — egyrészt olyan kézimunkákat állítanak ki, melyeket hölgyeink ajándékképen ajánlanak fel értékesítés céljából, másrészt olyanokat, melyeket szerény viszonyok közt élő úrinők küldenek be eláruésításra.

A kiállítás minél nagyobb sikere érdekében a terv most úgy bővült ki, hogy a *szakmabeli cégeknek is lehetőséget nyujtanak a kiállításban való résztvételre,* sőt a kiállítás nyolc napja alatt (mert alkalsint nyolc napig lesz a kiállításs nyitva) két estén *divatbemutató is lesz,* egy estén pedig *a legmodernebb háztartási eszközöket* mutatják be gyakorlatban.

Szóval: a program eléggé változatosnak igérkezik és semmi kétség benne, hogy a kiállítás bátran számíthat a budai közönség nagy érdeklődésére.

Lapunk a készülődés minden fázisáról beszámol.

Minden érdeklődőnek készségesen szolgál részletes felvilágosításokkal a Budai Napló.

addig is, míg a rendező bizottság irodája meg nem nyilik. És kérjük, hogy akinek valamely olyan ötlete van, mely a kiállítás sikerét előmozdíthatja, szíveskedjenek ezt is mielőbb bejelenteni.

Meg vagyunk győződve róla, hogy a Budai Ambulatorium javára tekintélyes összeg jut a kiállítás révén.

Buda ezuttal is megmutatja majd, hogy Buda tud akarni, tud cselekedni és tud segíteni, mert Budának érző szive, érző lelke van.

Az élő hősök napját rendezi október hó *2*-án a *Hősök terén,* kapcsolatosan IV-ik Frontharcos találkozóval. Már 1-én fogadják a német, bolgár, olasz és osztrák frontharcos szervezeteket, felavatják ünnepélyesen az új frontharcos lobogót és díszfelvonulást rendeznek a Várba a Kormányzó elé, aki mint a szövetség fővédnöke, díszszemlét tart felettük. — Ezzel kapcsolatosan a szövetség vezetőségének sikerült a külföldről és vidékről felutazó frontharcosok részére október hó 1-től 5-ig tejedő időre *félárú* utazási kedvezményt biztosítani.

Magyar naivitás. Mindig irigyejük Bécset, hogy oly nagy idegenforgalma van és bosszankodtunk afelett, hogy a bécsiek valóságos kinai falat tudtak emelni az idegenek útjába, nehogy valamiképpen Budapestre tévedjenek. Akik sokat jártak Bécsben tanuim, hogy ott soha még tévedésből sem küldtek valakit Budapestre. Sőt ellenkezőleg, lehetetlen rémes meséket gondoltak ki, hogy az idegeneket elriasszák a Budapestre való utazástól. És mi történik nálunk? Egész nyáron át valami szép melódiájú bécsi dalt énekeltek minden énekes vendéglőben és kávéházban, amely úgy kezdődött:

So küsst man nur in Wien,
Mit einer Wienerin.

és azzal fejeződik be:

Und warst du nie noch dort,
So fahr sofort
Nach Wien, nach Wien.

Szóval mindenki rohanjon Bécsbe, mert csókolni csak ott tudnak a nők. A magyar naivitás ezt szónélkül türi. Az új nemzedék, mely öntudatosabb, itt-ott felháborodott, tiltakozott ellene és egy alkalmi poéta arra kért bennünket, hogy ezeknek az énekes kávéházaknak és vendéglőknek küldjük meg az ő szövegét, amelyben Budára küld mindenkit, ami nekünk magyaroknak bizonyára kedvesebb. Ime a szöveg:

Csókolni igazán.
Csak Budán tud a lány
S ha csábos nyári éjszakán
Megcsókolt itt egy szép leány,
A szived vissza jár
Ily csókos éjszakán,
Egy édes csók után,
Ha vár a lány
Budán, Budán, Budán.

A nagyközönséget arra kéri ez a magyarabb ifjúság, hogy követelje mindenütt az osztrák szöveg helyett a magyar szöveget.

A Kamaraerdő villaérdekeltsége két holdnyi területet kért a fővárostól, hogy ott pázsitos, homokos új strandfürdőt építsenek.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

GYERMEKRUHA OTTHON
előirásos intézeti, iskolai egyenruhái, kelengyéi s mindennemű gyermekruházati cikkei minőségben, kiállításban a legjobbak s árban a legolcsóbbak!!
árakat nem hirdetünk, mert ebből a minőség nem állapitható meg.
Kérje üzleteinkben fiu- és leánykaruhák, kabátok vételkényszer nélküli bemutatását. Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.
GYERMEKRUHA OTTHON
VIII., Baros ucca 77. I., Mészáros ucca 2. IV., Sütő ucca 2.

Turnay
mozgásművészeti iskola
I. Alkotás ucca 12. sz.
tanfolyamai megkezdődtek!
Telefon: 55—9—75.

A vér- és bőrbetegségeknél,
úgyszintén ha arcbőre pattanásos, kiütéses, ajánlatos a vérkeringés élénkítésére naponta félórával a reggeli előtt félpohár
Hunyadi János
természetes keserűvizet inni. Az orvostudomány legelőkelőbbjei megállapitották, hogy a **Hunyadi János** természetes keserűvíz a legtökéletesebb gyógyvíz. Szabályozza a székletet, levezeti a test fölösleges káros nedveit. tisztítja és felfrissíti a vért, előmozdítja az anyagcserét. (43)

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NÖIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

Puskás Tivadar

— A legzsenialisabb magyar feltaláló. —

Följegyzéseimből: **Viraág Béla.**

A *„Magyar Hirlap"* szerkesztőségéből tömegesen léptünk ki egy őszi napon 1892-ben: Gárdonyi Géza, Szabó Endre, Kürthy Emil, Kálnoky Izor és velem együtt többen. Ebből a gárdából ma már alig él valaki.

Egy pénteki napon fölkeresett a telefon vállalat igazgatója *Zmazsenka* és azt az üzenetet hagyta hátra számomra, hogy keressem föl másnap *Puskás Tivadar* urat, a telefonvállalat volt tulajdonosát a Hungária szállodában. Még aznap találkoztam *Maszák Hugó* szerkesztővel, aki akkor a Távirati Irodát szerkesztette és azzal köszöntött:

— Ajánlottam magát Puskás Tivadarnak. Valami lapot csinál.

Ez kapóra jött és másnap reggel 9 órakor bekopogtam Puskás Tivadarhoz. Különösen szép férfias arcú ember volt. Még ágyban találtam és teázás közben. Jókai Mórához hasonló csengésű hangja volt és minden szava, amit mondott, úgy hangzott, mintha heteken át gondolkozott volna fölötte.

Elmondotta, hogy van egy új találmánya, amely lehetővé teszi, hogy sokezer embernek egyszerre lehessen telefonálni, külön vezetéken, külön hallgatóval, amely találmányra kidolgozott rendszere van. Ez volna a *legmodernebb ujság,* amely egész nap ontaná a híreket a megtörténés percében. Elmondotta, hogy felajánlotta ezt *Ábrányi* Kornélnak, aki a Psti Naplót szerkesztette, *Csávolszky* Lajosnak, akié volt az Egyetértés és *Fenyő* Sándornak, aki akkor vette át a Magyar Hirlapot. Csakhogy az idát, vagy meg nem értették, vagy félreértették. Azután elmondotta a tervét, elgondolását és végül azt kérdezte, hogy megértettem-e? Mondtam, hogy a dolog annyira meglepő, hogy így első hallásra szinte fantáziának látszik és csak őbenne él mintegy valóságban az egész kép, aki azzal két év óta foglalkozik. Arra kértem, hogy folytassa az ismertetést, mire ő bocsánatot kért, hogy el kell mennie a Nemzeti Kaszinóba 6 órára és már 5 óra elmult.

Délelőtt 9 órától este 5 óráig hallgatta mezt a páratlanlelkű embert és észre sem vettem, hogy 8 óra hosszat ültem vele szemben. Elhatároztuk, hogy másnap reggel eljövök és folytatjuk a megbeszélést.

Addig elmondok róla egyetmást.

*

Sokszor volt milliomos, sokszor szegény, aki rossz gallérban, kiszakadt cipőben jelent meg és mégis mindig a legelegánsabb volt. Mindenki az egyéniségét látta, felsőbbséges szellemét érezte, s nem vette észre tépett gallérját, a lyukat a cipőjén. De a zsebében azért 1200 forintos óra volt.

Jókai rajzolt ilyen alakokat az ő regényeiben, akik mindent tudnak, mindenhez értenek. Mikor a telefonkábelt rakták le a Dunába, ott dolgozott a többi munkással egy sorban, kék zubbonyt öltve, s ott ahol a legerősebb munkást elhagyta az ereje, ott ez az acélizmú „úr" még mindig győzte.

Mindent jobban csinált, mint más, de soha semmiféle tudásával nem dicsekedett.

Öt embernél nagyobb társaságot nem birt el. Nagyobb társaságban az ő beszédes ajka elnémult. Olyankor elvonult, ha zongorát talált, a mellé ült és halkan, lágyan járatta rajta ujjait. És ilyenkor elállott a társaság szava, mindenki oda figyelt. Sohasem hallott melódiák voltak ezek, sohasem látott technikával előadva.

Mert értett ehhez is. Az atyja is nagy vállalkozó volt és a fiait a Theréziánumban neveltette. Itt tanult meg vívni is. A kardot jobban kezelte minden vivómesternél.

Angol vállalkozók megbízásából építette a székely vasutat és ez alkalommal a kolozsvári nemzeti kaszinóban szóváltásba került — ha jól tudom — egy gróf Bethlennel. A fülekről volt szó és Puskás kijelentette az ő nagy nyugalmával, hogy ez a gróf egyik fülébe fog kerülni. Másnap az első összecsapásnál töből lemetszette a gróf fülét, úgy, hogy a porba esett.

Mégis került minden összekoccanást az emberekkel. Holott a szerencséje is mesés volt. A vasut építésekor Szászrégenben is járt. A város óriási piaca „macska fejekkel" van kikövezve. A saját tüzes könnyű fogatán fordult be a piacra Puskás. A kocsin nem ült más senki. A fordulónál egy kapu alól kiugró kutyától megijedt a két ló, félreugrott és kirántotta a kocsiból Puskást, aki görcsösen fogta a gyeplőt. A neki vadult lovak végigszáguldottak a piacon és magukkal vonszolták a gazdájukat. A piaci kofák elájultak ijedtükben, a megrémült emberek a fejüket vesztették, mindenki azt hitte, hogy az a szerencsétlen ember elpusztult, — amikor valami kiálló köben támaszt találva, Puskás felugrott, megfékezte a lovakat, leverte a port magáról, felült és elhajtatott. Egy hajaszála sem görbült meg.

Amellett csodálatos könnyen bánt a pénzzel, mint minden olyan ember, aki tud pénzt csinálni. Bizalmasa, Keresztessy papirkereskedő Kolozsvárott, egy izben táviratot kapott tőle, szintén a vasutépítés idején. „Nézze meg, lakásomon van-e a vörös koffer. Ha nincs, fogassa el inasomat." A papirkereskedő fölkereste Puskás nővérét, aki akkor apáca volt Kolozsvárt, utóbb zárdafőnöknő a felvidéken s ezzel együtt ment a vörös koffert keresni. Meg is lelték nyitva. Bele volt gyömöszölve 200 ezer forint bankóban. Ököllel belegyürve.

A nőkkel szemben is mesés szerencséje volt. Aki egyszer okos nagy szemeibe bele nézett, bele is szédült. Főhercegek szerelmeit zavarta meg.

Mikor a székely vasutakat átadta, országos ünneppé vált ez az aktus. A szomszédos megyék főispánjai is megjelentek, többek közt gróf Török főispán is nejével, született gróf Vetter von der Lilie. A 48-as tábornok leánya. Gyönyörű szép asszony volt, aki még 40 éves korában is fölzavarta a Rivierát.

Puskásnak akkor már zsebében volt egy amerikai társaság szerződése, egy ezüst bánya kiaknázása ügyében és Amerikába készült. Ezt magyarázta egyik ismerősének és meglátva gróf Töröknét, hozzá tette:

— Azt az asszonyt pedig elviszem utitársnak!

Akkor látta először, akkor mutatták be és — nyolc nap mulva együtt szálltak föl az Amerikába menő gőzhajóra. Az asszony itt hagyta férjét és leányát. Utóbb elvált a gróftól és polgári házasságra lépett Puskással Amerikában, ahol négy leánykája született.

Ott Puskás rövid idő alatt egy millió dollárt szerzett, amikor egy új erőt fedeztek föl és részvénytársaság alakult annak kihasználására. Puskás az egész vagyonát belefektette. Azután fölkereste a föltalálót és követelte, hogy az új erő titkaiba vezesse be, mint a legnagybob részvényest. Azonnal átlátott a szitán, csalás volt. A szindikátus megrohanta és vissza akarta adni haszonnal a millióját. De Puskás nem fogadta el és a Newyork-Heraldban leleplezte az egészet.

Ekkor mondta róla az Amerikában járt gróf Károlyi István:

— Amerikában egy becsületes embert találtam, de az is — magyar!

Szegényen jött haza és átvette itt a tulajdonát képező telefonhálózat vezetését.

Öccse, Ferenc, egy hozzá hasonló daliás dzsidás főhadnagy vezette volt addig a vállalatot, de elméje elborult és elhunyt. Özvegyét Bánó József kamarás, táblai biró vette feleségül.

Puskás ekkor ismerkedett meg egy lengyel kalandorral, akinek petroleum-forrásai voltak. Maga Puskás is folyton geológiai kutatásokat végzett és végeztetett öcscsével, Alberttel is, aki képzett geológus volt. Igy találta meg Erdélyben azt a kaolint, amelyből tengervízben is mosó szappant gyártott. Egy egész hegyet feldolgozott és a kaolin elfogyott. Valahol Máramarosban egy aranybányát talált irtóztató magasságban, hogy még az öszvér sem ment föl odáig. Már a rómaiak is ösmerték ezt a helyet. Egy amerikai vegyészt hozatott oda, aki úgy beleszeretett a bányába, mert a világ leggazdagabb aranybányájának tartotta, hogy egy évig le sem jött onnan. Kiaknázása leküzdhetetlen akadályokba ütközött.

Talált gyémántot is, de ennek titkát magával vitte a sirba. Ez lett volna különben az ő nagy slágere.

Közben ezer méternyire lefurt Szilágy megyében az Ozokerit nevű telepen, a lengyel kalandor társaságában, hogy valami hihetetlenül dús petroleumforrást föltárjon. Petroleumot nem, de valami parafin-féle anyagot talált, s az ebből készült gyertya, 20 gyertyafénnyel világított. Csakhogy egy 20 filléres gyertya neki 45-be került.

A mintákat sokáig kegyelettel őrizte Brázay Kálmán.

Ebbe a bányába egy millió hatszázezer forintot furt bele, s végül 40.000 forintért eladta minden fölszereléssel együtt.

De hol vette az akkor szegény Puskás ezt a rengeteg pénzt? Ez is az ő zseniálitását és nagy szuggeráló képességét bizonyítja. Lánczy Leóval, a Kereskedelmi Bank igazgatójával, meg tudta értetni, hogy a semminek, a nem létezőnek is van értéke és a telefon statisztikája alapján kölcsönt vett föl oly előfizetők után járó jövedelemre, akik majd 10 év mulva fogják a telefont bevezettetni.

Az első nyolcszázezer forintos kölcsönnél 80 ezer forint proviziót fizetett a közbenjárónak, készpénzben. Az illető ma is gazdag ember Budapesten.

És hogy a Kereskedelmi Bank sem csinált rossz üzletet, bizonyítják a következmények, a telefon államosítása.

Ez a másfél milliós veszteség alázta az egészségét. Nevralgikus lett.

(Folytatjuk.)

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A tenger...

Föld őskorától földvesztéig él,
Ős léte mégis mindig fiatal.
Hullámzik lomhán, s verdesheti szél,
Hajók szánthatják s mérhetik, mi mély,
Csak játszik törpe zaklatóival.

S szívhatja a nap szomja untalan,
Kútfői dúsak, földiek, égiek...
Mély ősforrások, zápor és folyam...
S dőlhet belé ár még oly mocskosan,
Mindegy! A szenny őt nem fertőzi meg.

S árjába sujthat mennykőmiriád,
Renghet, roppanhat partja, feneke,
Égszakadás, földindulás mit árt —
Ő néki? — Uj part ölel régi árt
S villámmal ő bán el s nem az vele.

Él, fényben fénylőn, vészben vészesen
S csak ő az úr... Van-e még más oly úr?
...Népóceánok árjait lesem:
— Olyan vagy mint a tenger, nemzetem!
A tenger sorsát látom sorsodul.

Telekes Béla.

Személyi hirek

RIPKA FERENC dr., főpolgármester, 61-ik születésnapját nagyarányokban ülték meg a fonyódi Béla-telepen, ahol nagyszámban keresték fel tisztelői, barátai és rokonai *Gaár* Vilmos a Polgári Egység Klubja, *Sümegi* Vilmos a Balatonvidék nevében üdvözölték, *Szombathy* Kálmán pedig a ház nagyasszonyát, *Ripka Ferencnét* köszöntötte. Budán sok helyen, számos társaságban éltették a népszerű főpolgármestert, mint budai polgárt.

BECSEY ANTAL törvényhatósági tanácstag indítványára a szkíf. tanács pályázatot hirdet a *Jánoshegyen épitendő* szálloda fölépítésére.

LUGMAYER JÓZSEF dr., kormányfőtanácsos, ügyvéd tiszteletére szeptember hó 16-án, pénteken este társasvacsorát rendez a Pénteki Borgazda Társaság, amelyen meleg ünneplésben készül részesíteni ezt a közszeretetben álló alapítótagját. A társaság a vacsorát megelőzőleg este 7 órakor alakulógyűlést tart.

BÁNLAKY GÉZA a Gellért-fürdőt világhirre emelő vezérigazgatójának vezetése alatt egyesítik az összes fővárosi fürdőüzemeket és az Ásványvízüzemet, ami az adminisztrációban nagy megtakarítást, a világpropaganda terén előrelátható eredményeket jelent.

KOVÁCSHÁZY VILMOS tanácsnok szellemes ötlete, hogy a dunaparton felállított automaták útján egy pengős pénzdarab bedobásával felgyújhatók a Citadella, a Szent Gellért szobor és a Halászbástya reflektorait néhány percre, ami hamar kedves szórakozássá válik.

MÁRKUS JENŐ dr., a Beszkárt h. vezérigazgatója elnökölt a városok kongresszusán, ahol 56 magyar város képviselői gyültek össze, hogy védekezzenek a téli inség ellen.

SZILÁGYI KÁROLY volt nemzetgyűlési képviselőt sajnálatos baleset érte, amenynyiben saját házőrző kuvaszkutyája megharapta és elég súlyos sebet ejtet a karján.

KISS MENYHÉRT dr., tanár, a Hollós Mátyás Társaság, a Petőfi Társaság illusztris tagja, v. nemzetgyűlési képviselő és székesfővárosi városatya, Várnában, a Feketetenger mellett töltötte a nyarat, onnan gyóni birtokára utazott, ahol a Gyóni Géza ünnepségeken ünnepi beszédet mondott.

ÉHES?
Jóizű MARHAPÖRKÖLTET adok **30 fill.**
hozzá kitünő ZÖLDVILÁNYI bort 1.20
70 fillérért jó ebédet, vagy vacsorát tálalok fel borral, kenyérrel, borravalóval
Szombaton, vasárnap zene is szól!
A vendéglőm régi, a legszebb óbudai kerttel, kuglizóval, 8—10 percnyire van a főtértől.
III. Szentendrei-utca **28** sz.
Legyen szerencsém.
Wetzer Mátyás
vendéglős.

A nagy mult uj emléke

Turbános sirkő a bástyán. — Az utolsó budai basa emlékének leleplezése

Csodálatos változása az időnek, vagy talán megérzése a jobb jövőnek, hogy a nehéz napokat élő magyar nemzet emléket állít és testvéri szeretettel ünnepli azt a török nemzetet, mely 150 évig tartotta rabigában ezt a nemzétet. Igaz, hogy ez a török uralom nem igyekezet kipusztítani a magyarságot, hanem meghagyta a maga nemzeti mivoltában és talán annak köszönhetjük, hogy a német uralom nem férkőzött hozzá a maga germanizáló törekvésével a magyar nemzet zöméhez és így meg is mentette a magyarságot. Most is a nyugatot nyögjük Trianon óta és lassan-lassan urrá válik a magyar lelkeken az a tudat, hogy nem a minket megrontó európai államok, hanem kizárólag és egyedül a Kelet fog segiteni. A testvér. Amilyen a tur származásu török is.

Az utolsó budai basa *Abdurrahman Abdi Arnaut* vezér, hősi halála emlékét szeptember hó 2-án délelőtt 11 órakor lepleztek le a Várbeli primásbástya sétányon. Az ünnepen megjelentek a következők:

Behidzs bey, a török köztársaság budapesti követe, Resid Szaffet bey, Nemes Antal c. püspök, Pekár Gyula v. miniszter, Petracsek Lajos dr., országy. képviselő, Lukasich Géza altábornagy, vitéz Galántai Glock Tivadar tb., olysói Gabányi János tábornok, Villáni Lajos báró köv. tanácsos, Móritz Péter ny. főkonzul, Geguss Dániel ny. főkapitány helyettes, Miklós Elemér dr., Némethy Károly dr., Kovácsházy Vilmos tanácsnokok, Spannberger Alajos dr., tanácsnok előljáró, Zilahy Dezső igazgató, Szacsvay András rendőrfőtanácsos, Pacher Béla dr. szkf. fog. Festetich Pál gróf, Zichy Nándor gróf, Felvinczy Takács Zoltán muz. igazg., Móricz Pál szerkesztő, Baán Aladár dr., Turáni Társaság igazgatója, Bevilaqua Borsodi Béla dr., Tausz Béla dr., (Hollós Mátyás Társaság), Zajti Ferenc orientálista, Pálóczy Edgár tanár, Hasszán Dsevad bey köv. tit., Abdul Latif törökországi mohamedán főpap, Fazlics Szulejmán, vitéz Magassy Antal r. felügyelő, Missi et Miss Anne Bauer, Nyári Brauner Iván örgy. (Hadilevéltár), vitéz Tanitó Béla vksz. őrgy., Korányi Márton I. ker., Iparosköz elnöke, Blahos Rudolf (Remete Kertváros Egy.), Mészáros Győző Kávés Ip. test eln., Hajdú Vilmos a Főpincér testület elnöke, Viraág Béla szerkesztő és sok érdeklődő. A vendégeket fogadták: Szabó Sámuel (a szobor állítója), vitéz Aggházy Kamil ezredes, a Hadimúzeum igazgatója, Turányi Géza, a Hadimúzeum titkára.

Az ünnep sorrendjét a 2. honvéd gyalogezred zenekara nyitotta meg az új magyar Hiszekeggyel. Azután

vitéz AGGHÁZY KAMILL

ezredes, a Hadimúzeum igazgatója az 1686-i ostromot ismertette. Néhány szóval plasztikusan rajzolta meg Buda sorsát a mohácsi vész után, Szulejmán szultán 1526-i be- és elvonulását, az 1541-i ostromot s a 145 éves török hódoltság kezdetét, valamint a keresztény seregek 1602-i és 1684-i felmentő kisérleteit. Ismertette az 1686-i ostromot, a magyar csapatok szerepét, és a török védőrség hősies magatartását. Végül szólott a szeptember 2-i utolsó rohamról, melyben a magyaroknak is kiváló szerepe jutott s amelyben Vezir Abdurrahmán Abdi Arnaut pasa hősi halált halt.

FESTETICH PÁL grófi,

mint a „Budapesti József Nádor Céh" elnöke, azon való örömét tolmácsolta, hogy az ősi Vár ismét érdekes történelmi müemlékkel gyarapodott.

BEVILAQUA-BORSODI BÉLA

a „Budapesti József Nádor Céh" főtitkára, a magyarságnak a Nyugat és Kelet harcában való tragikus sorsát ecsetelte s ennek keretében a kurtanemes *Szabó Györgyök* felmorzsolódását, akik szivükkel a Keletet, kardjukkal a Nyugatot védelmezték.

PEKÁR GYULA dr.,

ny. miniszter, a Turáni Társaság elnöke a turánizmus szemszögéből ismertette a két testvérnép ősi kapcsolatait, a Kelet és Nyugat többszázados harcát, a mindenkor tanusított vitézséget és lovagias szellemet. A szultánoknak a bujdosó kurucokkal, majd az 1849-iki emigránsokkal szemben követelt nagylelkű magatartását, végül a világháborúban szövetségesként való fellépését. Ezt a szeretetet viszonozza a most felállított síremlék. A Gázi Musztafa Kemál pasa, az új Törökország ujjáteremtője iránti hódolat szavaival fejezte be hatalmas beszédét, melyet azután franciául is tolmácsolt. Pekár Gyula jelzésére ezután lehullott az emlékművet borító nemeztiszínű lepel s láthatóvá vált a turbános sírkőszerű oszlop, mire a honvéd eenekar a magyar himnuszt, utána pedig a török köztársaság új himnuszát játszotta el. Ezután

MÓRICZ PÉTER

cs. és kir, kamarás, ny. főkonzul, török nyelven üdvözölte a török nemzetet és annak megjelent képviselőit.

BEHIDZS BEY,

a török köztársaság követe emlékezett meg ezután meleg lelkes szavakban a magyar nemzetről és köszönetet mondott a török nemzet iránt megnyilatkozott szeretetért.

RESID SZÁFEL BEY,

a török nemzetgyűlés képviselője, a törökországi turista és autósklub elnöke, valamint a török történetirók bizottságának tagja kért ezután szót és francia nyelven mondotta el lelkes beszédét.

MARIANCSICS IMRE,

a Budapesti Hirlap munkatársa nagy hatást keltően szavalta el „Vén Budavár és Konstantinápoly" c. ünnepi versét, melyet mult számunkban közöltünk.

SZABÓ SÁMUEL,

a budai Philadelphia kávéház tulajdonosa vette át az emléket, hogy fölajánlja azt a székesfővárosnak.

NÉMETHY KÁROLY dr.,

szfőv. tanácsnok vette azt át meleg szavak kiséretében azzal a fogadalommal, hogy a török-magyar testvériséget ebben az emlékben is örömmel szolgálja a magyar főváros.

Az ünneplő közönséggel együtt a rendezőség és az illusztris vendégek átmentek a helyőrségi templomhoz, amelynek falába 1886-ban emléktáblát helyezett el Budapest székesfőváros, Budavára visszavételének 200 éves évfordulója napján, az ott elesett keresztények emlékezetére. És itt

LAMPEL VILMOS

ny. min. tan., szfőv. biz. tag a Vár Barátainak Egyesülete elnöke emlékezett meg az utolsó budai basáról, aki utolsó lehelletéig harcolva annak bástyáin, karddal kezében, hősi halált halt. Ezzel kapcsolatban itt a templom falánál azoknak az elesett keresztény vitézeknek az emléke előtt hódolt meg, akik segítettek Budát számunkra visszavívni. Rámutatott arra, hogy a Nyugat mindig cserben hagyott bennünket, annakidején a törökkel vívott harcban, úgy most is, a trianoni béke után, amikor az alacsonykulturájú szomszédokkal vivtunk egyenlőtlen harcot. Bízik a világhelyzet teljes megváltozásában és az örök isteni igazságban.

Azután megkoszoruzta az emléktáblát és helyet adott

BEHIDZS BEY

követnek, aki itt is megköszönte az illusztris szónok szeretetteljes szavait, amelyekkel a török nemzetről megemlékezett.

Az ünnep ezzel végetért.

Sok a panasz az *Istenhegyi* dülőn, amelynek északkeleti lejtője a *Fogaskerekű* mentén fekszik. Egyike ez a hegyvidék legszebb részeinek és mégis valami rettenetes elhanyagolt állapotban van. Az egyik méltán elkeseredett villatulajdonos írja lapunknak, hogy az *Orgonás* villától, illetve a *Zsibói* utcától lefelé egyáltalában *semmiféle használható gyalogjáró út nincs.* Az egyedüli volna a *Sárospataki* utcából a villamossinekig vezető kis közút, de azt is annyira megviselték a *vizmosások* tavasz óta, hogy veszélyezteti a gyalogjáró testi épségét, aki kénytelen — más út hiányában — ezen az uton járni le és föl. Nagy elkeseredést vált ki az ottani lakosság körében, hogy a budai hegyvidék egyes részeit szinte fényüzéssel határos közművekkel látják el, itt pedig még a legprimitívebb követelményeket sem tudják kielégiteni. Más oldalról azt irják lapunknak, hogy érthetetlen a *Fogaskerekű* huzódozása attól, hogy a vasut mentén elterülő vidéket bekapcsolja a belső forgalomba. A *Szamóca* utca derekánál és az *alsókitérő* felső végénél megállók létesítésével, tiz fillér ráfizetéssel, a vonal felsőbb részének az 50%-os viteldíj állandósításával az utasforgalom annyira kifejlődnék, hogy *erősen csökkentené a mostani deficitet és elősegitené a területek benépesedését.* Ez a levél is sürgeti az utak kiépítését és ezzel a közlekedés lehetőségét.

Az Országos Iparoskiállítás az Iparcsarnokban a nagyközönség élénk érdeklődése jegyében áll. Sajnos a budai ipart alig néhány lelkes és áldozatkész iparos képviseli, de ezek kitettek magukért és méltóan képviselik a jobbparti városrészt. *Németh* Kálmán cipészmester (I. Márvány u. 29.) elsőrangú férfi és nőicipőivel keltett feltünést. 1918. óta dolgozik Budán csendben, szerényen, vevőköre legnagyobb megelégedésére. A kiállításon Kenéz miniszter is megszólításával tüntette ki. *Auman* Ákos bádogos és szerelő (II., Zsigmond u. 9.) kiállítása épület- és díszmű bádogosmunkákat mutat be és készítményeivel a szakértők megelégedését váltotta ki.

Gyermekruha és gyermekkelengye vásárlása bizalom kérdése, ezért forduljon intézeti egyenruha beszerzése ügyében a Gyermekruha otthonhoz. (Baross u. 77., Mészáros u. 8., Sütő u. 2.)

100 darab névjegy dobozban 1·20
TELEFON: 50-2-96
Budán
Olcsó és szép kereskedelmi nyomtatvány, plakát, környu, ujság, budai tájképes levélpapiros, eljegyzési értesitések, megfiuók
Budai Napló
nyomdájában, I., Bors-utca 24. szám
Művészi kivitelü **ÉTLAPOK**
Előfizetőknek és hirdetőknek rendkivüli árkedvezmény

Gyümölcsös
szakszerű kezelését, trágyázását, értékesitését vállalom, székesfőv. vámvonalon belül. LAKÁS- ISTÁLLÓ szükséges. Ajánlatot kérek „INGATLANGARANCIA" jeligére a kiadóhivatalban.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Közismert kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

Rózsadomb
legszebb helyén
5 szobás komfortos villa gyönyörü gyümölcsösben sürgősen eladó. — Ugyanott, 315 ÖLES TELEK is kapható. — Érdeklődni 22—8—49.

Kelmefestést, vegytisztitást
CSAK KÉPESITETT KELMEFESTŐVEL VÉGEZTESSEN!
SKÁFÁR,
I, Szt Imre herceg útja 2

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT
Készdiszentieleki **Hodor András**
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét
csak Budán szerzi be
ADLERSHEIMNÉL
Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak
Telefonmegrendelést házhoz szállit

LINKE URIDIVAT ÜZLETE A BUDAI URIKÖZÖNSÉG számára
II., Margit körút 51—53.

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérneműek legjobb minőségben. Fűzők alakitása. javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

141.666—1932—VIII. polgm. sz.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest székesfőváros polgármestere — utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre — nyilvános versenytárgyalást hirdet a IX. ker., marhavásártéri vendéglői helyiségeknek, valamint a hozzátartozó lóvásártéri kantinhelyiségének és a borjúvásár városcsarnokában felállítható buffetnek három- vagy hatévi bérletére.

A szabályszerű ajánlatok 1932. évi szeptember hó 21. (szerda) napjának déli 12 órájáig kell a polgármesteri VII. közélelmezési ügyosztályában (Központi városháza, II. em. 218. ajtószám alatt) benyújtani.

Bánatpénzül a felajánlott évi bérösszeg 10 (Tiz) százalékát kell az ajánlat benyujtása előtt megelőzően a főváros központi pénztárába, a versenytágyalási hirdetményre való hivatkozással letenni és az erről szóló eredeti nyugtát az ajánlathoz csatolni.

Az ajánlati ürlapok, valamint a bérleti feltételek hétköznaponkint délelőtt 12—2 óra között a polgármesteri VIII. ügyosztály kezelőirodájában (II. em. 212 sz), valamint a közvágóhidak igazgatóságánál (IX., Soroksári út 58. szám) vehetők át.

Az ajánlatok 1932. évi szeptember hó 21-én déli 12 órakor a polgármesteri VIII. ügyosztály üléstermében (Központi városháza, II. em. 196. szám) nyilvánosan fognak felbontatni ahol az ajánlattevők, vagy megbizottak jelen lehetnek.

Ha az ajánlattevő, akinek ajánlatát a székesfőváros elfogadta, a bérleti szerződést a kitüzött záros határidőn belül alá nem irná, vagy a szerződési biztositékot le nem tenné, a fővárosnak jogában áll a bérletet bárki másnak bérbeadni, a késedelmes ajánlattevő pedig a fővárossal szemben kártérítéssel tartozik úgy az elmaradt haszonért, mint az esetleges felmerült károkért.

Budapest 1932 évi augusztus hó 11-én.

A székesfőváros polgármestere.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

A községi Takarékpénztár bekapcsolását tervezik a csatornaépitő szükségmunkához, amely az első terv szerint nem volt kivihető, mert lehetetlenné tette a kisiparosok részvételét, viszont a hitelt kináló nagyiparosok tul drága ajánlatokat tettek.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

BALÁZS vendéglő Hűvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

Ujlak háztulajdonosai 1702-ben

Vajjon élnek-e ezeknek az ősöknek leszármazói? Aki tud róluk, közölje lapunkkal, mert Buda történeti fejlődését az ős családok történetében óhatjuk visszatükröztetni a *„Budai Almanach"*-ban, odaemelve ezeket a városalapító családokat arra a méltó helyre, ahová multjuk és a városra való befolyásuk megérdemli.

A „Mutató" szerint, melyet „Zaiger über das Neustift 1702" címen Greischer Mátyás földmérő állított össze — utca és házszám megjelölése nélkül a következők voltak Ujlakon háztulajdonosok:

Than Ádám János császári kamarai könyvelő, Renner Simon polgári kőművesmester. Lindtner Bertalan ácssegéd és társa Alzinger Simon kőfaragó, Steyer szabó, Flur János kőműves segéd. Pichler Ferenc János és társtulajdonosai: Ester Gáspár és Strauss György. Gradter Péter János. Thomasovidz Mátyás. Vischovidz Miklós, Luciz Iván, Mihaloviz Jurco, Jurcovidz István, Tersia Marco, Ivanovidz Pavo, Babidz Gregor, Horváth Jurco (?), Utvari Lucaz, Lipovadz András, Ilia, Mathievidz Péter, Marcó Stipanovidz együtt birtokolja a házat Mayerfols Mátyás, Hölzel Gallus és neje Justiniával. Mathusovidz Pál. Ivanovidz Balázs. Ivanoviz Mihály, Sitaridz Márton, Nikolidz Jurco, Bosniacovidz Máté, Bussacidz Máté és Mihidz János, mindketten bátyjukkal. Huszár Ferenc. Farkas János. Kiss Mátyás. Biegl Jakab. Reüter János György úr élelmezési főfelügyelő. Enderl Ádám, Kokall Ferenc úr. Wurmb János polgári pék. Aigner János úr. Hausruckher András. Korucz Ádám György kendőkészítő. Rapl János. Kögel András. Reysenberger György. Fürst Mátyás. Leüdtner Kristóf kőműves. Saltrin Sebestyén polgári cipész. Bränekhel Mátyás takács. Schur Károly János polgári fürdős. Janoschiz Mátyás. Scheywidtmann Mihály polgári csösz. Neubar Mátyás. Stippel Mátyás polgári harisnyakötő. Huszár Pál. Piati Péter császári erdész. Grill Gáspár. Fitz György. Reütter György. Maly Péter. Krempel Tóbiás úr tanácsbéli rokon. Reimb Ferenc polgári mézeskalácsos. Hetvenhetediknek van felejgyezve a plébániatemplom és a templomudvar. Utána következik Rumpler András. Wiser György. Raes Simon. Weigel Dávid. Gregor Vencel. Hanauer Márton. Lemann György puskaműves. Köffer Márton. Kleinn János. Killenhoffer János. Baischel Miklós. Eberl Leonhardt. Frädt Vencel János puskaműves. Dániel. Vater János lakatos. Hartmann kocsigyártó. Kletner György János polgári szappanfőző. Kurz János polgári asztalos. Obridz Gotfrid polgári cipész. Ester Gáspár ácssegéd. Sautar G. ácssegéd és Dreher Rókus. Krieghamer Sebestyén kőműves és Haman Kristóf pallér. Gronner Frigyes sörárús és a vele közös tulajdonosok: Tollon Terentius és Mack Darmoth Roy Henrik. A következő ház tuladonosa gyanánt szintén az utóbbi, két teljesen idegen nevű egyén szerepel. Maroschovitsch Marco és Belhing József polgári harisnyakötő. Lipovidz Luca és Clampasky Sándor. Rütt Vencel. Horváth Pál. Jakodidz Mihály. Német Jurco molnár. Lodor Márton molnár és Kizling György nejével Erzsébettel. Schwickh János. Janzy. Taetter Mihály. Seger Jakab. Brickhler Márton. Windeneck Mátyás. Schärl Ferenc. Bischoff Baltazár. Temel Pál fegyvertáros szolga. Bindtner Mihály puskaműves káplár. Kohaneck Bernát. Schadtenberger Mihály kertész. Lechner Miklós kőműves. Ezután a „Zaiger" a következőt mondja: egy egészen különálló házhely, fenntartva egy polgári serfőzde részére. Majd tovább jegyzi a háztulajdonosokat, ahogy következnek: Klinglmayer György polgári pék. Lottermayer Boldizsár kőműves. Krausenburg Simon. Lattner Kristóf. Baltheck Jakab. Prigelhoffer Fülöp. Krem József. Rath Márton. Leeber András. Dopolidz Lőrinc és Schmiedt György. Gábriel Gregor. Leidter Ignác és Bilhalmb János. Heinthaller János György Tascher Dávid. Hackher Simon. Seger Mátyás. Mayerfels Mátyás és Candemus Ferenc. Perger Fülöp. Lindtner János. Däz Lőrinc. Romi Mihály. Baechinger Mátyás. Reüttner József. Rues Pál. Strasser János. Ausperger Ferenc. Resch János. Tizenegy háztulajdonosnak nincs a neve feljegyezve. Összesen 150 ház volt 230 év előtt Ujlakon s ezek között csak tíz volt magyar kézen.

Egy szepesi könyv

A budaiakat nem egy okból, nagyon leköti ez a könyv. Lelki vegyelemzés ez. Az ősi rögszeretet összetevőinek kutatása. Ami sok százév óta ösztönösen fűzte hegyes-völgyes szülőföldjéhez a szepesi nemzedékeket, ami olthatatlan honvággyal töltötte el a távollevőket: azt teszi tudatossá dr. *Gréb* Gyula kimagasló néprajza. Sós kitünő könyvében, a *Szepességnek rajzában.*

Először is megállapítja a szepesiek közmondásos rögszeretetének, összetartásának az alapelemeit. Ezek a népjellem, a mondáik, babonájuk, szokásaik, nyelvük, tájszólásuk, tájszólás-költészetük, művészetük, viseletük, házépítési sajátságaik és nagy férfiak.

E szempontok szerint csoportosítja a tudós szerző negyedszázados, hangyaszorgalomra mutató kutatásainak az eredményét.

A szepesi nemesek két főcsoportra oszlanak, az északi és a délire (a gründlerek). Ezek etikailag és nyelvileg is különböznek egymástól. Az északiak a szilézialakkal, a déliek a frankokkal mutatnak közelebbi összetartást. Ezek az utóbbiak Gölnic-bányától nemcsak Dobsináig terjednek nyugatra, hanem Körmöcbányán, Stubnyán, Németprónán át egészen a Duna melletti Nagybörzsönyig (Gross-Werdenig). Nyolcszáz éve élnek már a szepesi telepesek vidékükön, nehéz munkával keresték a kenyerüket bányákban, erdőségekben, földmíveléssel. Megkérgesedett a tenyerük, de szemük a tisztán látást, az okos mérlegelést megszokta és szívük meleg maradt.

Esti pihenőkor megszólalt a mese, a dal. Éjfél felé a kisértetek is megjelennek a látók előtt, hol fehér lepedőben, hol leegyszerűsítve a dolgot, mint csontvázak zörögnek eddig föl nem derített célból, szerte a zimankós éjjeleken. A gyermek mohón szívja föl magába a meséket, — megöregedve maga is megtoldja és adja tovább unokájának és ez a meselánc nemzedékről-nemzedékre kapcsolódva maiglan is még összetartó erőt fejt ki a sajátos nyelvjárással együtt.

Az északi és déli szepesi nyelvjárás lényegesen eltér egymástól, idő kell hozzá, hogy egymást megértsék élőszóban, de írásban is. Innen van, hogy a felsőszepesiek lapja a *Karpathenpost* elzárkózott a déli szepesiek nyelvén irodalmi termékek közreadásától. Csak a maga embereit ismertette. Ezért ismerték a felsőszepesi költőket szerte és csak az utóbbi évek mutatták meg kifelé is, mily gazdag a déli szepesiek tájszólásos irodalma. Dr. *Ldm* Frigyes, a jeles poéta, nagysikerű kutatásainak az érdeme a Gründlerek (Grund-völgy) alapvető irodalomtörténetének a megteremtése. Nagyvonalú keretet szabott a további részletesebb kutatások számára. Gréb szerencsés kézzel épít tovább, sok új vonatkozást érint az elmélyedő néprajztudós gondolat-gazdaságával. Pontos egyensúlyon törekszik az észak és a dél között és ez igen nagy érdemének tudandó be, az évtizedek óta begyökerezett felsőszepesi felfogással szemben. Abszolút tárgyilagosság főjellemzője ennek a külföldön is alaposságáról feltünő műnek.

Szép képei bemutatják a házépítést, a viseleteket, egyes helyiségek szebb, jellemzőbb részletét, mind oly célzattal, hogy nem csoda, ha a Szepesség népében oly élénk a rögszeretet.

Bámulatos ennek a tudósnak a serénysége, szorgalma, az ezernyi ezer adat felkutatásában, gondos megvizsgálásában és építőtégláúl való fölhasználásában. Valósággal Altorjai Apor Metamorphozisához hasonlítható fontosságában. Hozzávetve még a világos, vonzó ibolyát, a könyv külső szépségét, díszeit, méltóan mondhatjuk Gréb legkiválóbb művének, amelyben úgy a tudós, mint a műkedvelő megtalálja a maga olvasnivalóját.

Dr. Mohr Győző.

Szórakozzunk Budán!

KEDVES HELY
még az őszi estéken is a
Császárkert
a Dunaparton
a Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai konyhával.
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád
vendéglős

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: **OTTÓ DEZSŐ**

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 2o.
Esténkint kitünő cigány zene!

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Lakjunk Budán!

Telek

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

Sasad I. ker. Gazdagréti uton
(Budaörsi ut 153-nál) parcellázott **telkek** 260-300 négyszögölig P 20-tól közvetlenül a **telektulajdonos** által részletfizetésre is **eladók.**
Telefon 685-15
Elérhető Kelenföldi végállomás előtti feltételes megállótól, Alaguton át

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmenti **villatelkek** □-ölenként **P 3-tól. Havi lefizetés P 10.—től.** Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már **P 500-tól. Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körtér 3/b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Készpénzzel vennék budai oldalon villamossal megközelíthető 5—10 hold földet megfelelő házzal közvetítő nélkül. *„Gazda" leligére* Budai Napló kiadóhivatala tovább.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cím: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Halászbástyánál
autóbusz megállónál, lukszus kivitelű, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bir. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél toloablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

Lakás

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágosítás: Málnai Béla műépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

KERTES 2 SZOBÁS komfortos lakást keresek Pasarét környékén, vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithídtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban **3 szobás** szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott **4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.**

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, dunai kilátással és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos,* **erkélyes** lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müut mellett, talajvizmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel.** — Jó ivóviz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

Jövedelmező aranyérték!
Budapest legelőkelőbb villanegyedében, a Nagyboldogasszony (Ménesi) útja 3. sz. a., a Batthyányi-parkkal szemben épülő társasvillánkban 3, 4, 5 szobás, teljesen elkülönített luxuslakrészek már leköthetők. — Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körtérnél), továbbá az októberre elkészülő „Bellevue" társasvillában (Pasaréti-út 1, a Fogaskerekünél) még pár tehermentes 3 szobás, 3—4 szoba-hallos luxuslakrész (loggiák, ruhatár, tálaló, étagefütés) már 14,5000 P-től kapható. Díjtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Korábbi társasházainkban még kapható pár 2—3 szoba-hallos, etagefütéses öröklakás, rendkivül kedvező fieztési feltétellel. Díjtalan prospektus tervekkel. „Centrum" Házépitő Vállalat, Horthy Miklós út 9. Tel. 963-01.
„CENTRUM" Házépítő Vállalat
Horthy Miklós-ut 9. Tel.: 893-01.
Legszebbek, legjobbak, legolcsóbbak a „Centrum" öröklakása

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1095 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 szeptember 18

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint.
A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, müvészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Nehéz napok

Nem mindennapi különös gondolatokat és érzéseket vált ki belőlem Magyarország Patronájának egyszerűen és igénytelenül álló fehér szobra a budai Lánchídfőnél, ahol mint az útmérés kiinduló pontja jelzi a mértföldek elejét, azt a zérus pontot, ahonnan Magyarorszag útjait mérik. Innen Budáról. Nem lehet véletlen, hogy ezzel a szoborral Budát teszik az ország központjává.

Véletlenek nincsenek.

Egy nürnbergi professzor 50 évvel ezelőtt egyik nagy tanulmányában, amely „Világutak jelentősége a világtörténelemben" cimen jelent meg, már akkor megjósolta, hogy Középeurópa világközpontja lesz, fekvésénél, szépségénél és világforgalmi központiságánál fogva Budapest.

A Duna és az élet két részre osztották ezt a várost. Baloldali része szívja föl, dolgozza föl mindazt, amit a magyar nemzet termel, és igy a jelennek él, - jobboldali része őrzi a mult hagyományait és e történelmi alapon építi a jövőt és rakja le az odavezető út köveit. A két ellentétes feladat rögtön harmóniába olvad, ha ezen az alapon fejlesztjük, építjük ezt a különálló két részt, amely együtt intézi a sokezeresztendős magyar nemzet sorsát.

Amikor odaát a magyar orszràggyűlés házában, kemény harcok közepette keresik azokat az igazságokat, amelyek ezt a nemzett mai helyzetéből megváltanák, nem mindig állanak azon a történelmi magaslaton, amely nélkül nagy csapások után, az átalakuló világrendbe illeszkedve, a nemzet jövőjét biztos alapokra lehet ráépíteni.

E nemzet bölcsei már az ősidőkben, a történelem előtti időkben rendkívüli elhatározásokra tudták bírni népüket. Olyan rettenetes csapások után, mint voltak azok a szörnyű harcok, amit az asszirok ellen kellett vívnunk és amelyekben elvérzett a magyar, Kisázsiából Tibet alá vezérelték a nemzetet, hogy ismét erőt gyűjtsön és ezer évekig is lekötve tartották, hogy megyarapodva, erőre kapva, jobb hazát kereshessen. Csak igy történhetett, hogy mint a villám jelent meg az Európát rázkódtató nehéz történelmi napokban 1500 évvel ezelőtt Attila urunk és rátiport a porban fetrengő Európa homlokára. A nyugat nagy kalmárnépe, a gótok fondorlatosan aláásták ezt a nagy birodalmat és fajunk visszaözönlött Ázsiába, hogy a Kaspi-tó partjáról 200 éves pihenő után Európára zúdítsa az avarokat, akiknek uralmát csak nagy Károly hatalmas birodalma tuddta megtörni. Már ekkor érezte és tudta a magya rnemzet minden vezére, hogy ennek a turáni népnek jövendő hazája a Duna és Tisza köze lesz. Valami ősi ösztön hajtotta a turáni népeket ide és nem Indiába, mint a többi vándornépet.

Apró rajokban idecsaptak a kunok, a jászok, a besnyők, hogy lovaik patával porhanyítsák ezt a földet, vérükkel áztassák és termőképessé tegyék a magyarok számára. Történelmi nagy elhatározásra volt szükségség, hogy a Kis-Oroszországban uj hazát talált, Kiewben székvárost épitett országából, 150 éves ottlét után, újra vándorútra kelljen a magyarság és visszaszerezze az ősei által oly sokszor birtokolt területet a Kárpátok ölén.

Azt hiszem ez az ország, ez a nemzet most is ilyen nagy elhatározások előtt áll és a nemzet vezérelnek bölcsessége dönti el jövendőjét. Igy ahogy vagyunk nem élünk meg. Véreink szétszóródva, ősi birtrokon idegen igát nyögnek. Világuralomhoz, nagy nemzeti szabadsághoz szokott turáni néplink ezt nem bírja el. Elsorvad tőle és önmagát emészti, önmagát marja és tiporja.

Nemzetalkotó, országfenntartó nagy képességeink ilyen világtörténelmi órákban nyilatkoznak meg leginkább. Hivatott vezéreink bölcsessége megtalálta a jobb jövőhöz vezető utat, a tatárjárás, és a török hódoltság után, — és a hivatottak a vezérek, akik ma intézik ennek a nemzetnek a sorsát, vagy akik most akarnak dönteni a jövője felett, bizonyára látják maguk előtt azt az útat, amely a biztosabb jövő felé vezet.

Egy emberöltő alatt ez a nemzet mindig kihverte a sorcsapásokat és a történelmi fordulatot most az a körülmény jelenti, hogy a régi alapokon nem tudjuk megtalálni a megoldást. Amíg Európa közepén Magyarország volt a kenyértermelő terület Európa számára és ha megtermett a búza nálunk, jólét áradt szét az országban, de megélt Európa is. Az utolsó emberöltő alatt nagyot fordult a világ. Délamerika mérhetetlen síkságain, Északamerikai végtelen preirein, Kanada óriási nagy területein, olcsó munkabér mellett, a legfejlettebb géptechnikával gabonát termelnek. Ebben a versenyben le kellett maradnunk és ez az egyetlen körülmény az oka a mi gazdasági válságunknak és nem egyedül a világválság. A magyar búzának nincsen értéke. Jólétadó értéke nem lesz már soha. Ez a történelmi tény, amelynek irányitania kell azt az uj gazdasági rendet, amely a magyarságot élteti és fenntartja. Ezen fordul a jövőnk.

És megint nem véletlen, nem emberi számítás következménye, hogy egy emberöltő óta a magyar nemzet termelte ki önmagából a föld mélyét kutató, a föld belsjét már ismerő tudós gárdát, mely ma az egész világon vezet, tengeren innen és tengeren tul, amely uj energiák után kutat és a föld mélyén szunnyadó erőket fogja be az emberiség szolgálatába. Magyar geológusok fejlesztették a mélyfúrást tudománnyá és művészetté, amely mellett eltörpült az angol mélyfurások tudása és amelynek művelői, ezek a magyar földből kisarjadt zsenik, Amerikában, északon és délen, Ázsiának déli részein csodálatos eredményeket értek el. A nemzetek gondviselése ugy határozott, hogy ez az áldott föld, ahol a magyarság él, olyan mérhetetlen erőforrása legyen a haladó emberiségnek, amelynek párja nincs a világon, mert ahol ezt a földet megfurták, ott toronymagasra buggyant ki az a túlhevített gyógyerejű víz, amely nemcsak gyógyít, de olyan hőfokot hoz magával, a vele feltörő földgázon kivül, amelyet mai tudása mellett az ember át tud változtatni villamoserőre, fel tud használni fütésre és igy módjában áll a gazdasági termelésnek olyan uj módját vinni ele a gazdasági életünkbe, amely Magyarországot ismét Európa kenyértermő területévé avatja. A szén alig száz éve uralja az ipart és aligha tarthatja uralmát, mert a tudomány már jósolja a földben elraktározott készletek fogyását, amit a szénuzsora igyekszik kihasználni. A szenet fel fogja váltani a föld mélyéből feltörő forróvíz, amely olcsóbbá, szebbé teszi életünket. A forróvíz átalakítja egész gazdasági életünket és a magyar Alföld beláthatatlan gabonatermő területeit szőkebbre szorítja, hogy helyt adjon annak a kertgazdaságnak, amely télen, nyáron tud majd zöldségféléket termelni, olcsó áron, hogy elárasztthassuk vele Európát. A nagy gabonaraktár és kukoricagórék helyett üvegházakat épít majd, különleges nagy üvegházakat, ahol megterem a virág és minden olyan primőr, aminőket ma keres az emberiség, mely a hustáplálkozásról készül visszatérni az ősi növényevésre, gyümölcsre, a zöldségfélékre, amivel szebbé teszi az életét és önmagát. Ma rengeteg pénzt küldünk ezért külföldre. Nálunk vadon megterem az erdőkben a sokféle kiváló gombafaj, amit szivesen vásárolna a külföld. Hátha még nemesítve üvegházakban termesztjük. Gyümölcsünk ízét zamatját nem éri utól más ország gyümölcse. A kanadai alma messze elmarad a miénk mögött.

A nagy terv ugyanis adva van. Ezek a mélyfurások azt a szükreszabott gondolatot, hogy Budapestet tegyük fürdővárossá és idegenforgalmi világközponttá, a mélyfurások révén rendkivül kitágult, mert egész Magyarország ontja magából a gyógyító forró vizeket s igy a fürdővárosból, fürdőország lett, ahol az északi népek keresnek majd gyógyulást, építenek nemzeti kórházakat és szanatóriumokat és már a közeljövőben talán százezrével özönlik ide az idegen, hogy betegségétől szabadúljon, amihez három nagy tavunk: a Balaton, a Fertő- és a Velencei-tó adják az utókúrát. De vonzani fogja őket ide az is, hogy itt kapja a finom ételt — megismétlődik a régi mondáss: Extra Hungaria non est vita! — és jobban, olcsóbban meg él, mint bárhol másutt a világon. Budapest szépségének hamar hire megy, ez lesz a jókedv városa, mulatni tud a magyar, tudományos kincseink értékesek, muzumaink érdeksek, egyetemi orvostanáraink világhirüek és minden betegségre van gyógyvizük, abban az ősgyógyszer: a thorium. Nincs ennek párja sehol a világon.

Az lesz az uj honalapító, aki biztos kézzel végrehajtja a magyar gazdasági rendnek ezt az átalakulását.

Dubonai Pál.

DUDVA

Ez egyik rákfenéje Budapestnek.

Valami ránk maradt átok ez a dudva a multból, a mikor senkisem hitte, hogy itt a Duna derekán, az Alföld peremén, Közép-Európa metropolisa épül föl, Európa kenyéradó konyhakertjében, Magyarországon, hogy fenntartója, megmentője legyen az őskulturáju magyarságnak.

Pozsonyban nem ismerték a dudvát. Az rendezett királyváros volt. Budán a törökhódoltsság után nem volt udvartartás és — elszaporodott a dudva.

Az intéző körök dédelgetik. Nem irtják. Látom odaát Pesten is, hogy az üres telkeken milyen rettenetes módon elszaporodik a dudva. Mindenfajta undok féreg, csúszó-mászó bogár, egér, patkány, kóbor kutya ott lapul meg.

A budai hegyvidéknek valóságos csapása. A villatulajdonos hiába irtja a kártékony bogarat, hernyót, férget, ha a kerítésen túl, városi külterületen vidáman burjánzik a dudva. Valóságos meleg ágya ezeknek. Nem tud ellene védekezni a kertész. Elpusztítja a gyümölcsöt, a kerti veteményt, virágot. És csúf, ronda, utálatos. Buvóhelye még a betörőnek is. Ott les, ott kémlel. A túlburjánzott dudva takargatja, védi. Minden kórság, piszok, szemét ott gyülemlik össze.

Budán még a népes utakon, a járda szélén is megtűrik a dudvát. A Vérmezőn irtják, de az Attila-utcában nem.

Talán a közéletünk is azért fajul el, mert megszoktuk a dudvát. Rossz példa. Rossz tanácsadó.

Okvetlenül szükséges, hogy akadjon a városházán hamarosan ember, aki hadat üzen a dudvának. Szorítani kell a telektulajdonosokat, hogy beépítetlen telkeiket rendezzék, egyengessék és tiszta fűmaggal vessék be. Engedjék át azt a gyerekek számára játszótereknek. Vagy engedélyezzenek oda árusító bódékat. Csináljanak ott helyet a piaci árusoknak. De a dudvát ki kell irtani.

A város járjon elő jó példával és minden közterületen, bent a városban és a külső részeken a legszigorubban irtassa a dudvát. A városi kertészet lesz érte hálás.

Elrettentő szigorral kell ezt a kérdést kezelni. Közegészségügyi fontos kérdés ez. Türhetetlen állapot a világvárosban. Hát még a fürdővárosban. A járda szélén futó földes részeket vessék be fűmaggal. Nem baj, ha letapossák. De ne engedjék oda a dudvát. Az falusi jelleget ad a városnak. A városi politika egyik legerősebb pártjának a hivatalos lapja is szóvá tette legutóbb ezeket az állapotokat és annak irásából vettük az alábbiakat:

Külföldön a villamos kalauz büntetőhatósági közeg is, ha az utas papirt, vagy egyéb szemetet ejt a padlóra, a kalauz azonnal megbirságolja. Angliában csak egy üres gyufaskatulyát dobnak el az utcán, a rendőr már is bünteti a szemetelőt, Budapest főváros utcáinak képe néhány év alatt sokat változott, sokat javult, de rosszabbodott a városból kifelé vezető utcáknál, tereknél és főleg a külső részeken.

Óbudán igen sok utca nincs még csatornázva és a lakásokból kifolyó és *az utcán felgyülemlő* káposztalé, tésztalé és szennyviz-tócsákban játszadoznak a gyerekek. A szennyes lé förtelmes büze utcákat jár át s messze környéken megfertőzi a levegőt.

Közvetlenül a bécsi országut óbudai szakasza mellett fekszik az egyik téglagyár munkástelepe. Az a külföldi, aki autón száguld Budapestre, a magyarok világszerte propagált fürdővárosába, joggal képed el, amikor a munkástelep mellett robog el autójával. A nyomorviskók előtt az országutmenti árokban szurkoskezü, maszatos arcu, rongyos ruháju gyerekek fürödnek az árok gödrében összegyülemlett büzös szennylében.

Óbudának külön nevezetessége a Császárfürdő parkjától a hajógyárig elhuzódó dunapati szakasz, ahová évek óta a szemetet és a szénport szokták lerakni. Ha egy kis déli szél kerekedik, Óbuda utcáit valóságos szemét- és szénporeső lepi el.

A Miklós-téri városi házak közelében áll az egyik cukorgyár. Elviselhetetlen az a kellemetlen illat, ami a cukorfőzés idején a gyár területéről kiszáll. A nyers cukor, a melasz nehéz, kellemetlen égett szaga napokra beszívódik az utcák házaiba. A városi házak több lakója emiatt kénytelen volt el is költözködni Óbudának erről a részéről.

Lágymányoson a tó lecsapolása sürgős, mert nyáron a mocsaras viz gyüjtőcsatornája minden szennynek és tenyésztelepe a veszedelmesen mérges szúnyogoknak, melyek még a Gellért-hegy lakóit is elüldözik. A Gellérthegy oldalában éjszaka nyitott ablak mellett a légyfogó háló alatt kénytelenek aludni az emberek, mert ezeknek a mérges szúnyogoknak a csipése sem egy esetben sulyos komplikációt okozott.

Választás előtt?

Lehetséges, hogy az események oda fejlődnek és azt a választ adják erre a kérdésre, hogy — *igen*. Mindenesetre el kell készülnie a budai polgárságnak is arra, hogy egy közeli választás esetén a *nemzeti és polgári gondolat* jegyében olyan állandó rend megteremtését segítse elő, amely lehetővé teszi az ország pénzügyeinek rendezését, ezzel kapcsolatban a gazdasági termelés uj rendjére való áttérést és a ma már szinte uzsoraszerűen fellépő különféle kartellgazdálkodás letörését. Minden választó tartsa szem előtt, hogy ebben a verejtékes haláltusában, amit ez a nemzet folytat a fennmaradásáért, sem pártérdeket, sem személyi érlekeket nem tolhatunk nemzeti létünk elé, semmiféle kicsinyes szempontnak a választót befolyásolnia nem szabad, akármilyen tetszetős alakban terjesztik eléje, bármilyen nagyra fujják is fel azokat az eltörpülő és a nemzet további életében számot nem tevő eseményeket és célokat, amelyek nálunk a pártélet révén a kedélyeket és a politikai állásfoglalásokat befolyásolják. A társadalomnak polgári berendezkedése még nem élte magát se túl, se le, fejlődésképes s igy legalkalmasabb arra, hogy a nemzeti kereteket betöltse. A választópolgárnak nagyon komolyan kell most foglalkoznia a szavazása révén beállható politikai következményekkel, le kell hántania magáról a napi élet által kitermelt kicsinyes felfogásokat, hogy történelmi időkhöz méltón, csak olyan eszméket, terveket, célkitűzéseket támogasson, amelyek *a nemzet életét uj biztos alapokra fektetik*. Most nem politikai kalandokról van szó, hanem a magyarság fennmaradásáról. Adja a magyarok Istene, hogy e nehéz órákan ez a sokat szenvedett nemzet megtalálja a maga hivatott vezéreit és a szebb jövőhöz vezető utat.

Ezerötszázéves évfordulója lesz 1933-ban hogy Európa földjére dobbant Attila urunk lába és megremegett ettől a dobbanástól Európa vénhedt teste. Egész Ázsia készül ezt a világeseményt megünnepelni. Törökország jár elől az Attila-kultuszban és magyar tudósokat hivott meg, hogy Attila emlékét megörökítsék. Nálunk *Zalti* Ferenc és *Medgyaszay* István az Attila-kultusz hivatott előharcosai, de sajnálattal nélkülözzük az állam és a főváros megmozdulását, amely Attilához méltó módon ünnepelné ezt a világraszóló évfordulót. Mi nem tagadhatjuk meg Attilát, mi nem bízhatjuk az ő nagy ünnepének rendezését más néekre, ebben nekünk kell elöljárnunk. Indiában, Tatárföldön, a Kaspi-tó mentén élő népek mindannyian készülődnek erre az ünnepre, csak ezen mi magyarok állunk majd mint nézők az utolsó sorokban?

Fontos dátum Buda életében 1777, mert akkor kezdték meg a város éjjeli világitását. Nyolcvanhárom évvel előbb 1694-ben azonban még órája sem volt Budának, ahogy azt Palm János udvari kamarai tanácsos nagy megütközéssel megállapította.

Budára is ráférne egy központi vásárcsarnok, hogy időt és pénzt takaríthassanak meg a budaiak. Most a *szénatéri piacot* rendezi a város és valósszinüleg hasonlóvá teszi a Krisztina-köruti piachoz, amely épen úgy nem illik a körutra, mint ahogy ez nem fog illeni a Szénatérhez. Ott van a *Batthány-téri* pompás vásárcsarnok, azt kellene *Buda Központi Vásárcsarnokává* fejleszteni. Teljesen érthetetlen, hogy a város nem találja meg a módját és hogy a szükséges kedvezményekkel és célszerü rendeletekkel ezt a vásárcsarnokot nem tudja életképessé tenni. Közvetlenebbül áll a Duna mentén, mint a pesti Központi vásárcsarnok és a felülről hajóval érkező piaci árú itt hamarább talál piacot, meghagyva az alulról jövő árúk számára a pestit. A megoldás nem oly nehéz. Korlátozni kell a piaci árusok számát Pesten és kedvezményt kell nyujtani a budainak. A budai oldalon, főleg az északi részen fekvő községek termelőit csak a Batthyány-téri központi vásárcsarnokba engedjék kirakodni, olcsóbban, mint Pesten és bizonyos napokon kizárólag Budán kellene engedélyezni olyan idényáruk kirakását, amelyek eddig csak Pesten voltak kaphatók. Ezzel divatba hoznák ezt a budai csarnokot, a mely ma üresen áll és nem szolgálja azt a célt, a miért épült, pedig a egyetlen vásárcsarnok Budán.

Gyümölcstermelők szervezkedjetek!

A hires budai baracknál jobbizü alig terem Európában. Szőlőnk világhirü volt. De minden gyümölcs megterem a budai hegyekben. Mégis alig értékesíthető, hacsak nem a budapesti piacon, ahová kosarakban hordják be. Waggontételekben már lehetetlen árusítani.

Ezzel nagy jövedelemtől esnek el a hegyvidék gazdálkodói és az ő nagy érdekük, hogy kellő szervezkedés mellett olcsón még többet és értékesebbet termeljenek. Budapestnek olcsó és kitünő gyümölccsel való ellátása is követeli, hogy a termelők kellő figyelemre méltassák a *Gyümölcstermelők Orsz. Egyesülete* felhivását, amlyet az alábbiakban ismertetünk:

Az a szomorú sors, amely a magyar földet érte, katasztrófális jövedelemcsökkenést eredményezett és igy hatványozott cselekvésre vagyunk kényszerítve. *Kiakná-zatlanul* áll olyan termelési ágazat, amely kellő szervezettség és irányítás mellett *igen nagy jövedelmet* biztosíthat nemcsak a termelőknek, hanem ezen keresztül az államnak is. Akkor, amikor a termelőnek minden fillérre szüksége van, nem nézhetjük tétlenül, hogy ez a nagy horderejü gondolat, amely a *szakszerü gyümölcstermelésben* rejlik, nélkülözze e szakszerüséget.

Tudott dolog, hogy a magyar gyümölcs izben és zamatban világviszonylatban is *első helyen áll* és eddig mégis elviseltük azt, hogy a magyar gyümölcs mennyiségileg alárendelt szerepet játszott a külföldi piacokon. Nem nézhetjük közömbösen, hogy Magyarországra *több gyümölcsöt legyünk kénytelenek behozni,* mint amennyit kiviszünk, akkor, amikor éghajlati és talajviszonyaink révén országunk határozottan hivatva van arra, hogy a kivitelre szánt gyümölcsmennyiséget megsokszorozza.

Miért kell a szervezkedés?

Mert a gyümölcstermelők legnagyobb része a legkülönbözőbb gyümölcsféleségeket és a legkülönbözőbb fajtákat termeli, — többnyire hiányos, szakszerűtlen a nagy tömegben fellépő kártevők elleni védekezés, és a szomszéd kertjéből — ahol egyáltalán nem védekeznek — milliószámra kerülnek át az ápolt és gondozott kertekbe a spórák, baktériumok, hernyók... Hibákat követünk el a szedésnél, a válogatásnál, az osztályozásnál. Hiányosak az elnevezések és hiányos a csomagolás.

A magyar földmivelésügyi kormány már évekkel ezelőtt nagyszabású programmot dolgozott ki, amelynek alapján megindult különféle akciók végcélját az egyöntetű elsőrendű és exportképes tömegáru termesztése képezi.

Az összes másirányu termelési ágak rendelkeznek már olyan érdekképviseletekkel, amelyek tagjainak a tömörülés révén nagy előnyöket biztositanak, *egyedül a gyümölcstermelés volt az, amelynek eddig nem volt olyan szervezete,* amelynek segitségével azok a mérhetetlen értékek, amelyek a termelőt és fogyasztót egyaránt megilletik, kiaknázhatók lettek volna, de a szervezetlenség folytán elpusztultak! Az érdekelteknek kell a kormány programmját megvalósitani és az év július 8-án, rendkivül nagy érdeklődés mellett azért alakult meg a

„Gyümölcstermelők Országos Egyesülete".

Az egyesülés célja, hogy a gyümölcstermelő körzetekben a kijelölt gyümölcsnemek, illetve fajták nagyban való termelésének bitositását célzó propagandát fejtsen ki, a szükséges fajtaazonos gyümölcsoltványmennyiséget biztositsa, az egynemű tömegáru termelését és értékesítését előmozditsa, a növényi és állati kártevők ellen való védekezést egységes elvek szerint népszerűsitse, a növényvédelmi szerek árát mérsékelje, a belföldi és külföldi értékesitést szolgálja. Továbbá szakszerü tanácsadás, a csomagolási módok, a fogyasztópiacok felkutatása, gyümölcsakciók, feldolgozó telepek létesitése.

Ez a programm csak akkor valósitható meg, ha a gyümölcstermelők hatalmas tábort alkotnak. Ezért csatlakozásra felhivjuk a magyar gyümölcstermelőket, hogy e nagyszabású programm keresztülvitelében — saját jól felfogott érdekükben — teljes erővel támogassanak.

Részletes felvilágositást nyujt a Gyümölcstermelők Országos Egyesületének központi irodája, VI., Andrássy-ut 8. Telefon: 20-2-94 és 21-3-46.

Vállay Miklóss dr. ny. . Tiszteletbeli elnök, *Somssich* László gyr. államtitkár, *Wald-* Alelnökök: *Gyömörey* *nád* István korm. főtan., ügyv. alelnök.

Modern fűzőszalón

fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.

II. Margit-krt. 51-53.

A velencei tó

mint Budapest nyaraló-telepe

Csonkamagyarországnak a fővárosból legkönnyebben, leggyorsabban és legkényelmesebben egy óra alatt megközelithető tava: a *Velencei tó.* Ennek a gyönyörü fekvésü 25 négyzetkilométer, mintegy 4000 kat. hold kiterjedésü tónak délkeleti partján terül el a Magyar *Velence* és *Gárdonyfüred.* Mindkét fürdőtelepről a legszebb kilátás nyilik a közeli Vértes-hegységre.

Magyar-Velence és Gárdonyfüred villatelkei Budapesttől 40 kilométernyire a Délivasut mentén, a Budapest-Siófok-i uj betonut mellett, 10 méterrel a Velencei tó szine felett, részben közvetlenül a tópart mentén fekszenek és parcellázás alatt állanak. A telepen eddig közel 300 telek kelt el, 45 villa és családi ház épült. Páratlan nagy az érdeklődés.

Mindkét fürdőtelepnek közelfekvő külön-külön vasutállomása van, naponta 8 vonattal. A vonatok menetrendje alkalmazkodik a fővárosban dolgozó családfő munkaidejéhez, s a *kedvező vasuti összeköttetés lehetővé teszi télnaponként az oda-vissza utazást.*

Magyar-Velencének és Gárdonyfürednek külön-külön strandja van és a tavat határoló Vértes hegység a legalkalmasabb nyári és téli ssporthely. A 4000 kat. hold vizterület a nyári és téli vizisport minden ágára alkalmas. Csónakázás, vitorlázás, horgászás, vizivadászat, korcsolyáás, jégvitorlázás, fakutyázás és sielés.

Magyar-Velence és Gárdonyfüred levegője pormentes, tiszta és ózondus. Vize kellemesen lágy, rádiumtartalmú, hőfoka a nyári hónapokban 24 fok C, sós, vasas, magas lúgossági foka, valamint klórtaltalma folytán vérszegénység, táplálkozási zavarok esetelben, továbbá erősen kéntartalmu iszapja reumánál, idegzsábánál stb. feltünően eredményes hatásunak bizonyult. Partja bársonyos homok, enyhén lejtős, ugy, hogy gyermekeknek is kiválóan alkalmas.

A Velencei tó vize *meleg forrásainál* fogva a hideg forrásokból táplálkozó tavakkal szemben már *májustól októberig* közepéig élvezhető. A strandokon elsőrendüen vezetett olcsó vendéglők. Több száz kabin. A háztartások szükségleteit a környező uradalmak tej- és kertgazdasága a *fővárosi áraknál lényegesen olcsóbban* látja el. Posta, telefon, üzletek, villanyvilágitás mindkét telepen.

Magyar-Velence és Gárdonyfüred :100—220 négyszögöles magaslati és partmenti villatelkei már négyszögölenként 4 P-től 24 havi részletfizetésre kaphatók a vételár 10 százalékának lefizetésekor a villatelkek birtokba vehető és beépithető.

A villatelekhez ugy Gárdonyfüreden, mint 'Magyar-Velencén szolgalmi joggal biztositott örökkabint adunk *120 P* vételárért kedvező fizetési feltételek mellett. *Örökkabin vétele a strandterület és viz diitalan használatára jogosit,* vagyis a *további években csupán a kabin tatarozási költsége terheli a vevőt. Sportkedvelőknek telekvételkényszer nélkül korlátolt számu örökkabint ugyanigy biztositunk azonos joggal 140 P vételárért.*

Buda benépesitése

a törökök kiüzése után nehezen haladt előre s adatai is alig ismertek. A *„Budai Almanach"* számára most gyüjti azokat a szerkesztőség. Igy értékes adat, hogy *Werlein János* István a budai kamaraispán irányitotta a telepitést, aki a betelepülőknek ingyen, vagy igen csekély összegért háztelket, földeket, polgárjogot és három évi adómentességet ajánlott. Az első telpesek a vár erődítéseit kijavító kőmivesek és ácsok voltak. Ezeket *Venerió Ceresla* császári épitőmester és *Aseló György* ácsmester toborozta Ausztriában, akiknek utiköltségére a udvari kamara 1686. okt. 27-én 345 frt. és nov. 27-én 173 frt-ot utalt ki. A romokban heverő városban ezek a munkások állandó foglalkozást nyertek, akikhez a kamara még a kecskeméti és kőrösi lakosság robot munkáját is felhasználta. A robotosok közül is többen maradtak Budán a jövő boldogulás reményében, de természetesen megtelepedtek a zsoldos katonák közül is sokan, akik a vár visszafoglalásában résztvettek. A telepitési politika irányelvelt az udvari kamara 1686 nov. 2-án terjesztette fel az uralkodóhoz, mely szerint mindenekelőtt a várbeli házak értékesitését kell végrehajtani és a házhelyeket épitési kötelezettséggel elsősoran német és a visszafoglalásban résztvett nemzetiségiek között szétosztani. Juttatni lehet a magyar mágnásoknak is. (!) A kincstári célokra szolgáló épületeket fenn kell azonban tartani. A jobb házakat a kamara a királyi udvartartással Budára érkező lovagoknak, minisztereknek és rangbélieknek szánja. („für Standtspersonen") *-Heidershimb* gróf General Kriegkommissarius is igy képzeli el a betelepitést. A Várban a hatóságok, a nemesség és polgárság csoportosuljon, az Alsóváros (mai Vizisváros) a kereskedelmi élet központja legyen. A telepités természetesen nem történt szorosan igy. A Standtspersonokat jóideig csak az osztrák hivatalnokok képviselték, mig a lakosság zöme iparos volt, mely a vár felépitésén dolgozott és kereskedők, akik a mindennapi életszükségletet nyujtották. Ezek is azonban csak átmenetileg akartak itt maradni, mert az épitkezés nagyon lassan haladt előre. Igy irja ezt *Palm János Dávid* udvari kamarai tanácsos, aki 1694 végén járt Budán és alig talált felépitett házat. „Die Stadt so noch in dem Steinhaufen und Wüsterney, in welcher sie durch mit Brand und Mord geschehene Eroberung geratten lieget." A telepitési elv nemzetiségi részét azonban már tökéletesebben hajtották végre. Az uj telepesek legnagyobb része német. Mivel pedig a feltétel az, hogy csak katholikus telepedhet meg, azért főkép osztrák, bajor, sváb jövevények özönlöttek ide. De az udvari kamara már 1686 szeptember 25-én megengedi a görögkeleti szerbek letelepülését a Raizenstadtban (Tabán). Magyarok nem igen voltak a városban, mert földmüvelésre a háborus időben nem vállalkoztak, az értékes budai szőlőket sem jöttek müvelni, mert ettől is visszatartotta őket a harcok emléke. A középosztály és a mágnások egyáltalán nem vágyódtak a romokban fekvő városba és elidegnítette őket a német hatóságok jelenléte is. Igy lett németté az ősi magyar város. De már száz év mulva 1790 február 21-én, amikor a magyar nemzet szimbolumát, a Szent Koronát Bécsből a királyi palota Szent Zsigmond kápolnájába hozzák — magyar világ ébred Budán. Az ország lelkesedése, hódolata megmozditja a nemzetiségeket is s elsősorban a nagy többségben levő németséget. Megértik a nemzethez való kapcsolatukat s bár idegen nyelven beszélnek még, de már magyarul éreznek. A német lakósok is magyar ruhát öltenek, akik nem tudják, tanulják a nyelvet. Az 1790-ben Budára összehivott országgyülés nyomán a nemzet öntudatra ébredt és kivánja a magyar hagyomány érvényesülését, hogy Budavára Mátyás király fényes városa legyen. E hosszú, híres országgyülés alatt nagyvárosi élet volt Budán. A főurak ékesen csillogó díszmagyar ruhákban járták az utcákat parádés fogatokon és paripákon és ez a pompa a budai nép gyermekes kedélyére nagymértékben hatott és magyaroskodásukat is feltétlenül befolyásolta.

Császári kormányzat alatt

állott Buda a törököktől való visszafoglalás után 1686-ban. A „Budai Almanach" számára gyüjtött adatokból vesszük a következőket: A katonai parancsnok, van der *Böck* császári tábornok volt, mig a közigazgatás vezetője *Werlein János István* császári kamaraispán, akitől a városi tanács függött. A kamarai igazgatás saját fennhatósága alatt választott polgármestert, de már a tanács taglait maga nevezte ki. A kamarai adminisztráció azonban nem érezte át szerepének fontosságát, mert magán érdekek érvényesültek erősen működésében. („Die Privat effekten mehr als eine rechtschaffene Sorgfallt...") *Palm János Dávid* ideküldött kamaratanácsos jelentésében kiemeli, hogy a városra nagyobb gondot kell fordítani, mert rossz a közigazgatása, elhanyagoltak az épületei és népessége is nagyon csekély. Heidersheimb gróf tábornok Kriegkommissarius is hangsulyozza, hogy a városigazgatás olyan rossz hogy a becsületes és gondolkodó ember nem mer itt megtelepedni. A kamarai igazgatóság uralma 1703-ig tartott. Ekkor Buda visszakapja régi szabad kir. város jellegét, törvényhatósági jogát. E privilégium alapján a tanács gyakrolhat kegyúri jogokat, polgári és büntető igazságszolgáltatást, pallósjoggal és mentesitheti az adófizetésen kivül egyéb országos terhek viselésétől a polgárságot. De a nyugodt fejlődés még ekkor sem kedődhetett. Rákóczi szabadságharca alatt Buda ujra katonai diktatura alá kerül. A város ujkori fejlődése azután csak 1792-ben indul meg, amikor falai között magyar királyá koronázták I. Ferencet.

Andriska Károlyné

TÁNC intézete megnyilt

Beiratások gyermek, diák és felnőtt tánctanfolyamra megkezdődtek. Budai Vigadó palotájában II. Szilágyi Dezső-tér 5. — Telefon: 543-63.

Turnay

mozgásmüvészeti iskola I. Attila utca 13. sz. tanfolyamai megkezdődtek! Telefon: 55—9—75.

NYELVISKOLA: II. Fő utca 52. I. 3. Kitünően bevált rendszer szerint tanit idegen nyelveket. Méltányos tandij!

RAVASZ cukrász I., KRISZTINA-KÖRÚT 75 Telefon: 502-34. ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Megnyilt **Mocsári Antal** ÚRI ÉS NŐIDIVATÁRÚ ÜZLETE **II. Margit körút 4.** Elsőrendü minőség Olcsó árak

Lakberendezések Egyes butorok KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT **SCHÄFFER JÁNOS** mübutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2 Telefon HIVÓ 55-2-98

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT készdiszentiletki **Hodor András** vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

Budai Általános Takarékpénztar RÉSZVÉNYTÁRSASÁG **Budán, II., Fő-utca 9. szám**

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk

AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ

Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére

SAFE DEPOSIT

Utazás Budán

Irta: *GEGUS DÁNIEL.*

Amikor a tiszteletreméltó „Budai Napló" hasábjain megkezdettem a fenti cim alatt a cikksorozatomat, ügy gondoltam, hogy minden héten, vagy kéthéten eleregetek egy csomó budai „tapasztalást", a miként Göre Gábor biró Ur nevezi az efféle irást, de sajnos, — talán az olvasó javára, — ez a szándékom nem sikerült. Pedig a legelső utazásban be is igértem, hogy hova fogok még ellátogatni, hogy a mi Budánknak a kincseit felszinre hozzam. A Budai Napló népszerüségén mulott, hogy mindez meg nem történt. Annyi az irója ennek az ujságnak, hogy a magam irására csak félévenként kerül a sor, akkor is csak akkor, ha Viraág Bélát oldalabököm: Mi lesz már a tárcámmal? Aszondja, hogy ki van már szedve, de a kéziratok tömegében nem jut hely a részére. „Olvastad, talán nem tetszik?" — interjuholom meg óvatosan. „Dehogy olvastam, előbb kiszedetem, mert a te irásodat csak a nyomdász tudja elolvasni." Aszondja, hogy förtelmes, olvashatatlan hyeroglifákat rajzolgatok a papirra.

Hát igaz, hogy Petőfinek, Arany Jánosnak, Tompának gyönyörü irása volt, ugyszintén nagy Jókainknak is, de már Mikszáth nem igen dicsekedhetett vele, Kemény Zsigmondról meg feljegyzi a krónika, hogy egyenesen förtelmes irása volt. Most olvastam a nagy szegedi krónikairóról, Móra Ferencről, hogy gyöngyszemeket fektet a papirra,, de ember legyen, aki ezeket kibetüzze. Nem kell tehát, kedves szerkesztő barátom tulságosan szégyenkeznem a hyeroglifáim miatt, hogy annyit érnének nyomtatásban is, mint a Móra Ferencéi. Azt hiszem, épen Kemény Zsigmond volt az, a mikor hozták hozzá az irását, hogy nem tudják elolvasni, ráförmedt a hozóra: „én megtanultam irni, te, öcsém, tanulj meg olvasni". Nekem is ezt kellene mondanom a szerkesztő Urnak, csakhogy ő nekem nem öcsém, hanem bátyám, a kivel nem merek ugy sincerizálni. No, meg magam is ezer mértföldre állok Kemény Zsigmondtól, aki a mérges kis Gyulay Pál szerint Magyarország legnagyobb regényirója volt. A mérges tollu kritikus Jókaival állott hadilábon, de szerencsére nem sikerült neki a nagy mesemondó nimbuszát egy jottával sem kisebbiteni.

Az „Utazás Budán" folytatására az impulzust nekem az a gyönyörüséges szép ünnepély adta, a mely nemrégiben a Primás-bástyán zajlott le, amikor Abdurrahman utolsó budai basa emlékkövét leleplezték. Az utolsó budai basa. Hetven éves öreg legény volt, a mikor a budai várat Lotringeni Károly és vitéz társai, a nagyszerü magyar hajdúk segtségével megostromolta s dicsőségesen visszafoglalta. Ezzel véget is ért a török uralom magyarországon.

Ugy aposztrofálták a szónokok ezt a törökös emlékkövet, hogy a Magyar—török testvériségnek szimboluma s a török vitézség elismerése és megbecsülése. A törökök képviseletében megjelent előkelőségek is a török-magyar barátságot hangoztatták francia és török beszédeikben. Tudós katonánk vitéz Aggházi Kamill az ostromot irta le, mint katona, Bevilaqua Béla, Buda nagyszerü ismerője, a török-magyar viszonyt a történettudós nagyszerü szemüvegén keresztül ismertette meg a közönséggel.

A turbános emlék pedig áll és hirdeti a 70 esztendős Abdurrahman hősiességét; akit egy magyar hajdu, Szabó György döfött le, akinek egyik leszármazottja, a Philadelphia kávéház tulajdonosa emeltette is a követ, megbecsülvén ezzel hős hajdu ősét s a vitéz török ellenfelet.

A török-magyar testvéri viszony az utóbbi időkben kezd nálunk mindig melegebb s mindig értékesebb lenni. Helyén való dolog ez, mert hiszen a török, a mikor ellenség volt is, mindig nemes ellenfél volt s a háromszáz éves megszállás alatt is politikailag, társadalmilag emberségesen bánt a magyarral. Soha eszébe nem jutott, mint most oláhnak, cshnek, jugoszlávnak, hogy magyar templomokat confiskáljon, magyar iskolákat bezárasson s arra kényszerítse a magyar gyerekeket, hogy idegen nyelvü iskolában felejtse el a magyar nyelvet, s magyar mivoltát. Eléggé ismerem a históriát, de sehol sem találom például, hogy a török megszállás alatt valahol Magyarországon török nyelvü iskolát állitottak fel s arra kényszeritették volna a magyar gyerekeket, hogy törökül tanuljon. Nem is igen tudtak nálunk törökül még a diplomatáink se, inkább a török tanulta meg a mi nyelvünket. A török beszedte az adót, kivetette a sarcot s egyébbel igazán nem törődött. A vallásszabadságot pedig mindig nagy tiszteletben tartotta. Sőt előszeretettel adott nekünk nemzeti királyokat, a mint ezt Zápolya János, Thököly Imre és az erdélyi fejedelmek egész sora bizonyitja.

Igazi arcát pedig akkor mutatta meg a török, a mikor a függetlenségi harcainkban elbukott vezéreinket, II. Rákóczi Ferencet, Kossuth Lajost és ezeknek egy sereg emigráns társát befogadta s hazát adott nekik. A nagyságos fejedelem ott is tölti életét egész a haláláig Rodostóban s mindenkor nagy megbecsülésben részesül a törökök által. A mikor pedig belekeveredünk a világháboruba, gondolkodás nélkül odaáll mellénk, vitézül harcol, mint testvér, elbukik velünk s érzi ennek a bukásnak minden szenvedéseit. Bizonyos, hogy okosabb és szerencsésebb, mint mi vagyunk: félredobja a megalázó békeirás kitermel a népből egy nagy tehetséget, a ki vitézül megvédi országát, átreformálja s boldogabbá teszi minden legyőzött többi országnál.

A turáni testvér szeretettel nyujtja felénk a kezét s mi akkor teszünk okosan, ha megfogadjuk Kossuth intését: keletre magyar. Távol turáni mezőkön bizonyára ma is ott lovagolnak szilaj paripákon magyar véreink s álmodozva hallgatják a regét a Duna és Tisza között lakó testvéreikről, akik ma a legboldogtalanabbak minden élő nemzetek között.

Igaza van a kedves szerkesztőmnek, Viraág Bélának, aki kelet fanatikusa és álmodozója, hogy a nyugotról bennünket mindig csak a bajok és szerencsétlenségek kerestek fel és leptek meg. A nyugati kultura mellett nyugatról kaptunk minden csapást, ami csak érte országunkat. Szent István sokat dicsőitett politikájától, a mely azonban közelről tekintve s következményét mérlegelve nem volt korántsem ránk, magyarokra nézve az a korszakos alkotás, amilyennek a magyar történetbe be van állitva, — végig, egészen a világháboruig mindég a nyugat keservét éreztük s a nyugati kulturáért szenvedtünk. Ki tudja, hogy mire fordult volna a történetünk, ha például Dzsingiszkán elől nem szaladunk meg, de mint turán testvérhez, oda csatlakozunk, vagy amikor Szulejmán és társai világot hódtani nemtek rajtunk keresztül, parolát adunk nekik, lóra ülünk s azt mondjuk: testvérek, veletek megyünk: — hol állana ma a magyar dicsőség, s hol lobogna a sárba rántott turulos zászló!

Szép álmok ezek, kedves szerkesztőm, Viraág Béla, de azért ne adjuk fel őket. Harcoljunk csak keletért, a mit annál inkább meg lehet tenni, mert Trianon óta függetlenek vagyunk, ha ugyan ezt az állapotot függetlenségnek lehet nevezni. A nyugat vaskapcsa talán soha se szoritott még annyira, mint a mostani független állapotunkban. A tekintetünk azonban szabad, a lelkünk vágyait békóba kötni nem lehet.

A Primás-bástya turbános emlékköve legyen egyuttal testvéri kézfogás közöttünk és a turán népek között. Ápoljuk ezt a testvériséget, mert onnan keletről sok várni valónk van. Mert én nem osztom egészen azt a felfogást, a minek Petracsek képviselő ur adott kifejezést előttem ott az emlékünnepen, hogy keletről nem várhatunk tömegeket, mert ezek a tömegek szegények. Ezek nem fogják gazdagitani soha a mi szegény országunkat. Hát hasonlitható-e össze kelet gazdasága a nyugatéval? Elém tolakodnak a Scheherezáde meséi, az inkák kincsei, a maharadzsák képzeletet felülmuló gazdagságai s azok a teméntelen drágaságok, a melyek keletet ékesitik. És mindjobban kialakul a meggyőződésem, hogyha mi nyugat helyett kelet felé orientálódunk, csak használni fogunk a nyugati kultura által porba lapitott országunknak.

Ilyesféle gondolatok foglalkoztattak és teremtek meg a lelkekben, a mikor budai utazásom közben megállottam az utolsó budai basa Abdurrahman vezér turbános emlékoszlopa előtt.

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Személyi hirek

HENNYEY VILMOS dr. ny. államtitkár Bad Hallban tölt néhány hetet inkább üdülés, mint gyógyulás céljából.

EXNER KORNÉL dr. ny. államtitkár Badgasteinban keres ezidén gyógyulást már hetedszer és tanulmányt ir Budapest fürdővárosról, hogy előadást tartson erről október hó elején a Hollós Mátyás Társaságban.

SAGMÜLLER JÓZSEF prelátus, óbudai apátplébánost 75. születésnapja alkalmából az óbudai katholikus társadalom meleg ünneplésben részesítette. Az egyházközség szeretetét és jókivánságait *Sterz* István elnök tolmácsolta emelkedett beszéddel.

SÜMEGHY LÁSZLÓ dr. kormányfőtanácsos közjegyző viruló egészségben tért vissza a mult héten Baden-Badenből, ahol hat hétig tartózkodott.

FEHÉR TIVADART, a zagyvapálfalvai üveggyár vezérigazgatóját érdemei elismeréséül m. kir. kormányfőtanácsossá nevezte ki a kormányzó.

FISCHL IGNÁC ügyvezető igazgatót, a Wiener Bankverein budapesti telepének vezetőjét közgazdasági érdemeinek elismeréseül kormányfőtanácsossá nevezte ki a kormányzó.

WEINGÄRTNER TIVADAR ny. ezredes és nyelvtanár a balatonföldvári tisztiüdülőben töltötte a nyarat, ahonnan a napokban tért vissza, hogy a nyukosz nyelvtanfolyamának vezetését ismét átvegye.

GUTH FERENC dr. elöljáró tüszös mandulagyulladással betegn fekszik lakásán.

Lugmayer József dr.

ügyvéd, kormányfőtanácsost ünnepelte e hó 16-án este a budai polgárság színe java az őt ért kormányzói kitüntetés alkalmából. A Pénteki Borgazdatársaság rendezte az ünnepet a Budai Polgári Kör egyik termében, melyet zsufolásig megtöltött az ünneplő közönség, *Lugmayer* barátai és tisztelői. A vidám hangulatban elköltött vacsora után *Zboray* Gyula dr. poharát elsősorban Horthy Miklós Kormányzó Ur őfőméltósága egészségére emelte, aki a társaság egyik alapító tagját Lugmayer József ügyvédet kitüntette azzal, hogy kormányfőtanácsossá nevezte ki. Azután üdvözölte sorjában a felsőház, a képviselőház tagjait továbbá a megjelent testületek képviselőit. Végül a Pénteki Borgazdatársaság nevében melegen üdvözölte Lugmayert és családját. Szavait a lelkes, szellemes, fordulatos, ötletes felköszöntők egész sora követte, amely sort *Fabinyi* Tihamér dr. orszgy. képviselő nyitotta meg, azzal a lebilincselő kedvességgel, amely ennek a kiválóképességű egyéniségnek minden felszólalását jellemzi. Az ünneplő testületek sorában következett a Budai Polgári Kör, amelynek nevében *Fináczy* Béla dr. elnök, — az Ügyvédi Kamara, amelynek elnöke *Papp* József dr., majd a Budapesti Ügyvédi Kör nevében *Révay* Bódog dr., az Országos Ügyvédi Szövetség megbizásából *Oppler* Emil dr., a Budai Ügyvédek Egyesülete képviseletében annak elnöke *Pajor* Rezső dr. udvari tanácsos, majd a Hollós Mátyás Társaság részéről *Viraág* Béla alelnök-háznagy, az Óbudai Hegyvidéki Szövetség részéről *Szilágyi* Károly elnök, a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete nevében *Bárdos* György dr. elnök, a Magyar Jogász-mérnök segély egyesület képviseletében *Balogh* Emil, a II. ker. Iparoskör képviseletében *Gergely* Péter elnök, a Budapesti Gazdálkodók Egyesülete részéről *Szibinkits* György, a Buda Alsóvárosi Egysület és az ottani polgárság megbizásából *Koszorú* Imre asztalosmester, a Kőművesmesterek Ipartestülete képviseletében *Győrbiró* titkár és a pereskedő ügyfelek nevében dr. *Gidró* László köszöntötték és üdvözölték az ünnepltet, aki meghatottan köszönte meg ezt,elmondván a saját életének sok olyan jelenetét és mozzanatát, amely élénk világot vet a magyar társadalmi és közéleti viszonyainkra. A nagyszámban megjelent vendégek között ott voltak: Gogolák Károly államtitkár, Harrer Ferenc v. alpolgármester, Pávai Vajna Ferenc főbányatanácsos, dr. Kiss Menyhért v. képviselő, Szendey Béla dr. bankigazgató, Beck Károly kuriai bíró, Borsos Endre közigazgatási bíró, Sebesta Kolos vezérigazgató, Dimény Mózes postafőigazgató, Erdélyi Móric kormányfőtanácsos, Doerner Gyula szkfvi biz. tag, báró Babarczy István szkfvi főjegyző, Pásztélyi Vilmos igazgató, Cserhát Miksa, Füredi Jenő a Gazdálkodók Egyesülete főtitkára, Kulcsár Richárd igazgató, Kollmann Dezső ügyvéd, és mintegy 120 vendég. A spontán ünneplés, a lelkes hangulat, az ünneplők nagy tömege bizonyságot tettek arról, hogy Lugmayer Józsefet mennyire szeretik és tisztelik Budán és mily nagyra becsülik azt a közmunkát, amit a különböző testületekben végez, de bizonyítja mindez azt is, hogy a Pénteki Borgazda Társaság mily előkelő szerepet visz a budai társadalomban és végül kdvesen bizonyítja még azt is, hogy a budai polgárság mily lelkes örömmel tudja ünnepelni az érdekeit hűségesen gesen szolgáló honfitársát.

Ősi címer újjászületése. Óbuda ősi címere a három testvérváros egyesítésekor 1872-ben nyomtalanul eltünt s ma már teljesen elfeledték. Két óbudai iskolának: a *Székesfővárosi Felső Mezőgazdasági* és a vele kapcsolatos *Kiskorona-utcai polgári iskolának* növendékei most új életre keltik Óbudának, a *„Királynők városának"* nagymultú, érdekes címerét. *Győrfy* József, középiskolai rajztanár, a jeles festőművész Óbuda Anjou-kori címere nyomán a két iskola növendékei számára igen artisztikus jelvényt rajzolt, amelyet díszes, színes zománckivitelben, Óbuda ősi színeiben (piros, kék, fehér) fognak az Óbudai diákok viselni. Magyarország címerének hármos halma a nyitott koronából kinövő apostoli kettős kereszttel alkotja a címerkép alját. A fölötte elhelyezett vörös mező fölé helyezte el a művész az ősi várcímert: az egykapus bástyafalból kiemelkedő román stilű tornyos vár képét, amely az Óbudán létezett királyi palotának egyetlen képes emléke. Az új iskolajelvény is hivatva van arra, hogy Óbuda közönségének emlékezetébe idézze e városrész ősi multját és felkeltse ősi emlékei iránt az érdeklődést és szeretetet. (p. e.)

Az Óbudai Credo, hitvalló férfiak egyesülete szeptember 11-én fényes külsőségek között szentelte fel gyönyörü uj zászlóját. A főpapi nagy misét *Sagmüller* József prelátusplébános celebrálta fényes papi segédlettel, majd P. *Böle* Kornél a Credo országos elnökének magasszárnyalásu szentbeszéde után megáldotta az uj zászlót, amely alá hétszáz öntudatos férfi állt. Az egyházi szertartás után a Korona Vigadóba vonult a zászlóanyákkal: *Trautmann* Jánosné, *Schödl* Ferencné, *Szörényi* Rezsőné, *Fritz* Istvánné vezetésével az ezrekre menő tömeg, ahol diszgyülés volt. *Szörényi* Rezső iskolaigazgató, világi elnök megnyitó beszéde után *Leiner* Mihály segédlelkész mondott tüzes beszédet a Credo egyesület hivatásáról, majd *Wolff* Károly tett hitet hatalmas és nagyhatásu beszédben a katolikus magyarság céljairól. *Sagmüller* József prelátus zárta be a nagysikerü napot, amelyen a katholikus társadalom szine-java megjelent.

Nincs szükség a Siklóra, mióta autóbusz visz fel a Várba, de mint budai különlegesség megérdemli azt a gondoskodást, amiben most a Beszkárt részesíti. Fontos, hogy a felső állomást átépítsék és ennek a Vár keretébe illő tervét már elkészítette *Hikisch* Rezső műépítész, a miniszterelnökség palotájának restaurálója.

Sycambriás hirek. E hó 15-én avatta fel uj otthonát a corp. Sycambria (F. E. XVII.) a Pauler-utca 18. számu házban. Az otthonavató ünnepéllyel egybekötött plenáris kiskáptalanon megjelent herceg Esterházy László protektor, Kühn Szaniszló cisztercitarendi tanár, aki az avatás szertartását végezte, Márton Lajos festőművész, prior és a Corporatio mintegy százötven tagja. Az ujonnan felavatott és gyönyörüen berendezett otthonban most már megindul az egyesületi élet, kezdetüket veszik a Budán annyira közkedvelt szombati teadélutánok 17-ikétől minden szombaton hét órakor. A legközelebbi időre szóló program: 17-én évnyitó tea, 19-én tisztigyülés, 22-én curia, 24-én és okt. 1-én teadélután.

Érdekes találkozó folyt le Budán e hó 10-én a Várkert Kioszk kávéházban, ahol 50 éves találkozóját rendezték azok, akik 1882-ben tettek érettségit a VI. kerületi reáliskolában, amely utóbb a Gyár-utca és Ó-utca sarkáról költözött a Markó-utcába. A félszázadot kitévő idő dacára 21-en jöttek össze, többen kimentették magukat és résztvett azon lapunk szerkesztője is, aki ezzel a társasággal járt a VII. osztályig, azután Körmöcbányára ment, ahol érettségit tett. A megjelentek a következők: Adler Samu nyug. Máv. főfelügyelő, Andori Sándor nyug. Máv. főfelügyelő, Belloni Dezső nyug. áll. felügyelő, sipeki Balázs Károly nyug. Ksod. főfelügyelő, Csákány József okl. gépészmérnök, Fenyvesi Soma nyug. Máv. főfelügyelő Gerő Ödön hirlapiró, Grünhut Marcell okl. gépészmérnök, Havasi Arthur nyug. miniszteri számv. igazgató, Lukács Gábor nyug. Máv. főfelügyelő, Linhart József nyug. fővárosi műszaki főtanácss, Markóczy Lajos okl. gépészmérnök, Medanich Romuald nyug. Máv. igazgató helyettes, Müller Sándor nyug. Máv. felügyelő, Margulit Kálmán nyug. Máv. főfelügyelő, Poll Imre nyug. biztosítási igazgató, Reich Manó nyug. Keresk. iskolai igazgató, Sziklai Zsigmond okl. építészmérnök, Wagner Julián okl. épitészmérnök, Vázsonyi Jenő nyug. Máv. elnök-igazgató, Wigner Gyula nyug. kir. iparfelügyelő. A találkozás kedves jelenetekre adott alkalmat és a hamar összemelegedett társaság kedvesen emlékezett meg az akkori tanári karról és igazgaóról Hoffer Károlyról. A tanárok között olyan országos-jelentőségü egyéniségek is voltak, mint Beöthy Zsolt, a magyar irodalm tanára, aki mint osztályfőnök vezette az osztályt végig, Alexander Bernát a német nyelv és bölcsészet tanára, Borbás Vince, Müller József és mások. Búcsuzáskor elhatározták, hogy ezentúl minden hónap első szerdáján találkoznak.

Diszes uj kerítést kapott a régi óbudai szép zsidótemplom, amivel a hitközség egy régi hiányt, dr. *Orova* Zsigmond, a hitközség érdemes elnöke pedig elődjének egyik mulasztását tette jóvá.

JÓ BŐR
Kell a jó cipőhöz!
Budai cipészmesterek
A legjobbat a legolcsóbban
szerezhetik be
SIMEK ÁRMIN
Bőráruházában
II. Margit körút 57. szám
Az összes cipészkellékek raktáron
Cipőfelsőrészek a legjobb kivitelben

Uj otthont kaptak az I. ker. *Frontharcosok* az I. ker. Attila-körút 9. sz. házban. Minden pénteken d. u. 4 órától itt gyülnek össze megbeszélésre, valamint itt veszik fel az egyes bajtársak panaszjegyzőkönyveit.

Esti kereskedelmi szaktanfolyam. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia alkalmazottak, tisztviselők, főiskolai hallgatók, stb. részére tanfolyamot nyit. Felvétetnek 4—8 középiskolát végzettek. Tantárgyak: könyvvitel (mérlegkészítés, átíró módszerek is), levelezés, keresk. számtan, kereskedelmi és közgazdasági alapismeretek. Időtartam: 5 hó. Tanitás hetenkint négyszer este fél 7-től háromnegyed 9-ig, szerdán és szombaton nincs tanitás. Megnyitás 1932. szeptember hó 30-án. Tájékoztató a intézet kapusánál kapható. Beiratás naponta 8—1-ig és este fél 7—8-ig az igazgatóságnál, V., Alkotmány utca 11. Telefon: 20—5—47.

Gyász. *Holfeld* Henrik nyug. helyettes államtitkár, a BBTE örökös tiszteletbeli elnöke, a Torna Szövetség ügyvezetője, a magyar tornasport és a sielés egyik lelkes uttörője e hó 12-én elhunyt. *Holfeld* Henrik a mult hét közepén meghült és a hülés a hatvanhatéves öregurra végzetessé vált, tüdőgyulladás lépett fel, ami a sirba vitte. Holfeld 1866. február 7-én született Budapesten s mint igazi all round sportember, tizennyolcéves korában a BBTE-be lépett. A tornán kivül foglalkozott a sísporttal, korcsolyázással, majd 1904-ben megalakította a BBTE turista-osztályát s abban hosszu időn át mint vezető szerepelt. Aktiv sportpályafutásának befejezése után, mint sportvezér, számos egyesületben és szövetségben munkálkodott halála napjáig. Temetése szerdán délután négy órakor volt a németvölgyi temetőben, ahol a családi sirboltba helyezték örök nyugalomra nagy gyászoló közönség részvéte mellett.

Buda mindig vezet valamiben, így ebben az esztendőben a cukrászipar terén szereztük meg a vezetést és pedig a fagylalt révén. Ma már köztudomású dolog, pestiek is bizonyítják, hogy olyan kitünő fagylaltot, mint a Krisztina körúti *Ravasz* félét, az egész városban se találni.

A „Budai Zeneakadémiá"-ban az 1932—33. tanévre szept, okt. hó folyamán beiratkozók részére a beiratási díj 12.— P. (fizethető 3 részletben.) A zongora, hegedű, ének, orgona, hárfa, cimbalom tanszakon a tandíj 13.— P, a gordonka, gordon, fuvola, klarinét, saxafon tárogató, fagot, kürt, trombita és az ütőhangszerek tanszakán a tandíj havi 8.— P. Beiratások naponta 4-6 óráig, II. Fő-u. 30.

A wieni községi biztosítás mintájára a *Községi Takarék* is felállítja az önálló községi biztosító intézetet, mely rövidesen megkezdi működését *Pintér* László igazgató vezetése alatt, aki a takarékpénztár biztosító osztályát eddig is vezette.

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság és a Magyar Általános Bank R.-T. igazgatósága felügyelőbiztotsága és tisztikara mélységes fájdalommal jelentik, hogy

Halom Imre

ügyvezető igazgató úr

életének 54. évében rövid szenvedés után váratlanul elhunyt.

Több mint másfél évtizeden keresztül hűséggel és odaadással dolgozó munkatársunkat gyásoljuk. Sokoldalu képességeivel, lankadatlan sorgalmával és munkabirásával elévülhetetlen érdemeket szerzett és alig pótolható úrt hagyott maga után. Puritán egyénisége és szivjósága mindenkiből csak szeretetet váltott ki.

Emlékét igaz kegyelettel és hálával fogjuk megőrizni.

Nagy ünnepi külsőségek között szenteli fel zászlaját a v. *Galánthay Glock* Tivadar elnöklete alatt álló lágymányosi frontharcos kerület a Szent Imre szobor előtt szept. 18-án. A zászlószentelőn részt vesznek a Kormányzón kívül József főherceg tábornagy, József Ferenc és Albrecht főhercegek, a vitézek, rokkantak és a fővárosi szervezetek. Megáldja a zászlót a magyar mohamedánok főpapja Hesszein Hilmi főmufti is. A kelenföld-lágymányosi zászlószentelés, az október 2-i országos ünnepség erőpróbája és előreláthatólag érdemes szép nemzeti ünnep lesz.

Építőtakarék-rendszert ismertet rovatszerü tanulmányában *Sajó* Jenő, az Építő- és Hitelbank Rt. igazgatója. Az érdeklődők, akik építkezni óhajtanak, forduljanak közvetlenül hozzá: Bpest, VI., Andrássy-ut 26, hogy ezt a tervezetet megküldje nekik tájékozódás végett.

Tanácsadó irodát rendezett be a „Budai Izr. Hitközség" nyilvános rendelő intézetében, II., Batthyány-utca 1. sz. alatt, ahol a házassági tanácsadó minden kedden d. u. 6—8-ig házasulandók és házasok részére ad tanácsot; *Weber* József dr. főorvos, aki a gyermeknevelési tanácsadó pedig minden szerdán d .u. 6—8-ig, ahol a nehezen nevelhető, tanulási nehézségekkel küzdő, beszédhibás, ideges stb. gyermekek részére a tanácsadó *Orbán* Sándor dr. főorvos. Ugy a házassági, mint a gyermeknevelési tanácsadás — kiárólag szegények részére — *ingyenes.*

Gyász. *Halom* Imrét, a *Magyar Általános Takarékpénztár* igazgatóját nagy részvét kisérte utolsó utjára. *Halász* Manó ügyvezető igazgató bucsuztatta az intézet igazgatósága és személyzete nevében magasszárnyalásu, megilletődött hangu beszédben.

Uj irodalmi tanfolyamot nyitott a **KOZMA-iskola,** ahol tökéletes kiképzést nyernek a tanítványok, minden irodai teendőkben. Három hónapos tanfolyam, — állami vizsga, állami bizonyítvány, — tandíj 10 pengő havonta. Budán, II. Iskola-u. 27. van *gépiró* tanfolyam is, ahol hordozható *Grandjean* gyorsirógépen tanulnak sztenografálni. Egészen új találmány és rendkivüli előnyöket nyújt. Az *irodai* tanfolyamon áruüzletek és bankok irodai munkálatait, kereskedelmi levelezést és könyvvitelt tanulnak, van *helyesirási* tanfolyam és *gyorsiró* tanfolyam, mely négy tanfolyam együttes havidija 15 pengő. Beiratások naponta.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa *Horthy* Miklós kormányzó tizéves jubileuma emlékére a Szent Margitszigeten ujjáépitette romjaiból a volt premontrei templomot. A renoválás dr. *Lux* Kálmán müegyetemi magántanár tervei és a Müemlékek Országos Bizottságának hozzájárulása alapán, teljesen az eredtei stilus megőrzésével készült el. A templomot *Serédi* Jusztinián hercegprimás szeptember 29-én délelőtt 10 órakor országos ünnepség keretében szenteli fel. Az ünnepségen résztvesznek a Budapesten tartózkodó királyi hercegek, a kormány tagjai és más előkelőségek is. Az ünnepségen az üdvözlő beszédet *Rakovszky* Iván, a Közmunkatanács elnöke mondja.

Angol nyelvi tanfolyam. A Magyar Külügyi Társaság védősége alatt ez évben is V. ker. Markó-utca 18—20. szám alatti reáliskolában nyílnak meg. Beiratás szeptember 29-től október 1-ig, régi hallgatóknak okt. 6-ig d. u. 5—8-ig ugyanott. Első előadás október 7-én. Tanítás d. u. 4—9-ig, heti 3 órában. Beiratási díj 14.— P. **Tandíj nincs!**

Kétszázhat műhelyt tart fenn a város különböző üzemeiben és hivatalaiban, amelyek a magánipar helyzetét nehezitik. A szkfőv. már hajlandó volna ezek nagyrészét beszüntetni, de sok száz munkás vesztené el kenyerét. A kérdés szociális megoldását most keresik.

Közismert
kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

Hiányzik a várban még egy hősi emlék, a *Ramocsay* Endre kuruc hadnagy emléke, akit Budavára utolsó ostroma alkalmával a törökök elfogtak és a kéznél álló eperfa alsó ágára felakasztottak. Erős szél fújt és ingatta az ágat s a felakasztott Ramocsay minden ingásnál földet ért, a mikor a hurok tágult és levegőhöz jutott. Vitézei megrohanták a hadnagyukat felakasztó janicsárokat, lekaszabolták őket és elvágták az akasztott vezér kötelét, aki életben maradt és 105 éves kort ért el. A császár kapitányi rangot adott neki, később a *budai várgróf* tisztséget kapta. Puritán életet folytatott és még *Caratta,* az eperjesi hóhér sem talált rá okot, hogy elfogassa és kivégeztesse. Most *Kuszkó* István, a Rákóczi szövetség vál. tagja javaslatot tett, hogy ültessenek eperfát arra a helyre, a hol Ramocsayt felakasztották és jelöljék meg emléktáblával ezt a legendáss helyet.

Csillogó Buda. Harminc találmánnyal a zsebében tünt fel *Sztupák* Andor, a legujabb feltaláló és már az első találmánya révén azt igéri hogy „mesebeli tündérváros lesz Budapest rövid időn belől". Az eddig haszontalan és értéktelen törött üveget vásárolta össze és „Csillár" néven téglát csinál belőle és járdakövet. Nagyon szép lesz. Mivel pedig Pesten ezen mosolyogni fognak, követeljük, hogy ezt a Csillár téglát és járdakövet csak Budán engedjék fölhasználni. Igy lesz csillogóvá *Budapest,* a világfürdő. A csillár-járda alapszine hupikék és benne fehérszinü csillagok. A járda széle pedig nemzeti szinü szalag lesz, piros, fehér és zöld üvegből. Az ilyen járdán még járni sem merünk majd, nehogy lábbal tiporjuk a nemzeti szineket. Most már csak vállalkozó, azután pénz, végül engedély kell hozzá és akit érdekel, pénze van, sietve jelentkezzék Sztupák Andor feltaláló úrnál: VI., Lőportár-u. 14—B.

VIZSGÁZOTT GYÓGYMASSZIRŐZÓNŐ ajánlkozik házakhoz jutányos áron. Cim: Major Károlyné, I. Enyedi-utca 4.

A Mauthner Ödön magtermelő Rt. a közeljövőben racionálisan átszervezve a *Weiss* Manfréd érdekeltséggel kerül összeköttetésbe.

MŰSZERÉSZ ÜZEM. Szabadalmi tervek, permetezők, varrógépek, kerékpárok gramofonok vétele és eladása. Látcsőjavítás. **PINEZITS ISTVÁN,** I., Budaörsi-út 2—4.

LINKE URIDIVAT ÜZLETE A BUDAI URIKÖZÖNSÉG számára
II., Margit körút 51—53.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást
csak szakemberrel végeztesson
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fióküzlete egyidejü megszüntetésével I, KRISZTINA KÖRUT 83 alól
I, KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött
TELEFON: 50-2-36

JÓ BOR ÉTEL & Szombat, Vasárnap Schrammelzene
A KÖZISMERT ÓBUDAI **WETZER** VENDÉGLŐBEN
III, SZENTENDREI ÚT 28 SZÁM

A világ vége

Spiritiszta látomások

A világ nem pusztul el, csak átalakul

Magyarországon a spiritiszta tanok események krónikása

STRÉM ISTVÁN,

aki legutóbb a világ pusztulásával adott közre több érdekes tanulmányt és látomást. Bevezetésképen elmondja, hogy Conan Doyle halála után ismertettek a lapok egy szellemnyilatkozatot, amelyet az elhunyt nagy angol spiritiszta kapott. Ugy hangzott, hogy egy szörnyü elemi csapás fenyegeti a Földet, katasztrófális földrengés, mely óriási földdarabokat fog eltüntetni s ujakat teremteni.

Conan Doyle halála után egy-két nappal felkereste egy budapesti spiritiszta tanár és elmondotta a saját látomásait. Az illető médium és transzban összekapcsolódik az okkult világgal. Az egy látomása szerint Itáliának egész déli része a rómaanconai vonaltól kezdve a tengerbe süllyedt egy nagy földrengés következtében. Elsüllyedt ugyanakkor egész Szicilia szigete is, el Labrador félszigete is, el Észak Amerika egész keleti partja, elsüllyedt egész Közép-Amerika és Dél-Amerika egész keleti partvidéke. Ugyanakkor Japán egy része a tenger alá került.

Ugyanezen látomása alkalmával azt látta, hogy mindenütt tavasz van. Állandó tavasz. Eltünt a tél zordonsága. Eltünt a hó és a jég a sarkokról. Óriási földrészekké növekedett meg az Északi- és a Déli-sark vidéke. Óriási földterület támadt az Atlanti-óceánon. Uj föld emelkedett ki a Földközi-tenger hullámaiból. Nyolcszor tízszer nagyobb, mint volt Itália...

Érdekes különben, hogy Conan Doyle spiritiszta jövendölése szerint is öt ország el fog tünni, az Atlanti-óceánból új világrész emelkedik ki, az angol és a japán szigeteket is földrengés sujtja.

Érdekes adatokat sorol fel *Strém* István a világ végéről történt jóslásokból. Ezek a jóslatok oly régóta jövendölik, hogy a kétezredik év előtt eljön a „világ vége".

BALÁZS vendéglő Hűvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott terasszok. Naponta cigányzene

Benne van az ujtestamentomban, hogy egyik nemzetség a másikra támad, lesz éhség, döghalál, földindulás, gyülölség, a bűn megsokasodik, a szeretet elhidegül s olyan nyomoruság jön, amilyen még nem volt; a nap elhomályosul, a hold nem fénylik, a csillagok lehullanak. (Máté XVI.) De a Föld nem fog elpusztulni, csak átalakul. János Jelenéseiben látja már az új eget és az új Földet is — a régi ég és a régi Föld elmult és tenger többé nincs. (XXI.) Tehát nem „világ vége", hanem csak a világ átalakulása. A nagy katasztrófa, amely Földünket éri — különösen, ha a Föld ujabb holdat lök ki magából, amelyhez tapadva — spiritiszta felfogás szerint — a sulyosabb, bűnösebb szellemek elhagyják a földi világot (talán így választhatók el a rosszak a jóktól), teljesen megváltoztatná a fizikai viszonyokat is — már a nehézkedési erő is kisebb lenne, minden tárgy könnyebb és a mozgás lebegéshez hasonló. A pusztító tűz pedig az irtóztató földrengéseknél feltóduló gyulékony gázok égéséből származhatik. Hogy Olaszország déli része és Japán vulkánikus terület, azt mindenki tudja. Meglepőbb, hogy a látomások Amerika keleti partjait Newyorkkal és más nagy városokkal együtt szintén pusztulásra itélik, ami nyilván Atlantis felbukkanásával állna kapcsolatban. Mindenesetre érdekes, hogy a teozófusoknak és Krishnamurti híveinek véleménye szerint is az új emberfaj, amely tovább viszi a művelődést, Kaliforniában fejlődik ki, — tehát Amerika épségben maradó nyugati partjain. (Gyakran feltünést keltő hiradások jönnek onnét. Néhány hónapja érkezett egy jelentés, hogy milyen csodálatosan fejlettek a kalifornai gyermekek. Akárhány négy-öt éves gyermek tökéletesen ir, olvas, számol, több nyelven beszél és ír Kaliforniában.)

Nostradamus, aki a XVI. században megjósolta többek közt a világháborút is, a világ végét arra az időre teszi, amikor „egy különös madárnak orgonabúgáshoz hasonló hangja hallatszik a levegőben". A nagy látnok így vizionálta a repülőgépet. Még megdöbbentőbb a Sybillák könyvének az a jövendölése, hogy „az utolsó időben a kocsik lovak nélkül fognak szaladni és az emberi hang a föld egyik szélétől a másik széléig fog hallatszani." Ezt sokáig bolondságnak lehetett tartani, de ime, amikor az automobilok alakjában a kocsik csakugyan lovak nélkül szaladnak és a rádió segítségével az emberi hang csakugyan elhallatszik a Föld egyik szélétől a másikig, el lehet gondolkodni rajta. Lorber, a nagy misztikus (1800—1864) szintén egy nagy tűzpróbáról ír, mely hosszabb ideig tart. A világ átalakul, az emberek jobbak lesznek, a betegség és halál örökre eltünik a földről.

A reklámról

Székely Vladimir ny. főkapitányhelyettes előadásából

A reklám torzalakjaiból is kicsendül, hogy az *egészséges reklám* csakugyan életelixirje a kereskedelemnek és iparnak. Sajnos, ez az elv még csak gyermekcipőben jár nálunk a nyugat raffinált galoppjához képest. Tőkeszegénysg, de sajátos mentalitásunk — mondhatnám valamilyen kicsinyes huzódozásnak miatta is. A reklámdolgokban skótokká erőltetjük fel magunkat. A takarékosság valóságos betegséggé vált, de jelszava kisért e téren is. Rosszabb ez sokszor, mint a pazarlás. Önmaga ellen tesz, aki a takarékosság örve alatt a reklámot félredobja. Zsugoriskodik vele, szélnek dobott pénznek nézi a reklám költségeit.

— „Nem reklám, hanem vevő kell nekem!" — hányszor hallottam ilyen primitiv vélekedést. Nagyon téves, nagyon parlagi. Mert ha a sok, meglévő válságok során végignézünk, ott találjuk egész első helyen a *vételvldságot*. A közönség, a jó, beljedt közönség, melynek bugyellárisát agyoncsökkentették, egyszerüen nem vásárol, nem vesz. És akkor az áru is szemérmetesen vonuljon vissza? Ellenkezőleg!... Még inkább kínálnia kell magát, jelentkezni, hivogatni. Ezt csak a reklám intézheti el. A legjobb bornak is kell cégér.

Tagadhatatlan, hogy a mai viszonyok között nem tulbőven csörgedezik senkinek tartaléktőkéje a reklámra, de talán ép ezért kell a vevőkedvet még inkább ébreszteni, azt hangolni.

Ennek sablónjai közzé tartozik az *ujsághirdetés, a plakát, a körlevél* és a *kirakat*. Maradjunk az utóbbinál, mint a mely a legfontosabb és leghatásosabb. Önmagának, saját üzleti forgalmának ellensége minden kereskedő, aki kirakatát elhanyagolja. Egy kis figyelemmel, egy kis jóakarattal hatásokat lehet kihozni a legegyszerübb kirakatokból is.

Azok, akik reklámmal tudományosan foglalkoznak, többféle kirakatot külön böztetnek meg. És pedig fantázia, dekorativ, alkalmi és konzumkirakatokat.

A fantáziakirakatokhoz háttér, kulisszák, művészi ragasztó lemezek vagy papirmasé alakok, szóval már iparművészi kellékek kellenek.

A *dekorativ* kirakatoknál a főhangsuly szintén inkább a dekoráción, mint magán a kiállított tárgyon van. Itt is a dekoráció az, a mi feltünést kelt, mig azonban fantáziakirakatot a komplikált nehéz figurális megoldások következtében csak iparművész készithet, addig a legmutatósabb dekorativ kirakatokat is elkészítheti egy ügyes kirakatrendező.

Az *alkalmi* kirakatba azokat az alkalmi cikkeket vesszük, melyektől — mintegy végeladásszerűen — gyorsan akarunk szabadulni. Egyes textilcégek külön hirdetik is tarka hét, fehér hét vagy egyéb elnevezéssel a propaganda árusítást.

Egy talán nem éppen ismeretlen amerikai bonmotval fejezem be.

— Miért keresi egész világ a tyúktojást és nem a kacsatojást? Mert a kacsa, ha kiköltl a tojását, szép csendesen — hallgat. Bezzeg a tyúk éktelen kotkodácsolásba kezd és reklámozza a termékét.

Viraág Béla lapszerkesztő barátom a hirdetéstől huzódozóknak azt szokta mondani:

— A jó Istennek igazán nincs szüksége a reklámra, de azért vasárnap mégis erősen harangoznak, hogy az emberek a templomba menjenek. Miért jöjjenek beharangozás nélkül épen — és igaza van — az Ön boltjába?

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

SZÉP KÉPHEZ - SZÉP KERETET
Szalféter Ede utóda Bendik József készit
II, Margit körut 32. szám
épületüvegezések, javitások
Telefon 56-2-43
Ferenciek templomával szemben.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

SZENT ANTAL KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT. 34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50
Megjelent PÁDUAI SZT ANTAL Missziós Naptára — Ára 60 fillér

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müut mellett, talajvizmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetessel.** — Jó ivóviz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

Szórakozzunk Budán!

KEDVES HELY
még az őszi estéken is a
Császárkert
a Dunaparton
a Császárfürdő nyári kerthelyisége nagy zenekarral, bácskai konyhával.
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád
vendéglős

A JELSZÓ:
nyaraljunk itthon!
jó levegő, árnyas kert, pompás konyha és italok mellett a nyaralás minden örömét megtalálja
a „KÉT GALAMB"
Étterem kerthelyiségében
I., Mészáros-utca 20.
Esténkint kitünő cigány zene!

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: **OTTÓ DEZSŐ**

ESTE **TÁNC**
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES, NYILT, SZELLŐS TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Rózsadomb
legszebb helyén
5 szobás komfortos villa gyönyörű gyümölcsösben sürgősen eladó. — Ugyanott, 315 ÖLES TELEK is kapható. — Érdeklődni 22—8—49.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellornek állomása

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Lakjunk Budán!

Telek

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE, GÁRDONY-füred

Magyar

a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmneti **villatelkek □-ölenként P 3-tól. Havi lefizetés P 10.—től.** Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már **P 500**-től. **Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők.

INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körtér 3|b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Halászbástyánál

autóbusz megállónál, luxus kivitelü, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bir. A lakásokban központi fütés, melegviz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcábban, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithídtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban **3 szobás** szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott **4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.**

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágositás: Málnai Béla müépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

Lakás

KERTES 2 SZOBÁS komfortos lakást keresek Pasarét környékén, vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Bútorozott lakás a Rózsadombon 3—4 vagy 5 szoba, hall és mellékhelyiséggel kiadó. Cim a kiadóhivatalban

Kiadó üzlethelyiségek
november hó 1-re központi fütéssel II. KIRÁLYHEGY U. 8 (Pálffy-térnél) 45 P havi bértől Telefon: 87-2-10

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, kilátással a Dunára és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — **kertrész használattal** együtt havi 100 pengő **bérért kiadó.** Cim: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kiildtásos,* **erkélyes** lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvizzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Au. 527—80. (2)

Jövedelmező aranyérték!
Budapest legelőkelőbb villanegyedében, a Nagyboldogasszony (Ménesi) útja 3. sz. a., a Batthyányi-parkkal szemben épülő társasvillánkban 3, 4, 5 szobás, teljesen elkülönített luxuslakrészek már leköthetők. — Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körtérnél), továbbá az októberre elkészülő „Bellevue" társasvillában (Pasaréti-út 1, a Fogaskerekünél) még pár tehermentes 3 szobás, 3—4 szoba-hallos luxuslakrész (loggiák, ruhatár, tálaló, étagefütés) már 14.500 P-től kapható. Díjtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Korábbi társasházainkban még kapható pár 2—3 szoba-hallos, etagefütéses öröklakás, rendkivül kedvező fizetési feltétellel. Díjtalan prospektus tervekkel.
„CENTRUM" Házépitő Vállalat
Horthy Miklós-ut 9. Tel.: 693-01. és 692-78
Legszebbek, legjobbak, legolcsóbbak a „Centrum" öröklakása

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét
csak Budán szerzi be
ADLERSHEIMNÉL
Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak
Telefonmegrendelést házhoz szállit

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1096 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 szept. 25

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, müvészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Nemzeti forgótőke kell a megbénult gazdasági vérkeringés megindításához!

Elavult pénzügyi és gazdasági rendszerünk gyökeres reformja elodázhatatlan.

Irta: FISCHER JÓZSEF kir. tan., épitész

„Jaj azoknak, akiknek az Ur adott két jó szemet és nem látnak.
Jaj azoknak, akiknek adott két jó fület és nem hallanak!"

(Próféták könyve.)

A mezőgazdasági termelés csődje és az ipari termelés pangása a munkanélküliek máris óriási táborát naprólnapra félelmetes arányban növeli.

A nélkülözések kényszerü fokozása a magyar társadalom legerősebb oszlopát: a minden időkben legmegbizhatóbb, legerkölcsösebb és legfegyelmezettebb középosztályt ostromolja, döngeti s alapzatát aláássa. Ma még ugy, ahogy ellenáll, azonban minden jel arra mutat, hogy ha helyzete hamarosan nem javul, nem lesz képes sokáig kitartani...

A törpe-, kis- és középbirtokosság, sőt a nagybirtokosság egy része is, nyakig eladósova s ezernyi gondjai közepette kétségbeesetten küzd a rohamosan emelkedő ár ellen, amely elnyeléssel fenyegeti...

A falu népe, a nincstelenek százezrei, nyomorogva és éhezve, emberhez nem méltó sorsban tengődnek...

A kb. 60.000 munkanélküli ipari szakmunkás sorsa odáig süllyedt, hogy legfőbb létfentartó forrása: a közpénzekből szervezett s immár az ország minden nagyobb városára kiterjesztett ingyenebédakció: az alamizsnakenyér...

A lelkeket fokozatosan megmételyezi a jövő — a holnap — bizonytalansága, a kormányzat tehetetlensége s megfertőzi a kétségbeejtő reménytelenség tudata...

Az állástalan diplomás fiatalság — a nemzet jövője — ma sötét arccal s összeszorított ajakkal még csak kér, holnap azonban, ha tudatára fog ébredni annak, hogy a mai kormányzati és gazdasági rendszer mellett boldogulásának utja hosszu évekre zárva marad, az ártatlanul szenvedők velőkig ható dörgő szavával követelni fog és ökölbe szorított kezekkel, a krisztusi felebaráti szeretetre, az egyenlőség és méltányosság nemes elveire hivatkozva, felelősségre fogja vonni az apákat és a nagyapákat ugy az ellenük, mint a még tanulmányait folytató fiatalabb nemzedék ellen elkövetett vétkes könnyelmüségükért és bünös önzésükért...

Az elégedetlenség, az elkeseredés, a meghalni nem akaró, élni pedig alig tudó emberáradat vészes morajját csak az nem hallja, aki nem akarja!

Hát kialudt volna a magyar nemzeti Géniusz szent tüze? Az a tűz, amely olyan kivételes elméket és jellemeket edzett meg a magyar faj védelmére, mint Rákóczi, Széchenyi, Kossuth, Deák?...

Az általános tespedás és tehetetlenség e nemzetfojtogató lethargiájából csak egyetlen egy kivezető ut kinálkozik s ez:

„a végleg elavult és immár gyógyithallatlanul meddőnek bizonyult termelési, értékesitési és pénzügyi, egyszóval egész gazdasági rendszerünket a megváltozott viszonyoknak megfelelően, sürgősen ujjá kell szervezni, gyökeresen és ha kell, kiméletlenül"

miután a jelenleg érvényben lévő aranyfedezetü jegybankrendszer mellett képtelenek vagyunk szerencsétlen helyzetünkből kikerülni, *mert ehhez olyan nagy összegü aranykincs hiányzik, amit előteremteni nem leszünk képesek soha!*

Forgótőke nélkül pedig nincs termelés, alkotás és nincs tőkeképződés, mert a forgótőkének mindig a termeléssel, az alkotással és a nemzeti vagyonnal kell arányban lenni.

Forgótőke hiányában csak igen kis százalék alkotószellem és munka tud működni, az erők legnagyobb része pedig parlagon hever.

Innen ered a munkanélküliség, az elégedetlenség, az elkeseredés és a nyomor!

Az aranyfedezetü jegybankrendszer a legtöbb európai államban csak néhány évtized előtt lett bevezetve, ennélfogva világtörténelmi távlatból nézve, *csak mint kisérlet tekinthető, a mely kisérlet azonban teljes csődöt mondott,* amit az általános nyomoruság megcáfolhatatlanul bizonyit.

Micsoda érthetetlen tunyaság bódított el bennünket, hogy pénzhiány miatt tehetetlenül nézzük a mai nyomoruságot, amikor

a nemzeti vagyon annyi forgótőke alapot biztosit, amennyi szükséges!

Misoda naivság felülnünk egy olyan mesének, hogy pénzünk csak olyan természetü lehet, ami külföldön is mint fizetési eszköz szerepelhet, amikor pénzünknek sem külföldön, sem a külkereskedelemben semmi keresnivalója sincs!

Micsoda vétkes jóhiszemüség elhinnünk azt, hogy az arany nagyobb értékkel bir, mint az ingatlan, amikor az ingatlan eleven érték, amely állandóan jövedelmet biztosit, mig ellenben az arany holt érték, amely kamatveszteséget idéz elő!

Minden önállóan gondolkodni képes, jóhiszemü embernek meg kell értenie azt a kétségbevonhatatlan alapigazságot, hogy

az ingatlan nem lehet kisebb értékü, mint az aranyfedezetü pénz, amikor csak aranyfedezetü pénzzel lehet ingatlant venni!

Elég volt a nemzetközi pénzügyi alchimisták népámitó babonájából! Emelkedjünk végre e miazmás légkör fölé, tisztább régiókba, ahol úgy a realis helyztet, mint az egyes fogalmakat félremagyarázhatatlan módon lehet látni és megérteni!

Hogy ezen a földön állandó jólétet és folyton fejlődő kulturát teremthessen az emberiség, ehhez három tényező szükséges:

ész, erő és alkotóeszköz (pénz).

Mindaddig, mig e három tényező nem kerül összhangba, a mai helyzet megváltozását remélni nem lehet!

Ha ezt a modern közgazdasági aksziómát a tudományok rohamos fejlődésének nagy korszakában képtelenek vagyunk vagy nem akarjuk elismerni, ugy rászolgálunk a majdan pénzügyi és gazdasági rabszolgaságban sinylődni kénytelen utódaink rettenetes vádjaira, hogy nemcsak tudatlanok, tunyák és rövidlátók voltunk, de érzéketlenek is voltunk a közjó iránt és kihalt belőlünk a krisztusi emberbaráti szeretet...

E laphoz csatolt tanulmány uj alapokra tektetett gazdasági és pénzügyi rendszer sarkalatos elvét ismerteti a gyakorlati megvalósitás módozataival.

Minden jó magyar honpolgár hazafias kötelessége, hogy revizió alá vegye eddigi magatartását s ha azt akarja, hogy munkája ne az egyes emberek, ne a pártok, ne a párttöredékek, hanem az egész nemzet érdekét szolgálja — és van-e hazáját, faját igazán szerető magyar, aki ezt ne akarná — kell, hogy összes rendelkezésére álló törvényes eszközzel, teljes elméleti és gyakorlati tudásával az itt javasolt pénzügyi és gazdasági elvek és rendszerek mielőbbi életbeléptetése érdekében önzetlenül közreműködjön.

A nemzet sem a tendenciával előráncigált „infláció" jelszó, sem a pénzügyi és gazdasági elfogultság és csökönyös maradiság kedvéért nem pusztulhat el!!

Egy emir arcképe előtt

Irta: **Szilágyi Károly.**

Az éltesedő ember szokása a multba való mind gyakoribb visszanézés, hogy megrögződjenek lelkében azok az édes vagy bús emlékek, melyek egyedül maradnak az életút végén.

A nemzetek életében is igy van ez. Ha az én nemzetmnek a magyar nemzetnek életútját nézem, képteln vagyok a deresedő ember álláspontja szerint a multba tekinteni, hanem keresem, kutatom a jövő esélyit és pedig nem annak az elvnek alapján, hogy minden új nemzedék megifjitja a nemzetet, hanem azért, mert az olyan *„vérkeresztség"* mint amilyenen nemzetünk 1848—49-ben a maga életfeltételeinek útján részesült, a mi nemzetünket az újktr eszméink ifjú bajnokává avatta. Lehetelennek tartom, hogy mi elbukjunk és éppen azon hatalmak nyomása alatt, akik ajkukon a népszabadság igéit hordják, amelyért a magyar nép annyi drága vért hullatott.

A jövő útjainak kersésekor találkoztam *Chekib Arslan* emirrel, akt a Budapesten élő mohamedánok ügyét jött tanulmányozni. Alkalmam volt egykét gyakorlati gondolatomat figyelmébe ajánlani és hogy tetszettek Neki, bizonyítja a kedves ajánlással ellátott arckép, melyet e beszélgetés emlékére nekem adott.

Komoly, figyelő szemek, határozottságot elárulo áll és ajak. Az ügy aminek megoldásába fogott, éppen ezeket a tulajdonságokat igényli.

Miről is van itt szó? Elsősoran a Budapesten élő mohamedánok lelki szükségletének ellátásáról és ezzel összefüggőleg mecset emeléséről, kapcsolatban mindama szervezeti kérdésekkel, amelyket egy „Egyházközség" létesítése jelent.

De nemcsak erről, hanem mohamedán nevelőintézet létesitéséről is, nem csupán *Gül-Baba* emlékéhez fűződően, hanem a *turáni gondolat* jegyében is.

A mohamedán világ itt akar kapcsolatba jutni és pedig szerves intézményei által a nyugati civilizációval.

Azért választanak minket, mert bennünket rokonoknak s a haló poraiban Budán pihenő *Gül-Babát* pedig szentjüknek tartják, akinek sirjához elzarándokolni hitbéli kötelességteljesítés számba megy.

Ahogy terjed a kultúra Keleten, ahogy könnyebben adódnak onnon is az utazási lehetőségek, mindinkább többen keresik fel onnan hazánkat is, pedig még eddig e téren úgyszólván semmi sincs megszervezve.

A mi közönségünk előtt nem kell különösebben hangsúlyozni, hogy mit jelent az, ha Budapesten, Budán intézményei lesznek a mohamedánoknak, hiszen napról-napra látjuk, hogy Bécsben szeretnék lezárni az u. n. művelt Európa kapuját, amelyen túl szomszédaink szerint már csupán a „villogó gatyák" birodalma következik.

A mohamedán intézmények létesülése Budán *„fényes kapu"* lesz az egész kelet felé. Kötelességünk úgy a magyar életrevalóság, mint a turáni gondolat, mint gazdasági szempontból elősegiteni az úttörők munkáját.

Chekib Arslan emir hittel, szeretettel, komoly akarattal foglalktzik a gyönyörű és mindkét félre hasznos terven. Hazafias munka, ha mi igyekezünk az Ő útját egyengetni, lelkében erősbiteni velünk rokonszenvező gondolatait és fokozott megértő szeretettel fogadni a felénk nyuló férfiui kezet.

Állami és városi hatóságaink kitárt karokkal fogadják a gyűlölet mai világában felénk bátorkodó szeretetet.

A nyugat ellen harcoló mohamedánizmus itt kapott nálunk szinte halálos sebet, csodálatos igazságszolgáltatása volna a sorsnak, ha most a békés és kulturát igénylő islam itt sorakoznék a *„nyugati tudás tája"* alá a mi babaráti útmutatásunk mellett.

Budának szinte létérdeke, hogy utcáink, fürdőink, szállodáink keleti vendégektől tarkaljanak és helyénvalónak tartanám, ha élükön a képviselőkkel, a törvényhatóság budai bizottsági tagjaival, a Budán működő társadalmi egyesületek, gazdasági szövetségek és az idegen forgalommal kapcsolatos nagyobb intézmények ideiglenes szervezetet létesítenének *Chekib Arslan* emir munkájának sikere érdekében.

Derék, nagytudományú Emirem!

A Te arcképd előtt irom e sorokat abban a meggyőződésben, hogy az ige megindult és útja eredményes kell hogy legyen.

A kormányválság

minden alkalommal más érzéseket vált ki Budán, mint odaát Pesten. Odaát úgy tekintik, mint valami váratlan fordulatot a szinpadon, mint érdekes jelenetet az élet drámájában és várják az új szereplőket, hogy megtapsolják, esetleg kipisszegjék. Viszont itt Budán, ahol nem annyira a pártokat, mint inkább azok vezéreit értékelik, ahol a közügyért fáradó embert tisztelik, elsősorban azt aki a hétköznapi élt ezer bajával küzdő polgártársainak sorsát viseli a szivén, aki gőg nélkül a régi maradt vezér-szerepe dacára — itt minden kormányválság történelmi esemény, mely visszahatással van a nemzet sorsára, amely embereket sodor el a fórumról és új embereket állit azok helyébe. Odaát tapssal fogadják azokat is, akik az élet ismeretlen mélységeiből kerülnek elő, akikről keveset hallottak addig, — viszont itt Budán bizalommal csak azokat fogadják akik közlebb állanak a polgársághoz, akiknek élete, működése ismert és akik polgári tradicióval, a multban szerzett patinával lépnek a forumra. Odaát Pesten el sem képzelhető a melegebb, a bizalmasabb polgári közösség, ott csak pártok vannak és pártbeli szolgálatokkal mérik a nagyságokat. Ez a mérték hideg, rideg. Nálunk Budán még él — talán gyöngültebb formában — a régi, patriarchális elgondolás, itt őszinte bizalomra számithat a közélet bajnoka, ha a multban jelét tudta adni annak az érdeklődésnek, annak a segiteni-akarásnak, annak a polgári összetartózandóságnak, amely a multban jellemezte a kiváló, az érdemes, a szerepetvivő, a közéletben elöljáró egyéniségeket. A mostani kormányválság sem váltotta ki Budán azt a kalandos ellenzéki ujjongást, mint odaát Pesten, ahol már az ujdonság kedvéért is szívesen látnak minden új embert, és hamar feledik a régit, — hanem kiváltotta azt a hazafias borongást, amely aggódva kiséri a jóakaró becsületes egyéniségek távozását a közügyk éléről és hasonló aggodalommal várja, hogy az ország eljövendő kormányzásában részt vesznek-e azok is, akik iránt bizalommal, szretettel és hűséggel viseltetik a budai polgár.

A legsötétebb tér

hol is lehetne máshol — természetesen — Budán van. Nemcsak a II. kerület, de az egész budai oldal egyik legnépesebb, legforgalmasabb tere a *Széna-tér*. Kilenc utca torkol ide: Margit-körut, Segényház-utca, Csalogány- és Hattyu-utcák, Ostrom-utca, Vérmező-utca, a Krisztina-körutnak ma már Margit-körutnak nevezett része, a Retek- és Lövőház-utcák. A tér teljesen rendezetlen építészetileg is térszerűség szempontjából, de talajnivó és utépitészet tekintetében is. Forgalma nagy, erősen kereszteződő. Négy-ötféle autóbusz szeli egymás útját, vagy fut itt végállomásra, a mely forgalmat átvágja a villamos vasut. Mindezt nappal éber szemmel elintézi a rendőrség, de az esték már veszedelmesek, mert oly hitványul világított tere alig van a városnak, mint ez a szerencsétlen Széna-tér, ahol a 16-os autóbusz indduló helye, a 12-es autóbusz végállomása — pont — az illemhely mellé esik. Máshol nincs is hely ennek lebonyolitására. A tér közepén van ugyan lámpa, de a többi utcatorkolás már félhomályban van. Csak a rendőrség éberségének köszönhető, hogy itt nagyobb szerencsétlenség eddig nem történt. A tér déli oldalát már szabályozták, de rendezésre vár az északi oldal, ahol nagy területeket kell kisajátitani, hogy elfogadható formához jusson a tér. Ez azonban későbbi kérdés. *Sürgős a világitás!*

Magyar rabszolgák Franciaországban

— A nyugati kultura dicsősége. —

Az egyik kétségbeesett magyar anyától kapott levélből vesszük ki a következőket:

„...Mária Nosztra közvetlen közelében hatalmas régi kőbányák vannak és az egész környék ezekből élt addig, a mig a budapesti épitkezéshez követ is használtak. Az ország legjobb, legügyesebb kőfejtői itt éltek. Mintegy tiz éve pang ez a mesterség. Azóta a franciák a megszállt és annektált német területen talált kőbányák intenziv kihasználásába fogtak, de otthon szakképzett kőfejtőket nem találnak. Igy jutottak el élelmes francia ügynökök Mária Nostra vidékére és néhány év előtt *ezer*, a mult évben 800 fiatal kőfejtőt vittek el Franciaországba, nagy bérek kilátásba helyezésével. Ezek a magyar munkások azóta havonkint küldenek haza pénzt, de nagy béreik dacára, csak jelentéktelen kis összegeket. Levelikből kiderült, hogy tényleg nagy fizetést kapnak, de a kőfejtő vállalat kantinja fölemészti ellátás cimén csaknem egész jövedelmüket, hogy alig jut az otthoniaknak. De kiderült ezekből a levelekből, hogy ezek a szegény magyarok *valóságos rabságban* élnek ott. *Azt sem tudják, hogy hol vannak.* A bánya területét nem hagyhatják el, senkivel nem érintkezhetnek és *katonai őrizet alatt állnak.* Smmiféle *szabadságuk sincsen,* folyton munkában állanak a legszigorubb fegyelem mellett. Leveleiket nyitva adják át a kőbánya vezetőségének és a látszat kedvéért a bányaigazgatóság tesz azokba apró összegeket, hogy port hintsen igy az otthoniak szemébe..."

Talán érdemes volna a szegény magyar rabszolgák sorsával hivatalból is foglalkozni.

Dubonai.

A jó Isten is mellettünk van!

Győznek a budai források

Értesülésünk szerint az Ujpest felöl, a Duna alatt furt alagut, amelyen át a káposztásmegyeri kutak vizével akarták ellátni Budát,

beomlott, elpusztult a gép és kárba veszett az egész munka, sok eddigi költség.

Ezzel ismét előtérbe lép a budai felső medence dús vizforrásainak felhasználása. A falitori gáton túli rész tele van forrásokkal, a bécsi-uti Árpádforrástól — a Római fürdőig. Mindegyike hatalmas patakot táplál. Egy is ellátná Buda egész vizszükségletét. Mind a kettő, még a hegyvilék öntözését is lehetővé tenné. Ezeken kivül még számos forrás nyitható itt.

Mindezekről ugy nyilatkzott a Hollós Mátyás Társaság hétfői ülésén

PÁVAI VAJNA FERENC dr.
főbányatanácsos, főgeologus,

hogy a régi megállapítás és felfogás megdőlt már, mely szerint a meleg források a hegyekben fakadnak és a Duna felől jön a hideg viz. Épen fordítva áll. A hidog források fészke a hegység, ahonnan a Karsztvizek jönnek, — a síkságon, a Duna mentén fakadnak a forró vizek, az Alföld alatti hatalmas forrásviztárolásokból.

A forró vizeket hűteni kell, de keverve azokat a hegyek felől áramló hideg forrásokkal, már felhasználhatók és gyógyitóerejü, tiszta ivóvizet adnak...

Ez a nyilatkozat azt is bizonyítja, hogy kár volt az alagut tervét fölvetni, amit alig érthető okokból forsziroztak eddig, mert Buda önmagát tudja ellátni pompás és kifogyhatatlan ivóvizzel, sőt segit a hegyvidék vizhiányán, a mi a kertek kellő kihasználását is fokozná. Ezek a források bőséges vizet adnának locsolásra, öntözésre, sőt fürdőre is. Langyos strandfürdők épülhetnének, ha külön vezeték épülne e célra. Egészen más volna az élet a budai hegyek között ezek révén és a külföldre vitt pénz nagy része itthon maradna. De még hozna is külföldi valutát, mert idegenek is keresnék ezt a nyaralásra termett vidéket, a világváros közvetlen közelébn.

Világreklámra alkalmas propaganda eszköz volna ez az ivóviz. Kapna rajta a külföld, ha megtudná, hogy *Buda-Bath* hegy-

Olcsó de legjobb
PLÁN JENŐ okleveles zenetanár
államilag eng. m. ZENEISKOLA
Horthy Miklós-ut 46 Tel. 58-1-24
Beiratás naponta 3 órakor

vidéken még a vizvezetéki csapokból is gyógyítóerejü víz csurog — ingyen.

A Rudasfürdő mellett feltárt források egyike csaknem teljesen azonos az eddig páratlannak tudott *parádi* vizzel. Hasonló erejü, de különféle összetételü forrás akár száz is nyitható a Duna mentén és a hegyek alján. Csak épen a káposztásmegyeri kutak vizére nincs szükség Budán.

Csakhogy ehhez szükség volna valamelyes fürdőfejlesztő programmra, — a mi nincs. Mert viz, az van.

Frontharcos zászlószentelés Budán

Fegyelmezett formaruhás századok ütemes lépései verték fel szeptember 2-án korán reggel a Fő-utca vasárnapi csendjét. Harsány trombitaszóra felsorakozott a Kapucinusok temploma előtt két frontharcos osztag, ahol a katholikus egyház felszentelte a lágymányosi frontharcosok zászlaját. A többi frontharcosok számszerint körülbelül 3000-en a Müegyetem előtt gyülekeztek és vitéz *Árontty* Mihály ezredes vezetésével hosszu oszlopban két zenekarral vonultak fel a Szent Imre szoborhoz, a zászlóavatás színhelyére. A *Törekvés* dalárda Hiszekegye után vitéz *Rátvay* Imre tábornok üdvözölte a megjelenteket. *József, József Ferenc, Albrecht* főhercegeket v. *Galánthay-Glock* Tivadar tábornok, a miniszterelnökséget báró *Kazy* Károly miniszteri tanácsos, a honvédelmi minisztert *Kozmowszky* József tábornagy, a Vitézi Széket vitéz *Zatkóczy* Dezső dr., a fővárost *Spannberger* Alajos I. ker. előljáró képviselte. A nagyszámu előkelő közönség soraiban helyet foglalt vitéz *Bénárd* Ágost ny. miniszter, *Becsey* Antal, vitéz *Vásáry* Géza, vitéz *Krompecher* Jenő, vitéz *Dobokay* Béla tábornok, *Barta* Félix ezredes, vitéz *Benedikty* Imre eredes a Frontharcosok orsz. főparancsnoka és számosan Buda előkelő társadalmából. A Hiszekegy elhangzása után vitéz *Martsekényi* Imre tvh. biz. tag mondott lendületes beszédet, melynek végeztével felharsant az ima kürtjele a hősi halott bajtársakért. Azután vitéz *Galánthay-Glock* Tivadar tábornok méltatta az ünnepséget a Penségek nevében. Magas szárnyalásu, nagy hatást keltő szónoklatában megállapította, hogy a revizió a forntharcoskérdés megoldásától függ és a frontharcosok és hadirokkantak megbecsülése nélkül meg nem valósítható. Az egyházak és felekezetek képviseletében *Sebestyén* Andor dr. ref. lelkész, dr. *Szánthó* Róbert ev. lelkész, dr. *Benesovszky* Imre rabbi és D. *Husszein* Hilmi, a Budai Magyar Mohamedán Hitközség nagymuftija léptek az emelvényre és gyönyörü egymással versengő költői szónoklatok után sorra megáldották a zászlót, melyet a zászlóanyák *Martsekényi* Ottmárné, *Czeitler* Károlyné, *Kozma* Sándorné koszoruztak meg. Nagy hatást keltett *József* Főherceg üzenete, amit vitéz *Galánthay-Glock* Tivadar tábornok, a Kelenföldi csoport elnöke idézett akkor, midőn a zászlószöget beverte: *József apátok veletek lesz mindhalálig!*

A minisztériumok után a főváros polgármesterének képviseletében *Spannberger* Alajos előljárót lelkesen megéljenezték. Élénk tetszést váltott ki az utolsó zászlószög beverő *Hasszán* bég szónoklata, aki a *Budai Gülbaba Magyar Mohamedán* Hitközséget képviselte, hüségfogadalmat téve, hogy a magyar mohamedánok Nagymagyarországért az életüket is feláldozák. Az ünnepség végeztével a frontharcos századok díszmenetben vonultak el a honvédelmi miniszter képviselője előtt, majd a *Wehrmann*-vendéglőben gyültek össze 300 teritékes társasebédre, ahol lelkesen fejezték be a *XI. Frontharcos kerület* zászlószentelő ünnepét. *(S. J.)*

ATTILA URUNK

— 433-1933 —

— Ezerötszázadik évforduló világünnepe —

Az 1933-ik esztendő Attila fejedelem emlékezetének éve. Az 1933-ik esztendőben virrad reánk Attila fejedelem trónralépésének 1500-ik jelentőségteljes nagy éve.

Attila fejedelem teljes ime: „Attila, a hunok, a médek és a dákok fejedelme.“ E népeken keresztül ő maga és fajtája Kina határaitól az indiai Gangestől Nyugateurópa szivéig és az északi tengertől a déli óceánig terjedő birodalmon uralkodott. Ebből a fajtából kerültek ki a nagy vallásalapitók, világokat megrengető hadvezérek és államalkotók. Ennek a fajnak volt legkiemelkedőbb lángesze: Attila!

Soha senki sem férkőzött jobban a világ köztudatába és rokonszenvébe ugy, mint Attila, a hunok királya. Az a 800 krónikás irat, regény és szindarab szerte a világon, ami Attiláról megjelent, Attilát a hunok fejedelmének s egyben a magyarok ősi királyának tudja. A *törökök* indulója a versek visszatérő soraiban biztatóan zengi: Ne feledd, hogy Attila volt a te ősapád. A *bolgár* nép viszont nagy Attila fiától, Irnáktól eredteti hős első királyát. A *magyarok* napi imájukban, a szent himnusz szavaiban köszöntik áldón ősüknek, Bendeguznak fiát, nagy Attila királyt. Az erőslelkü *székelyek* Attila itt maradt hun népe. *Hunokból* tellett India java harcos népe és vezető fejedelmeik; ugyanugy Csaba, Attila királyfi visszatérő hunjai és maga-leszármazottai alkották meg a magyar vezető törzsek és fejedelmek szine javát is.

A Szentes alatt csendesen folydogáló Kórógy vize látta utoljára Attilaurunk viz alá merített aranykoporsóját. Buda hegyei és halmai s Réka erdejénk páfrányok közé omlott tornyos palotái egykor szemtől-szembe látták Attila királyt.

A nagy magyar alföld tágas térségein haladtak végig, a négy világtájba, keleten el az Uralig, a hun-halmok jelző pónzái, melyek éji tüzcsóvák jeleiben fegyverbe hivták India határairól a fehér hunokat, Kina szomszédságából a hun-fajta avart, a Kaukázus aljából a kazár-hunokat, Média vidékéről a parthus-szkythákat, Kis-Szkythiából, a Duna aló folyása mellől és Pannóniából az ugyancsak szkytha dákokat. Fegyverbe szállt valamennyi s Attila intésére, parancsára felsorakoztak itt mind, sorra, a nagy magyar alföld térségeire, hogy mint Isten akaratából való néphatalom, a tespedő Jelkivilágok helyén uj szint hozzanak és erőt adjanak s a megtapodott ethika helyett Istennek tetsző ujat mutassanak.

Szent Genovéva, Páris városának oltalmazója, Isten ostora elhárításáért könyörögve, meghallgatásra talál.

Nagy Leo pápa Attila előtt könyörög Róma és a keresztyény világ megkíméléséért: „A senatus és a római nép, egykor a földkergség legyőzője, most mint legyőzött kér kérve tőld kegyelmet, könyörög életért hozzád, királyok-király, Attila!“

Igaz, a népek maguk között Attilát Isten ostorának tekintették; de viszont az Isten a jobbjában tartotta ezt a kiengedett ostort, amelyen mindig is megérzett az Isten kezének áldó melege, abban a nagyszerüen fenséges cselekedetben is, amikor az isteni szóra hallgatva, Román keresztül megkegyelmezett a keresztyén világnak a szkythák és húnok nagyfejedelme, Attila király.

Ezt az Attilát kell ünnepelnünk az 1933-ik esztendőben világraszóló ünnepségek során. **Zajti Ferenc.**

Építkezés Budán

Ragyogó mult, sivárjelen és reménybeli szebb jövő: ez Buda.

A mostoha viszonyok ellenére lassan bár, de folytonosan fejlődik, épül. Gyönyörű környéke, ózondús levegője magnetikus erővel vonzza letelepedéser a portól, koromtól, füsttől, zajtól kábult pestieket. Egymásután emelkednek modern bérpalotáták a főútvonalakra s a csendesebb belső mellékutcákban s társasvillák és magánházak a hegyvidéken. Pest felfedezte végre Budát.

A „Budai Napló“, Buda multjának, jelenének krónikása lesz a jövő számára.

„Az épülő Buda“ rovatunk állandóan beszámol a budai épitkezésekről, minden érdekes és szép épületről és tájékoztatják a közönséget afelől, hogy kik voltak azok a tervezők és épitő-müvészek, akik ezeket a háakat emelték Buda díszére. Minden kérdésnek helyt adunk e rovatunkban, mindent megtárgyalunk, ami Buda épitészeti fejlődését érinti és reméljük, hogy a budai közönség hozzászólása nem egy olyan ötletet vet madj fel, amely egy lépéssel közelebb visz a célhoz, hogy

Budát tegyük ismét Mátyás király virágzó városává!

Gerő Sándor.

Befejezéshez közeledik néhány nagyobbszabásu magánépitkezés Budán. Az Olasz-fasorban Pletschek Imre épitész tervei alapján Kármán Andor müépitész és Kirschner józsef épitőmester kivitelezésében a Mendlovits Mór rt. hatemeletes modern bérpalotája készül el a napokban. A Királyhegy-utcában a Ganz-telken rövidesen szintén beköltözhető a Mészáros László müépitész által tervezett és a Neuschloss Ödön és Marcel cég, illetve vezetője: Nándor Pál épitész által épitett hatalmas bérpalota. A közismert Sorg Antal épitőipari rt. három nagyarányú épitkezést is folytat: a Budafoki- és Lágymányosi-utcában csaknem kész egy-egy bérpalota s most folytatja a szerencsétlen véget ért „Tégla rt.“ által megkezdett, de a közismert események miatt abbahagyott Szent János-téri épületet. A Gellérthegy-utcában serényen folynak egy négyemeletes bérház munkái, melyet Münnich Aladár müépitész tervezett és Frank Emil mérnük, ép. váll. és Takács mérnök épitenek. Októberre elkészül a „Centrum“ házépitő szövetkezet Pasaréti-úti „Bellevue“ társasvillája is *Román* Ernő müépitész tervei alapján.

Andriska Károlyné
TÁNC intézete megnyilt
Beiratások gyermek, diák és felnőtt tánctanfolyamra megkezdődtek. Budai Vigadó palotájában II. Szilágyi Dezső-tér 5. — Telefon: 543-63.

LEGSZEBB AZ ŐSZ BUDAPEST SZIVÉBEN
A MARGITSZIGETEN
A Szanatóriumban: teljes ellátás, fürdők használatával és gyógykezeléssel 16 p.-től, a Nagyszállodában: szoba négyszeri ellátással, thermál-, strandfürdő és vizgyógy használattal, egy személynek 12 pengőtől, 2 személynek 20.50 pengőtől.
Week-end szombat délutántól hétfő reggelig, ellátással s fürdőkkel egy személynek P 20.—, kettőnek P 35.—
Zene — Tánc — Telefon: 206-20

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

SZÉP KÉPHEZ - SZÉP KERETET
Szalféter Ede utóda Bendik József készit
II, Margit körut 32. szám
épületüvegezések, javitások
Telefon 56-2-43
Ferenciek templomával szemben.

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7. VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

NYELVISKOLA: II. Fő utca 52. I. 3. Kitünően bevált rendszer szerint tanit idegen nyelveket
Méltányos tandij!

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fióküzlete egyidejü megszüntetésével I, KRISZTINA KÖRUT 83 alól I, KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

JÓ BOR & ÉTEL Szombat, Vasárnap Schrammelzene
A KÖZISMERT ÓBUDAI WETZER VENDÉGLŐBEN
III, SZENTENDREI ÚT 28 SZÁM

Turnay
mozgásmüvészeti iskola
I, Alkotás ucca 13. sz.
tanfolyamai megkezdődtek!
Telefon: 55—9—75.

Puskás Tivadar

— A legszeniálisabb feltaláló. —

Följegyzéseimből: **Viraág Béla.**

(2)

Amikor megismertem már beteg ember volt. Nm látszott rajta. Rendkívül arányos, termete, egyenes válla, biztos lépése az egészséges embert mutatta. Olyan volt a 90-es évek elején, mint két évtized előtt Antwerpenben, az ottani kiállítás alkalmával. Ott sokan találkoztak vele és sok érdekeset mondott el róla Sasvári Ármin, aki valamely budapesti kereskedelmi testület részéről küldetett ki oda. A kiállításon többen vettek részt a magyar kormány és a budapesti sajtó részéről.

Egy napon meghivást kaptak egy uj szerkezetü léghajó bemutatásához, mely akkor óriási feltünést keltett. Zárt, magas teremben szállt föl a miniatür léghajó, és oly magasra ahogy kivánták, olyan irányban indult el, ahogy azt a bizottság előre kijeleölte.

Mindenki elragadtatással nyilatkozott a találmányról, csak a föltaláló mosolygott keserüen. A gratulációkat azzal fogadta, hogy

— Egy baja van ennek a léghajónak, hogy csak zárt helyiségben engedelmeskedik a parancsnak. Kint, a szabadban minden befolyásolja a mozgását. De talán majd sikerül ezt is megoldani.

Sasvári Ármin ennek a jelenetnek is tanuja volt.

Ennek az antwerpeni léghajónak életnagyságú mintája talán még ma is meg van egy párisi villa padlásán, ahol egy ideig lakott Puskás.

A kiállítás után Pusksá engedélyt kért Antwerpen városától egyik uj találmánya bevezetésére. Az egyes lakásokat egy központtal akarta összeköti táviróhuzalokkal, oly célból, hogy az emberek igy a lakásukról érintkezhessenek egymással s az irógéphez hasonló masinéria segitségével, távirjanak egymásnak. A mai telefon volt, csakhogy nem élőszóval, hanem irásban közölték vtlna egymással a mondanivalókat a felek.

Hetek óta dolgoztak már a munkások és Antwerpen már alaposan be volt drótozva, amikor hírül hozta az amerikai sajtó, hogy Edison föltalálta a hang átvitelének módját, — és ekkor Theodor *Puschkasch*, vagy ahogy Amerikában nevezték: *Püszkesz*, — ott hogyta a bedróttzott várost és még aznap Amerikába utazott Edisonhoz, akit régebbről ismert.

Kilenc hónapot töltött nála szakadatlan munkában, Edison rendszere szerint élve. Ott nincs nappal, nincs éjszaka. Minden mindig egyformán világos. Mindenki akkor fekszik le, amikor elfáradt, akkor eszik, amikor éhes. A többi időben dolgozik, búvárkodik, kisérletez.

A telefon még nem vtlt kész. A hang-átvitel lehetősége megvolt, de „Püszkesz“ úr gyakorlati érzékére volt szükség, hogy az a gyakorlati életbe átvitessék. Kilenc hónap alatt ez is sikerült és elismerése jeléül Edison *ajándékba adta* Püszkesz úrnak az európai államokra szóló szabadalmakat. Fejedelmi ajándék volt, de ez bizonyitja egyuttal, hogy a mai telefon megszerkesztésénél mily nagy szerepe volt Püszkesznek.

Átjövet Európába, az első telefonhálózatot Manchesterben állitotta föl, s mialatt Londonban folytak az előkészületek, „Püszkesz“ úr átjött Párisba, hogy ott is demonstrálja az uj találmány nagyfontosságát. Akkor Párisban időzött egy nagyobb magyar társaság, főrendek, képviselők, köztük Hoitsy Pál is. A nagykövetség révén ők is meghivást kaptak a már világhirre szert tett „telephon“ bemutatásához. Egy csoportba vrődve csodálattal hallgatták, hogy „Püszksz“ úr a franciáknak franciául, a németeknek németül ,azangoloknak angtlul s az olaszoknak olaszul magyarázza a találmányt, minden nyelvet úgy beszélve, mintha anyanyelve lett volna.

A magyar társaságból valaki tréfásan megjegyezte magyarul:

— Amilyen ezermester ez a yenki, egyszer csak megfordul és nekünk magyaroknak magyarul fogja elmagyarázni!

A társaság nevetett.

Az a végtelen elegánciával föllépő idegen pedig megfordult, mosolyogva meghajtotta magát s az elképedő társaságnak azt mondotta a legszebb, legcsengőbb magyar nyelven:

— Uraim! Én ditrói Puskás Tivadar székely nemes vagyok és nagy örömömre szolgál majd, ha önöknek magyar nylven szolgálhatok fölvilágositással.

És azontúl folyt ajakáról az édes magyar szó és még a terminus technikusokra is talált megfelelő magyar szavakat. Nem mese z, — valóság. A jelenet tanui közül többen ma is élnek.

A csehországi Adamsthal egy neves mechanikusa tudna fölvilágositással szolgálni arról az automobilról, mely első volt a villamos hajtásuak között, s melyhez megvolt a találmánya is, hogy — ne rázzon. Ez a találmánya is ott veszett.

A ricinus olaj rendszeres termesztése, a foszfát — az ősföld — alkalmazása és kihasználása Puskás emlékét dícséri.

Az akkor még szinte lakatlan, elhanyagolt *Florida* félszigeten néhány évig ananászt termelt a forró sziklákba vájt, vakondtúrás nagyságú lyukakban. A második esztendőben már 40 ezer ilyen lyuk termelt számára egy-egy ananászt. Darabonkint egy dollárért vették New-Yorkban. Öccsét, Albertet, aki felügyelt az ananászgazdaságra, ott kergette meg fürdés közben a tengeri tehén. Az utolsók egyike lehetett, mert azóta kiveszett ez a csoda-szörny.

Mindenhez volt praktikus ötlete.

A bécsi kiállításon, azt hiszem 1873-ban, Puskás Tivadar is Bécsben élt és ott ismerkedett meg egy Bossán nevü bajai bankárral, aki a legszebb bajai leányt Blitz Évát vette volt el feleségül és mint gazdag ember Bécsbe költözött, ahol folytatta a banküzletet. Az asszony oly szép volt, hogy főhercegek igyekeztek megkörnyékezni. Ennek udvarolt Puskás is. Akkor szük viszonyok között élt.

Egy alkalommal azt mondotta a bankárnak, hogy a kiállitással kapcsolatosan nagy pénzt tudna keresni, ha volna 300 forintja. Bankár barátja ezt szivesen fölajánlotta — ha jó az idea. Megegyeztek.

Puskás a vasúti állomások mellett, nagy reklámtáblákkal irodákat nyitott és azt hirdette, hogy aki maradni szeretne, de a vasúti jegye lejár, annak jegyét meghosszabbitja. Az egész világról, távol s közel országokról odacsődült emberek között sokan voltak, akiknek hamar elfogyott a pénzük és mentek volna vissza, holott a jegyük még 2—3 hétig érvényes volt. Puskás ezek jegyét átvette,, valami kis kárpótlást adott és egy olyan vasúti jegyet, mely már lejáróban volt. Ezeket viszont azoktól szerezte, akiknek még volt pénzük, szivesen maradtak volna, de a jegyük már csak egyké napig volt érvényes. Egy olyan jegy Párisba, Madridba, Londonba, Konstantinápolyba, Moszkva, Pétervárra sok pénzbe került s aki maradni akart a jegy árának felét szivesen megfizette, átvéve honfitársa jegyét, aki pénzhiány miatt kénytelen volt elutazni.

Az üzlet pompásan sikerült és — az utóbb Budapestre költözött bankártól tudom — kétszázezer forintnál többet keresett Puskás. A szép bankárnénak én is udvaroltam, de udvarolt neki SzohnerAntal, a volt honvédelmi államtitkár is, aki még Bajáról ismerte a szép Évát, és udvarolt neki kelmesi Melczer Géza volt orszgy. képviselő is. Pedig az a szép asszony akkor már 53 éves, — de még mindig szép volt.

Puskás Tivadar akkor már öt éve kint feküdt a kerepesi temetőben.

*

Nehezen vártam a másnapot, mert nagyon lekötötte a lelkemet minden, amit az első napon Puskás elmondott. Reggel 9 órakor már nála voltam. Várt. Azt hitte, hogy nem jövök. Kellemesen lepte meg, amiktr mégis megjöttem. Mondanom sem kell, hogy ismét estig ültünk együtt.

Teljesen megértettem az egész nagy elgondolást, másnap-harmadnap próbát is tettem és megírtam a reggeli lapok közlései alapján, hogy miképen alakult volna ki a hirszolgáltatás előtte való nap folyamán. Puskás ezeket elvitte haza Gráczba, ahol egy külön kastélyt bérelt a városon kivül a családja számára. Külön tehenészete is volt a gyermekei részére. Ugy volt, hogy két hétig pihen ott. De már harmadnap visszajött és azzal lépett be hozzám, hogy még aznap elkezdi a központ és a hálózat kiépitését. Tehette minden aggodalom nélkül, mert a telefon-vállalat még az övé volt és igy feltünés nélkül drótozhatta be a várost. A központi irodának alkalmas helyet a Belvárosban a Magyar-utcában béreltünk közvetlenül a Hatvani-utca — pardon — Kossuth Lajos-utca mellett. Alig egy hét mulva már annyira voltunk, hogy mintegy 15 helyen — a város különböző részein — már hallható volt a központból elhangzott szó. Odabent pedig lázasan folytak a kisérletek.

Két szó okozott nekem akkor álmatlan éjszakákat: — a vállalat, illetve ennek az előszóval elmondott ujságnak a neve és — az egyes hírek elválasztása. Ma olyan természetes, hogy azt *Telefon Hirmondó*-nak nevezik és az elválasztó szó: — *más*. El sem lehet másképen képzelni. Pedig nem volt olyan egyszerű. Az első terv az volt, hogy „Beszélő ujság“ lesz a neve és ajánlottak ehhez hasonlót sokat, mig végre Puskás elfogadta az én indítványomat és lett Telefon Hirmondó.

Megszerveztem a redakciót is. De azt hiszem hogy *Bonitz* Ferencen, a volt sajtófőnökön kívül már senki sem él, aki a Magyar-utcában is dolgozott. Ő is onnan ment Fehérvárra napilapot szerkeszteni és akkor alakult Néppárt számára. Elköltözött már Déri Gyula, a helyettes szerkesztő, Vay Sándor gróf, aki értékesitette nagy nyelvtudását és a külföldi lapokat bujta. A Rudas-fürdő melletti, ma az Ásványvizüzemet magába foglaló házból váltottam ki, ahol valami primitiv asszony rabságában élt.

A zenei átvitel kísérleteinél boldogult Szapáry Pál gróf is volt a cimbalmával, mint egészen fiatal ember, aligha volt még húsz esztendős.

Az első katasztrófa a Telefon Hirmondót a zongora szállításnál érte.

(Folytatjuk.)

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Tanács

Vén szívem, tanulj végre bölcseséget!
Hisz itt a legfőbb ideje!
Már annyiszor csalt téged meg az élet,
Őt csald meg végre te.

Rég elleshetted, mi a tudománya,
Valóban roppant egyszerű:
Magát ő mindig édesnek kínálja,
Akármily keserű.

Mint neki hittél, higyj magadnak és mondd:
Még soha semmi sem gyötört!
Mily édes-édes a sok bánat és gond!
Csak még több ily gyönyört!

S hogy hadd lehessen mennél édesebb dac
E szörnyen rossz, keserves élc:
Majd élvezed, amikor végül meghalsz,
Hogy végre-végre élsz!

Telekes Béla.

Személyi hirek

KOZMA JENŐ Dr. Sylt szigetén töltött nyári pihenőjét befejezve néhány napot töltött Felcsuti birtokán és e hét folyamán átvette ismét irodáját és a párt vezetését. A személyével kapcsolatos politikai hírek nagyrészt kombinációk, mert Kozma Jenő alig foglalkozik politikával és egész munkaerejét azoknak a társadalmi kérdéseknek szenetli, amelyek révén segíteni lehet a polgárság rendkívül nehéz helyzetén és az iskoláit elvégzett ifjúság elhelyezésén.

ROTTENBILLER FÜLÖP ny. államtitkárt a fiatalkoruak budapesti felügyelő hatóságának elnökévé nevezték ki. Helyettese Kovács Jenő dr. ny. árvaszéki elnökhelyettes.

ANDRÉKA KÁROLY helyettes főkapitánynak, a III. kerületi Torna és Vivó Egylet elnökének e hó 24-én szombaton este a Posch-féle vendéglőben rendezett társasvacsora keretében nyújtják át az egyesület díszelnökségéről szóló diszoklevelet. Ez alkalommal ünneplik *Bródy* György és *Sárkány* Miklós tagokat a két vizipoló olimpikont.

FABINYI TIHAMÉR Dr. a kiváló közgadász neve is forgalomba került most a kormányválság alkalmával, mint egyik miniszterjelölté. Akik személyesen ismerik őt, örömmel fogadják ezt a hírt.

PÁVAI VAJNA FERENC Dr. főbányatanácsos, főgeológus szakértői szemlére Balatonfüredre utazott.

ISTÓK JÁNOS a nagynevű szobrászművész kapta a megbizatást a Bem szobor felállítására, amely szobor egyik dísze lesz Budának és a Döbrentei-téri piac helyén állítják fel.

DULÁCSKA JENŐ Dr. tanácsnok, a fővárosi alkalmazottak Segítőalapjának igazgatója a főváros baltonkenesei üdülőtelepére utazott, de megtekintette a Balatonmenti szénsavas-ásványvíz gyógyforrásokat.

BENKŐ ISTVÁN, a Centrum házépítőszövetkeet igazgatója leutazott Balatonfüredre, ahol a környéken való nagyobb fürdőtelep létesítése végett tárgyal az érdekeltekkel.

FARKAS LAJOS Dr. az I. kerület elöljáróhelyettese e héten tért vissza Érdről, ahol szabadságát töltötte.

HORVÁTH LAJOS a III. kerületi Polgári Társaskör agilis titkára Bari tengeri fürdőn töltött néhány hetet.

Elhibázott dolog volt, hogy a Muzeumkörutat, amelyet a háboru kitörésekor a velünk szövetséges Törökország szultánja nevéről kereszteltünk el a világháborút követő években visszakereszteltünk a régi Muzeum-körut névre. Konstanápolyban az egyik legszebb útvonalat a magyar testvérek útjának nevezték el és ma is ez a neve. A hozzánk oly közel álló török nemzet föltétlenül megérdemelné, hogy azt török testvérek útjának nevezzük el, örök időkre, nem pedig csak hangulatkeltésből néhány esztendőre. Talán Budán találnánk alkalmas nagy útat, esetleg a hibásnevű Alkotás utcát nevezhetnénk el török testvérek útjának.

Nem ismeri ki magát már a bennszülött budapesti ember sem a fővárosi utcák elnevezésében. Hónapról-hónapra új és új neveket dobnak a köztudatba minden rendszer nélkül. Szép és nemes gesztus, hogy ideiglenesen megszállott városaink nevéről utcákat neveznek el, de intézzék et ugy, hogy az azonos fogalmakat jelölő nevek lehetően egymáshoz közel, egy körzetben legyenek. Igazán más gondja-baja van az embernek, minthogy megtanulja, hogy a Beregszász-tér és köz és az Érsekujvár-utca az I. kerületben van, még a Verecke és Vihorlát-út a III.-ban, valahol a Remetehegyen, a Titel-utca pedig VII.-ben. Azt is érdekes volna tudni, hányan tudják, mi az a Vihorlát? A legújabb utcaelnevezések során szerepelnek: Szakadék-út, Toboz-út is. Kár felsorolni, ugysem jegyzi meg senki! Ugylátszik, hogy illetékes helyeken nem olvasták *Gallina* Frigyes pompás tanulmányát az utcaelnevezésekről.

Középvilágítást az Alagútba! Minden külvárosi mellékutcába középre helyezték a világítást s ebben a főforgalmi budai lyukban még mindig csak oldalt pislákol egy-egy árva villanykörte. Csoda, hogy baj nem történik minden órában. A budai forgalom legnagyobb része az Alaguton át bonyolódik le, percenként hatalmas autóbuszok vágtatnak ott végig pislákoló sötétségben, megremegtetve a gyalogjárók idegeit, mert nem tudják, mikor rohan fel a járdára egy súlyos kocsi. A középvilágítás feltétlenül javítana a mai helyeten s aránylag kis költséggel megolhatdó.

Nem jó szolgálatot tesz a mohamedán ügynek az a magyar polgártársunk, aki Törökország uj fővárosában Ankarában bárszerű mulatóhelyet nyitott és azt „Gül Babáról" nevezte el. Kegyeletsértő ez a cím ilyen frivol üzlettel kapcsolatosan, főleg most, amikor éppen Gül Baba révén igyekszik a magyar nép kiépíteni a barátságos világkapcsolatot a testvéreredetű mohamedánsággal, mint világhatalommal.

A távfűtő vezeték építését a Rudasfürdő és Gellértfürlő között, az eddigi tervek szerint még az ősz folyamán megkezdik és valószinüleg még ez évben lebontják azokat az ócska épületeket, amelyek rontják az Erzsébet-híd budai hídfője körül a városi látképet, hogy ott helyet csináljanak a Pávai Vajna Ferenc által megnyitott új gyógyforrások ivókurája számára.

LINKE URIDIVAT ÜZLETE A BUDAI URIKÖZÖNSÉG számára
II., Margit körút 51—53.

A négymillió pengős inségmunka keretén belül a következő, Budát érintő csatornázási és utépítési munkák kerülnek kivitelre: Csatornázzák az I. kerületben az Árnyas-út, Budaörsi-út, Gébics-utca, Kovács-lépcső, Kovács-utca, Major-utca, Mohai-út, Rimaszombati-út, Sasadi-út, Haraszt-utca, Somorjay-utca, Tétényi-út, Csóka-utca, Csorbai-út, Csurgói-út, Ercsi-út, Lomnicz-utca, Torday-út, Sarvas-út, Vöröskő-utca, Zalai-út és Zólyomi-út egyes szakaszait, a II. kerületben a Fenyves-utca, Orsó-utca, Kapi-utca, Lepke-utca és Törökvész-út, a III. kerületben pedig a Cimbalom-utca, Cseytey-utca, Józsefhegyi-út, Fajd-utca, Föld-utca, Mandula-utca, San Marco-utca, Bályog-utca, Zöldmáli-út és Csillaghegyi árok egyes részeit. Az útépítések során a Budafoki-út egy része topoka, a Budaörsi-út egy szakasza beton, mig a Hidegkuti-út egy része beton, másik része bazaltkiskő burkolatot kap. A Horthy Miklós-utnak a Gellért-tér és Körtér közötti részét aszfalttal burkolják. Uj burkolatot kap még a Szentendrei-útnak az Aranyhegyi-árok és Kalászi-utca közötti része betonból és a Németvölgyi-útnak a Mártonhegyi uttól a farkasréti temetőig terjedő része bazaltkiskőből.

Uj budai kéményseprő mestereket nevezett ki a III. kerületi elöljáró a polgármestertől nyert diszkrécionális jogánál fogva. Az elsőfoku döntés szerint az I—3. kerületben *Klóze* Ferenc, a II—4. kerületben Takács Imre elsz az uj kéményseprőmester.

A mayar izlám seregszemléje

Vasárnap tartotta meg évi együttes rendes nagygyülését a budai Esplanade szálló dísztermében a törvénnyel elismert magyar mohamedán felekezet dzsemmája (konvent) és a Gül Babáról elnevezett budai autonóm független magyar iszlámvallás község medslisze (egyháztanács), ahol a vidék is képviselve volt. *Husszein Hilmi* nagymufti imát mondott az izlámért, hazáért, a kormányzóért, *Sekib Arszlán* szíriai emir a magyar izlám minden védnökéért és pártfogójáért. Ezután elreferálta a felekezetet és egyházközséget érintő fontos évi eseményeket, amelyeknek legkimagaslóbb és az izlám jövőjére tán évszázadokra kiható eseménye volt: *Sekib Arszlán* emir kétszeri budai ittléte, amely idő alatt a világizlám ezidőszerinti világi feje és népszövetségi delegátusa meglátogatta *Lieber* Endre alpolgármestert és külügyminisztériumot, majd hosszabb tisztelgő látogatást tett vitéz *József Ferenc* dr. főhercegnél is. Kimentette a nagymufti *Viraág* Béla tb. elnök lovag Umlauff Sziegfrid dr. hitfelekezet főjegyzője és Reszulovics Mehmed bég vallásközségi titkár elmaradását. A nagymufti után a hitfelekezet főjegyző helyett az évi jelentést, melyet gien sokszor szakított meg zajos helyeslés. Majd *Medriczky* Andor dr. fővárosi tanácsi fogalmazó tett jelentést a Sekib Arszlán emirrel folytatott megbeszélésekről és közölte, hogy a Gül Baba mecset és főiskola építésének ügyét 400 millió mohamedán becsületbeli ügyének tekinti az emir és az anyagiakat ehhez a kulturális, idegenforgalmi és diplomáciapolitikai fontos ügyhöz a világizlám részéről kilátásba helyezte. *Muszics* Hasszán bég a délelőtt megtartott első kerületi frontharcos zsizóószentelésről számolt be és örömmel állapította meg, hogy a magyar mohamedánok nagy számmal vettek részt az ünnepélyen. A nagygyűlés utasította a felekezet és hitközség vezetőségét, hogy minél előbb állítsa össze a magyar izlám-vallásnak kataszterét, szervezze meg a gyermekek vallásoktatását, írjon át a jeruzsálemi pánizlám-konkresszushoz, hogy a budai Gül Baba-mecset és iskola ügyét minél előb tárgyalja le és az építkezést tegye lehetővé, a nagymufti és az evkafreisz pedig utazzanak a mohamedán államokba a magyar izlám ügyének érdekében.

László Zoltán dr .pénzügyi tanácsos, az izlám felekezet vagyon-gondnoka az anyagi és gazdasági ügyekről számolt be és közölte, hogy *Liber* Endre alpolgármeseter *Sekib* Arszlánnak megigérte, hogy a székesfőváros ingyen telket ad a magyar mohamedánoknak a Gül Baba mecset és iskola építésére. A nagygyűlés mindezt lelkesen tudomásul vette és a nagymufti hálaadó imájával a magyar izlám első seregszemléje ünnepélyesen véget ért.

Hódy Lajos dr.

Szomoru szivvel temettük el topai *Hódy* Lajos dr. volt postatakpti igazgatót, aki jelképe volt az örökifjuságnak, a mindig derült kedélynek. Bohém természetü, erősen kifejlett irodalmi hajlanddóságokkal biró ember volt, akinek néhány darabja is szinre került, ujságiróskodott is és 40 éven át széleskörü társadalmi életet élt. A farkasréti temetőben temették szeptember 21-én és az ott megjelentek között voltak a Budai Társaskör részéről *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester, Hoór Tempis Móric dr., Szombathy Kálmán,, Németh Béla dr., Kádár Gusztáv, Feller Mihály, Kadnár Károly, Hubert Vilmos, Baanszky Gyula dr,, Bartos Anlor, Kornháber Adolf altábornagy, és rendkivüli nagy számban barátai, tisztelői, akik virággal és koszrúval halmozták el sirját. A Budai Társaskör nevében a sirnál *Hoór Tempis* Móritz elnök bucsuztatta el és utána *Wagner* Károly h. államtitkár, a Bartos Andor asztaltársaság nevében, amelynek éveken át lelke volt Hódy Lajos. Ripka Ferenc meleg szavakkal fejezte ki részvétét özv. dr. *Hódy* Lajosné szül. *Zsuffa* Adél előtt, aki önfeladózó szeretettl ápolta beteg férjét.

Ki volt az első Buda falán

az 1686-i visszavivás alkalmából? Ki tüzte fel elsőnek a törököktől ádázul védett falakra a Szüz Máriás zászlót? — erre a néphagyomány, Haeuffler és Némthy Lajos történetirók felelnek az alábbiakban. A Nagyboldogasszony templomának oldalában két temető volt. Az egyik a „Vöröskereszt" temető, mely a templom déli fala mellett terült el, a későbbi papnevelő intézet épületéig, a benne álló vörös márványkerettől kapta a nevét, a másik a templom szentélye körül feküdt, tehát a templom keleti részén a fakerítéssel volt körülvéve. A plébánia naplója az itt eltemetett egyik halottról a következő feljegyzést tartalmazza: „1746. év julius 9-én agg-elgyengülésben hunyt el a nyugdíjazott kapitány Ramodschay (igy irva) életének száz és ötödik esztendejében, ki Holtzer atya által u. a. hó 10-én a templom melletti temetőben helyeztetett el. *Ő vala az első, ki Buda bevételénél zászlót tüzött a falakra.*" Hogy ez a hősi tett, amelyet sokan Petneházynak tulajdonitanak, miképen történt, idézem Haeuffler történetiró előadását: „Midőn egy zászlótartó észrevette, hogy a fehérvári kapu a törökök által gyengén oltalamaztatik, mivel a csatázás kiválólag a vár északi és déli részén történt, egy kis segédcsapattal a fehérvári kapunak rohant s oly gyorsasággal hatolt a Szent György terére, hogy övéitől elvágatott..." Mialatt Tüzes Gábor, a bombákat gyártó pesti ferencrendi szerzetes, jobbjában a magasra tartó kereszttel, hulló golyók tüzfergetegében vezette a hadat a bástyákra, Ramocsay a maga kis csapatával betört a kapun a Szent György téren hadakozott. Ebben a pillanatban egy egész osztály török gyalogos rohan a térre és észrevette a benyomult kis magyar csapatot, szokása szerint először is a vezért iparkodott hatalmába keríteni. A török tömeg a sereg és vezére köré furakodik s elvágja őket egymástól. Már most tulerővel ráveti magát Ramocsayra és fegyvereit kezéből kitördelvén, megkötözi... A kis csapatot szoritják egyre hátrább, vissza a fehérvári kapu felé... De a betört kapun benyomult magyar vitézek nyomában mind többen és többen törtek be, végre Tüzes Gábor is oda ér a feltartott kereszttel, ujabb tömegeket vet a kifelé nyomuló s a Ramocsay embereit kergető törökök elébe. Ezek a benyomuló nagyobb csapat láttára visszafordulnak és segítenek a többieknek, akik Ramocsayt a vár elé való sietésében megragadván, kivégezni indult, és sietve egy *bodzafára* felakasztották..." A belső várat akkor a Szent György-tértől egy széles sáncárok választotta el, amelynek szélén füzek és bodzafák állottak. Tehát ezek egyikére akasztották el nagyhirtelen a fogoly vitézt, s indultak a fehérvári kapu felé... De egy az, hogy sietve kötötték fel Radocsayt, más meg hogy már abban a pillanatban otttermettek elébb elzavart, de a Gábor hadaival megerősödött emberei s egy fél perc nem sok, megpillantották a bodzafán lógót, odarohantak, levágták és talpraállitották. „Szerencsére övéi elég korán utána érkeztek és sértetlenül megszabadították, ugy, hogy övéivel a palótába nyomulhatott..." Ekkor Ramocsay felbuzdulásában felrohant a keleti bástyára és belévágta a nyomába siető zászlóstól elvett Szüz Máriás lobogót a fal résébe. Kutforrásom hozzáteszi jegyzetben, hogy e hőst, aki mint mondatik, Budán letelepedett és magas éveket (105 esztendőt) ért el, valószinüleg Ramocsaházynak hivták." Tüzes Gábor pedig a lobogó árnyékában feltartotta a keresztet, melyet golyó nem ért, melyet vér nem szennyezett és a földre tekintve fölismerte ott az ő egyik golyóbisát, mely pusztulást és halált szórt a törökre. — A *Budai Napló* mult számában megírt hiradáshoz addjuk kiegészitésül és helyesbitésül a fenti hiteles adatokat, amelyeket a *Budai Almanach* anyagából vettük át.

Szükség volt rá, hogy a rendkívüli fejlődésne kindult Margit-körúton, ahol eddig a kis földszintes házak egyszerűbb polgársága számára nyitottak volt divatüzleteket, az új nagy bérpaloták magasabb társadalmi osztályhoz tartozó közönség számára előkelő és a legujabb divattal is lépést tartó férfidivatáru üzlet nyíljon. Ezt a szükségszerüséget meglátta és megértette a Főutca egyik férfidivatárú üzletének tulajdonosa, *Linke* Károly, ka iéppen egy negyedszázad óta volt üzletével a férfidivat egyik vezető szakembere, most áttette ezt a divatháat a Fő-utcából a *Margit-körut 51. sz. alá* az új modern felhőkarcoló épületbe. Linke Károly régi patricius budai családból származik és édesatyja Linke *Tivadar* ismert nagyiparos tagja volt a budai társadalomnak.

A sikerrel lezajlott kézműipari tárlaton a budai ipart nagyon kevesen képviselték, a kevés résztvevő aonban becsülettel megállta helyét és dicsőséget szerzett Budának. *Kuncze* Reszö és Béla kötélgyára (III. Filatori-gát) melyet 1810-ben alapitottak s amely gyár eddig 14 nagy külföldi kitüntetést szerzett, megérdemelten kapta meg az ezüstkoszorút. *Taub* Jenő ezüstmüves (I. Verpeléti-út 25.) 1918. óta ismert a szakmában, a zsüri arany koszorúval töntette ki. Taub Jenő a Bachrach cégnél és Németország legnagyobb gyáraiban szerezte szaktudását. Résztvett a királyi palota ezüstkészletének munkálatiinál is.

A MÜVELT CSALÁD. Asszony: Mondd, drágám pedagógia vagy pedantéria, az nem mindegy?

Férj: Persze, hogy nem. Pedagógia, az lábápolást jelent, pedantéria pedig népnevelést.

PAPUCS. — Nagyságos asszonyom, lovagló-csizmája remekül van fényesitve. Mit használ hozzá?

— A férjemet.

A vér- és bőrbetegségeknél,
úgyszintén ha arcbőre pattanásos, kiütéses, ajánlatos a vérkeringés élénkítésére naponta félórával a reggeli előtt félpohár
Hunyadi János
természetes keserüvizet inni. Az orvostudomány legelőkelőbbjei megállapították, hogy a **Hunyadi János** természetes keserüvíz a legtökéletesebb gyógyvíz. Szabályozza a székletet, levezeti a test fölösleges káros nedveit, tisztítja és felfrissiti a vért, előmozditja az anyagcserét. (43)

A Gschwindt-féle Szesz-, Élesztő-, likör- és Rumgyár f.hó 19-én *Rein* Sándor vezérigazgató-helyettes elnöklete alatt rendkívüli közgyülést tartott, melynek tárgya a vállalat elnök-vezérigazgatójának, győri *Gschwindt* Ernőnek elhalálozása folytán megüresedett igazgatósági tagság betöltése volt. A közgyülés igazgatósági taggá egyhangu határozattal özv. győri *Geschwindt* Ernőné úrnőt választotta meg. Az ezt követő igazgatósági ülésen özv. győri *Geschwindt* Ernőné úrnőt az igazgatóság elnökévé választották.

A MOKTÁR leszállitotta az útépitési kölcsön kamatalt. 1930-ban az állam jótállásával a vármegyék és városok 18 millió svájci frankos útépitési kölcsönt vettek fel, amelyet a MOKTÁR folyósitott. A most esedékes részletet a MOKTÁR a vármegyékkel és a városokkal, valamint a kölcsön kibocsátásában résztvett svájci pénzcsoporttal történt megállapodás alapján prolongálta, egyuttal a kölcsön kamatait 6 és ötnyolcad százalékról 5 és fél sáalékra szállitotta le.

Az első budai magyar szinház

Küzdelmek a német szinészet ellen. — A budai német tanács magyarsága

— Részlet a „Budai Almanach"-ból —

„Hazaiság a Nemzetiségnek" ez a büszke felirás pompázott az Alagut mellett balról, a mostani kereskedelmi minisztérium helyén épült első budai magyar szinház homlokzatán. Sárga, két lapos toronnyal megvert épület volt ez, öt ablakkal az emeleten és a földszinten öt ajtóval, melyek előtt hat idomtalan oszlop tartott egy erkélyt. Vagy kilenc lépcső vezetett a földsintre, illetve az előcsarnokba, amelyben a „kasszák" voltak, onnan jobbra és balra az emeleti lépcsők, szemben a háromajtós földszint s a mellékhelyiségek. Olyan palota volt ez, amilyen után szegény jó Kelemen László magyar szinigazgató jó hatvan évvel előbb áhitott, akinek a várbazár helyén állott Reischl-féle deszkapajtájú komédiaháznál tovább nem vitte az Isten a dolgát. A tizennyolcadik század nyolcadik tizedében is folytatták a garázdálkodást a német szini direktorok fővárosunk gyönyörü földjén, sőt még 1861-ben is lézeng itt valami Pfisterer—Allsdorf Károly nevü német szinigazgató, s mikor az alkotmányosság ujraébredésével a magyar publikum magyar szinielőadásokat kívánt, szakasztott úgy szemtelenkedtek a német direktorok most Molnár Györggyel, mint annak idején 1790-ben Tuschl, Unwerth, Mayer, Schmalögger, Bergopzoom, Jandl és Czibulka, — a mártirsorsú Kelemen Lászlóval és társaival. Nagy grácziából megengedték, hogy egynéhányszor játszhassanak a német szinházban s mikor ez a vendégjáték jól sikerült, megtoldották még hússzal a nyári szinkörben, a legcudarabb föltételek mellett. Ilyenkor a bevétel fele a németet illette meg, holott ők az ujjukat sem mozditották meg érte, mindössze pár rongyos dísletet adtak s ha kellett: némi kis ruhát. De ha a legcsekélyebb kár, kopás, vagy szakadás történt, úgy megfizettették a magyar színészekel, mintha csupa fejedelmi ruha, meg párisi kortina lett volna. Mégis megéltek a magyar színészek, sőt tisztességes jövedelmeik is voltak. Nem csoda. A kiéhezett magyar publikum csak úgy szívta a magyar szó malasztját, melyet 1837. óta nem hallhatott budai magyar szinpadról. Addig játszott tudniillik a nagyobbrészt kassai színésekből verbuvált társulat a várban, amely a Nemzeti Szinház első gárdájának magva volt. Egressy, Barta, Szentpétery s társaik. Az árvizet megelőző esztendő március 18-tól egész 1851. husvét hétfőig, tehát tizennégy esztendőn keresztül, nem hangzott magyar szó Budán. Ekkor történt, hogy Döbrentei bátyánk egy átutazó angolt kalauzolt három napig s megmutatta neki azt a keveset, amit mutogatni lehetett. A végén azt mondja neki az ánklius: Uram én most már láttam sokfélét, de kérem, mutassa meg nekem a *magyar* fővárost?... Ezt nem tudta Gábor bátyánk megmutatni.

z861-ben husz magyar előadá után a német direktor a legrosszabb napokra akarta szorítani a magyar színészek előadásait, hétfőre és péntekre, vagy szerdára. Molnár ebbe nem ment bele, hanem kereken kijelentette a szemtelenkedő németnek, hogy ha nem egyezkedik, játszani fog a magyar sintársulat a maga saját szinházában. És ez sikerült is. Molnár György a nyakába vette a seznátust, meg a befolyásos embereket. Nem volt nála egyéb annál a jelszónál, hogy: „Hazafiság a nemzetiségnek". De ez akkor kelendő érték volt. Sikerült kijárnia az engedelmet, mellyel az alagut baloldalán, a lánchíd-társulat tulajdonát képező telken a katonai proviant-épületet kibérelhette. Évi 1500 forint bért fizetett s az átalakitásokat részint a maga költségén, részint városi segitséggel hajotta végre. A budai német tanács meemberelte magát ás nemcsak kétezer forintot szavazott meg az átalakitásokra, de évente ezer forint segedelmet helyezett kilátásba, amelyen felszereléseket kellett beszereni. 1861. unius 11-én pedig a szinházi engedelmet is megkapta Miolnár hat esztendőre s ha ez idő alatt kifogás nem lesz ellene, még további három esztendőre övé a proviantból formált szinház.

Jellemző az engedélyezési okmánynak a következő passzusa: „Örömmel ragadja meg Buda főváros közönsége azon kedvező alkalmat, mely képessé teszi őtet a mult sötét évtizedeiben nyilvánult, nemzetiségünk elfolytására célzott tévirány hibáit, melyek a német szinház emelése által a nemzetiség enyészetének csiráit hordozzák keblünkben, a hazafiság egyik legszentebb kötelességének teljesítése által jóváten-

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

BALÁZS vendéglő Hűvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

ni..." És ehhez — amelyre meg kellett fordulni tabáni vagy viziárosi sírjaikban a budai bürgermeistereknek, még lángoló pennával teszi hozzá a következőket: „Midőn Buda főváros közönsége, nemzeti művelődésünk ezen egyik hatalmas emeltyűje, a nemzeti magyar színészet érdekében ily, habár csekély, de méltányos áldozatot hoz (a pénzsegélyt érti), biztosan reméli ez ős főváros lelkes lakossága részéről, amely a hazaszeretetnek, a közügyek iránti meleg részvét- és áldozatkésségnek annyi tanujelét adta, hogy nemzetiség tekintetében tántoríthatatlan elveihez híven ragaszkodva, az ország fővárosának visszaszerzett jó hírét tettleges hozzájárulás által tehetségéhez képest növelni hazafiui kötelességének tartandja". Aláírva: Feley Ede polgármester és Kammermayer Károly főjegyző. De még itt sem állott meg Buda közönsége. Áldássy főkapitány egy népszinházat segélyző bizottságot szervezett, mely négyezernél több gyűjtőivet bocsátott ki az országban s bár ez íveknek a fele érkezett vissza, mégis pár hónap alatt közel negyvenezer forint folyt be az építendő budai magyar népszinházra. Sírva nézték ezt a német szintársulat emberei. Dunán innen, Dunán túl... kezdett rájuk járni a rúd. Amint a németek mérlege billent lefelé, úgy emelkedett a magyar színészeté. Fájdalom, hamar végeszakadt az első virágzásnak, mert beköszöntött a provizórium s 1861. őszén az alkotmányt ujra felfüggesztették, Pálffy Móric grófi helytartó kurtán elejét vette mindenféle magyar színész-segélyezésnek s egy rescriptumával a szinház-segélyző bizottság működését egyszerűen beszüntette. Sőt amikor a város által elölegezett summák visszatérítéséről volt szó, egyenesen utasította a várost, hogy követelje a pénzt a bizottsági tag uraktól. A város persze ad acta tette a kormányzó úr firkáját. De hiába jött provizorium, a nemzeti szellem felébredését már megakadályozni nem lehetett. Azt meg nem fojthatta többé a reakció. Gesster és Frey építészek megkapták az építési engedélyt, a begyült pénz elegendő volt az átalakításokra s megindult a munka, melyet szeptember közepén be is fejeztek. September 14-ére tűzték ki a megnyitó előadást, amelyet — csodák-csodája — meg is lehetett tartani. A lánchidon áttolongó sokaság már délután kezdett gyülekezni a megujított épület előtt, mely a provianthánznak csak egyik oldalát foglalta el. A hátsó épület mely különben is üresen állott már lebontásra várt. Ezen a helyen a XV. században Mátyás király istállói állottak, s mikor Mohács után a török Budát orvul elfoglalta, a nemes mének istállói perse üresen állván, végre Musztafa Szokoli pasa — ugyanaz aki a Rudas fürdőt építette — 1566-ban laktanyát csinált belőle s a laktanya mellé egy nyolcszögű tornyos épületet emeltetett. Ebből később kávéház lett, de bérlői úgylátszik sorra buktak, mert mindig üresen állt. Igy a színkör építése idejében is. Kecskeméthy Aurél, az ismert publicista s a „Sürgöny" című, akkori félhivatalos lap tárcairója, sürgeti is a lebontását, mely aonban csak nagy későn következett be. A megnyitásra gyülekező közönség azonban nem a düledező romokat, hanem a szépen megujított szinkört nézte, amely valóban impozáns látványt nyujtott. Az akkori „Vasárnapi Ujság" nagy fametszetű rajzban közli a szinház képét és leirást is ad hozá. E szerint 285 zártszék van benne, aonkívül két sor páholy és a fal mellett is kétoldalt széksor s állóhelyek, meg kellő nagyságú karzat. A padok vörös posztóval vannak behúzva, a szinház fehérszinű, szép aranydísszel, mely a remek világításban kétszeresen ragyog. A Lánchíd világítására szolgáló gázcsöveket hosszabbitották meg s vezették be a szinkörbe, melynek belső pompájáról az akkori referensek mind egyértelmű elragadtatással irnak, csak Szegfi Mór, a „Családi Kör" heti tárcairója sokal ennyi pompát egy népsinházban: „igaz, úgymond, hogy maga nép is kalárissal és gyöngygyel ékesíti magát vasárnaponkint". Már öt óra kor gyülekeett a közönség — igy szól az egykori referáda — úgy, hogy mire az előadás megkezdődött, a csinosan feldiszített szinház minden zuga zsúfolva volt. Hat óra után a függöny mögött meghatóan hangzott el a „Hazádnak rendületlenül"... végül aztán a Szózat hangjai mellett felgördült a függöny s előtüntek Thália papjai, vállaikon nemzeti szinű fátyollal. A Szózat elhangzása után Molnár György, a direktor lépett elő s felolvasta „A magyar szinészet második megjelenése Budán" cimü hosszadalmas és úgylátszik nem épen tárgyilagos bevezetését, amelyről az egykori kritika azt irja, hogy nem neki kellett volna szerkesztenie is és elmondania is. Bihari, a szintársulat széparcú és csengőhangú tagja azután fölolvasta Buda városának engedélyezési oklevelét, amelyből az előbb idéztem. Aztán megint Molnár György állott elő, persze, mint az előbb is díszmagyarban s elszavalta Jókai Mórnak erre az alkalomra költött prológusát, mely a prológusok virága volt. Zokogott a közönség, amikor a Szózatot meghallotta, de a prológus folyamán is hol a lelkesedés, hol a legmélyebb megindultság könnyei törtek elő. Persze, *ma* és *mi* azt nem tudjuk megérteni, hogy mi volt 1849. és 1850. után tiz évre a Szózat és Jókai csodálatos poézise?... A prológusra tombolva hivták a szerzőt, aznban ő nem volt jelen. Következett a Hunyadi nyitány, aztán Dubez karmester vezetése alatt az általa szerzett megnyitási induló. Utána a két Szöllössy lány járt el gyönyörü magyar táncot, melynek a címét aonban nem tették ki. Most következett az első szinházi előadás. Balázs Frigyes és Almássy Tiahmér kedvelt darabjából a „Honvéd huszárokból" adták elő a legjobb jeleneteket. A megnyitó előadást háromszor ismételték meg felemelt helyárak mellett, természetesen már a harmadik előadás kongott az üresség től. A fényesen megnyilt szinkörnek rövid volt az élete és állandó szinház azóta sincs Budán.

Szórakozzunk Budán!

Császárfürdő
Éttermei
a Császárfürdő belső terrasza nagy zenekarral, bácskai konyhával
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád
vendéglős

RÓMAI FÜRDŐ
Óbuda — Akvinkum
Késő őszig
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Leány és fiu ruhák, beby ruhák stb. vannak raktáron meglepő olcsó árban
GYERMEKE SZÉPEN ÖN PEDIG JÓL **JÁR** ha gyermeke ruháit a
Budai Gyermekruha Divatszalonban
II. Margit körut 30 sz. (az iskolával szemben) szerzi be. Saját vagy hozott anyagból gyermekruhák mérték után a legrövidebb idő alatt készülnek. E hirdetés felmutatója egy nadrág munkadija cimén csak 2 pengő 4o fillért fizet
70 évig BURGER HERMINA cég alatt a Belvárosban volt

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: **OTTÓ DEZSŐ**

Rózsadomb
legszebb helyén
5 szobás komfortos villa gyönyörü gyümölcsösben sürgősen eladó. — Ugyanott, 315 ÖLES TELEK is kapható. — Érdeklődni 22—8—49.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Lakjunk Budán!

Telek

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Lakás

KERTES 2 SZOBÁS komfortos lakást keresek Pasarét környékén, vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Bútorozott lakás a Rózsadombon 3—4 vagy 5 szoba, hall és mellékhelyiséggel kiadó. Cim a kiadóhivatalban

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, kilátással a Dunára és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cim: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi uecа 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvizzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Au. 527—80. (2)

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmneti **villatelkek** □-ölenként P 3-tól. **Havi lefizetés P 10.—től.** Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már **P 500**-tól. **Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körter 3/b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Halászbástyánál
autóbusz megállónál, luxus kivitelü, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bir. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell építőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithidtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban **3 szobás** szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott **4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.**

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágositás: Málnai Béla müépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

Jövedelmező aranyérték!
Budapest legelőkelőbb villanegyedében, a Nagyboldogasszony (Ménesi) útja 3. sz. a., a Batthyányi-parkkal szemben épülő társasvillánkban 3, 4, 5 szobás, teljesen elkülönített luxuslakrészek már leköthetők. — Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körternél), továbbá az októberre elkészülő „Bellevue" társasvillában (Pasaréti-út 1, a Fogaskerekünél) még pár tehermentes 3 szobás, 3—4 szoba-hallos luxuslakrész (loggiák, ruhatár, tálaló, étagefütés) már 14.500 P-től kapható. Díjtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Korábbi társasházainkban még kapható pár 2—3 szoba-hallos, etagefütéses öröklakás, rendkivül kedvező fizetési feltétellel. Díjtalan prospektus tervekkel.
„CENTRUM" Házépitő Vállalat
Horthy Miklós-ut 9. Tel.: 693-01. és 692-78
Legszebbek, legjobbak, legolcsóbbak a „Centrum" öröklakása

JÓ BŐR
Kell a jó cipőhöz!
Budai cipészmesterek
A legjobbat a legolcsóbban szerezhetik be
SIMEK ÁRMIN
Bőráruházában
II. Margit körút 57. szám
Az összes cipészkellékek raktáron
Cipőfelsőrészek a legjobb kivitelben

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NŐIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Lakberendezések Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
mübutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ 55-2-98

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT
készdiszentiléleki **Hodor András**
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müut mellett, talajvizmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel.** — Jó ivóviz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körter 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét
csak Budán szerzi be
ADLERSHEIMNÉL
Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak
Telefonmegrendelést házhoz szállit

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Főmunkatárs: dr. László Zoltán.
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

A magyar gazdasági öncéluság és önellátás rendszere

Irta: Fischer József kir. tan., építész

ALAPELV: *Elsőrendű állam- és fajfentartó érdek, hogy az összes faji, erkölcsi és gazdasági erők a nemzeti öncéluság és önellátás szolgálatába állittassanak — hazafias elszántsággal, késedelem nélkül — azonnal!*

Az egész világra kiterjedt gazdasági krizis kegyetlenül romboló hatását csaknem egy év óta kényszerülünk türni azon reményben, hogy a reánk szakadt sorozatos és sulyos megpróbáltatások csupán időszaki jellegüek s hogy az általános javulás időpontja már közeleg...

Sajnos, minden jel arra mutat, hogy reményünkben keservesen csalódni leszünk kénytelenek, ha idejében nem ébredünk tudatára annak, hogy segítséget kivülről sehonnan nem várhatunk és hogy kizárólag *saját nemzeti erőinkre* támaszkodva és *saját nemzeti értékeink* racionális hasznosításával lehetünk képesek megtalálni az elviselhetőbb jövő felé vezető utat: a nemzeti megujhodás utját!

A büntető nemezis ismét tragikus történelmi válaszuthoz sodorta Hazánkat.

Ütött a 12-ik óra, amikor ezeréves nemzeti létünk és dicsőséges multu fajunk megmentésére minden energiánk, legjobb tudásunk és legnemesebb erényeink önztelen egybevetésével meg kell indítanunk a nagy honmentő gazdasági hadjáratot, — mert ha most sem sikerül minden jó magyar erő összefogásával és hősies elszántsággal kitörni gazdasági börtönünkből, ugy már csak a leggyászosabb periodus következhet szegény megcsonkított Hazánkra: az általános elszegényedés rohamos fokozódása, a minden hasznos emberi tevékenységet lehetetlenítő társadalmi felfordulás, nyomor, agonia és a legkinosabb kimulás...

Azonban e honmentő gazdasági hadjáratot nem külső ellenségeink, hanem önön magunk ellen kell megindítani, még pedig a legapróbb részleteiben gondosan előre kidolgozott gazdasági haditerv alapján, a legtökéletesebb egyetértésben és ami a legfontosabb, *mindennemü egyéni és társadalmi osztályérdek* tudatosan elhatározott és mindenki által önként elfogadott *mellőzésével!*

Az eddig alkalmazott remédiumok csupán hatálytalan csillapító szereknek bizonyultak s a radikális gyógyulás folyamatát nem voltak képesek megindítani, amely szomoru eredménytelenség kell, hgy megerősítse mindnyájunk meggyőződését, miszerint: *rendkivüli időkben és helyzetben csak rendkivüli intézkedések segithetnek!*

Szüntessük meg az átkos torzsalkodást, amely a magyar faj nagy történelmi katasztrófáinak mindég egyik legfőbb okozója volt!

Némítsuk el az önző egyéni és osztályérdekeket, amelyek a Nemzet egyetemessége boldogulásának legnagyobb akadályai!

Ébresszük fel végre mindazon értékes tulajdonságokat és nemes erényeket, amelyek minden jó magyar lelke mélyén szunyadoznak, — és érvényesítsük azokat — minden akadályt leküzdeni képes vasakarattal — egyedül imádott Hazánk javára, nélkülöző és szenvedő honfitársaink érdekében!

Az utóbbi hónapok eseményei kiábrándítottak bennünket fajunk renyhe és kábító optimizmusából.

Nincs több veszteni való időnk!

Elérkezett a döntő cselekvés órája!

*

Alapvető elveiben ismertetett ezen tervezet célja:

Kiépíteni a magyar gazdasági öncéluság és önellátás rendszerét, amely lehetővé teszi termelésünk folytonosságának, pénzünk értékállóságának, államháztartásunk egyensulyának biztosítását, szociális bajaink lecsökkentését és orvoslását és nemzeti céljaink megvalósítását.

Minél inkább tudjuk az önellátás kérdését a gyakorlatiasság szem előtt tartásával a Nemzet javára megoldani, annál inkább sikerülni fog a világgazdasági válsághatásokat a minimumra csökkenteni.

A helyzet ma az, hogy az állam és magángazdaságok a külfölddel szemben cca 3.5 milliárd pengővel vannak eladósodva.

Az 1932—1933. évi állami költségvetés az állami üzemekkel együtt 1.2 milliárd, mely összegből 500 milliónál több a személyi kiadás és a nyugdíjellátás.

Evvel szemben a forgalomban levő pengő fizetési eszköz csupán 300—350 millió között ingadozik s igy egyszerü kereskedelmi elgondolás mellett, a nemzeti forgótőkének évente 400%-ot kellene tisztán jövedelmeznie, a fenti állami költségvetés fedezésére, ez pedig képtelenség.

Egy, csupán papiroson egyensúlyba hozott állami költségvetés nem képezheti egy reális államháztartás alapját. Ezt igazolja azon sajnálatos körülmény, hogy az állam kincstári jegyek kibocsátásához volt kénytelen folyamodni a mutatkozó hiányok fedezésére már a költségvetési év elején.

Rövidesen be fog igazolódni az is, hogy a látszólag egyensulyban levő költségvetéshez szükséges adó-, illeték és egyéb bevételek nagy mértékben el fognak maradni azért, mert az adózók fizetőképessége rohamosan csökken a szükséges készpénz forgótőke hiánya miatt.

Ezzel szemben sajnálattal kell megállapítani, hogy a katasztrófális helyzetet orvosolni hivatott intézkedések nem történnek.

Matematika ipontossággal kimutatható, hogy záros határidőn belül, ha célravezető gyors intézkedések nem történnek, ugy minden magángazdaság a biztos pusztulásra van kárhoztatva, kivéve a karteleket!

A 33-as bizottság az észlelt hiányok eltüntetésére az adó- és illetékkulcsokat növelte. Nem vette azonban tekintetbe azt, hogy bizonyos idő mulva nem lesz mit megszorozni a felemelt adókulcsokkal.

Szükséges tehát, hogy a polgárság termelő- és teherviselési képessége emeltessék tervszerüen, első sorban a polgárság alapszükségleteinek fedezése céljából, továbbá, hogy a többtermelés révén előálló feleslegekkel a külfölddel szemben fennálló tartozásaink, egy megfelelően mérsékelendő kamatláb mellett, belátható időn belül törleszthetők legyenek, ugyszintén, a mulhatatlanul nélkülözhetetlen, nálunk elő nem állitható és külföldről behozandó cikkek, csereforgalom utján a többtermelés feleslegeiből fedezhetők legyenek.

A magyar gazdasági öncéluság és önellátás rendszere az alábbi öt alkotóból van összetéve, amelyeket egyenként vázlatosan ismertetünk, u. m.:

I. A közéleti tisztaság helyreállítása.

II. A szükséges forgótőke és anyagi eszközök előteremtése. A hitelélet ujjászervezése. A magán- és közterhek konverziója. A hadikölcsön ősjegyzők méltányos kártalanítása.

III. Munkaalkalmak teremtése; a hasznos termelés fokozása.

IV. Az államháztartás észszerü visszafejlesztése.

V. A megváltozott gazdasági viszonyoknak megfelelő igazságos adópolitika.

I. A közéleti tisztaság radikális helyreállítása.

1. Mindenféle — akár közjogi, akár közgazdasági összeférhetetlenség teljes megszüntetése.

2. A közalkalmazottak feletti fegyelmi biráskodás mai rendszerének eltörlése s a királyi bíróságokra ruházása.

3. Általában minden olyan kari- és egyéni privilégiumok megszüntetése, amelyek a közérdeket sértik.

4. A kartelek tulkapásainak megrendszabályozása és fokozatosan az egészséges versenyt jelentő szabadkereskedelemhez való visszatérés.

5. Az 1931. évi augusztus hóban elrendelt bankzárlat előtt hazafiatlan bizalmatlanságból külföldre mentett fizetési eszközök és értékek záros határidőn belüli hazarendelése, a legszigorubb büntető szankciók mellett: a renitenskedők itthon bárhol és bármilyen alakban létező vagyonának az állam javára leendő elkobzása, hazaárulás címén vádaláhelyezés, súlyos börtönbüntetés stb.

6. A még felkutatható illetéktelen háborus nyereségeknek sulyos megadóztatása.

7. Azon elv törvényre emlése, hogy senki sem részesülhet közpénztárból egynél több cimen bármilyen természetü javadalmazásban.

*

A gyakorlati megvalósitás eszközei:

A) Az összeférhetetlenségi törvényjavaslat eredeti szövegének radikális kiterjesztése.

B) Egy hatásos és nem pro forma megfogalmazott karteltörvény érvényesítése.

C) Kormányrendelet (a meghosszabbított felhatalmaási törvény alapján) a hazafiatlanul külföldre kimentett fizetési eszközök és értékek hazarendelése tárgyában, a szükséges szankciókkal.

II. A szükséges anyagi eszközök előteremtése. A hitelet ujjá szervezése. A magán- és közterhek konverziója.

Annak ellenére, hogy bőségesen megterem az országban minden élelmiszer, mégis egyre szaporodnak az éhezők s szégyen lenne, ha a mai tarthatatlan helyzeten nem tudnánk változtatni. Nincs másra szükség, mint energikus céltudatos gazdaságpolitikai intézkedésekre a belföldön és bátor szókimondásra a külfölddel szemben.

A külföldre történő fizetések felfüggesztésével és a kölcsönök kényszerkonverzójával kapcsolatban föltétlenül meg kell valósitani a valutareformot, mert a jelenlegi aranyfedezetű pénzrendszer egyedül képtelennek bizonyult arra, hogy a gazdasági életet megfelelő pénzmennyiséggel, forgótőkével táplálja.

Gazdasági életünk alapvető törvényévé kell emelnünk az új tételt, miszerint:

> „nem lehet a forgalomban levő pénzmennyiséget függővé tenni attól, mennyi arany- vagy deviza fekszik egy adott pillanatban a Nemzeti Bank páncélszekrényeiben."

és egy *új nemzeti valuta* megteremtésének szüksége ma már minden jóhiszemű, tisztán látni tudó és akaró hazafi előtt megcáfolhatatlan; *egy olyan nemzeti valutáé, amely független kell, hogy legyen az aranytól és az ország termelő erőire, a magyar ingatlanra, a magyar földre és azok hozadékára és az egész nemzeti jövedelemre kell hogy felépitve legyen.*

Ezen új nemzeti valuta — vagy másszóval új fizetési eszköz előteremtése belső kölcsön kibocsátása útján föltétlenül lehetséges és erre vonatkozólag két alternativa gyakorlatilag is már ki lett dolgozva. És pedig:

A) alternativa. Belső kölcsön kibocsátása az összes állami, köz- és magántulajdont képező ingatlan progressiv százalékos kényszer-garanciája ellenében.

Ezen terv lényege röviden a következőkben foglalható össze:

A belföldi kölcsön biztosítékául az *„ingatlan" szolgáljon*, ideértve a kincstár, a városok és egyéb közületek és hitbizományok ingatlanait is, melyek e célra bőséges fedezetet nyújtanak.

Az ingatlanok értékének csak egy bizonyos hányada (25%—50%) vétetnék igénybe *és ez is csak garanciaképen.* Ez az eljárás tehát egyáltalán nem jelent megterhelést, már csak azért sem, mert ezen ingatlan-garancia nyujtásért az ingatlantulajdonos jövedelmet kap. Más az eset, ha egy ingatlantulajdonos a maga ingatlanára 25%-nyi *adóságot* vesz fel kamatfizetés kötelezettsége mellett s amidőn az igénybevett hiteltőkét az adós elkölti vagy befekteti. Ebben az esetben az ingatlan megmaradó értéke (100%-25%) csak 75%, mert az ingatlant 25% adóság terheli. Ha azonban az ingatlanból 25%-ot jövedelmező garancia címén veszek igénybe, akkor ezen ingatlan értéke legalább 100% plus kamatjövedelem, feltéve, hogy a garancianyujtás nem jelent kockázatot. Már pedig a végre öntudatra ébredt polgárság nem fogja a jövőben lehetővé tenni azt, hogy a közpénzekkel helytelenül gazdálkodjanak.

Az igénybevett garanciatétel a telekkönyvben nem a „C" lapra, hanem az „A" lapra kerül, úgy mint az a földvagyonváltság esetében történt. *Képen az ingatlanok nemcsak, hogy nem terheltetnek meg 25%-os teherrel, hanem azoknak 25%-a jövedelmet hajtó mozgó tőkévé válik.* Tehát a holt tőkének egy része, közvetett úton, mint mozgótőke kerül a közgazdaság vérkeringésébe!

Ez a terv egyáltalán nem bankokrácia ellenes, mert a gazdasági fellendülés és a nagy forgalom révén a bankok is bőségesen jövedelmezni fognak. *Külföldi adósságaink utáni kamatszolgáltatás ezen összegből a külföld által is elfogadható módon, a kivitel és behozatal megfelelő szabályozása révén, eszközölhető lenne!*

A szükséges törvényes felhatalmazást néhány szakaszból álló törvény adná meg, *amely kizárólag belső hielmüveletre vonatkonék* és igy a külföldnek ezen új nemzeti fizetési eszköz létesítésébe beleszólása nem lehet s azt nem is akadályozhatja meg. Belső csereeszközül pedig egy „Bon" is szolgálhat, amely csak a munka és a termelés útján válik a külföld által is elfogadható fizetési eszközzé.

Tekintettel arra, hogy egyrészt a bizalom felébresztésére, másrészt az amugy is csak *fokozatosan* forgalomba hozandó és hozható belső kölcsönnel való termelés céljaira aonnal cca. 500 millió pengőnél nagyobb összegre szükség nincs, az ezen összeg erejéig felfektetendő vagyonkataszterek (a járásbíróságoknál kellő szervezés útján) két hét alatt elkészülhetnek. Ugyanazon időben letárgyalhatók a szükséges törvényjavaslatok. További két hét alatt a szükséges fizetési eszközök is előállithatók olymódon, hogy pl. a már kinyomtatott tartalék-bankjegyekre megkülönböztetésül egy buzakalász vagy egy méhkas nyomtattatnék. Ilymódon a belső termelés megindítására és a munkanélküliség megszüntetésére, úgyszintén az inségakciókra szükséges fizetési eszközök, a külföld megkérdezése nélkül, a legrövidebb idő alatt forgalombahozhatók.

Csupán erélyes elhatározásra van szükség.!

Kivihetőség szempontjából semmi más tárgyi akadály nem forog fenn, imnt a jelenlegi pénzügyi diktátoraink kényelmes konservativismusa, pénzügyi szakértőink és tudósaink maradisága, kik a mai pénzügyi rendszer helyett mást — jobbat, megfelelőbbet elképzelni nem képesek és végül nagy bankvezéreink önző akadékoskodása és ellenszenve, minden olyan megoldás iránt, amely mammutjövedelmeik csökkentését idézné elő.

Ezeket az akadályokat pedig minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel el kell tüntetni és ha a meglévő eszközök elégteleneknek bizonyulnának, úgy azokat, a hazafias cél szolgálatában, ki kell egészíteni.

Nemzetünk jövője, boldogulása, jóléte forog kockán!

B) alternativa. Belső kölcsön kibocsátása az állami bevételek záloga ellenében és esetleg az ingatlanfedezettel kapcsolatosan.

(Dr. Varga Lajos debreceni ügyvéd tervezete szerint.)

A Magyar Nemzeti Bank fedezetkészletének 1928. óta folytonos apadása következtében nem lehet vita tárgya, hogy a papirpengő ilyszerüen megcsappant fedezetéről valamilyen módon gondoskodni kell, tehát az eddigi fedezet mellé új fedezetet, vagy jobban mondva: új pénzkibocsátási alapot kell találni. Megjegyzendő, hogy a fedezet kérdése a papirpénz értékelésének szempontjából teljesen közömbös. Mert a papirpénznek ma, a kényszerforgalom idején, nem a fedezet ad értéket, hanem az a tény, hogy általa köztartozást teljesíthetünk, — továbbá a gazdasági forgalom, a csere. Miért is minden pénz jó, amelyet a közpénztárak teljesítésképen elfogadnak, továbbá amelynek mennyisége a forgási sebességnek figyelembe vételével arányban áll a gazdasági forgalommal, illetve annak igényeit kielégíti.

Mivel pedig a pénzszűke valósággal fojtogatja a gazdasági életet, tehát feltétlenül szükséges új pénzmennyiséget forgalomba hozni. És pedig elsősorban konverzióra, azután pedig olyan nemzeti beruházásokra, amelyek a tőkevagyonnak és a nemzeti jövedelemnek gyarapításával egyszersmind azonnal reális ellenértékei a kibocsátandó papirpengőnek.

Az új pénzkibocsátást azonban a Magyar Nemzeti Bank reformjával kell összekapcsolni. A reform álljon annak kimondásából, hogy egy alkotandó új törvény kapcsán a bank üzletköre ezentul két osztályra u. m. *Jelzáloghitelosztályra* és a *Kereskedelmi Hitelosztályra tagozódik.* Az előbbinek üzletköréhez kizárólag a hosszú-, az utóbbinak üzletköréhez pedig a rövidlejáratú hitelmüveletek tartoznak.

A *Jelzáloghitelosztály* üzletkörében kibocsátandó papirpengőnek fedezetéül, hogyha a fedezet egyáltalában szükséges, a Magyar Szent Koronának ama pénzügyi bevételi forrásait kell lekötni, amelyeket az 1924. IV-ik törvényünkkel a Népszövetségi kölcsön fedezetére első helyen zálogul lekötöttünk, — de amelyeket az 1930. évi XXXI. törvényünk a tervezett 500 milliós külföldi kölcsönnek fedezetéül *másodhelyen* elzálogosíthatónak mondott ki. Ezek a pénzügyi bevételi források a következők: A vámbevételek, a dohányjövedék, a cukoradó és kincstári részesedés s végül a sójövedék tiszta hozama. Ezek a bevételi források fedeznék *az első helyü telekkönyvi bekebelezésen kivül,* a hosszú lejáratú hitelmüveletek olytán kihelyezett pengőösszegek kamatjának és törlesztési részleteinek fizetését is.

Nem lehet vita tárgya az, hogy ha ezeket a pénzügyi felségjogkat a londoni Rotschild, avagy a nemzetközi bankkapitalizmusnak bármelyik pénzcsászárja a maga kölcsönének biztosítására alkalmas zálognak találta, hogy akkor a Magyar Nemzeti Bank R. T. ugyanazokat a felségjogokat a hosszúlejáratú hitelmüveleteknek gyakorolhatása céljából kibocsátandó papirpénznek fedezetéül szintén jónak, alkalmasnak, elfogadhatónak kell, hogy találja!

AKereskedelmi Hitelosztály keretében kibocsátott papirpengőnek fedezetéül pedig továbbra is az alapszabályokban tüzetesen megjelölt értékek, u. m. arany, valuták, devisák, váltók, utalványok, közraktári jegyek, stb. szolgálnak, az alapszabályszerü üzletkörnek érintetlenül hagyásával.

Ki kell mondani, hogy a Jelzáloghitelosztály kizárólag *elsőhelyü bekebelezés ellenében, a jelzálog értékének legfeljebb 40%-a erejéig* és csak a községi takarékpénztár útján, ahol pedig ez az intézmény megszervezve nincsen, az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek útján folyósíthatja a hosszú lejáratú kölcsönöket, amelyek ezekért a kölcsönökért *szintén szavatolnak.* A hosszú lejáratú kölcsönök *kamatlába* legfeljebb 3 (három) százalékban alapszabályszerüen állapitandó meg, mert magasabb kamatot sem a föld, sem a ház nem bir el.

Szabályozni kell a hosszú lejáratú kölcsönök kamathasznainak kik között és milyen arányban való elosztását. E rendszabályban kell kifejezésre juttatni legelőször azt, *hogy a hitelügy közérdek, tehát sem bank-, sem bankdirektori nyerészkedésnek tárgya nem lehet!* Egyedül méltányos elosztás a következő:

a tőkerészletek egészen, a kamatnak pedig 4—8-ad része illesse a Magyar Szent Koronát, mint a tulajdonképeni hitelezőt és pedig az állami számvevőszék ellenőrzése mellett;

a Községi Takarékpénztárt, illetőleg a hitelszövetkezetet a közbenjárásért és szavatosságért illesse 3—8-ad rész;

a Magyar Nemzeti Bankot pedig a papirpengő előállítása és az adminisztráció költségeinek fedezete céljából 1—8-ad rész.

A hosszu lejáratú hitelmüveleteknek mely célokra való gyakorlását a legszigorubb programmszerüséggel kell előre megállapitani.

Első cél mindenesetre a föld- és házbirtokot terhelő és *már előzetesen 50%-ra devalorizált adósságának konvertálása.* Hogy a terhes váltókölcsönök devalorizálása és ezt követő konverziója mennyire sürgős, azt külön hangsúlyozni fölösleges! í

Második cél gyanánt általánosságban kizárólag *olyan nemzeti beruházásoknak* tüzetes megjelölése szükséges, amelyeknek végrehajtása önmagukban ellenértékei a kibocsátandó papírpengőnek és amely beruházások továbbá, mint gyümölcsöző beruházások, számottevő munkaalkalmat teremtenek és végül munkabérek és anyagbeszerzés címén a papirpénzt nagy tömegben mozgósítják.

Ilyen beruházásként egy felsorolás a III. fejezet alatt található. A konverzióval alig jön pénz forgalomba, mert a váltóknak konvertálandó ellenértéke a bankok pénztáraiba és innen a Nemzeti Bankba folyik vissza.

Ellenben a szellemi és testi munkaerővel összekapcsolt gyümölcsöző beruházásoknak keresztülvitele fokozatosan megszüntetné a pénzhiányt és fokozatosan megszüntetné a munkanélküliséget. A fogyasztás és a forgalom növekedése folytán már csak azért sem lehetne ezekre a célokra a papirpénz kibocsátásának inflatorikus hatása, mert az ilyen módon forgalomba jövő pénz adó-, illeték- és kamathátralék fizetése útján visszafut a Magyar Nemeti Bankba. Hogy a Magyarországon forgalomban lévő pénzmennyiségnek szaporitása mennyire nem jelentene még inflációt, azt mi sem igazolja jobban, mint az osztrák bankjegyforgalommal való összehasonlítás. Ausztriában ugyanis 800 millió pengő értékü bankjegy van forgalomban és az osztrák schillingnek nemzetközi értékelése ma is van olyan jó, mint a pengőé.

A Magyar Szent Koronát a hosszú lejáratú hitelmüveletek kamatjának a fele, tőketörlesztési részletei pedig teljes egészükben illetvén, új nemzeti bevételi forrás keletkezik, — amit a *„Nemzeti Hadiadósságok Alapja"* elnevezéssel, állami számvevőszéki ellenőrzés mellett, törvényes megbízás alapján a Magyar Nemzeti Bank kezel. Ennek az alapnak a terhére kell irnunk a nemzeti becsület védőpajzsa alá helyezett adóságainkat, vagyis az ősjegyzésü hadikölcsönkötvényeket, az elpusztult árvavagyont, a különféle közérdekü célokat szolgáló alapitványi vagyonokat. Természetes dolog, hogy ez Alap, miután jelentékeny és biztos, sőt évenként emelkedő bevételhez jut, megfelelő pénztári müvelet, u. m. kisorsolás alá eső nyereménykötvényeknek kibocsátásával, a *Nemzetnek megterhelése nélkül, helyreállithatná ezeket az elpusztult vagyonokat.* De ezenelül tehermentesitené az állami költségvetést ugyanez az alap a hadirokkantak, az árvák, az özvegyek és az érempótdíjasoknak szintén a nemzeti becsület által védett követelései alól.

Ez a terv a saját erőnkből való talpraállásunknak lehetőségét mutatja ki, még pedig *a nemzetnek egyetlen fillérnyi ujabb megterhelése, egyetlen fillérnyi külföldi kölcsönnek felvétele nélkül, nemzeti és különösen pénzügyi szuverénitásunknak* teljes megóvásával. E terv a törvénnyel éppen nem ellentétes, sőt inkább a törvénynek végrehajtását kivánja. *Külföldi hitelezőink érdekeit nemcsak hogy nem sérti, hanem azokat hathatósan szolgálja,* miután a magyar gazdasági élet talpraállításával párhuzamosan növeli a nemzeti vagyont, fokozza az egész vonalon a termelési tevékenységet, vagyis a jelenlegi fizetésképtelen adóst olyan aktiv helyzetbe hozza, amely lehetővé fogja tenni adóságainak törlesztését.

A Magyar Nemzeti Bank mindkét hitelosztályának keretében tökéletesen azonos alaku és cimletü papirpénzt bocsáthat ki. Egyrést az a tény, hogy a közpénztárak azt teljesítésül elfogják, másrészt e kényszerforgalom és megszokás, a belföldi forgalomképeség elől *a csakis rossz akaratu pesszimizmus által előre támasztott aggályokat feltétlenül el fogják oszlatni!*

*

Közérdekü Pénzügyi Rendszer és Szervezet.

E rendszer gerince *a Községi Takarékpénztárak, a Községi Vásárcsarnok Szövetkezetek* és ezekkel kapcsolatosan a *Mezőgazdasági és Ipari Termelési, Fogyasztási és Értékesitő Szövetkezetek Országos szervezése* gyakorlati példák alapján:

Kiskundorozsma, Jákóhalma, Tiszakürt, Tiszaszentimre, Jászjákóhalma, Kunmadaras, Böhönye, Bégaszentgyörgy, Ferenchalom, Torontálalmás, Nákófalva, Katalinfalva, továbbá: Hajduböszörmény, Karcag, Kisujszállás, Nagykőrös, Debrecen.

E tervezetből idézzük a világháboru utáni korszaknak az alábbi alapvető és megdönthetetlen gazdasági aksziómáit:

'A hitelgazdaságnak mai fejlett korszakában nem vitatható, hogy a hitelügy a maga országos általánosságában közérdek. Nem vitatható az sem, hogy *a hitelügyet, mint legelsőrendü közérdeket, nemzeti alkotmányunk alkotó részévé kell beavatnunk. Még pedig teljes egészében és egységesen: a pénzügyi rendszert és a pénzügyi szervezetet illetően is.*

Ki az az államférfi, politikus és közgazdász, elméleti és gyakorlati tudós, aki nem

ütközik meg azon, hogy a nemzetnek legfőbb politikai szervei: a törvényhatóságok, a kis- és nagyközségek kizárólag a magánnyerészkedésre alakult bankcégek előszobáiban sóhajtozzanak hitelszükségleteik kielégítése végett? Ki az a közszereplő egyén a magyar forumon, aki nem látja be és nem érzi azt, hogy ez a tény a nemzetnek és a közönségnek önérzetét bántja, méltóságát és tekintélyét sulyosan sérti? A nemzet egyeteme és a községi kötelékekben széttagolt társadalom csak egyenrangu tényezőkkel tárgyalhatnak.

A termelés fokozása, a közlekedés fejlesztése, a népesség folytonos szaporodásával szaporodó munkakeresők és fogyasztók munkaalkalmainak megteremtése, a fogyasztási érdekeknek védelme egytől-egyig oly általános közérdek, mint *amelyek a hitelgazdaságnak mai fejlett korszakában ellentmondást nem türő erővel a hitelügynek a közérdekben és egységes megszervezését követelik.*

Az életfejlődés nem csupán gazdasági és szociális, hanem politikai és közmüvelődési érdekben is mindig több és több teljesítést követel köztehervíselés alakjában az állam, a község, az egyház, a közintézmények javára. *Ámde hogyan teljesítse a nemzet, a társadalom ezt a folyton fokozódó közterhet, hogyha viszont a tehervíselő képesség fokozásának hitelgazdasági tényezői a pénzügyi rendszer és a pénzügyi szervezetek* nem állanak sem a nemzetnek, sem a társadalomnak uralma, rendelkezése és irányítása alatt? Hogyan teljesítse a nemzet, a társadalom a folytonosan fokozódó közterhet akkor, amikor a nemzeti tőke és munka összhangzatos termelési tevékenysége gyümölcseinek javarészét *a hitelgazdaságnak magánnyerészkedésre alakult szervezetei szüretelik le?*

A hitelnek közérdekü természete szembeötlő, *amiből folyik, hogy a hitelgazdaságnak rendszerét és szervezetét teljes egészében, mint közérdeket, alkotmányos uton kell szabályoznunk, a közérdekü pénzügyi rendszert és szervezetet a nemzeti alkotmánynak sarkalatos tényezőivé kell beavatnunk!*

A „Községi Pénzügyi Önállóság" elvére alapozott terv kidolgozás alatt áll s csupán a kormány elhatározásától függ, hogy az országos szervezés azonnal megkezdődhessék, párhuzamosan a termelési belső kölcsön kibocsátásával.

Dr. Varga Lajos debreceni ügyvéd, *„Bankpolitika és Nemzetpolitika"* cimü, minden oldalról tárgyilagosan megvilágított és megindokolt tanulmányában, e pénzügyi rendszer ismertetésének és terjesztésének a legfelkészültebb apostola.

*

Kiegészítő pótfizetési eszköz
A „Cserejegy"

A „Községi Vásárcsarnok Szövetkezetek" (Mezőgazdasági és ipari, termelési, fogyasztási és értékesítési szövetkezetek) intézményeinek országos fejlesztési és általánosítási programjának gyors megvalósítását kétségtelenül igen nagy mértékben fogja elősegíteni: *Szél Jenő* (Budapesti Kisipari Hitelintézet R. T. vezérigazgatója) javaslatának adoptálása, melyet a *„Kapitalizmus munkanélküliség nélkül"* cimü tanulmányában fejt ki.

E javaslat olyan megállapításokon nyugszik, amelyeket a világgazdasági krizis előttünk lefolyó tagadhatatlan eseménysorozata bőségesen megindokolt.

A megállapítások kivonatosan a következők:

A világszerte állandóan fokozódó munkanélküliség a kapitalista termelés mai rendszerének teljes csődjét jelzi.

A leggazdagabb országokban is mindinkább sulyosabbá és sulyosabbá válik a munkanélküliség problémája, ami félreismerhetetlenül mutatja, hogy a kapitalista termelés mai rendszere már sehol sem tud lépést tartani az óriási módon fejlődött és komplikálódott gazdasági élettel.

Nem zárkózhatunk el ma már annak belátása elől, hogy katasztrófálisan fogyatékos az a termelési rend, amely fényüzésre kényszerít szegény éhező embereket és pazarlásra eladósodott, nyomorgó országokat. Mert a *munkátlanság fényüzés,* melyet csak megtakarításokkal rendelkező gazdag ember engedhet meg magának ideig-óráig. *A munkaerők parlagon hevertetése pazarlás,* amelyet szintén csak gazdag országok engedhetnek meg maguknak ugyancsak ideig-óráig.

Hogy a kapitalista termelés rendszerének azok a fogyatékosságai, amelyek a munkanélküliséget előidézik, kiküszöbölhetők legyenek, *oly organizációra van szükség, amely az összes energiákat, eszközöket és módszereket legelsősorban annak a célnak a szolgálatába állítja, hogy minden munkaképes, dolgozni akaró embernek módjában legyen legalább annyit termelni, amennyi szükséges ahhoz, hogy sajátmaga és családja legegyszerübb létfenntartását biztosithassa!*

E probléma lehető megközelítését tüzte ki céljául a következőkben kifejtendő javaslat.

A javaslat tényeken épül fel. Távol áll mesterséges vásárlóerő kreálásának még a gondolatától is. De messze áll véleményekre épített olyan elméletektől is, amelyek valóságos vásárlóerő teremtésében inflációt látnak. Figyelmen kivül hagy elavult megállapításokat és általában olyanokat, amelyeket a ma tényei nem igazolnak. A gyakorlati élet elismert tényeiből igy önként kinálkozik a mai viszonyoknak megfelelő gyakorlati megoldás.

A javaslat kiinduló ténye, hogy minden munka nélkül hagyott fej és kéz nemcsak szociális veszélyt jelent, hanem egyben gazdasági szempontból is kettős veszteség, m. p.:

1. termelés elmaradása,

2. ugyanakkor kényszerü fogyasztás. (Meglevő tőkékből, segélyekből, kórházból, lopásból, fegyházból stb., szóval meglevő gazdasági javakból.)

A veszteség méreteire világítanak rá a következő további tények:

Minden munkabiró ember normális munkával többet képes produkálni, mint a mennyi legegyszerübb életszükségleteinek kielégítéséhez kell. Abból a többletből, a mely a produkcióból a fogyasztás után fennmarad, ered a vagyon.

Abból a hiányból, amellyel a produkció a fogyasztással szemben elmarad, keletkezik az adósság.

A gazdasági összefüggések következtében a veszteségek hatványozottan tovább fokozódnak azáltal, hogy a munkanélküliség emelkedésével nemcsak mind inkább nagyobb és nagyobb termelési hiány mutatkozik a fogyasztással szemben, hanem ezenfelül *mindinkább kevesebb és kevesebb dolgozó ember vállára nehezedik a társadalom eltartásának és a hiányok pótlásának terhe.* Ez pedig a tőkeképződés nélkülözhetetlen fokozása helyett a még meglévő tőke elsorvadására vezet. A megtakarított tőke sorvadásával pedig sorvad a vállalkozási kedv és lehetőség is. Pedig a gazdasági élet mai organizációjában a termelés és annak értékesítése tulnyomó részt a vállalkozástól függ.

A szükséglet már régen nincs oly közvetlen kapcsolatban a termeléssel, hogy azt a kölcsönös szükségletek mérvéhez képest irányítani és foglalkoztatni tudná. A kapcsolatot a vállalkozás teremti meg, amely tulnyomó részt előre termel vagy termeltet későbbi szükségletek kielégítésére. Amikor ezzel munkaalkalmat ad, ugyanakkor a termelésben résztvevők fogyasztóképességét is emeli.

A vállalkozások azonban — megfelelő tájékoztató adatok hiányában — csak *véletlenszerü jövőbeni fogyasztóképesség alapján foglalkoztatják és irányítják a termelést.* De az irányítás tájékozatlanságát még fokozza, hogy a vállalkozások egymásról is igen keveset, sőt sokszor mitsem tudnak. *A termelés irányításában tehát nem tényekre vonatkozó megbizható adatok, hanem vélemények és spekulativ kombinációk játszanak döntő szerepet.* Ebből keletkezik annak az egyensulynak a sulyos megzavarása, amely pedig nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a meglevő termelő energiák felhasználhatók, ez alapon a fogyasztóképességek megteremthetők és ezzel egyidejüleg kielégíthetők legyenek.

A legértékesebb termelő energiák vesznek igy kárba azáltal, hogy a munkanélküliek tömegei nem képesek szükségleteiket kölcsönösen kielégíteni, *mert hiányzik az összekötőszerv, amely a munkanélküli éhező iparosnak azokat a nyersanyagokat és élelmiszereket teszi munkájával megszerezhetővé, amelyek az ipercikkeket nélkülöző termelőnél feleslegben vannak és ott értékesítésre nem találnak.* A munkanélküliek és szükséget szenvedők táborában ott találjuk az összes foglalkozási ágakat, az őstermelőtől a legmagasabb szellemi foglalkozásokig. Ezek egymás szükségleteinek kölcsönös kielégítésére alkalmasak volnának, de hiányzik az összekötő kapocs: *a vállalkozó személyében megjelenő „szerencsés véletlen".* Miután pedig a munkanélküliek — a vállalkozáshoz szükséges pénz és hitel hiányában és az ezzel összefüggő egyéb körülmények miatt — vállalkozni nem tudnak, a termelő energiák és értékek felhasználatlanul maradnak és elpusztulnak ugyanakkor, mikor iránt tuk fennálló égető szükségletek kielégítetlenek maradnak.

A termelés egyensulya — és egyben a gazdasági és szociális egyensuly — tehát függvénye az ebben az irányban nem is tájékozott, meg sem szervezett, külön-külön utakon járó vállalkozások bölcsességének és sikerének, esetleges szeszélyeinek, másszóval: a véletlen szeszélyes játékának.

Nem szabad ennélfogva csodálkozni azon, hogy a tudomány és technika óriási haladása ellenére és annak ellenére, hogy ezzel kapcsolatban az emberi termelőképesség a sokszorosára fokozódott, még mindég nem tartunk ott, hogy minden dolgozni tudó ember részére legalább a létfenntartást biztosítsuk.

Pedig nem lehet kétséges, hogy *a gazdasági organizáció problémájának sulypontja abban van, hogy a létszükségletek kielégítése szilárd alapra helyeztessék.* Ez annál sürgősebben megoldandó probléma, mert a növekvő munkanélküliséggel arányos mértékben *kielégítést nem találó létszükségletek ellenállhatatlan elemi ereje — a sulyos gazdasági veszteségeken felül — a társadalmi és termelési rend szempontjából is a legsulyosabb veszélyt jelenti.*

A probléma megoldásának alapfeltétele, hogy a termelő és fogyasztó megtalálhassák az egymáshoz vezető utat a létszükségletek kölcsönös kielégítésére akkor is, amikor a vállalkozás nem funkcionál megfelelően. Ebből a szempontból nélkülözhetetlen oly szerv megteremtése, amely — a szabadvállalkozás változó körülményeitől függetlenül — létfenntartási szükségleteik kielégítése céljából jelentkező termelő energiákat és értékeket felhasználni tudja oly termelési tevékenységben, amely a szükségletek kielégítésére irányul.

Erre a célra központi csereszerv állitandó fel, amely a munkanélkülieket tervszerüen foglalkoztatja és teljesitményükért, termelvényükért más termelvényeket és szolgáltatásokat ad cserébe. Ezt a szervet, amelynek természetesen raktárai, áruházai, műhelyei és egyéb intézményei volnának, nevezhetjük Csereintézetnek. Csereeszközül szolgál a pengőértékre szóló cserejegy, amelyet a Csereintézet az általa átvett élelmiszerek, az általa végeztetett munkateljesitmények, az általa átvett készítmények, anyagok, stb. ellenében ad. *Szigoru elv, hogy a kiadott cserejegy fedezetét az intézet által átvett teljes értékü közszükségleti cikk képezze. Ugyancsak szigoru elv, hogy a Csereintézet árukat csakis cserejegy ellenében szolgáltat ki.*

A Csereintézet csak primitiv életszükségletek fedezésének biztositására van hivatva. Ezért tipusokat ir elő, amelyeket meghatározott áron készen átvesz, de ilyeneket természetesen saját műhelyeiben (a racionalizálás minden rendelkezésre álló eszközeinek felhasználásával) munkanélkülieknek cserejegy ellenében való foglalkoztatása utján is előállit.

A Csereintézet ilyképen a hitellel és megtakarított tőkével nem rendelkező rétegeknek is lehetővé teszi munkaenergiájuknak és termelvényeiknek értékesítését.

Lehetővé teszi, hogy a kisiparos egészen kis tőkével termelhessen és azt a kis tőkét gyorsan megforgathassa.

Megoldja a hitelfedezettel nem rendelkező kis- és középiparosság mindinkább sulyosabbá váló termelési problémáját, mert nem kell értékesítési lehetőségekre hónapokig várni és azután is áruit hosszabb időre és bizonytalanul kihitelezni, közben sulyos kamatokat fizetni és komplikált hitelmüveleteket lebonyolítani.

Lehetővé teszi az ipar és mezőgazdasági termelvények azonnali értékesítését és felhasználását jelentkező szükségletek kielégítésére.

Lehetővé teszi a kockázatos kihitelezés kiküszöbölését, ami a speciálizálódás korában nem is lehet már feladata a termelőnek.

Lehetővé teszi a kamatokat és költségeket emésztő és sokszor a kis- és középiparos viszonyait messze túlhaladó kockázattal járó raktártartás kiküszöbölését.

A csereintézet foglalkoztatása tervszerüen történik, még pedig azzal a céllal, hogy a különböző cikkek a fennálló szükségleteknek megfelelő arányban termeltessenek.

Az intézet organizációjának részletkérdése, hogyan irányítsa a foglalkoztatást és a termelést és milyen eszközökkel gondoskodjék arról, hogy elegendő készletekkel rendelkezzék arra, hogy a cserejegyek bitokosai mindig megkaphassák azokat az elsőrendü szükségleti cikkeket, amelyeket nélkülöznek. A feladat természetesen nem könnyü, de kiváló ipari ,kereskedelmi és szervezési szakemberekkel feltétlenül jól megoldható.

E javaslat szervesen illeszkedik be a „Magyar Gazdasági Öncélúság és Önellátás" rendszerébe és függetlenül az új fizetési eszköz (termelési belső kölcsön) létesítésétől, — úgyszintén függetlenül a „Községi Pénzügyi Önállóság" új elvének gyakorlatba vételétől, — *azonnal megvalósitható,* de azokkal párhuzamosan is érvényesülhet áldásos hatásával.

*

III. Munkaalkalmak teremtése, a hasznos termelés fokozása.

Tekintettel arra, hogy csonka Hazánk gazdasági életének tengelye a mezőgazdaság, a hasznos beruházások szempontjából elsősorban a mezőgazdasági termelés rendbehozására, a minőség fejlesztésére, a mennyiség fokozására és a szükségletekhez alkalmazkodó berendezésre és irányításra van szükség, természetesen a legális és méltányos ipari és kereskedelmi érdekkel összhangzásban.

A) A mezőgazdaságot közvetlenül érdeklő beruházások:

1. A hajduszoboszlói, a karcagi, a debreceni hévvizeknek termelési célokra való kihasználása;
2. a földgáz hasznosítása;
3. az Alföld erdősítése, illetve fásítása;
4. az alföldi út- és iparvasúthálózatok, ugyszintén
5. öntözőcsatorna-hálózatok fokozatos kiépítése;
6. a községek vízellátása;
7. a Duna és más vizeink erejének energiatermelő telepek megépítésével való kihasználása;
8. gazdasági középiskolák, különféle szakiskolák és kisérleti állomások létesítése; illetve átszervezése;
9. mintagazdaságok létesítése;
10. telepítések;
11. Községi Vásárcsarnok-Szövetkezetek országos hálózatának kiépítése (termelő- és értékesítő mezőgazdasági szövetkezetek).

Mindezen beruházások tárgyában a legilletékesebb szakemberek által részben már kidolgozott, részben tanulmányozás alatt álló konkrét tervek állanak rendelkezésre.

B. Egyéb hasznos beruházások:

1. A legutóbbi Magyar Országos Mérnöki Kongresszuson javaslatba hozott magán- és közmunkák;

2. Uj házi iparágak, textil és házi kisgazdálkodás megszervezése, a már meglévők intenziv fejlesztése (gyógynövénytermelés és gyüjtés, házi és prémnyúl-, selyemhernyó- és baromfitenyésztés, méhészet, kosárfonás, házi-szövés, stb.).

3. A meglévő és a még létesítendő autóutak mentén megfelelő helyeken, az idegenforgalom emelése és a hazai lakosság itthoni kényelmes és olcsó nyaraltatása érdekében szükséges egészségügyi és kényelmi berendezések: középszállodák, üdülőhelyek, népszanatóriumok létesítése; Budapest fürdőváros tervszerü fejlesztése.

4. Egészséges kislakások és családi otthonok épitése az ország egész területén;

5. Épitőipari és lakberendezési (esetleg nemzetközi) kiállítás rendezése a fővárosi kiállítás területén, végleges jellegü felépitményekkel, a lágymányosi-tó szabályozásával és igy egy, a Duna szürt-vizével állandóan felfrissített álló víznek viziünnepélyek, sport és strandfürdőzés céljaira való létesítésével;

6. Az emberi tevékenység minden ágában az értéknövekedést előmozditó találmányoknak és ujításoknak az állam külön e célra kijelölt intézményeiben való kikisérletezése és a gyakorlatba vétel megkönnyítése.

*

A gyakorlati megvalósitás eszközei:

A II. fejezetben előadott A) vagy B) alternativa szerint 500 millió — 1 milliárd termelési pengő kibocsátására vonatkozó törvény azon szakasza, amely e nagy nemzeti belső kölcsön felhasználási módozatait szigoruan előirja.

Az országos szervezés elvégzésére egy olyan politikamentes, túlnyomó részt gazdasági szakemberekből álló *előkészitő-bizottság* jelölendő ki, amely áthatva a reá bizott hazafias feladat fontosságától, *a legszigorúbb tárgyilagossággal és önzetlenül, kizárólag a nemzet és a magyar nép egyetemes érdekének szem előtt tartásával.* lesz hivatva a rendelkezésre álló összeg hovafordításáról, a törvény által előirt kereteken belül, *egy részletes és indokolt beruházási programot,* a lehető legrövidebb időn belül kidolgozni és a kormánynak előterjeszteni. Különös gond fordítandó ezen előkészitő bizottság olyan összetételére, hogy a felsorolt beruházási tételek mindegyike legalább két elismert, gyakorlati tudású magyar szakember által legyen képviselve.

*

IV. Az államháztartás észszerű visszafejlesztése.

1. Szigorú takarékosság behozatala államháztartási berendezkedésünk egész vonalán, az önkormányzati életben, valamint az adószerű jövedelmekből fenntartott intézményekben is. E végből:

a) Mindennemű állami, megyei, városi és közüzemi tisztviselő, — úgyszintén minden olyan ipari, kereskedelmi és közlekedési vállalat, pénzintézet, termelési és fogyasztási szövetkezet, stb. kötelékébe tartozó tisztviselő és alkalmazott *fizetésének és egyéb járandóságainak maximálása,* amely vállalatok és intézmények közpénzekből létesültek, vagy bármily címen onnan eredő támogatást élveztek vagy élveznek,

b) A megyei városok, úgyszintén az azok által létesített és fenntartott közüzemek kötelékébe tartozó tisztviselők fizetésének rendezése olyképen az egész vonalon, *hogy a megfelelő munkakört betöltő állami tisztviselők fizetésénél magasabb ne lehessen.*

2. Felesleges hivatalok összevonása és megszüntetése.

3. A túlhajtott centralizáció s a velejáró hatásköri túltengések lenyesegetése.

4. Minden, az ország jelen helyzetéhez nem illő luxus teljes kiküszöbölése.

5. Álláshalmozások lehetetlenné tétele, az összes trafikjogok reviziója.

6. A nyugdíjellátás ujra rendezése, úgy az adófizető társadalom, mint a nyugdíjazottak közös érdekeinek szemmel tartásával;

7. Az országgyülési képviselők létszámának csökkentése;

8. Államháztartásunk úgynevezett dologi kiadásainak újabb reviziója s a minimumra csökkentése;

9. Mindazon állami üzemek, melyek honvédelmi szempontból szorosan véve figyelembe nem jönnek, — kereskedelmi szellemben jól vezetett magánüzemekké alakítandók át nem kinevezett, hanem szerződött tisztviselő-karral.

10. A közigazgatás egyszerűsítése, a felsőbb hatósági beavatkozások alkalmának és szükségességének csökkentése útján gyorsabbá és közvetlenebbé tétele; a jogsegélyre szoruló falu és város népével szemben megértővé, atyaivá változtatása; a népoktatás ügyének minél szélesebb alapokra fektetése, a népegészségügy beható gondozása;

*

A gyakorlati megvalósitás eszközei:

A) Uj törvény a közigazgatás reorganizációja tárgyában.

B) Uj törvény az országgyülési képviselők létszámának csökkentése és a választókerületek arányosítása tárgyában;

C) Uj törvény a nyugdíjellátás ujra rendezése tárgyában;

D) U törvény az álláshalmozások ellen és az állami és közalkalmazottak fizetésének rendezése tárgyában.

V. A megváltozott gazdasági viszonyoknak megfelelő igazságos adópolitika.

A legutóbbi években a pénzügyi kormányzat folyton csak új adók bevezetésén dolgozott és ezek kulcsait oly magasra fokozta, hogy a most bekövetkezett gazdasági helyzetet minden gondolkodó polgár előre sejtette. Nézzük meg pl. közelebbről, hogy hogyan állunk a háztulajdonnal. Az adóköteles házak adója, a pótadók és az egyéb elkerülhetetlen kiadások és költségekkel együtt, a jövedelem 43%-át teszi ki. A háztulajdon után vagyonadót és a házbérjövedelem után jövedelmi adót kell fizetni, mely utóbbi 100%-kal emelkedett s igy ma a háztulajdon utáni adó a bruttó házbérjövedelemnek az 55%-a. Ha figyelembe vesszük az általános 5%-os házbérveszteséget, *az 50%-ig jelzálogkölcsönnel meterhelt ház 10 év mulva a mai birtokos kezében vagyontárgyat nem jelenthet!*

Ugyanilyen, sőt még ennél is megdöbbentőbb példák hozhatók fel a mezőgazdaság terén is!

Joggal mondhatjuk tehát, már csak az itt felhozott példák alapján is, hogy *egész adózási rendszerünk úgy az egyszerüsités, mint az adómorál szempontjából radikális reformra szorul,* mert a legnagyobb anomáliák az adózás terén tapasztalhatók. Maguk az adótisztviselők panaszkodnak a képtelen, sokszor ellentmondó rendeletek tömkelege miatt.

Az adó- és illetékemelések folytán általánosságban mindig bekövetkezett a forgalom csükkenése s ennek természetes folyamányaként a közvetett adónak a csökkenése is és az állam bevételeinek kisebbedése, *ha intézményesen ugyanakkor nem történik gondoskodás a termelés és a kereseti lehetőségek fokozása tekintetében.*

Mai adózási rendszerünk elódázhatatlan megreformálásának lehetetlenné kellene tenni azt is, hogy a becsületes bevalló károsodjék, amint azt már előbb is jeleztük, a hamis bevallásokból eredő adójövedelem csökkenésének ellensúlyozása cimén *irreálisan magasra szabott adókulcs miatt.*

A mai, körülbelül 40 féle adónem tarthatatlan.

Az adózás reformját illetőleg egy, részben a kollektiv termeléssel összhangzásban álló tervezet készitendő, *mely tervezet révén az egész adminisztráció lényegesen csökkenthető* és az adózó polgárság számára is érthető és elfogadható lesz.

*

Zárszó.

„A mai helyzetért felelős az előző kormányzati rendszer, mert a világválság hatásait nem érezte volna meg ilyen keservesen Magyarország, ha az elmult tiz év alatt azok az urak, akik sorsunkat irányították, több előrelátást érvényesitettek volna az ország ügyeinek intézésében. Felelős a mai kormány, mert aki kormányozni akar, annak nem lehet ölbetett kezekkel nézni a helyzet romlását vagy javulását, hanem magának is igyekeznie kell azon, hogy a romlás kisebb, a javulás pedig gyorsabb legyen." („Pesti Hirlap" 1932. szept. 18. vezércikkből.)

„Balga az, aki a nagytőke-vállalkozás hasznát tagadni, hatóerejét megbénitani akarná. De azt már méltán megkövetelhetjük, hogy profitéhségét fékezze, ne zsákmányoljon, szervezett gazdasági hatalmát ne használja a fogyasztók megnyomorítására". („Budapesti Hirlap", 1932. szept 18.)

Immár nyilt titok, hogy a társadalom minden rétegében mind erősebben ver gyökeret az a meggyőződés, miszerint mindazon alapvető radikális pénzügyi és gazdasági elvek gyakorlati megvalósítására, amelyekre a **„Magyar Gazdasági Öncéluság és Önellátási Rendszer"**-nek fel kell épülni, — a jelenlegi kormány és annak pártjai egyáltalán nem alkalmasak, *mert éppen az országos jelentőségü gazdasági kérdések megoldási módjaiban az egyes politikai pártok között, sőt a pártokon belül is, olyan mély ellentétek állanak fenn, amelyek összeegyeztethetetleneknek bizonyultak.*

E honmentő akció sikerének első feltétele tehát egy új kormányelnök kinevezése, aki a fentebb nagy vonásokban vázolt gazdasági haditerv alapján részletesen kidolgozott kormányprogrammal forduljon a nemzethez s *hivja össze sürgősen azt a parlamentet, amelyik összetételénél fogva képes lesz a legradikálisabb, a legönzetlenebb, a leghathatósabb és ha szükséges, a* **legszigorúbb** *intézkedések gyors és alkotmányos megvalósitására.*

Ezen gazdasági haditerv — az új kormányprogramm — kidolgozása olyan hivatott gyakorlati szakemberek közreműködésével, akik a társadalom megszervezése céljából lelkes hazaszeretettel sietnek veszélyben lévő Hazánk rendelkezésére bocsátani legjobb tudásukat és tapasztalatukat, *politikamentesen* és *önzetlenül,* — nem lehet probléma!

Azonban e személyi kérdés eldöntése Hazánk legmagasabb politikai, katonai, gazdasági és erkölcsi vezérének: a **Kormányzó úr Őfőméltóságának** bölcs megitélésétől függ...

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1097 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 október 3.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Mi lesz velünk?

sóhajtja a magára maradt budai polgár ismételten most, a kormányválság idején, amikor szó van a magyar nemzet mindenféle tagozódásáról, osztályáról, érdekközösségéről, csak épen a polgárságról nincsen szó. Előtérbe kerül a nagyipar, a pénzvilág, a nagygazda és a kisgazda, előkerül mindenféle új és már régen elkopott cím, csak a polgári elem patinás, államfenntartó jogcíme nem kerül szóba.

Amikor a kisgazdákról van szó, — csodálatos módon — sohasem az a tiszteletreméltó földbirtokososztály jut az eszembe, amelynek sorában vannak ügyvédek, bírák, tisztviselők, tanárok, kereskedők, gyárosok, szóval az ország intelligenciája, amely szereti a földet, de nem bálványozza, — ragaszkodik a földhöz, sokszor ősi jusson az ura, de nem a rabja. Hiába, amikor azt a kisgazda szót hallom, mindig az a kicsinyes önző, kismüveltségü paraszt jut az eszembe ,akinek egészen más a hivatása, mint a politika.

Nem jó vele kísérletezni.

A mult század közepén, amikor a szabadságharc leküzdése után a bécsi kormányok a Gesamtmonarchie jegyében éltek, valami népparlament félét hívtak össze Bécsbe, ahol még bukovinai parasztok is megjelentek. Rövid idő mulva már bele akartak beszélni Bécs város ügyeibe. Ez aztán kiábrándította az osztrák kormányt is.

Tudjuk saját történetünkből, hogy Dózsa György keresztes hadakat gyüjtött az országban és a zászlója alá sereglett negyvenezer paraszt végül megostromolta itt Budán a hercegprimás palotáját.

A kisgazda előtérbejutása egész olyan, mintha az iparosságról volna szó és annak reprezentánsaként — pont a csizmadiákat emlegetnék. Hisz a csizmadiák is derék emberek bizonyára, de ha a kézműiparosságról van szó, mért vigyenek ott vezérszerepet épen a csizmadiák, — nem tudom.

Nálunk a városoknak már nagyon megnyirbálták az autonomiáját. A polgárság e várainak, köztük első helyen Budapestnek belső ügyeibe már erősen beleavatkozik a kormány s ennek révén az országgyülés.

Már most igazán nincs másra szükségünk, hogy ma, amikor ennek a világvárosnak a maga nagy adminisztrációjában oly kiváló vezérkara van a főpolgármestertől, polgármestereken és tanácsnokokon át le a főjegyzői és fogalmazói karig, oly erős támasza, mint a tanács s ezek a nehéz gazdasági helyzet dacára meg tudták tartani ennek a városnak világvárosi nivóját, megoldották a szociális és humánus követelések kérdéseit méltóan, minden anyagi romlás nélkül, — még gondolatnak is elrettentő, hogy a csajágröcsögei pógár, ahogy ezek a kisgazdák, a valóságos kisgazdák önmagukat nevezik, — beleszólhasson ennek a városnak a belső ügyeibe. A soha fürdeni nem szokott emberek intézzék a város fürdőügyét, — a szomszéd községbe is ritkán átlátogatók irányitsák az idegenforgalmat, — no, ebből igazán nem kérünk.

Támadás ez a polgárság minden érdeke ellen.

Az ilyen támadás ellen a polgárság nincs is megszervezve. Nincs is tulajdonképen pártja, talán az egyetlen hely, amely tisztán polgári alapon áll és él, a Polgári Egység Klubja az Akadémia-utcában és talán az a néhány Egységes Párti kaszinó Budán.

Ezeket kell kiépíteni széles polgári alapon. Itt kell még intenzívebben megszervezni a polgárságot. Ami eddig történt, az nagyrészt ösztönszerüen folyt, talán Kozma Jenő pregnánsan polgári egyéniségének köszönhető, aki elsőnek jutott tudatára annak, hogy a polgárságot egységbe kell tömöríteni és a fölszinre vetett eszme ösztönszerüen egybesereglett tábort állított mögéje. A magyar sors kivételes hatalmat adott ezzel Kozma Jenő kezébe s ha van rá hivatottsága, — és mi hiszszük, hogy van — megfordíthatja a hanyatló, elbukó magyarság sorsát.

Majd ha ez a polgári tábor meglátja, hogy mesterségesen állítják vele szembe a kisgazdákat és azokat az ő rovására, terhére, kárára dédelgetik, vele akarják megfizettetni a paraszt elmaradottságát, primitiv gazdálkodását csökönyös ragaszkodását a régen csődött mondott gazdálkodási rendszeréhez, — akkor mégis észre kap a polgár és kezet fogva a gondolkozó, a világgazdaságot figyelő intelligens földbirtokos osztállyal, átalakítja, más alapokra fekteti a kisgazdáknak ezt az elavult, csődötmondó gazdálkodását.

A magyar gabonatermelés a régi arányokban meghalt. Gabonát csak annyit termelhetünk, amennyi itthon fedezi a szükségletet. Ide se behozni, se kivinni gabonát nem kell.

Az árát szabályozhatja az állam. De át kell térni a kertgazdaságra. föl kell használni a föld belsejében készen álló forróvizet, amivel iitjük a nagy üvegházakat, és előállítjuk a szükséges energiágat. A feltárt jódosbromos, túlhevített gyógyforrások idevonzzák az északi hideg országok reumás betegeit, azokat finom főzelékekkel, kitünő magyar gyümölccsel kell olcsón ellátnunk és fusson ki az országból ezenkivül mindennap ezer vaoggn korai főzelékkel, primörökkel, az üvegházakban télen is óriási menynyiségekben termelt primörökkel, lássa el egész Európát, amely ma kapvakapna ezeken. A kisgazda pedig, az ügyes paraszt, a fátgyülölő paraszt vedeljen át kertésszé, termeljen gyümölcsöt, gombát, virágot, főzeléket és rögtön megszünik a nyomor. A nagybirtok tegye ezt nagyban.

És ismét boldog lesz a magyar.

Nem párt kell nekünk, hanem a meglévő természetadta kincsek kihasználása. Ez az áldott magyar föld kínálja kincseit. Debrecenben, a kopár Hortobágyon százezer köbméter gázt vetett ki, — vakulj magyar! — világítható vele. Debrecen városa és az egész megye. A többi ottani fúrásból ötszász vaggon sót, pompás jódos, brómos konyhasót lehet kitermelni. Két kézzel dobja felénk az áldást a jó Isten, de mi inkább egymást marjuk és uszítjuk a parasztot a polgár ellen.

Végzetes játék lehet!

Dubonai Pál.

Az uj magyar kormány

HORTHY MIKLÓS Kormányzó úr Őfőméltósága GÖMBÖS GYULA dezignált miniszterelnök előterjesztésére kinevezte az uj kormányt, amely a következőképen alakult:

Miniszterelnök és honvédelmi miniszter
GÖMBÖS GYULA

külügy-miniszter
PUKY ENDRE

pénzügy-miniszter:
IMRÉDY BÉLA

vallás és közoktatásügyi miniszter:
HÓMAN BÁLINT

igazságügy-miniszter
LÁZÁR ANDOR

belügy-miniszter
KERESZTES-FISCHER FERENC

földmivelésügyi miniszter
KÁLLAY MIKLÓS

kereskedelmügyi miniszter
FABINYI TIHAMÉR

Budapest jövője

Harrer Ferenc dr. előterjesztése

Ez az ügyirat tartalomban és irányban messzire eltér a megszokott sablonos előterjesztéstől, mert föléje emelkedve, már könyvet jelent és pedig valóságos küszöb-könyvet, amelyről uj ajtó nyilik Budapest jövője felé, meglepően széles láthatárra.

A benne felhalmozott rengeteg tudomány, a biztos és évtizedekre rögzített megállapítások, a logikus következtetések, a tárgyilagos birálatok és a jóságos vezérlet során éltető meleg záporként hull belőle az ujszerü, a merész, szinte az álommal határos és jóleső — mert vigasztaló — elgondolások sorozata; és ha akadna, aki egy hivatalos előterjesztésben nem találja helyénvalónak még a realitásukkal vemhes álmokat sem, azt elintézzük azzal az egyszerü igazsággal, hogy: minden nagy alkotásnak előbb álomnak kellett lennie.

A mesterien kapcsolódó logikával összeszövött könyv rendjét és rendszerét — akarva nem akarva — össze kellett kuszálnunk, mert minket, a Budai Naplót, Budapest városfejlesztése kérdésében városunk természetadta tagoltságánál fogva, csakis a budai oldal egyéni vonatkozása és szálai érdekelnek.

A síkon fekvő pesti oldalnak is meg vannak a régi alkotásai és elhelyezkedésük, a régi szabályozások vagy szabályozatlanságuk adottságai, amik a haladó és javító korral követelt változtatásokra várnak, ezekhez azonban elegendők; a normális szakértő intelligenciája, vonalzója és körzője és a metropolisok elhelyezkedésére és berendezésére irányadó szakirodalom sablonjai.

Budán ellenben a Duna, a Dunával karöltve huzódó hegyek és hegysorok és a hegyek méhében tárolt természeti rejtett kincsek elhelyezkedése a hozzá közeledőtől olyan tulajdonságokat illetve ezeknek a tulajdonságoknak olyan amalgámiáját követeli, amilyet a sors vagy a szerencse csak nagyritkán juttat egy-egy nagy városnak.

Dr. Harrer Ferencen, az óbudai polgármester fián, a volt polgármesteren Budapestünk minden lehető és lehetetlen problémája átszűrődött, ő, mint Buda szülöttje, gyerekkora óta barangolva, ösmeri szülőhelye minden zegét zugát, hegyét-völgyét, erdejét-gyepét; ő a tájalkotók finom értője, a Duna szerelme, a föld alatt rejtőző titokzatos források meghitt bizalmasa, a realitás és józanság megtestesülése, „vates" is, aki a jövőbe lát és annak dolgozik, és afelé lendít és irányt mutat.

Ilyen tulajdonságok teszik az igazi városszabályzót, aki pedig ilyen magas és mély-értékü tulajdonságok nélkül való, az csak a körök és egyenes vonalak iskolás rovója és legtöbbször a táji szépségek szétrombolója, természeti kincsek elföldelője, hegyeknek gyilkosa és a „regulierungsmord"-ok önelégült elkövetője lehet.

Az előttünk fekvő könyvet részleteiben, sajna, nem ösmertetjük, mert ez túlmegy a hirlapi lehetőségen; csak rámutathatunk annak különös jelentőségére, ami abban mutatkozik, hogy a megnyitott ajtón keresztül előre nézve — bátorságot kapnak az elmék, szivek és szándékok ahhoz, hogy városunk mai lesujtó áldatlan helyzetében ne röstelljék a csupa realitásnak ismert dr. Harrer nyomán előre törve, foglalkozni Buda csodás jövőjével, ami ma még sokak szemében csak lekicsinylendő álom, aminek pedig lennie kell, hogy azután hittel és munkával valósággá váljék.

*

Az előterjesztés egymást követő értékesnél értékesebb mondanivalóit vezérszavak alá csoportosítja, ami megkönnyíti a legkülönfélébb szempontból való hozzászólást.

Ezuttal csak a bennünket legközelebbről érdeklő „fürdőváros problémák"-hoz kivánunk szólani.

„Mielőtt a fürdővárosi problémákkal városépitési szempontból foglalkozunk, a legilletékesebb és pedig a hivatalos tényezők részéről választ kell kapnunk a következő kérdésekre:

Mi Budapest balneologiai jelentősége, tekintettel gyógyforrásai értékére (hazai és nemzetközi viszonylatban), földrajzi fekvése, nagyvárosi jellegére és a fürdők városára való kialakitási lehetőségeire? Mi ehhez képest a Budapest-fürdőváros elgondolásának józanul megállapitható kerete?"

Szerző nyitva hagyta a kérdést, hogy a kezdeményezésnél ki, vagy kik legyenek a döntő hivatásos tényezők.

Szerény nézetünk szerint a fürdőváros előmunkálatainak elrendelésére, irányítására és összefoglalására egyetlen hivatott tényező a Polgármester, aknek módjában áll ügyosztályt, alpolgármestert és esetleg kebelbeli alkalmas szakértőt delegálni és a költségvetés keretében a költségek fedezéséről gondoskodni. Annyi megállapítható, hogy a közgyülésen keresztül megnyilvánuló közvélemény már is kivánja a budai forrásokban és a budai hegyvidékben rejlő hatalmas, alig felbecsülhető értékek gazdasági kihasználását, ami a polgárság sokaságának — az elveszettek helyébe — uj kereseti és életlehetőségeket biztosít.

Ezek az előmunkálatok pedig jelentik a próbafurásokat annak megállapítására, hogy mennyi és milyen összetételü és hőfoku vizek felhozására számithatunk, s hogy orvosszakértőink a felhozandó thermál-vizeket milyen gyógyhatásuaknak itélik.

Fürdőhely létesítésének további követelményei — a gyógyhatásu vizeken kivül - 1. a szerencsés földrajzi fekvés, 2. a gyógyhelynek megfelelő zöldterületi hinterland, 3. a meglevő v. megszerzendő kulturberendezések (szinházak, koncertek, múzeumok, lóversenyek, stadion stb.), 4. a helyi lakosság vendéglátó készsége, urbanitása és mindezeknek kétségkivül kedvező megállapítása esetén annak üzleti érzékkel való elbirálása, hogy (nemzetközi fürdőhelyről lévén szó), a népeket most uraló vonzalom és idegenkedés szem előtt tartásával az alkotandó gyógyhely milyen tápláló területekre számithat, az egyre könnyebbé váló és egyre gyarapodó világforgalom mellett.

A felsorolt követelmények meglévősége biztosíték arra, hogy Budapest fürdőváros a gyógyulást keresők olyan tömegeit fogja vonzani — még téli időn is, — mert hiszen a téli hónapokban legintenzivebben élő nagyvárosra van rákapcsolva — hogy a *legnagyobb méretü és mértékü fürdőberendezés is rentabilisnek fog bizonyulni*, annál is inkább, mert a tapasztalat ugy mutatja, hogy a világ betegei uj orientációk szerint keresik a nekik gyógyhatásra leginkább megfelelő gyógyhelyeket.

A Nyugat felkeresi Budapest fürdővárost keleti vonásaiért, amik kisejthetők; a Kelet pedig nyugati szinvonaláért, ami látható és érezhető.

Meg nem érdemelt keserves sorsunkban a népek sorsa, a nagyvilág felé bizalommal fordulhatunk meglepően nagyszerü tájba helyezendő, gyógyulást sugárzó fürdőalkotással, amelyre egy nagyértelmü és nagylelkü ember hivatalosan határozott és bizakodó kézzel rámutat.

Ringer Lajos dr.

Ismét a dudva

Ez a téma olyan kifogyhatatlan, mint maga a dudva.

A hozzánk érkezett levelek hosszú sora bizonyitja, hogy ez sok embernek fáj. Van olyan, akinek minden cseresznyéjét megette a kerten kivüli dudvában tenyésző sokféle hernyó és féreg. Van, aki álmatlan éjszakákat tölt a kertje keritése mellett és seprővel sepri vissza a tömegestől betóduló bogarakat és hernyókat. Van, aki elkeseredésében eladta potom áron a villáját, amelyet húsz esztendős lemondás és nélkülözés révén szerzett meg, hogy öregségére itt meghúzódjék.

Ez a hegyvidékiek panasza és minden levélnek az a vége, hogy öt a hivatalosan termelt dudva pusztítja, rontja, zaklatja, kínozza. A külső részeken rettentően elszaporodott a dudva. Egyáltalán nem irtja a város a dudvát ott, ahol közterületen, tehát a város tulajdonában terem. Azt irja egyik panaszkodó, hogy az egész irtás abból áll, hogy néha lekaszálják ezt a féreg és hernyótermelő giz-gazt, hogy aztán annál bujábban tenyésszék. Ez tehát nem elég. A dudvát irtani kell és fölásni a területet, ahol jelentkezik, kiszedni a gyökereit és el kell rendezni, simitani, egyengetni a területet és végül rendes fümaggal bevetni. Ha ez megtörtént, rá kell bizni az egyes villa és telektulajdonosokra, hogy a telküket érintő területet tartsák rendben. Azok majd vigyáznak rá, hogy ott a dudva el ne szaporodjék ismét.

A hegyvidéket tehát csak egyszer kellene végig irtani és ezt a munkát elvégezné Budán kerületenkint 20 éhező ember, potom pénzért, egy év alatt.

Áldás fakadna e munka nyomán.

Pompás gyümölcsöt kapnánk onnan, holott most minden alma, minden körte férges. A városnak pedig joga volna szigorral követelni a féregirtást, ha maga is jó példával járna elől é megadná a lehetőséget is.

Igy rendbe jönne a hegyvidék.

A város belső részén, főleg az üres, beépitést váró telkeken terem búsásan a dudva, de ezek a telkek egyuttal tilos szemétlerakodó helyek és sok helyen pótolják a nyilvános illemhelyeket. Tehát veszedemesek, férgesek és büdösek.

Ezt szigorúan végrehajtott rendelettel, a rendőrség igénybevételével intézheti el a város. Ilyen telekkel tele vannak a külvárosok, de a belső részeken is van elég. A Kelenföld egyik legszebb pontja a Szent Imre herceg szobrát őrző térség. Nagyon kedves dolog volna, ha hivatalból nézné meg az illetékes ügyosztály a Fehérvári-ut és Horthy Miklós-út egybefutásánál alakult üres telket, amelynek egyik részét, a térre nézőt valami ócska deszkakerités takarja. Egyik rondább, mint a másik. Azaz, hogy épen egymáshoz illik az ócska deszkakerités és az utálatos dudvás, piszkos tér. Ezt a szennygödröt okvetlenül és sürgősen föl kell tölteni.

Ilyen is van sok, még a Fő-utca mentén is.

A vár közvetlen környéke, a bástyafalak alja csupa dudva és a Halászbástyához épenséggel nem illő, elhanyagolt deszka-léckerítéssel van tele. Nem épületes látvány az idegenek számára. De szomoruan látja ezt a Budavárát látogató magyar is. Rendelettel ez is elintézhető.

Ezeknek a belső részeknek a dudva mentes rendezése, gyepesítése már a városi kertészet körébe tartozik. De oda tartoznak föltétlenül a parkok és a parkirozott utcák.

Óriási költséggel megépitették az Attila utcát, fásitották is és most a gyalogjárda széle dudvásodik ott, ahol a fák állanak. Hát ez aztán igazán falusi dolog.

Nem tudjuk elképzelni, hogy a város zsugoriságán múlnék ez és megtagadná azt a néhány napszámost a kertészettől, akik ezt rendben tartanák. Az Attila-utat, Krisztina-körutat és a többi eldudvásodott utcákat, tereket és utakat.

Egészen a kertészet ügykörébe tartoznak a parkok, sok szépet produkált itt a kertészet, de ennek a sok szépnek a nagy szemölcse a *Városmajor*. Itt nem lehet kifogás az, hogy nincs rá pénz; kell, hogy legyen.

Ennek a szépen indult parknak az eleje és a vége szép. Egyik oldala is szép, de túlnyomórészben mégis csak dudvás, rendezetlen terület. Ez igy nem maradhat!

A rendezés költsége oly elenyésző összeg, ami egy világváros költségvetésében egyáltalán nem jöhet számitásba. Ezt a kerület is elintézhetné. Most uj templom épül ilyen elhagyott térségen és mire fölépül, ott ál majld a sivatagban, dudva között.

Ha tényleg a kertészeti hivatalon és nem pénztelenségen múlik ez, akkor sürgősen utaljon ki számára a város pénzt, mert ezzel tartozik a város a zországnak, a hirnévnek és a polgáraínak.

A Városmajor Buda egyik legnagyobb belső parkja.

Nekünk jut az alja szobor dolgában is, mint ahogy nekünk jutott a nürnbergi és az angol szobor, amiket csak azért tettek Budára, hogy eldugják. Ami szoborállitásra alkalmas terünk volna, oda valami olyan került, amit csak Budán raknak a tér közepére kirakatba. Ilyen a „Széll Kálmán"-tér (még a neve is csak Budán volt lehetséges) a legforgalmasabb terek egyike, de

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

a közepén valami lehetetlen épület áll. Vendéglőnek sem volt alkalmas, csak épen trafiknak és ujságárus helynek jó, — de elrontották vele az egész teret, amelyet ujból kell szabályozni, mert a sok sintől mozogni se lehet rajta. Ezt a sin-tért úgy kell megoldani, mint a Baros-téren. Itt van a Széna-tér és legfőbb dísze egy illemhely... és így tovább... Most kapjuk a Döbrentei-térre az Istók János tervezte szépirodalmi szobrot: Bem apót és ezzel rendbejön ez a piacnak használt tér. A budai terekre várjuk a *Kölcsey* és a *Madách* szobrot és a tabáni parkba IV. Béla és Zsigmond kir. szobrát. Kár, hogy a *Gárdonyi*-szobor is a gyöngébbek közül való és emlékeztet valami régi pályázatra. Sablonos szobor és mi, akik jóbarátságban éltünk Gárdonyi Gézával, sehogy sem ismerünk rá! Mindegy. Jó, hogy van. Uj dísze lesz a Kelenföldnek, ahová a szobrászművészek már tervezik az országmentés törének szobrát, az itt történt bevonulás emlékére. Ennek a szobornak kerít méltó hátteret *Fischer* József kir. tan. műépítész szép terve a Szent Imre szobrát övező tér folytatásában a Fehérvári-út betorkolásánál. Ennek hatalmas művészi alkotásnak kell lennie, méltónak a nagy időkhöz és a nemzetet vezérlő nagy fiához.

Erzsébet királyné szobránál

Hét évszázad előtt az Árpádok dicső nemzetsége királyi vérből sarjadt rózsabimbót plántált Thüringia regényes földjébe: *Árpádházi Szt. Erzsébetet*, aki új hazájában a szegények könnyeinek lett felszárítója, üldözöttek védelmezője és minden női erények örök példaképe. A múlt század derekán, amikor hazánk egét setét felhők borították, és ősi egyházainkban meggyötört, vergődő lelkek esengtek Magyarország Patronájához égi segedelemért, a bajor *Wittelsbachok* királyi véréből egy *Szent Erzsébethez* hasonló földi és lelki szépségekben gazdag rózsabimbó plántálódott át a magyar lelkek hősi vértől piros kertjébe, hogy védangyalává legyen az üldözött, földretiport magyarságnak és szenvedésünk napjaiban túltéve magát minden ellenünk való áskálódáson, nemzetünknek felejthetetlen emlékezetü védasszonya, királynéja: *Erzsébetje* lett. Csak halála után jöttek rá a tudósok, hogy Árpádházi Szent Erzsébetnek volt tizenötödik nemzedékben való vérszerinti leszármazottja... Azt tanították valaha a régiek, hogy minden helynek megvan a maga géniusza, hogy őrködjön annak emlékei felett. Egy ilyen láthatatlan géniusz oltalma alatt áll az ősi pesti főtemplomnak szükebb környéke is, ahol szeptember 25-én délelőtt a székesfőváros összes templomainak harangzúgásánál lepleztek le *Erzsébet* királyné szobrát. E téren állott tizenhét század előtt a város későbbi magvát alkotta római vár, amelynek romjai fölé került most az antik világ királynői rajongójának szobra. Itt áll mellette Pest ősi egyháza, amelyben 1211 őszén a négy éves *Árpádházi Szt. Margitot* eljegyezték a *thüringiai* őrgróffal. E templom kriptájában, ahol mindazok nyertek egykor nyughelyet, akik nagyok és jelesek voltak Pest nemes városában, alussza örök álmát az aradi tizenhárom vértanú legtragikusabbjának: *Vécey Károly* grófnak

TÖRÖK
A. és TÁRSA BANKHÁZ R. T.
BUDAPEST, IV. SZERVITA-TÉR 3
a m. kir. osztálysorsjáték főelárusitói.
Elérhető legnagyobb nyeremény
500.000 pengő
NYERELMÉNYHUZÁS
OKTÓBER HÓ 20-ÁN és 22-ÉN
Az I. oszt. sorsjegy árak:
Egész sorsjegy: P 24.—
Fél sorsjegy: P 12.—
Negyed sorsjegy: P 6.—

angol eredetü édesanyja: nemes *Colson Amália* is. Éjféli órában a nagy magyar királyné és a magyar Golgotha vértanújának szülője járnak itt majd haza, hogy elsirják egymásnak életük legnagyobb tragédiáját: egyetlen fiúgyermekünknek tragikus elvesztését. A régi Grabovszky-kuria, a mely még látta *Mária Teréziát*, tekint a másik oldalról ide, míg hátsó kulissza gyanánt a budai királyi vár tekint le az ünneplőkre. Ott vesztette el *Erzsébet* első gyermekét, *Zsófia* hercegnőt 1857 májusának végén s ott született második gyermeke: *Gizella* főhercegnő, akinek már nem adatott meg, hogy édesanyja szobrának leleplezésén megjelenhessen. Nagy történeti nevek emlékei elevenednek meg e percekben: Deák Ferenc, Eötvös József báró, Horváth Mihály, id. Andrásssy Gyula gróf Ferenczy Ida, Nopcsa báró... mind-mind jelen vannak és a szobor körül megjelenik a múlt, hogy a felvonuló jelennek mesét mondjon *Erzsébet* királynéról... A millenium nagy napja óta nem markolt ünnepség oly mélyen a magyar szivekbe, mint ez a maga néma csendjével tündöklő szoborleplezés, amelynek napsütötte délelőttjén a múlt szineibe öltözött a gyászolva ünneplő Magyarország.

Palóczi Ede dr.

A Budai Almanachból

Részlet a „Társadalom" cimü fejezetből

KOZMA JENŐ

Alkalomszerü és minden budait érdekelhet *Kozma* Jenő dr. országy. képviselő élettörténete, melyet a „BUDAI ALMANACH"-ból veszünk át, mely mü ez év végén jelenik meg, mint olyan lexikon munkának I. része, mely Buda történetét, családjait, vezéreit, iparos- és kereskedelmét van hivatva megőrizni az utókor számára.

Budán mindig különleges életet élt a politika és inkább hajlott a városi politikára, mint az országosra. Itt is nehéz feladat volt az utódok nevelése. De akire rámutattak a vezérek, azt figyelni kezdte a polgárság és annak le kellett tennie valami módon a mesteri

KOZMA JENŐ

vizsgát. Budán még sokáig élt a céhrendszer, akkor is, amikor már valójában nem volt...

Kozma Jenő dr. pelyhedző bajusszal már ott állott a küzdő vezérek mellett, és a mesteri vizsgát külföldi vándorlásai után, remekbe alkotta meg. A Darányi-párt petícióval támadta meg 1905-ben Nyiri Sándor akkori honvédelmi miniszter mandátumát, melyet Budának akkor legismertebb három ügyvédje védett: Stehlo Kornél, Kiss Károly és Smick Lajos. A Darányi-pártot a fiatal Kozma Jenő dr. képviselte. A budaiak ezt a páros viaskodást ugy nézték. mint valamikor a lovagjátékokat, amikor az ifju levente kiállott az öreg vitézekkel. Biztató mosolygás kisérte a fiatal ügyvéd bizakodó viaskodását. Még az ellenfelei is megtapsolták, mikor győztesként került ki a viadalból és az az erkölcsi siker a vezérek táborába tolta. A következő esztendőben, 1906-ban már bekerült a városi közgyülésbe.

A világháboru természetesen egyáltalán nem volt alkalmas politikai nagyságok kitermelésére, de tanulni sokat lehetett belőle. Kozma Jenő dr., aki édesatyjától nagy karitativ munkakört örökölt, lehántotta magáról a pártpolitikus tógáját s meggyarapodott tekintélyét a budai beteg társadalom, a minden sarokból reávigyorgó *nyomoruság enyhitésére, gyógyitására* érvényesítette. Ezt a szociális tevékenységét azzal honorálta az uralomra vergődött tömeg, hogy *Budáról tuszként elsőnek őt hurcolta börtönbe* és hetekig tengődött a gyüftőjogház rabkosztján. Ennek az időszaknak is megvolt a maga nagy tanulsága.

Sajnos, szaporán hullottak a régi rend kövei, halmozódott a rom és ingott minden, hogy maga alá temesse a prédává lett országot. Budapest utcáin kétféle ember járt, aki csodát várt a jó Istentől és aki már a csodákban sem bizott!

Kozma Jenő dr. pedig, aki *unitárius*, (ez a világ legegyszerübb vallása és az életdogmája ez: Segits magadon és megsegít az Isten!) politikai dogmájává tette és hirdette: Ne várjunk mindent a jó Istentől és tegyük meg mindazt, amit nélküle is megtehetünk!

Az uj idők szélviharai rázták már akkor a magyar nemzet ezeréves fáját és lehullott arról a férges is, a meg nem érett gyümölcs is. A fa törzsének nekivágott a trianoni balta. Ugy voltunk, mint temetés után a gyászoló család. A fiatalok vállára szállt az elköltözött öregek gondja. Buda régi vezérei szibériai sirokba temették lelküket és értetlenül nézték a világot, amelynek vissza-visszazúduló áradatával szemben kevesen tudtak megállani. Min denkinek más volt a mentalitása, mindenki más igazságokat szürt le a nagy tanulságokból. Mindenki egymaga volt a párt és győznie annak kellett, aki legközelebb állt az élethez. Egy évtized alatt Kozma Jenő dr benézett a városháza minden csukott ablaka mögé, kinyitott minden elzárt ajtót és követelte, hogy az áporodott levegőt az új világ légáramlásai váltsák föl.

Ekkor született meg tulajdonképpen a székesfővárosi új törvényjavaslat.

Csak a tábort kellett megszervezni, csak a zászlót kellett kibontani, csak azt az egy fix pontot kellett a városházán elfoglalni, — hogy csikorogva megnyiljon minden berozsdásodott lakat és robbanva nyiljon meg minden ajtó a megváltozott korszellem, a megujhodott gazdasági rend és az új célkitűzések előtt.

Kozma Jenő is sokáig volt egymaga a párt, mely a mélyen lentálló baloldal és a magasan fentálló jobboldal között

a középen álló polgárság egyetemes nagy érdekeit kivánta szolgálni.

A konzervativ polgárság, a maga nyugodt lépésével éri el leghamarább a kitűzött célokat. A régi jelszavakról lekopott az aranyozás. A régi pártkereteket feltüzelte a népharag és a nyomában járó nyomorúság. Érzelmi pártok kialakulására zord volt a politikai időjárás. Csak két pozitivum volt: — a megbukott kollektiv renddel szemben állott az egyén, a falanszterrel az individuális törekvés. *A romboló forradalommal az alkotó polgárság.* A háború előtt még nem látszott ez a merev ellentét, — a háboru után a tisztánlátó politikus előtt nem látszott más. Kozma Jenő biztos lépésekkel indult el a polgárság szétszórt táborába.

Már akkor kialakult benne az új magyar politika egészen új ideológiája. Más volt az uniformisa. A régi politika zsinórzata, a cifraság lemaradt róla, de a fegyverzete kezelhetőbb, biztosabb, gyorsabb. Az uj magyar politika szinterén az új magyar politikus.

Kozma Jenő igazsága és jobb meglátása mellett tesz bizonyságot ma már a

POLGÁRI EGYSÉG PÁRTJA

A tiszta polgári elgondolás központja, a

POLGÁRI EGYSÉG KLUBJA,

amelynek ő a vezére, lelke, de egyuttal *az eddig szervezetlen polgárság vezére is.*

Kivételes hatalom azokkal az áramlatokkal szemben, amelyek kasztokra osztják az ország népét, hogy kiszolgáltassák a legalsóbb réteg uralmának.

Sikeres elindulásában nagy része volt az édesatyjának, Kozma Gyula iskolaigazgatónak, aki három évtizeden át vezette a Batthyány-utcai polgári leányiskolát és így alig van család a Vizivárosban, amelyet kedves emlékek ne füznének a Kozma névhez. De erős kapcsok kötik a budai patricius családokhoz is édesanyja, Tiszay Józsa révén.

Kozma Jenő 1879-ben született Budán. Itt végezte középiskoláit. Jogi tanulmányait nemcsak itthon, hanem külföldön is folytatta, így Svájcban a lausannei egyetemen, ahol Bonardnak, a nagynevü római jogásznak volt a hallgatója. Jogi tanulmányai mellett elvégezte a kereskedelmi akadémiát is. Igy felvértezve lépett az ügyvédi pályára és ezzel kapcsolatosan a politikai életbe. Ügyvédi irodáját 1904-ben nyitotta meg Budán, a Corvin-téren, ugyanazon a helyen, ahol az ma is van.

Tudományos müvelődését nagy gonddal intézte édesatyja. A lelkét és a szivét müvelte, érzelmi világát fejlesztette édesanyja, aki a magyar nemes asszonyok példaképe volt. Az egyik nevelte az életnek, a küzdelemnek, — a másik a családnak és Kozma Jenő dr két életet élt. A közélet porondját taposó Kozma Jenőben senki sem sejti, senki sem látja a családjának élő Kozmát. 1906-ban, fiatalon nősült, amikor oltárhoz vezette *Asbóth* Elmát és házassága boldogságát teljessé tette két gyermek, fia ifjú *Kozma Jenő* és leánya *Elma*. A fia most szigorló jogász és a három világnyelvet tökéletesen birja, az ifjusági mozgalmakban vező szerepe van, kitünő lovas -és versenyeken számos dijat nyert. Leánya *Elma* most szerezte meg a francia állami oklevelet. Saint Omer-ben végezte iskoláit.

Kozma Jenő a koránkelő emberek közé tartozik és bármily késő éjszakába nyúlt is a tevékenysége, másnap reggel fél hétkor talpon van és a Pasaréten épült villájában körülnéz a gazdaságban. Jó gazda. Fehér tyukjainak ketrece ott áll a parkja közepén. Ezekre büszkébb, mint a villájára. Rendesen elsőnek érkezik, már 8 órakor az irodába és 9 órakor már fogad. A náluk segítséget kereső emberek számára külön fogadási napot tart a Budai Polgári Kör két nagy termében, ahol ilyen pénteki napokon *száz-százötven* ember fordul meg, akiknek ügyes-bajos dolgát külön irodai személyzet kezeli. Tőle soha senki vigasztaló szó és a segítés kilátása nélkül nem távozik. Meglátja a legkisebb ember legkisebb baját is. A tárcája mindig nyitva áll és a legjobb belátása szerint rögtön segít.

Ez Kozma Jenő dr., az uj magyar politika szinterén az új magyar politikus, a polgári gondolat vezére.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü cegbez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

A mult bünei

A városfejlesztő programm bevezető része

Budapest törvényhatósági bizottsága junius 27-en bizottságot küldött ki *Harrer* Ferenc dr. elnöklete alatt, aki elnöki előterjesztését, amelyet lapunk más helyén méltatunk, a következőképen vezeti be:

Budapest még ma sem ismeri egészében geológiai és hydrológiai adottságait, bár legujabban ezirányban bizonyos munkálatok megindultak. A főváros felmérése elavult, magassági felvételek csak alkalmilag készülnek, azért megfelelő térképei sincsenek; e hiányok megszüntetésére az első lépések sem történtek meg. A törvényhatóságnak még elképzelése sincs arra, miként illeszkedjék be a főváros a környezetébe; érdektelenül és tanácstalanul szemléli a perifériáján városok keletkezését és alakulását az ezzel járó mind több s nehezebb problémával együtt és megelégszik azzal, hogy irtózik a Nagy-Budapest megvalósításától. A pályaudvarok jövőbeli elhelyezésének, a fővárosba befutó nagy vasúti vonalak vezetésének a városfejlesztéssel összhangba hozatalára még elgondolás sincs, epen úgy nélkülözzük ennek az összhangnak a szempontjából a környéki és a belső vasuti, valamint mindkét vonatkozásban az autóbusz közlekedésnek egységes tervét és a gyorsvasuti problémáknak legalább képzeleti megoldását. Szabályozási terveink, ha készítőik a város fejlődésének valamilyen elgondolását szem előtt is tartották, csak részlettervek, mert nem nyugszanak hivatalosan elfogadott egységes városfejlesztési programon, de egyébként is sok részben kiegészítésre és revizióra szorulnak. Két különleges nagy szabályozási problémánk, a Tabán ujjáépítése és az Erzsébet-út nyitása, még ma sem érett meg a megoldásra; a Tabánnál, amely ujabban egy fürdővárosnegyed kialakításának gondolatával került kapcsolatba, maga a szabályozási terv áll revizió előtt, míg az Erzsébet-út nyitásánál a végrehajtás jogi és pénzügyi előfeltételei nincsenek még meg. Városfejlesztési program hiányában természetesen nincs a fővárosnak szerves közmű- — útépítési, csatornázási, vizvezetéki, világítási és közúti vasuti — programja sem, bár legújabb időben bizonyos törekvések valamilyen programszerüségre mutatkoznak. Egyenesen borzalmas a helyzet a magánépítkezés terén; itt az Építésügyi szabályzatnak nem városfejlesztési terven nyugvása, de különösen a szociális befolyás alatt keletkezett parcellázási és építési könnyítések és főleg az ezekkel — a csődöt mondott építésrendészet és a teljesen hiányzó hatósági lakásfelügyelet folytán — sikerrel üzött nagyfoku visszaélések oly állapotokat teremtettek, amelyek a város külső részein a legsiralmasabb lekpolitikai programot sem, holott a városépítés megfelelő jogi és pénzügyi képet nyujtják. Nem láttunk eddig telekpolitikai programot sem, holott a városépítés megfelelő jogi és pénzügyi előfeltételeinek hiányában, a telekpolitikai tevékenység a városfejlesztésnek leghatékonyabb módja. Ami pedig végül magukat a városfejlesztés jogi és pénzügyi előfeltételeit illeti, e téren is nagyon tökéletlen a helyzet; a törvényes rendelkezések hiányában, részben a telekkönyvi rendtartás eljárási szabályán, részben az Építésügyi szabályzat rendelkezésein fölépült, ma már szabályrendelet erejűnek elismert gyakorlat alapján vagyunk kénytelenek, a magánkezdeményezéshez kötve, a városrendezést jogilag lebonyolítani, míg a pénzügyi megoldást az említett gyakorlat során nyert természetbeli vagy ezt helyettesítő pénzbeli szolgáltatásokon kivül, a költségvetésben városépítési célokra előirányzott, ma már igen szükreszabott dotáció keretében, valamint a közműszabályrendeletek járulékaiban és díjaiban kell megtalálnunk.

Már ez a helyzetkép mutatja, hogy Budapest azzá, ami ma, terv nélkül alakult; fejlődését sok tekintetben a véletlen, de inkább a közszükséglet és a magánérdek erőinek eredője irányította; ez az eredő gyakran erősen eltolódott a közérdek rovására. Valami nagy szemrehányást ezért a multnak még sem tehetünk. Először is minden város a világon igy alakult. Azután a városépítés tudománya egészen új keletű; a mai nagyvárosok fejlődése jóval előtte járt. Budapestet illetőleg pedig meg kell vallanunk, hogy rohamosan naggyá fejlődése, ami ma az országnak fölbecsülhetetlen értéke, aligha következett volna be, ha a magánérdek fűtötte lendületet nagyon lefogták volna.

Turnay
mozgásművészeti iskola
I. Alkotás ucca 13. sz.
tanfolyamai megkezdődtek!
Telefon: 55—9—75.

Közismert
kitünő minőségü
a PAUNC-féle
vaj, sajt, túró és minden tejtermék
Budai fiók:
II., Margit-körut 31/33.
Főüzlet: Közp. Vásárcsarnok

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Személyi hirek

RIPKA FERENC dr. udvari tanácsos, főpolgármester nevenapját október hó 3-án társasvacsora keretében ülik meg a Polgári Egység Klubjában. Ez alkalomból ezer szegénynek juttat ebédet az aranyszivü **főpolgármester.**

SIPÖCZ JENÖ dr. polgármester súlyos gyomorrontástól megbetegedett, de állapota már örvendetesen javul.

KOZMA JENÖ dr. országy. képviselő már a Kormányzó úr Őfőméltóságánál történt audienciája előtt kijelentette az őt meginterjuvoló ujságíróknak, hogy ügyvédi irodája miatt még nincs abban a helyzetben, hogy tárcát vállalhasson és audienciája teljesen informativ ejllegü és a polgári gondolat jegyében történik.

BENEDEK SÁNDOR a közigazgatási bíróság másodelnöke, Szekszárdon, Gilicze Sándor kajdácsi lelkész beiktatásán, a tolnai ref. egyházmegye közgyülésén nagyértékü beszédben festette le a református egyház anyagi és kulturális vergődésének láncolatát.

GALLINA FRIGYES dr. tanácsnok családját nehéz gyász érte. Feleségének, a Nemzeti Szinház kiváló művésznőjének, Gömöri Vilmának édesanyja 87 éves korában hirtelen elhunyt.

TILL ANTAL tanácsnok, az autóbuszüzem vezérigazgatója betegen fekszik lakásán vesegyulladásban.

LUGMAYER JÓZSEF dr. ügyvéd, kormányfőtanácsos családjával együtt Rómában töltött egy hetet.

PASKAY BERNÁT postafőtanácsos és a postakisérleti állomás vezetője, a Hollós Mátyás Társaság érdemes, tudós tagja október 1-én nyugalomba vonult. Utódja egyelőre Fodor Gyula postafőigazgató. Paskay Bernát nevét és tudását a külföldön ismerik és elismerték.

GEGUSS DÁNIEL ny. főkapitányhelyettes, a Holló Mátyás Társaság illusztris tagja szept. hó 24-én költeményeit olvasta fel a Gazdaságvédelmi Társaság estélyén. Október 4-én a Gyóni Géza irodalmi körben „Október 6-án" cimü költeményét olvassa fel.

OREL GÉZA dr. c. kir. főigazgatót, mint a „Baross-szövetség" kulturosztályának elnökét, a Kir. Magy. Pázmány Péter Tud. Egyetem és a Székesfővárosi Szabadegyetem Nagy Tanácsának tagságával tisztelték meg. A pályaválasztás iránt érdeklődő szülők figyelmébe ajánljuk azt a cikksorozatot, amit erről közöl most *Orel* Géza az „Ipartestületek Lapja" hasábjain.

KABAKOVITS REZSŐ dr. szkfőv. biz. tag Balatonkenesén nyaralt és azután nagyobb körutat tett külföldön.

BAITTROK JÓZSEF dr. fogorvos borgazda-estje most pénteken nyitotta meg a Pénteki Borgazda Társaság estéinek sorát. Rendkivül érdekes és tanulságos dolgokat mondott el az emberi betegségeknek a rossz fogakkal való összefüggéséről.

Andriska Károlyné
TÁNC intézete megnyilt
Beiratások gyermek, diák és felnőtt tánctanfolyamra megkezdődtek. Budai Vigadó palotájában II. Szilágyi Dezső-tér 5. — Telefon: 543-63.

Magyar Királyi Osztálysorsjáték
84.000 sorsjegy. 42.000 nyeremény.
A sorsjegyek fele okvetlen nyer!
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
500.000 aranypengő,
azaz félmillió pengő
1/8 sorsjegy 3 P — 1/2 sorsjegy 12 P — 1/4 sorsjegy 6 P — 1/1 sorsjegy 24 P
1 jutalom á P 300.000
1 nyeremény á P 200.000
1 nyeremény á P 100.000
1 nyeremény á P 50.000
1 nyeremény á P 40.000
2 nyeremény á P 30.000
1 nyeremény á P 25.000
2 nyeremény á P 20.000
5 nyeremény á P 15.000
8 nyeremény á P 10.000
10 nyeremény á P 5.000
12 nyeremény á P 4.000
24 nyeremény á P 3.000
62 nyeremény á P 2.000
130 nyeremény á P 1.000
stb. stb.
összesen közel 8 millió aranypengő készpénzben.
Első huzás okt. 20-án | Sorsjegyek kaphatók az összes árusitóknál

FABINYI TIHAMÉR

vállalta a Polgári Egység Klubja kívánságára történt meghívása alkalmával a *kereskedelmi* tárcát, amit Budán örömmel fogadott a polgárság, régi harcost, vezérkvalitásokkal rendelkező egyéniséget tisztelve és szeretve személyében. Budai tanárai, akiknek vezetése mellett végezte itt középiskoláit, már akkor jövőt jósoltak a kiváló tehetségü diáknak. Amit meg lehetett tanulni, azt mind megtanulta. Pompás fej, kitünő szónok és humora van. Pénzügyi és gazdasági tudása káprázatos. Számok, adatok, esetek, idézetek egész tárháza él benne. Értékes ember.

Budapest Fürdőváros Egyesület október hó 4-én (kedden) d. u. 6 órakor a Szent Gellért-szálló hangversenytermében tartja ünnepi közgyülését az Egyesület fennállásának *tiz éves* évfordulója alkalmából, vitéz *dr. József Ferenc* kir. herceg elnöklete alatt.

Nagyon piszkos és poros a nem is oly régen állitott emléktábla a Gellérthegy alján, amely II. Lajos hadbavonulását örökíti meg, amikor Mohács alá vonult. Ma olvashatatlan rajta az irás — irja egyik előfizetőnk — és kárbavész igy a táblaállitás költsége, mert az idegen, illetve a vidéki magyar sehogysem tudja elképzelni, hogy mit jelent ez a keresztrejtvény vörös márványalapon a Gellértszoborhoz vezető lépcső alapfalán.

Az Óbudai Egyesült Polgári Társaskör választmánya október hó 4-én este 7 órakor rendes ülést tart, amelyet társasvacsora követ.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-84.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Érdekes megállapitást tett legutóbb Ankarában rendezett kongresszusa a török történetiróknak, mely abból indult ki, hogy a *férfi* vagy *aggastyán* és a *ház* nagyon hasonlit „Ádám", és „Éva" nevéhez, amiből azt következtetik, hogy az emberiségnek az ősei is török, illetve turáni nyelven beszéltek, amely tényt alátámasztja az is, hogy a paradicsomot ősidőktől fogva a turáni mezőkön kereste az emberiség. Nekünk ez annál kedvesebb, mert a turáni vidéken állott Ur városából és egyáltalában a tur népek közül származik a „turk" azaz török, aki édestestvérünk.

SZEMÜVEG Zibrinyinél I. Attila-utca 8.

Sportünnep Óbudán. A *III. ker. Torna- és Vivóegylet* szeptember 24-én a társegyesületek kiküldötteinek és számos sportbarátnak részvételével a Posch-féle Margitkörúti vendéglőben ünnepi vacsorát rendezett diszelnökének, *Andréka* Károly h. főkapitánynak és olimpikonjainak, *Bródy* Györgynek, Bródy Ernő fiának és *Sárkány* Miklósnak tiszteletére. *Gajda* Béla gimnasiumi igazgató, a zegylet ügyvezető elnöke nyujtotta át Andréka Károlynak a díszelnöki oklevelet, bensőséges szavakkal üdvözölve őt, valamint a két olimpikont. *Bereznay* László dr. az Uszó-Szövetség nevében köszöntötte az ünnepelteket, valamint *Komjádi* Bélát a vizipolósok kapitányát. *Bihari* Jenő dr., az Egylet uszó-szakosztályának elnöke, nagy elismeréssel adózott Andrékának, köszönettel az olimpikonoknak, kérve őket az ifjabb generáció nevelésére és a sportfegyelem növelésére. *Andréka* Károly közvetlen szavakkal az őszinte ünnepléstől meghatottan köszönte meg a feléje áradó szeretet megnyilvánulását. *Komjádi* Béla az ünnepelteket köszöntve, köszönte meg az elismerést. *Sárkány* Miklós és *Bródy* György köszönő szavai után *Bródy* Ernő országy. képviselő méltatva Andréka Károlynak közéleti érdemeit és a Tornaegyletben kifejtett munkásságát, méltatta egyuttal Komjádi Bélát a fáradhatatlan kapitány eredményes működését.

—o— HARMATVIZ —o—

Két súlyos baleset is történt a közelmultban a Hadnagy-utcában, amely most az egyetlen közlekedési út a Gellérthegy északi oldalára. A Fehérsas-téri iskolával szemben van egy üres meredek telek, melyről a gyerekek az iskolához, a Hadnagy-utcát keresztezve rohannak le igen gyakran. A Hadnagy-utcán fölfelé haladó autó soffőrje az üres telket nem látja a házaktól és hiába tülköl, mert a lerohanó gyerekek nem tudnak megállani a lejtőn és nekimennek az autónak. Mind a két balesetnél megállapitották, hogy senki sem hibás, csak éppen nyomorúságos viszonyaink, amelyek nem engedik meg, hogy e helyre is jusson rendőr. Ez az üres telek a városé. Magános embert régen szorítottak volna arra, hogy ezt bekerítse. Sürgős intézkedést kér a vidék, hogy igy elejét lehessen venni annak, hogy sok kis gyermeket nyomorékká tegyen az autó. Ezen sürgősen kell segíteni.

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

Régi budai ujságok... Buda müveltségének megitélésében fontos tényező volt a multban is a könyvnyomda és a könyvkereskedés. Az 1688—1707 közötti időből csak négy nyomtatványt ismerünk, ami Budán jelent meg, sajnos azonban a kiadó nyomdáról nincsenek adataink. Az első budai nyomda Landerer János Sebestyén alapitása 1724-ben. Halála után özvegyét Nottenstein János György veszi el feleségül s igy a nyomda vezetése 1728-ban az uj férj vezetése alá kerül. Ennek halála után 1737-től 1752-ig az asszony látja el nagyon ügyesen a nyomtató mesterség és műhelyvezetés nehéz feladatát, majd átadja az első házasságából származó fiának: Landerer Lipót Ferencnek, aknek műhelye generációkon át fennmaradt, sőt az 1848-i események kapcsán a magyar történelembe is bekerült. Az egyetemi nyomda Budára költözéséig (1777) ez az egyetlen nyomda Budán. Katalógusa 1733-ból vallásos munkákat, latin és német iskolás könyveket sorol fel. Könyvesbolt több is volt Budán a XVIII. században. Igy név szerint ismerjük az 1706-ban meghalt Ring Tivadar, az 1737-ben meghalt Nudow J. F. és az 1770 körül meghalt Diepold Floridus könyvárusokat. 1778-ban már az egyetemi nyomdának és a Weingand et Köpf cégnek van Budán könyvkereskedése. Az egyetemi könyvtár különben nyitva állt a nagyközönség részére, de a látogatók száma nem igen volt több hét-nyolc embernél. Meg kell emlékeznünk még a sajtóról is, mely ebben az időben igen kezdetleges állapotban volt. Az első hirlap: a *Wochentlich zweimal neu ankommender Mercurius* első példányai 1731 ápr. 2-ról maradt fenn Nottenstein nyomdájából. Szerkesztőjét nem ismerjük. Főleg bécsi lapokból kiollózott hireket közölt, de már 1737-től kezdve budai vonatkozású, nagyrészt egyházi hireket is hoz. Címét megváltoztatva ez az ujság azonos szerkesztéssel, beosztással, megjelenéssel és kiadó nyomdával 1760-ban *Ofnerischer Mercurius* néven jelenik meg. Ezután élénkebb ujságkiadási tevékenység kezdődik: 1786-ban megindul a *Mercur von Ungarn* és az *Ofner gelehrte Monatschrift* cimü tudományos havi folyóirat, amelynek azonban csak két évfolyama jelent meg. Szivesebben fogadta a közönség az 1787-ben megindított *Ungarische Staats und gelehrte Nachrichten* cimü hetilapot, amelynek példányai 1794-ig ismertek. Valószinüleg ennek volt a folytatása az *Ofner Zeitung*, amelynek 1796-ból maradt fenn néhány példánya. Az utóbbi bizonyára beleolvadt az 1800-ban megjelenő *Vereinigte Pester und Ofner Zeitung*-ba. Egy évszázad mutatja, hogy sok próbálkozás történt a hirlapirodalommal a budai lakosság szellemi érdeklődésének felkeltésére — nem nagyon kecsegtető eredménnyel. S azóta is csak nehezen lehet a budai polgárt a saját sajtója, életérdekeinek szószólója mellé teljes eredménnyel odaállitani...

LINKE URIDIVAT ÜZLETE A BUDAI URIKÖZÖNSÉG számára
II., Margit körút 51—53.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei a villanyfogyasztóközönség régi kívánságának tesz eleget avval, hogy a Markó és Honvéd-utcák sarkán épült uj intézeti bérpalotájába helyezi át a közönséggel legtöbbet érintkező „Bejelentési osztályát". Ezen osztálynak a főváros belterületére való helyezésével a fogyasztónak inkább módjában áll bejelentéseit személyesen intézni, ami a könnyebb és gyorsabb elintézés biztosításán kivül arra is alkalmat nyújt, hogy egyuttal megtekintheti az Elektromos Művek közeljövőben ugyanott megnyiló állandó kiállitását is. Mult hó 19-én nyiltak meg az uj épületben a „Bejelentési osztály helyiségei, ahol az Elektromos Művek a fogyasztóközönég rendelkezésére állanak: az árammérők fel- és leszerelése, átirása, alapdijas megállapodások megbeszélése, önműködő kikapcsolók rendelése és általában a háztartások áramellátása ügyeiben. Minden más ügyben továbbra is az V., Váci-út 74. sz. alatti igazgatósági épületben adnak felvilágositást. Az Elektromos Művek felkéri fogyasztóit, hogy ilyen ügyekben mult hó 19-étől kezdve a levélbeli és telefoni megkereséseket is közvetlenül a Honvéd-utca 22. szám alatt lévő „Bejelentési osztály"-hoz továbbitsák. Telefonszám: 922—50., 904—00. Az uj „Bejelentési osztály" a 2, 16, 48 jelzésü villamosokon és a 15 jelzésü autóbuszon közelithető meg.

NYELVISKOLA: II. Fő utca 52. I. 3. Kitünően bevált rendszer szerint tanit idegen nyelveket
Méltányos tandij!

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fióküzlete egyidejü megszüntetésével I. KRISZTINA KÖRUT 83 alól I. KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött
TELEFON: 50-2-36

Krisch Fekete János tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

Nász. *Hammerl* Sándor, a diósgyöri vasgyár mérnöke, a Sycambria dominusa, *Hammerl* Sándor mérnök és *Nonn* Juliska, a közismert budai virágkereskedés tulajdonoának fia e hó 29-én vezette oltárhoz a Kapucinusok templomában *Pogány* Zsuzsit, *Pogány* György igazságügyi min. számv. igazgató és *Környey* Ilonka leányát. Az esketési szertartást *Jandik* József, a Ferenc József intézet lelkésze végezte olyan közvetlen melegséggel, amely a templomot zsufolásig megtöltő közönséget könnyekig hatotta meg. Tanuk *Rumpeles* Kornél altábornagy és *Környey* István orvos voltak. Az esküvő fényét emelte a sycambriások pálcás sorfala, akik *Márton* Lajos prior és *Wagner* Vilmos senior vezetése alatt vonultak ki. A templomi szertartást lakoma követte a Bellevue szállóban, ezután pedig Miskolcra utazott a fiatal házaspár.

Sajtóhiba csúszott sajnálatos módon mult heti számunk egyik közleményébe, amely a Kézműipari kiállitás kitüntetett budai iparosairól szólt. *Taub* Jenő ezüstműves mesternek ugyanis, akit aranykoszorúval tüntettek ki, I. Verpeléti-út **24.** alatt van az üzeme és a **Bachrach** ezüstárugyárban működött 25 éven keresztül. í

A 25 éve fennálló kedves budai hangulatú *Tomai* cukrászda a Markovich Iván-utcában, szemben a Batthyány-téri vásárcsarnokkal, nagy átalakuláson megy keresztül. Teljesen modernizálva, lényegesen kibővítve október végén nyilik meg. A megnyitásig a régi helyiség mellett ideiglenes helyiségében zavartalanul folytatja üzemét.

Nagyon megnehezült az idők járása felettünk. Senkisem tudja, hogy mit hoz a jövő! Reális elgondolások alapján a gazdasági viszonyok javulása joggal várható...

A vér- és bőrbetegségeknél,
úgyszintén ha arcbőre pattanásos, kiütéses, ajánlatos a vérkeringés élénkítésére naponta félórával a reggeli előtt félpohár
Hunyadi János
természetes keserüvizet inni. Az orvostudomány legelőkelőbbjei megállapitották, hogy a **Hunyadi János** természetes keserűvíz a legtökéletesebb gyógyvíz. Szabályozza a székletet, levezeti a test fölösleges káros nedveit, tisztítja és felfrissíti a vért, előmozdítja az anyagcserét. (43)

Az épülő Buda

Rovatvezető: Gerő Sándor.

Örömmel és érdeklődéssel fogadták úgy az építészek, mint magánosok.

AZ ÉPÜLŐ BUDA

címen nyitott uj rovatunkat,, amelyet Gerő Sándor munkatársunk vezet. Nem reklámnak készül ez a rovat, hanem krónikának. Be akarjuk mutatni, kik azok, akik Buda épületeit tervezik, építik, hogy ezzel is közönségünk érdekeit szolgáljuk. Nagyon sok szép épülettel, — bérpalotával, villával egyaránt —, gyarapodott Buda az utóbbi években s sok izléses ház annyira felkelti az érdeklődést, hogy gyakran kérdezősködnek szerkesztőségünknél is a tervező és kivitelező építész iránt. Különösen sokszor fordul ez elő villáknál, ami étrhető, mert a „Budai Napló" hivatalos lapja a Rózsadombi-, Zugligeti-, Svábhegyi-, Alsóvárosi, Óbudai, hegyvidéki és sok más Egyesületnek. Állandóan figyelemmel kisérjük a budai épitkezéseket és ezúton is felkérjük az építészeket, értesitsenek bennünket minden, általuk tervezett és kivitelezett építkezésről.

Uj városrész Budán

Az épülő Németvölgy jövője

A Délivasut, mint valami nagy sánc-árok évtizedeken át elzárta a Krisztinától a Németvölgyet és fölteték erre az elszigetelésre a koronát azzal, hogy Buda leggyönyörübb részére — temetőt helyeztek el, a farkasréti temetőt. Ez aztán elkezdte falni a telkeket, villákat, egész utcákat és ma már kúszik föl a Svábhegyre, Széchenyihegyre, jön lefelé a Németvölgyi-út mentén és a Városháza ezt nézi, nézi és csak a jó Isten tudja, hogy mi jut eszébe. A halál felfal ott mindent.

Ám az élet szintén követeli a maga jogát és szintén feltartózhatatlanúl megy tovább a maga útján, a Halál birodalma felé és már is vívja a harcot, amelyből diadalmasan kell kikerülnie. Ez az uj városrész élni akar! Ezt a Farkasréti temető halálos ölelése nem fojthatja meg!

A Délivasuton túl, az Alkotás-utca egyik része a budapesti nagy körutnak és a Boráros-tér—Lágymányos-i híd fölépültével megindul a nagy körforgalom és uj élet özönlik át Budára, hogy a pesti élelmesség segítse a budaiakat a temető ellen folytatott harcában.

A Svábhegy és a Mártonhegy altája és a Németvölgy lankás ereszkedő a hegyek tövétől a Várhegyet övező völgy felé. Három hatalmas útja van: az Alkotás-utca, a Böszörményi-ut és a Németvölgyi-ut. Azokat az átlós utak egész sora metszi, köztük a Márvány-utca és a Fery Oszkár-út, amelyek közvetlen összeköttetést tartanak fenn a Krisztinával. Az Alkotás-utca és Böszörményi-út szépen épülnek. A hegyek alatt a Nárczisz-utca folytatásában is kiépül hamarosan a negyedik útca a Németvölgyi-úttal párhuzamosan.

Ma még tagozódott a társadalma. Kisebb érdekeltségek tömörültek, de azok is hamarosan egybeolvadnak egy központi hatalmas társadalmi egyesületté, látogatott kaszinóval.

De maga az élet is siet a maga vállalkozó szellemével, hogy biztositsa magának a pozicíókat. A böszörményi-úton, a Gaál-utca sarkán most épülő házon látom a nagy táblákat: Kávéház, Étterem, Bridge-szalon, Táncterem! Valóságos kis Vigadó készül itt. Ha ez a jóhiszemü vállalkozó azt adja, amire ennek a vidéknek szüksége van, föltétlenül boldogúl.

Budának különben is egyik baja, hogy szűkölködik nagy termekben. Okos vállalkozó ezek révén is megél. Mindenesetre az ily városrész életrevalóságát bizonyítja, hogy bízik benne a vállalkozási kedv.

Az uj városrész régi neve *Németvölgy*. Egy szép turáni összót juttatnánk érvényre, ha ezt *„Altáj"*-nak neveznénk. Nem szívesen látom a régi neve törlését, de ennek a városrésznek csak egyik része *„Németvölgy"*. Az egész vidéket a Farkasréttől az Istenhegyi-útig nevezhetnénk *„Altáj"*-nak.

Kérem az illetékeseket, köztük a város egyik rajongó szerelmeseét, Gallina Frigyes tanácsnok urat, — gondolkozzék ezen szeretettel.

grófi Berényi János

Uj bérpaloták Budán. Minden budai polgár örömmel látja, hogy Buda szivében, a Királyhegy utcában éktelenkedő öreg Ganz-gyár lassanként eltünik a föld színéről és helyét derüs, egészséges, modern lakóépületek foglalják el. Most nyert befejezést a Királyhegy-utca 8. szám alatt épülő 5 emeletes bérpalota is, melynek lakói november 1-én költözködnek be. A mindenképen sikerült épületet az ismertnevü *Mészáros* László müépitész tervezte és a lakások kitünő beosztását és kiállitását bizonyitja, hogy azok mind elkeltek. A bérház 5 emeletes és emeletenként egy három szoba hallos, két 2 szoba hallos és egy garcon-lakás épült, az ötödik emeleten pedig műteremlakás, amelynek sarokablaka egész Buda panorámáját felöleli. Az épület központi fűtéssel, melegvízszolgáltatással és lifttel van felszerelve. Az egész épület elsőrendü kivitele *Neuschloss* Ödön és Marcel építési vállalat munkáját dicséri, amely munka mindenképen méltó a cég 50 éves hirnevéhez. Az épület kőmüves, vasbeton és ácsmunkáit a cég látta el, az épület tégláit pedig *Neuschloss* Elek jóhirü téglagyára szállította. Az épületen dolgozó iparosok is mind elsőrendü munkát végeztek. A bérpalota felvonóberendezését *Simon* Sándor okl. gépészmérnök felvonótervező és építési vállalata (V., Visegrádi-utca 48. szám) tervezte és építette. A vállalat sok budai épület felvonómunkálatait végezte, ezek közül kitünnek a Gellérthegy-utca 6. és Vásárhelyi Pál-utca 10. és 12. számú bérpaloták felvonói. Az összes csatornázási, vízvezetéki és központi fűtési munkálatokat *Sziller* I. Károly vállalata (Kispest, Zrinyi-u. 31.) végezte, amely vállalat eddig is sok nagyobbszabásu építkezésnél működött közre a legnagyobb megelégedésre. *Benedek* Sándor parkettázó üzeme (IV. Eskü-út 6.) végezte az épület parkettázási munkáit, ami garancia arra, hogy a lakóknak lakásaik padlózatával nem lesz semmi bajuk. Reméljük, hogy ezt az építkezést további építkezések követik itt, hogy Budának ez a része mielőbb beépüljön s a tiszteletreméltó, de ócska gyárépület helyén uj és modern lakóépületek sorakozzanak egymás mellé.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Rovatvezető: Szászhalmi József

Politika és tőke.

Irta: Friedländer Andor
a Budai Ált. Takarékpénztár vezérigazgatója

A kormányválsággal kapcsolatban gazdasági életünket ujból aggódó reszketés járja át, félve annak a lehetőségétől is, hogy a jelszavas uralom felülkerekedik az ország érdekében való józan mérsékleten és újabb bajokat és gondokat zúdit a nyakunkba.

Amikor elismerjük, hogy Magyarország a régi felfogás szerint mezőgazdasági állam, figyelembe kell venni azt is, hogy *nem kizárólagosan* mezőgazdasági állam. Meg vagyunk róla győződve, ha az adóbevételek alapján akarjuk elbirálni az ország főfoglalkozását, úgy a mi adóbevételeink alapján a mezőgazdasági jelleg egyáltalán nem fog túlságosan kidomborodni.

A búzatermelés az egész világon fölöslegeket produkál és a fölöslegek eredményeként jelentkező nagy készletek nyomják a világpiaci árakat, amelyek kialakulását semmiféle intézkedéssel ellensúlyozni nem lehet. Hiába kísérletezünk boléttával, vagy lisztforgalmi adóval: segítség helyett csak terhet rakunk a lakosság vállára. Ennek a cikknek a termelését korlátozni kell, de addig is legnagyobb eredmény az lehet, hogy elhelyezési lehetőséget teremtsünk számára és az elhelyezési lehetőség minden más fontos mezőgazdasági terményeinknél is az alapja kereskedelmi mérlegünk megjavításának és a mezőgazdasági lehetőségek feljavításának.

Magunk részéről a megalakuló kormánytól, az előbb említett kereskedelmi lehetőségek megteremtésén kivül, a munkaalkalmak, lehetőségek fokozását és a hiteligények kielégitésének lehetőségét várjuk.

Itt vagyunk tehát a tőke, a hitelkérdés és a kamat problémájánál.

Az elmult évtized alatt gyűjtött külföldi hitelek visszafizetésének problémájáról a bankzárlat óta igen sok hivatalos kijelentés hangzott el, melynek visszhangjaképen bele kell nyugodnunk abba, hogy a jövőben külföldi hitel folyósításáról egyelőre szó sem lehet.

Az, ami nálunk a bankzárlat óta történik, nem alkalmas sem a külföldi tőkés, sem a belföldi tőkés megnyugtatására.

A kamatkérdés problémáját, — igen sokan azt hiszik, — rendeletekkel meg lehet oldani és nem számolnak azzal, hogy a rendeletek csak a meglévő hiteltételeket fogják meg. A rendelet által erőszakosan megállapított kamattételek következménye nemcsak az, hogy a tőke kevesebb kamatot kap, hanem a hitelszerveket és a hitelszerveken keresztül a takarékoskodó kis tőkéseket teszi tönkre, miután hitelbázis hiányában a hitelintézetek, főleg a nagytömeget ellátó 3-ik kuriabeli hitelintézetek ráfizetéssel tarthatják csak meg a rendeletek által megfogott eddigi hiteleiket és ezen ráfizetés következtében nemcsak a hitelintézet sorvad el, hanem elsorvad a részvényes és a betevő is.

A másik igen divatossá vált és politikai eredmények elérésére alkalmas szélsőséget képviseli az a felfogás, amely szerint a tartozásból a hitelező engedjen el egy bizonyos százalékot (oláh példa).

Álljunk meg itt egy szóra.

Az eladósodott mezőgazdaság magasabb buzaárak mellett vette kölcsön a pénzt, amely kölcsönt befektette vagy nem fektette, de most a föld kellő hozamának hiányában nem tudja adósságát megfizetni. El kell tehát most engedni a tartozásból, mondják és igérik azok, akik a hatalom felé törekszenek.

Az ország adófizető alanyai között, mint tudjuk, nemcsak mezőgazda adósok, ha nem egyéb foglalkozású adósok is vannak és ha adósság elengedését akarnák a mezőgazdáknak nyujtani, ugyanezzel a joggal tarthat igényt arra minden más foglalkozási ág is.

Van azonban ennek a kérdésnek más megvilágítása is. 1924-ben amikor a kibontakozás felé haladt az ország, mindent alaposan meghányva és vetve, az az elhatározás alakult ki, hogy az adósságokat nem valorizálják. 1924-ben a föld és háztulajdon tehermentes volt. Ez a tehermentesség egy nagy ajándék volt a föld és házbirtokosoknak és hosszú időre megakasztotta a tőkeképződést. Mi, ha egy kisember évtizedeken keresztül a sajátjától megvont fillérekkel öregségére kis tőkét akart magának összegyűjteni, azt 1924-ben megkérdezése nélkül az okosan adósságot csináló föld és háztulajdonosoknak ajándékozták oda. Ilyen ajándékozásnak mégegyszer történnie nem szabad, mert az ilyen törekvések a tőke biztonsági érzését annyira rontják, hogy nemcsak a külöldi tőkések, hanem a belföldi tőkegyüjtők is tartózkodni fognak attól, hogy pénzüket kockáztassák.

A tőke biztonságának feltétlen igazolása az első feladata az eljövendő kormányzatnak.

A gazdasági élet megindulásához szükséges tőkék előteremtése szintén elsőrendű feladat és biztos reméljük, hogy meg fogják találni infláció és különböző szükségpénzek és kényszerkölcsönök kibocsátása nélkül is a módot arra, hogy a kellő tőkék a gazdasági élet rendelkezésére álljanak.

A Szavatossági Bank igazgatósága szeptember 26-án ülést tartott, amelyen megállapították azokat az irányelveket, melyekkel a résztvevő szindikátusi tagok élni fognak. A rendkívüli közgyülés az alapszabálymódosítás céljából rövidesen összeül. A gyáripar részesedési arányszámát hat millió pengőre szállítják le. A *Szavatossági Bank* magatartása és eredményes tevékenysége most már attól függ, hogy a Nemzeti Bank milyen mértékben járul hozzá a működéséhez.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Császárfürdő
Éttermei
a Császárfürdő belső terrasza nagy zenekarral, bácskai konyhával
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád
vendéglős

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

Hangulatos esték a Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

ESTE **TÁNC**
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Lakjunk Budán!

Telek

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmenti **viliatelkek** □-ölenként P **3-tól. Havi iefizetés P 10.—től.** Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóviz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már **P 500**-tól. **Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körtér 3|b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cím: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Jövedelmező aranyérték!

Budapest legelőkelőbb villanegyedében, a Nagyboldogasszony (Ménesi) útja 3. sz. a., a Batthyányi-parkkal szemben épülő társasvillánkban 3, 4, 5 szobás, teljesen elkülönített luxuslakrészek már leköthetők. — Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körtérnél), továbbá az októberre elkészülő „Bellevue" társasvillában (Pasaréti-út 1, a Fogaskerekünél) még pár tehermentes 3 szobás, 3—4 szoba-hallos luxuslakrész (loggiák, ruhatár, tálaló, étagefütés) már 14.500 P-től kapható. Díjtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Korábbi társasházainkban még kapható pár 2—3 szoba-hallos, etagefütéses öröklakás, rendkivül kedvező fizetési feltétellel. Díjtalan prospektus tervekkel.

„CENTRUM" Házépítő Vállalat
Horthy Miklós-ut 9. Tel.: 693-01. és 692-78
Legszebbek, legjobbak, legolcsóbbak a „Centrum" öröklakása

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250.—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Lakás

KERTES 2 SZOBÁS komfortos lakást keresek Pasarét környékén, vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Bútorozott lakás a Rózsadombon 3—4 vagy 5 szoba, hall és mellékhelyiséggel kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Halászbástyánál autóbusz megállónál, luxus kivitelű, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bír. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95. (d. u. 5—7 között).

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmestemél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithidtől, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban **3 szobás** szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott **4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.**

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágositás: Málnai Béla müépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, kilátással a Dunára és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cim: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban ***kildtásos,*** **erkélyes** lakások: **egyszobások 800.—, kettőszobások** 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, **melegvizzel, vagy anélkül,** azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Ivókúra

RÓMAI FÜRDŐ
Óbuda — Akvinkum
Késő őszig
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Leány és fiu ruhák, beby ruhák stb. vannak raktáron meglepő olcsó árban
GYERMEKE SZÉPEN ÖN PEDIG JÓL **JÁR** ha gyermeke ruháit a
Budai Gyermekruha Divatszalonban
II. Margit körut 30 sz. (az iskolával szemben) szerzi be. Saját vagy hozott anyagból gyermekruhák mérték után a legrövidebb idő alatt készülnek. E hirdetés felmutatója egy nadrág munkadija cimén csak 2 pengő 40 fillért fizet
70 évig BURGER HERMINA cég alatt a Belvárosban volt

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NÖIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

JÓ BŐR
Kell a jó cipőhöz!
Budai cipészmesterek
A legjobbat a legolcsóbban
szerezhetik be
SIMEK ÁRMIN
Bőráruházában
II. Margit körut 57. szám
Az összes cipészkellékek raktáron
Cipőfelsőrészek a legjobb kivitelben

MINDENT KAPHAT
OLCSÓT, JÓT
készdiszentiéleki **Hodor András**
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét
csak Budán szerzi be
ADLERSHEIMNÉL
Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak
Telefonmegrendelést házhoz szállit

Olcsó de legjobb
PLÁN JENŐ oklevelez zenetanár
államilag eng. m. **ZENEISKOLA**
Horthy Miklós-ut 46 Tel. 58-1-24
Beiratás naponta 3 órakor

JÓBOR ÉTEL & Szombat, Vasárnap Schrammelzene
A KÖZISMERT ÓBUDAI **WETZER** VENDÉGLŐBEN
III. SZENTENDREI ÚT 28 SZÁM

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvizmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetessel.** — Jó ivóviz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

SZENT ANTAL KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT. 34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztitó üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50
Megjelent PÁDUAI SZT ANTAL Missziós Naptára — Ára 60 fillér

LEGSZEBB AZ ŐSZ BUDAPEST SZIVÉBEN
A MARGITSZIGETEN
A Szanatóriumban: teljes ellátás, fürdők használatával és gyógykezeléssel **16** p.-től, a **Nagyszállodában;** szoba négyszeri ellátással, thermál-, strandfürdő és vizgyógy használattal, egy személynek **12** pengőtől, 2 személynek **20.50** pengőtől.
Week-end szombat délutántól hétfő reggelig, ellátással s fürdőkkel **egy személynek P 20.—, kettőnek P 35.—**
Zene — Tánc — Telefon: 206-20

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott terasszok. Naponta cigányzene

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1098 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 október 11.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagykedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, müvészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Két kapu

áll egymással szemben. Az egyik *zárt* és *nyugat* felé nyílna, de hiába megyünk neki újra és újra idegenforgalomra vágyó fejünkkel. Nem nyílik meg számunkra, kárba vész költség, munka, törekvés, — holott megnyílna rögtön, ha megfordulnánk a *keletnek* álló, *nyitott* kapu felé, hogy idehozzuk azt a ragyogó, mesés keletet, a maga legendás misztikus csillogásával, amelyre mohó kíváncsisággal bukna a nyugat, ha tudná, hogy itt találja. A mi kényszeredett európéereskedésünk, a nyugatot majmoló építkezésünk nem érdekli a nyugati „művelt" népeket. Nálunk a cigányt keresi, a csikóst és a bécsi hotelportás figyelmeztetésére gondosan vigyáz ékszereire, podgyászára, nehogy ez a barbár mongol nép elszedje tőle. Ha csak sejtelme volna arról ennek a textilkulturás, géptechnikás, lelketlen nyugatnak, hogy itt keleti pompában mesés gazdagságú perzsa szatrapák, indus maharadzsák, arab sejkek fürdőznek, fátyolozott arcú keleti szépségeikkel, — ős húnivadék jakutok, ősmagyar baskirok, lóháton alvó tekék és dákák urai gyógyítják betegséggyötörte testüket, ukrán hölgyekkel, tatárdámákkal kacérkodhat, kaukázusi szépségek, georgiai gyönyörűségek után epedhet a különlegességet kereső francia, — óh, kedves magyarom, rögtön zsufolt vonatok hoznák ide a nyugatot. Egy rövidke hír a „Figaró"-ban egy kép a „London News"-ben nagyobb hatást keltene, nagyobb szenzációval szolgálna, mint ma az egyoldalas hirdetések innen és túl a tengeren.

Éppen ellenkezőleg! — nem kell ide hívni a nyugatról senkit, el kell zárkózni előle, ahogy Tibet teszi, — és rögtön érdekessé válik ez a város, ez a nép, ez az ország. Minél nehezebb volna ide bejutni nyugat felől, annál többen próbálnák. Ez izgatná őket. Igy kegyet gyakorolnak velünk szemben és nagy podgyászaikat Bécsben hagyva, — biztonságban — ide ruccannak egy-két napra. Csakhogy elmondhassák, hogy itt is jártak.

Ne ringassuk magunkat tévhitekben!

A kelet hálás és gazdag. Hajlik a hívó szóra, ha megtalálja itt életlehetőségét. Most hiába jön, itt még neki való, ritusa szerint készült ételt sem talál, se templomot. Nyelvét nem érti senki. Pedig az izlám vallás az egyetlen, amely szigoruan rendeli a fürdést.

Minden budapesti portásnak tudnia kell valamely keleti nyelvet. Arabot, perzsát, törököt, indust. Hirdessük a keleten, hogy minden szállodában külön konyhán, külön edényben is főznek, van ott az ő nyelvükön beszélő idegenvezető, megérti a portás, sőt a szálló mgasabbrangú tisztviselője is. Legyen arab utcánk, indus terünk, perzsa utunk. Valahol magaslaton mecset, keleti névvel járó hajó, vitorlás, varieté, ahol keleti nyelven is dalol magyar leány és ringató indus nótát muzsikál a cigány.

A nyugat kinevet, ha majmoljuk, de rögtön megbecsül, ha elfordulunk tőle, ha függetlenítjük magunkat. Jávából érkezett látképes levelezőlap mutatja egyik 3000 esztendős buddhista templomot, 360 tornyával, Buddha Isten háromezer szobrával. Barbár amerikaiak orozva fűrészelték le sok szobor fejét és ma minden idegen mellett ott sompolyog az őrzéssel megbízott benszülött. Ez a templom az építészet csodája abból az időből, amikor a gallus, a britt, a germán még barlangokban lakott. Ennek a templomnak alján lakó ősnép undorral kiséri ezt a nyegle nyugatot, amely lelketlenül csonkítja meg istene szobrát, lopja el annak a fejét és megszentségteleníti durva gőgjében a templomát. Undorral néz Európa felé, de ha tudná, hogy testvérnép, turáni fajta várja, eljönne ide hozzánk, magyarokhoz Budun várába, Gül Baba sirjához, — de egy lépéssel sem tovább! Még Bécsig sem.

Kényszerítsük Európát, hogy ő jöjjön ide, ha ezt a Keletet látni akarja. Ne a nyugatot hívjuk, hanem a keletet. Amaz magától jön.

Mutassuk meg neki aztán a másfélezer méter mélységről feltörő, miden betegséget gyógyító forrásainkat, gázoszlopokat. Izleltessük meg vele gyümölcseinket, szőlőnket. Ne is kínáljuk neki, mégis vásárolni fogja.

Az uj kormány gyökeres reformokat tervez, uj rendet akar teremteni. Egyik módja ez volna.

Tegyenek hitvallást emellett azok, akik a nemzetért rajongó szeretetből foglakoznak ezekkel a kérdésekkel: *József Ferenc* főherceg, az alcsúti Palatinus család sarja, a Budapest Fürdőváros Egyesület elnöke, — *Ripka Ferenc,* a Budából sarjadt főpolgármester, az Idegenforgalmi tanács elnöke, — jöjjenek azok, akiknek ez üzlet: a *budapesti szállodások* — Gundel Károly, Ilics Gyula, Németh Aladár és Stein Sándor, — jöjjön az *Ibusz:* Szüts András. Bársony Oszkár, — az *Idegenforgalmi* Szövetség: Tausz Béla, Bánó Dezső, — de jöjjenek az *Államvasutak:* Samarjay Lajos, Szenn Ottó, — hívják meg a hivatalos tényezőket: Liber Endrét, Kovácsházy Vilmost, Zilahy Dezsőt, — de jöjjön mindenki, aki önzetlenül szolgálja ezt az ügyet: Szviezsényi Zoltán, Bánlaky Géza, -Pávai Vajna Ferenc, a világhirű gyógyforrások tulajdonosai: a Saxlehner-család, az egyesületek képviselői: Vámossy Zoltán és Ringer Lajos, — legyen ott mindenki és szívre tett kézzel esküszerüen tegyen hitvallást a mellett, hogy kudarcot vallott minden kísérlet, mely a nyugatot akarta meghódítani és hogy nincs más út, más irány, más világtáj, csak a kelet, ahová a magyar fordulhat.

Ha majd nagyon dörömböl a Nyugat azon a másik, azon a zárt kapun, akkor nyissuk azt ki számára és tárjuk eléje a mi sokezeresztendős kulturánkat, amely felett eddig szánalmasan mosolygott.

A Kelet révén, de csakis a Kelet révén kényszeríthetjük térdre a gőgös Nyugatot!

V. B.

Kozma Jenő
bizalmi indítványát fogadta el a székesfőváros tanácsa

Budapest székesfőváros törvényhatósági tanácsa október hó 7-én tartott ülésén tárgyalta az uj kormány iránt való bizalom nyilvánítását magába foglaló üdvözlést.

Két indítványt tettek és pedig első sorban *Kozma* Jenő dr., az Egys. Közs. Polg. Párt vezére, aki indítványát a jövőbe vetett hittel és bizalommal indokolta meg és — másodsorban *Petrovácz* Gyula, a Keresztény Községi Párt egyik vezérférfia. Kozma Jenő indítványát ellenezték: *Rassay* Károly a saját pártja és *Révész* Mihály a szoc. dem. párt részéről.

Ripka Ferenc főpolgármester az elsőnek elhangzott *Kozma Jenő-féle indítványt tette fel szavazásra,* amelynek szövege a következő:

„A lefolyt napok eseményei döntő hatással lesznek a magyar nemzet és benne különösen a főváros életére. Az ország vezetését uj kormány vette át, amelynek programját a legszélesebb körökben örömmel és lelkesedéssel fogadták, mert ez a program a megbénulástól fenyegetett magyar életet végzetes szerencsétlenségtől mentheti meg. A kormány programja *a nemzet egészével való együttérzést* vallja és a főváros örömmel, reménységgel néz olyan jövő elé, amelyben *a magyar erők összefogásából* és termékeny felhasználásából uj fejlődés indul. Határozza el a törvényhatósági tanács, hogy az uj kormányt munkájának megkezdésekor a székesfőváros nevében örömmel üdvözli és felajánlja készségét ennek a programnak a támogatására".

Az indítvány *mellett* szavazott Sipőcz Jenő, Liber Endre, Borvendég Ferenc, Lázár Ferenc, Ilovszky János, Glücksthal Samu, Ugron Gábor, Scheuer Róbert, Bódy Tivadar, Kozma Jenő, Usetty Béla, Payr Hugó, Becsey Antal, Dorner Gyula és Harrer Ferenc. (16.)

Ellene szavaztak: Csilléry András, Petrovácz Gyula, Homonnay Tivadar, Rassay Károly, Révész Mihály, Láng Lajos, Bródi Ernő és Büchler József (8.)

Kozma Jenő indítványát igy *nagy többséggel* fogadta el a tanács és terjesztette föl a kormányelnök elé.

Buda jövendő fejlődése
Lampel Vilmos min. tan. az erdők védelméről, a várról és a műemlékekről nyilatkozott a a „Városfejlesztési Bizottság" első ülésén
Vita Harrer Ferenc dr. elnök előterjesztése felett.

Különös figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a budai hegyvidéken elterülő páratlan szépségű, hatalmas kiterjedésű és a székesfőváros tulajdonát képező

erdőterületek,

amelyek minden fővárosi polgár részére hozzáférhetők, a köz javára csorbítatlanúl fentartassanak. Közeli kirándulóhelyek ezek, a főváros hygiénikus berendezettségének legfontosabb tényezői. Erre külön határozatot is kért.

Esztétikai szempontok követelik, hogy az állandó városrendezési bizottsággal karöltve ellenőrizzük, hogy a villaterületekre előirt minimális parcella-méretek betartassanak.

Az eddigi gyakorlattól eltérően, nagyobb súlyt kell helyeznünk arra, hogy az épületek magasságának összevisszasága révén égnek meredő tűzfalak a jövőben ne csúfitsák a várost.

Az általános hittel szemben kijelenti, hogy nem egészen uj város ez és minden részein lépten-nyomon akadunk történeti emlékekre, amelyek azt bizonyítják, hogy Budapest Európa egyik legrégibb városa. Az értékes emlékek közül sok eltünt már a századokon át tartó folytonos pusztító, ellenséges betörések alkalmával és a világháborút megelőző időkben a törvényhatósági bizottságok tagjainál hiányzott a történelmi és műtörténeti emlékek és alkotások iránt a kivánatos pietás és a kellő érzék de hiányzik a tradiciók iránti kegyelet, szeretet és tisztelet is és igy a rombolásnak az illetékes hatóságok sem tudtak gátat vetni. Ennek köszönhető, hogy Budának két értékes és érdekes emlékét, a bécsi és fehérvári kaput minden elfogadható ok nélkül lebontották.

Örvendetesen állapitható meg, hogy a világháború óta még a tanulatlan emberekben is feltámadt a multak emlékei iránt való nemesebb érzés és általános helyeslés kiséri a multak emlékeinek megőrzését.

Ami a várat illeti, a közmunkatanács, a hozzáértők folytonos sürgetésére, néhány év előtt a célt szolgáló drákói rendszabályokat léptetett életbe a várban lévő műemlékek és műemlékszerű építményeknek megóvására, amint azt a nagy gonddal szerkesztett előterjesztés is nayg megelégedéssel konstatálja. E szigorú rendszabályok végrehajtására azonban — sajnos — nem történik elég erélyyel, úgy, hogy szakadatlanúl a legnagyobb figyelemmel kell kísérni a városban minden épitkezést és nagyobb tatarozást és közbenjárni az illetékes hatóságoknál, hogy az említett üdvös intézkedések ki ne játszassanak.

Ha a vár régi épületei közül nem is mindannyi nevezhető nagyértékű műemléknek, mégis egészben egy az idegenek által is kellően értékelt, régi bájos városnak a hangulatát keltik. Bővelkedik a vár különösen gót, barok, empire és copf-stilusban épült apróbb emlékekben, sokszor az udvarok mélyén, zárt kapuk alján, elrejtve. A várnak ezt a sajátosságát és hangulatát minden rendelkezésre álló eszközzel és a legnagyobb szigorral meg kell óvni.

Sok kérdés most áll elintézés alatt.

A Horthy Miklós bástyasétánynak megnyitása, illetőleg a már nagyrészt meglévő bástya körsétánynak végleges befejezése, valamint a vár *keleti lejtőjének* a kilátás szempontjából való rendezése, továbbá a várbeli leánygimnáziumnak a Krisztinavárosba és a Szentháromság-téri elemi barakiskolának a gimnázium épületében való elhelyezése révén *megüresedő területnek parkirozása* iránt a szükséges tárgyalások már régebben megindultak és már az intézkedések is utban vannak.

A budai várat a magyar nép legendás szimbolummá tette, sorsát köti hozzá és a városfejlesztő bizottság szent kötelessége, hogy azt a magyar hitnek megfelelően átmentse a boldogabb jövőbe.

A református egyház sérelmei

Fájdalmas húrokat zendített széles skálájú, eszmei magaslatokat megjáró gondnoki megnyitó beszédében a tolnai ref. egyházmegye közgyűlésén

BENEDEK SÁNDOR Dr.

a Közigazgatási Biróság másodelnöke.

Vázolta az uj költségvetés egyházi tételeit, amelyek nagy szomorúságot jelentenek az államsegélyek csökkenése miatt. Rámutatott arra, hogy a református egyház iskolafelállítási jogával erejét meghaladó mértékben élt, amit bizonyít az 1930. évi statisztika, mely szerint 1186 egyház közül 1025 tartott fenn elemi népiskolát és 808 gazdasági ismétlő iskolát, ezenkívül 14 polgári iskolát, 7 tanító- és tanítónőképzőintézetet, 1 felsőkereskedelmi iskolát, 24 fiu és leány-középiskolát, 3 theológiai akadémiát, 1 lelkészképző intézetet és 1 jogakadémiát tartottak fenn.

Ezekben az iskolákban 138.176 elemista, 12.520 ismétlő, 2080 polgári iskolai tanuló, 1247 tanító és tanítónő jelölt, 37 felsőkereskedelmi iskolai tanuló, 8546 középiskolás, 372 theológus, végül 337 joghallgató tanult.

Mi ezekhez az iskolákhoz mint egyházunk virágoskertjéhez ragaszkodunk, — emelte fel szavát az illusztris egyházi vezető férfiu — de ez nem tarthat vissza annak megállapitásától, hogy részben az iskolafenntartási jognak ez a széleskörű kihasználása okozza az egyház-fenntartói terheknek nagymérvű emelkedését és aránytalan elosztását. Ezen a bajon a háború előtt, sőt még a háború alatt is lehetett az adósegéllyel segiteni, de ma már nem lehet, amit számszerüleg bizonyít az a körülmény, hogy míg a háború első évében az adósegélyes református egyházak átlagosan évi 1350 korona segélyt kaptak, addig ez a szám az elmult költségvetési évben évi 6141 pengőre csökkent.

Majd értékes tanácsokat adva, bizalmat és lelkesedést önive a hallgatókba, azzal fejezte be szavait, hogy biztos kézzel kell hozzáfogni a takarékoskodáshoz és le kell szállitani a csillogó jelszavak kurzusát.

Parkká alakitják át a viziárosi és tabáni öreg temetőket. Sok, történelmi szempontból értékes siremlék fenntartását javasolták a különböző egyházak és tudományos intézmények. A temetőrendezés 200.000 pengőbe kerül, melynek egy részét a Fővárosi Közmunkák Tanácsa viseli.

Lendl Adolf terveit megvalósitják
Buenos-Airesben

Körülbelül 25 évvel ezelőtt meghivták *Lendl* Adolf dr.-t Argentinába, hogy az ottani muzeumok érdekében tudományos kutató és gyűjtő expedíciót vezessen az óriásterületü ország belsejében, ennek egyik alig ismert tartományába. *Lendl* a megbizást vállalta s a mint útleirásaiból tudjuk, gyalog kelt át a végeláthatlan pampákon s a rengeteg Kordillera-hgységen, Chile országon is keresztül, amig a Csendes óceánig jutott. — Amikor azután gazdag gyüjteményekkel *Buenos Aires*-be visszatért, nagy elismeréssel fogadták s a világváros polgármestere megbízta őt egy nagyszabású és látványos tengeri akvárium megtervezésével. *Lendl* vállalta a szép feladat megoldását és hazaérkezve, itthon bele is fogott a nagy munkába. Dolgozótársa jeles épitőművészünk, *Fischer* József kir. tanácsos volt, aki az *akvárium épületét* megtervezte hozzá. *Lendl* végül elküldte a kész terveket, amelyek a tengerentúli fővárosban tetszésre találtak és el is fogadták ezeket kivitelre. Természetesen újból *Lendl*-t hivták meg a tervek megvalósitására — csakhogy ugyanekkor vette át *Budapest* székesfővárosa az ósdi *„Pesti Állatkert"*-et, hogy ezt ujjáépittesse és modern módon berendezze s ezzel szintén *Lendl* dr-t bizták meg. Ő tehát *Bárczy* István akkori polgármesterünk kivánságára itthon maradt s az új Állatkert vezetését vette át. *Neuschlosz-Knüsli* Kornél épitőművész és *Végh* Gyula műszaki tanácsos gondoskodtak az épületek megtervezéséről és *Lendl* a tudományos feladatot végezte. *Bódy* Tivadar, majd *Márkus* Jenő tanácsnoksága idején fel is virult a szép intézmény. *Lendl* itthon maradt, *buenos-airesi* tervei a fiókba kerültek s ezután kitört a világháború... Azóta is eltelt már másfél évtized, de most hozta hirül a *„La Prensa"*, Dél-Amerika legnagyobb újságja, hogy végül megépitik Buenos-Aires főváros nagyszerű akváriumát; sőt ezt ki is bővitik egy *„planetárium"*-mal, azaz olyan intézménynyel, melyben a csillagos égen a mi naprendszerünk bolygóinak járását lehet látni mozgásukban. Az első planetáriumot a világhirű jenai *Zeiss*-gyár rendezte be a münchení *„Deutsches Museum"*-ban. Németország majdnem minden nagyvárosa követte a példát és szerte az egész világon már több mint negyven helyen rendeztek be ilyen felemelően szép oktató látványosságot. A minden szép és új dolog iránt melegen érdeklődő alpolgármesterünk, *Liber* Endre nehány évvel ezelőtt külföldi tanulmányútján látott egy-két helyen planetáriumot és hazatérve, elragadtatással nyilatkozott róla a napilapokban, sőt óhajtotta volna, hogy Budapesten szintén létesitsenek ilyen intézményt, mely a nagyközönséget vonzza és érdekli és mindenesetre az idegenforgalmunk emelésére is nagy hatással volna... Egyelőre Buenos-Airesben épül a mi budai *Lendl* Adolf tudósunk kezdeményezésére a nagyarányú akvárium és planetárium!

Az Istenhegy — mostoha sorsát sirja el az a tudósitás, amely az Istenhegyi ház- és telektulajdonosok most kialakulóban lévő egyesületének a „Jean bácsihoz" cimzett *Trencséni*-uti vendéglőben tartott összejöveteléről számol be. Az Istenhegyi vagy az Orbánhegyi-uton haladva, az Istenhegy és a Svábhegy felé gyönyörüen parkirozott kertekben épült modern családi és bérvillák között visz az út. Az Istenhegyi és Orbánhegyi utak már teljesen be vannak épitve. Felfelé haladva a Zalatnai, Tusnádi, Pethényi, Sárospataki, Trencséni, Zsolnai, Zsibói stb., kibontakozás alatt álló, gyönyörü fekvésü utakhoz érünk, csakhogy oly elhanyagoltak még, mint a falusi dülőutak. A közbiztonságot pedig csak az egyes udvarokban tartott hatalmas komondorok őrzik. Közuti közlekedési eszköz, villamos vagy autóbusz pedig errefelé nem jár. Az összejövetel egy szükebbkörü bizottságot választott és kért fel azon célból, hogy a környék kulturális ügyeivel állandóan foglalkozzon és a kivánalmakat illetékes helyeken tárja fel. A megválasztott bizottság a kerület egyik agilis bizottsági tagját keresi fel a napokban és felkéri, hogy a környék lakóinak következő kéréseiben eljárjon. Az *autóbuszüzem* haladéktalanul, tehát még az őszi esők beállta előtt kezdje meg valamely, a budai oldalon is közlekedő autóbusz reláció járatását az Istenhegyiuton levő Utkaparó-házig, legalább a reggeli, déli és esti órákban, hogy munkába törekvő embereknek, iskolába járó gyermekeknek ne kelljen télvíz idején fél és

Svábhegyi Szanatórium

rubalpin (430 m) diétás gyógyintézet **Már heti 140 pengőért** tökéletes szanatóriumi ellátást nyujt orvosi felügyelettel, 5-szöri étkezéssel, vizkúrával, fütéssel együtt. — **A legideálisabb őszi-, téli üdülőhely.**

háromnegyed órás utat megtenni a villamosig. — A szükségmunkák sorába kapcsoltassék be a környék utépítése. — A környék csatornázási munkálatai — ha részletekben is — mielőbb kezdessenek meg. — Rendőrőrszemeket követel a vidék, akik az itt meghuzódó csavargókat elriasztanák. E kérdések ápolására szükebb bizottságot küldtek ki, mely lelkesen vállalta a feladatot.

Jó ebéd Budán az 5693-ik évben. A Szász Károly-utca 1. számú épült szuterén helyiségében népkonyha van s ilyen helyekről rendesen babfőzelék illata szokta megcsapni az ember orrát, aki aztán igyekszik annak bűvköréből szabadulni, de ezen a helyen — irja lapunk egyik külső munkatársa — izraelita ujév napján, az ő számításuk szerint az 5693-ik évben, olyan kitünő libapecsenye illat terjengett, hogy Petőfi Sándor szavaival élve: „befordultam a konyhára". A bejárat felett ezt olvastam: Budai Izraelita Nőegylet. Amikor odalent annak a kivánságomnak adtam kifejezést, hogy ebédelni szeretnék, a legnagyobb készséggel elém tálaltak finom paradicsomlevest, egy tányér hatalmas sült libacombot savanyúsággal, egy mákkal behintett egész fonottkalácsot és almáspitét. Ennek a nagyszerű menünek elfogyasztása közben urinépek telepedtek mellém, nők, férfiak vegyesen és boldog ujévet kivántak egymásnak. Ekkor tudtam meg, hogy ma ünneplik az izraeliták az 5693-ik ujévet és ennek az ujévnek köszönhető, hogy a jólelkü urlasszonyok ilyen nagyszerü ebéddel várták vendégeiket. Itt tudtam meg, hogy a Budai Izraelita Nőegylet, amely már idestova *száz éves multra* tekinthet vissza, már egy éve, hogy fenntartja ezt a konyhát és két lelkes uriasszony fáradozásának köszönhető, hogy fáradhatatlan utánjárásukkal elérték, hogy a nőegylet több derék tagjától annyi pénzt összegyüjtöttek, hogy ujév napján libapecsenyével szolgálhattak az arra rászorulóknak. A szomszédaim egy állásnélküli mérnök és egy volt bankigazgató, tőlük tudtam meg, hogy a népkonyha leglelkesebb fenntartója elsősorban *Baracs* Károlyné elnöknő, aki ezernél több nőegyleti taggal szolgálja a jó ügyet, továbbá özv. *Schiffer* Mórné és *Kuttn* Gyuláné, akik naponkint ellátogatnak ide és felügyelnek arra, hogy ne legyen panasz a konyhájukra. Eleinte csak levesosztó volt ez a hely, de mert a szegények száma nagyon megnövekedett, a főváros is belekapcsolódott az étkeztetési akcióba, sőt támogatja is a Budai Izr. Nőegylet közjótékonysági munkáját. Meg kell említenem *Bató* Tiborné urnőt, aki önzetlenül, felebaráti szeretetből végzi azt a nehéz munkát, amely 200 személy napi ebédjének elkészítésével jár. Egy szakácsnővel és konyhalánnyal nap-nap után ott tartózkodik a konyhában és végzi Istennek tetsző munkáját. Nem kérdezik itt a szegények vallását és bár az izraelita nőegylet elsősorban a szegénysorsu izraelitákon akar segíteni, ha betéved oda egy másvallású, attól sem tagadják meg a segítséget. Azzal az érzéssel hagytam el a tiszta, szép helyiséget, milyen kár, hogy nincs mindennap ujév, mert akkor idejárnék én is állandóan ebédelni, bár rendes hétköznapokon is bőséges ebédet kapnak itt az uri szegények. *(Andriska Károly.)*

RAVASZ cukrász ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75 Telefon: 502-34.

A magyar jövő nagy kérdései

Budapest Fürdőváros Egyesület jubiláris közgyülése

A huszas évek elején a *Hollós Mátyás Társaság* fürdőügyi ankétot rendezett *Ripka* Ferenc dr. elnöklete alatt, amelynek sorozatos ülésein képviseltette magát a magyar kormány és a főváros is. A cél az volt, hogy a nagyközönség elé vigyük azokat a kincseket, amelyek e város területén a föld mélyéből kitermelhetők, mint gyógytényezők.

Ennek az ankétnek következménye volt, hogy megalakultak azok az egyesületek és társaságok, amelyek Budapest fürdőügyét és idegenforgalmát voltak hivatva szolgálni. Ezek között első helyen állott az *Apponyi* Albert gróf által összehivott értekezlet, amely megalkotta

BUDAPEST FÜRDŐVÁROS EGYESÜLET

címen azt a társadalmi tényezőt, amely tagjainak illusztris volta révén és azzal, hogy sikerült megnyernie elnöknek

JÓZSEF FERENC Dr.

főherceget mértföldes lépésekkel vitte előbbre a magyarságnak ezt a szent ügyét, amely egyuttal Budapest jobb jövőjének az alapja.

Az egyesület e hó 14-én rendezte *tizedik* jubiláris közgyülését, amelyen az elnöklő főherceg az ő kedves közvetlen modorában mutatott rá megnyitó beszédében a multban elért eredményekre és a jövőben megoldandó kérdésekre.

Őszinte kedves ünneplésben volt része a népszerű királyi hercegnek és a megjelent számos rokontörekvésü testület és egyesület képviselőinek alkalmanyilt ezzel, hogy Budapest e nagy kérdését szolgáló egyesületet, annak elnökét és ügybuzgó vezetőit üdvözöljék és köszöntsék.

Az üdvözlések sorát *Győry* Tibor államtitkár kezdte és folytatta — *Liber* Endre dr. alpolgármester, aki *Ripka* Ferenc főpolgármester nevében, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok pedig *Sipőcz* Jenő dr. polgármester nevében üdvözölte az Egyesületet.

Bánlaky Géza igazgató akkor bejelentette, hogy Gömbös Gyula miniszterelnök most intéz szózatot a nemzethez rádió utján, mire a főherceg megszakította az ülést és a jelenvoltak meghallgatták a miniszterelnök beszédét.

Azután *Samarjay* Lajos elnökigazgató a Magyar Államvasutak, — Tasnádi *Szücs* András dr. az Idegenforgalmi Tanács, — *Vámossy* Zoltán dr. a Magyar Balneologiai Egyesület, — *Bánó* Dezső dr. az Idegenforgalmi Szövetség, — *Lobmayer* Jenő dr. ny. tanácsnok a Külügyi Társaság, — *Németh* Aladár, a Brittania-szálló tulajdonosa, magyar szálloda ipar, — Gyülkei *Papp* Lajos, a magyar orvosok reuma egyesülete, *Bársony* Oszkár, az Ibusz, — *Tausz* Béla a Magyar Fürdők és Üdülőhelyek központi irodája üdvözletét tolmácsolták.

Az üdvözlések sorát most ismét megszakította *Szviezsenyi* Zoltán, az Egyesület ügyvezető igazgatójának az elmult 10 év történetét összefoglaló jelentése, amelyet a jövő számban részletesen ismertetünk.

Utána felszólalt *Dalmady* Zoltán, majd *Bánlaky* Géza, a Szt. Gellért-fürdő igazgatója. Őt követte *Heilmann* Ottmár felszólalása, aki az Egyesület alapító tagjai nevében mondott köszönetet a főhercegnek.

Következett *Sripszky* Hiador, a számvizsgáló bizottság elnökének jelentése és *Hegyi* Ferenc tanár, pénztáros beszámolója, amit a közgyülés tudomásul vett és a felmentvényt megadta.

Ezekután felszólalt még *Csepreghy Horváth* Ferenc és *Farkas* Árpád szkívi műszaki tanácsos, a Gellérthegy szerelmese, aki évek hosszú során át kis eszközökkel, *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató segítségével a fővároshoz méltóvá tette az elhanyagolt Gellérthegyet.

A felszólalókon kivül megjelentek a közgyülésen: Skerlecz Iván báró, v. miniszter, Karácsonyi Jenő gróf, Exner Kornél államtitkár, Harrer Ferenc dr. (ny. alpolgármester), Berczell Jenő ny. polgármester, Zilahy Dezső, a Székfőv. Idegenforg. hiv. igazgatója, Saxlehner András és Kálmán keserüvizforrás tulajdonosok, Payr Vilmos v. honvédelmi államtitkár,, Senn Ottó MÁV igazgató, Becsey Antal, a felsőház tagja, Ringer Lajos (Rómaifürdő), Pompéry Elemér, a Szabadalmi Bíróság ny. elnöke, dr. Gergely Jenő igazgató, (Mártonhegyi Szanatorium), Grünwald Béla szanatoriumi igazgató, Benczur Gyula főorvos, Reiner Ede dr. főorvos, Nemes Jenő György dr. orvos, Pávai Vajna Ferenc főgeologus, dr. Szukováthy Béla, Klimcsek Gyula, Perger Ferenc, Nádas Béla dr. (Rózsadombi Egyesület), Ilics Gyula, Gundel Károly szállodások és dr. Stein Sándor igazgató (szállodák közp. irodája), Csiggerszky Gyula (Margitsziget), Liszka Károly gazdasági tanácsos, Dán László gyárigazgató (Pannonia), Holbesz Aladár igazgató, Nickl Béla dr. (M. F. T. R.), Hosszu Márton festő, Felber Lipót igazgató, Wellisch Andor építész, Tasnádi Szücs András, Bernhardt Gyula, Kotál Henrik építész, dr. Homonnay Andor egyesületi ügyész (a közgyülés jegyzője), Kenessey Elek fürdőintéző, Tábori Kornél és Viraág Béla szerkesztők.

A biztató jövő buzdító szavaival zárta be az ülést az elnök és az ezt követő cercle alkalmával tolmácsolta a királyi fenségnek *Viraág* Béla alelnök-háznagy a Hollós Mátyás Társaság üdvözletét, arra kérte a főherceg elnököt, hogy Budapest főváros fürdőügyét *kapcsolja erősen a kelethez*, mert a nyugati fejlett fürdőkultúrával szemben mi elsősorban a keletre számíthatunk csak. Meglepetésszerüen jelentette ki lelkesen a Fenség, hogy *ő szivvel-lélekkel hive a keleti orientációnak* és a maga részéről mindent elkövet, hogy a *Keletet Budapesthez kapcsoljuk.*

Kovácsházy Vilmos tanácsnokkal és másokkal folytatott megbeszélések után a főherceg és tábora elbucsuzott a társaságtól és ezzel befejeződött ennek a nagymultú és nagyjövőjü egyesületnek első évtizedéről beszámoló közgyülése.

SZALFÉTER EDE

Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretozési vállalat fióküzlete egyidejü megszüntetésével I, KRISZTINA KÖRUT 83 alól I, KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

Az óbudai hegyvidék ünnepe

—Gönye Győző dr. miniszteri tanácsost ünnepelték—

Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség okt. 3-án este tartott választmányi ülésén mélyrehatóan foglalkozott a *Hegyvidéki iskola* építésének ügyével, melynek megvalósítását *Szendy* Károly tanácsnok kilátásba helyezte, foglalkozott a *táborhegyi barlangnak* a nyilvánosság részére való átadásával és több egyéb szövetségi üggyel, melyek után

SZILÁGYI KÁROLY

elnök meleg szeretettel köszöntötte a jelen volt

GÖNYE GYŐZŐ

választmányi tagot miniszteri tanácsosi kinevezése alkalmából.

Ülés után bensőséges melegséggel ünnepelték őt a Császárfürdő Hollós Mátyás termében tartott vacsorán is. Gönye Győző szeretetreméltó egyéniség és fiatalon, 44-ik évében érte el ezt a hivatali méltóságot. 1888-ban született a győrmegyei Emilházpusztán. Alsó- és középfoku iskoláit Sopronban s a pápai kollégiumban végezte, a jogot a budapesti és berlini egyetemeken, innen közvetlenül a Pestvidéki Törvényszékhez került joggyakornoknak, ahonnan pedig rövidesen az Igazságügyminiszteriumba került, ahol fiatalon lett miniszteri tanácsos. Müvészlélek és méltó társa a müvészetekkel is foglalkozó, izig-vérig magyar asszony felesége. Az *Óbudai Hegyvidéki Szövetségbe* mint táborhegyi birtokos került, ahol hamar közkedveltté tette szeretetreméltó egyénisége és a szövetség „Békéltető bizottságának" elnöki székébe ültette őt tagtársainak bizalma. Ezek az érzelmek hozták össze a szövetség tagjait az ünneplő estén is, amelyen megjelentek: az ünnepelten és nején kivül: Buday Gyula, Brand Izsó. Gaál Ferenc, özv. Grusz Józsefné, Hanzel Mihály, báró Kemény Elemérné, Komporday Antal, ifj. és idősb. Kremniczky László, Kulcsár Sándor, Lugmayer József dr. és neje, Rupp István, Szervei György és neje Dódika leányukkal, Szilágyi Károly,, Uhl Antal, Varga János és Wellin János. A Hollós Mátyás Társaság részéről Pávai Vajna Ferenc, Eperjessy Béla, Andor Endre és Viraág Béla alelnök-háznagy, aki testvéri szóval melegen üdvözölte az Óbudai Hegyvidéki Szövetség tagjait, köztük az ünnepelt *Gönye* Győző dr. miniszteri tanácsost és *Balázs* Endre dr.-t Hajduszoboszló város tiszti főorvosát. Majd *Szilágyi* Károly köszöntötte Gönye Győzőt, mint a Hegyvidéki Szövetség békéltető bizottságának elnökét, amit az ünnepelt kedves szóval köszönt meg. *Lugmayer* József dr. kormányfőtanácsos fordulatos beszédben a müvészlelkü feleségét Gönye Győzőnét üdvözölte, *Szervey* György dr. főtitkár pedig a Hollós Mátyás Társaságot köszöntötte fel, amelyhez az Óbudai Hegyvidéki Szövetséget 12 esztendős barátság füzi, üdvözölte *Husszein Hilmi* főmuftit és nejét, továbbá *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeológust, aki az ő rendkívüli tudásával hathatósan segített a Hegyvidéki Szövetség ügyén, amikor rámutatott a téglagyárak közveszélyes munkájára. Utánna *Balázs* Endre dr. tisztiügyész köszönte meg az üdvözlést, mint olyan, aki a turáni nagy eszmének él, érdekes östörténelmi adatokat füzve beszédéhez. Végül *Pávai Vajna* Ferenc dr. fejtette ki nézetét és ismertette tanulmányait az Óbudai Hegyvidékre vonatkozólag, amelynek nagy jövőt és nagy szerepet jósol Óbuda fejlődésében.

Lelkes hangulatban folyt le az est.

M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁR
ÁRVERÉSI CSARNOK AUKCIÓ
IX. KINIZSY UCCA 2. LONYAY UCCA 10.
LXIII.
Távbeszélő: 87-9-65.
LXIII. ÁLTALÁNOS AUKCIÓ
KIÁLLITÁS: 1932. október 9.-én és 12.-én d. e. 10—½2, október 10.-én és 11.-én d. e. 10—½2 és d. u. 4—½8 órák között
ÁRVERÉS: 1932. október 13.-tól 28.-ig d. u. ¼4 órától. Vasárnapokon nincs árverés.
ÁRVERÉSRE KERÜLNEK: Mübecsü festmények, szobrok, rajzok, porcellánok, keleti szőnyegek, müvészi és közhasználatra szánt butorok, ékszerek, kézimunkák, keletázsiai tárgyak és könyvek. — Katalogus a helyszinen 1.50 Pengőért kapható.

Szent Margit ujja....

Hétszáz év aranyló, legendás ködén keresztül ragyog, tündöklik a magyar szentek csillagsorában Szent Margit, IV. Béla királyunk leánya, aki Budatörténelmi köveit tapodta s itt Budán ötvözte az imát az Uristenhez a magyarság boldogulásáért. A katholicizmusnak ez a gyöngye, az egyetemes magyarságnak büszkesége, akinek sem korona, sem királyi völegény nem kellett, hanem csak áldozat és szeretet — aki azért szenvedett, hogy más meggyógyuljon, aki azért tartott szigorú bőjtöt, hogy más jóllakhassék, aki rongyba takarta a testét, könnyes imába a szivét — itt Budán a Szénatéren, az öreg János kórházban érezte, nagyon sokak előtt ismeretlenül, —szentségrehatását és áldását. Ahogy első szent királyunk jobbkeze is áldást osztóan dacol ezer év minden viharával — úgy a legdrágább magyar királyleánynak is egyik ujja, amellyel életében is, simogatással betegeket gyógyított, sokáig ereklyeként megmaradt és közel kétszáz év előtt a régi Szent János kórház alapfalába illesztették, ahogy azt Fraknói Vilmos és Némethy Lajos nagynevü történetirónk bizonyitják.

Margit királyleány az Egyháztól tulajdonképen csak a „boldog" nevet nyerte, mert szentté-avatási pöre, bizonyára a magyar közönyösség miatt 1272 óta folyik, mindezideig eredmény nélkül. Ereklyéje a kórház falába úgy kerülhetett, hogy régtől fogva, mint a betegek gyámolát ismerték. Csodatételei között megörökitették a mai Császárfürdőnél, az egykori Felhéviznél, vagy Hévizfeő-nél feltámasztott *Bócs* nevü gyermek esetét, akit egy összeomlott épület maga alá temetett és Margit királyleány buzgó imája után feltámadt. Ez a csoda, a hires legenda szerint, márványkoporsóján is be van vésve. Halála után Boldogasszony szigetére állandóan s tömegesen zarándokolnak és a koporsójánál, később a sirjánál végbemenő csodák folytán az érdeklődés iránta nőttön nő, csodatetteinek híre századokig fenmarad. A szent csontjai, ereklyéi ma már nem ismeretesek. Még a feje is elveszett a sok ide-odahurcolásban, amiben azért volt része, mert a török elől az apácák Pozsonyba menekültek, onnan is elbujdostak, majd Budára s azután Pestre költöztek, míg végül 1782-ben az apácarend eltörlése folytán teljesen nyoma veszett. Egyedül az ujja van meg hiteles adatok alapján. Ezt azonban alig tudja valaki s fontos volna, hogy a főváros ezt a régi ház falán emléktáblával hirdesse.

Érdekesnek tartjuk ezzel kapcsolatban elmondani a régi Szent János-kórház történetét, amelynek ódon épületéről, a sok helytelen tatarozás dacára is lerí az öregség. Az avatatlan kezek, melyek már sok müemléket tettek tönkre, itt is pusztítottak, eltünte ték a régi kedves vonalakat, de azért még ma is fellelhető az építkezés korát elárulo sok régi nyom. Helyén egykor a budai céllövőegyesület tanyázott. Már 1696-ban az akkori Sánc-utca (mert a mai Margit-körut volt akkor a sánc-árok) és Száraz utca közötti telken állott a Schiesshaus, amelyet a budai lövészek a bécsi kormány támogatásával tartottak fenn. I. Lipót király 1703-ban különben már kötelezővé tette a polgári lövöldék felállítását és Buda város jegyzőkönyveiben több helyen is van nyoma a Flintenschützeneknek. Formális alapszabályukat 1763-ban hagyta jóvá a tanács, a lövőhelyről maga gondoskodva itt, az egykori Horvátvárosban, melynek emlékét még ma is őrzi a mai Horváth-utca. Az építés anyagát még 1713-ban a várbeli Szent-Háromság szobor építési állványaiból hordatta ide a tanács. Ezt megelőzően a lövőhely mai Szegényház-utcai sarkán 1710-ben épült az első pestisbarakk, melyet a járvány megszüntével továbbra is fentartottak kórház céljára. Buda város tanácsa 1718-ban telekvásárlással bővítette a kórházhelyet s 1735-ben kápolnát épített a polgárság adományából. Valószínű, hogy ekkor illesztették csodatevő Szent Margitnak ereklyéjét az alapfalba, hogy az alázatos szűz magyar királyleány, akinek különösen a betegek részéről volt nagy tiszteletben része, itt is éreztesse mennyei közbenjárását. A pestis ujra óriási mértékben szedte áldozatait 1739-ben, amikor a céllövőegyesület virágzása tetőpontját érte. A tanács a lövőházat is kórház céljaira rendezte be, de ugyanakkor Pösenbacher Mihály horvátvárosi polgár szomszédos majorját nagylelküen kórház céljára hagyományozta. Ezután nem sokat tudunk már az öreg épületről, mint kórházról. A lövőhely továbbra is itt működött 1742-től, amikor a járványtól sujtott polgárság nagyon megtizedelve tért vissza az egyesület kötelékébe. A kórházban magában nem lehettek állandó betegek és így csak járványos időben vették igénybe, amikor a céllövészet és egyéb vigasságok ugyis szüneteltek. A tanács segítette az egyesületet, lövődíjakat adott s a rendes összejöveteleken a lövészek néhány forintot kaptak a várositól hideg étkekre s italra egy akó bort. Grassalkovich gróf udvari kamarai elnök rendeletére a budai tanács a házipénztárból 1768-ban évenkint hat, később tizenkét aranyat adott serkentő díjakra, később pedig száz arannyal segítette évenkint a polgárok céllövőegyesületének hazafias és sportcéljait. A tagok maguk is gyarapították az egyesület pénztárát, mert a befogadott uj városi polgároknak négy forint ötven krajcárt kellett fizetniök. A fejlődés e fokán már nem igen tetszhetett a céllövő polgároknak a régi épület és 1787-től folyton megújították kérésüket egy uj céllövölde érdekében. Azonban Schams, az 1800-as évek leghűbb krónikása azt irja, hogy 1820 körül még mindig itt divik a hetenkinti céllövés, amikor más-más tag adja a díjat. Ez időben Zeidler budai tüzérszertáros volt a főlövészmester.

Az 1848-as szabadságharc letörése után a Bach-korszak a céllövő egyesület fegyvereit elrekvirálta úgy, hogy megint hosszu ideig stagnál ez a nemes katonás sport. Az 1861-es év elején mindössze tiz taggal kezdte meg az egyesület ujra müködését. Az iparosoknak lázasan kellett dolgozniok, hogy a 12 évi tisztátalanságot eltávolitsák s a lövőházat régi céljának ismét átadják. Ez év május 1-én a budai városi tanács tagjai, névszerint Thomka József, Kimnach Lajos, Hess János tanácsnokok, Paulovits László polgármestertől támogatva, feltámasztották a régi nagyhirü lövöldét, sőt azt ujjá is szervezték. A százéves Bürgerliche Flintenschützen und Rohrschützen-Compagnie romjaiból korszerűbb intézmény lett és a magyar nyelv terjesztésének, ápolásának hathatós előmozditója. A régi egyesület nyelve még a német volt s benne a magyar szellem nem igen tudott utat törni, az ujjáalakult egyesület azonban már a hazafias szellemet propagálta — magyar hivatalos nyelvvel. A fejlődés csúcspontját a budai lövészek 1871 augusztus 18-án érték el, amikor országos ünnepükön nemcsak a hazai lövészegyesületek legjobbjai, hanem számos külföldi lövész is résztvett. Ez a nagy lövészünnep még a régi lövöldében folyt le, de már 1885-ben a ma is fennálló Marcibányitéri helyiségébe költözött országos ünnep keretében. Régi helyét a főváros vette meg a kórház kibővítése céljából, ötvenezer forintért.

A régi Szent János-kórház igy lett komoly, nagy kórházzá, bár előbb is többször épült ujjá. Már Kalmárffy Ferenc városbiró buzgóságából 1819-ben is kibővült. Ekkor, október 19-én József nádor és hitvese tették le a kibővült épület alapkövét, amely 1820-ban nyilt meg, de még 1822-ben is dolgoztak rajta. Ebbe az alapkőbe Falka budai polgár adományából az építés adatait megörökítő cinlemezt helyeztek el, melyet a lebontáskor bizonyára érdeklődéssel olvas majd az utókor.

A budai sáncfal itt huzódott el a kórház mellett s a Margit-körutot még ma is fennáll a bástyafal, melyet reklámtáblák takarnak el, nehogy ez a müemlékünk látható legyen. Ez még megvan, de a folytatását már lebontották a Margit-körúton. Nem hisszük, hogy a mérnöki tudomány nem talált volna módot az értékes falrészlet megmentésére. Ezen már nem lehet segíteni. De a régi Szent János-kórháznál mntsük, ami még menthető.

A Szent János nevet a kórház bizonyára azért nyerte, mert Szent János volt a céllövészet patrónusa, akinek már 1717-ben állítottak szobrot és akitől 1735-ben a kápolna is a nevét nyerte. Az 1819-i bővítésnek a szobor utjában állt, eredeti helyéről elvitték és az uj szobrot 1830-ban állították fel, a polgárság áldozatkészségéből. Ezt a szobrot a főváros 1928-ban ujonnan felállította a Széna-téri homlokzat előtt.

Ezt az ősi épületet a benne lévő Szent Margit ereklyével és a bástyafallal meg kell menteni. Magyarázó emléktáblákat helyezzenek el az épületen és ha mint kórház feleslegessé válik, Buda központi könyvtárává alakítsák át.

ÉWOR.

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Személyi hirek

nádudvari TORMAY GÉZA dr. kereskedelemügyi minisztériumi államtitkár értékes és eredményes munkásságát a II. o. magyar érdemkereszttel és a csillaggal jutalmazta a kormányzó.

HÜLTL DEZSŐ dr., a műegyetem lelépő rektora nagyszabású beszédben búcsúzott az okt. 8-i megnyitó ünnepen, azután átadta a szokásos szertartás kíséretében a rektori jelvényeket utódjának, *Söpkéz* Sándornak.

CZABALAY KÁLMÁN dr., a Fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnökének a főváros rendezése körül kifejtett érdemes tevékenységének elismeréséül a II. osztályu érdemkeresztet a csillaggal adományozta a kormányzó.

BENKÓ FERENC dr. helyettes államtitkárt, a Dohányjövedéki központ igazgatóját államtitkárrá nevezte ki a kormányzó.

KOVÁCS LAJOS dr. h. államtitkárt, a Központi Statisztikai hivatal elnökét, az Országos Statisztikai Tanács másodelnökévé nevezte ki a kormányzó.

FEJÉR JÓZSEF ny. h. államtitkár *Dég*-en töltötte az őszi szép napokat.

Garamveszelei KAZY KÁROLY báró miniszterelnökségi miniszteri tanácsost értékes és buzgó szolgálataiért a II. osztályu érdemkeresztte tüntette ki a kormányzó.

ANTAL ISTVÁN dr.-t, az Országos Központi Hitelszövetkezet főügyészét, aki a Nemzetpolitikai Társaság és a Mefhosz körében végzett működése révén szerzett erre érdemeket, hívta meg a miniszterelnök a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetésére.

KEMPEL ÁGOSTON műszaki főtanácsost a polgármester a városrendezési ügyosztály vezetésével bizta meg.

GERLEY LAJOS vezérigazgató felépült sérüléséből, amely őt egy autókarambol alkalmával érte.

FLIGL JÓZSEF iró és zeneszerző kulturestjeinek sorozatát e hó 15-én délután 5 órakor nyitja meg, amelyen közreműködnek gróf *Kinszkyné Pálmai* Ilka, *Bekéné Madaras* Gizella, *Viraág* Ilonka, *Kalina* Erzsébet és a *Fligl-Kalina* zongorahármas. Ez alkalommal ünnepli Fligl József 40 éves művészi és hirlapirói jubileumát. (II. Keleti Károly utca 9.

PALÓCZI EDGÁR tanár „Erzsébet királyné szobránál" cimü legutóbbi számunkban megjelent cikke névaláirásánál tévesen dr. Palóczi Ede jelent meg, amit minden félreértés elkerülése végett helyreigazitunk.

A felsőház uj budai póttagjai lettek: *Becsey Antal, Harrer Ferenc* és dr. *Botzenhardt János*, a fővárosi törvényhatóság tagjai.

A nagyarányu település Buda alsó részén vallási szempontból is erősen érezteti hatását. A Lágymányos (Fehérvári-út) és a Kelenföldi-út, (pályaudvarral szemben) környékén az egyházi főhatóság két új egyházközséget szervezett meg, melyek most már évek óta szép eredménnyel működnek. A lágymányosi *Szent Adalbert*, a kelenföldi *Szent Gellért* egyházközség néven. Minthogy az új egyházközségek tagjai inkább a szerény jövedelmü tisztviselő- iparos- és munkáscsaládokból kerülnek ki, igy az egyházközségek jövedelme is szük keretek között mozognak, úgy, hogy működésük biztosítása érdekében eddig a főváros támogatására szorultak. Nem jelentene különösebb megterhelést a fővárosra, ha a két egyházközséget a főváros, mint helyi lelkészségeket, kegyurasága alá vonná, ami a közeljövőben meg is történik.

Első őszi összejövetelét rendezte a *Zugligeti Egyesület* október 1-én a Szarvas vendéglőben. *Manninger* Vilmos egyetemi tanár elnök helyett *Oszoly* Kálmán törv. hat. biz. tag elnökölt. A tanácskozás tárgyát képezte a Kútvölgyi-út további kiépítése, a 22-es autóbusz városi határának a *Manrézdig* való kihelyezése, az Árnyas és Tordai-út csatornázása, a zugligeti 81-es viszonylatba egy ölelkező szakasz beállítása, a Napos-út közvilágításának javítása, a Virányos-úti lakók panasza és sok más közérdekü ügy. Az összejövetelen megjelent *Spannberger* Alajos tanácsnok, az I. ker elöljárója, akit Oszoly Kálmán ügyvezető elnök köszöntött. Nagy megértéssel hallgatta meg a sok panaszt és kérelmet és legmesszebbmenő támogatását ajánlotta fel az egyesületnek. A társasestén résztvettek: Spannberger Alajos tanácsnok, Oszoly Kálmán szőv. törv. hat. biz. tag, ügyv. elnök, Wladárczyk József dr. főorvos, főtitkár, Zerkovitz Imre dr. ügyvéd, alelnök és neje, Lejthényi László titkár, Wahlkampf Henrik igazgató, Guzmány Dezső főmérnök és neje, Kulcsár Richard nyomdaigazgató, ifj. Sebő iskolaigazgató, Hank József dr., Aigner Ottó postafelügyelő, Kruck Elemér dr. ügyvéd, Schnell Gusztáv dr. szőrmenagykereskedő, Entele Ferenc dr. postaigazgató, pénztáros, Ivanich Ferenc postafőnök, Lehrner Ödön szőv. főmérnök, lovag Fackh József, ifj. Hornyánszky Viktor, Rados Gusztáv műegyetemi tanár, Huszár Elemér dr. zugligeti lelkész és még sokan mások. A vidám társaság éjfélig maradt együtt. Felkéri egyben az elnökség az egyesület tagjait, hogy a minden hó első szombatján 7 órakor a Klóze féle Szarvas vendéglőben (I., Zugligeti-u. 10.) tarrtandó értekezleten minél számosabban jelenjenek meg.

Esperesi látogatás. *Szabó* Imre, a budapesti *református* egyházmegye esperese hivatalos látogatáson volt a *Budai Református Egyháznál*. A presbiteri ülés után társasvacsora volt, amelyen felszólaltak *Puky* Endre külügyminiszter, főgondnok, *Haypál* Béla lelkész, *Tasnády Nagy* András tanácsbíró, *Szabó* Imre eperes és *Szombathy* Kálmán presbiter, aki általános helyeslés közt a Budai Református Kör megteremtésének eszméjét vetette föl.

Budai Iparosok és Kereskedők Köre elnöksége tudatja a körtagokkal, hogy összejöveteleit az új helyiségben, I., ker., Krisztina-körut 8—10. (Pozsony vendéglő külön helyisége) tartja ezentúl és hogy közkivánatra a *kedd* esti összejöveteleiket *szerdára* helyezik át és ott tartják a vasárnap déli összejöveteleiket is. Az elnökség a kör tagjainak adóügyekben, kisiparis és kiskereskedelmi hitel- és városi szállitások ügyében készséggel szolgál utbaigazitásokkal. Az első összejövetel, amelyen számosan vettek részt, e hó 5-én volt.

György Lajos bankigazgató *felolvasó estje* lesz e hó 12-én szerdán este 9 órai kezdettel. A *Budai Iparosok és Kereskedők Körében I.* Krisztina krt 8—10 Anna udvar, Pados-féle *Pozsonyi vendéglő*. Az előadás cime: *Gazdasági Bajaink Orvoslása,* mely téma mindnyájunkat melegen érdekel és az elnökség kéri, hogy a tagok hozzák el érdeklődő barátaikat is.

A Szociális Missziótársulat kongrsszust tart a katolikus naggyüléssel kapcsolatban. A kongresszus keretén belül a Missziótársulat ifjusági szakosztálya okt. 17-én, hétfőn d. e. 11 órakor diszközgyülést tart a központi székházában, I., Krsztna-körut 125.

Nász. *Gömöri* Győző, a Hazai Általános Biztositó Részvénytársaság igazgatójának leánya *Kató* és *Süle* Gábor m. kir. honvédállatorvos október hó 15-én, szombaton déli fél 12 órakor tartják esküvőjüket Budán, az I., Szent Imre herceg-utja (Villányi-ut) 3. sz. alatti plébánia templomban.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, I., Attila-u. 8.

Nagy feltünést keltett az október 2-i frontharcos találkozón megjelent ötszáz főnyi osztrák frontharcos-zászlóalj, amelyet a müncheni Stahlhelm kétszázezres tömegü vendégszereplése után valósággal lebilincselt a budapesti fogadtatás. Régi ezredek bajtársai borultak egymás nyakába, se vége, se hossza sem volt az ünneplésnek és a jó osztrák cimborák lelkesen ismerték be, hogy Budapesthez fogható várost még nem láttak. Többen megfogadták, hogy rövidesen több heti tartózkodásra jönnek le a magyar fővárosba. Szép volt a müncheni üneplés, — emlegették — de a bajorok szivbeli melegséget, vendégszeretetet, bajtársi fegyelmet és mindenek felett rendet tanulhatnának a magyaroktól. A frontharcas fegyelemmel máskülönben *Andréka* Károly főkapitányhelyettes is nagyon meg volt elégedve. Rendbontás nem volt, egyetlen egyszer sem kellett a rendőrség segitségét igénybe venni. Meg is mondotta *Szelnár* Aladárnak, a frontharcos motorostábor vezérének, hogy: *amit megigértetek, azt meg is tartottátok.*

Végre öt óbudai bizottsági tag is összekerült a főváros törvényhatóságának jóvoltából, amennyiben az egyetemes sportproblémák megoldására alakitott sportügyi szakbizottság tagjaivá küldték ki őket. Névszerint: Andréka Károly, dr. Botzenhardt János, dr. Hüttl Károly, Komjádi Béla, dr. Studinka Béla bizottsági tagok lesznek hivatva a sportot Óbuda javára is fejleszteni.

Évzáró tenniszezést rendez a *Rómaifürdőtelep Egyesület* október hó 16-án, vasárnap, de csak jó időben, az egyesület tenniszpályáján, III., Zaránd-utca 24. Uzsonnáról és sörről gondoskodik az elnökség, mely szivesen lát vendégeket is.

Irredenta ünnepséget rendezett a Névtelen hős sirjánál az Ezredéves emlékmű előtt a Római fürdőtelepi elemi iskola kétszázötven tanulója *Reischl Rév* Sándor igazgató vezetésével, hogy kegyeletét lerója az ezeréves hazáért elesett hősök iránt és fogadalmat tegyen Nagymagyarország visszaszerzésére. A gyermekek virággal halmozták el az emlékkövet, amely előtt *Thuróczy* Gyula tanító nagyhatású emlékbeszédet mondott, az iskola énekkara *Dubrovay* László tanító vezetésével a legszebb irredenta dalokat énekelte és több tanuló igen szépen szavalt. A tanulókkal nagyszámban jött szülők és nagyon sok érdeklődő könnyezve hallgatta a jövő igéretének hazaszeretettől lángoló hitvallását.

PHOTO-CIKKEK Zibrinyinél, I., Attila-utca 8.

Perczel Béla

Régi barátainak és tisztelőinek egéz serege, a kisemberek beláthatatlan tömege kisérte igaz rézvéttel e hó 7-én sirjához a Kerepesi temetőben Perczel Béla kormánytanácsos, ny. p. ü. tanácsos, a törvényhatósági bizottság tagját, aki e hó 5-én hosszas betegség után elhunyt. Három évtizedet töltött közmunkában, elsősorban a szegényemberek érdekeit szolgálva önzetlenül. Régi barátai és fegyvertársai közül ott voltak *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester, *Sipőcz* Jenő dr. polgármester, *Friedrich* István v. miniszterelnök, *Szendy* Károly tanácsnok, *Hiller* Ernő dr. tan. főjegyző, Andréka Károly főkapitányhelyettes, Oszoly Kálmán, Rozsványi Iván, Badál Ede ny. elöljáró, dr. Spannberger Alajos tanácsnok előljáró, Szabó Ágoston főigazgató, Rudwig Antal, Kaiser Ádám, Kapcza Imre, Bornemissza Gábor, Remillong János, Klimm Károly, Murai Aurél dr. ügyvéd, akik közül csaknem mindenki koszorút helyezett a ravatalra. Ott voltak azoknak az egyesületeknek a vezetői, ahol Perczel Béla vezető poziciót töltött be: Gaiger Géza p. ü. főtanácsos, Antal Ferenc dr. postaigazgató, (Virányos—Kutvölgyi Egyesület), Kovács Alajos isk. igazgató, (Buda Hegyvidéki Egyesület) Sándor Károly isk. igazgató (Svábhegyi Közművelődési Egyesület) Pyber Ignác (Farkasvölgy, Németvölgy, Mártonhegy és vidéke Egyesület), az Pdei Visszhang Dalárda és több asztaltársaság. A sirnál Kovács Alajos és Sándor Károly mondottak kegyeletes búcsúbeszédet.

Hősök tere elnevezést kapott az Andrássy-út végén, a Milleniumi emlék körül elterülő hatalmas tér. Végre, 14 évvel a háború befejezése után, mégis kaptak a hősök legalább egy teret. A főváros polgármestere ebből az alkalomból felhivással fordul a közönséghez, hogy — a téren áthaladva — mélyedjen magába és áldozzon lélekben néhány percet azoknak, akik életüket adták a hazáért. De minek ez a felhivás? Anélkül is magába mélyed mindenki, akiben érzés van, akiben pedig nincs, arra ugy sem hat a felhívás. A névtelen hős síremlékének leleplezése után is felhivta a polgármester a főváros lakosságát, hogy kalaplevéve menjen el az emlék mellett. Sokszor megfigyeltük, igazán ritkán emelt valaki kalapot. Nem felhivás kell, hanem több öntudatos nemzeti és kegyeletes érzés, amit már az iskolában kell belenevelni az ifjuságba.

6500 pengőért árverezték el a Gellért-kávéházat. Egy ily szürke ujsághir mögött mindig egy becsületes iparos és kereskedő egyéni tragédiája rejlik. Igy kötyavetyélik el az értékeket. Hozzászokhattunk már ehhez az utolsó évek folyamán. Budát eddig úgy, ahogy megkímélték ezek a szomorú jelenségek, úgy látszik azonban, ide is ér ez a hullám.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18.

Rózsadombi Egyesület választmányának legközelebbi ülése e hó 12-én *szerdán* este fél 7 órakor lesz az *Áldás*-utcai elemi iskola tanácstermében, amelyen — a tárgysorozat fontosságára való tekintettel — a választmányi tagok tömeges megjelenését kéri az elnökség.

A keresztény községi párt budai központját a Margit-körúton, a Budai Klub volt helyiségében rendezi be *Csilléry* András dr. országgyülési képviselő vezetése alatt.

A bécsi autóbusz utvonalába eső báró Lipthay-utca egyik felét már régebben kiskockakő burkolattal látták el, míg a másik fele a régi primitiv állapotban volt s állandóan panaszok hangzottak el az ott uralkodó sár és por ellen. Ezen az állapoton most végre változtatott a II.-ik kerületi előljáróság és az utcának ezt a második felét is ujra burkoltatta, ugy, hogy a báró Lipthay-utca most végig teljesen rendben van. A munkához a fuvarozást *Schaffer* Károly fuvarozási vállalata (II., Gárdonyi Géza-utca 6, telefon 54-0-66) végezte, amely Buda egyik legrégibb ilynemü vállalata és a II.-ik kerületi előljáróság szerződéses fuvarozója.

A Budai Club uj helyiségei megnyiltak a Pálffy-tér 5. sz. bérpalota II. emeletén.

URI PIZSAMA
jó minőségü már **10** pengőtől
Kapható: II., Margit-krt 51 **LINKE**

Buda Alsóvárosi Egyesület tudatja az egyesület tagjaival, hogy vasárnap délelőtt is találkoznak a tagok a kör helyiségében: *Lukács vendéglő*, Bártfai-utca 26.

Óbuda vizszabályozási terve érdekében erős mozalmat indótott a III. kerületi keresztény községi párt.

LORGNYONOK Zibrinyinél, Attila-u. 8.

Gyász. Özv. báró *Ullmann* Adolfné, *Ullmann* Györgynek, a Hitelbank ügyv. igazgatójának édesanyja meghalt. Az elhunyt urnő végtelen jó szivével és a szociális missziónál vállalt tevékenységével felejthetetlen emléket állított önmagának.

A Független Nemzeti Szociálisták vacsorája a Vigadóban.

Meglepett mindenkit, hogy a *Független Keresztény Nemzeti Szociálista Párt* politikai vacsoráján milyen nagyszámu közönség jelent meg, amely melegen ünnepelte *Grieger* Miklós orszgy. képviselőt és *Pázthy* Jánó elnököt, aki azt fejtegette ezután, hogy a keresztény vezérek lejárták magukat, de a keresztény gondolat nem. Sajnálattal látja — folytatta —, hogy a parlamentben nem a kereztény társadalom, hanem a kartellek képviselői ülnek. Az utána felszólaló *Grieger* Miklós képviselő szerint a vörös bolsevizmus sárba tiporta a kettős keresztet, a kommunizmus bukása után pedig a keresztény szociálizmusnak csak a Hamupipöke szerepe jutott. A keresztény párt inkább a kormányt támogatta és nem a népet, és sajnos a keresztény párt a kormánytámogatás révén nem tudott komoly eredményeket elérni. A keresztény közvélemény rájött végre arra, hogy nagy szakadék tátong a szó és a tett között. A párt szivesen támogatja Gömbös Gyulát, az uj miniszterelnököt is, ha beleilleszti programmjába azt, amit célul ez a párt tüzött maga elé. Ezután felszólaltak még *Soós* Sándor dr., majd *György* András, utána pedig *Kompolthy* Béla tanár tett fogadalmat a *történelmi Bula* nevében. *Gavora* Zsigmond budai épitész, kerületi elnök, a hadviseltek és rokkantak, *Koloss* Jenő a kereskedők, *Pruscha* Ede a kisiparosok nevében szólaltak fel. A vendégek késő éjfélutánig együtt maradtak.

A szénatéri piac állapotát sokan kifogásolták, mert az összevisszaság sem közegészségügyi, sem rendészeti szempontból sem felel meg azoknak a követelményeknek, amelyek e fejlődő városrészt megilletnék, lehet, hogy nem volt szép, de föltétlenül szines, érdekes és nagyvárosi kép volt ez, mert se falun, se kisvárosban ilyen piac el sem képzelhető. London is, Páris és Madrid, de Róma is tele van ilyenekkel. A közélelmezési ügyosztály tervei alapján végre 127 bódé épült négyes sorban egységes tipus szerint. A Krisztina-körut felől három, a Vérmező-utca felől egy bejárata lesz a piacnak. Az átépítés tartama alatt az árusok a szomszédos utcákban helyezkednek el és valószinü, hogy november végére már átadják az átépített piacot a rendeltetésének.

Serényen folynak a negyedszázados *Tomai* cukrászda átalakitási munkái a Markovich Iván-utcában. A Tomai cukrászda a Viziváros uri közönégének régi kedvence, amelyet szivesen keresnek fel a pestiek is, október végén megnagyobbítva, teljesen modern, decens új berendezéssel nyilik meg.

Felhivjuk a közönség figyelmét arra, hogy amenyiben kályháinak átrakása vagy kicserélése válik szükségessé, azokat hazai szén- és brikettfütésre alakitsák át. Nyomatékosan rá kell mutatnunk arra, hogy a régi kályháknak fütésre való berendezése nem célravezető, mert azokat előbb-utóbb hazai szén- és brikettüzelére kellene ismét átalakitani. Nevezetesen hazai fatermelésünk a fogyasztást nem tudja kielégiteni és eddig is nagymennyiségü külföldi tüzifa importjára voltunk szorulva. Ez az import a devizanehézségek folytán ugyanolyan akadályokba ütközik, mint a külföldi szén behozatala. Amíg ezért a tüzifa beszerzése bizonytalanná válhat, a hidegebb télben is minden háztartási szüségletet nemcsak fedezni tud, de teljesen és olcsóbban pótolja az eddig használatban volt porosz szenet a tatai, dorogi és Salgó-bányászat magas hőértékü szene és brikettje. A kályháknak átalakitására vagy kicserélésére bárkinek készséggel adnak felvilágositást a *Szénforgalmi Iroda*, Budapest, V., Nádor-utca 19., telefon: 235—35, vagy az ismert fővárosi szénnagykereskedő cégek.

„Lesz még szőlő, lágy kenyér" mottóval rendezte október 9-én őszi táncestélyét Vogl Imre tánctanár, aki október 8-án kezdte meg új tánctanfolyamát, amelyen a legujabb táncokat, a bigint is tanitja. Bevezette a ballet-tanitást is *Jobbágy* Ilonka balletmesternő vezetésével.

Az uj 29. M. Kir. Osztálysorsjáték iránt nagy az érdeklődés, az első huzás már október 20-án kezdődik, miért is kérik a főárusitók, hogy az eddigi résztvevők sorsjegyszámaikat továbbra is tartsák meg, nehogy utólag megbánás és esetleg keserűség érje, ha a régi sorsjegyeiket visszaküldték. Az uj sorsjegyekre szóló megrendeléseket sürgősen kérik, mert mindenütt kevés a felszabadult sorsjegy. Kifizetni van idő a huzás előtti napig.

Bejelentési osztályt állit az V-ik kerületben a *Markó*- és *Honvéd*-utcák sarkán álló új palotájában a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei a villanyfogyasztó közönség régi kivánságának eleget téve. Az osztálynak a főváros belterületére való helyezésével a fogyasztónak inkább módjában áll bejelentéseit személyesen intézni, ami a könnyebb és gyorsabb elintézés biztosításán kivül arra is alkalmat nyujt, hogy egyuttal megtekintheti az Elektromos Művek közel-jövőben ugyanott megnyiló *állandó kiállitását* is. Az uj helyiségek október hó 19-én nyilnak meg, ahol el lehet intézni az árammérők fel- és leszerelését, átirását, alapdijas megállapodások megbeszélését, önmüködő kikapcsolók rendelését és általában a háztartások áramellátását. A többi ügyben továbbra is az V., Váczi-ut 74. sz. alatti *igazgatósági* épületben adnak felvilágositást. Levél- és telefonmegkereséseket a fenti ügyekben is közvetlenül a Honvéd-utca 22. szám alatt lévő „Bejelentési osztály"-hoz kell intézni. Telefonszám 92-2-50, 90-4-00. Villamoson pedig elérhető a 2, 16, 48 jelzésü kocsikkal és a 15 jelzésü autóbuszon.

Zombori Sipos Sándor szivesen hallgatott budai bandája muzsikál ismét esténként a *„Pozsony"* kávéházban.

Házmesterséget keres 38 éves gyermektelen kőműves házaspár. Ház évi tatarozását díjtalanúl vállalom. Cim: Bodahelyi Pál, Ügynök-u. 16. II. 4.

Tapasztalatból
tudjuk, hogy a közönség igen nagy része sokat vár a **jószerencsétől**. Senki se hiszi, hogy a szerencse kormányozható volna s hogy a gazdagabb, jobb, müveltedb, tehetségesebb embert előbb kapja el a szerencse forgószele, mint a szegényt, vagy a kevésbé müveltebbet. De vágyaik és ösztöneik sodornak mindenkit, hogy találkozzanak a szerencse látható formájával és várják, reméljék a **lehetőségel**: a nagy nyereményt.
A **m. kir. osztálysorsjátéknál** mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye.
Hogy érhet valakit egy főnyeremény, ha nincs sorsjegye?
Mest ismét itt az alkalom Október 20-án kezdődik az uj sorsjáték, melyen óriási összegek nyerhetők. Ne sajnálja tehát senki a csekély befektetést, **hanem rendeljen azonnal** egy sorsjegyet bármelyik **főárusitónál. Uj sorsjáték — uj eménység!**

NYELVISKOLA: II. Fő utca 52. I. 3. Kitünően bevált rendszer szerint tanit idegen nyelveket
Méltányos tandij!

VENDÉGLŐBEN. — Pincér, ezt a bort képtelenség meginni. Hívja ide a tulajdonost.

— Nem érdemes, nagyságos uram. Ő sem tudja meginni.

OPTIMISTA. Szabó: Vajjon megérem, hogy ön fizetni fog nekem az életben?

Jogász: De kérem, hiszen ön viruló egészségben van!

IGAZA VAN. — Hallja, vendéglősné, ez az ivóviz nem tiszta.

— Sajnálom, a vizet nem tudjuk megmosni.

Az épülő Buda

Rovatvezető: Gerő Sándor.

AZ UJ VÁROSRÉSZ.

Csodálatos az élet hullámverése, mely a maga áramlásával egymás mellé sodorja azt, ami egymáshoz tartozó egymást segíti, egymást egészíti ki.

A mult számban közöltük *Berényi* János gróf érdemes cikkét, mly egy új városrész társadalmi kialakulásáról szól és az élet már adja az új városrész, ahogy azt cikk ajánlja az „Altáj" számára a központot, amely nélkül társadalmi élet el sem képzelhető.

Erre vonatkozik az alábbi levél:

Mélyen tisztelt Főszerkesztő úr!

Évek óta örömmel olvasom nagybecsü lapját, a *Budai Napló*t, elolvasom minden cikkét és minden sorából a Buda iránti nagy szeretetet olvasom ki. Ez a szeretet Buda iránt él bennem is és én, aki hosszú évek óta lakom Budán, az Orbánhegyen, élénk figyelemmel kisérem ennek a környéknek, a Németvölgy, Istenhegy, Orbánhegynek szinte amerikai stílusú fejlődését. Nagybecsü lapja legutóbbi számában *Berényi* János gróf tolláből a *„Németvölgy jövője"* cimen cikk jelent meg, amelyben meglepetéssel olvastam a Böszörményi út és Gaál utca sarkán épülő kávéház és étteremre való utalást. Tisztelettel bejelentem, hogy az ott emlitett jóhiszemü vállalkozó én vagyok. A „CLARIDGE" kávéház és étterem épitésénél az az elgondolás vezetett, hogy e városrész lakosságának szüksége van egy olyan centrumra, ahol *társadalmi élete otthont talál*. Mint számos külföldi előkelő etablissement volt vezetője Genfben, Berlinben, Párizsban, Londonban, számoltam a körülményekkel és minden erőmmel és tehetségemmel a cél megvalósitását tüztem ki feladatomul.

Soraim közléséért előre is hálás köszönetet mondva, vagyok

szerkesztő úr készséges híve

TACHLER LAJOS JÁNOS

BALÁZS vendéglő Hűvösvölgy végállomás
Specialistások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. Naponta cigányzene

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Rovatvezető: Szászhalmi József

Szél Jenő előadása Amsterdamban

Az amsterdami Algemeen Handelsbladból olvassuk, hogy *Szél* Jenő, a *Kisipari Hitelintézet* vezérigazgatója előadást tartott az V. nemzetközi racionalizálási kongresszuson arról a kérdésről, hogyan lehet az irodai munka terén tudományosan olyan teljesítményegységeket megállapítani, amelyek a racionalizálás alapjául szolgálhatnak. A Budapesti Kisipari Hitelintézet rt.-nál — amely intézmény a kisemberek hitelellátási szerve lévén, nemcsak altruisztikus üzeme a fővárosnak, hanem egyben a magyar gazdasági életnek is költségmentes kutató intézete a pénzintézeti racionalizálás problémái számára — egészen különleges rendszer nyer alkalmazást. Ezért tudja ez az intézet a pénzintézetek által nem vállalt altruisztikus munkát a köz minden megterhelése nélkül végezni. *Szél* vezérigazgató a kisipari hitelintézet rendszerének ismertetésénél is kifejezésre juttatta, hogy a legtökéletesebb technikai felkészültség mellett is döntő fontosságú az ember, akinek egyéni képességei szerint lendítő energiái annál fontosabbak, minél tökéltesebbek és teljesítőképesebbek az alkalmazott eszközök és módszerek. Rendszerének lényege az, hogy az egyéni érdeket automatikusan kapcsolja bele a köz érdekébe. Érdekes, hogy a sok előadó közül a lap csak négy előadóról emlékezik meg és ezek között szerepel *Szél* Jenő, akiről ugyanez a lap július 19-iki száma is megemlékezik a racionalizálás közoktatásügyi problémájával kapcsolatban történt felszólalása alkalmából.

Szemere Jenő, a Hermes Magyar Általános Váltóüzlet ügyvezető igazgatója 39 évi érdemes tevékenység után nyugdíjba ment.

A Háztulajdonosok Országos Szövetsége érintkezésbe lépett a TÉBE-vel, hogy az önhibájukon kívül bajba jutott háztulajdonosok függő kölcsöneit a méltányosság keretei között rendezzék. *Németh* Béla és *Hegedüs* Loránt képviselték a tárgyalásokon a két testületet. Tárgyalásaik eredménye az, hogy a TÉBE ezentúl minden kirívó sérelemmel külön foglalkozik és a mai viszonyoknak megfelelő gyors segítséget nyujt.

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete igazgatósága elhatározta, hogy *Kossuth Lajos utcai drucsarnokát megszünteti.* A szövetkezetnél megindult reorganizációs munkálatok és takarékossági akció ugyanis szükségessé teszik mindazoknak az üzleti szerveknek a leépítését, amelyek jövedelmezőség tekintetében nem kielégítők, tehertételt jelentenek a szövetkezetre és felesleges versenyt támasztanak a magánkereskedelemmel szemben, anélkül, hogy a tagok részére lényegesebb előnyöket biztosítanának. Ezzel a lépéssel az igazgatóságnak az is a célja, hogy a *szövetkezet a jövőben minél eredményesebben teljesíthesse a köztisztviselőtársadalomnak az élelmiszer- és tüzelőanyag ellátására irányuló régi és eredeti hivatását.*

A vér- és bőrbetegségeknél,
úgyszintén ha arcbőre pattanásos, kiütéses, ajánlatos a vérkeringés élénkítésére naponta félórával a reggeli előtt félpohár
Hunyadi János
természetes keserűvizet inni. Az orvostudomány legelőkelőbbjei megállapították, hogy a **Hunyadi János** természetes keserűvíz a legtökéletesebb gyógyvíz. Szabályozza a székletet, levezeti a test fölösleges káros nedvelt, tisztítja és felfrissíti a vért, előmozdítja az anyagcserét. (43)

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósít váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

SZENT ANTAL
KEGYTÁRGY
ÜZLET ÚJ HELYISÉGE
II., MARGIT-KRT.
34.
Ferencrendiek templomával szemben,
FIÓK: I., Krisztina-körút 8-10
FELD OLY vegytisztító üzletében. Tel: 541-26
Megjelent „Baylon Szent Paszkál élete" Pálffy Erzsébet grófnőtől 325 oldalon, finom papiron ára 4.50
Megjelent PÁDUAI SZT ANTAL Missziós Naptára — Ára 60 fillér

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 **Béres Márton**

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

HUBERT
és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

LEGSZEBB AZ ÖSZ BUDAPEST SZIVÉBEN
A MARGITSZIGETEN
A Szanatóriumban: teljes ellátás, fürdők használatával és gyógykezeléssel **16** p.-től, a **Nagyszállodában:** szoba négyszeri ellátással, thermál-, strandfürdő és vizgyógy használattal, egy személynek **12** pengőtől, 2 személynek **20.50** pengőtől.
Week-end szombat délutántól hétfő reggelig, ellátással s fürdőkkel **egy személynek P 20.—, kettőnek P 35.—**
Zene — Tánc — Telefon: 206-20

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni műút mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

Császárfürdő
Éttermei
a Császárfürdő belső terrasza nagy zenekarral, bácskai konyhával
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád
vendéglős

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

Hangulatos esték Kabaré
Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula
cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

ESTE **TÁNC**
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Lakjunk Budán!

Telek

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolít. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 óranyira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmenti **villatelkek** □-ölenként P 8-tól. **Havi iefizetés P 10.—től.** Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már **P 500**-tól. **Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi irodától** (Horthy Miklós-körtér 3|b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cím: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Jövedelmező aranyérték!
Budapest legelőkelőbb villanegyedében, a Nagyboldogasszony (Ménesi) útja 3. sz. a., a Batthyányi-parkkal szemben épülő társasvillánkban 3, 4, 5 szobás, teljesen elkülönített luxuslakrészek már leköthetők. — Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körtérnél), továbbá az októberre elkészülő „Bellevue" társasvillában (Pasaréti-út 1, a Fogaskerekünél) még pár tehermentes 3 szobás, 3—4 szoba-hallos luxuslakrész (loggiák, ruhatár, tálaló, étagefütés) már 14.500 P-től kapható. Díjtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Korábbi társasházainkban még kapható pár 2—3 szoba-hallos, etagefütéses öröklakás, rendkívül kedvező fizetési feltétellel. Díjtalan prospektus tervekkel.
„CENTRUM" Házépitő Vállalat
Horthy Miklós-ut 9. Tel.: 693-01, és 692-78
Legszebbek, legjobbak, legolcsóbbak a „Centrum" öröklakása

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Lakás

KERTES 2 SZOBÁS komfortos lakást keresek Pasarét környékén, vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Bútorozott lakás a Rózsadombon 3—4 vagy 5 szoba, hall és mellékhelyiséggel kiadó. Cim a kiadóhivatalban

Halászbástyánál
autóbusz megállónál, luxus kivitelü, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bír. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépített kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszínén, Ponty utca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell építőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithídtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban **3 szobás** szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott **4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.**

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágositás: Málnai Béla müépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, kilátással a Dunára és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban ***kildtdsos,*** **erkélyes** lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, **melegvízzel, vagy anélkül,** azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1550-ben KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz** köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorkurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

RÓMAI FÜRDŐ
Óbuda — Akvinkum
Késő őszig
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

JÓ BOR & ÉTEL Szombat, Vasárnap Schrammelzene
A KÖZISMERT ÓBUDAI **WETZER** VENDÉGLŐBEN
III, SZENTENDREI ÚT 28 SZÁM

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NŐIDIVATÁRU ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

JÓ BŐR
Kell a jó cipőhöz!
Budai cipészmesterek
A legjobbat a legolcsóbban szerezhetik be
SIMEK ÁRMIN
Bőráruházában
II. Margit körút 57. szám
Az összes cipészkellékek raktáron
Cipőfelsőrészek a legjobb kivitelben

MINDENT KAPHAT OLCSÓT, JÓT
készdiszentiléleki **Hodor András**
vas-, háztartási-, villany-, festék-, játék- és sportáruüzletében
I. MÁRVÁNY-U. 46. TEL.: 551-31.

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét **csak Budán** szerzi be **ADLERSHEIMNÉL** Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak Telefonmegrendelést házhoz szállit

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Főmunkatárs: Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1099 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 október 20.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagykedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, müvészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Kiáltott a Kelet!

Nehézkessé válik a toll, amikor ismét és ismét szóvá kell tennünk a magyar jövőt, az őshazát, a testvérnépeket, a turáni világot, a — Keletet. És mintha a sors is ugy kivánná: — megszólal minden e szent nagy kérdés, az örök biztatás, a misztikus jövendő érdekében, hogy közelebb hozza, megláthatóvá tegye számunkra, a kiknek szemét hályoggal teregeti be a Nyugat.

Elfáradunk az örökös riogatásban, mint ahogy elfárad a harangozó, a mikor veszély esetén féreveri a harangot.

De szól hozzánk maga a nagy Isten. A véletlen, a népek életét irányító sors. Megszólal a föld, gőzoszlopok emelkednek a budai éjszakába, tüzhányó módon tör elő a gáz, a viz, Megszólalt a Kelet is, az ő nagy külön sajtója, vezéremberei szózatokat intéznek a népekhez a magyar testvér sorsa miatt.

De megszólalt az utca is. A szél kergette papiros a keletről beszél. Nem véletlen, hogy lapunk egyik olvasója a hentesnél vásárolt árut kibontva, a csomagoló papiroson találja és juttatja hozzánk az alábbi cikket.

Erős, fegyelmezett, színmagyar elme szól az irásból, amit a nagy véletlen sodort felénk. Kár, hogy csonka az irás, és eldobta magától maga az irója, mintha mondaná, hogy kár minden szóért!

Magyar Testvér! ott Keleten virul a jövőd! Ott kél fel a napod, a mely nyugatra csak haldokolni jár. Oda fordulj, Keletre!

Az ébredő Kelet és a magyarság

Kelet ébredése természetszerü következménye az emberiség fejlődéstörténetének. Az inga jól müködik. Hisz a keleti inváziókkal az akkor még barbár Európába átplántált arab matematikai, orvosi és biologiai tudomány vetette meg az alapját az ugynevezett „európai civilizáció"-nak, sőt Dante vizióiban is megtalálhatjuk a kordovai és bagdadi arabs teologusok hatását. Amikor pedig a keleti nemzetek visszahuzódtak és továbbfejlődésük megakadt, a keresztény vallás nagy organizátorai által biztositott szellemi fejlődés, az egymásután alapitott egyetemek hihetetlen mértékben fejlesztették ki a technikát, kémiát, biologiát Európában, megvetve ezzel Európa hatalmát a többi világrész felett.

A fehér faj pedig a tudás hatalmi eszközeinek birtokában megkezdte kizsákmányoló, hódító, gyarmatosító hadjáratát a kevésbbé müvelt, primitivebb szines fajok ellen. Ez a hadjárat évszázadokig tartott és — valljuk be őszintén — nagyon sokat pirulhatunk miatta, mert ahogyan a fehér ember a szinesekkel, az akkori ideologia szerint „vadakkal" bánt, — mindennek volt nevezhető, csak emberi, krisztusi, kreszténvi bánásmódnak nem.

A keleti nemzetek, különösen a hódító arabok elkövették azt a — saját faji szupremáciájuk tekintetében kétségtelen — hibát, hogy tudásukat (gondoljunk csak a hires granadai és cordovai egyetemekre!) féltékenység nélkül közölték a másvallásu s addig primitiv életet élő fehérekkel. Az azóta uralomra jutott fehér faj ugyancsak hibát követett el saját szupremáciája szempontjából, hogy a francia forradalom humánus eszméit: a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméit átvitte a gyakorlati életbe. Igaz, hogy a legnagyobbszerű fejlődést ezeknek az eszméknek köszönheti, de ugyancsak nekik köszönheti azt is, hogy ma recseg-ropog a fehér civilizáció épülete és ujra ébredeznek az egykori „vad" népek, a szinesek. Ázsia, Afrika olyan átalakuláson mennek keresztül, amely egészen át fogja alakítani a világ képét. A demokrácia tanait fegyverként használják fel a gyarmati politikát folytató gyülölt nagyhatalmi állású európai nemzetek ellen.

Aki azonban tárgyilagosan figyeli az ébredő Kelet eseményeit, észreveheti, hogy a demokratikus eszmék az ottani régi theokratikus társadalmi berendezkedéseket (pl. az indiai kasztrendszert) is kikezdték s igy az emberiség általános eszményeinek minél szélesebb rétegekben való megvalósulását is lehetővé teszik.

Szinte furcsán hangzik az a megállapitás, hogy ebben a roppant átalakulásban a maroknyi magyarságra aránylag nagy feladat várhat, ha ennek kellő időben tudatára ébred, megfelelően felkészül rá és ki tudja épiteni kapcsolatait Kelet felé.

Nem a fantasztikus ködálmok világában való bolyongás annak megállapitása, hogy a magyar nemzetet a keleti népek jobban ismerik, mint az ugynevezett civilizált nyugati nagylassan öntudatra ébredő nemzetek egyre fokozódó gyülöletet éreznek, annál inkább kezdik érezni a barátságot az Ázsiából ezer év előtt Európa közepébe betelepedett és a nyugati civilizációba teljesen beilleszkedett magyar nemzet iránt.

A „Miszr" cimü hatalmas kairói napilapban egy keresztény arab orvos négyhasábos cikket irt magyarországi tapasztalatairól. Rudyard Kiplinenek ennek az Indiát annyira ismerő angol irónak közhellyé vált mondásából indul ki: Kelet Kelet marad, Nyugat Nyugat marad s a kettő sohasem fog egyesülni. „Meg vagyok győződve, — irja, — hogy

Rudyard Kipling nem ismerte Magyarországot,

ő csak India és Anglia között utazgatott és vont párhuzamot. Ha megismerte volna az európai civilizációba teljesen beilleszkedett magyar népet, akkor itéletét bizonyára igy fogalmazta volna meg: Kelet Kelet marad, Nyugat Nyugat marad, de a kettő mégis találkozni fog egykoron, ahogy a magyarok révén már találkozott is."

„Egy fecske nem csinál tavaszt" egyetlen cikk nem alkalmas egy uj közhangulat felkeltéséhez. Azonban ezt a cikket átvette a beyruti „Al Szajjar" cimü lap is, azonkivül hasonló szellemü cikket irtak mások a bagdadi „Al Szaratan al Musztakim", a lahorei „The Eastern Times" és most legutóbb a jeruzsálemi „Al dzsámija al Arabija" cimü lapokban, — hogy csak azokról szóljak, amelyek nekem is megvannak. Kétségtelen tehát, hogy az ébredő Kelet közvéleményének érdeklődését sikerült ráterelni a magyar nemzetre. A megnyilvánuló rokonszenv azonban nem maradhat az akadémikus „barátság" határai között, hanem gyakorlati téren is meg kell nyilvánulnia..." (Az irás itt megakadt.)

Erre nyujt kilátást a minszterelnök egyik szózata.

A cikk nincs befejezve, mert ennek a cikknek nem is lehet addig vége, a mig a magyarság fel nem ocsudik a nyugati, narkotizált álomból.

Aki ezt irta, az is belefáradt már a harangkongatásba...

Megszólalt a Kelet

A Jeruzsálemben székelő pánislamita világkongresszus hivatalos lapja, az *"Al Yamia Al-Arabia"* Jerusalem Palestine szeptember hó 26-án megjelent számában *„Mohamedánok Kelet- és Közép-Európában"* cimen minket magyarokat erősen érdeklő cikket közöl, amelyről adjuk a következőket;

Sekib Arszlán Emir beutazta Kelet- és Közép-Európa mohamedánnok-lakta vidékeit. Utjának eredménye

kötelességévé teszi minden igazhivőnek, hogy ezeket a vidékeket meglátogassa,

mert Mohamed szavai szerint: kötelesség minden hitsorsost felkeresni és velük az Iszlámról beszélni és szokásaikat tanulmányozni. A mekkai zarándoklásoknak sincsen más célja. Arábia most gyüjti össze az egy hiten levőket és az összes fejedelmek, akik a Próféta népéből valók, ismét egyesültek, hogy az Iszlám szent ügyét egyetértésben intézzék. — Ezen az alapon alakult meg a jeruzsálemi világkongresszus, melyen az egész világ küldöttei jelen voltak: India, Arábia, Perzsia, Egyptom, Hedzsász és az orosz kaukázus mohamedánjai és Európából a bosnyák és a balkáni mohamedánok képviselői. Legkiválóbb vezérük és harcosuk

ARSZLÁN EMIR!

40 év óta harcol karddal, pénzzel, szóval és tollal az Iszlám jövőjéért és győzelméért. Arszlán Emir a mult hónapban meghivásra Kelet-Európába és a volt osztrák-magyar birodalom területére utazott. Bécset is meglátogatta, ahonnan Magyarország fővárosába, Budára, az ősi Budunba utazott. s ott is tanulmányozta a mohamedán viszonyokat. Budapesten, az ősi, történelmi városban az Iszlam ujraéledt. Itt őt a magyar és bosnyák mohamedánok fogadták az Albániából származó mohamedánokkal együtt. A fogadtatás szivből fakadóan lelkes volt s abban a magyar előkelőségek is résztvettek. A magyar mohamedán előkelőségek közölték vele, hogy az ottani igazhivők száma 3000 körül mozog, hogy dsámiát és iskolát óhajtanak épiteni Budapesten. Az Emir világmozgalma és a helyi hatóságok támogatásával a templom és az iskola fel is fog épülni. Ezekkel az intézményekkel a magyar mohamedánok a vallás fentartását és az iszlámvilággal való összeköttetést célozzák. — Az Emir szerint a magyar mohamedánoknak ehhez igaz joguk van és ezt Magyarország elismeri.

Arszlán herceg Afrika, Sziria, Perzsia, India és minden más világrészbeli ország fejedelmét felszólítja, hogy az Európában élő testvérekkel érintkezésbe lépjenek úgy politikai, mint gazdasági téren, főleg Kelet-Európában: Magyarországon, Boszniában, Albániában és Lengyelországban egyaránt,

hogy minél többször látogassák meg őket

és tartsák fenn velük az állandó érintkezést. A vallás ugyanis mint legszentebb kötelességet irja elő, hogy

„a mohamedán a testvérét támogassa

és tartsa fenn vele a testvéri kötelékeket, mert minden mohamedán az Iszlám egy láncszeme és ha az egyik kér, a másik adjon".

A magyar mohamedánok bemutatták Arszlán hercegnek az ősi Buda kultur- és közintézményeit, fürdőit stb. s az Emir ajánlja mindenkinek, hogy személyesen győződjék meg, mit rejt magában Ős-Budun és rójja le imáját Gül Baba sírjánál.

*

A cikk óriási hatást keltett az Iszlám egész világában, az összes mohamedán lapok átvették és annak kapcsán vezetőhelyen foglalkoznak Magyarországgal és különösképpen Budával, ahol az Iszlámnak uj kultúrgócpontja támadt, azzal a Budával, megy Gül Baba révén évszázadok óta kegyeletes emlékként él a világ mohamedánjai köztudatában.

Ezekután joggal remélhetjük, hogy a Budai Napló hasábjain folytatott másféléves küzdelem után eljutottunk oda, hogy a derék magyar mohamedánok nemsokára a szeretet és istenfélelem igéit és saját templomukban dicsérik Istent!

Az új kabinet tagjainak rendkivül az előnyükre szolgál és növeli irántuk a nemzet bizalmát az a körülmény, hogy alig volt kapcsolatuk gazdasági vállalatokkal. *Puky* Endre már régebben lemondott a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete igazgatósági tagságáról, — *Fabinyi* Tihamér a Ganz jogügyi osztályát vezette, ami nem vállalati tevékenység és ez a tisztsége is miniszterré történt kinevezésével automatikusan megszünt, — *Kállay* Miklós néhány, kizárólag családi részvénytársaságban szerepelt, — *Imrédy* Béla bankigazgatói minősége is megszünt a Nemzeti Banknál, — *Lázár* Andor már honvédelmi államtitkár korában likvidálta kapcsolatait. *Gömbös* Gyula miniszterelnök már mint honvédelmi miniszter is, *Keresztes-Fischer* Ferenc és *Hóman* Bálint távoltartották magukat eddig is a közgazdasági életben való gyakorlati tevékenységtől.

A főváros uj költségvetése november első napjaiban kerül a törvényhatósági bizottság elé. A szükségleteket a végsőkig leszorították, úgy, hogy újabb igényt nem tudnak kielégiteni s igy kilátástalan minden felszólalás. A deficitmentességet biztositották ezzel a főváros kormányzói, de vajjon Buda érdekei nem sinylik-e ezt meg?

Megdöbbentő, hogy két éves törvény dacára a kerületi választmányokat még sem hivják össze? Pedig a kerületi választmányok kényes és nagyon jelentős munkát végeznének a törvényhatóság életében. Szabályzatuk szerint felügyelnek az előljáróságok munkájára, a közjótékonyság, az utcák kivilágitása, rendben tartása, a közegészség és a köztisztaság terén. Mindezt soha sem lehet eléggé ellenőrizni még a leggondosabb felügyelet mellett sem.

A **Tabán sorsát** intézné el az a hatalmas és megvalósitható terv, amelyet *Gallina* Frigyes dr., a nagykoncepciójú tanácsnok dolgozott ki jeles müépitészek közreműködésével a Tabán felépitéséről. A Gellért-fürdő, a Rudas-fürdő és a Rác-fürdő monumentális tervü összekapcsolása adná meg ugyanis a felépitendő Tabán keretét, amelyben a két- és háromszobás lakások mellett nagyobb számmal épitenének garzonlakásokat is. Összesen ötezer szoba készülne és az egész épitkezés, ha a főváros és a Közmunkatanács a telkeket ingyen engedi át, körülbelül 70—80 millióba kerül. Gallina Frigyes az elismert vállalati nyugdijpénztárakat akarja bevonni ennek a tervnek a megvalósitásába. Számitása szerint a pénznek ez volna a leggyümölcsözőbb és a legbiztosabb elhelyezése. Az országban 85 elismert vállalati nyugdijpénztár müködik, ezek járuléktartaléka 105 millió pengő. Ez az összeg alkalmas is volna a nagyszabású épitkezés keresztülvitelére.

Gőzoszlopok éjjel Budán

Hollós Mátyás király útja

— Elfogadott inditványok a Hollós Mátyás Társaság ülésén —

Érdekes kérdések felett tanácskozott e hó 10-én rendezett legutóbbi ülésen a Hollós Mátyás Társaság *Hennyey* Vilmos elnökése mellett, ahol a háznagy előterjesztésére egyhangulag elhatározták, hogy az

EPERJESSY BÉLA
szkfőv. műszaki tanácsos

által tervezett és kiépitett hatalmas kilátó utat, — mely a Margit-körutról kiindulva a Keleti Károly-utcán, Mész-utcán át vezet föl a Rózsadombra és a Bimbó-utcán végig a dombokon egészen Hidegkútig, — egy közös név alá vonását kéri a Közmunkák Tanácsától.

Ezen az útvonalon járt Hollós Mátyás király ki a vadászkastélyába és ezen közlekedtek a solymárjai, vadász népe. A nagy emlékét szolgálnánk, ha ezt a kilátó utat

HOLLÓS MÁTYÁS UTNAK

neveznénk el.

A másik indítvány az volt, hogy a Hollós Mátyás Társaság egyik illusztris tagjának nagyjelentőségü és a nemzet jövőjére, gazdasági helyzetének javulására oly fontos működésének, tudományos kutatásainak elismerésére valami emlékeztetőt állitsunk s a társaság elhatározta, hogy a

PÁVAY VAJNA FERENC Dr.
főgeológus, főbányatanácsos

föltárt, kijelölt és általa megállapitott mélyfurásokat, az illetékes hatóságok közreműködésével

maradandó emléktáblával jelöli meg

és e célból országos mozgalmat indit.

SZENT ISTVÁN

Vita tárgyát képezte az ülésen *Geguss* Dániel tárcája, mely a „Budai Napló"-ban jelent meg legutóbb, a mely tárcában néhány sor Szent István politikájával foglalkozik. *Geguss* Dániel kijelentette, hogy Szent István történelmi nagysága előtt ő is tisztelettel meghajlik, de a politikáját azért birálat tárgyává teheti. Elismeri, hogy Szent István kénytelen volt idegeneket hivni be az országba, hogy a lázongó pogány magyarokkal fölvehesse sikeresen a harcot, de a maga részéről nem tud megbarátkozni azzal, hogy azután ezeknek az idegenenek oly nagy jövedelmeket és oly nagy befolyást engedett. A magyarság nagy hálával tartozik Szent István királynak, amely minden magyar szivében él és távol állott tőle, hogy birálatával sértse azt akkor, amikor sok század leforgása után bosszulta meg magát az akkor jogos és célszerű politika, mert az szolgáltatott ki minket a nyugatnak, ami viszont a nemzeti érzést gyöngitette.

A Társaság ezt tudomásul vette és napirendre tért e kérdés felett.

GŐZOSZLOPOK AZ ÉJSZAKÁBAN.

A társaság tagjai ezután éjjel 11 órakor elindultak, hogy a Rudas-fürdő környékén a *Pávai Vajna* Ferenc által feltárt és működésben lévő *három* uj forrást megtekintsék.

A sötét éjszakában magasan szálló gőzoszlop fogadta a társaságot a Döbrenteitér parkjában, ahol az egyik felszökő vizü forrás ontottta magából a vizet. Ezt a park közepén álló kis tóba vezetik, mely hideg időben állandóan gőzölni fog, és melegvizi virágokat termelnek rajta.

Áthaladva az Erzsébet-híd alatt ismét két hatalmas gőzoszlop tünt a társaság elé. Az egyik a kénes forrás gőzoszlopa, a mely a parádi viz párja és ivókurára fog szolgálni. Alig néhány lépésnyire van az ivócsarnoktól.

A harmadik forrás a legdúsabb és közvetlenül a Rudasfürdő bejárata előtt áll, percenként 400 liter vizet adva. Ez látja majd el a Rudas-fürdőt megfelelő vízzel.

Érdekes, hogy a városligeti artézi forrás megnyitása óta egyetlen egy felszálló gyógyforrást sem tudtak feltárni és *Pávai Vajna* Ferenc oly szük helyen három felszálló, dús, különféle vizü forrást tudott nyitni, amelyek gőze mint a jobb jövő három fáklyája világit bele a magyar éjszakába. (*Sz. K.*)

Sportstadiont kap Óbuda

Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség és a Steindl céh együttes akciója

— HARRER FERENC és HÜLTL DEZSŐ Óbuda mellett —

Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség elérkezettnek látta az időt, hogy a Nemzeti Sportstadion megépitéséért még 1928-ban megindított országos mozgalmat folytassa abban az irányban, hogy a Nemzeti Stadion a felső medencében, *Óbuda sikján* épüljön fel.

Az eszme a *Steindl Céh* kebelében is megértésre talált s okt. 15-én, a Céh előadó estjén *Buday* Gyula testnevelési tanár, a Szövetség Stadion-bizottságának előadója tartotta meg idevágó előadását, melyen megjelentek *Hültl* Dezső dr., a müegyetem volt rektora és az elnöklete alatt álló Céh tagjai közül: Balázs Gyula, Barta Károly, Berán Lajos, Burger Frigyes, Dávid János, Fellner Mihály, Hauswirth Ödön, Héber Antal, Hirmann Ferenc, Hoffmann Ferenc, Hosszu István, Jugfiler József, dr. Koch Lajos, Maróthy Rintl Géza, Róth Miksa, Schmiedt József és Szenger Béla. Az előadás iránti különös érdeklődés vezette ide *Harrer* Ferenc v. kormánybiztos, ny. polgármestert, a városfejlesztési bizottság elnökét és *Kossalka* János müegyetemi tanárt, az Óbudai Hungária-uti hid tervezőjét. Az Óbudai Hegyvidéki Szövetséget *Szilágyi* Károly elnök, *Szervei* György főtitkár, *Buday* Gyula előadó és *Kulcsár* Sándor alelnök képviselte, kinek agilitása révén sikerült az előadó est megszervezése.

Hültl Dezső dr. céhatyamester bensőséges szavakkal üdvözölte a nagyszámban megjelenteket, Heber és Hoffmann aranykoszorus mestereket s az Amrikából haza-

jött Maróthy Rintl Géza építészt, Harrer Ferencet és Kossalka Jánost, továbbá az Óbudai Hegyvidéki Szövetség képviselőit és *Szilágyi* Károly köszönete után felkérte *Buday* Gyulát előadásának megtartására.

A mindenre kiterjedő és tanulságos előadás két részből állott: az első részben bírálta a régebbi terveket és kijelölt helyeket, amelyek alkalmatlanok, a második részben az Óbudai Hegyvidéki Szövetség által ajánlott óbudai területet ismertette, amely minden kívánalomnak megfelel, de legfőképen sportegészségügyi szempontból.

Hültl Dezső elnök megköszönte az előadást és kifejtette, hogy az összes ajánlott területek között *csak az óbuai terület alkalmas* és felel meg minden követelménynek a Sportliget és Stadion felépítésére s ezért a Céh és a maga közreműködését is felajánlja a cél érekében.

Harrer Ferenc örömmel szólt a témához mint óbudai ember. Szerinte a székesfővárosnak a sport terén is kell, hogy egységes elgondolása legyen, melynek centruma a a Sportliget és Stadion. A *pesti* kijelöléseket maga sem tartja alkalmas területeknek. *Szervel* György, a szövetség főtitkára az óbudai terület történelmi vonatkozásait domborította ki s rámutatott a terület megszerezhetésének gyakorlati módjára.

Az előadás dr. Hültl Dezső elnök bizakodó zárószavaival ért véget.

Pesti homok – budai hegy

A budai ingatlantulajdonosok népes értekezlete foglalkozott a budai utépítés ügyével

A Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete az utépítések ügyében ma értekezletet tartott, melyen a rokonegyesületek is részt vettek. Az ülést

BÁRDOS GYÖRGY dr.
elnök

megnyitó beszéde vezette be, aki kegyeletes szavakkal emlékezett meg gróf *Klebelsberg* Kunóról, az elhunyt kiváló államférfiúról. Klebelsberg — mondotta — *lelkes harcosa volt a budai hegyvidék és ezzel a főváros legszebb területei fejlődésének.* Már 1928.-ban több értékes tanulmányban foglalkozott a kérdéssel és megállapította, hogy

> *„míg a pesti oldalon a Rákos homokján temetők, nagy hullamezők és füstölgő gyárkémények közt, majdnem kertvárosok alakultak ki, télen-nyáron lakott családi házakkal, addig a budai vidék a többnyire csak nyáron használt Svábhegyi, Hűvösvölgyi és Zugligeti villáktól eltekinve, ott áll kristálytiszta Duna és erdei levegőjével, nagyrészt kihasználatlanul."* A közlekedési nehézségekkel foglalkozva rámutat arra, hogy *„az emberek villáikkal, családi házaikkal inkább a könnyen megközelíthető rákosi síkságra mennek, mint a gyönyörűséges budai hegyek közé, amelyek telve vannak történelmi emlékekkel és kitűnő levegővel — de hozzáférhetetlenek".* Az utakról is megemlékezik, megállapítván, hogy *„a budai hegyekben ugy vezetnek az utak és főutcák, ahogy azokat a török pusztítás után oda vetődött első ökrös szekér kerekei kivágták. Ma, amikor elvesztettük a Kárpátokat, nagy hegyi fürdőinket és elvesztettük tengerpartunkat, kétszeresen fel kell használnunk ezt az áldott darab földet, ahol van viz, erdő és bőven jó legelő."*

Ezután *Elek* Andor dr. ügyvéd, a „Kövező Iparosok Ipartestülete" ügyésze foglalkozott a főváros új útépítkezéseivel és hibáztatta, hogy *olyan helyeken is építenek utakat, ahol az ut még teljesen jó karban van, rövid ideje épült,* ellenben építetlenek maradnak utak, melyek pedig nélkülözhetetlenek volnának. Igy előfordul, hogy egyes tulajdonosokat kétszer terhelnek meg utépítési járulékkal. Azt is nehezményezi, hogy *munkabérre az utépítéseknél alig 10 százalék jut,* pedig az első cél *a munkanélkülieken való segítés volna.*

Széli Jenő, a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója, alelnök, hangsúlyozta, hogy téves az a felfogás, mintha a *gép kevesebb munkást foglalkoztatna,* mert ha géppel dolgoznak, kevesebb pénzért végzik el a munkát és így a fennmaradt összeg *egyéb munkák elvégzésére használható.* Az utépítések további végzésénél célszerű volna, ha az *ingatlantulajdonosok egyes érdekelt csoportja összeállna és a munkát elvégeztetné.* Ezt a hatóságok nem akadályoznák, az ingatlantulajdonosok pedig hamarabb jutnának uthoz. A megterhelés előbb-utóbb ugyis bekövetkeznék, viszont ott, ahol erre szükség van, *hitelel lehetne a munka elvégzését lehetővé tenni.*

Obendorfer Károly mérnök, kövezőmester az utak szakszerű építéséről szólt és feleslegesnek mondotta, hogy az alig néhány hónappal előbb épített *Szentendrei utat ujból építik. Ámon* Rezső utépítő a *különféle utépítési nemekkel foglalkozott,* rámutatva arra, hogy olyan helyen nem szabad betonutat építeni, ahol a *közművek lerakva nincsenek.*

Virágh Gyula kisajátítási kérdésekkel, *Lugmayer* József dr. pedig az *óbudai hegyvidék utjainak elhanyagoltságával* foglalkozott. *Elszász* Oszkár dr. a Törökvészi- és Kutvölgyi-út kiépítetlen szakaszára hívta fel a figyelmet. *Csapó* Ferenc dr. fővárosi bizottsági tag hangsulyozta, hogy a 26-án kezdődő kötségvetési tárgyaláson az ingatlantulajdonosok által hangoztatott elvek alapján vesz részt a vitában.

Bárdos György dr. elnök a vita anyagát összegezve bejelentette, hogy az útépítések keresztülvitele és ezzel a munkanélküliség megszüntetése és a város fejlődése érdekében tovább folytatják a legszélesebbkörü akcióikat. Végül a *villamosvasut mizéridival* foglalkoztak és elhatározták, hogy az autobusz igazgatóságát arra kérik, hogy az *Ujlaki templomig indítsa meg az autobusz járatot,* minthogy annak a vidéknek erre nagy szüksége van.

60 éves budai iskola

Részlet a „Almanach"-ból

Hatvan éves jubileumát ünnepli november 6-án, vasárnap délelőtt a II. ker. Batthyány-utcai polgári leányiskola a Budai Vigadóban. Ez alkalomból közöljük az iskola történetét az iskola Értesítőjében megjelent *Pataky* Ferenc dr. igazgató cikke és az év végén megjelenő „Budai Almanach" közleménye nyomán.

Budának legrégibb s hosszú ideig egyetlen magasabb fokú leányiskolája 1872. évi november hó 10-én kezdte meg működését az alsóvizivárosi kapucinuszárda melletti elemi iskolában. Ez szűknek bizonyulva, 1875-ben az Iskola-utca 50. számú, sok helyiséggel rendelkező, de egyáltalán nem megfelelő épületbe költözött, 16 évi szakadatlan küzdelmes huza-vona után az Eberling-féle uj házban ütötte fel ideiglenes tanyáját, végre 1892-ben a mostani iskolaépület helyiségeit vette birtokába, melyabban az időben Budapestnek egyik legmodernebb és legjobban berendezett iskolája volt.

A leányiskolák különleges célját, sajátos hivatásának megvalósulását előmozdító intézkedések, a nőnevelést helyesebb mederbe terelő újabb és újabb tervek megszületéséhez derekasan hozzájárult az intézet öntudatos, célirányos, friss ösvényeket taposó működése.

Az ifjuság ismeretfejlesztéséhez nélkülözhetetlen segédeszköznek, az ifjusági könyvtárnak már 1874-ben történt beállításán kivül ebben az iskolában fogamzott meg a tanórák közötti 10 perces szünetek (1876), a délelőtti oktatás (1879), az egészség- és neveléstan oktatásának, a leánytanulók kötelező tornáztatásának (1884), az iskola keretén belül való és kizárólag leánygyermekek részére szóló tánctanításnak gondolata (1885).

A legkülönbözőbb tanfolyamok működtek az iskola keretén belül. (Francia-, angol-, németnyelvi, ének-, zene- ,tánc-, gyorsirás-, női kereskedelmi, nőipari, művirágkészítés-, majolika- és aquarellfestés-, stb. tanfolyam). Ehhez csatlakozott a különféle iskolai ünnepélyek, hangversenyek, orsz. nőipari kiállításokon való részvétel rendezése, jégpálya létesítése a tanulók részére, belekapcsolódás az „Iskolatársnők Szövetségé"-nek és a leánycserkészetnek intézményébe, mind eredményt igérő és biztató tényezői a haladásnak és fejlődésnek. Ebben leli egyuttal magyarázatát az az érdeklődés, támogatás, ragaszkodás, melyet a budai polgárság ezirant az iskola iránt tanúsított és tanúsít. Alig van Budának számottevő családja, melyet valami szál — a nagyanya vagy anya révén — hozzá ne füzne.

A hatvan év alatt négy igazgató (dr. Bohus Rezső, 1872—1884, Kozma Gyula 1884—1910, Havas István 1911—1925, Kurzenreiter Károly 1925—1931) vezetése alatt összesen 813 tanár 556 osztályban 23.932 tanuló nevelésén fáradozott.

Az 1875-ben létesült tanári könyvtár, melyet sokszor felkerestek és főképpen a pedagógia multjára vonatkozó kutatásaik forrásául használták tudósok is, 1897-ben még csak 520, az egy évvel régibb keletü ifjusági könyvtár pedig 1021 kötettel szerepel. 1922-ben a könyvtárállomány: tanári könyvtár 2296, ifjusági könyvtár 2530, míg jelenleg: tanári könyvtár 3794, ifjusági könyvtár — alapos selejtezés után — 1673 kötet.

A kezdetlegesség jegyében született különféle szertárak 1897-ben 4004 felszerelési darabot tüntetnek fel, míg a jelenlegi felszerelésük időközönkint szükséges rostálás következtében — darabszámban kifejezve 3495 darab.

Az iskola — hangveresnyeinek jövedelméből — a közjótékonyságon kivül jutalom és ösztöndíj céljára összesen négy alapítványt is létesített, melyek sajnos, az annyi sok más, hasonló célból letéteményezett tőkével közös sorsra jutottak. Ezzel szemben a „Kozma Gyula jubileumi alapítvány" kamatai ma is csorbítatlanul kiosztásra kerülnek.

Az ezekkel a sorokkal körvonalazott kép teljességéhez tartozik azoknak a közismert növendékeknek a kiemelése is, akik ebben az iskolában végezték tanulmányaikat, mint: *Ábrányiné* W. Margit, özv. *Baloghy* Györgyné, *Dajbukát* Ilona, *Dimény* Mózesné, *Gratz* Gusztávné, *Illés* Józsefné, *Jármay* Károlyné, K. *Kende* Rózsi, *Kertész* K. Róbertné, *Maschalkó* Rózsi, *Medgyaszay* Vilma, *Nagy* Zsigmondné, *Olgyay* Kálmánné, *Pogány* Frigyesné, *Scitovszky* Tiborné, *Török* Irma (a Nemzeti Szinház v. művésznője), *Kiss* Jenőné és mások.

Az iskola további nagyarányu fejlődés előtt áll. Garancia arra az uj kultuszminiszter, *Hóman* Bálinht első beszéde a polgári iskolák reformjáról. A budai szülők általános kivánsága, hogy Buda legrégibb polgári iskolája fölé építsék fel a háromosztályú háztartási iskolát, hogy ne kelljen gyermekeiket az egyetlen pesti ilynemű iskolába küldeniök.

A Budai Református Nőegylet legutóbbi közgyűlését *Neuschloss—Knüsli* Kornélné díszelnök vezette, amelyen megválasztották *Papp* Dezsőné államtitkár özvegyét elnöknek. Melegen ünnepelték *Puky* Endrénét, az új miniszter nejét a választmány ügybuzgó tagját.

A budai keserüvizet lefokozzák a közkórházak, mert rosszul értelmezett takarékosságból a betegeknek nem természetes gyógyerejü keserüvizet, hanem feloldott keserüsót adnak. Rossz példát mutatnak a fővárosi gyógyító intézmények akkor, amikor a rendelkezésre álló természetes keserüvizet mellőzik és rontják ennek a nemzeti kincsünknek a külföldön becsült jó hirét. Csehországból visszatértek mesélik, hogy az ottani kórházakban számos alkalommal azzal utasítják vissza a magyar termékü keserüviz használatát, hogy a budapesti közkórházak is mellőzik ezt a gyógyszert: számos esetben pedig olyan levelek érkeznek a külföldi vásárlóktól, hogy a budapesti közkórházakra való utalással tekintenek el a további rendeléstől. Kereskedelmi mérlegünk szempontjából, valamint a valutabeszerzési lehetőségek nézőszögéből is káros eljárás az, amit a főváros kórházaiban meghonosítottak. Nemcsak közegészségügyi, hanem közgazdasági okok is amellett szólnak tehát, hogy a főváros kórházai sürgősen térjenek át a keserüvizek használatára és káros példaadásukkal ne rontsák le a külföldön is közbecsülésben álló természetes gyógyvizeinknek a hirnevét.

Olcsóbb gázt kér a Svábhegy lakossága, mert a rendes 18 filléres egységár helyett a felszerelési költségek hozzáadásával köbméterenként 35 fillért fizet. A kérelemmel foglalkozott a gázművek igazgatósága és elhatározta, hogy leszállítja az egységárat, ha a jelenleginél több fogyasztó jelentkezik és igy megtalálja a számításait az olcsóbb egységár mellett is. A svábhegyi villatulajdonosok, vendéglősök és szállodások most új gázfogyasztókat igyekeznek toborozni.

Ujra és ujra a téglagyárakkal kell foglalkoznia hatóságoknak. Legutóbb *Harrer* Ferenc elnökletet alatt a főváros városfejlesztő bizottsága határozta el, hogy javasolja a polgármesternek az óbudai téglagyárak bányászási engedélyének szigorú felülvizsgálását és lehetőleg szüntesse be ezeket az üzemeket. Az általuk feldúlt és veszedelmessé tett területet pedig elfogadható módon töltesse fel, alakittassa át.

A füstokádó kémények fütyülve minden rendeletre, vigan ontják a kormot és kéntartalmat továbbra is. Különösen a külföldi gőzösök burkolják fekete felhőbe és koromködbe a gyönyörü dunapartot s ezért a főváros most ezek ellen a Nemzetközi Dunabizottságtól kér védelmet. A fürdővárost meg kell menteni, de nem ilyen félintézkedéssel, mert a hajókéményeken kivül sokkal több füstöt és kormot ont reánk a házak és gyárak kéménye. Ez ellen pedig gyökeres orvoslás *Pávai Vajna* Ferenc melegvíz távfűtéses terve.

Érdekes gazdasági vitát indított meg *György* Lajos bankigazgató előadása a *Budai Iparosok és Kereskedők Köre* által e hó 12-én rendezett társasvacsorán és az általa felvetett eszmékhez hozzászóltak *Hubert* Vilmos ügyvezető elnök, *Krivoss* Árpád dr., *Szél* Jenő a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója, *Pásztélyi* Vilmos, *Dornbach* Jakab, *Kordnyi* Márton, *Váli* Gábor és befejezte a vitát *Hennyey* Vilmos ny. államtitkár. *Ravasz* László, a kör elnöke külön is megköszönte *György* Lajosnak magas nivón álló előadását és indítványára a kör elhatározta, hogy hasonló vitaestét rendez ezentul lehetőleg havonként kétszer.

Egyháztörténeti előadásokat rendeznek a Szilágyi Dezső-téri református templamban október 24—29-ig mndennap este 6 órai kezdettel. Az előadások előtt imát mond és Bibliát olvas *Haypál* Béla lelkész.

Nagyarányú kisajátítást hajtott végre Budán is a főváros s eddig úgy volt, hogy a vételárat azonnal ki is fizette. Ezentúl csak két éven belül fog fizetni a főváros a kisajátított telekért.

Nehéz gyász sujtja *Czabalay* Kálmánt, a közmunkák tanácsa alelnökét, akinek édes anyja özv. *Czabalay* Kálmánné 84 éves korában elhunyt itt Budán és e hó 22-én d. u. temetik a farkasréti temetőbe.

A piaci árusok számos sérelmének megbeszéluésére társasvacsorát rendeztek e hó 16-án este az ipartársulat Vilmos császár-úti helyiségében, ahol azonban a *Széna-téri* piaci árusok közül csak kevesen jelentek meg, ami úgy látszik valami ellentétre mutat rá, amelyet a Széna-téri piac rendezése váltott ki. A piac rendezésével járó sérelmek ügyében az ipartársulat küldöttsége tisztelgett dr. *Ripka* Ferencnél, aki atyai jóindulattal fogadta őket és megigérte, hogy a hatóság minden lehetőt elkövet, hogy ez az átépítés ne okozzon túlságos nehézségeket. Ezt *Becsey* Antal szóvá is tette a tanácsülésen és *Vajna* Ede tanácsnok is megértéssel válaszolt, mert ő is szem előtt tartja a mai nehéz helyzetet és minden tekintetben kezére jár a piaci árusoknak, de a piacot okvetlenül lrendezni kell.

Egy érdemes budai polgárt, *Obendorfer* Károly okl. mérnök, kövezőmestert alaptalan támadás érte egy napilapban. *Obendorfer* Károly, a 60 éves ismert Obendorfer Károly és fia cég beltagja, tart. tüzérfőhadnagy, a Baross-szövetség út- és csatornaépítési szakosztályának elnöke, a Műegyetemi Énekkar tiszteletbeli- és a III. ker. „Törekvő" dalkör diszelnöke, aki nagyszabású út- és csatornázási munkát végez most is a főváros részére. Ő végezte a Városmajor- és Ferry Oszkár-utcák kövezését és ő építi most a Sashegyi-utat. Ugy a szakkörök, mint a magántársadalom ismeri őt és nem téveszthető össze névrokonával.

Buda visszafoglalásának emlékére 1686-ban ötszólamú misét irt Matteo Simonelli (talán Simon Mátyás?) „Missa Buda Espugnista" címmel, amelynek kéziratát most fedezte fel a vatikáni titkos kéziratárban a nagynevü magyar zeneszerző: *Szita* Oszkár. Az ereklyeszámbamenő művet modern hangjegyekre irta át az olasz zenei életben is kitünő nevet szerzett komponista és hosszabb tanulmányt irt hozzá.

Tábori oltárképet ajándékozott *Láng* Lipót ujlaki festőművész a dobogókői menedékháznak, amelyet október 9-én a III. ker. Katolikus Kör rendezésében szentelt fel a helyszinen *Tóth* József ujlaki segédlelkész. A nagytehetségü művésznek ez a kitünően sikerült képe valóban ékessége lesz az erősen látogatott turistahelynek, amelyet lelkesen gondoz a Magyar Turista Egyesület. A kedves ünnepségen több mint százan vettek részt Ujlakról. Az egyházi szertartás után *Brunekker* Lajos postatanácsos, a kath. kör elnöke kendületes beszédet mondott. A kitünő rendezés *Hatfner* Béla érdeme.

A takarékosság mumusa végig kisért a fővárosi élet minden ágazatán s piros ceruzájával kérlelhetetlenül törli a legszebb terveket. A főváros kertészete dicséretes eredményt ért el a legutóbbi alkotásaival, de a jövő évi költségvetésben már közel kétszázezer pengővel kevesebbet költhet, mint tavaly. Uj sétány alig keletkezik a jövő évben, leginkább a már megkezdett parkozások folytatására szorítkoznak. Legtöbb költéget a Döbrentei-téri és a Tigris-utca közötti útvonal rendezése igényel, mely 43.000 pengőt jelent. A Drasche-féle ingatlan parkozásának folytatására 25.000, a Városmajor parkozásának folytatására 10.000, uj fasorok létesítésére 14.000 pengőt költenek.

Gyászmise. Szerdán volt a tragikusan elhunyt *Perczel* Béla kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag lelkiüdvéért az ünnepies requiem, melyen a családtagokon kivül a budai társadalom szine-java megjelent a városmajori plébániatemplomban, hogy áldozzon a hegyvidéki népszerü pártvezér emlékének.

Elkeseredett harc dúl egy óbudai keményítőgyár és környékének lakossága között. A gyár telepengedélyének meghosszabbítását már a Közmunkatanács is ellenezte és a III. ker. Előljáróság is megtagadta. A tiszti főorvos jelentésében számtalanszor leszögezte, hogy a gyár a környék lakásait vízzel árasztja el, köztisztasági szempontból hátrányos a gyárnak a jelenlegi helyén való maradása, mert a füstön, kormon kivül svábbogarak hadát zúdítja Óbudára. S mégis valamilyen kartelvezér el tudta érni, hogy a telepengedélyt meghosszabbítsák. Szegény szomszédok!!

A svábhegyi siugrósáncot átépítik és a szövetség elnöke, v. *Rapaich* Richárd altábornagy most hagyta jóvá a *Benedek* Frigyes müegyetemi tanársegéd által készített terveket, melyek szerint a mostani faszerkezet helyébe vasszerkezetü nekifutólejtő készül és egyuttal érvényesítik az utóbbi pár év alatt kialakult ugrótechnikai ujításokat is. Az uj sáncon az eddiginél lényegesen nagyobb ugrások érhetők majd el.

Két lengyel vértanu sirjánál, akik a magyar szabadságharcban szenvedtek mártirhalált, kegyeletes emlékünnepet rendeztek a világháboruban a lengyel légiókban szolgált magyarok. Először *Woronieczki* Miczislaw herceg légionista ulánus ezredes sirjánál tisztelegtek. *Usetty* Béla dr. orsz.-gy. képv., főv. biz. tag mondotta itt történelmi visszaemlékezésben gazdag ünnepi beszédét és kiemelte Woronieczki herceg emlékezetes tevékenységét, amellyel a magyar szabadságharc szolgálatába állította ulánus ezredét, vitéz magatartását szabadságharcunk harcaiban, és szomoru végét, melyet Haynau juttatott neki. *Hann* Henrik főtanácsos sz. k. v. százados a Frontharcos Szövetség nevében mondott lelkes beszéde után *Muntyán* Gábor a volt légionisták koszorúját helyezte a sírra. Innen *Abancourt* emlékművéhez vonultak, hol *Szilágyi* Károly mondott lelkes emlékbeszédet. Abancourt Dembinski hadsegéde volt s mint ilyen a „bátrak-bátra" címet kapta honvédtársaitól. Az önkény őt is kivégeztette. *Hölczl* Elemér a Frontharcosok kegyeletét tolmácsolta, *Sierminski* János a légionisták virágait helyezte a sirra. Végül *Bartel* János dr., a Lengyel Egylet elnöke adózott kegyelettel a vértanuknak. A két sirnál *Gresch* Zoltán felügyelő, volt léglonista vezetésével kivonult rendőrdisszakasz állt őrséget.

A budai asztalosmesterek október 5-én az I. ker. Iparoskörben tartott értekezleten elhatározták, hogy a budai asztalosmesterek tájékoztatására és kívánságaik megismertetésére *minden hónapban* értekezletet tartanak és felkérik az elnökség tagjait, hogy felváltva vegyenek részt a budai kartársak összejövetelein.

A három bambino-szobor a Döbrentei-tér és az Attila-körut találkozásánál egyik legszebb és legbájosabb utcai dísze Budának. Kár, hogy távlati képét teljesen elrontja az előtte meredő villany- és gázlámpa oszlop. Nem nagy költséggel és fáradsággal járna, ha áthelyeznék a villanyoszlopot, a gázlámpáé amúgy sincs használatban, az egész nyugodtan eltávolítható.

Kedvezmény a budaiaknak, akik az angol és német nyelvet óhajtják elsajátítani, hogy *Weixlgärtner* Tivadar ny. ezredes okl. nyelvtanár, a MOVE nyelvtani iskolájának a vezetője, olyan *budai lakosok* számára, akik gyorsabban akarnak haladni, *a lakásán magánórákat* ad, amivel időt, utat és költséget takarítanak. Értekezni lehet délután 2—4. II. Fő-utca 52. I. 3.

Kirakatrendező, díszítő és reklámtanfolyam nyilt a Budapesti Kereskedelmi Akadémián V., Alkotmány-utca 11. október 17-én, hétfőn este 7 órakor. Tessék képes tájékoztatót kérni.

Uj tánctanfolyamot nyitott a Budai Kath. Kör a hó 13-án és azt *Vogl* Imre és fia *ifj. Vogl* Imre tánctanárok vezetik. — A Kath. Kör hetenkint *csütörtökön* köri estéket rendez — tánccal.

Agyafurt pincértrükk. A mai nehéz megélhetés sok emberben kitermeli az apró szélhámosságokat. A napokban hallottam egyik budapesti nagyobb tejcsarnok üzletvezetőjétől, hogy neki is milyen zseniális észjárású pincére volt. A tejcsarnokban 50 fillér a „Yoghurt" elnevezésű tejtermék s ugyanott lehet kapni „Yovo" névvel kérkedő hasonló tejterméket. Ez azonban 80 fillérbe kerül, mivel állítólag ízletesebb előbbeni testvérénél. Már most hogyan használta ki a kettő között mutatkozó 30 fillér különbözetet, hogy az az ő zsebében maradjon. Cselekedte ezt következőképen: Amikor a vendég fizetett, a jeles pincér, jóllehet tudta, hogy a szegény fogyasztó „Yoghurtot" uzsonnázott, meg sem várva a jámbor halandó bemondását, megkérdezte, hogy jó volt. S az agyafurt pincér felszásuti főellenőr, vagy a nyugdíjából éldegélőgélő asszonyság készséggel rámondja, hogy jó volt. S a zagyafurt pincér felszámította a „Yovó"-ért a 80 fillért. Mit törődött ő vele, hogy a tejcsarnok „Yoghurt" fogyasztói lassankint elmaradtak, mert miért fizessenek 80 fillért érte, amikor másutt sokkal olcsóbban is megkaphatják. Ki tudja, mióta üzte ezt a huncutságot, amig az egyik vendég beszédbe nem elegyedett az üzletvezetővel s meg nem kérdezte, hogy miért lett olyan drága tegnapról mára a „Yoghurt", amikor tegnap 50 fillért fizetett. A ravasz észjárású pincér ki akarta ugyan magyarázni, hogy a vendég azt mondta: „Yovó", azonban az üzletvezető sem esett a fejelágyára, hogy át ne látta volna azonnal a derék pincér trükkjét. Azonnal kidobta az üzletből. Yoghurtot fogyasztó budapesti polgárok vigyázzatok, ha fizetitek az uzsonnátokat s ha a pincér kérdezi, hogy *jó volt,* inkább mondjátok, hogy *rossz volt.* *(Andriska Károly.)*

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

URI PIZSAMA
jó minőségü már 10 pengőtől
Kapható: II., Margit-krt 51 LINKE

Lakberendezések Egyes butorok
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÉS GARANCIA MELLETT
SCHÄFFER JÁNOS
műbutorasztalosnál II., TÖRÖK-U. 2
Telefon HIVÓ 55-2-98

JÓL JÁR MAJOR CIPŐBEN!
Elsőrangu minőség
Méltányos árak
I. Krisztina-körut 61
Postapalotával szemben

Jó éjszakát!

Kicsillant már a fürteim közt
az első hófehér fonál;
barna fürtök erdejében
kaszakongató, fehéren
miért, miért kisértesz ily korán?

Koldus ország, koldus fiának
örülni, élni nem szabad?
A terve s izmos karja nem kell?
Fulladjon meg az ifjú ember
a fülledt magyar ég alatt?

Ellobogott az ifjúságom
hiába, mint a gyertyaláng.
Bús gyertyacsonk: huszonnégy évem,
tűrjünk tovább még szomjan, éhen,
s aztán — vidám jó éjszakát!

Toth Géza.

Személyi hirek

KOZMA JENŐ dr. országgyülési képviselőt kéri föl küldöttségileg a Gül Babáról elnevezett mohamedánvallású magyar állampolgárok vallásközössége, hogy vállalja a védnökséget és megsegitse elismertetésének mielőbbi megszerzésében.

FABINYI TIHAMÉR dr. kereskedelemügyi minisztert is ünnepelte az Ügyvédi Kör e hó 18-án az ő és *Lázár* Andor igazságügyminiszter tiszteletére rendezett banketten, ahol kijelentette, hogy minden akaratával a gazdasági vérkeringést indítja meg, ami az ügyvédi karnak is nagy érdeke.

LIBER ENDRE alpolgármestert és feleségét melgen üdvözölték ünnepélyes keretek között megült ezüstlakodalmuk alkalmából a város minden részéből.

ANDRÉKA KÁROLY tiszteletére Károly napjának előestélyén a Szt. Lukács szálloda fehértermében nov. 3-án este 8 órakor társasvacsorát rendez a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör. A vacsorajegy ára: 1.60 pengő.

LENDL ADOLF dr., a Hollós Mátyás Társaság tudós tagját, aki Keszthelyre költözött, ott melegen ünnepelték barátai a külföldön legutóbb elért sikere alkalmából. Ezt készül megünnepelni a Hollós Mátyás Társaság is, ahol részt vesznek a budai egyesületek is.

RINGER JÁNOS a Királyfürdő tulajdonosa megbetegedett, de állapota már javul és túl van a veszélyen.

TILL ANTAL tanácsnok, az Autóbuszüzem vezérigazgatójának állapota állandóan javul.

MOLNÁR FERENC, a neves iró a Nyul-utcában épített villát, amibe azonban nem költözik be, hanem kiadja bérbe.

PALÓCZI EDGÁR tanár érdekes előadása: — „Kossuth Lajos római és angol ösei" — nagy közönséget vonzott a Külügyi Társaság ülésére e hó 19-én.

HOLEK SÁMUEL, a *Centrum* elnökigazgatója, *Benkő* István igazgató kiséretében a balatonparti *Lovasra* utazott, ahol egy nagy szanatórium és fürdő létesítéséről folytatnak tárgyalásokat, a hires lovasi szénsavas-vasas ősi gyógyforrás felasználásával. A telepen *László* Zoltán dr. szerkesztő kalauzolja őket és látja vendégül palozsnaki birtokán, ahol most folyik a szüret.

BARSI JENŐ dr. II. kerületi tisztiorvost teljes szolgálati idővel, elismerés mellett nyugdíjazta a főváros.

BÁN ALADÁR dr. Finnországot ismertette e hó 17-én az Erzsébet Népakadémia ülésén.

NEMES MARGIT, akinek képe díszitette a régi százkoronásokat, a Csalogány-utcában kilencvennyolcezer pengőért egy kétemeletes házat vásárolt.

HALMAY ZOLTÁN neves úszóbajnok, a főv. törvényhatósági bizottság tagja lett — *Draskóczy* László lemondása folytán.

CSAPÓ FERENC dr. ny. rendőrkapitányt hivta be a polgármester *Perczel* Béla halálával megüresedett fővárosi bizottsági tagságra.

DALMADY ZOLTÁN dr. francia nyelven ismertette Buda fürdőit e hó 19-én este fél 7 órakor a Budapest Fürdőváros Egyesület és az Orsz. Balneologiai Egyesület által a francia orvosok tiszteletére rendezett együttes ülésen.

DULÁCSKA JENŐ, a fővárosi tisztviselők segitő alapjának igazgatója, két hét óta betegen fekszik lakásán, de állapota már javul.

PADÁNYI ANDOR egyik legkiválóbb királyi tanfelügyelőt áthelyezték s helyét a főváros törvényhatóságának bizottságában utódja, *Nagy* Zsigmond foglalja el.

SZAUTNER LAJOS, az ifjabb festőművésznemzedék kiváló tehetségű tagja az egyetlen budai pályázó a Ferenc József jubileumi alapítvány festészeti díjára.

Fáradt ember

ma már, aki nyolc évvel ezelőtt nagy munkakedvvel és rátermettséggel állott a munkaképtelenül tespedő székes főváros élére és megteremtette az áldásos munka lehetőséget, éjt-napot együvé forrasztó munkában töltve nyolc nehéz esztendőt. Bizonyára nem ez a munka fárasztotta el, hanem a csalódások egész sora. Emberszeretettel, hittel, őszinte barátsággal telt szivét megvérezték, — a polgárság érdekében érlelt tervei elé akadályokat vetettek, jóságával, bizalmával visszaéltek, — talán épen azok, akik arra sem méltók, hogy sarui szíjját megoldják. Ezért a városért lemondott a családi élet örömeiről, lemondott mindarról, ami mások életét kedvessé teszi, viselte megadással, hogy a sárral dobálódzók az ő makulátlan tiszta köntösére is freccsentsenek sarat, amely nyomtalanul lepergett róla, — de ez a csaknem évtizedes küzdelem elfárasztotta. A fáradt ember nyugalomra vágyik. Fáj talán, hogy ott hagyja a megmüvelt, termőképessé tett, jó maggal bevetett szántóföldet, de fáradt testtel, fáradt lélekkel elvonul és keresi a nyugalmat. Barátai, tisztelői nagy tábora a szomoruság érzetével, lehajtott fővel áll az ut mentén és várja, hátha megáll, hátha visszafordul? De él mindenkiben itt Budán az a biztató gondolat, hogy megpihenve — ismét visszatér.

Pénteki Borgazda Társaság két legutóbbi estjén *Frommer* Zsigmond dr. és *Zboray* Gyula dr. voltak a borgazdák. A Zboray-est egyutttal zártkörü értekezlet volt, amelyen az üresedésben lévő tagság betöltése felől tanácskoztak. A legközelebbi estnek e hó 21-én *Gorka* Gyula lesz a borgazdája.

A Városinház sorsa még mindig bizonytalan. Lebontani nem engedi a város, mert itt volt Beethoven egyetlen koncertje. Muzeumnak nem alkalmas. Most restaurálttatni szeretnék valami élelmes vállalkozó révén és erre a bérletre készül pályázatot hirdetni a város. Valamikor nagyszabásu élőképeket rendeztek abban a magyar mágnások s azokat szívesen nézte meg a közönség, hogy igy valami nemzeti célra is áldozzon. De szolgálhatna még egy célt. Ma divatossá vált a mozdulatmüvészet és számos iskola nyilt e célból. Talán itt lehetne a központja és egyuttal nyilt nagy szinpadja.

A keleti-mohamedán Klub elnöksége Bécsben meghivta a *budai nagymuftit* és a magyar izlámfelekezet vezetőségét, hogy előadást tartsanak Gül Babáról, Budáról és a nagymufti istentiszteletet tartsan a bécsi muzulmánoknak. A magyar izlámfelekezet eleget tesz a meghivásnak, a nagymufti pedig állandó lelkészt diszponált a bécsi mohamedánok lelki gondozására. Az idegenforgalmi kapcsolatok kimélyítésére a felekezeti evkaf-reisz (vagyongondnok) utazik Bécsbe.

Hunnia teákat rendez a Hungária Magyar Technikusok Egyesülete „Darugém" csoportja október 23-tól kezdődőleg minden második vasárnapon, este 7 órai kezdettel a Budai Polgári Casino-ban. Tánc 1 óráig.

A Budai Klub október hó 22-én este 8 órakor rendezett társasvacsorával avatja fel uj klubhelyiségét: II. Pálffy-tér 5. sz. II. emeleten. Menü ára 1.40

Keleti vendégek a Gellértben. A Szent Gellért-nagyszálló vendégei között, ahogy az „Idegenforgalmi Tudósító" irja — az utóbbi időben a következők voltak keletről: Raja Rajandra N. *Blanja* maharadzsa, Ranche, Ahmed *Seddrik* bey főpolgármester, Alexandria, Sahebsada Khan *Abdusanad* v. miniszter, India, Ezzal *Sohiman* bey Kairo, Egyiptom, Hassan Hafaz pasa földmivelésügyi miniszter, Sheer Ali Khan Navabsada Mohamed *Patandi* herceg, *Juh Wei Su* diplomata, Chating.

Názs a Kelenföldön. A Szent Imre herceg-ut elején hosszu autósor állott a kis templom előtt e hó 15-én délben, amikor oltárhoz vezette ott *Gömöri* Győző, a Hazai Biztosító igazgatójának, a Buda Alsóvárosi Egyesület ügyvezető elnökének, a Kelenföldi Társaskör társelnökének és feleségének leányát: *Katót*, id. *Süle* Gábor, a Benczések pápai reálgimnáziuma ny. tanárának és feleségének fia: *Süle* Gábor m. kir. honvéd állatorvos. Tanuk voltak *Süle* Pál dr. pécsi m. kir. honvéd hadbiró a vőlegény testvére és *Gömöri* Pál dr. kilinikai orvos, a menyasszony testvére. A fiatal pár az orgona hangjai kiséretében vonult a templomba, amelyet Gömöri Győző örömapa tisztelői és a társadalom minden rétegét képviselő előkelő uri és hölgyközönség színültig megtöltöttek. Gounod Ave Marláját *Maleczky* Oszkár, a m. kir. Opera kitünő müvésze, *Sugár* karnagy orgona-kiséretében énekelte müvészi tökéletességgel. A fiatal párt *Brisits* Frigyes dr. ciszterci rendi tanár, a nagynevü egyházi szónok eskette, a szivek mélyéig ható beszéd kiséretében. Az esküvőn megnyilvánult az a szeretet, amely *Gömöri* Győzőt, a Buda-Alsóvárosnak több mint 20 év óta rajongóját és családját körülveszi. Az esküvőn a Kelenföldi Társaskört *Becsey* Antal és dr. *Sümeghy* László, a Buda Alsóvárosi Egyesületet *Sinkó* Pál alelnök képviselték a nagyszámban megjelent tagokkal együtt. De megjelentek ott nagyrészt családjukkal többek között Gergely Tódor m. kir. gazd. főtan. vezérigazgató, Párkány Sándor vezérigazgató. Balabán Imre igazgató, Zsóry Barnabás vezérigazgató nejével, Herczeg Zsigmond, Puly István, Vági Jakab, Molnár Oszkár és Poll Imre igazgatók. Továbbá Barla Szabó József dr., Győrffy Lajos igazgató, Kovács József tábornok, Mischinger Gergely őrnagy, Mikola Géza postaigazgató, Pécsi Albert dr. igazgató neje, Rochel Móric ezredes, Schön Ernő tábornok, Szigethy Lajos igazgató, Vidosfalvy Gyula operaházi tag, Valkó Gyuláné, Zára Antal és Lányi János alezredesek. Szöts Pál min. tan., Villányi Nándor vezérigazgató, Alth Károly, Háringás Károly és még számosan mások. A fiatal párt és a mindkét részről való örömszülőket a templomban üvözölték a megjelentek. Mire a fiatal pár és az örömszülők a templomból Gömöri Győző Mohai-uti lakására érkeztek, ott már több mint harmadfélszáz üdvözlő távirat és üdvözlő irat várta őket. Az üdvözlők sorában voltak: Kállay Tibor ny. pénzügyminiszter, Ripka Ferenc dr. főpolgármester, Frühwirth Mátyás dr. orszgy. képv. Usetty Béla orszgy. képv., Zombory Géza tábornok, dr. Sümeghy Zoltán ny. biró, Mildenberger József, dentai Gomperz Ervin vezérigazgató, Hajdu Miklós dr. vezérigazgató, Zilahy Gyula, Dorner Gyula, Szántó Jenő igazgató, Hubert Vilmos, özv. Hentaller Lajosné, Nádas Béla dr., Schopp János, Lászy Győző államtitkár, várdai Karátson Lajos b. b. t. t. ny. államtitkár, Mátrai és még számosan üdvözölték a boldog ifju párt és a szülőket.

Valóságos járvány dul az utóbbi években a kávéházak városában. Ezek a szórakozó helyiségek, amelyek valamikor nagyszerüen prosperáltak, egyre-másra szüntetik be üzemüket. Ez a járvány Budát ugyszólván teljesen megkimélte, csak két kávéházzal volt itt baj, a *Margithiddal* és a *Gellérttel*. A *Margithid* még az év elején teljesen megújhodva nyilt meg *Stambul* néven, *Ottó* Dezső szakavatott vezetése alatt és azóta kedvelt helye a budai urikőzönségnek, a *Gellért* kávéházat pedig ismét a *Gebauer Testvérek* vették kézbe és teljesen átalakítva és modernizálva október végén nyitják meg. *Gebauerék* régi ismerősei Budának, különösen a Lágymányosnak, hiszen már régebben s ők voltak a kávéház tulajdonosai. A budai kávéházi fronton egyéb érdekességekről is beszámolhatunk. A *Szeiffert* és a Horthy Miklós-uti *Hadik*-kávéház együtt halad a korral és érdekes újitást hoz. A jó öreg *Szeiffert* tulajdonosa, az agilis és szeretetreméltó *Tihaméry* Kálmán október 15-én nyitotta meg kávéházában Buda első magasnivóju kabaréját, minden belépődij és áremelés nélkül. *Kaiserék* pedig, a *Hadik*-kávéház tulajdonosai szinte forradalmi ujitással lepik meg Budát: e hónap végén nyilik meg a *Hadik-taverna*. Kaiserék hosszas megfontolás és törzsközönségük alapos tanulmányozása után határozták el magukat erre a lépésre. A kávéház látogatóinak egy része a zene miatt keresi fel a helyiséget, másik része azonban a csendet szereti és vagy ujságot akar olvasni, vagy kártyázni akar. Kaiserék a felső kávéházi helyiségben megszüntetik a zenét és a szuterénben — amelynek külön utcai bejárata lesz — helyezik azt el. Igy a csendet és zenét szeretők külön-külön megtalálják a maguk kedvtelését. A Hadik taverna gyönyörü berendezését *Szücs* Endre fiatal neves iparmüvész tervezte.

A Halászbástya szépsége nem érvényesülhet az eléje épitett házak miatt. Különösen a Hunyadi János szobor fordulójánál lévő kétemeletes ház zavarja a kilátás összhangját. A főváros ezt a házat megvette és tavasszal lebontatja. Ugyancsak elkészült a Halászbástya aljának városrendezési terve is. Ezt *Wälder* Gyula müegyetemi professzor készitette el és a Közmunkatanács is elfogadta. A lebontott ház helyét parkirozzák és gondoskodnak arról is, hogy a környéken még várható épitkezések többé ne zavarhassák a Várhegynek a pesti oldalról látható panorámáját. A most épülő házak már lapostetejüek és magasságukat is úgy szabták meg, hogy a Várhegy oldalának harmonikus képébe zavartalanul beleilleszkedjenek.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Alaptalanul támadták meg a fővárosi házinyomdát, mert az üzemi bizottság most megállapította, hogy az egész fővárosi nyomdaipari termelésnek mindössze 3 százalékát bonyolítja le a házinyomda, tehát számottevő konkurrenciáról szó sem lehet, annál kevésbbé, mert a házinyomda csak hivatalos nyomtatványokat állit elő.

A hős várvédők emlékét, akik Przemysl várat védték az orosz túlerő ellen, november hó 13-án délelőtt leplezik le a Margithid budai hidfőjénél levő parkban.

A Szociális Testvérek halottaknapi gyüjtésének támogatására
A TESTVÉRSZÖVETSÉG
BUDAI GYERTYABOLTJÁBAN
II. Fő-utca 7.
Vásároljunk kegyeletmécsest és gyertyát
Sirok földiszitése és kivilágitása

Arab orvos Budapestről. *Huszamuddin Wafa Dijani Bey dr. arab* orvos és diplomata két hétg a fővárosban tartózkodott és *Arszlán* emir tanácsára nemcsak a muzulmánokat érdeklő Gül Baba türbét, hanem a fürdőket, az egyetemi klinikákat és múzeumokat is megtekintette *Husszein Hilmi* budai nagymufti kíséretében. A jeles arab úr elragadtatva beszélt élményeiről s tapasztalatairól a fővárosban és nyomban levélileg hívta fel honfitársait, hogy a külföldi tanulmányokat folytató arab ifjakat ezentúl ne a nyugati városokban neveltessék, hanem Budán, az ősi iszlamita tradiciókkal megszentelt helyen. *Wafa Bey* egyenes leszármazottja a prófétának, fejedelmi vér s a jeruzsálemi nagymufti öccse.

Mohamedánok száma. A legutóbbi magyar mohamedán dzsemma (konvent) határozata folytán serényen folyik országszerte a magyarországi mohamedánok anyakönyvelése. Eddig csak a főváros és környékén 1152 izlám-vallásu honpolgárt irtak össze.

A hegyvidék hálája. A Farkasvölgy, Martonhegy Németvölgy és Vidéke Egyesület e hó 7-én tartott választmányi ülésén *Pyber* Ignác elnök mondott emlékbeszédet *Perczel* Béla elhalálozása alkalmából. Jegyzőkönyvileg örökitették meg a hegyvidéknek tett nagy szolgálatait és méltó sirkő felállitására gyüjtést indítanak.

Nagyon kicsi a szórakozási lehetőség Budán. A városrész nagyságához és lakosságának számához viszonyítva nagyon kevés kávéházunk és még kevesebb mozgóképszinházunk van. A Vizivárosnak, különösen a dunaparti részének csak a *Batthyány*-mozgó állt eddig rendelkezésre, amely helytelen vezetés és nemtörődömség miatt nem felelt meg céljának. Ez a helyzet most megváltozott, amennyiben a mozgó szakavatott kezekbe került. A pesti *Pátria* és *Fészek*-mozgók tulajdonosa vette át, aki a helyiségeket teljesen átalakította, modernizálta, elsőrangú hangosgépekkel szerelte fel és Buda legjobb közönsége számára intim, kiváló müsorú szórakozóhelyet akar teremteni. Ezt a célját el is fogja érni, mert müsora megválasztásánál a legteljesebb mértékben szem előtt tartja közönsége igényét. Az ujonnan átalakított mozgó megnyitóelőadása október 17-én, hétfőn este volt.

A Testvérszövetség a *Szociális Testvérek* halottaknapi gyüjtése támogatására Gyertyaboltot nyitott Budán, II., Fő-u. 7.

Kimerült a templomépités alapja a fővárosnál, mert az elmult években kegyuri célokra a főváros több százezer pengőt fordított. Uj templom épitésről igen sokáig nem lehet szó, pedig sok helyen reménykednek a főváros segitségében.

BUDAI HANGULAT
Az ujonnan berendezett
TOMAI
Cukrászdában
II. Markovits Iván-u. 4

Zongorát, akadémiai módszerrel, franciát, németet, *festést* tanít, korrepetálást vállal nagyműveltségű urihölgy. Cím: Károlyi Irén, I. Alma-utca 9. I. 3. (Városmajornál.)

Tisztességes, rendszerető és teljesen megbizható öreg házaspár kerteslak felügyeletét és gondozását, szükség esetén az asszony főzést, magányos ur, vagy urnőnél akár az egész háztartásbeli teendők végzését is vállalná Ostáczky Mihály, III., Folyondár-ut 10.

Bizalom dolga a cipővásárlás. Ezt szem előtt kell tartania mindenkinek, akinek cipőre van szüksége. A nagyhangon hirdetett olcsó árak nem jelentenek jó cipőt is egyuttal. A *Major* cipőáruház I. Krisztina-körut 61. alatt elsőrendű készitményeit garancia mellett méltányos árakon árusitja. Bizalommal vásárolhat náluk.

Fényesen berendezve és megnagyobbitva, a hét végén nyilik meg a 25 éve fennálló *Tomay-cukrászda*, a viziváosi uri közönség kedvelt helye, amelyet pestiek is nagy számban keresnek fel.

NYILTTÉR

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

—o—

Az Est című napilap 1932. október 16-i keletü számában *„Csalásért elitélték egy gazdag háztulajdonos fiát"* című közleményre vonatkozóan ezuton kijelentem, hogy *Obendorfer Károly okl. mérnök, útépitési vállalkozó*, a Baros Szövetség útcsatornaszakosztályának alelnökéről, ügyfelemről közölt hiradás elejétől végig valótlan. Ügyfelem ellen sem csalás, sem semminemü más bünc selekmény miatt eljárás folyamatban nincs és nem is volt, annál kevésbbé hozhatták ellene a cikkben közölt itéletet.

A valótlan hirt közzétevő napilap ellen a bünvádi följelentést egyidejüleg megtettem.

Dr Dietz István ügyvéd.

Az épülő Buda

Rovatvezető: Gerő Sándor.

Az uj budai lövölde

1696—1932

Az ország legmodernebb, európai viszonylatban is számottevő lövőterévé építtette át a Budapesti Polgári Lövészegyesület Marczibányi-téri lövöldéjét.

Az egyesület, mely 1696-ban királyi kiváltságlevél alapján alakult, Szegényházutcai házából 1885-ben költözött át mostani székházába. Ez a székház és lőtér állandóan a legkiválóbbak közé tartozott és épitése idején Budapest legnagyobb bálteremét is magában foglalta. Az egyesület mindig Budapest társadalmának legkiválóbbjait egyesitette. Uralkodóink kiváltságokban részesitették és I. Ferencz József is különös szeretete jelét adta az egyesülettel szemben, amikor csaknem minden ittartózkodása alkalmával meglátogatta azt, nagy lövészünnepélyeit sok esetben személyesen nyitotta meg és azokon maga is résztvett. Számos lőtábla, nagyon sok ajándéktárgy őrzi az ő, és az uralkodóház többi tagjainak emlékét.

Az utóbbi időben úgy a lövészet, mint a társadalmi élet oly fejlődésnek indult, hogy a lőtér és székház befogadóképessége kicsinek bizonyult. *Kozma* Jenő dr. főlövészmesterré történt megválasztása alkalmával latba vetette nagy tekintélyét és rendkivüli összeköttetéseit, hogy lendületet hozzon a már tespedő egyesületbe. Ez és *Babits* Sándor dr. ügyv. főlövészmester páratlan energiája, szervezőképessége és szakértelme eredményezte az egyesület hatalmas fejlődését, mely a lőtér teljes átépitését és a székház kibővitését elkerülhetetlenné tette. Igy jött létre Európa legnagyobb és legmodernebb lőtere.

30 miniatür lőállás, futóvad-, öt darab százméteres, öt darab 25 méteres, két álló őz- és öt ijjlőállás épült. A most lezajlott olimpiai mérkőzések, valamint a mult évi lembergi világversenyek alkalmával a versenyzőknek kevesebb lőállás állt rendelkezésükre, mint amennyi miniatür lőállást az egyesület épittetett, amely ezzel az épitkezésével megoldotta egyuttal a nemzetközi és világversenyek magyarországi megrendezésének kérdését is, ami eddig lehetetlen volt. A lőtér mellett egy, a maga nemében páratlan, 25 méteres szobalövőtér is épült, amely egyuttal tornateremnek is használható. Az átépitett uj rész a társadalmi összejövetelek céljára 16 méter hosszú, 8 méter széles termet, a férfiak részére a földszinten, a nők részére pedig az emleten öltözőt, meleg és hideg tust foglal magában. Az öltözők és tusok az egyesület tenniszbérlőinek is rendelkezésére állanak.

Az épitkezést október 25-én fejezik be, 27-én pedig a Magyar Országos Céllövőszövetség már ezen a pályán rendezi országos bajnoki céllövőversenyeit. A napokban lesz a sajtóbemutató is, ijjversenyekkel kapcsolatban. 30-án nagy vacsorát rendez az egyesület, amikor ideiglenessen átveszi az épitkezést és kiosztja a bajnoki versenyek díjait. A felszentelést nagy ünnepségek és verseny keretében tartják meg.

A tervezés *Ray* Rezső müépitészt dicséri. *Ray* Rezső müépitész tervei alapján számos nagyzabásu, kiváló épitkezés készült, ő tervezte többek közt a népjóléti minisztérium lánchid-utcai palotájának átalakitását, valamint annak összes enteriőrjeit, a Dísz-tér 11. sz. alatti palotát, mely stilusosan illeszkedik bele a Vár patinás környezetébe és most tervezi a francia követség Fő-utlai palotáját és enteriőrjeit. Számos közéleti személyiség magánvillájának tervezése is e kitünő müépitész müve, akinek eddigi munkáihoz méltóan csatlakozik a most elkészült lövölde. Az épitkezési munkákat vitéz *Lukóy* Emil épitész végezte.

Lassankint kibontakoznak a Böszörményi-uti „Claridge" kávéház és étterem épületének körvonalai. A speciálisan erre a célra tervezett modern emeletes villaszerü alkotás a tervek után itélve egyik disze lesz a környéknek. *Tachler* Lajos János, aki fáradságoit és költséget nem kimélve, az Istenhegy, Németvölgy társadalmi centrumát akarja itt megteremteni, szerényen elzárkózik minden nyilatkozat elől. Mindenesetre dicséret és elismerés illeti, mint mindenkit, aki a mai gazdasági helyzetben optimizmussal és vállalkozási kedvvel fog

uj dologba és a nagy munkanélküliség idején munkát ad. *Tachler* Lajos János szerénysége nem tart vissza bennünket attól, hogy személyével megismertessük a közeljövőben a budaiakat.

Ókori hun földvárhoz hasonlit ma a leásott domboldal a Hadnagy-utca és Hegyalja-ut sarkán, ahová most érkezett fel a Gellérthegyre tervezett szerpentin ut, mely az Erzsébet hidtól kiindulva a Gellérthegy alján vonul föl a Hadnagy-utcával párhuzamosan. Hatalmas útvonalat épit itt a város, automobil közlekedésre is alkalmasat, mely egyuttal *kilátó-ut* is lesz, mert megkerüli az egész Gellérthegyet spirális alakban. Ennek révén bizonyára rendezik a Citadella környékét is, amely már régen rászolgált a rendezésre. Nagy földmunkát kellett végezni, sok helyen mélyen leásni a hegyet, főleg a felsőbb részeken és különös véletlen, hogy a Hegyalja-ut sarkánál hun földvárszerüen alakult ki a lépcsőzetesen leásott hegyoldal.

Buda egyik legmodernebb hatemeletes bérpalotája készült el az Olaszfasor 3. sz. alatt. Az épület, melyet *Platschek* Imre okl. épitész, a fiatal épitészgárda egyik sokatigérő tagja tervezett és *Kármán* Andor épitész és *Kirschner* József épitőmester épitett sok tekintetben uttörő ujitásokat hoz. Már magának a teleknek három részre való felosztása is egészen különleges módon történt, ugy, hogy az épületek belső része is teljesen szabadon áll. Négy, három, két szoba hallos, két szobás és garcon lakások épültek, összesen húsz, valóban a legteljesebb komforttal. Központi fütés, tágas fürdőszoba, süllyesztett káddal, beépitett szekrénnyel és két W. C. tartozik minden lakáshoz és az egész épület központi szemétgyüjtésre van berendezve. Emeletenkint gyüjtőcsatornákba kerül a szemét, majd a pincében levő kazánházban, ahol elégetik azt. Higienikus szempontból felbecsülhetetlen ujitás ez. A lakások kivétel nélkül tapétázva vannak, hófehérre lakkozott ajtókkal, ablakokkal, ezüstösre krómozott zárakkal. A minden modernsége mellett is tetszetős külsejü bérpalota élénken válik ki a környező házak sorából.

A szükségmunka keretén belül nagyarányu útépitések és csatornázások indultak meg Budán. A vállalkozó cégek nagyrésze ismert név és multjuk garancia arra, hogy munkájuk elsőrangu lesz és megfelel a követelményeknek. Folytatják többek között a *Szépvölgyi* árok boltozási munkáit, az Üröm-utcától 140 méter hosszuságban. A munkát *Kiss* Jenő mérnök vállalata végzi, aki az elektromos müvek akvinkumi állomásának transzformátor szállító vágányát, valamint a kelenföldi elektromos telep vágányépitési munkáit is végezte. Ő intézte a sertésvágóhid vágány és rakodómunkálatait és épitette az uj élelmiszernagyvásártelep hajókikötőjének vasbeton hidfészkeit. Teljesen ujonnan épül a Pasaréten levő *Orló-utca*, amely 300 méter hosszuságban vizes makadámburkolatot kap. A munkát *Szegedy* Béla Jenő mérnök végzi Ennél az utnál nagyszabásu földmunkát kellett végezni és sokezer köbméter földet mozgósitani. *Szegedy* mérnök épitette a legteljesebb megelégedésre a mult évben a *Temes*-utcát, az idén pedig még a *Kőkörcsin*-utca munkálatait végzi, azonkivül a dunakikötő rakpartjának körülbelül 4000 négyszögméteres területét, valamint a hozzávezető 500 méteres utat burkolja keramittal.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Rovatvezető: Szászhalmi József

Kamatlábleszállitás. A *Nemzeti Bank* főtanácsa elhatározta, hogy október 18-ától kezdődő hatállyal a bank által váltó, közraktári zálogjegyek és értékpapirok leszámitolásánál alkalmazandó kamatlábat 5%-ról 4½%-ra, a népszövetségi kölcsön kötvényeire és az 1932. évi kibocsátású 5%-kal kamatozó magyar királyi állami pénztárjegyekre adott kölcsönöknél alkalmazandó kamatlábat pedig 5½%-ról 5%-ra mérsékli. A főtanács ennél az intézkedésnél figyelembe vette a hazai pénzforgalom alakulását és a kamatteteleknek Európában észlelhető alakulását.

A Rimamurányi Salgótarjáni Vasmü Rt. igazgatósága megállapitotta az 1931—32. üzletév mérlegét és elhatározta, hogy a közgyülést október 29-ére hivja össze. A rendkivüli gazdasági helyzet az eredményt jelentékenyen befolyásolta. Az idei üzemi hozam 1,568.400 pengő. Osztalék nem kerül kifizetésre. A vállalat mindent elkövet, hogy a mai értékesitési lehetőségek mellett eredeti munkáslétszámának legalább 70 százalékát foglalkoztathassa.

A Futura igazgatósága megállapitotta az 1931. év mérlegét, amely 290.512 pengő nyereséggel zárul. Az adósok tétele 23,708.000 pengő. Az igazgatóság a közgyülés napját okt. 22-re állapitotta meg.

Az Union des Usines et des Exploitations Forestiéres de Nosice S. A. április végével lezárt mérlege 627.755 svájci frank bruttó és 461.290 svájci frank nettó nyereséggel zárult. Az alaptőke 22,800.000 svájci frank. A genfi közgyülésen feltétlenül *Sohr* Sándor vezérigazgatót választják be a gyergyenováczi **Rosenberg** Hermann ügyvezető elnök elhalálozásával megüresedett tagsági helyre.

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét csak Budán szerzi be ADLERSHEIMNÉL Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak Telefonmegrendelést házhoz szállit

33 éves cég! Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen REICHER II., TÉGLA-U 9 BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müut mellett, talajvizmentes házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel. — Jó ivóviz. — Kitünő terméföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden keddon, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

Társasvilláinkban a Pasaréti-út I és Nagyboldogasszony-útja (Ménesi-út) 3. sz. alatt Budapest legelőkelőbb villanegyedeiben. Októberi és májusi beköltözésre már csak pár 3, 4 szobahallos, teljesen elkülönitett luxuslakrész kapható. Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körtérnél), továbbá korábbi társasházainkban még pár tehermentes, 3 szobás, 2—3 szoba-hallos öröklakás már 14,500 P-től kapható. Dijtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Rendkivül kedvező fizetési feltételek. Dijtalan prospektus tervekkel
„CENTRUM" HÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9 Tel. 69-3-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet!

HUBERT és Tsa B. T. Egészségügyi berendezések, csövek müszaki cikkek, támgyártás VI., Liszt Ferenc-tér 4. T 222-67

Krisch Fekete János tetőfedőmester BUDÁN, I., Karolina-út 16. Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez L., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Császárfürdő Éttermei
a Csaszárfürdő belső terrasza nagy zenekarral, bécskai konyhával
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád vendéglős

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott „STAMBUL" nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

Hangulatos esték Kabaré Szeiffert kávéházban
Csorba Gyula cigányzenekara muzsikál
Tulajdonos: Tihaméry Kálmán

ESTE TÁNC ELSŐRANGU JAZZ A BELLEVUE SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Lakjunk Budán!

Telek

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolit. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

Rómaifürdőtelepen, Rómaidunaparton parcellázott közmüves telkek, Csillaghegyen és környékén telkek, villák, családiházak *Farkas* József F. M. Ingatlan irodájában, Rómaifürdő Emőd-utca 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmenti villatelkek □-ölenként P 3-tól. Havi lefizetés P 10.—től. Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! Olcsó házak égett téglából már P 500-tól. Mintaházak a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden vasár és ünnepnap délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor Indul a Városi irodától (Horthy Miklós-körtér 3|b. Telefon: 694-33) Kérjen Propektust!

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Budai oldalon 4 és kéthármad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Lakás

Halászbástyánál

autóbusz megállónál, luxus kivitelü, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bir. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

KERTES 2 SZOBÁS komfortos lakást keresek Pasarét környékén, vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Bútorozott lakás a Rózsadombon 3—4 vagy 5 szoba, hall és mellékhelyiséggel kiadó. Cim a kiadóhivatalban

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithidtől, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban 3 szobás szép lakás 1500-ért kiadó. Ugyanott 4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágositás: Málnai Béla müépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, kilátással a Dunára és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cim: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kiadásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

A vér- és bőrbetegségeknél, úgyszintén ha arcbőre pattanásos, kiütéses, ajánlatos a vérkeringés élénkitésére naponta félórával a reggeli előtt félpohár
Hunyadi János
természetes keserüvizet inni. Az orvostudomány legelőkelőbbjei megállapitották, hogy a Hunyadi János természetes keserüvíz a legtökéletesebb gyógyvíz. Szabályozza a székletet, levezeti a test fölösleges káros nedveit, tisztitja és felfrissiti a vért, előmozditja az anyageserét. (43)

Svábhegyi Szanatórium
rubalpin (430 m) diétás gyógyintézet Már heti 140 pengőért tökéletes szanatóriumi ellátást nyujt orvosi felügyelettel, 5-szöri étkezéssel, vizkúrával, fütéssel együtt. — A legideálisabb őszi-, téli üdülőhely.

LEGSZEBB AZ ŐSZ BUDAPEST SZIVÉBEN
A MARGITSZIGETEN
A Szanatóriumban: teljes ellátás, fürdők használatával és gyógykezeléssel 16 p.-től, a Nagyszállodában: szoba négyszeri ellátással, thermál-, strandfürdő és vizgyógy használattal, egy személynek 12 pengőtől, 2 személynek 20.50 pengőtől.
Week-end szombat délutántól hétfő reggelig, ellátással s fürdőkkel egy személynek P 20.—, kettőnek P 35.—
Zene — Tánc — Telefon: 206-20

Budai Általános Takarékpénztár RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épittette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Jódkúra

RÓMAI FÜRDŐ
Óbuda—Akvinkum
Késő őszig Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasutnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NŐIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fióküzlete egyidejü megszüntetésével I, KRISZTINA KÖRUT 83 alól I, KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Főmunkatárs: Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1100 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 november 2.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagykedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, müvészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Mértföldes lépéssel

jutottak előbbre Buda nagy érdekei, függőben lévő kérdései az utóbbi héten, amikor a miniszterelnök elhatározta, hogy átszervezi pártját és annak élére hét tagból álló tanácsot állított mint pártvezetőséget. Tagjai köztudomás szerint: *Bethlen* István grófi, *Mayer* János, *Ráday* Gedeon grófi, *Pesthy* Pál, *Rakovszky* Iván és *Kozma* Jenő, a Polgári Egység vezére. Pártelnök: *Sztranyavszky* Sándor.

Budai elgondolásban ez reneszánszot jelent Buda számára, mert ennek a hetes bizottságnak révén nagy terület nyílt meg a gyakorlati politikus számára, amely Buda minden nagy kérdésének megoldását teszi lehetővé a pártvezetőségben helyet foglaló Kozma Jenő dr. személyében.

Kozma Jenő sohasem tagadta meg Budát. Érzi, tudja, hogy ez adta meg az alapot politikai érvényesüléséhez, ez az ő biztos vára minden politikai fordulattal szemben. Minden életszál Budához köti és ezt hűséges szeretettel ápolja.

Nincs olyan kérdése Budának, amelyet gondosan ne tanulmányozott volna és idegemésztően túlhalmozott munkája mellett ráér foglalkozni a kézműiparosok ügyétől kezdve a mohamedán vallásközségen, Pasarét fölvirágoztatásán, a hegyvidék kiépítésén, fürdőügyön, idegenforgalmon át a Városháza tanácsüléséig, az országgyűlés fórumáig minden időszerű kérdéssel.

Az ő szavára állott maga a Városháza is arra az egészséges álláspontra, hogy a városszéli telepitést ne a nagyvállalkozók érdekeinek szolgáltassák ki, hanem az erre a célra szánt egymillió pengő jusson a fuldokló kisiparnak. A vasvázas épületek tervét épen ezért levették a napirendről és igy ma olcsóbban épitik fel ezeket az apró ikerházakat, foglalkoztatnak 120 kisházépitő vállalkozót és sok ezer kézműiparost.

E napokban vállalta a mohamedán vallású magyar állampolgárok vallásközségének patronatusát, mert ez a kérdés nagy perspektivát nyit megakadt idegenforgalmunk föllendítésére, hanyatló fürdőügyünk életrekelésére, szállodai iparunk ujbóli fölvirágoztatására. Hátterében áll a nagy gondolat: — a Kelet erősebb bekapcsolása.

Hónapok óta foglalkozik a tespedő Viziváros jövendő sorsával, amelyet biztosit számára az alsó és felső hévizek közti fekvése és hatalmas Dunapartja.

Állandóan napirenden tartja két új dunai híd épitését, és az ő segitségével épültek ki a Rózsadomb folytatásában a hegyvidék új nagy kilátó útjai.

Nem lehet közömbös előtte, hogy elhárítsa-e Buda világfürdő gyorsabb érvényesülése útjából az akadályokat, amelyek közt első helyen áll a Vérmező bizonytalan kérdése. A Vérmező nélkül nem töltheti be szerepét Buda, mint világfürdő, mert erre a város közepén terpeszkedő húsz holdas kaszáló rétre a fürdővárosnak szüksége van, hogy megépítse e zárt völgyben központi fürdőparkját, a nagyvilág minden részéből várható betegek délutáni üdülőhelyét.

E világforgalom el sem képzelhető nagy központi fürdő-pályaudvar nélkül, amelyhez már a tervek is elkészültek a falusi méretű Délivasút állomás helyére.

Megoldásra vár a *Gellérthegy*, amely hez most épitik a szerpentin utat. A hegyet övező gyógyforrások számára ez alkotná a magaslati üdülőhelyet. A Citadella átépítését egy tervpályázat nem fogja eldönteni, oly nehéz kérdés. Párja talán a *Vár*. Ezt megrontotta a naivitás és a nagy magyar hagyományok iránti érzék hiánya. A mult hibáit kell itt jóvátenni.

Megoldásra vár a nagy télikikötő kiépítése, amely a budai fürdők elfolyó melegvize révén jégmentes volna télen — de át kell telepíteni ide, a kiállítás területét, a fűvészkertet, — föl kell épiteni Óbudán a Stadiont, hogy ennek révén híre kelljen az akvinkumi ásatásoknak, — mély fúrások révén föltárni a felső medence hőforrásait, hogy az gyógyfürdővé váljék a Filatori-gáttól Szentendréig.

A budai hegyvidék már gyermekkora óta Kozma Jenő nevéhez nőtt, mihamar módjában lesz a kormány segítségével azt a lehetőségig fejleszteni.

Pestnek ezer patrónusa van, nekünk kevés volt eddig, de most változott a helyzet, mert nagysúlyú gyakorlati politikus kezébe került Buda sorsa.

Dubonai Pál.

Ripka Ferenc

... És mégis elment... minden marasztalás, minden tartóztatás dacára ... elment csendesen, mint, ahogy a fáradt, a nyugalomravágyó ember elmegy észrevétlenül minden különösebb búcsúzkodás nélkül a társaságból, ahol szívesen látták, ahol megbecsülték. Nehezen betölthető ürt hagy maga után és utódának nagy munkába fog kerülni, hogy megszerezze ismét azt az általános tiszteletet és szeretetet, amely most a távozó főpolgármestert kíséri útján. *Ripka Ferenc* dr. nagy készültséggel, a városi ügyek alapos ismeretével és azzal a nagy elhatározással ült a főpolgármesteri székbe, hogy ismét munkaképessé teszi a városházát, ami sikerült is barátai révén és a városház vezető egyéniségeinek ügybuzgó segítségével. Az ő puritán egyéniségéhez mérten igyekezett rendezni azokat a túltengéseket, amelyek a háborús időkben önkénytelenül kifejlődtek. Mindez nagy munkát igényelt, próbára tett még olyan munkabirást és olyan idegrendszert is, aminővel a nyugalombavonult főpolgármester rendelkezett, és mind a kettő lassan felőrlődött a város érdekének szolgálatában. Már mintegy másfél éve foglalkozik a távozás gondolatával és azt bizonyos eredmények eléréséhez kötötte. Most alkalmasnak látta az időt, hogy fölajánlja állását a kormánynak és hiábavalónak bizonyult minden fölötte álló tényező marasztaló szava, barátainak kérlelése, mégis elment, hogy ismét családi körének szentelhesse életét és annak az emberbaráti munkának, amely legklasszikusabban nyilvánult meg a Klotild szeretetház gondozásában, amely egyedül neki köszönheti azt, hogy ma is fennáll, betöltheti hivatását, mint ahogy sok másirányú emberszerető intézmény az ő megfeszített munkájának köszönheti létét és boldogulását. De szeretettel várja őt budai barátainak köre, amelytől éveken át elvonta a Városházán kifejtett közmunkája. Ha mint főpolgármestertől el is búcsúztunk tőle, tárt karokkal és szerető szívvel várjuk őt itthon, — Budán.

Az uj dunahidak

épitése csigamódon indult el. Pedig a pénzügyi fedezetet maga a székesfőváros megteremtette azzal, hogy az ingatlan-vagyonátruházási illetéket felemelte. Ez havonta százezer pengőt hozott eddig, úgy, hogy a dunahidak alapja nemcsak fedezte az eddigi kiadásokat, hanem jelentős tartalékkal is rendelkezik. Ez a tartalék olyan nagy, hogy nyugodtan lehetne a tényleges épitkezést is megindítani. Egy miniszteri leirat szerint a Boráros-téri dunai híd vasszerkezeti munkáit és az óbudai dunai híd tervezési munkáit már megindította a miniszter és a jövőben is mindent el fog követni a hídépitési munkálatoknak minél szélesebb keretek között való végrehajtása ügyében. Ez azonban csak irott malaszt addig, amig az óbudai parton is meg nem kezdik a hidfő rendezésének munkáit. És itt erősen latba esik, hogy az új hidak nemcsak közlekedési, hanem szociális szempontból is fontosak. Az inséges fővárosi ezrek foglalkoztatása — ha már a nagy tartalék megvan és néhány százalék kockázat csak az, ami az illetékeseket visszatartja az épitkezéstől — lehengerel minden érvet. Előbb-utóbb ugyis csak meg kell indulni a munkának, mert hiszen a vasszerkezet is elkészül és ha nem akarják, hogy ócskavas maradjon, akkor inkább előbb, mint később meg kell kezdeni az alapépítmények munkáját is. A Boráros-téri híd is nehezen tud megszületni, érthető, ha az óbudai híd még sokkal távolabb van a megvalósitástól, dacára annak, hogy azt már 1908-ban törvény irta elő. A Boráros-téri hídnak legalább már megvannak a tervei és a vasszerkezet egy része. Az óbudai híd terveihez még csak most fognak hozzá. Júniusban 60 magánmérnököt vettek fel arra a célra, hogy az óbudai híd terveit előkészitsék. Ennek kettős célja volt. Először néhány állástalan magánmérnöknek akartak elfoglaltságot nyújtani, másodszor azt akarják, hogy mindenesetre a tervek készen legyenek. A tervek elökészitésének költségei is a Dunahíd-alapot terhelik, de ez olyan minimális, hogy nem jelent hiányt a Boráros-téri híd kivitelében.

—o—

A váratlan talajnehézségek okozták a Vízművek alagútfúrásának megakadását. A fúrógép még ma is be van temetve, ahol a víz betört és a talaj beomlott. Milyen nagy összeg veszett ezzel kárba, a sulyos kudarcon kivül, amin a külföldön is nevetnek. Mennyivel helyesebb lett volna a gazdag budai források vizét kihasználni, amelyek most haszon nélkül ömlenek a Dunába.

Réka forrás

A jövő évi Attila évfordulóhoz, mely az 1500 év előtti világtörténelmi esemény méltó ünnepe kell hogy legyen, most *Nemes* Jenő György dr. v. szanat. főorvos azt indítványozza lapunk útján, hogy a főváros illetékes körei *nevezzenek el egy gyógyforrást* Attila feleségéről *Réká*-ról, a hún nagyasszonyról, a turáni világbirodalom királynéjáról, legendás *Csaba* királyfi édesanyjáról, mint ahogy *Attiláról* már neveztek el egy forrást a Rudasfürdőben. *Árpádról* is van már forrásunk, amelyet a Rudas-fürdő uszodájával szemben a közel jövőben ivógyógymód részére adnak át. Az elmult évben pedig több új kutat fúrt Pávai Vajna Ferenc a Rudas-fürdő igazgatósági épülete előtti térségen. Az volt a cél, hogy ezek a hévvizek természetadta hőségükkel fütsék majd, — mint a Lukács-fürdőben — az éktelen kazánház lerombolása után a fürdőt. Az ujonnan fúrt kutak egyikének vegyi elemzése azonban nem várt meglepő eredménnyel járt. Kiderült, hogy ebből a forráscsoportból ennek van a *legkénesebb* vize, mint hogy kéntartalma literenként kénhidrogénban kifejezve 0.0018, tehát csak nem két miligram, ami gáznál máris tetemes és gyógyhatásában a többi forrásokkal legalább is egyenrangú, ha nem múlná felül őket. De viszont sulfáttartalma és *rádiumemanaciótartalma* is a külföld legnevesebb gyógyvizeivel egynivóra helyezi. Rádiumemanació tartalma ugyanis *Weszelszky* tanár legujabb vizsgálatai szerint 24,3. Mache egység (a pöstyénié csak kb. 9.8) és a mint kiderült, nemcsak gázalakban tartalmaz radioaktiv anyagot, hanem rádium szinelemet is tartalmaz nagyobb nyomokban: kiszámitva cca 8 billiomod gr. mennyiségben, ami azért fontos, mert a szinrádium tartalom a gyógyvizből a testben felhalmozódva, hatását összehasonlithatlanul tovább tartja meg, mint a rádiumemanació, melynek elillanási ideje cca 4 nap. Mindezeket pedig dr. Nemes azért mondja el, hogy ezentúl a gyógyforrások közt már ne szerepeljen ez a kiváló gyógyhatásu forrás a suta *„Kénes forrás"* néven, hanem erejénél, emlékénél fogva kapcsoljuk az Attila korhoz és nevezzük azt *„Réka-forrásnak.*

KOZMA JENŐT

kérték fel védnöknek a magyar mohamedánok

A budai idegenforgalmi és fürdőügy a sok teoretikus tárgyalás és gyűlés után most egy erős lépéssel haladt előre, amikor a Keletet kapcsolja bensőségesebben Budához

KOZMA JENŐ Dr.
országy. képviselő

azzal, hogy a mohamedán vallású magyar állampolgárok vallásközségének elárvult ügyét felkarolta és ezzel hálára kötelezi azokat a világtényezőket, akik ma a muzulmán vallás érdekében folytatnak nagy küzdelmet. Ennek a lépésnek szinte beláthatatlan következményei lehetnek és Buda javát szolgálják.

E hó 28-án tisztelgett az 1916. évi iszlám felekezet és a budai autonom Gül Babáról elnevezett mohamedán vallásközség együttes vezetősége *Kozma* Jenő orsz. képviselőnél, hogy a magyar iszlámvallás védnökség elfogadását megköszönje. A küldöttséget a magyar muzulmán, *Husszein Hilmi* effendi budai nagymufti és *Topcsagics* Musztafa aga medslisz (presbyterium)-elnök vezették. Résztvettek a küldöttségben lovag *Umlauft* Sziegfrid dr. ny. boszniai Kajmakám, felekezeti főjegyző, *Reszulovics* Mehmed bey, a medslisz titkára, *László* Zoltán dr. ny. pénzügyi tanácsos, lapszerkesztő, a magyar iszlám-felekezet evkafrisz-je (főkurátor), valamint *Mehmed Aga* Izmail budai imám, *Csátic* Ábid, *Hajdár* Hajdes és *Ozmánbasics* Avdo medslisztagok. A Gül Baba társaságot *Max János* alezredes, korelnök és *Medriczky* Andor dr. tanácsi fogalmazó, köri főtitkár képviselték. *Virág* Béla szerkesztő üdvözölte a küldöttség nevében *Kozma* Jenőt, aki épen Budáért, Gül Baba ősi székhelyéért tett oly sokat már eddig is, hogy a magyar iszlám azzal akartá kifejezni hálás elismerését, hogy a vallásközség védnökének kérte fel és megköszönte azt, hogy ezt a tisztséget vállalta. *Kozma* Jenő megindultan vette tudomásul a mohamedán magyarok ragaszkodását és az iránta megnyilvánult bizalmat. Igéretet tett, hogy magáévá teszi a magyar iszlám ügyét, mert a magyar—mohamdán testvériség nem fantóm, hanem élő valóság, amiről a törökországi és ázsiai utazásai alkalmával személyesen is meggyőződött. Buda egykor az iszlám és török ősi zarándokhelye volt és azzá kell ujból lennie. Ő a magyar iszlámtól sokat vár a főváros és hazánk számára, mert a keleti kapcsolatok felujítása kulturális és gazdasági viszonylatokban is, főleg azonban az idegenforglom szempontjából, igen sokat jelent nekünk. A küldöttség zajosan megéljenezte Buda népszerű képviselőjét, majd *Husszein* Hilmi nagymufti adott felvilágosításokat a magyar iszlámfelekezet és a Gül Baba vallásközség helyzetéről.

Kozma Jenő sokáig elbeszélgetett még a küldöttség tagjaival, akik meggyőződhettek, hogy a magyar iszlám lelkes barátot talált.

A Stadion helye ~ Óbuda!

Irta: Ringer Lajos dr.

Öt évvel ezelőtt az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* előterjesztést tett az „Országos Testnevelési Tanácsnak", hogy a magyar Stadiont és sporttelepet ne a hevenyében kijelölt, külterkien zilált és szabályozatlan ligetteli dűlőn, hanem Aquincum körül, a Duna mentén épitsék. Erről hirt adott a Budai Napló, mint a budai érdekek őre és már akkor kifejtette, hogy történetmi alapon is Óbudát illeti a Stadion.

A szövetség elnökségének és stadion-bizottsági előadójának, *Buday* Gyulának köszönet jár, amiért megkezdett munkájukat — ha pihentették is — ujra felvéve és tovább folytatva, egyre követelik, hogy a magyar Stadion Óbudának jusson.

A legutolsó amerikai olimpiászon a legnehezebb és legkeserűbb küzködések és a lefojtó hangulat dacára kivívott nagy győzelmek, valamint a Belgrádban szinte a sors ellenére elért evezős eredmények, amelyek világszerte elismertté tették a magyar virtus egyéni sajátos nemzeti jellegét és nemzetközi jelentőségét — újból aktuálissá tették a Staidon pihenő kérdését.

Nagyemlékü sportminiszterünk, gróf Klebersberg az ő, sokak szemében túlzott kultúralkotásai révén remélte a magyar tudás és a „magyar virtus" konjunkturájának elérkezését. — „Készen állani, ha jön a mi időnk", — ez a jelszó volt leolvasható az ő alkotásainak „moles"-eiről.

És im közoktatásunk mostani vezetője, *Hóman* Bálint történettudós, akit a történet élő szelleme emelt magasra, nyilatkozataiban máris hitet tett amellett, hogy nagy elődje nyomán a sportot lelket nemesitő és erősitő nemzetnevelő tényezőnek tekinti, amely csúcs-teljesítményeivel a világvizsgákon tesz benső erőnkről tanúságot.

A magyar sport meglepő teljesitményeivel már kiérdemelte, hogy valamelyik közeli turnusban, mint vendéglátó gazda mutassa be Stadionját, amire már sportunk fejlődhetése végett is szükségünk van.

Hiszen a nemzeti Stadion a magyar sportnak az, ami a zenének az Operaház, a képzőművészetnek a múzeum, vagy az irodalomnak az Akadémia: már nem a tanulás iskolahelye, hanem a nemzet teremtő erejének és jellemének köbe szökkent virágzása. A nemzeti géniusz legremekebb alkotásai legyenek az őket megillető legelső és legnemesebb helyen!

Igy legyen a magyar Stadion Óbudának, Európa eme megszentelt földjének katedrálisa, a nemzetben élő, tehát halhatatlan „magyar virtus" fenséges palotája.

És álljon ez palota a hozzá legméltóbb történelmi talajon, az óbudai síkon, a szent hegyek lábánál, a napvilágra került többezer esztendős kultúra csodás maradványai között, a sport klasszikus őstanúja mellett, a Dunának átkaroló ezüstszalagos szegélyezésében.

A szövetség már is nagy vivmányt regisztrálhat arról, hogy — mondjuk — kiszoritotta a pestoldali külterki megoldás lehetőségét és szinte kitéphetlenül meggyökeresitette az Óbudára épitendő Stadion gondolatát, amelynek részére meg tudta nyerni az őserejü Steindl-céh elnökét Hültl Dezső tanárt és meg tudta nyerni Harrer Ferencet, a városfejlesztésnek született, hivatott és hivatásos értőjét.

A Stadion helyének megválasztásában a végső döntés a kultuszminiszter kezében van. A Szövetség ilyen erők támogatásával bizonyára meg fogja találni a kultuszminiszter történelmi érzékéhez vezető szerencsés utat.

A hegyek, a Duna, a több évezredes kulturát hordozó történelmi talaj, a nemzeti erő, a hozzáértők okos szava és a kitartó polgári jó szándék elvégezik, hogy a Stadion helyének megállapításánál helyrehozhatatlan elvétés ne essék.

20,811

Nagy összeg volt mindig, de óriási pénz most a nehéz gazdasági viszonyok között, amikor a fillérnek is jelentős értéke van. A közelmult napokban le kellett szállnom a villamosról, mert ijedten vettem észre, hogy a pénztárcámat otthon felejtettem és csupán tizenöt fillért találtam a táskám sarkában... — Huszezernyolcszáztizenegy pengőt adott össze hat hónap alatt a Krisztinavárosi Róm. Kath. Egyházközség a kerület szegényeinek támogatására. Zsir, kenyér, ebédjegy, tej, lakbérsegély, ruha, cipő, reggeli, ebéd, kinek mikor mi a legszükségesebb. 1931. novemberétől 1932. április haváig. — A nyár elmulott, ujra itt a tél. Gazdasági viszonyaink nem javultak, a sokezer alamizsnáért kinyújtott kézbe ujra adni kell a lehetőséghez képest; ezért fordul ismét híveihez

BUDAI KABARÉ
a
SZEIFFERT kávéházban
Margit-krt és Zsigmond-u. sarok
BELÉPŐDIJ NINCS
Minden pénteken uj müsor
Szolid kávéházi árak — Meleg konyha
Farkas Béla muzsikál

GYÜMÖLCSFÁK
Díszfák, Rózsák, Fenyők, stb.
LEGBIZTOSABB BEVÁSÁRLÁSI HELYE BÉKÉSCSABAI FAISKOLA R. T.
EGYEDÜLI BUDAPESTI LERAKATA
I. BUDAÖRSI UT 27.
Telefon: 547-48
61. Villamos 4 Autóbusz
KÖTÖTT TALAJ!

kérő szóval a Krisztinaváros szegényeiért aggódó plébánosa, *Knébel* Miklós dr., aki minden befolyt fillérről pontosan elszámol és kéri, hogy ne szüntessük be a megajánlott segélyeket — de ne is adjunk a más kerületekből össze-vissza járkáló hivatásos koldusoknak, elvünk legyen: „Minden kerület csak a saját szegényeiről gondoskodik".

— Beszéljenek a számok az alábbi beszámolón:

832 kg. zsírt 1.184.52 P, 3616 kg. kenyeret 1.157.52 P, 2171 drb. ebédjegyet 3.290.40 P, lakbérsegélyt 7.073.70 P, 2758 liter tejet 1.054.31 P, 110 q szenet 512.— P, pénzsegélyt 641.40 P, lábbelit (részben új cipőt, részben cipőjavítást) 2.913.60 P, ruházatot (felsőruhát, alsóruhát, harisnyát) 2.206.03 P ,egyéb dolgokat (hús, kalács, gyógyszer, reggeli, vacsora) 782.02 P értékben osztottak ki, ami összesen huszezernyolcszáztizenegy pengőt és 50 fillért tesz ki.

H. Balázsy Lujza.

Utazás a Beszkárt körül

Tisztelettel felkérjük a székesfőváros polgármesterét, ejtse utba a mostohagyerek Budát még egyszer, a villamosközlekedés tanulmányozása során. Fejlítse el kis időre, hogy ő e világváros első polgárai közé tartozik s élje bele magát azoknak a kisembereknek helyzetébe, akiket sorsuk a villamos használatára kényszerít. A budai körut, vagyis a Margit-, Krisztina- és Attila-körutak közlekedése erősen kihívja a kritikát. Erről könnyen meggyőződhet a polgármester úr, de csak akkor, hanem ugyanazzal a kocsival járja be a fenti utvonalat, hanem közben le-leszáll a Széll Kálmán-téren, a Déli pályaudvarnál és Krisztina-téren és órával a kezében ellenőrzi a járatokat. Ha ennél az ellenőrzésnél szem előtt tartaná még a minden kocsiban kifüggesztett indítási időközöket is, nagyon érdekes tapasztalatokat szerezhetne.

*

Bevezetik a hatfilléres, egykilométeres útra szóló villamosjegyeket. Szerencsés ötlet, mint minden, ami olcsóságot jelent. De . . . Mi történik a 16 filléres szakasz- és a térképes átszállójegyekkel? A mai szakaszbeosztás átlagban körülbelül 1200—1500 méteres távolságra szól; ki fog szakaszjegyet váltani, ha hat fillérért egy kilométert, vagy 12 fillérért kettőt tehet meg s utóbbi esetben át is szállhat? Vagy ki fog a sokat szidott térképes jeggyel utazni, ha négyszer hat fillérért négy kilométert tehet meg s ott szállhat le és fel, háromszor megszakítva utját, ahol akar?

*

Az üzlet alapja a reklám. Igazság, amit megdönteni nem lehet. A Beszkárt a főváros Közönségének tulajdona, de mégis csak üzletet akar és kell csinálnia, hiszen deficitből nem tartható fel. Reklámozni kell tehát a villamosközlekedést is, nem ugyan plakátokkal, ujsághirdetésekkel; hiába is tennék ezt, a közönség nagyon is jól ismeri a közlekedés gyarlóságát és nem ül fel hangzatos reklámnak, ha tudja, hogy az — csak igér. De mondjon igazat! Egyetlen vállalatnak sincs birtokában a reklámozásnak oly kézzelfogható módja, mint éppen a Beszkártnak. Ha az utcán gyalogjáró közönség mellett sűrű egymásutánban robognak el a kocsik, végre is felfigyel és mégis csak rászánja magát arra, hogy „felüljön". Tegyenek csak egyszer kísérletet, mondjuk egy hétig, vagy akár csak 3 napig. Járassák az összes járatható kocsikat a lehető legrövidebb időközökben, majd meglátják, lesz-e eredménye. S ha nem? még mindig visszaállíthatják a régi állapotot s a költségeket elszámolhatják a „reklám" számla terhére. Elvégre egy sok-sok milliós büdzsével dolgozó vállalat áldozhat egyszer néhány tiz pengőt ilyen reklámra. Ha pedig a reklámozásnak ez a módja, — amit nem hiszünk — nem hozná meg a várt eredményt, úgy meglesz a Beszkártnak az az egyszersmindenkori elégtétele, hogy öknélkül szidják, bírálgatják s neki van igaza, amikor kocsijait csak hébe-hóba, mutatóba indítja útnak.

*

A németek, többek közt, a világ legnagyobb statisztikusai is. Egy német barátunk érdekes adatokat közöl a Beszkárttal kapcsolatban. A hatfilléres jegy bevezetése révén 50 millió új utasra számítanak évente. Utasonkint 3 jegyet véve, az 150 millió jegyet jelent, ami egyhosszában 7500 kilométer (egy jegy kb. 5 cm.); egymásrarakva 30.000 méter magas hegyet kapnánk, minek a világ legmagasabb pontja, a Gaurizankár (8840 m.) is csak térdig érne. Azt azonban már a mi németünk sem számíthatta ki, micsoda szemétdombbletet fog jelenteni a pesti utcán ez a horribilis jegymennyiség, mert annyi szent, hogy túlnyomó részben az utcára kerül és nem a szemétgyüjtő kosarakba, amelyek a legtöbb helyen olyan zseniálisan vannak elhelyezve, hogy direkt hátatfordítanak a villamos, vagy autóbuszról leszálló utasnak. Érdekes különben, hogy ezek a kosarak valamiféle mimikrit játszanak, teljesen beleolvadnak a környezet színébe. Talán beleolvadnak a környezet színébe. Talán szerénységből. Az ibolyához illik a szerénység, de a szemétgyüjtőkosárhoz? Annak kiabálni kell, — mint mindennek itt Pesten, — hogy észrevegyék.

(G. S.)

Budapest uj művészi albuma

— A főváros története képekben —

Finom kivitelű, nagyon érdekes művészi kiadvány került a napokban Budapest barátai elé. Egy pompás, a modern nyomdatechnika minden új vívmányának felhasználásával készült gyüjtemény, mely negyven — részben színes — műnyomatú lapon adja a magyar fővárosnak, Budapestnek egész történetét

GALLINA FRIGYES Dr.
fővárosi tanácsnok,

Budapest szerelmese szerkesztette az albumot és irta annak tömör, kísérő szövegét, mely pregnáns szavakkal foglalja össze, dióhéjban Budapest történetét, úgy, ahogy az a szépséges régi rajzok és metszetek során előttünk kibontakozik. A negyven remek kivitelű művészi lap egykorú réz, acél és fametszetek tökéletes hűségű másolata. Az eredeti lapokat a Székesfővárosi Múzeum és a Székesfőváros Könyvtára őrzi. A Budapestet ábrázoló *legrégibb ismert fametszettől* kezdve a Biedermeier Pest-Budáig vezetnek el a régi képek. A modern Budapestet pedig ifj. *Richter* Aladár igen szép, külön e mű számára felajánlott rajzai mutatják be. Szerencsés és új gondolat volt e gyönyörű metszetek füzérbe kötése, nemcsak Budapest barátai találják benne örömüket, de ez az album a legfinomabb *művészi propaganda eszköz* is egyuttal, mert aki ezt az albumot átlapozza, feledhetetlenül vésődik beléje fővárosunk jelenének páratlan szépége, és multjának patinás érdekessége. Uj hiteket élesztt, uj birodalmat kelt e város nagy hivatása és ezzel együtt eljövendő nemzeti nagylétünk iránt.A most megjelent mű értékét és érdekességét nagyban fokozza az, hogy ilyen módon *még egyetlen metropolis sem mutatta be történetét* és igy majd kibontakozik az uj világigazság, hogy Budapest nemcsak a tizmilliós magyar nemzet, hanem a nagy turáni népcsalád fővárosa. Az a szép munka méltán sorakozik *Gallina* Frigyes dr. tanácsnok két, feltünést keltett tanulmányához, melyek *„Budapest utcanevei"* és *„Utcáink esztétikája"* címmel nemrégen jelentek meg s melyekben a székesfővárosi elnöki ügyosztály vezetője annyi érdekes - a Budai Naplóban nagyrészt leközölt — problémát vetett fel, mindenkor tanúságot téve Budapest és annak művészi szépsége iránti rajongó szeretetéről.

—

A Magyar Si Klub november 8-án este 7 órakor tartja idén első *vetitettképes* felolvasó estjét a MOVE (Podmaniczky-u. 45.) dísztermében. A felolvasó, német nyelven, *Max Hilber* az ismert alpinista és sielő, a magas Tauernek-ben végzett situráiról. Belépődij nincsen.

Kényszer-elhárító segélyezés. A Ferencrendiek plébániája a II. kerületben széleskörü szegénygondozást végez önfeláldozó munkával és erről számol be most megjelent Évi Kimutatásban *P. Unyi* Athanáz plébános. „A kifejtett rendszernek, amelyben nagyon sok urinő vesz részt tevékenyen, van még sok akadálya és ilyen a *kényszer-elhárító* segélyezés is, amikor eltekintve a plébánián a nap folyamán bármikor kopogtató szegények segélyezésétől — hetenkint háromszor: kedd, csütörtök, szombati napon tömegesen 30—50 szegény kapott élelmiszerjegyet, vagy kenyeret. Az ilyen segélyezésnek igazán semmi értelme nincs, mert boldog-boldogtalan — egész Budapestről — még rendesen kereső egyének hozzátartozói is igénybe vehetik és veszik is a segélyezést s az a következménye, hogy lehetetlenné válik a szegénysegélyezés, mert egy kisebb erőszakos, tolakodó — és nem mindig nyomorgó — tömeg lefoglalja és kihasználja a segélyezés forrásait, míg a nagyobb, de szerényen otthon meghúzódó tömeg igazán nyomorog... Meg kell tennünk ezen segélyezést, mert rákényszerített minket az erőszakos tömeg. Ugyanis a hatóság igen elnézően kezeli a kéregetőket, igy hát erőszakosan lépnek fel a lakásokon, házról-házra járva. Az adakozó híveink természetesen a plébániára küldték őket, de a nem adakozók még inkább, igy hát állandóan tömegesen megrohamozták a plébánia hivatalt. S mégis igen gyakran előfordult, hogy a lakásoknál kopogtató kéregetők aljas rágalmakat szórtak a plébániára, azt hazudván: semmit nem kapunk — és sajnos, híveink közül sokan hitelt adtak ilyen hazugságoknak."

A HONSz. I. kerületi csoportja október 30-án népes közgyülést tartott a krisztinatéri iskola tornatermében. Rekenyák István elnök nagyszabásu elnöki megnyitója után Kelemen József igazgató számolt be a csoport vagyoni gazdálkodásáról. Diszelnök lett Petracsek Lajos orszgy. képviselő, hölgybizottsági uj társelnökök: Iby Dénesné, Czettler Károlyné és Olchváry Ödönné. A közgyülést Sárkány Gábor központi igazgatósági tag beszéde zárta le.

Teaestét tánccal egybekötve rendez a *II. kerületi Általános Közjótékonysági Egyesület* november 12-én, szombaton este fél 9 órai kezdettel a Rajna-park (volt Florida) összes termeiben. A tea-est jövedelmét a *Guth* Ferenc dr.tanácsnok, előljáró elnöklete alatt álló közjótékonysági egyesület a II. kerület szegényeinek téli fölsegélyezésére fordítja. Az egyesület vigalmi- és társadalmi bizottságának elnöke *Privitzky* Endre dr. ügyvéd és a budai szociális és karitativ társadalmi munkát végző hölgybizottság agilis rendezősége mindent elkövet a jótékonycélu est sikere érdekében. A belépő- és teajegy ellenében teát, csokoládét, sört, sandwichet vagy debrecenit lehet kapni. Ára 2 pengő. E mellett a Rajna-park kivételesen olcsó menüről és kitünő jazz-muzsikáról gondoskodik. Ifj. Vogl Imre tánctanár bemutatja a bigint és tanganillát, lesz tombola és más szórakozás is. Záróra reggel 5 órakor. Jegyek a II. kerületi előljáróságon és a helyszinen kaphatók.

NYAKKENDŐ LINKE
divatos, 3 pengőtől
régi divatüzletében, most
II. MARGIT-KÖRUT 51

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A Krisztinavárosi Credo. Az országos Credo Egyesület mult hó 20-án tartotta a bpesti.—krisztinavárosi r. k. egyházközség helyi szervezetének alakuló gyülését *Knebel* Miklós dr. pápai kamarás, plébános mint egyházi és *Némethy* Béla dr. min. o. tanácsos mint világi elnök vezetése mellett s több mint 100 uj jelentkező taggal a 148. hasonló fiókot képezi. A gyülésen felszólaltak: Andor Endre ny. államtitkár, Keréky gyártó Árpád, a lágymányosi „Credo" elnöke, aki utalt az óbudai és józsefvárosi Credo működésére, ahol 6—700 tag dolgozik.

Uj élet költözött november 1-évl a Délipályaudvar éttermeibe, melyeknek bérletét *itj Andorka* János és *Hujber* Károly kapta meg. Az uj bérlők hosszú szakmai multra tekinthetnek vissza, amely idő alatt Székesfehérvár legjobbnevü vendéglősei közé tartoztak. Most ők is budaiak lesznek és amint kijelentették, legfőbb törekvésük lesz, hogy megkedveltessék a budaiakkal a pályaudvar éttermeit, melyek Buda legexponáltabb helyén minden oldalról autóusszal, villamossal könnyen megközlithetők s amelyek terrasza az egyetlen szabadtéri terrasz Budán. Céljuk elérésére a legjobb konyhát és a legkitünőbb borokat fogják nyujtani szolid polgári árakon.

A lég és gázvédelemről *Petróczy* István ny. repülőezredes tartott okt. 29-én igen érdekes előadást a Tud. Egyetem ásványtani intézetében. A nagyszámú közönség soraiban ott volt *Sipőcz* Jenő polgármester is.

Faiskolát létesített Budán I. Budaörsi-út 27. alatt a Békéscsabai faiskola és kertgazdaság rt. budai vevői kényelmére. A részvénytársaság állami ellenőrzés alatt áll és gyümölcs-, disz- és fenyőfái minden betegségtől mentesek. A békéscsabai 30 holdas telep talaja felső rétegében középkötött, alsó rétegében vastag agyag s a tapasztalat szerint az itt nevelt fák felelnek meg legjobban a budai talajviszonyoknak.

„Holdvilág" néven 9 évig állott fenn egy kedves, polgári vendéglő a Retek- és Ezredes-utca sarkán lévő kis földszintes házban. Tavasszal a kis földszintes házat lebontották s helyébe hatalmas, modern bérpalotát építettek. Az utcát is átkeresztelték s az uj ház Olasz-fasor 3. számot kapott. A „Holdvilág" vendéglőt régi tulajdonosa, *Ruisz* Imre teljesen modernül berendezve az uj bérpalotában nyitotta meg. Árai teljesen polgári nivón mozognak és specialitása az állandóan kapható falusi füstölt húsfélék.

Átköltözött 20 év után *Németh* Béla régi budai cipészmester, akinek I. Krisztinakörut 89. alatt volt üzlete s akit kiváló minőségü, szabásu és varrásu cipői révén az egész Krisztinaváros ismer. Uj helyiségét november 1-én *II. Zsigmond-utca 1. szám* (Pálffy-tér sarok) alatt nyitotta meg.

Költözésnél fontos. *Budapest Székesfőváros Elektromos Művei* felkéri azokat a fogyasztóit, akik

a novemberi lakbérnegyedben

lakást változtattak, hogy az *drammérők* ki- és bekapcsolása, **átirása,** alapdijas megállapodások megbeszélése, önmüködő kikapcsolók megrendelése és általában a háztartások áramellátásához tartozó ügyekben közvetlenül az

V. ker Honvéd-utca 22. szám alatt

a müvek intézeti bérpalotájában levő

„Bejelentési osztály"-hoz

forduljanak. Telefon: 90—4—00, 92—2—50.

Uj, higiénikusan berendezett hentes és mészárosüzletet nyitott I. Alkotás-u. 9. alatt ifj. Tóth András üzlete helyén *Záros János*, aki 20 éves gyakorlatával 5 éve önálló itt, Budán s a Széna-téri piaci és II. Olasz fasor 25. alatti üzletei mellett a Délivasút környéke számára létesített modern főüzletet, ahol a legfrissebb husnemüeket a legolcsóbban árusítja.

Használt Portable irógépet vennék. kéz alatt. Irásbeli ajánlatok ármegjelöléssel Osztálymérnökség I. Mészáros-utca 19.

Istók János

Irta: Gegus Dániel

Nem azért adom én közre ezt az irást a „Budai Naplóban", mert *Istók* János nekem nagyon régi kedves cimborám s jól esik róla jót irnom, de mert Istók Jánossal nekünk budaiaknak több szeretettel és melegséggel kell foglalkoznunk, mint foglalkozna vele bárki más, mert a mi kedves művészünk évtizedek óta lakik Budán s ilyenformán őt mi teljesen magunkénak valljuk. A műterme is itt van a Király-bazárban, ahol genieje az agyagba életet lehel, ahol szárnyaló lelke fantáziával és poézissel hozza létre művészete legszebb álmait. Meg vagyok róla győződve, hogy Istók János teremtő művészete a mi Budánk levegőjéből szívja az életet s ha talán Pesten az Epreskertben lakna, nem volna az a nagyszerű művész, amivé őt Buda alkotta.

Mert Istók János igazi, istenáldotta nagy művész, akit talán nem is méltányolnak annyira, ahogyan azt megérdemeli. Valószinű, hogy ennek az ő végtelen szerénysége az oka. Nem ágál, nem kiabál, nem adminisztrálja magát, mint egy pár divatos művésztársa, dolgozik csendesen és becsületesen s még akkor se nagyon apprehendál, ha egy-egy pályázaton érdemtelenül kudarc éri. Protektora se igen van. Brassó-megyében született Bácsfalun igaz, becsületes székely szülőktől. Tehetségét a nagyapjától örökölte, aki épitész volt és korán észrevette a Jancsi gyereken, hogy szeret a sárba gyurkálni, elárulván ezzel szobrász hajlamait.

Azonban mielőtt tovább mennék Istók János élethistóriáján, meg kell magyaráznom, hogy miért keritek én most neki ilyen nagy feneket, amin talán ő maga is értetlenül csodálkozik. Hát itt a magyarázat. Pályadijat tűztek ki *Bem apónak*, a legendás forradalmi lengyelnek a szobrára, amelyet Magyarország a hős iránti hálából, Budapesten akar felállítani. Ezen a pályázaton Istók János munkája vitte el a pálmát és megbizást kapott a szobor elkészítésére.

Ebből az esetből kiindulva foglalkozom én s foglalkozunk mi a mi kedves budai művészünkkel, mert ezzel mi neki igazán tartozunk.

Bem apó alakja csábító akár költőre, akár festőre, akár szobrászra. A nagy lengyel katona, aki eljött a mi szabadságunkért küzdeni, leghamarább megtalálta a költőjét. És hozzá micsoda költőt! A világ legnagyobb lyrikusa énekelte meg Bem apót: — Petőfi. Jutott-e még ekkora megtiszteltetés egy katonának?! Ugyanaz a Petőfi, aki egy goromba tábornokhoz igy irt:

"Tábornok úr, én nem tartom magam
Nagy embernek, de akkorácska csak
Vagyok, hogy oly parányok, aminő Ön,
Levett kalappal szólljanak velem!

Bem apót, Osztrolenka véres csillagát, úgy aposztrofálja, mint a haza megmentőjét:

„Mi ne győznénk? Hisz Bem a Vezérünk!" kiált fel, majd Vajda-Hunyadon című versét igy fejezi be:

„Nem a névedről, hanem szellemedről
S annak müvéről ismerek reád:
Az vagy, ki voltál négyszáz év előtt
s most
Te mentetted meg a magyar hazát".

Nos, hát ezt a csudálatos kis lengyelt kellett megörökiteni a szobrásznak s Istók János munkája győzött. Ismerem a szobrot: gyönyörü. A hős a piski-hídi csatát vezényeli, felkötött karral, mert az előző ütközetben megsebesült. Balja messze kinyújtva, köpenyegét a szél fodrozza, szeme a messzeség felé villog. Lent a szobor talapzatán, hátul és két oldalt rohamra induló katonák nagyszerű csoportja. Baloldalon Gábor Áron az ágyujával, hátul kiemelkedve a csoportból a hős tábornok lyrikusa: Petőfi. Egyik kezét egy sebesült katona vállára teszi, a másikkal messze előre int. A szobor előrészén, Bem alakja lábainál, egy remekül megteremtett rohamozó honvéd, karddal, zászlóval.

Ez a szobor, merem mondani, Istók János egyik legszebb alkotása. Elgondolás, fantázia, nagy történai látkör és beszélő poezis van benne. Bizony megérdemelte a jutalmat.

Ebből az alkalomból vessünk egy pillantást Istók János életfolyására és művészetére. Mondottam már, hogy székely származású, 1873-ban született. Gyerekkorában elvégezte a hosszúfalusi állami müfaragó iskolát, majd Nagyszebenben tanul s onnan kerül Budapestre. Külföldi utazásokat is csinál. Egy-két kedves epizód a külföldi utazásról. Velencében találkoztunk össze János barátommal és a feleségével. Az asszony panaszkodott, hogy ha valami templomba, vagy müzeumba mennek, onnan nem tudja kihozni az urát. Egy szép napon János felpakolta a feleségét, felültette a „Dániel Ernőre" s útnak bocsátotta. Másnap találkozom vele, boldogan mondja, hogy ő most beül egy müzeumba s onnan ki nem jön, amig ki nem tessékelik. Meg is tette, ott ült a kövek között étlen-szomjan egész nap.

Velencéből tovább utazott s eljutott Párisba is. Becsülete magyar gyerek nem tud más nyelvet, mint a magyart. Beszélte, hogy Párisban a vendéglőkben lerajzolta a pincérnek az ételt s az szépen ki is szolgálta.

Első munkái közé tartozik a paritytyás; Dávid. Nagyon szépen megalkotott szobor. Budapesten a Muzeumkertben áll gróf Széchenyi Ferenc, a müzeum alapitójának szobra, a Városligetben Bartha Miklósé, a Szervita-téri templom falán a 7-es huszárok gyönyörü domborműve, kint a Kerepesi temetőben Holló Lajos remekbe alkotott siremléke, Zalaegerszegen Csányi János, Sümegen Ramaszéder szobra s az országban szerteszét legalább 14 hősi emlékszobra. A Vörösmarty szobornál 3-ik, a Kossuth szobornál is a 3-ik díjat kapta. A birálók akkor kiemelték, hogy Istók Kossuth alakja a legjobb.

Istók János meg lehet magával elégedve, mert a Bem szobrot az abszolut tiszta müvészete nyerte meg. Ugy látszik, ezelőtt meg kellett hajolni ugy a pártoskodásnak, mint a protekciónak. Bem apó a Döbrentei-téren fog állani és hirdetni fogja a mi Istókunk müvészi értékét és tehetségét.

Amit eddig legjobban elismert a székely szülőfaluja azzal, hogy kiváló fiát megválasztotta díszpolgárának.

MEGNYILIK
CSÜTÖRTÖKÖN, NOVEMBER 3-ÁN ESTE
A TELJESEN ÁTALAKITOTT
Gellért Kávéház
Tulajdonos
Gebauer Béla

ITT VAN
amit már régóta várt
25 grammos csomagolásban kaphatja Nikotex-minőségben a Finom Török és Finom Hercegovinai dohányt
Fillérekbe kerül csak, s világosabb, jobb, mint eddig volt

A vér- és bőrbetegségeknél,

úgyszintén ha arcbőre pattanásos, kiütéses, ajánlatos a vérkeringés élénkítésére naponta félórával a reggeli előtt félpohár

Hunyadi János

természetes keserűvizet inni. Az orvostudomány legelőkelőbbjei megállapították, hogy a **Hunyadi János** természetes keserűvíz a legtökéletesebb gyógyvíz. Szabályozza a székletet, levezeti a test fölösleges káros nedveit, tisztítja és felfrissíti a vért, előmozdítja az anyagcserét. (43)

Személyi hirek

CSILLÉRY ANDRÁS v. minisztert e hó 27-én iktatták be ünnepélyes keretek között a „Kelenföldi Kaszinó" elnöki székébe, a kaszinó most megnyilt, Mészöly-utcai új helyiségében.

PETRACSEK LAJOS dr. országy. képviselőt a Nemzeti Egység pártja beválasztotta a Propaganda- és Pártszervező Bizottságba.

ANDRÉKA KÁROLY tiszteletére a Szt. Lukács szálloda fehértermében nov. 3-án este 8 órára tervezett társasvacsora iránt nagy az érdeklődés és célszerű az előjegyzés a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör útján. A vacsorajegy ára: 1.60 pengő.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos, főgeológust az Orsz. Magy. Bányászati és Kohászati Egyesület mult hó 23-án tartott közgyűlésén egyhangulag beválasztották a választmányba — ellenben a Hidrológiai Társaság választmányából kibukott.

SZALAY SÁNDOR kormányfőtanácsos a II. kerület volt elöljárója szanatóriumban fekszik betegen, állandóan betegeskedő nejét pedig otthon ápolják.

SOMLÓ SÁNDORNÉT választotta meg egyhangulag a III. ker. Izraelita Nőegylet, mint aki az óbudai jótékonysági téren mindig vezetőszerepet vitt eddig is .

VIRÁG ILONKA mozdulatművésznő aratott rendkívüli sikert a székesfehérvári „Ottokár Emléktemplom" javára a Kath. Leányok Orsz. Szövetsége által rendezett „*Rózsák Szentje* című „Szent Erzsébet misztérium" előadásán, a Zeneművészeti főiskola nagytermében, ahol Szent Erzsébetet személyesítette. Az alkalmi szöveget *Dienes* Valéria dr. igazgatónő írta.

WALDER GYULA építész, műegyetemi tanár tart előadást „Nemzeti Művészet" címen december 6-án Debrecenben, a Magy. Iparművészeti Társulat vándorkiállításának megnyitásán.

GUTH FERENC dr. tanácsnok elöljáró, mint a II-ik kerületi Iparoskör díszelnöke november hó 13án este 8 órakor borestét rendez az Iparoskörben, ahol kilátásba helyezték megjelenésüket *Kozma* Jenő dr. országy. képviselő és *Fabinyi* Tihamér dr. keresk. miniszter is .

KULCSÁR RICHÁRD nyomdaigazgató súlyosabb beteges tünetekkel a Korányi klinikán kezelteti magát.

DULIN ELEK dr., a miniszterelnöki sajtóiroda titkárát a kormányzó elismerésben részesítette és a közszeretetben álló tisztviselő kitüntetését meleg rokonszenvvel fogadta mindenki.

PALÓCZY VIKTOR építész, aki hét évig Lengyelországban Kattowice-ban vezette a Grünfeld-féle berlini nagy építővállalatot és aki külföldön mint festő is nagy nevet szerzett magának, betegen tért vissza egy hónap előtt, de ma már teljesen felépült.

SZENTGYÖRGYI ÁRPÁD dr. ügyvéd, a Karmelita és a Kalazantinus-rend jogtanácsosa irodáját IV., Kossuth Lajos-utca 1. szám alól IV. Kaplony-utca 3. II. emelet alá helyezte át. Telefon 86—4—87.

IVANICH FERENC dr. orvosnak az olasz koronarend lovagkeresztjét adományozta az olasz kormány és köszönetét nyilvánította a sassoi vasuti szerencsétlenségnél kifejtett működéséért. A rendjelet *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester adta át a kitüntetett budai orvosnak .

MARTON LÁSZLÓT, márkodi Marton Zsigmond Marostorda vármegye ny. főjegyzőjének fiát október 28-án avatta a Ferenc József Tudományegyetem az államtudományok doktorává.

MIHALOVSZKY ISTVÁN 50 éves dalosjubileuma alkalmából tiszteletére november 6-án este 6 órakor a *Kiscelli-utcai iskola* tornatermében hangversenyt rendez az Óbudai Dalkoszorú. Belépődíj nincs!

Perczel Béla emlékének szentelte a Virányos Kútvölgyi Kulturális és Gazdasági Egyesület, a Budahegyvidéki Társaskör és a Budahegyvidéki Polgári Lövészegyesület okt. hó 22-én együttes összejövetelét mint néhai elnökének. A Hidegkúti-úton a „Veronika" vendéglőben rendezett gyűlésen megjelent a hegyvidék polgárságának színe-java, élén *Demény* Károly ny. államtitkárral és nagyszámú előkelő közéleti egyéniség. *Kováts* Alajos elnök az ülés megnyitása után kegyeletes, meleg hangon emlékezett meg Perczel Béláról, aki évtizedeken át szolgálta önzetlenül és törhetetlen buzgalommal a hegyvidék polgárságának érdekeit. Majd *Demény* Károly ny. államtitkár megkapó közvetlenséggel elmondott részleteket Perczel Béla gyermekkoráról Élvezetes előadását állandó tetszés kísérte, és az elnök is ismételten megköszönte azt. *Csapó* Ferenc dr. felszólalása után az ülés véget ért.

URI PIZSAMA
jó minőségü már 10 pengőtől
Kapható: II., Margit-krt 51 LINKE

Az adófelszólamlási bizottság tagjai Budán a következők: Ia. kerület: Elnök: Végh Mihály dr., helyettes: Sümeghy László dr., rendes tagok: Wehrmann Béla, Hanasievitz Oszkár dr., póttagok: Natzler Ervin dr., Saly Árpád dr., Schláger Andor. Ib. kerület: Elnök: Ziegler Géza, h .elnök: Lampel Vilmos, tagok: Lánczy Kálmán, Földvári Ferenc, póttagok: Hubert Vilmos, Mikler Gusztáv dr., Ravasz László. II. kerület: Elnök: Rose Henrik dr., h. elnök: Tóth József, tagok: Neuschloss Knüsli Kornél, Kruch Elemér dr., póttagok: Oblatt Sándor, vitéz Fehér Xavér Ferenc dr., Pásztélyi Vilmos. III. kerület: Elnök: Botzenhardt János, h. elnök: Szepessy Ágoston, tagok: Lopos Gyula, Günter Béla, póttagok: Frey István, Kardos Jenő, Gittinger György.

Volt 1-es népfelkelők hagyományos ezred-emlékünnepét ez évben november hó 4-én pénteken délelőtt 10 órakor a „Bajtársi Szövetség" rendezi a Józsefvárosi plébánián VIII., Mária Terézia-tér és gyászmisével kezdődik. Azután testületileg megkoszorúzzák az ezereves emléknél, az Andrássy-út végén a „Névtelen hős" emlékkövet. Este 8 órakor bajtársi vacsorára gyűlnek össze a Lloyd-termében V., Mária Valéria-utca 12. Jelentkezést vár dr. Spannberger Alajos tanácsnok-elöljáró I., Szentháromság-u. 2. Telefon: 608—60.

Munkásestély. A Budai Egységes Párt munkásszakosztálya nagysikerű *évadnyitó-estélyt* rendezett a Budai Társaskör dísztermében amelyet zsufolásig megtöltöttek a munkások és hozzátartozóik. Kováts Károly ügyv. elnök megnyitó beszéde után Szombathy Kálmán a Budai Egységes Párt ügyvezető elnöke tartott nagyhatású ünnepi beszédet, amelyben a munkásságnak a polgársággal való egyetértő működését hangsúlyozta. Utána nívós hazafias szellem üés irányú műsor következett. A sikerült estén ott voltak Nagyőszi Ferenc pártigazgató, dr. Pataky Ferenc és dr. Weber Sándor párttitkárok, Csohay Géza és a polgári társadalom számos tagja.

A gazdag Schultz

Budai Történetek címen írt könyvet *Harukker* János az 1800, évek közepén, a melyben többek között elmondja, hogy *Schulz* János korcsmáros, a Hadnagy-utcában, hogyan lett Buda egyik leggazdagabb polgára, kilenc háznak tulajdonosa. Az eset, ahogy azt a Budai Almanach-ból átvettük, a következőképen történt: A XIX. század elején jöttek divatba a rókaprémbundák, a rókaszőrméből készült karmantyuk s bekecsek. Nem volt annyi róka a magyar cserjésekben, amennyit ez a divat fel ne emésztett volna. Amikor a rókaszőrmének ezt a hallatlan konjunktúráját észrevette *Hartl* Énok nevü budai férfiu, jó üzletember lévén, tüstént fölcsapott rókavadásznak. Nem puskával lőtte a lomposfarku „férgeket", hanem csapdákat állított nekik. Először egyet, azután kettőt, majd mindig többet-többet s lassankint a budai hegyek bozótosai megteltek Hartl Énok rókacsapdáival. A csapdák olyan varázserőt gyakoroltak a rókákra, hogy Hartl Énok kettőt is kiszabadított naponkint egyből-egyből. Persze a bőrük árán. Ha ezt a pompásan jövedelmező mesterséget nem Hartl Énok, hanem más üzi, pár év alatt megvásárolhatta volna a busás haszonból a legszebb tabáni utcasort. Igy azonban azt — más vásárolta meg. Ugyanis, ha róka akadt a csapdába, Hartl Énok nem a haszonnak örült, hanem annak a két pint bornak, amit bőréért kapott. Mert ugy állott a dolog, hogy a lenyúzott szép vörös prémmel egyenesen rohant *Schultz* Ignác Hadnagy-utcai kocsmájába, letette a söntés pultjára s már mérte is neki az öreg ravasz Schultz a két pint italt. Igy ment ez éveken át. Hartl fogta a rókát s Schultz adta érte a bort. Hartl a sok italtól lassankint testileglelkileg tönkrement, *Schultz pedig meggazdagodott*. Kilenc házat épitett és vásárolt meg azoknak a rókabőröknek hasznából, melyeknek mindegyikéért csak két pint bort adott. Igy született meg ez a budai vagyon.

Vidám szüret. Ritka ma már Buda egykor szőlőkertek díszítette hegyoldalaiban, a melyek sokszor hangosak voltak valaha a szüretelők dalolásától. A régi hangulatot varázsolta vissza *Matyók* Aladárné urnő okt. 22-én, *szüreti uzsonnára* látva vendégül a budai előkelő társaság egy kedves csoportját, akik a budavidéki szőlők gerezdeivel díszített lakásban ismét felidézték letünt idők kedves emlékeit és jobb idők eljövetelére köszöntötték egymásra a mustal telt billikomokat.

Irodalmi estét rendez november 5-én, szombaton este 8 órakor VIII. Mária-u. 10. sz. a. a *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége* tisztviselő osztálya a „Népmüvelési Bizottság" támogatásával. Az estén közreműködnek: Dallos Sándor, Komáromy János irók, Siomonfy Margit szavalóművésznő, és a M. kir. Operaház két énekművészének közreműködésével. Zongorán kisér: Dr. Horusitzky Zoltán a szív. felsőbb Zeneisk. tanára. Ruhatár személyenkint 50 fillér. Műsor után kedélyes családi táncos est. — Kabarészerű estét rendeznek még december 3-án és december 31-én Szilveszterkor.

A budai polgárság nagy megütközéssel türte, hogy valahányszor szoboravatás volt, a fejlődő budai új városrészeket mellőzte a szoborbizottság. *Némethy Károly* tanácsnok, nagy megértéssel segíti hozzá most Budát egyszerre nem egy, hanem több művészi értékü szoborhoz. A Bem szoborbizottság *Istók* János szobrászművészt bízta meg Bem tábornok szobrának elkészítésével, amit valószinüleg egy éven belül lepleznek le Budán vagy a Döbretei téren, vagy a Pálffy téren. A Döbrentei téri kedves bambinos díszkútnak párja akad majd a Lukácsfürdő előtti gyermekjátszótéren, ahol „Mackó urfi" és a „kacsatolvaj rókakoma" fogja megkacagtatni a gyermeksereget. Ez a szobor *Mangsch* Gyula műve, ezenkívül még egy díszkutat épít *Markup* Béla a Halászbástyára, a csodaszarvast.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 15
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Keddi családi estjeit a *Budai Torna Egylet* október 25-től kezdve ujból megrendezi Széll Kálmán-téri klubházában. Meghivók a titkárságnál, (II. Vérmező-út 1—3., telefon: 517—98.) igényelhetők délután 6—8 óra között.

Elköltözött a buaiak közül egy csendes ember, aki amilyen szerényen élt, olyan feltünés nélkül, a komoly filozófusok ísteni nyugalmával távozott a siralom völgyéből. Szegényen kezdte, autodidakta volt és felküzdötte magát mégis Parnassussra. Bölcs volt, művész és költő, Isten kegyelméből való zseni, aki a szomorú viszonyok miatt csak öregségére és világtalanúl ért el a világhirnévhez. Ki ne ismerné a főváros plakátjairól az Unikum fuldoklóját, a híres lysoformos embert, a Moskovicsot, aki meghódította a világot, aki elsőként ért az északi sarkra? Ezek a plakátok egy intuitiv művészlélek alkotásai. Komoly nagy festményei a külföldön elismert könyvillusztrációi is voltak, amelyek idegenben keresetté tették a csöndes visszavonult budai grafikust: *Timár János Mihályt* akinek *„Pupos Boldizsár"* című társadalmi-bölcseleti szinműve nemcsak a Magyar Szinháznak volt néhány év előtt kasszadarabja, de a mű megjárta Németországot és Amerikát is, meleg siket hozva a szerény budai költő-festőnek, akit ott lehetett látni esténkint egy korsó sör mellett a Vén Diófában, akinek nem voltak igényei, aki csak családjának és a muzsáknak élt. Hétfőn, október 24-én halt meg súlyos, de keresztényi türelemmel és megadással viselt hosszas betegség után Kétegyházán gyermekei körében 73 éves korában. Gyászolják gyermkei: Timár Károly dr. járási főorvos, János és Imre festőművészek, Emilia, dr. lovagSchöller Károly ismert budai főorvos neje és Mariska, fővárosi tanárnő, azonkívül széleskörű, előkelő rokonság, barátai, és tisztelői nagy száma.

Az APA magyarországi ága (The all peoples association hungarian branch) a *Nemzetközi Kereskedelmi Kamara* Budapesten ülésező illusztris tagjai tiszteletére

MEGNYILT
Záros János
Mészáros és hentesüzlete
I. Alkotás-utca 9.
Fiókok: II. Széna téri piac
II. Olasz Fasor 25.

UJ VEZETÉS
a Déli pályaudvar éttermeiben!
Kitünö magyar konyha
Elsőrangú fajborok
Menürendszer Kis adagok
utcán át is
Figyelmes kiszolgálás
Szolid Polgári árak
Tulajdonos
Andorka és Hujber

Ne menjen Pestre!

Tisztelettel értesitjük nb. vendégeinket, hogy november 3-ától kezdődően kávéházunkban a zenét megszüntetjük. **A zenét óhajtó közönség** részére megnyitjuk fényesen átalakitott és berendezett souterrain helyiségünket — külön uccai bejárattal —
HADIK-TAVERNA
név alatt. A HADIK-TAVERNA kvalitásában a legexkluzivabb „BAR" hatását fogja kelteni, de árai rendes kávéházi árak lesznek. Célunk, hogy az uri közönség részére kellemes és a mai viszonyoknak megfelelő, polgári szórakozási lehetőséget nyujtsunk. Szives pártfogást kér
KAISER A. és FIA
„Hadik" kávéház I, Horthy Miklós-út 38

IGYUNK „HARMAT"-VIZET! Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél I. ker., Gellért-rakpart 1. Telefon: 530-03.

Gyász. *Szatala* Emil lakatosmestert, az I. ker. Iparoskör alapitótagját nagy részvét mellett temették. A megható gyászszertartás után *Máthé* Isván Iparoskörі elnök búcsúztatta az elhunyt érdemes iparost, akinek végtisztességén megjelent dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester, *Pakányi* Ferenc és *Krivoss* Árpád bizottsági tagok, *Kollár* Gábor díszelnök, *Korányi* Márton ügyv. elnök és még számosan. Az iparoskör zászlóját *Hermann* János lakatosmester vitte.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18.

Az első Hunnia tea pompásan sikerült a technikus corporatio első ismerkedési estjén. Megtelt a Budai Polgári Casino nagyterme Budának számottevő szép leányaival, de volt ott sok pesti is. A további teák iránt máris nagy az érdeklődés, pedig a tea-bizottság: *Lórencz* Jenő, *Sándor* Gedeon és *Pászthy* Miklós vezetésével csak korlátolt mennyiségben elégítheti ki a tömegesen érkező meghivó igényléseket. Az első Hunnia-teán részt vettek a következő urileányok: Ilovits Ily, Borbély Piroska, Stuka Bébi, Zsigmond Flóra, Boleszny Rózsa, Hollóssy Klári, Kiss Magda, Novák Elly, Herschmanek Magda, Krammel Cornélia, Paulovik Xénia, Dubay Éva, Králik Gabi, Nagy Kató, Fischer Jolán, Tomcsányi Ily, Fischer Emilia, Földes Kató, Kalmár Edith, Balkányi Lenke, Balkányi Enikő, Berényi Livia, Lissák Kató, Lengyel Janka, Ráth Béby, Böhm Valy, Payer Lucy, Zsigmond Etelka, Bonto Ilona, Bárány Ipi. Csermely Klári, Kerekes Anna, Tergovits Edith, Oláh Katalin, Mráz Viola, Kiszely Vica, Kvii Ibolya, Bányász Mária, Novák Mády.

Csődöt mond a józan ész arra a számolási variációra, amelyet lapunknak egy vidéki olvasója küldött hozzánk. Szól pedig a levele a következőképen: A napokban kénytelen voltam feljönni a budapesti vásárra, hogy eladjak 11 darab mustra tehenet, mert a vidéken senkinek sincs pénze s igy ott nem lehetett értékesíteni. Budapesten is csak nehezen akadt vevő — kilónként 12 fillérért. A bizományostól, aki a teheneket személyes ellenőrzésem mellett eladta, 469 P-ről szóló számlát kaptam. Ebből azonban lement a vasút, a bizományos és a Vásárpénztár költsége, úgy, hogy én ebből a 469 pengőből csak 195 pengőt kaptam kézhez, ami kg.-ként 5 filléres árat jelent számomra. Az állami és városi költség 274 pengőre rúgott, tehát többe került az értékesítés, mint amennyit én, mint termelő kaptam! De még ez sem elég. Az állataimat megvásároló mészáros igazolta, hogy ő a 469 pengős vételárhoz különféle díjak fejében még 238 pengőt hozzáfizetett. Vagyis én, mint gazda, kaptam 195 pengőt, állataim értékesítése pedig felemésztett 512 pengőt. A vásári költség tehát háromszorosa volt az én bevételemnek." Kell ehhez és a nehéz megélhetéshez — még magyarázat?

Fotocikkek Zibrinyinél, I., Roham-utca 1.

A kertészek telepítése. A Kertészek Országos Szövetsége *Darvas* Ferenc gazdasági főtanácsos, elnök vezetésével küldöttségileg tisztelgett *Liber* Endre polgármesternél és kérte a tervbevett városszéli telepítés mielőbbi megvalósítását, úgy, hogy belterjes gazdálkodást, kertészetet folytathassanak, és azt, hogy a telepítésnél elsősorban az állásnélküli és jövedelemnélküli kertészekre legyen tekintettel, amit az alpolgármester a legmesszebbmenő jóindulattal meg is igért. z

Estéről-estére a legjobb budai közönség tölti meg a *Szeiffert*-kávéházat. Nagy és érthető oka van annak, hogy a Szeiffertet, melyet hosszú évek óta szeretetébe fogadott Buda, a szokottnál is többen látogatják. Október 15 óta az első és egyetlen budai kabarénak ad hajlékot a kávéház. *Tihaméry* Kálmán, a kávéház tulajdonosa nem sajnál semmi áldozatot, hogy törzsközönségének a legjobbat nyujtsa. Három óra hosszat egymásután peregnek le a szellemesnél szellemesebb, kacagtató tréfák, magán- és táncszámok jónevű színészek előadásában. S aki erre a három órára búját-baját el akarja felejteni, annak az árak is megkönnyítik ezt, mert semmivel sem fizet többet a rendes kávéházi áraknál. A Szeiffert-kabarétársulatának igazgatója: *Gömöry* László, titkára: *Jánossy* Dezső, állandó tagjai pedig: *Dalmady* Erzsi, *Irsay* Nóra, *Porzsolt* Juci, *Sipos* Nelly, *Ormos* Béla, *Polgár* Ferenc, *Kollár* János, *Szabó* Pál és *Frizzo*. A kabaré minden hét péntekjén új programmot mutat be s a pesti kabarészinpadok nagyságait lépteti fel állandóan, mint vendégeket. A kabaré eddigi rövid fennállása ellenére is bebizonyította, hogy téves az a felfogás, hogy a konzervativ Budának nem kell szórakozás, mert itt már 9-kor mindenki ágyba bújik. A tévhit onnan ered, hogy budai szórakozóhely hijján a budaiak nem járnak Pestre, különösen a közlekedés gyarlósága miatt. *Tihaméry* jól számított s Buda egyetlen kabaréja egy kis világvárosi fénysugarat vet az alvó Budára.

A korcsolyázás hivei bizonyára nagy örömmel fogadják a hirt, hogy a városligeti műjégpálya egy-két hét mulva, november elején megnyilik. Az üzem berendezése és gépei nagyszerűen „nyaraltak", teljesen rendben vannak s igy bizonyos, hogy a fagyasztás pompásan sikerül majd. Örömmel várják a budapesti műjégpálya megnyitását a megszállott területek s az utódállamok műkorcsolyázói is, mert náluk sehol sincsen műjégpálya s ha a téli versenyekre idejekorán akarnak trenirozni, Budapestre kell jönniök. Prágában szünetel az ottani műjégpálya üzeme, a bécsi pedig messze van. A mienk a mult évben 119 napon állott a korcsolyázók rendelkezésére. A *Budapesti Korcsolyázó Egylet* élén *Mänich* Jenő táblabiróval, az egylet agilis igazgatójával, ezidén is gondoskodik arról, hogy a pálya kifogástalan legyen. Leszállította a bérletjegyek árát, hogy senki se legyen kénytelen — anyagiak miatt — lemondani a korcsolyasportról s a korcsolyázás örömeiről.

JÓL JÁR MAJOR CIPŐBEN!
Elsőrangu minőség
Méltányos árak
I. Krisztina-körut 61
Postapalotával szemben

Népszerű dohányreform. A Dohányjövedékről el kell ismerni, hogy gyártási programmjának kiépítésében már a legnagyobb mértékben alkalmazkodik a dohányzóközönség izléséhez és kívánságaihoz. Ezt az örvendetes tényt bizonyítják azok a halványkék és halványzöld színü, pirosfeliratú, 25 grammos dohánycsomagok is, amelyek most tüntek fel a trafikok pultjain és amelyekkel a dohányjövedék igen helyesen lehetővé tette, hogy a Finom Hercegovinai és Finom Török dohány **Nikotex**-minőségben is kapható legyen ebben az igen olcsó kis csomagolásban. Régi kivánsága volt ez már a **Nikotex**-tábornak, örömet kelt tehát a teljesülése. Mind a két dohánygyártmány az újrendszerü nikotinmentesitési eljárás után kerül a külön vízhatlan burkolással ellátott csomagba s igy a dohány eredeti színét és frisseségét is megtartja.

Az épülő Buda

Rovatvezető: Gerő Sándor.

A vállalkozási kedv hiánya a mi gazdasági nyomoruságunk egyik legfőbb kórokozója. Annál nagyobb elismerés illet meg ma mindenkit, aki a rossz viszonyok dacára a javulásban bízó hittel, ujat mer alkotni. Akármilyen mértékben is teszi ezt, munkaalkalmat teremt s megélhetést nyújt. A Böszörményi-ut és Gaál-utca sarkán, Buda egyik legegészségesebb helyén, az utóbbi időben nagyarányú fejlődésnek indult Németvölgy gócpontjában épül a „CLARIDGE" kávéház, étterem, bridge- és táncszalón. Építtetője *Tachler* Lajos János, aki régi budai lakos és látva a környék fejlődését,határozta el magát e nagyarányú vállalkozásra. Tachler Lajos Jánosnak érdekes multja van a szállodai szakma terén és a szállodás szakkörökben külföldön is ismert a neve. A legelőkelőbb európai etabliszmánok vezetője volt hosszú éveken át. A szállodák nmzetközi szövetségének magyarországi országos elnöke, hat évig a Hungária szálló szobafőnöke, majd önálló igazgatója volt a genfi Bellevue, párizsi Westminster és berlini Savoy szállóknak, 1912-ben ő nyitotta meg a világhirű pös-

tyéni „Thermia Palace" szállót. Szaktudását Rio de Janeiroban, Newyorkban és Sidneyben gyarapította s ily mult után nagy érdeklődéssel nézünk speciálls budai működése elé. A „Claridge" építkezését lázas tempóban igyekeznek az év végére befejezni, hogy Buda egyik legszebb, legmodernebb és legjobban vezetett szórakozóhelyévé váljon, amit nekünk budaiaknak feltétlenül támogatnunk kell.

Épül végre a szénatéri piac oly sok és különféle tényezők különös beavatkozása után. Az átépítés ügyében a „Budai Napló" azt az álláspontot foglalta el, hogy a piacot csak úgy szabad megbolygatni, ha azzal nem fenyegetik a kisemberek megélhetését s ha a rendezés végleges, hosszú évekre szóló lesz. Az első kérdést sikerült megoldani, mert nem helyezték az árusokat távolabb eső utcákba, — amint azt tervezték, — s ami ellen sokszor felszólaltak, ha nem egy tömegben, magán a Széna-téren állíttattak ideiglenes bódékat, sőt sok árust az átépítés tartama alatt is meghagytak a régi helyén. A második kérdés megoldása azonban nem kielégítő, mert az átépítés csak 3 évre szól. Mindenesetre előnyösebb képe lesz a térnek úgy szépészeti, mint praktikus szempontból, mert teljesen felszabadúl a sportpálya mellett a Széna-tértől a Széll Kálmán-térig vezető gyalogjáró is.

Az új bódékat egyfelől a Vérmező-utca, másfelől a Bbte pálya és a Széna-tér által határolt háromszögben építik, kibővítve a régi területet a Bbte-pályától átvett területtel. Az uj piacot kikövezik, csatornázással és vizvezetékkel látják el s egyöntetü gyalult fából készült festett bódékat építenek. Az egész építkezés 75.000 pengőbe kerül. Végre, ha csak 3 évre is, a Széna-téri piac sokat vitatott kérdése lekerül a napirendről.

Az útépítési inségmunkát hitelművelettel kapcsolatban kiadta a polgármester. Budán csak hét útat építenek így, még pedig a Budafoki-utat a Máv. vonaltól az Andor-utcáig topéka burkolattal, melyet a Magyar Aszfalt rt. vállalt 319 ezer 655 P költséggel. A Budaörsi-utat a Szent Imre herceg-út és Köérbereki út közötti szakaszon betonnal építi a Magyar Általános Utépítő rt. 451 ezer 469 pengőért. A Hidegkúti-út (Naggykovácsi-út és határ között) kiskő-burkolata: Danubia Rt. (269.864 P) a Horthy Miklós-út (Szent Gellért-tér—Horthy Miklós-körtér között) öntött aszfalt gyalogút burkolása: dr. Helvey Tivadar (97.162 P), a Németvölgyi-út (híd és temető között) kiskő burkolása: Szász Albert (161.808 P), a Szabolcska Mihály-u. (Horthy Miklós-út és Fehérvári-út között) keramit burkolása: Benedikt Marcell (33.596 P), a Szentendrei-út (kiépített szakasz és határ között) betonburkolata: Palatinus Építő Rt. munkája lesz (226.905 P). Az utóbbinál egy gyönyörű fasort pusztítottak ki, amit, úgy hisszük, meg lehetett volna menteni, ha — előrelátással intéznének ilyen dolgokat.

Megépítteti a főváros a Korlát-lépcső második szakaszát a Logodi-utca és Lovas-út között. Egyszerű, keskeny bazaltkőlépcső készül szerpentin alakban. A megoldás nem valami sikerült, de jobb, mint az eddigi dudvatermelő állapot.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Rovatvezető: Szászhalmi József

Téves hír. Az egyik közgazdasági lap szószerint a következőket írja: Néhány évvel ezelőtt alakult meg a *Szikszó* Szinházi és Irodalmi Kulturszövetkezet, amelynek 750 üzletrésze közül a legutóbbi közgyűlésen *Schrecker* János egymaga 225 darabot tett le. A vállalat agilisan és eredményesen tevékenykedett *Barna* Károly vezérigazgatóval az élén. Most arról értesülünk, hogy Barna Károly helyett *Friedlaender* Andor, a *Budai Általános Takarékpénztár* vezérigazgatója vette át a Szikszó ügyeinek legfőbb irányítását. Barna bennmarad ugyan az igazgatóságbn, de előreláthatólag új vállalatot alapít. Kérdést intéztünk *Friedländer* Andor vezérigazgatóhoz, aki kijelentette, hogy a hír merő tévedésen alapul.

Nemzetpolitikai Társaság ülésén *Buday* Kálmán dr. az Ipari Jelzálogintézet ig. titkára, előadást tartott „Várható-e javulás Amerika felől" címen és kifejtette, hogy akár Hoover, akár Roosevelt győz, igen súlyos feladat előtt fognak állani, mert az amerikai politikai rendszer rendkívül nehézzé teszi a hatalom koncentrálását, ami viszont a krizis megoldásához elengedhetetlenül szükséges. Amerikában már belátják, hogy a világválság megoldása nélkül nem remélhető az amerikai fellendülés sem. A háborús adósságok kérdése továbbra is *Borah* szenátor álláspontjától függ, mert ő 1937-ig mindenkép megmarad a szenátus külügyi bizottságának az elnöki székében és hozzájárulása nélkül nem lehet nemzetközi szerződéseket kötni. Azzal, hogy Amerika csak a lefegyverzés és a békerevizió keresztülvitele ellenében akarja elengedni a háborús adósságokat, nagyban hozzájárulhat e világtörténelmi feladat megoldásához, amit egyébként az angolszász közvélemény ma már mind nagyobb határozottsággal követel.

A Magyar Nemzeti Bank a forgalomban levő, 1926. évi március hó 1-i kelettel ellátott százpengős címletü bankjegyeket 1932. évi október hó 25-étől kezdődőleg a forgalomból bevonja. A bevonásra kitűzött időtartam a magyar kormány hozzájárulásával 1933. április hó 30-áig terjed, amely időpontig a behívott bankjegyeket, úgy mint eddig, fizetésképen el kell fogadni. Ennélfogva a Nemzeti Bank főintézete és fiókuzletei a behívott bankjegyeket ugyancsak 1933. április 30-áig fizetésképen vagy kicserélés végett elfogadják. Ezután az említett bankjegyeket a Nemzeti Bank intézetei már csak kicserélés végett fogadják el. 1936. évi április 30-ával a Nemzeti Bank beváltási kötelezettsége a fentemlített bankjegyekre vonatkozólag a bank alapszabályainak értelmében megszünik. Ugyancsak október 25-étől megkezdte a Nemzeti Bank az 1930. július 1-i kelettel ellátott százpengős címletü bankjegyeinek kibocsátását.

Az Union Nasic folyó hó 18-án tartotta Genfben évi rendes közgyülését. A közgyülés elhatározta, hogy a kimutatott 127,450.34 svájci frankot kitevő tiszta nyereséget a mult évi nyereségáthozattal együtt új számlára viszi át. *Szécsy* Pál, a Hazai Bank alelnök-vezérigazgatóját a társaság alelnökévé, *Sohr* Sándor vezérigazgatót pedig az igazgatóság új tagjává választották meg.

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét csak Budán szerzi be ADLERSHEIMNÉL Vérmező út 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak Telefonmegrendelést házhoz szállit

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

A Szociális Testvérek halottaknapi gyüjtésének támogatására
A TESTVÉRSZÖVETSÉG
BUDAI GYERTYABOLTJÁBAN
II. Fő-utca 7.
Vásároljunk kegyeletmécsest és gyertyát Sirok feldiszitése és kivilágitása

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Császárfürdő
Éttermei
a Császárfürdő belső terrasza nagy zenekarral, bácskai konyhával
M. t. vendégeit szolgálatkészséggel várja
Csirszka Konrád
vendéglős

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Lakjunk Budán!

Telek

BARTOS DEZSŐ F. M. ingatlanirodája az *óbudai hegyvidék* összes eladó ingatlanait nyilvántartja. Vétel és eladási megbizásokat lebonyolit. III. Táborhegy, Farkastorki-útnál, Donáti kápolna mellett. Tel.: 626—47.

Rómaifürdőtelepen, Rómaidunaparton parcellázott közmüves telkek, Csillaghegyen és környékén telkek, villák, családiházak *Farkas* József F. M. Ingatlan irodájában, Rómaifürdő Emőd-utca 40.

KISSVÁBHEGY legszebb részén nagyobb telektömb 300-as parcellákban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Jószágigazgatóság II. Fő u. 11. Telefon: 52—4—22.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmenti **villatelkek** □-ölenként P 3-tól. **Havi ieflzetés P 10.—től.** Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már **P 500**-tól. **Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körter 3/b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cím: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Lakás

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyi levegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos erkélyes összkomfortos uri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61. villamos, 4. autóbusz megállóknál közvetlenül. Győri-út 24. Telefon: 534—20.

Halászbástyánál
autóbusz megállónál, luxus kivitelü, legmodernebb két szoba hallos lakások november 1-ére kiadók és már október 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bir. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

KERTES 2 SZOBÁS komfortos lakást keresek Pasarét környékén, vagy a 81-es villamos mentén. Ajánlatokat „kertes" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Bútorozott lakás a Rózsadombon 3—4 vagy 5 szoba, hall és mellékhelyiséggel kiadó. Cim a kiadóhivatalban

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

Egy-, kettő-, három-, négy és ötszobás lakás kiadó. Iroda: I., Naphegy-u. 21. Tel.: 527—80. (2)

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithídtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban **3 szobás** szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott **4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.**

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágositás: Málnai Béla müépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

Két bútorozott szoba, fürdőszoba, konyha, kamra keleti fekvéssel, kilátással a Dunára és a Jánoshegyre, akár nyárra, akár évi lakásnak, — kertrész használattal együtt havi 100 pengő bérért kiadó. Cím: Áfonya u. 4. Rózsadomb.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Sváhegyi Szanatórium
subalpin (430 m) diétás gyógyintézet. Már heti 140 pengőért tökéletes szanatóriumi ellátást nyujt orvosi felügyelettel, 5-szöri étkezéssel, vizkúrával, fütéssel együtt. — A legideállsabb őszi-, téli üdülőhely.

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyban készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, femmérgezés, máj-,lép-, méh-, hügyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Jódkúra

RÓMAI FÜRDŐ
Óbuda — Akvinkum
Késő őszig
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NÖIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fiókuzlete egyidejü megszüntetésével I, KRISZTINA KÖRUT 83 alól I, KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapestől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müut mellett, talajvizmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetessel.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körter 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

Társasvilláinkban
a Pasaréti-út 1 és Nagyboldogasszony-útja (Ménesi-út) 3. sz. alatt Budapest legelőkelőbb villanegyedeiben. Októberi és májusi beköltözésre már csak pár 3, 4 szobahallos, teljesen elkülönitett luxuslakrész kapható. Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körternél), továbbá korábbi társasházainkban még pár tehermentes, 3 szobás, 2—3 szoba-hallos öröklakás már 14,500 P-től kapható. Dijtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Rendkivül kedvező fizetési feltételek. Dijtalan prospektus tervekkel
„CENTRUM"
HÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9 Tel. 69-3-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet!

WC FÜRDŐ kád, kályha, mosdó, stb. szabott áron HUBERT Liszt F.-tér 4. T. 222-67.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Főmunkatárs: Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1101 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 november 14

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Nagy elhagyatottságunkban

még arról is megfeledkezünk, a mi felemelne, megbíztatna ,nagy árvaságunkban mellénk állana, —gyöngeségünkben megerősitene. Megfeledkezünk testvéreinkről, ős véreinkről, a kikkel évezredeken át éltünk együtt és megtanitottuk a világot irni, olvasni, számolni, földet müvelni, házat épiteni, várost alapitani, — akkor, régen 6000 év előtt, — ott, a hol ma száz meg százezer mértföldes területet elöntött a futó homok, mert elköltöztek onnan őseink délre, Indiába, Nyugatra, az akkor még vad Európába, ahol akkor kezdték tanulni a barlanglakó népek mindazt, a mire mi tanitottuk a világot. Mi, a barbár turáni magyarok.

Ezzel tisztában van ma már Magyarországon minden második ember. De hogy tisztába jöjjön, megértse ezt az ország másik fele is, okvetlenül szükséges, hogy minden magyar iskolában ott legyen a többi térkép mellett a — *turáni térkép is!*

Rendkívül emelné a magyar öntudatot, ha gyermekkorunktól kezdve ott látnánk magunk előtt azt a letagadhatatlan tényt, hogy 130 millió ember, a turáni néptörzs előretolt őrszeme vagyunk nyugat felé és mögöttünk áll hatalmas tömegével a turáni nép zárt tömege, közvetlen szityatya testvéreink nagy háromszöge India legdélibb csücskétől fel egészen az északi jegestengerig, — nyugatnak Perzsián, Törökországon, Bolgárországon át egészen Pozsonyig és onnan vissza keletnek Déloroszországon át, az Ural-hegység mindkét oldalán föl északnak, vissza a Jeges-tengerig. Északon pedig az észtek és finnek támogatnák ezt a két világrészbe átnyuló nagy népterületet.

Ez a térkép nincs sehol a mi iskolánkban.

A Morva vizén túl nem érdekel bennünket Európa. Az ottani népek sem érdeklődnek irántunk. Bizonyitja a trianoni béke. Ezt az ezer éve alkotott államot valami szabad területnek nézték, amiből úgy osztogattak bocskoros szomszédainknak, mint ahogy kenyeret szel a cigányasszony a purdéknak a lopott cipóból.

Annál inkább érdekelnek ősmagyar szittya testvéreink, akik igy számolnak: et, ket, ház, nét, öt, at, ét, stb. Akiknél az apa=apa, az anya=anya, fiu=fiu, tehén=tehén, a teve=teve, eb=eb, ló=lú, a zab=zab, a bab=bab, és alma, körte, szilva, ég, kard, nyil, mind, mind, száz és száz szín végig magyar. Ahogy kell, hogy érdekeljenek az indo-szittyák, akik Attilát vallják legnagyobb uruknak, ahol van számos folyó, számos város, sokszor Buda, ami öreget is jelent és ahol a tanitó arra a kérdésre, hogy miféle nemzet vagytok, azt irja a kérdező zsebkönyvébe: — *mink madzarok vagyunk!*

Micsoda hatalmas erőt képviselne e néptörzs, ha egymásra találna!

Ezt szolgálná a turáni térkép, amely ábrázolná Európa keleti részét és Ázsia nyugati felét. A turáni világot.

*

És itt mély tisztelettel indítványt terjesztünk a miniszterelnök úr és kultuszminiszter úr elé.

A turáni térképet okvetlenül meg kell rajzoltatni a magyar iskolák számára, — de el kell küldeni sokezer példányban a nyugatnak is Döbbenjenek meg tőle. Tudják meg, hogy ez a nyugati kulturával narkotizált nép fölébredt és léte védelmében új térképet igyekszik teremteni Európa keletén és Ázsia szomszédos részén.

A mi ázsiai testvéreink nagy része ős kulturája dacára ismét nomád életet él. Óriási területet befútt a homok. Legtöbb helyen csak egy-két ujjnyi vastagon. A magyar eke alatt kifordulna a termőföld.

Magyarországon megszünt a gabona termelés. Ezt a mélyfúrások révén feltörő forró viz ingyen melegével fütött üvegházakban át kell alakitani korai zöldségtermő kertté, — ellenben a turáni mesés kiterjedésü sikságokon meg kell teremteni a kanadai és argentiniai buzatermő területek versenytársát. Szüz föld, pihent föld ez, mint amazoké. Nem lesz nehéz dolog megértetni a turáni rónákon legeltető népek fejedelmeivel, hogy az alkalmas területeken engedjék megtelepedni a kivándorolni készülő, vagy kivándorolt, a világot járó magyar parasztokat és más mesterséghez értő magyarokat, akik ott megindítják az Európához közelebb eső területeken a gabonatermelést és igyekeznek ellátni India és Kina éhező népét.

A szegény magyar állam talál majd módot, hogy itt készült szántó-vető, arató és cséplőgépek jussanak a földmüvelésben jártas, kivándorolt magyarok kezére. Falvak, városok épüljenek ott, iskolák, kórházak. A terület fejedelme új adózó polgársághoz jutna és lassan ismét letelepedne vándor népe és az uj kultura gátat vetne a sivatag terjedésének. Mi küldenénk neki koronát, trónust, fejedelmi palástot, nevelnénk itt családját, hogy felülről induljon meg a népek magyarosodása, ami a rokon nyelv révén hamar nagy eredményekre vezetne.

De állitanánk itthon *ázsiai* kollegiumot. Minden nép, minden kis törzs évenkint két értelmes kis fiát küldené ide, hogy itt tanárnak, orvosnak, tudósnak, birónak, kereskedőnek, iparosnak, földmüvesnek képezzük ki és küldjük őket haza, mint kész embereket, akik hivatvák népeket vezetni, de akik magyar szellemben, magyar szeretetben nevelkednének és otthon a magyarság szószólói volnának.

Ötven év alatt ötmillió magyar vándorolt ki és elveszett a Nyugat bányáiban, gyáraiban. Ha ezeket öntudatosan a turáni nagy mezők felé irányitottuk volna, ma ott tizmilliós Uj Magyarország állana, ahová lassan beolvadtak volna a szomszédok.

A régi csapáson nem mehetünk tovább.

Itthon át kell alakitani a régi földmüvelés elavult rendszerét. Ehhez alapvető intézkedések kellenek.

Minden tizezerholdas nagybirtokosnak okvetlenül furatnia kell mély kutakat, hogy megkereshessük a föld mélyén rejlő kincseket: a forró vizet, a gázt és mindazt, amire szükségük van. Harminc év alatt olyan geológus, mélyfuró gárdát neveltünk, amely ma uralja ezt a tudományt az egész világon. Ez nem véletlen. Alattunk különleges alakulása van a földnek. Kifogyhatatlan a forró viz, a világ legolcsóbb energiája és ezt a nemzet érdekében ki kell használnunk. Ma 15 hold kell egy földmüves családnak, hogy megélhessen, törleszthesse terheit. A mély fúrások után, a kertgazdaság megteremtése esetén elég lesz neki — egy hold is. Páris környékén a primör termelők egy holdon megélnek jól, autón járnak, mert nem egyszer, de tizenkétszer is termel nekik a föld, pedig drága szénnel fütik melegházaikat, mi viszont ingyen. Ennyivel olcsóbban termelhetünk és piacunk lesz az egész világ.

A miniszterelnök urról azt mondják, hogy meteorszerü jelenség. Ez nem találó A meteor rövid életü és ebből már elege volt ennek a sinylődő nemzetnek. Mi azt kivánjuk, hogy új, ragyogó bolygója legyen a magyar égnek, mely új fényt, új erőt sugároz felénk. A magasba emel, magával ragad egy új világba, az új, szebb jövőbe. Ne csak kápráztasson minket, hanem éltessen.

Első hivó szavára valami jóleső bizalom fogta el a lelkeinket, ezt ápolná, ezt fejlesztené nagy nemzeti öntudattá, ha új utakra vezetné a magyarságot, amelyek új célok felé vezetnek nagy elhagyatottságunkban.

Az utat mutatná már az iskola falán a — turáni térkép. *(v. b.)*

A tespedő Viziváros

Uj tervek, uj gondolatok a Viziváros gazdasági föllendítésére

Három évtized alatt lecsuszott a Viziváros. Valamikor élettől, forgalomtól duzzadó vásárcsarnoka a Batthyány-téren megüresedett, ma alig lézeng benne néhány árus. Épitkezése alig van a többi budai kerülethez mérten. Néhány régi nagy üzleten kivül alig nyiltak ujak. Egykor hires vendéglői tengenek. Szép, széles dunapartja nehezen fejlődik, ház ott alig épül és évekig állanak elhagyottan a Fő-utca beépitésre váró telkei. Csendes, vontatott itt az élet, a forgalom.

Polgársága elszegényedett, a Várhegy oldalán az apró házak nem tudnak megnőni, a régi jómódú családok lassan elköltöznek és a helyükbe jött tisztviselő társadalom nem tudja pótolni az elköltözöttek vásárló erejét. Nagyrészt hitelből él, hónapról-hónapra tengődve, ott vásárol a közeli füszeresnél könyvecskére, számlára és nem jár a vásárcsarnokba, ahonnan ezért költözött el a legtöbb árus.

Irják lapunknak a következőket:

A külső részeiben fejlődik most a II. kerület. A Pasarét, a Rózsadomb déli oldala. Ott, ahol azelőtt tespedő volt az élet.

Közismert tény, hogy minden része e városnak úgy fejlődik, ahogy az illetékes tényezők foglalkoznak vele. Látszik a Pasaréten.

A Vizivárost tényleg elsorvasztotta hogy sok olyan tényezőt, mely a kereskedelmi és ipari forgalmat szolgálta, innen elhelyeztek, vagy beszüntettek. A kaszárnyák nagy forgalmat hoztak a világháboru előtt, az akkor virágzó Ganzgyár munkástömegei ma hiányoznak, az azóta emelt középületek pedig mindezt nem pótolják.

Pedig a Vizivárost fekvése arra predesztinálná, hogy itt eleven élet lüktessen. Ki kell használnunk

e városrész fürdőügyi adottságát is,

mert a *felsőhévizi* és *alsóhévizi* források között feküdve, pompás dunapartjával

az összekötő kapocs hivatását töltené be

a kettő között. A

dunapartot okvetlenül parksétánnyá kell átalakitani,

mert nem következett be az, hogy itt kereskedelmi élet fejlődjék ki, nagy kocsiforgalommal és a dunai rakodópart adta forgalommal. Elég telek áll üresen a dunaparti házsoron, ahova

szállodákat, vendéglőket, kávéházakat, cukrászdákat és tejcsarnokokat

lehet épiteni, amelyek a fürdőket használó, ittlakó és sétáló közönség igényit szolgálnák.

Ezen a részen át kell helyezni a villamosközlekedést

a rakodópart fölé

és a házak előtt kizárólag a *gyógyautó közlekedne*, amely a szállodákból szállitaná a betegeket a különböző fürdőkbe.

Nagy szerep jutna a Királyfürdőnek, amely, mint *régi török épitkezés* hatással volna az idegenekre, de amelynek a

a vize rendkivül alkalmas ivókurára is

és kivezethető a dunapartig, ahol ivókurának megfelelő hely alakulna ki, Esetleg a fürdő udvarát lehetne átalakitani ilyen ivókurára alkalmas hellyé.

Már ezek az intézkedések is

föllendítenék ujból a Batthyány-téri vásárcsarnokot,

amelytől elszokott a közönség. Ennek a csarnoknak a forgalmát *városi intézkedésekkel* is fokozni lehetne oly módon, hogy

az északról jövő árusokat ideirányitaná

és utasitaná a város, de egyuttal *előjogot biztositana ennek a csarnoknak* olyan cikkre vagy cikkekre, amely máshol, mint itt, kapható nem volna. Itt létesülhetne

a hét bizonyos napjain a madárpiac,

ahol galambtól kezdve az éneklő madarakig kapható volna főleg kanári madár és ettől eltiltanák a többi csarnokot. Ez a vásárcsarnok lehetne például

a gesztenyének nagyban való árusitó helye,

de lehetne piacra a budai kertészeknek mint állandó

gyümölcs- és virágkiállitás.

Ezt természetesen a város illetékes fórumaival kell letárgyalni és megbeszélni, ezek csak elgondolások, amiket azonban meg kellene valósitani.A székesfőváros a Batthyány-téri vásárcsarnokot tegye meg

budai központi vásárcsarnokká,

amire dunaparti fekvése teszi alkalmassá.

Az épitkezést gátolta eddig a városrészen kialakult város szüken mért telkei révén ránkmaradt apró házainak nagy tömege és szerencsés gondolat volt a Közmunkák Tanácsa részéről

a telekegyesités tervének föltvetése,

csakhogy ez kisajátitással járna, amire ma nem tud költeni a város. Mindenesetre az épitkezést is föllendítené, ha itt erős fürdőélet és idegenforgalom volna, mert

nagyon sok család jutna jövedelemhez

szobák bérbeadásával, étkeztetéssel és más az idegenforgalommal kapcsolatos teendők révén. Mindenesetre

föllendülne a kereskedelem, a kézmüipar

és igy lassan visszatérne a Vizivárosba az a kedves, patriarkális élet, amely itt évszázadok óta folyt a világháboru kitöréséig.

A Viziváros polgársága jól tenné, ha a maga kivánságait *Kozma* Jenő orszgy. képviselő elé terjeszten, akit ezer szállal köti ide a mult és a jelen és aki mindig szivesen szolgálta Buda érdekeit.

*

Ha a mai viszonyok nem is alkalmasak nagyobb tervek megvalósitására, de sehogysem vész kárba a magvetés számára az, ha a talajt biztos kézzel készíti elő a gondos kertész.

A lágymányosi hidfőnél

Egy uj városrész, amikor még puszta

Van olyan pesti ember, de talán akad budai is, aki még sohasem járt a Lágymányoson. Ezt valami rác hadnagy neve után hivják igy és nem azért, mert lágy és mányos. Ott terül ez a vidék a Ferenc József híd és a vasuti összekötő híd között, a Duna mentén, a Fehérvári-ut és a Duna között. Egyik része ez Kelenföldnek. Nincs pontosan körülhatárolva és talán Albertfalváig is terjed.

Kelenföldnek ez a része, főleg az összekötő hidon és a vasuti töltésen túl, a téli kikötőtől délre — gyárvárosnak termett. Szemben vele van Csepel szigete, ahol most épül lassankint Európa legnagyobb belvizi kikötője.

A töltésen innen volt a holt Duna, a melyet a parti töltés vágott el a Dunától. Nagy mocsár a város mellett, a melynek poshadt vizét megrontotta a beléje hordott kulturszemét. A régi elhibázott várospolitika ugy vélte, hogy ide hordatja Buda szemétjét és ezzel tölti fel ezt a nádast. De a szemét ott rothadt el és megfertőzte a vizet. A Lágymányoson mindig járványok veszélyeztették a mocsaras pocsolya széléig épült város lakosságát és a lágymányosi orvosok sokszor tettek erről jelentést. A város ujabban be is szüntette a szeméttel való feltöltést, ami sok erjedő, rothadó anyagot vitt a vízbe.

Különben is mindenképen feltöltésre szánt terület volt ez, mert a Verpeléti-ut ide torkolt a Dunába, de a mocsár miatt csak a Budafoki-utig volt kiépitve. Szemben állt a Boráros-tér a pesti oldalon és ide tervezték az uj hidat, amely teljes körré teszi a budapesti nagy körutat, amely északon a Margithidon át megy Pestről Budára és megkerülve a Gellérthegyet, a Villányi- és a Verpeléti-uton végig, délen megy át ezen az uj hidon vissza Budáról Pestre.

Előre nagy forgalomnak szánt terület volt.

Boldogult Kutlánya János megértette, meglátta ezt és mesés vagyonra tett szert azzal, hogy ott olcsón, krajcárokért vásárolta össze a terület nagyrészét, amit más élelmes emberek szintén megtettek utána. Ezen a területen százszorosára emelkedett a telkek értéke, amikor fölépült a Ferenc József híd, amelynek városfejlesztő ereje kisugárzott a lágymányosi mocsárra és mesés fejlődésnek indult a Kelenföld. Az Átlós-ut — ma Horthy Miklós-ut — kiépült a Kelenföldi állomásig.

Érthetetlen módon a Duna felé eső rész, talán épen a poshadó holt Duna miatt nem épült, — csak a Budafoki-utig.

Azontul a Dunaág puszta szemétlerakó hely volt, amit nyaldosott a mocsár. Ennek partján kertészek termeltek zöldségfélét, paradicsomot s más affélét, agyagból vert kunyhókban lakva. 36 év előtt itt épült volt fel, a milleniumi kiállitás idején: — *Konstantinápoly* címen, alantasbb nivón álló mulatóhely. Meg is bukott. Otthagyták a vállalkozók és lassan széthordták a szemétkotró emberek, akik itt „guberál"tak. Ez azt jelenti, hogy a kulturszemétből kikaparják az ércet, rongyot és eladják. Eltünt lassan az egész elhagyott mulatóhely, anélkül, hogy a vállalkozók lebontották volna.

Szomorú, nyomorult pusztaság volt ez, ahol oázisszámba mentek a kis kertek. Apró töltéseken gyalogutak vezettek erre, libák, kecskék és marhák legelészték a gyér füvet. Bozót és dudva verte föl a fejét a mocsár szakadozott partja mentén. Itt-ott csónak állt kikötve és valami szomoru csárda várta türelmesen a vendéget.

Nagyon szomoru, elhagyott hely volt. Most is az, de már más a képe. A Verpeléti-ut folytatását feltöltette az állam és a város. A feltöltés a Budafoki uttól a Duna felé csaknem kétemeletes magasságig emelkedik, szélesen, mint a pesti körut. Két éven át ott kotorták a Duna medrét és állandóan ontotta a kavicsot és homokot a kotrógép, de uszályokon is hoztak a téli kikötőből kikotort anyagot ide. Nem valami hires töltés, mert keverni kellett volna tiszta földdel, de töltés. 300 lépésnyire van tőle északra a Müegyetem.

A mi ott viskó volt, elhordták. Ezt a darabot a Müegyetemig parkirozzák. Egyelőre még házbontásból eredő meszes, köves, téglás anyagot hordanak oda, amiben majd elég a fagyökere, ha nem kezdik el a termőfölddel való feltöltést. A szeméttelep nem alkalmas anyag kertkulturához, mert állandó vegyi folyamatban van, szinte forró és lassan koksszá válik, mint a Csérytelep szeméthegyei. Kigőzölgése pedig állandóan fertőzi ott a levegőt. Házat oda épiteni nem szabad, mert lakóit kipusztitanák a járványok.

A feltöltött területet a Verpeléti-uttól a föl nem töltött Budafoki-ut választja el mint egy árok. Az ut egyik sarkára épitett dohánygyár ugy épült, hogy feltöltik az utat és egy szintbe hozzák a Verpeléti-uttal, de az ut másik sarkára olyan háromemeletes ház épitését engedélyezte a város, amelynek üzletei a mélyen fekvő Budafoki utra nyilnak. Ha feltöltik az utat, ezek a boltok pincékké válnak.

Ez az épitési engedély azt bizonyitja, hogy a városrendezés még sok-sok évig késik majd itt és egyelőre szó sincs addig a hidfő környékének rendezéséről... *Dubonai Pál.*

A Vár

a legnehezebb problémák egyike Budán. Itt mindig csak negativumokat hallottunk. Azt, hogy mit nem szabad a Várban csinálni. Soha senki arról nem beszélt, hogy mit szabad, mit lehet és mit kell a Várral csinálni. Most, hogy végig megyünk Budán és sorra vesszük mindazt, amit ott okvetlenül és sürgősen meg kell csinálni, kezdjük a várral a budai kérdések kataszterét. Égető probléma ez is, mert a Vár Bu-

Már most
gondoskodjék a legcélszerűbb
Karácsonyi ajándékról
Bőröndök, retikülök, pénz- és névjegytárcák, nagy választékban, olcsó áron, ízléses, szép kivitelben
Krisztina-körut 61 szám
Postapalotával szemben

dapest kirakatja. Budapest látképe a vártól függ. A királyi palota szép, de nem a Várnak megfelelő, hegyi stílusban épült. A Városligetbe való fejedelmi kastély. Ez azonban már megvan és senki kedvéért lebontani nem fogják. De talán épen azért, mert elüt a megszokott hegyi stilustól, feltűnik az idegeneknek. A királyi palotán kívül, a többi részre vonatkozó vélemények egymást ütik agyon. A kialakult közvélemény szerint a Várban magas épületet emelni — a most ottlévő apró házakat lerombolni tilos. Ezeket, a nagyrészt értéktelen épületeket kinevezték műemlékeknek. Van köztük egynéhány, de a többi lerombolni való, értéktelen viskó, mely a török hódoltság utáni lakásinségnek köszöni vályogos létét. Stílustalan tákolmányok, rosszul épült szobákkal, lehetetlen beosztással. Komoly szakemberek véleménye szerint ezeket nemcsak lehet, de le is kell rombolni. Nem méltók a Várhoz. Helyükbe igenis épülhetnek magas házak, de nem a Teréz-körut stílusában, hanem megfelelő várbeli stilusban. Nagy és fontos tanulmány tárgya a Vár és ezt külön rá kellene bízni valamely zseniális építészre, aki ott az egészet, minden részletében megtervezné. Külön iskolát alapitana e célra, mert egy ember, egy élet ehhez talán kevés is.

A kultura ünnepe

A Batthyányi-utcai polgári leányiskola 60 éves jubileuma
Kozma Gyula emlékezete

Hármas jubileumot ünnepelt a Batthyány-utcai polgári leányiskola s vele együtt az egész magyar kultura: az iskola fennállásának 60 éves, az új iskola megnyitásának 40 éves jubileumát és a volt iskolatársnők szövetsége megalapításának 30 éves évfordulóját. Zsufolásig megtelt november 6-án délelőtt a Budai Vigadó hatalmas díszterme az ünnepségre, amely elsősorban *Kozma* Gyulának, az iskola 26 éven át volt igazgatójának s az új iskolaépület megteremtőjének érdemeit méltatta.

A kormány, a főváros és az iskolák képviselői mellett ott láttuk az intézet régi igazgatóit, az összes felekezetek papjait, sok régi tanítványt, és a jelenlegi növendékek hozzátartozóit. Az iskola énekkara a Himnuszt énekelte, majd *Pataky* Ferenc dr., az iskola igazgatója tartott érdekes beszámolót a 60 év történetéről, amelyet a mult számban ismertettünk. *Havas* István tanfelügyelő „Hatvan éve..." címen ez alkalomra irt költeményét szavalta *Edelényi* Alisz tanítónő, az iskola volt növendéke, majd *Kéthelyiné Wakots* Margit hangversenyénekesnő énekelt *Ádám* Jenő zeneakadémiai tanár zongorakíséretével. *Némethy* Ferenc hegedűművész, polg. isk. igazgató művészi hegedűjátéka ragadtatta el ezután az egybegyülteket. Az előadott darabokat *Antony* Károly zongoraművész, fker. isk. tanár kísérte. A műsor első részét az intézet 140 tagú énekkarának *Radnai* Paula énektanárnő által betanított pompás számai fejezték be. Ezután az iskola zászlóját adta át lelkes szavak kíséretében *Kertész* K. Róbertné zászlóanya s a zászló átvétele, majd annak megkoszorúzása és a zászlószögek beverése után a Magyar Hiszekegy fejezte be az impozáns ünnepséget, amelyen megjelentek:

Dr. Kozma Jenő és családja, a vallás és közoktatásügyi miniszter képviseletében Kertész K. Róbert államtitkár, a székesfőváros képviseletében Szendy Károly tanácsnak, Guth Ferenc tanácsnok, Salamon Géza tanácsnok, Schara Béla főjegyző, Boros Pál tanácsjegyző, dr. Pogány Frigyes államtitkár és neje, dr. Jármay Károly egyetemi tanár és neje, dr. Bárczy István nyug. főpolgármester, v. miniszter, dr. Szentiványi Kálmánné, br. Villányi Frigyes követ és neje, vicomte Bellemont altábornagy és neje, Havas István szakfelügyelő és neje, Baumann János szakfelügyelő, br. Proff Kocsárdné, Kovácsy Jolán szakfelügyelő, gr. Festetich Pál és neje, Hodászy Miklós testnevelési igazgató, Molnár László esperes, pápai prelátus, Józan Miklós unitárius püspök, Haypál Béla ref. lelkész,dr. Kiss Arnold főrabbi, Katonáné Thuránszky Irén, dr. Zboray Gyula ügyvéd, Nagyőszi Ferenc és neje, Dimény Mózes postafőigazgató és neje, Szombathy Kálmán, a Budai Egységes Párt ügyv. igazgatója, dr. Weber Sándor igazgató, Hendrich Antalné, vitéz Ollé Antal és neje, Tass József, özv. dr. Baloghy Györgyné, Récsey Dezső tábornok és neje, dr. Szlávik Ferenc, Pénzes Mihály dr. ügyvéd.

A jubileumi ünnepélyt a Budai Vigadó éttermében 100 teritékes díszebéd követte, mely a legjobb hangulatban folyt le s a jelenlevők dr. Kozma Jenővel együtt a késő délutáni órákig maradtak együtt. Felköszöntőt mondtak; Kurzenreiter Károly, az iskola volt igazgatója a tanári karra, dr. Bexheft Ármin szakfelügyelő az iskola jelenlegi igazgatójára, dr. Pataky Ferencre és elődeire, Havas István szakfelügyelő Kertész K. Róbertné zászlóanyára, Erdődy Imre ny. igazgató dr. Kozma Jenőre és Pataky Ferenc igazgató dr. Jármay Károlynéra. A jubiláló iskolát táviratilag üdvözölték; dr. Ripka Ferenc volt főpolgármester, dr. Greszler Jenő min. tanácsos, dr. Gyulai Ákost tanker. főig. és Konkoly-Thege Gyuláné.

Az iskola jubileumi zászlójához nagyobb adományokkal a következők járultak hozzá; herceg Esterházy Dedette, dr. Kozma Jenő, Kertész K .Róbertné, a Pénteki Borgazda Társaság, dr. Ripka Ferenc, dr. Pogány Frigyes, a II. ker. Batthyány-utcai polgári leányiskola tanári kara, Dörnyei Ödönné, Gorzaleczky Ilona, dr. Guth Ferenc, Havas István, dr. Jármay Károlyné, Kneifel Antalné, Kovácsházy Vilmos, Kürschák Józsefné, dr. Légrády Ottó, Molnár László, Nagyőszi Ferenc, özv. Németh Antalné, dr. Petracsek Lajos, Postamesterek Kollégiuma, Schara Béla, dr. Schuller Dezső, dr. Szlávik Ferenc, Tas Ferenc, Tóth Kálmán-utcai és a Mester-utcai polgári leányiskolák tanári kara. G. S.

Hatvan éve...

A Batthyány-utcai polgári leányiskola 60 éves jubileumára irta: **Havas István.**

A Vigadóban rendezett emlékünnepélyen elszavalta: **Edelényi Alisz.**

Hatvan éve, hogy kaput tárt
Budán egy új iskola,
Mint a leány-nevelésnek
Istenadta temploma.
Szállt az idő, de mindig jött
Ujabb, ifjabb nemzedék;
A jó *Alma Matert* szinte
Ostromolták a szülék.

Piros arcú, fényes szemű
Gyöngyvirágok, ibolyák:
Szívtak itt a lelkeikbe
Müveltséget, tudományt.
Komolykodtak, vagy derültek,
Csengett ajkok víg szava:
Feleléskor a tízpercben
Vagy ha mentek már haza.

És az órák! Mind oly édes,
Szívformáló kis regény.
Magyar órán friss rózsaként
Nyilt ki egy-egy költemény.
A történet nagyjainknak
Szemléltette tűnt korát,
A növénytan a virágok
Gyöngyéletét, hímporát.

Törte fejét egy-egy lány a
Számtan-órán, az igaz:
Bár a német se volt könnyű,
Főképp az a „derdidasz."
Bukdácsolás még se volt itt,
Erős a lányakarat
Ki így, ki úgy, de haladtak
S el bizony egy se maradt.

Dicső Buda, Viziváros,
Történelmünk színhelye:
Szellemét, mely tiszta, meleg,
Hü szivünkbe irta be.
Ódon kövek ha tünnek, ha
Porladnak is, itt maradt:
S szépité az uj falat.

Tünő évek, tünt diákok...
Ifjú, szép volt mind a hány,
S felfogták, hogy *kincseink* a
Leggyönyörübb hozomány!
Az életbe ugy toppantak
Mint nemöknek gyöngyei,
Lettek vigak, jók, áldottak,
A szeretet szentjei.

Köszöntelek, muzsahajlék,
Köszöntelek, mult, jelen,
Hol magam is őrként állék
S állt sok elme, sziv velem.
Mit ránk hagyott a jó előd,
(Bölcs rektor volt, magyar ur,)
Fejlesztettük, tovább vittük
Magyar szivvel magyarul.

Sohse légy te nagyobb annál,
Mint minek én néztelek,
Forrást leljen kebleden a
Szomjúhozó lánysereg!
Forrást, hol az *Élet* vize
A mélyekből felragyog,
S akik itták s isszák holnap,
Lányai magasztos honnak,
Legyenek mind... magyarok!

Budai Társaskör

borgazda estje november hó 10-én meleg ünneppé alakult át, mert váratlanul megjelent a társaskörben dr. Ripka Ferenc, de megjelent számos kiválósága közéletünknek, köztük Bárczy István ny. miniszter, Gaár Vilmos, Payr Hugó, Bayer Antal, Szántó Miklós. Mintha megérezték volna a társaskör tagjai, hogy ünnepkészül a körben, oly nagy számmal jelentek meg, hogy alig fértek el a nagy teremben. A társasvacsora után, amely a lassú tálalás miatt sokáig elhúzódott, *Oszoly* Kálmán üdvözölte a vendégeket és tagokat, elsősorban a megjelent elnököt, dr. *Ripka* Ferencet. Utána *Hoor Tempis Moritz* dr. elnök, mint a borgazdák egyike köszöntötte Ripka Ferencet, mint ennek a politikai családnak a fejét. Megemlékezett a főváros életében oly jelentős fordulatot hozó 8 évi főpolgármesterségéről, mint kiváló közigazgatási szakembert üdvözölte, amit lelkes éljenzéssel fogadott a közönség. *Szombathy* Kálmán *Bárczy* Istvánt köszöntötte fel, akinek neve Budapestnek csaknem minden kulturális épületén ott van márványba vésve. A szíves üdvözlést *Bárczy* István megköszönte és tréfásan megjegyezte, hogy hosszú időn át ő volt a „volt főpolgármester", ezentúl ketten lesznek és megalapíthatják a volt polgármesterek szakszervezetét. Ripka működését már gázgyári vezérigazgatói működésétől kezdve méltatta és ha az ő nevét márványba vésték, akkor Ripka Ferenc a polgárok szívébe véste a nevét és állított magának emléket. Bárczy István közvetlen szavait zajos tetszés kisérte, *Payr* Hugó orszgy. képviselő szellemes hasonlattal a kispolgárság nevében üdvözölte Ripkát, aki minden polgár lelkében otthon van. *Becsey* Antal szintén Ripka Ferencet üdvözölte azzal a kijelentéssel, hogy ő reá még nagy hivatás vár és kívánta, hogy az Isten adjon neki megfelelő erőt. *Harrer* Ferenc dr. fölemlítette beszédében, hogy egy alkalommal kokszra volt szüksége, amikor az nehezen volt beszerezhető, de a gázgyár akkori igazgatója Ripka kijelentette, hogy Harrer Ferenc Budapesten nem fázhat. De Ripka sem fog fázni Budapesten, mert érette oly sok meleg polgári szív dobog.

RIPKA FERENC dr.

emelkedett ezután szólásra és kijelentette, hogy útja a főpolgármesteri székből ide vezette a társaskörbe. Feladatát elvégezte és ide visszatért. A nyolcéves útnak rengetek tövisét érezte, a rózsáit azonban mindig itt találta meg a körben. Nem volna budai polgár, ha teljesen visszavonulna, lemondana a további közmunkáról és cserben hagyná polgártársait. A nyolc évvel ezelőtt adott programmját tette a mostani kormány programmjává, ami számára a legszebb elismerés és elégtétel. Megköszönte a minden oldalról hozzáintézett üdvözléseket és azzal fejezte be szavait: — Veletek kezdtem, Veletek folytatom és Veletek fogom végezni. — Fölállva ünnepelték a jelenvoltak Ripka Ferencet és mindenki igyekezett koccintani vele.

Andréka Károlyt

a II kerület népszerű vezérét ünnepelte e hó 3-án a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör a Lukácsfürdő emeleti dísztermében rendezett társasvacsora keretében. A nagy terem megtelt ünneplő közönséggel, mely tüntetően bizonyitotta szeretetét és ragaszkodását

ANDRÉKA KÁROLY

iránt. Ezt bizonyította minden felszólalás, amelyek sorát *Orova* Zslgmond dr. nyitotta meg és a társaskör nevében üdvözölte a megjelent vendégeket. Kimentették magukat: dr. Ripka Ferenc, dr. Némethy Károly, Hubert Vilmos, Árváthfalvi Nagy István, Gaár Vilmos, Tóth Jenő, és Porzsolt Béla, a Lukácsfürdő rt. alelnöke. *Martin Jenő* igazgató méltatta Andréka Károly nagy érdemeit, úgy a kerület mint az egész főváros érdekében folytatott munkásságával szerzett, — majd *Ferenczy* Tibor főkapitány, s utána *Kozma* Jenő országgyűlési képviselő kedves humorral köszöntötte az ünnepeltet, akit vele egytt ünnepelnek a keresztények, a zsidók és a mohamedánok. Zajos éljenzéssel fogadott beszéde után felsorakoztak a *Dalkoszorú Dalárda* tagjai és *Tóth* Ferenc igazgató, a dalárda elnöke köszöntötte Andrékát, mint a dalárda díszelnökét. A dalárda néhány szép dala után a központi hölgybizottság elnöke *Takács* Antalné az Egységes Párt minden szavazó asszonya nevében üdvözölte Andrékát. Felszólaltak még: *Philipp* Kálmán az óbudai ifjúság nevében, — *Temple* Rezső orszgy. képviselő, akeit 25 évs barátság fűz Andrékához, — *Pállfy* Lajos ujlaki plébános, — *Szentirmay* Jenőné, — *Gajda* Béla, a Torna és Vívó Egylet megbizásából, mint annak díszelnökét köszöntötte Andrékát, de egyuttal tolmácsolta a III. ker. Községi Keresztény Párt üdvözletét is. Utána *Király* Kálmán műszaki főtanácsos, aki Óbudán kezdte pályafutását, szólalt fel. Ő utakat épített az óbudaiak számára, Andréka pedig a polgárok szívéhez épített útakat. Az ő útjai javításra szorultak, Andréka útjai állandóak, tartósabbak. A kedves hasonlatot zajosan megéljenezték. Nagy figyelem között szólalt föl az ünnepelt *Andréka* Károly, aki ezt szükebb családi ünnepnek tervezte és meglepetésére ily sokan jöttek el, de körülnézve azt látja, hogy mégis csak családi kör ez, amely ma este összejött. Az ő barátai tisztelői nem személyt ünnepelnek, hanem önzetlenül és szeretettel szolgálják a város és az ország ügyét azzal az összefogással, amely a kerületet jellemzi ebben a körben, ahol minden társadalmi osztály együtt van. És üdvözölte Kozmát, mint a párt vezérét, aki tapasztalhatta azt, hogy Buda társadalma bizalommal és szeretettel viseltetik iránta. Azután sorban köszönetet mondott minden felszólalónak külön-külön úgy a saját, mint a mellette ülő felesége nevében, akit elhalmoztak virággal. A nagy társaság késő éjfél utánig maradt együtt és adta számos jelét annak a szeretetnek, amellyel Andréka iránt viseltetik. A kedves családi ünnepen megjelentek között ott voltak:

Bárczy István v. min., dr. Ferenczy Tibor főkapitány, Kozma Jenő dr. ,Petracsek Lajos dr., Payr Hugó, Temple Rezső országgyűlési képviselő, dr. Lugmayer József, Lévay Gyula hajógyári igazgató, Glötzer Ernő gázgy. igazgató, dr. Pálffy Lajos, Trautmann Ferenc, dr. Orova Zsigmond, Husszein Hilmi budai nagymufti, Nagyőszi Ferenc, Vajna Ede tanácsnok, Salamon Géza dr. tanácsnok, Király Kálmán m. főtan., dr. Gadányi Andor tan. fel. Szente Miklós, Szombathy Kálmán dr., Wéber Sándor igazgató, Andor Mihály, Bánó Dezső és neje, Benczur Valdemár, Bárczy Lajos és neje, Blum Frigyes, dr. Dósa Ottó, Édes Béla, Éder Ernő és neje, Gajda Béla, Gittinger György, Günther Béla, Halaman János, Horváth Károly, Horváth Lajos, Holczbauer Róbert, Hrivnyák János, Kemény Lajos, Kondér Mihály, Kovácshegyi Kálmán, Körmendy Jenő, Körmendy Sándor, Marcinkeli Ferenc, Magasházy Mihály, Martin Gyula, Nottl János, ujlaki dr. Müller Pál, dr. Philipp Kálmán, Poszwég Rezső, Reisinger Gyula, dr. Rózsa Zsigmond, Szamek Zsigmond, dr. Szécsi Ernő, Szepessy Ágoston, Tass József, Trauscheniels Frigyes, Tóth Ferenc.

Világforgalmi központtá vált az igazgatóság ügyes propagandája révén a Gellért-szálló, amely a Nyugaton ma talán ismertebb fogalom, mint maga Budapest. A szálló éttermei *Gundel* Károly vezetése alatt magas nívóra emelkedtek, amely méltó ehhez az előkelő szállóhoz. A társadalom legjobb körei rendezik ott vacsoráikat, bankettjeiket. Legutóbb november 3-án, csütörtökön a *Piarista Diákszövetség* ünnepelte bankett keretében *Imrédy* Béla pénzügyminisztert, — november 10-én, csütörtökön a *Tearózsa Társaság* rendezte ismerkedő estjét, 11-én pénteken este pedig a *Századok Társasága* ünnepelte *Fabinyi* Tihamér kereskedelemügyi minisztert. A Gellért-szálló éttermeinek társadalmi eseményeiről hetenként beszámolunk.

A volt cs. és kir. 12-es Nádor huszárezred szokásos évi ezrednapját november 18-án pénteken ünnepli meg. Délelőtt 11 órakor kegyeletes gyászmisét tartanak a Ferenciek templomában az elesett hősökért. A bajtársi vacsora november 19- én este fél 9 órakor kezdődik a *Gellértszálló* emeleti éttermében .A bajtársi érzés ápolására úgy mint a mult évben ezentúl is minden hónap 12-én este fél 9 órakor vacsora a *Gellértszálló* földszinti éttermében. A rendezőség felkéri az ezred tisztjeit, hogy a vacsorákat látogassák, a vidéki és külföldi bajtársak pedig Budapestre való utazásukat lehetőleg ugy osszák be, hogy az összejöveteleken megjelenhessenek. **Felvilágosítás délelőtt 9-2-ig a 561-10 számu telefonon.**

Jólsikerült teadélutánt rendezett a Kelenföldi Társaskör női választmánya e hó 10--én, csütörtökön délután a kör uj helyiségében, I. Horthy Miklós út 50. II. 1. a. alatt. Háziasszonyok: *Becsey* Antalné, id. *Dukász* Vilmosné, *Gigler* Jenőné, *Schifter* Mórné, dr. *Sümeghi* Lászlóné *és Szántó* Jenőné voltak. A látogatott összejövetelt ezentúl minden pénteken délután megismétlik.

Olcsóbb a kenyér!
Legolcsóbb és legjobb **TISZAVIDÉKI**
LISZT
a nagykőrösi gőzmalom egyetlen budai fiókjában
II. Retek-utca 35 sz.
4 fillér a péksütemény **36** fillér 1 kgr. félbarna kenyér

UJ ÉLET
a teljesen átalakitott
GELLÉRT KÁVÉHÁZBAN
I. HORTHY MIKLÓS-ÚT 1 SZ.
Tulajdonos
Gebauer Béla

Németvölgyi Polgári Kör évnyitó vacsoráján *Hilbert* Vilmos mondott nagyszabású beszédet a kör szép fejlődéséről, majd *Csillery* András, *Toperczer* Ákosné, *Szigeti* János, *Sipőcz* Jenő, *Wolfi* Károly mondottak még nagy hatásokat kiváltó beszédeket. A társaságban jelen volt többek között Fáy Aladár államtitkár, Kossalka János, Spannberger Alajos dr. tanácsnok-elöljáró, Szacsvay György rendőrfőtanácsos, Kasics Margit, Szentgály Antalné, Császár Ferenc, Cselényi Pál bizottsági tagok is.

A második Hunnia-tea is a várakozásnak megfelelően a teljes siker jegyében zajlott le vasárnap. Ez alkalommal is, mint az első pompásan sikerült ismerkedési estén, teljesen megtelt a Budai Polgári Casinó nagyterme a tekintélyes technikus csoport előkelő vendégeivel és vígan folyt a tánc.

A Tellér hangversenyteremben nagy közönség előtt mutatkozott be november 9-én, szerdán este *Iván* Klára operaénekesnő, aki kulturált, szépencsengő hangjával, decens megjelenésével megérdemelt sikert aratott. A fiatal *Ecker* Magda, *Salvo* Albert balletmester tanítványa, egy modern tánccal és Delibes; Silvia balettjével szerepelt; sokatigérő tehetségnek mutatkozik.

URI PIZSAMA
jó minőségü már **10** pengőtől
Kapható: II., Margit-krt 51 **LINKE**

A sok ügyes-bajos dolgot, mely állandóan napirenden van a Rózsadomb és vidékén, összegyűjti, megtárgyalja, hogy felsőbb helyre juttassa, minden hónap *első szerdáján* este 6—10 óráig a *Rózsadombi Egyesület.* Ezeket az összejöveteleket *Bárczy* István dr. elnök és *Nádas* Béla dr. titkár jelenlétében a *Zsigmond Kávéház* és étterem Bimbó-utca 2. szám alatti külön helyiségében rendezik és azon minden tagtársat és annak vendégeit is szívesen látják. A választmány ugyanott 6 órakor tart ülést.

IGYUNK „HARMAT"-VIZET! Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél I. Gellért-rakpart 1. Telefon: 530-03.

Szenzációs műsorszámokkal lepi meg a közönséget Jan és Patrik *Hoffmann,* Európa legtökéletesebben összejátszott zenekara a Royal szállóbeli étteremben.

A nagy magyarbarát berlini orvosprofesszor *Schmitzernek* neje, a kiválónak elismert zongoraművésznő *Rogán* Máriával együtt kétzongorás hangversenyt ad a Zeneakadémia Kamaratermében nov. 12-én. A nagy és hatásos művészest iránt igen nagy az érdeklődés.

Szent Imre ünnepélyt rendezett a Rómaifürdő-telepi elemi iskola, amelyen az iskolai szivgárda szép énekszámai és a tanulók bájos, ügyes szavalatai arattak nagy sikert. *Hermann* Ágoston hitoktató és *Reischl Rév* Sándor igazgató mondottak a nagyon szép ünnepségen mély gondolatokban gazdag, nagy elismeréssel és figyelemmel hallgatott beszédeket.

HADIK Kávéházban
I. ker., Horthy Miklós-út 38 sz.
SERGEJ GORCSEFF
a rádió orosz tenoristája énekel
HADIK TAVERNA
a budai uri közönség intim hangulatu szórakozóhelye
JAZZ-TRIO
Külön ucai bejárat
Szigoruan kávéházi árak

JÓL JÁR MAJOR CIPŐBEN!
Elsőrangu minőség
Méltányos árak
I. Krisztina-körut 61
Postapalotával szemben

GYÜMÖLCSFÁK
Diszfák, Rózsák, Fenyők, stb.
LEGBIZTOSABB BEVÁSÁRLÁSI HELYE BÉKÉSCSABAI FAISKOLA R. T.
EGYEDÜLI BUDAPESTI LERAKATA
I. BUDAÖRSI UT 27.
Telefon: 547-48
61. Villamos 4. Autóbusz
KÖTÖTT TALAJ!

Aquila Adler Adelina
a m. kir. Operaház és a Városi Színház volt énekművésznője
TANÍT: lírai operaszerepeket, dalt, belcantot, coloraturát
VÁLLAL: tehetséges kezdőket
I. Gellérthegy-utca 1. II. 12. sz.
Tel. 509-83. d. u. 2—4-ig

Az első szerelem . . .

Aki álmunkat megrabolja
vérünkbe a vágyat oltja,
akit szélben, hóban várunk,
hol gyülölünk, hol imádunk:
— mindig csak az első . . .

A ki köti akaratunk,
neki mindent odaadunk,
tőle nem kell semmi, semmi,
s aki mégis el fog menni:
— mindig csak az első . . .

Lengyel Rózsa.

Személyi hirek

JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG, tábornagy mondta az ünnepi beszédet november 13-án a przemysli emlékmű leleplezési ünnepélyén a Margithíd budai hídfőjének parkjában. *Tamássy* Árpád táborszernagy, a vitéz helyettes várparancsnok nyitotta meg a szép ünnepséget.

Vitéz JÓZSEF FERENC dr. főherceg e hó 10-én fogadta *Kállay* Miklós földmüvelésügyi minisztert.

KOZMA JENŐ dr. orszgy. képviselőnél tisztelgett e hó 12-én d. e. az „Italmérők Országos Ipartársulata" *Katona* Gábor dr. ügyészük vezetése alatt remekművü, kutyabőrre rajzolt diszoklevelet az ipartestület pecsétjével nyújtották át neki abból azaz alkalomból, hogy az ipartársulat dr. *Kozma* Jenő évtizedekre visszanyúló nagy érdemei elismeréseül örökös díszelnökéül megválasztotta.

PETRACSEK LAJOS dr. orszgy. képviselő volt e hó 11-én, pénteken este a „péntekiek" borgazdája és kedves részleteket mondott el az elmult kormányválságról. Felszólalt dr. *Kozma* Jenő orszgy. képviselő is és *Zboray* Gyula dr. tette meg bejelentéseit. Az estén mintegy hatvanan vettek részt.

SIPŐCZ JENŐ dr. polgármesterf választották meg legutóbb a nagymultú Sas-kör elnökének.

EXNER KORNÉL dr. ny. államtitkár „Budapest és csodavizei" címmel tart előadást e hó 16-án d. u. 6 órakor a Fürdőváros Egyesület felolvasó ülésén a Szent Gellértszálló hangversenytermében.

HENNYEY VILMOS dr. államtitkár súlyos lázakkal küzdött az utóbbi napokban, de állapota már javul és nemsokára elhagyja a betegszobát.

JOANOVICS PÁL felsőházi tag, a Községi Párt egyik vezérlő egyénisége hat hetes üdülésre Balatonfüredre utazott.

KISS MENYHÉRT aratott e hó 11-én este rendkívüli sikert a rádióban két poétikus elbeszélésével, amelyek egyike romantikus budai história a multból.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos, szombaton, e hó 12-én este a Bányászati Kohászati Egyesület választmányi ülésén előadást tartott „A budai és fővároskörnyéki új gyógyforrások" cimen. Ismertette a Rudas fürdő mellett és a Pestszenterzsébeten ez évben eszközölt nagy eredményü fúrásokat, amelynek helyét ő jelölte meg.

WOLFF KÁROLYT névnapján a Krisztinavárosi Kaszinóban melegen ünnepelték Ugyanakkor kétezer szegényt vendégelt meg a Keresztény Községi párt vezére.

PÉCHY ERZSI, a kiváló színművésznő súlyos beteg és anyagi körülményei miatt a birtokában lévő egyik legszebb budai villát a Hunyady János úton kénytelen eladni.

GUTH FERENC tanácsnok-elüljáró, rendkívül kedvesen sikerült borgazda estjéről a II. ker. Iparoskörben a jövő számban adunk részletes tudósítást.

GEGUS DÁNIEL ny. főkap. helyettes, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagja „Utazás gyermek őfelsége körül" címen előadást tart a „Budai Iparosok és Kereskedők Köre" estjén a „Pozsonyi" vendéglőben I. Krisztina-körut 8—10.

HALÁSZ MANÓ, a Magyar Általános Takarékpénztár vezérigazgatójának gyönyörü pasaréti úti villáját előkelő társaság jelenlétében avatták föl.

KULCSÁR RICHÁRD nyomdaigazgató mintegy kétheti kura után teljesen helyreállott egészséggel vette át nyomdai vállalata vezetését, orvosai tanácsára azonban most Abbáziába utazik utókúrára.

BEVILAQUA BORSODY BÉLA dr., lapunk munkatársa most fejezi be a budapesti kávésiparnak nehéz adatgyüjtéssel járó történetét és czentúl ismét felveszi munkáját a szerkesztőségben, közölve e nagy munkájának érdekes budai részleteit.

FOLLY JÓZSEF dr. ügyvéd irodáját Pestről Budára, az Attila-köruti Augusztudvarba, I. Attila-krt 16—18 szám alá helyezte át.

Lidértejedi KISS ÁRPÁD dr. ügyvéd, a „Függetlenség" felelős szerkesztője, a magyar iszlám hitfelekezet jogtanácsosa, irodáját Pestről Budára: II. Margit-körut 34. szám alá helyezte át.

A főpolgármesteri széket

a kormány és a székesfőváros közgyülés együttes elhatározása alapján új vezér foglalta el,

HUSZÁR ALADÁR dr.

személyében akit a polgári pártok túlnyomó többséggel választottak meg és iktatott új méltóságába.

Baráti *Huszár* Aladár dr. 1885. május hó 10-én született a hontmegyei Ipolybalogon. Középiskoláinak elvégzése után a budapesti és genfi egyetemeken tanulta a jogot. 1908-ban Nógrád megye szolgálatába állott. A háború kitörésekor az 1. honvédhuszárezredben szolgált és hosszú időt töltött a fronton. Vitézségéért ismételten kitüntetésben részesült. A háború után újra Nógrád megye szolgálatában működött és tevékeny részt vett a nemzeti érzésü társadalom megszervezésében. Nagy szerepe volt a cseheknek Balassagyarmatról való eltávolításában. A kommün alatt menekülnie kellett, de később elfogták és börtönbe vetették. A diktatúra bukása után Nógrád és Hont megyék kormánybiztosává nevezték ki, majd ugyanezen törvényhatóságok főispánja lett. 1925-ben Esztergom és Komárom megyék főispánjává, majd három évvel ezelőtt Győr megye főispánjává nevezték ki. Elsőrendü közigazgatási szakember, energikus és határozott egyéniség. Kitünő szolgálataiért a kormányzó nemrégen a II. osztályú Magyar Érdemkeresztet a csillaggal adományozta a számára. Huszár Aladár dr. kétségtelenül nagy nyeresége lesz a székesfővárosnak. Kiváló közigazgatási képességeiről má reddig istanúságot tett és objektiv irányításával hosszú éveken át megszerezte az alája tartozó törvényhatóságok szeretetét és bizalmát.

Nyilatkozat

A főpolgármesteri állásban történt változással kapcsolatban rólam olyan sértő kijelentések hangzottak el, mely aljas rágalmak miatt megbíztam jogtanácsosomat, hogy a terjesztők ellen a büvádi feljelentést haladéktalanul megtegye.

Budapest, 1932 november 12.

Viraág Béla
a Budai Napló fel. szerk.

A központi választmány uj tagjai Budáról: Joanovich Pál, Cselényi Pál, Kuncze Lajos, Orova Zsigmond, Büchler József, Vörösvári Miklós, Csapó Ferenc főv. bizottsági tagok.

Keleti hirek. A Bécsben székelő *Keleti Mohamedán Klub* nevében dr. Wafa Bey értesitette a budai nagymuftit és a mohamedán magyar kulturkomitét, hogy még november hó folyamán egy ötventagú előkelő arab mohamedánokból álló csoport jön Budára, hoy Gül Baba sírjánál vallási kötelezettségenek eleget tegyen. A magyar izlámfelekezet minden előkészületet megtett, hogy ezt az *első hivatalos mohamedán zarándoklatot,* amelynek történelmi jelentőségét lekicsinyelni nem szabad, a legnagyobb ünepélyességgel fogadják .

Évadnyitó kulturestét rendezett az „Országos Katholikus Népszövetségnek" *Lampel* Vilmos kormányzótanácsi tag vezetése alatt álló budavári szervezete, vasárnap, e hó 6-án a budavári leánygimnáziumnak zsufolásig megtelt termében. *Hász* István tábori püspök nagykoncepciójú beszédben ismertette a katholicizmus hatalmas összefogó erejét. Közreműködtek még: Ritter Irén, a koronázó templom szólóénekesnője és ifj. Wiesenberger Antal, továbbá Sárosi Schöberl Ferenc működvelői szinigazgató rendezése mellett: Tóth Paula operaénekesnő, Borbáth Magda, Tolnay Béla, Rózsa István, Frics Istvánné, Boday Miklós, Schmiedt László és Balázs Dóri. Az estét szellemes-kedvesen Lampel Vilmos konferálta végig.

A betegségek egész sora,
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb esetében a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irtak róla elismerő nyilatkozatot.

Lakberendezések
Egyes butorok
Kedvező fizetési feltételek és garancia mellett
Schäffer János
műbutorasztalosnál
II. TÖRÖK-UTCA 2
Telefon.55-2-98

Családi hir. Eszterházi és kapuvári *Odor* Zoltán közalapitványi kir. ügyészt régi, budai patricius család illusztris taggját családi öröm érte azzal, hogy fia született, akit Bálintnak kereszteltek. A keresztapa *Steineker* István dr. közalapitványi kir. ügyigazgató, a keresztanyja gr. *Sternberg* Józsefné. (Cím; I. Biró-u. 8.)

Dr. József Ferenc főherceg a Keletért

A Forderatio Emericana Jogászblokkja a Szent Isrván Társulat disztermében nov. 3-án rendezte a Katholikus Jogászgyülést, amelyen megjelent és előadást tartott *József* Ferenc dr. főherceg, *Bernolák* Nándor dr. ny. miniszter, egyet. tanár, *Eckhart* Ferenc dr. egyet. ny. r. tanár, *Trajánovits* Lajos a Jogászblokk elnöke és *Szatmáry-Kiss* Gyula főtitkár. *József Ferenc* főherceg előadásában a jogi élet aktualitásaival foglalkozott igen érdekes megvilágitásban, igy a tárgyalások nyilvánosságának erkölcsi veszélyével, a psichoanalisis jeletőségével jogi szempontból, a keresztény alapon álló ügyvéd erkölcsi megkötöttségéről az ellentáborral szemben. Végül a magyar jog eredetét kutatva azt ajánlotta a jogtörténészeknek, hogy hagyjanak fel a nyugati eredet kutatásával és forduljanak *Kelet felé és ott fogják megtalálni jogunk ősforrását,* mert e téren nekünk a Nyugathoz kevés közünk van!

Első családi összejövetelét rendezte november 5-én, szombaton este a *Budai Klub* II. Pálffy-tér 5. szám alatti új helyiségében. A fiatalság *Frankl* Tibor zeneszerző jazz-zenekara mellett vidám hangulatban táncolt a késő éjjeli órákig. A megjelentek közül a következő hölgyek neveit sikerült feljegyezni: Eisenberg Harryné, Kondor Hugóné, Kovács Ferencné, László Ferencné, Szilasi Ferencné, Simonyi Miklósné, Porter Paula, a kiváló festőművésznő, Bogl Hédy, Bortnyák Aranka, Dániel Anikó, Dér Morianne, Ernai Torna, Frankl Edith és Manci, Havas Magda, Herzl Nusi, Klein Ilonka, László Bözsi, Lőwinger Jolán, Meller Rózsi, Pollák Margit, Repper Ibolya, Rosenthal Klári, Révész Manci, Steinfeld Olga, Steinfeld Edith, Steiner Böske, Szilasi Magda és Weisz Magda. — A Budai Klub tartalmas társadalmi programmot állitott össze november hóra. 8-án adott elő *P. Szederkényi* Anna irónő, nov. 15-én, *itj. Nagy* Endre hirlapiró, az Ujság munkatársa, 22-én *Forró* Pál iró, 29-én, *Feldmann* Sándor dr. idegorvos tart előadást. A klubban minden kedden este társasvacsora és utána tánc van, amelyen vendégeket is szívesen lát az elnökség.

Mikulásra, karácsonyra a közismert
STÜHMER-CUKORKA
Legközelebb
I. KRISZTINA KÖRÚT 61 sz.

A Halászbástya Muzeum gazdag és ritka régészeti anyagot mutat be öt század kőbe vésett emlékeiből. A legrégibb egy XI. századbeli, a *Gellérthegyen* talált *kőpillér.* Itt vannak az *óbudai* egykori Szent Péter prépostság *vörösmárvány romjai* a XII. századból. Zsigmond korából való lovagi *sirkő* és polgári siremlék is látható. Az utóbbira vésett mérleg elárulja, hogy kereskedő volt az alatta nyugvónak a foglalkozása. Igen érdekes és ritka maradványokat láthatunk a Koronázó-templomból, a Domonkosok-templomából. A legszebb sirkő ifju *Stibor Jánosnak,* a nagy vajda fiának az emléke, amely pontos cizellált kidolgozásban maradt az utókorra. A XV. század elejéről származik. Látunk Nagy Lajos király idejéből való diszes siremléket, az egyik firenzei *Henriknek, a hires humanista tudósnak* a köve. A budapesti hajdani *Pálos-templom romjaiból* is került ide több darab, ugyancsak a IV. Béla idejéből való *királyi várkastély* köveiből is van itt egynéhány. Igen becsesek a Mátyás király idejéből való reneszánszkori emlékek is.

Régi per nyert befejezést e napokban, amelynek főszereplője *Fayer* Sándor volt, aki a mult évtized elején azzal tette ismertté nevét Budán, hogy itt *Gazdaságpolitikai Párt* cimen új pártot szervezett, amelyben jóhiszeműen résztvett akkor több budai politikus is. Emlékezetes még a plakát, amikor a megnyitott sírboltból kijöttek az iparosok, munkások és kereskedők. Fayer Sándor vállalatai azonban sorra megbuktak és csak sógora *Fuchs* Leó, a Magyar Kender Len és Jutaipar rt. elnöke révén tartotta fenn magát, de ezzel is összetüzött és különböző kalandos izü próbálgatások után ötmillió erejéig perelte sógorát és emellett meghurcolta közéletünk több kiválóságát, akik a bíróságnál kerestek védelmet. Ezeket a pereket sorra elvesztette Fayer, ami nem igen ártott neki anyagilag, mert szegényalapon perelt. A Fuchs Leó ellen indított, perben az elsőfokú bíróságnál elutasították Fayert, de a Tábla helyet adott a keresetnek és az egész vonalon elrendelte a bizonyitást. Mintegy 30 tárgyalás után a Tábla most hozta meg az itéletét és a legteljesebb elégtételt szolgáltatta Fuchs Leó elnöknek sógorával szemben, akit keresetével elutasított. Fuchs Leóról tudott dolog, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett is, mintegy 5000 munkást foglalkoztat és mint budai polgár itt számos barátot szerzett, akik bizonyára szívesen vették tudomásul, hogy a tábla tisztázta őt mindama vádak alól, amivel Fayer Sándor illette.

NYAKKENDŐ LINKE
divatos, 3 pengőtől
régi divatüzletében, most
II. MARGIT-KÖRUT 51

Gyász. Nagy részvéttel temették el dr. *Gallner* Ferenc főv. tanácsi főjegyző nejét, *Dorogsághy* Irént a németvölgyi temetőben levő családi sirboltba nov. 9-én a rokonok és ismerősök őszinte fájdalma mellett. - *Rausch* Aladárt, a tragikusan elhunyt nagykereskedőt, a Baross Szövetség egyik megalapítóját, aki Kelenföldön fejtett ki társadalmi és politikai tevékenységet, nagy részvéttel temették el a kerepesi temetőbe nov. 8-án. *Ilovszky* János, Csilléry András, Szontagh Tamás, Kerékgyártó Árpád mondottak a sirnál gyászbeszédet. — Veszprémben az ősi piarista főgimnázium falai között rövid, de súlyos betegség után meghalt 72 éves korában *Laczkó* Dezső piarista tanár, a világhirű Kaukázus-kutató, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, c. tankerületi főigazgató. A budai családból származó nagytudományú piarista pap nevét túl az ország határain is ismerték.

Fotocikkek Zibrinyinél, I., Roham-utca 1.

Rosszul jár a közönség ama része, amely a Széll Kálmán téri hurokvágánynál, átszállás közben végezte eddig a maga gyümölcs és cukorka bevásárlásait, mert közvetlenül a megállóhelynél négy-öt ilyen elárusító bódé állott, ahol a közönség a legkényelmesebben tudta ezt a szükségletet beszerezni. Ez a négy-öt árusító nem is tartozott tulajdonképen a szorosan vett zöldségpiachoz, mert az úttest felé fordulva folytatta árusítását, holott a zöldségárusok a gyalogjáró felől árusítottak. Most, hogy a Széna téri piacot építik és rendezik, ezeket a cukorka és gyümölcsárusokat is a Széna téren akarják elhelyezni, ami rendkívül kényelmetlen dolog lesz a közönség számára, mert egy állomással tovább kell utaznia, hogy bevásárlásait eszközölhesse és vagy sokat kell gyalogolnia, vagy uj jegyet kell vásárolnia, ha át akar újból szállni. Valószinű, hogy ezek az árusok elvesztik eddigi vásárlóközönségüket, amely közönség viszont zúgolódni fog, hogy a város igy megnehezíti a bevásárlás lehetőségét. Az érdekelt négy öt bódétulajdonos most megkereste dr. *Petracsek* Lajos országgyülési képviselőt, a Budai Torna Egylet elnökét és arra kérte, tegye lehetővé azt, hogy ők mostani helyükön, de a BBTE terület keritésén belül, izléssel és csinnal épitett árusitóbódékban árusithassák tovább a gyümölcsöt és cukorkát, ami nem rontaná a tér szépségét, de föltétlenül szolgálná a közönség kényelmét. A város nem vesztene bért ezzel, mert itt is megfizetnék s épen ezért Petracsek képviselő is megigérte, hogy a kérelmet pártolni fogja.

Megakadt a kültelki telepités ügye, ahol 120 ikerház épitéséről volt szó és rendkivül sok kisiparosnak adott volna tél elején kenyeret, — és szinte kétségbeejtő helyzetbe juttatja az ebben reménykedő iparosságot. Az érdekeltek most minden követ megmozgatnak, hogy ezt az épitkezést sürgősen megindítsák azon az alapon, hogy minden ikerház épitését külön-külön vállalkozónak adják ki, aki ezt a maga iparostársaival épitené fel.

A **„Claridge"** kávéház, étterem, bridge és táncszalon épülete a Böszörményi-út és Gaál-utca sarkán teljesen elkészült és most már csak a belső berendezésen dolgoznak. A „Claridge" szenzációja lesz Budának. *Tuchler* Lajos János tulajdonos a legkiválóbb cégekkel rendezteti be az épületet, melyet *Wandra* Lajos müépitész tervei alapján *Dreiacker* Ödön épitész épitett. Az épület teljes leirását következő számunkban adjuk.

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A budai választókerület *Nemzeti Egység Pártja* hatalmas arányokban készül megünnepelni dr. *Kozma* Jenő névnapját a Budai Vigadó összes termeiben november 18-án este 8 órakor rendezendő társasvacsora keretében, ahol mintegy 50 egyesület képviselői köszöntik és a polgárság tüntetően bizonyitja képviselője iránt érzett szeretetét és tiszteletét.

Nagygyülést rendezett az „Országos Balneologiai Egyesület" gazdasági osztálya november 13-án, vasárnap d. e. 10 órakor a Szent Gellért Gyógyfürdő és Szálló I. emeleti disztermében, ahol előadtak: Bánlaky Géza, Bánó Dezső, dr. Tausz Béla, Bársony Oszkár és dr. Dalmady Zoltán.

Lemondott az egész tisztikar és elnökség az I. ker. *Iparoskörben,* különböző belső viszálykodások miatt, amely ellentéteket az e hó 20-ra összehivott tisztujitó közgyülésen fogják tisztázni és rendezni.

INGYEN kap a közönség bútort, mosást, fehérnemüt, fürdést, kiszolgálást és takarítást hónapos szobával együtt 60.— pengőnél kezdődő áron: III. Zsigmond-utca 34. Telefon 514—38.

A Futura a *Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Részvénytársasága* e hó 22-én tartotta XIII. rendes évi közgyülését. Ipoly Keller Gyula elnöki megnyitójában rámutatott a nagyarányú fejlődésre, amely a Futura utolsó évi működését jellemzi. A Futura külföldi orgalmát 61 százalékkal növelte. A gyapjúosztály a hagyományos magyar gyapjuárverés kifogástalan lebonyolitása mellett az egész ország gyapjútermelésének körülbelül 28 százalékát forgalmazta. Az intézet igazgatósága *Térfi* Béla vezérigazgatót ügyvezető alelnökké, *Darányi* Béla dr. helyettes vezérigazgatót pedig vezérigazgatóvá választotta me. A zárszámadás szerinti tiszta nyereség 290.512 pengő 19 fillér, amelyből a részvények 3 százalékos osztalékára fordított 240.000 pengő a zalapszabályszerű dotálások figyelembevételével jelentkező maradványt az 1932/33. üzletévre viszik át.

Ujrendszerü kereskedelmi virágkertészethez képzett kertész *társat keres* nagyobb telekkel a budai oldalon vagy 4 ezer pengő készpénzzel. Címe nálunk a kiadóhivatalban. Telefon: 50—2—96.

BUDAI KABARÉ
a
SZEIFFERT kávéházban
Margit-krt és Zsigmond-u. sarok
BELÉPŐDIJ NINCS
Minden pénteken uj műsor
Szolid kávéházi árak — Meleg konyha
Farkas Béla muzsikál

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Magyar kulturmunka Egyiptomban

Irta: PALÓCZI EDGÁR

A budai hegyvidék egyik legregényesebb pontján, ahol a szem fenyvesek sötét zöldjéből kibukkanó regényes sziklákban gyönyörködik, nemes izlésü úrilak áll valóságos őspark szivében, amely a magyar közélet legjobb fiait látja gyakorta árnyas lombsátrai alatt a ház urával élénk eszmecserékbe merülten. Bent az előkelő izléssel berendezett szobákban a család ősei: pozsonyi patriciusok képei tekintenek ránk a falakról, könyvek, szobrok és térképek elárulják a ház urának tudós voltát.

Itt, ebben a patinás környezetben, ahol minden az ősöktől örökölt kulturát és munkaszeretetet leheli, él legérdemesebb kortársaink egyike: *Paikert Alajos* ny. államtitkár, akinek érdemeinél csak napjaink mindritkább erénye: a szerénysége nagyobb.

Kevesen tudják nálunk, hogy e ház ura a magyar főváros egyik legnagyobb kincsének, a Vajda-Hunyad várának másában elhelyezett *Magyar Mezőgazdasági Múzeumnak* megalapitója és szervezője, hogy ő alapította a kelet-felé tekintő szimpatiáink legjellegzetesebb megnyilvánulását: a *Turáni Társaság*-ot, valamint a magyar diplomáciai élet legelőkelőbb tényezőinek egyikét: a *Magyar Külügyi Társaság*-ot.

Messzeföldről, *Egyiptomból* jött most ismét haza *Paikert Alajos*, a budapesti hadtest hajdanvaló érdemdús egészségügyi főnökének, *id. Paikert Alajos* dr. tábornoknak fia. Egy szakemberekből álló kis körön kivül nem tudja senki, hogy közel három év szakadatlan munkájával a Nilus partján, *Kairóban* ő szervezte meg most a magyar kultura egyik legfigyelemreméltóbb keleti alkotását: az *Egyiptomi Mezőgazdasági Muzeumot.*

Egyiptom kiváló uralkodója, a modern szellemü, energikus, eszes *I. Fuad* király, akit bátran nevezhetünk mintauralkodónak, még a világháboru előtt ,amikor mai országának függetlensége még csak a köréje csoportosuló egyiptomi nacionalisták lelkében élt, Budapestet is felkereste. Bejárta ezt a gyönyörü várost, amelynek ősi várában egykor török basák vezérkedtek, akiket a szultáni kegy előzően Egyiptom vezetésével bizott volt meg. Bizonyára nem is sejtette akkor *I. Fuad* Ő Felsége, hogy *Vezir Szejdi Ahmed budai basa* (1659—1660), az egyiptomi basa rabszolgájából küzdötte fel magát a török Magyarország kormányzójává, *Vezir Tabani Jassi Muhamed* budai basa (1638—39) lófarkas zászlóalja 1631-ben még a kairói fellegvár hatalmas várfalán lengett, Buda utolsóelőtti 97. basája: *Vezir Sejtán Ibrahim* basa, akit

szultáni parancsra 1685-ben fojtottak meg a hírhedt selyemzsinórral, 1661-ben Egyiptomban volt élet és halál ura...

I. Fuad király Ő Felsége 1908-ban meglátogatta Budapestet és elsősorban a városligeti *Magyar Mezőgazdasági Muzeumot* kereste föl és azt, a magyar föld kincseitől elragadtatva, behatóan tanulmányozta, alkotójának kalauzolásával. Amikor a vezetés véget ét, így szólt Egyiptom mostani uralkodója: „Ilyen kell nekünk! Szeretnék Kairóban hasonló muzeumot látni!"

Multak az évek. Végigsöpört a földön a világháboru szörnyü fergetege: nemzetek vesztek, nemzetek lettek és megszületett a független *Egyiptom* is. Uralkodója nem felejtette el a *Magyar Mezőgazdasági Muzeumot*. 1929-ben Budapestre küldte földmivelésügyi miniszteriumának államtitkárát, aki két hétig tanulmányozta a városligeti muzeumot uralkodója megbizásából. *Mayer* János földmivelésügyi miniszter akkor Barcelónából, ahol a magyar kiállítás mezőgazdasági részét rendezte *Paikert Alajos*, hivta haza kitünő szakemberünket és felkérte a kairói múzeum megszervezésére. És *Paikert Alajos* látva, hogy úgy Magyarországnak, mint Egyiptomnak tesz evvel szolgálatot, elment Kairóba tájékozódni, alkotni. *I. Fuad* király tárt karokkal fogadta a tudós magyart. Maga vezette el régen elhunyt nővérének, *Fathma* hercegnőnek palotájához, amelyet a muzeum számára kiszemelt és *Paikert Alajos* tervei szerint teljesen átalakitották a régi palotát és megszületett az *Egyptomi Mezőgazdasági Múzeim* pompás épülete a budapesti testvérintézet tanulságai alapján. 1931-ben itt kezdte meg *Paikert Alajos* élete második főmüvét: semmiből megalkotni az új, modern, tudományos és gyakorlati célu *I. Fuad Mezőgazdasági Muzeumot*. Nem volt könnyü munkája. A nagyhatalmak egyiptomi exponensei nem minden féltékenység nélkül tekintettek a magyar tudós munkájára, aki elsősorban *magyarokból* és benszülöttekből válogatta ki a nagy műhöz munkatársait. *Abafty László* mint tudományos növény-termelő, dr. *Szilvay Gyula* mint tudományos állattenyésztő, *Konrád Gyula* pedig mint zoologiai preparator segédkeznek ott — ma is valamennyien ideiglenes egyiptomi szolgálatban. Velük együtt dolgozik *Vastagh György* hirneves állatszobrászunk, az egyiptomi *Hasszan Kemal* dr. a történeti osztály első munkatársa után pedig ma a tudós német dr. *Ludwig Kleiner* építi ki az osztályt, akinek karjaiban hunyt el *Schweinfurt*, a nagy Afrika utazó. Hasonló sors érte a rejtélyes világrészben anyai ősömet az ugyancsak német származású *Emin* pasát, az egyiptomi Szudán világhirü feltáróját.

A 40 osztályból, több mint 70 teremből, nagy, modern könyvtárból, sok laboratoriumból, műhelyből, studióból, nyilvános tudakozódó irodákból és gyönyörü tropikus parkból, melynek a végébe az új *Mezőgazdasági kert* kerül, álló új múzeumnak csodájára jár már ma minden Egyiptomot meglátogató utazó. *Paikert Alajos* neve pedig mindenkor arany betükkel fog ragyogni honfitársai névsorában, akik Afrika földjén szereztek hirt és dicsőséget a magyar névnek.

Az épülő Buda

Rovatvezető: Gerő Sándor.

Épitész-kiállitás

a Budai Szépművészeti Társulatban

A *„Budai Szépművészeti Társulat"*, amely egyeniti magában a Budán élő vagy ott dolgozó épitészeket szobrászokat, festőket és iparművészeket, január első hetében megrendezi kollektiv épitész tárlatát. A társulat — amelynek épitész alelnöke vitéz Martsekényi Imre főv. törvényhatósági biz. tag, — nagy nyilvánosság elé kivánja hozni mindazokat az épitész terveket, amelyek az egyetemes Budapesttel, Budával, városrész fejlesztésekkel, villa, családiház, bérház tervezésekkel foglalkoznak, hogy alkalmat adjon a nagyközönségnek és a székesfőváros hivatalos szerveinek azok megismerésére. Felkéri ezért a társulat már most mindazokat az épitőművészeket, akik ezen a kiállításon munkáikkal szerepelni kivánnak, jelentsék be csatlakozásukat irásban a Budai Szépművészeti Társulat elnökségének II. Pálffy-tér 5. II. emelet.

A *Budai Napló*, amely elsőnek közli ezt a hirt, a maga részéről is reméli, hogy a január elején megrendezendő nagy épitész-kiállításnak a közönség részéről is teljes sikere lesz, mert az épittetők elé fogja vinni azokat a gyakorlati és amellett művészi értékü terveket, amelyeknek megvalósitása nemcsak a hivatalos Budapest, de a tőkéjüket előnyösen befektetni és biztositani kivánó magánosok érdeke is.

A Budai Szépművészeti Társulat uj helyiségeiben (Pálffy-tér 5.), értékes kiállitást nyitott meg. Nagyon sok olyan művésztagja van e társulatnak, kik nemcsak Budán és Pesten jelentenek márkát, hanem jócsengésü nevüek még külföldön is. A kiállitott képek közül feltünnek *G. Nagy* Zsiga finom tónusú kompoziciói, Herrman Lipót festménye, Lovass Lajos nagy tudással, precizitással készült, életerős, jól megválasztott tárgyú budai tájrészletei; Porter Paula a maga egyéni útján járó kulturált művészetét csillogtatja, Mészáros Mihály, egy sereg rajzával bebizonyitja, hogy mint festő is kiváló. Dr Sziklai Dezső üde, tiszta színekkel dolgozik, Gedő Lipót drámai hatású képe egyik erőssége a kiállitásnak. Csányi, Telkessy Valér, Hatvani—Perlusz Gyula finom színskálájú pasteljei, Boldogfay—Hajgató Ferenc zsánerképe és Eschenbach erős tehetségü plasztikai művei, Belányi Viktor, Borsos István József, Országh Imre, Marocsik Benedek, Bozzay László, Dévaványai—Halassy Tibor, Dongó György, Jancsó Béla, Guzsik Ödön, Elekes Mária, Karczag Zoltán, Cziffery József és Kántor Andor művei egészitik ki a jól összeválogatott anyagot. A Társulat minden budai társaskörben készül ily kiállitások rendezésére.

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét csak Budán szerzi be ADLERSHEIMNÉL Vérmező ut 14. Tel.: 556-79 Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak Telefonmegrendelést házhoz szállit

33 éves cég! Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen REICHER II., TÉGLA-U 9 BU DÖKENDE TURCSA KONOSIURLAR

ÉHGYOMORRA NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR Kristály vizet

MEGNYILT Záros János Mészáros és hentesüzlete I. Alkotás-utca 9. Fiókok: II. Széna téri piac II. Olasz Fasor 25.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ. TELEFON: AUTOMATA 624—57 Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Hangulatos esték a Császárfürdő éttermében ahol minden este KRAFT PEPI és FETTERMANN JÁNOS schrammelegyüttese énekel és muzsikál Kellemesen fütött terem, jó bácskai konyha, pompás hárslevelü bor Tisztelettel Csirszka Konrád

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA a fényesen átalakitott „STAMBUL" nagykávéház II., Margit-körut 1. szám Telefon: 54-0-97 54-4-28 MURSI ELEK muzsikál Külön termek. Szinházi vacsorák Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

ESTE TÁNC ELSŐRANGU JAZZ A BELLEVUE SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES TERRASZÁN EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Lakjunk Budán!

Telek

Rómaifürdőtelepen, Rómaidunaparton parcellázott közmüves telkek, Csillaghegyen és környékén telkek, villák, családiházak *Farkas* József F. M. Ingatlan irodájában, Rómaifürdő Emőd-utca 40.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE, GÁRDONY-füred

Magyar

a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmneti **villatelkek** □-ölenként P 3-tól. Havi iefizetés P 10.—től. Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már P 500-tól. Mintaházak a telepeinken megtekinthetők.

INGYEN AUTÓBUSZ telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **Indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körter 3|b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Lakás

Hálófülkés garzonlakás fürdőszobával, főzőfülkével, *budai kertes villában, villamos- és autóbuszmegállónál kiadó.* Budakeszi-út 1/d. Vagy telefonon 4—5-ig 298—92.

Kis souterrain ÜZLETHELYISÉG minden elfogadható áron azonnalra bérbeadó. Lógodi-u. 63. vagy d. u. 4—5-ig telefonon 298—92.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyi levegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos erkélyes összkomfortos uri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61. villamos, 4. autóbusz megállóknál közvetlenül. Györi-út 24. Telefon: 534—20.

Halászbástyánál autóbusz megállónál, luxus kivitelü, legmodernebb két szoba hallos lakások azonnal kiadók és már október hó 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bir. A lakásokban központi fütés, melegviz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty uccza 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

Bútorozott lakás a Rózsadombon 3—4 vagy 5 szoba, hall és mellékhelyiséggel kiadó. Cim a kiadóhivatalban

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithídtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban 3 szobás szép lakás 1500-ért kiadó. Ugyanott 4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.

ÉPÜLŐ KERTES BÉRPALOTÁBAN modern háromszobás hallos, valamint garzonlakások és egy üzlethelyiség, II., Fillér utca 16. sz. alatt, a legszebb villanegyed kezdetén kiadók. Felvilágositás: Málnai Béla müépitész, V., Tátra-u. 4. Telefon: 17—7—89 és dr. Országh 86—8—60.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., hároméves házakban *kiildtásos*, erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal*, központi fütéssel, melegvizzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Svábhegyi Szanatórium szubalpin (430 m) diétás gyógyintézet. Már heti 140 pengőért tökéletes szanatóriumi ellátást nyujt orvosi felügyelettel, 5-szöri étkezéssel, vizkúrával, fütéssel együtt. — A legideálisabb őszi-, téli üdülőhely.

Budai Altalános Takarékpénztár RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Budán, II., Fő-utca 9. szám Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére SAFE DEPOSIT

KIRÁLY-FÜRDŐ Épittette 1558-ban KARA MUSTAFA budai basa. Budán, II., Fő-utca 84. sz. 45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen. Kádfürdők: egész napon át. Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7. Iyókúra

RÓMAI FÜRDŐ Óbuda—Akvinkum Késő őszig Pompás Strand Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Modern fűzőszalón fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérneműek legjobb minőségben. Füzők alakitása, javitása, tisztitása. II. Margit-krt. 51-53.

Megnyilt Mocsári Antal ÚRI ÉS NÖIDIVATÁRÚ ÜZLETE II. Margit körút 4. Elsőrendü minőség Olcsó árak

SZALFÉTER EDE Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fiókuzlete egyidejü megszüntetésével I, KRISZTINA KÖRUT 83 alól I, KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

BARACSKA-PETTEND TELEPEN Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müut mellett, talajvizmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetessel.** — Jó ivóviz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló. **Ingyen autóbusz** indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor Kérjen prospektust!

Társasvilláinkban a Pasaréti-út 1 és Nagyboldogasszony-útja (Ménesi-út) 3. sz. alatt Budapest legelőkelőbb villanegyedeiben. Azonnali, ill. májusi beköltözésre már csak pár 3, 4 szobahallos, teljesen elkülönitett luxuslakrész kapható. Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körternél), továbbá korábbi társasházainkban még pár tehermentes, 3 szobás, 2—3 szoba-hallos öröklakás már 14,500 P-től kapható. Dijtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Rendkivül kedvező fizetési feltételek. Dijtalan prospektus tervekkel „CENTRUM" HÁZÉPITŐ VÁLLALAT Horthy Miklós-út 9 Tel. 69-3-01 Társasházban a „CENTRUM" vezet!

WC FÜRDŐ kád, kályha, mosdó, stb. szabott áron HUBERT Liszt F.-tér 4. T. 222-67.

Krisch Fekete János tetőfedőmester BUDÁN, I., Karolina-út 16. Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez Béres Márton I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33

Saját készitményü CIPŐK Elsőrendü minőségben olcsó árakon NÉMETH BÉLA régi budai cipészmester uj üzletében II. Zsigmond-utca 1 (Pálffy-tér sarok)

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA Kiadásért felelős: Viraág Béla. Főmunkatárs: Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96. Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1102 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 november 21

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, müvészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

A nemzet minden előtt!

Buda ünnepelte vezérét:

Kozma Jenőt

A mostoha sorsban sinylődő budai polgárság meg tudott feledkezni egy napra a reá zudult nehéz idők jármáról és szive sugallatát követve, elvitte a budai polgárt jellemző őszinte, igaz szeretetét és bemutatta azt a hála és ragaszkodás jeléül annak a vezérférfiunak, aki a világháboru által felforgatott világrend utolsó tiz esztendejében szivet, lelket megviselő munkával gátakat tudott emelni a mindent elgázoló sorscsapások ellen. A Budai Vigadó nagytermei kevés alkalommal láttak oly nagy tömegben lelkesült polgárságot, mint *Kozma Jenő dr.* országgyülési képviselő névünnepén, ami rendkivül meglepte mindazokat, akik a város és az ország sorsát irányitják, mert ez az ünnep túlhaladta a békebeli ünnepek kereteit, de túlhaladta azok tartalmát is, mert ennek a városnak mintegy kétszáz olyan egyénisége vett részt a társasvacsorán, akik nemcsak Buda, hanem egész Budapest, sőt az egész ország közéletében visznek nagytekintélyü szerepet.

Meglepetve látta ezt *Budapest főpolgármestere* is, aki előtt most bontakozik ki Budapest tulajdonképeni képe és alkalma nyilik mérlegelni mindazok súlyát, akik a város sorsának intézésére hivatottak. Itt látta a társadalom minden rétegét, az egyszerü munkástól, piaci árustól, a kézműiparoson, kis- és nagykereskedőn, tanáron, birákon, gyárosokon át föl a pénzvilág legmagasabb köréig, államhivatalok vezetőin, a város és az ország képviselőin át föl a kormányig, amelynek részben volt, részben ma is müködő tagjai meggyőződhettek arról, hogy nemcsak Buda, hanem az egész főváros polgárságának vezére, — bizalmának letéteményese: — *Kozma Jenő dr.*

A társadalmi rendnek minden tagozódása, egyesülete és társasköre, annak minden szakmában megszervezett csoportjai, — az emberbaráti intézmények, társulások, nagy polgári szervezetek, — megnyilatkoztak és megmozdultak, mint valami óriási gépezetnek minden alkatrésze, hogy harmonikus szimfoniává váljék ez ünnepen a rohanó élet kaotikus zakatolása.

Fohásszá vált és magasba emelte a vezért.

Szózat a polgársághoz!

Kozma Jenő dr. beszéde

Köszönetet mondott a magas Kormány képviselőinek, akik a mai ünnepség fényét megjelenésükkel emelni szívesek, köszönetet az országgyülés megjelent tagjainak, a főpolgármesternek, a fővárosi tisztviselőknek, bizottsági tagtársainak, az üdvözlő egyesületeknek, a megjelent polgárságnak, hölgyeknek, férfiaknak, barátainak, és a sajtó képviselőinek, hogy megjelenésükkel kitüntetni méltóztattak.

Beszédét igy folytatta:

„Ugy érzem, hogy az ováció nem személyemnek, hanem az általam képviselt diadalmas eszmének.

a polgári egység eszméjének szól.

Ugy érzem, hogy sok esztendős törekvésemnek sikerült a lelkek koncentrációját előmozditanom, a lelkek koncentrációja, a hit, a haza, a család és a szeretet köti össze azt a fászceszt, amelynek szálai egymagukban erőt nem képviselnek, — az erőt a fászceszban a bárd szimbólizálja, mely véd és vág és a gyengének is erőt ad.

Az egység az az erő, amely a trianoni sírra hengerített sziklát tudja onnan eltávolitani,

az erők egyesülése nélkül ez a szikla onnan el nem mozdúl.

Boldogan látom, hogy mind többen gyülnek az egyesülés zászlója alá. Az eszme , az egység utáni vágy tartja ébren a Haza gondolatát. A „nemzet mindenek előtt!“ ez az ezeréves talajból fakadó eszme él a határokon túl is, amint azt magam legutóbb erdélyi utamon tapasztaltam, amikor a cigány a nagyközönség előtt bátran és nyiltan játszotta el a dalt: „Szép vagy, gyönyörü vagy Magyarország“. Ez az eszme ,a közös hit, a közös balsors, a közös reménység, az élnikarás ad erőt és védi a tekintélyt, ez az eszme sajnos még nem hozott összse mindenkit. A lelkek harmóniáját és koncentrációját még zavarják azok, akik csak kritikát gyakorolnak, azonban ezeknek hangja *a tömegekben már visszhangot nem kelt*, számuk egyre fogy.

1923. év őszén még merészség volt a lelkek koncentrációjáról beszélni,

a mi konzervativ budai csapatunk volt az első,

amely zászlajára merte irni a jelszót, amely immár kormányprogram, — egy nagynevü vezér programja, aki felismerve a nemzeti egységben rejlő hatalmas erőt, ezzel az egységgel, mint elpusztíthatatlan fegyverrel döngeti a kishitüség, a nyomorúság, a visszavonás, a gyülölködés roskadozó várának kapuit. Az a szeretet, amely minden válaszfalat ledönt azok között, akik hittel, nemzeti érzéssel, a nemzeti öncéluság gondolatával felvértezetten kívánják szolgálni felebarátaikat, — az a szeretet, amely az intézőket tettre serkenti, ez hozta ma Önöket ide, mert tudják, hogy

ebben a teremben évek hosszu sora óta hirdetett program az egyedüli, amely reménységet, biztatást, életet és barátságot hirdet,

és amely program az erők összefogásával meg is tudja valósitani az adott helyzetben a legnagyobb eredményt, amit a lelki és gazdasági válság idején egyáltalán elérni lehet.

Mindig szembenéztünk a bajokkal. A népszerüség hajhászását senki sem vetheti szemünkre, a Haza érdekében egy esztendeig tartottuk a hátunkat és vállaltuk még a népszerűtlenség veszedelmét is, hogy az egész polgárság érdekeit szolgáljuk. Ne méltóztassanak azt hinni, hogy nem lett volna könnyebb lehetetlen igéretekkel vádaskodással, a hordó tetejéről elhangzó szólamokkal a tömegek tapsorkánját kiváltani, de ha a Nemzet választottainak többsége is elveszítette volna a fejét, úgy ma a konkolyhintők ülnék diadalukat és nem lenne meg a lehetősége annak, hogy megingathatatlan nemzeti alapon egy szebb, boldogabb világba kormányozzuk a Nemzet hajóját.

Ha visszapillantunk a történelem lapjaira,sok-sok példáját látjuk annak, hogy volt a magyarnak a mainál még sokkal rosszabb sora is. A hosszú békében eltelt évek elhomályositották azokat a testi és lelki szenvedéseket, amelyekben elődeink sinylődtek. A tömeg ma csak az utolsó 50 esztendőre tekint vissza, amelyben élt és amikor minden ember boldogan megélt, amikor nem okozott gondot fiainak-leányainak elhelyezése, amikor mindenkinek gondtalanúl jutott egy falat kenyér, de a történelem igazságai szerint az utolsó 50 esztendő *csak egy csodálatos kivételes állapot volt*, mert régebben az emberek legnagyobb része a testi és lelki szenvedések özönében élte le szomorú napjait.

A történelem tanit meg, hogy a járványok okozta szenvedés, a tatárdúlás, a török hódoltság, a 49-et követő nehéz idők után mindig

a nemzet felvirágozása következett be.

Ma tudjuk, hogy ebből a krízisből előbb, vagy utóbb, de biztosan kilábalunk. Ma tudjuk, hogy a mi legnagyobb krízisünk az ország megcsonkításából fakad, de tudjuk azt is, hogy

a trianoni bilincs összetörésével reánk aránylag is jobb világ vár,

mint azokra, akik nem várhatják egy ilyen konkrét baj megszünésétől sorsuk jobbrafordulását. Mi tudjuk, hogy lépésről-lépésre ugyan, de biztosan

felismeri a világ azt a katasztrófát, amelyet az igazságtalan békeszerződések okoztak.

Mi tudjuk, hogy a bajok orvoslására erős belső organizációra, tekintély fenntartására, erős fegyelemre, expeditív intézkedésekre van szükség és tudjuk, hogy

az ország élén ma olyan vezér áll, akinek van célkitüzése, akinek van programja és aki erős kézzel vezeti a Nemzetet a gyógyulás felé.

Mi látjuk a vezér erős törekvését, látjuk, hogy semmi helyzetet nem hagy kiaknázatlanúl. Megtanultuk, hogy hamis próféták igéreteire adnunk nem szabad, hogy sokszor hamis útjelzők téritették el helyes útjáról a Nemzet hajóját és hogy a kitüzött cél elérésének legnagyobb ellensége — az elbizakodottság.

Láttunk jelszópolitikát, amely a Nemzet erőinek szétforgácsolására vezetett és ezért tüztük már évekkel ezelőtt zászlónkra

a polgári egység gondolatát,

amely egyedüli lehetősége annak, hogy országmentő nagy tervek céltudatosan kimunkálhatók legyenek. Tudjuk, hogy a mi Dunánkat, a mi országunk földrajzi helyzetét nem lehet Európából kikapcsolni. Nem lehet a folyók irányát megváltoztatni és nem lehet a lelkek vágyódását megmásitani, nem lehet a nemzeti érzést elfojtani. Ma kell, hogy itt bent egymás iránt szeretetben, de kifelé egy nagy „jaj!“ kiáltásban, vállat-vállnak támasztva, küzdjünk az ország, Nagy Magyarország egységéért.

Vegyétek fekete listára a kútmérgezőket,

a nemzetközi árulókat, az irigyeket, a rágalmazókat, a demagógokat, az izgatókat, akik arra biztatnak, hogy a polgárok adót ne fizessenek, de jóléti intézményeket, béremelést és más hasonlókat követeljenek. Fekete listára azokat, akik feláldozzák az ő érdekükért a mi Hazánkat.

Ha ma pénzt vihetünk a takarékba,

vigyük a Nemzet nagy takarékpénztárába lelkijavainkat,

hogy a nagy leszámolás idején onnan meríthessünk tőkét a megerősödéshez. Az uj start idején

hasson át a karácsony áhitata és dolgozzunk.

Hogyha egy esztendő múlva itt ismét összejövünk az uj szilveszterre, egy szebb és boldogabb világ megszüntetését ünnepelhessük. Arra kell törekednünk, hogy

a ma kétségbeesett ifjúság a mai történelmi időkről büszkén emlékezzék meg

és ez legyen igazolása a mi szívós küzdelmünknek. Csak azok indúljanak csatába, akik nem gyávák. Ha az eredményt elérjük, mi magunknak csak egy szál babérlevelet kérünk, a *megcsetlő hagymakoszorút azoknak hagyjuk, akik önös érdekeikért akadályozzák a polgári egység teljes diadalát.*

Mi a hagyományok alapján törekszünk a nagy nemzeti egységre és poharamat ürítem azokra, akik a nemzeti egység létesítésén fáradoznak!

Az ünneplő közönséget hosszantartó és lelkes tetszésnyilvánításra ragadó beszéde szünni nem akaró viharos ovációkra késztette. Kozma Jenőt elhalmozták a szeretet és ragaszkodás megnyilvánulásának minden jelével.

A budai választókerület Nemzeti Egység Pártja dr. Kozma Jenő országgyülési képviselő névünnepe alkalmából a Budai Vigadó összes termeiben ezerteritékes ünnepi vacsorát rendezett, amelyen nemcsak Buda, hanem az egész főváros társadalmának reprezentánsai vettek részt.

A megjelent miniszterek *Winkler* osztrák alkancellár tiszteletére a földmüvelésügyi miniszter által adott vacsorán voltak hivatalosak s ezért el kellett az ünnepségről távozniok és igy

FABINYI TIHAMÉR dr.
keresekedelemügyi miniszter

még a vacsora előtt üdvözölte meleg szavakkal dr. Kozma Jenőt, aki mint a polgári egység gondolatának megteremtője, az egész fővárosra kiterjedő hatalmas szervezetet létesített, mely erős bástyája és vára lett a nemzeti polgári gondolatnak. Különösen nagy örömmel jött ő is Budára, ahol a polgárság bizalmából törvényhatósági bizottsági tagsági tisztséget visel.

Makoldy Viktor tanár, aki a konferánsszerepét vitte, bejelentette, hogy az egybegyültek a vacsoráról a következő táviratot küldik a *kormányzónak*, illetve *Gömbös* Gyula miniszterelnöknek:

Nagybányai vitéz
HORTHY MIKLÓS Őfőméltóságának,
Magyarország kormányzójának,
Budapest.

Kozma Jenő vezérünk névünnepe alkalmából összegyült ezer polgár mély hódolattal köszönti Főméltóságodat és Isten áldását kéri arra a nemzetmentő munkára, melyre Főméltóságod erős keze és szilárd akarata serkenti népünk hűséges és hazafias polgárságát.

A Nemzeti Egység Pártjának
budapesti tábora.

vitéz jákfai GÖMBÖS GYULA
miniszterelnök úrnak
Budapest, Miniszterelnökség

Ezer polgár gyült egybe, hogy Kozma Jenőt, a polgári egység gondolatának életrehivóját és kipróbált harcosát névnapja alkalmából ünnepelje és az ő személyén keresztül is hitet tegyen Nagyméltóságod bölcs politikája mellett, mely tántoríthatatlan hitünk szerint a nemzeti egység megalkotásával Magyarország egységét is ki fogja küzdeni. Fogadja Nagyméltóságod hazafias üdvözletünket.

A Nemzeti Egység Pártjának
budapesti tábora.

A társasvacsoráról és az ott elhangzott üdvözlésekről a 2-ik oldalon, külön cikkben számolunk be.

Budapest és csodavizei

Hogyan fejlesszük világfürdővé?

Exner Kornél terve

A Gellért-szálló szép hangversenytermében szerdán nov. 16-án d. u. igen előkelő társaság jött össze a „Budapest—Fürdőváros Egyesület“ meghivására, hogy meghallgassa *Exner* Kornél dr. ny. államtitkár, egyetemitanár előadását Budapestnek világfürdővé való fejlesztéséről. Az ülésen *József Ferenc dr.* kir. herceg elnökölt.

Jelen voltak: vitéz *József* Ferenc dr. kir. herceg, *Hegedüs* Loránt dr. v. pénzügyminiszter, *Lukács* György dr. v. közoktatásügyi miniszter, *Skerlecz* Iván báró b. titkos tanácsos, nyug. bán, *Berinkey* Dénes ny. miniszterelnök, *Nemes* Antal püspök, *Ripka* Ferenc dr. v. főpolgármester, *Kozma* Jenő dr. a közsg. polgári párt elnöke, *Strommer* Viktorin bencés házfőnök, *Weszelkszky* Gyula dr. a rádium intézet igazgatója, *Bánlaky* Géza, a Gellértfürdő igazgatója, *Wenczelly* Béla dr. és *Kiss* Géza dr. pénzügyminiszteri tanácsosok, *Mahler* Sándor dr. Oti igazgató, *Melichár* Kálmán dr. ny. államtitkár, *Wertheimer* Adolf, a Kerbank ügyv. igazgatója, *Eckhardt* Ferenc dr. egyet. tanár, *Szviezsényi* Zoltán min. tan., *Lugmayer* József dr. kormányfőtanácsos, ügyvéd, *Kapcza* Imre gázgyári o. főnök, *Massányi* Ernő dr. főmeteorológus, *Meszlényi* Artur dr. korm. főtanácsos, ügyvéd, *Kullmann* Lajos dr., a közigazg. bíróság itélőbirája, *Zámor* Rezső dr. közjegyző, *Winker* Béla ezredes, *Holbesz* Aladár igazgató, *Gunde* József dr. székesf. fogalmazó, *Kuszenda*, a kenesei üdülőtelep igazgatója, *Tábori* Kornél hirlapiró, *Benyó* János fürdőigazgató, *Orel* Géza dr. főigazgató, *Orel* Korjolán, *Kovalóczy* Rezső dr. főtitkár, szaklap szerkesztő, *Abonyi* István kormányfőtanácsos, sakkmester, *Pollák* Endre dr. ügyvéd, *Brugler* Bertalan dr. ügyvéd, *Dán* László igazgató, *Körmendy* Ervin igazgató, *Kolb* Miklós főkönyvelő, *Dán* Béla, *Végh* Jenő dr., Gömbös Gyula miniszterelnök és Fabinyi Tihamér dr. keresk. miniszter megbizott képviselője és még sokan. A nők is szép számmal voltak képviselve igy a többek között: Exner Kornélné, Szladits Károly jogkari dékán felesége, Sebestyén László dr. felesége, Vadász Imréné, Gunde József dr.-né, Exner Paula és Piroska, dr. Méhes Gyuláné, dr. Zoltán Elekné Piller Gézáné és mások.

József Ferenc kir. herceg, a „Budapest—Fürdőváros Egyesület“ elnöke nyitotta meg a páratlanul látogatott ülést.

— Örömmel közlöm, hogy sikerült Exner Kornél államtitár urat, az ismert kitünő szónokot és előadót, a mai napra előadásra megnyernünk. Kérem, hogy kezdje meg nagy érdeklődéssel várt előadását.

Exner nagy feltünést keltő és uj eszmékben gazdag előadásának lényege a következő volt:

Budapestből nem *fürdővárost*, hanem *világfürdőt* törekszünk fejleszteni — igy kezdte Exner előadását. E két fogalom között ugyanis mérhetetlenül nagy a különbség. Fürdőváros, vagy fürdőhely, illetőleg gyógyfürdőhely minden helység, melynek gyógyfürdő jellegét a belügyminiszter elismerte. Igy pl. Pozsonyban egyetlen fürdőház van és ez az egy épület kapta meg még a magyar uralom alatt a gyógyfürdői elnevezést. Azóta Pozsony fürdőváros, de nem világfürdő. Ez az eset a többek között Székesfehérvárott és Szolnokon is. A mi célunkat korántsem elégitheti ki az, hogy Budapest csak fürdőváros legyen. Hogy emelkedjék itt olyan épület, melynek hivatalosan gyógyfürdői jelleget adtak. *Mi arra törekszünk, hogy a Gellért fürdőtől a Rudas- és Szent Imre fürdő, valamint az ujjászülető Tabán átkarolásával,az ősi Király-, Lukács- és Császárfürdő bevonásával, kiegészitve az elbájoló,tündéri Margitszigettel és a tejedelmi Dunatolyam két palotasorával, legyen* itten olyan *hotelváros*, melynek minden házában rendkivüli gyógyhatású és sehol a földkerekségen *együttesen* máshol föl nem található melegfürdők vannak, ahová a világ minden tájékáról bizalommal jöjjenek a legfőbb jót, az egészséget kereső emberek, tudva azt, hogy a nemzetközi kultura mai igényeinek kielégitésével itt a gyógyulás összes feltételeit megtalálják.

Hogy ez nem utópia, nem elérhetetlen ábránd, azt tudományos adatokkal kívánom bebizonyitani. A nagyközönség előtt a legfontosabbnak látszik, hogy mennyi a forrásvizek rádiumtartalma. A rádium, ez a titokzatos és nagyon ritka fémes elem, általában oly kis mennyiségben fordul elő, hogy azt a gramnak csak büliomod részeiben fejezzük ki. Sugarai elpusztitják a baktériumokat és a fájdalmat csillapitják. Rákos daganatokat megsemmisitenek, bőrbetegségeket, csuzos, idegzsábás és köszvényes bántalmakat gyógyitanak, a szív működését befolyásolják. Az emanáció minden vele érintkező anyagra, testre rászáll és rádióaktiv-hajlamossá teszi azt.

Magyar részről idegen vegyészt kértek fel a Gellértforrás-csoporthoz tartozó viznek a rádiumtartalom szempotjából való megvizsgálására. A kutató: *Mache* bécsi müegyetemi tanár, — akinek a szive bizonyára

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

inkább az osztrák Badgasteinhoz huzott, mint Budapesthez, — minden alanyi szemponton és érzésen felülemelkedve, tudományos tárgyilagossággal az elfogulatlan igazságot hirdette ki, amikor megállapitotta, hogy *a Szent Imre-gyógyfürdő (a volt Ráctürdő) egyik forrása 13, a másik forrása pedig 16 billiomod gram rádiumot tartalmaz literenkint, tehát* **ez több, mint kétszerese a legdúsabb badgasteini forrásnak** (Ennek rádiumtartalma 6.3 billiomod gram.) Mi boldogan meghajlunk a pártatlan tudósnak e gazdasági szempontból megbecsülhetetlen és sorsdöntő kijelentése előtt. Hirdessük ezt világszerte, amíg csak köztudattá nem lesz s be nem idegződik a gyógyulást keresők lelkébe.

De csodavizeinknek nemcsak rádiumtartalma, hanem *hőfoka* tekintetében is teljes sikerrel álljuk ki a versenyt úgy Badgasteinnal, mint más termálfürdőkkel szemben. Badgastein híres melegvízforrásai ugyanis 36.2 fok C-tól (Grabenbäckerquelle) 47.3 fok C-ig (Rudolfakna balforrás) váltakoznak. Míg a mi melegvizeink hőfokai, a langyos 23 fok C-tól itt eltekintve, *40-től 74 fok C-ig* emelkednek.

Kérdés azonban, hogy ha rádium, emanáció és hőfok tekintetében forrásaink kitünőek is, vajjon *vizbőségük* elégséges lenne-e a világfürdő nagy közönségének ellátására? E tekintetben például Badgasteinban komollyá lett a helyzet, mert annak további fejlődéséhez a már többre nem fokozható csodavíz lehetőséget nem nyújt. A 18 termálforrás átlagos napi vízszolgáltatása 4,691.000 liter. Ez a mennyiség már mind le van kötve. Ebből az következik, hogy *Badgastein már betelt.* Több fürdővendég befogadására nem képes, hacsek erőszakos műveleteket nem hajt végre, mint amilyen kétes eredményü eszköz volna a fürdőkádak szűkítése, a fürdések számának csökkentése és a fürdés időtartamának megszorítása.

Ezzel szemben Budapest forrásai naponként átlag 60 millió liter meleg, langyos és hideg vizet nyújtanak. Ebből a páratlanúl dús mennyiségből 21 és ½ millió liter meleg és 30 millió liter langyos víz. Sajnos, mindezek jelentékeny tömege felhasználatlanúl ömlik a Dunába. Megállapíthatjuk tehát, hogy csupán *melegvizünk napi mennyisége ötszöröse a badgasteini összes források termékének.* Vízellátási gondok sohasem fogják Budapest-világfürdőt terhelni, mert forrásaink nagyon bővek és vízterménsünk — a szakértők nyilatkozata szerint — csaknem **korlátlanúl fokozható.** Mi tehát nem egyszerüen állítjuk, hanem a legelfogulatlanabb tudósok adataival és nyilatkozataival *bizonyítjuk, hogy Budapest forrásainak vegyi összetétele, hőfoka, vízbősége és gyógyhatása együttesen felülmulhatatlan unikum.*

Budapestnek pl. Badgasteinnal szemben ilyen versenyképessége mellett fölmerül a kérdés, hogy *miért megy évente átlag ezer ember 1,800.000 pengőjével a magyar fővárosból az eléggé távoleső Badgasteinba,* mikor itt is — az utköltség és a drága lakásbér megtakarításával — rádióemanációs fürdőkúrát végezhet? Ugyanez a kérdés felmerülhet pl. Karlsbad és több neves világfürdő látogatásával szemben is. Magamnak is fölteszem a kérdést, miért voltam 7 éven át 7 izben Badgasteinban, *vétkezve a magyar gazdasági érdekek ellen, holott ezeknek szüntelen szolgálatában töltöttem el életemet.* Az őszinte válasz az, hogy azért utazunk messze idegenbe, mert Budapest most nem tud mást adni, mint a csodavizet, amellyel az Uristen kegyesen megajándékozta, de amelyet saját és az ország érdekében eddig nem használt ki. Figyelembe kell vennünk, hogy kénytelen az Budapestről elutazni, aki követi orvosa rendeletét a termálfürdő használatára nézve, mely akként szól, hogy az előírt néhány percnyi fürdés után rögtön ágyba kell feküdnie legalább két órára. *Ez a badgasteini kúra lényege.* Igy kell még órákra lekötni az emanációt. Budapesten azonban sajnos nincsenek Kurhausok, a házakba bevezetett termálvízzel és megfelelő lakószobákkal a fürdővendégek elhelyezésére. Magánházaknak ily módon való építéséig vagy átalakításáig és megfelelő berendezéséig nem jutottunk el. Badgasteinban 2000 kétágyas és 1000 egyágyas szoba, tehát 5000 otthon áll 366 hivatalosan nyilvántartott termálfürdővel a vendégek rendelkezésére. A fürdő tehát ugyanabban a házban van, ahol a vendég megszállt és így fürdőköpenyben megy a fürdőszobába és vissza saját szobájába. Mind ennek teljes hiánya miatt a budapesti csodaforrások gyógyítóerejét a mai helyzetben nem lehet kihasználni. Ez a körülmény a legsürgősebb feladattá teszi ily fürdőházak létesítését. Erre a legalkalmasabb területként kínálkozik elsősorban a székesfőváros tulajdonában lévő, évtizedek óta úgyszólván parlagon sinylődő *Tabán*.

Ezek megállapítása után *Kozma* Jenő képviselővel együtt kérdem, hogy ha Karlsbadnak és Badgasteinnek helyi előnye a meleg gyógyforrás és ezt a két világfürdő teljesen kihasználva, népét a jólétbe vitte, mit tettünk mi, hogy versenyen felül álló természeti kincseinket épen úgy kihasználjuk, mint ahogy sikerrel megtette ezt Karlsbad és Badgastein a teltség szintjéig?!

Vonjuk le a vonzó világfürdőknek nagy sikeréből a tanulságokat: 1. Mindenekelőtt ki kell dolgozni alaposan, szakszerűen, előrelátással, pénzügyi és közgazdasági óvatossággal, de művészi lélekkel a világfürdővé való fejlesztés programmját. 2. Meg kell vonni Budapest világfürdő határvonalait. 3. A fürdővendégek igényeinek megfelelő fürdőházakat kell építeni és régi épületeket átalakítani. 4. Meg kell szabadítani Budapest levegőjét a benne álandóan terpeszkedő füstfelhőtől. 5. Nagystilű propagandát kell kifejtenünk belül a feltámasztás kürtjeinek kíséretében, kívül a modern reklám nagyszerű eszközeivel. 6. Meg kell teremteni mind e nagy alkotó munkának szükséges alapját — a pénzt.

Mindezzel eleget teszünk *Viraág* Béla, a magyar fürdőügy régi, lelkes apostola itt elhangzott óhajtásának is azzal, hogy ide kapcsoljuk világfürdőnkhöz a keletet Tokióig, de — hozzátette Exner — a nyugatot is S. Franciskóig.

Jelentkezzünk a világ előtt! Ne legyünk oly szerények, hogy még Mache tanár sorsdöntő és bennünket is meglepő kitünő bizonyítványát agyonhallgassuk. Ma már anakronizmus az a régi közmondás, hogy a jó bornak nem kell cégér. Hirdessük szüntelenül, hogy Budapest a világ legszebb városa és sokféle gyógyforrásainak egymást kiegészítő együttesében versenyen felülálló világfürdő.

Budapestnek világfürdővé való fejlesztése beleillik uj kormányunk munkatervébe, abba a hatalmasan átgondolt teremtő sorozatba, amelyet *Gömbös* Gyula miniszterelnök október 5-én rádiószózatában kifejtett. Oly mélyreható, produktív alkotás volna ez, mely az állami bevételek folytonos csökkenését is nagyrészben ellensúlyozná, a közterhek ujabb fölemeiésének kizárásával és elősegítené a belső tőkeképződést, a tőke tömörülését közérdekű célok megvalósítására.

Megrázó hatást keltett Exner Kornél előadásának következő költői lendületü befejezése:

Igaz, pénzügyi akadály nincsen. De van-e elég lelkierő ehez a nagy munkához. Hazánkat érték a lefolyt évtized alatt a legnagyobb csapások. Mi átestünk a világtörténet legrettenetesebb eseményein. Bizony belefáradtunk már a temérdek sorscsapásba. Letargiába estünk. Nincs tetterőnk! E gondolatokba merülve jártam Badgastein mellett Böckstein felé a sötét fenyveserdőt. Majd letértem az útbaeső vendéglőbe pihenésre. Ennek egy zugában a falra irt német verset fedeztem fel, névtelen szerzőtől. Vissza Badgasteinig leforditottam 2 sorral szabadon megtoldva. De igy is csak 8 sor.

Az élet mestere.

Ha az élet napja mindig ránk mosolyog;
Elégedettségünk természetes dolog.
Más derüsen tűrni a nehéz napokat,
Mosolyogva vinni a sorscsapásokat...
Szeme meg se rebben, fölszegi a fejét,
Összeparancsolja minden csepp erejét!
Aki erre képes; Jézuson a szeme,
Tökéletes ember, sorsának mestere.

Ez a megrázó felkiáltás mintha nekünk szólna! Hiszen *a sorscsapásokat az egyes nemzeteknek is el kell viselniök.* Ne csüggedjünk, bízzunk a magyarok Istenében és saját erőnkben. Hasson át bennünket e helyen a genius loci. Itt a Szt. Gellértszálló termében épen a csodaforrás fölött vagyunk. Vegyünk mély lélegzetet e teremnek rádió-emanációs levegőjében... Teljes szívvel és lélekkel lássunk az alkotó munkához; félmunkát ne végezzünk! Félkézzel nem lehet tapsolni. *Az átélt csapások rettenetes bódultságából felocsudva, a tökéletes emberek erejével ragadjuk ki lelkünket és testünket.* **Cselekedjünk!**

Igy lesz Budapest fürdővárosból Budapest-Világfürdő; igy lesz szerény Csonkamagyarországból boldog Nagymagyarország!

A mély meglietődéssel, óriási tetszéssel és rengető tapssal fogadott érdekes fejtegetés után *József Ferenc dr.* kir. herceg úr igen meleg szavakkal mondott köszönetet az érdekes és rendkívül tanúlságos remek előadásáért. A legnagyobb ügyszeretettel emelte ki a tanúlmány minden egyes fontos tételét. Ezeket mind magáévá tette. Kifejtette, mennyire igaza van az előadónak abban, hogy bizony még nagyon kevés történt eddig Budapest fürdőügyének felvirágoztatása érdekében. A finom szemrehányást megértette és azért beismeri, hogy ezen a téren igen sok a pótolni való. Ez pedig annál könnyebben kivihető majd, mert Rothermere lordnak világlapjai is rendelkezésünkre állanak. Budapestnek óriási bőségű forrásai igen nagy mennyiségű vizet adnak. Sajnos, igaza van Exnernek, hogy sok forrásvizünk folyik felhasználatlanúl a Dunába de még sajnosabb, hogy a felhasználás elmulasztása miatt sok valutánk is kifelé folyik.

Végül nagy elismeréssel és mint valóban követendő példát említette azt a kedves verset, amellyel Exner előadását befejezte.

*

Értesülésünk szerint a kifejtett programmot a legnagyobb odaadással fogják fölkarolni *Lukács György dr.* belső titkos tanácsos, volt miniszter, orsz. képviselő, *Hegedüs Loránt dr.* volt pénzügyminiszter, a Tébe elnöke és *Ripka Ferenc* v. főpolgármester, tehát Hazánk közgazdasági életének vezéralakjai és *dr. Kozma* Jenő Buda nagynevű országgyűlési képviselője.

A betegségek egész sora,
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb esetében a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irtak róla elismerő nyilatkozatot.

A polgári gondolat ünnepe

A Kozma-vacsoráról szóló tudósítás folytatása

Zsongott a budai Vigadó diszterme és a szomszédos két nagy terem a lelkes ünneplő hangulatban levő közönségtől, mely sietve fogyasztotta el a feltálalt menüt, hogy meghallgassa felköszöntőket. Megtapsolták a távozó minisztereket, megéljenezték ismételte na terembe lépő főpolgármestert és érdeklődéssel várták

PETRACSEK LAJOS dr.
országgyűlési képviselő

beszédét, aki mindig újat, érdekeset tud mondani.

A társasvacsora után az első felszólaló a Budai Nemzeti Egység Pártjának ügyvezető elnöke

SZOMBATHY KÁLMÁN

volt, aki nagyhatású beszédben üdvözölte a megjelenteket és méltatta az est érdemét a vezérnek szóló rendkívüli ünneplést. Szombathy Kálmán bravurosan rendezte ezt a nagyszabású ünnepet, amiben segítségére voltak *Bárczy* Boldizsár dr. *Weber* Sándor tkp. igazgató és *Pataky* Ferenc dr. isk. igazgató, a pártvezetőség illusztris tagjai.

Ezt követte:

Petracsek Lajos dr beszéde

Éljen a vezér!

Ha egy családi ünnep, egy névnap tulnő a szokásos kereteken, akkor annak különös oka van. Amikor több, mint ezren jöttünk el, hogy vezérünket, *Kozma Jenőt* névnapja alkalmából üdvözöljük, azért jöttünk el ilyen sokan, hogy a vezér seregszemlét tarthasson hívei felett. Ez bizalmat önt a polgárokba, erőt és hitet merít a további küzdelemhez.

Ez a párt képviseli a maga nemességében tisztán és tökéletesen *a polgári gondolatot.* A mult század nagy gazdasági kifejlődése a polgári elv és gondolat alapján történt. A világháború megakadályozta a polgári munkát és megállította a polgárság sok évtizedes vagyonosodásának folyamatát, a harctereken pedig a legértékesebb munkaerő szokott el a polgári munkától. A gazdasági élet terén előtérbe lépett *az állam beavatkozásának gondolata* és az állam gazdasági tevékenysége mgábaszívta a polgári gazdálkodást. A háború befejezése után mindent az államtól vártak és követeltek a polgári munkából kivetett én a gazdasági életben gyökerüket vesztett katonák. A tömegek nyomása alatt az állam minden szociális problémán segíteni akart és a *polgári állam helyére a szociális állam lépett.*

Politikusok világszeret a siker érdekében a szociális gondolatot tették programjuk élére és sokszor akaratlanúl is, de eltértek az igazi polgári gondolattól és annak nemes elveitől.

Az államokat és közületeket az új berendezkedés új feladatok vállalására kényszerítette. Az új feladatok fokozott anyagi megterheléseket igényeltek és hamarosan az anyagilag kimerülő polgárokon keresztül a világ *minden állama eljut az államcsőd szélére.* Igy keletkezik az az új helyzet, hogy *az államok immár nem tudnak eleget tenni a vállalt szocidlis feladatoknak,* viszont az anyagilag kimerült és tönkremenő *polgárság is állami segitségre szorul.* Ez a helyzet veszélyezteti az emberiség jövőjét és minden, évszázadok alatt kifejlődött kulturális intézményt is összeomlás veszélyével fenyeget. A zsákutcából, melybe az emberiség jutott, nincs más kiut, mint *visszatérni a tisztán polgári gondolkodáshoz,* a tömegeket a polgári munkán keresztül a vagyonosodáshoz és a jóléthez juttatni. Mndezt belátva és átérezve vezéreink 1924-ben megalakították ezt a polgári pártot, kiállottak a küzdőtérre, amikor a tobzódó demagógia és a gyülölet már régen megakadályozott, lerombolt minden polgári munkát. Ma már azonban történelmi szükség a polgári gondolatnak az egész világon való visszaállítása. Ezeket a célokat szolgáló párt Kozma Jenő körül jegecesedett ki és a vezér éles meglátása és bölcs politikai irányítása mellettt a mi pártunk tért vissza először a *tisztán polgári gondolkodáshoz.* Kozma Jenő növelte hatalmassá ezt a pártot. Benne és általa nyert fővárosunk olyan vezért, ki *a főváros politikáját a helyes útra visszaterelte,* mert történelmi szükség ennek a pártnak fenntartása és az *emberiség jövője van kötve ahhoz,* hogy ez a párt győzedelmeskedjék.

Amikor ez a polgári párt ma a Vezér névnapját ünnepli, százezrek nevében jöttünk össze és százezrek nevében köszöntöm a Vezért, aki bátor hitvallással, szeretettel küzd az igazságért. Tömör fallanxban állunk melletted és mögötted és ragaszkodásunk adjon erőt Neked a további küzdelemhez! Isten kegyelme segítsen Téged, hogy áldásos munkádnak minél több gyümölcsét élvezhesse a főváros polgársága!

Éljen a vezér!

Az éljenzés és taps csillapultával, Budapest székesfőváros főpolgármestere

HUSZÁR ALADÁR dr.

szólalt fel, örömét és elismerését fejezte ki afelett, hogy Buda önérzetes és hazafias szellemü polgárságát ilyen szép ünnepség keretében üdvözölheti. A *magyar őserő megnyilatkozását* látja abban az *impozáns* ragaszkodásában, amelyet Buda polgársága Kozma Jenő irányában ily határtalan lelkesedéssel megnyilvánított. Őszinte szívvel gratulál Kozma Jenőnek azért, hogy a mai nehéz viszonyok közepette is a polgárságnak és munkásságnak olyan tömegét tudja együttesen munkára egy táborba szólítani, mint amilyen a mai estén megjelent. Kozma Jenőt, mint a nemzeti egység karakterisztikus megtestesítőjét üdvözli ésbiztosítja *a legteljesebb együttműködésről,* biztosítja őt mint a fővárosi polgárság egységesítő *hivatott vezérét* arról, hogy vállvetve fognak a főváros lakosságának boldogulásáért küzdeni. A főpolgármester szavai rendkívül visszhangot keltettek. Az éljenzés megmegismétlődött és sokan siettek hozzá, hogy üdvözöljék.

Ezután

JÓZAN MIKLÓS
unitárius püspök

emelkedett hangú felszólalásában méltatta Kozma Jenőt, aki nemcsak városának és hazájának, hanem egyházának is pótolhatatlan értékü és erejü fia.

Az ünneplő közönség felállva éljenezte Kozma Jenőt.

Balonyi János dr. felszólalása után, aki a párt alapító tagjai nevében köszöntötte dr. Kozma Jenőt, a budai egyesületek és szervezetek az alábbi sorrendben üdvözölték az ünnepeltet;

A tanügyi tisztviselők csoportja nevében Dr. Erődy Kálmán, a Hollós Mátyás Társaság nevében Viraág Béla, a kispolgárok scoportja részéről Anesini Lajos, a közlekedési alkalmazottak nevében Halyagos Ferenc, a diplomás ifjúsági csoport nevében Steinberg Károly dr., a munkásosport nevében Kováts Károly. A Budai Polgári Kör düvözletét Finánczy Béla tolmácsolta, a Budai Társaskör nevében dr. Hoór Tempis Móric, a Kelenföldi Polgári Kör szónoka dr. Fejér János volt, a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör nevében Andréka Károly beszélt, a Péntek Borgazda Társaság részéről dr. Zbóray Gyula szólalt fel, a hölgytábor nevében Takács Gyuláné, Farkasvölggy, Mártonhegy, Németvölgy és Vidéke Egyesület nevében Pyber Ignác, a Budavári Kaszinó üdvözletét dr. Langsch József tolmácsolta, az I. ker .Iparoskör üdvözletét Korányi Márton, a II. ker Iparoskörét pedig Dornbach Jakab tolmácsolta. A Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Kulturegyesülete nevében Barall Mihály szólalt fel, míg a Tabáni Sportklub üdvözletét Popovcs Sándor tolmácsolta, a Budapesti Iparosok Önsegélyző Egyesülete nevében dr. Pénzes Mihály, a II. ker. Általános Közjótékonysági Egyesület nevében dr. Guth Ferenc beszélt, a Budapesti Polgári Lövészegylet üdvözletét dr. Babits Sándor, Pasarét és Törökvész Egyesület üdvözletét pedig Báthory István tolmácsolták, Pasaréti Kápolna Bizottság nevében Zseltvay Elemérné, a Zugliget, Virányosi Egyesület nevében Oszoly Kálmán, a Munkás Dalárda nevében Cikuti Lajos beszéltek. A Gül Baba Magyar Mohamedán Vallásközség nevében Mehmedagics Izmael, az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre nevében Hubert Vilmos, Budapest Fürdőváros Egyesület nevében Dr. Szviezsényi Zoltán fejezte ki jókivánságait. A Budai Piaci Árusok Egyesülete üdvözletét Horváth Péter tolmácsolta, Gróf Edelsheim Gyula Hadastyán Egyesület nevében Wallendmusz János, Kútvölgy, Virányos Kulturális és Gazdasági és Buda Hegyvidék Egyesület nevében Kovács Alajos, a Zugliget Mátyás király asztaltársaság nevében Daday József, a Buda Hegyvidéki Polgári Lövészegylet nevében dr. Vándor Mihály, végül a Diana Vadásztársaság nevében Fekete Géza üdvözölte Dr. Kozma Jenőt.

Miniszterek; dr. Fabinyi Tihamér miniszter, dr. Kállay Miklós miniszter, dr. Bárczy István v. miniszter, dr. Harrer Ferenc v. m. miniszeter, Scitovszky Béla v. miniszter, dr. Bódy Tivadar v. polgármester, dr. Grátz Gusztáv v. miniszter, Pesthy Pál v. miniszter, dr. Ugron Gábor v. miniszter.

Huszár Aladár dr. főpolgármester.

Országgyűlési képviselők; dr. Désy Géza, Erődy Harrach Béla, dr. Görgey István, Gaál Endre, Keresztes Fischer Miklós, Kálnoki Bedő Sándor, dr. Örffy Imre, Payr Hugó, dr. Petracsek Lajos, dr. Rubinek István, dr. Temple Rezső, dr. Usetty Béla, dr. Váry Albert, dr. Zeöke Antal, dr. Kiss Menyhért v. nemzetgyülési képv. tanár.

Székesfővárosi bizottsági tagok;

Andréka Károly főkap. helyettes, Árvátfalvy Nagy István, dr. Barla Szabó József, Bánó Rezső, Bódy Tivadar, Becsey Antal, Dorner Gyula, Glückstahl Samu, Kállay Tamás, Németh Béla, dr. Orova Zsigmond, Oszoly Kálmán, Piazza Győző, Pompéry Elemér, Wellisch Andor.

*

A megjelent vendégek közül azok névsorát, akiknek nevét munkatársunknak sikerült följegyezni, — térszüke miatt — a jövő számban közöljük.

Legolcsóbb áron naponta a legfrissebb húsnemüeket szerezheti be
Záros János
mészáros és hentesnél
Főüzlet: **I. Alkotás-utca 9.**
Fiókok: **II. Széna téri piac**
II. Olasz Fasor 25.
VENDÉGLŐSÖKNEK, VISZONTELADÓKNAK ÁRKEDVEZMÉNY

GYÜMÖLCSFÁK
Diszfák, Rózsák, Fenyők, stb.
LEGBIZTOSABB BEVÁSÁRLÁSI HELYE BÉKÉSCSABAI FAISKOLA R. T.
EGYEDÜLI BUDAPESTI LERAKATA
I. BUDAÖRSI UT 27.
Telefon: 547-48
61. Villamos 4. Autóbusz
KÖTÖTT TALAJ!

Már most
gondoskodjék a legcélszerübb
Karácsonyi ajándékról
Bőröndök, retikülök, pénz- és névjegytárcák, nagy választékban, olcsó áron, izléses, szép kivitelben
Krisztina-körut 61 szám
Postapalotával szemben

HADIK Kávéházban
I. ker., Horthy Miklós-út 38 sz.
SERGEJ GORCSEFF
a rádió orosz tenoristája énekel
HADIK TAVERNA
a budai uri közönség intim hangulatu szórakozóhelye
JAZZ-TRIO
Külön ucai bejárat
Szigoruan kávéházi árak

Személyi hirek

HUSZÁR ALADÁR dr. főpolgármestert ünnepelték úgy az Egységes Községi Polgári Párt Akadémia-utcai központjában, ahol Kozma Jenő és Becsey Antal üdvözölték, — mint a Belvárosi Polgári körben ahol Kállay Miklós földmüvelésügyi miniszter azzal köszöntötte, hogy ő legyen a szomorú kis Magyarország nagy fővárosának, nagy főpolgármestere.

KOZMA JENŐ dr. országgyűlési képviselő névnapja alkalmából ebéddel vendégelte meg a főváros 2000 szegényét.

BECSEY ANTAL tette szóvá a közgyűlésen, hogy Budapest székesfőváros nem használja ki a Pávai Vajna Ferenc által legutóbb is feltárt, de azonkívül is önként feltörő természetes hőforrások vizében jelentkező sót és jódot, valamint a jelentkező földgázt és petróleumot. Ez a kérdés megérdemelné, hogy külön ankéten tárgyaltassék le.

PETRACSEK LAJOS dr. országgyülési képviselő volt e hó 11-én a Pénteki Borgazda Társaság estjén a borgazda, amely alkalommal Kozma Jenő dr. érdekes részleteket mondott el a kormányválságról.

vitéz GALÁNTHAY GLOCK TIVADAR tábornok az Izmaelitákról tartott érdekes előadást a *Turáni Társaság* nov. 16-iki összejövetelén s az előkelő hallgatóság soraiban megjelent diplomaták is nagy figyelemmel kisérték az előadást.

OREL GÉZA dr. a Márvány-utcai felsőkereskedelmi iskola igazgatójának gyakorlati útmutatásai révén a külföldön is elismert könyvét: „Az ügyes eladó" cimüt, német nyelvre is lefordították.

DONÁTH LEÓ kormányfőtanácsost, a Futura vezérigazgatóját a Losangelesi olimpiászon kifejtett eredményes buzgó munkásságáért legfelsőbb elismerésével tüntette ki a kormányzó.

Három felsőházi tagot sorsoltak ki legutóbb Budáról, még pedig *Body* Tivadart, *Joanovits* Pált és *Szigethy* Jánost, akiknek ujbóli megválasztása bizonyos.

Knébel Miklós pápai kamarás, krisztinavárosi plébánost e hó 20-án születésnapja alkalmából, az Egyházközség elnöksége és tisztikara kedves és bensőséges ünneplésben részesítette. A felköszöntőt *Andor* Endre ny. államtitkár, az egyházközség alelnöke mondotta. Beszédében kiemelte a plébános nagy érdemeit és azt, hogy eddigi rövid működése alatt is a lelkeket már megnyerte és a hívek őszinte szeretetét kiérdemelte. A plébános meghatottan mondott köszönetet a kedves figyelmességért és igérte, hogy ezután is minden idejét az egyházközségnek szenteli. összetartásra és — Krisztus Urunk szellemében — az egymás iránti szeretet ápolására ogia fordítani.

Gyermek őrelsége cimen olvasott fel *Gegus* Dániel érdekes részleteket arról a tanulmány útjáról, amelyet, mint a gyermekbiróság vezetője kormánymegbizásból végzett Európában és Amerikában. Szines utirajz volt ez, amely sok olyan érdekeset tartalmazott, amiről a nagyközönség nem tud. Az előadás a *Buda Iparosok és Kereskedők Körében* volt és meleg szóval köszönte meg Hubert Vilmos ügyv. elnök, aki beszéde végén a kör változatlan nagyrabecsüléséről biztositotta Viraág Béla szerkesztőt az őt méltatlanul ért sérelem alkalmából. Utána Viraág Béla üdvözölte Gegus Dánielt, mint a gyermekvédelem nemeslelkü úttörőjét, akit Kapcza Imre is üdvözölt, mint a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagját, úgyszintén Pásztélyi Vilmos is. Hollós Alajos tanár érdekes beszéd kiséretében arra hívta fel a jelenvoltak figyelmét, hogy a gyermeket úgy kell nevelni miszerint az apja iparát, üzletét becsülje meg. Faller Mihály szellemes felszólalása után Gegus Dániel köszönte meg ezt a váratlan ünnepeltetést.

Mikulásra, karácsonyra a közismert
STÜHMER-CUKORKA
Legközelebb
I. KRISZTINA KÖRÚT 61 sz.

BUDAI KABARÉ
Szombaton és vasárnap a
SZEIFFERT kávéházban
Margit-krt és Zsigmond-u. sarok
BELÉPŐDIJ NINCS
Minden héten uj müsor
Szolid kávéházi árak — Meleg konyha
Farkas Béla muzsikál

Guth Ferenc dr. tanácsnok elöljárót ünnepelte a II. ker Iparoskör e hó 13-án vasárnap este, amikor ő volt a borgazda. Elsőnek Váli Gábor elnük köszöntötte, mint olyant, aki mindig szeretettel viseltetett az iparosok iránt, ami kölcsönös. Utána Grenyó Bertalan építési vállalkozó menetette ki Fabinyi Tihamér miniszter és Kozma Jenő távolmaradását, akik táviratban üdvözölték ez alkalommal az iparoskört. Dornbach Jakab emelte ki, hogy Guth Ferenc intézi a kerület nyomorúságának enyhítését, mint a kerületnek valóságos atyja és szivvel léelkkel tölti be hivatását. Zbóray Gyula a Pénteki Borgazdatársaság nevében, Hubert Vilmos pedig a budai Iparosok és Kereskedők Köre nevében köszöntötték a közszeretetben álló elöljárót. Az ünneplést Guth Ferenc köszönte meg kedves, szellemes beszédben, amellyel sok tapsot aratot. A borestén megjelentek; Lugmayer József korm. főtan., Szombathy Kálmán pártelnök, Jány Árpád a Budai Iparosok és Kereskedők Körének alelnöke, Pénzes Mihály ügyvéd, Cserhát Miksa nyomdaigazgató, Méhn Antal építész, Kulcsár Richárd nyomdaigazgató, az elöljáróság részéről pedig Vezér Károly helyettes elöljáró, Rózsás Pál müszak tanácsos, Chambre Lajos dr., Ccerhát Géza, Kunszt Rezső.

Történelmi esemény

nemcsak Budapest, sőt mondhatnánk az egész ország gazdasági életében *csepeli kikötő partján épitett új élelmszer vásártér,* amelynek hivatását tévesen látják abban azok, akik ezt kizárólag Budapest élelmiszerpiacának tekintik. Egy rövid évtizeden belül valószinüleg *Közép-Európának* lesz az élelmiszerpiaca, amely időre átalakul a mi mezőgazdaságunk kertgazdasággá és a mélyfúrások révén nyert melegvíz fütötte üvegházakban képesek leszünk télen-nyáron primőröket termelni. Előre nem látható nagy forgalom lebonyolítására van hivatva ez a piac úgy a szomszédos vasút, mint a mellette elvonuló kikötő révén, amely tudvalevőleg Európának legnagyobb belvizi kikötője és már ma is világjelentősége van a csepeli sziget medencéi révén. Budapest környékének kertgazdasági termelésére föltétlen és közvetlen befolyása és fejlesztő hatása van. Rendet teremtett ezzel a város hosszú évtizedekre a piaci árúsitás terén, kapcsolatosan az egyes piacok rendezésével és örökös emléket állitott magának

VAJNA EDE dr.
tanácsnok,

aki évek hosszú során át folytatott munkáját fejezte be ezzel, nemcsak a város élelmezése, hanem Budapest világvárosias külseje érdekében is. Ha ezt a tervet a mult század végén valósitott, volna meg a város, ma már más volna Budapest külső képe és talán ma a budai oldalon lévő téli kikötőt, amely a kihasználatlanúl Dunáb folyó meleg források vize révén, egyetlen jégmentes kikötője lehetne a Dunának, — avattuk volna föl, mint Európa legnagyobb belvizi téli kikötőjét.

Az új központi vásárteret legközelebb részletesen ismertetjük.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 76
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A Zugligeti Egyesület e hó 12-én tartotta meg a nagy számban megjelent tagok meleg érdeklődése mellett havi értekezletét. Egyéb a vidék érdekeit szolgáló ügyek mellett szóba került az útépitési és csatornázási szabályrendelet módositására irányuló indítvány, mely az egyes ingatlan-tulajdonosokra eső méltánytalan nagy terhek enyhítését célozza és szóba került a Zugligettől a Széll Kálmán-térig vezető villamos vonalon ölelkező szakaszoknak létesítése, az Árnyas-út csatornázásának, a Szepesi-út egy meredek része lépcsőzetes kiképzésének elkészülte. Élénk vita után *Oszoly* Kálmán ügyvezető elnök további kitartásra buzdító szavakkal zárta be az értekezletet.

A jótékonycélú teaest, mely e hó 12-én volt a Rajna-park összes termeiben és a II. ker. Általános Közjótékonysági Egyesület rendezte, — pompásan sikerült. Nemcsak az erkölcsi, hanem az anyagi eredmény is megfelel a buzgalomnak, amelyet Privitzky Endre dr., a vigalmi bizottság elnöke és a 2 főrendező Chambre Lajos dr. és Cserhát Géza kifejtettek. Megjelentek az estén dr. Guth Ferenc tanácsnok elöljáró, Privitzky Endre dr., Juhász István dr., Sármezey Endre és több jelentős polgára a kerületnek. A megjelent hölgyek között ott voltak; dr. Guth Ferencné, dr. Benedek Sándorné, Hirschl Sománé, Dióssy Jenőné, Zsertvay Elemérné, Cserhát Gézáné, Grünig Ancy, dr. Chambre Lajosné, Kondor Boriska, Nagy Sándorné, Baracs Károlyné, Kecskeméty Elekné, Schwarz Mária, Cserhát Miksáné, Szacsvay Károlyné, Grentzner Ancy, Hofstädter Hermanné, Léczay Tivadarné, dr. Jármay Károlyné, dr. Pénzes Mihályné, özv. Schiffel Mórné, Simonyi Miklósné, Ruzicska Károlyné, dr. Kecskeméti Mária, Vajda Károlyné, Földényi Elekné, dr. Benárd Vilmosné, dr. Sipőcz Jenőné, dr. Vezér Károlyné, Kozma Lili, Baranszky Margit és Olga, őrgróf Pallavicini Hugár.

Jubiláris ünnepségét üli a *Budai Katolikus Kör* november hó 24-én (csütörtökön) este 7 órakor a kör dísztermében (II. Főutca 83.) az egyházközségek inségakciója javára. A kör 30 éves fennállásának ünnepén dr. *Hász* István tábori pünpök, *Wolff* Károly társelnök mondanak ünnepi beszédet. A hangversenyen pedig közreműködnek; Csányiné Votisky Ily, Votisky Emmy, Eyssen Tiborné, Moizer Margit, Csóka Béla, Pető Imre. Műsor után társasvacsora és utána tánc.

A Fővárosi Könyvtár *budai nagy hőkját,* mely eddig a Budai Vigadó emeletén volt, a főváros leköltözteti a Vigadó Kávéház fele helyiségébe, melynek bérét Kass Béla tulajdonos a nehéz gazdasági viszonyok miatt nem tudja fedezni és maga kérte, hogy a főváros igy oldja meg nehéz helyzetét.

A Gellért-szálló a következő héten ismét számos társadalmi esemény színhelye lesz; 22-én, kedden este 9 órakor a *Budai Nőegylet,* 23-án, szerdán délután 6 órakor a *Szent Imre Kollégium* rendez teát, s ugyanaznap a *Százak Társasága* összejövetelt. 26-án, szombaton este a fürdőcsarnokban az *Ügyvédbarátok Társasága* gyül össze vacsorára és utána táncra, 27-én, vasárnap a *Droguisták* rendeznek ebédet, délután 5 órakor pedig a *Zsidógimnázium Barátainak Egyesülete* teát, 29-én, kedden pedig a *Budai Nőegylet* ismétli meg teaestjét a márványteremben.

Nemzeti parkot fog létesiteni a Gellérthegyen a székesfőváros és azt Nagymagyarország teljes növényvilágával beülteti. Különben a Gellérthegy természetalkotta szépségeinek megőrzésére a főváros minden áldozatot meghoz, s az utakat úgy épiti meg, hogy azok a természeti szépségeket ne sértsék. A hegy tetején és a kiemelkedő pontokon több apró kilátót tervez a főváros, amelyeket alacsony gömbvaskorlátos mellvéddel látnak el.

Az Országos Kertész Szövetség elnökének, dr. *Darvas* Ferenc gazdasági főtanácsosnak javaslatára elhatározta, hogy országos mozgalmat indít abból a célból, hogy képesített gazdákat és kertészeket részesítsenek előnyben az országos telepitésnél. A kidolgozott memorandummal nov. 20-án naggyülésen foglalkozott a szövetség, a Kisbirtokosok Országos Szövetségével együttesen.

IGYUNK „HARMAT"-VIZET! Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél I. Gellért-rakpart 1. Telefon: 530-03.
Gyász.

Hidvégi Benő kir. tanácsos, tanfelügyelő özvegye, szül.: hrasztovicai Horváth Bóra, október hó 20-án 72 éves korában Miskolcon elhunyt. A kiváló irónő halálával nagy veszteség érte nemcsak Miskolc város és Borsód vármegye társadalmát, amely nagy szeretettel övezte a jótékony Nagyasszonyt, aki most is jelentős összeget hagyott jótékony és kulturális célokra, élete folyamán sok nyomort enyhített és könnyet letörölt, hanem veszitett az irói gárda is, mert jeles, hazafias, történelmi és főleg budai tárgyú munkáit a Tudományos Akadémia többször megdicsérte és több színdarabja került előadásra. Temetése okt. hó 22-én volt óriási részvét mellett. A templomban felravatalozott érckoporsó előtt *Farkas* István ref. püspök mondott könnyekig megható beszédet. Utána a jótékony egyletek búcsúztatták és a Miskolci Uri Dalárda énekelt gyászdalokat. Halálát nagy és előkelő rokonság gyászolja különösen Budán; ó-tordai Mikola Géza dr. m. kir. postaigazgató pedig nagynénjét és nevelőanyját vesztette el benne.

Elviszik Budáról a Kelenföldön volt gróf Zichy múzeumot is és a Károlyi palotában megnyiló Székesfővárosi Képtárban helyezik el.

A görbeszáju utcák egyikét, az összetorkoló Hattyu- és Csalogány-utcák végén kialakult teret sikerült reparálni azzal, hogy a Budai Apolló előtti kis parkot feltöltötték vizszintesre, a Csalogány-utca mentén aláfalazták és igy a Széna-tér felől rendes városi látképet nyújt. Ilyen ferdén lelógó szájú utcarészlet van Lágymányoson is, a Horthy Miklós-ut és a Bertalan-utca összefutásánál. Lelóg a látkép. Ott is föl kellene tölteni a téren alakított kis parkot vizszintesre, hogy szebb, kulturáltabb képet adjon. A tér egy részét adják bérbe a *„Hadik"* kávéháznak, hogy ott a parkos téren üdülhessen nyáron a közönség. Kétszeresen fontos e za kérdés most,, amikor a kis parkban épitik már Gárdonyi Géza szobrának talapzatát.

Az „Első tavasz" cimü operettet adta elő ünnepi megnyitóul november 6-án a Budai Iparos és Kereskedőifjak Kultúregyesülete a Városmajor-utcai iskolában lévő helyiségében. A kiváló mükedvelők pompás játékukkal nagy sikert arattak, amelyet megelőzött *Krivoss* Árpád dr. biz. tag, az egyesület elnökének ünnepi beszéde. — November 20-án a *Muskátli hercegnő* cimü operettet adta elő az agilis kultúregyesület.

UJ ÉLET
a teljesen átalakitott
GELLÉRT KÁVÉHÁZBAN
I. HORTHY MIKLÓS-ÚT 1 SZ.
Tulajdonos
Gebauer Béla

Énekpedagógiai iskola működik *Sas* Zsigmond hangversenyénekes és *Sas Szántó* Lili a m. kir. Opera volt tagjának igazgatása mellett Margit-körut 43. szám alatt. Érdeklődni telefonon 514—30 alatt lehet.

„Szatyor"-nak nevezték el a Hadik-kávéház vendégei az ujonnan megnyilt, egyetlen budai Tavernát. Hogy mennyire találó az elnevezés, csak azok tudják megitélni, akik látták ezt az intim hangulatú, egészen különleges megoldású szórakozóhelyet. Gyékénnyel bevont falai, a rejtett világítás mellett rendkivül meleg, otthonias hatást váltanak ki, s *Karinthy* Frigyes, a Hadik-kávéház törzsvendége, annyira frappánsnak találta a „szatyor" elnevezést, hogy szinte szégyelte, hogy az nem tőle ered. A Hadik-taverna szigorúan kávéházi áraival rövid fennállása alatt is egyik látogatott és kedvelt szórakozóhelye lett Budának.

NYAKKENDŐ LINKE
divatos, 3 pengőtől
régi divatüzletében, most
II. MARGIT-KÖRUT 51

Strandfürdő a Svábhegyen. Rendkívül sokat tett és jóvá tette a multnak minden hibáját és mulasztását a Svábhegyi Egyesület, amióta annak élén *Body* Tivadar dr. Budapest nagyérdemü volt polgármestere áll. Régi panasz, hogy a Svábhegyi nyaralók nélkülözik a strandot és az uszodát. A Svábhegyi Egyesület igazgatója — ahogy a „Heti Ujság" irja — most nagyszabású terven dolgozik, amely hivatva lesz a Svábhegy és környékének uszoda és strandigényeit kielégiteni. A Svábhegyi Egyesület 60.000 pengő költséget irányozott elő ennek felépitésére. A villatulajdonosok már eddig 18.000 pengőt adtak össze és bizonyára rövidesen sikerül a svábhegyi strandot megépiteni.

Nász. Özv. orcszhegyi *Szabó* Istvánné szül. Techert Margit és *Linder* László ékszerész esküvője e hó 20-án volt ünneplő nagy közönség jelenlétében. Cim: Techert Podmaniczky-u. 19.

Királyi vendége volt a Gellért Szállónak. *Ferdinánd* volt bolgár király inkognitója legszigorúbb megőrzése mellett 14 napot töltött itt s elutazásakor a legnagyobb elragadtatás hangján jelentette ki, hogy soha és sehol oly nagyszerűen nem étkezett, mint a Gellértben s alig várja az időt, hogy ide visszatérhessen. *Gundel* Károlynak dedikált fényképét ajándékozta elismerése jeléül.

Kisasszonyavatási ünnepet rendez a Corporatio „Sycambria" e hó 27-én, vasárnap este ½9 órakor Pauler-utca 18. sz. alatti otthonában, amelyre az emericanus társadalmat szeretettel meghivja a rendező bizottság. Avatás után tánc.

A Szent István gyógyszertár a II. Margit-körut 38. sz. ház lebontása folytán a szemben lévő Margit-körut 27. sz. házba költözik.

A Sycambria tisztikara e hó 18-án tisztelgett *Knébel* Miklós krisztinavárosi plébánosnál, mely alkalommal *Wagner* Vilmos senior felajánlotta a Corporatio segitségét a Charitas munkához.

Két törekvő fiatalember, akik a főváros legelőkelőbb keztyűgyáraiban működtek, nyitott modernül berendezett üzemet Budán, II. Margit-körut 15 alatt, hogy nagy gyakorlatát mint önálló iparos érvényesitse. Üzemükben a legelegánsabb és legjobb minőségü keztyüket tartják raktáron és készitik megrendelésre. Áraik, tekintve, hogy saját házukban házbérük nincs, a legolcsóbbak. Mint fiatal képzett iparosok érdemesek a budai közönség támogatására.

URI PIZSAMA
jó minőségü már 10 pengőtől
Kapható: II., Margit-krt 51
LINKE

A vitézi bált a szokásos fényes keretek között február hó 4-én (szombaton) tartják meg a pesti Vigadóban. A bálra elvileg csak azoknak küldenek meghivót, kik igényüket bejelentik; Vitézi Bál rendezősége, Budapest, IV., Váczi-u. 62. földszint 7. Telefon; 835—77.

Árdrágitásért feljelenteni valakit, már sokszor előfordult, de bünvádi feljelentést tenni valaki ellen, mert az árakat leszállitja, ez egészen új dolog. A nagykőrösi gőzmalom nemrégben lisztárusító üzletet nyitott a Retek-utcában, ahol mellékesen sütőüzemet is rendezett be s a péksütemények 4 fillérért, a félbarna kenyér kilóját 36 fillérért árusitja. A feljelentés folytán kiszállott bizottság a legtüzetesebb vizsgálat mellett sem talált semmi kifogásolni valót, söt, többek között — megállapitotta, hogy a 4 filléres sütemény 1—2 dekával több az előirt súlynál. A közönség pedig, melynek erszénye 2 fillér differenciát is megérez, szivesne vásárolja, ezt az olcsóbb árut, ami azt bizonyitja, hogy a minősége is jó. Támogatni kell minden árleszállitást, nem gáncsolni.

Hézagpótló új bőrödnüzlet nyilt meg II. Margit-körút 8.szám alatt a régi postahivatal helyén. Tulajdonosa Glancz Lajos czüstkoszorús-mester, akinek 20 évig a Zsigmond-utcában volt böröndüzeme s e téren általános jóhirnévnek örvend Budán. Karácsonyi ajándékok beszerzését a legszebb és legjobb kivitelben még a kevéspénzüeknek is lehetővé teszi olcsó áraival.

A SZÉP NŐI KÉZ SZEBB LESZ, HA
ENGELTHALLER ÉS NÁD
KEZTYÜT
VISEL
Mérték utáni készités, átalakitások, javitások, tisztitások
Árai a legolcsóbbak
II. Margit krt. 15.
Zárda-u. sarok.

Fotocikkek Zibrinyinél, I., Roham-utca 1.

Forróvízzel fütik a Rudasfürdőt, amelyet a föld alatt a Gellértfürdőből szállitanak, ha az ormótlan, régen kifogásolt kazánházat lebontják az Erzsébet hidfőnél. A távfütővezeték építését decemberben már megkezdik.

Láng Jenő; *„Arasznyi élet"* Révai kiadása 1932. Finom, csendeshangú tiszta irások, tizenkilenc novella, mely megfogja az olvasót, azt, aki nem lázas problémákat keres, hanem irodalmi finomságokat és gyöngéd lirát. Háborús élmények a novellák forrásai, mellettük ott vannak a háború utáni ember apró és nagy szenvedései és örömei. A finom kiállitású kötet ára 2 pengő.

Az elektromosmüvek kiállitása

Budapest ismét világvárosi intézménynyel gazdagodott. E hó 21-én nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt a

Székesfővárosi Elektromosmüvek ÁLLANDÓ BEMUTATÓ KIÁLLITÁSA

V. Honvéd-utca 22. szám alatti nyugdijintézete bérpalotájának földszinti helyiségében. A laikus ember előtt szinte csodálatosnak tünik az a hatalmas fejlődés, amely az utóbbi években az elektromos világitás tökéletesitésében, a háztartás elektrifikálása körül megindult és amely rendszerbe foglalva és célszerüen csoportositva, szemléltetően tárul a kiállitást látogató közönség elé. A kisipar, a kereskedelem, a magánháztartás összes ágazatai megtalálják itt azt a célszerű készüléket, szerszámot, és eszközt, amellyel olcsón, higénikusan, kis helyen, nagy effektussal végezhetik el megszabott munkájukat. Elismerő szó illeti a tökéletesen berendezett, elektrifikált háztartást, amelyben a középosztály háziasszonya, de a garszon ember is minden megerőltető testi munka nélkül egyedül képes ellátni az egész háztartást. A világitás, fütés, hütés, sütés, főzés, fürdővízmelegités nemcsak a háztartásokban szükséges méretben, de nagyüzemeknek is megfelelő tökéletes megoldásban tárul a szemlélő elé. A rádióteremben a rádió teljes fejlődési

A közismert 40 éves
SCHMIEDL DÁNIEL
HENTESÁRUGYÁR
Fiókja
I. Horthy Miklós-út 33, alatt
MEGNYILIK
BŐVEBBET A NAPIHIREK KÖZÖTT

Aquila Adler Adelina
a m. kir. Operaház és a Városi Sziuház volt énekmüvésznője
TANIT: lirai operaszerepeket, dalt, belcantot, coloraturát
VÁLLAL: tehetséges kezdőket
I. Gellérthegy-utca 1. II. 12. sz.
Tel. 509-83. d. u. 2—4-ig

JÓL JÁR MAJOR CIPŐBEN!
Elsőrangu minőség
Méltányos árak
I. Krisztina-körut 61
Postapalotával szemben

MEGNYILT
A tápiógyörgyei szőlőgazdaság
Aranyéremmel
többszörösen kitüntetett
Fajborainak
termelői kimérése
I. Horthy Miklós-út 32.
Kiváló minőségek!
olcsó árak!
Palackozva is!

folyamatát látjuk a kezdetleges detektoros készüléktől a legmodernebb világrészeket vevő hálózati készülékig. Elektrifikált orvosi műtermeket látunk egy másik helyiségben. Látjuk az elektromos világítás tökéletesítését a kereskedelem, a reklám szolgálatában és egy helyiségben a jó világítást szolgáltató modern csillárokat és lámpákat, az éjjeli mécsestől kezdve a függőcsillárokig és mindazt a legteljesebb izléssel elrendezve, mindezt a magyar ipar termékeiből összeállítva. A kiállítás célja, hogy az elektromos áram használatát a közönséggel megismertessék és megszerettessék. Az elektromos készülékek használata olcsó, praktikus, egyszerű és tiszta és a haladó technikával lépést tartó modern ember ezeket már nem nélkülözheti. A kiállítás melletti előadóteremben az érdeklődők részére előadásokat rendeznek, amelyen minden iparág és üzem részére az elektromos áram alkalmazását fogják ismertetni. A kiállítás egyébként a nagyközönség részére kedden és csütörtökön reggel 8 órától este 7 óráig, a többi hétköznapokon pedig reggel 8 órától délután 3 óráig nyitva áll és belépődíj nélkül megtekinthető.

A hétfői megnyitáson megjelent közönség körében ott voltak a kereskedelemügyi minisztérium részéről *Tormay* Géza államtitkár és *Fejér* Ottó miniszteri tanácsos. A modern előadóteremben *Plósz* Pál, az Elektromos Művek vezérigazgató-helyettese mondott bevezető beszédet, amelyben ismertette az elektromos áram felhasználásának különböző fázisait. *Borvendég* Ferenc alpolgármester nyitotta meg az Elektromos Művek új osztályát.

KI KELL Köszörülni a csorbát!

Speciális beretva, tyukszem vágó kés, manikűr és fodrászolló, vágó, szúrószerszámok stb. szakszerű köszörülése

SURÁNYI ÉS TÁRSA

● VILLANYERŐRE BERENDEZETT MŰKÖSZÖRÜLŐ-ÜZEMÉBEN

II., MARGIT KÖRÚT 30.

Ferencesek templomával szemben

Az épülő Buda

Rovatvezető: Gerő Sándor.

Világvárosi szint és fényt hozott a különben sötét Horthy Miklós-útra a *Schmiedl* Dániel hentesárúgyár ujonnan megnyiló fiókja a Hadik kávéházzal szemben, a 33. szám alatt. A félszázad óta fennálló, egész Budapesten előnyösen ismert cég Buda egyik legmodernebb, leghigiénikusabban berendezett *mészáros- és hentesdrüzletét* nyitotta itt meg, mint második budai fiókját, amely a már évek óta kedvelt Margit-körúti fiók mellett a lágymányosi uri közönség igényeit lesz hivatva kielégíteni. A *Schmiedl* hentesárúgyár készítményeit nem kell dicsérni, azok önmagukért beszélnek. Ma már tisztában van a közönség azzal, hogy hentesárú-készítményekből csak márkás árukat szabad vásárolnia, mert pénzéért így jót és elsőrangút kap. „Az olcsó húsnak híg a leve" közmondás sok igazságot tartalmaz és aki párfilléres takarékosságból ezt szem elől téveszti, gyakran egészségét teszi kockára. A Schmiedl-gyár új üzletével nem akar senkinek versenytársa lenni, de jóhirét még jobban meg akarja alapozni azzal, hogy Lágymányos számára is hozzáférhetővé teszi készítményeit.

Buda állandó fejlődésének velejárója, hogy régi, romantikus levegőjű, de régen elavult és használhatatlan épületei fölött egyre-másra húzzák meg a halálharangot. Öreg, roskadozó falak és pincék helyébe ifjú, vidám, napos és levegős házak kerülnek és a romantika helyett Buda világvárosi eleganciájú házakat és egészséges lakásokat kap cserébe. Alig néhány hónapja, hogy a Gellérthegy-u. 6. sz. a. többszázéves sütőde roggyant boltozatába vágott bele a csákány, feltárva azt a régi pincét, melybe a hagyomány szerint a *törökök elől menekültek a budai szépasszonyok,* sőt azt mesélik, hogy „Ali pasa itt ásta el a kincseit". Török időkből való ágyugolyó előkerült ugyan a bontás folyamán, de kincseket nem talált a csákány. Mégis kincs járt a nyomán, budai munkások, iparosok keresete, egészséges, napfényes modern bérház, barátságos, vidám lakásokkal virágos erkélyekkel, ragyogó ablakokkal. Modern ház, a szónak igazi, nemes értelmében. „Számunkra a modernség nem azt jelenti" mondják *Münnich* és *Preisich* Gábor tervező műépítészek, hogy „minden áron valami ujat csináljunk; modernség a mai ember lakásigényeinek észszerű felismerése, modern a higiénikus, világos, napfényes lakás, melynek elrendezése észszerű és célszerű. Modern a mi nézetünk szerint a komoly, időálló anyagokkal való építés, a kifogástalan kivitel, mely a házak, ha jók az arányai, minden külső díszítés nélkül, már magában is széppé teszi. A mai ember, nem fárasztó díszeket, hanem pihentető nyugalmat, egyszerűséget keres lakásában és ezt a modern ház adja meg neki elsősorban jól elrendezett kényelmes és világos lakásaival". Az épület kivitelezése *Frank* Emil építész és *Takács* Árpád okl. mérnök ép. vállalkozót dicséri. A villamosvilágítási és jelzőberendezést *Sommer* Miklós elektrotechnikai vállalata (V. Honvéd-u. 18.) készítette. A vállalat tulajdonosa a Ganz-féle vill. rt.-nál kezdte pályafutását és 26 éves prakszisa alatt a szakmában a legjobb nevet szerezte. Sok budai előkelőség villájának elektromos berendezése a cég munkája. Az épület parkettázási munkáit *Jakab* József speciális parkettvállalata (V. Visegrádi-u. 14.) végezte, mely a Majláth-szálloda-bérház, a Cyklop rt. Margit-körúti bérházának, a Szt. Imre társasházak és a „Centrum" több társasházának parkettázását végezte a legnagyobb megelégedésre. *Csoknyay* Bertalan évtizedek óta előnyösen ismert asztalosárúgyár készítette az asztalosmunkákat. A gyár egész Budapesten ismert munkáiról; sok előkelő budai villa, a Meinl-üzletek, a Corvin áruház stb. berendezése a gyár műve.

BARACSKA-PETTEND TELEPEN

Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni műút mellett, talajvízmentes **házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel.** — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.

Ingyen autóbusz

indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor

Kérjen prospektust!

Társasvilláinkban

a Pasaréti-út 1 és Nagyboldogasszony-útja (Ménesi-út) 3. sz. alatt Budapest legelőkelőbb villanegyedeiben. Azonnali, ill. májusi beköltözésre már csak pár 3, 4 szobahallos, teljesen elkülönitett luxuslakrész kapható. Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körtérnél), továbbá korábbi társasházainkban még pár tehermentes, 3 szobás, 2—3 szoba-hallos öröklakás már 14,500 P-től kapható. Dijtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Rendkivül kedvező fizetési feltételek. Dijtalan prospektus tervekkel

„CENTRUM"
HÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9 Tel. 69-3-01

Társasházban a „CENTRUM" vezet!

WC FÜRDŐ kád, kályha, mosdó, stb. szabott áron HUBERT Liszt F.-tér 4. T. 222-67.

Krisch Fekete János tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

NAPONTA FRISS VÁGOTT BAROMFI! II. RETEK-U. 1. (SZÉNA TÉRNÉL

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét csak Budán szerzi be ADLERSHEIMNÉL Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak Telefonmegrendelést házhoz szállit

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Saját készitményü CIPŐK
Elsőrendü minőségben olcsó árakon
NÉMETH BÉLA
régi budai cipészmester
uj üzletében
II. Zsigmond-utca 1 (Pálffy-tér sarok)

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Hangulatos esték a Császárfürdő éttermében
ahol minden este
KRAFT PEPI és FETTERMANN JÁNOS
schrammelegyüttese
énekel és muzsikál
Kellemesen fütött terem, jó bácskai konyha, pompás hárslevelü bor
Tisztelettel
Csirszka Konrád

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Lakjunk Budán!

Telek

Sashegyi-út 26. sz. alatti cca 5000 négyszögöles telek parcellákban, vagy egészben eladó. Utak és közművek épités alatt. Felvilágositás Pathó István, hentes, I. Roham-u. 6. Tel. 535—28.

Rómaifürdőtelepen, Rómaidunaparton parcellázott közműves telkek, Csillaghegyen és környékén telkek, villák, családiházak *Farkas* József F. M. Ingatlan irodájában, Rómaifürdő Emőd-utca 40.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE GÁRDONY-füred
Magyar

a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 óranyira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmneti **villatelkek □-ölenként P 3-tól. Havi iefizetés P 10.— től.** Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! **Olcsó házak** égett téglából már **P 500**-tól. **Mintaházak** a telepeinken megtekinthetők.

INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden **vasár és ünnepnap** délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor **indul a Városi Irodától** (Horthy Miklós-körtér 3|b. Telefon: 694-33) **Kérjen Propektust!**

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Lakás

SZÉNATÉNRÉL
Ujonnan épülő házban modern 1, 2 és 3 szobás hallos utcai és kerti lakások, külön szobának beillő nagy cselédszobával, olcsó árban
1933. május 1-re
KIADÓK.
Felvilágositás a helyszinen II. ker. Görgey Arthur-u. (volt Szegényház-utca) 38/a vagy a tervező épitésznél Mélin Antal épitőmester; II. ker. Hattyú-u. 7. II. em. 2. Telefon: 506-24.

Hálófülkés garzonlakás fürdőszobával, főzőfülkével, *budai kertes villában, villamos- és autóbuszmegállónál kiadó.* Budakeszi-út 1/d. Vagy telefonon 4—5-ig 298—92.

Kis souterrain ÜZLETHELYISÉG minden elfogadható áron azonnalra bérbeadó. Lógodi-u. 63. vagy d. u. 4—5-ig telefonon 298—92.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyi levegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos erkélyes összkomfortos uri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61. villamos, 4. autóbusz megállóknál közvetlenül. Győri-út 24. Telefon: 534—20.

Halászbástyánál

autóbusz megállónál, luxus kivitelü, legmodernebb két szoba hallos lakások azonnal kiadók és már október hó 20-án beköltözhetők. Minden lakás uccai és kertre néz, továbbá lépcsőházi bejárattal, csukott és nyitott erkéllyel bir. A lakásokban központi fütés, melegvíz, beépitett kádak és garderob szekrények, továbbá acél tolóablakok vannak. Érdeklődni lehet délelőtt a helyszinén, Ponty ucca 14. sz., vagy Dénes és Erös cégnél 875—95, (d. u. 5—7 között).

Bútorozott lakás a Rózsadombon 3—4 vagy 5 szoba, hall és mellékhelyiséggel kiadó. Cim a kiadóhivatalban

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithidtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban 3 szobás szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott 4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7, Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kildtásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Svábhegyi Szanatórium

subalpin (430 m) diétás gyógyintézet. **Már heti 140 pengőért** tökéletes szanatóriumi ellátást nyujt orvosi felügyelettel, 5-szöri étkezéssel, vizkúrával, fütéssel együtt. — **A legideálisabb őszi-, téli üdülőhely.**

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iuókúra

RÓMAI FÜRDŐ
Óbuda—Akvinkum
Késő őszig
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérneműek legjobb minőségben. Fűzők alakitása. javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

Megnyilt
Mocsári Antal
ÚRI ÉS NŐIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fiókuzlete egyidejü megszüntetésével I, KRISZTINA KÖRUT 83 alól I, KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Főmunkatárs: Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN.

Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1103 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 december 7

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél **30** F. Szövegsor ára **2** P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, müvészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Uj irányok a magyar életben

A régi világ csődöt mondott, új irányban,új alapokon kell elindulnia, hogy biztosítsuk ennek a nemzetnek a fennmaradását és boldogulását.

Belső, külső politikánk rúdját is meg kell fordítani, nehogy elgáncsolja, lehengerelje, fölemésszе az a szláv harapófogó, amelyre most megjelent könyvében *Bethlen* István grófi felhívta a nemzet figyelmét és amelynek halálos veszedelmet jelző nyikorgását mindennap halljuk, hol északról, Csehországból, hol délről, Szerbiából és legujabban keletről, Romániából. A szláv tátott száj egésze körülöleli Magyarországot, csak épen nyugat felé rövid darabon áll nyitva Ausztria felé. Ez ellen bennünket a nyugat nem tud megvédeni. Franciaországnak szüksége van a kisantantra és táplálja is pénzzel, biztatja szóval. Anglia közömbös, Németország tehetetlen, csak éppen Olaszország az, ahonnan segítséget várhatunk. A nyugaton sokat beszélnek, sokat cikkeznek, de keveset tesznek. Jobban mondva semmit.

E rémítő szláv harapófogó ellen egyedül és kizárólag *a turáni népek megszervezésével tudunk védekezni.* A turáni térkép megmutatja az éket, azt a nagy háromszöget, amely a déli és északi szlávok közé ékelődik és lehetetlenné teszi ennek a haarpófogónak a csukódását. Mintegy kétszázmillió romlatlan, becsületes, vitéz turáni nép él Ceylon szigetétől kezdve az Északi tengerig és élesedik ki Kisázsián át és Oroszország déli részein át, Magyarország nyugati határáig Bécsig, mintegy erős ék a szláv tengerben, amely nem engedi, hogy délről, északról a szláv hullámok összecsapjanak felettünk. Külügyi kormányunk számára a legsürgősebb feladat, hogy ezt a 30—40 törzsből álló nomád turáni népet és az Indiában élő mintegy 150 millió indó-szittyát egy nagy világszövetségbe egyesítse, azokkal védés dacszövetséget kössön, megmentve őket is, megvédve magunkat is.

Uj, nagy feladat ez, a magyar diplomácia számára, de az egyetlen mód, hogy a szláv veszedelmet elódázzuk, elhárítsuk.

Belső politikánk nem merülhet ki takarékossági rendeletekben és az ország adminisztrációjának átcsoportosításában. Valószinüleg mind a kettő hasznos és célszerű, de nem menti meg az országot a gazdasági elbukástól.

Haza kell hívnunk minden külföldön élő magyart, mert szükség van mindenkire. Minden magyarra. Szakítanunk kell azzal a rendszerrel, amely 15 holdat követel minden földmüves számára, hogy ezer aggodalom között *egyszer termelhessen búzát* az esztendőben és azt végül ne tudja értékesíteni. Szakítsunk ezzel a hagyománnyal, amely szerint az esztendőben egyszer menjen ki ezer vagon búza az országból és honosítsuk meg azt, amely tizenkétszer küld ki évente ezer vagon konyhakertészeti terményt. Akkor sok millió magyar elfér még ebben az országban, még csonka állapotában is é snagy tömegek állanak készen, hogy a revizió esetén megszállhassuk ismét a most elcsatolt területeket és ott rögtön intenziv gazdasági életet indíthassunk.

Élet és létföltételünk, hogy állam és megyék, városok és nagybirtokosok céltudatos é sszigorú rendszer mellett mélyfúrások révén forróvizet termeljenek, amellyel ingyen fűtik a melegházakat, és ezzel óriási előnybe kerülünk a külföldi primőrtermelőkkel. Használjuk ki a magyar föld belsejében fölhalmozott mérhetetlen energiát, még akkor is, ha ezt a régi energiatermelő vállalatok meg is sinylenék, mert itt át kell térnünk egészen uj alapokra és a drága szénfütés helyett ki kell használnunk a magyar föld adta ingyen fütés lehetőségét és ezzel az ingyen termelt energiát.

Az ingyen termelt forróvíz nemcsak fűt, de világít, és gőzzé hevítve kereket hajt, még az otthon levő varrógép kereket is, még pedig ingyen. Olcsóbb lesz a kézműipari termelés.

Korányprogrammra méltó kérdések, mert pozitiv eredményeket, a polgárság olcsób bmegélhetését érné el, ha a mélyfúrások révén 75 százalékkal olcsóbban fűthetnénk, világítanánk és közlekedhetnénk, az ingyen forróvíz által előállított villamos árammal. Ma a szénbányavállalatok a már feltárt, vizesgázt, sőt adó fúrásokat megszerzik, eltömetik, hogy a szénkereskedelem hasznát merítsék, holott ellenkezőleg ezeket a nagyvállalatokat, nagybirtokosokat, városokat és megyéket kell kötelezni a mélyfúrásokra.

Nem lesz se korom ,se füst. Híre megy a tiszta levegőnek, a forró forrásokban rejlő gyógyító erőnek,ami ide az olcsó országba húzza az észak reomás betegeit, akik primőrökön élnek és gyöngé dbaromfihúson. E szükséglet kielégítéséhez kell átalakítanunk a termelést.

Ne azt várjuk, hogy a mi kedvünkért változzék meg a világ rendje, aminél sokkal gyorsabb, egyszerűbb és lehetőbb eset, hogy mi változzunk meg, mi változtassunk az ezeréves gazdasági renden.

Dubonai Pál.

A hegyvidéki polgárság leromlásának gátat vet a Zugligeti Egyesület

Szószólója: **Oszoly Kálmán**

Egy emberöltővel ezelőtt olyan szabályrendeleteket léptetett életbe Budapest székesfőváros tanácsa, amelyeknek meg volt a teljes jogosultsága a belső városban, de sehogy sem illettek ezek a külső részekre legkevésbbé pedig a budai hegyvidékre.

Ezek a szabályrendeletek az ingatlantulajdonosokra ruházzák az *útburkolásnak csaknem egész terhét,* a *csatornázásnak pedig minden terhét,* pedig ez az összlakosság érdekeit is szolgálja. A régi útburkolás nem bírta a mai nehéz közlekedési eszközöket s így ut és csatorna gyorsan megromlott, ujabb költségeket zúdítva a hegyvidéki lakók nyakába. Ezeket a költségeket elbírta a *rövidfrontú, többemeletes nagy bérház* a város belső részein, de a 300 és 600 ölre szabott hegyvidéki telkeken nem bírja a *kis családi villa,* amelyet összekuporgatott fillérekből épített magának a szegény tisztviselő. Elriasztó példa, hogy egy-egy ilyen akaratlanúl is hosszú frontú kis villára 3—7000-ig terjedő csatornázási és esetleg 8000 pengő erejéig etrjedő útburkolási költséget táblázlatott be a város telekkönyvileg 12 százalékos késedelmi kamattal együtt. Többet, mint amibe esetle gaz egész villa telkestől került. A fő közlekedési utakon, amelyek a szomszédos községek, esetleg szomsédos vármegyék forgalmát bonyolítják le Budapest felé, egyáltalán jogosulatlan e terhek áthárítása a villatulajdonosokra, mert ezen országútak, amiket rövid időn belül egyszer makadámburkolattal, másodszor pedig bitumennel luxus uttá építtetett át a város.

Viselje is ennek költségét a város, az állam, a megye, de ne szegény tisztviselő.

A budai hegyvidék legszebb részein az utolsó évtizedekben egész utcasorokon a főváros társadalmának nehéz munkában fáradó, értékes elemei találtak otthont szerény családi házakban és azok terheit egyébb igényeik csökkentésével nehezen, de tisztességgel törlesztik. Igy van ez a budai hegyvidék egyik igen értékes részén a *Zugligetben* is. Körülbelül egy esztendeje hirtelenül és váratlanúl új veszedelem dúlta fel ezeknek a békés hajlékoknak a nyugalmát. Tisztes munkában megöszült családapák, akik életükben soha sem költöttek egy fillérrel sem többet, mint amennyit szerény keresetük megengedett és a legnagyobb takarékossággal igyekeztek szerény családi házuk építési költségeit letörleszteni, hirtelen arra ébredtek, hogy megfizethetetlen adóság szakadt önhibájukon kívül a vállukra. Megfizetik így a város rossz gazdálkodását a multban, aimkor gáz, villany, telefon, csatorna miatt ujból és ujból felszakgatták a zúj útburkolatot.

Kétségbeejtő helyzet ez.

A budai hegyvizeket levezető árkokat átépítették csatornáknak és ezt is a szomszédos kis villák tulajdonosai fizetik, holott ezek gyüjtőcsatornák és a fővárost terhelnék. Ott adóban fizeti meg a részét még az is, akinek háza sincs.

Mindezeket elmondotta a székesfőváros közgyülésén és egyuttal inditványt is tett *a Kútvölgyi-út alsó szakaszának kiépítésére ,mely eddig nem készült el és befejezné ezt az új nagy útvonalat.*

Borvendég Ferenc alpolgármester a válaszában kijelentette, hogy az út és csatornaépítés költségeinek a telektulajdonosokra való teljes áthárítását *maga sem* tartja méltányosnak és helyeselte az erre vonakozó új szabályrendelet megalkotását.

De igéretet tett arra nézve is, hogy a Kútvölgyi út alsó szakaszainak építését a avasszal megkezdik.

Attila szobra Budán 1532-ben

Elpusztult budai szobrok 400 éves jubileumára

Irta: **Palóczi Edgár**

Régi krónikásaink *Atilla* és *Buda* neveivel boronálták össze örök időkre Budavár nevét, ami alatt természetesen a mai *Óbuda* értendő. Feljegyezték, hogy a nagy hún király 401-ben Obudát tette székhelyévé, onnan indult hadba a rómaiak ellen Galliába, s ezalatt testvére *Buda* kormányozta birodalmát, aki a világhódító távollétében önkényesen magáról merte a fejedelmi székhelyet elnevezni. Ebből aztán nagy veszedelem támadt, mert 411-ben a hazatért *Atilla* haragjában megfojtotta öccsét, testét a Dunába vetette és elrendelte, hogy a várost ezentúl róla nevezzék el *Atilla városának . . .*

Ma már könnyü kimutatni, hogy Budavár elnevezésének semmi köze sincs a hún királyi testvárpárhoz, de eleink nagyon is hittek benne. *Barnabás,* budai prépost, akit eddig *Anonymusnak* neveztünk, 1131—41. között *Atilla városának* nevezi Budát, az ottani németség pedig évszázadokon át *Etzelburgnak* nevezte a várost, amelynek a népvándorlás utáni telepesei római romjait csak a közelmúlt idők *„Isten ostora"* emlékéhez tudták fantáziájukban hozzáfüzni. Atilla emléke tehát mindenkor igen népszerű volt a mai Óbudán. A tulajdonképeni Budavárba azonban most *400* éve felette érdekes módon került fel az Atilla—Buda kultusz.

XVIII. századbeli művelődéstörténészeink *Bél* Mátyástól a derék *Koralinszkiig* hiteles forrás nyomán egyaránt említik, hogy az 1532. évben *Szapolyai János* király Budavárában a plébánia templomnál felállítottta *Atilla* és *Buda* mellszobrait.

Mi bírta rá vajjon a hajdanvaló erdélyi vajdát, hogy egy emberöltőnek *Hollós* Mátyás király után, ismét szobrokkal díszítse fel Budavárt, még pedig világi profán tárgyú szobrokkal a mai koronázó főtemplom előtt, abban a félelmes 1532. évben, amelyben könnyezve nézte a nagy magyar renaissancekirály dicsőségét hírdető palota ablakaiból 10.000 keresztény fogolynak keserves rabságba hurcolását a messze kelet rabszolgapiacaira . . . Erdélyi vajdát, hogy egy emberöltővel nek feleleventésével akart-e erőt önteni a magyarba, avagy a hálátlan nyugat bűnös közönyén felháborodott magyar léleknek egy öntudat alatti megálmodása a *túráni* eszmének volt e a szoborállítások gesztusa — ki tudná ma már eldönteni. Annyi azonban bizonyos, hogy *Szapolyai* János történetünk legfélelmesebb napjaiban ösztönszerűleg megérezte, hogy két ellenség között a magyarságra a keleti veszedelem a kisebb bajt jelenti.

Szobrai, az utolsó régi budai szobrászműhely alkotásai elpusztultak. Arra a sorra jutottak, mint *Zsigmond* király budai lovasszobra. *Mátyás* király klasszikus tárgyú emlékszobrai s még leirásuk is felette szükszavú. Talán azok a XVII. századbeli Atilla és Buda emlékérmek őrizték meg érdekesen megmintázott fejeik rajzát, amelyekről annyit vitáztak érmészeink. Történetük azonban a régi Buda művészettörténetének egyik érdekes és elfelejtett lapja, amelynek különös aktualitást kölcsönöz az Atilla jubileum közelgő éve és az a körülmény, hogy több jeles szobrászunk már régebben kísérletezik Atilla emlékének szobrászati megörökítésével „hajdanvaló városában."

Két nagyszabású Atilla szobortervezetet láttam a közelmúltban. *Lechner* Jenő monumentális szobortervét, amelyet a *Túráni Társaság* őriz parlamenti tanácstermében, s a Vérmezőre szánt alkotója, és — *illyefalvi Lőte Évának,* ennek az ősi székely családból származó nagytehetségű fiatal szobrászművésznőnek megkapó szobortervét budai műtermében, amelyben pompásan van kifejezve a túráni lovasnépeknek minden akadályt útjukból elsöprő lendülete és Atillának már a misztikum határán álló lenyügöző nagysága.

Ott álltam a szobortervezet előtt, amelyet a híres székely *Dózsa* család — Dózsa György a parasztvezér is belőle került ki egykor — késő leszármazottja alkotott. S gondolatban visszaszálltam négyszáz év előtti időbe, amikor *Szapolyai János* király a budai plébánia templom előtt, hiveitől körülvéve gyönyörködött Atilla és testvéröccse *első* budai szobraiban és az utolsó magyar nemzeti király arcjátékában ismét megjelent a Szapolyaiak mindenre elszánt kemény vonása, amellyel egykor cigányzene hangjainál nézte végig Temesvár alatt *Dózsa Györgynek* a parasztkirálynak szörnyű kivégzését és hallgatta egykor atyja, *Zápolya István,* Bécs helytartója, Mátyás király halála hirét . . .

*

Utószó az olvasóhoz. Magyar fülnek valahogy kedvesebb az *Atilla* — egy t-vel és két l-lel — mint az *Attila.* Használjuk ezért inkább e név előbbi változatát. A Magyar Tudományos Akadémia legújabb helyesírási szabályzata a választást ránk bízta.

Hősökfalva

A kormány által tervezett 20 falu telepitéséhez szolgáló gondolatok és tervek — 15 év előtt, de most aktuálisak.

Ez volt a cime annak a terjedelmes füzetnek, melyet *Lendl Adolf* a háboru idelyén, 1917-ben közzé adott s melyet az akkori *„Hadsegélyző Hivatal"* kinyomatott, hogy a benne kifejtett tervezetnek megvalósitását a kormánytól és a székesfőváros vezetőitől kérhesse. *Lendl* ezt a gondosan és részletesen kidolgozott tervezést *Bárczy István* akkori főpolgármesternek ajánlotta fel, mert abból a feltevésből indult ki, hogy az ország, de főként a székesfőváros gondoskodni fog a harctérről visszaérkező hős fiai elhelyezéséről és nagy számban telepíteni fogja őket célszerüen berendezett kis farmgazdaságokban, sőt falusi szervezetben oly módon, hogy közöttük a nem súlyosan sérült hadirokkantak is hasznosan működhessenek.

Ez a működésük intenzív gazdálkodásban: baromfi, tojás, tej, gyümölcs, rizs, kertivetemények stb. termelésében érvényesült volna. Ha egyké ilyen „termelő falú" létesítéséről különösen a főváros közelében gondoskodtak volna — ahogyan ezt a szerencsétlen végű schleswig-holsteini háború után Dániában tették — akkor ez mintául szolgálhatott volna az egész országnak. Akkor nem ismertük anyaföldünk kincseit, elsősorban a forróvizet, amely ugyan áll rendelkezésre és lehetővé teszi a télen-nyáron való termelést, ami most fokozottan szolgálná e terv rentabilitását. A legolcsóbb világítás, ingyen fütés, ingyen energiák!

Lendl-nek 15 évvel ezelőtt kiadott füzete most itt fekszik előttem,... s ahogyan beletekintek és lapozgatom, újból csodálom, milyen tüzetesen és mennyi gyakorlati útmutatással dolgozta ki a szerző e tervezetének minden részletét. Hozzávetőleges költségvetéseket és évi számadásokat is adott hozzá, úgy, hogy rögtön bele kellett volna fogni az építkezésbe, a falu megszervezésébe.

Leírta, hogy milyenek legyenek a falubeli kisfarmerek házai, az ólak, meg a kerítések; megmagyarázta milyen állatfajokat kell ott és hogyan tenyészteni, milyen növényeket termeszteni. Elmondta a falu beosztását, felsorolta a falu minden szükségletét, elérhető eredményeit. A dániai faluszövetkezetek ismertetését adta; a termelvények beváltásának és feldolgozásának szintúgy csomagolásának és értékesítésének módjait leírta; különösen ajánlotta az ausztráliai földalatti öntözést, a külföldön kipróbált trágyázási eljárásokat stb... annyi könnyen és célszerűen megvalósítható jó gondolat rejlik e füzetben, hogy ezt most, amikor a mai kormány az eddigi földosztás helytelen irányát belátva, *húsz telepes falut* akar az országban, lehetőleg nagy városok közelében létesiteni, feltétlenül figyelembe kellene venni!

Emlékezésből írom, azt hiszem nem tévedek: *Kirchner Béla* altábornagy és helyettese, *Gaál Sándor* ezredes a hadügyi kormány megbizásából annak idején, éppen *Lendl* tervezése alapján, meg is kezdte tárgyalásait a nagyszabású és érdemes tervek megvalósítására hajló akkori főpolgármesterrel, *Bárczy István*-nal, aki viszont az akkori kereskedelmi miniszterrel, *Szterényi József* báróval és a nagybankok vezetőivel kereste e tárgyban az összeköttetést. Fel is szólították *Lendl*-t — aki akkor, mint az *Állatkert* világlátott igazgatója, nem csak tudományos készültségéről, hanem gyakorlati képességeiről is tanuságot tett — hogy egy már akkor kiszemelt 2—3000 holdas területre készitsen oda alkalmazott terveket, melyek alapján az építészek elindulhattak volna. Ez a terület a Duna közelében, alighanem a budai oldalon volt kijelölve .. Sajnos, ekkor már kedvezőtlen háborus hirek jöttek mindenfelől... a frontok meginogtak... majd következett a nagy szomorúság, mely a mi szegény országunkra borult... és *„Hősökfalva"* létesítése elmaradt!

A háboru után sokfelé üres parcellákat osztottak szét a szegény emberek között — pedig *Lendl* nyomatékosan kifejtette füzetében és később ujságcikkekben is: *nem puszta földet, hanem* (ahogyan régen *Mária* Terézia és a kalapos király idején a bánáti sváb falvakat telepítették) készen berendezett kis gazdaságokat kell a kezdő termelők kezére adni s a dániai mintára a termelési módokat előírni, a kölcsönös ellenőrzést bevezetni, a termelvényeket nem egyenkint és nyersen a piacra vinni, hanem helyben beváltani, helyben feldolgozni stb. stb. Mindezt a mi földosztóink nem vették figyelembe — most újból kell kezdeni a nagy munkát, mert a tudatlanul vezetett országos kisérlet nem sikerült! Reméljük: a *húsz falu* tervezését, berendezését hozzáértőkre fogják bízni.

Az ujságokból tudom, hogy a székesfőváros a *Zichy*-grófi családtól átvett egy többezer holdas birtokot közvetlenül a Duna mellett s erre minden évben ráfizet!... nem lehetne-e ott egy „Hősökfalvát" életre kelteni s így talán a birtokot is jövedelmezővé tenni?

László Zoltán dr.

Diákverekedések Budán

150 év előtt, — és egyébb furcsa történetek

A Nagyszombatról Budára helyezett egyetem magyar diáksága egészen 1783-ig duhajkodott Budán, amikor az egyetemet Pestre helyezték át. Budán még csak a sűrű, bő vér feszeng az ifjakban, Pesten főleg az 1791. évi pozsonyi országgyűlés után már nemzeti tartalma van a diákverekedéseknek. A nacionalista eszmék ekkor ébrednek a németországi egyetemeken is. A diákság magyar szót, magyar ujságot követel a kávéházakban, de olyan hevesen teszi ezt, hogy az országgyűlés foglalkozik a pesti botrányokkal. Ezalatt, — 1783-tól 1805-ig, — csendesek a budai kávéházak.

A Budai Királyi Magyar Helytartótanács Buda város régi levéltára és az egykoru irodalom tömegével tartalmazza a régi Buda kávéházi életére vonatkozó kedvesnél-kedvesebb apróságokat. Ezekből egy kis csokorravalót szedtünk össze.

A csendes jó öreg Buda nem is volt olyan csendes a 18. század végén, legalább is régi kávéházaiban nem, mint az alábbi esetekből látjuk. Ezeket részletesen elmondja majd a pesti-budai-óbudai kávéházak életéről megjelenő könyv.

A budai egyetem diákjai sok jóízű huncutságot cselekedtek meg a budai kávéházakban. Farsangidőn, 1779-ben a Vár csendes utcáit farsangos maskarádékban járták be a diákok, és nagy szánkázásokat tettek a Vároldalban, 1780-ban nagy kártya és billiárdcsatákat rendeztek a budai kávéházakban. 1780 decemberében a budai országúton katonai őrjáratba kötött bele a dagadó ifjonti diákos virtus, az egyetem tekintetes magisztrátusa két napi carcerrel sujtotta budai diákság vezetőit, akik főleg a német polgárságba kötöttek bele. A helyzet csak rosszabbodott, mikor 1783-ban Pestre helyezték az egyetemet.

•

Gaál György jóízű népies irása — *„A' tudos Palótz avagy Furkáts Tamásnak Mosonbélbe' lakó sógor-urdhoz irott levelei"* — amely 1803-ban jelent meg Budán, jeles holmikat ír a budai kávéházakról. Igy a várbeli Fortunáról is, melynek cégére a Fortuna máig ott látható a háza kapuja fölött. „A Fortuna kávéházába' — ugymond a Tudós Palotz — még erőssen folytatják az kotzka játékot 's azért ki-tettszik, hogy Budán pénzes emberek találkoznak, noha sokan nyomorult időkről, nagy drágaságról és rossz állapotokról panaszkodnak". Mintha csak1932-ről szólna ez a kis irás. (A „Kotzka" ugyan nem pörög már a Fortunában, de „pénzes ember" bizonyára akad még Budán, ha panaszkodnak is. Szerkesztő.)

A *Fortuna* kockajátékosai hamar le égtek, mert forrásunk elmondja hogy: — „sokaknak táskájokat a kórság nagyon megkörnyékezte." Kéregető 1803-ban is rengeteg járt a budai kávéházakba „Sógor uram! Még soha éltibe, annyi koldust nem látott a' mennyien a budai kávéházakba találkoznak. Ha az ember mindenkinek alamizsnát adna hát nemsokára maga is koldulhatna" — irja a Tudós Palótz.

A *„Karl"* kávéházban „malatz természetű vendégek is szoktak megjelenni. A' minap egy urat láttam, ki egy Bétsi Ujsággal az asztalt, melyen éppen egy pohár sert elöntött, letörölte. Más vendég, aki oly piszkos ujságot a' kezébe veszen, majd azt gondolhatja, hogy az Ujság Iró ténta helyett serrel irta az Ujságját. Azonkivül két díszes Urak, kik egy asztalnál ostábláztak oly nagy lármával játszódták a Langer Puff-at, hogy én billiárdozva az olvasó Margérnak hangját meg nem hallhattam. Budán egy szemfényvesztő jött a kávéházba, a'ki a'kártyákkal mindenféle mesterségeket produkált."

Egy másik budai kávéházban „a'hol a vendégek jó *kraitszáros virstlikkel* traktáltatnak most a' régi Sistéma már megváltozott. Annak előtte a virstlik jó tormával meghintve voltak, de mivel az kávés mester á tormával is többet veszt, most már *torma nélkül* való kolbászokkal traktálja a vendégeit". Ime, a kávéházi „debreceni" őse 1803-ból, melyről a Napóleoni háborúk nyomorúsága szedi le az ingyen ráadásban adott tormát!

•

1844-ben *Mihalik* úr, a *Császárfiredő* kávéházának bérlője nagy költséggel átalakittatta a Feredő kávéházát, kioszkot épittetett a „Kúrhoi"-ban, ahol nyáron fölöstökömözni is lehetett.

1847-ben *Endler* Alajos úr, a *„Hidhoz"* cégérezett budai kávéház bérlője — a kávéház a mai Ybl Miklós-tér déli sarkán volt — a *Hajóhid budai hídfejénél* — egy új teremmel toldotta meg a régi híres kávéházat és ott még egy billiárdot állitott fel. E kávéháznak már az 1790-es években volt egy kioszkja a mai Várkert Kioszk helyén a „Fagylalda", amelyről *Gvadányi* József ír a „Falusi Nótárius"-ban:

Elmentem s megálltam a Hid tulsó végén
Ahol egy szép sátor állott a bal felén
Ebben sok sétáló mulatgatott kedvén
Egyik limonádét, másik fagyost kérvén.
Magam is bémenvén néztem a zöld sátort
Leültem és kértem magamnak meggyes bort!

Igy mulatozott a régi budai polgár a régi budai kávéházakban mint mai utóda a mai kávéházakban. Ha lapos kórság nem ütötte volna mai táskájukat — mint Furkáts Tamás a *Tudós Palótz* irja 1803-ban — bizonyára még jobban mullatna. Kívánjuk a lapos kórság elmulását a budai polgárság mai táskáiról.

Bevilaqua Borsody Béla dr.

Karácsonyi nagy vásár

rendkivül mérsékelt árakkal

FÁBIÁN JÓZSEF

divatáruházában

I. Krisztina - körút 8-10 sz.

Anna-udvar

Az ármérséklést közlő KÖRLEVELET a posta kézbesitette.

ÜNNEPELT BUDA

Kozma Jenö dr névnapi társasvacsorája

Napokon át képezte beszédtárgyát mint külön budai ünnep az a nagyszabásu társasvacsora, mely a budai Vigadó három nagy termét töltötte meg ünneplő vendégekkel. A mult számban közölt tudósításhoz csatoljuk még az ott megjelent vendégek közül azokat, akiknek nevét a nagy sokaságban sikerült följegyezni. A résztvettek egy részének névsorát már a mult számban közöltük.

Helyre kell igazitanunk azonban azt a mulasztást, hogy mult számbana szedő hibája révén kimaradt a rendezők közül *Nagyőszi* Ferenc tanácsos neve, aki az ő pártbeli működéséhez mérten vette ki részét az ünnep rendezéséből is.

A megjelentek sürü soraiban ott láttuk még a következőket; Asbóth Oszkár műszaki főtanácsos, Andor Mihály, Aigner Ottó postafőfelügyelő, Andréka Károly főkapitányhelyettes, Adámi István igazgató, Blahos Rudolf fényképész, Böngérffy Géza iskola-igazgató, dr. Benedek Szabolcs városi főjegyző, dr. Baránszky Gyula korm. főtan. ügyvéd, Bánlaky Géza vezérigazgató, ifj. dr. Baittrőck József orvos, dr. Borsos Endre közigazgatási bíró, Baumann János szakfelügyelő, dr. Bódy László tanácsnok, dr. Béla Henrik v. országgyülési képviselő, lapszerkesztő, Bélaváry Burghardt igazgató, Bornemissza Gábor igazgató, Ferenczy Tibor főkapitány, Ivanics Ferenc postaigazgató, Morbitzer Dezső szkfőv. kertészeti igazg., Márkus Jenő vezérigazgató helyettes, Némethy Károly tanácsnok, Ravasz László a B. I. K. K. elnöke, Stark Lipót nyug. vezérigazgató, Simonyi Miklós cégfőnök, dr. Bárczy Boldizsár ügyvéd, dr. Bárdos György ügyvéd, dr. Baittrőck László orvos, Balás Farkas építész, dr. Bucsánszky Bertalan elöljáró, dr. Balonyi Imre ügyvéd, dr. báró Babarczy István tanácsi főjegyző, almási Balogh Lóránt építész-tanár, Beke Mózes isk. igazgató, dr. Chambre Lajos foglalmazó, Csohay Gé[illegible] postai tanácsos, dr. Csorna Kálmán helyettes árvaszéki elnök, dr. Csobádi Samu ügyvéd, Cserhát Miksa nyomdaigazgató, dr. Czebe Jenő városi főjegyző, Csáky Adolf v. tkp. igazgató, dr. Csécsi Nagy Imre altábornagy, dr. Demmel Aladár vezérigazgató, Durics Husszein Hilmi főmufti, Dornbach Jakab cipészmester, dr. Dax Albert főorvos, dr. Erődy Kálmán tan. ker. főigazgató, Eperjessy Béla műszaki főtanácsos, Főző Sándor közig. bíró, Érdy Zzigmond építész, Faller Mihály h. ig. dr. Fodor Antal közjegyző, Fábián József kereskedő, Fekete Győző, Fáber Fülöp malomigazgató, Fekete Jenő igazgató, Fejér Józsfe ny. h. államtitkár, dr. Finászy Béla min. tanácsos, Friedländer Andor igazgató, Fekete Ödön főtanácsos, dr. Finály Péter, dr. Guth Ferenc tanácsnok, elöljáró, dr. Geszti Andor koronaügyész, dr. Grenyó Bertalan építész-vállalkozó, lovag Glasefszky Ádám, Gaár Vilmos min. tan. ifj. Gaár Vilmos iskola-igazgató, dr. Gömöry Albert orvos, dr. Günther Tivadar tanácsi főjegyző, lovag Göttlicher Ernő alezredes, Gruber József, Gorka Gyula kereskedő, dr. Groffits Dezső ügyvéd, Havas István szakfelügyelő, dr. Horony Pálffy Aurél tanácsi főjegyző, Homonnay László, dr. Hérics Tóth Jenő, dr. Hajnal Henrik, Horváth Károly igazgató, Holub Jenő építész, dr. Henkel Lajos, Hubert Vilmos nagykereskedő, Halwa Sándor puskaműves, Horváth Lajos, Hrivnyák János iskola-igazgató, dr. Huszka János min. o. tanácsos, Hadzsi Hajdus Hajdár, Hadzsi Muszics Hasszán, dr. Hegedűs Miklós, dr. Hoór Tempis Moritz egyetemi tanár, dr. Juhász István ügyvéd, Jauernik Jenő, Józan Miklós unitárius püspök, Jauernik Viktor, Kun Gyula min. tanácsos, Kossutány Béla tanár, dr. Kruck Elemér ügyvéd, Kováts József tábornok, dr. Krieszhaber Adolf hitközségi elnök, Kapcza Imre gázgyári osztályfőnök, Kulcsár Richárd nyomdaigazgató, dr. Kollmann Dezső ügyvéd, Kádár Gusztáv ny. MÁV. főfelügyelő, dr. ifj. Kozma Jenő, Király Kálmán műszaki főtanácsos, Kozma Bernát igazgató, Kiss Dezső gázgy. főtiszt, Kabakovits Rezső városbiró, Kubinyi Bertalan, Kováts Károly, Kozma Dezső igazgató, Körmendy Ákos autóüzem igazga. Luger Kamilló ny. vasuti igazgató, dr. Lugmayer József korm. főtan. ügyvéd, dr. László Wladimir, Lipthay János, dr. Morvay Zsigmond ny. főispán, Mód Lajos építész, Magasházy Mihály, Melczner Jenő, dr. Mikola Géza postaigazgató, Molnár Péter igazgató, dr. Massány Ernő főmeteorológus, dr. Massány Iván, Mechmedagics Iszmail, Makoldy Viktor tanár, Méhn Antal építész, dr. Neuschloss Kornél műépitész-tanár, Nagyőszi Ferenc p. ü. tanácsos, Nádler Ferenc igazgató, dr. Nádas Béla ügyvéd, Nádler Herbert igazgató, dr. Orbók József ügyvéd, dr. Okolicsányi Kúthy Dezső főorvos, korm. főtanácsos, ifj. dr. Oszoly Kálmán tanácsi fogalmazó, Öttömössy Imre, dr. Pataky Ferenc isk. igazgató, dr. Papanek Ernő min. tanácsos, dr. Pénzes Mihály ügyvéd, Pongrácz Alajos, dr. Pajor Rezső ügyvéd, udv. tanácsos, dr. Pap József ügyvédi kamara elnöke, Pásztélyi Vilmos igazgató, Pyber Ignác ny. igazgató, Párnitzky Elemér, dr. Pávai Vajna Ferenc főbányatanácsos, főgeológus, Ring Béla tkp. igazgató, dr. Róna Zsigmond, dr. Rose Henrik főügyész, Ruzicska Pál nagyiparos, Reiszulovics Mehmed, Szombathy Kálmán igazgató, Szibinkits György alezredes, Szviezsényi Zoltán ny. min. tanácsos, Schneller Dezső nagykereskedő, Szepessy Ágoston igazgató, Sternád István vezérigazgató, Szántó Jenő igazgató, Salamon Géza tanácsnok, dr. Szamek Emil gyárigazgató, Szente Miklós elöljáró, dr. Szitár Endre ügyvéd, Steinberg Albert szerkesztő, dr. Sinkó Béla isk. igazgató, Sógor József építész, dr. Steinberg Károly, Szántó József, dr. Szlávik Ferenc főorvos, kormányfőtanácsos, Szigethy Lajos vásárp, igazgató, dr. Spannberger Alajos tanácsnok, elöljáró, dr. Schlachter József, dr. Szécsi Ernő h. tisztifőorvos, Szörtsey József TESz elnök dr. Sümeghy László kir. közjegyző, korm. főtanácsos, Schara Béla tanácsi főjegyző, Tóth István, Trautmann Ferenc, dr. Tóth István, Tóth Gábor kereskedő, Vajna Frigyes mérnök, dr. Vadász Mihály korm, főtan., ügyvéd, dr. Vigyázó Géza tanácsi főjegyző, dr. Várady Miklós, dr. Vándor Mihály ügyvéd, dr. Várady Jenő, dr. Vezér Károly h. elöljáró, Vagács Géza, dr. Wladráczyk József orvos, dr. Wéber Sándor tkp. igazgató, dr. Zombory János, Zilahy Kiss László OKH igazgató, dr. Zerkovitz Imre ügyvéd, Zilahy Dezső igazgató, dr. Zboray Gyula ügyvéd, dr. Zboray Jenő és mintegy hat-hétszázan még Buda érdemes polgárai, pesti vendégek

Harminc éves jubeleumát ülte a Budai Katholikus Kör

Harminc évvel ezelőtt, szinte anyagi eszközök nélkül, szerény keretek közt alakult meg a *Toldy Ferenc*-utca egyik jellegzetesen kis vizivárosi házában a „Budai Katolikus Kör" *Milakowszky* István, boldogult *Thym* Adolf és *Sebők* Imre hittanárok lelkes kezdeményezésével s az elmult héten fényes keretek közt ünnepelték meg az alapitás harmincadik évforulóját, részben a felsővizivárosi Szent Anna plébániatemplomban, részben a Kör 20 év előtt felépitett Pálffy-téri székházának nemes stilusu pompás disztermében.

A mult vasárnap a Kör közszeretetben álló egyházi elnöke, *Molnár* László pápai kamarás, esperes-plébános, főv. bizotts. tag hálaadó szentmisét mutatott be a Szent Anna templomban, amelyen nagy számban jelentek meg a Kör tagjai, köztük még szép számmal az egykori „alapitók", ősi budai amiliák leszármazottjai.

A jubiláris ünnepségek máodik része a mult csütörtökön folyt le méltó keretek közt a Kör disztermében és összes helyiségeiben. Este 7 órakor kezdődött a magas szinvonalu jubiláris hangverseny, amelyen együtt lehetett látni a budai katolikus társadalmi élet vezetőinek és a Kör tagjainak csaknem egész táborát. A megjelenteket a Kör vezetősége nevében Dr *Szőke* József ügyvezető alelnök és dr. *Privitzky* Endre igazgató fogadták. A Kör elnökségének, tisztikarának és választmányának tagjai közül megjelentek: Molnár László budai esperes, Dr. Baranski Gyula ügyvéd, korm. főt., az alapitás idején a Kör ügyésze, majd később ügyvezető-alelnöke, Kölbig Ferenc, Palásthy Béla, Girsik Géza dr. főtitkár, Dr. Hubacsek Alajos főjegyző, Kersáncz Henrik főpénztáros, Cicutt Lajos főkönyvtáros, Vizdos Géza dr. és Doroghy Kálmán dr. ügyészek, Vogl Imre és Havas József háznagyok, Csillag Miklós dr. titkár, Kuszenda Gyula pénztáros, Wellbach Zsigmond jegyző, Andor Frigyes, Baittrok József dr, iglói Bihar Viktor, Darnay Józsefné, Eckermann Mária, Földváry Oszkár, Kölbig Ferencné a hölgybizottság alelnöke, lovag Kriegs-Au Ottó, Mevigy István, Mersich Róbert dr., Mommer Gyula, Mommer Józsa, Nirschy Adolf, Oberhuber Jenő, Oszetzky Béla, Pollák Bálint, Rezső Antal, Sebestyén Sándor dr, Székely Károly dr, Szoyka Sándor, Csorna Kálmán dr, Gerliczy József, Kiss Andor dr, Szennik Zsigmond, Csoma János, Moldán Albin, Ruthner Gyula. Mint tagtársak és vendégek megjelentek: Gévai-Wolff Nándor, Rottenbiller Fülöp, Nemes Antal dr, Szőke Gyula dr, Zsembery István dr, Hindy Zoltán dr, Gébert József dr, Bándy Ferenc dr, Moizer Imre, vitéz Lupkovics István, Lobmayer István dr, Soltész János, Seidel János, Hainiss Leó dr, Hlavács Béla, vitéz Ökrös László, Tille Gyula dr, Huszár Elemér, Pavelka János, Auer Endre dr, Lehóczky Mátyás dr, Fekete Márton, Goszlet Ernő, Kranz Alajos, Németh Lajos, Radnai Jenő, Rozmanitz Lajos, Palka Ödön, Szeverényi Béla, Ziganek Imre, özv. Nedeczky Gézáné, Farkasfalvi Imréné, Reiber Henrikné, Pfeiffer Jenő dr., Huszti József és még számos tagot és vendéget családtagjaikkal együtt.

Szőke József dr megnyitó beszédében tolmácsolta a Kör elnökének, a népszövetségi elfoglaltsága folytán a megjelenésben akadályozott *Apponyi* Albert grófnak a jubileumi est közönségéhez intézett meleghangu üzenetét, majd röviden összefoglalta a Kör 30 éves multjának történetét. Hálásan emlékezett meg *Klebelsberg* Kunó grófól, aki lehetővé tette a háboru viszontagságai közben eladott székházban a pompás körhelyiségek visszaszerzését, majd elismeréssel adózott mindazoknak, akik odaadással szolgálták a Kör ügyét.

Az elnöki megnyitó után következett *Eyssen* Tiborné operaénekesnő pompás énekszáma, akit Pethő Imre karnagy kisért, utána *Hász* István dr. tábori püspök magasszárnyalásu ünnepi beszédet mondott. A taps csillapultával *Csóka* Béla operaénekes néhány dalt adott elő nagy sikerrel, majd *Csányi Tiborné Votisky* Illy hegedümüvésznő aratott megérdemelt tapsokat. *Moizer* Margit operaénekesnő ritka szép alt hangja keltett méltó fetlünést. Utána *Eyssen Tiborné* és *Csóka* Béla duettje ragadta magával hallgatóságát s a sort lezárta *Votisky* Emmy zongoramüvésznő. A hangversenyszámokat ifj. *Kriegs-Au* Ottó lovag konferálta.

A müsort *társasvacsora* követte a Kör összes helyiségeiben, majd tánc a diszteremben a Kör nemrégiben beszerzett pompás gramofonhangszórós háza muzsikájára.

Jön a trolleybusz, a villamos autóbusz, mely villamos áram vezetékkel, de sín nélkül jár és elmegy Óbudára, ahol december közepe után a külső temetőbe fogja a forgalmat lebonyolítani. Az óbudai községi pártok ezzel kapcsolatban azt követelik, hogy az igy felszabaduló 7-es autóbuszkocsikat a Margit-hídtól Óbudára járassák.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Sulyos rákfenéje az iparosságnak a kontárok konkurenciája, aminek letörésére *Fabinyi* Tihamér kereskedelemügyi miniszter kontárbíróságok felállítását rendeli el. De ugyancsak az ő intézkedésére készül a törvényjavaslat a féktelen visszaélésszámba menő kiárusítások megrendszabályozására. Az új miniszter a tettek embere, akit mindenben a méltányos igazság vezérel.

A Sycambria jelmezestje ebben az évadban február 11-én, szombaton lesz a Budai Vigadóban. A rendezés munkája már folyik a Sycambria Otthonában, I., Pauler-utca 18. Tel.: 54-5-23.

Sziria visszanyeri önállóságát és megszabadul a francia megszállás alól. Ezzel kapcsolatosan Genfből azt a tudósitást kapjuk, hogy a népszövetség elkészitette már a tervezetet, mely Irak állam mintájára megszünteti a francia mandátumot és Sziria ujból saját királya alatt szabad államma és a népszövetség tagjává válik. Immár a negyedik mohamedán állam, mely megszabadul a nyugati gyámság alól és önálló életet élhet. A magyar izlám körében nagy örömet keltett a hir, mert igy legfőbb védnöke: *Sekib Arszlán* emir, aki a nyáron itt járt és a Hollós Hátyás Társaságban ünnepelték, ujból elfoglalhatja ősei trónját, amit nemzete is oly régóta óhajt.

BUDAI KABARÉ
Szombaton és vasárnap a
SZEIFFERT kávéházban
Margit-krt és Zsigmond-u. sarok
BELÉPŐDIJ NINCS
Minden héten uj müsor
Szolid kávéházi árak — Meleg konyha
Farkas Béla muzsikál

Mikulásra, karácsonyra a közismert
STÜHMER-CUKORKA
Legközelebb
I. KRISZTINA KÖRÚT 61 sz.

KI KELL Köszörülni a csorbát!
Speciális beretva, tyukszem vágó kés, manikür és fodrászolló, vágó, szúró szerszámok stb. szakszerű köszörülése
SURÁNYI ÉS TÁRSA
VILLANYERŐRE BERENDEZETT MŰKÖSZÖRÜLŐ-ÜZEMÉBEN
II., MARGIT KÖRÚT 30.
Ferencesek templomával szemben

GYÜMÖLCSFÁK
Diszfák, Rózsák, Fenyők, stb.
LEGBIZTOSABB BEVÁSÁRLÁSI HELYE BÉKÉSCSABAI FAISKOLA R. T.
EGYEDÜLI BUDAPESTI LERAKATA
I. BUDAÖRSI UT 27.
Telefon: 547-48
61. Villamos 4. Autóbusz
KÖTÖTT TALAJ!

Legolcsóbb áron naponta a legfrissebb húsnemüeket szerezheti be
Záros János
mészáros és hentesnél
Főüzlet: I. Alkotás-utca 9.
Fiókok: II. Széna téri piac
II. Olasz Fasor 25.
VENDÉGLŐSÖKNEK, VISZONTELADÓKNAK ÁRKEDVEZMÉNY

URI PIZSAMA
jó minőségü már 10 pengőtől
Kapható: II., Margit-krt 51
LINKE

A SZÉP NŐI KÉZ SZEBB LESZ, HA
ENGELTHALLER ÉS NÁD
KEZTYÜT
VISEL
Mérték utáni készités, átalakitások, javitások, tisztitások
Árai a legolcsóbbak
II. Margit krt. 15.
Zárda-u. sarok.

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Miklós napja

Egy évtized óta már nem a bohókás, tréfás napja a magyar gyermeknek, hanem komoly ünnepe azoknak a magyaroknak, akik szívvel lélekkel, testtel, vérrel imádják hazájukat és akik örök hálával elteltén ünneplik bensőséges áhitattal azt a férfiut, akj a legnagyobb romlás idején, a veszedelmek viharos áramlása közepette állott, mint a szikla és körülötte lassan elcsendesült a vész, ismét egymásra talált a magyar a magyarra, hogy

nagybányai
vitéz HORTHY MIKLÓS

kibontott zászlaja alatt visszaszerezzék az elveszett hazát. Éltesse őt a magyarok Istene!

Személyi hirek

Vitéz JÓZSEF FERENC dr. főherceg mondja az elnöki megnyitó beszédet a *limanovi* orsz. emlékbizottság emlékünnepén december hó 7-én fél 6 órakor a fővárosi Vigadó nagytermében. Wagner Károly dr. ny. államtitkár énekel és záróbeszédet mond Fábián Lajos társelnök.

KOZMA JENŐ dr. orsz. gyülési képviselő tiszteletére társasvacsorát rendezett a Polgári Egység Klubjában a budapesti tanítóság, amelyen mintegy hátszázan jelentek me g,hogy érdekeik jelentős és buzgó képviseletéért köszönettel ünnepeljék Buda kiváló képviselőjét.

FABINYI TIHAMÉR dr. keresk. miniszter lesz a borgazda a pénteki **Borgazda** Társaság legközelebbi estjén e hó 9-én.

WOLFF KÁROLYNAK ,a magyar udvarnagyi bíróság elnökének, VI. fizetési csoport jellegét adományozta a kormányzó.

LÁSZ GYULA min. tan. adófelügyelő nyugalombavonulása alkalmából tisztelői és barátai búcsúestét rendeztek társasvacsorával kapcsolatosan december hó 6-án este a Zöldfa vendéglőben mely ünepélyes estéről a jövő számban közlünk tudósítást.

SZENESSY ALADÁR min. tanácsos látott vendégül nagy társaságot *Erzsébet* napján, akik virággal halmozták el névnapján a ház úrnőjét.

BARTHOS ANDOR dr. névünnepét a Carlton szállodában ünnepelte nov. 30-án a baráti társasága, és az ünnepi beszédet dr. Dános Árpád egy. m. tanár, kormányfőtanácsos mondotta.

HÁSZ ISTVÁN dr. tábori püspök az egyház és kultura címmel nagyértékű előadást tartott a Kelenföldi Szent Gellért egyházközségben nov. 23-án.

HALÁSZ JÓZSEF m. kir. gazdasági tanácsos, aki most hagyta el gyógyultan a Herzog-klinikát Budán a Szemlőhegyen vásárolt villát III. Pusztaszeri út 22. ahova a Teréz-körutról már át is költözött.

VÉRTESY MIKLÓST e hó 3-án avatta a Pázmány Péter Tudományegyetem a bölcsészeti tudományok doktorává.

Csíkszentimrei LÁSZLÓ VLADIMIRT november 26-án avatták a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen az államtudományok doktorává.

SOMLÓ SÁNDORNÉT választotta meg elnökének a III. ker Izraelita Nőegylet, aki eddig is vezetője volt az óbudai jótékony akcióknak.

REISCHL-RÉW SÁNDOR iskolaigazgató *az öreg Viziváros* érdekes életéről beszélt élvezetesen a Kalazantinus Atyák Toldy Ferenc-utcai házában.

RUSZKÓ JÁNOS a Budapesti Görög Keleti Egyház budai esperese szentelte föl nov, 20-án déleőtt ünnepi beszéddel a IX. Ráday-u. 33. sz. a. alakított új kápolnát, mely kedvesen volt díszítve délszaki növényzettel és mintegy 500 hivő vett részt az ünnepen, amelyen *Cseh* György a Zeneakadémia tagja vezényelte a zenekart, a Hymnusszal fejezve be az ünnepet.

R. REISSMANN GIZELLA festőművésznő ez évben festett magyar táj és virágképeiből rendez karácsonyi kiállítát december 1—11-ig I. Horthy Miklós út 86. III. 2.

SPIELENBERG SÁNDOR tisztifőorvost a polgármester a II. kerületi elöljáróságra helyezte.

SÉDELY KÁROLY lakatosmesert, az I. ker. Iparoskör alelnökét névnapja alkalmából melegen ünnepelték a kör tagjai. Sok kedves pohárköszöntőben méltatták az ünnepelt érdemes munkásságát.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

A Délipályaudvar sorsa

Fabinyi miniszter megmenti Buda számára a Budai Társaskör közbenjárására

Valamikor óriási esemény volt Budán, amikor Kelenföld felől alagutat fúrtak a Gellérthegy alá és Buda belsejében pályaudvart, végállomást épített a „Délivasút". A mai csonka Magyarország, amely régi nagy arányaihoz mért intézményeit kénytelen a lecsonkított határokhoz mérten leépíteni és átvette a Délivasútnak ezt a maradványát, mely „Duna—Száva—Adria" vasút címen élt néhány évig, hogy beolvassza a MÁV-ba. Budát így az a veszedelem fenyegette, hogy a *világfürdő* kialakulásánál oly fontos szerepre hivatott belső pályaudvarát elveszti.

Ez ellen tiltakozott a Budai Társaskör a kereskedelemügyi miniszterhez intézett feliratában, felsorolva mindazokat az okokat, amelyek követelik a pályaudvar további fenntartását, sőt annak fejlesztését is.

FABINYI TIHAMÉR Dr.
kereskedelemügyi miniszter,

akit erős szálak fűznek Budához megértette a budaiak jajkiálltását és november hó 14-én kelt értesítésében megnyugtatja a Budai Társaskör elnökségét, amennyiben sorra veszi a *Budai Társaskör* memorandumának lényeges pontjait és egyetlen pont kivételével minden kérelmet teljesít, elfogadva a Társaskör megokolását.

A Délipályaudvar megszüntetése megkövetelné, hogy a Keleti pályaudvart *jelentősen kibővítsék,* amit a mai gazdasági helyzet *nem enged meg, ezért inkább fejleszti a Délipályaudvar forgalmát,* különösen a nyári évad alatt. A mai helyzet megváltoztatása egyelőre *nincs is tervbe véve* és ez a kérdés előreláthatóan mindaddig nem is lesz időszerű, míg a budapesti pályaudvarok kérdésének általános rendezése napirendre nem kerül.

A két trieszti gyorsvonatpárnak a Keleti pályaudvarra való átterelése nincs tervbe véve. Behatóan tanulmányozza most a m. kir. államvasútak igazgatósága a Balaton északi partja forgalmának Budára való irányítását és két személyvonatot, sőt decemberben a harmadikat is áthozzák a Keleti pályaudvarról Budára.

A magyar közéletben rendkívül ritka eset, hogy ilyen fontos gazdasági kérdésekben ily rövid időn belül döntsön valamely miniszterium és Buda köszönettel tartozik *Fabinyi Tihamér* kereskedelemügyi miniszternek, hogy ezt ily rövid terminuson belül elintézte, meghagyva ezzel a lehetőséget annak, hogy a déli pályaudvart, mint *„Buda világfürdő állomást"* beiktathassa az európai vasutak menetrendjébe.

Miniszteri vendége lesz a *II. Ker. Iparoskör*-nek s ezzel kapcsolatosan iparosértekezletet rendez dec. hó 15-én este 8 órai kezdettel, vacsorával egybekötve. Az értekezleten dr. *Fabinyi* Tihamér keresk. miniszter, II. ker. főv. biz. tag és dr. *Kozma* Jenő szék. főv. örökös biz. tag. Buda orszgy. képviselője is részt vesznek. Általában *iparoskérdések,* de *helyi kerületi kédrések* is szóbakerülnek.

Életveszedelemben forgott a II. kerület tanácsnok elöljárója, dr. *Guth* Ferenc, aki Mátraházán üdülő kisfiát ment látogatni autón, dr. *Grimm* Gabriella orvos és *Chambre* Lajosné urnők társaságában. Hafvan és Hont között az autó lecsúszott az országútról és nekiment egy fának, amely megrongálta. Onnan visszazökkent az út túlsó felére, ismét fának ment és lezuhant az árokba. Sérülés csak Grimm Gabriellát érte akit az üvegszilánkok az arcán sebesítettek meg és súlyos agyrázkódtatást szenvedett.

Uj gyógyforrások. *Pávai Vajna* Ferenc dr. e hó 14-én előadást tart a Magy. Honi Földtani Társulat *hydrologiai* szakosztályla ülésén „Uj gyógyforrások Budán és Pestszenterzsébeten" címen, a források vegyi összetételéről és radioaktivitásáról. A lefolytatott furások technikai részéről különböző szaktudósok: *Ernst* Kálmán, *Weselszky* Gyula és *Mazalán* Pál adnak elő.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, Fő-u. 18.

Jelentékeny eseménynek mondja már a világsajtóis, hogy Budapest közvetlen közelében Versegyházán, a Viczián telepen és Pesterzsébeten fúrt artézi kutakból *Metán* (földgáz) tört elő, ahogy azt előzetesen bejelentette dr. *Pávai Vajna* Ferenc főbányatanácsos, aki ott a kutatásokat végezte és a fúrá shelyeit megjelölte. Ez a közfeltünést keltő esemény sürgőssé teszi a *bányászati és geológiai osztály megszervezését* a székesfőváros adminisztrációjában. Ennek a nagyhorderejű kérdésnek ma egyetlen szószólója a Városházán *Becsey* Antal, aki már a Sármasági gázömlések alkalmával is nagy tevékenységet fejtett ki a gáz értékesítése terén. A gazdasággi talpraállás sok légvára között ez volna talán az egyetlen reális lehetőség, csakhogy ide uj tettrekész emberek kellenek, akik mernék félre tenni a régi sablonokat és új csapásokon indulva biztosabb ,erősebb alapokra fektetnék a mi gazdasági életünket.

Nemzetközi kongresszus több is lesz a jövő évben, amelyek idegen áradatot hoznak a fővárosba. Igy 1933. év tavaszán a kézművesek, a világ kisiparának vezetői látogatnak hozzánk, majd az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi vezetői jönnek nálunk össze új irányok megbeszélése céljából. Buda megtekintése bizonyára benne lesz a kongresszusok programmjában és már most kell gondoskodni azoknak a hiányoknak pótlásáról, amelyek eddig is rontották a kedvező benyomást.

A Rózsadomb és Vidéke Egyesület december hó 14-én szerdán este 6½ órakor a rózsadombi községi elemi iskola (II. Áldás-utca 1. tanácstermében tartja 39-ik rendes közgyűlését.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, Fő-u. 18.

Karácsonyi kiállítást és vásárt nyitott az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat* december hó 3-án a M. Kir. Technológia kiállítási termeiben (VIII. József-körut 6.) A kiállításon nívós iparművészeti anyag igen kedvező vásárlási alkalmat nyújt. Nyitva 9-től este 7-ig. — Belépés díjtalan.

A Kelenföldi Társaskör ünnepi társasvacsora keretében avatta föl Horthy Miklós-út 50. alatti új kaszinóhelyiségét. *Sümeghy* László dr., a kör ügyvezető-elnöke és *Kovács* József ny. tábornok köszöntötte az előkelő vendégsereget, köztük *Kozma* Jenő, *Usetty* Béla és *Petracsek* Lajos országgyülési képviselőket, majd Becsey Antal, a kör elnöke biztosította a kormányelnököt arról, hogy a főváros polgárai zárt sorokban mellette állanak.

Tea-délutánt rendez e hó 8-án délután 5 órakor a Kelenföldi Társaskör uj helyiségében I. Horthy Miklós-út 50. *Becsey* Antalné a női választmány elnöke, Bajcsy Lajosné, id. Lukász Vilmosné, Lipkay Gyuláné, dr. Sümeghi Lászlóné, Schwartz Samuné intézik az összejövetelt, ahol 1.— pengőért uzsonnát, bridge- és rumy-kártya jár ki a vendégeknek.

Szép jubileumot ünnepelt a Műegyetem, amely a m. kir. Tudományegyetem bölcsészeti fakultásához csatolva 150 esztendővel ezelőtt, 1782-ben nyilt meg mint az Institutum Geometricum, a világ első polgári technikai főskolája. Ebből az alkalomból a József Műegyetem ünnepélyes közgyülést tartott disztermében *Zelovich* Kornél egy. tanár ismertette a franciáknak is mintául szolgáló mérnöki főiskola alapításának történetét. Mária Terézia 1763-ban alapította a pozsonymegyei Sempczen a Collegium Oeconikum-ot és vele egyidejüleg a selmeci bányászati iskolát. A szempczi kollégium 1776-ban leégett és megszünte után azonnal foglalkoztak a mérnökök főiskolai kiképzésének kérdésével. A Nagyszombatról Budára áthelyezett Universitásnak 1780-ban tett javaslata alapján II. József 1782-ben a filozófiai fakultáshoz csatolva létesíti a mérnöki intézetet, amelyből azután a nagyhírű József műegyetem létesült.

„CLARIDGE"
Szilveszterkor nyílik meg Buda egyik legideálisabb szórakozóhelye: a *„Claridge"* kávéház, étterem, bridge- és táncszalón. A kizárólag erre a célra emelt nemesen egyszerű épület a Böszörményi-út és Gaál-utca sarkán dísze a környéknek. *Tachler* Lajos János, a „Claridge" tulajdonosa, a legjobbnevű cégekkel végeztette a berendezés munkáit és a felszerelésnél is a legjobbat választotta ki. Az épület leirását csak a következő számunkban közölhetjük, mert az időjárási viszonyok miatt a fényképfelvételek nem sikerültek.

Nász. *Fekete* József igazságügyi s .h. főigazgató és neje Kiss Ágnes leányát *Erzsébetet* december hó 3-án d. u. 6 órakor vezette oltárhoz a városmajori templomban *Soós* István gazdász. Tanuk voltak: Györgyey Lajos földbirtokos és báró Jeszenák Pál őrnagy. A kis templom megtelt gratuláló közönséggel.

Az európai mohamedán klubok érintkezést találtak a budapesti mohamedán-magyar kulturkomitével és az eszmecserék eredményeként a jövő tanévre 80 keleti ifjú budai iskolázására volna kilátás, ha azok itt megfelelő elhelyezést, étkezést és mecsetet találnának. A Gül Baba mecset és a mohamedán főiskola építése is tervbe van véve a mohamedán világban, de a gazdasági viszonyok ezt hátráltatják.

Nász. *Joch* Ollit vadasi *Varjas* László dr. az I. ker. elöljáróság közszeretetben álló főtisztviselője e hó 5-én este a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett helyőrségi templomban vezette oltárhoz, a két család barátainak és tisztelőinek nagy társasága jelenlétében, akik elhalmozták az ifjú párt szerencsekívánataikkal. Cím: Budapest, „FANSZ" VIII., Mária-utca 10.

Első adventi estjét e hó 10-én, szombaton este 7 órakor rendezi a Buda; Kath. Kör, amelyen *Hudyma* Emil a Collegium Medicum igazgatója tart előadást a család védelméről és dr. *Harmatzy-Simon* Lóránd ny. min. tan. Spanyolország műtörténetéről tart vetített képekkel előadást. A műsoron szerepelnek még: *Szentmihályi* Tibor operaénekes, *Székely* Edit hegedümüvésznő és *Kőry* Erzsébet zongoraművésznő. — A második adventi est december 17-én lesz. Belépődij nincs. Ruhatár kötelező.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, Attila-u. 8.

Elektromos kiállítás. Az Elektromos Művek V. ker .Honvéd- és Markó-utca sarkán levő állandó kjállítása iránt a közönség mind nagyobb érdeklődést tanusít, ugyannyira, hogy a kiállítás nyitvatartásának idejét meg kellett hosszabbítani. Minden hétköznapon reggel 8 órától 2 óráig és délután 4 órától 7 óráig nyitva áll. A karácsonyi ünnepek előtti fokozottab érdeklődésre való tekintettel — karácsonyig — a kiállítás *vasár- és ünnepnapokon* is megtekinthető reggel 9 órától déli 1 óráig

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, Attila-u. 8.

A Gellért-szálló társadalmi eseményei december első felében: 2-án pénteken *Bethlen-vacsora,* — 3-án, szombaton délután a *Budai Izr. Nőegylet teája,* este *Piarista találkozó,* — 4-én, vasárnap a *Hölgyfodrászok Orsz. Egyesületének fésülő versenye és bálja,* — 6-án, kedden a *Század Társaságának* teája, — 7-én, szerdán a Márványteremben *Tearózsa-est* a fürdőcsarnokban pedig *Cseh* György tánctanár Mikulás-estje, — 8-án, csütörtökön délután *divatrevü* és az „Apa" teája, — 9-én, pénteken a *Csokoládégyárosok* Egyesületének teája, — 10-én, szombaton *Izr. Menza-bál,* — 12-én d. u. 6 órakor a HONSZ műsoros délutánja.

Másfél óra hosszat hallgatta az emerikánás ifjuság Sycambria corporatioja azokat az új eszméket, amelyek az iskolakönyvek és tantételekkel szemben, a magyar turáni ősiség alapján, nem nyugaton, hanem *keleten* kell keresni azokat a támaszokat és erősítéseket, amelyek a magyar nemzetet elnyelni akaró szláv harangfogóval szemben megvédik a magyarság létét. Nagy figyelemmel hallgatta és szivta fel az ifjuság ezeket az uj irányba vezető eszméket és sokszor lelkesen megéljenezte az előadót, lapunk felelős szerkesztőjét: Viraág Bélát. Az e hó 1-én rendezett kiskáptalanon mint vendég részt vett *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeologus is, aki *Márton* Lajos festőművész prior felkérésére szintén kilátásba helyezte előaását a mélyfurásokról. A népszerü tudóst lelkesen ünnepelték.

MENYASSZONYKÉPEK Blahosnál, Fő-utca 18.

Rendkivüli tisztujitó közgyülést rendezett az *I-sö ker. Iparoskör* november 20-án vasárnap délelőtt, amelyen *Máthé* István — betegsége miatt — lemondott elnök könnyezve adta át *Korányi* Mártonnak a kör elnöki tisztét. *Korányi* Márton az ujonnan megválasztott elnök, beszédében megemlékezett a nagynevü Nagyatádi Szabó István kisgazda vezérről, akinek emlékére szoborleleplezése alkalmából a közgyülés egy percig felállással adózott. Röviden vázolta munkaprogrammját és kijelentette, hogy az uj tisztikarral a Gömbös-kormány sofort elve alapján áll.

Az uj tisztikar. Diszelnökök: Havas József, Kéry Lajos, Kollár Gábor, Máthé István, Pathó István. Elnök: Korányi Márton. Másodelnök: Sógor József. Ügyv. elnök: Tóth István. Alelnökök: Halva Sándor, Hermann János, Zsédely Károly. Ügyész: Dr. Boros József. Főtitkár: Ruttner Aladár. Titkár: Jászai Sámuel. Háznagy: Moravcsik Sándor. Gazda: Sugár Zsigmond. Jegyző: Töreky Sándor, Halász László. Pénztáros: Marnitz Béla. Ellenőrök: Skribek Ferenc, Pacsay Fülöp. Számvizsgálók: Németh Ferenc, Flink Ferenc, Kovács József. Könyvtáros: Sztraka Rudolf.

Aquila Adler Adelina
a m. kir. Operaház és a Városi Színház volt énekművésznője
TANIT: lírai operaszerepeket, dalt, bel canto, coloraturát
VÁLLAL: tehetséges kezdőket
I. Gellérthegy-utca 1. II. 12. sz.
Tel. 509-83. d. u. 2—4-ig

A szuezi csatorna első tervezője 1771-ben magyar volt és a jövő évben lesz bicentenáriuma *Tóth Ferenc* bárónak, a franrőkök *Zádé*-bey-jének, *II. Rákóczi Ferenc* nemes apródjából francia huszárság szerciák Francois Baron de *Tott-jának,* a tövező *Tóth András* generális fiának, a zseniális *Voltaire* és *Lord Byron* megénekelte kuruc sarjnak, aki már 1771-ben *III. Musztafa* szultánnak a *Szuezi-csatorna* megépítésére tett javaslatot.

Dreher-Mauls karácsonyfadíszek a legragyogóbbak!

Első üzlethelyiség kiadó a legforgalmasabb várlejtő; útvonalon. kiválóan alkalmas háztartási cikkek eladására, vagy a szemben lévő nagy kereskedelmi és polgári iskolák miatt papirkereskedésnek, vagy kis cukrászdának. Modern uj bérpalotában központi fűtéssel évi 600.— P bérért. Ponty-utca 14. sz.

Képzett kertész: BÉRES FERENC vette át a volt Weszely-féle *virágüzletet* I., Maros-utca 15, aki most mérsékelt áron a legpompásabb virágokat árusítja. Vállalja kertek tervezését és építését is.

LORGNON Zibrinyinél, Attila-u. 8.

Kiadó lakások II. Zárda-u. 34. számú házban; I. em. 1. sz. 4 szobás luxus lakás stufsz Plafondoe összes mellékhelyiségekkel, 2 erkéllyel, az egyik keleti oldalon, a másik észak-keleti oldalon, nagy előszobával, melyből hallt lehet csinálni, fehérre mázolt négyszárnyú ajtókkal évi bér *P 3000.—*

II. em. 4. sz. négyszobás lakás ugyanolyan előszoba mint I. em. 1., 3 erkéllyel, összes mellékhelyiségekkel, fehérre festett ajtókkal évi bér *P 2200.—*

Magas földszint 1. sz. 4 nagy szobás lakás fehér ajtókkal, olyan előszoba, mint I. em. 1. összes mellékhelyiségekkel *P 2300.—*

II. em. 3 szobás lakás fehérre festett ajtókkal összes mellékhelyiségekkel *P 1600.—* árban

Alacsony fszt. 2 szobás lakás összes mellékhelyiségekkel évi bér *P 800.—*

Már most
gondoskodjék a legcélszerübb
Karácsonyi ajándékról
Böröndök, retikülök, pénz- és névjegytárcák, nagy választékban, olcsó áron, izléses, szép kivitelben
Krisztina-körut 61 szám
Postapalotával szemben

A betegségek egész sora,
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb esetében a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei írják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írtak róla elismerő nyilatkozatot.

IGYUNK „HARMAT"-VIZET! Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél I. Gellért-rakpart 1. Telefon: 530-03.

NYAKKENDŐ LINKE
divatos, 3 pengőtől
régi divatüzletében, most
II. MARGIT-KÖRUT 51

A köismert 40 éves
SCHMIEDL DÁNIEL
HENTESÁRUGYÁR
Fiókja
I. Horthy Miklós-út 33, alatt
MEGNYILT
BŐVEBBET A NAPIHIREK KÖZÖTT

JÓL JÁR
MAJOR
CIPŐBEN!
Elsőrangu minőség
Méltányos árak
I. Krisztina-körut 61
Postapalotával szemben

HADIK Kávéházban
I. ker., Horthy Miklós-út 38 sz.
SERGEJ GORCSEFF
a rádió orosz tenoristája énekel
HADIK TAVERNA
a budai uri közönség intim hangulatu szórakozóhelye
JAZZ-TRIO
Külön utcai bejárat
Szigoruan kávéházi árak

Közgazdaság

Uj kereskedelmi irány

Avatott kézből kapjuk az alábbi jelentést:

Idegen, főleg angol krónikák és újabb kutatások adatai alapján a Skytha-hun-avar-turk-magyar faji összetartozás révén egyenesen kapcsolódhatunk India őstörténetéhez és kultúrhistóriájához. A rokoni összetartozás tudata hathatós segítségül szolgál a folyamatban levő

magyar—india kereskedelmi kapcsolataink

kiépítéséhez. A *parszik*, India kereskedő népe, akiknek kezébe fut össze a sajtó és bankélet is, — *konzuli jegyzőkönyvben* ajánlották fel messzemenő segítségüket egy a feltárt kapcsolatok kimélyítését célzó

Collegium Hungaricum létesítésére — Bombayban.

Felhívjuk rá a kultuszminiszter úr figyelmét. Egyik vezető emberük kereskedelmi minisztériumunkban memorandumot nyújtott át

a parszi és magyar kereskedelem kiépítésére

vonatkozólag. A kereskedelmi minisztériumban az akta eddig még elintézetlen és felhívjuk rá *Fabinyi* min. úr figyelmét. Igy csak rajtunk mulhat, ha a nagy Turán-alakulathoz, amely elsősorban az általános kultúr turáni és speciális faj lelki szükségletek teremtését tüzte ki célul, hiányozni fog az anyagi is. A turáni fajta érdekeit nemcsak szellemi, de anyagi területen is célunk és kötelességünk megőrizni. Az ázsiai lelkü Magyarország pszihéjében a nyugati európai pluszszal, nemcsak arra hivatott, hogy mint a kapun, az ő lelkületén keresztül közelítse meg nyugat keletet és viszont, de saját maga fajával szemben is vannak kötelességei. Élére állani a folyamatban levő nagy turáni alakulatnak és kifejteni, mit tett a turáni nép eddig a világ kulturájáért és rámutatni a fontos szerepre, amelyet a históriában eddig betöltött és amely szerepre a közel jövőben elhivatással predesztináltatott.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága *Weiss* Fülöp elnökletével tartott ülésén a *Fellner* Henrik elhalálozása folytán megüresedett alelnöki állásra egyhangulag *Chorin* Ferenc dr.-t, a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat elnökét választotta meg. Az igazgatóság nagy sajnálattal vette tudomásul *Wertheimer* Adolf ügyvezető igazgatónak azt az elhatározását, hogy 48 évi, érdemekben gazdag szolgálata után vissza kíván vonulni és nyugdíjaztatása alkalmából a bank érdekében példás hűséggel teljesített szolgálataiért köszönetét és elismerését fejezte ki. Az igazgatóság ezen az ülésen helyeslően vette tudomásul az elnöknek azt az intézkedését, mely szerint legutóbb uj tisztviselőket állított a bank szolgálatába.

Ganz-közlemények. A megszokott előkelő kiállításban jelent meg a Ganz-gyár legujabb beszámolója, amely szemléltetően jelzi a világviszonylatban is első helyen álló magyar ipartelep munkásságát. A könyv ezuttal a Budapest—Hegyeshalom vasútvonal villamosítási munkálatairól közöl műszaki ismertetést és sok érdekes illusztrációt. Ez a teljesítmény méltán sorakozik a Ganz-gyár hatalmas alkotásainak sorába.

A Dohányjövedék uj vezérigazgatója *Fattinger* Sándor mindent elkövet, hogy az üzem mobilitását fokozza. A nagymennyiségü dohány nemsokáig hever értékesítetlenül, mert feldolgozzák és növényvédelmi szert készítenek belőle és a dohánytermelési engedélyeket is csökkentik. Rövidesen áttérnek a durvább pipadohány helyett a finom exportálható cigarettadohánynemek termelésére.

A Magyar Vaggon és Gépgyár november 30-án tartotta 35-ik évi rendes közgyülését. A vállalat tiszta nyeresége 1,600.000 *tiszta haszna 163.000 pengő.*

Holdingék pórul járták. A *Beocsini* sem tudja megemészteni azt a tőkét, amit felszívott, jóllehet a vaduzi *Cementia* hozzásegítette ahhoz, hogy a rábízott tőkét minél kevesebb költség terhelje. Csodálatos, hogy a mai építési konjunkturában, amikor Budán egész utcasorok emelkednek, éppen a *Beocsini* nem tudja forgatni alaptőkéjét és leszállításra gondol, hogy ezáltal szabaduljon azoktól a részvényesektől, akik a gondtalan osztalék felvételre alapozták számításaikat. Valószinü, hogy a vállalat vezetésében van valami hiba.

A Részvénysör 1932. évi szeptember 30-án lezárt mérlege eredménye 3,734.449 pengő s ehhez még 11.822 pengő nyereségáthozat is járult. Ilyenformán a vállalat bruttóbevétele 3,746.291 pengő volt, amely összegből a levonások után a mérleg az elmult évre vonatkozóan 964.018 pengő tiszta nyereséget tüntet fel. A telkek és épületek 13,1383.746 pengővel, a berendezés és fölszerelés 16,632.378 pengővel, a készpénz és a követelések 3,715.041 pengővel szerepelnek. A vállalatnak a 16 milliós részvénytőke mellett több mint húszmillió pengő tartaléka, 11.6 milliós tőketartaléka és 445.826 pengős tartalékalapja van.

A százezredik vagón követ termelte ki a mult héten Pestvármegye kőbányája Szentendrén, amely eseményt ünnepség keretében ültek meg a vezetőség és munkásság.

Az ötezredik gőzmozdonyt gyártották és adták át a forgalomnak a magyar gépgyárak, ahogy azt Sziebert Imre vasgyári felügyelő érdekes előadásában felemlítette.

Temetkezési biztosítás. Egy-egy hozzátartozó elhunyta mélyen megrendít minden családot, de különösen az olyan családot sújtja kétszeresen a fenntartó elhalálozása, amely még egy rendezetlen adósság terhét is kénytelen átvenni. Szinte kötelessége minden családfőnek gondoskodni arról, hogy hátramaradott családját legalább a temetkezési költségek gondjaitól mentesítse. Ennek a célnak elérésére a *temetkezési biztosítás* a legmegfelelőbb és a Budapesti Kisipari Hitelintézet R. T. különleges díjtáblázata szerint már *Havi 1.— pengős befizetés* mellett lehetővé teszi a segélybiztosítást és azt a legkisebb jövedelmű családoknak is módjukban áll igénybe venni.

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét csak Budán szerzi be ADLERSHEIMNÉL Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak Telefonmegrendelést házhoz szállit

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

A PÉCSI SZŐLÉSZETI ÉS BORÁSZATI KIÁLLITÁSON
ÁLLAMI ARANYÉREMMEL
EZENKIVÜL KÜL.-ÉS BELFÖLDÖN SOKSZOROSAN KITÜNTETTT
Dr JANSIS SÁNDOR VILLÁNYVIDÉKI
FAJBORAINAK TERMELŐI
KIMÉRÉSE
I. GREGUS-UTCA 12.
BORÁRAK 60-90 FILLÉRIG
DIJTALAN BORKOSTOLÁS
LEVELEZŐLAP MEGRENDELÉST HÁZHOZ SZÁLLITUNK

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Hangulatos esték a Császárfürdő éttermében
ahol minden este
KRAFT PEPI és FETTERMANN JÁNOS
schrammelegyüttese
énekel és muzsikál
Kellemesen fütött terem, jó bácskai konyha, pompás hárslevelü bor
Tisztelettel
Csirszka Konrád

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

ESTE TÁNC
ELSŐRANGU JAZZ
A
BELLEVUE
SZÁLLÓ ÉTTERMEIBEN ÉS EMELETES TERRASZÁN
EURÓPA ELŐKELŐ RESTAURANTJAI KÖZT FOGLAL HELYET
ASZTALRENDELÉS: 52-8-48.

Lakjunk Budán!

Saját készitményü CIPŐK
Elsőrendü minőségben olcsó árakon
NÉMETH BÉLA
régi budai cipészmester
uj üzletében
II. Zsigmond-utca 1 (Páffy-tér sarok)

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Telek

Sashegyi-út 26. sz. alatti cca 5000 négyszögöles telek parcellákban, vagy egészben eladó. Utak és közművek építés alatt. Felvilágosítás Pathó István, hentes, I. Roham-u. 6. Tel. 535—28.

Rómaifürdőtelepen, Rómaidunaparton parcellázott közmüves telkek, Csillaghegyen és környékén telkek, villák, családiházak *Farkas* József F. M. Ingatlan irodájában, Rómaifürdő Emőd-utca 40.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmenti villatelkek □-ölenként P 3-tól. Havi lefizetés P 10.—től. Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! Olcsó házak égett téglából már P 500-tól. Mintaházak a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden vasár és ünnepnap délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor indul a Városi Irodától (Horthy Miklós-körtér 3|b. Telefon: 694-33) Kérjen Propektust!

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyi levegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos erkélyes összkomfortos uri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61. villamos, 4. autóbusz megállóknál közvetlenül. Győri-út 24. Telefon: 534—20.

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell építőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithidtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban 3 szobás szép lakás 1500-ért kiadó. Ugyanott 4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos*, erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal*, központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Lakás

SZÉNATÉNRÉL
Ujonnan épülő házban modern 1, 2 és 3 szobás hallos utcai és kerti lakások, külön szobának beillő nagy cselédszobával, olcsó árban
1933. május 1-re
KIADÓK.
Felvilágositás a helyszinen II. ker. Görgey Arthur-u. (volt Szegényház-utca) 38/a vagy a tervező építésznél Mehn Antal építőmester; II. ker. Hattyú-u. 7. II. em. 2. Telefon: 506-24.

Hálófülkés garzonlakás fürdőszobával, főzőfülkével, *budai kertes villában, villamos- és autóbuszmegállónál kiadó.* Budakeszi-út 1/d. Vagy telefonon 4—5-ig 298—92.

Kis souterrain ÜZLETHELYISÉG minden elfogadható áron azonnalra bérbeadó. Lógodi-u. 63. vagy d. u. 4—5-ig telefonon 298—92.

Társasvilláinkban
a Pasaréti-út 1 és Nagyboldogasszony-útja (Ménesi-út) 3. sz. alatt Budapest legelőkelőbb villanegyedeiben. Azonnali, ill. májusi beköltözésre már csak pár 3, 4 szobahallos, teljesen elkülönitett luxuslakrész kapható. Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körtérnél), továbbá korábbi társasházainkban még pár tehermentes, 3 szobás, 2—3 szoba-hallos öröklakás már 14,500 P-től kapható. Dijtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Rendkivül kedvező fizetési feltételek. Dijtalan prospektus tervekkel
„CENTRUM"
HÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9 Tel. 69-3-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet!

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1558-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-,lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iuókúra

RÓMAI FÜRDŐ
Óbuda—Akvinkum
Késő őszig
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Füzők alakitása. javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni műút mellett, talajvízmentes házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetéssel. — Jó ivóviz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

A BELLEVUE BEN
SANTA NELLY
JAZZÈNEKESNŐ
JÁVOR-VARSÁNYI
ZENEKARA
Kitünő konyha
Olcsó árak

WC FÜRDŐ kád, kályha, mosdó, stb. szabott áron HUBERT
Liszt F.-tér 4. T. 222-67.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

Eredeti zöld szinü, zárt csőrrel éneklő
Kanári
10 pengőtől
„Tabáni" gyürüjelzéssel márkázott Kun Tabáni János tenyésztőnel II. Fillér u 17

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Mocsári Antal
ÚRI ÉS NŐIDIVATÁRU ÜZLETE
II. Margit k rút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fióküzlete egyidejü megszüntetésével I, KRISZTINA KÖRUT 83 alól I, KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Főmunkatárs: Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor.

XXIX. évf. 1104 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.—P
Negyed évre . 6.—P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 december 15

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, müvészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Régi bünök új irányok

Válasz *Dubonai* Pál cikkére, mely „Uj irányok a magyar életben" cimen jelent meg a *Budai Napló* december 7-iki számában.

Soha jobbkor publicista tolla nem nyult a magyar nemzet uj irányát jelző témához, mint ahogy a hivatkozott cikkben tette, amihez Bethlen István grófi kétkötetes munkája adta meg a lökést.

Ugy a volt miniszterelnök, mint Dubonai helyesen mutatnak rá a szláv harapófogóra, helyesebben szólva a pánszláv veszedelemre, mely Magyarországot akkor öli meg, amikor akarja. De tegyük hozzá: a magyar bürokrácia és a külügyeinket még mindig domináló ballhausplatzi szellem jóvoltából. Mint a struccmadár, úgy zárkózott el a közelmultban is a magyar politika és diplomácia a fenyegető tények elől és ha Bethlen István gróf most felhívja a veszedelemre a nemzet figyemét, mea culpát kell neki iis mondania, hisz ő is türte azt a bürokratikus lagymatagságot, amellyel a kérdést a hivatalos helyen kezelték és épen az ő egykori pánszláv orientációju tanácsadóinak köszönhetjük, hogy ennyire belekerültünk a szláv harapófogóba.

Bethlen uralma sem azokkal a szlávoknak tartott, — nem a magukat szlávoknak sohasem vallott népekkel barátkozott, hanem kimondottan a pánszláv járszalagon táncoló nemzetek politikusaival és diplomatáival, akik ugyan hétrét görnyedtek előtte, referenseit elhalmozták szláv kitüntetésekkel, hogy ezalatt szép csöndesen gúzsba kössék a mi szlávul beszélő, de pánszlávellenesen gondolkodó és érző barátainkat.

A mi bürokráciánk ezt nem látta, nem értette, hiába figyelmeztették rá. Konkrét tényekkel bizonyíthatjuk, Az első ilyen fontos tény, hogy diplomáciánk absolute nem kereste a nem-pánszláv érzelmü nemzetekkel: a lengyelekkel, ruthénekkel, horvátokkal, bolgárokkal és tótokkal való bizalmas kapcsolatokat, pedig ezeket is a pánszlávizmus folytogatja. Nem sikerült ezzel kapcsolatban a románokat belehozni egy pánszlávellenes blokkba, ép ugy a görögöket és az irredenta Montenegrót sem, amelyet a pánszlávizmus épenséggel sohasem érdekelt. Nem érdekli a Balkán szláv anyanyelvü, de Mohamed vallását követő, majdnem ötmilliót kitevő balkáni mohamedánokat sem. Vagy a velük fajrokon *albánokat.* A Bethlen-kormány egyetlen lépést nem tett, hogy a pánszláv gyürüt halálosan sebző önálló *magyar görög-keleti* egyház talpraállhasson, amellyel a görögkeleti hivők legnagyobb részét elvonta volna a szerb patriárka fenhatósága alól és a nagy egyházi vagyon jórésze is magyar ügyet szolgált volna. De azt egy szerb-nemzetiségü nyugalmazott államtitkár és a kultuszminiszterium egyik tanácsosa megakadályozták. Ezzel természetesen akaratlanul is pánszláv érdekeket szolgáltak.

A másik igen fontos tény az izlám kérdése, amelyet a hivatalos tényezők teljesen negligáltak. Négyszáz millió muzulmán, közöttük ötven millió körül szláv anyanyelvü, de antiszláv érzületü, nem volt fontos a magyar külpolitikának, amely a törökséget, a mi rokonunkat, állandóan az izlámmal tévesztette össze. Az izlám egymaga elég erős ahhoz, hogy a civilizációt fenyegető bolsevizmust és Európa békéjét állandóan háborgató pánszlávizmust féken tartsa. Hiába figyelmeztették, az illetékesek erre nemcsak a Budai Napló hasábjain, de Genfből is a Bethlen-kormányt, a bürokrácia elzárkózott attól, hogy a bolsi és pánszláv (tán egy a kettő?) veszedelem ellen szervezkedjünk. Három fellegvára van a pánszlávizmusnak: Belgrád, Prága és Moszkva, de még ezt sem tudták.

Tévedni emberi dolog és mindig dicséretreméltó, ha az ember belátja tévedését, mert akkor még segíteni lehet. Bethlen István is belátta politikája tévedéseit, most itt az idő, hogy jóvátegyük mindazt, amit elmulasztott a magyarság feltámadásának érdekében. Meg kell keresni, de nem bürokrata agyvelőkkel, hanem a gyakorlat embereivel, a nagy turáni és izlamita kapcsolatokat, korridort kell építeni kelet felé a fekete tengerig és Budából kell az izlám kulturális fellegvárát Európa számára elővarázsolni. A magyar görög-keleti ősegyház megszervezésével, önálló érsekség, esetleg exarhátus felállításával halálos csapást kell mérni a szerb patriarkátusra, a Gül-Baba mecset és egyetem felállításával pedig el kell vonni ezernyi muzulmán főiskolai hallgatót London, Páris, Berlin, Bécs, Madrid, Moszkva, Belgrád és Athén egyetemeitől.

Fel kell állítani a szegedi egyetem mellett a görög-keleti magyar szemináriumot és Budán a mohamedán theologiát. Nemzeti létünk követeli ezt, ha nem akarunk a szláv harapófogóban végleg elpusztulni.

A diplomáciánknak pedig szoros kapcsolatot, véd és dacszövetséget kell teremteni a fajrokon Albániával, ki kell tüzetni a mi iniciativánkra a horvátok, bosnyákok és rutének szabadságának kérdéseit Genfben, lengyelekkel és tótokkal szorosabb viszonyba kell kerülnünk, a bolgár, török, perzsa, görög, arab államokkal szövetséget kell kötnünk. Akkor aztán nem lesz mit félnünk a pánszláv harapástól. Ha a régi bürokrata garnitura lázadozik, ki kell cserélni. Gömbös Gyula miniszterelnök, ahogy eddig bizonyította, nem ijed meg egyhamar sem a pánszlávoktól, sem a — bürokráciától.

Adalics Omár dr.

A szent hegy

Gellérthegy Barátai Egyesületének közgyülése

Az uj elnök: Hültl Dezső dr.

Amily nagy léptekkel terjed ez a város, oly közel hozza minden lépésével a Gellérthegyet, mely körül ma már eleven, lüktető városi élet folyik és nemsokára csaknem a középpontjává lesz a magyar metropolisnak. És csodálatos, hoggy éppen erről a hegyről tudunk oly keveset, hogy szinte meglepte a társaságot, mely a Gellérthegy Barátai Egyesületének közgyülésére összejött, Pauer János építész előadása a Gellérthegy multjáról, amelyben a nem ismert, vagy kevéssé ismert történelmi érdekes adatok egész tárházát gyüjtötte össze.

Figyelmesen hallgatta az előadást az egybegyült társaság, amelynek körében megjelentek: *Asbóth* Emil müegyetemi tanár, Asbóth Kamilla, Antony Rudolfné, Szigethy János felsőházi tag, dr. Juhász Andor, Kuria elnöke, Bachmann Ottóné és Mária, Sármezey Endre krmftn., Császár Ferenc főisk. ig., özv. Konrád Rezsőné, Dorner Gyula min. tan., dr. Harrer Ferenc v. megh. min., Zsigmondy Dezső vezérig., Vidéky Emil dr iparrajzisk. főig., Vidéky Gitus, Szesztay László müegy. tan., Szesztay Gizella, Hochhauser Elek min. tan., Lengyel Béláné, Révai N. Jánosné, Gaszner Aurél igazgató és neje, Barsy Károly min. tan., Saxlehner Kálmán krm.-főt. és neje, Saxlehner Ödön főkonzul, Bánlaky Géza a Gellértfürdő igazgatója, Pauer Mária, Fritsch Kálmán dr. államtitkár, dr. Fogarassy Viktor vezértörzsorv., Lénárd Zoltán dr. egyet. tanár és neje, Körössy Albert ezredes és neje, dr. Teleky Kálmán, Vörös Erzsébet, dr. Haidekker Lajos, Novák Kamill, Balogh László, Szentgyörgyi Gusztáv, Viraág Béla és még sokan mások. Az előadást legközelebb részletesen ismertetjük.

A közgyülés e hó 8-án délelőtt volt a Gellértszálló hangversenytermében, ahol előkelő társaság gyült össze, nagyrészben a Gellérthegy és közvetlen környékén lakó villa és telektulajdonosok, akiket Asbóth Emil elnök üdvözölt és fölkérte *Pauer* János építészt, hogy a Gellérthegyre vonatkozó előadását tartsa meg. A mindvégig lebilincselő és érdekes előadást mintegy 40 vetített kép kisérte. A szerző igyekezett a Gellérthegyre vonatkozó összes adatokat összegyüjteni, azonkivül az idevonatkozó képeket is a multból. Nagy elismeréssel adózott neki a társaság és általános volt az óhaj, hogy ezt a tanulmányt közkinccsé kell tenni.

A közgyülés további folyamán meghallgatták *Lantos* Zoltán tartalmas titkári jelentését, *Schiefner* Károly pénztári jelentését amelyet egyhangulag elfogadtak és a fölmentvényt is megadták. Ezután következett volna az elnökség és a tisztikar megválasztása, ezt megelőzőleg azonban Asbóth Emil elnök kijelentette, hogy *az ő személyétől tekintsen el a közgyülés,* mert *egészségügyi* okokból *nem vállalhatja* tovább az elnökséget, köszönetet mondva az eddigi támogatásért a választmánynak és tisztikarnak. Az elnöki kijelentés után *Saxlehner* Kálmán keresetlen, meleg szavakkal fejezte ki sajnálatát hogy az elnöki tisztséget Asbóth Emil nem vállalja és hálás köszönetet mondott neki eddigi eredményes működéséért és az egyesület odaadó, szeretetteljes vezetéséért. Hervadhatatlan érdemeit jegyzőkönyvbe kérte megörökíteni, amihez a közgyülés lelkes éljenzéssel járult hozzá és amit a belépő elnök megköszönt. *Dorner* Gyula indítványára egyhangulag megválasztották elnöknek

dr. HÜLTL DEZSÖ

müegyetemi tanárt akit lelkes ovációban részesített a közgyülés és elfoglalta *Asbóth* Emil felkérésére az elnöki széket. Azután megválasztották az elnökséget, a tisztikart és a lelépő választmányi tagokat is ujból egyhangulag megválasztották.

Az elnöki székből *Hültl* Dezső az uj elnök mondott azután köszönetet az egyhangulag történt választásért és fölhívta a társaság figyelmét arra, hogy ez a közgyülés egy tizéves turnust zár le, amely idő alatt nagy fejlődésen ment át a Gellérthegy. Azonban sok munka vár még az egyesületre és ő fogadalmat tesz, hogy ezeket a célkitüzéseket a leghivebben fogja szolgálni, mert a Gellérthegy országos érdek és együtt jár a fürdőváros fogalmával. További működéséhez a tagtársak szives közreműködését kérve, bezárta a közgyülést.

*

HÜLTL DEZSÖ dr.

okleveles épitész, műszaki doktor, az ujkori építéstan nyilvános rendes tanára, a Király József Műegyetem 1930—31-i, 1931—32-i rektora, ezidei prorektora, a mérnök-építész szakosztály 1917—18, 1918—19-i dékánja, a Felsőház tagja, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja a Szent István Akadémia rendes tagja, a mérnöki tanács alelnöke, az Országos Középitési Tanács alelnöke, országos középitési tanácsos, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának tagja, a Korvin koszoru tulajdonosa, Ferenc József rend lovagja, a Vöröskereszt II. oszt. diszjelvényének tulajdonosa, a Londoni Institute Of Brittisch Architects tiszteletbeli levelező tagja, a Magyar Épitész és Mérnök Egylet volt alelnöke, a Magyar Képzőmüvészeti Társulat törzstagja, választmányi és igazgatósági tagja, törzs és társtagjainak elnöke, a Benczur Társaság tiszteletbeli tagja, a Műemlékek Országos Bizottságának, az Országos Képzőmüvészeti Tanácsnak, az Épitőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett országos bizottságának, a Horthy Kollégium igazgatóságának tanácstagja, Steindl Céh elnök-céhmestere, az Országos Iparegyesület igazgatósági tagja és most a Szent Gellérthegy Barátai Egyesületének elnöke.

A lágymányosi hidfőnél

című cikkünkre a következő választ kaptuk:

Azt a körülbelül 80 katasztrális holdnyi területet, mely most még nagyrészt víz alatt állés a Boráros-téri új híd folytatásában vezetendő széles útvonaltól az összekötő vasúti-hid töltéseig és a Dunapart meg a Budafoki-út között terül el, néhai *Palóczi Antal* tanár ajánlatára még *Bárczy István* polgármester korában *„Állandó Kiállitási Terület"-nek* jelölték ki a székesfőváros térképén, ezenfelül azonban nem törődtek ezzel a teljesen elhanyagolt, jobb sorsra érdemes városrésszel.

A mindig alkotni vágyó, korán elhunyt kultuszminiszterünk *Klebelsberg Kunó* gróf négy évvel ezelőtt kongresszusra hivta egybe a magyar természettudósokat, hogy ők jelöljék meg a megoldásra váró legsürgősebb és legfontosabb természettudományi feladatokat, melyekkel a miniszter azután az ő megállapitásaik értelmében foglalkozni akart.

A háromnapi tanácskozásnak az volt a határozottan kialakult eredménye, hogy elsősorban létesitendő a *„Magyar Természettudományi Múzeum"*, mert a *Magyar Nemzeti Múzeum"*, keretében, illetőleg épületében a természetrajzi osztályok már nem maradhatnak s a már kihelyezett nagyszerű néprajzi osztály szintén kívánja áthelyezését mostani ideiglenes elraktározásából. Ezenfelül javasolták a miniszterek, a kir *József Műegyetemmel* kapcsolatban néhány tudományos intézménynek, igy például az *Eötvös Lóránt* báró világhíres torziós ingájának elhelyezését célozó intézetnek a felállítását.

A miniszter e javaslatokat helyesléssel fogadta és mindjárt ki is jelentette, hogy a nagyszabásúan tervezendő „Magyar Természettudományi Múzeum" épületét a feltüntetendő „Lágymányosi pocsolya" helyén, az ott ültetendő nagykiterjedésü kertek közepében szeretné felállitani. A többi tudományos intézményt pedig a Műegyetem területének kiterjesztésével óhajtotta volna berendezni. Ez ókból a miniszter négy évvel ezelőtt kérte is a főtől ennek a mélyen fekvő vizes területnek a feltöltését. A székesfőváros azonban annakidején nem vállalhatta ezt a költséges feladatot. Ma, amikor bármilyen munkával foglalkoztatni kell az inséges népet, ezt a földhordást talán könnyebben lehetne elvégezni; sőt már meg is kezdték a nagy munkát.

Jól tudjuk, hogy *Lendl Adolf* már két, vagy három évtizeddel ezelőtt — ismervén a múzeumi természettudományi osztályok zsúfoltságát és régóta válságos helyzetét — hiszen fiatal korában ő maga is múzeumi tisztviselő volt — kidolgozott egy nagyszabású tervezetet a létesitendő „Magyar Természettudományi Múzeum" érdekében s ezt a tervezetét be is mutatta. Csakhogy *Lendl* akkor a Vérmezőt ajánlotta az új múzeum helyéül — a katonai kincstár ellenben ezt a tágas mezőt nem engedte át e célra! Ez okból most már évek óta szunnyad a szép törekvés.

Ujabban ismét elővette *Lendl* régi terveit és a volt kultuszminiszter kívánsága értelmében átdolgozta ezeket a Lágymányoson adott területhez, s ez az újabb átalakitás munkájának javára vált. Kibővitette a szép nemzeti intézmény leirását és gazdagon illusztrált kéziratát most nem régen átadta a Magyar Nemzeti Múzeum közvetlenül érdekelt természettudományi osztályainak, illetőleg ezek vezető igazgatóinak, hogy véleményt mondhassanak róla, mielőtt ő ezt a sokoldalú készültségéről tanúskodó művét *Hóman Bálint* mostani kultuszminiszternek és a székesfőváros közönségének felajánlaná.

Nekem alkalmam volt most nem régen ezt az élénk figyelmet érdemlő nagy munkáját látni és úgy értesültem, hogy a tudósok egyike szándékozik is erről a nyilvánosságnak szánt, tájékoztató ismertetéseket irni, hogy propagálja az érdemes ügyet. Mi e szándéknak csak örülhetünk, mert hiszen *ennek a múzeumnak létesitése elsőrendü érdeke volna nemcsak a magyar tudományos haladásnak, de főként Budának, mert világraszóló látványosság diszitené az eddig elhanyagolt lágymányosi területet.* Különösen az ottani hosszú Dunapartot emelné ki maj szánalmas állapotából, ami kétségtelenül az oly gyakran hangoztatott „fürdőváros" és az „idegenforgalom" javára is válnék.

A székesfőváros vezető férfiai talán még nem ismerik e nagyszerű tervezést, de ha ez nyomtatásban meg fog jelenni, bizonyára az ő tetszésüket is meg fogja nyerni.

Hennyey Vilmos dr.

Amikor miniszter a borgazda

Fabinyi Tihamér borgazdaestje a Pénteki Borgazda Társaságban

Vannak emberek, akiket mindenki szeret. Szeretett már akkor, amikor csak önmagát hozta a társaságba és szerették azért, mert önmagában is érték volt. A budai társaságban tulajdonképpen a legutóbbi községi választások sodorták bele *Fabinyi* Tihamér dr.-t, akit *Kozma* Jenő kért fel arra, hogy vegyen részt a választási harcban és vállaljon mandátumot Budapest közgyülésében. Néhány tartalmas beszéd, néhány jóizü felszólalás után *Fabinyi* Tihamér már központja volt a társaságnak, mert minden póz nélkül jelent meg és egyénisége közvetlenségével kapcsolta magához az embereket. Azután gyors egymásutánban megválasztották képviselőnek vidéken és — mondhatnánk — fiatalon lett a Gömbös-kormány kereskedelemügyi minisztere. Nagy képzettsége, kiváló szaktudása, pompás szókészsége, sziporkázó szellemessége hivatottá tették erre a nehéz pozíciójára, mely ma kétszeresen nehéz a megváltozott súlyos gazdasági helyzetben. Keményveretü magyar, a magyar jövő hivatott előkészitője, akiben a nemzeti érzés, már nemzeti öntudattá finomult.

Természetes, hogy mindenki igyekezett helyet biztositani magának a Pénteki Borgazda Társaság e hó 9-én tartott estjére, amikor

FABINYI TIHAMÉR dr.

miniszter volt a borgazda.

Zbóray Gyula dr. a társaság „örökös jegyzője" üdvözölte a minisztert és bejelentette, hogy a társaság életében még nem volt eset, hogy az összes borgazdák megjelentek az egy *Lendl* Adolfon kívül, aki Keszthelyen él most.

Fabinyi Tihamér dr. miniszter szólalt fel ezután és minden szavával tanuságot tett arról, hogy most is a régi jóbarát és a régi borgazda. Ontotta szive melegét és örült, hogy viszontszeretik, annak dacára, hogy miniszter lett. Fölelevenitette minden budai kapcsolatát és szellemes, ötletes szavakban mondott köszönetet azért, hogy a budai polgárság szeretete adott neki belépőjegyet a közéleti szerepléshez, mit azzal igyekszik viszonozni, hogy diadalra segíti a nemzeti öncélúság zászlaját, amelyet a Viziváros derék polgárai fennen lobogtatnak. Minden idejövetelből új erőt merit és már azért is szivesen jön e társaságba, mert itt különböző foglalkozású egyének barati közösségbe tudnak lépni. Ez a kölcsönös megbecsülés hiányzott a magyar közéletben, ahol egymást marják az emberek, pedig bizakodó, egységes szellemre van szükség, mert ujabb ezer évig akarunk élni a régi hazában, a Duna völgyében. A mai fülledt levegőben az első ablak, amit eredményesen kinyitottunk az Ausztria felé nyiló ablak volt és enyhülést is hozott. Nehéz tél előtt állunk, de a budai erények: a hit, a bizalom, a becsületesség és őszinteség ezen is túlsegitik a hagyománytisztelő budai polgárságot és a magyar nemzetet.

humorral átszőtt beszédet nagy tetszés kisérte végig, mert csodálatosan pendítette meg a budai szíveknek azt a húrját, amelyen csak oly kevesen tudnak, muzsikálni. Olyan budai, olyan nagyon egyszerű volt, — szívből jött és a szívekhez talált.

Nem kerülhette el azután a felszólalást *Kozma* Jenő dr. sem. Üdvözölve Fabinyit, akiben ő ismerte fel a tudóst, a gazdaság-politikust és a jóbarátot. Illusztris név a borgazdák névsorában. Egy közbeszólás révén kedvesen megemlékezett a Budai Naplóról, mint Budának egyetlen régi lapjáról, mely évtizedek óta tesz rendkívüli szolgálatokat a budaiaknak. Azután kedvesen meginvitálta a miniszter-borgazdát, hogy jöjjön minél többször ebbe a meghitt baráti körbe, mert itt megnyugvást talál, ha nagyon érzi annak a sok bajnak a sulyát, mely ezt a nemzetet most sujtja.

A kedves meghivást lelkes helyesléssel kisérték a jelenlévők. Azután *Hoór Tempis* Móritz dr. egyetemi tanár a Budai Társaskör elnöke a vendégek nevében köszönte meg a szives vendéglátást és azt kivánta a miniszternek, hogy minden terve sikerüljön. Majd közkivánatra *Petracsek* Lajos dr. országgyülési képviselő szólalt fel, mint aki elsőnek invitálta Fabinyi Tihamért, hogy vállaljon tagságot a törvényhatósági bizottságban. Utána *Zilahy Kiss* Jenő volt alpolgármestert kivánták hallani, aki a saját esetét mondotta el, amelyet a legrövidebb idő alatt telefonon intézett el a miniszter. Ezt a tettrekészséget, ezt a rutint egy adomával világította meg lapunk szerkesztője, aki a budai érdekek uj, nagy tudással felvértezett előharcosát üdvözölte a miniszterben.

A vizivárosi Községi Polgári Párt nevében közkivánatra *Szombathy* Kálmán budai pártelnök üdvözölte a minisztert, aki még miniszterségé

FABINYI TIHAMÉR dr.
m. kir. kereskedelemügyi miniszter.

előtt beszélt gyakorlati terveiről s a rövid működése alatt meg is valósította azokat. Mint a tettek emberét köszöntötte.

Az estén részt vett a *diplomás ifjuság* öttagu küldöttsége *Zboray* Jenő és dr. *Steinberg* Károly vezetése alatt s ezek nevében *Dózsa* István dr. a fiatalság kérését tolmácsolta.

A társaság éjfélig maradt együtt kedves budai hangulatban és ünnepelte a népszerű minisztert.

A gáz jelentősége közgazdasági életünkben

Előadta: **Véssei Ede dr.** a szkfőv. Gázmüvek vezérigazgatója

A közgazdaságtudományi kar *Magángazdasági Szeminárium* legutóbbi ülésén annak igazgatója, *Karch* Kristóf dr. egyetemi tanár bevezetőül rámutatott arra, hogy a Szeminárium programmjában a *közüzemi kérdések* tudományos vizsgálata magásgazdasági szempontból már évek óta szerepel. A hallgatóság évenkint több szemináriumi dolgozatban és vitaülés keretében foglalkozik különösen a fővárosi üzemek fejlődésével és jelen helyzetével. Hogy a kérdéscsoport gyakorlati aktuális oldaláról is megvilágíttassék, a Szeminárium igazgatója a gyakorlati szakférfiakat is felkéri egy-egy kérdés megtárgyalására. Ennek során ezuttal

VÉSSEI EDE dr.

foglalkozott kimerítően energiagazdaságunk egyik fontos tényezőjével, a *gázzal*.

Megemlékezett a gázgyártás lényegéről, behatóan foglalkozott a hazai barnaszenek szerepével a gáztermelésnél. Rámutatott arra, hogy meglévő gázfejlesztő és tisztitóberendezéseink mellett

hazai szeneink ezidőszerint nem használhatók fel a gázgyártáshoz.

A hazai szenekből való gázgyártás problémáját mégis sürgősen megoldandó feladatnak tartja, amennyiben ez a kérdés technikailag és gazdaságilag is teljes megoldást nyert, a gázgyár bővítésénél már a hazai szenek felhasználását kell figyelembe venni.

Az ország szénkincse kereken 1 milliárd tonnára becsülhető, amely a legoptimisztikusabb számítások mellett iis alig 100 évig lesz elégséges. Éppen ezért vizsgálat tárgyává kell tennünk szénkészletünk leggazdaságosabb felhasználási módozatait. A szénnek háromféle felhasználási lehetőségét ismerjük: — a közvetlen eltüzelést, — elektromos energiává való átváltoztatását és — a szénnek elgázosítását. A közvetlen tüzelésnél a termelt meleg 30%-a, az elektromos áram használatánál 9%-a, a gáztermeléssel pedig a szénnek 60%-a hasznosítható.

Rámutatott arra, hogy ugyanazon szénmennyiségnek a felhasználásával

a gázgyártás által kétszer annyi hőegységet nyerünk,

mint a közvetlen eltüzelés révén és több mint hatszorosát az elektromos áram termelésével szemben. Ha az ország egy évi háztartási melegszükségletét elektromos áram formájában juttatnók a fogyasztóközönségnek, akkor a meglévő és a mai felhasználás mellett is alig 100 évig elégséges szénkincsünk 30—35 év alatt kimerülne, ha pedig gázgyártás utján hasznositjuk a szenet, akkor szénkészletünk 200 évre is elegendő.

A különböző energiaforrásokat a melleghasznosítás és a versenyképesség szempontjából vizsgálva, arra a megállapitásra jutunk, hogy a gázgyártás nemcsak szénkincsünk kimélése szempontjából

energiagazdaságilag a legelőnyösebb,

hanem a magángazdaság szempontjából iis kétségtelenül a legversenyképesebb.

Hogy mit jelent a gázgyártás közgazdasági szempontból, e tekintetben rámutat arra, hogy 1 q szénből 33 köbméter gáz, 70 kg koksz, 4 kg kátrány termelhető. Csak a budapesti gázművek 1931-ben 9.2 millió pengővel javitották meg külkereskedelmi mérlegüket. a magyar iparnak juttattak 2.5 millió pengő értékü megrendelést, illetményekben és munkabérekben pedig 7 millió pengőt fizettek ki.

Ma a fővárosi gázgyár 76 éves multra tekinthet vissza, amelyből 22 év a fővárosi kezelés idejére esik. Fejlődése csak mint községi üzem mutat ugrásszerü emelkedést. Ez alatt az idő alatt a gáztermelés 54%-kal, a csőhálózat hossza 32%-kal, a közvilágitási lángok száma 52%-al, a gázmérők állománya 100%-kal, mig a fogyasztókészülékek száma 443%-kal emelkedett. Az üzembe fektetett 85,443,248 P után 1931-ben a 3,487,630 P-ős annuitáson kivül

6,129.423 pengővel járult hozzá a főváros háztartásához.

Kimutatta még, hogy azokban az országokban is, ahol vizierővel fejlesztik az elektromos áramot a fejenkinti gázfogyasztás messze meghaladja a mienkét, s a gáztermelés az utolsó tiz évben két-háromszorosára emelkedett.

A fővárosban magában is még mindig nagy perspektiva nyilik a gázhasználat szempontjából, mert még

118.000 lakásban 60.000 fürdőszobában hiányzik a gáz.

Éppen ezért felhivja az érdekelt iparágakat az összefogásra, megjelöli az utat, amelyen haladnunk kell, hogy mindenki számára közkincsé váljék a gáz.

Az értékes előadáshoz *Krach* professzor fűzött néhány reflexsiót. Az Egyetem aulájában összegyült nagyszámu előkelő hallgatóság nagy érdeklődéssel és spontán megnyilatkozó elismeréssel fogadta az érdekes előadást. *(L. Z. dr.)*

A mohamedán sirok őre

A székesfővárosi temetőkben fekvő mohamedán halottak sírja gondozásának felügyeletével a polgármester

DURICS HUSSZEIN HILMI

effendi, volt csász. és kir. katonai főimámot, a Gül Babáról elnevezett budai magyar autonom mohamedán vallásközség lelkészét, jelenlegi budai nagymuftit, megbízta. Az 1932. nov. 22-én kelt 199.550/1932. X. ü. o. számú rendeletet a polgármester nevében *Salamon* Géza dr. tanácsnok irta alá.

A budapesti temetőkben 2000-nél jóval több mohamedán alussza örök álmát. A török sirok száma: 153, akiket a török konzulátus papja gondoztat.

Majdnem valamennyien a világháború áldozatai, hős halottaink, muzulmán testvéreink, akik otthagyva ősi otthonukat eljöttek a magyar király hivására Szent István birodalmát védeni. Ferenc József csász r-király méltányolta az iszlám érdemeit, midőn a magyar szent korona ősi tartományaiban: Bosznia—Hercegovinában (Ráma királyság) magyar állampolgárságot adott a hűséges bosnyákoknak, az iszlám-vallást egyenjogositotta a katholikus, görög és protestáns vallásokkal ,főpapjaikat titkos tanácsosaivá nevezte ki, a Vakuf-igazgatót kegyelmes urrá, hadseregében a mohamedán lelkészeket fő és törzstisztjeivé tette. Iniciativájára a magyarhoni iszlámot ős privilegiumaiban megerősitették és az 1916. évi XVII. törvénycikkel Mohamed vallását egyenjoguvá tették.

A székesfőváros most kiadott polgármesteri rendeletével, a törvénynek eleget téve, elismerte a mohamedánok lelkészeit és főpapját és a muzulmán hősi halottak sírjainak gondozásával háláját rójja le azok iránt, akik Galicia rónáin, a szerbiai vértengerben, Doberdó poklában és Nyugatmagyarország ősi földjén a magyar hazáért életüket és vérüket áldozták.

Lász Gyula dr. búcsúja

A legritkább eset, hogy a nem nagy rokonszenvnek örvendő adóhivatalok vezetője oly barátságos kapcsolatban éljen az adót mindig nehezen fizető polgársággal, mint amilyen kedves viszonyban élt az I. kerület polgárságával *Lász* Gyula dr. min. tan., adófelügyelő. Ezt bizonyította az a rendkívül látogatott társasvacsora a melyet a nyugalombavonuló adófelügyelő tiszteletére rendezett az I. ker. polgárság és az adóügyi tisztviselők *Sártory* Endre dr. vezetése alatt a Zöldfa vendéglő külön termében, ahol száznál többen jöttek össze, köztük Szigety János, Lampel Vilmos, Keömley Nándor dr., Kummer Rezső dr., Pótz Antal, Gyurman Jenő dr., Kiss Péter Pál dr., Mikler Gusztáv dr., Auguszt E. József, Tóth Gábor, Holló Ferenc, Luzsa László, Kodnár Dömötör, Pathó István, Károly Ferenc dr. és neje, Szebenyi Mária és Margit, Csorba Emánuel dr., Radnay Árpád dr., Hegyi Károly dr., Erős Béla dr., Szaplonczay József dr., Kindriss János dr., Abaffy Árpád dr., Tóth Ferenc, Szörény Dezső dr., Hurm Jenő, Varga Imre, Meszlény Mihály, Forró Imre, Kollár Gábor, Viraág Béla és az I. ker. számottevő polgárai közül számosan. A vidám hangulatban eltöltött társasvacsora után *Spannberger* Alajos tanácsnok-előljáró köszöntötte elsőnek az ünnepeltet, met és iránta való tisztelet, szeretet és megbecsülés jegyében gyült össze a társaság, és megrajzolva a köztisztviselő pályafutásának a képét azt kivánta *Lász* Gyula dr.-nak, hogy derüs legyen a nyugalma és éltette őt az előljárság tisztikara nevében. Majd *Szigety* János felsőházi tag köszöntötte őt, Buda minden pártja nevében és rámutatott arra, hogy nagy lelki tulajdonságok kellettek ahhoz, hogy az adózó polgárság ily ünnepi módon bucsúzik tőle. Mint a zene kiváló művelőjét éltette és harmoniát kiván neki a további életbe. *Meszlény* Mihály a magyar rokkantsegélyző nyugdijegyesület babérkoszoruját hozta el. — *Tóth* Gábor pedig a kereskedőtársadalom köszönetét. *Pótz* Antal a VII. ker. adófelügyelőség főnöke megköszönte neki, hogy őt és tisztviselőtársait e szakmában kioktatta. *Kollár* Gábor az iparosok nevében üdvözölte, azután *Lampel* Vilmos min. tan. szólalt fel, kijelentve, hogy nem bucsuztatni jött, hanem ellenkezőleg uj munkába hivja az ünnepeltet, a társadalomért, a városért és a hazáért. Éltette további közéleti szereplésében. Meghatottan mondott köszönetet az ünnepeltetésért *Lász* Gyula, megemlékezvén ifjuságáról, hivatalos multjáról, amelyben az a bibliai tétel vezette: Add meg a hazának, ami a hazáé és add meg a polgárnak, ami a polgáré. Az élet nehézségein öt polgártársainak szeretete és a hűséges tisztikar támogatása segitette át, harmonikussá tette pedig a zene és minden müvészet iránti szeretete. Az egybegyült társaság sokszor ünnepelte a bucsuzó adófelügyelőt.

Magyar Protestáns Almanach. Ezzel a címmel egy majdnem ötszáz oldalas, nagyon szép kiállitású, értékes tartalmú díszmunka jelent meg, amelynek egyik szerkesztője *Gegus* Dániel, lapunk munkatársa s a Hollós Mátyás Társaság tagja. Szerkesztőtársai: Herceg *Hohenlohe* Egon Károly és dr. *Leurentey* Vilmos. A könyv a magyar protestantizmus igaz tükre, irói a magyar protestáns irodalom kiválóságai. Tizenkilenc értékes illusztris iró tudásán keresztül ismeri meg az olvasó a magyar protestantizmus értékét, hatását és munkáját. Bemutat hét-nyolc protestáns költőt is. Harsányi Zsolt, Aprilly Lajos, Oláh Gábor, Lamperth Géza, Gegus Dániel, Szász Béla, Kóbor Aladár. Ezenkívül az egyházak névsora, vezetőinek életrajza, illustrációkkal és egy sereg tudnivaló egészíti ki a könyv tartalmát.

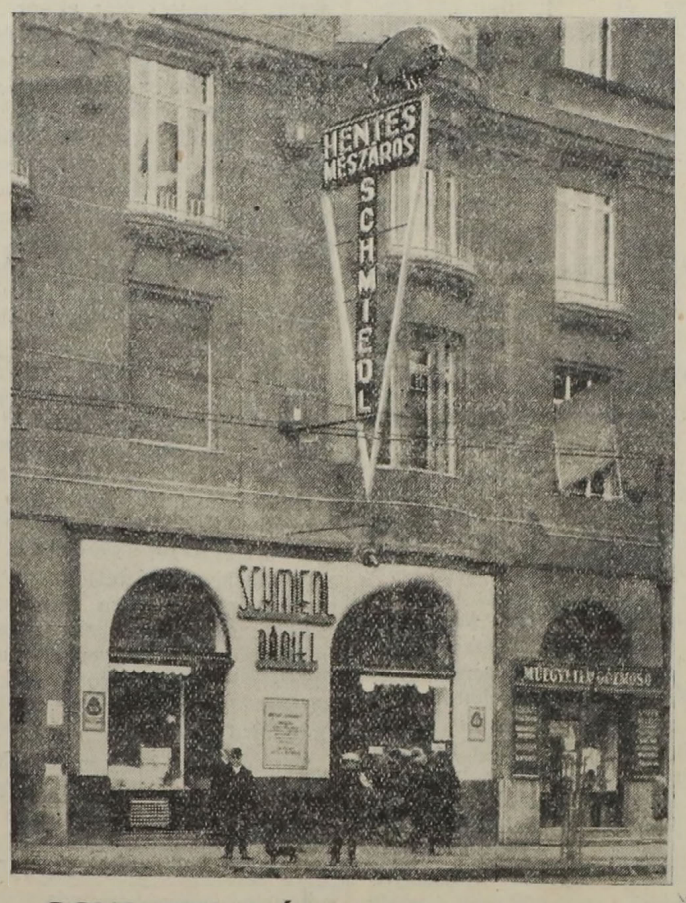

SCHMIEDL DÁNIEL hentesárugyár uj üzlete, a Kelenföld szenzációja

Értesités!

Van szerencsém tisztelettel értesiteni m. t. üzletfeleimet és rendelőimet, hogy társam TÓTH ELEMÉR úr barátságosan megvált a cégemtől és

Cimfestő üzememet

ezentúl magam vezetem tovább a régi helyen

II. Iskola-u. 16.

Cégem iránt tanusitott eddigi jóindulatu bizalmát kérem továbbra is számomra megőrizni.

Váli Gábor cimfestő mester

Karácsonyi nagy vásár

rendkivül mérsékelt árakkal

FÁBIÁN JÓZSEF

divtáruházában

I. Krisztina - körút 8-10 sz.

Anna-udvar

Az ármérséklést közlő KÖRLEVELET a posta kézbesitette.

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyóy intézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Aquila Adler Adelina
a m. kir. Operaház és a Városi Szinház volt énekművésznője
TANIT: lírai operaszerepeket, dalt, belcantot, coloraturát
VÁLLAL: tehetséges kezdőket
I. Gellérthegy-utca 1. II. 12. sz.
Tel. 509-83. d. u. 2—4-ig

KI KELL Köszörülni a csorbát!
Speciális beretva, tyukszem vágó kés, manikür és fodrászolló, vágó, szúró szerszámok stb. szakszerű köszörülése
SURÁNYI ÉS TÁRSA
VILLANYERŐRE BERENDEZETT MŰKÖSZÖRÜLŐ-ÜZEMÉBEN
II., MARGIT KÖRÚT 30.
Ferencesek templomával szemben

Már most
gondoskodjék a legcélszerübb
Karácsonyi ajándékról
Böröndök, retikülök, pénz- és névjegytárcák, nagy választékban, olcsó áron, izléses, szép kivitelben
Krisztina-körut 61 szám
Postapalotával szemben

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

JÓL JÁR MAJOR CIPŐBEN!
Elsőrangu minőség
Méltányos árak
I. Krisztina-körut 61
Postapalotával szemben

CSARNOK ILLATSZERTÁRBAN
(MARKOVITS IVÁN U. 2)
VÁSÁROLJON
KARÁCSONYI és UJÉVI
AJÁZDÉKOT!

A közismert 40 éves
SCHMIEDL DÁNIEL
HENTESÁRUGYÁR
Fiókja
I. Horthy Miklós-út 33. alatt
MEGNYILT

BUDAI KABARÉ
Szombaton és vasárnap a
SZEIFFERT kávéházban
Margit-krt és Zsigmond-u. sarok
BELÉPŐDIJ NINCS
Minden hétan uj müsor
Szolid kávéházi árak — Meleg konyha
Farkas Béla muzsikál

Személyi hirek

ANDRÉKA KÁROLYNÉ karácsonyi gyermekfelruházó ünnepe e hó 18-án, vasárnap délután 3 órakor lesz az ujlaki r. kath. Kulturház (III. Ürömi-utca 60—62.) dísztermében.

HARRER FERENC dr. ismerteti városrendező programmját december 20-án társasvacsora keretében a Budai Klub-ban, mint annak elnöke.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. előadó estjét a Földtani Társaság hidrologiai szakosztályán, mely december hó 14-ére volt hirdetve elhalasztották december hó 21-én szerda estére. Az előadás tárgya: Uj gyógyforrások a Rudasnál és Pesterzsébeten.

DURICS HUSSZEIN HILMI imám, budai nagymufti, hivatalos minőségben Rómába utazott, ahonnan több heti tartózkodásra a Keletre megy. *Durics* Husszein Hilminé, szül. hindi *Szabó* Ida édesanyja és rokonai látogatására Bécsbe utazott.

KONTRA ALADÁR óbudai ref. lelkész 30 éves lelkész jubileumát ünnepies keretek között ülte meg e hó 11-én.

STRÉM ISTVÁN dr. az okkultizmus ismertnevü írója beszélt e hó 13-án este „Az okkultizmus és jelentősége" címen a Budai Klub estjén, mely előadás iránt nagy volt az érdeklődés.

SÓGOR JÓZSEF építész aratott nagy elismerést e hó 13-án az Építőmesterek Egyesületében a *Délipályaudvar áthelyezéséről* tartott előadásával, amelyet átküldenek a városfejlesztő bizottság elnökének, *Harrer* Ferencnek.

PAPP JENŐ szerkesztő, a rádió ismert krónikása beszélt érdekesen a mai ifjúság életéről, küzdelméről és céljáról a szülők és gyermekek egymásközti viszonyáról a Római fürdőtelepi iskola szülői értekezletén. Ez alkalommal *Gaverda* Károlyné mondott köszönetet a szegény szülők nevében.

DE SCARDELLI CAESAR alezredes, a Magyar Katonai Irók Körének főtitkára december hó 10-én este a Budapesti Helyőrségi Altiszti Kaszinóban „Garibaldi tábornok" címen rendkívül érdekes vetített-képes felolvasást tartott.

PALÓCZI EDGAR tanár rendkívül érdekes előadást tartott az Óbudai Hegyvidéki Szövetség e hó 9-én tartott ülésén az Árpád emlékekkel kapcsolatosan, amely előadásról jövő számunkban közlünk részletes tudósítást.

MEDRICZKY ANDOR dr. székesfővárosi tanácsi fogalmazó fontos idegenforgalmi ügyek elintézése végett néhány napot hivatalosan Bécsben töltött.

Kérő szóval *fordul a magyar szivekhez RIPKA Ferenc dr. v. főpolgármester az ő 110 árvája érdekében, akiket a Klotild Szeretetház nevel és eltart, hogy megmentse őket a megfogyott magyar nemzet számára. Segitséget kér pénzben, vagy más természetben nyújtott adományban, hogy méltán megünnepelhessék december hó 22-én csütörtökön délután 4 órakor a szent Karácsonyt és az Egyesület tehessen is valamit a 110 árva fiú karácsonyfája alá!*

Emléket Perczel Bélának. Pártkülönbség nélkül állottak össze a budai hegyvidéki polgárat, hogy az oly tragikusan elhunyt: bonyhádi *Perczel* Béla számára emlékművet állítsanak fel, annak a férfinek, aki négy évtizeden át tiszta kézzel, önzetlenül szolgálta polgártársai és Buda érdekeit közigazgatásban, politikában, társadalomban és emberbaráti intézményekben.

A Budai Társaskör december havi *választmányi* ülése e hó 15-én csütörtökön este fél 7 órakor lesz a Délivasut épületében lévő helyiségében.

A világhirü kalksburgi jezsuita kollégium volt növendékei rendeztek szerdán meghitt vacsorát a Vadászkürt fehér termében, amelyen a kedélyes mult és a monarchiabeli világ hangulata elevenedett föl. Néhány órára eltüntek a politikai és társadalmi korlátok, hogy jó bor és baráti eszmecsere mellett ujra ifjúvá váljanak a résztvevők, akiknek legidősebbje 84, a legfiatalabbja pedig 24 éves volt. A meghivottak közül vagy negyvenen kimentették távolmaradásukat, mint *Apponyi* Albert gróf, *Scitovszky* Béla, *Mikes* János gróf püspök, csongrádi *Forgó* István dr. miniszteri tanácsos, *Waldbott* Kelemen báró felsőházi tag és még számosan. A jelenlévőket *Fiáth* Pál báró, valóságos belső titkos tanácsos üdvözölte. A jelenlévők közül ott voltak: *Csáky* Zsigmond gróf altábornagy, *Somssich* László gróf felsőházi tag, *Tragor* Károly huszárezredes, *Csáky* Gyula gróf, *Beökönyi* László dr., *László* Zoltán dr. szerkesztő, *Kidd* Sándor báró, *Thury* László stb. A legközelebbi összejövetelt farsangkor tartják a régi Kalksburgiak.

A szent Ramazán hónap a mohamedánok 'idei nagyböjtje december hava 28-ik napján délután 6 órakor kezdődik és 1933. év január hó 27-ikén ér véget.

Nagyszabású lövészestélyt rendez a *Budai Lövészegyesület tehruár hó 1-én.* Ez a hagyományos estély mindig pompásan sikerül és összegyüjti azt a nagy társaságot, amelyet az örökölt szeretet fűz az Egyesülethez. Budán szokás, hogy az életbe lépő leányokat itt mutatták be és itt kezdték bálozásukat. Meghivó-igénylés telefonon: 53—8—78.

Közel hatezer lelket számlál a *Budahegyvidéki Református Egyházközség*, mely az év elején alakult meg s a Déli vasút vonala, Városmajor-utca, Budakeszi-úttól a főváros határáig terjedő városrész református polgárait egyesíti. A fiatal egyházközség annyira megerősödött, hogy hívei lelkiéletének ápolására már templomépítését is tervbevette s erre a célra telek adományozását kérte a fővárostól a Királyhágó-utca, Böszörményi- és Németvölgyi-út között elterülő hatalmas téren, mely központi fekvésénél fogva leginkább megfelel a célnak. Az egyházközség lelkészi és gazdasági hivatala I. Enyedi-utca 10. alatt van. Egyházi vezetője: *Széles* László s. lelkész.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, Fő-u. 18.

A jótékonyság bálja. A II. kerületi Általános Közjótékonysági Egyesület legutóbb tartott választmányi ülésén *Guth* elnök meleg köszönetet mondott a *Budai Naplónak* és *Viraág* Bélának az erkölcsi támogatásért. A választmány elhatározta hogy a budai szegények felsegélyezése céljából rendezendő bálját 1933. évi január hó 21-én, szombaton tartja a Budai Vigadóban. A háziasszonyok felkérése és az előkészítő munkálatok már folynak. Báliroda: a II. ker. elöljáróságon.

A Sycambria hírei. A közszeretetnek örvendő budai corporatio Pauler-utcai otthonában nagyszabású, kedélyes *Szilveszter estet* rendez. A rendezőség már most kéri az asztalfoglalások bejelentését. Szokásos *jelmezestjét* a Budai Vigadóban február 11-én rendezi a Sycambria A rendezés munkája már folyik és a bálbizottság kéri a meghivóigénylések bejelentését.

Leányvásár című operett kerül szinre e hó 18-án fél 6 órakor a „Budai Ip. és Ker. Ifjak" szinpadán I. Városmajor-utca 59. Iskola.

Mozart soirée a Zichy palotában

Érdekes eseményről adott hirt a rádió mult heti műsora: *Mozart*, aki ifjúkorában gyakran volt dédelgetett kedvence az akkori arisztokratikus bécsi szalónokban, sőt nem egyszer *Mária Terézia* császár és királynő udvarának is vendége volt, — műsorra került egyik legelőkelőbb fouranoink, a *Zichy grófok* budai palotájában rendezett zenei estélyen, melyet a mikrofon is közvetít, hogy azok is élvezhessék a magas színvonalú előadást, kik nem részesülhettek ama szerencsében, hogy azon személyesen résztvehessenek. A Bécsikapú-tér évszázados házai oly csöndes hallgatásba merülten viselik frissen csillogó hótakarójukat, s a nemes patináju Verbőczy-utcai palota zöld dolmányos hajdui oly reverenciával állnak őrt a kapuban, mintha még csakugyan anno 1770-et irnánk s csak az utcán várakozó autók serege emlékeztet arra, hogy már 140 évvel vagyunk a Mester halála után. A fehér oszlopos, stukkodíszes vesztibülben parókás ősök életnagyságú arcképei és márványba vésett mellszobrai között a palota fenkölt szellemű úrnője fogadja a finom és graciózus comtessek társaságában vendégeit; a közel száz főnyi illusztris társaságban *Horthy Miklósné Őfőméltóságát* látjuk, amint az estély főszereplőjével, *Dohnányi Ernővel* beszélget, *gróf Apponyi Albert* tiszteletreméltó magas alakját egy másik társaság érdeklődéssel hallgatja, főpapi aranyláncok csillognak a diszkrét világítású hallban s az előkelő közönség tagjai izgatott örömmel tekintenek a várt zenei élvezet elé. Nem lehet eléggé méltányolni a nemes grófnőnek a magasabb kultura iránt érzett szeretetét, aki a ma oly divatos bridge-teamok összehozása helyett, a művészetpártoló ősök szellemében ily magas szinvonalú zenei estélyek rendezésén fáradozik. De már elhalkul a társalgás, kigyúlnak a sárga selyemellenzőjü lámpák és villanygyertyatartók s e sejtelmes világításban megjelenik a zongora előtt a Nagymester s idézni kezdi Mozart szellemét. Felcsendül a *c-moll fantázia*, majd az *a-dur szonáta* és valóban a hallgatóság mintegy látni véli a rizsporos porókás ifjú zenetitánt, aki a főuri társaság elé szórja zenei képzeletének csillogó drágaköveit, pedig rövid élete teli volt küzdelmes gondokkal s szenvedésekkel. Nézzétek, mily vidám az élet, mondják a gyöngyöző futamok a kecses trillák s a játékosan kergetőző rondótémák, de a balkéz komor ellenpontozása tragikusan jelzi, hogy mindez csak felszin, a mélységben a halál várakozik... A darabnak vége, a varázslat szünik, a hallgatóság felócsudik káprázatából s meleg tapsokkal jutalmazza a felülmulhatatlan interpretátort *Dohnányi Ernőt*. A zenei előadás előtt *Pauler Ákos* professzor olvasta fel érdekes elmefuttatását „Mozart lelké"-ről, azt igyekezvén bizonyitani, hogy úgy *Mozart*, mint pld. *Kant*, *Leibnitz* és *Göthe* azért tudták halhatatlan müveikben az örök harmóniát anyira megérzékiteni, mert lényegükben „typikus kispolgárok" voltak, akik már életükben is a kispolgári főerények: a rend, a hűség, hit és szeretet világában éltek. A nagytekintélyü professzor úr azonban talán nem fogja tőlünk rossznéven venni, ha a megállapitással szemben tisztelettel különvéleményt jelentünk be, mert pld. *Hofrat* v. *Goethet*, a maga világegyetemet átfogó, pantheisztikus világnézetével „kispolgárnak" beállitani, úgy hiszszük, méltán felkelti a polemizálási hajlandóságot... *Margittay R. dr.*

—o—

Két érdekes borestje volt a Pénteki Borgazda Társaságnak a mult hetekben. Az előzőn *Heyduck* Ödön, a „Pesti Hirlap" vállalat egyik régóta Budán lakó igazgatója volt a borgazda, aki szellemesen tért ki a szokásos előadás alól, — az utóbbin *Szlávik* Ferenc dr. kormánytanácsos, a nagynevü gyermekorvos töltötte be a borgazda tisztjét és rendkivül sok érdekeset mondott a „vitamin"-ról. Mind a két estén a péntekiek csaknem teljes számban megjelentek köztük dr. *Kozma Jenő* is.

URI PIZSAMA
jó minőségü már 10 pengőtől
Kapható: II., Margit-krt 51
LINKE

A magyar autonom izlámfelekezet Gül Babáról elnevezett budai vallásközségének előljárósága tudatja a hivőkkel, hogy a nagymufti távolléte alatt a lelkészi teendőket: *Mehmedagics* Izmail ulema, budai lelkész végzi.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, Attila-u. 8.

Cserkésztoborzó. A 30. sz. *Hollós Mátyás* cserkészcsapat felhivja minden érdeklődő szives figyelmét, ogy e hó 14-én és 21-én a *Magyar Turista Egyesület* helyiségében (IV. Aranykéz-utca 6. III. em.) délután 5 órakor a Kelenföldi Társaskör. tart. Korhatár 10—24 évig bezárólag. Egyenruha nem kötelező. Különben minden hét szerdáján ugyanott lehet jelentkezni délután 6 órától. — Akik a testvériességet, a szeretetet, a természetet keresik — azokat szeretettel várjuk.

Mikulás estéket rendeztek e hó 7-én: a *Budapesti Polgári Lövészegyesület* Marcibányi-téri székházában, amely kitünően sikerült. — *A Budai Iparos és Kereskedőifjak Kulturegyesülete* a „Budai Társaskör" helyiségeiben, amelyen nagyon jól mulattak. — *Vogl* Imre tánctanár és tanítványai pedig a Medve-utcai ujonnan átalakitott tánciskolában mulattak vidáman.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, Attila-u. 8.

A Budai Izraelita Hitközség rendes őszi közgyülésén *Kriszhaber* Adolf dr. elnök megnyitójában az elmult hónapok eseményeiről számolt be és *Gömbös* Gyula miniszterelnöknek a zsidóságot érintő kijelentéseivel foglalkozott.

Teadélutánt rendez ismét e hó 15-én délután 5 órakor a Kelenöldi Társaskör.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A Karácsonyi vásár elé nagy várakozással tekint mindenki. A budai uri közönség régi óhaja teljesült, midőn a patinás kitünő hirnevü *Schmiedl Dániel* hentesárugyár felállitotta pompás, tisztaságtól ragyogó fiókját a Horthy Miklós-uton. A hatalmas neonfényreklám már messziről csábitja a vásárló közönséget, amelynek a véleménye egyöntetüen az, hogy a rohamosan fejlődő Kelenföld gazdagabb lett egy nélkülözhetetlen izig-vérig finom hentesáru üzlettel, melynek érdemes tulajdonosa a kiállításokon egymásután nyerte meg a diszokleveleket, aranyérmeket elsőrendü sajátkészitésü hentesáru-különlegességeiért. z z

A szellemileg Elmaradottakat Gyámolító Emberbarátok Országos Egyesülete december 16-án d. u. 6 órakor a Budai Társaskör (I. Krisztina-körut, Déli p. u. épülete) nagytermében tartja II. évi rendes közgyülését, amelyre az ügy iránt érdeklődő emberbarátokat tisztelettel meghivja.

A Szent István gyógyszertár a II. Margit-körut 38. sz. ház lebontása folytán a szemben lévő Margit-körut 27. sz. házba költözik.

Dreher-Maulé karácsonyfadíszek a legragyogóbbak!

A kelenföldiek küzdelmei

a Buda Alsó város Egyesület ülése

Évtizedes küzdelmet folytat Buda déli medencéje és az ottlakó polgárság olyan egyszerü dolgokért, amelyek megvalósítása nem múlik máson, mint egy méltányos adminisztrativ intézkedésen. Szinte lehetetlen elképzelni, hogy a Kelenföldről ne lehessen szakasszal bejutni a belvárosba a BSZKRT vonalain. De talán még nagyobb képtelenség, hogy a HÉV fehérvári-uti vonalán két állomásnyi utért külön 36 fillért kell fizetnie a polgárnak, hogy a Ferenc József hidig eljuthasson és onnan fizesse tovább a villamost. Maga a székesfőváros sem méltatja kellőképen azt a hatalmas utvonalat, a Fehérvári-utat, amely egyik legnagyobb arányu utja Budapestnek, amit a város is elismert azzal, hogy kivilágitásáról eléggé gondoskodott, de maga az ut, annak gyalogjárói, teljesen vidéki állapotra vallanak. Sárban, esőben csak az ut egyik oldalán lehet gyalog közlekedni, ott is eléggé szükremért gyalogjárón. Ezen a hatalmas útvonalon egyetlen fa sincsen, a helyiérdekü vasut sinjei szabadon állanak, a keresztutcánál nincsenek átjárók, — szóval az elmaradottság, elhagyottság képét mutatja a táj, vagy ahogy ők mondják: — ez Ázsia.

Ezekkel a kérdésekkel foglalkozott e hó 13-án az Alsóvárosi Egyesület választmánya, *Gömöri* Győző elnöklete alatt. Letárgyalták a HÉV és BSZKRT közlekedése javításának eshetőségeit és jól megokolt memorandumban készülnek mindezeket ismét — a jó Isten tudja hányadszor — az illetékes tényezők elé terjeszteni.

Elhatározták, hogy küldöttségileg tisztelegnek dr. *Fabinyi* Tihamér kereskedelemügyi miniszternél, és az ő erélyes, gyorsintézkedésü kezének beavatkozását kérik. A polgárság jogos panaszainak közvetlen átérzése már közismert s igy a legteljesebb bizalommal fordulnak a miniszterhez.

Azután *Mikola* Géza alelnök tett előterjesztést a 41-es kis szárnyvonalnak, vagy ahogy ott jellemzően nevezik: *„Vakbél"-járatnak* az ügyében, amely igy, ahogy van, sehogy sem felel meg a kivánalmaknak. A járatokat korábban kellene kezdeni és később végezni. Előterjesztésében kivánta *az utak salakozását*, a töltés alatti villamosátjárónál gyalog közlekedők részére járdát és a *töltésnek áttörését, átjárók épitését* az odafutó utcák irányában. Ezután dr. *Csányi* Antal, a „Kertgazdálkodók Egyesületének" képviselője szólalt fel és kijelentette, hogy az ő egyesülete is mindezeket kivánja és átiratban kérni fogja. *Bukács* Kálmán inditványozta ezután, hogy az Alsóvárosi Egyesület rendezzen szilveszterestét *Lukács* Gyula vendéglőjében, ahol a kör üléseit tartja és mindjárt fel is kérték *Mócsi* László igazgatót humoros irányu előadásának megtartására, amit ő szivesen vállalt is. Viraág Béla szerkesztő felszólalásával ért véget az ülés.

Az Orsz. Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság december 17-én (szombaton) délután fél 6 órakor a Tanítók Ferenc József Házának dísztermében (VIII., Szentkirályi-utca 47. III. em.) felolvasó ülése rendez, amelyen dr. *József Ferenc* főherceg költeményeit szavalja *Szentmiklóssyné Beretvás Ilona* színművésznő.

Kollektiv kiállitást rendeznek Dongó György grafikai és Jancsó Béla a „Budai Szépművészeti Társulat" Pálffy-téri helyiségeiben. Az e hó 4-én tartott vernissage-on nagyszámú közönség gyönyörködött a kiállitott munkákban, főként *Dongó* György modern felfogásu grafikai müveiben. Igen nagy tetszést arattak szines tusrajzai, amelyeknek tökéletes perspektivája és diszkrét szinkezelése alapos tudásra és művészetre vallanak.

Biribis, Drumadam, Halbe Zwölfi, Quindici? Ki tudja, mik voltak ezek a régi kártyajátékok, amelyeket a Budai Királyi Magyar Helytartótanács és Buda Királyi Szabad Város Nemes Tanács számtalan kemény rendelettel tilalmaz, de e rendeletek nem irják le a játékok mivoltát. Buda régi polgárai talán tudnak a dologról valamit, ezért kérjük őket: tudassák szerkesztőségünkkel azt, amire emlékeznek.

IGYUNK „HARMAT"-VIZET! Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvizüzemnél I. Gellért-rakpart 1. Telefon: 530-03.

ELADÓ VAGY BÉRBEADÓ
előkelő hölgyközönséggel bíró régi ismert női fodrász-Szalón VI. Teréz-körut 41. udvari helyiség nagyon olcsó házbérrel.

A betegségek egész sora,
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserüvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irtak róla elismerő nyilatkozatot.

SZENT ISTVÁN
GYÓGYSZERTÁR
II. MARGIT-KÖRÚT 38. SZ. ALÓL
Margit-körút 27
alá költözik

Ajándékba könyvet vegyünk:

Karácsonyi ujdonságok

Arany János összes költői müvei, 6 kötetben	P	32.—
Asztalos-Pethő: A magyar nemzet története	„	18.—
Baktay Ervin: India 2 kötet, kötetenként	„	10.—
Balla: A Duce	„	4.—
Erdős Reneé: Örök papok, 2 kötet Füzve P 6.80	„	12.—
Greguss P.: A növények csodálatos élete „ „ 22.—	„	25.—
Az örök Goethe. 3 kötet. Szemelvény a költő müveiből	„	6.—
Harsányi Zsolt: Ember küzdj! Madách életének regénye Füzve P 10.—	„	15,—
Kertész: Szállok az urnak! Az udvarias magyar beszéd Füzve P 5.80	„	7,40
Lesznai A.: Virágos szerelem. Magyar szerelmes versek gyüjt.	„	5.—
Móra: Arany koporsó. 2 kötet P 5.60, bőrkötésben	„	12.—
Nádai Pál: Kert, ház, napfény	„	12.—
Papini: Krisztus története. Propaganda kiadás	„	3.—
Undset: Krist ih Lawrandsdatter I. kötet. A koszoru	„	6.80
„ „ „ II. „ Az asszony	„	7.—
Varju L.: Magyar várak. 313 képpel	„	20.—
Zsindely F.: Isten szabad ege alatt. Vadásztörténetek	„	20.—

Nagy választék ifjusági iratokból, papiráru, töltőtollak, zeneművek, naptárak

TISZA TESTVÉREK könyv, papir- és zeneműkereskedés II. Fő-u. 2. Tel.: 527—13

Közgazdaság

A Magyar Nemzeti Bank február 6-án tartja rendes közgyülését, amelyre a meghivókat január első hetében bocsátják ki. Még nem foglalkoztak hivatalosan az 1922. évi mérleggel és annál kevésbbé alakulhatott ki vélemény arravonatkozóan, hogy a Magyar Nemzeti Bank milyen mérvü osztalékot fizet.

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének legutóbbi igazgatósági ülése *Mauthner* István vezérigazgató lemondását tárgyalta, az új vezérigazgató gróf *Teleky* Tibor, aki már meg is kezdte müködését.

Nagy hossz az ingatlanpiacon. Az utóbbi két hét alatt, szinte a sofort-programm hatása alatt, orrszágszerte felugrottak az ingatlanok árai. A legfeltünőbb a budai és balatonparti ingatlanok áremelkedése, ahol 100—200 százalékos árugrásokat lehetett megállapitani. Ennek dacára igen megélénkült a kereslet a kis és középgazdaságok iránt is, főleg a dunántúli 30—50 holdas birtokokat keresik, amelyeknél mint Fehér és Veszprém-megyékben, 800 és 1000 pengőt is elértek egyes eladók magyar holdankint. Az élénkséget a kormányprogramm, főleg telepitési része, okozta.

B. N. V. A Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége elhatározta, hogy a jövő évben is megrendezi a BUDAPESTI NEMZETKÖI VÁSÁRT május 6—15 között. A kereskedelmi miniszter, külföldi mintára, kiállitási vonatokat indit a jövő évben. Ezek a vonatok a vidéki városokat keresnék fel egyes városok mintáit vinnék magukkal, hogy a vidéki kereskedők a minták alapján a gyárosoknak rendelést adjanak.

Az Első Magyar Részvény-Serfőződe a napokban tartotta meg rendes évi közgyülését *Metzler* Jenő dr. elnöklésével a Moktár tanácstermében. A közgyülés a zárószámadások elfogadása után a kifizetendő osztalékot a tőkeleszállítás után megmaradt részvényekre szelvényenkint 2 pengőben állapította meg. A szelvények december 5-től a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál válthatók be. Elnök kegyeletes szavakkal méltatta az igazgatóság két elhunyt tagjának, *Halász* Frigyes dr-nak és *Wolfner* Józsefnek hosszu időn át a vállalat kebelében folytatott tevékenységét és indítványára a közgyülés az elhunytak emlékét jegyzőkönyvileg örökítette meg.

Az Első Magyar Gyapjúmosó és Finomposztógyár közgyülése elhatározta, hogy a jelenlegi 5.4 millió pengő alaptőkéjét 2.7 millióra leszállítja. A leszállítás akként történik, hogy az egyes részvények 15 pengős névértékét 7.50 P-re bélyegzik le. A közgyülés azt is elhatározta, hogy a lebélyegzés után két darab, egyenként 7.50 pengős névértékü részvényt egy darab 15 pengős névértékü részvényre vonnak össze. A közgyülés határozatait a cégbiróság jóváhagyta. A részvényeket *december 20-ig* kell bemutatni a vállalat pénztáránál.

Megjelent a Kallós-Kompasz 1932—33. évfolyamának másadik része. A Pesti Tőzsde kiadásában és *Kallós* János szerkesztésében most jelent meg nyolcadik évfolyamában a Kallós-féle Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz második része amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztositó intézetek, stb. legujabb és legpontosabb személyi és mérleg-adatait tartalmazza. Igy most már komplett a négykötetes kompasz, amely pontos beszámolója a Magyarország gazdasági életében szerepet játszó vállalatoknak. A mü nagy terjedelme biztositéka annak, hogy a Kallós-féle kompasz, dacára a súlyos gazdasági viszonyoknak, valóban valamennyi működő magyar részvénytársaság, szövetkezet stb. legujabb adatait is az eddigi változatlanúl nagy terjedelemben — költséget és fáradtságot nem kímélve — közölte le. A kompasz mind a négy kötetének ára csak 60 pengő és igy a legolcsóbb magyar kompasz. Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, IV., Városház-utca 6.

Mikulásra, karácsonyra a közismert
STÜHMER-CUKORKA
Legközelebb
I. KRISZTINA KÖRÚT 61 sz.

Magyar könyv a bécsi piacon

A Márvány-utcai felsőkereskedelmi iskola igazgatója, dr. *Orel* Géza, mindent elkövet, hogy az ifjusággal megkedveltesse úgy az ipari, mint a kereskedelmi pályát. Számos könyvében bizonyitja a szabadpályák üdvös és hasznos voltát, amelytől a keresztény ifjúság annyira idegenkedik. Munkái között nagyértékü „A műhelynevelés Páris iskoláiban" c., 1914-ben megirt könyve, amelyben végigvezeti az összes iskolákon át, hogy milyen hasznos a szerszámismeret tanitása és mekkora szociális értéket képvisel az iskolai műhelyi szellem. Ujabban három könyvet irt, „Az árusitás technikája és lélektana", „Az árusitás neveléstana", és mint legaktuálisabbat „Az ügyes eladó" címen. Ez az utóbbi könyve ma jelent meg a bécsi piacon, lefordította Hans Lör a Gremium eladási kurzusának és a bécsi hivatalos kirakatrendező iskolának igazgatója. A könyv német címe: „Erfolgreich verkaufen". A „Reklam" bécsi lap már nyilatkozott a munkáról, kiemeli ethikai értékét, stilusát és tetszetős kiállitását. Orel Géza igazgató lankadatlan munkásságával nem mindennapi becsületet szerzett a magyar névnek. Most rajtunk a sor, hogy megértsük a könyv szellemét, alkalmazzuk a viszonyainkhoz és tanitsuk az eladást és a reklámot a pályaválasztást szolgáló iskolákban.

GYÜMÖLCSFÁK
Diszfák, Rózsák, Fenyők, stb.
LEGBIZTOSABB BEVÁSÁRLÁSI HELYE BÉKÉSCSABAI FAISKOLA R. T.
EGYEDÜLI BUDAPESTI LERAKATA
I. BUDAÖRSI UT 27.
Telefon: 847-48
61. Villamos 4. Autóbusz
KÖTÖTT TALAJ!

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét csak Budán szerzi be ADLERSHEIMNÉL Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak
Telefonmegrendelést házhoz szállit

33 éves cég!
Kelmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

A PÉCSI SZŐLÉSZETI ÉS BORÁSZATI KIÁLLITÁSON
ÁLLAMI ARANYÉREMMEL
EZENKIVÜL KÜL. ÉS BELFÖLDÖN SOKSZOROSAN KITÜNTETETT
Dr JANTSITS SÁNDOR
VILLÁNYVIDÉKI
FAJBORAINAK TERMELŐI
KIMÉRÉSE
I. GREGUS-UTCA 12.
BORÁRAK 60-90 FILLÉRIG
DIJTALAN BORKOSTOLÁS
LEVELEZŐLAP MEGRENDELÉST HÁZHOZ SZÁLLITUNK

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Hangulatos esték a Császárfürdő éttermében
ahol minden este
KRAFT PEPI és FETTERMANN JÁNOS
schrammelegyüttese
énekel és muzsikál
Kellemesen fütött terem, jó bácskai konyha, pompás hárslevelü bor
Tisztelettel
Csirszka Konrád

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

A SZÉP NŐI KÉZ SZEBB LESZ, HA
ENGELTHALLER ÉS NÁD
KEZTYÜT
VISEL
Mérték utáni készités, átalakitások, javitások, tisztitások
Árai a legolcsóbbak
II. Margit krt. 15.
Zárda-u. sarok.

Saját készitményü
CIPŐK
Elsőrendü minőségben olcsó árakon
NÉMETH BÉLA
régi budai cipészmester
uj üzletében
II. Zsigmond-utca 1 (Pálffy-tér sarok)

Budai Altalános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot téritünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

Lakjunk Budán!

Telek

Sashegyi-út 26. sz. alatti cca 5000 négyszögöles telek parcellákban, vagy egészben eladó. Utak és közművek épités alatt. Felvilágositás Pathó István, hentes, I. Roham-u. 6. Tel. 535—28.

Römaifürdőtelepen, Römaidunaparton parcellázott közmüves telkek, Csillaghegyen és környékén telkek, villák, családiházak *Farkas* József F. M. Ingatlan irodájában, Römaifürdő Emőd-utca 40.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmenti villatelkek □-ölenként P 3-tól. Havi iefizetés P 10.—től. Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóviz! Jó utak! Olcsó házak égett téglából már P 500-tól. Mintaházak a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden vasár és ünnepnap délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor indul a Városi Irodától (Horthy Miklós-körtér 3|b. Telefon: 694-33) Kérjen Propektust!

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyi levegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos erkélyes összkomfortos uri lakások azonnai kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61. villamos, 4. autóbusz megállóknál közvetlenül. Győri-út 24. Telefon: 534—20.

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcában, magaslati helyen, autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithidtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban 3 szobás szép lakás 1500-ért kiadó. Ugyanott 4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kildtásos*, erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal*, központi fütéssel, melegvizzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Aut. 527—80. (2)

Lakás

SZÉNATÉNRÉL
Ujonnan épülő házban modern 1, 2 és 3 szobás hallos utcai és kerti lakások, külön szobának beillő nagy cselédszobával, olcsó árban
1933. május 1-re
KIADÓK.
Felvilágositás a helyszinen II. ker. Görgey Arthur-u. (volt Szegényház-utca) 38/a vagy a tervező épitésznél Mann Antal épitőmester: II. ker. Hattyú-u. 7. II. em. 2. Telefon: 506-24.

Hálófülkés garzonlakás fürdőszobával, főzőfülkével, *budai kertes villában, villamos- és autóbuszmegállónál kiadó.* Budakeszi-út 1/d. Vagy telefonon 4—5-ig 298—92.

Kis souterrain ÜZLETHELYISÉG minden elfogadható áron azonnalra bérbeadó. Lógodi-u. 63. vagy d. u. 4—5-ig telefonon 298—92.

Társasvilláinkban
a Pasaréti-út 1 és Nagyboldogasszony-útja (Ménesi-út) 3. sz. alatt Budapest legelőkelőbb villanegyedeiben. Azonnali, ill. májusi beköltözésre már csak pár 3, 4 szobahallos, teljesen elkülönitett luxuslakrész kapható. Már felépült kertes társasházunkban, a „Tátra-udvar"-ban (a Horthy Miklós-körtérnél), továbbá korábbi társasházainkban még pár tehermentes, 3 szobás, 2—3 szoba-hallos öröklakás már 14,500 P-től kapható. Dijtalan üzlethelyiségek. Névreszóló telekkönyvezés. Rendkivül kedvező fizetési feltételek. Dijtalan prospektus tervekkel
„CENTRUM"
HÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9 Tel. 69-3-01
Társasházban a „CENTRUM" vezet!

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, femmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1. nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Juókúra

RÓMAI FÜRDŐ
Óbuda—Akvinkum
Késő őszig
Pompás Strand
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

Mocsári Antal
ÚRI ÉS NÖIDIVATÁRÚ ÜZLETE
II. Margit körút 4.
Elsőrendü minőség Olcsó árak

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fióküzlete egyidejü megszüntetésével I. KRISZTINA KÖRUT 83 alól I. KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvizmentes házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetessel. — Jó ivóviz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körtér 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

A BELLEVUE BEN
SANTA NELLY
JAZZÈNEKESNŐ
JÁVOR-VARSÁNYI ZENEKARA
Kitünő konyha
Olcsó árak

WC FÜRDŐ kád, kályha, mosdó, stb. szabott áron HUBERT Liszt F.-tér 4. T. 222-67.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19. Telefon: 530-33 Béres Márton

Eredeti zöld szinü, zárt csőrrel éneklő
Kanári
10 pengőtől
„Tabáni" gyürüjelzéssel márkázott Kun Tabáni János tenyésztőnél II. Fillér u 17

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Főmunkatárs: Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor

XXIX. évf. 1105 sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 fillér.
Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja — tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1932 december 24

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 m/m magas sor egyszeri közlésnél 30 F. Szövegsor ára 2 P. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint
A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekelt a várospolitika, közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budán, I. Bors-u. 24
Telefon: Aut. 502-96. Hivatalos órák: délután 4-6 ig

Jézus segíts!

és ne hadd el a magyart! mely a saját pusztulásával védte a Te országodat, Rómát és azt a Nyugatot, ahol a Te igéid szerint éltek a nemzetek. A saját testét vetette gátul e nép a tatár elé. Véres-drágán adta életét, hazáját. Ha a mohi pusztán húszezer magyar veszett el, akkor százezer tatár pusztult bele ebbe a győzelembe és megmenekült Európa, a Keletet kópizáló kulturájával.

A világhódító török itt botlott meg és Bécs alá már sántítva érkezett. Akkor még ugató kis kölyökkutyák voltak a cseh, a rác, a móc, a nagy harcokat vívó magyar oroszlán mellett. Rómába már nem jutott el és elbukott, de maga alá temetett minket is, hogy másfél száz évig nyögtük a pusztulásában is hatalmas turk népi nagyságát. Hunyady Jánostól Zrinyi Miklósig, Rómáért és a Nyugatért vérzett a magyar. Testvérnépek pusztították egymást a Te szent városodért, Rómáért.

Elpusztult volna, ha fordítva csináljuk és melléjük állunk.

Világverő őseink, a húnok is csak a hatalmukat mutatták meg, de megkímélték Rómát, amikor világi helytartód, a Pápa kért kegyelmet az örök város számára. Atila apánk nem volt az a barbár, mint a népvándorlás többi népe. A sok ezer esztendős *szavir* kultura, a fekete hunok fenkölt, lelki kulturáján nevelt fejedelem volt, nagy ellenfele, Aetius iskolatársa, és Rómában is járt iskolát. Nem vágyott Róma anyagi kincseire, mit a többi népvándorló, melyek mindegyike megsarcolta Rómát. De megborzadt a fertőzött, az anyagias Nyugattól és ha Te szeretettel igyekeztél magadhoz emelni a megtisztult embert, Atila ostorral vágott végig a megromlott, lealjasodott népeken. Te az Isten fia, — ő az Isten ostora volt.

A hún nemzet visszatért a turáni mezőkre és az Erdélyben élő egyetlen hún törzset, a *teke*-törzset római légiók verték ki ősi hazájából. Most is ott bolyong a turán mezőkön.

Az Avarok nobilis népét, amely ősei földjét vette birtokába itt a Duna medencében, a Dráva és Duna szögében lévő óriási mocsarakba fullasztotta Nagy Károly frank király. E nép csöppnyi maradéka ma is ott él.

Jézus, Te tudod, hogy miért?

Lelki boldogságát, gyönyörű vallását, a maga nagy prófétáját, Mitraszt megtagadta Érted, hogy a maga tiszta erkölcsét vigye a Néked hódoló, Téged imádó, de hamis, hazug erkölcsű népek közé, és a maga becsületes hitével állta útját az országaidra zúduló töröknek, tatárnak, bolgárnak, jásznak, kúnnak, besnyőnek, holott ha ott marad azon az *altájon,* amelyet az a hegység *ural,* amely elválasztja Ázsiát Európától, ma ura lehetne fél Ázsiának, az Északi tengertől India déli csücskéig és Mitrasz hitén, Zaratusztra próféta bölcs tanait követve a világ első nép volna.

Te érted Jézus, ez a nép nem a turáni népek élére állott, hanem szembeszállott a régi hazába ősi jusson bevonuló testvérivel, akik még a napban látták az Ős-Ten képét, nyájaikat óvta, védte, Tápjó és a pusztákon lecsapó villám által megolvasztott homokból alakult kőben, a menykőben, az *eskőben* áhítattal fogadta a magas meny-ből a földre küldött, ide esett üzenet és fogadalmat téve e szent kőre, esküt tett. Bizonysága ennek az a sok Tapjo, Eskö, Ükkő község, ahol az őshit oltárai álltak, az itt élt ősi magyar parasztság falvaiban.

Amikor mi magyaok az utolsó esküt tettük a meny kövére, akkor Neked tettünk szent fogadalmat Jézus! aki közelebb hoztál minket a Östenhez, akiben mi már akkor hittünk, amikor a mai „nagy" Nyugaton még vigyorgó bálványokat imádtak.

Te érted tettük mindezt — Jézus!

Te, aki a keresztfán váltottad meg a világot, minden népét és nemzetségét, akiről megalázkodó tisztelettel szól még a mohamedánok szent könyve, a Korán is, — segítsd a magyart!

Végig jártad tíz éves korodtól az akkori világot, Gallieától végig a turáni népeket *Ur* városáig és tovább északnak, keletnek délnek — és húsz évig se Jeruzsálem, se Róma nem is sejtette, hogy kiválasztott turáni néped körében élsz, ott hirdeted igéidet, ahol elsőknek értették meg azokat, de vissza mentél a romlott népek közé, hogy megfeszítsenek!

Mind máig becsülettel valljuk a Te szent hitedet és te megengedted nekünk, hogy régi hitünk leggyönyörűbb tételét, *Nagy Boldogasszony* imádását, szent Anyád örök tiszteletére megtarthassuk. Boldog! Igen a Boldogasszony volt a család, az anya, a gyermek és a ház védője, akit boldoggá is tett. Még erre való szava sincs, se Rómának, se a kiplakátozott Nyugatnak.

Ne hagyj el minket — Jézus!

Ne engedd, hogy az általunk meg nem érdemelt és meg nem értett sorscsapások súlya alatt vissza esdekeljük az *ős-Tent,* akinek neve nélkül ma sem tudná a Te szent hajlékodat, a *ten-plomot* a nevén említeni, sem a római, sem a zsidó, sem a magyar — és oda borulva Nagy Boldogasszony lábai elé, térden állva könyörgünk hozzád:

Jézus, — ne hagyd el a magyart!

VIRAÁG BÉLA.

Az óbudai hegyvidék szabályozása

A téglagyárak kitelepítése
Hozzászólás a belügyminiszter rendeletéhez

(Sz. K.) A négy év előtti tavaszon *Rakovszky* Iván a székesfővárosi közmunkatanács elnöke egy vegyesbizottság élén kiszállott az óbudai hegyvidékre, megállapítandó annak a temérdek panasznak a jogosságát, amiket az említett lakosság képviselői hozzájuttattak. Ugyanazon év őszén *Ripka Ferenc* volt főpolgármester szállott ki egy városi összetételü bizottsággal, amelyet *Pávai Vajna Ferenc* áll. főgeologus egészített ki.

Rakovszky Iván úgy városszabályozási, mint rendészeti szempontból aggályosaknak itélte a tapasztalatokat és az akkor még függőben volt *„Attila-park"* ügyének megoldásával egyidejűleg helyezte kilátásba a kérdés rendezését. *Ripka Ferenc* akkori főpolgármester pedig a gyakorlati megoldás módját keresvén, a bizottság előtt kifejtette, hogy amint a helyzetet látja, az már azért is megérett a megoldásra, mert úgy a *Margit kórház* közeli fekvése és tervezett kibővítése, mint pedig a legfontosabb nemzetközi autó-utunk örvendetesen megindult fejlődése, szinte kinálják a pénzügyileg is kedvező parcellázási és parkirozási lehetőségeket és megállapította, hogy a vállalatok működésének szabálytalanságait teljesen kikapcsolva is, a téglavető üzemeknek még ma is itt való működése — *a tegnapnak egy nehezen jóvátehető tévedése.*

A most említett szemléknek a nyomán megindult a városrendezési ügyosztályban az ügy érdemleges mérnöki előkészítő munka, amely kiterjedt az érintett terület u. m. rétegeződési felvételeire is.

A hegyek rákos sebeit okozó vállalatok kitelepítése ügyében azonban az érintett lakosság érdekeit szolgáló *„Óbudai Hegyvidéki Szövetség"* munkája tovább folyt.

A lakosság követelése a jog érvényre juttatásának jegyében főleg két irányu. Az egyik, hogy divatos jelzőt alkalmazzunk a *reparatio,* a másik *a kitelepítés.*

A szövetség képviselvén mintegy 700 ingatlantulajdonost — ennyiből áll ma már ez a *„hegyen épült város"* — a város közpénztárát megkímélendő azt kivánja ugyanis, hogy *mindama közutakat,* amelyeket a vállalatok a város — *tehát a mi* — tulajdonunktól jogtalanul elbányásztak és csengő pénzért tégla alakjában értékesítettek, most állítsák helyre, nehogy úgy járjunk, mint a *pasaréti* téglavetőnél jártunk hogy t. i. a rendezés költsége teljesen a köz nyakába szakadt, hanem a busás haszonból annyit visszajuttatni a köznek, a mennyi a rendezéshez szükséges.

Teljes mértékben osztván a volt főpolgármester megállapításait, azt kivánják továbbá, hogy miután ezeknek a vállalatoknak működése *szinte kezdettől fogva* szabálytalanságos, a város a legszigorubban követelje kiadott rendeleteinek pontos betartását és azt az üzemet, amelyik az előirásos rézsüket és padkákat

be nem tartotta, haladéktalanul állítsák le,

hiszen az elkövetett mulasztások ma még ki sem számítható károkat okoztak máris a köznek és a Bécsi-ut környéke semmi esetre sem akar tanuja lenni

a Lyon-i hegyomláshoz hasonló földcsuszásnak

ami pedig — ha idejében intézkedés nem történik — könnyen bekövetkezhet.

A lakosság mindkét követelését, a mi nem más, mint a jog és igazság érvényesítése, minden illetékes tényezőhöz eljuttatta, kiemelvén, hogy az óbudai hegyvidéket, ezzel

legverőfényesebb budapesti hegycsoportot, bűn átengedni továbbra is egy a mostanihoz hasonló czigányvégi gazdálkodáshoz

és azt kell belőle csinálni, amire a Mindenható teremtette: — a törekvő polgárság üdülőhelyét. A régi latin olvasókönyv azt irja, hogy

virágos kert vala Pannonia.

Bizonyára erről a vidékről irta, ahol a jobb időkben főleg meleg tüzü bort adó szőllő termett, ahol ma is csodálatosan zamatos gyümölcsöt ad a föld s ahol a rózsa még november végén is szabadon díszlik.

Ezeket az önérzetes és a város jövő fejlődését szolgálni hivatott törekvéseket honorálta most a *belügyminiszter,* amikor leiratot intézett a *Székesfővároshoz,* a téglagyárak kitelepítése tárgyában.

Nosza megszólaltak rögtön az érdekeltségek harsonái és a nehézségek előtérbe tolásával próbálják zavarossá tenni a tiszta helyzetet, amit fentebb igyekeztünk tömören összefoglalni.

A vállalati érdekeltségek nem tudják mit cselekszenek, amikor még mindig ragaszkodnak a belterületen fekvő téglavetőikhez és a vályog szárítók jelentős területeihez. Nemcsak *Gróf Bethlen István* lakásépítési állami terve fordult efelé a terület felé, hanem a magánosoké is, mert *a beolvadt Ujlaki Téglagyárnak* régebben parcellázott helyén **az utóbbi 2 év alatt több mint harminc 2—3, sőt 4 emeletes** ház épült és hogy mennyire kedvező fekvésüek ezek a keleti napnak fekvő lankások, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy egyik népszerü főhercegünk itt építteti családi villáját.

A vállalatoknak nemcsak mulasztásaikat rendezni vágyó érdeke, hanem helyesen felfogott pénzügyi szempontjaik is

a parcellázás felé

kell, hogy hajtsák őket. A legfontosabb autóközlekedési út egészen modern kivitelü és beosztásu kiépítése

a „Nagybátony-Ujlaki" miatt szakadt meg

egyelőre a Fényes Elek-utcánál. A közérdek joggal teszi fel a kérdést: meddig?

Egyik közkeletü érv a kényelmes maradiság mellett, hivatkozni a vállalatok általános ipari és az általuk foglalkoztatott munkásság szociális érdekeire.

Nézzünk szembe ezekkel is itt a nyilvánosság ellenőrzése mellett, hiszen a fontos tárgyhoz mindenki hozzászólhat és az érveket le lehet mérni a közérdek serpenyőin.

A vállalatok mindegyikének van külsőbb, — tehát jóval olcsóbb — területen levő települési és terjeszkedési lehetősége. Az áttelepüléssel járó költségek csupán egy töredékét teszik annak a jelentős nyereségnek, amivel a belső területek parcellázása jár és hogy ez zökkenésmentes legyen, az a munkásság részére nem munkaelvonást, hanem jelentős munkatöbbletet jelent.

De állampénzügyi szempontok is a belügyminiszter kivánsága mellett szólanak. Mai megcsonkult helyzetünkben — éppen a legutóbb közreadott adóstatisztika is bizonyítja — adóbevételeink gerince — nem helyesen bár, — a házadó lett, amelynek alanyai még adómentes állapotukban is vagy négyféle adót fizetnek. Nézze meg bárki a Hidegkuti-ut elejét a Pasarétet, de nézze meg a Nagyszombati uttól kezdődőleg a szóban levő Bécsi-utat is és azután feleljen arra a kérdésre, hogy az ott üzemben volt téglavetők és mészégetők jelentettek-e több bevételt a köz számára, avagy a kihült helyükön épült pompás városrészek.

Merjük kimondani, hogy a kitelepítés ellen eddig fesorakoztatott érvek nem helytállók és eltörpülnek azok mellett a városrendezési, közlekedési és pénzügyi érvek mellett — becsületesen beleszámítva a vállalatok jogos érdekeit is — amelyek mind-mind a kitelepítés mellett szólanak. A fejlődés, *maga a város lüktető élete* kivánja ezt.

A bölcsesség kezdete az ilyen szónak és ütemnek a megértése. Reméljük a közérdeket szolgáló megoldás soronkiváli elindítását.

Fontos lépésre

szánta rá magát a székesfőváros a *fürdőügy* terén, amikor elhatározta, hogy a város tulajdonát képező gyógyfürdőket központi kezelés alá veszi és külön üzemmé fejleszti. Ha a villany, a gáz, a vízellátás és a közlekedés, mint a város létérdekét képviselő üzemek, különállóan kezeltetnek és nem esnek oly elbírálás alá, mint a kisiparnak és kereskedelemnek veszedelmes konkurensei, hanem — ellenkezőleg — annak táplálói, akkor ez fokozottan áll a fürdőüzemre. Uj korszakot nyit ezzel a város világhirre érdemes gyógyfürdői számára, mert egészen más lesz a fürdővendégek elosztása és a fürdők érdekében kifejtedő propaganda mint eddig volt. Föltétlenül megtakarit nagy pénzt a város az adminisztráció egyszerüsítésén, amit lényegesen elősegit az a rendkivüli rutin, amelyet a Szent Gellértfürdő vezetésében elsajátitott az ily üzem vezetésére hivatott

BÁNLAKY GÉZA

igazgató, akinek alkalma nyili értékesithetni a másfél évtized alatt szerzett tapasztalatait s átviheti minden gyógyfürdőbe azt a szellemet, amely világszerte ismertté tette a Gellértfürdő nevét.

14 sérelmes pontban foglalta össze panaszát

a II. ker. Iparoskörben az iparosgyülés
FABINYI TIHAMÉR dr. őszinte választ adott

A változott világrendhez tartozik, hogy a 25. év óta fennálló II. ker. Iparoskörben csak most, a Gömböskormány alatt jelent meg először aktív miniszter még pedig éppen az, akihez az ipari és kereskedelmi sérelmek és panaszok tartoznak:

FABINYI TIHAMÉR dr.

kereskedelemügyi miniszter. Érdekes, hogy ezen az iparosgyülésen sokan jöttek át Pestről és egy külön nagy asztalt foglalt el a kömives ipartestület számos tagja, köztük az ipartestület titkára is. De megjelent az iparoskörben müködő szakosztályok mindegyike és előadóik rá is mutattak az egyes iparszakokban jelentkező sérelmekre és panaszokra.

A rendkívüli est alkalmából és az illusztris vendégekre való tekintettel az iparoskör elnöke dr. *Lendl* Adolf is feljött Keszthelyről. *Váli* Gábor az iparoskör ügyvezető elnöke üdvözölte őt és a megjelent vendégeket és a különböző társulások és egyesületek képviselőit. Üdvözölte *Fabinyi* Tihamér minisztert, *Kozma* Jenő orszgy. képviselőt, mint a kör díszelnökét, a beteg előljáró helyettesét dr. *Vezér* Károlyt, *Petracsek* Lajos dr. orszgy. képviselőt, mint az est borgazdáját, *Szél* Jenőt a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatóját, *Lugmayer* József dr. kormányfőtanácsost, az Óbudai Hegyvidéki Szövetség társelnökét, *Hubert* Vilmost az I. ker. iparosok és kereskedők köre ügyv. elnökét az I. ker. Iparoskör kiküldötteit, dr. *Zboray* Gyulát a Pénteki Borgazdatársaság örökös jegyzőjét, a Kőműves Ipartársulat tagjait, Tóth András díszelnököt, a sajtót és lapunk szerkesztőjét, *Viraág* Bélát meleg elismerő szavakkal.

Lendl Adolf dr. köszöntötte ezután *Fabinyi* Tihamért, aki mint *aktiv miniszter elsőnek tisztelte meg a kört* megjelenésével. Üdvözölte az összes vendégeket és összehasonlította a mai életet a tenger hullámzásával, amelylyel a hajó küzd és annak megijedt népét jött el bátorítani a miniszter.

Nagy figyelemmel hallgatták meg *Kozma* Jenő felszólalását, aki úgy vélt segíteni az iparosokon, hogy megjelenésre kérte fel a kereskedelemügyi minisztert, aki nem mint miniszter, hanem mint a II. ker. bizottsági tag jött el, hogy beszámolót tartson. Megéljenezték.

Ezután sorra következtek különböző iparosszakmák és elsőnek felszólaló az est egyik főrendezője *Grenyó* Bertalan építőmester volt. A miniszterelnök felhivására utalva mondja el, hogy miképpen lehetne segíteni a kőművesiparon. Mintegy 8—9000 ház vár tatarozásra és modernizálásra. Ez 4—5 millió ára munkát jelent amihez 2—3 évre terjedő hitelre van szüksége ennek az iparágnak. Az OTI által kilátásbahelyezett másfélmilliós kölcsönt folyósítsák a Kisipari Hitelintézet révén kizárólag ezekre az építkezésekre. Általános helyeslés után *Hubert* Vilmos indítványozta, hogy a közszállításoknál nem a legolcsóbb, hanem a legreálisabb ajánlatot kell elfogadni. Az eszmét nagy tetszéssel fogadták a jelenvoltak.

Pénzes Mihály dr. az iparoskör ügyésze, mint jogász mutatott rá azokra a bajokra, amiket most a kisiparosok sínylenek. Nélkülözik a tisztviselőosztályt, mert a fizetését apasztották. Sürgette a kontárkérdés rendezését az álláshalmozás megszüntetését, az építési övezetek új beosztását és ezzel kapcsolatosan a kis telkek létesítését, amely az építkezést nagyon előmozditaná és sürgette a kerületi közmunkák méltányos szétosztását. *Tóth* István az I. ker. Iparoskör részéről a közüzemek kérdését vetette fel és követelte a kártokozó üzemek lebontását és a magas műhelybérek leszállítását. Györbiró István a Kőműves Ipartestület titkára szintén követelte a kisiparral versenyző üzemek leépítését és azt szeretné ha az állam jó példával elől járva, előcsalogatná az elrejtett tőkét. *Gergely* Péter az iparoskör elnöke, mint operáló orvost üdvözli a minisztert, aki a beteg társadalmat van hivatva megoperálni és arra kérte, hogy a szövetekkel való házalást tiltsa be. *Vagács* Géza a Viziváros érdekében szólalt fel, mely városrész 20 év óta nem változott, de megkopott. Legyen

Szent GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
hullám- és napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

a Vár az óváros, de vegye körül két élő város a Krisztina és a Viziváros. A Halászbástyát építsék ki egészen a Dunáig, karolják fel a fürdőket és építsenek a Dunaparton szállodákat. *Vada* József, a Fodrász és Borbély Ipartestület nevében, amelynek 600 munkanélküli iparostársa van, kérj a vasárnapi munkaszünet feloldását, amely nap volt a legerősebb keresőnapja ennek az iparnak. *Koch* Gyula, a Hentes Ipartestület elnöke sajnálattal látja, hogy a dolgozó társadalom elvesztette bizalmát a hivatalos körökkel szemben, azok kazdaság tevékenysége miatt. Ezen kell változtatni. *Dornbach* Jakab mint utolsó szólal föl. Szerinte a kereskedelemügyi tárca olyan férfiu kezében van, aki átérzi a polgárság baját és igyekszik azt a nyomorúságos helyzetből kivezetni.

Ekkor lépett a terembe dr. *Ripka* Ferenc v. főpolgármester, akit Váli Gábor melegen üdvözölt.

A szólásra emelkedő

FABINYI TIHAMÉR dr.

m. kir. kereskedelemügyi miniszter beszéde iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg s a külső termekben tartózkodó iparosok is betódultak a terembe. Azzal kezdte, hogy mint miniszter *először a kisiparosok nagygyűlésén szólalt fel,* ahol megelőzte őt a miniszterelnök, ami megbecsülését jelenti a kisipari tásadalomnak mely mindig magyar volt és még az idegen ajkuakat is megmagyarosította. Életében *sohasem tett fölösleges ígéreteket* s ebben ma sem változott meg. Ha azt várják tőle, hogy sokat igérjen, csalódnak. Ő csak azt meri megmondani, amit meg is tud csinálni, mert a maj kormány az őszinteség elvét vallja. Ő *reálpolitikus* volt és az is marad. Ott is segíteni akar, ahol az érdekek összegubancolt csomóját ketté kell vágni. 14 panasz van előtte, amely ma este elhangzott és mert ő ennek az acsarkodó, keserves, de mégis szép és nagy-jövőjű magyar életnek a minisztere akar lenni, igyekszik e 14 panaszra válaszolni. Ő már kiadta a szövetekkel és a posztóval való *házalást betiltó rendeletet* és a társadalomnak legyen annyi ereje, hogy érvényesítse azt. A fodrászok és borbélyok *vasárnapi munkaszünetének felfüggesztésére* vonatkozólag két homlokegyenest ellenkező kérelem érkezett hozzá, ő becsületesen igyekszik majd megtalálni a kivezető utat.

Az ipartrontó kontárkérdésben ő már elrendelte a *statáriális eljárást* és szívesen áll rendelkezésre minden panasznál, de az ipartestületek az ügyészeik révén érvényesítsék ezt a jogszabályt mert a törvények nagy tömkelegében senki sem ismeri ki magát. A pénzügyminiszternél kieszközölte azt a rendeletet, amely a közszállításoknál pályázó iparosokat s különösen azokat, akik nem nyerik el a pályázatot, *nagyrészben mentesíti a magas bélyeg és illeték alól. Reméli, hogy az Iparosok Országos Központjáról* szóló törvény, amelyet a multhóban életbe léptetett, egészséges és erőteljes szervezetet fog adni a kisiparosságnak és ezzel is előmozdítja ennek ügyét. A *kartelek* dolgában 5 *kartelnek eddig* már megtörtént feloszlatásával — úgy hiszi — tanujelét adta elhatározottságának arranézve, hogy ezt a kérdést nyugvópontra hozza és a gazdasági életre káros kinövéseket lefaragja és ugyanez az álláspontja a magániparnak indokolatlan *versenyt okozó közüzemek* tekintetében is, amelyekre nézve sorozatosan kerülnek döntésre — miután a kérdés tanulmányozása befejezés alatt van — a konkrét intézkedések. A *kisipari hitel* kérdésére — mely az átmeneti idő szörnyű tünete — nagy sulyt helyez, mert ennek keretében volna a *tatarozási kérdés* és megoldható, belevonva a fővárosban kitünően működő *Kisipari Hitelintézetet* is. Ez elsősorban pénzügyi kérdés, amely különös gondoskodásának tárgya.

Az üzlet- és műhelybérek leszállításánál kívánatosnak tartja, hogy a konkrét panaszok előterjesztésével igyekezzenek megkísérelni a háztulajdonosok szövetsége által felállított *egyeztető bizottságnál* a méltányos elintézést, hogy tisztán lássunk abban a kérdésben, vajjon nem volna-e ez a kérdés jogszabályalkotás nélkül is nyugvópontra hozható.

Mint egy fontos gazdasági tárca irányitója, szakítani akar az aktagyártással, hiszen a változó gazdasági helyzetek azonnali intézkedést igényelnek és nem tűrnek halogatást. Az *álláshalmozások* tekintetében álláspontja az, hogy *közpénztárból csak egy jövedelem húzható.* Reméli, hogy segíten fognak a mai állapoton a *külkereskedelmi* megállapodások, amelyek közül az Ausztriával való fontos szerződés tető alá jutott és rövid hónapokra szóló ideiglenes megállapodások helyett egy *hosszabb időre szóló* bázist alkottak arra, hogy megnyiljék nyugat felé a kapu gazdasági forgalmunk részére.

Elengedhetetlenül szükséges, hogy azt a magyar magabízást és erélyes határozottságot, amelyet *Gömbös* Gyula miniszterelnök hirdet, a kisiparosság kövesse és magáévá tegye mert ez előfeltétele egy jobb jövő megteremtésének.

Ezer éve él itt a magyar nemzet és még évezredekig kell itt élnie a Duna mentén, amihez magábabízás kell.

Gömbös Gyula miniszterelnök a becsület, a bátorság és atisztesség fáklyavivője, aki mellé ő is fáklyavivőnek állott be, hogy kivezessék az országot a reánk szakadt sötét éjszakából.

A mélyenszántó szózat hatása megnyilvánult a hallgatóság lelkületén, mely zajosan éltette *„a mi miniszterünket".*

Váli Gábor köszönte meg a nagy hatást kiváltó beszédet és utána *Petracsek* Lajos mondott köszönetet a miniszernek, hogy eljött és üdvözölte itt *Kozma* Jenőt és *Ripka* Ferencet, akik a fővárosi közéletbe belevitték a szeretet gondolatát.

Ismét csend lett a terembe, amikor *Ripka* Ferenc dr. szólalt fel és örül, hogy eljött, mert először hallotta Fabinyit beszélni mint minisztert, akinek szavai hitet és bizodalmat keltenek a szivekben.

Nyolc nehéz közéleti munka után, ide tért vissza a budai iparossághoz, ahonnan elindult közéleti pályájára és itt ismerte meg a budai polgár nemes tipusát. Szivesen dolgozik tovább az ipari polgárság javára. A lelkes éljenzés csillapultával még *Viraág Béla* szerkesztőt kivánta meghallgatni az iparosság. A gyölésen részt vettek a felszólalókon kivül *Széll* Jenő, a után *Hubert* Vilmos indítványozta Kisipari Hitelintézet vzérigazgatója, dr. *Vezér* Károly h. elöljáró, *Lugmayer* József dr. kormányfőtanácsos, dr. *Ketcsédy* Endre ügyvéd, *Szombathy* Kálmán igazgató, *Csohay* Géza postatanácsos, *Nagyőszi* Ferenc p. ü. tan. sai közül.

Az építkezések széleskörü megindulása
nemzetmentő feladat
BÁRDOS GYÖRGY dr. előadása a Gazdaságvédelmi Társaságban

A báró *Skerlecz* Iván v. b. t. t. ny. horvát bán vezetése alatt működő Gazdaságvédelmi Társaságban

BÁRDOS GYÖRGY dr.

ügyvéd, a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete elnöke előadást tartott az építkezések széleskörü megindulásának nemzetmentő jelentőségéről és azokról az eszközökről, melyekkel az építkezések megindítása biztosítható. Hangsúlyozta, hogy ma az építkezés hazafias és emberi kötelesség, mert az építtető nemzetmentő munkát végez azzal, hogy hozzájárul széles rétegek munkával való ellátásához és ezzel csökkenti a veszedelmesen szaporodó munkanélküliek számát, akik a köz ellátására szorulnak. Megjelölte azokat az eszközöket, melyek segítségével megfelelő töke is rendelkezésre állhat. Ezek közé tartoznak: Kötelező kimondása annak, hogy egyesületek, testületek, ha vagyonukat ingatlanba akarják fektetni, úgy kész épületeket ne vehessenek, hanem építkezzenek. Nyiványos számadásra kötelezett vállalatok ugyanazon összeget legyenek kötelesek építkezésbe fordítani, mint amely összeget tantiém címén kifizetnek. Erős adó- és illetékkedvezményeket kell adni azon telekvásárlóknak, akik telkükön záros határidő alatt építkeznek. Meg kell könnyíteni azon telektulajdonos parcellázását, aki fennmaradó telkére épít; Az egy éven belül építkező az új házából eredő jövedelem után bizonyos ideig adót nem fizet. Adóamnesztiában kell részesíteni azokat a tőkéket, melyeket eddig elrejtettek, most azonban építkezésre fordítanak. Ezeket az eszközöket azonnal elő lehet teremteni, nem kell hozzá semmi más, mint az elveknek törvényerőre emelése, ami napok alatt megtörténhet, a tavaszi építkezési kampányt pedig lényegesen előmozdíthatja. Vannak azután távolabbi lehetőségek is (nyereménnyel összekötött sorsjáték terve stb.) melyek azonban csak hosszabb megfontolás után jelenthetnek segítséget.

Az előadáshoz többen szóltak: Hennyey Vilmos társelnök, Pető Lajos ügyvezető elnök, Latinák Jenő, Vajda Albert, dr. Fái Sándor,, dr. Lugmayer József, dr. Csury Jenő miniszteri tanácsos, Ráth György gazdasági tanácsos, Burghardt József, dr. Loschitz Ferenc, Péry Dezső, dr. Adler Béla és mások, majd elhatározták, hogy Bárdos György előterjesztéseit elfogadják és gondoskodnak arról, hogy az azonnali megvalósítás érdekében memorandumban fordulnak a kormányhoz, amelyben külön is kiemelik, hoky az építkezések nagyobb lendülete nem jelenthet a bérházvagyonra semmi veszedelmet, mert az építkezésekkel ujabb fogyaztó rétegek keletkeznek és ezzel szaporodik a lakást tartani és fizetni tudó existenciák száma. Komoly lakásfeleslegről pedig szó sem lehet mert az éppen most megjelent statiszikai adatok szerint a fővárosban óriási azoknak a száma, akik nem emberhez méltó odukban, sokadmagukkal, egészségtelen viskókban,

VISSZAADNI!

Jaj de szeretnék,
Meghalni csöndben, senkitől siratva,
Senkinek a fia, senkinek az apja,
Egyedül halkan utolsót lehelni
És a szent Halállal menni, menni, menni.
A szép szabadulást csókkal megköszönni,
S titokban éjjel ujra visszajönni,
Az alvók ágyánál réméset kacagni,
S mindenkinek minden rosszat
Visszaadni!

Tichy György.

A Sycambria hirei. December 28-án 8 órakor rendezi a Corporatio Sycambria hagyományos karácsonyestjét, amely ünnepet családi körben fogják eltölteni a tagok. Ezt követi 31-én este 9 órakor egy nagyszabású *Szilveszter-est,* amelynek nagy látogatottságára való tekintettel a háznagyi hivatal már most kéri asztalfoglalások bejelentését. Nagy előkészületek folynak a február 11-én a Budai Vigadóban tartandó *jelmezestélyre* is. A báliroda is. a Sycambria-otthonban müködik. (Sycambria-otthon: I. Pauler-utca 18., telefon: 54—5—23.

Idegenforgalmi kiállítást rendez az Idegenforgalmi Szövetség bevonásával a MÁV igazgatósága a Hajózási Klub termeiben VI. Csengery-u. 68. és azt január hó 3-án délelőtt 11 órakor nyitja meg.

Farsangi eseményeket igérkezik Budán a „Hunnia" budai technikus corporatio táncestélye. A sikerült „Hunnia-teák" után nagy érdeklődés nyilvánul meg az Albrecht főherceg fővédnöksége alatt álló, február 11-i táncestély iránt, úgyhogy a bálbizottság *Lőrencz* Jenő elnök vezetésével — a corporatio régi vendégeit kivéve — csak igénylés utján küld meghivót. Báliroda: I., Krisztina-tér 1. sz.

A Budai Vigadó éttermeit áthelyezik az iskola-utcai oldalról a Szilágyi Dezső-téri oldalra, mert a vendéglő helyére költözik a Fővárosi Könyvtár fiókja, ami rendkívül szolgálja a közönség kényelmét. A vendéglő viszont új szint ad a Fő-utcának és Kass Béla vendéglős sok kedves ujítást hoz vendégei számára.

A Szent István gyógyszertár a II. Margit-körut 38. sz. ház lebontása folytán a szemben lévő Margit-körut 27. sz. házba költözik.

IGYUNK „HARMAT"-VIZET! Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél I. Gellért-rakpart 1. Telefon: 530-03.

Karácsonyfa gyujtáskor

a tiszta, áhitatos öröm pillanatában, amikor újra átéljük a Világ Világosságának a megszületését, a piciny Jézuskának a szentséges éjben való megjelenését kedves dolog visszagondolni a karácsony eredetére. Az isteni gyermek, aki istállóban született — tanításával elsöpörte trónjaikról a komor pogány isteneket. Az emberek előtt új út nyilt meg, amelyen haladva ki kell irtaniok magukból a gonosz indulatokat s helyükbe a Krisztusi szeretetet, méltányosságot és krisztusi igazságot helyezni. A kereszténység első századaiból biztosan tudjuk, hogy Jézus szelleme élt mindenütt a keresztény községekben, ezt mutatják az üldözések is. Mert a kereszténységnek súlyos próbákat kellett kiállnia, amíg megszilárdulhatott s komoly tényezővé válhatott az emberiség történetében. A pogányok vad dühvel gyökerestől ki akarták irtani az egyenlőség és a szeretet vallását, megtagadta a pogány császárok istenítését s a pogány intézmények tiszteletét. Hiába volt azonban minden próbálkozás, a tüzet elfojtani nem sikerült a legvéresebb kegyetlenkedésekkel sem. Konstantin császár belátta, hogy csak Jézus szelleme tarthatja fönn a gyülölködésben kimerült római birodalmat. Kr.u. 320 körül a kereszténységet államvallássá tette a halálos ágyán maga is megkeresztelkedett. A kereszténység ezen zaklatott, vérzivataros időiben alakult ki karácsony napja, Krisztus születésének a megünneplése. Eleinte különböző napokon ünnepelték a keresztények a Megváltó születését. De már 221-ben Sextus Julius Africanus egyházatya születésnapjául december 25-ét jelölte meg Jézus születésnapjául, de csak Liborius római püspök rendelte el 354-ben, hogy a keresztények egyetemesen ezen a napon üljék meg karácsony napját Jézus születésének emlékezetére. Ettől fogva az egész keresztény világ ezen a napon ünnepli az Üdvözítő megszületését. A karácsonyfa eredete tulajdonképen pogánykori, mert ezzel akarták jelképezni, hogy a természet télen sem hal meg, az élet nem semmisül meg. A keresztény karácsonyfának komoly adatok szerint csak 327 éves a multja. Egy strassburgi kézirat, amely 1605-ből származik, említi először a feldíszített karácsonyfákat. „Strassburgban szokás — mondja a kézirat —, hogy karácsonykor fenyőfát állítanak föl a szobában s azt színes papírszallagokkal, aranyfüsttel, ostyákkal, cukorral s almával díszítik". De még gyertyák nem égnek a strassburgi karácsonyfákon. A legendák szerint az első karácsonyfát, amelyen gyertyák égtek, egy svéd tiszt állította föl a lindenaui templomban karácsonykor hálából, hogy a harmincéves háborúban kapott súlyos sebéből felépült s állítólag a tiszt házájában ez a szokás már el volt terjedve. De a megbízható adatok szerint az első gyertyáktól fénylő karácsonyfák Zittauban ragyogtak föl, legalább is Kitzling Gottfried, a wittenbergi egyetem tanára 1737-ben írt levelében erről ad tudósítást. Tehát 195 évvel ezelőtt készült a gyertyákti ragyogó karácsonyfa. Innen hoszabb vagy rövidebb idő alatt elterjedt azután Európa minden nagyobb városában a díszes karácsonyfa. Bécsben 1817-ben, Budán 1819-ben, Londonban 1828-ban, Párizsban 1837-ben állították föl az első karácsonyfát. A keresztény világ ma már mindenfelé felállít és azok nagy városokban, kicsiny falukban egyaránt gyönyörködtetik a bámuló gyermekszemeket. De nemcsak a gyermekek öröme a karáconyfa, a felnőttek lelkét is megdobogtatja az ajándékozás öröme, a családias érzés és a saját, már régen elmult gyermekkorunk emléke bennünk is meggyújtja az égi fényt, a krisztusi szeretet tüzét.

Tinta-folt)*

Hogy a cudar! hát ez meg mi?
Ki merte ezt idetenni?
— Szó nélkül és fröccsenve ront
Ide, ez a fekete folt!

Már most aztán minek ez itt?
S még merészen ingerkedik?!
— Tisztaságot meg papirt ront
Ez a cudar fekete folt!

Magában így elmélkedett
Első osztályban Széll Elek,
S tanító úr már intve szólt:
— „Mi ez itt, e fekete folt?"

„Tanító úr nem én vétkem
Diszn ó cseppent ide, kérem"!
— „Nem „disznó", ez, soh'sem is volt,
Inkább úgy mondd, hogy ‚tintafolt".

Két nap mulva kis Széll Lexi
Mulasztását igy mentj ki:
„Azért voltam két nap othon,
Tort ültünk egy — tinta-folton!"

Mátyás Diák.

* A mezőtúri gymnázium egyik 15 éves tanulóiától kaptuk az alábbi költeményt és meglepő költői tehetségre vall, hogy még a tintafolt is poézist vált ki belőle.

A közismert 40 éves
SCHMIEDL DÁNIEL
HENTESÁRUGYÁR
Fiókja
I. Horthy Miklós-út 33. alatt
MEGNYILT

Aquila Adler Adelina
a m. kir. Operaház és a Városi Színház volt énekművésznője
TANÍT: lírai operaszerepeket, dalt, belcantot, coloraturát
VÁLLAL: tehetséges kezdőket
I. Gellérthegy-utca 1. II. 12. sz.
Tel. 509-83. d. u. 2—4-ig

Hangulatos esték
a
Császárfürdő
éttermében
ahol minden este
KRAFT PEPI és
FETTERMANN JÁNOS
schrammelegyüttese
énekel és muzsikál
Kellemesen fütött terem, jó bácskai konyha, pompás hárslevelü bor
Tisztelettel
Csirszka Konrád

Könyvet
adjunk
ajándékba
ujévkor
A legnagyobb választék
Tisza Testvérek
könyvesboltjában
II. Fő-utca 12

CSARNOK
ILLATSZERTÁRBAN
(MARKOVITS IVÁN U. 2)
VÁSÁROLJON
KARÁCSONYI és **UJÉVI**
AJÁZDÉKOT!

Már most
gondoskodjék a legcélszerübb
Karácsonyi ajándékról
Bőröndök, retikülök, pénz- és névjegytárcák, nagy választékban, olcsó áron, izléses, szép kivitelben
Krisztina-körut 61 szám
Postapalotával szemben

A betegségek egész sora,
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedencebetegségek, alkati kövérség stb. stb esetében a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélmüködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irtak róla elismerő nyilatkozatot.

GYÜMÖLCSFÁK
Diszfák, Rózsák, Fenyők, stb.
LEGBIZTOSABB BEVÁSÁRLÁSI HELYE BÉKÉSCSABAI FAISKOLA R. T. EGYEDÜLI BUDAPESTI LERAKATA
I. BUDAÖRSI UT 27.
Telefon: 547-48
61. Villamos 4. Autóbusz
KÖTÖTT TALAJ!

SZENT ISTVÁN
GYÓGYSZERTÁR
II. MARGIT-KÖRÚT 38. SZ. ALÓL
Margit-körút 27
alá költözik

RÓZSADOMB

A „Rózsadomb és Vidéke Egyesület" közgyülése

A Rózsadomb és Vidéke Egyesületének szerdán volt 39-ik évi, rendes közgyűlése az egyesületi tagok nagy érdeklődése mellett *Vály* Ernő dr. egészségügyi főtanácsos, alelnök elnöklete alatt, kinek megnyitó beszéde után a közgyűlés a lelépő *Bárczy* István dr. ny. miniszter, elnököt — az egyesület érdekeinek előmozdításában szerzett érdemeire tekintettel — az egyesület *díszelnökévé választotta* és úgy határozott, hogy a kora tavasszal összehivandó, 40 éves, jubiláris közgyülésen sorra kerülő általános tisztujitásig az elnöki széket nem tölti be. Ezután *Nádas* Béla dr. ügyész-főtitkár beszámolt az egyesület mult évi, eredményes működéséről és jövőbeli, messzemenő célkitüzéseiről. Almási *Balogh* Loránt alelnök és *Tholt* József dr. választmányi tag hozzászólása után, a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az elnökségnek és főtitkárnak és úgy határozott, hogy a nagyszabású, átfogó programmot tartalmazó, főtitkári jelentést kinyomatja és az egyesületi tagoknak s érdekelt hatóságoknak megküldi. *Hoffmann* Károly pénztáros s a számvizsgáló bizottság jelentésének és a jövő évi költsékelőirányzatnak tudomásul vétele s a felmentvények megadása után a közgyűlés kiegészítette a választmányt. A kisorsolt régi választmányi tagokat csaknem mind ujból megválasztotta. Az ekként kiegészitett választmány tagjai csoportonkint a következők: Abos Brunó, Bárány Oszkár, Bársony Oszkár, Boczkó János, Discha Győző dr., Éber Antal dr., Égerer Gedeon dr., Fáber Fülöp, Fröhlich Károly, Gerenday Tivadar, Lengyel Endre dr., Légrády Ottó dr., Morbitzer Dezső, Répássy Miklós, Sásdy János, Szeghő Elemér dr., Székely Dezső, Torbócz Imre, Tholt József dr., Weszely Ferenc dr., — Asbóth Oszkár, Barta Antal dr., Bánlaky Adorján, Domokos Ferenc, Harsányi Jenő, Hámos Róbert, Hoffmann Károly, Jónás Géza dr., Klein István dr., Kónyi Hugó, László Jenő, Liszka Károly, Luspay Mihály, Maier Emil, Márkus Lajos, Návay Aladár dr., Pétery János, Politzer Sándor, ifju Schaffer György, Vikár János, — Auer Róbert, Csiky Ernő, Hörcher Ödön dr., Kullmann László, Lányi Zsigmond, Leó György dr., Medek Béla, Mód Lajos, idb. Munkácsy Gyula, Németh Ferenc, Párkány Sándor, Réthi Zsigmond, Rieger Imre dr., Rontó János, Rudas József, Schack Béla dr., Simonyi Semadam Sándor dr., Szilas Nándor, Szlovák Pál dr., Winkler István dr. — Boros Rudolf, Frank Richárd, Hendrich Antal, Kellner József, Knob Sándor dr., Kulcsár András, vitéz Marton András Lajos dr., Messik Géza, Országh Sándor dr. és Pályi Gyula dr.

Beszámoló

Köztudomású tény, hogy gyászos Trianon óta szomorú idők, mostoha gazdasági viszonyok között élünk, de talán még sohasem éreztük ennyire, mint most Mohácsra emlékeztető, nemzeti szerencsétlenségünket, sajnos ma már azzal sem vigasztalhatva magunkat, hogy: „több is veszett Mohácsnál". És ki tudja, meddig késik még egyetlen reményünk: a revizió.

Nem oknélkül kezdjük ily borus tenorban évi beszámolónkat egyesületünk működéséről, mert úgy gondoljuk, e fekete színű aláfestés mindent megmagyaráz türelmetlenkedő, avagy éppen elégedetlenkedő egyesületi tagtársainknak.

Igy különösen megmagyarázza azt, hogy bármennyire exponálta is magát az idén is egyesületünk vezetősége az illetékes hatóságoknál a Rózsadombnak oly szépen megindult fejlesztéséért és szépítéséért, ez most korántsem lehetett oly eredményes, mint az elmult esztendőkben, amikor még volt valami lehetőség.

Ismétlem, e stagnálások oka elsősorban a tavalyi bankzárlat óta rapid leromlott gazdasági viszonyainkban, az általános gazdasági krizisben s nem egyesületünk aktivitásának csökkenésében keresendő.

Mégis az elmult esztendő sem mult el egyesületünk életében a teljes eredménytelenség jegyében; ami — tekintettel a gazdaság lehetetlenülésre — egyáltalán nem lett volna csoda.

Ily körülmények között mégis számbavehető, idei eredményeinkről és célkitüzéseinkről szándékezunk most egészen röviden beszámolni, búzgón kérve a magyarok Istenét hogy engedje megérnünk, hogy a jövő évi, 40 éves, jubiláris közgyülésünk alkalmával, a mostoha viszonyok jobbrafordultával megsokszorozhassuk vívmányainkat és kielégithessük beszámolónkkal a legkövetelőbb tagtársainkat is a rózsadombi közlekedés, parkok, utak, csatornák, s többi közmüvek, közbiztonság és egyéb várospolitikai, szépészeti, kulturális és társadalmi, közérdekü kívánságok tekintetében. Ugy legyen! Mi mindenesetre rajta leszünk!

Autóbusz.

Mint már évek óta tapasztaljuk, igy a mult közgyűlés óta is a mi szerencsétlen autóbuszjáratunk kérdése izgatja legjobban a rózsadomb kedélyeket. És a városi hatóságok — ugylátszik — jótékonyan gondoskodni igyekeznek arról, hogy tagtársainkat állandóan izgalomban tartsák a „lenni, vagy nem lenni" rózsadombi autóbusz kérdéssel. Igy tavaly őszön csakugyan valóra váltották fenyegetésüket és beszüntették az 5 teljes évi küzdelem után 1929. auguszus 21-én végre megindult, de már születésekor vérszegénység miatt halálra itélt, 17-es jelzésü ingajáratunkat és csak többszöri, terjedelmes, éleshangú memorandumok, sajtóközlemények, személyes utánjárások és közelharcok után sikerült elérnünk nagynehezen annyit, hogy vidékünk mégsem maradt teljesen autóbuszjárat, mint jelenleg egyetlen közlekedési eszközünk nélkül — pedig az illetékesek eredetileg ezt szándékolták — hanem meghosszabbították a Rózsadombra a belvárosi 9-es járatot a Mechwart-tértől a Szemlőhegy-u. 1. sz. előtti térségig, — majd pedig meghosszabbították a Nagykőruti 12-es járatot is a Vigszinháztól a Pálffy térig, később a Széna-térig. Azonban e két reláció együttesen sem elégiti ki a rózsadombi forgalmi igényeket, még megközelítőleg sem, miértis végleges megoldásnak egyáltalán nem tekinthető, legfeljebb csak ideiglenesnek. Mert a Rózsadomb szempontjából feltétlen közszükségletet képez legelsősorban is a 9-es járatnak a Rózsadombon az immár elkészített 13 öles úton (Bimbó-utca) a Vérhalom-térig meghosszabbítása és hurokszerüleg a Vérhalom-utcán, Szemlőhegy-utcán, Zárda-utcán, Szerpentin-úton, Margit-körúton át a Pálffy-térig levezetése s csak e hurokfutam után tovább vezetése a Fő-utcán át a Lánchíd felé, úgy mint az jelenleg is van, másodsorban a 12-es járatnak a Széna-tértől a Krisztina-körúton át a Délivasútig meghosszabbítása, — végül harmadsorban a 9-es járatnak az OTI előtti jelenlegi végállomásától a Keleti pályaudvarig való meghosszabbítása. Hogy a 9-es és 12-es autóbusz relációknak ily vonalvezetése mily előnyökkel járna nemcsak a Rózsadomb, hanem az egész Buda közlekedése, e vonalak lukratizálása és igy az üzem rentabilitása szempontjából is, nem kell bővebben fejtegetnünk. Engedve a jogos közóhajnak, de tagadhatatlanúl rapid fejlődésnek indult vidékünk jól felfogott érdekében is, e vonal meghosszabbítások képezik a rózsadombi autóbuszközlekedés terén egyesületünknek legközelebbi célkitüzéseit, amelyeket tűzzel-vassal, pontról-pontra, tervszerűen igyekszünk már a kora tavasszal megvalósitani. Alapos a reményünk, hogy az autóbuszüzemnek a Beszkárt-ba való közeli, teljes beolvadásával kilátásaink eziránybanjelentékenyen megizmosodnak.

A Beszkárt-nál fel fogjuk vetni a Rózsadombi *trolleybusz* járat kérdését is a 13 öles, transverzális műútjainkon (Mész-u., Törökvész-út, Gábor Áron- utca, Pusztaszeri-út.) A trolleybusz ugyanis oly villamosautóbusz, amely villamosáram felsővezetékkel, de sín nélkül jár. Mint ilyen sokkal kevesebb költséggel rendezhető be, mint a vilamosközlekedés, viszont sokkal kevesebb üzemköltséggel járatható, mint a benzines autóbusz és ami a fő, magaslati helyekre is kiválóan alkalmas, társas közlekedési eszköz.

Gyógyszertár.

Mint egyik legfőbb vívmányt kell megemlítenünk azt, hogy a belügyminiszter úr több évi súlyos munka után végre engedélyezte kérelmezésünkre az áthelyezett helyébe egy ujabb rózsadombi patika felállítását a Zárda-u. körzetében és annak pályázat útján odaitélése iránt megkereste a közegészségügyi törvény értelmében Budapest székesfőváros polgármesterét. A polgármester által kiirt pályázat szeptember hó 20-án járt le. Beérkezett 28 darab pályázati kérvény. A pályázatok sorsa fölött az új fővárosi törvény értelmében a székesfővárosi közigazgatási bizottság közegészségügyi albizottsága fog dönteni. Hogy miért késik a bizottság döntése, érthetetlen. Meg fogjuk sürgetni a polgármester úrnál, mert a döntés után még a gyógyszertár felállítása is hosszabb időt igényel, már pedig vidékünk elég régen nélkülözi az áthelyezés folytán a közszükségletet képező, helyi patikát. Tanulva a multakon, valamilyen kötelező jogi formában biztosítai kivánjuk gyógyszertárunk áthelyezhetetlenségét is.

Fiu-reálgimnázium.

A nyár folyamán megoldódott a „Mátyás" reálgimnáziumnak a Jurányi-utcai tűzveszélyes és közegészségellenes barakokból egyesületünk által kezdeményezett kitelepítésének ügye is, azonban — sajnos — hiába forszíroztuk a kultuszminisztériumban e finközépiskolának a már sokat ismertetett okokból a rózsadombi részekhez közelebbhozását, mert a minisztérium úgy döntött, hogy ezt az intézetet a Vár oldalába az Ilona-utcába helyezte át a Ferenc József tanintézet megszüntetett internátusának e célra átalakított helyiségeibe. E megoldás a rózsadombi gyermekek szempontjából kedvezőnek éppen nem mondható, miértis egyesületünk továbbra is állandóan napirenden fogja tartani egy rózsadombi fiureálgimnázium felállításának kérdését.

A Veronika-úti kápolna.

Örömmel jelenthetjük, hogy egyesületünk és a Buda-Országúti Szent-Ferencrendi Plébánia Egyházközség vállvetett szorgalmazására eme tér rendezési munkálata többrendbeli, helyszini, bizottsági kiszállások és tárgyalások után az őszön végre kezdetét vette olyképpen, hogy egyrészt a Bolyai-utcai rozoga lépcsős feljáratot áthelyezték a rendezési terv szerinti végleges helyére, másrészt a szerpentin támfalának a Zárda-u. 39. sz. villa melletti megnyitásával, lépcső beiktatásával és a szerpentin fölött gyalogösvény kiképzésével a teret és kápolnát a Zárda-utcából is megközelíthetővé tették, végül munkába vették az Apostol-utcai rész tervszerinti kialakítását is. A munka a fagy beálltával ugyan lassan halad előre, azonban bírjuk a munkálatokat végző II. ker. elöljáróság műszaki vezetőjének leghatározottabb igéretét arra nézve, hogy legkésőbb a tavaszig teljesen elvégezteti a rendezéshez szükséges összes föld- és útmunkálatokat a kerületi inségmunka keretében ugyannyira, hogy a kora tavaszon a fővárosi kertészet már megkezdheti e tér végleges parkirozását is, ha lesz reá költségvetési fedezete. A rekonstruálandó stációk felállítása fedezet hiányában egyelőre elmarad ugyan, azonban mindenesetre nagy eredmény már az is, hogy eltűnik a Rózsadomb keleti kapujából a szépészeti szempontból oly zavarólag ható sivár, régi kép és lassan kialakul a történelmi nevezetességű Veronika-úti kápolna körül egy a Margit-utcai parkocskához hasonló, másik szép parkocska is, elragadó kilátással a Dunára és Pestre.

Gül-Baba Társaság.

Szemben a Veronika-úti kápolnával van még egy más megoldandó feladatunk is a Rózsadomb keleti kapujában, ami nemcsak rózsadombi, partikuláris érdek, hanem egész Budapest fürdővárosi és az egész ország idegenforgalmi közérdeke. E feladat megoldására alakult meg a Gül-Baba Társaság, amelynek alapszabályai most vannak jóváhagyás alatt. Alapszabályszerű célja a Gül-Baba kultusz ápolása, vagyis a Gül-Baba sirhely és környékének köztulajdonba való megszerzése és idegenforgalmi s fürdővárosi attrakcióvá, az egész Kelet és különösen az egész mohamedán világ legfőbb vonzóerejű zarándokhelyévé (mohamedán otthon, minaret, mecset, Gül-Baba muzeum stb.) kialakítása. Egyesületünk mindenben kooperál ez irányban e társasággal, valamint kieszközölte azt is, hogy az Ibusz a Gül-Baba sírjának megtekintését idegenforgalmi autóbusz körjáratai programjába beiktatta.

Parkok.

Hogy teljes legyen egyesületünk programja a Rózsadomb szépítését célzó parkok létesítése tárgyában, programunkba vettük még a gyönyörü kilátású, Barsi-utcai parkocska kialakítását s már régóta forszírozzuk a Vérhalom-térnek gyermek- és sportjátszótérré kiképzését, valamint állandóan szorgalmazzuk az összes rózsadomb utak fásítását.

Padok.

Bírjuk az illetékesek igéretét, hogy a tavaszon több új padot állitanak fel a Rózsadombon a régi és ujabb parkjainkban s utainkon, különösen pedig az ujonnan készült Törökvész úton és környékén fel egészen a Gugger-hegyi Árpád kilátóig.

Utak.

Dacára a nyomorúságos pénzviszonyoknak, állandó szorgalmazásunkra elsőrangú transverzális műútjaink (Pusztaszeri-út, Mész-utca, Törökvész-út, Gábor Áron-utca) mégis csaknem teljesen elkészültek, amiért igazán hálásak lehetünk az illetékes tényezőknek.

Tervbe vettük még azt is, hogy a Törökvész-út folytatását képező Görgényi-utat, azaz végig az egész Rózsadombi „kilátó-útat" minél sürgősebben épitsék meg Pesthidegkúton át egészen Solymárig, hogy ekként Bécs felől az autóbusz és autók a jelenlegi sivár képet nyújtó, óbudai, Bécsi-uti pálya és „Császár szoros" helyett a rózsadombi, mesés panorámájú kilátó úton, mint talán a világ legszebb autóstradáján közlekedjenek és pillantsák meg legelőbb szépséges fővárosunkat. A Közmunka Tanács már a legkomolyabb formában foglalkozik is e terv kidolgozásával. Mi pedig még azt az eszmét is felvetjük, a Rózsadomb fogalommá tételére, hogy a fent felsorolt tranzverdális útjainkat együttesen egy névvel „Rózsadombi-körut"-nak nevezzék el.

De kisebb útjaink kiépítéséről sem feledkeztünk meg és a legerélyesebben forszirozzuk minden oly kisebb rózsadombi utcának is közművekkel ellátását és sürgős kiépítését a székesfővárosi szükreszabott közmunka program, valamint a szükségmunkák kertében, amely utcák rapid beépültek és benépesedtek. Igy Józsefhegyi-utca, Csejtei-utca, Cserje-utca, Cimbalom-utca, Mandula-utca, Berkenye-utca, Tövis-utca, Bimbó-utca stb. E tekintetben azonban, figyelemmel a rendkívüli viszonyokra, egy praktikus jó tanáccsal is szolgálhatunk tagtársainknak: Álljanak össze utcánként az érdekeltek, tegyék letétbe egyesületünk útján a városnál az útépítés és közműfektetés előre kiszámított költségeit és mi garantáljuk, hogy bármelyik utcát vagy közművet a város soronkívül megépíti, illetve lefekteti. Ezzel az érdekeltek mitsem veszítenek, hiszen a város ha egyáltalán módja van a munka kiadására, úgyis csak előlegezi magas, évi 12 százalékos kamat mellett e költségeket és azután kiveti az érdekeltekre és könyörtelenül behajtja rajtuk, — míg a fenti módon a szükséges út- és közmű nyomban elkészül s e mellett a leghasznosabban és legradikálisabban segítünk a munkanélküliségen is, gen is.

Állandóan és eredményesen szorgalmazza egyesületünk a rózsadombi névtelen utcák elnevezését is, amely különösen a postaforgalom szempontjából fontos.

Csatornák.

A Rózsadombot illetőleg úgy az idei költségvetésbe, mint az úgynevezett inségmunkák közé meglehetős sok csatornaépítést vettek fel. Igy, hogy néhányat említsünk: Józsefhegyi-utca, Csejtei-utca, Cserje-utca, Cimbalom-utca, Mandula-utca, Törökvész-út, Kapi-utca, Gábor Áron-u. Orló-u. stb. stb. Ezek közül már több elkészült, többnek elkészültét pedig csakis a hirtelen beállott fagy akadályozza. Ha azonban netalán a kora tavasszal valamelyik meg nem épülne, az automatikusan fel fog vétetni a jövő évi közmunkaprogrammba és költségvetésbe, illetve inségmunkák közé, az illetékes ügyosztály felvilágosítása szerint.

Egyesületünk eljárt eredményel a csatornaépítési ügyosztályban az irányban is, hogy a Zárda-utca közcsatornája tehermentesíttessék, mert a Törökvész-út csatornájának időközben ugyancsak e csatornába bekötése folytán, a Zárda-utcai csatorna túlterheltetett, ami elöntéssel fenyegette a Zárda-utcai villák és bérházak pincéit nagyobb esőzések alkalmával, sőt ez a nyáron két izben meg is történt. Az ügyosztály soronkívül intézkedett az iránti hogy a Szemlőhegy-utca felső szakaszának vizét a Bolyai-utca felé terelje egy bővebb, ujonnan lefektetett könyökcsatornával, míg a Törökvész-út szennyvizét részben az Eszter-utcán át vezette le.

Viz, gáz, villany.

Örömmel jelenthetjük, hogy a guggerhegyi vízmedencét már üzembe helyezték és ekként a Rózsadomb eddig mostoha felsőrészei is részesülnek a vizvezetéki vízszolgáltatás áldásaiban. Igy a Törökvész-úton lefektették már a fő csővezetékeket és rövidesen a több főutvonalakon is le fogják azokat fektetni s igy a mellékutak lefektetendő vízvezetékei a fővezetékekre a szükséghez és igényléshez képest rákapcsolhatók lesznek. Részben tervezik, részben még az idén lefektetik, vagy már le is fektették a Törökvész úton kívül a vízcsöveket a következő rózsadombi utakon is: Orló-utca, Tövis-utca, Alvinci-út, Kovács-utca, Mandula-utca, Muraközi-út stb. stb.

Kérelmünkre a mult év nyarán a gáztársaság igen sok helyen felszerelte a meglévő oszlopokra a fényesen égő „gázbomba-égőket", miáltal közvilágításunk lényegesen javult, különösen az utcakeresztezéseknél. És sok helyen lefektette, vagy bővítés céljából kicserélte a gáztársaság kérelmezésünkre a Rózsadombon a gázcsöveket is: Szemlőhegy-u., Józsefhegyi-út, Gábor Áron-utca, Bimbó-utca, Orló-út stb.

Végül a villanytársaság is igyekezett szorgalmazásunkra a lehetőséghez képest megjavítani vidékünk közvilágítását, több helyen új légvezetéket állitván fel: Józsefhegyi-úton, Mandula-utcán, Pajzs-utcán, Mészutcán, Bimbó-utcán stb. Továbbá fokozatosan sürítette és nagyobbította utcai égőinket, amennyiben a főforgalmi útvonalakon minden egyes oszlopra új 100 wattos lámpákat szerelt fel, amelyek éjfélig mind égnek s csak éjfél után alszik ki automatikusan minden második lámpa. Szóval lassanként mindjobban kivilágosodik este a Rózsadomb.

Utak olajozása.

Az idei tavaszon is megolajozták szorgalmazásunkra Rózsadombon a főforgalmi utakat az előző évekhez hasonló keretek között, de mégis azzal a szerencsés különbséggel, hogy az idén nem mosta le a zápor még aznap az olajat és igy az meglehetősen eltartott és portalanította az utakat csaknem a hó leestéig, dacára a szép hosszú és száraz ősznek.

Övezeti beosztás revíziója.

A székesfővárosi épitési szabályzat tárgyalás alatt álló revíziója alkalmából eljártunk a Közmunkatanácsnál és irásban is átnyujtottuk ama kivánságunkat, hogy a Rózsadombon is egyes helyeken kivételes építési megszorításokat irjanak elő a kilátás és látkép megvédése érdekében, igy különösen a Józsefhegyi kilátó, továbbá a Gül Baba síremlék és a rekonstruálandó Rózsadombi Kálvária (Veronika kápolna körüli tér) körzetében, végül a Pusztaszeri, a Zárda és a Bimbó-utcák alján, mint a Rózsadomb északi keleti és déli kapujában. Ami pedig az övezeti beosztását illeti, szó van arról, hogy a IV. építési övezetbeli 600 négyszögöles parcellaminimumok rovására némileg kiterjesztik a III. építési övezetbeli 300 négyszögöles parcellaminimumokat, azonban a Rózsadomb és környéke területén 300 négyszögölnél kisebb parcellákat csak indokolt, kivételes esetben engedélyeznek, ezzel is megakarván óvni a Rózsadomb exkluzív kertváros jellegét.

Rendőrség.

A Rózsadomb közbiztonsági állapota általában kielégítőnek mondható. Annál nagyobb örömmel üdvözölhetjük az új főkapitány úrnak amaz intézkedését, hogy a Rózsadombon

két új őrszemet álltott fel a meglévőkön kívül és pedig egyiket az Áldás-utcai 83-as őrszoba keretében a Felvinci-út és Kapor-utca keresztezésénél a Honvéd sír környékén, a másikat pedig a Pusztaszeri-úti 84-es őrszoba keretében az Áfonya-utca és Józsefhegyi-út keresztezésénél s ezeken felül lovasjárőröket is rendszeresített. Nem valósult azonban még meg amaz indokolt s írásban is benyújtott kívánságunk, hogy a 84-es őrszoba illetékességének területéhez csatoltassék át úgy, hogy annak természetes határa északon a Szépvölgyi-út, Üröm-utca, Zsigmond-tér és Dara-utca legyen, — noha e kívánságunkat a régi főkapitány úr pártolta .

Kerületi határmódosítás.

Ugyanily tartalmú, indokolt előterjesztéssel fordultunk a polgármester úrhoz is a II. és III. közigazgatási kerületek határának ugyancsak a fenti értelemben való kiigazítása, illetve módosítása iránt. Sajnos, még ez a kívánságunk sem valósult meg, bármily indokolt és jogos is az. Természetesen nem ejtjük el, forszírozni fogjuk a megvalósitásig.

Piac.

Ugyancsak állandó programmja marad egyesületünknek a megvalósulásig a rózsadombi piac létesítése, a mult közgyűlési bezámolónkban már részletezett körzetben.

12% -os késedelmi kamat.

Mult közgyűlésünk óta állandóan szorgalmazza egyesületünk a polgármester úrnál, hogy szállítsák le legalább felére a útburkolási- és csatornajárulékok, ingatlan vagyonátruházási illetékek és összes egyéb városi közszolgáltatások után a háborús kivételes intézkedések alapján még most is szedett, rendkivül súlyos évi 12%-os késedelmi kamatokat. Sajnos, eddig eredménnyel nem járt még akciónk, de fel nem adjuk azt.

Átiratok.

A Zugligeti Egyesület megküldötte egyesületünknek hozzászólás és pártolás végett az útburkolási és csatornaépítési szabályrendelet méltányos módosítása tárgyában készített memorandum tervezetét, amely szerint lényegesen mérséklendő volna az érdekelt telektulajdonosok hozzájárulása az útépítési és közmű fektetési költségekhez, különösen a közforgalom szempontjából túlméretezett utaknál. Egyesületünk a memorandumot egész terjedelmében magáévá tette, pártolta s erről a megkereső egyesület és a hatóságot értesítette,

Farkasvölgy, Mártonhegy, Németvölgy és Vidékéne Egyesüete átirata: Nevezett egyesület átírt hozzánk, hogy támogassuk kérvényileg a polgármester úrhoz benyújtott, indokolt előterjesztésüket a gyümölcsfák és disznövények védelme, illetőleg károkat okozó gombabetegségek és rovarkártevők ártalmatlanná tételére vonatkozó, kötelező védekezést célzó, törvényerejű szabályrendelet soronkívüli kiadása tárgyában. A pártoló kérvényt benyújtottuk.

Az Alpár szobor.

Mult év október hó 18-án lepleztük le a városligetben szeretett volt elnökünk: néhai Alpár Ignácnak Telcs Ede szobrászművész által alkotott szobrát. A leleplezésen egyesületünk testületileg vett részt és az elnök úr szép szavak kíséretében koszorút helyezett egyesületünk nevében a szoborra a választmány határozatából.

Továbbá a választmány határozatából mgrendelte egyesületünk a szoborpályázaton ugyancsak díjat nyert Markup Béla szobrászművész művét, amely a megboldogultat karján felöltővel, kezében sétapálcával, mint ami kedves emlékü „Nác¡ bácsinkat" ábrázolja. A művész megrendelésünkre bronzból ki is öntötte a szobrot, hazaszállította és a szoborgyűjtés eredményéből már ki is fizettük.

Budapest Fürdőváros Egyesület

Ezévi október hó 4-én tartott közgyűlésén ünnepelte a nevezett egyesület *József Ferenc* dr. kir. herceg, fővédőnk elnöklete alatt fennállásának 10-ik esztendejét, amely alkalomból egyesületünket, mint társas-egyesületet, tagjaink sorából többen képviseltük a közgyűlésen.

Havi összejövetelek.

Egyesületünk választmánya f. é. október hó 12-iki ülésén elhatározta, hogy az egyesületi tagok szorosabb összefogása, az egyesületi élet élénkebbé tétele és az egyesületi érdekek fokozottabb szem előtt tartása érdekében minden hónap első szerdáján este 6 órakor a Zsigmond-féle Rózsadomb¡ Kávéház és Étterem (II. Bimbó-utca 2.) külön helyiségében társas összejövetelt rendez az összes tagok részére. Kellő tárgysorozat esetén a hav¡ összejövetelek alkalmával ugyanott ülésezik a választmány is 6—7 óráig. Szíveskedjenek tehát az összejövetelek napját naptárukban előjegyezni, mert ujabb értesítést nem küldünk és szíveskedjenek e havi összejöveteleken az ismertetett célok érdekében hozzátartozóikkal együtt állandóan minél számosabban részt venni, hogy így lassankint megvessük alapját a rózsadombi társasélet-nek is, majd az idők javulásával tervezett rózsadombi kaszinónak is.

Személyi hirek.

A közelmultban nyugalomba vonult Csármán Ferenc tanácsnok és Eperjessy Béla II. ker. műszaki főtanácsos urak búcsúüdvözletüket küldik egyesületünknek, kérve, tartsuk meg őket jó emlékezetünkben. Mindkettőjüknek igen sokat köszönhetünk a Rózsadomb fejlesztése és szépítése körül, miértis választmányunk sajnálva távozásukat, jegyzőkönyvi köszönetet mondott nekik hálánk jeléül, vidékünk érdekében kifejtett, maradandó működésükért. Utódaiknál már tisztelegtünk egyesületünk nevében, kérve vidékünk iránt távozó elődeikhez hasonló jóindulatukat, amit ők a legnagyobb készséggel kilátásba is helyeztek.

„Uj idők" akciója.

Az „Uj Idők" szépirodalmi lap felépítette a Rózsadombon immár a második ajándék villát is a Pusztaszeri-út és törökvész-út találkozásánál, elhalt nagynevü munkatársairól elnevezve. Ez akció is a Rózsadomb felé fordította ujabban a közfigyelmet.

Felügyeleti vizsgálat.

Az illetékes II. ker elöljáróság megejtette az idén is a szokásos évi felügyelet¡ vizsgálatot és úgy a pénz-, mint az ügykezelésünket megfelelőnek találta.

Statisztika.

Az összes egyesületeket érintő hivatalos felhivásra részletes statisztikai adatokat kellett folyó hó 12-ig beszolgáltatni egyesületünkről a Központi Statisztikai Hivatalhoz. A legnagyobb fejtörést a statisztikai kérdőívek ama rovatának kitöltése okozott, amely szerint felsorolandók voltak egyesületünk ingatlanai. No de reméljük s kivánjuk, hogy egyszer azt is meg fogjuk érni, hogy ingatlanunk és rajta klubházunk is lesz. Csak egy adományozó kellene hozzá.

Taggyűjtés.

Nagybecsü figyelmébe ajánljuk a mélyen tisztelt közgyűlésnek a szorgalmas taggyűjtést. Igen nagy a Rózsadombon az uj villa- és telektulajdonosok és állandó bérlők száma, akik a közelmultban költöttek a Rózsadombra és még nem tagja¡ egyesületünknek. A mult ev¡ en egy-két körsétám alkalmával egyszerre több mint 60 tagot sikerült beléptetnem. Méltóztassanak példámat követni.

Elhalálozások.

Végül emlékezzünk meg kegyelettel a mult közgyűlés óta elhalt tagtársainkról: *Róna* Márk alapító és választmányi tag, *dr. Dombora* Árpád választmányi tag, *Erleman* Dániel rendes és számvizsgáló bizottsági tag, *Jakab* Dezső alapító tag, *Kammer* Siegfried alapító tag és *dr. Maros* Mór rendes tagról. Nyugodjanak békében.

Ezekután befejezem beszámolónkat és tisztelettel kérem jelentésem tudomásul vételét és elfogadását.

Kelt Budapesten, 1932. évi december hó 14. napján.

NÁDAS BÉLA Dr.
főtitkár és ügyész

Egy milió magyar
élete és halála a statisztika tükrében

Amikor a kiegyezés után Magyarország visszanyerte politikai függetlenségét, az ujból összehívott országgyűlés színhelyévé tett — akkor még három külön városból álló — Buda, Pest és Óbudának mindössze 280.000 lakosa volt. Hatvan évvel később, az 1930. évi december 31-i népszámláláskor pedig már több mint 6.000-rel felülemelkedett a főváros lakóinak száma az egymilliós határon. Ma egész Európában mindössze 9 nagyobb város van Budapestnél, amely tehát a 10-ik helyet foglalja el lakossága számát tekintve az európai metropolisok sorában.

Pest belső kerületeiben már a háboru évtizedében is fogyott a népesség száma, a békekötés óta eltelt tiz év alatt pedig mintegy 13.000-rel csökkent a lakosság.

Az elmult század utolsó évtizedeiben, amikor a legerősebb volt a vidéki munkáskezeknek a rohamosan fejlődő Budapest felé vándorlása, még a férfiak voltak többségben. Ma már 1.190 nő jut ezer budapest¡ férfilakosra, sőt a belső kerületekben — a nőcselédek és alkalmazottak nagy száma miatt — 1.300 fölé emekedik a nők arányszáma.

Ötven év előtt 27 százalék volt a tizenöt évnél fiatalabbak arányszáma Budapesten, amely ma már mindössze 15.5%-ra rug.

A IV., V., VI. és VII. kerületben ma már a népiskolák is egyre jobban fogynak, viszont a perifériákon újabb és újabb iskola épületeket kell emelni az iskolások növekvő száma miatt.

A főváros legöregebb polgárai különben a tavalyi népszámlálás szerint azok a férfiak, akik *száznyolcadik* életévüket is betöltötték, de 1920-ban még volt egy 121 éves polgára is Budapestnek.

A főváros lakossága felekezeti összetételében 40 év óta beállott a lassu átalakulás. A katolikus többség arányszáma nagyon fogyott 1880. óta az állandóan terjeszkedő reformátusokkal szemben. Az izraeliták arányszáma 1900-ban volt a legmagasabb, 23.6 százalék, amely arányuk 20 éven át szinte változatlanul tartotta magát és csak a legutolsó évtized során hanyatlott vissza 20.3 százalékra.

Örvendetes, hogy az idegen anyanyelvü lakosság immár szinte teljesen eltünt, feloldódott, megmagyarosodott a fővárosban, amelynek lakossága ötven év előtt még jó *harmadrész* német anyanyelvü volt s a tótok száma is több volt 6 százaléknál. Ezzel szemben 1930-ban ez a két említésre méltó nemzetiség csoport együttesen is csak négy és fél százalékát tette a főváros lakosságának.

Az elválási láz 1926-ban érte el a maximális magasságot. A háború óta soha sem váltak még el oly kevesen Budapesten mint az elmult esztendőben.

A szép májusi esküvőhöz ragaszkodnak legjobban a házasságralépők. A mult esztendőben Budapesten házasságra lépett tizezerötszáz menyasszony között nem kevesebb mint 994 volt fiatalabb 20 évesnél, viszont a budapesti menyasszonyok matrónája kétségtelenül az a 89 éves menyasszony volt, aki 87 éves vőlegénnyel kötött tavaly házasságot. A hetven évesnél idősebb menyasszonyok különben is nagyon ritka vendégek a fővárosi anyakönyvvezetők előtt.

Meglepő hogy Budapesten, a magyar fővárosban minden ötödik zsidó vőlegényhez keresztény leány ment nőül és a zsidó menyasszonyok 17 százalékát keresztény vőlegények vették el.

Nagyon érdekes, hogy a fővárosban történő születések állandóan fiutöbbletet produkálnak. A törvénytelen születések számát nem lehet leszorítani a husz percentet megközelítő arányról. A fővárosban szülő anyáknak kilenctized része közintézetben ad életet gyermekének, ami a csecsemőhalandóság alakulására igen kedvező befolyást gyakorol.

A főváros népességének halandósága egyébként is évről-évre javul. Hiszen ezer lakóra a mult évben mindössze 16.4 halálozás esett, míg a háború befejezésekor 23.5 volt ez az arány.

Sajnos, a gümőkór pusztítása — egy év alatt 2.367 halálesettel — még mindig igen erős a szegényebb néprétegek között, de igen nagy a rákhalálozási esetek száma is (1.468), és évről-évre egyre nő. Megdöbbentő, hogy öngyilkossággal 535 ember vetett véget életének a mult évben, nagyobbrészt férfiak.

Valóban alig lehet érdekesebb olvasmányt elképzelni, mint ennek a milliós nagyvárosnak népességét vizsgáló sokszínű adatokat, amelyeket évről-évre kimeríthetetlen bőséggel tárnak fel az *Illyefalvi I.* Lajos dr. kitünő szerkesztésében megjelenő fővárosi Statisztikai Évkönyvek.

Az első budai kávéházak

A régi Buda városi levéltára őrzi az első budai kávések nevét. A legelső Alessandro *Arrutim* vándorló olasz kávés, aki 1717. október 6-án mint kávéfőző nyer budai polgárjogot. 1720. február 6-án lesz budai polgár egy rác kahvédsi: Sztyépán *Arsomanovics*. 1739-ben *Löcser* János Mihály, *Mosser* Vitális, a rác *Tománovics* János és a német *Thiller* Ignác a kávések. 1741-ben *Wurmerskirchner* Ferenc kávés nevével találkizunk. Ennél azonban régebbiek a török hódoltság alatti budai janicsárkaszárnyák kantinjai. Ezekben kell keresnünk a budai kávéfőzés török őseit. Ezekre nézve csak annyi bizonyosat lehet tudni, hogy 1663-ban Győr alatt a török táborban a Budáról Bécs ellen vonuló török táborban volt tábori *Káhvé Háné*. Mivel pedig a budai janicsárság is kivonult Bécs alá, ebből az következtethető, hogy mivel a janicsároknak külön sörfőző házuk is volt, kávét pedig katonaporciókban kaptak: tehát Budán is volt janicsárkávéház. Egyéb török kávéháznak Budán nincsen írott nyoma, de ez érthető, hiszen az 1650-es években még Isztambulban is üldözött dolog a nyilvános kávéház, illetőleg a politizálás, mely ezekben folyt.

Gróf *Marsili*, a lángeszü tudós tábornok egy sopronban irott és Bécsben, 1685-ben kiadott könyvében irja le Bécset ostromló török tábor *Kahvédsi Basi*-jának kávémérő sátrát. Ez a Basi őrizte őt mint foglyot, és a gróf neki törte a famozsárban a kávét. *Marsili* adja a kávé főzés módjának legjobb és legkorabbi leirását, melyben egy *Abu Huszein el Sefár Fen* vagyis az „Ezer Tudományok Mestere" melléknevü tudós Effendi 1672-ből való leirását közli. A „Fekete Leves" terjesztői tehát Budán nem a bevándorolt németek, hanem csellengő olasz Limonádések és hódoltsági Ráczok. A bécsi német kávéfőzők csak utánuk jönnek. Mende-monda a pest-budai kávéfőzés „bécsi eredete", hiszen az első pesti kávés is rác, meg olasz: *Blázsó a rác*, és az olasz *Belieno*, akik 1714-ben és 1732-ben már pesti kávések.

Bevilaqua Borsody Béla.

A BELLEVUE-BEN
SANTA NELLY
JAZZÈNEKESNŐ
JÁVOR-VARSÁNYI
ZENEKARA
Kitünő konyha
Olcsó árak

Eredeti zöld színü, zárt csőrrel éneklő
Kanári
10 pengőtől
„Tabáni" gyürüjelzéssel márkázott Kun Tabáni János tenyésztőnél II. Fillér u 17

NYAKKENDŐ LINKE
divatos, 3 pengőtől
régi divatüzletében, most
II. MARGIT-KÖRUT 51

A PÉCSI SZŐLÉSZETI ÉS BORÁSZATI KIÁLLITÁSON
ÁLLAMI ARANYÉREMMEL
EZENKIVÜL KÜL, ÉS BELFÖLDÖN SOKSZOROSAN KITÜNTETETT
Dr JANTSITS SÁNDOR
VILLÁNYVIDÉKI
FAJBORAINAK TERMELŐI
KIMÉRÉSE
I. GREGUS-UTCA 12.
BORÁRAK 60-90 FILLÉRIG
DIJTALAN BORKOSTOLÁS
LEVELEZŐLAP MEGRENDELÉST HÁZHOZ SZÁLLITUNK

Uj évi ajándékok
rendkivül mérsékelt árakkal
FÁBIÁN JÓZSEF
divtáruházában
I. Krisztina-körút 8-10 sz.
Anna-udvar
Az ármérséklést közlő KÖRLEVELET a posta kézbesitette.

CÍMFESTŐ TELEFON 526—22
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR II, Iskola-utca 16

ELADÓ VAGY BÉRBEADÓ
előkelő hölgyközönséggel bíró régi ismert női fodrász-szalón VI. Teréz-körut 41. udvari helyiség nagyon olcsó házbérrel.

Budai vendéglős, kávés és minden háztartás friss gyümölcs és déligyümölcsszükségletét
csak Budán szerzi be
ADLERSHEIMNÉL
Vérmező ut 14. Tel.: 556-79
Mindig friss áru, legolcsóbb napi árak
Telefonmegrendelést házhoz szállit

Budai Általános Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budán, II., Fő-utca 9. szám
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk
AKÁR VENNI, AKÁR ELADNI ÓHAJT INGATLANT, FORDULJON BIZALOMMAL UJONNAN BEVEZETETT INGATLAN OSZTÁLYUNKHOZ
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére
SAFE DEPOSIT

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak . . . . reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2—7.
Iyókúra

Alkalmi nyomtatványok
a Budai Napló nyomdájában
I., Bors-utca 24.

Modern fűzőszalón
fűzők, haskötők, melltartók, gyógyhaskötők elsőrendü kivitelben.. Harisnyák, fehérnemüek legjobb minőségben. Fűzők alakitása, javitása, tisztitása.
II. Margit-krt. 51-53.

SZALFÉTER EDE
Üveg- és porcellánkereskedés, üvegezési- és képkeretezési vállalat fióküzlete egyidejü megszüntetésével I. KRISZTINA KÖRUT 83 alól I. KRISZTINA KÖRUT 77 SZÁM alá költözött TELEFON: 50-2-36

33 éves cég!
Kalmefestést, vegytisztitást csak szakemberrel végeztessen
REICHER II., TÉGLA-U 9
BU DÜKENDE TURCSA KONOSIURLAR

Saját készitményü
CIPŐK
Elsőrendü minőségben olcsó árakon
NÉMETH BÉLA
régi budai cipészmester
uj üzletében
II. Zsigmond-utca 1 (Pálffy-tér sarok)

BUDA LÁTVÁNYOSSÁGA
a fényesen átalakitott
„STAMBUL"
nagykávéház
II., Margit-körut 1. szám
Telefon: 54-0-97 54-4-28
MURSI ELEK
muzsikál
Külön termek. Szinházi vacsorák
Tulajdonos: OTTÓ DEZSŐ

BUDAI KABARÉ
Szombaton és vasárnap a
SZEIFFERT kávéházban
Margit-krt és Zsigmond-u. sarok
BELÉPŐDIJ NINCS
Minden héten uj műsor
Szolid kávéházi árak — Meleg konyha
Farkas Béla muzsikái

TENÉKED

Karácsonyi ajándékul
Fűzért küldök fényes gyöngyből.
Álomtalan éjszakákon
Gyüjtögettem hulló könnyből.

A legelső szerelemnek
Hószín selymét küldöm ezzel,
Lányálomból, holdsugárból
Fontam-szöttem gyöngéd kézzel.

Egy szegény kis árva szivet
Adok hozzá még, emlékül,
Aztán elküldöm Tenéked:
Egy-két „minta értéke nélkül"...

Langsch Éva.

Személyi hirek

RIPKA FERENC dr. udvari tanácsos mondotta az üdvözlő beszédet e hó 22-én a Klotild szeretetház karácsonyi ünnepén, amelyen megjelent Auguszta főhercegasszony is. A rendkívül szép ünepet legközelebb méltatjuk.

ANDRÉKA KÁROLYNÉ e hó 18-án rendezte évről-évre nagyobb arányokat öltő karácsonyi ünnepét az ujlaki szeretetházban, amely alkalommal előkelő közönség töltötte meg a kulturház dísztermét.

HARRER FERENC dr. ny. alpolgármester e hó 20-án este a Budai Klubban rendezett társasvacsora keretében előkelő közönség előtt ismertette városrendező programmját, melyet legközelebb ismertetünk.

LIBER ENDRE alpolgármester, 35 éves szolgálati jubileuma alkalmából *Pompéry* Elemér min. tan. küldöttség élén üdvözölte és az ünnepelt nsikerült ezüst plakettjét adta át neki emlékül.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főgeológus, főbányatanácsos előadásán a Földtani Társulat víztani osztálya ülésén, ritkán látott ngy közönség jelent meg e hó 21-én, amelynek élén ott láttuk dr. *József Ferenc* főherceget, továbbá a tudomány, közélet és város számos kiválóságát. Birjuk a kiváló geológus igéretét, hogy nagy eredményekről beszámoló és nagy elismerésben részesült előadását részletesen vihessük olvasóink elé.

KAPCZA IMRE gázgyár főtiszt, a Hollós Mátyás Társaság kincstartója influenzában megbetegedett.

NÁDAS BÉLA dr. ny. kir. itélőbíró, ügyvéd, a Rózsadombi Egyesület ügyész-főtitkára családjával a karácsonyi ünnepeket és az ujévet Pozsonymegyében Feketeerdőpusztán tölti.

HUBERT VILMOS a karácsonyi ünnepeket Olaszországban tölti.

KULCSÁR RICHÁRD egészsége helyreállítása céljából, az ünnepek előtt Abbáziába utazott, ahol 3 hetet tölt.

Bájos angyalkák tipegtek az Óbudai Gázgyári Önképzőkör pompásan felszerelt szinpadán, kedves karácsonyfa ünnep keretében dec. 21-én, amikor az ottani kisdedovó és elemi iskola növendékei mutattak be szép jeleneteket. Az önképzőkör kiváló zenekara Müller Károly karnagy vezényletével hatásos darabokat játszott és Varga Károly szép beszédben a karácsonyfa üzenetét mondotta el. A gyár egész vezetősége jelen volt és a szülők és érdeklődők is nagyszámban. A rendezés Perger Ferenc építész Farkas János tanító és Salamon Jolán óvónő érdeme.

Barlangi muzeumot nyit most karácsony táján a Szépvölgyi-ut mentén fekvő *Pálvölgyi cseppkőbarlangban a Pannonia* turistaegyesület. Érdekes muzeum lesz, mert abban rendezik el a barlangban talált őskori maradványokat és különöző cseppkőképződményeket.

Megtörtént. Estély volt az egyik kisantantbeli, egyébiránt igen népszerű diplomata uri házában. A titkár úr sorban mutogatja be a magasrangú vendégeket. Az egyik ismert magyar mágnás, aki kitünően beszéli a szerb, román, lengyel, görög és cseh nyelvet, udvariaskodni akart és anyanyelvén szólitja meg klaszszikus tökéletességgel a házigazda diplomatát. A diplomata nagy zavarba kerül, elmosolyodik, megrázza a gróf kezét és a következőket mondja természetesen franciául: — „grófom ne haragudjon, de beszéljünk németül vagy franciául. Anyanyelvemből csak annyit tudok, amennyit a ferencjózsef monarchiájában a császári és királyi hadseregbeli tiszttől megkövetelték". — A gróf úr megértette. Kár, hogy ilyesmiket Genfben nem lehet feltálalni, mint a kisantant egyik jellemző absurdumát.

A Kelenföldi Polgári Kör dec. 12-én rendezett választmányi ülésén Devecis Mihály elnök örömmel állapította meg azt az állandó nagy érdeklődést, melyet a kerület polgársága az egyesület iránt tanusít. Ez annak bizonysága, hogy a kör nemcsak a várospolitikai érdekeinek hű képviselője, hanem szeretettel karolja fel a kerület minden egyes polgárának ügyesbajos dolgát is. Dr. Bócz Sándor főtitkári jelentésében ismertette azt a nagyszabású programot, melyel a kör a jövőben Kelenföld társadalmi és várospolitikai életében vezető tényező lesz. Dr. Fejér János ügyv. elnök számolt be azután arról, hogy *Kozma* Jenő közbenjárására a kör által kért több útjavítási munka megkezdődött. Ennek során a tétényi, Csóka-u. javítása már folyamatban van. Ugyanekkor a Kelenvölgyön átfutó, a Főváros tulajdonát képező vízgyűjtő csatorna megjavítását és kitisztítását is elhatározta a főváros. A választmányi ülés Szele Lászlót a pénztárosi teendőkkel megbízta. Dr. Józsa Viktor pü. titkár javasolja, hogy a lebontott házak helyére épült házak is 30 évi adómentességet élvezzenek. Tóth Béla okl. gépészmérnök, a kör titkára az ifjúság elhelyezkedési problémáiról beszélt. Katona János vállalkozó Kozma Jenőnek, a Kelenföldi Polgári Körben tömörült iparosság nevében mond köszönetet. Szántó József főtanácsos, a kör igazgatójának indítványára a választmány elhatározza, hogy Kozma Jenőt a kör díszelnökét továbbra is vezérének tekinti és az erről szóló választmányi határozatot, ragaszkadása és köszönete jeléül megküldi.

LÁTCSÖVEK Zibrinyinél, Attila-u. 8.

A Budai Református Egyház leányköre december 20-án, a zegyáz cserkészcsapata december 21-én rendezte karácsonyi ünnepét. A Budai Rformátus Nöegylet 20án az egyház szegényei számára nagymennyiségű élelmiszert és ruhanemüt osztott ki és 22-én a templomban 700 iskolásgyermeknek volt karácsonyi ünnepélye. A Labanc-uti iskolában külön ünnep volt. A Nagypénteki Református Társaság árvaházában dec. 22-én ünnepelték karácsonyt. A Szilágyi Dezső-téri templomban dec. 24-ig minden este karácsonyi istentisztelet volt, ahol *Haypál* Béla, *Békássy* Árpád és *Papp* Ferenc lelkészek hirdették az igét.

Karácsonyfagyújtás mellett 40 pár cipőt oszt ki a budai szegény gyermekek között a „Jóbarátok Asztaltársasága" dec. 24-én a Kapás-u. egyik vendéglőjében. Az asztaltársaság tagjai az év folyamán 16.000 pengőt fizettek be a takarék-csoportban és most karácsonykor átvehetik takarékosságuk gyümölcseit. E szép összeg kamataiból és az önkéntes adományokból juttatnak cipőt a szegény gyerekeknek.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél, Attila-u. 8.

33—3—33. Megváltozott a „kéktaxi" telefonhivó száma. Az uj szám könnyen megjegyezhető 33—3—33. Ötször kell a hármast tárcsázni.

Második adventi estjét a *Budai Katolikus Kör* szombaton, december 17-én rendezte. *Strecke* Ernő hittantanár előadása vezette be, *Stowasser* Irén énekművésznő, muzsai *Dóczy* Eelka zongoraművésznő, *Bányóczky* Erzsébet hegedűművésznő, nemeskéri *Kiss* Gábor és *Stegmüller* Valéria pedig művészi számokkal szerepeltek. P. *Majsay* Mór a ferencesek kínai missziójáról érdekes vetített képeket mutatott be.

FÉNYKÉPEK Blahosnál, Fő-u. 18.

Elnöki beiktató vacsora. Az I. kerületi Iparoskör a ország legrégibb iparosköre, legutóbb uj elnökséget választott. Az uj elnökség beiktatása vacsora keretében történt. A vacsorán Grenyó Bertalan épitőmester a II. kerületi Iparoskör, Csiha József, az I. ker. Iparosok és Kereskedők Egyesület, Damokos Tibor elnök, az I. ker. Frontharcos Főcsoport, Keresztes Béla kárpitos, az IPE képviseletében. A Budai Iparos és Kereskedő Ifj. Kulturegyesülete vezetősége és a budai társadalom több jeles tagja vett részt. A nagyszámban megjelent körtagok teljesen megtöltötték és tetszéssel szemlélték átalakított és ujonan berendezett körhelyiségét. A vendégeket Jászai Sámuel titkár, az est jelentőségét méltató szép beszéddel üdvözölte. Kollár Gábor díszelnök a Kormányzó úr éltetése mellett ünnepélyesen iktatta be az új Elnökséget és Korányi Márton elnököt. Gablini X. Ferenc ékszerész a tagok nevében tartalmas beszédben üdvözölte az új tisztikart. Tóth István ügyv. elnök az ujonnan belépett tagokat üdvözölte és ünnepélyes keretek között vette ki tőlük a fogadalmat. Németh Ferenc lakatosmester az új tagok nevében megköszönte az üdvözlést és hűséget fogadott. A társkörök képviselői mind felszólaltak és üdvözölték az új vezetőséget. Korányi Márton az őszinteség és hála szavaival köszönte meg a bizalmat é Kollár Gábor díszelnök atyai áldását. Kijelentette, hogy a díszelnök díszelnök atyai áldását. kijelentette, hogy Kollár Gábor szellemében fogja a kört vezetni. A hála és tisztelet szavaival üdvözölte a jelen volt Kollár Gábort, Havas József, Pathó István és Kéry Lajos díszelnököket.

Nagy Szilveszterest készül a Budai Klub Pálffy-tér 5. sz. alatti helyiségében dec. 31-én, amelyre az agilis rendezőség már most felhivja a közönség figyelmét.

Buda világfürdő érdekében rendkívüli munkát végző *Budapest Fürdőváros Egyesület* e hó 22-én dr. *József Ferenc* főherceg elnöklete alatt tartott választmányi ülésén dr. *Szviezsényi* Zoltán ügyvezető igazgató terjesztette elő az egyesület közeljövőben kifejtendő működését felölelő programmot és célkitüzéseit. Érdemes tanulmányozához hozzászóltak: báró Korányi Frigyes, Berczel Jenő, Császár Ferenc, Gonda Dezső, Benczur Gyula, Weszelszky Károly, Bauer Krucsay Károly, Bársony Oszkár, Exner Kornél és Bánlaky Géza.

A Katolikus Népszövetségnek *Lampel* Vilmos kormányzó tanácsi tag vezetése alatt álló budavári szervezete, a budavári leánygimnáziumnak zsufolásig megtelt termében dec. 18-án kitünően sikerült kulturestélyt rendezett. Dr. *Szabó* Pius tábori főesperes, dr. *Tile* Gyula budavári lelkész érdekesen beszélt az adventi Krisztus várásáról, a nök választó jogosultságának nagy jelentőségéről és az ezt nélkülöző Franciaország szomoru vallási viszonyairól. Közreműködtek még: Hámory Imre és ifj. Wisenberger Antal, továbbá Sárosi Schöberl Ferenc műkedvelői szinigazgató vezetése mellett Lantos Ica, Bócsi Sándor, Kluszák Rezső, Beke Károly, Krautheim Miklós, Kiss Ferenc, Molnár Antal, Németh Lajos, Táncsis István, Filó Lajos és Pojják József. A szép estét *Lampel* Vilmos konferálta szellemesen.

Az új bélyegek sorából kimaradtak a nemzetközi vonatkozásban is elismert magyar nagyságok. A két Bólyai, Zrinyi a hős és Zrinyi a költő, Rákóczi, Tomori érsek, az Anjou Királyok, Báthory István, (nehogy Báthory I. legyen belőle), Hollós Mátyás, József nádor, Pázmány, Bethlen Gábor, Bocskai, Kőrösi Csoma, Jókai, Erzsébet királyné. Üzleti szempontból is kifizeti magát, ha az 1933-as Attila másfélezres millenniumra egy Attila emlékbélyegsorozatot adnának ki. A turáni eszme s idegenforgalom szempontjából óriási jelentősége lenne nem kevésbbé egy *Gül-Baba* bélyegnek, mely a kelti mohamedanizmus világában kimondhatatlan értékü megértésre találna. Igy irja azt a Balaton partjáról egyik kedves olvasónk.

Felhivás!

Tisztelettel kérjük mindazokat a kik eddig még nem küldték el a szükségelt adatokat lapunk címén a

Budai Almanach

számára, hogy azokat lehetőleg január folyamán beküldeni szíveskedjenek, mert február folyamán megjelenik Budának ez a maradandó kronikája.

Budai Almanach szerkesztősége.

Claridge

— A Németvölgy központja —

Uj fogalmat kell megtanulnia Budának, mert fogalommá kell válnia a „*Claridge*"-nak. Ez az új kávéház, étterem, bridge- és táncszalón, melyet oly kiváló szakember keltett életre, mint *Tachler* Lajos János, a siker és közkedveltség minden auspiciumával nyílik meg rövidesen a Böszörményi-út és Gaál-utca sarkán, a rohamosan épülő és nagyarányú fejlődési lehetőségek előtt álló Németvölgy, Istenhegy és Orbánhegy gócpontjában. Már maga ez a tény is arra predesztinálja, hogy a vidék társadalmi életének központjává legyen, ami nélkülözhetetlen a környék fejlődése szempontjából is.

A „Claridge" építkezésének egyes fázisairól hétről-hétre beszámoltunk s a küszöbön álló megnyitással kapcsolatban kötelességet teljesítünk, mikor a szerencsés elgondolású vállalkozás teljes hű képét adjuk. *Tachler* Lajos János tulajdonos lekötelező szivességgel áll rendelkezésünkre, megjegyezve, hogy technikai okokból a Szilveszterre tervezett megnyitó néhány napi késedelmet szenved, pedig arra már sokan előre bejelentették részvételüket Buda uri társadalmából. Arra kér bennünket, cáfoljuk meg az elterjedt híreket, amelyek szerint „*lokál*" jellegű lesz a „Claridge". Minden józan elgondolás szerint is abszurd ötlet volna ez Budán, különösen ezen az úri környéken s a mai gazdasági viszonyok között. A „Claridge" teljesen fehér, otthonias kényelmet nyújtó polgári szórakozóhely lesz, berendezésében kerülve minden hivalkodó fényüzést, mégis finom és hangulatos, amellett ételben italban, zenében az elképzelhető legjobbat fogja nyújtani szigorúan polgári, a viszonyokhoz alkalmazott árakon.

Tachler Lajos János végigkalauzolt az épületen, amelynek artisztikus külseje is teljesen eltér a sablontól. Az utcáról tágas, levegős világos előcsarnokba jutunk. Itt van a ruhatár és innen nyilik a 13×13 méter nagyságú kávéházi; másik oldalon az ugyanilyen nagy éttermi- és tánchelyiség. Mindkét terem ragyogóan világos, levegős, megnyugtató hatású. A tánchely nagyobb a megszokottnál s igy kizárja a zsufoltságot. A kávéház és étterem között van a konyha, mely a technika minden vívmányával felszerelve, a higiéne és legnagyobbfokú tisztaság követelményeinek szem előtt tartásával épült. A konyha mellett a legmodernebb kávéfőző gépekkel felszerelt kávékonyhát tekintettük meg, amelyre *Tachler* Lajos János különös súlyt helyez, mert ízre, zamatra a legkiválóbb kávéval akar kedveskedni vendégeinek.

Az előcsarnokból lépcsőház nyilik, amely a souterrainben levő különteremben s az emeleti bridgeszalonba és terraszra vezet, amely nyáron nagyszerű levegőjével és pompás kilátásával a Svábhegyre a táncoskedvű fiatalságnak is kedvence lesz. Külön utcai bejárat vezet szintén a souterrainban lévő szigorúan polgári sörözőbe, mely meg fogja dönteni azt az idegenkedést, amit az uriközönség többnyire érez sörözőkkel szemben. Az egész „Claridge" hézagpótló vállalkozás hatását kelti, amely 100 százalékig meg fog felelni az eddig is sokfelől megnyilvánult érdeklődésnek.

S utoljára még elismerésünket kell kifejeznünk *Tachler* Lajos Jánosnak, mert mindenkinek aki a maj gazdasági helyzetben mer vállalkozni, ujat alkotni s törhetetlen optimizmussal, a jövőbe vetett hittel embereknek ad kenyeret.

RAVASZ cukrász
I., KRISZTINA-KÖRÚT 75
Telefon: 502-34.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Magyar pásztortüzet gyujtott a III. kerületi tanítóság hivatalos ülésén *Reischl Réw* Sándor igazgató, magasszárnyalású előadásában, amelyben az iskolákon belül egy erővel teljesebb magyar akciót és a valláserkölcsös nevelés biztosabbá tételét sürgette. *Ekamp* Nándor szakfelügyelő, *Heinrich* Róza központi alelnöknő, *Hrivnyák* János és *Martin* Gyula igazgatók, *Pataky* Pálné tanítónő értékes felszólalásai után *Tóth* Ferenc a tanítói kar lelkes és fáradhatatlan elnöke meleghangu, szép beszéddel zárta le az ülést.

Nász. *Szakál* Lukács ismertnevű budai épitész és neje *Győrffy* Irma leányát *Nusit* eljegyezte dr. *Székely* Imre Kálmán budapesti ügyvéd.

Lugmayer József dr. a budai közélet e kiváló jogásztagja és felesége *Nyári* Berta leányát *Gizit*, eljegyezte dr. *Rehák* Rudolf fogorvos.

Buda és Óbuda régi polgári családaihoz azzal a kéréssel fordul a *Budai Napló* szerkesztősége, hogy — amennyiben Buda régi kávéscsaládjaira, kávéházaira vonatkozó családi emlékek volnának birtokukkukban avagy ilyenekről tudnának: — hozzák ezt szerkesztőségünk tudomására. Családi képek, fényképek, iratok, feljegyzések megtekinthetése, mind értékes adatok lennének munkatársunk *Bevilaqua Borsody* Béla dr és *Mazsáry* Béla számára, akik a *Budapesti Kávésipartestület* megbizásából most irják meg levéltári kutatások alapján a régi Buda, Óbuda és Pest kávéházainak történetét.

Gyász. Váratlanül és hirtelen ragadta el a halál e hó 17-én a magyar elektromosmüvek megalkotóját *Stark* Lipót ny. vezérigazgatót. E hó 19-én délután temették nagy gyászoló közönség részvéte mellett a farkasréti temetőben. Lapunk szerkesztője egyik legrégibb barátját vesztette el benne, aki földije volt.

Jótékonycélú gyemekelőadást rendezett a *Szalay-utcai elemi iskola* szegénysorsu tanulóinak felruházására tartalmas műsorral, *Kolumbán* István igazgató lelkes vezetése mellett.

URI PIZSAMA
jó minőségü már 10 pengőtől
Kapható: II., Margit-krt 51
LINKE

A régi jó világ legendáshírű mágnásai a boldog békeidők patricius polgárai alkották egy emberöltővel eelőtt *Schmiedl* Dániel hentesárúgyárának törzsközönségét. Az idők változásával eltüntek a mult megkapó emékei. De a *Schmiedl* gyár az új gazdasági érában is tanúbizonyságot tett életrevalóságáról. Fiókjai ma népszerübbek mint valaha, ami nem is csoda, mert a kiállításokon egymásután nyerte meg a diszokleveleket, aranyérmeket elsőrendü saját készitésü hentesárú-különlegességeiért.

Gyász. Bukoványi *Vallaszky* Dezsőné, szül. Dallgó Margit, 48 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. December 21-én temették el nagy részvét mellett a Kerepesi temetőben. Gyászolják férje: *Vallenszky* Dezső máv. főfelügyelő, gyermekei Maga és Dezső, a Korb, Straub, Binkert, Kallivoda és Stolniczky családok.

Több megértésre támaszt joggal igényt a Széna-téri piaci árusok össessége, mely a leromlott gazdasági helyetben közterhekkel agyonnyomorítva élet-halál harcot vív a létért. A káracsony előtti vasárnapra a kereskedelemügyi miniszter felfüggesztette a munkaszünetet. A város területén az üzletek délután 2 óráig szolgálták ki a közönséget — a Közélelmezési Ügyosztály azonban túltette magát a piaci árusoknak eredeti lehetőséget nyújtó alkalmon és a karácsonyfák árúsitását már délelőtt 10 órkor beszüntette, holott a 10 órai zárlat kifejezetten az élelmi cikkekre vonatkozott. A rendelet életbeléptetése joggal megkivánta volna a szorult helyzetben leledző piaci árusok érdekeinek előzetes elbirálását, amikor az uj kereskedelmi miniszter mint az „élet minisztere" adja ki gyakorlati rendelkezéseit és a kormány-elnök több izben hangoztatta, hogy nem a köz áll a hatóság szolgálatában, hanem az utóbbi szolgálja a közt.

Óbudántúl — Árpádvárost

a Filatorigáttól — Akvinkumig

Irta Palóczi Edgár

Amikor néhány év előtt felvetettem azt az eszmét, hogy az óbudai síkra kerülő Stádion a *Nemzeti Árpád Stádion* nevet viselje, ez nem a pillanat ötlete volt részemről, hanem annak a két évtizedre visszanyúló, torzszerű munkámnak folyománya, amely *Óbudát*, a főváros mostohagyermekét az országos *Árpádkultusz* nemzeti középpontjává óhajtja tenni.

Nincs hazánkon kívül ország a világon, amely *egy* férfiú nevéhez tudná oly dicsőségteljes történelmi események sorozatával megszületését füzni, mint Magyarország a honfoglaló és honalapító *Árpádhoz*. És mégis, a millénnium nagy évén kívül amikor Árpád elhanyagolt emlékével kapcsolatban Óbuda számára is készültek nagyszabású tervek, sőt azok törvénykönyvünkbe is bele kerültek, ma, 36 évvel az évezredes ünnep elmúlta óta, *Óbudán* mi sem emlékeztet méltó módon arra, hogy az óbudai fölben nyert sírhelyet, a melyet már *Anonymus* is megénekelt, honfoglaló és honalapító *Árpád* fejedelmünk.

Hatvan éve van most annak, hogy Óbuda Budapest szerves része lett. de a nagymultú város önként feladott önállóságáért alig kapott cserébe valamit és ma a világváros egyetlen része, amelyen alig észrevehetően suhantak el az utolsó emberöltő évtizedei.

Óbudának a tervezett új Dunahid van hivatva meghozni gazdasági fellendülését, de kulturális fellendülését csak a *Nemzeti Árpád Stádion*, az országos *Árpád-kultusz* középpontja és a vele kapcsolatos intézmények hozhatják meg.

Elgondolásom szerint Óbuda azon részének, ahol a *Nemzeti Árpád Stádion* fel fog épülni az *Árpádváros* nevet kell felvennie és vele szerves kapcsolatban kell megalkotni *Óbuda kulturáját*, az *Árpádok* dicső emlékének szentelt *Árpád-múzeumot*, amelynek egyik része az *Attila*-kultusz jegyében a turáni ondolatnak lesz ünnepi csarnoka, hivatva arra, hogy a *finn, eszt, bolgár, török és keleindiai skytha* testvérnépek itt találjanak egymásra a turáni gondolat nagy ünnepei alkalmával. Itt fognak találkozni az egyetemes magyarság képviselői az évente rendezendő *Árpád-Emléknapon* és igy lesz idővel Óbuda a magyar metropolis keleti idegen forgalmának nagy vonzóereje, ahol a közös *Attila-Árpád*-szobor, mint a *Nemzeti Árpád Stádion* szimboluma fogja hirdetni a turáni gondolat erejét, hatalmát és szépségét.

Itt e földön találkoztak valaha a büszke Róma fiai először a turáni lovasnépek félelmes lovashadaival. Ezért kell itt az *Árpád-Museum* köré elhelyezni a római *Pannonia* Budapesten őrzött felbecsülhetetlen értékü köemlékeit, amelyek ma a *Magyar Nemzeti Muzeum* sötét folyosóin és az *Aquinkumi Múzeumban*, amely nehezen megközelíthető és egy fejlődő városrésznek mindjobban útjában fekszik, már nincsenek a megfelelő helyeken.

Igy kell itt megszületnie mint az *Árpád-Múzeum* másik szerves részének: a budapesti *Pannonia-Múzeumnak*, amely a nyugati idegenforgalomnak lesz egyik vonzóereje és hivatva lesz ország-világ előtt dokumentálni, hogy a turáni gondolattal karöltve jár a nyugati kultura emlékeinek megbecsülése.

Az új Dunahid építése szervesen összefügg az óbudai Fő-tér rendezésével is, ahol fel kell szabadítani a magyar barokk egyik legszebb és sajnos, legelhanyagoltabb emlékét, a hajdanvaló *Zichy-kastélyt* attól a szörnyüséges épületmonstrumtól, amelyet barbár módra vagy száz éve emeltek köréje. Ez a patinás, szép régi épület szinte önmagától kinálkozik egy óbudai *Heimatsmuseum* számára hajlékul, amely hivatott a helykegyelet jegyében *Óbuda* várostörténeti emlékeit összegyüjteni, amelyekért

ma óbudai polgároknak a Városligetbe kell utazniok, ha bennük gyönyörködni vagy okulni akarnak, míg egy kis részüket az általam öt év előtt alapított *Árpád-Múzeumban*, Óbuda első ily nevü várostörténeti gyüjteményében sikerült *Tellér Gyula* igazgató megértő támogatásával összegyüjtenem.

Ennek a nyugateurópai városokban újabban mindenütt feltalálható *Heimatsmuseumnak* egyik részévé kellene megalkotni, a hazai bortermelés 2000 éves multjára visszatekintő Óbuda földjén a *Magyar bor múzeumát*. Eddig csak egy ehhez hasonló van a világon *Trierben*, ahol a Rajnavidéki németek szerető kézzel összegyüjtöttek mindent, ami a rajnai borok multjára emlékeztet, a rajnai bort szállító római hajók egykorú domborműveitől — a rajnai költők bordalainak kéziratáig. Egy pompás magyar elgondolásu muzeumot látok a terv alapján lelki szemeim előtt, ahol Tokaj nedüjének, a budai borvidéknél Probus császár szőllővenyigét ültető legionáriusaitól Csokonay Vitéz Mihály bordaláig együtt van minden, ami a magyar géniuszt e fejedelmi italokkal kapcsolatban ihletre inspirálta... És vajjon az ilyen intézmény nem-e a legkitünőbb idegenforgalmi propaganda s nem szerencsésebb-e, mint külföldön tenger pénzpocsékolással csődbe kergetett magyar borházak?.

Tudom, hogy a mai gazdasági viszonyok terveim hamar megvalósulásának legnagyobb kerékkötői, de ha tudtunk áldozni a közelmúltban milliókat oly célokra, amelyek felette keveset jövedelmeztek, kell majd a gazdasági viszonyok javulásával a felvetett eszmék megvalósítására is áldozatokat hoznunk, mert ezek vannak hivatva *Attila* hajdanvaló városának, *Árpád* fejedelem sirhelyének, a kétévezredes múltú Óbudának, ahol egykor *Hadrianus* császár készült a világbirodalom kormányzására, a magyar királynők középkori városának, *Hollós Mátyás* király egyetemi székhelyének, a *Zichy* nemzetség mecénási tevékenységét ma is hirdető városrésznek *idegenforgalmát*, valamint *szellemi* és *gazdasági fellendülését* megteremteni és e történelmi emlékekben oly gazdag kulturhelynek ismét azt a nimbuszt megadni, a melyet mint Budapestnek, a Duna százszorszép királynőjének ősi magvát méltán megilleti.

Hogyan szolgálhatjuk e célt a leghatásosabban? Ugy, hogy a most felvetett eszméket és terveket többé elaludni nem engedjük és megvalósításukra irók, tudósok, művészek és városbarátok a helykegyelet és helyszeretet éltető tüzénél egy szervezetbe tömörülünk: az *Árpád Muzeum Barátai* szervezetébe (III., Kiskorona-utca 10.), amely élesztni fogja a jobb magyar jövő pirkadásánál gyujtott fáklya tüzét, hogy majdan mint egy hatalmas láng lobogjon a honszeretet és kultusz egyik legszebb magyar oltárán *Óbuda-Árpádvárosban*.

Reménnyel várom csatlakozását azoknak, akik a mai sivár világban is lelkesedni tudnak a kultura örök értékeiért.

Betterment.. Roppant nehéz kérdéshez szól hozzá *Halom* Dezső dr egy most megjelent röpiratában. A *telekértékadó* egyike azoknak a kérdéseknek, amelyek, mint a legtöbb városi uj kérdés, alapos megvitatásra várnak. Most, hogy megjelent *Harrer* Ferenc dr. városfejlesztő programmja, foglalkozik a röpirat a telekpolitikára vonatkozó részével és ahogy a szerző mondja: „... semmit sem von le a program értékéből az, hogy annak egy része ellen a legnyomatékosabb aggályok merülnek fel..." A füzet azután részletesen ismerteti a telekértékadót és rámutat azokra a veszedelmekre, amiknek az lehet a szülőanyja. Az értékes füzetet legközelebb kivonatosan ismertetjük.

A Fővárosi Könyvtár évkönyve. A könyvtár új központi épületében töltött első évének eseményeiről ad tájékoztatót. A szokásos keretek között csoportosított könyvtári beszámolón kívül külön közlemény foglalkozik a könyvtár történetével és ugyancsak külön közleményben látjuk összefoglalva a központi könyvtár költözködésének technikai lebonyolítását, amelylyel a könyvtár a gazdaságos és célszerű könyvtárköltözködésének iskolapéldáját szolgáltatta. Enyvvári Jenő könyvtárigazgató az évkönyvhöz írt előszóban azzal a kijelentéssel bocsátja útnak a könyvtár új kiadványát, hogy az évkönyvben a jövőben helyet kíván biztosítani a Fővárosi Könyvtárt, illetőleg annak anyagát érintő tanulmányok és bibliografiai munkálatok számára is. Ez az elhatározás abból a régi törekvésből fakad, hogy a Fővárosi Könyvtár a közönséggel való kapcsolatát minél bensőségesebbé akarja tenni. Az évkönyv a könyvtár 1931. évi működéséről szóló jelentéssel kezdődik. E jelentésből kitünik, hogy a központi- és fiókkönyvtárak forgalma a könyvtára rosszabodott anyagi helyzete ellenére sem csökkent, sőt emelkedett, amit csak *Enyvvári* Jenő igazgató nagy gondosságának, ügybuzgalmának és rátermettségének köszönhet az olvasó polgárság.

Művészi kiállításban jelent meg a „Magyar Iparművészet" legujabb száma, rendkívül gazdag, magas nivójú tartalommal. A *Szablya Frischauf* Ferenc szerkesztésében megjelenő folyóirat néhai Klebelsberg Kuno nekrológiát hozza, *Kertész* K. Róbert h. államtitkár tollából. További közleményeket irták: *Leszkovszky* György, *Elek* Artur, *Nádai* Pál. Az illusztrativ anyag nagyszerű összeállításban közli *Leszkovszky* György, *Reményi* József, *Kovács* Béla, *Endrő* Margit, *R. Engel* Piroska, *Petry* Béla munkáit. A címlap *Végh* Gusztáv kitünő munkája.

KÖZGAZDASAG

Takarékpénztárak és Bankok Országos Nyugdijintézete, amelynek már tulajdonában vannak Budapesten a József-körut 3 és a Rökk Szilárd-utca 2., továbbá az Erzsébet-tér 3. és a József-tér 10. szám alatt levő bérházak, utolsó igazgatósági ülésén a főváros budai részén fekvő bérházak vásárlását határozta el. A határozat folyamányaként, mint értesülünk, a Horthy Miklós-út 69. és a Lenke-tér 5. alatti bérpalotát 245.000 P vételárral, a Maros-u. 30. alatti bérházat pedig 280.000 P vételárral megvásárolták díjtartalék elhelyezési célból.

Famonopólium? A közgazdasági berkekben hetek óta suttogva beszélnek arról a tervről, hogy a kormány monopóliummá teszi az épület- és müfa behozatalát. A tervezet szerint csakis gömbfa hozható be Ausztriából és az utódállamokból, a feldolgozás és értékesítés a belföldön történne. A feldolgozásra és értékesítésre egy ismert fővárosi szén és fakereskedő cég kap kizárólagos jogot. Igy a suttogás. Neveket is említenek, figyelemmel kiséri a közvélemény a kísérleteket.

A Budapesti Nemzetközi Vásár előkészületei serényen folynak. *Magyar* Pál elnök és *Vértes* Emil alelnök nemrég informálták a sajtót a vásár megrendezéséről, amely május 6—15-e között hadat üzen a dekonjunkturának.

A Nyugdijas Közalkalmazottak farmtelepitési, baromfi és fatenyésztő szövetkezete (VII. Erzsébet-körut 2.) december 24-én d. e. 11 órakor rendkívüli közgyülést tart, melynek tárgysorozatán az igazgatóság és felügyelőbizottság kiegészítése szerepel. Határozatképtelenség esetén a közgyülést 1933. évi január 2-án tartják meg.

A Közt. Szivelő: Fogyasztási Szövetkezete vezetőségében változás állott be. *Mautner* István, az Országos Közélelmezési Rt. és a Rico Rt. vezérigazgatója, aki a szövetkezetnél ideiglenesen vállalta az ügyvezető-igazgatói tisztséget, miután a már előbb megkezdett bontó és átszervezési munkálatok befejezésére irányuló feladatát sikeresen elvégezte, állásáról lemondott. Utódjául a szövetkezet dr. gróf *Teleki* Istvánt, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete igazgatóját hivta meg, akinek működése elé képességei és eddig kifejtett munkássága alapján jogos bizalommal tekint a köztisztviselői és szövetkezeti társadalom.

Gyönyörü lesz a karácsony és ujév a Margitszigeten, amikor is — mint lapunkkal közlik, — a Margitsziget vezetősége, a legmérsékeltebb árai mellett, a legszebb és legélvezetesebb ünnepi programot kívánja nyújtani a főváros közönségének. A nagyszállóban egy 3 napos week-end 1 személynek mindössze 35.— P-be, 2 személynek 60.— P-be, ugyanezen időben egy teljes heti ellátás 1 személynek csupán 85 P-be, 2 személynek 145.— P-be fog kerülni. A szanatóriumban az ünnepek alatt, egy heti teljes ellátás már 110.— P-től kezdve lesz kapható. Telefon: 206-20

A „Hermes" Magyar Általános Váltóüzlet Rt. igazgatósága f. hó 21-én tartott ülésében megállapította az intézet 1932. június 30-dikával lezárt mérlegét, mely 128.847 P nyereséggel zárul. Az igazgatóság a f. hó 31-én tartandó közgyülésnek indítványozni fogja, hogy figyelemmel a jelenlegi gazdasági viszonyokra, osztalék kifizetése mellőztessék és a kimutatott nyereségből az intézet tartalékalapja, valamint nyugdíjpénztára gyarapittassék.

Az Első Magyar Gyapjumosó és Finomposztógyár R.-T. közgyülése elhatározta, hogy a jelenlegi 5.4 millió pengő alaptőkéjét 2.7 millióra leszállítja. A leszállítás akként történik, hogy az egyes részvények 15 pengős névértékét 7.50 P-re bélyegzik le. A közgyülés azt is elhatározta, hogy a lebélyegzés után két darab egyenként 7.50 pengős névértékü részvényt egy darab 15 pengős névértékü részvényre vonnak összse. A közgyülés határozatait a cégbíróság jóváhagyta. A részvényeket december 20-ig kell bemutatni a vállalat pénztáránál.

ÉHGYOMORRA
NAPONTA IGYÉK EGY POHÁR
Kristály vizet

Elsődijakkal, arany érmekkel kitüntetett „Ludvig"
hölgyfodrász szalonja megnyilt
I. Horthy Miklós-út 15.
Hennafestő- és tartós hullámspecialista

Mikulásra, karácsonyra a közismert
STÜHMER-CUKORKA
Legközelebb
I. KRISZTINA KÖRÚT 61 sz.

II. Margit-kőrút 40 alatti
Csemege és füszerüzletet
átvette
LUKÁCS ÁGOSTON
Elsőrendü áruk, olcsó árak, likőrök borok, rumok, csemegék, konzervek, sajtkülönlegességek, Herz-szalámi, gyulai felvágottak és hentesárúk, zöld- és szárazfőzelékek, hazai- és déligyümölcsök - A legkisebb megrendelést is házhoz szállitja

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 148 SZ.
TELEFON: AUTOMATA 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószám ára a legmagasabb kamatozás mellett
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

KI KELL Köszörülni a csorbát!
Speciális beretva, tyukszem vágó kés, manikür és fodrászolló, vágó, szúró szerszámok stb. szakszerű köszörülése
SURÁNYI ÉS TARSA
VILLANYERŐRE BERENDEZETT MÜKÖSZÖRÜLŐ-ÜZEMÉBEN
II., MARGIT KÖRÚT 30.
Ferencesek templomával szemben

A SZÉP NŐI KÉZ SZEBB LES Z, HA ENGELTHALLER ÉS NÁD KEZTYÜT VISEL
Mérték utáni készités, átalakitások, javitások, tisztitások
Árai a legolcsóbbak
II. Margit krt. 15.
Zárda-u. sarok.

JÓL JÁR MAJOR CIPŐBEN!
Elsőrangu minőség
Méltányos árak
I. Krisztina-körut 61
Postapalotával szemben

VELENCE, GÁRDONY-füred
Magyar
a Velencei tónál, vasutállomás mellett, Budapesttől 1 órányira. Egészséges fekvésü, magaslati s partmneti villatelkek □-ölenként P 3-tól. Havi lefizetés P 10.—től. Nagy homokos strand! Fürdőjog! Nyári és téli sporthely! Villanyvilágitás! Jó ivóvíz! Jó utak! Olcsó házak égett téglából már P 500-tól. Mintaházak a telepeinken megtekinthetők.
INGYEN AUTÓBUSZ
telekvevők részére a velencei tóhoz és vissza minden vasár és ünnepnap délelőtt 9, délután 3 minden kedd, csütörtök, szombaton délután 3 órakor indul a Városi Irodától (Horthy Miklós-körter 3/b. Telefon: 694-33) Kérjen Propektust!

Lakjunk Budán!

Telek

Sashegyi-út 26. sz. alatti cca 5000 négyszögöles telek parcellákban, vagy egészben eladó. Utak és közművek épités alatt. Felvilágositás Pathó István, hentes, I. Roham-u. 6. Tel. 535—28.

Rómaifürdőtelepen, Rómaidunaparton parcellázott közműves telkek, Csillaghegyen és környékén telkek, villák, családiházak *Farkas* József F. M. Ingatlan irodájában, Rómaifürdő Emőd-utca. 40.

BUDÁN, LENKE-ÚTI evangélikus templomnál, HÉV. mellett és a Beszkárt közvetlen közelében, családi háznak igen alkalmas egy 163. négyszögöl és egy 96 négyszögöl telek szabad kézből eladó. *Bódis* Károly, VII., Aréna-út 14.

KIADÓK.

Felvilágositás a helyszinen II. ker. Görgey Arthur-u. (volt Szegényház-utca) 38/a vagy a tervező építésznél Mehn Antal építőmester: II. ker. Hattyú-u. 7. II. em. 2. Telefon: 506-24.

Lakás

SZÉNATÉNRÉL

Ujonnan épülő házban modern 1, 2 és 3 szobás hallos utcai és kerti lakások, külön szobának beillő nagy cselédszobával, olcsó árban

1933. május 1-re

Hálófülkés garzonlakás fürdőszobával, főzőfülkével, *budai kertes villában, villamos- és autóbuszmegállónál kiadó.* Budakeszi-út 1/d. Vagy telefonon 4—5-ig 298—92.

Kis souterrain ÜZLETHELYISÉG minden elfogadható áron azonnalra bérbeadó. Lógodi-u. 63. vagy d. u. 4—5-ig telefonon 298—92.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyi levegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos erkélyes összkomfortos uri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61. villamos, 4. autóbusz megállóknál közvetlenül. Győri-út 24. Telefon: 534—20.

ÖRÖKLAKÁS egy- és kettőszoba hallos, Budán, Avar utcábban, magaslati helyen ,autóbusz-, villamosközlekedés. Bővebbet Székely Marcell épitőmesternél, Visegrádi-u. 9. Telefon: 214-97.

Kiadó azonnal egy utcai világos helyiség 15 és ½ méter hosszú 5 és ½ méter széles bármely iparos részére olcsó áron. I. Logodi-utca 35.

Teljesen ujonnan épült modern 5 emeletes bérház 5 üzlethelyiséggel, 5 háromszoba-hallos, 10 kétszoba-hallos, 6 garszonlakással, házmester, vicelakás és mosókonyhával, 33.000 pengő bérjövedelemmel eladó. Felvilágositás: Mészáros László müépitésznél, IV., Hajó-u. 8—10.

RÓZSADOMBON gyalog 5 percnyire a Margithídtól, autóbuszon 9 percnyire a Vörösmarty tértől, modern bérházban 3 **szobás** szép lakás **1500-ért kiadó.** Ugyanott **4 és 5 szobás lakás. Telefon: 314—76.**

HORTHY KÖRTÉRNÉL Bercsényi ucca 7., Vak Bottyán ucca 4., Fadrusz ucca 6., háromeves házakban *kilátásos,* erkélyes lakások: egyszobások 800.—, kettőszobások 1100.—, háromszobások 1500.—, négyszobás 2300.— P-től *teljes komforttal,* központi fütéssel, melegvízzel, vagy anélkül, azonnalra, későbbre kaphatók. Telefon: 69—4—40.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I., Naphegy-u. 21. Telefon: Au. 527—80. (2)

Ház

Rózsadombi villák (P 50—80.000) kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Rózsadombon, egyedülálló négyszobás úri villa, két üvegezett verandával, összes mellékhelyiségekkel, 600 négyszögöles parkban, nagy gyümölcsössel, évi lakásnak bérbeadó. Cim: II. Mész-utca 20b. (9-es autóbusz megállóhelye a kapu előtt.).

Előnyös áron megvehetők belvárosi II. emeletes sarokbérházak Váci-u. és Dunapart között P 250—300.000 közötti árban. Bővebbet a szerkesztőség. Telefon: 50—2—96.

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál **egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.**

Budai oldalon 4 és kétharmad magyar holdas gazdasági terület eladó. 2 mhold szőlő és sok épületből álló tanya is van rajta. Minden belterjes üzemre alkalmas. Autóbuszmegállótól pár lépésnyire. Telefon: 5-59-69.

Tisztességes öreg házaspár kertes lak felügyeletét és gondozását vállalná. Szükség esetén főzést, magányos úr, vagy úrnőnél, akár az egész háztartásbeli teendők végzését is. Cim: Otáczky Mihály, III. Folyondár-út 10.

BARACSKA-PETTEND TELEPEN
Budapesttől 28 km.-nyire vasutvonal két oldalán, balatoni müút mellett, talajvizmentes házhelyek négyszögölenként P 1.20-tól, havi 10.— pengő részletfizetessel. — Jó ivóvíz. — Kitünő termőföld, gyümölcstermelésre kiváló.
Ingyen autóbusz
indul a városi irodától (I., Horthy Miklós körter 3—b. I. 6. telefon: 694—33.) minden vasár- és ünnepnap, délelőtt háromnegyed 9 és délután 3 órakor, minden kedden, csütörtökön és szombaton 3 órakor
Kérjen prospektust!

Budapest Rivieráján,
a Gellértfürdőnél, a hatholdas Batthyány-Őspark tőszomszédságában, a főváros legelőkelőbb villanegyedében, a Ménesi-út 3 alatt már épülő tizenegyedik társasvillánkban májusra, a Manyoki-út 7 (Kelenhegyi-út 24) sz. alatt épitendő társasvillánkban augusztusra, a Pasaréti-út 1 számu, közfeltünést keltő társasvillánkban azonnali beköltözésre jutányos fixáru, saját tulajdonjogu, remekszép kétszoba-halloa, továbbá 3—5 szoba-hallos, saját kertes lakrészek kaphatók. Páratlan otthon. A legbiztosabb tőkebefektetés; bérbeadás esetén kamatjövedelmét megkétszerezheti! Prospektus. Helyszini bemutatás minden vasárnap 11-kor Nagyboldogasszony-utja 3 alatt.
„CENTRUM"
HÁZÉPITŐ VÁLLALAT
Horthy Miklós-út 9 Tel. 69-3-01
Óvakodjunk az északi fekvésü öröklakásoktól!
Vállalatunk kizárólag napsütéses fekvésü, higiénikus öröklakásokat épit!

NAPONTA FRISS VÁGOTT BASOMFI!
II. RETEK-U. 1. (SZÉNA TÉRNÉL

WC FÜRDŐ kád, kályha, mosdó stb. szabott áron HUBERT
Liszt F.-tér 4. T. 222-67.

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
BUDÁN, I., Karolina-út 16.
Telefon: 695-59

ÜVEG és porcellán-árukban
GÁL LAJOS Budán
II., Széna-tér 7, VEZET
TISZTVISELŐK nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltételek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi-u. 19.
Telefon: 530-33 Béres Márton

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Főmunkatárs: Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN.
Nyomatott a „Budai Napló" nyomdájában Budapest, I., Bors-utca 24. Tel.: 502—96.
Felelős nyomdavezető: Resch Nándor